

༡༡། ། འཕགས་པ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ས་རྩལ་ཏུ་བྱིན་པ་བརྒྱད་སྟོང་པའི་བཤད་པ་མངོན་པར་རྟོགས་
པའི་རྒྱན་གྱི་སྒྲུང་བ་ཞེས་བྱ་བ།

སང་གེ་བཟང་པོ། ཤེར་བྱིན། ཆ

༡༡། ། རྒྱ་གར་སྐད་དུ། ལྷ་མ་པརྟ་པ་ར་མི་ཏུ་ཨུ་ས་ཏ་སི་ཀུ་བྱུ་ཨ་ཉི་ས་མ་ཡཱ་ལི་ཀ་ར་ཨྲ་
ཀོ་ཀ་རྡ་མ། བོད་སྐད་དུ། འཕགས་པ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ས་རྩལ་ཏུ་བྱིན་པ་བརྒྱད་སྟོང་པའི་བཤད་པ།
མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་གྱི་སྒྲུང་བ་ཞེས་བྱ་བ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཡུམ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ས་རྩལ་
ཏུ་བྱིན་མ། མོས་བ་ལ་བྱམས་པ། ཡོན་ཏན་དཔག་ཏུ་མེད་པ་དང་ལྡན་པ་ལ་བྱག་འཆལ་ལོ། །
བཅོམ་ལྡན་འདས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་འཕགས་པ་འཇམ་དཔལ་
གཞོན་ནུར་གྱུར་པ་ལ་བྱག་འཆལ་ལོ། ། འཕགས་པ་བྱམས་པ་མི་པམ་མགོན་པོ་ལ་བྱག་འཆལ་
ལོ། ། ཉན་ཐོས་ཞི་བ་ཆོལ་ནམས་ཀུན་ཤེས་ཉིད་ཀྱིས་ཉེར་ཞིར་བྲིད་མཛད་གང་ཡིན་དང་། །
འགྲོ་ལ་པན་པར་བྱེད་ནམས་ལམ་ཤེས་ཉིད་ཀྱིས་འཇིག་རྟེན་དོན་སྦྱབ་མཛད་པ་གང་། ། གང་
དང་ཡང་དག་ལྡན་པས་སྤྱབ་ནམས་ནམ་པ་ཀུན་ལྡན་སྣ་ཆོགས་འདི་གསུང་བ། ། ཉན་ཐོས་
བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཆོགས་བཅས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ནི་ཡུམ་དེ་ལ་བྱག་འཆལ། ། དངོས་
ནམས་སྦྱ་མའི་རང་བཞིན་དང་མཚུངས་ལ་མཁས་ནལ་འབྱོར་ནམས་ཀྱི་ཐར་མཆོག་དུ། །
འཁོར་བའི་ཁོངས་ནས་ཉེས་པའི་ཆོགས་སུ་ཀུན་དུ་རྒྱལ་བར་གྱུར་པའི་ལུས་ཅན་ནམས། །
བཅོམ་ལྡན་བརྟེ་ལྡན་བྱམས་པ་རང་ཉིད་ཀྱིས་ནི་ནམ་པ་ཀུན་དུ་བགྱི་བྱའི་བྱིར། ། ཤེས་རབ་ས་
རྩལ་བྱིན་ཚུལ་ཤིན་ཏུ་གསལ་བར་རྒྱས་བཤད་ཆོག་ལེར་བྱས་པ་མཛད། ། འཕགས་པ་ཐོགས་
མེད་ཞེས་བྱ་གྲགས་པ་གསལ་ལྡན་ཤེས་རབ་ལྡན་པའི་མཆོག་གྱུར་པས། ། དེ་ཉིད་ནམ་པར་
ངེས་པར་བཤད་པ་རབ་ཏུ་སྦྱར་མཛད་དེས་མཛད་པ་ཡི་མཐུས། ། དངོས་དང་དངོས་མེད་ནམ་
དབྱའི་ཕྱོགས་ལ་མཁས་པར་ཤེས་པའི་མངོན་རྫོང་གིས་མཐོ་བ། ། སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་
གིས་ནི་གཞུང་གི་འགྲེལ་བར་དོན་བཤད་པ་ལ་གནས་ཐོབ་གྱུར། ། རྣལ་འབྱོར་གོམས་པས་
དོན་གྱི་དེ་ཉིད་བསྐྱབས་ལས་འཇིག་རྟེན་འདས་པའི་ཤེས་རབ་ལྡན། ། སྦྱིས་གྱུར་སློ་བཟངས་

འཕགས་པ་རྣམ་གྲོལ་སྡེ་ཡིས་འབྲེལ་བ་ལ་ནི་ཆེར་འབད་ལ། ། མཐའ་གཅིག་སྐྱེས་བྱར་མི་
མཐུན་ཕྱོགས་ལྟ་ཞི་བྱེད་བསྟན་བཅོས་ལ་མཁས་རྟོགས་ལྡན་གང་། ། རྣམ་གྲོལ་སྡེ་ཞེས་ཆོག་ཏུ་
འཛིན་ཉེན་གྲགས་གཞན་པ་དེས་ནི་རྣམ་འབྲེལ་མཛད། ། དེ་ལ་སློ་ཉམས་བདག་འབྲས་སྡོན་
ཆད་མེད་ཅིང་བཟོད་པར་རྒྱས་མིན་གང་གི་ཕྱིར། ། མཁས་མཆོག་རྣམས་ཀྱིས་ཉིན་དང་ཉིན་
ལམ་དབྱེད་དངོས་པོའི་ཚུལ་དེ་གང་ཞིག་ཡོད། ། ཡེ་ཤེས་ཐོབ་བྱེད་ཆོས་ཀྱི་དེ་ཉིད་ཡུལ་ལ་
བདག་ནི་འདོད་པ་སྐྱེས་གྱུར་པ། ། དེས་ན་དམ་པའི་དོན་གྱི་ཡུལ་མཆོག་བཤད་པ་བྱེད་ལ་
མངོན་པར་སློབ་རྒྱུར། ། འདི་སྐད་ཅེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ལ། ཐམས་ཅད་ཀྱི་འབྲེལ་བ་དང་
བཟོད་པར་བྱ་བ་དང་དགོས་བ་དང་དགོས་པའི་དགོས་པ་རྟོགས་པ་སྡོན་ཏུ་སེང་བའི་འཇུག་
པ་ནི། ཐམས་ཅད་ཏུ་དོན་ཏུ་འགྱུར་བའི་ཐེ་ཆོམ་གྱིས་ཡིན་ཏེ། དེ་ན་ཤེས་རབ་ཀྱི་ས་རོལ་ཏུ་
ཕྱིན་པ་ལ་འབྲེལ་བ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་བཟོད་པར་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། ། འདི་ལྟར་གལ་ཏེ་འདིའི་
འབྲེལ་བ་དང་བཟོད་པར་བྱ་བ་མ་སྤྲོས་ན་དེའི་ཆོ། སྡོན་ཆོག་ལ་སོགས་པ་ལྟར་འབྲེལ་བ་མེད་
པ་དང་དོན་མེད་པར་དོགས་པས་ཉན་པ་ལ་སྤྲུལ་པ་འཇུག་པར་མི་འགྱུར་རོ། ། དེས་ན་འདིའི་
འབྲེལ་བ་དང་བཟོད་པར་བྱ་བ་ནི་གདོན་མི་བྱ་བར་བཟོད་དགོས་སོ། ། དེ་བཞིན་ཏུ་འབྲེལ་བ་
དང་བཟོད་པར་བྱ་བ་ཡོད་ཏུ་བྱིན་ཀྱང་བྱ་བ་རྟོགས་པའི་ལས་ལ་བྱད་པར་ཏུ་སྐྱབ་པར་བྱེད་པ་
མ་ཡིན་པ་སྐྱབ་བྱེད་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་ཡང་སྐྱབ་པར་བྱེད་པའི་ཚུལ་ལས་འདས་པ་ཡིན་ནོ་
ཞེས་བྱ་བའི་ཚུལ་གྱིས་མདོ་སྡེ་གཞན་དང་མ་འབྲེལ་བ་འཇུག་པའི་ཡན་ལག་བྱད་པར་ཅན་གྱི་
དགོས་པ་དང་བྲལ་ན། ཤེས་རབ་ཀྱི་ས་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་མདོ་སྡེ་རིན་པོ་ཆེ་ལ་དད་པས་རྗེས་
སྤྲུལ་བདག་ཀྱང་མཉན་ས་ཅམ་ཏུ་ཡང་གྲུས་པ་མི་སྐྱེའོ། ། དེ་བས་ན་མདོ་སྡེ་ལ་འཇུག་
པར་འདོད་པ་རྣམས་འཇུག་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར། དང་པོར་བྱ་བའི་འབྲས་བུ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་
དེར་གཏོགས་པའི་དགོས་པ་ཉིད་བཟོད་པར་བྱའི། གཞན་ཏུ་གཏོགས་པ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། གཞན་
ཏུ་ན་མ་འབྲེལ་བ་བཟོད་པར་འགྱུར་རོ། ། མདོ་སྡེའི་ཐོག་མར་དགོས་པ་བཟོད་པ་ནི་མདོ་སྡེ་ལ་
གཞན་འཇུག་པའི་དོན་ཏུ་ཡིན་གྱི་ཐོངས་པས་ནི་མ་ཡིན་ནོ། ། དགོས་པའི་ངག་བསྟན་པས་
གཞན་དག་མདོ་སྡེ་ལ་འཇུག་པར་ཡང་ཇི་ལྟར་འགྱུར་ཞེ་ན། གལ་ཏེ་དེར་གཏོགས་པའི་དགོས་
པ་ཉིད་བཟོད་ཀྱི་གཞན་ཏུ་གཏོགས་པ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། གཞན་གྱི་དགོས་པ་བཟོད་པས་གཞན་ཏུ་

འཇུག་པར་འཇུར་པ་ནི་སྤྲུལ་མེད་དོ། ། མདོ་སྤེལ་ཁྱད་པར་ཅན་གྱི་དོན་གཙོ་རྩུབ་པའི་
ཆོག་ལ་བཞེད་ཀྱི། བཞེད་པར་བྱ་བ་འཕམ་དོན་སྟོན་པའི་རྣམ་པས་སྟོང་པའི་སྒྲ་ཙམ་ལ་ནི་མ་
ཡིན་ནོ། ། དེ་པས་ན་བཞེད་པར་བྱ་བ་ལ་སོགས་པར་གཏོགས་པ་ནི་བཞེད་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་
ནོ། ། བྱ་བའི་རང་བཞིན་ཡང་དགོས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། འདི་ལྟར་རང་གི་དོན་དུ་རྒྱུར་པའི་བཞེད་
པར་བྱ་བ་སྟོན་པར་བྱེད་པའི་མཆོན་ཉིད་ཀྱི་བྱ་བ་ནི་ངག་ཐམས་ཅད་ལ་ཐུན་མོང་ཡིན་ལ། དེ་
ཡང་ཤིན་ཏུ་གྲགས་པས་དགོས་པ་ཉིད་དུ་གཟུང་བར་འོས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལ་ནི་བསྟན་
བཅོས་འབྲུལ་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། བཞེད་པར་བྱ་བ་མེད་པ་ཉིད་དུ་དོགས་པ་བསལ་བའི་
དོན་དུ་ཉེ་བར་བསྟན་པར་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། ། ཞེ་ན། མ་ཡིན་ཏེ་བཞེད་པར་བྱ་བ་བསྟན་པ་ཉིད་
ཀྱིས་དོགས་པ་དེ་བསལ་བའི་ཕྱིར་རོ། ། བཞེད་པར་བྱ་བའི་ཁྱད་པར་བསྟན་པར་འདོད་པས་དེ་
ཉེ་བར་བཟུང་བ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། བཞེད་པར་བྱ་བའི་ཁྱད་པར་སྟོན་པ་ཉིད་ཀྱིས་དེ་བསྟན་པ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། ། བྱ་བའི་འབྲས་བྱ་དེའི་ཡང་འབྲས་བྱར་རྒྱུར་པའི་དགོས་པ་ཉེ་བར་བསྟན་
པར་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། དེ་མེད་པར་བྱ་བའི་འབྲས་བྱ་ཙམ་གྱིས་མདོ་སྤེལ་འཇུག་པ་མི་སྲིད་པའི་
ཕྱིར། ། འདི་ལྟར་མདོན་པར་འདོད་པའི་གཙོ་བོའི་འབྲས་བྱ་དོན་དུ་གཉེར་པའི་རྟོགས་པ་དང་
ལྡན་པ་ནམས་ནི་དེའི་ཐབས་ལ་འཇུག་སྟེ། རྒྱ་མེད་པའི་འབྲས་བྱ་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར། ནད་
མེད་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་མ་ཆར་བ་མེད་པ་རྗེས་སུ་བསྒྲུབས་པས་ནད་མེད་པ་ཐོབ་པ་དང་འདྲ་བར།
ཤེས་པར་རྒྱུར་པའི་ཐབས་གོམས་པར་བྱེད་པ་ན་རང་གི་ཐབས་ལས་བྱུང་བའི་འབྲས་བྱ་སྟེར་
བར་བྱེད་པ་དེས་ན་ཐབས་རྟོགས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་མདོ་སྤེལ་འཇུག་གོ། ། དེ་པས་ན་འཇུག་
པའི་ཡན་ལག་གི་གཙོ་བོ་ཉིད་ཡིན་པས་ན་དགོས་པའི་ཡང་དགོས་པ་ཁོ་ན་ངེས་པར་བསྟན་
པར་བྱའོ། ། དེ་ཡང་ཐབས་སུ་རྒྱུར་པ་འབྲེལ་བ་ལ་སོགས་པ་མེད་པར་བསྟན་པར་མི་རྣམས་པས་
མདོ་སྤེལ་དགོས་པའི་ཡང་དགོས་པའི་ཐབས་བསྟན་པར་བྱ་བའི་དོན་དུ་འབྲེལ་བ་ལ་སོགས་
པ་བཞེད་དོ། ། དགོས་པའི་ཡང་དགོས་པ་དེ་ཡང་། འབྲེལ་པ་དང་ནི་རྗེས་མཐུན་ཐབས། ། སྦྱོར་
བྱའི་དོན་ནི་རྗེད་བྱེད་ངག་ ཡོངས་བརྟགས་དབང་དུ་བྱས་པ་སྟེ། དེ་ལས་གཞན་པའི་དབང་
བྱས་མིན། ། ཞེས་བྱ་བའི་རྩལ་གྱིས་འབྲེལ་བ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་ཐབས་དང་ལྡན་པར་
བསྟན་པར་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། ། དེའི་ཐབས་རྗེས་སུ་བསྒྲུབ་པར་མི་རྣམས་པ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། གཞན་

དུ་ན་རིམས་ནད་སེལ་བར་བྱེད་པའི་འཛོགས་པོའི་གཙུག་གི་ནོར་བུ་རིན་པོ་ཆེ་རྒྱན་གྱི་དོན་དུ་
ལྟར་སུ་ཡང་འཇུག་པར་མི་འགྱུར་རོ། ། ཐུག་པ་མེད་པ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། འདི་ལྟར་སྐྱེས་བུའི་
མངོན་པར་འདོད་པ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་འདོད་པ་རྒྱན་ཆད་པའི་ཕྱིར་དེ་ལས་གོང་དུ་དགོས་
པ་གཞན་ཆོལ་བར་མི་བྱེད་དོ། ། འདིའི་འབྲེལ་བ་ལ་སོགས་པ་གང་ཡིན་ཞེ་ན། དེ་ལ་བརྗོད་
པར་བྱ་སྟེ། རེ་ཞིག་འབྲེལ་བ་ནི་དགོས་པ་ལ་སོགས་པ་ཤིག་ཏུ་བསྟན་པར་མི་བྱ་སྟེ། འབྲས་བུ་
མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། གང་ཞིག་གང་བརྗོད་དུ་ཟིན་ཀྱང་རྟོགས་པར་མ་གྱུར་པ་དེ་ནི་ལོགས་ཤིག་
ཏུ་བབྱང་པར་འོས་ཏེ། དཔེར་ན་བརྗོད་པར་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གང་རུང་ཅིག་བརྗོད་པས་ཅིག་
ཤོས་རྟོགས་པར་མི་འགྱུར་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་ན། དགོས་པ་བརྗོད་པས་འབྲེལ་བ་མ་བརྗོད་པ་ནི་མི་
སྲིད་དོ། ། འདི་ལྟར་དེ་རབ་ཏུ་སྟོན་པས་ནི་བསྟན་བཅས་དང་དགོས་པ་དག་གི་བསྐྱབ་པར་བྱ་
བ་དང་། སྐྱབ་པར་བྱེད་པའི་ངོ་བོའི་ཕྱིར་མཆན་ཉིད་བསྟན་པར་བྱའོ། ། གཞན་སྐྱེས་པ་བརྒྱད་
པའི་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའི་མཆན་ཉིད་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ནི་དོན་དུ་གཉེར་བ་འཇུག་པའི་ཡན་
ལག་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། ། བསྐྱབ་བྱུང་དང་སྐྱབ་བྱེད་ཀྱི་ངོ་བོ་དེ་ཡང་དགོས་པ་བརྗོད་པ་ཉིད་
ཀྱིས་བསྟན་ཏེ། འདི་ལྟར་འདི་ནི་འདིའི་དགོས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་སྟོན་པས་ནི། འདི་ནི་འདིའི་
སྐྱབ་བྱེད་ཡིན་ནོ་ཞེས་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། ། གང་ཞིག་གང་སྐྱབ་པར་མི་བྱེད་པ་དེའི་དགོས་པ་
ནི་དེ་མ་ཡིན་ཏེ། ཏ་ཅང་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ། ། དེ་བས་ན་དོན་གྱི་ཤུགས་ཀྱིས་གོ་བས་འདི་ནི་
དགོས་པ་བརྗོད་པ་ལ་སོགས་པ་ཤིག་ཏུ་བརྗོད་པར་བྱའོ། ། ཁ་ཅིག་ན་རེ་ཆོས་རྣམས་པར་འབྱེད་
པའི་དོན་དུ་གཞི་ཐམས་ཅད་བསྟུས་པ་བརྗོད་པར་བྱ་བ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་རོ། ། གཞན་དག་ནི་
མི་མཐུན་པའི་ཚྭ་གས་སྤང་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར་གཉེན་པོའི་ཚྭ་གས་མ་ལུས་བ་བསྟན་པར་བྱ་བ་
ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་རོ། ། ལ་ལ་ནི་ཤེས་བྱ་མ་ལུས་པ་ཡོངས་སུ་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་རྣམས་པ་མ་
ལུས་པ་བསྟན་པར་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། ། ཞེས་ཟེར་རོ། ། དེ་དག་གསུམ་ཆར་ཡང་བདེན་པ་མ་ཡིན་
ཏེ། འདི་ལྟར་ཚྭ་གས་དང་བོ་གཞི་མ་ལུས་པར་བསྟུས་པ་ལ་ནི་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་
འདིར། ཆོས་མངོན་པའི་སྡེ་སྟོན་ལ་སོགས་པར་སྤང་བོ་དང་ཁམས་དང་སྦྱི་མཆེད་བསྟན་པས་
མ་བསྟུས་པ་གང་ཡིན་པ་སྤྲོ་ན་མེད་པའི་དངོས་པོའི་རིགས་དེ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེས་ན་སྒྲོས་
པའི་སྦྱོན་དུ་འགྱུར་རོ། ། གཉིས་པ་གཉེན་པོའི་ཚྭ་གས་ཐམས་ཅད་བསྟུས་པ་ལ་མི་མཐུན་པའི་

ཕྱགས་ཀྱི་དངོས་པོའི་གང་ཡིན་པ་མ་བསྟུས་པས། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་ལ་སོགས་པ་གཉིན་པོའི་
ཉིད་དུ་བསྒྲུབ་པར་བྱའོ་ཞེས་བཞུགས་ཀྱང་། གང་གི་གཉིན་པོ་ཡིན་ཞེས་མ་ཤེས་ན། མི་མཐུན་པ་
དང་གཉིན་པོའི་ཕྱགས་སོ་སོར་ངེས་པར་རྟོགས་པ་མེད་པས། རྟོགས་པ་མེད་པའི་ཉེས་པར་
འགྱུར་རོ། ། གསུམ་པ་ནམ་པ་མ་ལུས་པར་བསྟུས་པ་ལ་ཡང་། ཅི་ནམ་པ་བཞི་ལས་ཐ་མི་དད་
པ་ཡིན་ནམ། འོན་ཏེ་ཐ་དད་པ་ཡིན་ཞེས་ནམ་པར་རྟོག་པ་གཉིས་སོ། ། གལ་ཏེ་ནམ་པར་རྟོག་
པ་དང་པོ་ལྟར་ན་དེའི་ཆེ་ནམ་པའི་ཐབས་ཀྱི་གཞི་ཉིད་བསྟུས་པ་ཡིན་པས་གཞི་བསྟུས་པ་ལ་
འབྱུང་བའི་ཉེས་པ་ཉིད་དུ་འགྱུར་རོ། ། འོན་ཏེ་གཉིས་པ་ལྟར་དེའི་ཆེ་ནམ་པར་རྟོག་པས་
བསྐྱེད་པ་གཞི་མེད་པའི་ནམ་པ་ཙམ་དུ་བསྟུས་པས། བརྒྱད་པ་ཙམ་གཞི་གང་ལ་ཡང་འཇུག་
པར་མི་འགྱུར་པའི་ཕྱིར། ནམ་པ་འདི་བསྒྲུབས་ཀྱང་སྐྱེས་བུའི་དོན་དུ་མི་མཐོ་སྟེ། དེས་ན་སྐྱེས་
བུའི་དོན་ལ་དགོས་པའི་དོན་མི་སྟོན་པས་མ་བཤད་པའི་ཉེས་པ་ཡོད་དོ། ། དེ་པས་ན་རྗེ་རྒྱུད་
བཤད་བའི་དོན་གསུམ་ཆར་བསྟུས་པས། ཕྱགས་རེ་རེ་ལས་འབྱུང་བའི་ཉེས་པ་མི་འཐད་པས།
ཉན་ཐོས་ངང་རང་སངས་རྒྱས་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དང་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་
ཕྱགས་སུ་རྒྱུད་པ་བསྟུས་པ། ནམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་མངོན་པར་རྟོགས་
པ་བརྒྱད་ཀྱི་རིམ་པ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པ། མངོན་པར་མཐོ་བ་དང་ངེས་པར་ལེགས་པའི་ཆོས་
ནམས་ཐོབ་པར་བྱེད་པའི་ལམ་མ་ལུས་པ། ཆོ་འཕྲུལ་ནམ་པ་སྣ་ཆོགས་ཀྱིས་འགོ་བ་ཐམས་ཅད་
ལ་སྟོན་པར་མཛད་པའི་བཙེམ་ལྡན་འདས་ཕྱགས་རྗེ་ཆེན་པོའི་རང་བཞིན་གྱིས་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་
རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ལས་བསྟན་པར་མཛད་པ་ནི་བཞུགས་པར་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། ། རྗེ་རྒྱུད་དུ་བཤད་པའི་
བཞུགས་པར་བྱ་བ་འཕགས་པ་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་སྟོང་ཕྱག་བརྒྱ་པ་ལ་སོགས་པའི་
མདོའི་དོན་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་དང་གདམས་ངག་ལ་སོགས་པ་བསྟུབ་པའི་རང་བཞིན། གནས་
སྐབས་བརྒྱད་ཀྱི་དབྱེ་བ་བྱེ་བ་ཐམས་ཅད། སེམས་ཅན་མདོར་བསྟུས་པ་ལ་དགའ་བ་ནམས་
ཀྱིས་མདོར་བསྟུས་ནས་བདེ་སྐྱབས་ཏུ་རྟོགས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར། བཙེམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཙེམ་
ལྡན་འདས་མ་བརྒྱད་སྟོང་བ་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་པས་ན་བསྟན་པར་བྱ་བའི་རྒྱུད་དུ་
གཏོགས་པ། མདོར་བསྟུས་པས་དོན་མཐའ་དག་བདེ་སྐྱབས་ཏུ་རྟོགས་པ་ནི། ཐུན་མོང་མ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར་ན་བྱ་བའི་འབྲས་བུར་གྱུར་པའི་དགོས་པ་ཡིན་ནོ། ། རྗེ་རྒྱུད་དུ་བཤད་པའི་བཞུགས་

པར་བྱ་བ་ནམས་པ་ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པའི་ལམ། སང་གེ་དང་འཕྲོག་བྱེད་
དང་དབྱིག་གི་སྟོང་པོ་ལ་སོགས་པ་འཁོར་བ་ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་དངོས་པོ་ལ་མངོན་པར་ཞེན་
པའི་དྲུག་གིས་བསམ་པའི་རྒྱུད་མ་རྩུངས་པར་བྱས་བ། དངོས་པོ་མ་ལུས་པ་བདག་མེད་པར་
བསྒྲོམ་པ་གོམས་པར་མ་བྱས་པ་ནམས་ཀྱིས་རྟོགས་པར་མ་གྱུར་པ་ནི། ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་
བྱིན་པ་ཐོབ་པ་ལས། ཐོས་པའི་ཤེས་པས་བདེ་སླག་ཏུ་ངེས་པར་བཟུང་སྟེ། ཤིན་ཏུ་གསལ་བར་
ཉམས་སུ་སྦྱོང་བས་སྐྱེས་པའི་བག་ཆགས་ལས་བྱུང་བ་བྱ་བ་པའི་ཤེས་པ་ལ་བཞག་ནས་བསམ་
པའི་རང་བཞིན་གྱི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ངེས་པར་བྱས་ཏེ། སྒྲོམ་པའི་རང་བཞིན་གྱིས་བསྒྲོམས་པ་ན།
དེའི་བྱིར་ཡང་དག་ཡང་དག་མིན། ། གང་དག་ཤིན་ཏུ་གོམས་གྱུར་བ། ། སྒྲོམ་པ་ཡོངས་སུ་
རྫོགས་པ་ན། ། དེ་གསལ་མི་རྟོག་སྟོང་འབྲས་བྱ། ། ཞེས་བྱ་བའི་ཚུལ་གྱིས་ཀུན་རྫོབ་དང་དོན་དམ་
པའི་བདེན་པ་ལ་བརྟེན་ནས། སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པ་དགེ་བ་བསགས་པ་དང་ལྡན་པ། བདག་
དང་གཞན་གྱི་དོན་སུན་སུམ་ཆོགས་པ་བསྐྱབ་པའི་སྟོང་བསྐྱེད་པ་ནམས། ངེས་པར་འབྱེད་པའི་
ཆ་དང་མཐུན་པ་ལ་སོགས་པ་ཐོབ་པའི་རིམ་གྱིས་ནམས་པ་ཐམས་ཅད་མངོན་སུམ་དུ་བྱེད་པ་
ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་ཐབས་དང་ལྡན་པ། བྱ་བའི་འབྲས་བྱའི་འབྲས་བྱར་གྱུར་པའི་
དགོས་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་སྐད་དུ་ཡང་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་ལས། ། ནམ་པ་ཐམས་ཅད་
མཐུན་ཉིད་ལམ། ། སྟོན་པས་འདི་ལས་བཤད་པ་གང་། ། གཞན་གྱིས་སྦྱོང་བམ་ཡིན་ཏེ། ། ཆོས་
སྦྱོང་བཅུ་ཡི་བདག་ཉིད་ཀྱི། ། མདོ་དོན་བྲན་པ་ལ་བཞག་ནས། ། སྟོང་དང་ལྡན་པས་མཐོང་
འགྱུར་བྱིས། ། བདེ་སླག་ཏུ་ནི་རྟོགས་པ་ཞེས། ། བྱ་བ་ཚུམ་པའི་དགོས་པ་ཡིན། ། ཞེས་གསུངས་
པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་གསང་བ་བསྟན་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས། བསྐླལ་པ་
བཟང་པོའི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་དང་། དམ་པའི་ཆོས་ཀྱི་ཆོགས་
བསྐྱུང་བ་ལ་ནམས་པ་ཐམས་ཅད་དུ་བདག་པོར་བྱས་པ་ཡིན་པའི་བྱིར་དང་། བྱག་ན་དོ་རྗེ་
དབང་བསྐྱར་བ་ལ་སོགས་པ་ལས་བསྟན་པ་གཏད་པ་ཡིན་པའི་བྱིར་དང་། གཞན་ནམས་ཀྱི་
ཁྱད་པར་བརྗོད་པ་མེད་པའི་བྱིར་ལྷང་ལོ་ཅན་ན་བཞུགས་པས་བཅུའི་དབང་བྱུག་དོ་རྗེ་འཛིན་
པ་ཆེན་པོས། འཛིག་རྟེན་ཐམས་ཅད་རྗེས་སུ་གཟུང་པའི་བྱིར་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པའི་
མདོ་སྟེ་རིན་པོ་ཆེ་སྐད་པར་གསོལ་བ་འདེབས་པ། འཕགས་པ་བྱམས་པ་ལ་སོགས་པ་བྱང་།

ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཚོགས་ནམས་ལ་འདི་སྐད་ཅེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་
སྟོན་གྱི་སྟོབ་དཔོན་ནམས་འཆད་དོ། ། གཞན་དག་ནི་འདི་ཉིད་ཀྱི་ཡོངས་སུ་གཏད་པའི་ལེན་
ལས། ཇི་ལྟར་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་འདི་འཇམ་བུའི་སྤྱིང་ན་སྟོད་པར་འགྱུར་པ་ཞེས་
བྱ་བ་ལ་སོགས་པས། ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་ཡོངས་སུ་གཏད་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། ཡང་
དག་པར་སྟུང་པར་བྱེད་པ་ནི་འཕགས་པ་ཀྱན་དགའ་བོ་ཡིན་ནོ་སྟུང་སེམས་སོ། ། དེ་ལ་
འདི་སྐད་ཅེས་བྱ་བ་ངེས་པའི་དོན་རྗེད་པར་བྱེད་པས། རང་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་ཤེས་པས་
ངེས་པར་བཟུང་པའི་མདོའི་དོན་མ་ལུས་པ་ཉེ་བར་སྟོན་པ་ལྟར་ལེན་པའི་ཆོག་གིས་ནི། དེ་ནི་
འདི་ལྟར་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱིན་ཅི་མ་ལོག་པ་ཉིད་དུ་བརྗོད་དོ། ། བདག་གིས་ཞེས་བྱ་བ་བདག་
ཉིད་སྟོན་པའི་ཆོག་གིས་ནི་བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱི་ཐད་ནས་མདོན་སུམ་དུ་མཉན་པར་རོ། །
ཐོས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ན་བའི་ནམ་པར་ཤེས་པས་ཉམས་སུ་བྱོང་པའི་ཆོག་གིས་ཀྱང་དེ་བཞིན་
གཤེགས་པ་མ་གཏོགས་པ་གཞན་དག་གིས་འདི་ལྟར་བྱའི་ཆོས་མཐའ་དག་རྟོགས་པའི་རུས་པ་
མེད་པས་རྟོགས་པ་མེད་པ་ཉིད་དུ་འོ། ། ཆོག་གསུམ་པོ་འདི་དག་ནི་བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱི་
བཀའ་ཉིད་ཀྱིས་མདོ་སྟེ་རྩོམ་པའི་དང་པོར་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། ། འདི་ལྟར་བཅོམ་ལྷན་འདས་
ཡོངས་སུ་བྱ་ངན་ལས་འདས་ཤིང་དོན་སྣ་ཚོགས་པ་ལ་ལྷག་པར་མོས་པས་རབ་དུ་བྱེ་བ་བདེ་
བར་གཤེགས་པའི་གསུང་གི་རྒྱན་རྟོགས་པར་དཀའ་ཞིང་བྱང་ཆུབ་ཉིད་ཐོབ་པར་བྱེད་པའི་
དོན་རྟོགས་པར་གྱུར་པ་མེད་པ་ན། འགའ་ཞིག་གིས་ཇི་ལྟར་བསྟུ་པར་བྱ་སྟུང་དུ་གདུལ་བྱའི་
སྟེ་བོ་ནམས་ཀྱི་སོམ་ཉི་སེལ་བར་བྱེད་པ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་པའི་ཉན་
ཐོས་ལ་སོགས་པ་ནམས་ཀྱིས། བཅོམ་ལྷན་འདས་མ་འོངས་པའི་དུས་སུ་དམ་པའི་ཆོས་ཇི་ལྟར་
ཡང་དག་པར་བསྟུ་པར་བཟུ་ཞེས་ཞུས་པ་ན། བྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་མདོན་སུམ་དུ་ཐོས་པར་
བྱས་བར་དོན་མ་རྟོགས་སུ་བྱིན་ཀྱང་དམ་པའི་ཆོས་ཡང་དག་པར་སྟུང་པར་བྱེད་པ་ལ་ཉེས་པ་
མེད་དོ་ཞེས་དགོངས་ནས། བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱིས་ཆོས་ཡང་དག་པར་སྟུང་པའི་མདོ་ལས་
དག་སྟོང་དག་འདི་སྐད་བདག་གིས་ཐོས་པ་ཞེས་ཀྱིས་ལ་དམ་པའི་ཆོས་བསྟུ་པར་བྱའོ་ཞེས་བྱ་
བ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་འབྲེལ་བ་དང་གོ་རིམས་བསྟན་པར་བྱའོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་
གསུངས་སོ། ། བཀའ་འདི་ལས་ཀྱང་ཡུལ་དང་དུས་ལ་སོགས་པའི་ཆོག་དང་། དེ་བཞིན་དུ་

བཅོམ་ལྷན་འདས་ལ་ལྷ་རྣམས་ཀྱི་དབང་བོ་བརྒྱ་བྱིན་གྱིས་འདི་སྐད་ཅེས་གསལ་ཏོ་ཞེས་བྱ་བ་
ལ་སོགས་པའི་ཆོག་ནི་བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱིས་རྗེས་སུ་གནང་བ་ཉིད་ཀྱིས། ཡང་དག་པར་སྤྱད་
པར་བྱེད་པ་རྣམས་ཀྱིས་བྱས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བཀའ་མ་ཡིན་པ་ཉིད་དུ་ཐལ་
བར་འགྱུར་པ་མེད་དོ། ། དེ་ལྷ་ཡིན་དང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བཀའ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བཀའ་མ་ཡིན་པ་
བཅུག་པའི་ཉེས་པ་འདིའི་གོ་སྐབས་ཀྱང་རྒྱང་བསྐངས་པ་ཉིད་དུ་བྱས་སོ། ། དེ་བས་ན་རྗེ་ལྷར་
ཐོས་པ་དེ་བཞིན་དུ་ཡང་དག་པར་བསྐྱུས་པ་ཡིན་ལོ་ཞེས་འཐད་དོ། ། དེ་ལྷར་བྱས་ན་ཁ་ཅིག་
གིས་འདི་སྐད་བདག་ལ་བསྟན་ཏོ་ཞེས་བརྗོད་པར་བྱ་བ་ལས་འདི་སྐད་བདག་གིས་ཐོས་པ་
ཞེས་ཅིའི་ཕྱིར་བརྗོད་ཅེས་ཚིག་པ་བཀོད་ནས། བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱིས་སྟོན་པ་མི་འཐད་པ་ལ་
སོགས་པའི་རིགས་བ་གཞན་དག་ཀྱང་བརྗོད་པ་གང་ཡིན་པ། དེ་ནི་ཤིན་དུ་མངོས་པ་མ་ཡིན་
ལོ་ཞེས་བསྟན་པར་འགྱུར་རོ། ། གལ་ཏེ་འཕགས་པ་ཀུན་དགའ་པོས་ཚུགས་གཞན་དུ། ཁོ་བོས་
འདི་སྐད་ཐོས་པའི་ཆོག་གིས་གཟུང་བ་གང་ཡིན་པ། བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱིས་བདག་གིས་
མངོན་སུམ་དུ་གསུངས་པའི་མདོ་ཡང་ཡོད། ལྷ་ཡུལ་དུ་གསུངས་པ་ཡང་ཡོད། བརྒྱད་དེ་འོངས་
པ་ཡང་ཡོད་དོ་ཞེས་བརྗོད་པ། དེ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ནས། ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བསྐྱོར་
བའི་མདོ། ། བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱིས་གང་དུ་གསུངས། ། ཤེས་རབ་ཆེན་པོ་བྱེད་ཀྱིས་སྟོས། །
བདེ་གཤེགས་སྐུ་པོ་བྱེད་སྟོས་ཤིག ཅེས་གསུངས་ཆེན་པོས་སྐྱེས་པའི་ཆོག་གི་མཐར།
འཕགས་པ་ཀུན་དགའ་པོས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་རྗེས་སུ་བྱ་བས་རྒྱད་བརྒྱན་པར་བྱས་
ཤིང་བཞིན་མཆི་མ་ཅན་རྣམ་པར་འགྱུར་པར་དང་བཅས་པས་བྱུང་བའི་སྐྱེད་བྱངས་ཀྱིས་འདི་
སྐད་བདག་གིས་ཐོས་པ་ཞེས་སྐྱེས་པ་མ་ཡིན་ནམ། དེ་རྗེ་ལྷར་བདག་གིས་ཞེས་བྱ་བ་བདག་
ཉིད་སྟོན་པའི་ཆོག་གིས་མངོན་སུམ་དུ་ཐོས་པར་བརྗོད་ཅེ་ན། འདི་ལ་ཉེས་པ་མེད་དེ། གང་གི་
ཕྱིར་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་ཀྱིས་བསྟན་པ་ནི་ངེས་བསྟན་པ་ཡིན་པ་ལྟར།
དེའི་མཐུས་གཞན་ལས་ཐོས་པ་ཡང་བཅོམ་ལྷན་འདས་ཉིད་ཀྱི་ཐད་ནས་ཐོས་པ་ཡིན་ནོ། །
ཡང་ན་གཞན་དག་ལས་ཐོས་ན་ཡང་ཆོས་འཛིན་པའི་མཆོག་ཡིན་པས་དོན་ངེས་པར་བྱ་བའི་
ཕྱིར་ངེས་བཅོམ་ལྷན་འདས་ལ་བྱས་པ་ཡིན་ནོ། ། དེས་ན་དོན་ངེས་པའི་དབང་གིས་བཅོམ་
ལྷན་འདས་ལས་དེ་སྐད་ཐོས་པ་ཡིན་པས་ན་བདག་གིས་ཞེས་སྐྱེས་པ་ཡིན་ནོ། ། ཁོ་བོས་འདི་

སྐད་ཐོས་པའི་ཆོག་གིས་བསྟན་པར་བྱ་བ་གང་ཡིན་པ་ཐམས་ཅད་གང་བཟོད་པ་དེ་ནི་གཞུང་གི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་པས་ཉེས་པ་མེད་དོ། དེ་ལྟར་སྐྱེད་བསྐྱང་བ་བྱས་ནས། ད་ནི་གང་གི་ཆོ་གང་ལས་གང་དུ་སྲུ་ཞིག་དང་ལྟན་ཅིག་ཁྱོད་ཀྱིས་འདི་ལྟ་བུའི་མདོ་སྒྲེ་རིན་པོ་ཆེ་ཐོས་ཞེས་བྲིས་པ་དང་། བདག་ཉིད་ཆོད་མའི་སྐྱེས་བུའི་བསྟན་པར་བྱ་བའི་བྱིར། ལན་འདེབས་པས་ཡུལ་དང་དུས་དང་སྟོན་བ་པོ་དང་འཁོར་ལུན་སྲུང་ཆོགས་པ་ནི་སྟོན་པར་བྱེད་པའི་རྒྱ་ཡིན་ནོ་ཞེས་སྐྱེད་གཞི་གསུངས་པ་ནི། དུས་གཅིག་ན་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། དུས་གཅིག་གི་ཆོ་ན་ཐོས་སོ། ། ཞེས་སྒྲུ་མ་དང་སྐུར་རོ། ། འདིས་ནི་འདི་ལྟ་བུའི་ཡིད་བཞིན་གྱི་ནོར་བུ་རིན་པོ་ཆེའི་རྒྱལ་པོ་ལྟ་བུའི་མདོ་སྒྲེ་ནི་དུས་ཐམས་ཅད་དུ་ཐོས་མི་སྲིད་པའི་བྱིར་བརྒྱ་ལམ་ན་ཡིན་པར་བསྟན་པར་བསྟན་པ་ཡིན་པས་འདི་རྟེན་པར་དཀའ་བ་ཉིད་དུ་བསྟན་ཏོ། ། ཡང་ན་སྤྱད་པ་པོས་དུས་གཅིག་གི་ཆོན་[?]བདག་གིས་མདོ་སྒྲེ་འདི་ཐོས་ཀྱི། གཞན་གྱི་ཆོན་གཞན་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱུར་གྱིས་སྒྲོས་པས་འགྲོ་བའི་དོན་གྱི་བྱིར། སྟོང་རྩེ་ཅན་གྱི་སྟན་པའི་རྒྱལ་པོའི་ཚུལ་དུ་སྤྱད་པ་པོ་རང་ཉིད་མང་དུ་ཐོས་པར་བཟོད་པ་ཡིན་ནོ། ། ཡང་ན་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་ལ་ཐོས་སོ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཏེ། མི་ལམ་དུ་ལྟ་ལ་སོགས་པའི་མཐུས་དུས་ཚུང་ཞིག་ལ་ཡང་ལོ་བརྒྱ་ལ་སོགས་པར་དམིགས་པ་དང་འདྲ་བར། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་ཀྱིས་མཆུངས་བ་དེ་མ་ཐག་པའི་རྒྱན་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ལས་བྱུང་བ། མདོའི་དོན་མ་ལུས་པ་སྤྲང་བ་ཅན་གྱི་རྣམ་པའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ནི་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་ལས་བྱུང་བའི་བྱིར་རོ། ། འདིས་ནི་རྣམ་པར་ཐར་པའི་སྒོ་བསམ་གྱིས་མི་བྱབ་པ་ཐོབ་པའི་བྱིར་ན། བདག་གི་མཉམ་པར་བྱ་བ་གང་ཇི་སྟོད་པ་དེ་ཐམས་ཅད་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་ལ་བདག་གིས་ཐོས་ཤིང་། བཟོད་པ་ཡང་མེད་དོ་ཞེས་བདག་ཉིད་ཆོད་མའི་སྐྱེས་བུ་ཉིད་ཡིན་པར་སྟོན་ཏོ། ། དེ་ཉིད་ཀྱིས་ན་ཡང་དག་པར་སྤྱད་པར་བྱེད་པ་གདུལ་བུའི་སྐྱེ་བོའི་ཆོགས་གཞན་རྩེས་སྲུ་གཟུང་བའི་དོན་དུ། བྱིས་རིམ་གྱིས་བསྟན་པ་ལ་འཇུག་པ་ན། ཏྲག་དུ་མཉམ་པར་གཞག་པ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པས། ཅི་ཞིག་ལྟར་བར་དུ་ཡུལ་གཞན་ལ་དམིགས་པའི་སེམས་ལུང་དུ་མ་བསྟན་པ་འབྱུང་དུ་བྱིན་ཀྱང་། དུས་བྱིས་མདོ་མ་ཆོང་བ་མེད་པར་སྤྱད་པ་ནི་མི་འགལ་ཏེ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་པའི་ཡོངས་སྲུ་རྟོགས་པར་སྤྲང་བ་དང་ལྡན་པའི་ཤེས་པ་སྤྲང་བ་ཉིད་ཡིན་པའི་བྱིར་རོ། ། ཡང་

འདི་ཉན་པར་བྱེད་པ་ན་ཆོས་ཉན་པའི་བདུད་ཅིའི་རོས་ཆེན་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། གདུལ་
བྱའི་ཆོགས་ལྷག་མ་ནམས་ཀྱང་འདི་ལྟ་བུར་ཅིའི་ཕྱིར་མ་གྱུར་ཞེ་ན། གྲུའི་རྒྱལ་པོ་རྒྱ་མཆོས་
ཞུས་པའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ན། བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔའི་ཆོགས་ཡོངས་སུ་དག་པ་ནི་དེ་ལྟར་
འགྱུར་པ་ཉིད་ཀྱི་ཡིན་གྱི། ཐམས་ཅད་ལ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། བྱང་པར་དུ་འཕགས་པའི་སྐལ་བ་ཉིད་
མ་ཆང་བས་དེ་ལྟ་བུར་འཛིན་པའི་རྒྱས་པ་ཉིད་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། ། ཡང་ངེ་ལྟར་ན་
བསྟན་པ་གཅིག་ལ་ནམ་པར་དབྱེ་བ་འདིར་འགྱུར་ཞེ་ན། བསྟན་པ་འདི་ནི་ཀུན་རྫོབ་དུ་ཡི་གེ་
དང་ཆོག་དུ་སྒྲུབ་པ་ཅན་གྱི་ཤེས་པའི་བདག་ཉིད་ཅན་ཡིན་ལ། དེ་ནི་སྟོབས་ངེ་ལྟ་བུ་བཞིན་དུ་
ལན་གཅིག་གམ་རིམ་གྱིས་སྒྲེ་བ་ཡིན་པས་ཉེས་པ་མེད་དོ། ། ཡང་ན། ཡུལ་གཞན་གདུལ་བར་
བྱ་ཕྱིར་དང་། ། དེར་གནས་དཀོན་པ་བསྐྱེད་ཕྱིར་དང་། ། ཉན་ཐོས་གནས་མང་བྱ་ཕྱིར་དང་། །
ཆགས་པ་མེད་པར་བསྟན་པ་དང་། ། ཡུལ་ནམས་མཆོད་ཉེན་བྱ་ཕྱིར་དང་། ། འགྲོ་བའི་བསོད་
ནམས་དོན་ཉིད་དང་། ། ཡམས་ལ་སོགས་པ་ཞི་དོན་དུ། ། སངས་རྒྱས་རྒྱ་བར་མཛད་པ་ཡིན། །
ཞེས་བྱ་བས་གཞན་ལ་ཕན་པ་ལ་མཆོག་དུ་གཞོལ་བའི་ཐུགས་ཉིད་ཀྱིས་དུས་གཅིག་གི་ཆེན་
བྱ་ཆོད་སྤང་པོའི་རིམ་བཞུགས་སོ། ། ཞེས་ཆོག་འོག་མ་དང་སྤྱར་བར་བྱ་སྟེ། གཞན་གྱི་ཆེ་ནི་
གཞན་ལ་བཞུགས་པའི་ཕྱིར་རོ། ། ཉོན་མོངས་ལས་དང་དེ་བཞིན་སྒྲེ། ། ཉོན་མོངས་ཤེས་བྱའི་
སྒྲིབ་དེ་བཞིན། ། གང་ཡང་མི་མཐུན་སྟུགས་ཆོས་བཅོམ། ། དེས་འདིར་བཅོམ་ལྡན་འདས་སུ་
བཤད། ། ཅེས་དོན་བརྗོད་པས་ངེས་པའི་ཆོག་གི་ཚུལ་གྱིས་ན། ཉོན་མོངས་པ་ལ་སོགས་པ་
བཅོམ་པ་དང་ལྡན་པས་ན། བཅོམ་ལྡན་འདས་སོ། ། ཡང་ན། དབང་ཕྱག་དང་ནི་གཟུགས་
བཟང་དང་། ། དཔལ་དང་གྲགས་དང་ཡེ་ཤེས་དང་། ། བཙོན་འགྲུས་སུན་སུམ་ཆོགས་པ་སྟེ། །
དུག་པོ་ནམས་ལ་སྐལ་ཞེས་བྱ། ། ཞེས་བྱ་བ་དེ་འདི་ལ་མངའ་བས་ན། དབང་ཕྱག་ལ་སོགས་པ་
སུན་སུམ་ཆོགས་པ་དང་ལྡན་པའི་བཅོམ་ལྡན་འདས་བཞུགས་སོ་ཞེས་བྱ་བར་སྤྱར་རོ། ། དོན་
དང་ལྡན་པའི་མིང་ཅན་རབ་དུ་གྲགས་པའི་གནས་ཀྱི་བྱང་པར་རྒྱལ་པོའི་ཁབ་ན། ད་བཞིན་
གཤེགས་པ་ནམས་ཀྱིས་རྒྱལ་བའི་ཡུམ་སྟོན་པ་ལ། བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔའི་ཆོགས་ཆེན་པོའི་
ཞུར་ཡུལ་གཞན་གྱིས་འདེབས་པར་མི་རྒྱས་པ་ཉིད་ཀྱིས་མངོན་པར་བྱང་རྒྱལ་པའི་གནས་དང་
འདྲ་བར་འདོད་པར་བྱ་བ། རིན་པོ་ཆེ་སྣ་ཆོགས་ཀྱི་སྤང་པོར་སྤྱར་པ་ཡོད་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་

ནི་བྱ་རྒྱུ་ཀྱི་ཕུང་པོ་ལོ། ། ལྷ་ལ་སོགས་པ་བསོད་ནམས་འདོད་པ་ནམས་ཆོས་བརྒྱད་ལ་སོགས་
པའི་དུས་ཆོགས་ནམས་སུ་འདུ་བརྒྱ་ཆེར་བྱེད་པ་ཞེས་བྱ་བའི་ངེས་པའི་ཆོག་གི་ཚུལ་གྱིས་ན་
རིལ། ། དེར་བཞུགས་པའི་རྩུ་འཕྱུལ་གྱི་ཆོ་འཕྱུལ་ནམ་པ་སྣ་ཆོགས་པས་འཛིག་ཏེན་ལས་
འདས་པ་ཆད་དུ་བྱུང་བའི་ཆོས་སྟོན་པས་དང་པར་མཛད་དེ། ཀུན་བརྗོད་པའི་ཆོས་འཕྱུལ་
གྱིས་བསམ་པ་དང་བག་ལ་ཉལ་ཡོངས་སུ་མཁྱེན་པས་ཡོངས་སུ་སྒྲིན་པར་མཛད་ནས། རྗེས་སུ་
བསྟན་པའི་ཆོ་འཕྱུལ་གྱིས་ཐེག་པ་གསུམ་གྱིས་འདུལ་བའི་སེམས་ཅན་ཁྱད་པར་དུ་བྱན་པ་ལ་
སོགས་པར་བྱེད་པ་ནམས་གྲོལ་བར་མཛད་པས་མངོན་པར་འདོད་པའི་དོན་མཛད་ཅིང་། སྐྱེ་
དང་གསུང་གི་འཕྲིན་ལས་དང་། ཆོས་དང་སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་པའི་ཐུགས་ཀྱི་ངོ་བོ། །
སྦྱོང་ལམ་དང་། ཆོས་འཆད་པ་དང་། སྟོམས་པར་འཇུག་པ་དང་། བྱང་དུ་ཡང་དག་འཛིག་སྟེ།
ནམ་པ་བཞིས་དེ་ལྟར་བཞུགས་བར་གྱུར་པ་ཡིན་ནོ། ། གལ་ཏེ་བྱུང་བའི་མ་ཡིན་པ་སྟོག་དུ་
གྱུར་བའི་དུས་ལ་ཏེ་སྒྲུའི་སྒྲུའི་སྦྱོར་བ་བྱས་པ་མ་ཡིན་ནམ། འདིར་ནི་དུས་དེ་རྒྱད་པར་བྱེད་
པའི་སྟོག་དུ་གྱུར་པ་མ་ཡིན་པ་དེས་ན་ངེ་ལྟར་ན་བཞུགས་ཏེ་ཞེས་སྦྱོར་ཞེ་ན། བདེན་ཏེ་འོན་
ཀྱང་དེའི་རྗེས་ཐོགས་ཉིད་དུ་སྟོག་དུ་མ་གྱུར་པ་ལ་ཡང་ངོ་ཞེས་བརྗོད་པ་དེས་ན་འདི་ལེགས་
པ་ཉིད་ཡིན་ནོ། ། ཡང་ན་སྟོན་གྱི་བླ་ཀ་ར་ཤའི་དབང་གིས་སམ། སྐྱེ་བོ་གཞན་ལ་སྟོན་ནས་
སྟོག་དུ་གྱུར་པར་ཉེ་བར་མཆོན་པ་ཡིན་པས་ཉེས་པ་མེད་དོ། ། དེ་བཞིན་དུ་བཀའ་སྒྲུལ་པར་
གྱུར་ཏོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ལ་ཡང་བརྗོད་པར་བྱལོ། ། དགེ་སྦྱོང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གསོལ་བ་
དང་བཞིའི་ལས་གཞག་པར་མི་འོས་པས་སམ་ཚུར་ཤོག་ཅེས་བྱ་བས་བསྟེན་པ་རྗོགས་པ་ཉོན་
མོངས་པའི་ཆོགས་བཅོམ་པ་ནམས་སོ། ། དགེ་འདུན་ནི་སངས་རྒྱས་ཆོས་དང་དགེ་འདུན་
ནམས། ། བདུད་ནམས་བྱེ་བ་བརྒྱ་ཡིས་ཀྱང་། ། གང་ཕྱིར་དབྱེ་བར་མི་རུས་པ། ། དེ་ཕྱིར་དགེ་
འདུན་ཞེས་བརྗོད་དོ། ། ཞེས་བྱ་བས་སོ། ། ཆེན་པོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གངས་དང་། ཡོན་ཏན་ཆེན་པོ་
ཉིད་དང་ལྡན་པས་མཐུ་ཆེ་བས་སོ། ། ཐབས་གཅིག་པ་ནི་ལྟན་ཅིག་པ་སྟེ། ཡོངས་སུ་བསྟོར་
ནས་བཞུགས་ཏེ་ཞེས་བྱ་བར་སྦྱར་རོ། ། དེ་ལ་གངས་ཆེ་པ་ཉིད་ནི་སྟོང་ཉིས་བརྒྱ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་
སོགས་པས་བརྗོད་དེ་ཆོག་གི་དོན་གོ་སྟལོ། ། གངས་བརྗོད་པ་ནི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་འཁོར་མཐའ་
ལས་པ་ལས་གངས་སུ་ངེས་པར་གཞུང་བའི་དོན་ཏོ། ། དོན་མང་པོ་ལས་གངས་མདོར་བསྟུས་

པ་སྒྲིམ་པ་ནི་མི་བརྗེད་པས་གོ་སྒྲ་བར་བྱ་བའི་དོན་དང་། མང་དུ་ཐོས་པ་དང་། འཛིན་པས་
འཛིགས་པ་ནམས་ན་གཏད་པའི་དོན་ནམ། ཆད་ཡོངས་སུ་ཤེས་པར་བྱ་བའི་དོན་དུ་ཉེ་བར་
གཟུང་བ་ཡིན་ནོ། ། ཡོན་ཏན་ཆེ་བ་ཉིད་ནི་ཐམས་ཅད་ཀྱང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་སྒྲིམ་པ་
ཡིན་ཏེ། འདྲིར་ཐམས་ཅད་ཀྱང་མཆོད་པ་དང་། ཡོན་དང་ཆོགས་སུ་འདུ་བ་ལ་སོགས་པར་
འོས་པས་ན་དགྲ་བཅོམ་པའོ། ། སྲིད་པའི་ཆེ་མོའི་མཐར་ཐུག་པའི་འཁོར་བར་ཟག་པར་བྱེད་
པའི་བྱིར་ཟག་པ་སྟེ། འདོད་པ་དང་སྲིད་པ་དང་མ་རིག་པའི་ཟག་པ་གསུམ་པོ་ནམས་སོ། །
དེའི་གཉེན་པོའི་ཟག་པ་མེད་པའི་ཚུལ་བྱིམས་ལ་སོགས་པའི་སྤང་པོ་ཐོབ་པས་ཅི་རིགས་པར་
ཟད་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་དག་ནི་ཟག་པ་ཟད་པའོ། ། ཉོན་མོངས་པ་དང་ལས་དང་སྦྱེ་བའི་ཀུན་
ནས་ཉོན་མོངས་པ་དང་བྲལ་བ་གང་ཡིན་པ་དེ་དག་ནི་ཉོན་མོངས་པ་མེད་པའོ། ། ཚུལ་བྱིམས་
དང་། ཉིང་ངེ་འཛིན་དང་། ཤེས་རབ་དང་། རྣམ་པར་གྲོལ་བའི་སྤང་པོ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་
ཐོབ་པས་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་ཉེས་པར་སྦྱོད་པ་དང་། སྲིད་པ་དང་། ལྟ་པ་ངན་པ་དང་། སྲིད་
པའི་འཆིང་བ་ལས་རྣམ་པར་གྲོལ་བའི་བྱིར་ཡང་དག་པའི་སྦྱོད་ལམ་དང་། མངོན་པར་ཤེས་
པས་རྣམ་པར་བརྟེན་བ་དང་། ལྟ་དང་འཕགས་པའི་བཞུགས་པ་ཐོས་པས་དེ་རང་ཉིད་འཛིག་
ཉིན་གྱི་དང་འཛིག་ཉིན་དང་སེམས་དབང་དུ་གྱུར་པ་གང་ཡིན་པ་དང་། རང་ཉིད་འཆིང་བ་
ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་ཞིང་རང་དབང་ཐོབ་པའི་བྱིར་དབང་དང་ལྡན་པར་གྱུར་པ་གང་ཡིན་པ་
དེ་དག་ནི་དབང་དུ་གྱུར་བའོ། ། སྲིད་པ་དང་མ་རིག་པའི་ཕྱོགས་ཀྱི་ཉོན་མོངས་པ་དང་ཉེ་བའི་
ཉོན་མོངས་པ་སྤང་བའི་བྱིར། ཉིང་ངེ་འཛིན་དང་སྟོམས་པར་འཇུག་པ་ནི་སེམས་རྣམ་པར་
གྲོལ་བ་ཡིན་ལ། དགྲ་བཅོམ་པའི་ལམ་གྱི་ཡེ་ཤེས་ནི། ཤེས་རབ་རྣམ་པར་གྲོལ་བ་ཡིན་ནོ། ། དེ་
ལྟར་བྱས་ན་སྲིད་པ་དང་མ་རིག་པའི་ཕྱོགས་རྣམས་མེད་པས། གོ་རིམས་བཞིན་དུ་འདོད་
ཆགས་དང་བྲལ་བ་དང་། མ་རིག་པའི་ཆགས་པ་དང་བྲལ་བའི་བྱིར། སེམས་དང་ཤེས་རབ་
ཤིན་ཏུ་རྣམ་པར་གྲོལ་བ་ནི། དེ་ལས་དེ་ཐོབ་པའི་བྱིར་སྟོམས་པར་འཇུག་པ་དང་ཉོན་མོངས་
པའི་སྒྲིབ་པས་ལས་ཤིན་ཏུ་རྣམ་པར་གྲོལ་བས་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་གཉི་གའི་ཆ་ལས་རྣམ་
པར་གྲོལ་བ་དག་ནི་སེམས་ཤིན་ཏུ་རྣམ་པར་གྲོལ་བ། ཤེས་རབ་ཤིན་ཏུ་རྣམ་པར་གྲོལ་བ་ཡིན་
ནོ། ། ཅང་ཤེས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མྱ་ངན་དང་སྦྱེ་སྤྲུགས་འདོན་པ་ལ་སོགས་པའི་འཛིགས་པ་

ནམས་དང་བདག་གིས་སྤང་པ་དང་གཞན་གྱིས་སྤང་པ་དང་རན་འགོ་དང་འཆོ་བ་མེད་པ་
དང་ཆད་པས་གཅད་པ་དང་། ཆོགས་སུ་བཅད་པ་མེད་པ་དང་འཆི་བས་འཇིགས་པ་ནམས་
དང་། ཉིད་པ་དང་མ་ཉིད་པ་ལ་སོགས་པ་འཇིག་ཉིན་གྱི་ཆོས་བརྒྱད་ཀྱིས་གོས་པའི་འཇིགས་
པ་དང་། རང་གི་རྟོགས་པའི་གོགས་སུ་གྱུར་པ་མི་ཤེས་པ་དང་ཐེ་ཚོམ་དུ་གྱུར་པ་དང་ལོག་པར་
ཤེས་པའི་འཇིགས་པ་ནམས་མེད་པས། གོ་རིམས་བཞིན་དུ་སྤྲུག་བསྐྱེད་པ་དང་། འཇིགས་པ་
དང་། འཇིག་ཉིན་གྱི་ཆོས་དང་། མི་ཤེས་པའི་དོགས་པ་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར་འཇིགས་པ་མེད་པ་
ཉིད་ཀྱིས་ཅང་ཤེས་པའོ། ། རིག་པ་གསུམ་ལ་སོགས་པ་བྱད་པར་ཅན་གྱི་ཆོས་རྟོགས་པ་དང་
ལྡན་པས་གཙོ་བོ་ཆེན་པོར་གྱུར་པའི་ཕྱིར་སྤང་བོ་ཆེན་པོའོ། ། ཚུལ་ཁྲིམས་དང་ཉིང་ངེ་འཛིན་
དང་ཤེས་རབ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པས། སྤྲུག་བསྐྱེད་པ་ཐམས་ཅད་ལས་ཐར་པ་ལ་སོགས་པ་ངེས་
པར་བྱ་བ་ནམས་བྱས་བ་དང་། ཞར་ལ་བྱ་བ་རང་གི་འདོད་པ་ལ་རག་ལས་པས་འཇུག་པ་
སྤངས་པའི་ཡོན་ཏན་ལ་སོགས་པའི་བྱ་བར་འོས་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི། བྱ་བ་བྱས་པ་བྱེད་པ་
བྱས་པའོ། ། སྤྲུག་བསྐྱེད་པ་ལ་སོགས་པ་འཕགས་བའི་བདེན་པ་བཞི་བོ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་བདག་
ཉིད་ཇི་ལྟ་བུའི་ཡོངས་སུ་ཤེས་པར་བྱ་བ་དང་། སྤང་བར་བྱ་བ་དང་། བཤོལ་སུམ་དུ་བྱ་བ་དང་།
བསྐྱོམ་པར་བྱ་བ་ནམས་མེད་པས་ཁུར་བོར་བ་སྟེ། སྤང་བོ་དང་། ཉོན་མོངས་པ་དང་། དམ་
བཅས་པ་དང་། བཙོན་པའི་ཁུར་ནམས་ནམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་སྤངས་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་དག་
ནི་ཁུར་བོར་བའོ། ། རིག་པ་དང་མ་རིག་པ་ཐོབ་པ་དང་སྤངས་པ་དག་གིས་ཕན་པ་དང་ཕན་
པ་མ་ཡིན་པ་ཐོབ་པ་དང་སྤང་བའི་མཚན་ཉིད་ཅན་གྱི་རང་གི་དོན་ནམ་པ་གཉིས་པོ་དང་།
བཙོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་རྗེས་སུ་ཐོབ་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་དག་ནི་རང་གི་དོན་རྗེས་སུ་ཐོབ་པའོ། །
སྲིད་པ་དང་སྦྱིས་བྱ་ལྟན་ཅིག་ཀྱན་ཏུ་སྦྱོར་བར་བྱེད་པ་ཁོང་ཁྱོད་པ་ལ་སོགས་པའི་ཀྱན་ཏུ་སྦྱོར་
པ་དགུ་པོ་ཇི་ལྟར་སྲིད་པའི་འཕགས་པའི་ལམ་གྱིས་ཀྱན་ནས་ཡོངས་སུ་བཟད་བར་བྱེད་པ་གང་
ཡིན་པ་དེ་དག་ནི་སྲིད་པར་ཀྱན་ཏུ་སྦྱོར་བ་ཡོངས་སུ་བཟད་པའོ། ། ཡང་དག་ཅིང་བྱིན་ཅི་མ་
ལོག་པར་ཀྱན་ནས་ཤེས་པས་ན་ཀྱན་ཤེས་པ་སྟེ། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྟོགས་པའོ། ། དེས་སེམས་
ལེགས་པར་ནམ་པར་གྲོལ་ཞིང་འཆིང་བ་ཐམས་ཅད་ལས་ཤིན་ཏུ་ནམ་པར་གྲོལ་བ་གང་ཡིན་
པ་དེ་དག་ནི་ཡང་དག་པར་ཀྱན་ཤེས་པས་སེམས་ཤིན་ཏུ་ནམ་པར་གྲོལ་བའོ། ། མཐར་གྱིས་

གནས་པའི་སྒྲིམས་པར་འཇུག་པ་དགའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་རང་དབང་
དུ་གྱུར་པའི་ཕྱིར། དབང་ཡང་ཡིན་ལ་དེ་ནི་དམ་པའི་ས་རོལ་ཏེ། རང་གི་རིགས་རབ་ཀྱི་མཐར་
ཕྱིར་པ་ཐོབ་བ་ལ་ཡང་ཡིན་པས་ན་དེ་དག་ནི་སེམས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དབང་དམ་པའི་ས་རོལ་
ཏུ་སོན་པའོ། ། དེ་བས་ན་དེ་ལྟ་བུའི་དགོ་སྤྱོད་དང་ཞེས་ཐམས་ཅད་ལ་གསུམ་པའི་མཐར་སྐྱར་
བའོ། ། ཁ་ཅིག་ནི་ཐམས་ཅད་ཀྱང་དག་བཅོམ་པའོ། ། ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། ཟག་པ་ཟད་པའི་ཕྱིར་
རོ། ། ཟག་པ་ཟད་པ་ནི་ཉོན་མོངས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། དེ་བཞིན་དུ་ཡང་དག་པར་ཀུན་ཤེས་
པས་སེམས་ཤིན་ཏུ་རྣམ་པར་གྲོལ་བ་ནི་སེམས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དབང་དམ་པའི་ས་རོལ་ཏུ་སོན་
པ་ཞེས་བྱ་བའི་བར་དུ་སྒྲ་མ་སྒྲ་མའི་རྒྱ་ཕྱི་མ་ཕྱི་མ་ཡིན་ནོ། ། སྒྲིས་བུའི་དོན་ཐམས་ཅད་ཡོངས་
སུ་རྫོགས་པ་ཡིན་བའི་ཕྱིར་དེ་ལས་གཞན་པའི་བྱད་པར་ནི་བརྗོད་པར་མི་བྱའོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །
རྣམ་འགྲེལ་བྱེད་པ་ནི་དག་རྣམས་བཅོམ་པས་ན་དག་བཅོམ་པའོ། ། ཉོན་མོངས་པའི་སྐྱབ་པ་
སྤངས་བས་ན་ཟག་པ་ཟད་པའོ། ། ཡང་ཟག་པ་ཟད་པར་འབད་པའི་བདག་ཉིད་ཅན་ཀྱི་ཉོན་
མོངས་པ་མེད་པས་ན་ཉོན་མོངས་པ་མེད་པའོ། ། དེ་ལྟར་ན་ཆོག་འདི་དག་གིས་ནི་ཉེས་པ་རྣམས་
ཤིན་ཏུ་སྤངས་པའི་མཚན་ཉིད་ཅན་ཀྱི་ཡོན་ཏན་བརྗོད་ནས། ད་ནི་གཉེན་པོའི་ཕྱོགས་ཀྱི་
མཚན་ཉིད་ཅན་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ནི་དབང་དུ་གྱུར་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་བརྗོད་དོ། ། མདོན་
པར་ཤེས་པ་ལ་སོགས་པ་བྱད་པར་ཅན་ཀྱི་ཡོན་ཏན་མདོན་པར་སྐྱབ་པར་བྱེད་པ་མི་སྐྱབ་པའི་
ཞི་གནས་དང་ལྷག་མཐོང་དག་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར་འཇིག་རྟེན་གསུམ་ལ་ཕན་འདོགས་པར་
རྒྱས་པ་ཉིད་ཀྱིས་སེམས་ཅན་ཀྱི་དོན་ཀྱི་ཁུར་ལ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ངས་པར་སྐྱར་བ་ནི་
དབང་དུ་གྱུར་པའོ། ། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་སྲིད་པ་དང་ལྟ་བའི་འཆིང་བ་ལས་རྣམ་པར་གྲོལ་
བས་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་སེམས་ཤིན་ཏུ་རྣམ་པར་གྲོལ་བ། ཤེས་རབ་ཤིན་ཏུ་རྣམ་པར་གྲོལ་
བའོ། ། ཡོན་པོ་མ་ཡིན་ཞིང་དང་པོའི་ལམ་གྱིས་བགྲོད་པར་བྱ་བ་རི་སྲིད་པར་འགྲོ་བས་ན་ཅང་
ཤེས་པའོ། ། ཉོན་མོངས་པའི་གཡུལ་ལས་རྣམ་བར་རྒྱལ་བའི་ཕྱིར་སྤང་བོ་ཆེན་པོའོ། ། ཡང་
རྒྱལ་བར་བྱ་བ་མེད་པས་ན་བྱ་བ་བྱས་པའོ། ། བྱ་བ་རྣམས་རིགས་པའི་ཚུལ་གྱིས་རྫོགས་པར་
བྱས་པས་ན་བྱེད་པ་བྱས་པའོ། ། ཡང་སྲིད་པར་སྐྱེ་བའི་རྒྱག་བསྐལ་མི་སོགས་པས་ན་ཁུར་བོར་
བའོ། ། ལྷ་ངན་ལས་འདས་པ་མདོན་དུ་ཐོབ་པར་བྱེད་པས། རང་གི་དོན་རྗེས་སུ་ཐོབ་པའོ། །

སྲིད་པའི་རྒྱ་ཡང་དག་པར་བཅོམ་པས་ན་སྲིད་པ་ཀུན་ཏུ་སྒྱུར་བ་ཡོངས་སུ་བྱེད་པའོ། ། མཐོང་
བ་དང་བསྐྱོམ་པའི་ལམ་གྱིས་རབ་གྱི་མཐར་ཐུག་པས་ན་ཡང་དག་པའི་ཤེས་བས་སེམས་ཤིན་
ཏུ་ནམ་པར་གྲོལ་བའོ། ། བྱད་པར་ཅན་གྱི་མངོན་པར་ཤེས་པ་ལ་སོགས་པའི་ཡོན་ཏན་ལ་
དབང་ཐོབ་པ་ཉིད་དང་། རང་གི་རིགས་ཀྱི་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པར་འགོ་བས་ན། སེམས་ཀྱི་དབང་
ཐམས་ཅད་ཀྱི་དམ་པའི་ས་རོལ་ཏུ་སོན་པའོ་ཞེས་དེ་ཁོ་ན་ལྟར་འགྲེལ་ཏེ་སྤྲུལ་མའི་རྒྱ་ནི་ཕྱི་མ་ཕྱི་
མ་ཡིན་ནོ་མཐར་ཐུག་པ་བརྗོད་པ་ལ་ཡང་བྱད་པར་བརྗོད་པར་མི་བྱ་སྟེ། དེས་ན་མཐར་ཕྱིན་
པ་མེད་པའི་ཉེས་པ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་འཆད་དོ། ། ཆོས་འདྲིན་པའི་མཆོག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་
རི་རྒྱུད་ཏུ་སྒྲིམ་པའི་གྲངས་ཀྱི་ནང་ཏུ་གཏོགས་སུ་བེན་གྱང་། དེ་ལྟ་བུའི་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་པ་
ནི་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བསྟན་པའི་ཕྱིར། གང་ཟག་གཅིག་མ་གཏོགས་པ་ནི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་
གསུངས་སོ། ། གང་ཟག་ཅེས་བྱ་བ་རྒྱ་དང་འབྲས་བུའི་མཆོན་ཉིད་བསྐྱོ་བར་བྱ་བ་དང་། སྒོ་
བར་བྱེད་པའི་རོ་བོ་རྟག་པ་ནི་མི་འཐད་པས་དགེ་བ་དང་མི་དགེ་བའི་བག་ཆགས་ནམས་ཀྱིས་
གང་ཞིང་མི་རྟག་ལ། དེ་ལྟ་བུ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་འགོ་བ་ལེན་ཅིང་འདྲིན་པར་བྱེད་བ་
ཞེས་བྱ་བའི་ངས་བའི་ཆོག་གི་ཚུལ་གྱིས་ན་རྒྱན་ཉིད་ཀྱིས་གང་ཟག་གཅིག་གོ། ། འདི་ལྟ་སྟེ་
ཞེས་བྱ་བའི་སྒྲ་ནི་ཉེ་བར་སྟོན་པ་ལྟར་ལེན་པའི་ཆོག་ལྟར་དོ། ། ཆེ་འདོད་པར་གྱུར་པས་ཆེ་
དང་ལྡན་པ་སྟེ། སན་པ་དང་བདེ་བ་དང་མཆོད་པ་རྗོད་པར་བྱེད་པའོ། ། ལུང་ཐམས་ཅད་
འདྲིན་པ་དང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་བུམ་གྱིས་དགའ་བ་ཐོབ་པ་ཉིད་ཀྱིས་ན་ཀུན་དགའ་
བའོ། ། དེས་ན་ཆེ་དང་ལྡན་པ་འཕགས་པ་ཀུན་དགའ་བོ་འདི་སྟོན་པར་མཛད་པའི་དུས་ན་
རྒྱན་ཏུ་ཁྱེད་པ་ཡིན་པས་འདི་རྒྱུད་བརྗོད་པའི་ཡོན་ཏན་དང་མི་ལྡན་པས། གང་ཟག་གཅིག་
པོ་འདི་མ་གཏོགས་ཏེ་བཞག་ནས་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན་ནོ། ། བྱ་བ་ཡོངས་སུ་རྗོགས་པ་དང་།
རང་ལ་སན་པར་འདོད་པ་དང་། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་བྱིང་ཡིས་བསྐྱབས་ཀྱིས་ཐམས་ཅད་
འབྱོར་པའི་ཕྱིར། ཉེས་དམིགས་ལྟ་དང་མ་འབྱོར་དང་། ། མིག་དགའ་ཆགས་དང་ཡིད་མི་
བདེ། ། འཐབ་དག་རྟེན་སོགས་སྲིད་དང་མཛེལ། ། བཅི་དང་སྒྲ་མ་ལ་གྱས་དང་། ། ཏྲོ་མཆར་
བྱད་པར་དོན་ཕྱིར་དང་། ། ལྷུང་དང་དཀོན་མཆོག་རྒྱ་དང་ནི། ། མཆོད་རྟེན་ལ་སོགས་ཕྱག་
བྱའི་ཕྱིར། ། དགེ་སྦྱོང་རྒྱ་བར་བྱེད་པ་ཡིན། ། ཞེས་བྱ་བ་རྒྱ་བར་བྱེད་པའི་རྒྱ་བཅོ་ལྟ་དང་བུལ་

བའི་ཕྱིར་རང་ཉིད་གར་ཡང་མི་འགྲོའི། འོན་ཀྱང་བྱས་པས་ཤེས་པ་དང་ཆོས་ལ་གུས་པ་ལ་
སོགས་པས་བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱི་ཐད་ན་རྟག་ཏུ་གནས་པས་རང་གི་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རང་གི་
བའི་ཉན་ཐོས་ཆེན་པོའི་འཁོར་བཅོལ་པ་ཡིན་ནོ། ། བདོ་སྡེ་རིན་ཆེན་ཟབ་མོ་ནི། ། དཔག་མེད་
ཉན་པའི་སྲིད་པ་ཡིས། ། མཐའ་ཡས་འཇིག་རྟེན་ཁམས་ནམས་སུ། ། མཁས་པ་གང་ཕྱིར་རྒྱ་
བྱེད་པས། ། དེ་ཡི་ཐེག་པ་བཤད་ཉིད་ཀྱིས། ། དེ་དག་མང་པོ་འོངས་རྒྱར་ཏེ། ། དེས་ན་མདོ་
སྡེའི་ལུང་ནམས་སུ། ། རྒྱལ་བའི་སྲས་ནམས་མ་བཅོལ་དོ། ། ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཁ་ཅིག་གིས། ། ཆོག་
ལྷུང་ལེན་པ་རྒྱས་པ་ལ་དགའ་བའི་སེམས་ཅན་རྗེས་སུ་གཟུང་བའི་དོན་དུ་འཕགས་པ་སྟོང་
ཕྱག་བརྒྱ་པ་བསྟན་ནོ། ། བར་མ་ལ་དགའ་བ་སྟོས་ཏེ་བཤད་པས་གོ་བའི་སེམས་ཅན་ནམས་ལ་
རྗེས་སུ་བརྩེ་བས། དོན་ཐམས་ཅད་བསྟུས་ནས་འཕགས་པ་སྟོང་ཕྱག་ཉི་ཤུ་ལྔ་པ་བསྟན་ནོ། །
མགོ་སྟོས་པས་གོ་བ་བསྟུས་པ་ལ་དགའ་བའི་སེམས་ཅན་ལ་ཕན་པ་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར་དེའི་ཡང་
དོན་ཐམས་ཅད་དུ་བསྟུས་ནས་འཕགས་པ་བརྒྱད་སྟོང་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། དེས་ན་དེའི་
རྗེས་སུ་འབྲངས་ནས་ཆོས་མཐོང་བ་མདོར་བསྟུས་པ་ལ་དགའ་བའི་དགེ་སྟོང་དང་དགེ་སྟོང་
མ་དང་དགེ་བསྟན་དང་དགེ་བསྟན་མའི་འཁོར་ནམས་དང་། དེ་བཞིན་དུ་ལྷག་པའི་བསམ་པ་
ནམ་པར་དག་པ་དང་། ཚུལ་བ་དང་བཅས་པས་མཆན་མ་མེད་པ་ལ་གནས་པ་དང་། ལྷན་
གྱིས་གྱུབ་པས་མཆན་མ་མེད་པ་ལ་གནས་པ་དང་། ཇེས་བའི་སྟོད་པ་ལ་ཡང་དག་པར་ཞུགས་
པ་དང་། རྒྱུ་བ་གཅིག་གིས་ཐོགས་པ་ནམས་ཞེས་དེ་ལྟར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོའི་
འཁོར་ནི་ཆད་མེད་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། ། ཞེས་བྱ་བ་ནི་གཞན་གྱིས། ། དེ་རྒྱུད་དུ་ཡང་སྟོབ་
དཔོན་ཕྱོགས་ཀྱི་སྒྲུང་པོས། དེ་ལྟར་རི་རྒྱུད་བཤད་ནམས་ཀྱིས། ། བརྒྱད་སྟོང་འདི་དོན་མ་ཆང་
མེད། ། འདིར་གཞུང་བསྟུས་པ་ཡིན་པར་འདོད། ། དོན་དེ་རི་རྒྱུད་གསུངས་དེ་ཉིད། ། ཅས་
བཤད་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ལྟར་དེའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་པ་ཉིད་ཀྱིས་སྐལ་བ་ཞན་པ་ནམས་འཁོར་ལ་
སོགས་པ་མེད་པ་ན་ཡིད་མི་བདེ་བ་བསྐྱོག་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དང་། འདོད་པ་རྒྱུང་བ་ལ་དགེས་
པའི་ཕྱིར་བཅོམ་ལྷན་འདས་ཉིད་ཀྱིས་ཆོས་ཀྱི་གདན་བཤམས་ནས། བདོ་སྡེ་རིན་པོ་ཆེ་འདི་ནི་
མཉམ་པར་གཞག་པ་ཉིད་ཀྱིས་རྟོགས་པར་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། ། ཞེས་བསྟན་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་ཤིན་
ཏུ་རྒྱུང་བ་ལ་སོགས་པའི་ཉེས་པ་དང་བྲལ་བ་ཉིད་ཀྱིས་རྟོ་རྟེན་གྱི་སྐལ་མོ་རྒྱུད་དུ་སྒྱུ་བྱང་པོར་

བཞུགས་ནས། ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་ཕྱག་རྒྱ་བཅིངས་པ་སྟོན་དུ་འགྲོ་བས། ཤངས་ཀྱི་ཅེ་མོར་
སྤྱན་གཏད་དེ་བྲན་པ་ཅེ་གཅིག་ཏུ་མངོན་དུ་ཕྱོགས་པར་མཛད་ནས་ཉིང་ངེ་འཛིན་ཐམས་
ཅད་བསྐྱུས་པའི་ཕྱིར་ཉིང་ངེ་འཛིན་གྱི་རྒྱལ་པོ་ཞེས་བྱ་བའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་ལ་སྟོམས་པར་
ཞུགས་ཏེ་བཞེངས་སོ། ། དེ་ནས་བྱམས་པ་དང་སྟིང་རྩེའི་སྤྱན་དག་གིས་འཛིག་རྟེན་འདི་དག་
སྤྱག་བསྐྱེལ་གྱིས་གཟུང་བ་ལ་ཡང་དག་པར་གཟུངས་ཏེ་བསྟན་པ་འདི་ནི་རྒྱུ་དུ་དང་།
འབྲིང་དང་། ཆེན་པོའི་དབྱེ་བས་སྐལ་བ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་ཏུ་འགྲོ་ཞིང་སངས་རྒྱས་ཉིད་ཀྱི་
མཐར་ཐུག་པར་བྱེད་པའི་འབྲས་བུ་ཅན་ཡིན་ནོ་ཞེས་གདུལ་བྱ་རྣམས་ཀྱིས་རྟོགས་པར་མཛད་
པས། ཅི་རིགས་པར་སྐྱའི་ཡན་ལག་དང་ཉིན་ལག་རྣམས་དང་། བ་སྤྱའི་བྱ་ག་ཐམས་ཅད་ནས་
འོད་ཟེར་བྱེ་བ་ཁྲག་ཁྲིག་བརྒྱ་སྟོང་དུག་ཅུ་དུག་ཅུ་དང་རང་བཞིན་གྱི་འོད་སྟོན་བ་དང་། ཕྱོགས་
བརྒྱའི་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་གང་གྲའི་ཁྲུང་གི་བྱེ་མ་སྟེད་སྟངས་བ་ཆེན་པོས་བྱུང་པར་མཛད་
ཅིང་། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱང་སྤྲ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྟོགས་པའི་བྱང་རྒྱུ་ཏུ་ངེས་
པར་མཛད་ནས། སྟོང་གསུམ་གྱི་སྟོང་ཆེན་པོའི་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་འདི་ལྷགས་ཀྱི་དབང་
པོས་ཁབས་པར་མཛད་དོ། དེ་ལས་འོད་ཟེར་གྱི་ཆོགས་མང་པོ་སྟོན་པ་ལ་གནས་པའི་པར་ཁྱའི་
སྟོང་པོ་ལ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྐྱེ་མང་པོ་བཞུགས་པ་སྟོན་དུ་འགྲོ་བས་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་
དུག་དང་ལྷན་པའི་ཆོས་སྟོན་པར་མཛད་པས་སྤྲ་མ་བཞིན་དུ་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་མཛད་དེ།
དེ་དོན་དུ་གཉེར་བའི་སྐྱེ་པོ་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར། ཡུམ་སྟོན་པའི་ལྷས་པ་ཐོགས་པ་མེད་པ་སྟོན་པར་
མཛད་དོ། ། དེའི་འོག་ཏུ་དེ་བཞིན་དུ་འཁོར་གྱི་འཛིགས་པ་ལ་སོགས་འཛིགས་པ་ཐམས་ཅད་
དང་བྲལ་བས། སང་གེ་རྣམ་པར་བསྐྱེངས་པ་ཞེས་བྱ་བའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་ལ་སྟོམས་པར་ཞུགས་
ནས། གནས་མི་གཙང་བ་དང་། ཉན་པོ་ཀུན་རྫོབ་དང་དོན་དམ་པའི་དབྱེ་བ་ལ་མི་མཁས་པ་ལ་
རྒྱལ་བའི་ཡུམ་བསྟན་པར་མི་བྱའོ་ཞེས་ཆོས་སྤྲུ་བ་རྣམས་ལ་གོ་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར། དེ་ལྟ་བུའི་རྒྱ་
འཕྱལ་མངོན་པར་འདུ་བྱ་བ་མངོན་པར་འདུ་མཛད་དེ། གང་གིས་ལྷས་ཆེན་པོ་བཙུ་བརྒྱད་
སྟོན་དུ་འགྲོ་བ་དང་དེ་བཞིན་དུ་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཐམས་ཅད་ལ་བསྐྱུས་པའི་མི་ཁོམ་པ་
བརྒྱད་རྣམ་པར་བསལ་བས་གནས་ཡོངས་སུ་སྤྱངས་པས། དེ་ན་གནས་པའི་སེམས་ཅན་
རྣམས་ལྟ་དང་མི་དང་སྐལ་པ་མཉམ་པར་སྐྱེས་ནས་སྐྱེ་བ་བྲན་ཏེ། དགའ་བ་དང་རབ་ཏུ་དགའ་

བས་རང་རང་གི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་དུ་སོང་བ་སྟོན་དུ་འགྲོ་བས་སངས་རྒྱས་བཙམ་ལྟན་
འདས་ལ་ཕྱག་འཆལ་ཞིང་འདུད་པར་འགྱུར་རོ། ། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱང་ལོང་བར་གྱུར་
བ་ལ་སོགས་པའི་ཉེས་པ་དང་བྲལ་ཞིང་། དགེ་བ་བརྒྱའི་ལས་ཀྱི་ལམ་ལ་གནས་པ་དང་།
ཆངས་པའི་གནས་བཞི་ལ་མངོན་པར་དགའ་ཞིང་། བསམ་གཏན་གསུམ་པ་ལ་སྟོམས་པར་
ཞུགས་པ་ལྟ་བུའི་བདེ་བ་ཐོབ་པས། རྒྱལ་བའི་ཡུམ་མཉན་པའི་སྟོན་དུ་གྱུར་པས་འདི་ལྟ་བུའི་
རང་བཞིན་གྱི་ཤེས་རབ་དང་ཡང་དག་པར་ལྟན་པར་གྱུར་ཏེ། འདི་ལྟར་སྦྱིན་པ་ནི་ལེགས་
པའོ། ། དུལ་བ་ནི་ལེགས་པའོ། ། ཞི་བ་ནི་ལེགས་པའོ། ། ཡང་དག་པར་སྟོམ་པ་ནི་ལེགས་པའོ།
ཆངས་པར་སྦྱད་པ་ནི་ལེགས་པའོ། ། སོག་ཆགས་སུ་གྱུར་པ་ནམས་ལ་མི་འཆོ་བ་ནི་ལེགས་
པའོ་ཞེས་བྱ་བའི་ཆེད་དུ་བརྗོད་དོ། ། ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཉིང་ངེ་འཛིན་གྱི་ཆོ་འཕྲུལ་ནམ་པ་གཉིས་
སོ། ། དེའི་རྗེས་ལ་བཙམ་ལྟན་འདས་ཤེས་བྱ་མཐའ་དག་མངའ་བརྟེན་པས་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་
ཏུ་ཕྱིན་པ་འདི་སྟོན་པར་སྟོན་དོ་ཞེས་སྟོན་པར་མངོན་པས། གདུལ་བྱ་ནམས་གྲུས་པ་བསྐྱེད་
པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་སྡེ་མ་བཞིན་དུ་འོད་དང་སྒྱ་མདོག་དང་གཟི་བརྗིད་དང་དཔལ་གྱིས་འཛིག་
ཉེན་ཐམས་ཅད་ཟིལ་གྱིས་མན་ན་ནས་ཤོ་རིམས་བཞིན་དུ་མངོན་ཤིང་ལྷམ་མེ་ལྟན་ནི་ལྷང་ངེ་
སྟེ། དཔེར་ན་རིའི་རྒྱལ་པོ་རི་རབ་གྱིས་རི་པོ་ཐམས་ཅད་ཟིལ་གྱིས་མན་ན་པ་ལྟ་བུར་མངོན་
པར་གྱུར་ཏོ། ། དེ་བཞིན་དུ་འདི་ལྟ་བུ་ཉིད་གྱིས་འདི་ཐུགས་སུ་ཆུད་པ་དང་སྟོན་པར་སྟོན་གྱིས་
བདག་ཅག་ལྟ་བུས་ནི་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་གདུལ་བྱ་ནམས་འབད་པ་འབད་པ་མི་བྱེད་པར་འགྱུར་
དུ་འོང་བས། དེའི་ཕྱིར་མིར་གྱུར་པ་ཁོ་ནས་ཐམས་ཅད་བསྐྱབས་པར་བྱས་སོ་ཞེས་སྟོན་བ་ཡང་
དག་པར་བསྐྱེད་པའི་དོན་དུ། འཛིག་ཉེན་གྱི་ཁམས་འདིའི་སེམས་ཅན་ནམས་ཀྱི་ལུས་དང་
མཉམ་པ་རང་བཞིན་གྱི་སྒྱ་ཐམ་ལ་པ་བསྟན་ཏོ། ། དེ་ནས་རབ་ཏུ་དང་བ་ཁྱད་པར་ཅན་སྦྱེས་
པར་གྱུར་བའི་ལྟ་དང་མི་ཡང་དག་པའི་དོན་སྟོམ་པ་གོམས་པ་ལས་དུས་གཞན་དུ་འདི་ལྟ་བུའི་
བདག་ཉིད་ཀྱི་ཆོས་རྟོགས་པར་མཐོང་བ་ནམས་ཀྱིས་བཙམ་ལྟན་འདས་ལ་མེ་རྟོག་ལ་སོགས་
པས་མཆོད་པ་ན། ཇི་ལྟར་སྤུལ་བ་ཡོངས་སུ་ཡོངས་སྦྱད་པ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་དེ་བཞིན་དུ་
ལེགས་པར་སྟོན་བའི་དངོས་པོ་ཡོངས་སུ་ཡོངས་སྦྱད་པ་ལས་སེམས་དང་བས་བསོད་ནམས་
མངོན་པར་སྟེལ་བ་དང་། ལུས་ལ་སོགས་པ་ཤིན་ཏུ་སྦྱངས་པས་གདུལ་བྱ་ནམས་ལ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་

ཆོགས་བདེ་བར་བསྐྱེད་པར་འགྱུར་རོ་སྟུང་ནས་རྗེས་སུ་གཟིང་བའི་དོན་དུ། མེ་ཉླ་ལ་སོགས་
མེ་ཉླ་ལ་སོགས་པ་དེ་དག་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་བྱིན་ཀྱི་བརྒྱབས་ཀྱིས། ཉིད་ཀྱི་བུའི་སྤྱིང་དུ་
སྤྱིང་གསུམ་ཀྱི་སྤྱིང་ཆེན་པོའི་འཛིག་རྟེན་ཀྱི་ཁམས་ཀྱི་ཆད་ཅམ་པའི་ཁང་པ་བཅེགས་པ་རྒྱན་
ཐམས་ཅད་ཀྱིས་མངོས་ཤིང་འཛིག་རྟེན་ཀྱི་ཁམས་འདི་ཤིན་ཏུ་མངོས་པར་བྱེད་པའི་རང་
བཞིན་དུ་བྱིན་ཀྱིས་བརྒྱབས་ནས། བདག་ཏུ་སྦྱོར་པའི་བག་ཆགས་མ་སྤངས་པ་ནམས་ལ།
གཅིག་ལ་མངོན་པར་དམིགས་ཏེ་ཆོས་སྟོན་པར་མཛད་ན། ཡིད་མི་བདེ་བ་ལ་སོགས་པས་
ཡང་དག་པར་འཇུག་པར་མི་འགྱུར་རོ་སྟུང་པས་སྡུ་མ་བཞིན་དུ། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་འཛིན་
པ་ལ་སོགས་པའི་དོན་དང་། དེ་བཞིན་དུ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་མཉམ་པ་ཉིད་དུ་འཇུག་
ཀྱང་། ཕྱིས་སྐལ་བ་དེ་ལྟ་བུ་བཞིན་དུ་སྒྱུར་བ་དང་། རིང་ཞིག་ལོན་པའི་དབྱེ་བསལ་ལ་ཞིག་
རྟོགས་པར་ལུང་བསྟན་པ་ལ་སོགས་པ་ལ་རྗེས་སུ་ཆགས་པ་ལ་སོགས་པར་སྒྲོ་འདོགས་པ་སྟོན་
དུ་འགྲོ་བ་ཅན་དེད་ལ་སེམས་གཞན་དུ་བྱ་བ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བསྟན་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར། འཛིག་
རྟེན་ཀྱི་ཁམས་ན་གནས་པའི་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མདུན་དུ་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་
རྒྱལ་པོས་ཆོས་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་སྟོན་པ་ལྟ་བུར་མཛད་པའི་བདག་གི་སྐྱེ་མཉམ་པར་བསྟན་
པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྩུ་འཕྲུལ་ཀྱི་ཆོ་འཕྲུལ་རྣམ་པ་གཉིས་སོ། ། དེའི་འོག་ཏུ་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་
པའི་འཛིག་རྟེན་ཀྱི་ཁམས་སུ་འཁྱུངས་པའི་ཕྱིར་དང་། ཤེས་རབ་ལ་སོགས་པ་སྤུལ་དུ་བྱུང་བ་
ཡང་སྤྱིད་པའི་ཕྱིར་བཅམ་ལྡན་འདས་འདི་ནི་སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་དང་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་
དུ་འགྲོ་བའི་དོན་མཛད་པ་ལ་མཉམ་པ་མ་ཡིན་ནོ། ། ཞེས་སྐྱེ་བོ་དཔལ་པ་རྣམས་ཀྱི་དོགས་པ་
སེལ་བས། འཇུག་པ་དང་ཆོགས་རྫོགས་པ་མཚུངས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔལ་རྣམས་སོ་སོའི་
སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་དུ། སླ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པར་འཆང་རྒྱལ་སྤྱིད་པས་སངས་
རྒྱས་ཐམས་ཅད་དང་ལྟན་ཅིག་ ཆོགས་དང་ཆོས་སྐྱེ་དག་དང་ནི། ། འགྲོ་བའི་དོན་དུ་སྦྱོང་
པར་ནི། ། སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་མཉམ་པ་སྟེ། ། སྐྱེ་ཆེ་རིགས་དང་ཆད་ཀྱིས་མིན། ། ཞེས་
བདག་ཉིད་མཚུངས་པར་བསྟན་པ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་འཛིག་རྟེན་ཀྱི་ཁམས་སྣ་ཆོགས་སུ་སྐྱེ་
བར་སྟོན་ལམ་བཟུང་བའི་རང་གི་གདུལ་བུའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔལ་རྣམས་ལ་གསུང་རབ་
མདོ་སྡེ་རིན་པོ་ཆེ་མ་ལུས་པར་བྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་བསྟན་པས། ཆོགས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་

བྱེད་པའི་ཐབས་བསྟན་པའི་ཕྱིར། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་དེ་ལྟ་བུའི་འཇུག་བ་མཛད་དེ། གང་གིས་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ན་གནས་པའི་སེམས་ཅན་མི་མཉམ་པ་ཉིད་ཀྱི་ཐེ་ཚོམ་གྱི་ས་བོན་རྣམས་པ་ཐམས་ཅད་བྱངས་ཕྱང་བར་གྱུར་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་པན་ཚུན་ནས་པན་ཚུན་གྱི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ན་བཞུགས་པའི་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་འཁོར་གྱི་དྲེད་ཀྱི་འཁོར་གྱི་ཚོགས་དང་བཅས་པ་རྣམས་མཐོང་ནས་མཚུངས་པ་ཉིད་ཏུ་རྟོགས་པ་དང་། དེ་བཞིན་ཏུ་སྣང་བ་ཆེན་པོ་ལ་སོགས་པའི་ལྟས་མཐོང་བ་སྡོན་ཏུ་འགྲོ་བས། རང་གི་སྒྲ་མ་ལ་མ་ཞུས་པར་བབ་ཆོལ་ཏུ་འགྲོ་བ་ནི་མི་རིགས་སོ་སྟོན་ནས། དེའི་དོན་ཏུ་ཕྱོགས་བཅུའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་རང་རང་གི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམས་ཀྱི་ཐད་ཏུ་སོང་སྟེ་ཞབས་ལ་ཕྱག་འཚལ་བ་སྡོན་ཏུ་འགྲོ་བ་ཉིད་ཀྱིས། བཅོམ་ལྡན་འདས་སྣང་བ་ཆེན་པོ་འཇིག་རྟེན་ཏུ་བྱུང་བ་འདི་དང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ཞུས་པའི་ལན་གྱི་རྗེས་ཐོགས་ལ། བསྟགས་པ་གསུང་བ་ཐོས་པས་རང་གི་བདག་པོའི་ཐུགས་དགོངས་བཟང་པོ་རིག་པ་རྣམས་ཀྱིས་བཅོམ་ལྡན་འདས་བདག་ཅག་བཅོམ་ལྡན་འདས་འཁོར་དང་བཅས་པ་དེ་ལྟ་བུ་དེ་ལྟ་བ་ལ་སོགས་པའི་སྲིད་ཏུ་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་དེར་མཆིའོ་ཞེས་གསོལ་ཏེ་སྣང་བ་ཐོབ་ནས། རང་གི་བདག་པོས་ཆོས་ལ་གྲས་པས་མཆོད་པའི་དོན་ཏུ་རིན་པོ་ཆེ་སྟེ་ཚོགས་ཀྱི་པར་མའི་སྒྲིམ་བསྐྱར་བ་དང་། གཞོད་པ་ཆུང་ངམ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟུན་གསོལ་བའི་ཆོག་དང་། འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་འདི་སྟོགས་མ་ལྟ་དང་ལྟན་པ་ཡིན་པས་བག་ཡོད་པར་གནས་པར་གྱིས་ཤིག་ཅེས་བྱ་བའི་རྗེས་སུ་བསྟན་པ་མགོས་ནས། འཁོར་དཔག་ཏུ་མེད་པ་དང་བཅས་པས་བར་གྱི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམས་ལ་མཆོད་པ་བྱེད་ཅིང་འོངས་ནས། ཞབས་ལ་ཕྱག་འཚལ་བ་སྡོན་ཏུ་འགྲོ་བས་མཆོད་པའི་ཚོགས་བྱིན་གྱིས་བསྐྱབས་ཏེ། རང་རང་གི་གནས་སུ་འཁོད་ནས་རང་རང་གི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམས་ཀྱི་སྟུན་གསོལ་བའི་ཆོག་དང་པར་མ་ཕུལ་བར་གྱུར་ཏོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཆོས་སྣང་བའི་ཆོ་འཕྲུལ་རྣམས་པ་གཉིས་ཡིན་ནོ། ། དེའི་རྗེས་ལ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཡོངས་སུ་མ་དག་པའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་སུ་འཁྱུངས་སུ་བྱེན་ཀྱང་དེའི་ཉེས་པས་མ་གོས་པ་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དང་། དམ་པའི་ཆོས་ལ་མཆོད་པ་བྱ་བའི་ཕྱིར། པར་མ་དེ་རྣམས་རང་རང་གི་ཕྱོགས་སུ་གཏོར་བ་ན། པར་མ་དེ་རྣམས་ལ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་བཞུགས་པ་སྡོན་ཏུ་འགྲོ་བ་ཅན་རྒྱལ་བའི་ཡུམ་

སྟོན་པར་མཛད་པས། སེམས་ཅན་རྣམས་སྤྱོད་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྟོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་
ངེས་པར་མཛད་པའི་དོན་དུ་དམ་པའི་ཆོས་ལ་མཆོད་པ་ལུལ་ནས། སྐལ་བ་ཇི་ལྟ་བའི་བྱང་
ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་ལ་སོགས་པའི་འདུས་པ་རྣམས་འོངས་པར་ཐུགས་སུ་ཆུད་ནས་ཤོག་
མ་དང་། བར་མ་དང་། ཐ་མར་དགེ་བ་ལ་སོགས་པ་དང་ལྡན་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་
པ་སྟོན་པར་མཛད་དོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྤང་གཞི་ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། ། མགོ་སྟོས་པས་གོ་བ་
མདོར་བསྟུས་པ་ལ་དགའ་བའི་སེམས་ཅན་རྣམས་རྗེས་སུ་འཛིན་བ་བསྟན་པའི་དབང་དུ་
མཛད་པ་ཡིན་པས་འདིར་ནི་དེ་དག་མ་གསུངས་སོ། ། དེས་ནི་གང་གི་ཆོ་བཅོམ་ལྡན་འདས་
རྒྱལ་པོའི་ཁབ་ཀྱི་གྲོང་ཁྱེར་ཆེན་པོ་ན་བྱ་ཆོད་ཀྱི་ཕུང་པོའི་རི་ལ་ཇི་སྐད་དུ་བཤད་པའི་འཁོར་
རྣམས་ཀྱིས་ཡོངས་སུ་བསྟོར་ཏེ། ཆོས་སྟོན་པར་མཛད་ཅིང་བཞུགས་པ་དེའི་ཆོ་བཅོམ་ལྡན་
འདས་ལས་གནས་དེ་ཉིད་དུ་འཁོར་དེ་རྣམས་དང་ལྡན་ཅིག་འདི་སྐད་བདག་གིས་མདོ་སྟེ་
རིན་པོ་ཆེ་ཐོས་སོ། ། ཞེས་བཅོད་པ་ཡིན་ནོ། ། ཡུལ་ལ་སོགས་པ་ཡང་དག་པར་བསྟུགས་པ་
འདི་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ཀྱང་། འཛིག་རྟེན་ཀྱི་ཐ་སྟད་ཀྱི་རྗེས་སུ་འབྲངས་པ་ལས་ཡང་དག་པར་
སྟུང་པར་བྱེད་པས་བདག་ཉིད་ཆོད་མར་བསྟུབས་པ་ཡིན་པའི་བྱིར་ན། གཏུལ་བྱ་རྣམས་ལ་
གུས་པ་དང་བཅས་བས་མཉན་པ་དང་བསམ་པ་ལ་སོགས་པར་བཅོད་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ཡང་
སྟོབ་དཔོན་ཕྱོགས་ཀྱི་སྤང་པོས། སྟོན་པ་དབང་པོའི་འཁོར་དང་ནི། ། ཡུལ་དང་དུས་ཀྱང་ངེས་
བསྟན་པ། ། དད་ལྡན་འཇུག་པའི་ཡན་ལག་ཏུ། ། སྟུང་པོ་རང་ཉིད་ཆོད་མར་ནི། ། རབ་བྱབ་
བྱིར་ཡིན་འཛིག་རྟེན་ན། ། ཡུལ་དང་དུས་སོགས་ཀྱིས་མཆོན་ཅིང་། ། དབང་པོར་བཅས་ཆོག་
སྟོབ་པ་ཡི། ། སྟོབ་པོ་ཆོད་མར་རབ་ཏུ་རྟོགས། ། ཞེས་བཤད་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ལ། མདོ་དོན་སྟོབ་པར་
འདོད་པ་ཡིས། ། དགོས་པ་བསྟུས་པའི་དོན་བཅས་དང་། ། ཆོག་དོན་བཅས་དང་མཆོམས་སྟུར་
བཅས། ། བཀྲལ་ལན་བཅས་པས་བསྟུང་པར་བྱ། ། ཞེས་རྣམ་པར་བཤད་པའི་རིགས་པ་ལས་
རྣམ་པ་ལུས་མདོ་སྟེ་བཤད་པར་བྱའོ། ། ཞེས་ངེས་པར་བྱས་སོ། ། དེ་ལ་དགོས་པ་ནི་བཤད་ཟིན་
པ་ཁོ་ནའོ། ། དེ་བས་ན་ཉན་པ་པོའི་སྐྱེ་བོ་རྣམས་ཀྱིས་བདེ་སྤག་ཏུ་རྟོགས་པར་བྱ་བའི་བྱིར་
དང་། བསྟན་བཅོས་དོན་རྣམ་པར་དབྱེ་བ་བྱས་པ་ནི་འཆད་པ་པོ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་བཤད་སྟོབ་
དེས་ན་རེ་ཞིག་མདོར་བསྟུས་པའི་དོན་བཅོད་པར་བྱའོ། ། དེ་ལ་འབྲས་བུ་བསྟན་པས་བྱང་

ཆུབ་དོན་དུ་གཉེར་བའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་བསྐྱེད་པ་ལ་སོགས་པ་རྣམ་པ་ཐམས་
ཅད་ཡོངས་སུ་ཤེས་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་ན་དང་པོ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་བཟོད་དོ། །
དེ་ནི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་ལ་སོགས་པ་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་མེད་པར་མ་ཡིན་པས་དེའི་རྗེས་ལ་ལམ་
ཀྱི་རྣམ་པ་ཤེས་པ་ཉིད་དོ། ། དེ་ཡང་གཞི་ཐམས་ཅད་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་མེད་པར་མ་ཡིན་པས་
དེའི་འོག་ཏུ་ཐམས་ཅད་ཤེས་པ་ཉིད་དོ། ། དེ་ནས་དེ་ལྟར་ཐོབ་པའི་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་ཉིད་
གསུམ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་དབང་དུ་བྱ་བའི་དོན་དུ་ཡང་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དང་ལམ་དང་
དངོས་པོའི་བྱེ་བྲག་བསྐྱུས་ནས་ཀུན་མཁྱེན་གསུམ་སྒྲོམ་པས་རྟོགས་པ་ནི་རྣམ་པ་ཀུན་མངོན་
པར་རྟོགས་པར་རྟོགས་པ་འོ། ། བྱད་པར་ཅན་ཀྱི་ལམ་གྱིས་རབ་ཀྱི་མཐར་ཐུག་པ་རྟོགས་པ་ཐོབ་
པ་ཅེ་མོའི་མངོན་པར་རྟོགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས། སོ་སོར་དང་བསྐྱུས་པའི་དབྱེ་བས་རྣམ་པར་
བསྒྲོམས་པའི་དོན་རྣམས་ངས་པར་བྱ་བའི་དོན་དུ་རིམ་པར་བཀོད་བས་མངོན་དུ་བྱེད་པ་ཞེས་
བྱ་བ་མཐར་གྱིས་པའི་མངོན་པར་རྟོགས་པ་རིག་ནས། ཡང་ལེགས་པར་གོམས་པར་བྱ་བའི་
ཕྱིར་རྣམ་པར་བསྒྲོམས་པ་སྐྱད་ཅིག་མ་གཅིག་ལ་མངོན་པར་རྟོགས་པར་རྟོགས་པའི་དེ་མ་
ཐག་དུ། སྐྱད་ཅིག་གཉིས་པ་ལ་ཆོས་ཀྱི་སྐྱུ་མངོན་པར་རྟོགས་པར་བྱང་ཆུབ་པ་ཕྱིན་ཅི་མ་འོག་
པར་རྟོགས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི། ཤེས་རབ་ཀྱི་ས་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་དོན་བསྐྱུས་པ་མངོན་པར་
རྟོགས་པ་བརྒྱད་མདོར་བསྐྱུས་པ་འོ། ། དེ་སྐྱད་དུ་ཡང་། ཤེས་རབ་ས་རོལ་ཕྱིན་པ་ནི། ། དངོས་
པོ་བརྒྱད་ཀྱིས་ཡང་དག་བཤད། ། རྣམ་ཀུན་མཁྱེན་ཉིད་ལམ་ཤེས་ཉིད། ། དེ་ནས་ཐམས་ཅད་
ཤེས་པ་ཉིད། ། རྣམ་ཀུན་མངོན་རྟོགས་གཏོགས་པ་དང་། ། ཅེ་མོར་ཕྱིན་དང་མཐར་གྱིས་པ། །
སྐྱད་ཅིག་གཅིག་མངོན་རྟོགས་བྱང་ཆུབ། ། ཆོས་ཀྱི་སྐྱུ་དང་དེ་རྣམ་བརྒྱད། ། ཅེས་གསུངས་པ་
ཡིན་ནོ། ། མདོར་བསྟན་པ་ནི་རྒྱས་པར་སྒྲས་ན་ལེགས་པར་བཤད་པ་ཉིད་ཡིན་པས་སྐར་ཡང་
བསྐྱུས་པའི་དོན་རྒྱས་པར་བཟོད་པར་བྱའོ། ། དེ་ལ་ཡང་དག་པར་རྟོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་
མངོན་པར་འགོ་བར་འདོད་པས་དང་པོར་སྟོང་པ་ཉིད་དང་སྟོང་རྗེའི་སྟོང་པོ་ཅན་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་
ཀྱི་སེམས་སྟོན་པ་དང་འཇུག་པའི་རང་བཞིན་ཅན་རྣམ་པ་གཉིས་པོ་བསྐྱེད་ནས། སེམས་
བསྐྱེད་པ་དང་དེས་འཕངས་པའི་ཆོས་རྣམས་རྟོགས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་ཡང་དག་པར་ཐོབ་པའི་
ཡོན་ཏན་ཡོངས་སུ་བསྐྱུང་བའི་དོན་གྱིས་མངོན་པར་འཕེལ་བར་བྱ་བའི་དོན་དུ་བསྐྱུབས་པ་

ལ་སོགས་པ་གདམས་ངག་བཟུང་བའི་རྗེས་ལ། ཐོས་པ་ལ་སོགས་པ་རབ་ཏུ་མཐར་ཕྱིན་པ་ཐོབ་
པ་ཐར་པའི་ཆ་དང་མཐུན་པ་དད་པ་ལ་སོགས་པའི་མཆན་ཉིད་ཅན་གྱི་དགེ་བའི་རྩ་བའི་འོག་
ཏུ་བདེན་པ་བཞི་རྟོགས་པ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པ་ངེས་པར་འབྱེད་པའི་ཆ་བཞི་པོ་འཛིག་རྟོན་
པའི་སྒྲིམ་པའི་རང་བཞིན་ངེས་པར་བྱས་ཏེ། ཇི་སྐད་བཤད་པའི་ངེས་བར་འབྱེད་པའི་ཆ་དང་
མཐུན་པ་དང་གཞན་མཐོང་བའི་ལམ་ལ་སོགས་པ་ཡང་སྐྱབ་པ་དང་ལྡན་པ་ཡིན་པས་ན་སྐྱབ་
པའི་རྟོན་དུ་གྱུར་པ་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཀྱི་རང་བཞིན་ཅན་བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔལ་ཉིད་ཀྱི་ཆོས་
ཐམས་ཅད་དམིགས་པ་སྡོན་དུ་འགོ་བ་ཅན། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མཆོག་ཉིད་ཀྱིས་
སེམས་ཆེན་པོ་ཉིད་དང་སྤོང་བ་ཆེན་པོ་ཉིད་དང་རྟོགས་པ་ཆེན་པོ་ཉིད་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ཏེ།
སྐྱབ་པ་ལ་འཇུག་པས་དབེན་གྱི་གནས་སུ་གྱུར་པའི་ཆེད་དུ་བྱ་བ་རྣམ་པ་གསུམ་བསྒྲིམ་པར་
བྱའོ། ། དེའི་རྗེས་ལ་དེ་ཐོབ་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར་ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་ཉིད་གསུམ་གྱི་ཡུལ་ལ་སྦྱིར་
དགེ་བའི་ཆོས་ཀྱི་རྟོན་ཅན་དང་། རྣམ་པ་ཀུན་མངོན་པར་རྫོགས་པར་རྟོགས་པ་ལ་སོགས་པ་
རྣམ་པ་བཞི་ལ་མངོན་པར་རྟོགས་པ་རེ་རེ་ལ་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དུག་གི་རྟོན་ཅན་གྱི་བྱ་བ་ནི་
སྐྱབ་པ་ཡིན་ནོ། ། དེས་ན་དེ་ལྟར་ཇི་ལྟབ་བཞིན་དུ་སྦྱོར་བ་དང་མཐོང་བ་དང་སྒྲིམ་པ་དང་
བྱད་པར་གྱི་ལམ་གྱི་ངོ་པོ་གོ་ཆ་ལ་སོགས་པའི་སྐྱབ་པ་རྣམས་ཀྱི་ནང་ནས། བཙོན་འགུལ་གྱི་
རང་བཞིན་ཡིན་པས་དང་པོར་གོ་ཆའི་སྐྱབ་པས་གོ་བགོས་ནས། འཇུག་པའི་སྐྱབ་པས་ཐེག་པ་
ཆེན་པོའི་ཆོས་མ་ལུས་པ་ལ་མངོན་པར་འཛིགས་པ་མངོན་དུ་འགོ་བ་ཅན། ཆོགས་ཀྱི་སྐྱབ་
པས་ཆོགས་བསགས་པས་ནི། ངེས་པར་འབྱུང་བའི་སྐྱབ་པ་རྟོགས་པར་བྱའོ། ། ཞེས་དེ་ལྟར་
སངས་རྒྱས་ཉིད་ཐོབ་པར་བྱེད་པའི་ཆོས་རྟོགས་པའི་རིམ་གྱིས་བསྟན་པ། དེ་བཞིན་གཤེགས་
པ་རྣམས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་ཉིད་ནི་ལེའུ་དང་པོས་བསྟུས་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་སྐད་
དུ་ཡང་། སེམས་བསྐྱེད་པ་དང་གདམས་ངག་དང་། ། ངེས་འབྱེད་ཡན་ལག་རྣམ་བཞི་དང་། །
སྐྱབ་པ་ཡི་ནི་རྟོན་གྱུར་པ། ། ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཀྱི་རང་བཞིན་དང་། ། དམིགས་པ་དག་དང་
ཆེད་དང་ནི། ། གོ་ཆ་འཇུག་པའི་བྱ་བ་དང་། ། ཆོགས་ནི་ངེས་པར་འབྱུང་བཅས་རྣམས། ། ཐུབ་
པའི་རྣམ་ཀུན་མཐུན་པ་ཉིད། ། ཅེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། དེའི་རྗེས་ལ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་
མཐུན་པ་ཉིད་རྟོགས་པ་ནི་ལམ་ཐམས་ཅད་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་མེད་ན་མ་ཡིན་པས་ལམ་ཐམས་

ཅད་ཤེས་པ་ཉིད་བསྟན་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་རང་བཞིན་གྱི་འོད་དག་གིས་ལྟ་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པར་སྒྲིན་པ་ལས་བྱུང་བའི་འོད་མོག་མོག་པོར་མཛད་པས་འཛིག་ཉིན་སྟོང་བ་ཉིད་ལ་སོགས་པའི་མངོན་པའི་ང་རྒྱལ་བསལ་བའི་ཕྱིར་ན་གང་ཟག་ང་རྒྱལ་བཅོམ་པའི་རྒྱུད་ཉིད་ལ་འདི་རྟོགས་པའི་སྐལ་བ་ཡོད་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཆོག་གི་བྱུང་གིས་བསྟན་པས་ཉིན་བཅོམ་པའི་རྗེས་ཐོགས་ལ། ཡུལ་སོ་སོར་ངེས་པ་ལ་སོགས་བ་བཅོམ་ནས། ལམ་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱི་སྐབས་སུ་ལམ་ཐམས་ཅད་ཡོངས་སུ་རྟོགས་པར་བྱ་བ་ཡིན་པས་ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ལམ་བསྟན་པ་སྟོན་དུ་འགོ་བ་ཅན། འཛིག་ཉིན་འདི་ལ་སོགས་པའི་ཡོན་ཏན་དང་ཉེ་བར་ལྡན་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་མཐོང་བའི་ལམ་པན་ཡོན་ཆེན་པོ་ཅན་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། དེའི་རྗེས་ལ་བསྒྲོམ་པའི་ལམ་བཅོམ་པར་བྱ་བ་ཡིན་པ་ལམ་བསྟོང་པར་བྱ་བ་ཉུང་བ་ཉིད་དང་། གདུལ་བྱ་འབྲས་བྱ་ལ་གཞོལ་བ་ཉིད་ཀྱིས་འཇུག་པའི་ཕྱིར་དང་པོར་དེའི་བྱེད་པ་བསྟན་ནས། ཟག་པ་དང་བཅས་པ་དང་ཟག་བ་མེད་པའི་རང་བཞིན་གྱི་བསྒྲོམ་པའི་ལམ་རྣམ་པ་གཉིས་ཡིན་པས་ན། མོས་པ་དང་བསྟོན་བ་དང་རྗེས་སུ་ཡི་རང་བའི་ཡིད་ལ་བྱེད་པའི་དབྱེ་བས་ཟག་པ་དང་བཅས་པའི་བསྒྲོམ་པའི་ལམ་གསུམ་ཡོད་པའི་ནང་ནས་འབྱུང་ཁུངས་ནས་གསེར་གྱི་གཏུ་ལྟར་བསོད་ནམས་མངོན་པར་འདུ་བྱེད་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དང་པོར་མོས་པ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་གསུངས་ཏེ། དེ་བསྒྲོམ་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ལ་སྟོན་བ་བསྐྱེད་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ལྟག་པར་མོས་པ་ལ་སངས་རྒྱས་ལ་སོགས་པ་བསྟོན་པ་ལ་སོགས་པ་མཛད་དོ་ཞེས་གོང་ནས་གོང་དུ་མངོན་པར་དགའ་བའི་རང་བཞིན་དུ་བསྟོན་པ་དང་བཀྱར་བ་དང་བསྐྱེགས་པ་གསུངས་སོ། ། དེའི་རྗེས་ལ་དེ་གསེར་མགར་གྱི་རྒྱན་བཞིན་དུ་བསོད་ནམས་དེ་ཡང་དག་པར་རྟོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཡན་ལག་ཏུ་བྱེད་པ་བསྟོན་བ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་སྟོན་དུ་འགོ་བ་ཅན། རང་དང་གཞན་གྱི་བསོད་ནམས་བྱ་བ་མཉམ་པ་ཉིད་ཐོབ་པར་བྱ་བའི་དོན་དུ་རྗེས་སུ་ཡི་རང་བ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་གསུངས་སོ། ། སྦྱོར་བ་དང་རྣམ་པར་དག་པའི་དབྱིབས་བསྒྲོམ་པའི་ལམ་ཟག་པ་མེད་པས་རྣམ་པ་གཉིས་ཡིན་པས་ན། དང་པོར་མངོན་པར་སྒྲུབ་པའི་མཆན་ཉིད་བསྟན་ནས། གཉིས་པ་ཤིན་ཏུ་རྣམ་པར་དག་པའི་མཆན་ཉིད་སྟོན་པར་མཛད་པ་ཡིན་པས། ལེའུ་གཉིས་པ་ནས་བརྒྱམས་ཏེ་

ལེའུ་བརྒྱད་པའི་བར་ནས། གསོལ་པ་གང་དེ་ལྟར་རྟོགས་པ་དེ་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་
སེམས་དཔའ་ཆེན་པོའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པའོ། ། བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་
པ། ཤིན་ཏུ་ནམ་པར་དག་པའི་བྱིར་རོལ་ཤེས་བྱ་བ་འདིའི་མཐར་ཐུག་བས་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔའ་ནམས་ཀྱི་ལམ་ཤེས་པ་ཉིད་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་སྐད་དུ་ཡང་། མོག་མོག་པོར་བྱེད་
ལ་སོགས་དང་། ། སློབ་མ་བསེ་རུའི་ལམ་གང་དང་། ། འདི་དང་གཞན་པའི་ཡོན་ཏན་གྱིས། །
ཕན་ཡོན་ཆེ་བ་མཐོང་བའི་ལམ། ། བྱེད་པ་དང་ནི་མོས་པ་དང་། ། བསྟོད་དང་བཀྱར་དང་
བསྐྱགས་པ་དང་། ། བསྟོད་དང་རྗེས་སྤྱི་རང་བ། ། ཡིད་ལ་བྱེད་པ་སྒྲ་མེད་དག་སྐྱབ་དང་ཤིན་
ཏུ་དག་པ་ཞིས། ། བྱ་བ་འདི་ནི་བསྟོམ་པའི་ལམ། ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་མཁས་ནམས་ཀྱི། །
ལམ་ཤེས་ཉིད་ནི་དེ་འབྲར་བཤད། ། ཅེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ནས་གཞི་ཐམས་ཅད་
ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་མེད་པར་ལམ་ལེགས་པར་ཡོངས་སུ་ཤེས་པར་མི་འགྱུར་བས་ན། ཐམས་ཅད་
ཤེས་པ་ཉིད་བསྟན་པའི་དོན་དུ། ཤེས་རབ་ཀྱིས་འཁོར་བའི་སྟོན་མཐོང་བ་དང་སྟོང་རྗེས་
སེམས་ཅན་གྱི་དོན་བྱེད་པའི་གཞན་གྱི་དབང་དུ་གྱུར་པས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ནམས་སྲིད་
པ་དང་། ཞི་བ་ལ་མི་གནས་པའི་བྱིར་ན་ལྟོག་པ་སྟོན་པས་ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་
ནམས་ནི་དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བསྟན་པ་སྟོན་དུ་འགྲོ་བ་ཅན་དེ་ཉིད་གཞུང་གཟུགས་པའི་
དོན་ཁོ་ནར་རྗེས་སུ་འགྲོ་བ་དང་ལྟོག་པས་མཆན་མར་འདྲིན་པ་དང་། མཆན་མ་མེད་པར་
འདྲིན་པ་ལས་རྒྱལ་བའི་ཡུམ་རིང་བ་དང་ཅིག་ཤོས་སུ་བསྟན་ཏེ། དམིགས་པ་དང་མི་དམིགས་
པ་དང་གིས་མི་མཐུན་པ་དང་གཉེན་པོ་དག་བསྟན་ནས། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ནམས་ཀྱི་དེ་
དག་ནམ་པར་བསྟོམ་པའི་སྦྱོར་བ་ཉིད་ཡང་རྗེས་སུ་འགྲོ་བ་ཉིད་ཀྱི་སྟོན་ས་བརྟོད་པའི་དེ་མ་
ཐག་དུ། དེའི་མཉམ་པ་ཉིད་བསྟན་པ་སྟོན་དུ་འགྲོ་བས། མཐོང་བའི་ལམ་བསྟོམ་པར་བྱ་བར་
གསུངས་སོ་དེའི་བྱིར་ལེའུ་བརྒྱད་པ་ལས། ཆོ་དང་ལྷན་པ་རབ་འབྱོར་གྱིས་གསོལ་པ་ཞིས་བྱ་
བ་ནས་བརྩམས་ཏེ། ལེའུ་དགུ་པ་ནས། རབ་འབྱོར་ཆོས་གང་ཡང་བསྟོར་བའམ་ལྟོག་པ་མེད་
དོ། ། རབ་འབྱོར་འདི་ཡང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་ནམས་ཀྱི་ཤེས་རབ་ཀྱི་
པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་གསུངས་པའི་མཐར་ཐུག་པའི་བར་གྱིས་ཉན་ཐོས་དང་། རང་
སངས་རྒྱས་ནམས་ཀྱི་ཐམས་ཅད་ཤེས་པ་ཉིད་ནི་སྟོན་པའི་སྟོན་ས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་

སྐད་དུ་ཡང་། ཤེས་པས་སྲིད་ལ་མི་གནས་ཤིང་། ། སྤྱིང་རྗེས་ཞི་ལ་མི་གནས་དང་། ། ཐབས་མ་
ཡིན་པས་རིང་བ་དང་། ། ཐབས་ཀྱིས་རིང་བ་མ་ཡིན་ཉིད། ། མི་མ་ཐུན་གཉིན་པོའི་ཕྱོགས་དག་
དང་། ། སྦྱོར་དང་དེ་ཡིས་མཉམ་ཉིད་དང་། ། ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་མཐོང་བའི་ལམ། ། དེ་འདྲ་
ཀུན་ཤེས་ཉིད་དུ་འདོད། ། ཅེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། དེའི་རྗེས་ལ་ཡོངས་སུ་ཤེས་པའི་ཐམས་
ཅད་མཐུན་པ་ཉིད་གསུམ། དབང་དུ་བྱ་བའི་ཕྱིར་ཡང་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དང་ལམ་དང་གཞི་
ཤེས་པའི་བྱེད་བྲམ་བསྟུན་ནས་ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་ཉིད་གསུམ་སྒྲིམ་པར་བྱེད་པས་ན་རྣམ་
པ་ཀུན་མངོན་པར་རྫོགས་པར་རྟོགས་པ་བསྟན་པའི་དོན་དུ་རྣམ་པ་རྣམས་སྦྱོར་བ་བྱང་པར་
ཅན་རྣམས་ཀྱིས་གྲངས་ངེ་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་ཡོན་ཏན་དང་སྦྱོན་སྒྲུབ་བ་དང་དོར་བར་འདོད་
ནས་མཆོན་ཉིད་ཤེས་པ་སྟོན་དུ་བཏང་སྟེ། ཐར་པའི་ཆ་མཐུན་གྱི་དགེ་བ་སྦྱེས་པས་བསྒྲིམ་པར་
བྱའོ་ཞེས་རྣམ་པ་ལ་སོགས་པ་བསྟན་ནས། ཐར་པའི་ཆ་མཐུན་རྣམ་པར་འཕེལ་བའི་སྟོབ་པ་ཅན་
ངེས་པར་འབྱེད་པའི་ཆ་དང་མཐུན་པ་ལ་སོགས་པ་རྟོགས་པའི་རིམ་གྱིས་སྟོབ་པ་བྱང་ཆུབ་
སེམས་དཔའ་ཕྱིར་མི་ལྟོག་པའི་ཆོགས་ཀྱིས་ཆོས་ཐོབ་པ་ནི། སངས་རྒྱུན་ཉིད་ཀྱི་རྒྱ་མཆོན་སྲིད་
པ་དང་ཞི་བ་མཉམ་པ་ཉིད་དུ་བསྒྲིམ་པ་སྟོན་དུ་སོང་བ་ཅན། རང་གི་སངས་རྒྱུན་གྱི་ཞིང་
ཡོངས་སུ་དག་པ་གྲུབ་པ། ཐབས་ལ་མཁས་པས་སྐལ་བ་ངེ་ལྟ་བར་ལྷན་གྱིས་གྲུབ་པར་སངས་
རྒྱུན་གྱི་ཕྱིན་ལས་འཇུག་གོ་ཞེས་ངེས་པར་འབྱེད་པའི་ཆ་དང་མཐུན་པ་ལ་སོགས་པ་བསྟན་
ནོ། ། དེ་བས་ན་ལེའུ་དགུ་པ་ལས། དེ་སྐད་ཅེས་བཀའ་སྩལ་པ་དང་། བཅོམ་ལྷན་འདས་ལ་ཆེ་
དང་ལྷན་པ་རབ་འབྱོར་གྱིས་འདི་སྐད་ཅེས་གསོལ་ནོ། ། བཅོམ་ལྷན་འདས་ནས་མཁའ་མཐའ་
ཡས་པའི་སྐད་དུ་འདི་ནི་མཐའ་ཡས་པའི་པ་རོལ་དུ་ཕྱིན་པའོ་བྱ་བ་ནས་བརྟམས་ཏེ། ལེའུ་ཉི་
ཤུ་པ་ནས། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་དེ་དང་དེ་དག་ནི་ལྟ་དང་། མི་དང་།
ལྟ་མ་ཡིན་དུ་བཅས་པའི་འཇིག་རྟེན་གྱིས་མི་འཕྲོགས་པའོ་ཞེས་བྱ་བ་འདིའི་མཐར་ཐུག་པས།
ངེ་ལྟར་སྲིད་པར་སངས་རྒྱུན་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་རྣམ་པ་ཀུན་མངོན་པར་རྫོགས་པར་
རྟོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་སྐད་དུ་ཡང་། རྣམ་པ་སྦྱོར་བར་བཅས་རྣམས་དང་། ། ཡོན་
ཏན་སྦྱོན་ནི་མཆོན་ཉིད་བཅས། ། ཐར་དང་ངེས་འབྱེད་ཆ་མཐུན་དང་། ། སྟོབ་པ་ཕྱིར་མི་ལྟོག་
པའི་ཆོགས། ། སྲིད་དང་ཞི་བ་མཉམ་ཉིད་དང་། ། ཞིང་དག་སླ་ན་མེད་པ་ནི། ། རྣམ་ཀུན་

མངོན་རྟོགས་རྟོགས་པ་སྟེ། འདི་ནི་ཐབས་མཁས་བཅས་པ་ཡིན། ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །
དེའི་རྗེས་ལ་རྣམ་པ་ཀུན་མངོན་པར་རྟོགས་པར་རྟོགས་པ་ཐོབ་པ་ནི་བྱད་པར་གྱི་ལམ་གྱི་
རྟོགས་པ་རབ་གྱི་མཐར་འགྲོའོ། ཞེས་ཅེ་མོར་མངོན་པར་རྟོགས་པ་བསྟན་པའི་དོན་དུ། བྲངས་
ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དོད་ལ་སོགས་པ་ངེས་པར་འབྱེད་པའི་ཆ་དང་མཐུན་པ་བཞིའི་ངོ་བོ། རྟགས་
དང་རྣམ་པར་འཕེལ་བ་དང་བརྟན་པ་དང་སེམས་ཀྱན་ཏུ་གནས་པ་བསྟན་པ་སྟོན་དུ་སོང་བ་
ཅན། འཇུག་པ་དང་ལྷོག་པའི་ཕྱོགས་ཀྱི་རྟོན་ཅན་དག་བདག་དང་སྦྱེས་བྱ་རྩལ་དང་བཏགས་
པར་ཡོད་པའི་རྟོན་ཅན་དག་བྲངས་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་གཟུང་བ་དང་འཛིན་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་
པ་གཉིས་གཉིས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྣམ་པར་རྟོག་པ་རྣམ་པ་བཞིན་རྣམས་མཐོང་བ་དང་། བསྟོམ་
པའི་ལམ་སོ་སོ་ལ་སྤང་བར་བྱ་བ་ཉིད་དུ་དང་། དེ་སྟོང་བར་བྱེད་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་བྱད་
པར་གཉིན་པོ་རྣམ་པ་བཞི་སྤང་བར་བྱ་བ་ཉིད་དུ་བསྟན་ནས། སངས་རྒྱས་ཉིད་ཐོབ་པ་ལ་བར་
ཆད་མེད་པས་བར་ཆད་མེད་པའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་བདེན་པ་གཉི་ག་ལ་བརྟན་པའི་ཐབས་ལ་
མཁས་པས་སྤང་བར་བྱ་བའི་ལོག་པར་སྦྱབ་པ་དང་བཅས་པ་བསྟན་ནོ། ། དེ་ནས་ལེའུ་ཉི་ཤུ་པ་
ལས། རབ་འབྱོར་གལ་ཏེ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་མི་ལམ་གྱི་ནང་ན་ཡང་
ཞེས་བྱ་བ་ནས་བརྒྱུམས་ཏེ། ལེའུ་ཉི་ཤུ་ཙུང་དགུ་པ་ལས་དགེ་བ་དང་མི་དགེ་བའི་ཆོས་ཆད་མེད་
པའི་ཕྱིར་ཤེས་རབ་གྱི་ས་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པར་རྗེས་སུ་རིག་པར་བྱའོ་ཞེས་བྱ་བ་འདིའི་མཐར་ཐུག་
པས་ཅེ་མོའི་མངོན་པར་རྟོགས་པ་རྒྱ་དང་བཅས་པར་གསུངས་སོ། ། དེ་སྐད་དུ་ཡང་། དེ་ཡི་
རྟགས་དང་རྣམ་འཕེལ་དང་། ། བརྟན་དང་སེམས་ཀྱན་གནས་པ་དང་། ། མཐོང་ཞེས་བྱ་དང་
བསྟོམ་པ་ཞེས། ། བྱ་བའི་ལམ་ནི་སོ་སོ་ལ། ། རྣམ་པར་རྟོག་པ་རྣམ་བཞི་ཡི། ། གཉིན་པོ་རྣམ་པ་
བཞི་དང་ནི། ། བར་ཆད་མེད་པའི་ཉིང་ངེ་འཛིན། ། ལོག་པར་བསྦྱབ་དང་བཅས་པ་ནི། ། ཅེ་
མོའི་མངོན་རྟོགས། ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། དེའི་རྗེས་ལ་ཅེ་མོའི་མངོན་པར་རྟོགས་པ་ཐོབ་
པ་ནི་སོ་སོ་བ་དང་བསྐྱུས་པ་ཉིད་དུ་རྟོགས་པའི་དོན་རྣམས་བརྟན་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་རིམ་པར་
བཀོད་ནས་རྣམ་པར་སྟོམ་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། ། ཞེས་ཆོས་ཐམས་ཅད་སྤྱད་པར་བྱེད་པ་སྦྱིན་
པ་ལ་སོགས་པ་རྣམ་པ་བཅུ་གསུམ་དུ། ལེའུ་ཉི་ཤུ་ཙུང་དགུ་པ་ལས་སང་གའི་སྒྲ་སྒྲོགས་པའི་ཕྱིར་
ཤེས་རབ་གྱི་ས་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པར་རྗེས་སུ་རིག་པར་བྱའོ་ཞེས་བྱ་བའི་ཆོག་གཅིག་པོ་ཉིད་ཀྱིས་

མཐར་གྱིས་པའི་མངོན་པར་རྟོགས་པ་རྒྱ་དང་བཅས་པར་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་རྒྱུ་དུ་
ཡང་། མཐར་གྱིས་པ། རྣམ་གསུམ་རྣམ་བཅུ་ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། དེའི་འོག་དུ་མཐར་
གྱིས་པའི་མངོན་པར་རྟོགས་པ་རྣམ་པར་བསྐྱེམས་པ་ནི་ཤིན་དུ་གོམས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར།
རྟོགས་པའི་ཆོས་དེ་རྣམས་ཉིད་རྣམ་པར་སྤྲིན་པ་མ་ཡིན་པ་ཟག་པ་མེད་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་
རྒྱུ་ཅིག་མ་གཅིག་པའི་མཚན་ཉིད་ལ་སོགས་པ་དབྱེ་བ་རྣམ་པ་བཞིར་རྒྱུ་ཅིག་མ་གཅིག་
ཉིད་གྱིས་མངོན་དུ་བྱེད་དོ་ཞེས་ལེའུ་དེ་ཉིད་ལས་ཆོས་ཐམས་ཅད་འཁྲུག་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་
ཤེས་རབ་ཀྱི་མ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་འཁྲུག་པ་མེད་པར་རྗེས་སུ་རིག་པར་བྱའོ་ཞེས་བྱ་བའི་ཆོག་
གཅིག་ཉིད་གྱིས་རྒྱུ་ཅིག་མ་གཅིག་གིས་མངོན་པར་བྱང་ཆུབ་པ་སྒྲོམ་པའི་རྣམ་པ་ནི་རྒྱུ་
ཅིག་མ་གཅིག་པ་ལ་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་མངོན་པར་རྟོགས་པར་བྱང་ཆུབ་བར་འགྱུར་བས་ན་བྱང་ཆུབ་
སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་མངོན་པར་རྟོགས་པར་བྱང་ཆུབ་པ་དེ་མ་ཐག་པ་རྣམ་པ་གསུམ་བཞུན་
ནས། སྐྱེ་ལྷག་མ་གསུམ་པོ་ནི་ཡང་དག་པའི་ཀུན་རྫོབ་དུ་སྤང་བ་ཡིན་ཏེ། དོན་དམ་པར་ཆོས་
ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོ་ལ་མོས་པ་རྗེ་ལྷ་བས་རབ་དུ་བྱེ་བས། སངས་རྒྱས་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་
དང་། ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་པའི་སྤྱོད་ཡུལ་དུ་རྣམ་པར་གཞག་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བཞུན་པའི་དོན་
དུ། གང་ཕྱིར་དབེན་པར་གྱུར་པ་ལས། ། དབེན་པ་ཐ་མི་དད་པར་འདོད། ། ཅེས་བྱ་བའི་ཆུལ་
གྱིས་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་སྐྱེ་དེ་ལས་ཐ་མི་དད་ཀྱང་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ལམ་གྱིས་ཐ་དད་དུ་
འཐོབ་པ་ཡིན་གྱི་བཅོས་བྱ་མ་ཡིན་པའི་དོན་གྱིས་ན་བྱས་པ་ནི་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཆོས་ཐམས་
ཅད་སྐྱེ་མ་ལྷར་གཉིས་སུ་མེད་པར་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་གྱིས་ཁོང་དུ་ཆུད་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་དེ་
བརྗོད་པ་སྤྱོད་དུ་སོང་བ་ཅན། རྣམ་འབྱོར་པའི་ཀུན་རྫོབ་དུ་དོན་བྱད་པར་ཅན་དུ་སྤང་བ་སྦྱིད་
པའི་སྒོ་ནས་གདོན་མི་བླ་བར་ཁས་སྲུང་བར་བྱ་བ། གནས་ཡོངས་སུ་གྱུར་པས་ཡོངས་སུ་གྱུར་
པ། ཆོས་སྟོན་པ་ལ་སོགས་པའི་དོན་བྱ་བ་བྱེད་པ་གཉིས་སུ་མེད་པའི་སེམས་དང་སེམས་ལས་
བྱུང་བ། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམས་ཉིད་ཀྱི་སྤྱོད་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་ཡེ་ཤེས་
ཀྱི་ཆོགས་ལས་བྱུང་བ་ནི། ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་མཛད་པ་དང་བཅས་པ་ཡིན་ནོ། ཞེས་བཞུན་པའི་དེ་མ་
ཐག་དུ། མདོ་སྡེ་རིན་པོ་ཆེ་སྣ་ཆོགས་ཉན་པར་འདོད་པས་བཅུ་ལ་རབ་དུ་གནས་པའི་བྱང་
ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་རྣམས་དང་ལྷན་ཅིག་དུ། མཚོག་དུ་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་མེད་པ་ཐེག་པ་

ཆེན་པོའི་ཆོས་ལ་རྫོགས་པར་ཡོངས་སྟོང་པའི་དགའ་བ་དང་བདེ་བ་ལ་ཉེ་བར་སྟོང་པའི་ཕྱིར་
གཞུགས་ཏུ་མེད་པའི་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཆོགས་བསགས་པ་མཚན་དང་དཔེ་བྱད་ཀྱིས་ནམ་པར་
མངོས་པའི་སྐུ་ནི་ཡོངས་སྟོང་རྫོགས་པའི་སྐུ་ཡིན་པར་བཞུགས་ནས། སྐལ་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་
འགྲོ་བ་མ་ལུས་པའི་དོན་བྱ་བ་བྱེད་པ་སྲིད་པ་ཇི་སྲིད་ཀྱི་མཐར་ཐུག་པར་ནམ་པ་ཐམས་ཅད་
དུ་རྒྱུན་མི་འཆད་པ་བསོད་ནམས་དང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཆོགས་ཀྱི་ཆ་ལས་བྱུང་བ། བྱིས་པ་དང་ཉན་
ཐོས་ལ་སོགས་བས་དམིགས་པར་རུང་བར་བྱ་བ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཤྲུག་ཐུབ་པ་ལ་སོགས་
པའི་གཟུགས་ནི་སྐུ་ལ་པའི་སྐུ་ཡིན་པར་བཞུགས་ཏོ། ། དེས་ན་ལེན་ཉི་ཤུ་ཅ་དགུ་པ་ལས། རབ་
འབྱོར་དེ་ལྟར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོས་ཞེས་བྱ་བ་ནས་བཅམས་ཏེ། ལེན་
དེའི་ཞབས་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་སླ་ན་མེད་པ་ནམས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་རྟེན་པར་དགའ་
བར་མི་འགྱུར་རོ་ཞེས་བྱ་བའི་བར་ཀྱིས་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྷན་འདས་ནམས་ཀྱི་སྐུ་མངོན་པར་
བྱང་ཆུབ་བ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་སྐད་དུ་ཡང་། ། རོ་བོ་ཉིད་ཡོངས་རྫོགས་བཅས་དང་། །
དེ་བཞིན་གཞན་ལ་སྐུ་ལ་བ་ནི། ། ཆོས་སྐུ་མངོན་པ་དང་བཅས་པ། ། ནམ་པ་བཞིན་ནི་ཡང་
དག་བཟོད། ། ཅས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། དེའི་འོག་ཏུ་གདུལ་བྱའི་སྐུ་བོ་ནམས་ལ་བྱང་ཆུབ་
སེམས་དཔའ་ཉག་ཏུ་དུ་ལྟར་བསྐྱབ་པར་བྱའོ་ཞེས་ཁོང་དུ་རྒྱུད་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར། དེའི་སྟོན་ཀྱི་
གཏམ་ཀྱི་སྟོན་བ་བཟོད་པའི་སྟོན་ནས་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་མཉེས་པ་སྟོན་དུ་འགྲོ་བས་ཤེས་
རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ལ་སྟོན་བའི་པན་ཡོན་བཞུགས་པའི་དོན་དུ། མཇུག་བསྟུ་པའི་སྟོན་ནས།
ཇི་སྐད་གསུངས་པའི་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རིམ་པ་ཉིད་ཚུལ་ལུགས་པར་པས་སྟོན་པ་ལྟར་
བྱེད་པ་ཉིད་ཀྱི་ལེན་གསུམ་བཞུགས་ཏེ། དེ་ཡང་གོ་སླ་བའི་ཕྱིར་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱུན་ཀྱི་
ཆོག་ལེན་བྱས་པར་མ་བསྟུས་སོ། ། དེ་ལྟར་ནམ་པ་གཞན་གཉིས་ཀྱིས་ནི་བསྟུས་པའི་དོན་
འཆད་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རེ་ཞེས་བསྟུས་པའི་དོན་ནི་གཅིག་ཉིད་ཡིན་ནོ། ། ད་ནི་ཆོག་དོན་
ལ་སོགས་པ་བཤད་པས་མདོའི་དོན་བཟོད་པ་ནི་དེ་ནས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། ། དེ་ནས་
ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཆོག་ཉེ་བར་དགོད་པའོ། ། ལྟ་དང་བཅས་པའི་འཇིག་རྟེན་ན་མཚོད་པ་ལ་སོགས་
པས་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་ཕྱིར་གནས་བཏན་ནོ། ། ཉོན་མོངས་པ་མེད་པར་གནས་པ་ནམས་ཀྱི་
ནང་ན་མངོས་ཤིང་མཚོག་ཏུ་གྱུར་པ་དང་། འབྱོར་པ་སེམས་ཀྱིས་ཐུན་ཐུམ་ཆོགས་པ་གང་ལ་

ཡོད་པ་དེ་ནི་རབ་འབྱོར་རོ། ། འདི་ན་ལ་ལར་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམས་ཀྱི་སྐྱེའི་མཛད་
པའི་བདག་ཉིད་ཅན་ཕྱག་ལ་སོགས་པས་བྱིན་གྱིས་སྦྲོབ་སྟེ། དཔེར་ན་ས་བརྩ་པ་ལ་སོགས་
པའི་མདོ་སྟོན་པར་མཛད་པ་ལྟ་བུའོ། ། ལ་ལར་ནི་གསུང་གི་བྱིན་གྱིས་སྦྲོབ་སྟེ། དཔེར་ན་མ་
སྐྱེས་དབྱའི་འགྲོད་པ་བསལ་བའི་མདོ་ལ་སོགས་པ་ལྟ་བུའོ། ། ལ་ལར་ནི་ཐུགས་ཀྱིས་བྱིན་གྱིས་
སྦྲོབ་སྟེ། དཔེར་ན་ཀུན་ཏུ་བཟང་པོའི་སྦྱོད་པ་སྟོན་པའི་མདོ་ལ་སོགས་པ་ལྟ་བུའོ། ། དེས་ན་
འཕགས་པ་རབ་འབྱོར་ལ་ལྷག་པར་མོས་པ་རྣམས་རྗེས་སུ་བཟུང་བ་དང་། ཡོངས་སུ་གཏང་
གཏད་བ་དག་གིས་ཡང་དག་པར་ཡོངས་སུ་བཟུང་བ་ལ་སོགས་པའི་རིམ་གྱིས་ཐེག་པ་ཆེན་
པོར་བརྟུལ་བ་ལས་རང་གི་རིགས་རྒྱུན་མི་འཆད་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་རམ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་
རྣམས་ཀྱི་ཐབས་མཁས་པའི་མཐུ་ནི་བསམ་གྱིས་མི་བྲལ་སྟེ། གང་གི་ཕྱིར་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་ཏུ་
མི་རྒྱས་པ་ཡང་སྟོན་ཏེ་ཞེས་མཐུ་ཡང་དག་པར་མཐོང་བའི་གདུལ་བྱ་རྣམས་ལ་ཕན་གདགས་
པར་བྱ་བའི་ཕྱིར། ཤེས་རབ་ཀྱི་ས་རོལ་ཏུ་བྱིན་བ་བཤད་པ་ལ་ངག་བྱིན་གྱིས་སྦྲོབ་པའི་སྒོ་ནས།
འཕགས་པ་རབ་འབྱོར་ཡིད་གཞན་ཏུ་ཡོངས་བ་དེ་ལ་མདོན་ཏུ་ཕྱོགས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར།
བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྤྱུལ་པ་སྟེ། བོས་པར་སྐྱར་པའོ། ། ཇི་ལྟར་ཞེ་ན། རབ་འབྱོར་བྱང་
ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་རྣམས་ཀྱི་ཤེས་རབ་ཀྱི་ས་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ལས་བརྒྱམས་
ཏེ་ཁྱོད་སྟོབས་པར་གྱིས་ཤིག་ཅེས་བྱ་བ་གསུངས་ཏེ། ཆོས་སྟོན་པའི་སྐྱབས་ཡིན་པས། ཡོད་པ་
ཉིད་ཡིན་ཏུ་བྱིན་ཀྱང་། གྱེ་རབ་འབྱོར་དེང་ཁྱོད་ཀྱི་ཆོས་དང་དོན་དང་ངེས་པའི་ཆོག་དང་
སྟོབས་པ་སོ་སོ་ཡང་དག་པར་རིག་པ་བྱད་པར་ཏུ་འཕགས་པ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མདོན་ཏུ་
གྱིས་ཤིག་ཅེས་པའོ། ། བྱང་ཆུབ་ཅེས་བྱ་བ་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་མ་ཆགས་པ་རང་གི་དོན་སྟན་
སུམ་ཆོགས་པ་ལ་སེམས་དཔའ་སྟེ། བསམ་པ་གང་ལ་ཡོད་པ་དེ་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་
པའོ། ། ཉན་ཐོས་ཀྱང་དེ་ལྟར་འཁྱར་རོ་ཞེ་ན། སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་ཞེས་གསུངས་ཏེ། གཞན་
ཀྱི་དོན་སྟན་སུམ་ཆོགས་པ་ཆེན་པོ་ལ་སེམས་དཔའ་གང་ལ་ཡོད་པ་དེ་དག་ནི་སེམས་དཔའ་
ཆེན་པོའོ། ། གཞན་ཏུ་འཁྱར་བའི་ཆེན་པོ་ཉིད་ནི་སྙེགས་པའི་སྐྱེ་བོ་དམ་པ་ལ་ཡང་ཡོད་
པས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཞེས་སྟོས་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་བས་ན། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་
དཔའ་ཆེན་པོ་དེ་རྣམས་ཀྱིས་ཤེས་རབ་ཀྱི་ས་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ལས་བརྒྱམས་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་

ནོ། ། སྐལ་པ་གྲངས་མེད་པ་དང་པོ་ངེས་པར་འབྱུང་ཞིང་མོས་པས་སྒྲིད་པ་རྣམ་པར་འཕེལ་བ་
བསོད་ནམས་ཀྱི་ཆོགས་བསགས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་ས་ཕྱོགས་གཙང་མར་སྒྲིལ་མོ་
གྱུང་བཅས་ཏེ། སངས་རྒྱས་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ལ་དམིགས་པ་སྡོན་དུ་འགྲོ་བས། ཤེས་
རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པའི་ཚུལ་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདག་མེད་པར་སྟོན་པར་བྱེད་པ་ལ་རྩ་བའི་
སེམས་ཀྱིས་མིང་གི་སྟོན་པ་ཡང་དག་པར་དམིགས་ལ། རྗེས་སུ་དབྱེད་པའི་སེམས་ཀྱིས་དེ་
ཉིད་ཀྱི་ཆོག་གི་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་ལེའུ་ལ་སོགས་པའི་བྱེ་བྲག་གིས་བརྟག་པར་བྱའོ། དེ་ནས་
བགྲང་བས་མངོན་པར་རྟོགས་པ་བརྒྱད་ཀྱི་གནས་སྐབས་ཀྱི་དབྱེ་བས་གྲངས་གཞུང་བའི་ཕྱིར་
དང་། གཞལ་བས་མངོན་པར་རྟོགས་པ་སོ་སོའི་རང་བཞིན་ངེས་པའི་ཕྱིར་དང་། རྟོག་པས་སྒྲོ་
འདོགས་པ་དང་སྒྱུར་པ་འདེབས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་དང་། ངེས་པར་རྟོག་པས་མངོན་སུམ་དང་
རྗེས་སུ་དཔག་པའི་ཆད་མས་འཐད་པར་བྱས་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ལྟར་རྣམ་པ་བཞིས་ཤེས་
རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པའི་དོན་ལ་དང་། སོ་སོ་བ་དང་། བསྐྱུས་པ་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་དོན་
མེད་པ་དང་དོན་དང་བཅས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བས་ཡི་གེ་ལ་སྟེ། རྣམ་པ་འདི་དག་གིས་རྣམ་
པར་དབྱེད་བའི་སེམས་ཀྱིས་དབྱེད་པར་བྱའོ། ། དེའི་འོག་ཏུ་ཇི་ལྟར་རྣམ་པར་དབྱེད་པའི་
མཆན་མ་ངེས་པར་འཛིན་པའི་སེམས་ཀྱིས་བཟུང་ལ། ཇི་ལྟར་བརྟགས་པའི་དོན་ཉིད་མིང་
ལ་དམིགས་པར་བྱེད་པའི་རྩ་བའི་སེམས་ཉིད་དུ་སྡོམ་པའི་སེམས་ཉིད་ཀྱིས་བཅུག་ལ། དོན་
གང་ལ་རབ་ཏུ་སྒྱུར་བར་འཇུག་བ་དེ་འདུན་པ་དང་ལྷན་ཅིག་པའི་རེ་བའི་སེམས་ཀྱིས་བསྟོམ་
པར་བྱའོ། ། དེ་ལྟར་ན་དང་པོ་ཐོས་པ་དང་བསམ་པ་དང་བསྟོམ་པའི་རང་བཞིན་ཅན་གྱི་ཤེས་
པ་སྒྲེ་བའི་རིམ་གྱིས། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། པ་རོལ་ཏེ་རབ་
ཀྱི་མཐར་འགྲོ་བ་ཡིན་པས་ན་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པའོ། ། དེ་ཡང་ཤེས་རབ་ཅེས་བྱ་བ་ཆོས་རབ་ཏུ་
རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་མཆན་ཉིད་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ནི་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་
པ་སྟེ། སངས་རྒྱས་བཙུགས་ལྟར་འདས་ཀྱི་གཉིས་སུ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་སྒྲུ་མ་ལྟ་བུ་ནི་དངོས་ཡིན་
ལ། དེ་འཕྲོ་བ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པ་ཉིད་ཀྱིས་ན་ཆོག་དང་ངག་གི་ཆོགས་ཀྱི་གཞུང་དང་།
མཐོང་བ་ལ་སོགས་པའི་མཆན་ཉིད་ཅན་གྱི་ལམ་ལ་ཡང་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ཞེས་
བྱ་བ་ནི་བརྟགས་པའོ། ། དེ་ཡང་སྟོབ་དཔོན་ཕྱོགས་ཀྱི་སྤང་པོའི་ཞལ་སྤུ་ནས་ཀྱིས། ཤེས་རབ་

པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་གཉིས་མེད། ། ཡེ་ཤེས་དེ་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས། བསྐྱབ་བྱ་དོན་དེ་དང་ལྡན་
པས། ། གཞུང་ལམ་དག་ལ་དེ་སྒྲ་ཡིན། ། ཞེས་བཤད་པ་ཡིན་ནོ། ། དེའི་བྱིར་དེ་དང་འབྲེལ་པ་
གཟུགས་བརྟན་དང་བྲལ་པ་ནམ་པ་གསུམ་ཀ་ཡང་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ཉིད་དོ་ཞེས་
བྱ་བར་བརྩུང་བ་ཡིན་ཏེ། གཙུག་པོ་ལས་དབང་དུ་བྱས་པས་སོ། ། དེ་ནམས་ཉིད་ཀྱི་ནི་མ་ཡིན་ཏེ།
འདི་མེད་ན་མི་འབྱུང་བས་བྱང་ཆུབ་གསུམ་ཀའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་བྱིར་རོ། ། ད་ཡང་འདི་
ཉིད་ལས་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ས་ལ་སྒྲོབ་པར་འདོད་པས་ཀྱང་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་འདི་
མཉན་པར་བྱའོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་འཆད་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ། ། སྦྱེས་བྱའི་དོན་མཆོག་
གི་ནམ་པ་ཐམས་ཅད་དང་ལྡན་པ་རྟོགས་པའི་ཚུལ་བསྟན་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་བྱིར་དང་། དེ་
ལ་ཡང་རིགས་ཀྱི་བྱ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ནི་ས་བོན་དུ་གྱུར་པའོ། ། དེ་ཉིད་ནི་འབྲས་བུར་གྱུར་
པ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྤྲིང་པོ་ཡིན་ནོ་ཞེས་འཕགས་པ་སྤྲོང་པོ་བཀོད་པ་ལས་
བསྟན་པའི་བྱིར་ན། ཇི་ལྟར་ཏེ་གང་གིས་གཞན་ཀྱི་དོན་ལ་དམིགས་ནས་ཡང་དག་པར་རྟོགས་
པའི་བྱང་ཆུབ་འདོད་པའི་མཆོན་ཉིད་དབྱེ་བ་ཉི་ཤུ་ཙུག་གཉིས་སུ་བྱེ་བའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་
རྟོགས་པའི་བྱེ་བྲག་གིས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་ནམས་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་
རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་གསུམ་ཆར་ལ་ཡང་ངེས་པར་འབྱུང་བར་འགྱུར་ཞིང་། ངེས་པར་ཐོབ་པར་
འགྱུར་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སེམས་བསྐྱེད་པ་དམིགས་པ་དང་བཅས་པའི་རང་གི་ངོ་བོ་དང་རབ་དུ་
དབྱེ་བ་ཡིན་ལ། དེའི་དབྱེ་བ་ཉིད་ནི་མདོའི་དོན་ཡིན་ནོ་ཞེས་བསྟན་པར་བྱ་བའི་བྱིར་བཙམ་
ལྡན་འདས་ཉིད་ཀྱིས་རབ་འབྱོར་ལ་བཀའ་སྩལ་པའི་སྒྲོ་ནས། ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་
མདོར་སྟོན་པར་མཛད་པ་ཡིན་ནོ། ། འདིར་ངག་གི་དོན་མདོར་བསྟུས་པ་ནི་འདི་ཡིན་ཏེ། བྱང་
ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཀྱི་ནམ་པ་ཐམས་ཅད་ཇི་ལྟ་བ་
བཞིན་དུ་རྟོགས་པའི་བྱེ་བྲག་གིས་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་གསུམ་ཆར་ཡང་ཇི་ལྟར་
རིགས་པའི་ཐོས་པ་ལ་སོགས་པའི་ཤེས་པ་བསྐྱེད་པའི་རིམ་གྱིས། ཡང་དག་པར་ཐོབ་པར་
འགྱུར་བ་དེ་བཞིན་དུ་དེ་ནམས་དང་འབྲེལ་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ཉིད་ལས་
བཅམས་ཏེ། རྒྱས་པར་བསྟན་པའི་བྱིར། རབ་འབྱོར་སོ་སོ་ཡང་དག་པར་རིག་པ་བཞི་མདོན་དུ་
གྱིས་ཤིག་ཅེས་དེ་ལྟར་ན་བཙམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་གནས་བརྟན་ཆོ་དང་ལྡན་པ་རབ་འབྱོར་ལ་

བཀའ་སྒྲུབ་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། ། རྒྱ་ཆེར་ནི། དེ་ལ་དང་པོར་རིགས་རྒྱས་པས། ། སྤྱིང་རྗེའི་ས་
བོན་རབ་སད་ཅིང་། ། སྦྱོར་དང་བསམ་པ་ཕུན་ཚོགས་པས། ། དྲུང་ཚུབ་སེམས་ནི་ཡོངས་སུ་
བབྱུང་། ། ཞེས་བྱ་བའི་ཚུལ་གྱིས་རིགས་ལ་སོགས་པའི་རྒྱས་པས་དྲུང་ཚུབ་སེམས་དཔའི་སྒྲོམ་
པ་ཡང་དག་པར་སྤངས་པ་ལ་སོགས་པས། སྤྱོད་པ་ཉིད་དང་སྤྱིང་རྗེའི་སྤྱིང་པོ་ཅན་གྱི་དྲུང་ཚུབ་
གྱི་སེམས་བསྐྱེད་ལ། ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་སུ་གྱུར་ནས་སྐལ་པ་ཇི་ལྟ་བ་
བཞིན་དུ་གཞན་གྱི་དོན་དུ་ཐེག་གསུམ་གྱིས་ཆོས་བསྟན་པ་ལ་སོགས་པས་འབད་པར་བྱའོ་
ཞེས་སྒྲོན་པར་བྱས་ནས། སྦྱབ་པ་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པས་རྫོགས་པར་བྱའོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གཞན་
གྱི་དོན་ལ་དམིགས་པའི་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་དྲུང་ཚུབ་འདོད་པའི་མཆན་ཉིད་རྒྱ་དང་
འབྲས་བུར་བཅས་པ་ཡིན་ཏེ། འགོ་བར་འདོད་དང་འགོ་བ་ཡི། ། དེ་བྲག་རི་ལྟར་ཤེས་པ་
བཞིན། ། དེ་བཞིན་མཁས་པས་འདི་གཉིས་གྱི། ། དེ་བྲག་རིམ་བཞིན་ཤེས་པར་བྱ། ། ཞེས་བྱ་
བས་སྒྲོན་པ་དང་འབྲུག་པའི་རོ་བོ་ཉིད་གྱིས་སེམས་བསྐྱེད་པ་ནམ་པ་གཉིས་སོ། ། སྒྲོ་བ་ཆེ་
དང་ཚོམ་པ་ཆེ། ། དོན་ཆེ་བ་དང་འབྱུང་བ་ཆེ། ། དྲུང་ཚུབ་སེམས་དཔའི་སེམས་པ་སྟེ། ། དོན་
གཉིས་ལྡན་པའི་སེམས་འབྱུང་བ། ། ཞེས་བཤད་པས་སེམས་པ་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པའི་
སེམས་ལུལ་བྱད་པར་ཅན་དུ་སྤྲང་བ་སྟེ་བ་སེམས་བསྐྱེད་པ་མ་ཡིན་ནམ། ཡང་དག་པར་
རྫོགས་པའི་དྲུང་ཚུབ་འདོད་པ་ཉིད་ནི་དེ་དོན་དུ་གཉེར་བ་དགེ་བའི་ཆོས་ལ་འདུན་པའི་
སེམས་ལས་བྱུང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རི་ལྟར་ན་དེ་སེམས་བསྐྱེད་པ་ཡིན་པར་འགྱུར་ཞེ་ན། དེ་ནི་
བདེན་མོད་གྱི། འོན་ཀྱང་འགོ་བ་མགོན་མེད་པ་སྟུག་བསྐལ་གྱི་རྒྱ་མཚོར་རྒྱབ་པ་ལ་མཛོན་
པར་བལྟས་ནས། དེ་གདོན་པའི་བསམ་པའི་དགེ་བས་ཆོས་ལ་འདུན་པའི་མཆན་ཉིད་ཅན་གྱི་
དོན་དུ་གཉེར་བ་ཡོད་ན། འཆང་རྒྱ་བ་ཉིད་གྱི་ཕྱིར་དྲུང་ཚུབ་གྱི་སེམས་བསྐྱེད་པ་ཡིན་པས་
འདིར་རྒྱས་འབྲས་བུ་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ལྟར་འདུན་ཅིང་དོན་དུ་གཉེར་བའི་དྲུང་ཚུབ་
སེམས་དཔའི་དགེ་བའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ནམ་པར་འཕེལ་བར་འགྱུར་རོ་ཞེས་ཤེས་པར་བྱ་བའི་
ཕྱིར་ཉེ་བར་གདགས་པ་ལ་བརྟེན་པ་ཡང་ཡིན་པས་ཉེས་པ་མེད་དོ། ། ཡང་ན་སྒྲོན་ལམ་ནི་
དོན་དུ་གཉེར་བ་སྟེ། ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་དྲུང་ཚུབ་འདོད་པ་ཉིད་ཡིན་ལ། དེ་དང་ལྟན་
ཅིག་སྦྱོང་པའི་སེམས་བསྐྱེད་པ་ནི་དེའི་སྤྱིར་བསྟན་ཏེ། དོན་དུ་གཉེར་བ་གཙོ་བོར་གྱུར་པ་ནི་

སེམས་བསྐྱེད་པའི་གནས་སྐབས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། ། དེ་ལྟར་ཡང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་
ནམས་ལ་སྒྲོན་ལམ་དང་ལྡན་པའི་སེམས་དེ་སྐྱེའོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འཐད་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ནས་
གང་འདོད་པའི་བདག་ཉིད་དང་། གང་གི་དོན་དུ་སེམས་བསྐྱེད་པ་ཡང་དག པར་རྫོགས་
པའི་བྱང་ཆུབ་དེ་དང་། གཞན་གྱི་དོན་དེ་གང་ཞིག་ཡིན་ཞེ་ན། འཕགས་པ་སྟོང་ཕྱག་ཉི་ཤུ་ལྔ་
པའི་མདོ་ཇི་ལྟ་བུ་བཞིན་དུ་བརྗོད་པར་བྱའོ། ། དེ་ལ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་
མདོར་བསྟན་པ་ནི། སྤྱི་རིའི་བྱ་འདི་ལ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་ཆོས་
ཐམས་ཅད་ནམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་མདོན་པར་རྫོགས་པར་འཛང་རྒྱ་བར་འདོད་པས་ཤེས་རབ་
ཀྱི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་ལ་བཅན་པར་བྱའོ་ཞེས་གང་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ལ་འདིའི་རྒྱས་
པར་བསྟན་པ་ནི་འདི་ཡིན་ཏེ། སྤྱི་རིའི་བྱ་འདི་ལ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་
མི་གནས་པའི་ཚུལ་གྱིས་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་ལ་གནས་ཏེ། སྤྱིན་པ་པོ་དང་སྤྱིན་པར་
བྱ་བ་དང་ལེན་པ་པོ་མི་དམིགས་པའི་ཕྱིར་ཡོངས་སུ་བཏང་བ་མེད་པའི་ཚུལ་གྱིས་སྤྱིན་པའི་
པ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་བྱའོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གང་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །
དེ་ལ་གཞན་གྱི་དོན་བསྟུན་ཏེ་བསྟན་པ་ནི་འདི་ཡིན་ཏེ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་
ཆེན་པོ་ཕྱོགས་བཅུ་རེ་རེ་ཞིང་གང་གྲུའི་རྒྱང་གི་བྱེ་མ་སྟེད་ཀྱི་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ན་སེམས་
ཅན་གང་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་དག་ཐམས་ཅད་སྤང་པོ་ལྷག་མ་མེད་པའི་ཐུང་ན་ལས་འདས་པའི་
དབྱིངས་སུ་ཐུང་ན་ལས་འདའ་བར་འདོད་པས་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་ལ་བསྐྱབ་པར་
བྱའོ་ཞེས་གང་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། དེའི་རྒྱས་པར་བསྟན་པ་ནི་འདི་ཡིན་ཏེ། བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔའ་སེམས་ཅན་སེར་སྣ་ཅན་ནམས་ནི་སྤྱིན་པ་ལ། ཚུལ་ཁྲིམས་འཆལ་པ་ནམས་ནི་ཚུལ་
ཁྲིམས་ལ། གནོད་སེམས་མང་བ་ནམས་ནི་བཟོད་པ་ལ་རབ་དུ་དགོད་པར་འདོད་པས། ཤེས་
རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་ལ་བསྐྱབ་པར་བྱའོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གང་གསུངས་པ་ཡིན་
ནོ། ། དེ་སྐད་དུ་ཡང་། སེམས་བསྐྱེད་བ་ནི་གཞན་དོན་ཕྱིར། ། ཡང་དག་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་
འདོད། ། དེ་དང་དེ་ནི་མདོ་བཞིན་དུ། ། བསྟུས་དང་རྒྱས་པའི་སྒྲོ་ནས་བརྗོད། ། ཅས་བྱ་བ་
གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ལ་དེའི་རབ་དུ་དབྱེ་བ་ནི་འདི་ཡིན་ནོ། ། དེ་ལ་བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔའ་ནམས་ཀྱི་སེམས་བསྐྱེད་པ་དང་པོ་འདུན་པ་དང་ལྡན་པ་ནི་ས་དང་འབྲས་སྟེ། ཆོས་ཐམས་

ཅད་ནམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་མངོན་པར་རྫོགས་པར་བྱང་ཆུབ་པའི་ཆོགས་རབ་དུ་བསྐྱེད་པའི་
གཞིར་གྱུར་པའི་བྱིར་རོ། ། གཉིས་པ་བསམ་པ་དང་ལྡན་པ་ནི་གསེར་བཟང་པོ་ལྟ་བུ་ཡིན་ཏེ།
པ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་དུག་གིས་བསྟན་པའི་ཆོ་འདི་དང་བྱི་མ་དག་ལ་པན་པ་དང་བདེ་བའི་
བསམ་པ་ནི་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་བར་དུ་འགྱུར་བ་མེད་པའི་བྱིར་ཏེ། གནས་
པས་ན་བསམ་པ་ཞེས་བྱ་བའི་ཚུལ་གྱིས་སོ། ། གསུམ་པ་ལྷག་པའི་བསམ་པ་དང་ལྡན་པ་ནི་
དཀར་པོའི་ཕྱོགས་ཀྱི་ཁྲ་བ་ཆོས་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་ཏེ། དགེ་བའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་གོང་ནས་གོང་དུ་
ནམ་པར་འཕེལ་བར་འགྱུར་བའི་བྱིར་ཏེ། ལྷག་པའི་བསམ་པ་ཞེས་བྱ་བའི་ཚུལ་གྱིས་སོ། །
གསུམ་པོ་འདི་དག་ནི་ཆུང་དུ་དང་འབྲིང་དང་ཆེན་པོ་ཉིད་གྱིས་ལས་དང་པོ་པ་ཆོགས་ཀྱི་
སས་བསྟུས་པ་ཡིན་ནོ། ། བཞི་པ་སྦྱོར་བ་དང་ལྡན་པ་ནི་མེ་ལྟ་བུ་སྟེ། ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་
གསུམ་ཀྱི་སྦྱོར་བ་ནི་ཤིང་གཞན་གྱིས་མེ་བྱང་པར་དུ་འགྱུར་བ་དང་འདྲ་བར་གོང་ནས་གོང་དུ་
འགོ་བའི་བྱིར་ཏེ་མཆོག་དུ་གྱུར་པའི་སྦྱོར་བ་ཡིན་པའི་བྱིར་རབ་དུ་སྦྱོར་བ་ཞེས་བྱ་བའི་ཚུལ་
གྱིས་སོ། ། འདི་ནི་ས་དང་པོ་ལ་འཇུག་པའི་སྦྱོར་བའི་ལམ་གྱིས་བསྟུས་པ་མོས་པས་སྦྱོད་པའི་
ས་དང་འབྲེལ་པ་ཡིན་ནོ། ། ལྷ་པ་སྦྱིན་པའི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་དང་ལྡན་པ་ནི་གཏེར་ཆེན་པོ་
དང་འདྲ་སྟེ། ཟད་ཟིང་གི་ལོངས་སྦྱོད་གྱིས་ནམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་ཆད་མེད་པའི་སེམས་ཅན་
ནམས་ཡང་དག་པར་ཆོས་པར་བྱེད་ཀྱང་མཐར་ཐུག་པ་མེད་པའི་བྱིར་རོ། ། དུག་པ་ཚུལ་
ཁྲིམས་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་དང་ལྡན་པ་ནི་རིན་པོ་ཆའི་འབྱུང་གནས་དང་པྲ་སྟེ། ཉེན་གྱི་ངོ་བོ་
ཉིད་གྱིས་ཡོན་ཏན་རིན་པོ་ཆེ་ཐམས་ཅད་དེ་ལས་སྦྱེ་བ་ཡིན་པའི་བྱིར་རོ། ། བདུན་པ་བཟོད་
པའི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་དང་ལྡན་པ་ནི་རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོ་དང་འདྲ་སྟེ། མི་འདོད་པ་ཐོག་དུ་བབ་པ་
ཐམས་ཅད་གྱིས་མི་འཇུགས་པའི་བྱིར་རོ། ། བརྒྱད་པ་བཙོན་འགྲུས་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་དང་
ལྡན་པ་ནི་དོ་རྩེ་ལྟ་བུ་སྟེ། ཡིད་ཆེས་པ་བརྟན་པས་མི་བྱེད་པའི་བྱིར་རོ། ། དགུ་པ་བསམ་གཏན་
ཀྱི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་དང་ལྡན་པ་ནི་རིའི་རྒྱལ་པོ་ལྟ་བུ་སྟེ། དམིགས་པའི་ནམ་པར་གཡེང་བས་
ནམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་བསྐྱོད་པར་མི་རུས་པའི་བྱིར་རོ། ། བརྒྱུ་པ་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་
དང་ལྡན་པ་ནི་སྤྲན་ཆེན་པོ་ལྟ་བུ་སྟེ། ཉོན་མོངས་པ་དང་ཤེས་བྱའི་སྤྲིབ་པའི་ནད་ཐམས་ཅད་
རབ་དུ་ཞི་བར་བྱེད་པའི་བྱིར་རོ། ། བརྒྱ་གཅིག་པ་ཐབས་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་དང་ལྡན་པ་ནི་

དག་བའི་བཤེས་གཉིན་ལྟ་བུ་སྟེ། གནས་སྐབས་ཐམས་ཅད་དུ་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་ཡོངས་སུ་
མི་གཏོང་བའི་ཕྱིར་རོ། ། བཅུ་གཉིས་པ་སྟོན་ལམ་གྱི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་དང་ལྡན་པ་ནི་ཡིད་
བཞིན་གྱི་ནོར་བུ་དང་འདྲ་སྟེ། ཇི་ལྟར་སྟོན་པའི་འབྲས་བུ་འབྲས་པའི་ཕྱིར་རོ། ། བཅུ་གསུམ་པ་
སྟོབས་གྱི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་དང་ལྡན་པ་ནི་ཉི་མ་ལྟ་བུ་སྟེ། གདུལ་བྱའི་ལོ་ཉོག་ཡོངས་སུ་སྟོན་
པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། བཅུ་བཞི་པ་ཡེ་ཤེས་གྱི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་དང་ལྡན་པ་ནི་སྤྲ་སྟན་པ་
སྟོགས་པ་དང་འདྲ་སྟེ། གདུལ་བྱ་འདུན་པར་བྱེད་པའི་ཆོས་སྟོན་པར་བྱེད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་
རོ། ། བཅུ་པོ་འདི་དག་ནི་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་རབ་དུ་དགའ་བ་ལ་སོགས་པའི་ས་བཅུས་བསྟུས་
ཏེ། མཐོང་བ་དང་བསྟོམ་པའི་ལམ་གྱི་སྟོད་ཡུལ་ཅན་ཡིན་ནོ། ། བཅོམ་བ་མངོན་པར་ཤེས་པ་
དང་ལྡན་པ་ནི་རྒྱལ་པོ་ཆེན་པོ་ལྟ་བུ་ཡིན་ཏེ། མཐུ་ཐོགས་པ་མེད་པར་གཞན་གྱི་དོན་སྟབས་པ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། ། བཅུ་དྲུག་པ་བསོད་ནམས་དང་ཡེ་ཤེས་གྱི་ཆོགས་དང་ལྡན་པ་ནི་བང་
མངོད་ལྟ་བུ་སྟེ། བསོད་ནམས་དང་ཡེ་ཤེས་གྱི་ཆོགས་མང་པོའི་མངོད་ལྟ་བུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །
བཅུ་བདུན་པ་བྱང་ཆུབ་གྱི་ཕྱོགས་དང་མཐུན་པའི་ཆོས་སུམ་ཅུ་ཙུ་བདུན་དང་ལྡན་པ་ནི་ལམ་
ཆེན་པོ་ལྟ་བུ་སྟེ། འཕགས་པའི་གང་ཟག་ཐམས་ཅད་གཤེགས་ཤིང་རྗེས་སུ་གཤེགས་པ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར་རོ། ། བཅོམ་བཟུང་པ་ཞིག་ནས་དང་ལྟག་མཐོང་དང་ལྡན་པ་ནི་བཞོན་པ་ལྟ་བུ་སྟེ།
བྱང་འདུག་དུ་འགོ་བས་ན་འཁོར་བ་དང་ལྷ་རྒྱུ་ལས་འདས་པ་གང་དུ་ཡང་མི་སྤྱང་བས་བདེ་
སྐྱེ་དུ་འགོ་བའི་ཕྱིར་རོ། ། བཅུ་དགུ་བ་གཟུངས་དང་སྟོབས་པ་ལྡན་པ་ནི་བཀོད་མའི་རྒྱ་དང་
འདྲ་སྟེ། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་རྒྱ་འཛིན་པར་བྱེད་ཅིང་མི་ཟད་པར་འབྱིན་པ་དང་འདྲ་བར་
ཐོས་པ་དང་མ་ཐོས་པའི་ཆོས་འཛིན་པ་དང་བསྟན་པ་མཐར་ཐུག་པ་མེད་པར་འབྱིན་པའི་ཕྱིར་
རོ། ། ལུ་པོ་འདི་དག་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ས་ལས་བྱུང་པར་གྱི་ལམ་གྱིས་བསྟུས་པ་ཡིན་
ནོ། ། ཉི་ཤུ་པ་ཆོས་གྱི་དགའ་སྟོན་དང་ལྡན་པ་ནི་སྤྲ་སྟན་པ་ལྟ་བུ་སྟེ། ཐར་བ་འདོད་པའི་གདུལ་
བྱ་རྣམས་ལ་སྟན་པར་སྟོགས་པའི་ཕྱིར་རོ། ། འདི་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ས་དང་འབྲེལ་པ་
སངས་རྒྱས་གྱི་ས་ལ་འདུག་པའི་སྦྱོར་པའི་ལམ་གྱིས་བསྟུས་པ་ཡིན་ནོ། ། ཉི་ཤུ་ཙུ་གཅིག་པ་
བཀོད་པ་གཅིག་པའི་ལམ་དང་ལྡན་པ་ནི་རྒྱ་པོའི་རྒྱན་དང་འདྲ་སྟེ། ཤེས་པ་དང་ཤེས་པར་བྱ་
བ་མཉམ་པ་ཉིད་དུ་ཉོགས་པས་སྦྱང་རྗེ་ཆེན་པོ་དང་ཐབས་དང་ཤེས་རབ་གྱི་རྒྱན་མི་འཆད་

བར་གཞན་གྱི་དོན་བྱེད་པ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། ། འདི་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སེམས་བསྐྱེད་པའི་
དངོས་གཞིའི་གནས་སྐབས་ཐོབ་པ་ཡིན་ནོ། ། ཉི་ཤུ་ཙམ་གཉིས་པ་ཆོས་ཀྱི་སྐྱོད་པ་ལྟན་པ་ནི་
སྤྱིན་ཆེན་པོ་ལྟ་བུ་སྟེ། སྤྱི་ལ་བའི་སྐྱེས་དགའ་ལྟན་གྱི་གནས་ན་བཞུགས་པ་ལ་སོགས་པ་ཀུན་ཏུ་
སྟོན་པས་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་བྱེད་པ་ཐམས་ཅད་དེ་ལ་རག་ལུས་པའི་ཕྱིར་རོ། ། འདི་ཡང་དེ་
བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་བདག་པོ་ལས་ཞུས་པས་འདུལ་བྱས་ཡོངས་སུ་
བརྟགས་པའི་སྤྱི་ལ་པ་ལ་སོགས་པ་དམིགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དག་པ་འཇིག་རྟེན་པའི་ཡེ་ཤེས་
ཀྱི་རྗེས་ལ་ཐོབ་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་སེམས་བསྐྱེད་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ལྟར་ན་ལས་དང་པོ་པའི་ས་
ནས་བརྒྱམས་ཏེ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་སའི་བར་གྱིས་བསྐྱེད་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་བས་ན་དོན་རྟོགས་པའི་
གོ་རིམས་ཀྱིས་རི་སྐད་དུ་བཤད་པའི་གོ་རིམས་དང་རབ་ཏུ་དབྱེ་པ་འདི་དག་ཉིད་ཡིན་གྱི་ལྷག་
པ་ཡང་མ་ཡིན་མཁོང་བ་ཡང་མ་ཡིན། གོ་རིམས་གཞན་དུ་བསྟན་པར་བྱ་བ་ཡང་མ་ཡིན་ནོ་
ཞེས་བསྟན་པར་གྱུར་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ལྟར་རིམ་གྱིས་སེམས་བསྐྱེད་པའི་དབྱེ་བ་ཉི་ཤུ་ཙམ་གཉིས་
སུ་བྱེ་བ་རྟོག་པའི་སྒོ་ནས་ཅི་ནས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ས་
རོལ་དུ་བྱིན་པ་རྣམ་པ་གསུམ་ཀ་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྤྲུལ་བཞིན་དུ་སྐྱུར་རོ། ། དེ་སྐད་
དུ་ཡང་། དེ་ཡང་ས་གསེར་རྒྱ་བ་མེ། གཏེར་དང་རིན་ཆེན་འབྱུང་གནས་མཆོ། ། རྩོམ་རི་སྒྲན་
བཤེས་གཉེན་དང་། ། ཡིད་བཞིན་ནོར་བུ་ཉི་མ་སྟུ། ། རྒྱལ་པོ་མཛོད་དང་ལམ་པོ་ཆེ། ། བཞོན་
བ་བཀོད་མའི་ཆུ་དང་ནི། ། སྐྱ་སྟན་ཆུ་པོ་སྤྱིན་རྣམས་ཀྱིས། ། རྣམ་པ་ཉི་ཤུ་ཙམ་གཉིས་སོ། ། ཞེས་
གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། འདི་ནི་ངས་པར་སོ་སོའི་སྐྱེ་བོའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ནས། དེ་བཞིན་
གཤེགས་པའི་སའི་བར་དུ་དབྱེ་བས་རྒྱ་དང་འབྲས་བུའི་བདག་ཉིད་ཅན་གྱི་དབྱེ་བ་ཡིན་པར་
ཤེས་པར་བྱའོ། ། དེ་ལྟར་ཡང་མདོ་སྟོན་རྒྱན་ལས་སེམས་བསྐྱེད་དེ་ནི་ས་རྣམས་ལ། ། མོས་དང་
ལྷག་བསམ་དག་པ་དང་། ། རྣམ་པར་སྤྱིན་པ་གཞན་དུ་འདོད། ། དེ་བཞིན་སྤྱི་བ་པ་སྤངས་
པའོ། ། དེ་ཡི་ཙམ་བ་སྟོང་རྗེས་འདོད། ། ཏྲག་ཏུ་སེམས་ཅན་པན་པར་སེམས། ། ཞེས་བཤད་པས་
རྒྱ་དང་འབྲས་བུ་ལ་དམིགས་པའི་བདག་ཉིད་ཅན་གྱི་སེམས་བསྐྱེད་པ་ཉིད་བསྐྱེད་པར་བྱ་བ་
ཡིན་པར་བཤད་དོ། ། དེའི་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་བྱེད་ན་ཡང་དེ་བཞིན་དུ་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། གཞན་དུ་ན་
རྒྱའི་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་ཙམ་གྱིས་ན་དེའི་དབྱེ་བ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་བྱས་པར་མི་འགྱུར་པས་ན་

དབྱེ་བ་ཡོངས་སུ་རྟོགས་པར་མི་འགྱུར་རོ། ། ཞེས་པ་ནི་ཁ་ཅིག་གི་ལོ། ། གཞན་དག་ནི་རྒྱལ་པོ་
ཆེན་པོ་དང་འབྲེལ་བ་ལ་སོགས་པ་སེམས་བརྒྱད་པོ་ཉིད་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ས་ལས་བྱང་
པར་ཅན་གྱི་ལམ་གྱིས་བསྐྱུས་པ་ཉིད་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་རོ། ། བྱང་ཆུབ་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་པའི་
དབྱེ་བ་རྣམས་པ་ཐམས་ཅད་ཏུ་སྟོན་པའི་གཞུང་ནི་སྟོང་ཕྱག་ཉིཤུ་ལྔ་བ་ལས་བསྟན་པ་ཡིན་པས་
འདིར་ནི་གཞུངས་མངས་ཀྱིས་དོགས་ནས་ཤེས་བྱེད་ཉིད་ཏུ་མ་བྲིས་སོ། ། དེ་ལྟར་བྱས་ན་
འདིར་ནི་མགོ་སྟོས་པ་ཅམ་གྱིས་གོ་བ་མདོར་བསྐྱུས་པ་ལ་དགའ་བའི་སེམས་ཅན་རྗེས་སུ་
བཟུང་བའི་བྱིན་སྟོན་པར་བྱ་བ་ལ་ཞུགས་པ་ཡིན་པས་མ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། ཇི་ལྟར་ཏུ་
བཤད་པའི་དོན་གྱི་དབྱེ་བ་ནི་ངེས་པ་ཁོ་ནར་ཁོང་ཏུ་ཆུད་པར་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། གང་གི་བྱིན་མདོ་
སྟེ་རིན་པོ་ཆེ་འདི་ནི་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་སྟོང་ཕྱག་ཉིཤུ་ལྔ་བའི་དོན་ཉེ་བར་བསྐྱུ་བ་
ལ་འཇུག་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་སྟེར་བཤད་པ་ཁོ་ནའོ། ། དེ་སྐད་ཏུ་ཡང་སྟོབ་དཔོན་ཕྱོགས་ཀྱི་སྒྲུང་
པོས། དེ་ལྟར་ཇི་སྐད་བཤད་རྣམས་ཀྱིས། བརྒྱད་སྟོང་འདི་དོན་མ་ཆང་མེད། འདིར་གཞུང་
བསྐྱུས་པ་ཡིན་འདོད་དེ། དོན་ནི་ཇི་སྐད་གསུངས་དེ་ཉིད། ཅེས་བཤད་པ་ཡིན་ནོ། ། རྣམ་པ་
ཐམས་ཅད་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་རྟོགས་པར་བྱ་བ་ཡིན་པས་ན། ཤེས་རབ་
ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ཟབ་མོ་ལ་བདག་ཉིད་རྒྱས་པ་མེད་པ་ལྟར། ཤེས་བྱའི་སྒྲིབ་པ་མ་སྒྲུངས་
པ་ཉིད་ཀྱིས་འཕགས་པ་རབ་འབྱོར་ཡང་རྒྱས་པ་མེད་པར་དོགས་པས་འཕགས་པ་ལྷ་རིའི་བྱས་
བསྐྱུལ་བ་ཅམ་རྟོགས་པས་དེའི་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་ཀྱི་མཐུ་མ་རིག་ནས་རྟོགས་པར་བྱེད་པ་ནི།
དེ་ནས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། ། འདི་སྟམ་ཏུ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འོག་ནས་བཤད་པའི་རྟོག་པ་
སྒྲིབ་པའོ། དེ་ཉིད་བརྗོད་པ་ནི་ཅི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། ཅི་ཞེས་བྱ་བའི་སྒྲིབ་ནི་རྣམ་པར་
རྟོག་པའོ། ། བདག་ཉིད་ཀྱིས་ནི་རང་དང་འབྲེལ་པར་འཇུག་པའོ། ། དེའི་ཡུལ་དེ་ལ་དེའི་
གཞན་གྱིས་བྱས་པའི་བདག་ཉིད་ཀྱིས་མ་ཡིན་གྱི། འོན་ཀྱང་རང་གི་སྟེ་རང་ཉིད་ཀྱིས་བྱས་
པའོ། ། ཤེས་རབ་ནི་ཆོས་རྣམས་པར་འབྱེད་པའི་མཆན་ཉིད་དོ། ། སྟོབས་པ་ནི་རིགས་པ་དང་
གྲོལ་པར་སྒྲིབ་པའོ། ། དེ་གཉིས་ཀྱི་སྟོབས་ནི་ཐོགས་པ་མེད་པའི་རྒྱས་པའོ། ། བསྐྱེད་པ་ནི་སྟོན་
མེད་པ་བྱས་པས་སོ། ། རྣམ་པ་གཞན་གྱི་སྟོན་ནས་ཀྱང་བརྗོད་པ་ནི་རང་གི་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། འདིར་
ཡང་བདག་ཉིད་ཀྱི་ཞེས་བྱ་བ་བལྟ་བར་བྱའོ། ། ཤེས་རབ་ཀྱི་སྟོབས་པའི་སྟོབས་གནས་པ་ལ།

བྱིན་གྱི་ལྷབས་ཀྱིས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པས་སྟོན་པར་འགྱུར་བའོ། ། འོན་ཏེ་ཞེས་བྱ་བའི་སྐྱེ་ནི་
ཕྱོགས་གཞན་སྟོན་པར་བྱེད་པའི་དོན་ཏེ་འོན་ཏེ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཐུས་ཞེས་བྱ་བ་ནི། འདི་སྐྱེ་
དུ་སེམས་པ་ཡིན་ཏེ། ཐབས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ནི་བསམ་གྱིས་མི་བྱས་པ་ཡིན་པས། བརྒྱལ་འདིས་
སྟོན་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་ཞིག་རྟོགས་པར་གྱུར་ཏམ། ཡང་ན་སྤར་ཡོད་པ་སྤུལ་དུ་བྱུང་པར་བྱས་
སམ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་བྱིན་གྱིས་བལྟམས་ཐོབ་པར་གྱུར། གཞན་དུ་ན་བདག་དང་འདྲ་
བ་འཕགས་པ་རབ་འབྱོར་གྱིས་ཀྱང་རྣམ་པ་མ་ཡིན་ནོ། ། ཉོན་མོངས་པ་མེད་པར་གནས་པ་
ནམས་ཀྱི་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པ་ཡིན་པའི་བྱིན་སྟོན་པ་ཡིན་ནོ་
ཞེས་ཀྱང་སྐྱེ་པར་རྣམ་པ་མ་ཡིན་ཏེ། བདག་ཀྱང་ཤེས་རབ་དང་ལྡན་པའི་མཆོག་ཉིད་ཡིན་པའི་
ཁྱད་པར་ཡོད་པས་སྐྱེ་པར་རྣམ་པ་ཉིད་དུ་འགྱུར་རོ། ། ཉོན་མོངས་པ་མེད་པའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་
གྱི་བྱ་བ་ནི་སྟོན་པ་ལ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བསམས་པ་འཕགས་པ་ཤུ་རིའི་བྱའི་བསམ་
པའོ། ། ཐབས་ལ་མཁས་པ་བསམ་གྱིས་མི་བྱས་པ་སྲིད་པ་ཡིན་ཡང་། དབང་པོ་རྒྱལ་པོ་ཉིད་
ཀྱིས་ན་སྟོན་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་ལ་སོགས་པ་འབྲལ་དུ་སྦྱེད་པར་མི་རྣམས་ཏེ། དེས་ན་ནམ་པར་
རྟོག་པ་བྱི་མ་ཉིད་སྟོན་པས། དེ་ནས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་སོ། ། ཉན་ཐོས་ནམས་ཀྱི་
སེམས་གཏད་ན་གཞན་གྱི་སེམས་ཤེས་ཀྱི། གཞན་དུ་མ་ཡིན་པས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཐུས་ཞེས་བྱ་
བའི་ཆོག་གིས་སེམས་མ་གཏད་བར་ཤེས་པར་བརྟེན་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ལྟ་བུའི་ཚུལ་ནི་ངེ་སྐྱད་
དུ་བཤད་པའི་ནམ་པར་རྟོག་པ་གསུམ་གྱི་རང་བཞིན་ཏེ། སེམས་སམ་ཡང་ན་ཤེས་རབ་ལ་
བརྟེན་ནས་ཡོངས་སུ་ཆོལ་བའི་ཡིད་ཀྱི་བརྟེན་པའོ། ། དེ་ཡང་སེམས་རྩིང་བ་ཡིན་པའི་བྱིན་
རྟོག་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བརྟེན་མ་ཐག་པའོ། ། ཀུན་རྟོབ་ཏུ་དེའི་རྗེས་སུ་བྱེད་པའི་
སེམས་ཀྱིས་ཤེས་ནས་འཆད་པར་འགྱུར་པ་འདི་སྐྱད་ཅེས་སྐྱས་སོ། ། སྐྱས་པ་དེ་ཉིད་ནི་ཆོ་དང་
ལྡན་པ་ཤུ་རིའི་བྱ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། ། གང་ཅི་ཞེས་བྱ་བ་ནི། མདོ་སྡེ་དབྱངས་བསྟན་
ལུང་བསྟན་དང་། ཆོགས་བཅད་ཆེད་བརྟེན་རྟོགས་པ་བརྟེན། ། དེ་ལྟར་བྱུང་དང་སྤང་གཞི་
དང་། ། ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པ་སྦྱིས་རབས་བཅས། ། གཏན་ཕབ་མད་དུ་བྱུང་སྟོས་ཏེ། ། དེ་ལྟར་ཡན་
ལག་བཅུ་གཉིས་གསུང་། ། ཞེས་བྱ་བའོ། ། དེ་ལ་སྐྱེ་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཐོས་པའི་རང་བཞིན་གྱི་
ཤེས་པ་སྦྱིས་པ་ལས། ཡོངས་སུ་གྲོལ་པར་བྱ་བའི་དོན་དུ་གང་གིས་འདོན་པར་བྱེད་པའོ། །

སྟོན་པ་ནི་བསམ་པའི་རང་བཞིན་གྱི་ཤེས་པ་སྐྱེས་པ་ལས་ཡོངས་སུ་སྟོན་པར་བྱ་བའི་དོན་དུ་
གང་གིས་དོན་འཆད་པར་བྱེད་པའོ། ། ཉེ་བར་སྟོན་པ་ནི་སྟོན་པའི་རང་བཞིན་གྱི་ཤེས་པ་སྐྱེ་ལ།
ཡོངས་སུ་གྲོལ་པར་བྱ་བའི་དོན་དུ་གང་གིས་གཞུང་དང་དོན་ལ་ངེས་པ་སྐྱེས་པས་རབ་ཏུ་སྟོན་
པར་བྱེད་པའོ། ། དེས་ན་དེ་ལྟར་བརྗོད་པ་དང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ཆོག་གསུམ་ནི་གོ་
རིམས་བཞིན་དུ་སྟོན་པ་དང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའི་བཤད་པ་ཡིན་ནོ། ། སྐྱེས་བུའི་མཐུ་ནི་
བྱིན་གྱིས་བསྐྱབས་ཏེ། དེའི་རྒྱ་ཅན་ཡིན་པའི་བྱིར་སྟོན་པ་ལ་སོགས་པ་དེ་ཐམས་ཅད་ལ་ཉེ་བར་
བརྟགས་ནས་སྐྱེས་བུའི་མཐུ་ཞེས་བྱ་བའི་སྟོན་པ་ཤད་དོ། ། ཉན་ཐོས་ནམས་ཀྱིས་ཀྱང་རང་གིས་
རྟོགས་པའི་ཆོས་ཉིད་ནི་མངོན་སུམ་དུ་བྱས་པ་མ་ཡིན་ནམ། ཅིའི་བྱིར་དེ་རང་གི་རྣམ་པས་སྟོན་
པ་ལ་སོགས་པ་ཐམས་ཅད་བྱེད་པ་མ་ཡིན་ཞེས་དོགས་པ་བསུ་ནས། དེ་ཅིའི་བྱིར་ཞེ་ན་ཞེས་
རང་ཉིད་ཀྱིས་ངི་བ་བྱས་པ་ཡིན་ནོ། ། ཁ་ཅིག་ནི་གཞན་གྱིས་བྱས་པར་གྱུར་ན་སྤྲོད་མི་ཆོས་པ་
ལ་སོགས་པའི་ཉེས་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་ཟེར་རོ། ། གཞན་དག་ནི་དེའི་རྗེས་སོགས་སུ་རྒྱུན་ཆད་
པའི་ཉེས་པ་སྤང་བར་བྱ་བའི་བྱིར་དང་། འཇིགས་པས་འདི་བར་མི་རྣམས་པ་ནམས་ལ་ཕན་
གདགས་པའི་བྱིར་དང་། སེམས་ཅེ་གཅིག་པར་བྱས་པ་ནམས་ཆོག་གི་སྟོན་ལམ་ལས་ཉམས་
པའི་བྱིར་ནམ་པར་གཡངས་པའི་ཉེས་པར་འགྱུར་བ་སྤང་བའི་བྱིར་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་རོ། ། དེ་
བཞིན་གཤེགས་པས་ཆོས་གང་བསྟན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ནི་ལན་ཡིན་ནོ། ། ངེས་པར་
འབྱེད་པའི་ཆ་དང་མཐུན་པ་རྟོགས་པའི་སྟོན་པ་སྟན་པའི་ཆོས་བརྗོད་པར་བྱ་བའི་དོན་དེ་
ལ་སྟེ་ཡོད་པར་གྱུར་པ་ལ་སྟོབ་པ་ན། མཐོང་བའི་ལམ་སྟོབ་པས་རྟོགས་པའི་ཆོས་ཉིད་དེ་
མངོན་སུམ་དུ་བྱེད་པའོ། ། བསྟོན་པའི་ལམ་རྟོགས་པས་འཛིན་པར་བྱེད་པའོ། ། རྟོགས་པའི་
དོན་གྱི་ཡུལ་ཅན་བཤད་པའི་ཆོས་མདོ་སྟེ་ལ་སོགས་པ་དེ་ཐམས་ཅད་རྟོགས་པའི་ཆོས་ཉིད་
དང་མི་འགལ་ཏེ། དེ་དང་མི་འགལ་བར་སྟོན་པའི་བྱིར་རོ། ། དེའི་བྱིར་ཉན་ཐོས་དེ་དག་ལུང་
འབོགས་པར་བྱེད་པའི་མདོ་སྟེ་ལ་སོགས་པ་ལུང་གི་ཆོས་གང་ཡིན་པ་དེ་དག་རྟོགས་པའི་ཆོས་
ཉིད་དང་མི་འགལ་བའོ། ། ལུང་འབོགས་པ་ཉེ་བར་སྟོན་པ་ནི་ཉེ་བར་མཆོན་པ་སྟེ། སྟོན་པ་དང་
སྟོན་པར་བྱེད་པ་ཡང་བཟུང་སྟེ། དེ་ལྟར་སྐྱབས་སུ་བབ་པའི་བྱིར་རོ། ། འདི་ནི་དེ་བཞིན་
གཤེགས་པས་ཆོས་བསྟན་པའི་རྒྱ་མཐུན་པ་ཡིན་ཏེ། འདི་ནི་ཉེ་བར་བརྟགས་ནས་སྐྱེས་བུའི་

བྱེད་པར་བསྟན་པའི་རང་བཞིན་ཡིན་ནོ། ། འདྲ་བར་འབྱུང་བ་ནི་རྒྱ་མཐུན་པ་སྟེ། རྗེས་སུ་
མཐུན་པའི་འབྲས་བུའོ། ། འདིས་ནི་འདི་སྐད་དུ་སྟོན་ཏེ། ཉག་དུ་མཉམ་པར་གཞག་པའི་ཐབས་
མཁས་པ་དང་བྲལ་པས་རྟོགས་པའི་དོན་གྱི་ཡུལ་ལ་ཡང་དེ་རང་གི་རྟོགས་པ་དང་མི་འགལ་བར་
སྟོན་པར་མི་རུས་ན། མ་རྟོགས་པའི་དོན་གྱི་ཡུལ་ལ་ལྟ་སྟོས་ཀྱང་ཅི་དོགས། དེ་བས་ན་སངས་
རྒྱས་ཀྱི་མཐུ་ཉིད་ཡིན་པར་བསྟན་ཏེ་ཞེས་བཏྲ་བར་བྱའོ། ། དེ་ལྟར་ཡང་། རང་གི་རྟོགས་པའི་
རྗེས་འབྲང་བས། ། ཇི་ཅམ་ཞིག་ནི་དཔག་པར་རུས། ། ཐབས་བྱང་དེ་རྒྱ་སྟོག་གྱུར་བ། ། དེ་
བཤད་པར་ནི་དཀའ་བ་ཡིན། ། ཞེས་བྱ་བའི་ཚུལ་གྱིས་དཔགས་ནས་བསྟན་པར་རུས་པ་ཡང་
མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བའོ། ། ཞར་ལ་འོངས་པ་རྟོགས་ནས། ད་ནི་དེ་ལྟར་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་དང་
པོ་ལ་སོགས་པ་བསྐྱེད་པ་དུས་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་དོན་དུ་གཉེར་བར་བྱེད་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔའ་སྐྱེན་པ་ལ་སོགས་པའི་དགེ་བའི་ཆོས་ལ་སྟོབ་པས་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཆོགས་བསགས་པ་
ན། བསམ་གཏན་ལ་ཐོབ་མཛོན་པར་ཤེས། ། མཛོན་པར་སྐྱབ་པའི་སྟོན་ནས་ཏེ། ། སངས་རྒྱས་
དཔག་དུ་མེད་པ་ལ། ། མཆོད་པའི་ཕྱིར་དང་མཉམ་པའི་ཕྱིར། ། འཇིག་རྟེན་ཁམས་ནི་རྣམས་
སུ་འགོ། ། འདིས་ནི་སངས་རྒྱས་དཔག་མེད་ལ། ། བསྐྱེད་དཔག་མེད་གྱུར་བསྟོན་བཀྱར་བྱས། །
དེ་ལ་བསྟོན་བཀྱར་བྱས་པའི་ཕྱིར། ། སེམས་ནི་ལས་རུང་མཆོག་དུ་གྱུར། ། ཞེས་བྱ་བས་སེམས་
ལས་སུ་རུང་བ་ཉིད་ཀྱི་སྟོབས་ཀྱིས་གནས་པ་ནི་ཉིང་ངེ་འཇིན་གྱི་སྟོན་ནས་དེ་ཆོ་ཆོས་ཀྱི་རྒྱན་
ལ་ནི། ། སངས་རྒྱས་རྣམས་ལ་ཞི་གནས་དང་། ། ཡེ་ཤེས་ཡངས་པ་ཐོབ་བྱའི་ཕྱིར། ། གདམས་
ངག་རྒྱ་ཆེན་རྟེན་པར་འགྱུར། ། ཞེས་བྱ་བའི་ཚུལ་གྱིས་སོ། ། དེ་ལྟར་འཇུག་པའི་བྱང་ཆུབ་
སེམས་དཔའ་དང་འབྲེལ་པའི་དོན་གྱི་གདམས་ངག་ནི། འཕགས་པ་རབ་འབྱོར་གྱིས་བཅོམ་
ལྷན་འདས་ཀྱི་གསུང་སྟོན་དུ་འགོ་བས། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསོལ་
པ་ཡིན་ཏེ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་འདི་ལ། ཤེས་རབ་
ཀྱི་སྟོབས་ཀྱིས་བྱང་ཆུབ་ལ་དམིགས་པའི་ཕྱིར་བྱང་ཆུབ་ཀྱང་ཡིན་ལ། སྟོང་རྗེ་ཆེན་པོའི་བསམ་
པས་སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་པའི་ཕྱིར་སེམས་དཔའ་ཡང་ཡིན་པས་ན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་
ཞེས་བཤད་དེ། དཔེར་ན་མི་གཙང་བ་ལ་དམིགས་པའི་ཉིང་ངེ་འཇིན་ལ་མི་གཙང་བ་ཞེས་
ཟེར་བ་དང་འདྲའོ། ། གནས་གཞན་དག་དུ་བཤད་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཞེས་བྱ་བ་

ནམས་ཀྱང་བསྐྱབས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་བཞུགས་ཏེ་བཅོད་པ་ཡིན་ནོ། ། ཆོས་གང་གི་ཆོག་སྒྲ་དགས་
ཞེས་བྱ་བ་ནི་དོན་དམ་པར་བརྟགས་པ་ལ་སོགས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་གང་གི་ཆོག་སྒྲ་དགས་ཏེ།
མངོན་དུ་བྱས་ནས་བསྟན་པ་ལགས། འོན་ཀྱང་གང་གི་ཡང་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཆོག་
གོ། ། དེ་ཉིད་ནི་བཙུགས་ལྟར་འདས་འདི་ལྟ་སྟེ། དྲང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཞེས་བགྱི་བའི་ཆོས་དེ་
བདག་གིས་ཡང་དག་པར་རྗེས་སུ་མ་མཐོང་ངོ་ཞེས་སྒྲིམ་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དུ་བརྟགས་
པ་ལ་སོགས་པའི་ངོ་བོ་གདམས་པར་བྱ་བ་མ་དམིགས་པའི་ཕྱིར་རོ། ། དེ་ལྟར་ཡང་གདམས་
ངག་གི་ཡུལ་ནི་ཡོད་དོ་ཞེ་ན། བཙུགས་ལྟར་འདས་འདི་ལྟ་སྟེ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྒྲིམ་ཏེ།
ཤེས་རབ་ཀྱི་མ་རྩལ་དུ་བྱིན་པ་ནི་སྒྲིབ་པ་ལ་སོགས་པ་ཆོས་རྣམ་པ་བརྩེ་རང་བཞིན་ཏེ། འདི་
ལྟར་གདམས་པའི་ཡུལ་གྱི་དབང་དུ་མཛད་ནས། ལྟོང་ཕྱག་ཉི་ཤུ་ལྟ་པ་ལས། བཙུགས་ལྟར་འདས་
ངོ་ལྟར་དྲང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་ཤེས་རབ་ཀྱི་མ་རྩལ་དུ་བྱིན་པ་ལ་བསྐྱབས་
པར་བགྱི། བཙུགས་ལྟར་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྒྲུབ་པ། ལྷ་རིའི་བྱ་འདི་ལ་དྲང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་
སེམས་དཔའ་ཆེན་པོས་མིང་དེ་ཡང་དག་པར་རྗེས་སུ་མ་མཐོང་ངོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་
གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། དྲང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཆོས་ཀྱང་ཞེས་བྱ་བ་ནི། ཆོས་གང་ལ་དྲང་ཆུབ་
སེམས་དཔའ་ཞེས་བྱ་བའི་ཆོག་སྒྲ་དགས་སུ་བྱས་པའོ། ། ཆོས་དེ་མ་འཆལ་བ་ནི་ཐོས་པས་སོ། །
མ་དམིགས་པ་ནི་བསམ་པས་སོ། ། ཡང་དག་པར་རྗེས་སུ་མ་མཐོང་བ་ནི་བསྒྲོམ་བས་སོ། །
ཡང་ན་སོ་སོར་ངེས་པའི་དོན་དང་ལྟན་ཅིག་ཉི་པའི་རྒྱ་མེད་པས། རྣམ་པ་མེད་པའི་ཤེས་པས་
མ་འཆལ་བའོ། ། དངོས་པོ་མེད་དུ་བྱིན་ཀྱང་མི་ལམ་ལ་སོགས་པར་འབྱུང་བ་སྤིང་པས་རྣམ་པ་
དང་བཅས་པས་མ་དམིགས་པའོ། ། དེ་ཉིད་ཀྱིས་ན་གཉི་ག་ཡང་དག་པར་རྗེས་སུ་མ་མཐོང་ན་
ཤེས་རབ་ཀྱི་མ་རྩལ་དུ་བྱིན་པ་སྒྲིབ་པ་ལ་སོགས་པ་རྣམ་པ་བརྩེ་པོ་གང་ལ་དང་པོ་ཐོབ་པའི་
ཡོན་ཏན་ཡོངས་སུ་བསྐྱུང་པའི་དོན་གྱིས་ཡོངས་སུ་མི་ཉམས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་བསྐྱབས་པས་
གདམས་པར་བགྱི་ཞིང་། དེ་ནས་བྱིས་མ་ཐོབ་པའི་ཡོན་ཏན་ཐོབ་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་རྗེས་སུ་
བསྟན་པར་བགྱི་སྟེ། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དུ་ན་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མ་ཡིན་གྱི། འོན་ཀྱང་གདམས་ངག་
ནི་བཅོད་པའི་ཀུན་རྫོབ་དུ་ཡིན་ནོ་ཞེས་དོན་གྱིས་འཕངས་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ལྟར་ཡང་འདི་རྒྱུ་
དུ་འདི་ཉིད་གདམས་པ་དང་རྗེས་སུ་བསྟན་པ་ལགས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་དེ་མ་ཐག་དུ་

འཆད་པར་འགྱུར་རོ། ། དེ་ཡང་ཡུལ་གྱི་དབྱེ་བས་རྣམ་པ་བཅུར་ཤེས་པར་བྱའོ། ། དེ་ལ་བྱང་
ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཀྱི་རབ་དྲུ་དབྱེ་བ་རི་སྐད་བཤད་པ་སྦྱབ་པ་ལ་མི་དམིགས་པའི་ཚུལ་གྱིས་ཉན་
ཐོས་ལ་སོགས་པ་དང་། ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་ཀུན་རྫོབ་དང་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་ལས་མི་
འདའ་བ་མི་དམིགས་པའི་ཚུལ་གྱིས་འདུག་པར་བྱའོ་ཞེས་སྟོབ་པ་ནི་སྦྱབ་པ་ལ་གདམས་པའོ། །
སྤྱག་བསྐུལ་ལ་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་འབྲས་བུར་གྱུར་པའི་སྟོང་བ་ཉིད་དང་། ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་
རོལ་དུ་ཕྱིན་པ་དག་དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རང་བཞིན་གཅིག་གོ་ཞེས་བྱ་བ་
དང་། ཀུན་འབྱུང་བ་ལ་སྟོང་བ་ཉིད་དང་རྒྱུར་གྱུར་བའི་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་དག་ཐ་མི་དད་
པ་ཉིད་ཀྱིས། གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ནི་ཀུན་འབྱུང་པ་དང་འགོག་པ་དང་། ཀུན་ནས་ཉོན་
མོངས་པ་དང་རྣམ་པར་བྱང་བའི་ཆོས་ཅན་མ་ཡིན་ལོ་ཞེས་བྱ་བ་དང་། འགོག་པ་ལ་སྟོང་བ་
ཉིད་སྦྱེ་བ་དང་འགག་པ་དང་། ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་དང་རྣམ་པར་བྱང་བ་དང་ཉམས་པ་
དང་འཕེལ་པ་ལ་སོགས་པ་དང་བྲལ་བ་ལ་ནི་གཟུགས་མེད་པ་ནས་མ་རིག་པ་སྦྱེ་བ་ཡང་མེད།
མ་རིག་པ་འགག་པ་ཡང་མེད། སངས་རྒྱས་ཀྱང་མེད། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་བར་དུ་ཡང་མེད་དོ་ཞེས་བྱ་
བ་དང་། ལམ་ལ་སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པ་ཕ་རོལ་དུ་ཕྱིན་པ་རྣམས་དང་། བདག་ཉིད་དམ་ནང་སྟོང་
བ་ལ་སོགས་པ་ནི་ཕྱི་སྟོང་བ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་དང་ལྟན་ཅིག་དང་སྟོན་གྱི་མཐའ་དང་ཕྱི་མའི་
མཐའ་དག་པན་ཚུན་དུ་ལྟན་པ་དང་མི་ལྟན་པ་མ་ཡིན་པ་ཉིད་དུ་བསྦྱབ་པོ་ཞེས་སྟོན་པ་བདེན་
པ་ལ་གདམས་པ་དང་། སངས་རྒྱས་ལ་སངས་རྒྱས་དང་བྱང་ཆུབ་དག་མཆོན་ཉིད་གཅིག་ལ་
ཉིད་ཀྱིས་སངས་རྒྱས་སུ་བྱེད་པའི་ཆོས་ཀྱི་མཆོན་ཉིད་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་ཉིད་མི་
དམིགས་པ་ལ་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་མི་སྦྱོར་བས། དམིགས་པར་བྱ་བ་དང་དམིགས་པར་བྱེད་
པ་མཉམ་པ་ཉིད་དུ་ཤེས་བ་ཞེས་བྱ་བ་དང་། ཆོས་ལ་ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་ཉིད་གསུམ་གྱིས་
བསྟུས་བ་བཞི་དང་གཉེན་པོ་དང་རྣམ་པ་མཐའ་དག་བསྟུས་པས་བསྟུས་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་
ངོ་བོ་ཉིད་དོ་ཞེས་བྱ་བ་དང་། དགེ་འདུན་ལ་སངས་རྒྱས་དཀོན་མཆོག་གི་ཁོངས་སུ་གཏོགས་
པ་ཉིད་ཀྱིས་དགྲ་བཙེམ་པ་མ་གཏོགས་པ་འབྲས་བུ་ལ་གནས་པ་དང་ཞུགས་པའི་བྱེ་བྲག་གིས།
སྦྱོས་བྱ་ཆེན་པོ་བདུན་པོ་རང་སངས་རྒྱས་དང་ལྟན་ཅིག་བརྒྱད་པོ་དབང་པོ་རྣམས་པོ་ལ་སོགས་
པའི་བྱེ་བྲག་གིས་གངས་ཉི་ཤར་ཆད་པ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་འཕགས་པ་སྟོབ་པ་ཕྱིར་མི་

ལྷོག་པ་ནམས་ལ་སྐྱེ་བ་མེད་པར་འཇུག་པར་བྱའོ། ། ཞེས་ལུང་འབོགས་པ་དགོན་མཆོག་གསུམ་ལ་གདམས་པ་དང་། བཙུན་འགྲུས་བཙུམས་པ་ཉིད་ཀྱིས་ངེས་སྒྲིག་བཤད་པའི་དོན་ལ་ནན་ཏན་དུ་བྱེད་པ་ལ་ལྟས་ལ་སོགས་པའི་བསོད་ནམས་ཉིད་ལ་མངོན་པར་ཞེན་པར་འགྱུར་བས། མ་ཞེན་པ་ལ་ལྟས་ལ་སོགས་པ་དོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་སྟོན་པའི་གདམས་པ་དང་། ཏུས་ལུན་རིང་མོ་ཞིག་ཏུ་གོམས་པར་བྱས་ཀྱང་འདྲོད་པའི་དོན་མ་གྲུབ་ན་དངང་བའི་རང་བཞིན་ཅན་ཡོངས་སུ་སྐྱེ་བར་འགྱུར་བས། ཡོངས་སུ་ངལ་བ་མེད་པ་ལ་སོགས་པ་ནས་ཡང་དག་པར་རྟོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་བར་ལ་རྫོམ་པ་མེད་པ་ཉིད་དུ་བསྟན་པའི་གདམས་པ་དང་། རྟོགས་བཅུ་ན་བཞུགས་པའི་སངས་རྒྱས་ལ་སོགས་པ་ལ་དོན་རེ་རེའི་བྱིར་ལམ་གྱི་ལུང་མགོས་པར་བྱ་ན་སེམས་ཁུམ་པར་འགྱུར་བས། ལམ་ཡོངས་སུ་བཟུང་བ་ལ་ཆོས་ནམས་རང་བཞིན་གྱིས་མ་སྐྱེས་པ་ཉིད་དུ་སྟོབ་པའི་གདམས་པ་དང་། ཤའི་སྤྱན་དང་རྣམ་པར་སྤྲིན་པ་ལས་བྱུང་པ་ལྟའི་དང་། ཤེས་རབ་དང་ཆོས་དང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྤྱན་གྲངས་ངེས་ལྟར་བཞིན་དུ། དངོས་པོ་སོ་སོར་ངེས་པ་ཐམས་ཅད་དང་། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་འཆི་འཕོ་དང་སྐྱེ་བ་དང་། ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པ་དང་། འཕགས་པའི་གང་ཟག་ཐམས་ཅད་རྟོགས་པ་དང་། ཆོས་ཐམས་ཅད་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་མངོན་པར་བྱང་ཆུབ་པའི་ཡུལ་ཅན་རྣམས་དེ་བཞིན་ཉིད་དུ་གཅིག་པ་ཉིད་དུ་བསྐྱབ་པོ། ། ཞེས་སྟོབ་པ་སྤྱན་ལྡན་ལ་གདམས་པ་དང་། རྩ་འབྲུལ་དང་ལྟའི་རྣ་བ་དང་། གཞན་གྱི་སེམས་ཤེས་པ་དང་། སྟོན་གྱི་གནས་རྗེས་སུ་བྱན་པ་དང་། མངོན་པར་འདུ་བྱེད་པ་ལས་བྱུང་བ་ལྟའི་མིག་དང་ཟག་པ་ཟད་པའི་མངོན་པར་ཤེས་པ། རྣམས་གྲངས་བཞིན་དུ་ས་གཡོ་བ་ལ་སོགས་པ་དང་། འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཐམས་ཅད་ན་གནས་པའི་སྤྱི་ཆུང་དུ་དང་ཅིག་ཤོས་ཐོས་པ་དང་། གཞན་གྱིས་སེམས་འདྲོད་ཆགས་དང་བཅས་པ་ལ་སོགས་པ་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་དང་། རང་དང་གཞན་གྱི་ཆོ་རབས་སྣ་མ་རྗེས་སུ་བྱན་པ་དང་། གཟུགས་ཐམས་ཅད་མཐོང་བ་དང་། ཉོན་མོངས་པ་དང་། ཤེས་བྱའི་སྐྱིབ་པ་སྟོང་བར་བྱེད་པ་རྣམས་གཞོན་མ་ནས་ཞི་བ་ཉིད་དུ་རྟོགས་པར་བྱའོ་ཞེས་སྟོན་པ་མངོན་པར་ཤེས་པ་དུག་ལ་གདམས་པ་དང་། མཐོང་བའི་ལམ་ལ་བདེན་པ་བཞིས་བསྟུས་པ་སྒྲིག་ཅིག་མ་བཅུ་དུག་གི་དོ་བོ་ཉིད་ཆོས་དང་རྗེས་སུ་ཤེས་པའི་བཟོད་པ་དང་། ཤེས་པའི་བདག་ཉིད་ཅན་ལ་ཆོས་ཐམས་ཅད་

ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་རྟོགས་པས་སྒྱུ་མ་མཁན་བཞིན་དུ་ཐམས་ཅད་ལ་མངོན་པར་ཞེན་པ་མེད་
པའི་ལུས་ཅན་གྱི་རྣལ་འབྱོར་པ་དེས་སྤང་བར་བྱ་བའི་དངོས་པོའི་གཉེན་པོ་ཉིད་དུ་རྣམ་པར་
སྒོམ་པར་བྱེད་དོ། ། ཞེས་སྟོན་པ་མཐོང་བའི་ལམ་ལ་གདམས་པ་དང་། འདུས་བྱས་དང་འདུས་
མ་བྱས་དག་ངོ་བོ་ཉིད་གཅིག་བཞིན་གྱིས་པན་ཚུན་ཐ་དད་པར་གདགས་པར་མི་རུས་པ་
བཞིན་དུ། ཇི་སྐད་དུ་བཤད་པའི་མཐོང་བའི་ལམ་གྱིས་མངོན་སུམ་དུ་བྱས་པའི་དངོས་པོ་དང་
ཐ་མི་དད་པ་ལ་དམིགས་པའི་བྱིར། མཐོང་བ་དང་བསྒོམ་པའི་ལམ་དག་ཐ་དད་དུ་གྱུར་པ་
མེད་པས་བསྒོམ་པའི་ལམ་མཚན་ཉིད་པ་རྣམ་པར་གཞག་པ་ནི་མེད་ཀྱི། འོན་ཀྱང་དེ་ནི་དེས་
སྤང་བར་བྱ་བའི་དངོས་པོའི་གཉེན་པོ་ཉིད་དུ་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་པར་འབྱུང་བའི་ཆོས་ཉིད་དུ་
རྣམ་པར་བསྒོམ་པའི་ལམ་ལ་གདམས་པ་སྟེ། དེ་ལྟར་ན་གདམས་ངག་བརྒྱ་པོ་འདི་ནི་འདིར་
གཞུང་ཉུང་བ་ཉིད་དུ་འདོད་པ་ཉིད་ཡིན་པའི་བྱིར་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པའི་སྤྲུལ་
གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། འདི་ལྟར་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་སྟོང་ཕྱག་ཉི་ཤུ་ལྟ་པ་ལས།
གདམས་ངག་རེ་རེའི་གཞུང་གསལ་པོ་ཁོ་ནར་བསྟན་ཏེ། གཞུང་མངས་གྱིས་འཇིགས་པས་
ཤེས་པར་བྱེད་པ་ཉིད་དུ་ནི་མ་བྱིས་སོ། ། དེ་ལྟ་བུའི་གདམས་ངག་དེས་ཇི་ལྟ་བུའི་བྱང་ཆུབ་
སེམས་དཔའ་ལ་གདམས་པར་བྱ་ཞེ་ན། བཅོམ་ལྡན་འདས་འོན་ཀྱང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་
སྟོས་སོ། ། གལ་ཏེ་ཞེས་བྱ་བའི་ཆོག་ཕྱད་ནི་དེ་སྟེ་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཆོག་གོ། ། འདི་ལྟར་ཞེས་བྱ་
བ་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དང་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་མི་དམིགས་པའོ། ། གདམས་
པའི་ཡུལ་རྣམ་བརྟན་སྤྲུལ་པ་ལ་སེམས་མི་འགོང་ཞིང་སྤྲུལ་མི་འགོང་སྟེ། གང་གི་བྱིར་བག་མི་ཆ་
བ་སྟེ་མི་ཚོངས་པས་སོ། ། དེ་ཉིད་གྱིས་ན་དད་པ་ཉིད་གྱིས་ཆོས་ལ་བསྟེན་པ་ཡིན་པའི་བྱིར་དེ་
དང་པོར་གནས་མེད་པའི་འཇིགས་པས་མི་དངང་ངོ་། ། བསྟན་པ་ལ་ཀུན་དུ་ཁུམ་ཞིང་སྟོམ་
ལས་མི་བྱེད་དེ། གང་གི་བྱིར་བག་འཁུམས་པར་མི་འགྱུར་པ་སྟེ། སྤར་མའི་ངོ་བོར་མི་འགྱུར་
བས་སོ། ། དེ་ཉིད་གྱིས་ན་ཤེས་རབ་དང་ལྡན་པ་ཉིད་ཡིན་པའི་བྱིར། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཤེས་པ་
རྣམས་ཀྱི་ནང་དུ་ཀུན་དུ་འཇིགས་པས་ཀུན་དུ་མི་སྤྲུག་གོ། ། ཉེ་བར་བསྟན་པ་ལ་དེའི་ཡིད་
བྱིར་སྤྱོད་པར་མི་བྱེད་ཅིང་འགྲོད་པར་མི་འགྱུར་ཏེ། གང་གི་བྱིར་སེམས་ཉིད་ནི་ཡིད་དེ་
བཅོམ་ཞིང་བྱིར་སྤྱོད་པར་མི་འགྱུར་པ་སྟེ། བྱིས་སེམས་བཅོམ་པར་མི་འགྱུར་བས་སོ། ། དེ་

ཉིད་ཀྱིས་ན་དང་པ་དང་ཤེས་རབ་དག་དང་ལྡན་པས་ཐ་མར་ཀུན་ཏུ་སྐྱག་པ་དང་ལྡན་པར་མི་
འགྱུར་བ་སྟེ། ཐམས་ཅད་དུ་མ་ངེས་པའི་སྐྱག་པས་སྐྱག་པར་མི་འགྱུར་རོ། ། ཡང་ན་སྤྲུལ་པ་ལ་
སོགས་པའི་དུས་སུ་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་གཞུང་དང་དོན་གཉིས་ཀ་ངེས་པར་འཛིན་པས། མི་
འགོང་ཀུན་ཏུ་མི་ཁྱམ་བག་མི་ཆའོ། ། དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། གང་གིས་མངོན་སུམ་དང་རྗེས་སུ་
དཔག་པ་དང་ལུང་གི་ཆད་མ་དང་མི་འགལ་བར་རང་གི་ཡུལ་གྱི་དོན་ཡོངས་སུ་བཅད་པ་
ལས། བག་འཁུམས་བར་མི་འགྱུར་འདིའི་ཡིད་ཕྱིར་སྟོགས་པར་མི་བགྱིད། བཅོམ་ཞིང་ཕྱིར་
སྟོགས་པར་མི་འགྱུར་བས་སོ། ། དེ་ཉིད་ཀྱིས་ན་ཐོག་མ་དང་བར་དང་ཐ་མར། མི་དངང་། མི་
སྐྱག་ ཀུན་ཏུ་སྐྱག་པ་དང་ལྡན་པར་མི་འགྱུར་རོ་ཞེས་སྒྱུར་རོ། ། འདི་ཉིད་ཅེས་བྱ་བ་ནི་བྱང་
ཆུབ་སེམས་དཔའ་གང་ཀུན་རྫོབ་དང་དོན་དམ་པའི་དབྱེ་བ་ལ་མཁས་པས་རི་སྐད་དུ་བཤད་
པའི་གདམས་ངག་ལ་སེམས་ཁྱམ་པ་ལ་སོགས་པ་དང་བྲལ་བ་དེའི་དེ་ཁོ་ན་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་
རྟོ། ། འདི་ཉིད་ཅེས་བྱ་བས་མཆོན་ཉིད་མ་སྤྲུལ་པར་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་རི་ལྟར་
འཛིན་ཞེ་ན། བརྗོད་པ་དོན་གང་སྤྲུལ་པ་ལ་སོགས་པ་ན་སེམས་ཁྱམ་པ་ལ་སོགས་པར་མི་བྱེད་
པའི་དོན་དེ་ནི་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་བསྐྱབ་པ་ལ་སོགས་པ་ནམ་པ་བརྩུ་ཡིན་པར་
བརྗོད་ཟེན་ཏེ། དེས་ན་དོན་ཀྱིས་འཕངས་པ་བཟུང་བ་ཡིན་པས་ཉེས་པ་མེད་དོ། ། ཉེ་བར་བསྐྱུ་
བ་ནི་གཤམ་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྤྲོས་པ་ཡིན་ཏེ། གཤམ་ཏེ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དེ་བཤད་
མ་ཐག་པའི་གདམས་པས་རི་སྐད་དུ་བཤད་པའི་ཡུལ་ལ་གནས་པ་དང་ལྡན་པར་གྱུར་ན་དེའི་
ཆེ་འདི་ཉིད་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དེའི་དོན་དུ་གཉེར་བའི་དོན་ཐོབ་པར་བྱེད་པའི་ཉེ་བར་
བསྐྱུ་པ་གདམས་པ་དང་རྗེས་སུ་བསྐྱུ་པ་ལགས་སོ་ཞེས་རིག་པར་བྱའོ། ། དེ་ལྟར་བྱས་ན་
བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་དང་དེས་འཕངས་པའི་ཆོས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་
ལ་སྐྱབ་པ་གང་ཡིན་པ་ཡོངས་སུ་མི་ངལ་བ་དང་། ཐེག་པ་གཞན་གྱིས་མི་འགྲོ་བའི་རྒྱ་གང་
ཡིན་པ་ལམ་ཡོངས་སུ་འཛིན་པ་དང་། གཞན་གྱི་བྱིང་མི་འཛོག་པར་འགྲོ་བ་ཉིད་ཀྱི་རྒྱ་གང་
ཡིན་པ་སྤྲོན་ལྡང་། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཐེན་པ་ཉིད་ཀྱི་ཆོགས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའི་རྒྱ་
གང་ཡིན་པ་མངོན་པར་ཤེས་པ་དུག་དང་མཐར་ཐུག་པར་འགྲོ་བའི་རྒྱ་གང་ཡིན་པ་མཐོང་བ་
དང་བསྐྱོམ་པའི་ལམ་དག་སྟེ། དེ་དག་ཐམས་ཅད་གདམས་ངག་གི་སྐབས་སུ་བསྐྱུ་ཏེ། འདི་

ཅམ་ཁོ་ནས་དོན་ཐམས་ཅད་སྤྱོད་སྤྱོད་ཆོག་པར་འགྱུར་བས་དེ་སྐད་དུ་བཤད་པའི་གདམས་
ངག་ནམ་པ་བཅུ་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་སྐད་དུ་ཡང་། སྤྱོད་དང་བདེན་པ་
ནམས་དང་ནི། ། སངས་རྒྱས་ལ་སོགས་དཀོན་མཆོག་གསུམ། ། མ་ཞེན་ཡོངས་སུ་མི་ངལ་
དང་། ། ལམ་ནི་ཡོངས་སུ་འདྲིན་པ་དང་། ། སྤྱོད་ལྟ་དང་ནི་མདོན་ཤེས་ཀྱི། ། ཡོན་ཏན་དུག་
དང་མཐོང་ལམ་དང་། ། བསྐྱེད་ཞེས་བྱ་བ་གདམས་ངག་ནི། ། བཅུ་ཡི་བདག་ཉིད་ཤེས་པར་
བྱ། ། ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ལྟ་མོད་ཀྱི་དགོ་འདུན་དཀོན་མཆོག་གི་སྐབས་སུ་བྱང་
ཆུབ་སེམས་དཔའ་དབང་པོ་རྒྱལ་པོ་ལ་སོགས་པའི་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་འདི་ལྟར་གཟུང་བར་བྱ་སྟེ།
འོག་ནས་བཤད་པའི་ལམ་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱིས་བསྟུས་པ་མཐོང་བའི་ལམ་ཀྱི་སྐད་ཅིག་མ་བཅུ་
དུག་ལ་བཞེན་ནས་མཐོང་བའི་ལམ་ཀྱི་སེམས་ཀྱི་སྐད་ཅིག་མ་བཅོ་ལྷ་ལ་དད་པ་དང་ཆོས་ཀྱི་
རྗེས་སུ་འབྲང་བའི་བྱེ་བྲག་གི་འབྲས་བུ་དང་པོ་ལ་ཞུགས་པ་ནམ་པ་གཉིས་སོ། ། དེའི་འོག་ཏུ་
འདོད་པའི་ཁམས་ཀྱི་འདོད་ཆགས་དང་མ་བྲལ་བ་གང་ཡིན་པ་དེ་མཐོང་བའི་ལམ་ཀྱི་སེམས་
ཀྱི་སྐད་ཅིག་མ་བཅུ་དུག་པ་ལ་རྒྱན་དུ་ཞུགས་པའོ། ། དེའི་འོག་ཏུ་བསྐྱེད་པའི་ལམ་ལ་ཉོན་
མོངས་པ་ནམ་པ་བཞིའི་བར་དུ་སྤངས་པ་ལས་དེ་ཉིད་ལྟ་དང་མིའི་རིགས་སུ་སྐྱེ་བ་ཉིད་ཀྱིས་
གཞན་ནམ་པ་གཉིས་ཡིན་ནོ། ། དེའི་འོག་ཏུ་འདོད་པའི་ཁམས་ན་སྦྱོད་པའི་ཉོན་མོངས་པ་
ནམ་པ་ལྟ་སྤངས་པས་འབྲས་བུ་གཉིས་པ་ལ་ཞུགས་པ་ན། དབང་པོ་རྒྱལ་པོ་དང་རྣོན་པོ་དད་
པ་དང་མཐོང་བས་ཐོབ་པ་དག་ནི་གཅིག་ཁོ་ན་ཡིན་ནོ། ། དེའི་འོག་ཏུ་འདོད་པ་ན་སྦྱོད་པའི་
ཉོན་མོངས་པ་ནམ་པ་དུག་སྤངས་པས་ལན་ཅིག་གི་རྩེ་འོང་བ་ཡིན་ནོ། ། དེའི་འོག་ཏུ་དེ་ཉིད་ལྟ་
ནམས་སུ་སྐྱེ་བ་ཅིག་ལྟག་མ་ལུས་པའི་གྱིར་གཞན་བར་ཆད་གཅིག་པ་ཡིན་ནོ། ། དེའི་འོག་ཏུ་
འདོད་པ་ན་སྦྱོད་པའི་ཉོན་མོངས་པ་བདུན་པ་བརྒྱད་པ་སྤངས་པས་སྤྲུལ་མ་བཞིན་དུ་དད་པ་
དང་མཐོང་བས་ཐོབ་པ་འབྲས་བུ་གསུམ་པ་ལ་ཞུགས་པ་གཅིག་ཡིན་ནོ། ། དེའི་འོག་ཏུ་འདོད་
པ་ན་སྦྱོད་པའི་ཉོན་མོངས་པ་དགུ་པ་སྤངས་པས་གྱིར་མི་འོང་བ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། དེ་ཡང་ནམ་པ་
ལྟར་ཤེས་པར་བྱའོ། ། དེ་ལ་སྐྱེ་བའི་ཀྱན་ཏུ་སྦྱོར་བ་ནི་སྤངས། མདོན་པར་འགྱུར་པའི་ཀྱན་ཏུ་
སྦྱོར་བ་ནི་མ་སྤངས་པའི་གྱིར་གྲིད་པ་བར་མ་དོར་མདོན་པར་སྤྱོད་པ་བྱེད་པ་ན་འམ་མདོན་
པར་གྲུབ་པ་ཡང་རུང་སྟེ། སྤྱིད་པ་བར་མར་ལམ་མདོན་དུ་བྱས་པས་སྤྱོད་བསྟུལ་གྱི་མཐར་བྱེད་

པ་ཐོབ་པ་ནི་བར་མ་དོར་ཡོངས་སུ་མཉམ་པ་ལས་འདུལ་བའོ། ། ཀུན་ཏུ་སྒྱུར་བ་གཉི་ག་མ་
སྤངས་པའི་ཕྱིར་གཟུགས་ཀྱི་ཁམས་སུ་སྐྱེས་ནས་སྤྲུག་བསྐྱེད་ཀྱི་མཐར་བྱེད་པ་ཐོབ་པ་ནི་སྐྱེས་
ནས་ཡོངས་སུ་མཉམ་པ་ལས་འདུལ་བའོ། ། དེ་བཞིན་དུ་སྐྱེས་ནས་མངོན་པར་འདུ་བྱེད་པ་དང་
བཅས་པས་ལམ་མངོན་དུ་བྱེད་པ་ཐོབ་པས་སྤྲུག་བསྐྱེད་ཀྱི་མཐར་བྱེད་པ་ཐོབ་པ་ནི་མངོན་
པར་འདུ་བྱེད་པ་དང་བཅས་པས་ཡོངས་སུ་མཉམ་པ་ལས་འདུལ་བའོ། ། དེ་ལས་གོ་བསྒྲེག་པས་
ནི་མངོན་པར་འདུ་བྱེད་པ་མེད་པར་ཡོངས་སུ་མཉམ་པ་ལས་འདུལ་བའོ། ། ལྷ་པ་ནི་གོང་དུ་འཕོ་
བའོ། ། དེ་ཡང་འོག་མིན་ཀྱི་མཐར་ཐུག་པར་འགོ་བ་དང་། སྲིད་པའི་ཆེ་མོའི་མཐར་ཐུག་པར་
འགོ་བའོ། ། དེ་ལ་འོག་མིན་ཀྱི་མཐར་ཐུག་པར་འགོ་བ་ནི་འཕར་བ་དང་བྱེད་དུ་འཕར་བ་དང་།
གནས་ཐམས་ཅད་དུ་འཆི་འཕོ་བ་ཉིད་ཀྱིས་འོག་མིན་དུ་འཇུག་པ་རྣམ་པ་གསུམ་མོ། ། སྲིད་
པའི་ཆེ་མོའི་མཐར་ཐུག་པར་འགོ་བ་ནི་གཟུགས་ཀྱི་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་སྟེ། མཐོང་བའི་
ཆོས་ལ་ཞི་བ་དང་ལྷས་ཀྱི་མངོན་སུམ་དུ་བྱེད་པ་གཞན་རྣམ་པ་གཉིས་སོ། ། དེའི་འོག་ཏུ་སྲིད་
པའི་ཆེ་མོའི་ཉོན་མོངས་པ་རྣམ་པ་བརྒྱད་པ་སྤངས་པས་ནི་དག་བཅོམ་པའི་འབྲས་བུ་ལ་
ཞུགས་པ་ཡིན་ནོ། ། དེའི་འོག་ཏུ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྡེ་སྡོད་ཉིད་ལ་དམིགས་ནས་རང་གི་ལམ་མངོན་
དུ་བྱེད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་སངས་རྒྱས་མི་འབྱུང་བ་ན་རང་སངས་རྒྱས་སུ་འགྱུར་བ་སྟེ་ཉི་ཤུའོ། །
དེ་ལྟར་ཡང་སྟོང་ཕྱག་ཉི་ཤུ་ལྷ་པ་ལས་དོན་འདི་ཉིད་རྒྱ་ཆེར་གསུངས་པ་དང་། ཕྱིར་མི་སྟོག་
པའི་འཁོར་ལོའི་མདོ་ལས། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དད་པས་རྗེས་སུ་འབྲང་བ་ནས་བཅུམས་ཏེ།
བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བར་དུ་གང་ཟག་གི་རྣམ་པར་གཞག་པ་བཅོམ་ལྷན་
འདས་ཀྱིས་ཤིན་ཏུ་གསལ་བར་གསུངས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དེ་དག་ལས་ཀྱང་བལྟ་བར་བྱའོ། །
འདིར་ནི་གཞུང་མངས་ཀྱིས་དོགས་ཏེ་ཁོ་བོ་ཅག་གིས་མ་བཞོད་དེ་བཏགས་ཟིན་པ་ལ་འཐག་
པས་ཅི་ཞིག་བྱ། དེ་ཡང་འབྲས་བུ་དང་པོ་དང་གཉིས་པ་ལ་གནས་པ་དང་། འབྲས་བུ་བཞི་པ་
ལ་ཞུགས་པའི་གང་ཟག་ནི་གོ་སྒྲེབ་བ་ཉིད་ཀྱིས་ན་བསྐྱེས་པར་མ་བཤད་དོ། ། དེ་སྐད་དུ་ཡང་།
དབང་པོ་རྩལ་དང་རྩོད་པོ་དག དད་དང་མཐོང་ཐོབ་རིགས་ནས་རིགས། ། བར་ཆད་གཅིག་
པར་སྐྱེས་ནས་དང་། ། བྱེད་དང་བྱེད་མིན་འོག་མིན་འགོ། ། འཕར་གསུམ་སྲིད་ཆེའི་མཐར་
ཐུག་འགོ། ། གཟུགས་ཀྱི་འདོད་ཆགས་བཅོམ་མཐོང་བའོ། ། ཆོས་ལ་ཞི་ལྷས་མངོན་སུམ་བྱེད། །

བསེ་རུ་དང་ནི་ཉི་ཤུ་ལོ། ། ཞེས་བྱ་བ་ལོ། ། ལས་དང་པོ་པ་དེ་ལྟར་གདམས་ངག་ཐོབ་པ་ལ།
བསོད་ནམས་ཆོགས་ནི་ཡང་དག་ཚུགས། ། དེ་ནས་སྒོ་ལྟན་བསམ་པ་བརྟན། ། དད་སོགས་
དགེ་བའི་ཆོས་རྣམས་ཀྱིས། ། རྒྱུད་ནི་ཡོངས་སུ་བསྒྲོལ་གྱུར་པ། ། བསྐྱལ་པ་གྲངས་མེད་ངེས་
འབྱུང་བས། ། ཡེ་ཤེས་ཆོགས་ནི་གྲུབ་བྱའི་ཕྱིར་ཤོད་ཤེས་གདམས་ངག་བསྟན་པ་ཡིས། །
སྒྱུད་པའི་ས་ལ་རབ་ཏུ་འབྱུག ཅེས་བཤད་པ་དེ་ལྟར་བྱས་ན་མོས་པས་སྒྱུད་པའི་ས་ཡོངས་སུ་
སྒྱུང་བའི་ཕྱིར། ཐོས་པ་ལ་སོགས་པའི་རབ་ཀྱི་མཐར་ཕྱིན་པ་ཐོབ་པ་ཐར་པའི་ཆ་དང་མཐུན་པ་
དང་བ་ལ་སོགས་པའི་མཆན་ཉིད་ཀྱི་དགེ་བའི་རྩ་བའི་འོག་ཏུ་བདེན་པ་བཞི་རྟོགས་པ་དང་
རྗེས་སུ་མཐུན་པ་ངེས་པར་འབྱེད་པའི་ཆ་དང་མཐུན་བཞི་པོ་འཛིག་རྟོན་པའི་བསྒྲོལ་པ་ལས་
བྱུང་བ་རྩོ་བར་གྱུར་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་བརྗོད་པར་བྱ་བ་ཡིན་པ་ལས། འདི་ནི་ཉན་ཐོས་
ལ་སོགས་པའི་རྩོ་བ་ལ་སོགས་པ་ལས། མི་རྟག་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པའི་མཆན་ཉིད་ཀྱི་དངོས་པོ་
ལ་དམིགས་པས་བྱད་པར་དུ་འཕགས་པའི་ཕྱིར་དང་ཆོས་སུ་བལྟ་བའི་གཉེན་པོའི་ཕྱོགས་སུ་
གྱུར་པ་ཉིད་ཀྱིས་མངོན་པར་ཞེན་པ་མེད་པ་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པས་བྱད་པར་དུ་འཕགས་
པའི་ཕྱིར་དང་། ཐེག་པ་གསུམ་རྟོགས་པའི་རྒྱ་ཉིད་ཀྱིས་བྱད་པར་དུ་འཕགས་པའི་ཕྱིར་དང་།
དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ཐབས་ལ་མཁས་པའི་མཆན་ཉིད་ཡོངས་སུ་འཛིན་པའི་བྱད་པར་དུ་
འཕགས་པའི་ཕྱིར་བྱད་བྱགས་པ་ཡིན་པར་བརྗོད་པར་བྱལོ། ། དེ་བཞིན་དུ་ཀུན་ནས་ཉོན་
མོངས་པའི་དངོས་པོ་ལ་བརྟེན་པ་དང་། གཉེན་པོའི་དངོས་པོ་ལ་བརྟེན་པའི་གཟུང་བའི་རྣམ་
པར་རྟོག་པ་གཉིས་དང་། རླེས་བྱ་རྣམས་སུ་ཡོད་པ་ལ་བརྟེན་པ་དང་། རླེས་བྱ་བཏགས་པར་ཡོད་
པ་ལ་བརྟེན་པ་འཛིན་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་གཉིས་ཏེ། དེ་ལྟར་འོག་ནས་འཆད་པའི་རྩེ་མོའི་
མངོན་པར་རྟོགས་པས་བསྐྱུས་པ་མཐོང་བ་དང་བསྒྲོལ་པའི་ལམ་གྱིས་སྤང་བར་བྱ་བའི་རྣམ་
པར་རྟོག་པ་བཞི་པོ་རྣམས་ཀྱིས་གྲངས་ངེ་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་ངེས་པར་འབྱེད་པའི་ཆ་དང་མཐུན་
པ་འདི་དག་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་ལ་བརྟེན་པར་བརྗོད་པར་བྱལོ། ། དེ་བཞིན་དུ་རི་རྒྱུད་དུ་
བཤད་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་ལྟན་པ་ལ་བརྟེན་པ་འདི་དག་རེ་རེ་ཞིང་ཆུང་དུ་དང་འབྲིང་
དང་ཆེན་པོས་དབྱེ་བས་བྱད་པར་དུ་འཕགས་པར་ཡང་བརྗོད་པར་བྱ་བ་ཡིན་པས་བྱད་པར་
རྣམ་པ་ལྟལོ། ། ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་པའི་རྩོ་བ་ལ་སོགས་པའི་དགེ་བའི་རྩ་བ་བཞི་པོ་ནི་

གཟུགས་སུ་རུང་བ་ལ་སོགས་པའི་མཆན་ཉིད་ཀྱི་དངོས་པོ་བདག་ཉིད་ཅན་གྱི་བདེན་པ་བཞི་
དམིགས་པ་བདག་ཏུ་ལྟ་བའི་གཉེན་པོ་ཉིད་ཀྱིས་མི་རྟག་པ་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པར་ཁྱེད་པ་
དང་རང་གི་ཐེག་པ་ཁོ་ན་རྟོགས་པའི་རྒྱུར་རྒྱུར་པ་དང་། ཡོངས་སུ་འཛིན་པ་དང་བྲལ་བ་དང་།
རྣམ་པར་རྟོག་པ་བཞི་པོ་ན་རིང་གི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་བགོགས་སུ་རྒྱུར་པ་མ་ཡིན་པས་ན་གང་གི་
ཕྱིར་དེ་དང་འབྲེས་པར་རྒྱུར་ཀྱང་མ་འབྲེས་པར་སྐྱེ་བ་ཡིན་ནོ་ཞེས་རྣམ་པར་གཞག་གོ། ། དེ་
སྐད་དུ་ཡང་། དམིགས་པ་དང་ནི་རྣམ་པ་དང་། ། རྒྱ་དང་ཡོངས་སུ་འཛིན་པ་ཡིས། ། བྱང་ཆུབ་
སེམས་དཔའ་སྐྱོབ་པ་ཡི། ། རྫོང་སོགས་བདག་ཉིད་ངི་བཞིན་དུ། ། རྣམ་རྟོག་བཞི་པོ་ལྟ་
བཞེན་པ། ། ཆུང་དང་འབྲིང་དང་ཆེན་པོ་རྣམས། ། ཉན་ཐོས་བསེ་རུ་ལྟ་བུ་དང་། ། བཅས་པ་
དག་ལས་བྱད་པར་འཕགས། ། ཞེས་བྱ་བ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ལ་རྫོ་བར་རྒྱུར་པ་ལ་
སོགས་པ་ཆུང་དུར་གཏོགས་པའི་དགེ་བའི་རྩ་བའི་དམིགས་པའི་དོན་གསུངས་པ་ནི། བཅོམ་
ལྟ་འདས་གཞན་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། གཞན་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྣམ་པ་གཞན་
ཀྱིས་ཤེས་རབ་ཀྱི་ས་རོལ་ཏུ་བྱིན་པའི་མན་ངག་སྟོན་པའོ། ། ཤེས་རབ་ཀྱི་ས་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ལ་
ཞེས་བྱ་བ་སྦྱིར་སྟོས་པ་ཡིན་ན་ཡང་མི་རྟག་པ་ལ་སོགས་པའི་དངོས་པོ་ལ་དམིགས་པའི་
མཆན་ཉིད་ལ་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཆོག་གོ། ། འདི་ལྟར་སྐབས་གཞན་དག་ཏུ་བཅོམ་ལྟ་འདས་
ཀྱིས་དགེ་སྟོང་དག་མདོ་སྟེ་ནི་མདོ་སྟེ་གཞན་གྱི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ནས་བཤད་པར་བྱའོ་ཞེས་
གསུངས་པ་དང་། སྟོང་ཕྱག་ཉིཤུ་ལྟ་བུ་ལས། རྫོ་བར་གཏོགས་པ་ཆུང་དུའི་དབང་དུ་མཛད་
ནས། ཆོ་དང་ལྟན་པ་ཤུ་རེའི་བྱ་འདི་ལ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་གཟུགས་མི་རྟག་ཅེས་བྱ་བ་
དང་། གཟུགས་སྒྲུག་བསྐྱལ་ཞེས་བྱ་བ་དང་། གཟུགས་སྟོང་ཞེས་བྱ་བ་དང་། གཟུགས་བདག་
མེད་ཅེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། འདིར་ནི་བྱད་པར་འདི་ཙམ་ཡོད་དེ། འདི་
ལྟ་སྟེ་མདོར་བསྟུས་ཏེ་བསྟན་པའོ། ། དེར་ནི་བདེན་པ་རེ་རེའི་དབང་དུ་བྱས་ཏེ་རྒྱས་པར་
བསྟན་པ་ཡིན་པ་དེས་ན་ཐེ་ཆོམ་མི་བྱའོ། ། སྦྱོང་ཅིང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མཉམ་པར་མ་བཞག་པའི་
ཤེས་པས་སོ་སྟོམ་པས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མཉམ་པར་གཞག་པའི་ཤེས་པས་སོ། ། འདི་སྐད་དུ། མི་
རྟག་པ་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པ་བརྟུ་དུག་སྒྲུག་བསྐྱལ་ལ་སོགས་པའི་བདེན་པ་བཞི་ལ་བཞེན་
པའི་དངོས་པོ་ལ་དམིགས་པ་ཞེས་བཞེད་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་རྣམ་པ་གང་གིས་དམིགས་པར་བྱ་ཞེ་

ན། ཇི་ལྟར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསལ་དོ། ། དེས་ཀྱང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ནི་ཤིན་ཏུ་
སྒྲིག་ཏུ་གྱུར་པའི་ཕྱིར་ཤེས་བྱ་དམིགས་པར་བྱ་བར་མི་རྣམས་པ་འབའ་ཞིག་ཏུ་ནི་མ་ཟད་གྱི།
མངོན་པར་ཞེན་པ་བཀག་པ་ལ་སོགས་པའི་བདག་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པ་གང་ཞིག་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་
པར་བྱེད་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་དམིགས་པར་བྱ་བའི་རང་བཞིན་གང་ཡིན་པ་དེས་ཀྱང་རྣམས་
སེམས་སུ་མི་བྱ་སྟེ། མངོན་པར་ཞེན་པར་མི་བྱའོ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཏེ། ཆོས་ཉིད་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་
མངོན་པར་ཞེན་པ་མེད་པ་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པས་ཀྱང་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཆོག་གོ། ། དེ་ལྟར་
ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ནི་སྤར་བཤད་པའི་ཚུལ་གྱིས་སོ། ། འདི་སྐད་དུ་ཉན་ཐོས་ནི་གཟུགས་
སུ་རུང་བ་ལ་སོགས་པའི་མཚན་ཉིད་ཅན་གྱི་དངོས་པོ་ལ་དམིགས་པར་བྱེད་པ་ན་བདག་ཏུ་ལྟ་
བའི་གཉེན་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེའི་རྣམ་པ་ལ་སོགས་པ་ཡིན་ནོ། ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ནི་
མི་རྟག་པ་ལ་སོགས་པའི་མཚན་ཉིད་ཅན་གྱི་དངོས་པོ་ལ་དམིགས་པ་ན་ཆོས་སུ་ལྟ་བའི་
གཉེན་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེའི་རྣམ་པ་མངོན་པར་ཞེན་པ་མེད་པ་ལ་སོགས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་
བརྗོད་པ་ཡིན་ནོ། ། གལ་ཏེ་མངོན་པར་ཞེན་པའི་དངོས་པོ་མེད་པ་ཡིན་ན། དེ་ལྟ་ན་ནི་མེད་པ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར་གཉེན་པོ་ཡིན་པར་མི་རིགས་སོ། ། འོན་ཏེ་གང་མངོན་པར་ཞེན་པ་མ་ཡིན་པ་
ཡིན་ནི་དེའི་ཆེ་མིག་ལ་སོགས་པ་ཡང་ཡིན་པར་ཐལ་བར་འགྱུར་རོ་ཞེན་བརྗོད་པར་བྱ་སྟེ། ཇི་
ལྟར་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་ཡིན་པ་དེ་ལྟར་མངོན་པར་ཞེན་པ་ཡིན་ལ། ཇི་ལྟར་གཉེན་པོའི་
ཕྱོགས་ཡིན་པ་དེ་ལྟར་ནི་མངོན་པར་ཞེན་པ་མེད་པ་ཡིན་ནོ། ། ཡང་ཇི་ལྟར་ན་མི་མཐུན་པའི་
ཕྱོགས་ཡིན་ཞེ་ན། ཇི་ལྟར་མི་བདེན་པའི་རྟོག་པས་ཀྱན་ནས་བསྐྱང་བའི་ཡོད་པ་དང་མེད་
པར་འདྲིན་པ་དག་གོ། ། ཇི་ལྟར་ན་གཉེན་པོའི་ཕྱོགས་ཡིན་ཞེ་ན། ཅི་ནས་ཀྱང་དེ་དག་མེད་
པའོ། ། ཡང་ཇི་ལྟར་ན་དེ་དག་མེད་ཅི་ན། གལ་ཏེ་དེ་གཉིས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དུ་ན་མེད་པ་ཡིན་ནོ་
ཞེས་ཤེས་པར་གྱུར་བའོ། ། དེ་ལྟར་ཡང་ཆེ་དང་ལྡན་པ་ཤུ་རིའི་བྱ་གལ་ཏེ་སེམས་མེད་པ་དེ་ལ་
ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་དེ་མ་ཐག་ཏུ་འཆད་བར་འགྱུར་རོ། ། མངོན་པར་ཞེན་པ་མེད་པ་ལ་
སོགས་པའི་རྣམ་པ་ཆང་མས་འཐད་པ་མ་ཡིན་ན་མ་རྟོགས་པ་དང་ལྡན་པ་དག་ཇི་ལྟར་མངོན་
པར་ཞེན་པ་མེད་པ་ཡིན་སྟུང་ནས་དེ་ཅིའི་སྤང་དུ་ཞེན་ཞེས་བྱ་བ་སྒྲོས་ཏེ། གཏན་ཆོགས་གང་
ལས་ཞེས་བྱ་བའོ། ། ཡང་ན་གང་མངོན་པར་ཞེན་པ་གང་ཡིན་པ་འདི་དོན་གང་གི་རྒྱ་ཡིན་ཏེ་

དགོས་པ་གང་ཡིན་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཆོག་གོ། ། ལན་བསྟན་པའི་ཕྱིར་འདི་ལྟར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་
སོགས་པ་སྟོས་ཏེ། གང་གི་ཕྱིར་གཅིག་དང་དུ་མའི་རང་བཞིན་དང་བྲལ་བས་སེམས་ཀྱི་རང་
བཞིན་ནི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་མ་སྐྱེས་པ་ཉིད་ནི་འོད་གསལ་བ་ཡིན་ཏེ། མེད་པར་ཀུན་ཏུ་རྟོག་པའི་
ལྷན་པ་ཐམས་ཅད་རྣམ་པར་བསལ་བ་ཡིན་ནོ། ། དེ་བས་ན་མངོན་པར་ཞེན་པ་མེད་པ་ལ་
སོགས་པའི་རྣམ་པ་དང་ཐ་མི་དད་པའི་སེམས་ནི་ཡང་དག་པ་ཉིད་དུ་ན་སེམས་མ་ཡིན་ནོ། །
འདི་སྟམ་དུ་སེམས་རང་བཞིན་མེད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དེ་དང་ཐ་མི་དད་པ་མངོན་པར་ཞེན་པ་
མེད་པ་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པ་རྣམས་ཇི་ལྟར་ན་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དུ་མངོན་པར་ཞེན་པ་མེད་པའི་
གནས་སུ་གྱུར་པ་ཡིན་ཞེས་བསམས་པའོ། ། སེམས་མ་ཡིན་པ་ཞེས་བྱ་བའི་དགག་པ་འདི་ནི་
མ་ཡིན་པའམ། མེད་པ་ལ་སྐྱར་ཡང་རུང་སྟེ། ཡོད་པ་དང་མེད་པ་ཅམ་དུ་སྟོམ་པ་དང་རྗེས་སུ་
འབྲེལ་བས་ན་ཕྱིན་ཅི་ལོག་མི་ལྟོག་པར་མཐོང་ནས། ཅི་སེམས་གང་སེམས་མེད་པའི་སེམས་
དེ་ཡོད་དམ་ཞེས་སྒྲས་པ་ཡིན་ཏེ། སེམས་གང་མངོན་པར་ཞེན་པ་མེད་པ་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་
པ་དང་ཐ་མི་དད་པའི་སེམས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དུ་ན་སེམས་མེད་པའོ་ཞེས་གང་བརྗོད་པ། ཅི་
སེམས་མེད་པ་དེ་ཡོད་དམ་ཞེས་བྱ་བར་སྐྱར་རོ། ། རིག་པས་དངོས་པོ་ཉིད་དུ་ན་མེད་པ་ཡིན་
པས་མ་ཡིན་པ་ལ་ནི་དགག་པ་མ་ཡིན་གྱི། འོན་ཀྱང་མེད་པ་ལ་ཡིན་ལ་དེ་ལ་ཡང་ཡོད་པ་དང་
མེད་པ་ཅམ་དུ་བཏགས་པ་ཡང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བའི་བསམ་པ་ཅན་རབ་འབྱོར་གྱིས་
དེ་ཉིད་ལན་འདེབས་སུ་གཞུག་པར་འདོད་ནས། སྤར་བྲིས་པའི་བྱ་བས་ཤུ་རིའི་བྱ་བ་ཅི་སེམས་པ་
ཉིད་ཅེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྒྲས་པ་ཡིན་ཏེ། སེམས་མེད་པའི་ངོ་བོ་ཅམ་ནི་སེམས་མེད་པ་སྟེ།
དེའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཡིན་པས་ན་སེམས་མེད་པ་ཉིད་གང་ཡིན་པའོ། ། སེམས་མེད་པ་དེ་ལ་
དམིགས་པའི་མཆོན་ཉིད་དུ་མ་གྱུར་པའི་ཡོད་པ་ཉིད་ཡོད་པའམ། ཡང་ན་དམིགས་པའི་
མཆོན་ཉིད་དུ་གྱུར་པ་དམིགས་པར་འགྱུར་རམ། དེ་བཞིན་དུ་མེད་པ་ཉིད་ལ་ཡང་སྐྱར་བར་
བྱའོ། ། འམ་ཞེས་བྱ་བའི་སྐྱ་སྐྱ་མ་ནི་ཕྱི་མ་ལ་ལྟོས་པ་ཡིན་ལ། ཕྱི་མ་ནི་སྐྱ་མ་ལ་ལྟོས་པ་ཡིན་
པར་ཤེས་པར་བྱའོ། ། མ་སྐྱེས་ངོ་བོ་ཉིད་ལ་ནི། ཏྲག་དང་ཆད་ཉིད་གལ་ཞིག་ ཆོས་ཀྱི་བྱེ་བྲག་
རྣམ་རྟོག་པ། ། ངོ་བོ་ཉིད་ལ་རྟོག་པར་བྱེད། ། ཇི་ལྟར་སྐྱས་ཀྱང་ནམ་མཁའ་ལ། ། ཡིག་སོགས་
དགོད་པར་མི་རྣམས་ལྟར། ། དངོས་པོ་རྣམས་ནི་མ་སྐྱེས་ལ། ། ཆོས་སུ་རྣམ་རྟོག་དེ་བཞིན་ནོ། །

ཞེས་བྱ་བའི་བསམ་པ་དང་ལྡན་པས་དེ་ནི་མེད་དོ་ཞེས་བྱ་བ་སྒྲས་པ་ཡིན་ཏེ། བཤད་མ་ཐག་པ་
གཉི་གའོ། ། དེ་ནི་དེའི་ཆོག་ཉིད་ལན་དུ་སྒྱུར་བས་སྒྲས་པ་ནི། ཆོ་དང་ལྡན་པ་ཤུ་རིའི་བྱ་གལ་
ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྒྲོས་ཏེ་བཀལ་བ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཅི་རིགས་པར་འགྱུར་རམ་ཞེས་བྱ་
བ་ལ། བཀལ་བ་ནི་ཆོལ་བའོ། ། ཅི་རིགས་པར་འགྱུར་རམ་ཞེས་བྱ་བའི་སྒྲ་ནི་བསྒྲོག་པ་སྤོང་བ་
སྟེ། མི་རུང་བའི་ཐ་ཆོག་གོ། ། དེ་ཉིད་ནི་ཆོ་དང་ལྡན་པ་ཤུ་རིའི་བྱ་འདི་སྐད་དུ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་
སོགས་པ་སྒྲོས་པ་ཡིན་ནོ། ། འདི་སྟུང་དུ་སེམས་མེད་པ་ལ་ཡོད་པ་ཉིད་དམ། མེད་པ་ཉིད་མེད་
ཅིང་མི་དམིགས་ན་དེ་ལ་ཇི་ལྟར་ཁྱོད་ཀྱིས་སེམས་གང་སེམས་དེ་ཡོད་དམ་ཞེས་བཀལ་བར་
རིགས། དེ་ལ་ཡང་གང་གི་ཕྱིར་སེམས་མེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི། སེམས་མེད་པ་ཙམ་ཉིད་ཡིན་
པར་འདོད་དོ། ། དེ་བས་ན་དངོས་པོ་དང་དངོས་པོ་མེད་པའི་རང་བཞིན་དུ་ཡོད་པར་སྒྲོ་
འདོགས་པ་ནི་མི་འགྲིག་གོ་ཞེས་བསམས་པའོ། ། ཆོས་ཙན་གང་སེམས་མེད་པ་ཉིད་ཡིན་ན་
ཡུལ་མེད་པ་ལ་དགག་པའི་སྒྱུར་བ་མེད་པའི་ཕྱིར་སེམས་མེད་པ་ཡང་མེད་དོ་ཞེས་བརྗོད་པ་
ནི། ཆོ་དང་ལྡན་པ་རབ་འབྱུར་སེམས་མེད་པ་ཉིད་དེ་ཡང་གང་ཡིན་ཞེས་བྱ་བའོ། ། ཡང་དག་
ཀུན་རྫོབ་ནམས་ཀྱི་སྐབས། ། མེད་པར་དེ་ཉིད་ཁང་པ་ཡི། ། སྟེང་དུ་འཛོགས་པར་བྱ་བ་ནི། །
མཁས་ལ་རུང་བ་མ་ཡིན་ནོ། ། ཞེས་བྱ་བས་ནལ་འབྱུར་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ལན་བསྟན་པའི་ཕྱིར།
ཆོ་དང་ལྡན་པ་ཤུ་རིའི་བྱ་སེམས་མེད་པ་དེ་ནི་འགྱུར་བ་མེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྒྲས་
ཏེ། སེམས་མེད་པ་ཉིད་འདི་གཅིག་ནས་གཅིག་ཏུ་བརྒྱུད་དེ་གོམས་པར་བྱས་པ་ན། སངས་
རྒྱུ་ཀྱི་སར་འགྱུར་བ་མེད་པའི་ཡོངས་སུ་གྲུབ་པའི་རྒྱ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་འགྱུར་བ་མེད་
པའོ། ། ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་ཡོངས་སུ་གྲུབ་པའི་རྒྱར་གྱུར་པ་ཉིད་ཀྱང་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྣམ་པར་
རྟོག་པ་མེད་པའོ། ། དེ་ལྟར་ཡང་རྟོགས་པའི་ཆོས་དང་མི་འགལ་བར་བརྗོད་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་
སྒྲོས་པ་ནི། དེ་ནས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། ། ཇི་ལྟར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྣམ་པ་གང་གིས་སོ། །
ཡང་ཞེས་བྱ་བའི་སྒྲ་ནི་མཆོད་པར་སྟོན་པའི་ཆོག་གོ། ། ཉོན་མོངས་པ་མེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་
ཏིང་ངེ་འཛིན་གང་གི་མཐུས་གཞན་རྣམས་ཀྱི་རྒྱུ་ལ་བདག་དང་གཞན་ལ་གདུང་བར་བྱེད་
པའི་དོན་ཀྱིས་སྒྲ་སྒྲོགས་པའི་ཉོན་མོངས་པ་འདི་ལ་མི་སྐྱེ་བ་དེ་ནི་ཉོན་མོངས་པ་མེད་པའི་
ཏིང་ངེ་འཛིན་ཏོ། ། དེ་ལ་གནས་པ་རྣམས་ཀྱི་ནང་ན་མཆོག་ཏུ་གསུངས་པ་ལྟར་སེམས་མེད་པ་

ཉིད་སྟོན་པས་ན་ཞེས་བྱ་བའི་ཆོག་རྣམ་པར་བསྐྱར་ནས་སྐྱར་རོ། ། ལེགས་སོ་ལེགས་སོ་ཞེས་བྱ་
བ་ནི་ངོ་མཆར་བས་ལན་གཉིས་བཟོད་པའོ། ། གང་གལ་ཏེ་སངས་རྒྱུ་གི་མཐུས་ཐབས་ལ་
མཁས་པ་དང་བཅས་པས་ཀྱང་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་སྟོན་པ་མ་ཡིན་ནམ། གང་གིས་
ཤུ་རིའི་བྱ་དེ་ལ་མཁས་པ་ཡིན་ཏུ་བྱིན་ཀྱང་འཕགས་པ་རབ་འབྱོར་ལ་ལེགས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་
བྱིན་པ་ལེགས་པར་འགྱུར་བ་ཁྱད་པར་འཕགས་པ་ཅི་ཞིག་ཡོད་ཅེ་ན། ཅི་ཡང་མེད་མོད་ཀྱིས།
འོན་ཀྱང་ཆེ་བའི་བདག་ཉིད་བསྟན་པས་དེ་དག་གི་གདུ་བྱ་རྣམས་ལ་ཕན་གདགས་པའི་བྱིར་
རམ། མ་འོངས་གདུལ་བྱ་རྣམས་ཀྱི་ཐེ་ཆོམ་བསལ་བའི་བྱིར། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་བྱིན་
གིས་བརྒྱབས་ཉིད་ཀྱིས་ཚོད་པ་མེད་པ་སྟོན་ཏུ་འགྲོ་བའི་ལེགས་སོ་ཞེས་སྒྲ་བ་ལ་ཉེས་པ་མེད་
དོ། ། སེམས་མེད་པ་ཉིད་ཀྱི་ཆེ་བའི་བདག་ཉིད་སྟོན་པ་ན། ལ་ལ་རིགས་མ་ངེས་པ་ཡིན་ཡང་
དབང་པོ་རྣེས་པས་ངེས་པར་འབྱེད་པའི་ཆ་དང་མཐུན་པའི་གནས་སྐབས་སུ་ཡང་ཐབས་ཀྱི་ཁྱད་
པར་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པས་བྱིར་མི་ལྟོག་པ་ཉིད་ཏུ་ངེས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བཟོད་པ་ནི། དེ་བས་
ན་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། ། གང་གི་བྱིར་བྱང་ཚུབ་ཀྱི་སེམས་དེས་ཀྱང་སྒྲོམ་སེམས་སུ་མི་
བྱེད་པ་དེས་ན་མངོན་པར་ཞེན་པ་མེད་པ་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པས་ཡིན་ནོ། ། ཡང་ཞེས་བྱ་
བས་ནི་མི་རྟག་པ་ལ་སོགས་པའི་མཆན་ཉིད་དངོས་པོ་ལ་དམིགས་པའི་བྱིར་རོ་བརྟག་པར་
བྱའོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ངེས་པར་བྱ་བའོ། ། ས་བརྒྱད་པ་ལ་ནི་ཐམས་ཅད་བྱིར་མི་ལྟོག་པར་ངེས་པ་
ཉིད་ཏུ་བཞག་པ་ཡིན་པའི་བྱིར་ཉེས་པ་མེད་དོ། ། ཡོངས་སུ་མི་ཉམས་པ་དང་ལྟན་པའི་བྱིར་
ངེས་པར་འབྱེད་པའི་ཆ་དང་མཐུན་པའི་རང་བཞིན་གྱི་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་དང་མ་
བྲལ་བར་རིག་པར་བྱའོ། ། ཡང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བྱིར་མི་ལྟོག་པར་བརྟག་པར་བྱ་བ་འབའ་ཞིག་ཏུ་
མ་ཟད་པའོ། ། དེ་ལྟར་དམིགས་པ་དང་རྣམ་པ་བཟོད་ནས་ངོ་བ་ཚུང་དུ་འི་རྒྱུ་ཁྱད་པར་
བསྟན་པའི་བྱིར། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ས་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟོས་ཏེ། ཁྱད་པར་ཅན་གྱི་ཤེས་པའི་
གནས་སྐབས་ཐོབ་པའི་ཤེས་པ་ཉིད་ནི་སའོ། ། དེ་ལ་སྟོབ་པར་འདོད་པས་ཏེ་སྐྱབ་པར་བྱེད་
པར་འདོད་པས་སོ། ། འདི་ཉིད་ཅས་བྱ་བ་ནི་གཙོ་རིམ་པར་འབྱེད་པའི་ཆ་དང་མཐུན་པ་
མཆོག་ཏུ་སྟོན་པའོ་རྣམ་བའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དང་དེས་བྱངས་པའི་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པས་
གཞུང་དང་དོན་དག་ཡོངས་སུ་གཙོད་པས་མཉན་པར་བྱ་བའོ། ། བསམ་པའི་རང་བཞིན་གྱི་

ཡིད་ལ་བྱེད་པས་གཟུང་བར་བྱ་བའོ། ། བསྐྱེད་པའི་རང་བཞིན་གྱི་སྦྱབ་པས་རྫོགས་པར་བྱས་
པས་བཅད་པར་བྱ་བའོ། ། དམ་བཅས་ནས་སྒྲིགས་བམ་སྒྲིག་བས་ན་བཟླག་པར་བྱ་བའོ། ། ལུང་
དང་རྟོགས་པས་ཀུན་རྒྱུ་པར་བྱ་བའོ། ། བཤད་པ་ལ་སོགས་པས་གཞན་དག་ལ་རབ་ཏུ་སྟོན་
པས་རབ་ཏུ་གདོན་པར་བྱ་བའོ། ། མཉན་པ་ལ་སོགས་པ་ཐམས་ཅད་ལ་སྦྱོར་བ་དང་མཐུག་གི་
སེམས་སྤུན་སྤུམ་ཆོགས་པས་ན་བསྐྱབ་པར་བྱ་བའོ། ། དངོས་གཞིའི་སེམས་ལ་ཡང་མཉམ་པར་
གཞག་པར་བྱ་བ་ཡིན་པས་ན་རྣལ་འབྱོར་དུ་བྱ་བའོ། ། ཐབས་མཁས་པ་དང་ལྷན་པས་ཞེས་བྱ་
བ་ནི། སངས་རྒྱས་ཆོས་རྣམས་རྫོགས་བྱ་དང་། ། སེམས་ཅན་ཡོངས་སུ་སྦྱིན་བྱ་དང་། ། ལྷན་
འཕྲོལ་བྱ་བ་འགྲུབ་པ་དང་། ། ལམ་རྒྱུན་མི་གཅོད་ལ་མཁས་དང་། ། བྱང་རྒྱུ་སེམས་དཔའི་ས་
ཀུན་ལ། ། ཐབས་ནི་མཚུངས་པ་མེད་པ་སྟེ། ། ཐབས་མཁས་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ནི། ། དེ་དག་
ཀུན་ཏུ་སྦྱབ་པར་བྱེད། ། ཅེས་བཤད་པས། རི་སྐད་བཤད་པའི་དོན་ལྷན་དུ་ཡོངས་སུ་ཐོབ་པར་
བྱེད་པ། ཀུན་རྫོབ་དང་དོན་དམ་པ་ལ་བརྟེན་པའི་སེམས་ཀྱི་བྱེ་བྲག་ཉིད་ནི་ཐབས་ཏེ། དེ་དང་
ལྷན་པ་ནི་ཐབས་མཁས་པ་དང་བཅས་པའོ། ། བྱང་རྒྱུ་སེམས་དཔའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཐོབ་
པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་ནི་བྱང་རྒྱུ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཁོ་ནའི་ཆོས་ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་པ་
དང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་ལམ་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དེ་ཐོབ་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་ཡོངས་སུ་
གྲུབ་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་རྣལ་འབྱོར་ཞེས་བྱ་བའི་ཉིང་འཛིན་དུ་བྱའོ། ། འགའ་ཞིག་ཏུ་སངས་རྒྱས་
ཀྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཐོབ་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་ཞེས་འདོན་རྟོ། ། དེ་ནི་མི་རིགས་ཏེ་གང་ཕྱིར་བྱང་
རྒྱུ་སེམས་དཔའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་རྒྱས་པར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་དེ་མ་ཐག་ཏུ་བརྗོད་པར་
འགྱུར་རོ། ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཐེག་པ་ལ་ཡང་བྱང་རྒྱུ་སེམས་དཔའི་ཆོས་སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པ་
བསྟན་པ་ཉིད་མ་ཡིན་ནམ་ཞེས་དོགས་པ་བསུ་ནས། དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན་ཞེས་སྒྲས་སོ། ། ལན་ནི་
ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་འདི་ཉིད་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། ། གང་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་
བྱང་རྒྱུ་སེམས་དཔའི་ཆོས་གང་ལའོ། ། འདི་སྟུམ་དུ་ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་ནི་དེའི་སྡེ་
སྟོད་ལས་རྒྱ་ཆེར་གསུངས་ལ། བྱང་རྒྱུ་སེམས་དཔའི་ཆོས་ནི་ཞར་ལ་སྟོན་རྟོ། ། འདིར་ནི་བྱང་
རྒྱུ་སེམས་དཔའི་ཆོས་རྣམས་ཉིད་ནི་རྒྱ་ཆེར་བསྟན་ལ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་ནི་ཞར་ལ་
བསྟན་སྟུམ་དུ་བསམ་པ་ཡིན་ནོ། ། སླ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་རྒྱུ་ལ་ཞེས་

བྱ་བ་ལ། གང་ལ་གོང་ན་གཙོ་བོ་གཞན་མེད་པ་དེ་ནི་སྒྲ་ན་མེད་པ་འོ། ། ཡང་དག་པ་ཕྱིན་ཅི་མ་
ལོག་པ་ནམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་མངོན་པར་བྱང་ཆུབ་པ་ནི། ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་
སྟེ། སངས་རྒྱུ་ཀྱིས་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་དོ། ། སངས་རྒྱུ་ཀྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཐོབ་པ་ཡོངས་སུ་
རྫོགས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་ཞེས་བྱ་བ་ནི། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་ཉིད་ཀྱི་མཆོན་ཉིད་ཅན་
སངས་རྒྱུ་ཀྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་རྟོགས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཐེག་པར་སངས་རྒྱུ་ཀྱི་
ཆོས་རྣམས་བསྟན་པ་ཉིད་དོ་སྟམ་དུ་དོགས་པ་བསུ་ནས། དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན་ཞེས་གསུངས་སོ། །
དེ་ཁོ་ན་བཞིན་དུ་ལན་གྱི་དོན་གསུངས་པ་ནི་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་ཕྱིན་པ་འདི་ཉིད་ལས་
ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་འོ། ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ས་ལ་སློབ་པར་འདོད་པས་ཀྱང་ཞེས་བྱ་བ་ནས་
བཅུམས་ཏེ། མཐར་ནལ་འབྱོར་དུ་བྱའོ་ཞེས་བྱ་བ་འདིས་ནི་འདི་སྐད་དུ་ཐེག་པ་གསུམ་རྟོགས་
པ་ཐོབ་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་རྫོ་བ་ཆུང་རྒྱར་གཏོགས་པའི་དགེ་བ་རྒྱ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན་
ནོ་རྒྱུའི་དངོས་པོ་འདི་ནི་རྫོད་ལ་སོགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། ། འབྲིང་གི་
དམིགས་པའི་དོན་གསུངས་པ་ནི་བཙུག་ལྟན་འདས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་མིང་གང་ལགས་
པ་འདི་ཉིད་ཅེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་འོ། ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་མིང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སྤར་ནི་
བཙུག་ལྟན་འདས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཞེས་བཟྱ་བའི་ཆོས་དེ་བདག་གིས་ཡང་དག་པར་
རྫོགས་སུ་མ་མཐོང་ངོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས། དོན་གང་ལ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཞེས་བྱ་
བའི་མིང་དོན་གང་ལ་ཡོད་པ་དེ་མ་དམིགས་པར་བརྗོད་པ་ཡིན་ལ། ད་ལྟ་ནི། འདི་དག་ཐམས་
ཅད་མིང་ཙམ་སྟེ། ། འདུ་ཤེས་ཙམ་ལ་རབ་དུ་གནས། ། རྫོད་པར་བྱེད་ལས་མ་གཏོགས་པ། །
བརྗོད་པར་བྱ་བ་བཟྱག་མི་བྱ། ། ཞེས་བྱ་བའི་ཚུལ་གྱིས། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཞེས་བྱ་བའི་
མིང་གི་རང་བཞིན་གདགས་པར་བྱ་བ་གང་ཡིན་པ་དེ་མ་དམིགས་པར་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་
བྱ་བ་ནི་བྱུང་པར་རོ། ། མ་འཆོལ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ནི་བཤད་ཟིན་དོ། ། ཡང་ན་འདས་པ་
ནི་མ་འཆོལ། ད་ལྟར་བྱང་བ་ནི་མ་དམིགས། མ་འོངས་པ་ནི་ཡང་དག་པར་རྫོགས་སུ་མ་མཐོང་
སྟེ། ཆོས་ཐམས་ཅད་དུས་གསུམ་དུ་སྟོང་པ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་བྱ་བར་སྦྱར་རོ། ། འོ་ན་
ནི་གདམས་པའི་ཡུལ་གྱི་མིང་ཡོད་དོ་ཞེ་ན། ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་ཕྱིན་པ་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་
སྟོས་ཏེ། མིང་ཙམ་ཞེས་བྱ་བར་བསམས་པ་འོ། ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མིང་གི་

རང་བཞིན་ཏེ། མིང་གི་སྐབས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། ། སློབ་པ་ལ་གཅགས་ལགས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི།
ཡུལ་གནས་པ་ནི་ཉམས་སུ་སྤྱོད་བའི་མཐར་ཐུག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་མ་དམིགས་པ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར་འདི་ནི་སློབ་པ་ལ་གཅགས་ཏེ། ཡིད་ལ་གཅགས་པ་ཉིད་ཡིན་ནོ། ། དེ་ཉིད་ནི་གང་
བདག་གི་དངོས་པོ་མ་འཆལ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་སོ། ། འདྲ་བ་དང་འགོད་པ་ཞེས་
བྱ་བ་ལ་སྐྱབ་པ་ནི་འདྲ་བའོ། ། དགག་པ་ནི་འགོད་པའོ། ། སྐྱབ་དང་དགག་པ་མ་གཏོགས་པ། །
སྐྱུ་ལས་བྱུང་བའི་ཐ་སྙད་གཞན། ། ཡོད་མིན་ཞེས་བྱ་བའི་ཚུལ་གྱིས་ཆོག་གཉིས་ཁོ་ནས་ཐམས་
ཅད་བསྐྱབ་པའི་ཕྱིར་འདིར་འདི་ལྟར་བཞུགས་པ་ཡིན་ནོ། ། འདི་སྐད་དུ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དུ་ན་འདྲ་
བ་དང་འགོད་པ་དང་བྲལ་བ་ཉིད་ཀྱི་བྱུང་པར་ཅན་གྱི་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་དམིགས་པ་ཞེས་
བཞུགས་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་རྣམ་པ་གང་གིས་དམིགས་པར་བྱ་ཞེ་ན། འོན་ཀྱང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་
པ་སྟོས་ཏེ། དམིགས་པའི་མིང་དེ་ཡང་རྒྱུན་གྱི་ཚུལ་གྱིས་གནས་པ་མ་ལགས་པའོ། ། དགག་བྱ་
ཡོད་པ་མ་ཡིན་པས། ། ཡང་དག་ཏུ་ན་བཀག་མེད་གསལ། ། ཡུལ་མེད་པ་ལ་དགག་པ་ཡི། །
སྐྱུར་བ་ལགས་པ་ཡོད་མ་ཡིན། ། རྣམ་པར་རྟོག་ལ་བརྟེན་ན་ཡང་། ། ཀུན་རྫོབ་པར་འགྱུར་
ཡང་དག་མིན། ། ཞེས་བྱ་བའི་ཚུལ་གྱིས་མི་གནས་པ་ཡང་མ་ལགས་པའོ། ། རྒྱུན་མི་འདྲ་བ་
ཉིད་ཀྱིས་ན་གནས་པ་དང་བྲལ་བ་ཡང་མ་ལགས་པའོ། ། དེ་ཁོ་ན་བཞིན་དུ་གནས་པ་དང་
བྲལ་བ་མ་ལགས་པའོ། ། མིང་དུ་བཏགས་པ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་སྤྲད་བ་ན་རི་ལྟར་ན་རྒྱུན་དང་དེ་མི་
འདྲ་བར་འཐད་པ་མ་ཡིན་སྟམ་དུ་དོགས་བ་བསུ་ནས། དེ་ཅིའི་སྤྲད་དུ་ཁོ་ན་ཞེས་སྟོས་སོ། །
མིང་དེ་མ་མཆིས་པའི་སྤྲད་དུ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ལ། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དུ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ལྷག་
མ་སྟེ། ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ནི་ཉེས་པ་མེད་དོ་ཞེས་བྱ་བར་དགོངས་སོ། ། ཉེ་བར་བསྐྱབ་པའི་ཕྱིར་དེ་ལྟར་
མི་དེ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟོས་སོ། ། འདི་སྐད་དུ། ཆོས་ཉིད་ཀྱི་སྟོན་སྐྱེད་དང་དེ་དང་མི་
འདྲ་བ་དང་བྲལ་བའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ནི་རྣམ་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བཞུགས་པ་ཡིན་ནོ། ། ཆེན་པོའི་
དམིགས་པའི་དོན་གསུངས་པ་ནི། གལ་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། ། ཟབ་མོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་
མིང་ཙམ་ཉིད་ཀྱིས་བཏགས་པ་ཙམ་གྱི་རང་བཞིན། གཞན་སྐྱེས་ཀྱིས་རྣམས་དང་རང་གི་སྤེ་
པ་རྟེན་མེད་པས་འཛིགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་གཏིང་མི་དཔོགས་པའོ། ། འདི་སྐད་དུ། བཏགས་པ་
ཙམ་ཉིད་ཀྱི་བྱུང་པར་ཅན་སྐྱེས་བསྐྱེད་པ་ལ་སོགས་པའི་བདེན་པ་དམིགས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་

བཟོད་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ནམ་པ་གང་གིས་དམིགས་པར་བྱ་ཞེ་ན། ལྷག་པའི་བསམ་པས་ཞེས་བྱ་
བ་ལ་སོགས་པ་སྒྲིམ་ཏེ། བཏགས་པ་དེ་ནི་དགེ་བ་ལ་སོགས་པ་ཉིད་ཀྱི་ཚོས་གང་དུ་ཡང་བཟོད་
དུ་མེད་པར་ཞེས་བྱ་བའི་ལྷག་པའི་བསམ་པས་མོས་ཤིང་དམིགས་པའོ། ། ཡངས་ཤིང་རྒྱ་ཆེ་
དགའ་བ་དང་། ། དགོས་པ་ཆེ་ལ་བཙོན་པ་དང་། ། དགེ་བ་ལྷག་པའི་བསམ་པ་དང་། ། དག་
པའི་ལྷག་པའི་བསམ་པ་ཡིན། ། ཞེས་བྱ་བའི་ལྷག་པའི་བསམ་པས་སོ། ། བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔའ་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་དང་མ་བུལ་བ་ནི་ལྷན་པ་སྟེ་གཙོར་བྱོད་ཆེན་པོ་དང་མ་
བུལ་བའོ། ། དེ་བཞིན་དུ་གཞན་དག་དུ་ཡང་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པའི་དོན་འདི་སྐབས་
ལས་རིག་པར་བྱའོ། ། ཕྱིར་མི་ལྷོག་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ས་ལ་གནས་པ་ནི་ཐོབ་པ་
ཡོངས་སུ་མི་ཉམས་པ་ས་བརྒྱད་པ་ལ་སྟེ། དེའི་འབྲས་བུ་ཕྱིར་མི་ལྷོག་པ་ཉིད་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་
རོ། ། ལེགས་པར་གནས་པ་ནི་མ་ཐོབ་པ་ཡོངས་སུ་མི་ཉམས་པ་སྟེ་དེ་བསྐྱེད་པར་རུང་བ་ཉིད་
ཀྱིས་གོང་ནས་གོང་དུ་བྱད་པར་འཐོབ་པའི་ཕྱིར་རོ། ། གཉིས་པོ་འདི་ནི་མངོན་པར་ཞེན་པ་
མེད་པའི་སྦྱོར་བས་བྱའོ་ཞེས་གསུངས་པ་ནི་མི་གནས་པའི་ཚུལ་གྱིས་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། །
འདི་སྐད་དུ་ནམ་པ་ནི་ཚོས་ཉིད་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་བཟོད་དུ་མེད་པ་ཡིན་ཞེས་བཟོད་པ་ཡིན་ནོ། །
སྟོང་ཕྲག་ཉི་ཤུ་ལྷ་པ་ལས་ཀྱང་རྩོ་བ་ཆེན་པོའི་དམིགས་པ་དང་ནམ་པའི་དབང་དུ་མཛད་ནས།
བཙོན་ལྷན་འདས་གང་ཡང་འདི་ལྷ་སྟེ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཞེ་བཀྱི་འདི་ནི་ཚོས་ཀྱི་བརྟ་
ལས་བྱང་བའི་བཏགས་པ་ལགས་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞེས་བཀྱི་བ་དེ་ཡང་དགེ་
བའམ་མི་དགེ་བའམ་དངོས་པོའི་དངོས་པོ་མེད་པའི་ཚོས་གང་དུ་ཡང་བཟོད་པར་བྱ་བ་མ་
ལགས་སོ། ། བཙོན་ལྷན་འདས་འདི་ལྷ་སྟེ་དཔེར་ན་མི་ལམ་ཞེས་བཀྱི་བའི་མིང་ནི་ཞེས་བྱ་
བའི་བར་དུ་རྒྱ་ཆེར་གསུངས་ཏེ་དེ་བས་ན་སོམ་ཉི་མི་བྱའོ། ། དེ་ལྟར་ནམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་
ཤེས་ཀྱི་མེའི་སྒྲ་ལྷས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རྩོ་བར་གྱུར་པ་དང་འབྲ་བས་རྩོ་བར་གྱུར་པའི་དམིགས་པ་
དང་། ནམ་པ་དང་ལྷན་པ་ནམ་པ་གསུམ་མོ། ། བར་ཆད་མེད་ན་མཐོང་བའི་ལམ་ཆས་ཉི་བར་
འབྱུང་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཐར་བའི་ཆ་དད་མཐུན་པ་ལས་འདིའི་བྱད་པར་ཡིན་པར་རིག་པར་
བྱའོ། ། དེ་སྐད་དུ་ཡང་། དམིགས་པ་མི་རྟོག་པ་སོགས་པ། ། བདེན་པའི་རྟོན་ཅན་དེ་ཡི་ནི། །
ནམ་པ་མངོན་ཞེན་ལ་སོགས་འགོག་ ཐེག་པ་གསུམ་ཆར་ཐོབ་པའི་རྒྱ། ། གཟུགས་སོགས་འདུ་

འགོད་གནས་བྲལ་དང་། ། གནས་དང་བཏགས་དང་བཟོད་དུ་མེད། ། ཅེས་གསུངས་པ་ཡིན་
ནོ། ། ད་ནི་རྩོལ་ལ་ཆེ་མོར་གཏོགས་པའི་དགེ་བའི་ཆ་བ་ཆུང་དུའི་དམིགས་པའི་དོན་
གསུངས་པ་ནི་བཙམ་ལྡན་འདས་གཞན་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། ། ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་
ཏུ་ཕྱིན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གཙོ་བོ་ཙམ་མེད་པའི་བཞུགས་པའོ། ། སྟོང་ཅིང་ཞེས་བྱ་བ་དང་སྒྲོམ་པས་
ཞེས་བྱ་བ་ནི་བཤད་ཟིན་ཏོ། ། ཡང་ན་སྦྱར་བ་དང་མཐུག་གི་སེམས་ཀྱིས་སྟོང་ཅིང་དངོས་
གཞིའི་སེམས་ཀྱིས་སྒྲོམ་པས་ཞེས་བྱ་བར་སྦྱར་རོ། ། གཞུགས་ལ་གནས་པར་མི་བཞུགས་ཞེས་བྱ་
བ་ལ་སོགས་པ་ལ། དེ་ལ་གཞུགས་སུ་རུང་བའི་མཆན་ཉིད་ཅན་ནི་གཞུགས་སོ། ། ཉམས་སུ་
སྦྱང་བའི་མཆན་ཉིད་ཅན་ནི་ཆོར་བའོ། ། མཆན་མར་འཛིན་པའི་བདག་ཉིད་ཅན་ནི་འདུ་ཤེས་
སོ། ། སེམས་མཛོན་པར་འདུ་བྱེད་པའི་མཆན་ཉིད་ཅན་ནི་འདུ་བྱེད་རྣམས་སོ། ། རྟོགས་པའི་
མཆན་ཉིད་ཅན་ནི་རྣམ་པར་ཤེས་པའོ། ། གཞུགས་དེ་ཡང་རྣམ་པ་གསུམ་སྟེ། ཀུན་བཏགས་
པའི་གཞུགས་ནི་གཞུང་བ་དང་འཛིན་པའི་ཚུལ་གྱིས་བཏགས་པ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །
རྣམ་པར་བཏགས་པའི་གཞུགས་ནི་ཡང་དག་པ་མ་ཡིན་པའི་ཀུན་ཏུ་རྟོགས་པ་ཡིན་པས་ཤེས་
པ་ཉིད་དེ་ལྟར་སྤང་བ་སྟེ། དེ་ལྟར་རྣམ་པར་བཏགས་པའི་ཕྱིར་རོ། ། ཆོས་ཉིད་ཀྱི་གཞུགས་ནི་
དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དུ་ན་གཞུགས་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་རང་བཞིན་དུ་ཡོངས་སུ་གྲུབ་པ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། རོ་ཆོར་བ་ལ་སོགས་པ་ལ་ཡང་དེ་བཞིན་དུ་བཟོད་པར་བྱའོ། ། གཞུགས་ལ་སོགས་པའི་
གོ་རིམས་ནི་འདི་ཡིན་ཏེ། རིམ་ནི་རགས་དང་ཀུན་ཉོན་མོངས། ། སྟོང་སོགས་དོན་ཁམས་ངི་
བཞིན་ནོ། ། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དུ་མེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་གཞུགས་ལ་སོགས་པ་དེ་ལ་དངོས་པོར་དམིགས་
པའི་ཚུལ་གྱིས་གནས་པར་མི་བྱ་སྟེ་སེམས་ཀྱི་རྟེན་དུ་མི་བྱའོ་ཞེས་པའི་དོན་ཏོ། ། འདི་སྐད་དུ།
གང་གི་ཕྱིར་རང་བཞིན་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་གཞུགས་ལ་སོགས་པ་ནི་གཞུགས་ལ་སོགས་པའི་རང་
བཞིན་དང་བྲལ་བའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཡིན་པ་དེའི་ཕྱིར་གནས་པར་མི་འོས་པའི་ཁྱད་པར་ཅན་གྱི་
གཞུགས་ལ་སོགས་པ་དམིགས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བཟོད་པ་ཡིན་ནོ། ། ཅིའི་ཕྱིར་དེ་ལྟ་བུར་
དམིགས་སྟམ་པའི་དོགས་པ་དེ་ཅིའི་སྤང་དུ་ཞེན་ཞེས་བསུ་ནས། ལྟོག་པའི་སྟོན་ནས་རྣམ་པ་
སྤྲས་པ་ནི་གལ་ཏེ་གཞུགས་ལ་གནས་ན་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ཡིན་ནོ། ། འདི་སྟམ་དུ་
དམིགས་པ་ལ་འཛིན་པའི་བྱེ་བྲག་ཉིད་རྣམ་པ་ཡིན་ལ། ཡུལ་གནས་པ་སྦྱང་བའི་མཐར་ཐུག་

པ་ཡིན་པ་དེས་ན་དམིགས་པ་ནི་རྣམ་པ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པ་ཁོ་ན་ཡིན་པར་གཟུང་ངོ་སྟེ་
དུ་བསམས་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་བས་གལ་ཏེ་མི་རྟག་པ་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པས་གཟུགས་ལ་
གནས་ན་དེའི་ཆེ་གཟུགས་མངོན་པར་འདུ་བྱེད་པ་སྟེ་གཟུགས་སུ་ཚོལ་བའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་
ལ་སྒྱུད་ལ། དེ་ལྟར་ན་ཡང་ཅེ་མོ་ཆུང་དུར་གཙོར་གྱུར་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་ལ་
སྒྱུད་པ་མ་ལགས་སོ། ། དེ་བཞིན་དུ་ཆོར་བ་ལ་སོགས་པ་ལ་ཡང་སྒྱུར་བར་བྱའོ། ། འདི་སྐད་དུ་
ཆོས་ཉིད་ཀྱི་སྒོ་ནས་རྣམ་པ་ནི་རྣམ་པ་འདི་ལྟ་བུ་ཡིན་པར་གཟུང་སྟེ། འདི་ལྟ་སྟེ་དོན་དམ་པར་
གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་དང་སྟོང་པ་ཉིད་དག་ནི་པན་ཚུན་ངོ་བོ་ཉིད་གཅིག་
པ་ཡིན་པ་དེས་ན་སྟོང་པ་ཉིད་དེ་ལ་མི་རྟག་པ་ལ་སོགས་པ་མེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་ན་གཟུགས་ལ་
སོགས་པ་ལ་རྟག་པ་དང་མི་རྟག་པ་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པས་གནས་པར་མི་བྱ་བས་མི་གནས་
པ་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན་ནོ། ། འདི་ལྟར་ཅེ་མོ་ཆུང་དུའི་རྣམ་པའི་དབང་དུ་མཛད་ནས་སྟོང་པ་
ཉིད་ལྟ་བུ་པ་ལས། གཟུགས་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་གཟུགས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་ནས། བཅོམ་
ལུན་འདས་གཟུགས་མི་རྟག་པ་ཉིད་ཀྱང་སྟོང་པ་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱང་གཟུགས་མི་རྟག་པ་ཉིད་
དོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའི་བར་དུ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། མངོན་པར་འདུ་བྱེད་པ་མེད་པར་
སྒོམ་པ་མི་འཐད་པས་ཡང་ཇི་ལྟར་ན་མགོན་པར་འདུ་བྱེད་པ་ལ་སྒྱུད་ན་སྒྱུད་པ་མ་ཡིན་ནོ་
སྟེ་དུ་དོགས་པ་དེ་ཅིའི་སྐད་དུ་ཞེན་ཞེས་བྱ་བས་བསུ་ནས་མངོན་པར་འདུ་བྱེད་པ་རྣམས་ལ་
ཞེས་བྱ་བ་སྒྲིམ་སོ། ། འདི་སྟེ་མངོན་པར་འདུ་བྱེད་པ་ནི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ཡིན་ལ། ཤེས་
རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་ནི་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པ་ཡིན་ན། དེ་ཇི་ལྟར་ན་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་མངོན་
པར་ཞེན་པས་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ལ་སྒྱུད་ན་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་ལ་སྒྱུད་པ་ཡིན་ཏེ་
འོན་ཀྱང་སྒྱུ་མའི་སྒྲིམ་བུ་ལྟར་སྐད་པར་བྱའོ་སྟེ་སྟེ་དུ་བསམས་པ་ཡིན་ནོ། ། ཡོངས་སུ་འཛིན་པ་
ཡང་མ་ལགས་ན་ལ་འབྱོར་དུ་མི་བགྱིད་པ་ཡང་མ་ལགས་ཡོངས་སུ་རྟོགས་པར་བགྱིད་པ་ཡང་
མ་ལགས་ཞེས་བྱ་བའི་ཆོག་གསུམ་གྱིས་ནི་གངས་ཇི་ལྟ་བུ་བཞིན་དུ་སྒྱུར་བ་དང་དངོས་གཞི་
དང་མཐུག་གི་གནས་སྐབས་ཡིན་པར་བལྟ་བར་བྱའོ། ། ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་ལ་ཞེས་
བྱ་བ་ནི་གཙོར་ཅེ་མོ་ཆུང་དུའི་རང་བཞིན་ནོ། ། ཡོངས་སུ་མ་བཟུང་བ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་
ལ། ཡོངས་སུ་མ་བཟུང་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གཟུང་བར་མི་འོས་པའི་མངོན་པར་འདུ་བྱེད་པ་

ཡོངས་སུ་བཟུང་ཞིང་བདག་གིས་བྱས་པས་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ལ་ངེས་པར་འབྱུང་བར་
མི་འགྱུར་རོ་ཞེས་བྱ་བར་སྒྱུར་རོ། ། ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ནི་འདིར་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་
ཉིད་གསུམ་ལ་སྒྱིར་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་སྒྱུར་བཤད་དོ། ། གཞན་དག་ཏུ་ཡང་ཅི་རིགས་པ་
ཉིད་དུ་བྱའོ། ། མངོན་པར་འདུ་བྱེད་པ་ཇི་ལྟར་གཟུང་བར་འོས་པ་ཡིན་སྟེ་དོགས་པ་དེ་
ཅིའི་སྒྲིབ་དུ་ཞེན་ཞེས་བྱ་བས་བསུ་ནས། ཤེས་རབ་ཀྱི་ས་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ལ་གཟུགས་ཡོངས་སུ་
གཟུང་བ་མ་མཆིས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟོས་སོ། ། འདི་སྟེ་མངོན་པར་འདུ་བྱེད་
པའི་ཡུལ་གྱི་རང་བཞིན་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ནི་རིགས་པས་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པའི་བྱིར་ཤེས་
རབ་ཀྱི་ས་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ལ་ཡོངས་སུ་གཟུང་བ་མེད་ལ། གང་གི་བྱིར་དེའི་ཡུལ་ཅན་མངོན་
པར་འདུ་བྱེད་པ་ནི་ལོག་པར་སྒྲུབ་བཞིན་ཡིན་པའི་བྱིར་གཟུང་བར་བྱ་བ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་
བསམས་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ཉིད་སྟོན་པ་ནི་གཟུགས་ཡོངས་སུ་གཟུང་བ་མ་མཆིས་པ་གང་ལགས་
པ་དེ་ནི་གཟུགས་མ་ལགས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟོས་ཏེ། སྒྲུབ་པ་དང་དགག་པ་དག་ནི་
ཡུལ་ཐ་དད་པ་ཡིན་པའི་བྱིར་རོ་ཞེས་བྱ་བར་དགོངས་སོ། ། བྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་ཐལ་བར་འགྱུར་
བས་ཤེས་རབ་ཀྱི་ས་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ལ་ཡང་མངོན་པར་ཞེན་པར་མི་བྱའོ་ཞེས་གསུངས་པ་ནི་
ཤེས་རབ་ཀྱི་ས་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་དེ་ཡང་ཡོངས་སུ་གཟུང་བ་མ་མཆིས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་སྟོས་སོ། ། ཉེ་
བར་བསྐྱུ་བའི་བྱིར་དེ་བཞིན་དུ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟོས་ཏེ། དེ་བཞིན་དུ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དེ་
ཁོ་ན་ལྟར་ཞེས་ངེས་པར་གཟུང་བའི་དོན་དོ། ། དེ་ལྟ་བུའི་དམིགས་པ་དང་རྣམ་པ་ལས་སྦྱེས་
པའི་ཆེ་མོར་གཏོགས་པ་ཆུང་དུའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་ནི་འདི་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟོས་པ་
ཡིན་ཏེ། གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་དུ་ཡོངས་སུ་གཟུང་བ་མེད་པའི་ཉིང་ངེ་
འཛིན་དོན་དང་ལྡན་པའི་མིང་ཅན་གང་ཡིན་པ་དེ་ལ་དེ་སྐད་ཅེས་བྱའོ། ། ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་
ཡངས་པ་ཉིད་ཀྱིས་ན་ཡངས་པའོ། ། མདུན་དུ་བགྱིས་པ་ནི་ཇི་སྐད་དུ་བཤད་པའི་དམིགས་པ་
དང་རྣམ་པའི་བྱུང་པར་དག་གིས་སེམས་ཀྱི་མདུན་ན་གནས་པའི་བྱིར་རོ་ཞེས་འཕགས་པ་
རྣམ་གྲོལ་གྱིས་བཤད་དོ། ། དེ་ཉིད་ཀྱི་བྱིར་ན། ལ་ལས་མདུན་དུ་མ་བགྱིས་བཞེས་འདོན་པ་ནི་
གཟུང་བར་མི་བྱའོ། ། ཆད་མེད་པར་ངེས་པ་ནི། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་སོ་སོར་ངེས་
པའི་བྱིར་རོ། ། ཡང་ན་སྤྱགས་རྗེ་ཆེན་པོ་དང་ཤེས་རབ་ཀྱི་སྒྱུར་བས་སེམས་ཅན་ཆད་མེད་པའི་

དོན་མཛད་པར་ངས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཚད་མེད་པར་ངས་པའོ། ། ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་ཇི་ཇི་
སྐད་དུ་བཤད་པའི་དམིགས་པ་ལ་སོགས་པ་ནམ་པ་ལྷས་བྱད་པར་དུ་འཕགས་པའི་ཕྱིར་
གཞན་གྱིས་མི་རྟོགས་པའོ། ། འབྲིང་གི་དམིགས་པའི་དོན་གསུངས་པ་ནི་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་
ཉིད་དེ་ཡང་ཞེས་བྱ་བའོ། ། ཡང་གི་སྒྲས་ནི་མི་རྟག་པ་ལ་སོགས་པ་དང་སྟོང་པ་ཉིད་ཡོངས་སུ་
གཟུང་ངོ་། ། ཅིའི་ཕྱིར་ཡོངས་སུ་གཟུང་བ་མེད་ཅེ་ན། མཚན་མར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟོས་
ཏེ། མཚན་མ་ནི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་རང་བཞིན་ཡིན་ལ། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དུ་ན་པན་ཚུན་ཚུལ་
གཅིག་ཡིན་པས་དེའི་ཕྱིར་གཟུང་བ་མེད་དོ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཏོ། ། འདི་སྐད་དུ་ཆོས་ཀྱི་
དབྱིངས་ཀྱི་རང་བཞིན་གྱིས་མི་རྟག་པ་ལ་སོགས་པ་དང་ནམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་སྟོང་
པ་ཉིད་དག་ནི་རང་རང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་དག་གིས་ངོ་བོ་མེད་པའི་ཕྱིར། འདི་དག་པན་ཚུན་
བདག་ཉིད་གཅིག་པས་མཚན་མ་མེད་པ་ཉིད་ཀྱི་བྱད་པར་ཅན་གྱི་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་
དམིགས་པར་བྱའོ་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན་ནོ། ། མཚན་མར་བཟུང་ན་ཉེས་པ་ཅི་ཞིག་ཡོད་ཅེ་ན།
གལ་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟོས་ཏེ། མཚན་མར་གཟུང་བར་བྱ་བར་གྱུར་ན་ནི་དེའི་ཆེ་རང་
གི་བསྟན་པ་ལ་མཚན་མར་བཟུང་བས་ཡུན་རིང་པོར་ཐར་པ་མ་མཐོང་བས་ཀུན་ཏུ་སྒྱི་བར་གྱུ་
བའི་ཀུན་ཏུ་རྒྱ་ཐོང་བ་ཅན་ཞེས་བྱ་བའི་མིང་ཅན་གྱི་དཀའ་ཐུབ་པ་བསྟན་པའི་དེ་ལ་དད་པར་
ཏེ་མཚན་མ་མེད་པའི་ཚུལ་ལ་མངོན་པར་ཡིད་ཆེས་པ་ཐོབ་པར་མི་འགྱུར་ཏེ། མཚན་མར་
འཛིན་པ་མཚུངས་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་ངོ་ཞེས་བྱ་བར་དགོངས་སོ། ། དེ་ཉིད་སྟོན་པས་ཀུན་ཏུ་རྒྱ་
ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟོས་པ་ཡིན་ཏེ། འདིར་མཚན་མ་མེད་པ་ནི་དེ་བཞིན་གསལ་གསལ་པ་ཉིད་
ཐོབ་པར་བྱེད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་འདི་ལ་ཞེས་བྱ་བ་དེའི་རྒྱ་
མཚན་མ་མེད་པ་ལ་མོས་ན་སྟེ་ལྷག་པར་མོས་པའི་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་བསྐྱེད་ནས་དབང་པོ་རྟལ་
པོ་ཉིད་གྱིས་དད་པས་ལམ་གྱི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ནས་དད་པས་རྗེས་སུ་འབྲང་བ་ཞིང་ཕྱོགས་
གཅིག་ལ་གང་ཟག་ལ་བདག་མེད་པའི་ཤེས་པས་ཞུགས་སོ། ། དེ་ཞུགས་ནས་ཀྱང་དུས་ཕྱིས་
གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ལ་མཚན་མར་ཡིད་ལ་མི་བྱེད་ཅིང་། མཚན་མ་མེད་པ་བསྟོམ་པ་དེ་ལ་
སྟོམ་པར་བྱེད་པའི་ཤེས་པ་དེ་ལ་དགའ་བ་དང་བདེ་བ་སྐྱེས་པའི་མཚན་མར་ཡང་དག་པར་
རྗེས་སུ་མི་མཐོང་ངོ་། ། དེ་ལ་དགའ་བ་ནི་ཡིད་བདེ་བ་སྟེ་སེམས་ཀྱིའོ། ། བདེ་བ་ནི་ཤིན་ཏུ་

སྤྱངས་ཏེ་ལུས་ཀྱི་འོ། ། དེ་ཡང་བཙུན་པ་རྣམ་པར་གྲོལ་བའི་སྤེས་འཇིག་རྟེན་པའི་འདོད་
ཆགས་དང་བྲལ་བ་བསམ་གཏན་དང་པོ་འམ་གཉིས་པ་གང་ཡང་རུང་བ་ལ་བརྟེན་ནས་ཞུགས་
པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བཤད་དོ། ། རྣམ་པ་གང་གིས་དམིགས་པར་བྱ་ཞེ་ན། ཤེས་པ་སྟེ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་
སོགས་པ་སྟོས་ཏེ། སྟོམ་པར་བྱེད་པའི་ཤེས་པ་དེ་ནང་གི་གཞུགས་ཟིན་པའི་འབྱུང་བ་དང་
འབྱུང་བ་ལས་ཀྱང་པ་ནང་གི་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་ཡིན་པར་ནང་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱིས་ན་ཡང་དག་པར་
རྗེས་སུ་མི་མཐོང་སྟེ་མཆོན་མར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ལྷག་མའོ། ། ཕྱི་རོལ་གྱི་གཞུགས་མ་ཟིན་པའི་
འབྱུང་བ་དང་འབྱུང་བ་ལས་ཀྱང་པའི་ཕྱི་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་ཡིན་པར་ཕྱི་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱིས་ན་ཡང་
དག་པར་རྗེས་སུ་མཐོང་ངོ། ། ནང་དང་ཕྱི་རོལ་གྱི་གཞུགས་དེ་གཉི་ག་ཆོགས་པའི་ཡིན་པར་
ཏེ་ཕྱི་ནང་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། ། འོ་ན་གཞུགས་ལས་གཞན་པ་ལ་མཐོང་ངོ་ཞེ་ན། ཤེས་པ་དེ་
གཞུགས་ལས་གཞན་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟོས་སོ། ། དེ་ལྟ་ན་འདི་ཆོས་སྟོམ་པ་ལ་
མངོན་པར་ཞུགས་པར་ངེ་ལྟར་བརྗོད་པར་བྱ་ཞེ་ན། ཆོག་གི་རྣམ་གྲངས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་
པ་སྟོས་ཏེ། ཆོག་གི་རྣམ་གྲངས་ཉིད་ལ་ཞེས་བྱ་བ་རྣལ་འབྱོར་གྱི་གནས་ཀྱི་བྱད་པར་འདི་ལ་
མོས་པས་སྟོད་པའི་ས་ལ་གནས་པས་ཀྱན་ཏུ་རྩ་ཕྱིང་བ་ཅན་མོས་སོ་ཞེས་བརྗོད་པར་བྱའི་
རྟོགས་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། ། གང་གི་ཕྱིར་ཀྱན་ཏུ་རྩ་ཕྱིང་བ་ཅན་མཆོན་མ་མེད་པའི་ཐམས་ཅད་
མཐུན་པའི་ཡེ་ཤེས་འདི་ལ། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མ་རྟོགས་པས་དབང་པོ་རྣམ་པོ་མ་ཡིན་པ་ཉིད་ཀྱིས་
དད་པས་རྗེས་སུ་འབྲང་བ་ཞེས་བྱ་སྟེ། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྟོགས་ན་ནི་ཆོས་ཀྱི་རྗེས་སུ་འབྲང་བར་
ཀྱང་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བར་བསམས་སོ། ། ཡང་ངེ་ལྟར་ན་དབང་པོ་རྣལ་པོ་ཡིན་དུ་ཟིན་ཀྱང་
དེ་ལྟར་མོས་ཞེ་ན། ཆོས་ཉིད་ཆད་མར་བཞུགས་ཏེ་མོས་པ་ཞེས་བཞུའོ་ཞེས་བྱ་བ་སྟོས་ཏེ། རྟོན་
ཀྱི་འཕེན་པའི་ཤུགས་ཀྱི་དབང་གིས་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་ཕྱིན་པའི་ཆོས་ཉིད་མི་བསྐྱུ་བས་
ཆད་མར་བྱས་ན་འདི་ལྟར་མཆོན་མ་མེད་པ་ཉིད་དུ་མོས་པ་ཞེས་བྱའོ། ། དེའི་ཕྱིར་དེས་ཆོས་
གང་ཡང་སྟོབ་ཏུགས་པས་ཡོངས་སུ་མ་བཟུང་ངོ། ། ཆོས་གང་སྤང་བར་བྱ་བ་ཉིད་དུ་དམིགས་
ཤིང་ཆོས་གང་སྤང་བར་བྱ་བ་ཉིད་ཀྱིས་གཞུང་བར་བྱ་བ་འམ་དོར་བར་བྱ་བ་ཉིད་ཀྱིས་གཏང་
བར་བྱ་བ་དང་ཡོད་པ་ཉིད་དམིགས་པའི་ཆོས་ཀྱང་མེད་དོ། ། རེ་ཞིག་གཞན་ལྟ་ཞོག་སྟེ་དེ་ལྟ་
ངན་ལས་འདས་པར་ཡང་སྟོམ་སེམས་སུ་མི་བཞུད་དོ་ཞེས་བྱ་བ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དུ་ན་མི་རྟོགས་

སོ། ། འདི་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ནལ་འབྱོར་གྱི་གནས་ཀྱི་འདི་སྐད་དུ་ནམ་པ་ནི་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་སྒོ་ནས་ངོ་
བོ་ཉིད་བཀག་པས་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་བདག་གིར་མི་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན་
ནོ། ། དེ་ལ་ཀུན་དུ་རྒྱ་སྤང་བ་ཅན་དཔེར་བྱས་པ་ནི་མུ་སྟེགས་པ་དང་འབྲེལ་པས་ཉིང་ངེ་
འཇིན་ལས་ལངས་པ་དེ་ལྷག་པར་མོས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་དོན་དེ་མངོན་དུ་བྱ་བའི་དཔང་པོ་
ཉིད་དུ་ཤེས་པར་བྱ་བའི་དོན་ཡིན་ནོ། ། ཆེན་པོའི་དམིགས་པའི་དོན་གསུངས་པ་ནི་བཙུག་
ལྷན་འདས་འདི་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། ། འདི་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འོག་ནས་འཆད་པའོ། །
ཡང་ཞེས་བྱ་བའི་སྒྲ་ནི་སྤར་བཤད་པ་འབའ་ཞིག་དུ་མ་ཟད་དོ་ཞེས་བྱ་བའོ། ། དེ་ཉིད་སྟོན་པ་
ནི་གང་གཟུགས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟོས་ཏེ། གང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གང་གི་ཕྱིར་ཞེས་བྱ་བའི་
དོན་གྱི་ཆོག་སྤྲད་དེ། གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་མཆན་མ་ཡང་དག་པར་མ་མཐོང་བའི་ཕྱིར་རོ་
ཞེས་བྱ་བར་དགོངས་སོ། ། དེ་ལྟ་ན་མ་དམིགས་པས་ཐམས་ཅད་འགོག་ན་འོ་ན་བྱང་ཆུབ་
སེམས་དཔའ་ཉན་ཐོས་ལྟར་ན་མུ་ངན་ལས་འདའ་བར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། དེ་བཞིན་གཤེགས་
པའི་སྟོབས་བརྒྱ་དང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟོས་ཏེ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྟོབས་བརྒྱ་ལ་
སོགས་པ་ནི་འོག་ནས་འཆད་དོ། ། ཡོངས་སུ་མ་རྟོགས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཅུང་ཟད་ཅམ་ཞིག་
གཞན་དག་ལ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་ཇི་སྟེད་པ་ཐམས་ཅད་དུ་མཐར་ཕྱིན་པར་
ཡོངས་སུ་མ་རྟོགས་པར་ཞེས་བྱ་བར་སྒྱུར་རོ། ། དང་གི་སྒྲ་ནི་ངེས་པར་གཟུང་བའོ། ། མ་
འགགས་པ་ཡི་ལུས་ཀྱིས་ནི། ཆོར་བ་ཉམས་སུ་སྤྱོད་བྱེད་པ། མར་མེ་ཤི་བར་གྱུར་པ་བཞིན། །
དེ་ཡི་སེམས་ནི་ནམ་པར་གྲོལ། ། ཞེས་བྱ་བ་ནི་མུ་ངན་ལས་འདས་པ་ནི་ཐེག་པ་ཆེན་པོར་
བཀག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དམ་པའི་ཆོས་པར་དཀར་པོའི་མདོ་ཆད་མར་བྱས་ནས་དུས་རེ་ཞིག་
སེམས་ཅན་གྱི་དོན་རྒྱན་ཆད་པའི་བར་མདོ་སྟེ། བར་དུ་ཉན་ཐོས་དང་འདྲ་བར་མཆན་མ་མེད་
པ་ཉིད་མངོན་དུ་བྱས་པ་ན། ཐབས་མཁས་པ་ཆེན་པོའི་སྟོབས་ཀྱིས་མུ་ངན་ལས་འདའ་བ་མ་
ཡིན་ནོ། ། ངེས་པར་འབྱེད་པའི་ཆ་དང་མཐུན་པའི་སྐབས་སུ་ཉན་ཐོས་ཀྱིས་མུ་ངན་ལས་འདའ་
བ་མི་སྲིད་པས་རིམ་གྱིས་ཞེས་བྱ་བ་ན་ལྷག་པའོ། ། དེ་བས་ན་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ནི་ཉེ་
བར་བསྐྱབ་པ་ཡིན་ནོ། ། འདི་སྐད་དུ། ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དུ་ན་སྟོན་པོ་ལ་
སོགས་པའི་མཆན་མར་མི་མཐོང་བའི་བྱད་པར་ཅན་གྱི་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་དམིགས་པ་

ཡིན་ནོ་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན་ནོ། ། རྣམ་པ་གང་གིས་དམིགས་པར་བྱ་ཞེ་ན། བཅོམ་ལྡན་འདས་
གཞན་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་སོ། ། འདི་ལྟར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འོག་ནས་བཤད་པའི་
རིམ་པས་སོ། ། ཉེ་བར་བརྟགས་པ་ནི་སྒྲིམ་པའི་དུས་སུ་ངི་ལྟར་ངེས་པར་བཟུང་བའི་དོན་སོ་
སོར་བརྟགས་པ་ཡིན་པའི་བྱིར་རོ། ། ངེས་པར་བསམས་པ་ནི་ཐོས་པ་དང་བསམ་པའི་དུས་སུ་
ལུང་དང་རིགས་པ་ངེས་པར་རྟོགས་པའི་བྱིར་རོ། ། འདི་གང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གཟུགས་ལ་སོགས་
པའི་སྤང་པོ་རྣམས་ཀྱི་ནང་ནས་གང་ཡིན་ཞེས་པའོ། ། ཡང་ན་ཅི་རྣམས་དང་ཡོན་ཏན་ནམ།
ལས་སམ་བྱ་བའམ། འདུ་བའམ། སྤྱིའམ། བྱད་པར་ཡིན་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཆོག་གོ། འདི་གང་གི་
ཡིན་ཞེས་བྱ་བ་ནི། ཅི་བདག་ཉིད་དམ་ཆོས་དང་འབྲེལ་པ་ཡིན་ཏེ། འོན་ཀྱང་གཟུགས་ལ་
སོགས་པ་ནི་མ་སྐྱེས་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། གང་ཡང་མ་ཡིན་གང་གི་ཡང་མ་ཡིན་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་
ཆོག་གོ། ། གལ་ཏེ་དེ་ལྟ་ཡིན་ན་མེད་པ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། ཅི་ཆོས་གང་མེད་པ་དང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་
སོགས་པ་སྒྲོས་ཏེ་ཡུལ་མེད་པ་ལ་དགག་པའི་སྒྱུར་བ་མེད་པས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དུ་མེད་པ་ནི་ཤེས་
རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བར་དགོངས་སོ། ། གལ་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཉེ་བར་
བསྐྱབ་པའོ། ། ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ཅེ་མོ་ཆེན་པོའི་རང་བཞིན་དང་མ་བྲལ་བར་རིག་
པར་བྱ་སྟེ་རྟོགས་པའི་བྱིར་རོ། ། འདི་རྟེན་དུ་ཆོས་ཡང་དག་པར་རབ་ཏུ་རྣམ་པར་འབྱེད་པ་
ཉིད་ཀྱི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་མ་དམིགས་པ་ཉིད་དུ་ངེས་པར་བརྟགས་པའི་བྱིར།
དབྱད་པས་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པའི་རང་བཞིན་མེད་པ་ཉིད་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་རྣམ་
པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ལྟར་དགེ་བའི་རྩ་བ་གཡོ་བའི་རྩ་མོ་ཡིན་པའི་བྱིར་རྩེ་
མོར་རྒྱར་པའི་དམིགས་པ་དང་། རྣམ་པ་དང་ལྡན་པ་རྣམ་པ་གསུམ་ཡིན་ནོ། ། དེ་རྟེན་དུ་ཡང་།
གཟུགས་སོགས་མི་གནས་དེ་དག་ནི། ། དེ་ཡི་ངོ་བོར་རང་བཞིན་མེད། ། དེ་དག་གཅིག་གི་
རང་བཞིན་གཅིག་ དེ་མི་རྟག་སོགས་པར་མི་གནས། ། དེ་རྣམས་དེ་ཡི་ངོ་བོས་སྟོང་། ། དེ་དག་
གཅིག་གི་རང་བཞིན་གཅིག་ ། ཆོས་རྣམས་མི་འཇིག་གང་ཡིན་དང་། ། དེ་དག་མཆོན་མར་
མི་མཐོང་བྱིར། ། ཐམས་ཅད་དམིགས་སུ་མེད་པར་ནི། ། ཤེས་རབ་ཀྱིས་ནི་ཡོངས་རྟོགས་པ། །
ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། ད་ནི་རྩེ་མོའི་འོག་ཏུ་བཟོད་པར་གཏོགས་པའི་དགེ་བའི་རྩ་བ་རྩུང་
དུའི་དམིགས་པའི་དོན་འདྲི་བ་སྟོན་དུ་འགོ་བས་གསུངས་པ་ནི་དེ་ནས་ཆོ་དང་ལྡན་པ་ཤུ་རིའི་

བྱས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། ། རོ་བོ་ཉིད་དང་བྲལ་བ་ཡིན་ན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ལྷག་མའོ། ། འདི་
སྐད་དུ་གང་གི་ཆེ་གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་རོ་བོ་ཉིད་དང་བྲལ་བ་དམིགས་པ་ཡིན་ན། དེའི་ཆེ་
ཆུ་གང་གིས་གཙོ་བོ་བཟོད་པ་ཆུང་དུ་འཇུག་པའི་འཇིག་གི་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་དང་མ་
བྲལ་བར་རིག་པར་བྱ་ཞེས་བཟོད་པ་ཡིན་ནོ། ། འདི་ནི་ཉིན་ཅིང་འབྲེལ་པར་འབྱུང་བའི་ཆོས་
ཉིད་ཡིན་ཏེ། འདི་ལྟ་སྟེ་འདི་ཡོད་པས་འདི་འབྱུང་ཞེས་བྱ་བའི་བསམ་པས་གཟུགས་ཉིད་
གཟུགས་ཀྱི་རོ་བོ་ཉིད་དང་བྲལ་བའོ་ཞེས་བྱ་བའི་ལན་རིག་པར་བྱེད་པས་སྒྲིམ་པ་ཡིན་ཏེ།
གཞན་དུ་ན་གང་གི་ཆེ་གཟུགས་ཉིད་གཟུགས་ཀྱི་རོ་བོ་ཉིད་དང་བྲལ་བའོ་ཞེས་བྲིས་པ་ན།
གཟུགས་ཉིད་གཟུགས་ཀྱི་རོ་བོ་ཉིད་དང་བྲལ་བའོ་ཞེས་བྱ་བའི་ལན་མི་རིགས་པར་འགྱུར་རོ། །
ཡང་ངེ་ལྟར་ན་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་རོ་བོ་ཉིད་དང་བྲལ་བ་ཡིན་ཞེས་དོགས་པ་བསྐྱུ་ནས།
ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་རོ་བོ་ཉིད་དང་བྲལ་བ་ཉིད་ཡིན་པར་བསྟན་པ་ཉིད་ཀྱིས་གཞན་
ཅམས་ཀྱི་རོ་བོ་ཉིད་དང་ཡང་བྲལ་བ་ཉིད་དུ་བསྟན་པ་ཡིན་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་དེ་གསུངས་པ་
ནི། ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ནི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྒྲིམ་ཏེ། ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་
བྱིན་པའི་མཆན་ཉིད་ཀྱི་སྒྲིའི་རང་བཞིན་དང་བྲལ་བའོ། ། ཡང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་
རོལ་ཏུ་བྱིན་པའི་རོ་བོ་ཉིད་དང་ཁྱད་པར་ཀྱི་མཆན་ཉིད་དང་ཡང་བྲལ་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཡང་
གི་སྒྲིམ་སོ། ། འོ་ན་ནི་བསྟན་པའི་འབྲས་བུ་ནི་བྱིན་ཅི་ལོག་ལྷོག་པ་ཡིན་པའི་བྱིར་མཆན་ཉིད་
དང་མཆོན་བྱ་ཡོད་དོ་ཞེ་ན། མཆན་ཉིད་ཀྱང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྒྲིམ་ཏེ། མཆན་ཉིད་ནི་
སྒྱི་ཡིན་ལ་མཆན་གཞི་མཆོན་བྱ་ནི་ཁྱད་པར་ཡིན་ནོ། ། དེ་ལྟར་དེ་གཉིས་ཀྱི་རོ་བོ་ཉིད་ཡོད་
དོ་ཞེ་ན། རོ་བོ་ཉིད་ཀྱང་རོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་མཆན་ཉིད་དང་བྲལ་བའོ་ཞེས་སྒྲིམ་ཏེ། མཆོན་བྱ་མཆན་
ཉིད་ཅམ་སྤངས་ཤིང་། ། ཆོག་ཏུ་བཟོད་པ་དང་བྲལ་ནི། ། དེ་ཉིད་མཆོན་བྱ་མཆན་ཉིད་དུ། །
གནས་པ་བཏགས་པ་ཡིན་པར་རིགས། ། ཞེས་བསམས་པའོ། ། འདི་སྐད་དུ་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱིས་
མཆོན་བྱ་དང་མཆན་ཉིད་གཅིག་པ་ཉིད་ཀྱིས་ན་རང་བཞིན་མེད་པའི་ཁྱད་པར་ཅན་གྱི་
གཟུགས་ལ་སོགས་པ་དམིགས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བཟོད་པ་ཡིན་ནོ། ། ཅམ་པ་གང་གིས་དམིགས་
པར་བྱ་ཞེས་བྱ་བའི་འདི་བ་སྟོན་དུ་འགྲོ་བས་ཅམ་པའི་དོན་གསུངས་པ་ནི། ཆོ་དང་ལྡན་པ་
རབ་འབྱུར་ཅི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། ། འདི་ལ་ཞེས་བྱ་བ་དམིགས་པ་འདི་ལ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་

སྒོ་བ་པར་འགྱུར་བ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཅི་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ལ་ངེས་པར་འབྱུང་བར་
འགྱུར་རམ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། རྒྱ་དེས་བཟོད་པ་རྒྱུད་དུ་གཏོགས་པའི་དགེ་བའི་རྩ་བ་ཐོབ་པར་
འགྱུར་ནམ་ཞེས་བྱ་བར་བསམས་པའོ། ། ཆོས་ཉིད་དང་མི་འགལ་བ་ཉིད་དུ་སྒྲས་སོ་ཞེས་ཁས་
ལང་པའི་དོན་དུ། ཆོ་དང་ལྡན་པ་ཤུ་རིའི་བྱ་དེ་དེ་བཞིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་
སོ། ། ངེས་པར་འབྱུང་བར་འགྱུར་རོ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་དམ་པ་དང་། ཀྱན་རྫོབ་ཀྱི་སྒོ་ནས་
གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ནམས་དངོས་པོ་མེད་པ་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ནི་ནམ་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་
བསྒྲམས་པས་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཏོ། ། ཡང་རི་ལྟར་ན་བཟོད་པ་རྒྱུད་དུ་འདྲི་དགེ་བའི་རྩ་བ་ལ་
སྒོ་བ་པ་ན་ནམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་དུ་འགྲོ་བར་འགྱུར་ཞེས་བྱ་བའི་དོགས་པ་དེ་ཅིའི་
ཕྱིར་ཞེ་ན་ཞེས་བྱ་བས་བསུ་ནས། འབྲིང་གི་དམིགས་པའི་དོན་གསུངས་པ་ནི། ཆོ་དང་ལྡན་པ་
ཤུ་རིའི་བྱ་ཆོས་ཐམས་ཅད་ནི་ངེས་པར་འབྱུང་བ་མེད་ཅིང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། ། བོད་
ནས་བོད་དུ་དམིགས་པའི་བྱུང་པར་ལ་སོགས་པས་རྟོགས་པའི་བྱུང་པར་དུ་ཐུར་པ་ན་ངེས་པ་
ཉིད་དུ་འགྲོ་བར་འགྱུར་རོ་ཞེས་བྱ་བར་དགོངས་སོ། ། བྱིའི་སྐྱེ་ནི་ངེས་པར་གཟུང་བ་ལ་སྟེ་ཆོས་
ཐམས་ཅད་ནི་མ་སྐྱེས་པ་ཉིད་དོ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཏོ། ། ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། གང་གི་ཕྱིར་ཆོས་
ནམས་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་གི་མི་རྟག་པ་ཉིད་ཀྱིས་ན་སྐྱེ་བའི་ཆོས་བཀའ་པས་ངེས་པར་འབྱུང་
བ་མེད་པ་སྟེ་ཐུང་ན་ལས་འདས་པའི་ཡན་ལག་མ་ཡིན་པ་ཉིད་དོ། ། ཆོས་ཐམས་ཅད་ཅས་བྱ་
བ་ནི་རང་བཞིན་གྱིས་མ་སྐྱེས་པ་ཉིད་ཀྱིས་ན་སྐྱེ་བ་དང་འགག་པ་མེད་པའི་བྱུང་པར་ཅན་གྱི་
གཟུགས་ལ་སོགས་པ་དམིགས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཏོ། ། ནམ་པ་གང་གིས་དམིགས་
པར་བྱ་ཞེ་ན། དེ་ལྟར་སྒྲིང་ན་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྒྲོས་ཏེ། བཤད་མ་ཐག་པའི་རྩལ་གྱིས་དེ་
ལྟར་སྒྲིང་ཅིང་བསྒྲམས་ན་སྟེ། འགྲོ་བའི་དོན་ཐམས་ཅད་ནི་རྟོགས་པའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་
རོ། ། ཉེ་བ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཐུར་དུ་རྟོགས་པ་ཐོབ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཉེ་བར་གནས་པར་
འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ། ། བཅས་ཅན་ཡོངས་སུ་སྒྲིན་པའི་ཕྱིར་དང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དགེ་བའི་ཆོས་ལ་
ངེས་པར་སྒྱུར་བ་ལ་བཅས་ཅན་ཡོངས་སུ་སྒྲིན་པའི་ཕྱིར་རོ། ། ལུས་དང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་
པ་ལ་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་ཤེས་པས་ལུས་ལ་སོགས་པའི་ནམ་པ་ཐམས་ཅད་
ནམ་པར་དག་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནམ་པར་དག་པའི་རྒྱར་ཐུར་པའི་ཕྱིར། ནམ་པར་དག་པའི་ནམ་པ་

ཁྱའི་སྒོ་ནས་བསྐབས་པ་ལས་ལྷས་ཀྱི་ལས་ནམ་པ་གསུམ་ཡོངས་སུ་དག་པས་ལྷས་ཡོངས་སུ་
དག་པར་འགྱུར་རོ། ། སེམས་ནམ་པར་དག་པ་ནི་ཡིད་ཀྱི་ལས་ནམ་པ་གསུམ་ཡོངས་སུ་དག་
པའོ། ། མཆན་ཡོངས་སུ་དག་པ་ནི་སྒྲིས་བྱ་ཆེན་པོའི་མཆན་སྲུང་ཅུ་ཅད་གཉིས་གནས་ན་གནས་
པ་དང་། གསལ་བ་དང་། ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་ཡོངས་སུ་དག་
པ་ནི་སེམས་ཅན་དང་སྟོད་ཀྱི་འཛིག་རྟེན་ཡོངས་སུ་དག་པ་ཉིད་དོ། ། དེས་པར་འབྱེད་པའི་ཆ་
དང་མཐུན་པའི་གནས་སྐབས་སུ་འདི་དག་ནམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་མེད་པའི་ཕྱིར་ན་ཅུང་ཟད་
ཅམ་གྱིས་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བར་བསམས་པའོ། ། ཡང་ཆོ་དང་ལྷན་པ་ཤུ་རིའི་བྱ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དེ་
ལྟར་ཉེ་བར་བསྐྱབ་པ་ཡིན་ནོ། ། ཆེན་པོའི་དམིགས་པའི་དོན་གསུངས་པ་ནི་གལ་ཉེ་ཞེས་བྱ་བ་
ལ་སོགས་པ་སྟོས་པའོ། ། འདི་སྐྱམ་དུ་ངེ་སྲིད་མངོན་པར་ཞེན་པའི་ཚུལ་གྱིས་མཆན་མར་
འཛིན་པ་ལ་སྟོད་པ་དེ་སྲིད་དུ་མཆན་མ་ནི་བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའི་ཉོན་མོངས་པའོ་ཞེས་
གསུངས་པས་དམིགས་པའི་གཡང་ས་འཁོར་བའི་ཉོན་མོངས་པའི་ལྷང་བར་གྱུར་པ་ཡིན་ནོ། །
དེ་ལ་གཞུགས་ནི་འབྲས་བུར་གྱུར་བའོ། ། གཞུགས་ཀྱི་མཆན་མ་ནི་ལྷན་ཅིག་བྱེད་པའི་རྒྱུའོ། །
གཞུགས་མཆན་མའོ་སྐྱམ་དུ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཉེ་བར་ལེན་པའི་རྒྱུའོ། ། གཞུགས་སྐྱེ་བ་ནི་སྐྱེ་བར་
གྱུར་པའོ། ། འགག་པ་ནི་སྐད་ཅིག་མའི་མི་རྟག་པས་སོ། ། སྟོང་པ་ནི་གཉི་ག་མེད་པས་ཉེ། འདི་
ནི་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ལ་འཇུག་པ་ཡིན་པས་ཐབས་ལ་མི་མཁས་པ་ཡིན་པར་རིག་པར་བྱའོ། ། ལྷག་
པའི་སྒོ་ནས་བསྐྱན་ནས། རྗེས་སུ་འགོ་བའི་སྒོ་ནས་གསུངས་པ་ནི་ངེ་ལྟར་སྟུང་ན་ཞེས་བྱ་བ་ལ་
སོགས་པའོ། ། དེ་ལྟར་སྟོད་ན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཉེ་བར་བསྐྱབ་པ་ཡིན་ཉེ། རང་དང་སྦྱིའི་མཆན་ཉིད་
མི་འཐད་པས་ཆོས་ཐམས་ཅད་མཆན་མ་མེད་པ་ཉིད་དོ་ཞེས་བྱ་བའི་བྱད་པར་ཅན་གྱི་
གཞུགས་ལ་སོགས་པ་དམིགས་པ་ཡིན་ཉེ། དེ་ལྟར་སྟུང་པའི་བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའི་ཤེས་
རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་ཕྱིན་པ་བཟོད་པ་ཆེན་པོའི་རང་བཞིན་ལ་སྟོད་པ་ཡིན་ནོ། ། རྣམ་པ་གང་
གིས་དམིགས་པར་བྱ་ཞེ་ན། དེ་སྟོད་ཀྱང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟོས་ཉེ། སྐབས་པ་དང་ནི་
དགག་པ་དང་། ། དེ་དག་ཉིད་ནི་ལྷན་པ་དང་། ། དེ་དག་ཉིད་ནི་དགག་པ་དག རྣམ་པ་ཀུན་
དུ་མི་རྟོགས་སོ། ། ཞེས་བྱ་བར་བསམས་པའོ། ། ཡང་མི་རྟོགས་ན་ངེ་ལྟར་ན་བསྟོམ་པར་བྱ་བ་
ཡིན་སྐྱམ་པའི་དོགས་པ་དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན་ཞེས་བྱ་བས་བསྐྱུ་ནས། ཆོས་ཐམས་ཅད་ནི་ཞེས་བྱ་

བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་སོ། ། གང་གི་རང་བཞིན་ཁོ་ནས་གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་མཆོན་མ་
ནམས་ཀྱི་ཉིན་དང་བུལ་བ་ཉིད་ཀྱིས་མོས་པ་ཡིད་ལ་བྱེད་པས་མི་མོས་ཤིང་། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་
ཡིད་ལ་བྱེད་པས་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་མེད་པ་ཞེས་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་ནམ་པའི་སྒོ་ནས་དམིགས་པ་ན་
ལྷག་པར་མོས་པས་བདག་གིར་མ་བྱས་པའི་ཕྱིར་ཉེ་བར་མ་རྟོགས་པ་དང་། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཡིད་
ལ་བྱེད་པས་མ་བཟུང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་མ་བྲིན་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ལྟར་ན་ངན་འགྲོ་མེད་པས་
ཆོས་ཆེན་པོ་ལ་བཟོད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བཟོད་པར་གཏོགས་པའི་དམིགས་པ་དང་ནམ་པ་
དང་ལྷན་པས་ནམ་པ་གསུམ་མོ། ། དེ་སྐད་དུ་ཡང་། གཟུགས་སོགས་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་ཉིད། ། དེ་
མེད་པ་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད། ། དེ་དག་སྐྱེ་མེད་ངེས་འབྱུང་མེད། ། དག་དང་དེ་དག་མཆོན་མ་མེད། །
དེ་ཡི་མཆོན་མར་མི་རྟོན་པས། ། མོས་མིན་འདུ་ཤེས་མེད་པ་ཡིན། ། ཞེས་བྱ་བ་གསུངས་ཏེ། དེ་
ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་བཟོད་ཐོབ་ངན་སོང་མི་ལྟར་ངོ་ཞེས་བཤད་པས། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ནམས་
བཟོད་པ་སྐྱེད་པར་མི་བྱེད་དོ་ཞེས་སྒོ་བ་དཔོན་གྱི་ཞལ་སྤྲ་ནས་ཀྱིས་གསུངས་པ་གང་ཡིན་པ་
དེ་ནི་བསམ་པར་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ནམས་ཀྱི་བཟོད་པ་རྟོགས་པ་གསུངས་
པའི་ཕྱིར་རོ། ། བཟོད་པ་ཐོབ་པ་ངན་སོང་དུ་མི་འགྲོའོ་ཞེས་བྱ་བའི་མདོ་དང་ཡང་མི་འགལ་ཏེ།
ལས་ཀྱི་དབང་གིས་སྐྱམ་དུ་དགོངས་པའི་ཕྱིར་རོ། ། འདི་ནི་ངེས་པར་འདི་ལྟར་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ།
འདི་ལྟར་བཙམ་ལྷན་འདས་ཀྱི་བཀའ་ཤུ་རིའི་བྱ་ལ་སོགས་པ་ཡང་མངོས་དགའ་བྱེད་ཏེ་
དཔུལ་བར་རྒྱར་སོང་ངོ་ཞེས་ཕྱོགས་གཞན་དུ་བཤད་པ་ཡིན་ནོ། ། ད་ནི་བཟོད་པའི་འོག་ཏུ་
ཆོས་ཀྱི་མཆོག་ཏུ་གཏོགས་པའི་དགེ་བའི་རྩ་བ་རྒྱུད་ཀྱི་དམིགས་པའི་དོན་གསུངས་པ་ནི་
འདི་ནི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་འོ། ། ཉིང་ངེ་འཇིན་གང་གིས་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཉེ་བར་ལེན་པར་
མི་བྱེད་པ་དེ་ནི་ཉིང་ངེ་འཇིན་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལེན་པ་མེད་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། འདི་ནི་དེ་ཁོ་ན་
ཉིད་དུ་ཉིང་ངེ་འཇིན་གྱི་རང་གི་ངོ་བོར་རྒྱར་པའི་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ལ་དམིགས་པས་ན་
ཡངས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་བརྗོད་དོ་ཞེས་འབྲེལ་ཏོ། ། ནམ་པ་གང་གིས་དམིགས་པར་བྱ་
ཞེན། ཉིང་ངེ་འཇིན་འདིས་གནས་པའི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྒྲོས་ཏེ། ནམ་པ་ནི་རང་གི་
སྒྲོན་ལམ་དང་བསོད་ནམས་དང་ཡེ་ཤེས་དང་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཀྱི་སྟོབས་ཀྱིས་སྦྱོན་གྱིས་གྲུབ་
པར་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཐམས་ཅད་དུ་སྐལ་པ་རི་ལྟ་བུ་བཞིན་དུ་ཉིང་ངེ་འཇིན་གྱི་བྱ་བ་

འཇུག་གོ་ཞེས་འབྲས་བུའི་སྒོ་ནས་དམིགས་པའི་ཕྱིར་ཐུར་དུ་སྒྲ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་
རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་དུ་མངོན་པར་རྫོགས་པར་འཛང་བྱའོ། ། འབྲིང་གི་དམིགས་པའི་དོན་
གསུངས་པ་ནི་དེ་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཐུས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཐུས་
སྐབས་ཡིན་ཡང་ཆོག་དེ་ཡང་སྒྲོས་པ་ནི་སྒྲོབས་པའི་བྱུང་པར་མངོན་པར་སྟོན་པའི་དོན་ཡིན་
ནོ། ། ཡང་ན་གདུལ་བྱ་རྣམས་ཀྱི་དེ་ལ་བྱན་པ་བཟན་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་ཡིན་ནོ། ། འདི་ཞེས་བྱ་
བ་ནི་ཆོས་ཀྱི་མཆོག་དུ་གཏོགས་པའི་འབྲིང་ལའོ། ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་
པ་ལ། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་ཆོས་སྟོན་པར་མཛད་པ་ཉིད་ཀྱིས་གཞན་གྱི་
དོན་སྤྱོད་སྤུས་ཆོགས་པས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའོ། ། ཉོན་མོངས་པ་དང་ཤེས་བྱའི་སྒྲིབ་པ་
བག་ཆགས་དང་བཅས་པར་སྤངས་པ་དང་ལྷན་པས་རང་གི་དོན་སྤྱོད་སྤུས་ཆོགས་པས་དག་
བཅོམ་པའོ། ། སྤྱོད་སྤུས་ཆོགས་པ་གཉིས་ཐོབ་པར་བྱེད་པའི་ལམ་སྤྱོད་སྤུས་ཆུང་པས་ན་ཡང་
དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་སོ། ། ལུང་བསྟན་ཏི་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཡང་དག་པར་ཞུགས་པའི་
ཏིང་ངེ་འཛིན་དང་ལྷན་པ་ལ་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱིས་ལུང་བསྟན་པར་མཛད་པ་འདི་ནི་ཆོས་
ཉིད་ཡིན་ནོ་ཞེས་ལུང་བསྟན་པའི་རྒྱ་བྱུང་པར་ཅན་གྱི་གཞུགས་ལ་སོགས་པ་ལ་དམིགས་པའི་
ཕྱིར་རོ། ། རྣམ་པ་གང་གིས་དམིགས་པར་བྱ་ཞེ་ན། དེ་ནི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྒྲོས་ཏེ། ཡང་
དག་པར་རྫོགས་སུ་མི་མཐོང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་སེམས་ཀྱིས་སོ། ། དེས་ཀྱང་
སྒྲོམ་སེམས་སུ་མི་བཞུད་ཅེས་བྱ་བ་ནི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་བཅས་པའི་སེམས་ཀྱིས་སོ། ། དེ་
ཁོ་ན་ཉིད་དུ་མེད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། ། བདག་ནི་མཉམ་པར་གཞག་པ་སྟེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཏིང་
ངེ་འཛིན་ཐོབ་པའོ། ། སྒྲོམས་པར་འཇུག་གོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ནི་སྦྱོར་བ་དང་དངོས་གཞི་
དང་མཇུག་དུ་གྱུར་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པའམ་དུས་གསུམ་དུ་གྱུར་པའོ། ། ཐམས་ཅད་ནས་ཞེས་
བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ལ། ཐམས་ཅད་ནི་འདི་གཉིས་ཏེ་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་དང་རྣམ་པ་ཐམས་
ཅད་དོ་ཞེས་བཤད་པས་འདས་པ་ལ་སོགས་པའི་དངོས་པོའི་དབྱེ་བས་ཐམས་ཅད་ནས་སོ། །
སྤང་པོ་ལ་སོགས་པའི་ཡུལ་ཅན་རྣམ་པར་རྟོག་པའི་བྱེ་བྲག་གི་དངོས་པོ་ནི་ཐམས་ཅད་དོ། །
ཆུང་དུའི་ཆུང་དུ་ལ་སོགས་པའི་ཡང་རྣམ་པས་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱིའོ། ། བག་ཆགས་དང་
བཅས་པའི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་ནི་ཐམས་ཅད་དུའོ། ། རྣམ་པར་རྟོག་པ་ཐམས་ཅད་མི་འཐད་

པས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔལ་ཉིང་ངེ་འཛིན་གྱི་ངོ་བོས་རྟོགས་པ་ལ་བདག་ནི་མཉམ་པར་གཞག་
པའོ་སྟམ་པ་ལ་སོགས་པའི་ཤེས་པ་མི་འབྱུང་བས་མ་མཆིས་ཏེ་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་སྒོ་ནས་རྣམ་པ་ལ་
བསྐྱབ་པའི་ཕྱིར་མི་འབྱུང་བའོ། ། ཆེན་པོའི་དམིགས་པའི་དོན་གསུངས་པ་ནི། ཆོ་དང་ལྡན་པ་
རབ་འབྱོར་ཉིང་ངེ་འཛིན་གང་གིས་འདས་ན་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། ། ཆོས་ཀྱི་མཆོག་ཆེན་
པོར་གཏོགས་པའི་ཕྱིར་ཉིང་ངེ་འཛིན་དེ་བསྟན་པར་རྒྱས་སམ་ཞེས་བྱ་བ་ནི། ཅི་བྱང་ཆུབ་
སེམས་དཔལ་ལ་སོགས་པ་ཐ་དད་པའི་རང་བཞིན་དུ་ཞེས་བྱ་བར་དགོངས་སོ། ། གྲེགས་བམ་
ལ་ལ་ལས་ནི་ཉིང་ངེ་འཛིན་གང་ལ་གནས་ན་ཞེས་འདོན་ཏེ། དེ་ལ་ཉིང་ངེ་འཛིན་བསྟན་པར་
རྒྱས་སམ་ཞེས་བྱ་བ་ངེས་པའི་ཆོག་དེ་ཉིད་མི་འབྱོར་པ་ཡིན་པས་དབྱེད་པར་བྱའོ། ། ཆོ་དང་
ལྡན་པ་ཤུ་རིའི་བྱ་དེ་ལྷ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ལན་ཡིན་ཏེ། ཆོས་ཉིད་ཀྱིས་ཉིང་ངེ་འཛིན་
དང་། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔལ་དང་། ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་སྟེ། དོན་གསུམ་པན་ཚུན་
ངོ་བོ་གཅིག་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་སོ་སོར་བསྟན་པར་མི་རྒྱས་པའི་བྱད་པར་ཅན་གྱི་གཟུགས་ལ་
སོགས་པ་ལ་དམིགས་པའི་ཕྱིར་ན་མི་རྒྱས་སོ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཏོ། ། ཡང་ངེ་ལྟར་ན་སྟོམ་
བཞིན་པ་ཡང་བསྟན་པར་མི་རྒྱས་སྟམ་དུ་དོགས་པ་དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེན་ཞེས་བྱ་བས་བསུ་ནས།
རྣམ་པ་སྟོན་པས་ལན་གསུངས་པ་ནི་རིགས་ཀྱི་བྱ་དེས་ཉིང་ངེ་འཛིན་དེ་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་
སོགས་པའོ། ། ཆོས་ཐམས་ཅད་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཉིང་ངེ་འཛིན་དུ་རྣམ་པར་མི་རྟོག་
པ་ནི་ཐབས་དམ་པ་ཡིན་ཞེས་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པའི་སྒོ་ནས་དམིགས་པས། ཉིང་ངེ་འཛིན་དེ་
ཡང་རྣམ་པ་མེད་པའི་སེམས་ཀྱིས་མི་ཤེས་ཏེ་ཉེ་བའི་རྒྱ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། རྣམ་པ་དང་བཅས་
པས་ཡང་དག་པར་མི་ཤེས་ཏེ། དངོས་པོ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཡང་མི་ལམ་ལ་སོགས་པ་སྲིད་པའི་
ཕྱིར་རོ། ། ཡང་ཞེས་བྱ་བའི་སྒྲ་ནི་རྣམ་པ་འབའ་ཞིག་ཏུ་མ་ཟད་པའོ། ། འདི་ཞེས་བྱ་བར་མཐོང་
བ་ནི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ལ་རག་ལས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བྱ་བར་བསམས་སོ། ། ཐམས་ཅད་ཉེ་བར་མ་
དམིགས་པ་ལ་བསྟོམ་པར་བྱ་བ་དང་སྟོམ་པ་པོ་དང་སྟོམ་པ་མི་འཐད་དོ་ཞེས་བྱ་བར་དགོངས་
པས། ཤུ་རིའི་བྱ་མི་ཤེས་ཡང་དག་པར་མི་ཤེས་ཞེས་ཟེར་རམ་ཞེས་སྒྲས་སོ། ། ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཉེས་
པ་མེད་དོ་སྟམ་དུ་བསམས་ནས། རབ་འབྱོར་གྱིས་སྒྲས་པ། ཆོ་དང་ལྡན་པ་ཤུ་རིའི་བྱ་ཞེས་བྱ་བ་
ལ་སོགས་པ་སྟོས་སོ། ། བསམ་པ་དེ་ཉིད་ནི་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེན་ཞེས་བྱ་བས་དོགས་པ་བསུ་ནས་

བཟོད་པ་ནི། ཉིང་ངེ་འཛིན་དེ་མེད་པས་ན་ཞེས་བྱ་བའོ། ། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དུ་ན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་
ལྷག་མའོ། ། སྒྱུར་བ་ལ་སོགས་པ་ནི་སྒྱུ་མའི་སྒྲིམ་བྱ་བ་ཞིན་དུ་སྒྲོན་གྱི་འཕེན་པའི་དབང་གིས་
ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བར་བསམས་པའོ། ། ཆོས་ཉིད་དང་མི་འགལ་བར་སྒྲོན་པས་ལེགས་སོ་ཞེས་བྱ་
བའི་དོན་གསུངས་པ་ནི། ཆོ་དང་ལྡན་པ་རབ་འབྱོར་ལེགས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། །
སྒྲོབས་པ་ནི་ཁྱོད་ལ་དེར་སྒྲུང་བའི་ཤེས་པ་སྒྲིམ་པས་སོ། ། སྒྲོན་པ་ནི་གཞན་རྣམས་ལ་དམིགས་
པ་དེ་སྒྲོན་པའི་ཕྱིར་རོ། ། དབང་ཚུབ་སེམས་དཔལ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ཉི་བར་བསྟུ་བའོ། །
ནིའི་སྒྲུ་ནི་ངེས་པར་གཟུང་བ་ཡིན་ཏེ། ངེས་པར་འབྱེད་པའི་ཆ་དང་མཐུན་པ་འདི་ལ་དེ་ཁོ་ན་
ལྟར་བསྟུ་བ་པར་བྱའོ་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཆོག་གོ། ། ཡང་ངེ་ལྟར་ན་རིམ་པ་འདིས་བསྟུ་བ་པར་བྱ་
སྒྲུམ་པའི་དོགས་པ་དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན་ཞེས་བྱ་བས་བསུ་ནས། དབང་ཚུབ་སེམས་དཔལ་ཞེས་བྱ་
བ་ལ་སོགས་པ་གཟུངས་སོ། ། ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ངེས་པར་འབྱེད་
པའི་ཆ་དང་མཐུན་པའི་རང་བཞིན་ལའོ། ། དེ་ལྟར་ན་འཛིག་རྟེན་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་
མཆོག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཆོས་ཀྱི་མཆོག་ཅེས་བྱ་བའི་དམིགས་པ་དང་རྣམ་པ་དང་ལྡན་པ་རྣམ་
པ་གསུམ་མོ། ། དེ་སྐད་དུ་ཡང་། ཉིང་འཛིན་དེ་ཡི་བྱེད་པ་ཉིད། ། ལུང་སྒྲོན་པ་དང་ལྗོངས་པ་
ཟད། ། གསུམ་པོ་པན་ཚུན་ངོ་བོ་གཅིག་ ཉིང་འཛིན་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པ། ། དེ་ལྟར་ངེས་
འབྱེད་ཆ་མཐུན་ནི། ། ཚུང་དང་འབྲིང་དང་ཆེན་པོ་ཡིན། ། ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། འདི་
སྐད་སྒྲོན་ཏེ། དེ་ལྟར་ཆོས་རྣམ་པར་འབྱེད་པ་བྱས་ཤིང་མཉམ་པར་གཞག་པའི་སེམས་ཀྱིས་
ཆོས་ཐམས་ཅད་བདག་མེད་པ་སྒྲོམ་པ་ན། གང་གི་ཆེ་རིམ་ཀྱིས་དོན་ཐ་དད་པར་གྱུར་པའི་
མངོན་པར་ཞེན་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྒྲུང་བ་ཚུང་ཟད་གསལ་བས་ཡུད་ཅམ་ཁོ་ན་
མཐོང་བ་དེའི་ཆེ་འདིའི་རྩོ་བར་གཏོགས་པའི་གནས་སྐབས་ཡིན་ལ། དེ་ཉིད་ནི་ཐེག་པ་ཆེན་
པོ་འདིར་སྒྲུང་བ་ཐོབ་པ་ཞེས་བྱ་བའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་དུ་བཟོད་དོ། ། གང་གི་ཆེ་ཆོས་ཀྱི་སྒྲུང་བ་
དེ་ཉིད་འཕེལ་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར་བདག་མེད་པར་སྒྲོམ་པ་བཙོན་འགྲུས་རྩོམ་པས་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་
སྒྲུང་བ་འབྲིང་ཅམ་དུ་གསལ་བར་གྱུར་བ་དེའི་ཆེ་ནི་རྩི་མོའི་གནས་སྐབས་ཏེ། དེ་ཉིད་ནི་སྒྲུང་
བ་མཆེད་པ་ཞེས་བྱ་བའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་ཏོ། ། གང་གི་ཆེ་ན་སེམས་ཅམ་དུ་གནས་པས་ཕྱིའི་
དོན་ལ་མངོན་པར་ཞེན་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཤིན་ཏུ་གསལ་བར་ཤེས་པའི་སྒྲུང་བ་སྒྲིམ་པ་དེའི་ཆེ་

བཟོད་པའི་གནས་སྐབས་ཏེ། གཟུང་བའི་རྣམ་པ་མེད་པར་རྗེས་སུ་ཞུགས་པའི་ཕྱིར་ན་དེ་ཁོ་ན་
ཉིད་ཀྱི་དོན་གྱི་ཕྱོགས་གཅིག་ལ་ཞུགས་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ཡིན་ནོ། ། ཡང་གང་གི་ཆེ་དོན་ལ་
འཛིན་པར་བྱེད་པའི་རྣམ་པར་གཡེང་བར་སྒྲུང་བ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྒྲུང་བ་རྫོགས་པར་
གྱུར་པ་དེའི་ཆེ་འཛིན་རྟེན་ཆོས་ཀྱི་མཆོག་གི་གནས་སྐབས་ཏེ། ། དེ་ཉིད་ནི་བར་ཆད་མེད་
པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ཞེས་བྱའོ། ། གནས་སྐབས་འདི་དག་ཐམས་ཅད་ནི་ལྷག་པར་མོས་པ་བརྟན་
པ་ཡིན་པས་མོས་པས་སྦྱོད་པའི་ས་ཞེས་བྱ་བར་བཤད་དོ། ། ས་འདི་ལ་གནས་པའི་བྱང་ཆུབ་
སེམས་དཔའ་ནི་སོ་སོའི་སྦྱེ་བོ་ཡིན་ན་ཡང་བྱིས་པའི་རྒྱུད་པ་ཐམས་ཅད་ལས་ཡང་དག་པར་
འདས་ཤིང་། ཏིང་ངེ་འཛིན་དང་། གཟུངས་དང་། རྣམ་པར་ཐར་པ་དང་། མངོན་པར་ཤེས་པ་ལ་
སོགས་པའི་ཡོན་ཏན་གྲངས་མེད་པ་དང་ལྷན་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་དཀོན་མཆོག་སྤྱིན་ལས་
གསུངས་སོ། ། དེ་ལྟར་ངེས་པར་འབྱེད་པའི་ཆ་དང་མཐུན་པ་རྣམས་ཀྱི་དམིགས་པ་དང་རྣམ་
པ་དང་རྒྱ་ཉིད་ཀྱི་བྱུང་པར་བསྟན་ནས། རྣམ་པར་རྟོག་པ་བཞི་དང་ལྷན་པའི་དོན་ལས་གཟུང་
བའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྟེན་ཅན་དང་པོར་གསུངས་པ་ནི། བཙམ་ལྷན་
འདས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་དེ་ལྟར་སློབ་ན་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ་
ཅི་ཞེས་བསམས་པའོ། ། བཟོད་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་སློབ་པོ་སྟམ་ཏུ་དགོངས་པས་གསུངས་པ་ནི་
དེ་ལྟར་སློབ་ན་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། ། སྤྱི་རིའི་བྱས་བཙམ་ལྷན་འདས་ཀྱི་དགོངས་པ་མ་
ཤེས་ནས་ངེས་པ་ནི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཏུ་ན་ཆོས་གང་ལ་སློབ་པ་ལགས་ཞེས་བྱ་བའོ། ། དེ་ལ་གཞི་
ཙམ་ལ་བརྟེན་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པས་བྱིན་ཅི་ལོག་དང་འབྲེལ་པར་འགྱུར་པའི་ཕྱིར་དོན་དམ་
པར་གང་ལ་ཡང་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བཙམ་ལྷན་འདས་ཀྱིས་གསུངས་པ་ནི་ཆོས་གང་ལ་ཡང་མི་
སློབ་བོ་ཞེས་བྱ་བའོ། ། སློབ་བཞིན་པ་ན་ཡང་ངེ་ལྟར་མི་སློབ་པ་ཡིན་ཞེས་བྱ་བའི་དོགས་པ་དེ་
ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན་ཞེས་བྱ་བས་བསུ་ནས། སྤྱི་རིའི་བྱ་ཆོས་དེ་དག་ནི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་
གསུངས་སོ། ། ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པའི་ཆོས་རྣམས་དང་ལྷན་པས་ན་བྱིས་པའོ། ། རྣམ་པར་
བྱང་བའི་ཆོས་རྣམས་དང་བྲལ་བས་ན་སོ་སོའི་སྦྱེ་བོའོ། ། དེ་དག་ཉིད་ནི་འདི་ལྟ་བུའི་ཆོས་ལ་
མོས་པ་དང་ཐོས་པ་མང་བ་དང་བྲལ་བས་ཐོས་པ་དང་མི་ལྷན་པ་ཡིན་ནོ། ། འདི་སྟམ་ཏུ་མ་
རིག་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པའི་སློབས་ཀྱིས་ཡོད་པ་ཉིད་ཏུ་ཉེ་བར་དམིགས་པས་ངེ་ལྟར་མངོན་

པར་ཆགས་པ་དེ་བཞིན་དུ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་བས་ན་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་སློབ་གྲི་དོན་དམ་པར་
མི་སློབ་བོ་ཞེས་གསུངས་པ་ལོ། ། གལ་ཏེ་དེ་ལྟར་མེད་ན་འོན་ཏེ་དོན་གྱིས་གཞན་དུ་ཡོད་པ་མ་
ཡིན་ལ། དེ་ལྟར་ཡང་དངོས་པོར་འདྲིན་པའི་ཕྱིར་སློབ་དུ་འགྱུར་རོ་ཞེས་བྱ་བའི་བསམ་པས་
སྒྲས་པ་ནི་བཅོམ་ལྡན་འདས་འོན་ཏེ་ལྟ་བུར་མཆིས་ཞེས་བྱ་བ་ལོ། ། འོན་ཏེ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་གི་
ཡུལ་བསལ་བའི་ཕྱིར་དེ་ལྟར་མངོན་པར་ཆགས་པ་དེ་བཞིན་དུ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་དེ་
རྒྱུ་དུ་གསུངས་པ་ཡིན་མོད། དེ་ལྟར་ཡང་ཡང་དག་པར་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་བཀའ་
སྤྱུལ་པ་ནི། དེ་ལྟར་མེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སློབ་ཏེ། དེ་ལྟར་རིགས་པས་དབྱུང་ན་མེད་
པ་དེ་ལྟར་མ་བརྟགས་གཅིག་ཏུ་ན་ཉམས་དགའ་བ་ཉིད་ཀྱིས་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པ་ཡིན་ཏེ། མེད་
པ་ཉིད་དུ་ཡོད་པ་ཉིད་དོ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ནོ། ། དེ་ལྟར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ནི་ཉེ་བར་བསྐྱ་
བ་ཡིན་ཏེ། གང་གི་ཕྱིར་དེ་ལྟར་མེད་པའི་གཏན་ཆོག་ས་དེའི་ཕྱིར་ན་ངས་པའི་ཆོག་གི་ཚུལ་
གྱིས་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་གི་ཤེས་པ་མི་ཤེས་པ་ལ་མ་རིག་པ་ཞེས་བརྗོད་དོ། ། དེ་ལྟར་ན་
འདིས་ནི་མ་རིག་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་བརྗོད་པ་ཡིན་ནོ། ། གཟུགས་ལ་སོགས་པ་སྤང་བོའི་
རྣམ་པར་རྟོག་པ་བསྟན་པའི་ཕྱིར་དེ་དག་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་སོ། ། དངོས་པོ་
ཅམ་ལ་བརྟེན་པས་ན་དེ་ལ་རག་ལས་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་འབྲེལ་པར་ཤེས་
པར་བྱ་བའི་དོན་དུ་སྡུ་མ་དང་འབྲེལ་པར་བརྗོད་དོ། ། འོག་མ་རྣམས་ལ་ཡང་ཤེས་པར་
བྱའོ་ཞེ་དེ་ལྟར་མངོན་པར་ཞེན་པ་ཡིན་སྟམ་ན། དེ་དག་གིས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་
ཏེ། གཟུགས་ཀྱི་སྤང་བོ་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཡང་དག་པ་ཉིད་དུ་མེད་པ་ལ་ཡང་
དག་པ་མ་ཡིན་པའི་རྟོགས་པ་ལས་དེར་རྟོག་པའི་སློབ་སློབ་བརྟགས་ཤིང་བརྗོད་པ་ཡིན་ནོ། །
མིང་དང་གཟུགས་ལ་མངོན་པར་ཞེན་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་བསྟན་པའི་ཕྱིར་དེ་དག་གིས་དེ་
ལ་བརྟགས་ན་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སློབ་སོ། ། ཏག་པ་དང་ཆད་པའི་མཐའ་གཉིས་ལ་མངོན་
པར་ཞེན་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ལས། ཏག་པ་ནི་དོན་བྱ་བ་དང་བྲལ་པའི་ཕྱིར་ན་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་
མི་རྟག་པ་ཁོན་ཡིན་ནོ་ཞེས་མིང་དང་གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་དེ་དག་འདྲིན་ཏེན་པའི་
ཐོས་པ་ལས་བྱུང་བ་ལ་སོགས་པའི་ཤེས་པས་མི་ཤེས་སོ། ། མི་ཤེས་པས་ནི་སྤར་བརྟགས་ལ། །
ཕྱི་ནས་དེ་ཉིད་དོན་ངེས་པ། ། གང་ཆོ་དངོས་ཉིད་མ་རྟོད་པ། ། དེ་ཆོ་དངོས་མེད་ག་ལ་ཡོད། །

ཅེས་བྱ་བར་སྒྲིམ་པར་འདིག་རྟེན་ལས་འདས་པས་མི་མཐོང་སྟེ། དེའི་ཕྱིར་དེ་མིང་དང་
གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དུ་ན་མེད་བཞིན་དུ་དེ་ལ་མངོན་པར་
ཞེན་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་རྟོག་གོ། ། མཐའ་གཉིས་ལ་ཆགས་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་བསྟན་པའི་ཕྱིར།
བརྟགས་ནས་མཐའ་གཉིས་ལ་མངོན་པར་ཆགས་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་གསུངས་ཏེ། དེ་ལ་ཞེན་པའི་
རྣམ་རྟོག་པས། ། ཞེས་བྱ་བར་དགོངས་སོ། ། ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་དང་རྣམ་པར་བྱང་བ་མི་
ཤེས་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་བསྟན་པའི་ཕྱིར། མངོན་པར་ཆགས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་
གསུངས་ཏེ། མངོན་པར་ཞེན་པའི་རྒྱ་དེའི་གཞི་དེའི་དམིགས་པ་ལ་གནས་ཏེ་རྒྱ་མཚན་དུ་བྱས་
ནས་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་དང་རྣམ་པར་བྱང་བའི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་རང་གི་ངོ་བོ་མི་ཤེས་པའི་
རྣམ་པར་རྟོག་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་འདས་པ་ནས་ད་ལྟར་བྱང་བའི་ཆོས་ཀྱི་བར་ལ་རྟོག་གོ། །
འཕགས་པའི་ལམ་ལ་མི་གནས་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་བསྟན་པའི་ཕྱིར། དེ་དག་གིས་བརྟགས་
ནས་མིང་དང་གཟུགས་ལ་མངོན་པར་ཞེན་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་གསུངས་ཏེ། མཐོང་བ་ལ་སོགས་པའི་
ལམ་ལ་གནས་པར་མངོན་པར་ཞེན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བྱ་བར་དགོངས་སོ། ། དེ་ལ་མིང་ནི་ཆོར་བ་
ལ་སོགས་པ་གཟུགས་ཅན་མ་ཡིན་པའི་སྤང་བོ་རྣམས་སོ། ། གཟུགས་ནི་གཟུགས་ཀྱི་སྤང་
བོའོ། ། དམིགས་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་བསྟན་པའི་ཕྱིར་དེ་དག་གིས་མེད་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་
ལ་བརྟགས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་གསུངས་ཏེ། དམིགས་པ་དེ་ལ་མངོན་པར་ཞེན་པས་ཞེས་བྱ་བར་
དགོངས་སོ། ། བདག་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་བསྟན་པའི་ཕྱིར་དེ་དག་གིས་མེད་པའི་
ཆོས་དེ་དག་ཅེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་ཏེ། བདག་ཡོད་ན་ནི་གཞན་དུ་ཤེས། ། བདག་
གཞན་ཆ་ལས་འདྲིན་དང་སྤང་། ། འདི་གཉིས་དང་ནི་འབྲེལ་པ་ལས། ། ཉེས་པ་ཐམས་ཅད་
འབྱུང་བར་འགྱུར། ། ཞེས་བྱ་བ་བདག་ལ་སོགས་པ་ལ་མངོན་པར་ཞེན་པ་ལས་ཆོས་དང་གང་
ཟག་ལ་བདག་མེད་པའི་མཚན་ཉིད་མཐོང་བའི་ལམ་ལ་སོགས་པའི་ལམ་ཡང་དག་པ་རི་ལྟ་བ་
བཞིན་དུ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་སྟེ་མ་བཞིན་དུ་མི་ཤེས་མི་མཐོང་ངོ་། ། རྣམ་པར་དག་པ་སྦྱེ་བ་
ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་བསྟན་པའི་ཕྱིར་ལམ་ཡང་དག་པ་རི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་མ་ཤེས་
མ་མཐོང་བས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་ཏེ། ཁམས་གསུམ་པ་འཁོར་བ་ལས་ངེས་པར་མི་
འབྱུང་བ་ནི་མི་འདའ་བའོ། ། གང་གི་ཕྱིར་རྣམ་པར་དག་པ་སྦྱེ་བ་ལ་སོགས་པ་ལ་མངོན་པར་

ཞེན་པས་མཆོག་གི་དོན་གྱིས་ན་ཡང་དག་པའི་མཐའ་ཞེས་བྱ་བ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཁོང་དུ་མི་ཆུང་
དོ། ། དེའི་ཕྱིར་རྒྱ་དེས་ན་བྱིས་པ་ཞེས་བྱ་བར་བཏགས་པའི་གྲངས་སུ་འགོ་ཞིང་མིང་ཐོབ་པོ། །
གཟུང་བའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་གཉིས་པ་གཉིན་པོའི་རྟེན་ཅན་བསྟན་པའི་ཕྱིར་དེ་དག་ཆོས་
བདེན་པ་ལ་ཡིད་མི་ཆེས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་ཏེ། ཆོས་ནི་གཉིན་པོའི་ཕྱོགས་ཀྱི་
མཆོན་ཉིད་དོ། ། བདེན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། ། ཡིད་མི་
ཆེས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དེ་ལ་མངོན་པར་ཞེན་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་ལྡན་པས་ཕྱིན་ཅི་ལོག་
ཏུ་བསྐྱབ་པའི་ཕྱིར་རང་གི་ངོ་བོ་ཉམས་སུ་ཁྱོང་བ་མེད་པས་མི་དད་ཅིང་ལྟག་པར་མི་མོས་སོ། །
ལྟག་པའི་སྒོ་ནས་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་སྐྱབ་པ་ཉིད་གསུངས་པ་ནི་ཡང་ཤུ་རིའི་བྱ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་
སོགས་པ་སྟེ། གཟུང་བའི་རྣམ་པར་རྟོག་པས་རྣམ་པར་བྱང་བའི་ཆོས་གང་ལ་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་
ལྟག་མཐོ། ། དེ་ཡང་འདི་ལྟར་ཡུལ་གྱི་དབྱེ་བས་དགྲར་འགྱུར་ཏེ། འདི་ལྟ་སྟེ་སྤངས་པའི་དོན་
གྱི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་། རྒྱུ་བའི་སྒོའི་དོན་གྱི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་། རིགས་ཀྱི་དོན་གྱི་རྣམ་
པར་རྟོག་པ་དང་། རྒྱུ་བའི་དོན་གྱི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་། སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་དོན་གྱི་རྣམ་པར་
རྟོག་པ་དང་། ས་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་དོན་གྱི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་། མཐོང་བའི་ལམ་གྱི་རྣམ་པར་
རྟོག་པ་དང་། བསྐྱེད་པའི་ལམ་གྱི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་། མི་སྒྲོབ་པའི་ལམ་གྱི་རྣམ་པར་རྟོག་
པའོ། ། དེ་སྐད་དུ་ཡང་། གཞི་དང་དེ་ཡི་གཉིན་པོ་ཡིས། ། གཟུང་བར་རྟོག་པ་རྣམ་པ་གཉིས། །
ཆོངས་དང་སྤངས་སོགས་བྱེ་བྲག་གིས། ། དེ་ནི་སོ་སོར་རྣམ་བ་དགྲ། ། ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །
དེ་ལ་ཁ་ཅིག་ན་རེ་གཟུང་བའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་པོ་ནི་གཞི་ཐམས་ཅད་པ་ཁོ་ན་ཡིན་ལ།
གཉིས་པ་ནི་རྣམ་པར་བྱང་བ་ཁོ་ནའི་གཞི་ཅན་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ནི་གཟུང་བའི་རྣམ་
པར་རྟོག་པ་འདི་གཉིས་ཀྱི་བྱང་པར་རོ། ། དེ་ལྟར་བྱས་ནས་བརྗོད་པ་ནི་གཟུང་བའི་རྣམ་པར་
རྟོག་པ་དང་པོ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་གཉིས་པ་ཡང་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཆོག་སྟེ་མ་དང་སྐྱར་རོ། ། རེ་
ཞིག་དང་པོ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་གཉིས་པ་ཡང་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་གཟུང་བའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་
དང་པོ་གཞི་ཐམས་ཅད་པ་བཞིན་ནོ། ། གཉིས་པ་ཁོ་ནར་འགྱུར་གྱི་དང་པོ་མ་ཡིན་པ་ནི་
དཔེར་ན་རྣམ་པར་བྱང་བ་ཅམ་གྱི་རྟེན་ཅན་གཟུང་བའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་གཉིས་པ་བཞིན་ནོ་
ཞེས་ཟེར་རོ། ། གཞན་དག་ན་རེ་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པའི་གཞི་ལ་བརྟེན་པ་ནི་དང་པོ་ཡིན་

ལ། རྣམ་པར་བྱང་བའི་གཞི་ལ་བརྟེན་པ་གཉིས་པ་ཡིན་པས་འདི་གཉིས་པ་མཉམ་པར་
འཆད་པའི་རང་བཞིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་འདི་གཉིས་ནི་ཐ་དད་པ་ཁོ་ནའི་ཞེས་ཟེར་རོ། ། འདི་ན་
པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་པོ་གང་ཟག་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་རྟེན་ཅན་གསུངས་པ་ནི། བཙམ་ལྡན་
འདས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་དེ་ལྟར་སློབ་ན་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་
སློས་སོ། ། དེ་ལྟར་བཤད་མ་ཐག་པའི་རིམ་པས་གཟུང་བའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་གཉིས་མི་བྱེད་
པར་འདི་ན་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་པོས་སློབ་ན་སློབ་བམ་ཅི་ཞེས་བྱ་བར་བསམས་པའོ། །
རྣམ་པར་རྟོག་པ་ནི་སློབ་པ་ཡིན་པར་མཆོངས་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་བཙམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་
སྤྱུལ་པ་ནི། མི་སློབ་སྟེ་ཞེས་བྱ་བ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དུ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ལྟག་མའོ། ། གཞན་དུ་མི་འཐད་
པའི་ཕྱིར་ཀུན་རྫོབ་དུ་ནི་ལས་དང་པོ་པ་འདི་ལྟར་སློབ་པོ་ཞེས་གསུངས་པ་ནི། ལྷ་རིའི་བྱ་ཞེས་
བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། ། ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ལ་སློབ་ཅེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ཆོག་གསུམ་ནི་
གོ་རིམས་བཞིན་དུ་སྒྱུར་བ་ལ་སོགས་པའི་གནས་སྐབས་ཡིན་པར་གཤེས་པར་བྱའོ། ། དེ་ཡང་
འདི་ལྟར་ཡུལ་གྱི་དབྱེ་བས་རྣམ་པ་དགུར་འགྱུར་ཏེ། འདི་ལྟ་སྟེ་རང་དབང་ཅན་གྱི་བདག་དུ་
རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་། གཅིག་སྤྱི་བདག་དུ་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་། རྒྱུ་བདག་དུ་རྣམ་པར་
རྟོག་པ་དང་། ལྟ་བ་པོ་ལ་སོགས་པའི་བདག་དུ་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་། ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་
པའི་རྟེན་གྱི་བདག་དུ་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་། འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བའི་རྟེན་གྱི་བདག་དུ་
རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་། མཐོང་བའི་ལམ་གྱི་རྟེན་གྱི་བདག་དུ་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་། བསྐྱེད་
པའི་ལམ་གྱི་རྟེན་གྱི་བདག་དུ་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་། རོན་བྱས་པའི་རྟེན་གྱི་བདག་དུ་རྣམ་
པར་རྟོག་པའོ། ། འདི་ན་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་གཉིས་ནི་སྦྱེས་བྱ་བ་ཏགས་པར་ཡོད་པའི་རྟེན་
ཅན་རོ། ། རྣམ་པར་རྟོག་པ་དེ་ལ་ཚོད་པ་ངན་པ་སྤང་བའི་སློན་ནས་གསུངས་པ་ནི་བཙམ་ལྡན་
འདས་གང་ཞིག་ཅེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། ། བཏགས་བཙམ་ཁོ་ནའི་སྦྱེས་བྱ་ནི་འདི་ན་པའོ་
ཞེས་མངོན་པར་ཞེན་ན་ལོག་པར་སྤང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་སྦྱུ་མའི་རང་བཞིན་གྱི་སྦྱེས་བྱ་ནི་སྦྱུ་
མའི་སྦྱེས་བྱ་སྟེ་བཏགས་པ་ཙམ་ཁོ་ན་དེ་ཡང་སློབ་པར་འགྱུར་ན་དེ་ལྟར་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ་
སེམས་མེད་པའི་ཕྱིར་རྟོག་ཡོངས་སུ་མཐོངས་པ་ཡང་སློབ་ན་ནི་ཐམས་ཅད་ཀྱང་སློབ་པར་
འགྱུར་བས་ཐར་པ་འབད་པ་མེད་པར་འབྱུང་བོ་ཞེས་བྱ་བའི་བསམ་པས་གང་ཞིག་འདི་སྐད་

དུ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་དེ་སྐད་འདི་ན་དེ་ལ་ལན་ཅི་སྐད་བསྟན་པར་བཟྱི་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་
ཆོག་གོ། ། གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ནི་ལོག་པར་སྤང་བའི་རང་བཞིན་དུ་མཉམ་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་
བས་ན་ཉིན་གཞན་མེད་པས་སྒྱུ་མའི་སྒྲེས་བྱ་དང་འདྲ་བས་བསྐྱབ་པར་བྱ་ཞིང་ཐར་པ་འབད་
པ་མེད་པར་འགྱུར་པ་ཡང་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བར་དགོངས་ནས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་
སྤྱུལ་པ་ནི། རབ་འབྱོར་དེ་བས་ན་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་འོ། ། གང་གི་ཕྱིར་ཁྱོད་དེ་སྐད་འདི་བ་
འདིར་བྱེད་ཉིད་ལ་དྲི་བར་བྱས་ཞེས་བྱ་བ་སྤྱར་དྲི་བར་བྱའོ་ཞེས་པ་འོ། ། བཅོམ་ལྡན་འདས་
ལེགས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ལ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ལེགས་སོ་ཞེས་ཁས་སྤངས་པར་བྱ་བ་
ནས་དེ་ལྟར་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ལྟར་ཉན་པ་དང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཉན་པར་གྱུར་པ་འོ། ། དེ་
ལྟར་ཅི་ཞིག་ཉན་ཅེ་ན་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་སོ། ། ལན་ནི་
བཅོམ་ལྡན་འདས་སྒྱུ་མ་དེ་གཞན་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསལ་དོ། ། བཅོམ་ལྡན་འདས་
འདི་དག་གཞན་པ་ཉིད་མ་ལགས་ཏེ་གང་གི་ཕྱིར་སྒྱུ་མ་དེ་གཞན་ལ་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་དེ་
གཞན་མ་ལགས་ཏེ། གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ཉིད་སྒྱུ་མ་ལགས་སོ། ། སྒྱུ་མ་ཉིད་གཟུགས་ལགས་
སོ་ཞེས་བྱ་བ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དུ་ན་གཅིག་དང་དུ་མའི་ངོ་བོ་ཉིད་དང་བུལ་བས་འདི་དག་དངོས་
པོ་མེད་པ་ཉིད་ཡིན་པས་ལོག་པར་སྤང་བའི་རང་བཞིན་དུ་མཚུངས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བསམས་
པ་འོ། ། སྒྱུ་མ་དང་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་པན་ཚུན་གཅིག་པ་ཉིད་དུ་བསྟན་པ་ན་སྒྱུ་མའི་སྒྲེས་
བྱ་དང་འདྲ་བས་བསྐྱབ་པར་བྱའོ་ཞེས་བསྟན་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར། རབ་འབྱོར་འདི་ཅི་སྒྲུམ་དུ་
སེམས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་ཏེ། འདིར་འཕགས་པ་རྣམ་པར་གྲོལ་གྱིས་ཉེ་བར་ལེན་
པའི་ཕྱང་པོ་ལྷ་པོ་སྒྱུ་མ་དང་འདྲ་བ་འདི་ལ་བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་འདུ་ཤེས་ཏེ་
མཚན་མར་འཛིན་པ་འོ། ། བདག་པོ་ཞེས་དངོས་པོ་དང་བཅས་པར་ཤེས་པ་ནི་ཀུན་ཤེས་པ་འོ། །
ཤེས་པ་དང་ཤེས་བྱ་དག་ལ་གཟུང་བ་དང་འཛིན་པའི་རྣམ་པར་མངོན་པར་ཞེན་པའི་རྣམ་པར་
ཤེས་པ་ནི་རྣམ་པར་རིག་པ་འོ། ། གཞན་གྱིས་བློན་པ་དང་རྣམ་པར་རིག་པ་དངོས་པོ་གཞན་
དང་འབྲེལ་པའི་ཐ་སྙད་སྤྲོ་ཆོགས་པ་ནི་ཐ་སྙད་དོ་ཞེས་བཤད་དོ། ། བཙུན་པ་གྲོལ་གྱིས་ནི་
རིགས་ཀྱི་གནས་སྐབས་སུ་ནི་བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའ་ཞེས་བྱ་བའི་མིང་ཡིན་ཏེ། མིང་འབའ་
ཞིག་གོ། ། སེམས་བསྐྱེད་བའི་གནས་སྐབས་སུ་ནི་ཤེས་པས་ན་ཀུན་ཤེས་པ་འོ། ། མཉམ་པར་

ཤེས་པ་ནི། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཞེས་བྱ་བའི་མིང་གང་ལ་མཉམ་པར་ཤེས་པའི་སེམས་
འཇུག་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་པ་དེ་ནི་མཉམ་པར་ཤེས་པ་ཡིན་ཏེ། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་མཉམ་
པར་ཤེས་པའི་རྒྱ་མཚན་ཅན་ཡིན་ནོ། ། སྒྱུར་བའི་ས་བདུན་པོ་ལ་ནི་ཆོས་ཐམས་ཅད་བཏགས་
པ་ཅམ་དུ་གཏོགས་པས་ནམ་པར་རིག་པའོ། ། བརྒྱད་པ་ལ་སོགས་པར་ནི་མཚན་མ་མེད་པ་
ལྷན་གྱིས་བྱུང་བའི་ལམ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་ཐ་སྙད་ཅམ་དུ་མངོན་པར་བརྗོད་པས་ཐ་སྙད་ཅེས་བྱ་
བ་ཡིན་ནོ་ཞེས་འཆད་དོ། ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ནི་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ལོགས་ཤིག་ན་
ཡོད་པར་མི་འཐད་པར་ཁས་སྐྱང་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དེ་དེ་བཞིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་
གསལ་ཏེ། རིག་པ་ལ་ལན་གཉིས་སྒྲིབ་སོ། ། བཅོམ་ལྷན་འདས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་
དཔའ་ཆེན་པོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ནི་ཉེ་བར་བསྐྱབ་པ་ཡིན་ཏེ། ། གང་གི་ཕྱིར་དེ་ལྟར་ཡིན་
པའི་རྒྱ་དེས་ན་ཉེན་གཞན་མེད་པས་ངེ་ལྟར་འཁོར་བའི་ལས་ཀྱི་རྒྱ་མ་ལས་སྦྱིས་བ་དེ་བཞིན་
དུ་འཇིག་ཉེན་ལས་འདས་པའི་ཆོས་ནམས་ཀྱང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རྒྱ་མ་ལས་བྱུང་བ་ཡིན་པས་མངོན་
པར་ཞེན་པ་མེད་པའི་སྒྱུར་བས་སྦྱ་མའི་སྦྱིས་བྱ་ལྟར་སྒྲ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྗོགས་པའི་
བྱང་ཆུབ་ལ་བསྐྱབ་པར་བྱའོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འཐད་པ་ཡིན་ནོ། ། ཐར་པ་འབད་པ་མེད་པར་
འབྱུང་བ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། གང་གི་ཕྱིར་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཤེས་པ་ཉིད་ནི་ཐར་པ་ཐོབ་པར་བྱེད་པ་
ཡིན་གྱི། མ་ཤེས་པར་ནི་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བར་དགོངས་སོ། ། སྦྱ་མའི་སྦྱིས་བྱ་ཉིད་ཡིན་ན་
ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་དང་རྣམ་པར་བྱང་བའི་གནས་སྐབས་སུ་ངེ་ལྟར་འགྱུར་སྒྲུམ་དུ་དོགས་
པ་དེ་ཅིའི་སྦྱད་དུ་ཞེན་ཞེས་བྱ་བས་བསུ་ནས། བཅོམ་ལྷན་འདས་འདི་ལྟ་སྟེ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་
སོགས་པ་གསུངས་སོ། ། ཉེ་བར་ལེན་པའི་སྤང་པོ་ལྷ་པོ་དེ་དག་ཉིད་ཅེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ལ།
ཉེ་བར་ལེན་པའི་སྤང་པོ་ལྷ་པོ་ནི་ཟག་པ་དང་བཅས་པའི་གཟུགས་ལ་སོགས་པའོ། ། ཟག་པ་
མེད་པའི་སྤང་པོ་ལྷ་པོ་ཡོངས་སུ་བསྐྱབ་པའི་ཕྱིར་སྤང་པོ་ལྷ་པོ་དེ་དག་ཉིད་ཀྱང་ཞེས་བྱ་བ་དེ་ནི་
ཁོང་ནས་དབྱུང་ངོ། ། ངེ་ལྟར་མཐོང་བའི་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་དང་རྣམ་པར་བྱང་བའི་
གནས་སྐབས་ཉིད་ཀྱང་སྦྱ་མའི་སྦྱིས་བྱ་ལྟ་བུའོ་ཞེས་བྱ་བར་བསམས་པའོ། ། ཡང་ངེ་ལྟར་ན་སྦྱ་
མའི་སྦྱིས་བྱ་ཉིད་ཡིན་སྒྲུམ་དུ་དོགས་པ་དེ་ཅིའི་སྦྱད་དུ་ཞེན་ཞེས་བྱ་བས་བསུ་ནས། འདི་ལྟར་
ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྒྲོས་ཏེ། དོན་སྒྲིབ་ཟིན་པ་ཡང་རྣམ་པ་གཞན་གྱིས་དོགས་པར་བྱས་པ་

ནི་སྒྲོམ་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་སྒྲོམ་ཏེ་བཤད་པའི་ཉེས་པ་ཡོད་པར་མི་བརྟགས་ཏེ། ཐམས་ཅད་དུ་
ཡང་འདི་བཞིན་དུ་ཤེས་པར་བྱའོ། ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་གཟུགས་ནི་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུར་གསུངས་
ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི། ཉེ་བར་ལེན་པའི་སྤང་པོ་ལྟ་བུ་འདི་ལ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཞེས་བྱ་བར་
འདུ་ཤེས་པ་དང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ན། དེ་མ་ཐག་ཁོ་ནར་བཅོམ་ལྡན་
འདས་ཀྱིས་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ནི་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུར་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། དབང་པོ་དུག་ནི་
མིག་ལ་སོགས་པའོ། ། རྣ་པར་ཤེས་པ་ཡུལ་དང་བཅས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ལྷག་མ་སྟེ། འདི་ལྟར་
སྤང་པོ་ལྟ་བུ་ཞེས་དེ་མ་ཐག་དུ་འཐད་པར་འགྱུར་རོ། ། རྣམ་པར་ཤེས་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་དབང་
པོ་དུག་ཡིན་ཏེ། ཤེས་པ་ཉིད་དེ་ལྟ་བུའི་རྣམ་པར་སྤང་བའི་ཕྱིར་རོ། ། དབང་པོ་དུག་ཀྱང་སྣ་མ་
བཞིན་དུ་གཟུང་བར་བྱའོ། ། འཛིན་པར་རྟོག་པ་སྦྱེས་བྱ་བརྟགས་པར་ཡོད་པའི་རྟེན་ཅན་
བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ཡང་ཡུལ་གྱི་དབྱེ་བས་དགྲར་འགྱུར་ཏེ། འདི་ལྟར་སྤང་པོ་བརྟགས་པའི་
རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་། སྦྱེ་མཆེད་དུ་བརྟགས་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་། ཁམས་སུ་བརྟགས་
པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་། རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་པར་འབྱུང་བར་བརྟགས་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་
དང་། རྣམ་པར་བྱང་བར་བརྟགས་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་། མཐོང་བའི་ལམ་དུ་བརྟགས་
པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་། བསྐྱོམ་པའི་ལམ་དུ་བརྟགས་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་། བྱང་
པར་གྱི་ལམ་དུ་བརྟགས་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་། མི་སྒྲོབ་པའི་ལམ་དུ་བརྟགས་པའི་རྣམ་
པར་རྟོག་པའོ། ། དེ་སྐད་དུ་ཡང་། རྩལ་དང་བརྟགས་པའི་རྟེན་ཅན་གྱི། འཛིན་པའང་རྣམ་པ་
གཉིས་སུ་འདོད། ། རང་དབང་བདག་སོགས་ངོ་བོ་དང་། ། སྤང་སོགས་རྟེན་ལ་དེ་བཞིན་ནོ། །
ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། རྣམ་པར་རྟོག་པ་བཞི་དང་ལྡན་པ་བསྟན་ནས། ད་ནི་ཐབས་ལ་
མཁས་པའི་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་གྱི་རང་བཞིན་ཡོངས་སུ་འཛིན་པ་བསྟན་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་
ཐེག་པ་ལ་གསར་དུ་བྱགས་པའི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། ཐེག་པ་ལ་གསར་
དུ་བྱགས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ལ་འཕྲུལ་དུ་བྱགས་པའོ། ། འདི་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཟབ་
པ་དང་རྒྱ་ཆེན་པོ་དམིགས་པ་ལ་སོགས་པའི་བྱང་པར་གྱིས་བྱང་བྱགས་པའོ། ། དངང་ཞིང་
ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ལ་དེ་ལ་གནས་མ་ཡིན་པ་ལ་འཛིགས་པ་ནི་དངང་པ་སྟེ། ལམ་ངན་པ་
དང་འབྲས་པའོ། ། རྒྱན་དུ་འཛིགས་པ་ནི་སྒྲག་པ་སྟེ་འཛིགས་པ་སྦྱེས་པ་སྤྲོལ་མ་ལྟོག་པའི་ཕྱིར་

རོ། ། སྒྲག་པ་ངེས་པར་གྱུར་པ་ནི་ཀུན་ཏུ་སྒྲག་པ་དང་ལྡན་པ་སྟེ། བྱམ་ཁིང་འགོང་ལ་འགྱོད་
པར་མི་འགྱུར་རམ་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཆོག་གོ། ། སྒྲིག་པའི་གྲོགས་པོའི་ལག་ཏུ་སོང་བར་གྱུར་ན་
ནི་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཀུན་རྫོབ་དང་དོན་དམ་པའི་དབྱེ་བ་མ་བྱས་པར་ཐོག་མ་མེད་པའི་དུས་ནས་
གོམས་པར་བྱས་པའི་དམིགས་པ་བཀའ་སྟེ་མདོ་ཁོ་ནར་ལས་དང་པོ་བ་ལ་སྐྱེ་བ་མེད་པ་ལ་
སོགས་པ་སྟོན་པར་བྱེད་པ་ནི་དབྱལ་བ་ལ་སོགས་པའི་འབྲས་བུ་དང་དམ་པའི་ཆོས་སྤྱོད་བར་
བྱེད་པའི་སྒྲིག་པའི་རྒྱར་འགྱུར་བ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་སྒྲིག་པའི་གྲོགས་པོའོ། ། དེའི་ལག་ཏུ་
སོང་བར་གྱུར་བ་ནི་གཟུང་བའི་འོས་སུ་གྱུར་པ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཏོ། ། སྒྲིག་པའི་སློན་སྒྲུབ་རྫོགས་
པའི་དོན་རྗེས་སུ་འགོ་བའི་སློན་སྒྲུབ་བརྗོད་ན་ཤིན་ཏུ་བསྟན་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དགེ་
བའི་བཤེས་གཉེན་གྱི་ལག་ཏུ་སོང་བར་གྱུར་ན་ནི་ཞེས་གསུངས་སོ། ། སེམས་མ་བྱམ་ཁིང་མི་
སྒྲག་པ་ལ་སོགས་པའི་ཐབས་ལ་མཁས་པས་བསམ་པ་རི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་ས་བདག་གི་རྒྱལ་
པོའི་བཙུན་མོ་སྒྲུག་བཤི་བ་བརྟའི་སྤྱོད་པའི་ཚུལ་དུ་རིམ་གྱིས་དངོས་པོ་མ་ལུས་པ་བདག་མེད་
པ་ལ་སོགས་པ་སྟོན་པར་བྱེད་པ་སེར་སྣ་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་དང་བྲལ་བ་ནི་བདེ་འགྲོ་ལ་
སོགས་པའི་འབྲས་བུ་ཐོབ་པར་བྱེད་པ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ཏོ། ། དེའི་
ལག་ཏུ་སོང་བར་གྱུར་པ་ནི་སྣ་མ་བཞིན་ནོ། ། གང་དེ་དག་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ལ་གང་
ཟག་གང་ལྟ་སྦྱིན་ལ་སོགས་པའི་གང་ཟག་དེ་དག་ལ་སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པའི་ས་རོལ་དུ་བྱིན་པ་
ནམས་ཀུན་རྫོབ་དང་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་ལས་མི་འདའ་བའི་ཚུལ་དུ་ཕན་པ་ཐོབ་པར་བྱ་
བའི་ཕྱིར་སྣ་མ་བཞིན་དུ་རྗེས་སུ་སྟོན་ཅིང་འདོམས་པ་ནམས་དང་། ཡང་གང་ཞིག་ལྟ་སྦྱིན་ལ་
སོགས་པ་ལ་དེ་དག་ལ་ཕན་པ་མ་ཡིན་པ་ལས་བསྐྱོག་པའི་ཕྱིར་བདུད་གྱི་ལས་ནམས་སྟོན་
པའོ། ། རི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། བདུད་གྱི་ཉེས་པ་ནི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་སོ། ། བདུད་གྱི་
ཉེས་པ་ནི་འདི་ལྟ་བུར་རིག་པར་བྱ་ཞེས་པ་ནི་བདུད་པར་ཆོད་བྱ་བའི་ཕྱིར་སངས་རྒྱས་གྱི་ཆ་
ལྷགས་སུ་འོངས་ནས་བྱིད་ལ་སྤྲ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་གྱིས་ཅི་ཞིག་
བྱ་ཞེས་མ་འོངས་པའི་དོན་དང་འབྲེད་པར་བྱེད་པའོ། ། བདུད་གྱི་ཉེས་པ་ནི་འདི་དག་ཡིན་
ཞེས་བྱ་བ་ནི་དེ་བཞིན་དུ་ཁྱོད་ལ་ཤེས་རབ་གྱི་ས་རོལ་དུ་བྱིན་པ་འདི་བ་ལ་སོགས་པ་ཉམས་སུ་
ལེན་པས་ཅི་ཞིག་བྱ་ཞེས་ད་ལྟར་བྱུང་བའི་དོན་དང་འབྲེད་པར་བྱེད་པའོ། ། དེས་བྱེ་བའི་

སྟོབས་ཀྱིས་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་བདག་གིས་བྱས་པ་དང་སྤངས་པའི་ལས་བསྟན་པའི་ཕྱིར་
བདུད་ཀྱི་ལས་ནི་འདི་ལྟ་བུ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་སོ། ། ཤེས་ནས་གང་ཞིག་བྱ་བ་དེ་
ནི་འདི་དག་རྟོགས་ནས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། ། རབ་འབྱོར་འདི་ནི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་
པ་ནི་ཉེ་བར་བསྟུ་བའོ། ། གོ་ཆ་ཆེན་པོ་བགོས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འོག་ནས་བཤད་པའི་གོ་ཆའི་
སྒྱབ་པ་དང་ལྡན་པའོ། ། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ལ་ཡང་དག་པར་ཞུགས་པ་ཞེས་བྱ་བ་དེ་ནི་དེ་བཞིན་
དུ་འཇུག་པའི་སྒྱབ་པ་དང་ལྡན་པའོ། ། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ལ་ཡང་དག་པར་གནས་པ་ཞེས་བྱ་བ་
ནི་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་དེ་ཉིད་ལ་བཅུན་པའོ། ། དེ་ལྟར་ན་དང་པོ་དེར་ཞུགས་པ་ཡིན་ལ། ཕྱིས་ནི་
གནས་པར་འདོད་དོ། ། དེ་རྒྱད་དུ་ཡང་། སེམས་མི་འགོང་པ་ཉིད་ལ་སོགས། ། རོ་བོ་ཉིད་མེད་
སོགས་སྟོན་བྱེད། ། དེ་ཡི་མི་མཐུན་སྒྲུགས་པོར་བ། ། རྣམ་པ་ཀུན་དུ་ཡོངས་འཛིན་ཡིན། ། ཞེས་
གསུངས་སོ། ། མདོ་སྡེ་ནི་མདོ་གཞན་གྱི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ནས་བཤད་པར་བྱའོ་ཞེས་བྱ་བའི་
བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་བཀའ་ཉིད་ཀྱིས་སྟོང་ཕྱག་ཉི་ཤུ་ལྟ་བུའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་པ་དང་། ། སྟོན་
གྱི་སྟོབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་ལ་སོགས་པས་བཤད་པའི་རིམ་པ་ལ་བརྟེན་ཅིང་། མདོན་པར་
རྟོགས་པའི་རྒྱན་གྱི་ཆོག་ལེའུར་བྱས་པ་དང་ཡང་བསྟུན་ནས་དགོངས་པ་ཅན་དང་ཁོང་ནས་
ད་བྱང་པ་ལ་སོགས་པའི་ཆོག་བྱས་ནས་བཤད་པ་དང་། ། དེ་བཞིན་དུ་ཐུན་མོང་གི་སྒྲ་ཡང་
སྐབས་ལ་སོགས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་བྱུང་པར་ལ་འཇུག་པའི་ཕྱིར་དང་། ། བརྗོད་པར་འདོད་པའི་
གཞན་དབང་ཉིད་ཀྱིས་ངེ་རྒྱད་དུ་བཤད་པའི་དོན་གསུང་རབ་དང་མི་འགལ་བ་ལ་སྒྲ་འཇུག་
པའི་ཕྱིར་དང་། ། དེ་དགག་པའི་ཆོག་མེད་པའི་ཕྱིར་བཤད་པ་འདི་ནི་གཞུང་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་
པ་ཉིད་ཡིན་ནོ། ། དེ་བས་ན་གཞུང་དང་མི་མཐུན་པ་ཁོ་ན་ངེ་ལྟར་བཤད་ཅེས་བརྟག་པར་མི་
བྱའོ། ། གཞན་དུ་ན་གལ་ཏེ་ཚུལ་འདི་ལ་མ་བརྟེན་ན་དེའི་ཆེ་གསུང་རབ་ཀྱི་བཤད་པ་ཉིད་དུ་
མི་འགྱུར་ཏེ། སྒྲ་ནི་བརྗོད་ལས་བྱུང་པ་ཉིད་ཀྱིས་དོན་དུ་མ་ལ་འཇུག་པས་སོ་སོར་ངེས་པའི་དོན་
ཡོངས་སུ་འཛིན་ན་སོམ་ཉིར་འགྱུར་པའི་ཕྱིར་རོ། ། གཞན་ཡང་འདི་ནི་འཕགས་པ་ཐོགས་
མེད་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་བཤད་པ་བྱིས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཆད་མར་བྱའོ། ། དེ་ཡང་འདི་
རྒྱད་དུ། འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་གསུང་རབ་མ་ལུས་པའི་དོན་ཐུགས་སུ་རྒྱུད་ཅིང་རྟོགས་པ་
ཐོབ་པ་ཡིན་དུ་བློན་ཀྱང་སྟོན་ཏེ་གསུང་མང་བ་དང་། ། སྟོན་ཏེ་གསུངས་པ་ཡིན་པའི་སྒྲུགས་ལ་

ཡང་ཆོག་སོ་སོའི་རྣམ་པར་བཅད་པ་མ་གཟིགས་པ་དང་། ཟབ་པ་ཉིད་ཀྱིས་ན་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་
རོལ་ཏུ་བྱིན་པའི་དོན་དཔོགས་པར་མ་དཔྱད་ནས་ཡིད་མི་བདེ་བ་རྗེས་སུ་ཐོབ་པར་གྱུར་ཏོ། །
དེ་ནས་དེའི་དོན་དུ་བཅོམ་ལྡན་འདས་འཕགས་པ་བྱམས་པས་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་
པའི་མདོ་བཤད་པ་དང་མདོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་གྱི་ཆོག་ལེའུར་བྱས་པ་མཛད་དོ། ། དེ་
གསན་ནས་སློབ་དཔོན་འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་དང་དབྱིག་གཉེན་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་
ཀྱང་བཤད་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་རྗེས་སུ་ཐོས་ཏེ། ཞར་ལ་འོངས་བས་ཆོག་གོ། ། སྐབས་པ་དང་ལྡན་པ་
ལ་ངེས་པར་འབྱེད་པའི་ཆ་དང་མཐུན་པ་ཇི་སྐད་དུ་བཤད་པ་དང་མཐོང་བའི་ལམ་ལ་སོགས་
པ་གཞན་དག་ཀྱང་འབྱུང་བས། ངེས་པར་འབྱེད་པའི་ཆ་དང་མཐུན་པའི་དེ་མ་ཐག་ཏུ་གྱུར་པ་
ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཀྱི་རང་བཞིན་བསྟན་པའི་བྱིར། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་གང་འདི་སྐད་དུ་
ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་སོ། ། འདི་སྐད་དུ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་གང་འདི་སྐད་དུ་
འདི་དག་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོའི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་
པ་དང་། གང་ཡང་མདོ་སྟེ་གཞན་དག་ལས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་ཞེས་
གསུངས་བ་དེ་ལ། ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཀྱི་རང་བཞིན་ཡིན་ན་ཆོག་སྟེ་མ་དང་མདོ་སྟེ་གཞན་དག་
གི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཞེས་བྱ་བའི་གཞིའི་དོན་གང་ཡིན་ཏེ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་
གཞིའི་དོན་གང་ཡིན་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན་ནོ། ། ལན་བསྟན་པའི་བྱིར་རབ་འབྱོར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་
སོགས་པ་གསུངས་ཏེ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་གཞིའི་དོན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་གང་
ཡིན་པ་དེ་ནི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དུ་ན་གཞིའི་དོན་མེད་པའི་གནས་ཀྱི་དོན་མེད་པ་ཡིན་པས་ཏེ།
རིགས་མེད་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཏོ། ། རྟོག་པ་མེད་པར་ནི་གྲོལ་བ་ཡོད་པར་མི་འཐད་
པས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་རྟོགས་བཞིན་དུ་ཇི་ལྟར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཞེས་བྱ་བའི་
གཞིའི་དོན་མེད་པ་ཡིན་སྟེ་དུ་དོགས་པ་དེ་ཅིའི་བྱིར་ཞེན་ཞེས་བྱ་བས་བསྟན་ནས། རབ་
འབྱོར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་སོ། ། ཆོས་ཐམས་ཅད་ཆགས་པ་མེད་པར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་
གང་གི་བྱིར་གཞན་དུ་རྟོགས་པ་མི་འཐད་པས་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་གཞི་དང་དེའི་མཚན་མ་ལ་
མདོན་པར་ཞེན་པ་མེད་པས་ཆགས་པ་མེད་པར་གྱུར་པ་ན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་རྟོགས་པར་བྱ་
བའི་བྱིར་སྐྱེ་མའི་སྐྱེས་བུ་ལྟར་སློབ་པ་དེའི་བྱིར་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དུ་ན་ཉེན་གྱི་དོན་ཡོད་པར་ཇི་

ལྟར་འགྱུར་ཞེས་བྱ་བར་དགོངས་སོ། ། ཡང་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ནི་སྐྱབ་པའི་ཆོས་ཀྱི་གནས་སྐབས་ཀྱི་
ཁྱད་པར་ཀྱི་དབྱེ་བས་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ཁོ་ན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་གཞིར་
གྱུར་པ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམ་པ་བཅུ་གསུམ་ལ་ནི་རིགས་ཞེས་བྱ་བར་བཤད་དོ། ། དེ་ལ་
རེ་ཞིག་དང་པོར་འཇིག་རྟེན་པའི་ངེས་པར་འབྱེད་པའི་ཆ་དང་མཐུན་པ་རྣམས་ཀྱི་སྐྱེ་བའི་
རྟེན་ཡིན་ནོ། ། དེའི་འོག་ཏུ་ནི་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པ་མཐོང་བའི་ལམ་དང་བསྟོམ་པའི་
ལམ་དག་གི་ལོ། ། དེའི་འོག་ཏུ་དེ་དག་སྐྱེས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་རྒྱན་པོ་བྱང་བ་དང་སྒོ་འཕར་
བཅད་པ་དང་འདྲ་པར་དུས་མཉམ་དུ་གཉེན་པོ་མཐའ་དག་སྐྱེ་བ་དང་མི་མཐུན་པའི་སྟོགས་
འགག་པ་དག་གིས་སོ། ། དེའི་འོག་ཏུ་དེ་དག་མི་དམིགས་པས་མི་མཐུན་པ་དང་གཉེན་པོའི་
སྟོགས་གཉིས་འགོག་པ་དང་སྐྱེ་བ་དང་ལྷན་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་སྤངས་པ་ཡིན་ནོ། ། དེའི་
འོག་ཏུ་སྟོན་གྱི་སྟོན་ལམ་དང་སྐྱེན་པ་ལ་སོགས་པ་ཐབས་ལ་མཁས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་འཁོར་བ་
དང་མུ་ངན་ལས་འདས་པ་ལ་མི་གནས་པའི་མཆན་ཉིད་ཀྱིས་ཤེས་རབ་དང་ཐབས་དག་གི་
ཡིན་ནོ། ། དེའི་འོག་ཏུ་དེ་དག་སྐྱེས་པས་ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་པ་དང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་
ཆོས་ཀྱི་ཡིན་ནོ། ། དེའི་འོག་ཏུ་བསམ་པ་རི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་གཞུག་པ་ལ་སོགས་པ་ལ་ལྷེ་མ་པོར་
དགོངས་པའི་སྒོ་ནས་ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་ལམ་ལ་དགོད་པའི་མཆན་ཉིད་ཀྱིས་གཞན་གྱི་དོན་གྱི་
གོ་རིམས་ཀྱི་ཡིན་ནོ། ། དེའི་འོག་ཏུ་འཁོར་བ་རི་སྲིད་པར་མཆན་མ་མེད་ཅིང་ལྷན་གྱིས་གྲུབ་
པར་གཞན་གྱི་དོན་གྱི་ཡེ་ཤེས་འབྱུང་བའི་རྟེན་ཡིན་ནོ། ། དེ་བས་ན་དེ་ལྟར་རྟོགས་པའི་གོ་
རིམས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་འདི་ནི་གོ་རིམས་ཡིན་ནོ། ། འདིས་ཀྱང་རྟོགས་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་
བསྐྱུས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་འདི་དག་ཁོ་ན་བསྟན་གྱི་མ་ཆང་བ་དང་ལྷག་པར་ཡང་མ་ཡིན་ནོ། །
དེ་བཞིན་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་རྟེན་གྱི་དངོས་པོ་འཕངས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་
པ་འདིར་དོན་འདི་ཐམས་ཅད་འཕངས་པ་ཉིད་ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། ། ཉི་མེ་ལྷ་སྟོང་པ་
ལས་རྟེན་གྱི་དབང་དུ་མཇུག་ནས་དོན་རེ་རེ་ཞིང་བསྟན་པའི་ཤེས་པར་བྱེད་པ་ཉིད་ཀྱི་གཞུང་
ཡོད་མོད་ཀྱི། འདིར་ནི་གཞུང་མངས་ཀྱིས་འཇིགས་པས་མ་བྲིས་སོ། ། དེ་སྐད་དུ་ཡང་། རྟོགས་
པ་ཡི་ནི་ཆོས་རྒྱུག་དང་། ། གཉེན་པོ་དང་ནི་སྟོང་བ་དང་། ། དེ་དག་ཡོངས་སུ་གཞུགས་པ་
དང་། ། ཤེས་རབ་སྟོང་བཅེར་བཅས་པ་དང་། ། སྟོབ་མ་ཐུན་མོངས་མིན་ཉིད་དང་། ། གཞན་གྱི་

དོན་གྱི་གོ་རིམ་སྤང་། ། ཡེ་ཤེས་ཚེ་ལ་བ་མི་མངའ་བར། ། འདུག་པའི་རྟེན་ལ་རིགས་ཞེས་བྱ། །
ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། གལ་ཏེ་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཁོ་ན་འཕགས་པའི་ཆོས་རྣམས་རྟོགས་
པའི་རྒྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དེའི་བདག་ཉིད་ཅན་གྱི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སྤྲོ་ན་མེད་པའི་སངས་
རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་རང་བཞིན་དུ་གནས་པའི་རིགས་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་མིང་ཅན་ཡིན་ན། དེའི་
ཆེ་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཁོ་ན་སྤྱིར་གནས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་འདི་ནི་ཐོག་མ་མེད་པའི་དུས་ནས་
འོངས་པ་ཆོས་ཉིད་ཀྱིས་ཐོབ་པའི་རང་བཞིན་དུ་གནས་པའི་རིགས་སོ། ། འདི་ནི་སྟོན་དག་
བའི་རྩ་བ་ལ་གོམས་པས་ཐོབ་པ་ཡང་དག་པར་སྤངས་པའོ། ། འདི་ནི་རྟེན་ཆེན་པོས་ཀྱང་མི་
འཕྲོགས་པའི་ཕྱིར་ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་དང་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་རིགས་སུ་ངས་
པ་ཡིན་ནོ། ། འདི་ནི་རྟེན་གྱིས་འཕྲོགས་པའི་ཕྱིར་ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་པའི་རིགས་སུ་མ་ངས་པ་
ཡིན་ནོ་ཞེས་རིགས་ཀྱི་དབྱེ་བ་ཐ་དད་པར་རུང་བ་མ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། ཇི་ལྟར་ཉན་ཐོས་ལ་
སོགས་པའི་ཐེག་པ་རྟོགས་པའི་རིམ་གྱིས་དམིགས་པ་དེ་བཞིན་དུ་འཕགས་པའི་ཆོས་རྟོགས་
པར་བྱ་བའི་ཕྱིར། ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་རྒྱུ་འོ་བོར་རྣམ་པར་གཞག་བའི་སྒོ་ནས་རིགས་ཉིད་དུ་ཐ་
སྟོང་འདོགས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ལན་ཡིན་ནོ། ། ཡང་དཔེར་ན་འཇིམ་པ་གཅིག་ལས་མངོན་པར་
གྱུབ་ཅིང་མེ་ལྷེ་གཅིག་གིས་སོ་བཏང་བའི་རྟེན་བུམ་པ་ལ་སོགས་པ་བརྟེན་པ་སྤང་ཆེ་དང་།
ཁར་ལ་སོགས་པའི་སྟོན་དུ་གྱུར་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཐ་དད་པ་དེ་བཞིན་དུ་རྟེན་པའི་ཆོས་ཐེག་པ་
གསུམ་གྱིས་བསྟུས་པ་རྟོགས་པར་བྱ་བ་ཐ་དད་པ་ཉིད་ཡིན་པས་རྟེན་ཐ་དད་པ་ཉིད་དུ་
བཏགས་པ་ལ་ཉེས་པ་མེད་དོ། ། དེ་སྐད་དུ་ཡང་། ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ལ་དབྱེར་མེད་ཕྱིར། །
རིགས་ནི་ཐ་དད་རུང་མ་ཡིན། ། རྟེན་པའི་ཆོས་ཀྱི་བྱེ་བྲག་གིས། ། དེ་ཡི་དབྱེ་བ་ཡོངས་སུ་
བརྗོད་ཏེ་ཅེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། ངས་པའི་ཆོག་ནི་ཡོན་ཏན་སྒོལ་པའི་དོན་གྱིས་ན་ཆོས་ཀྱི་
དབྱིངས་ལ་རིགས་ཞེས་བྱ་སྟེ་དེ་ལས་ཡོན་ཏན་དེ་དག་སྟེ་ཞིང་འབྱུང་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བའི་
ཐ་ཆོག་གོ། ། དེའི་ཕྱིར་འཕགས་པའི་གང་ཟག་ཐམས་ཅད་ནི་འདུས་མ་བྱས་ཀྱིས་རབ་དུ་བྱེ་བ་
ཡིན་ནོ་ཞེས་ངས་པའི་ཆོག་ནི་སེམས་བསྐྱེད་པ་དང་ཐར་པ་དང་ངས་པར་འབྱེད་པའི་ཆ་དང་
མཐུན་པ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཀྱི་སྟོན་དུ་འགྲོ་བ་དེ་ཡིན་པས། དང་པོ་ཁོ་ནར་རིགས་བཤད་
པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་ནམ། ཅིའི་ཕྱིར་འདི་ལྟར་བཤད་ཅེ་ན། དེ་ནི་བདེན་མོད་ཀྱི། དེ་ནི་དོན་གྱི་

གོ་རིམས་ཡིན་ལ། འདི་ནི་དང་པོ་འབྲས་བུ་བཤད་ནས་རྒྱ་ཕྱིས་བསྟན་པ་ཡིན་པས་བཤད་
པའི་གོ་རིམས་ཡིན་པའི་བྱིར་ཉེས་པ་མེད་དོ། ། ཉེན་གྱི་འོག་ཏུ་ངེ་སྐད་དུ་བཤད་པའི་སྐབ་པའི་
ཉེན་དུ་གྱུར་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་དམིགས་པ་གང་ཡིན་སྟེ་མ་པ་ལ་དམིགས་པ་བསྟན་
པའི་བྱིར་རབ་འབྱོར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་ནི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཅེས་བྱ་
བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། གང་གི་བྱིར་དམིགས་པའི་གནས་སུ་གྱུར་པའི་ཆོས་
ཐམས་ཅད་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་བྱ་བའི་བྱིར་རྗེས་སུ་རྟོགས་པའི་དོན་དུ་ན་བདེན་པ་གཉིས་ལས་
མ་འདས་པར་ཡང་དག་པར་དམིགས་པས་ན་ཆགས་པ་མེད་པ་དེར་གྱུར་བ་ན་དམིགས་པ་
ནམ་པར་དག་པ་རྟོགས་པས་སྒྲ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྟོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་མངོན་པར་
རྟོགས་པར་འཆང་བྱ་བར་འགྱུར་གྱི་གཞན་དུ་ནི་མ་ཡིན་པ་དེའི་བྱིར་བྱང་ཆུབ་ལ་དམིགས་
པའི་དགོངས་པས་རང་གི་དོན་ནམ་པ་ཐམས་ཅད་སྤུན་སྤུམ་ཆོགས་པའི་བྱིར་བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔའ་ཞེས་བྱ་བར་བཤད་དོ། ། དེ་ལ་རེ་ཞིག་དང་པོར་སྒྱིར་དགེ་བ་དང་མི་དགེ་བ་དང་ལུང་
དུ་མ་བསྟན་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་དེ་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་དགེ་སྦྱོང་གི་ཚུལ་ཉིད་དང་། སོག་
གཅོད་པ་ལ་སོགས་པ་དང་། ལུང་དུ་མ་བསྟན་པའི་ལུས་ཀྱི་ལས་ལ་སོགས་པ་སྟེ། དེ་ལྟར་ནམ་
པ་གསུམ་དུ་བྱེ་པ་ལ་སྒྲང་བར་བྱ་བ་དང་། སྒྲང་བར་བྱ་བ་དང་། བཏང་སྟོམས་སུ་བྱ་བའི་
གནས་ཉིད་དུ་ནམ་པར་བསྐྱེད་མོ། ། དེ་ནས་ཡང་སྒྲང་བར་བྱ་བ་ནས་བཟུང་སྟེ་འཇིག་རྟེན་
པའི་ལམ་གྱིས་བསྐྱེད་པ་ཉེ་བར་ལེན་པའི་སྤང་པོ་ལྡ་ལ་སོགས་པ་ནི་འཇིག་རྟེན་པ་དང་ཡང་
དག་པའི་འཕགས་པའི་ལམ་གྱིས་བསྐྱེད་པ་བསམ་གཏན་བཞི་ལ་སོགས་པ་ནི་འཇིག་རྟེན་
ལས་འདས་པའི་ཡིན་མོ་ཞེས་སེམས་པར་བྱེད་དོ། ། དེ་ལ་བདག་ཏུ་ལྟ་བའི་གཉེན་པོ་མ་ཡིན་
པ་ཉིད་གྱིས་ཉེ་བར་ལེན་པའི་སྤང་པོ་ལྡ་ལ་སོགས་པ་ནི་ཟག་པ་དང་བཅས་པ་ཡིན་ལ། བདག་
ཏུ་ལྟ་བའི་གཉེན་པོ་ཉིད་བར་གཞག་པ་ལ་སོགས་པ་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པ་ནམས་ནི་ཟག་
པ་མེད་པ་ཡིན་མོ་ཞེས་སྒྲང་བ་དང་སྒྲང་བར་བྱ་བ་ཉིད་དུ་ངེས་པར་རྟོག་པར་བྱེད་དོ། ། དེས་
ན་ཟག་པ་མེད་པ་ནས་བཙུམས་ཏེ་རྒྱ་དང་རྒྱེན་ལ་རག་ལས་བ་འདོད་པའི་ཁམས་སུ་གཏོགས་
པས་བསྐྱེད་པ་དང་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཕྱོགས་ལ་སོགས་པ་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་འདུས་བྱས་ཡིན་ལ། རྒྱ་ལ་
མི་སྟོས་པ་ཁམས་གསུམ་པར་མ་གཏོགས་པར་དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་སོགས་པ་ནི་དོན་དམ་པར་

འདུས་མ་བྱས་ཡིན་ནི་ཞེས་ནམ་པ་གཉིས་སུ་སྒྲིམ་པར་བྱེད་དོ། ། དེ་ནས་འདུས་མ་བྱས་ཀྱིས་
རབ་ཏུ་བྱེ་བ་འཕགས་པའི་སྐྱེ་བོ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྒྱུ་ལས་འབྱུང་བའི་བསམ་གཏན་བཞི་ལ་
སོགས་པ་ནི་སྤྱན་མོང་གི་ཆོས་ཡིན་ལ། ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རྒྱུ་ལས་
འབྱུང་བའི་ཆོས་ཅན་སྟོབས་བརུ་ལ་སོགས་པ་ནི་སྤྱན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཆོས་ནམས་ཡིན་ནི་
ཞེས་ནམ་པ་གཉིས་སུ་སྒྲིམ་པར་བྱེད་དོ། ། དེ་ལྟ་བུའི་རྟོགས་བའི་རིམ་གྱིས་ཆོས་ཐམས་ཅད་སྐྱེ་
མ་ལྟ་བུར་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་དམིགས་པས་ན་དམིགས་པ་ནི་ནམ་པ་བརུ་གཅིག་པོ་འདི་ཁོ་ན་
ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། ། ཇི་སྐད་དུ་བཤད་པའི་དམིགས་པའི་རིམ་པ་སྟོན་པའི་གཞུང་ཡང་།
སྟོང་ཕྱག་ཉི་ཤུ་ལྔ་བ་ལ་སོགས་པ་ལས་གསལ་པ་ཁོ་ནར་འབྱུང་བ་ལས་ལོག་པར་ཁོང་དུ་རྒྱུད་
པར་མི་བྱའོ། ། དེ་སྐད་དུ་ཡང་། དམིགས་པ་ཆོས་ནམས་ཐམས་ཅད་དེ། ། དེ་ཡང་དག་བ་
སོགས་པ་ཡིན། ། འཇིག་རྟེན་པ་ཡིན་རྟོགས་པ་དང་། ། གང་དག་འཇིག་རྟེན་འདས་འདོད་
དང་། ། ཟག་བཅས་ཟག་པ་མེད་ཆོས་དང་། ། གང་དག་འདུས་བྱས་འདུས་མ་བྱས། ། སྟོབ་མ་
སྤྱན་མོང་ཆོས་ནམས་དང་། ། གང་དག་སྤྱབ་པའི་སྤྱན་མོང་མིན། ། ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །
གང་ཡང་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་རྟག་ཏུ་ནམ་པར་དག་པ་གཉིས་སུ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་ཉིད་ནི་
དམིགས་པ་ཡིན་ནི་སྟུང་དུ་སེམས་པ་དེ་དག་གིས་རྟག་ཏུ་ནམ་པར་དག་པ་ཉིད་ཡིན་པའི་
ཕྱིར་གོང་ནས་གོང་དུ་ནམ་པར་དག་པའི་བྱད་པར་དུ་འགོ་བར་ཇི་ལྟར་བརྗོད་པར་བྱ། རྒྱ་
ཁམས་གསེར་དང་ནམ་མཁའ་ནམས། ། དག་པ་བཞིན་དུ་དག་པར་འདོད། ། ཅེས་བྱ་བ་ཡིན་
ནི་ཞེ་ན། དེ་ལྟར་ནི་དག་པ་ནི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་ནི་ཞེས་གཉེན་པོའི་བྱད་པར་ལ་
མངོན་པར་ཞེན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་ལ་མངོན་པར་ཞེན་པའི་དོན་གྱིས་
འཕངས་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་བས་ན་མི་མཐུན་པ་དང་གཉེན་པོའི་ཕྱོགས་ཀྱི་ནམ་པར་རྟོག་པ་
སྤངས་པ་མེད་པས་ཕྱོགས་གཅིག་པའི་དག་པར་ཐལ་པར་འགྱུར་རོ། ། བྱེད་ཀྱི་ཕྱོགས་ལྟར་ན་
ཡང་རབ་འབྱོར་ནམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ཀྱི་དམིགས་པ་ནི་དངོས་པོ་མེད་པ་ཡིན་ནི་
ཞེས་བྱ་བས་དམིགས་པ་མཐར་ཐུག་པ་ཇི་ལྟར་ཡིན་ཞེ་ན་ཉེས་པ་མེད་དེ། གང་གི་ཕྱིར་རིགས་
པའི་རྗེས་སུ་འགོ་བའི་དངོས་པོ་མེད་པའི་ཕྱིར་ན་དངོས་པོ་མེད་པ་ནི་ཡང་དག་པའི་ཀུན་རྫོབ་
ཡིན་པར་བརྗོད་ལ། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་རང་བཞིན་བསྐྱེབས་པ་དེ་རིམ་གྱིས་སྐྱེ་མ་ལྟ་བུར་རྟོགས་

པ་ནི་ནམ་པར་དག་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ལྟར་བྱས་ན་རང་བཞིན་གཙོ་བོར་གྱུར་པ་ནི་རིགས་ཡིན་
ལ། ནམ་པར་འགྱུར་བ་གཙོ་བོར་གྱུར་པ་ནི་དམིགས་པ་ཡིན་པས། གཉི་ག་ཡང་གཉི་ག་ཡིན་
པ་ལ་ནི་དགག་པ་མེད་དོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྟེན་དང་དམིགས་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་དབྱེ་བ་ཡིན་
ནོ། ། དམིགས་པ་ནམ་པར་གཞག་པ་ལ་བརྗོད་པར་བྱ་བ་མང་དུ་ཡོད་མོད་ཀྱི། ཤིན་ཏུ་སྒྲིབ་
པས་ཚོག་གོ་ཞེས་འཕགས་པ་ནམ་གྱོལ་སྒྲིབ་གསུངས་སོ། ། དམིགས་པའི་རྗེས་ཐོགས་ཉིད་ལ་
དམིགས་པ་རྟོགས་ཟེར་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཆེད་དུ་བྱ་བ་གང་ཡིན་སྟམ་ན་ཆེད་དུ་བྱ་
བ་བསྟན་པའི་ཕྱིར་བཙམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་གང་འདི་སྐད་དུ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་
ཏེ། ལྷ་ཅིའི་སྤྲད་དུ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དགོས་བ་ཅི་ཞིག་གིས་ན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔར་གྱུར་པ་ལ་
བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་ཞེས་བཀྱི་ལན་དུ་བཀའ་སྒྲུབ་བ་ནི། སེམས་ཅན་
ཀྱི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་འོ། ། སེམས་ཅན་ཀྱི་སྤང་པོ་ཆེན་པོ་དང་ཞེས་བྱ་བ་ནི། སེམས་ཅན་
ཀྱི་ཚོགས་ཆད་མེད་པ་ཞེས་སྤྱིར་བརྗོད་པ་འོ། ། འཁོར་བ་ཐོག་མ་མེད་པར་འཇུག་པ་གཅིག་
ཀྱང་ཆེ་བ་ཉིད་ཀྱིས་ཆེན་པོར་གྱུར་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་སྤང་པོ་ཞེས་སྒྲིབ་སོ། ། སེམས་ཅན་ཀྱི་
རིགས་ཆེན་པོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཁྱེད་ཀྱིས་དང་འབྲས་བུ་ལ་གནས་པའི་རིས་ལ་སོགས་པའི་དབྱེ་
བས་རིགས་མི་མཐུན་པ་ལས་བསྒྲོག་པས། སེམས་ཅན་སྤྱི་ལས་སྐལ་བ་མཉམ་པས་བསྐྱུས་པའི་
སེམས་ཅན་ཀྱི་བྱང་པར་བརྗོད་པ་ཡིན་ནོ། ། མཚོག་ཉིད་དུ་འོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི། དེའི་ཆེད་དུ་བྱས་
ནས་ཁྱེད་ཀྱིས་ཕྱིར་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མཚོག་ཉིད་ཀྱི་སེམས་ཆེ་བ་ཉིད་རྟོགས་ནས་
སྤྱིར་དེ་ཐོབ་པར་འདོད་པའི་སེམས་ཅན་ནམས་ལ་ཆོས་སྟོན་པ་ལ་སོགས་པས་མཚོག་ཉིད་
རྟོགས་པར་བྱེད་པ་འོ། ། དེའི་ཕྱིར་དེ་ཞེས་བྱ་བ་ལྷ་དེས་ན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་
ཆེན་པོ་སྟེ། འདི་ལ་སེམས་ཆེ་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་ཞེས་བྱའོ། ། སེམས་ཆེན་
པོ་ཡོད་པ་ལ་ནི་སྤྲོད་བ་ཆེན་པོ་ཉིད་ཡོད་པས་སྤྲོད་བ་ཆེན་པོ་བསྟན་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་སྤྲོད་པ་ལ་
རག་ལས་བས་ན་གནང་བ་ཁྱེད་ཀྱི་དོན་དུ། ཤུ་རིའི་བྱས་བཙམ་ལྡན་འདས་བདག་ཀྱང་ཞེས་བྱ་
བ་ལ་སོགས་པ་གསལ་ཏོ། ། དོན་གང་གི་སྤྲད་དུ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་
ཞེས་བཀྱི་བའི་ཆོག་གི་དོན་དེའི་དོན་ལ་བཙམ་ལྡན་འདས་བདག་ཀྱང་སྤྲོད་པས་པར་འཆལ་འོ། །
ཀྱང་ཞེས་བྱ་བའི་སྤྲོད་དོན་ནི་བཙམ་ལྡན་འདས་འབའ་ཞིག་ཏུ་མ་ཟད་ཀྱི་ཞེས་བྱ་བ་འོ། ། རྗེས་

སུ་གནང་བ་ཉིད་ཀྱི་དོན་དུ་ཤུ་རིའི་བྱ་དེའི་དུས་ལ་བབ་བར་ཤེས་ན་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་
གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། དོན་གང་སྟེ་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་ད་ཞེས་བྱ་བ་ད་ལྟར་དུས་ལ་བབ་པ་སྟེ།
སྐབས་ཡིན་པར་ཤེས་ན་དོན་དེ་ལ་སྟོབས་པར་བྱོས་ཤིག་ཅེས་བྱ་བ་ཡང་དག་པར་མངོན་དུ་
སྟོགས་པར་གྱིས་ཤིག་པའོ། ། གནང་བ་ཐོབ་པ་དང་བདག་ཏུ་ལྟ་བ་ཆེན་པོ་དང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་
སོགས་པ་གསལ་ཏེ། དེ་ལ་ང་རྒྱལ་གྱི་གཞིར་གྱུར་པའི་དོན་གྱིས་ན་བདག་སྟེ་འདི་ལ་ང་རྒྱལ་
སྟེ་པའི་ཕྱིར་རོ། ། འཇིག་པའི་བདག་ཉིད་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་སེམས་ཅན་ནོ། ། སྟོག་གི་དབང་
པོའི་དབང་གིས་སྐལ་བ་མཉམ་པའི་རིས་ཡོངས་སུ་རྟོགས་ཀྱི་བར་དུ་གནས་པས་ན་སྟོག་གོ། །
འགྲོ་བ་རྣམས་སུ་ཡང་དང་ཡང་དུ་གནས་པས་ན་གང་ཟག་གོ། ། འབྱུང་བར་འགྱུར་བས་ན་
འབྱུང་བའོ། ། མེད་པར་འགྱུར་པས་ན་འཇིག་པའོ། ། སྟོན་བྱུང་བ་ད་ལྟར་མེད་པས་ན་ཆད་པའོ། །
ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་ཡོད་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་མེད་པར་མི་འགྱུར་པའི་ཕྱིར་རྟག་པའོ། ། བདག་དང་
བདག་གི་བའི་རྣམ་པས་སྤང་པོ་ལྟར་ལྟ་བ་ནི་རང་གི་ལུས་སུ་ལྟ་བའོ། ། འདི་ལྟ་བུ་ལ་སོགས་
པའི་ལྟ་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རི་སྐད་དུ་བཤད་པའི་ལྟ་བ་ལ་སོགས་པ་ལོག་པར་ལྟ་བ་དང་ཚུལ་
ཁྲིམས་དང་བརྒྱལ་ཁྲུགས་མཆོག་ཏུ་འཛིན་པ་ལ་སོགས་པར་ལྟ་བ་བདག་ལ་སོགས་པ་དང་
ཆོས་སྟོན་བཀྲགས་པའི་རྣམ་པ་ལ་མངོན་པར་ཞེན་པའི་རང་བཞིན་སྤང་བའི་སྤྲད་དུ་ཞེས་བྱ་བ་
བག་ཆགས་དང་བཅས་པ་ཡོངས་སུ་དོར་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར་ཆོས་བསྟན་ཏོ་སྟམ་པས་ན་ཞེས་བྱ་
བ་སྤངས་པ་ཆེན་པོ་དང་རྟོགས་པ་ཆེན་པོ་ཉིད་ཐོབ་པས་ཞེས་བྱ་བར་བསམས་པ་སྟེ། གཞན་
དུ་ན་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་སྟོག་ཏུ་གྱུར་པས་དེ་བཤད་པར་དཀའ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། ། དེའི་སྤྲད་དུ་
ཞེས་བྱ་བ་ནི་དེའི་ཕྱིར་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་རྟོ། ། འདོད་ཆགས་ལ་སོགས་པ་མ་ལུས་པར་སྤངས་
པ་ལ་རྟོགས་པ་བྱད་པར་ཅན་ཡོད་པས་དེ་བཞིན་དུ་རྟོགས་པ་ཆེན་པོ་ཉིད་བཤད་པ་ནི་བཙམ་
ལུན་འདས་བདག་ཀྱང་དོན་གང་གི་སྤྲད་དུ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་ཞེས་
བཟྱི་བར་སྟོབས་སོ་ཞེས་བྱ་བའོ། ། ཀྱང་ཞེས་བྱ་བའི་སྐྱ་ནི་གཞན་འབའ་ཞིག་ཏུ་མ་ཟད་དོ་ཞེས་
བྱ་བའོ། ། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བྱང་ཆུབ་དོན་དུ་གཉེར་བའི་སེམས་ཏེ། སྟོན་པ་
དང་འཇུག་པའི་བདག་ཉིད་ཅན་གྱི་སེམས་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་རྟོ། ། ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་
སེམས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ལ་གཞིལ་བའི་སེམས་ཏེ། ལྷག་པར་མོས་པར་བྱེད་

པས་མོས་པ་སྒྲིད་པའི་སས་བསྐྱས་པའོ། ། རྣམ་པར་མི་རྟོག་པ་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ཡེ་
ཤེས་སོ་སོར་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་ཟག་པ་མེད་པའི་སེམས་ཏེ་སྒྲུབ་པའི་ས་བདུན་པ་ལ་བསམ་པ་
རྣམ་པར་དག་པའོ། ། མཉམ་པ་མེད་པའི་སེམས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མཚན་མ་མེད་ཅིང་ལྷན་གྱིས་
གྲུབ་པར་འཇུག་པ་ཉིད་ཀྱིས་མཉམ་པ་མེད་པའི་སེམས་ཏེ། ས་བརྒྱད་པ་ལ་སོགས་པར་སྒྲིན་པ་
ལས་བྱུང་བའོ། ། མི་མཉམ་པའི་སངས་རྒྱས་རྣམས་དང་མཉམ་ཞིང་མཚུངས་པའི་སེམས་ནི་མི་
མཉམ་པ་དང་མཉམ་པའི་སེམས་ཏེ། སྒྲིབ་པ་ཐམས་ཅད་སྤངས་པ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སར་གཏོགས་
པའོ། ། ཡང་ན་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ནི་མ་སྒྲིབ་པའི་ངོ་བོ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་རང་བཞིན་དུ་གྱུར་བའི་
སེམས་སོ། ། དེ་ཉིད་དུ་ནལ་འབྱོར་པའི་ཀུན་རྫོབ་དུ་མེ་ལོང་ལྟ་བུ་ལ་སོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་དང་
འབྲེལ་པས་ལྡོག་པའི་ཆ་འགའ་ཞིག་གིས་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་སེམས་ལ་སོགས་པ་རྣམ་པ་
བཞིར་བཤད་དོ། ། འདི་དག་ཐམས་ཅད་ཀྱང་ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་དང་
ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའོ། ། སེམས་དེ་ལ་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དོན་ཆེ་བ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཕྱོགས་
སུ་ལྷུང་བར་འོངས་པའི་སེམས་དེ་ལྟ་བུ་ལ་མ་ཆགས་པ་སྟེ་མངོན་པར་མ་ཞེན་པའོ། ། ཡོངས་
སུ་མ་ཟིན་པ་ནི་མི་གནས་པའོ། ། དེ་ལྟར་ན་འདིས་ནི་རྟོགས་པ་ཆེ་བ་ཉིད་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །
ཡང་གི་སྒྲི་ནི་གཞན་དག་ལ་ཏ་ཅང་ཡང་ཆེས་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། ། མངོན་པར་ཞེན་པ་མེད་པ་དང་
གནས་པ་མེད་པ་ལ་བསྒྲོམ་པ་མི་འཐད་པས་གཉིས་པོ་འདི་དག་རི་ལྟར་ཡིན་སྟམ་པའི་དོགས་
པ་དེ་ཅིའི་སྤྲད་དུ་ཞེན་ཞེས་བྱ་བས་བསུ་ནས་འདི་ལྟར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་ཏེ།
གང་གི་ཕྱིར་བརྟེན་མ་ཐག་པའི་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ཀྱི་སེམས་དེ་ནི་སྤར་བརྟེན་པའི་
སེམས་ཐམས་ཅད་ཉེ་བར་མཚོན་པ་ལྟར་བྱེད་པ་དང་ཆགས་པའི་གཉེན་པོར་གྱུར་པས་ཟག་
པ་མེད་པ་དང་། གནས་པའི་གཉེན་པོར་གྱུར་པས་མི་གནས་པ་ཡིན་པ་དེའི་ཕྱིར་སྒྲུ་མའི་སྒྲིས་
བྱ་ལྟ་བུར་སྒྲོམ་པར་བྱེད་དོ་ཞེས་བྱ་བར་བསམས་པའོ། ། སེམས་གང་ཡིན་པའི་སེམས་དེ་ལ་
ཡང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ནི་མཇུག་བསྐྱུ་པ་ཡིན་ནོ། ། ཟག་པ་མེད་པ་ཡིན་དུ་ཟིན་ཀྱང་
དངོས་པོ་ཡོད་པས་མངོན་པར་ཞེན་པ་མེད་པ་ལ་སོགས་པར་མི་རིགས་སོ་ཞེས་བརྟེན་པ་ནི་
ཆེ་དང་ལྡན་པ་རབ་འབྱོར་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། ། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དུ་མ་སྒྲིབ་པའི་
ཕྱིར་རོ། ། ཤུ་རིའི་བྱས་སྒྲིས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནས། ཉན་མོངས་པ་མེད་པར་གནས་པ་རྣམས་ཀྱི་

མཆོག་ཏུ་གསུངས་པ་ལྟར་སྟོན་པ་ལེགས་སོ་ཞེས་བྱ་བའི་བར་ནི་བཤད་ཟིན་ཏོ། ། དོན་གཞན་གྱི་སྐབས་ལས་འཕྲོས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་སྒྲོས་པའི་ཉེས་པ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། ། དེ་སྐད་དུ་ཡང་སྟོབ་དཔོན་ཕྱོགས་ཀྱི་སྤང་པོས། ། སྤར་ཡང་དོན་གཞན་ལ་བརྟེན་ནས། ། དོན་དེ་ཉིད་ནི་བསྐྱེད་པ་ཡིན། ། ཞེས་བཤད་པ་ཡིན་ནོ། ། དེས་ན་དེ་ལྟར་རྒྱལ་བ་མ་པམ་པའི་ཆེད་དུ་བྱ་བ་དང་ཆོས་མཐུན་པར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྐྱབ་པའི་ཆེད་དུ་བྱ་བ་ནམ་པ་གསུམ་བཞུན་པ་ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། ། དམིགས་པ་དང་ཆེད་དུ་བྱ་བ་ལ་བྱད་པར་ཅི་ཞིག་ཡོད་ཅེ་ན། འཕགས་པ་ནམ་པར་གྲོལ་བའི་སྒྲེས་མདའ་ལྟོང་སྒྱུར་བ་དང་འབེམ་ལ་ཕྱོག་པ་དང་འདྲ་བར་དེའི་ཆེ་ཉེ་བ་ན་གནས་པ་ན་དམིགས་པ་ཡིན་ལ། ཕྱིས་ཀྱི་ཐག་རིང་བ་ནི་བྱེད་དུ་བྱ་བ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བཤད་དོ། ། དེ་སྐད་དུ་ཡང་། སེམས་ཅན་ཀུན་མཆོག་ཉིད་སེམས་དང་། ། སྤངས་དང་རྟོགས་དང་གསུམ་པོ་ལ། ། ཆེན་པོ་གསུམ་གྱི་རང་བྱུང་གི། ། ཆེད་དུ་བྱ་བ་འདི་ཞེས་བྱ། ། ཞེས་བྱ་བ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། ཆེད་དུ་བྱ་བའི་རྗེས་ལ་ད་ནི་རྟོགས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་སྐྱབ་པ་བརྗོད་པར་བྱའོ། ། དེ་ཡང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་གསུམ་གྱི་ཡུལ་ལ་སྒྱུར་དགེ་བའི་ཆོས་ཀྱི་རྟེན་ཅན་དང་། ། ནམ་པ་ཀུན་མངོན་པར་རྟོགས་པར་རྟོགས་པ་ལ་སོགས་པ་ནམ་པ་བཞི་ལ་མངོན་པར་རྟོགས་པ་རེ་རེ་ཞིང་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་དུག་གི་རྟེན་ཅན་གྱི་བྱ་བ་ནི་སྐྱབ་པ་ཡིན་ནོ། ། ཆོས་ཀྱི་སྐྱའི་མངོན་པར་རྟོགས་པ་ལ་ན་མི་ཡིན་ཏེ་འབྲས་བུ་ཉིད་ཡིན་པས་དེ་ལ་བྱ་བ་ཡོད་མི་སྲིད་དོ། ། དེ་ལ་འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་ཀྱིས་གོ་ཆ་དང་འཇུག་པའི་སྐྱབ་བ་དག་ནི་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་བརྒྱད་པ་དང་དངོས་སུ་སྒྱུར་བའི་རང་བཞིན་ཆོགས་དང་མོས་པས་སྒྱུད་པའི་སས་བསྐྱེད་པ་ཡིན་ནོ། ། ཆོགས་ཀྱི་སྐྱབ་བ་ནི་བཅེ་བ་ནས་བརྩམས་ཏེ་གཟུངས་ཀྱི་བར་ནི་མངོན་སུམ་དུ་སྒྱུར་བའི་ལམ་གྱི་རང་བཞིན་ཆོས་ཀྱི་མཆོག་ཆེན་པོས་བསྐྱེད་པ་ཡིན་ནོ། ། ས་དང་པོ་རབ་ཏུ་དགའ་བའི་རང་བཞིན་དུ་གྱུར་པའི་ཆོགས་ཀྱི་སྐྱབ་བ་ནི་བསྐྱོམ་པའི་ལམ་ལ་བརྟེན་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བཤད་དོ། ། གཉིས་པ་ལ་སོགས་པའི་རང་བཞིན་ནི་བསྐྱོམ་པའི་ལམ་གྱི་ངོ་བོ་ཡིན་ཞིང་གཉེན་པོའི་ཕྱོགས་ཀྱི་བདག་ཉིད་ཅན་གྱི་ཆོགས་ཀྱི་སྐྱབ་བ་ནི་ལམ་གཉི་གའི་སྒྱུད་ཡུལ་ཅན་ཡིན་ནོ། ། དེས་པར་འབྱུང་བའི་སྐྱབ་བ་ནི་བསྐྱོམ་པའི་ལམ་ལ་བརྟེན་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བཤད་དོ། ། དེ་ལྟར་སྒྱུར་བ་དང་མཐོང་བ་དང་བསྐྱོམ་པ་དང་བྱད་པར་གྱི་ལམ་གྱི་རང་

བཞིན་སྐྱབ་པའི་མཚན་ཉིད་གོ་ཆ་དང་འཇུག་པ་དང་ཚོགས་དང་ངེས་པར་འབྱུང་བ་ནམས་ཀྱི་
ནང་ནས་བཙོན་འགྲུས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ཡིན་པས་དང་པོ་གོ་ཆའི་སྐྱབ་པ་བསྟན་པའི་ཕྱིར་དེ་ནས་
བཙོན་ལྡན་འདས་ལ་ཆོ་དང་ལྡན་པ་གང་པོས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ།
གང་པོ་བྱམས་མའི་བྱས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གང་པོ་ཉིད་ལ་མིང་གཞན་དུ་ན་བྱམས་མའི་བྱ་ཞེས་
བྱའོ། ། ཡང་ན་རང་གི་མ་བྱམས་མ་ཞེས་བྱ་བའི་བྱ་ཡིན་པས་ན་བྱམས་མའི་བྱའོ། ། གང་ལགས་
པ་འདི་ནི་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འདས་མ་ཐག་པའི་དངོས་པོ་གང་ཡིན་པའོ། ། གོ་ཆ་ཆེན་པོ་བགོས་པ་
ཞེས་བྱ་བ་ནི་གོ་ཆའི་སྐྱབ་པ་འདི་དོན་གྱིས་འཕངས་པ་ཡིན་ཏེ། འདི་ལྟར་བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔའ་སྐྱེན་པའི་ས་རྩལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ལ་སྦྱོད་པ་ན་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེན་པ་ལ་སོགས་པ་སྐྱེན་པར་བྱེད་
པས་སྐྱེན་པའི་ས་རྩལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་གོ་ཆ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ཉིད་ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་པའི་ཡིད་ལ་
བྱེད་པ་ཡོངས་སུ་སྤངས་པས་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་ས་རྩལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་གོ་ཆའོ། ། དེ་ཉིད་ནམ་པ་
ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ཀྱི་ཆོས་ནམས་ལ་བཟོད་པ་དང་མོས་པ་དང་ཉེ་བར་རྟོགས་པ་དང་
སྐྱེ་བོ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མི་སྟན་པར་སྐྱབ་པ་ཉིད་བཟོད་པས་ན་བཟོད་པའི་ས་རྩལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་གོ་
ཆའོ། ། དེ་ཉིད་དགེ་བའི་རྩ་བ་གོང་ནས་གོང་དུ་མངོན་པར་འཕེལ་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར་འདུན་པ་
ལ་སོགས་པ་བསྐྱེད་པས་ན་བཙོན་འགྲུས་ཀྱི་ས་རྩལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་གོ་ཆའོ། ། དེ་ཉིད་ཐེག་པ་
གཞན་དང་མ་འདྲེས་པའི་སེམས་རྩེ་གཅིག་པ་ཉིད་ཀྱིས་དགེ་བའི་རྩ་བ་དེ་སྤྲོ་ན་མེད་པ་ཡང་
དག་པར་རྟོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་སྡོ་བར་བྱེད་པ་ལ་དམིགས་པས་བསམ་གཏན་གྱི་ས་རྩལ་ཏུ་
ཕྱིན་པའི་གོ་ཆའོ། ། དེ་ཉིད་སྐྱེ་མའི་ནམ་པ་ལྟ་བུའི་འདུ་ཤེས་ལ་ཉེ་བར་གནས་པས་སྐྱེན་པར་
བྱ་བ་དང་སྐྱེན་པ་པོ་དང་ལེན་པ་པོ་ཉེ་བར་མ་དམིགས་པ་ནི་ཤེས་རབ་ཀྱི་ས་རྩལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་
གོ་ཆའོ། ། དེ་ལྟར་ན་གོ་ཆའི་སྐྱབ་པ་དང་པོ་ལ་སྐྱེན་པའི་ས་རྩལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དུག་པའོ། ། དེ་
བཞིན་དུ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་ས་རྩལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ལ་སྦྱོད་པ་ནི་གཉིས་པའོ། ། བཟོད་
པའི་ས་རྩལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ལ་སྦྱོད་པ་ནི་གསུམ་པའོ། ། བཙོན་འགྲུས་ཀྱི་ས་རྩལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ལ་སྦྱོད་
པ་ནི་བཞི་པའོ། ། བསམ་གཏན་གྱི་ས་རྩལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ལ་སྦྱོད་པ་ནི་ལྔ་པའོ། ། དེ་ཉིད་ཀྱིས་ཤེས་
རབ་ཀྱི་ས་རྩལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ལ་སྦྱོད་པ་ནི་དུག་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ལྟར་ན་དེ་དག་སོ་སོར་དུག་ཆན་
དུག་ཏུ་འགྱུར་མོད་ཀྱི། གོ་ཆ་དུག་ཆོས་མཐུན་པ་དང་སྐྱེན་པ་ལ་སོགས་པ་ཆོས་མཐུན་པའི་

ཕྱིར་གོ་ཆའི་སྐྱབ་པ་ནི་ནམ་པ་དྲག་ཏུ་བཤད་དོ། ། རྟོང་ཕྱག་ཉི་ཤུ་ཙ་ལ་པ་ལས་ཀྱང་གོ་ཆའི་
སྐྱབ་པ་བཟུན་པ་ལ་སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པ་དྲག་ཆེན་དྲག་ཏུ་གསལ་པོ་ཁོ་ནར་བཟུན་པ་ཉིད་
ཡིན་པས་སོ། ། དེ་ལ་དང་པོར་ལོངས་སྤྱོད་ལ་རྟོས་པ་མེད་ན་ཚུལ་ཁྲིམས་ཡང་དག་པར་ལེན་
པར་བྱེད་དོ། ། ཚུལ་ཁྲིམས་རྗེས་སུ་བསྐྱངས་ན་བཟོད་པར་འགྱུར་རོ། ། སྐྱག་བསྐྱལ་བཟོད་ན་
བཙོན་འགྲུས་ཚུམ་མོ། ། ལེ་ལོ་དང་བྲལ་ན་བསམ་གཏན་རྒྱུགས་པར་བྱེད་དོ། ། བསམ་གཏན་
སུན་སུམ་ཆོགས་བ་ནི་འདིག་ཉེན་ལས་འདས་བའི་ཤེས་རབ་ཐོབ་བར་འགྱུར་རོ། ། དེ་ལྟ་བུ་ལ་
སོགས་པ་ནི་རྟོགས་པའི་རྗེས་སུ་འབྱངས་ནས་བཟུན་པར་འདོད་པའི་ཕྱིར་ན་རིམ་པ་འདི་ཉིད་
ཡིན་ནོ། ། དེ་སྐད་དུ་ཡང་། དེ་དག་སོ་སོར་སྦྱིན་ལ་སོགས། ། རྣམ་པ་དྲག་ཏུ་བཟུས་པ་ཡིས། །
གོ་ཆའི་སྐྱབ་བ་གང་ཡིན་དེ། ། དྲག་ཆེན་དྲག་གིས་རི་བཞིན་བཤད། ། ཅེས་གསུངས་པ་ཡིན་
ནོ། ། དེ་ལྟར་གོ་བགོས་པ་ལ་འཇུག་པ་འབྱུང་བས་གཉིས་པར་འཇུག་པའི་སྐྱབ་བ་བཟུན་པར་
བྱ་བའི་ཕྱིར། སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་དེ་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ལ་ཡང་དག་བར་ཞུགས་པ་ཐེག་པ་ཆེན་
པོ་ལ་ཡང་ལག་པར་གནས་པ་ཞེས་བྱ་བ་གསུངས་ཏེ། ཐེག་པའི་སྐྱ་ནི་ལས་དང་བྱེད་པ་སྐྱབ་པ་
ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་པོ་འཇུག་པའི་སྐྱབ་པས་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་རྒྱ་དང་འབྲས་བུའི་བདག་
ཉིད་ཅན་གྱི་ཆོས་ལ་འཇུག་པ་ཡིན་ལ་ཕྱིས་གོང་ནས་གོང་དུ་བྱད་པར་རྟོགས་པས་ཡང་དག་
པར་གནས་པ་ཡིན་པས་ཆོག་གཉིས་སྟོས་སོ། ། དེ་ཡང་འཇུག་པའི་སྐྱབ་པ་འདི་དོན་གྱིས་
འཐེན་པ་ཡིན་ཏེ། འདི་ལྟ་སྟེ་དང་པོ་སེམས་བརྟན་བར་བྱས་པས་རང་གི་རྣམ་པ་དང་རྟགས་
དང་མཆོན་མ་རྣམས་ཀྱིས་བསམ་གཏན་དང་གཟུགས་མེད་པ་ལ་སྟོམས་པར་འཇུག་པ་དང་
ལྟན་པའི་འཇུག་པ་ཡིན་ནོ། ། དེའི་འོག་ཏུ་སེམས་བརྟན་པར་གྱུར་བ་ནི་བསོད་ནམས་དང་ཡེ་
ཤེས་གྱི་ཆོགས་ལ་སྟོབ་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་སྦྱིན་པར་བྱ་བ་དང་སྦྱིན་པ་པོ་དང་ལེན་པ་པོ་ལ་
སོགས་པ་འཁོར་གསུམ་ཡོངས་སུ་དག་པས་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དྲག་གི་འཇུག་པའོ། ། དེའི་འོག་
ཏུ་བསོད་ནམས་དང་ཡེ་ཤེས་གྱི་ཆོགས་བསགས་པ་ཁོ་ན་ལ་ལྟག་པར་མོས་པའི་ཕྱིར་མཐོང་བ་
དང་བསྟོམ་པ་དང་མི་སྟོབ་བ་དང་བྱད་པར་གྱི་ལམ་གྱི་རང་བཞིན་འཕགས་པའི་ལམ་གྱི་
འཇུག་པའོ། ། དེའི་འོག་ཏུ་ཆོས་ཉིད་ལ་གཞིལ་བ་ནི་བསམ་པ་རིམ་བཞིན་དུ་གཞན་གྱི་
དོན་བྱེད་པའི་ཕྱིར་བྱམས་པ་ལ་སོགས་པ་ཆད་མེད་པ་བཞིའི་འཇུག་པའོ། ། དེའི་འོག་ཏུ་

གཞན་གྱི་དོན་ལ་འཇུག་པའི་འཆིང་བ་ནི་དམིགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་མི་དམིགས་པ་ལ་སྒྱུར་
པའི་འཇུག་པའོ། ། དེའི་འོག་ཏུ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པའི་ནལ་འབྱོར་དང་ལྡན་པ་ཇི་ལྟར་འཇུག་
ཅེས་ལས་དང་བྱེད་བ་པོ་དང་བྱ་བ་མ་དམིགས་པས་སྒྱུ་མའི་སྒྲིས་བྱ་བ་ཞིན་དུ་དངོས་པོ་ཐམས་
ཅད་ལ་འཁོར་གསུམ་ཡོངས་སུ་དག་པའི་འཇུག་པའོ། ། དེའི་འོག་ཏུ་དེ་ལྟར་ཡོངས་སུ་ད་པར་
སྒྱུད་པ་ནམས་རང་གི་བསྐྱབ་པར་བྱ་བ་ལ་འབད་པའི་ཕྱིར་སེམས་ཅན་ཀུན་གྱི་མཆོག་ཉིད་ཀྱི་
སེམས་ཆེན་པོ་ལ་སོགས་པ་ཆེད་དུ་བྱ་བ་ནམ་པ་གསུམ་གྱི་འཇུག་པའོ། ། དེའི་འོག་ཏུ་ཆེད་དུ་
བྱ་བ་ལ་འབད་པ་བྱས་པ་ནམས་ནི་གཞན་གྱི་སེམས་ཤེས་པ་ལ་སོགས་པ་ལ་བཙོན་པར་བྱེད་
པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ལྟའི་མིག་ལ་སོགས་པ་མངོན་པར་ཤེས་པ་དུག་གི་འཇུག་པའོ། ། དེའི་འོག་ཏུ་
མངོན་པར་ཤེས་པ་ཐོབ་པ་ནམས་ནི་འཆང་རྒྱ་བ་ཉིད་དུ་སྒྲོ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ནམ་པ་ཐམས་
ཅད་མཐུན་པ་ཉིད་ཀྱི་འཇུག་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་ན་རྟོགས་པའི་རིམ་གྱིས་ཡང་དག་པར་
གནས་པའི་མཆོན་ཉིད་ཅན་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ཆོས་མཐའ་དག་གཞོན་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་འཇུག་
པའི་སྒྲུབ་པ་ནི་ནམ་པ་དགུ་ཉིད་དུ་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ། ། ཇི་སྐད་དུ་བཤད་པའི་སྒྲུབ་པ་སྟོན་
པར་བྱེད་པའི་གཞུང་སྟོང་ཕྱག་ཉི་ཤུ་ལྟ་བུ་པ་ལས་གསུངས་པ་ནི་གཞུང་མངས་གྱིས་དོགས་པར་
འགྱུར་བས་འདིར་ཤེས་པར་བྱེད་པར་མ་བྱིས་སོ། ། དེ་སྐད་དུ་ཡང་། བསམ་གཏན་གཟུགས་
མེད་སྒྱུན་སོགས་དང་། ལམ་དང་བྱམས་པ་ལ་སོགས་དང་། དམིགས་པ་མེད་དང་ལྡན་པ་
དང་། ཁོར་གསུམ་ནམ་པར་དག་པ་དང་། ཆེད་དུ་བྱ་དང་མངོན་ཤེས་དུག ། ནམ་ཀུན་
མཐུན་པའི་ཚུལ་ལ་ནི། འཇུག་པའི་སྒྲུབ་པ་ཐེག་ཆེན་ལ། འཛོག་པ་ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱ། །
ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། དེའི་སྐད་དུ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཆོག་དང་འཇུག་པའི་སྒྲུབ་པ་དག་དང་
ལྡན་པའི་ཕྱིར་རོ། ། གངས་སུ་མཆིའོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བཏགས་པར་རོ། ། འདི་སྐད་དུ་གང་གི་ཕྱིར་
གོ་ཆ་དང་འཇུག་པའི་སྒྲུབ་པ་གཉིས་དང་ལྡན་པ་དེའི་ཕྱིར་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་ཞེས་
བཏགས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བཞེད་བ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ལྟར་འཇུག་པ་བྱས་པ་ལ་ཆོགས་སྒྲེ་བ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར་གསུམ་པ་ཆོགས་ཀྱི་སྒྲུབ་པ་ནི་བརྩ་བདུན་དུ་བཞེད་པར་བྱའོ། ། དེ་སྐད་དུ་ཡང་།
བཙེ་དང་སྒྱུན་ལ་སོགས་བ་དུག ། ཞི་གནས་ལྟག་མཐོང་བཅས་བ་དང་། ཟུང་དུ་འབྲེལ་བའི་
ལམ་གང་དང་། ཐབས་ལ་མཁས་པ་གང་ཡིན་དང་། ཡེ་ཤེས་དང་ནི་བསོད་ནམས་དང་།

ལམ་དང་གཟུངས་དང་ས་བཅུ་དང་། ། གཉེན་པོའི་ཚོགས་ཀྱི་སྐྱབ་པ་ཡི། ། རིམ་པ་ཡིན་པར་
ཤེས་པར་བྱ། ། ཞེས་བྱ་བ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ལྟ་བུས་ན་དེ་བཞུན་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་ཞུས་
པ་ནི། གོ་ཆ་ཆེན་པོ་བགོས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟོས་སོ། ། ཇི་ཅམ་གྱིས་ན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་
གངས་ཇི་ཅམ་དུ་ངེས་པར་འཆད་པའི་དོན་གྱི་ཚོས་གཞན་དང་ལྡན་པས་ཞེས་ཁོང་ནས་
དབྱུང་ངོ་། ། གང་གི་ཕྱིར་གོ་ཆའི་སྐྱབ་པ་དང་སྟོང་རྩེ་ལ་སོགས་པའི་ཚོགས་ཀྱི་སྐྱབ་པ་དང་
ལྡན་པ་གོ་ཆ་ཆེན་པོ་བགོས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་སྟོང་ཕྲག་ཉི་ཤུ་ལྔ་པ་ལས་
གསུངས་པ་དེ་ལས་དོན་གྱིས་འཕངས་པའི་གོ་ཆའི་སྐྱབ་པ་དང་ལྡན་པ་གོ་ཆ་ཆེན་པོ་བགོས་
པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ནི་བཞུན་མ་ཐག་པ་ཡིན་ལ་ད་ལྟར་ནི་སྟོང་རྩེ་ལ་སོགས་པའི་ཚོགས་དང་ལྡན་
པ་ལ་ཡིན་པས་ཉེས་པ་མེད་དོ། ། ཁོང་ནས་སྤུང་བའི་ཆོག་གི་ལན་བཏབ་པ་ནི་རབ་འབྱོར་འདི་
ལ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། འདི་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཆོག་གི་ཉེ་བར་དགོད་པ་
ལའོ། ། འདི་སྟམ་དུ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སེམས་འདི་ལྟ་བུར་སྐྱེ་བའོ། ། དེ་ཉིད་ནི་བདག་གི་ཞེས་བྱ་བ་
ལ་སོགས་པ་གསུངས་པའོ། ། མངོན་སུམ་ལ་སོགས་པའི་ཆད་མས་གཞལ་བར་མི་རྣམས་པའི་
ཕྱིར་གཞལ་དུ་མེད་པའོ། ། བསམ་པ་རི་ལྟ་བུ་བཞེན་དུ་ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་མུ་ངན་ལས་འདའ་
བ་ཐོབ་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་ཡོངས་སུ་མུ་ངན་ལས་འདའ་བའོ། ། གངས་མེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་
གཅིག་ཉིད་ལ་སོགས་པའི་གངས་དང་བྲལ་བའོ། ། འདི་རྟེན་དུ་སྟོན་ཏེ་སྟོང་བཅེ་བ་དང་བྲལ་
ཞིང་ཐབས་དང་མི་ལྡན་པས་ནི་གཞན་འགའ་ཞིག་ཀྱང་མུ་ངན་ལས་སྟོབ་པ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་ཏེ།
སྟོང་རྩེས་ཡིད་གདུངས་པ་ནམས་སྐྱེན་པའི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པས་འདས་པའི་དུས་ཀྱི་བདེ་བ་ཉེ་
བར་སྐྱབ་པ་དང་། ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པས་མ་འོངས་པའི་བདེ་བ་ཉེ་བར་སྐྱབ་པ་
དང་། བཟོད་པ་དང་། སྟོབ་དང་སེམས་ཅེ་གཅིག་པས་འབྲས་བུ་གཅིག་ཏུ་ངེས་པ་ཐོབ་པ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར་བཟོད་པ་དང་། བཟོན་འགྲུས་དང་། བསམ་གཏན་གྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ནམས་
ཀྱིས་གཅིག་ཏུ་ངེས་པའི་བདེ་བ་ཉེ་བར་སྐྱབ་པ་དང་། ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པས་གཏན་
དུ་པའི་བདེ་བ་ཉེ་བར་བསྐྱབས་པས་ན། ཐབས་སུ་གྱུར་པ་སྐྱེན་པ་ལ་སོགས་པ་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་
པ་དུག་པོ་ནམས་ཀྱིས་རྩེས་སུ་བབྱུང་ནས་བདག་ཉིད་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་དུག་ལ་གནས་པ་དང་
འང་བར། དེ་ཉིད་ལ་ཡང་དག་པར་སྦྱོར་བ་དང་འཛོག་པ་དང་རབ་ཏུ་འཛོག་པས་མི་གཡེལ་

བས་རབ་ཏུ་གཞག་པར་བྱའོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དོན་གྱིས་འཕངས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན་
ནོ། ། དེ་ལྟར་ན་ཚོགས་བདུན་བསྟན་པར་གྱུར་པ་ཡིན་ཏེ། འདི་ལྟར་སྟངས་མེད་ཚོགས་དང་།
སྦྱོན་པའི་ཚོགས་དང་། ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་ཚོགས་དང་། བཟོད་པའི་ཚོགས་དང་། བཙོན་འགྲུས་ཀྱི་
ཚོགས་དང་། བསམ་གཏན་གྱི་ཚོགས་དང་། ཤེས་རབ་ཀྱི་ཚོགས་སོ། ། དེ་ཡང་ཉིང་ངེ་འཛིན་
ཐོབ་པས་བྱེད་པ་པོ་དང་ལས་སུ་ཉེ་བར་དམིགས་པ་མེད་དོ་ཞེས་གསུངས་པ་ནི། གང་གིས་
གང་ཡོངས་སུ་མུ་ཙམ་ལས་འདའ་བའི་སེམས་དེ་དག་ཀྱང་འགའ་ཡང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་
བྱ་བའོ། ། དེ་ལྟར་ནི་དམིགས་སུ་མེད་དོ་ཞེ་ན། དེས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་སོ། །
སྟངས་མེད་ལ་སོགས་པའི་ཚོགས་དང་ལྟན་པའི་བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའ་དེས་སེམས་ཅན་གཞལ་དུ་
མེད་པ་གངས་མེད་པ་རི་སྟེད་པ་དེ་དག་ཀྱང་རྫོང་ཏུ་ཡོངས་སུ་མུ་ཙམ་ལས་སྒྲོ་བར་བྱེད་པའོ། །
གལ་ཏེ་དེ་ལྟར་ནི་དམིགས་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། གང་གིས་གང་ཡོངས་སུ་མུ་ཙམ་ལས་འདས་
པའི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་ཏེ་དོན་དམ་པར་དམིགས་སུ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་བྱ་
བར་དགོངས་སོ། ། དངོས་པོ་གཅིག་ལ་དམིགས་པ་དང་། དམིགས་པ་མེད་པར་རི་ལྟར་རུང་
སྟམ་པའི་དོགས་པ་དེ་དེ་ཅི་འཕྱིར་ཞེས་བྱ་བས་བསུ་ནས། རབ་འབྱོར་སྒྱུ་མའི་ཆོས་ཉིད་ཅེས་
བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་སོ། ། དཔེར་ན་སྒྱུ་མའི་ཆོས་ཉིད་ནི་མཐོང་བ་རི་ལྟ་བུར་བདེན་གྱི་
རིགས་པས་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར་མི་བདེན་པ་ཡིན་ཏེ། དེས་ན་རིགས་པའི་འཇུག་པས་སུན་མ་
ཐུང་ལ། འཛིག་ཏེན་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་སྒྲུང་བ་ཙམ་དུ་གཏོགས་པ་སྟེ་དཔེ་ཉིད་དུ་ཉེ་བར་བཟུང་
ཞིང་སྒྲུངས་བ་དེ་བཞིན་དུ་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་འདི་ཡིན་པའི་ཕྱིར་
ཏེ། ཡུལ་ཐ་དད་པ་ལས་ལྡོག་པ་ལ་ལྡོས་ནས་རབ་ཏུ་བརྟགས་པས་ན་དམིགས་པ་དང་མི་
དམིགས་པ་རང་བཞིན་འགལ་བ་མེད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། ། ཡུལ་གཅིག་
ལ་ལྡོག་པ་ལ་ལྡོས་ཏེ་ཆོས་གཉི་གར་རྟོགས་ན་ནི་ཉེས་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་དགོངས་པའོ། །
གཉིས་པོ་འདི་དག་ནི་པན་ཚུན་དུ་བྱིན་ཅི་ལོག་བ་བསལ་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར་གསུངས་པ་ཡིན་
གྱི། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དུ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། སྤར་རི་སྐད་བཤད་པ་བཞིན་ནོ། ། འདིས་ནི་ཞི་གནས་ཀྱི་
ཚོགས་བསྟན་ཏོ། ། ཞི་གནས་ཐོབ་པ་རྣམས་ལ་ལྟག་མཐོང་སྟེ་བས་ལྟག་མཐོང་གི་ཚོགས་
ནི་རབ་འབྱོར་དཔེར་ན་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་ཏེ། མཁས་པ་ནི་བྱང་བའོ། ། སྒྱུ་མ་བྱེ་

དཔའི་ཉེ་གནས་ནི་དེའི་སྒོ་བ་མཐོ། ། ལམ་པོ་ཆེའི་བཞི་མདོར་ཞེས་སྒོས་པ་ནི། སྒྱུ་མ་སྒྱུ་ལ་བའི་
གནས་ཀྱི་གཙུག་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། ། སྒྱེ་བོའི་ཆོགས་ཆེན་པོ་ནི་སེམས་ཅན་ཡི་ཆོགས་རྣམས་
སོ། ། མདོན་པར་སྒྱུ་ལ་ཉེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྒྱུ་ལ་པར་བྱེད་པའོ། ། མི་སྣང་བར་བྱས་ན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་
ཉེ་བར་བསྐྱུས་པའོ། ། དེ་རི་སྒྱུ་ལ་སེམས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འདས་མ་ཐག་པར་གསུངས་པའི་དོན་
ཀྱི་ཆོགས་དེ་ལ་རི་སྒྱུ་ལ་སེམས་ཤིང་ཁོང་དུ་རྒྱུད་ཅེས་སྒྱིར་རི་བ་མཛད་ནས། འོན་ཏེ་འདི་
སྒྱུ་ལ་སེམས་སམ་ཞེས་གསུངས་བ་ནི་དེ་ལ་ཆོས་གང་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། ། དེ་ལ་
ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྒྱེ་བོའི་ཆོགས་དེའི་ནང་ནས་སོ། ། གང་གིས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྒྱུ་མ་བྱེད་པ་ལ་
སོགས་པས་སོ། ། གང་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ལྟ་སྒྱིན་ལ་སོགས་པའོ། ། བསད་པ་འཕྲུལ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་
ཆོ་ཉམས་པའི་སྒྱུར་བས་སོ། ། ཤི་བ་ནི་ཐམས་ཅད་དུ་རྒྱུན་ཆད་བས་སོ། ། བཤེག་པ་ནི་ལྷས་མ་
ཆང་བའི་སྒྱུར་བས་སོ། ། མི་སྣང་བར་བྱས་པ་ནི་མི་མཐོང་བར་བྱས་པའོ། ། ཡོད་ཀྱི་སྒྱུ་ནི་དེ་ལྟ་
བུའི་དོན་ལ་ཡིན་ལ། དམ་པའི་སྒྱུ་ནི་སྲིད་པ་ལ་ཡིན་ནོ། ། འདི་སྒྱུ་ལ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དུ་ན་ཆོས་
ཅན་མེད་པས་འདི་དག་ཐམས་ཅད་ཡོད་པ་མ་ཡིན་གྱི། རི་ལྟར་མཐོང་བ་ནི་སྲིད་པ་ཉིད་ཡིན་
ནོ་ཞེས་བྱ་བར་དགོངས་སོ། ། དགོངས་པ་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱིས་ན་བཙམ་ལྡན་འདས་དེ་ནི་མ་
མཆིས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་གསལ་རྟོ། ། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དུ་ན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ལྟག་མཐོ། ། དཔའི་དོན་རབ་
དུ་བསྐྱབ་པའི་དངོས་པོ་མདོན་པར་འདོད་པའི་དོན་ལ་སྒྱུར་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར། རབ་འཕྱོར་དེ་
བཞིན་དུ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་སོ། ། དེ་ལ་རྒྱ་ཆེར་བསྐྱན་པ་ཉེ་བར་བསྐྱུ་བར་བྱ་
བའི་ཕྱིར་གལ་ཉེ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་ཏེ། འདི་ལྟ་བུ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འདས་མ་ཐག་
པའོ། ། འདི་ལྟ་བུ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཀུན་རྫོབ་དང་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་ལས་མ་འདས་པས་སོ། །
རི་ཅམ་གྱིས་ན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གང་བརྗོད་པ་དེའི་ལན་དུ་འདི་ཅམ་གྱིས་ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་
ནོ། ། འདི་སྐད་སྒྲོན་ཏེ་སྒྲིང་རྗེ་ལ་སོགས་པའི་ཆོགས་འདི་ཅམ་དང་ལྡན་པས་ཀྱང་གོ་ཆ་ཆེན་
པོ་བཞོས་པ་ཞེས་བཏགས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན་ནོ། ། ལྟག་མཐོང་གིས་སྒྲོང་བ་ཉིད་ལ་
དམིགས་པ་ན་ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་པའི་བྱང་རྒྱུ་ལྟ་བུ་ལྟར་བར་འགྱུར་བས་དེའི་དེ་མ་ཐག་དུ་
བྱུང་དུ་འབྲེལ་པའི་ཆོགས་ནི། གྱེ་མ་བཙམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་རི་ལྟར་གསུངས་པའི་ཞེས་བྱ་བ་
ལ་སོགས་པ་གསལ་རྟོ། གྱེ་མ་ཞེས་བྱ་བའི་སྒྱུ་ནི་དེས་པར་བབྱུང་བའོ། ། བཙམ་ལྡན་འདས་

ཀྱིས་ཇི་ལྟར་གསུངས་པའི་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྐྱུ་མའི་ཚོས་ཉིད་ཉི་བར་བབྱང་ན་ཞེས་བྱ་བ་ལ་
སོགས་པའོ། ། འདི་སྐྱུ་མ་དུ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཚོས་རྣམས་ཀྱི་ཚོས་ཉིད་ནི་འདི་ཡིན་པའི་
ཕྱིར་ཞེས་སྐྱུ་མའི་ཚོས་ཉིད་བྱས་པར་བྱས་པའི་རྣམ་པ་གང་གིས་གསུངས་པའི་དོན་བདག་
གིས་འཆལ་བའི་རྣམ་པ་དེས་ན་སྐྱུ་མའི་ཚོས་ཉིད་ལས་མ་འདས་པས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་
སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་དེ་ནི་གོ་ཆ་མ་མཆིས་པའི་གོ་ཆ་བགོས་པ་ལགས་པའོ་སྐྱུ་མ་དུ་བསམས་
པའོ། ། ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཞལ་གྱིས་བཞེས་པའི་ཕྱིར་རབ་འབྱོར་དེ་དེ་བཞིན་ནོ་ཞེས་
བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་སོ། ། ལྷག་མཐོང་གིས་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་དང་།
ནམ་མཁའ་མངོན་ལ་སོགས་པའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་གྱིས་ཀྱང་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་སྐྱབ་པར་གོ་ཆ་
བགོས་པ་མ་ཡིན་ནམ། ཇི་ལྟར་ན་གོ་ཆ་མེད་པ་ཡིན་སྐྱུ་མ་དུ་དོགས་པ་དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན་ཞེས་
བྱ་བས་བསུ་ནས། རབ་འབྱོར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་ཏེ། མ་བྱས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་
རིག་པས་བྱེད་པའི་རྒྱ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། རྣམ་པར་མ་བསྐྱར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འཇིག་པའི་རྒྱ་མེད་
པའི་ཕྱིར་རོ། ། མངོན་པར་འདུས་མ་བྱས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ལྷན་ཅིག་བྱེད་རྒྱུ་གཉི་ག་ཡོད་པར་
མི་འཐད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། ཡང་ན་ཆོག་གསུམ་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་མེད་པ་ལས་བྱང་བ་དང་། དེ་
བྱང་པར་དུ་འགོ་བ་དང་། འབྲས་བུ་ཐོབ་པ་མངོན་དུ་བྱེད་པའི་དབང་དུ་མངོན་པར་ཤེས་པར་
བྱའོ། ། དིག་པ་ལྡན་པ་ཉིད་ཀྱིས་ན་ཁས་སླངས་བའི་ཕྱིར་བཅོམ་ལྡན་འདས་དེ་དེ་བཞིན་ནོ་
ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསལ་བ་ཡིན་ནོ། ། འཆིང་བ་དང་འགོལ་བ་ཡོད་ན་མ་བྱས་པ་ལ་
སོགས་པ་འདི་ཇི་ལྟར་ཡིན་ཞེས་འགའ་ཞིག་ཚོད་པའི་དོགས་པ་དེ་ཅིའི་སྐད་དུ་ཞེ་ན་ཞེས་བྱ་
བས་བསུ་ནས། བཅོམ་ལྡན་འདས་འདི་ལྟར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྣོས་པ་ཡིན་ཏེ། གཞན་དུ་
ཁས་སླངས་ནས་རྣམ་པར་སྦྱོད་པ་མི་འཐད་པས་འདི་མ་འབྲེལ་པར་འཇུག་རོ། ། དེ་བཞིན་དུ་
གཞན་དག་ལ་ཡང་བཞིན་པར་བྱའོ། ། ལྷག་པར་སྣོ་བཏགས་པའི་རྣམ་པས་འདུག་པ་སེམས་
དང་སེམས་ལས་བྱང་བ་ཁམས་གསུམ་པས་བཅིངས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་གཟུགས་ནི་མ་བཅིངས་
པའོ། ། ཇི་སྐད་དུ་བཞིན་པའི་ཉོགས་པ་དང་བྲལ་བ་མེད་པས་གྲོལ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར་མ་གྲོལ་བ་
སྟེ། གཟུགས་ལ་སོགས་པ་དེ་ཁོ་ནར་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། འོ་ན་ཚོས་བཅིངས་བ་དང་གྲོལ་བར་
འཇུག་རོ་ཞེ་ན། བཅོམ་ལྡན་འདས་གཟུགས་ཀྱི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྣོས་ཏེ། ཚོས་ཅན་མེད་

ན་ཆོས་ཡོད་པ་མི་འཐད་པས་གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་སྒྲོང་པ་ཉིད་ནི་མ་བཅིངས་མ་གྲོལ་བ་
ཡིན་ལ། ཇི་ལྟར་མཐོང་བ་ལྟར་ནི་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་དང་དེའི་དེ་བཞིན་ཉིད་དག་བཅིངས་
པ་དང་གྲོལ་བར་འགྱུར་རོ་ཞེས་བྱ་བར་དགོངས་སོ། ། རབ་འབྱོར་གྱི་བསམ་པ་མཉམས་ནས་
བཟུལ་བའི་སྒོ་ནས་ཆོ་དང་ལྡན་པ་རབ་འབྱོར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་བཟོད་དོ། ། འདི་བའི་
བསམ་པ་ནི་འདི་ཡིན་ཏེ། གཟུགས་ལ་སོགས་པ་དང་དེའི་དེ་བཞིན་ཉིད་མ་བཅིངས་མ་གྲོལ་
ཞེས་ཟེར་ན་སྒྱིར་ནི་དེ་སྐད་བཟོད་པར་མི་བྱ་སྟེ། མངོན་སུམ་ལ་སོགས་པ་དང་འགལ་བར་
འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་བྱ་བའོ། ། ཇི་སྟེ་འོ་ན་དེ་ཁྱད་པར་དུ་བཟོད་པ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། འོ་ན་ཏེ་
ཆོ་དང་ལྡན་པ་རབ་འབྱོར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྒྲོས་སོ། ། རྣམ་པར་བརྟག་ཅིང་གཞིག་མི་
བཟོད་པ་ཉིད་ཀྱིས་ན་སངས་རྒྱས་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ལ་སོགས་པ་ཉིད་སྒྱུ་མའི་སྒྲེས་
དུ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བའི་བསམ་པ་དང་ལྡན་པས་སྒྱིའི་སྒོ་ནས། ཆོ་དང་ལྡན་པ་གང་པོ་སྒྱུ་མའི་
སྒྲེས་བུའི་གཟུགས་དེ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྒྲུས་པ་ཡིན་ནོ། ། འདི་དག་ཇི་ལྟར་ན་མངོན་
སུམ་ལ་སོགས་པ་དང་འགལ་བར་ཐལ་བར་མི་འགྱུར་སྒྲུམ་པའི་དོགས་པ་དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན་
ཞེས་བྱ་བས་བསྟན་ནས། ཡང་དག་པ་མ་ཡིན་པས་ན་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྒྲོས་སོ། ། ཁ་ཅིག་
ན་རེ་རིགས་པས་ཀྱན་བརྟགས་པའི་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ནི་ཡང་དག་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ་
བརྟན་པ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། རྣམ་པར་བརྟགས་པ་ནི་དབེན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རང་གི་ངོ་བོ་
དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར་དང་། ཆོས་ཉིད་ཀྱི་རང་བཞིན་ནི་མ་སྒྲེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་མ་བཅིངས་མ་
གྲོལ་བ་ཞེས་འདོད་དོ། ། གཞན་དག་ནི་མངོན་སུམ་དང་རྗེས་སུ་དཔག་པ་དང་། ལུང་གི་ཆད་
མས་གཞིགས་ན་མི་སྤང་བས་ན། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དུ་སྒྱེ་བ་ལ་སོགས་པ་རྣམ་པར་བཀག་ཅིང་
བསལ་བས་ཡང་དག་པ་མ་ཡིན་པ་ལ་སོགས་པའི་ཆོག་གསུམ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་རོ། ། སྤང་
བའི་རང་བཞིན་གང་ཡིན་པ། དེ་ནི་དགག་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ། ཉམས་སུ་སྒྱུང་བ་གང་ཡིན་ནོ། །
དགག་པར་རིགས་པ་མ་ཡིན་ནོ། ། ཞེས་བྱ་བའི་ཆུལ་གྱིས་ཇི་ལྟར་སྤང་བ་བཞིན་དུ་བཅིངས་
པ་དང་གྲོལ་བ་རྣམ་པར་འཛོག་པའི་ཕྱིར་མངོན་སུམ་ལ་སོགས་པ་དང་འགལ་བར་གལ་
འགྱུར་ཞེས་བྱ་བར་བསམས་པའོ། ། འདི་དག་ནི་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཉེ་བར་བསྟར་བའོ། ། གོ་ཆ་ཆེན་
པོ་སྟེ་གོ་ཆ་མེད་པའོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་སྤྱིང་རྗེ་དང་ཤེས་རབ་ཀྱི་སྟོབས་ཀྱིས་

ཀུན་རྒྱུ་དང་དོན་དམ་པ་དག་ཏུ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ལྷག་མཐོ། ། ལན་མེད་པར་ཅང་མི་སྤྲོ་བར་
གནས་པ་ནི་དེ་སྐད་ཅེས་སྤྲོས་པ་དང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། ཞི་གནས་
དང་ལྷག་མཐོང་དག་ནི་མི་མཐུན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་གཅིག་ལ་རི་ལྷོ་སྤྲོ་བ་ཅི་ན། དེ་ལྷོ་མ་
ཡིན་ཏེ། འདི་ལྷོ་གང་གི་ཆོ་ཞི་གནས་ཀྱིས་དམིགས་པ་ལ་སེམས་བརྟན་པར་གྱུར་པ་དེའི་ཆོ་
ཤེས་རབ་ཀྱིས་རྣམ་པར་དབྱེད་པ་ལ་ཡང་དག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྤྲོ་བ་སྤྲོ་བས་སྤྲོ་བ་བྱུང་
བར་གྱུར་པའི་སྤྲོ་བ་དང་འདྲ་བར་སྤྲོ་བ་རྣམ་པར་སེལ་བ་ཡིན་ནོ། ། དེ་བས་ན་འདི་གཉིས་
ནི་མིག་དང་སྤྲོ་བ་དང་འདྲ་བར་ཡང་དག་པའི་ཡེ་ཤེས་སྤྲོ་བ་དང་པན་ཚུན་རྩིས་སུ་མཐུན་
པར་གནས་པ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་སྤྲོ་བ་དང་སྤྲོ་བ་དང་འདྲ་བར་པན་ཚུན་འགལ་བ་མ་
ཡིན་ནོ། ། ཉིང་ངེ་འཛིན་ནི་སྤྲོ་བའི་རང་བཞིན་ལ་ཡིན་གྱི། འོ་ན་རི་ཞེ་ན། སེམས་རྩེ་གཅིག་
པའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་མཉམ་པར་གཞག་པས་ཡང་དག་པའི་དོན་རི་ལྷོ་བ་བཞིན་
དུ་ཤེས་སོ་ཞེས་གསུངས་པས་གཅིག་ཏུ་ཤེས་རབ་དང་རྩིས་སུ་མཐུན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་འགལ་
བ་མེད་དོ། ། དེ་ལྷོ་བྱུང་དུ་འཇུག་པའི་ལམ་གྱི་ཆོགས་དང་ལྷན་པ་ལ་ཐབས་མཁས་པ་ལ་
སོགས་པ་འབྱུང་བས་ཐབས་མཁས་པ་ལ་སོགས་པའི་ཆོགས་བསྟན་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་ཁྱེ་བའི་
དོན་དུ་སྤྲོ་བ་སྤྲོ་བ་ནི། བཅོམ་ལྷན་འདས་དེ་ལྷོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྤྲོས་པ་ཡིན་ནོ། །
སྤྲོ་བ་རྒྱུད་པའི་ཚུལ་དེ་ལྷོ་གོ་ཆ་ཆེན་པོ་བཞོས་པར་གྱུར་པ་ནི་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ལ་ཡང་དག་
པར་ཁྱགས་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་གང་གསུངས་པ་དེ་ལ་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་མ་ཤེས་པའི་ཕྱིར་ན།
ཤེས་རབ་དང་སྤྲོ་བ་རྩིས་སུ་སྤྲོ་བ་དང་། དེ་གཉིས་པན་ཚུན་ཐ་མི་དད་པ་དང་མི་མཐུན་པའི་
ཕྱོགས་ལས་འདས་པ་དང་གནས་སྐབས་ངས་པ་དང་། གཉེན་པོའི་ཕྱོགས་ཀྱི་སྤྲོ་བ་ལ་ཤིན་ཏུ་
སྤྲོས་པ་དང་། རྟོགས་པ་པོའི་དབང་དུ་མཛད་ནས། གང་གང་ལྷོ་གོང་ནས་གོང་དུ་གང་
ཞིག་ངས་པར་འབྱུང་བར་འགྱུར་ཞེས་བྱ་བ་ནི། གང་ལགས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྤྲོ་བའི་
ངོས་པ་དུག་ཡིན་ནོ་ཞེས་འཕགས་པ་རྣམ་པར་གྲོལ་བའི་སྤྲོས་གསུངས་སོ། ། དེ་ལ་ཐབས་
མཁས་པ་ལ་སོགས་པའི་ཆོགས་བསྟན་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར། ངོས་པ་དང་པོའི་ལན་ནི། རབ་འབྱོར་
ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། འཕགས་པ་ལང་ཀར་གཤེགས་པ་
ལས། ། ཆོས་ལྷ་དག་དང་རང་བཞིན་དང་། ། རྣམ་པར་ཤེས་པ་བརྒྱུད་ཉིད་དང་། ། བདག་མེད་

གཉིས་ཀྱི་དངོས་པོར་ནི། ། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ཐམས་ཅད་འདུས། ། ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ཡང་
ཆོག་གས་ཀྱི་སྐབས་ཀྱི་སྟོབས་ཀྱི་ཐབས་མཁས་པ་ལ་སོགས་པའི་བདག་ཉིད་ཀྱི་ཆོག་གས་གཞལ་དུ་
མེད་པ་ལ་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ཞེས་བྱ་བའི་ཆོག་སྒྲ་དགས་འདི་གཙོར་བཏགས་པ་ཡིན་ནོ། ། ཡང་
ངེ་ལྟར་ན་ཐབས་ལ་མཁས་པ་ལ་སོགས་པའི་ཆོག་གས་ལ་གཞལ་དུ་མེད་པ་ཞེས་བྱ་ཞེ་ན། འདི་
ནི་ཆད་མ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་ཏེ། ངེ་སྐད་དུ་བཤད་པའི་དངོས་
པོ་ཉིད་ནི་མངོན་སུམ་ལ་སོགས་པའི་ཆད་མས་ཡོངས་སུ་མ་བཅད་པས་ན་གཞལ་བར་མི་རུས་
པའོ། ། འདི་སྐད་སྟོན་ཏེ་བྱུང་དུ་འཇུག་པའི་ལམ་ཀྱི་ཆོག་གས་དང་ལྡན་པ་ནི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་
མཁྱེན་པ་ཉིད་དང་རབ་དུ་ལྡན་པའི་ཡིད་ལ་བྱེད་པས་སེམས་ཅན་ཀྱི་དོན་བྱེད་པའི་ཕྱིར་
ཐབས་ལ་མཁས་པའི་ཆོག་གས་ཡིན་ནོ། ། ཐབས་ལ་མཁས་པའི་ཆོག་གས་ཤེས་པ་ནི་ཡེ་ཤེས་ལ་སྟོབ་
པ་ཡིན་པས་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཆོག་གས་སོ། ། དེ་ཡང་ནང་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པའི་དབྱེ་བས་རྣམ་པ་
ཉི་ཤུར་ཤེས་པར་བྱའོ། ། དེ་ལ་སྟོང་བ་ཉིད་ཉི་ཤུ་ནི་འདི་ཡིན་ཏེ། འདི་ལྟ་སྟེ་ནང་གི་དངོས་པོ་
མིག་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཀྱི་རང་བཞིན་ཐེར་བྱུག་དུ་གནས་པ་དང་འཇིག་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་
ནང་སྟོང་པ་ཉིད་དོ། ། ཕྱི་འགྲུགས་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཀྱི་རང་བཞིན་དེ་ལྟ་བུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་
ཕྱི་སྟོང་པ་ཉིད་དོ། ། ཕྱི་དང་ནང་གི་བདག་ཉིད་ཅན་ཀྱི་སྦྱེ་མཆེད་རྣམས་ཀྱི་རང་བཞིན་དེ་ལྟ་
བུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཕྱི་ནང་སྟོང་པ་ཉིད་དོ། ། དེ་ལ་ནང་གི་སྦྱེ་མཆེད་རྣམས་ནི་དབང་པོའི་རང་
བཞིན་གྱིས་བསྐྱས་པ་གང་ཡིན་པའོ། ། ཕྱི་ནི་ཡུལ་གྱི་རང་བཞིན་གྱིས་བསྐྱས་པ་གང་ཡིན་
པའོ། ། ཕྱི་ནང་ནི་དབང་པོའི་རྟེན་གྱིས་བསྐྱས་པ་གང་ཡིན་པའོ། ། དེ་ནི་སེམས་གྱིས་ཟེན་པ་
ཉིད་གྱིས་ན་ནང་ཡིན་ལ། དབང་པོས་མ་བསྐྱས་པ་ཉིད་གྱིས་ན་ཕྱིར་ཡིན་ནོ། ། སྟོང་བ་ཉིད་
འདི་གསུམ་ནི་མོས་པས་སྟོད་པའི་ས་ལ་ཡིན་ནོ། ། ཆོས་ཐམས་ཅད་སྟོང་པ་ཉིད་གྱིས་ནང་སྟོང་
པ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་ལ་དམིགས་པའི་ཤེས་པའི་རང་བཞིན་གྱི་སྟོང་བ་ཉིད་ཀྱང་སྟོང་བ་ཉིད་
ཡིན་པའི་ཕྱིར་སྟོང་པ་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་དོ། ། ཆོས་ཐམས་ཅད་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་ཤེས་པ་ཙམ་ཉིད་
ནི་ཆོས་ཐམས་ཅད་སྟོང་པ་ཉིད་ཡིན་ལ། དེས་ཀྱང་སྟོང་པ་ཉིད་སྟོང་པ་ཡིན་ཏེ་དེར་འཇིན་
པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་སྟོང་པའི་ཕྱིར་རོ། ། འདི་ནི་སྦྱོར་བའི་ལམ་ལའོ། ། ཕྱོགས་བཅུ་པོ་ནི་
ཕྱོགས་གྱིས་སྟོང་པ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཆེན་པོ་སྟོང་བ་ཉིད་དེ། དེ་རྣམས་ནི་དབྱིབས་ཆེ་བ་

ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། ། འདི་ནི་ཀུན་ཏུ་འགྲོ་བའི་དོན་གྱིས་ནས་དང་པོ་ལའོ། ། དོན་དམ་པ་མུ་ངན་
ལས་འདས་པ་ནི་མུ་ངན་ལས་འདས་པའི་དོན་གྱི་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་
དོན་དམ་པ་སྟོང་བ་ཉིད་དེ། དེ་ནི་བྲལ་པ་ཙམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། ། འདི་ནི་མཆོག་གི་དོན་ཉིད་
གྱིས་ན་ས་གཉིས་པ་ལའོ། ། འདུས་བྱས་པ་ཁམས་གསུམ་པ་ནི་འདོད་པའི་ཁམས་ལ་སོགས་
པས་སྟོང་བ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་འདུས་བྱས་སྟོང་པ་ཉིད་དེ། དེ་ནི་ཡོངས་སུ་མ་གྲུབ་པའི་རང་
བཞིན་ཉིད་གྱིས་གཉེན་པོའི་ཕྱོགས་ཉིད་དུ་བྱ་བར་བྱས་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་རོ། ། འདི་ནི་རྩ་མཐུན་
པ་དོན་གྱི་མཆོག་ཉིད་གྱིས་ས་གསུམ་པ་ལའོ། ། འདུས་མ་བྱས་སྟེ་བ་མེད་པ་དང་འགག་པ་
མེད་པ་དང་གནས་པ་ལས་གཞན་དུ་འགྱུར་པ་མེད་པ་ནི་དེ་ཉིད་གྱིས་སྟོང་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་
འདུས་མ་བྱས་སྟོང་པ་སྟེ། སྟེ་བ་མེད་པ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཀྱི་བཏགས་པའི་རྩ་མཆོན་མི་
མཐུན་པའི་རྒྱས་སྟེ་བ་ལ་སོགས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། འདི་ནི་ཡོངས་སུ་འཛིན་པ་མེད་པའི་
དོན་གྱིས་ན་བཞི་བ་ལའོ། ། མཐའ་ནི་མཐས་སྟོང་པ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་མཐའ་ལས་འདས་པ་
ཉིད་གྱིས་ན་མཐའ་ལས་འདས་པ་སྟོང་པ་ཉིད་དོ། ། མཐའ་ནི་ཆ་སྟེ་དེ་ལ་ཆད་པ་དང་ཉུག་པའི་
མཐའ་གཉིས་ཀྱི་དབྱས་ན་དེ་དག་གི་ཆ་རྣམ་པར་གཅོད་པའི་རྩ་མཆོན་གང་གིས་དེའི་རང་
བཞིན་དུ་རྣམ་པར་འཛིན་པ་དེ་ནི་ཅི་ཡང་མེད་དོ། ། འདི་ནི་རྩ་ཐ་དད་པ་མེད་པའི་དོན་གྱིས་
ན་ལྟ་པའོ། ། ཐོག་མ་དང་དབྱས་དང་ཐ་མ་རྣམས་ཀྱི་དེ་རྣམས་གྱིས་སྟོང་པ་ཉིད་ཡིན་པས་ཐོག་
མ་དང་ཐ་མ་མེད་པ་སྟོང་བ་ཉིད་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་རྗེས་སུ་སྟེས་པ་ཉིད་གྱིས་མཐའ་
ཉིད་ཞིན་ཏུ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། འདི་ནི་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་མེད་པས་རྣམ་པར་དག་པའི་
དོན་གྱིས་ན་དུག་པ་ལའོ། ། བྲལ་ཞིང་སྤངས་ལ་ཡོངས་སུ་བཏང་བའི་མཆོན་ཉིད་ཅན་གྱི་དོར་
བ་ལས་བསྐྱོད་པ་ཉིད་གྱིས་ན་དོར་པ་མེད་པ་སྟེ་དེ་ནི་དེས་སྟོང་བ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །
དོར་བ་མེད་པ་སྟོང་པ་ཉིད་ནི་དོར་བ་ལ་སོགས་པའི་བྱ་བའི་ངོ་བོ་མ་ཡིན་པ་ཉིད་གྱིས་ན་
སྤངས་པར་བཏགས་པའི་རྩ་མཆོན་དུ་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། འདི་ནི་ཐ་དད་པ་མེད་པའི་
དོན་གྱིས་ན་བདུན་པ་ལའོ། ། འཕགས་པ་ཐམས་ཅད་གྱིས་མ་མཛད་པ་ནི་རང་བཞིན་ཏེ། དེ་
ནི་དེས་སྟོང་པའི་ཕྱིར་རང་བཞིན་སྟོང་པ་ཉིད་དོ། ། དེ་ལ་ནི་འདུས་བྱས་དང་འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་
རྣམ་པར་འགྱུར་པ་དང་རྣམ་པར་མི་འགྱུར་པའི་གཞི་དཔེ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། ཆོས་རྣམས་ནི་

ཆོས་ནམས་ཀྱིས་སྟོང་བ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཆོས་ཐམས་ཅད་སྟོང་བ་ཉིད་དེ་འདུས་བྱས་དང་
འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ཆོས་ཀྱི་ཆོགས་ཐམས་ཅད་ནི་པན་ཚུན་སྟོས་པ་ཅན་ཡིན་པས་ན་རང་བཞིན་
ཡོངས་སུ་གྲུབ་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། སྟོང་བ་ཉིད་གཉིས་ནི་འགྲིབ་པ་དང་འཕེལ་པ་མེད་པའི་
དོན་དང་ནམ་པར་མི་རྟོག་པ་དང་ཁིང་ཡོངས་སུ་དག་པ་ལ་དབང་བ་གཉིས་ཀྱི་རྟེན་ཉིད་ཡིན་
པའི་ཕྱིར་འབྲས་བུའི་ས་ཉིད་ཡིན་པས་སོ་སོར་རྟོག་པ་ཡོངས་སུ་སྟོང་བའི་དབྱེ་བས་ས་བརྒྱད་
པ་ལའོ། ། གཞུགས་ལ་སོགས་པ་ནི་དེའི་མཆན་ཉིད་གཞུགས་སུ་རུང་བ་ལ་སོགས་པ་སྟོང་བ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར་རང་གི་མཆན་ཉིད་སྟོང་བ་ཉིད་དེ་མཆན་ཉིད་ཏུ་ནམ་པར་གཞག་པའི་སྤྱི་དང་
ཁྱད་པར་ནི་བཏགས་པ་ཙམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། ། འདས་པ་ལ་སོགས་པའི་དུས་ནམས་ནི་
འདས་པ་ལ་སོགས་པའི་དུས་ནམས་ལ་པན་ཚུན་བསྐྱོད་ན་དམིགས་སུ་མེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་ན་མི་
དམིགས་བ་སྟོང་བ་ཉིད་དེ་དུས་ནམས་ནི་དངོས་པོ་ལ་བཏགས་པ་ཙམ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་
རོ། ། སྟོང་བ་ཉིད་གཉིས་པོ་འདི་དག་ནི་ཡེ་ཤེས་ལ་དབང་པའི་རྟེན་ཉིད་ཡིན་པས་ན་དེ་བཞིན་
ཏུ་དགྲུ་པ་ལའོ། ། སྦྱར་བ་ལས་བྱུང་པའི་ཆོས་ནམས་ནི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཡིན་ཏེ་རྟེན་ཅིང་
འབྲེལ་པར་འབྱུང་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་བྱ་བས་ཆོགས་ནི་དེས་སྟོང་བ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དངོས་
པོ་མེད་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་སྟོང་བ་ཉིད་དེ། དངོས་པོ་ནམས་ནི་ཆོགས་པ་ཙམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །
དངོས་པོ་ཉིད་བར་ལེན་པའི་ཕྱང་པོའི་མཆན་ཉིད་ནི་དེས་སྟོང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དངོས་པོ་སྟོང་
བ་ཉིད་དེ། སྦྱངས་པའི་དོན་ནི་ཕྱང་པོའི་དོན་ཡིན་ལ་སྦྱངས་པ་ཡང་དོན་མེད་པ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར་ཉིད་བར་ལེན་པའི་མཆན་ཉིད་ཅན་གྱི་དངོས་པོའི་རྒྱ་མཆན་ཏུ་འགྱུར་པར་འོས་པ་མ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར་རོ། ། སྟོང་བ་ཉིད་གཉིས་པོ་འདི་དག་ནི་ལས་ལ་དབང་བའི་རྟེན་ཏུ་གྱུར་པ་ཉིད་ཀྱིས་
ན་སྤྲ་མ་བཞིན་དུས་བརྒྱ་པ་ལའོ། ། དངོས་པོ་མེད་ཅིང་འདུས་མ་བྱས་པ་ནམ་མཁའ་ལ་སོགས་
པ་ནི་དེས་སྟོང་པའི་ཕྱིར་དངོས་པོ་མེད་པ་སྟོང་བ་ཉིད་དེ། དངོས་པོའི་ཆོས་སྤྱིབ་པར་བྱེད་པ་
ལ་སོགས་པ་མེད་པ་ལས་དེ་བཏགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། ། རང་བཞིན་སྟོང་བ་ཉིད་ཏུ་གྲགས་
པ་ནི་འཕགས་པ་ནམས་ཀྱི་ཤེས་པ་དང་མཐོང་བས་མ་བྱས་པ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རང་གི་ངོ་བོ་
སྟོང་བ་ཉིད་དེ། ཤེས་པ་དང་མཐོང་བ་ནི་ཡང་དག་པའི་དོན་རི་ལྟ་བ་བཞིན་ཏུ་གསལ་པར་
བྱེད་པ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ནམས་བྱུང་ཡང་རུང་མ་བྱུང་ཡང་རུང་

སྟེ་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་འདི་གནས་པའོ་ཞེས་བྱ་བས་བྱེད་པ་པོ་གཞན་གྱིས་སྟོང་བ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར་གཞན་གྱི་ངོ་བོ་སྟོང་པ་ཉིད་དེ་སྟོང་བ་ཉིད་ལ་བརྟེན་པའི་སྒྲིམ་བུའི་བྱ་བ་ནི་དུབ་པ་
འགའ་ཞིག་ཏུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རྟོག་སྟོང་པ་ཉིད་གསུམ་པོ་འདི་དག་ནི་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་ཉོན་
མོངས་པའི་སྒྲིབ་པ་བག་ཆགས་དང་བཅས་པ་སྤངས་པའི་དོན་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། ཤེས་
བྱའི་སྒྲིབ་པ་བག་ཆགས་དང་བཅས་པ་སྤངས་པའི་རྟེན་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། རང་བྱུང་
ཉིད་ཡིན་པའི་དོན་གྱིས་ན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་ལ་ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། ། འཕགས་པ་རྣམ་
པར་གྲོལ་སྡེས་སྐབས་དོན་ཡང་སྟོགས་འདིས་བརྗོད་པར་བྱའོ། ། གང་དག་གཞན་དགག་པའི་
སྟོན་སྟོང་པ་ཉིད་འབའ་ཞིག་ཁོ་ན་རྗོད་པར་བྱེད་པ་ཡིན་གྱི། དེ་དག་ལ་མངོན་པར་རྟོགས་
པའི་རིམ་པ་ནི་རྩ་ཟུང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་བ་དེ་དག་གི་ལྟར་ན་སྐབས་ཀྱི་དོན་
ཁོ་ན་བརྗོད་པར་བྱ་བ་ཡིན་གྱི་བསྟན་བཅས་ཀྱི་དོན་ནི་གཙོ་བོ་མ་ཡིན་ནོ། ། དེས་ན་སྟོང་པ་
ཉིད་ཀྱི་བྱེ་བྲག་རྣམས་སོད་ཟེན་པ་དང་བཟོད་པར་བྱ་བའི་གོ་རིམས་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར་ན་
ཆེད་དུ་བྱ་བ་ཉམས་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་བཤད་དོ། ། ཡང་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་འདིའི་
དམིགས་པ་ཅི་ཡིན་ཞེ་ན། ཁ་ཅིག་ནི་སྟོང་པ་ཉིད་ཡིན་ནོ་ཞེས་འདོད་དོ། ། གཞན་དག་ནི་དེ་
ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་དམིགས་པར་འདོད་དོ། ། འདི་ཉིད་རིགས་པ་
ཡིན་ཏེ། གང་དང་གང་ཞེས་པ་ཡིན་པ་དེ་དང་དེ་ནི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རང་བཞིན་སྟོང་བ་
ཉིད་ལ་དམིགས་པ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་མི་ལམ་དུ་རྟ་ལ་སོགས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་
དམིགས་པ་ལྟ་བུའོ། ། ཚེད་པའི་གནས་སུ་གྱུར་པ་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡིད་འདི་ཡང་ཤེས་པ་
ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རང་བཞིན་གྱི་གཏན་ཆོགས་སོ། ། དམིགས་པ་མངོན་སུམ་མ་ཡིན་ན། །
དོན་མཐོང་རབ་དུ་འགྱུབ་མ་ཡིན། ཞེས་བྱ་བས་གཏན་ཆོགས་མ་གྲུབ་པ་མ་ཡིན་ལ། མཐུན་
པའི་སྟོགས་ལ་ཡོད་པས་འགལ་བ་མ་ཡིན་ནོ། ། ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རང་བཞིན་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་
དུ་ཡོད་པ་ནི་ཕྱིས་འགོག་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་མ་ངེས་པ་ཉིད་ཀྱང་མ་ཡིན་ནོ། ། གང་དམིགས་
པ་དེ་ནི་མེད་པ་མ་ཡིན་ནམ། དཔེར་ན་རྒྱ་བ་གཉིས་པ་ལ་སོགས་པ་བཞིན་ནོ། ། ཆོས་ཐམས་
ཅད་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་འདི་ཡང་དམིགས་པ་ཡིན་པས་མེད་པར་འགྱུར་ལ། དེས་ན་
ཆོས་ཐམས་ཅད་ཡོད་པ་ཉིད་དུ་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། ཉེས་པ་འདི་ནི་མེད་དེ། གང་གི་ཕྱིར་དངོས་པོ་

མེད་པ་སྐྱར་པ་འདེབས་པའི་མཐའ་ལྷ་སྒྲིན་ལྷ་བྱར་བྱར་པ་དེའི་ཆོ་སོད་པར་བྱེད་པ་རང་གི་ངོ་
བོར་སྒོ་འདྲེགས་པའི་མཐའ་མཆོད་སྒྲིན་དང་འབྲ་བ་དེ་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱིས་བསད་པ་ན་སྐར་
འབྱུང་པ་མ་ཡིན་པའི་བྱིར་རོ། ། གཞན་ཡང་དམིགས་པ་ནི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དུ་མི་འབྲུབ་ཀྱི། ཀུན་
རྒྱུ་ཏུ་ཡུལ་དུ་གནས་པ་ཉམས་སུ་སྤྱོད་བའི་མཐར་ཐུག་པ་ཡིན་པས་འགལ་བ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་
བ་དེ་ལྷ་བྱ་ལ་སོགས་པའི་ཉེས་པ་བརྗོད་པར་མི་བྱའོ། ། སྟོང་བ་ཉིད་ལ་དམིགས་པའི་ཕྱོགས་ལ་
ཡེ་ཤེས་སྟོང་པའི་སྒྱུད་ཡུལ་ཅན་དང་སྟོང་པ་ཉིད་འདུས་བྱས་སུ་ཐལ་བར་འགྱུར་ཏེ། གོ་རིམས་
བཞིན་དུ་ཡེ་ཤེས་དང་དེའི་སྟོང་པ་ཉིད་དག་དངོས་པོ་དང་དངོས་པོ་མེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་པན་
ཚུན་ཐ་དད་པ་དང་ཐ་དད་པ་ཡིན་པར་ནམ་པར་མི་རྟོག་པའི་བྱིར་རོ། ། མེ་ལོང་ལྷ་བྱའི་ཡེ་
ཤེས་ལ་སོགས་པའི་དབྱེ་བས་ནི་བརྗོད་པར་བྱ་བ་མང་དུ་ཡོད་དེ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཆོགས་ནམ་པར་
གཞག་པ་ནི་ཕྱོགས་ཅམ་དུ་བྱེད་དོ། ། རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་ནི་ཞར་ལ་བརྗོད་པ་ཡིན་གྱི་ད་ལྷ་ཁོ་ན་
ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཆོགས་མ་ལུས་པར་རྟོགས་པ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། མངོན་པར་རྟོགས་པའི་གོ་རིམས་ལྷག་
མ་སྟོན་པའི་བྱིར་རོ། ། དེ་བཞིན་དུ་གཞན་དག་ལ་ཡང་ཤེས་པར་བྱའོ། ། ཡེ་ཤེས་ལ་གོམས་པ་
དང་ལྡན་པ་ལ་ནི་ཤེས་རབ་ནམ་པར་དག་པ་དང་ཡང་དག་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ལ་སོགས་པས་
སེམས་ཅན་གྱི་དོན་བྱེད་པ་ལས་བསོད་ནམས་འབྱུང་པས་ན་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཆོགས་སོ། །
བསོད་ནམས་དང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཆོགས་ལ་གོམས་པར་བྱས་བས་ནི་དངོས་པོ་ཡོངས་སུ་རྟོགས་
པའི་ལམ་ལ་སོགས་པ་ལ་འབད་པས་ན་ལམ་གྱི་ཆོགས་སོ། ། ལམ་དང་ལྡན་པ་ནི་ཡི་གེ་ཨ་ནི་
ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྒྲི་ཡིན་ཏེ་གཞོད་མ་ནས་མ་སྐྱེས་པའི་བྱིར་རོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ནི་རི་
མོར་བྱེད་པའི་ཡི་གེ་དེ་དེས་བསྐྱལ་བ་མང་པོར་ཆོས་སྟོན་པ་རྒྱའི་བྲན་པ་ཡོངས་སུ་གཏུགས་
པ་མེད་པར་འགྱུར་པའི་བྱིར་དང་། འཛིན་པར་བྱེད་པ་ཞེས་བྱ་བའི་ཚུལ་གྱིས་ན་བྲན་པས་
ཀྱང་གཞུང་དང་དོན་འཛིན་པས་ན་གཟུངས་ཀྱི་ཆོགས་སོ། ། དེ་ལྟར་ཐབས་མཁས་པའི་ཆོགས་
ལ་སོགས་པ་ལྷ་པོ་འདི་དག་སྟོང་ཐུག་ཉི་ཤུ་ལྷ་པ་ལས་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་སྐྱེས་རྒྱ་ཆེར་བསྟན་པ་
ཡིན་པས་སོམ་ཉི་མི་བྱའོ། ། གཟུངས་ཐོབ་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་བྱེད་པར་ཉིད་ནི། རྟོགས་པ་བྱི་
མ་བྱི་མའི་རྟོན་བྱེད་པའི་ཚུལ་གྱིས་དང་། དེ་ལ་བརྟེན་པའི་ཡོན་ཏན་གྱི་གཞི་ཡིན་པའི་ཚུལ་
གྱིས་ས་ཡིན་ནོ་ཞེས་སའི་ཆོགས་བསྟན་པའི་དོན་དུ། རབ་འབྱོར་གང་ཡང་འདི་སྐད་དུ་ཐེག་

པ་ཆེན་པོ་ལ་ངེ་ལྟར་ཡང་དག་པར་འདུག་པར་བསྐྱེལ་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའི་ཚུངས་པའི་ཆོག་
འབྲེལ་པར་བྱ་བའི་དོན་དུ་བཞུགས། ལན་གསུངས་པ་ནི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་ནམས་ཀྱི་སྒོ་
ནས་ཡང་དག་པར་འདུག་གོ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པ་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་ལྟག་པར་
ཤས་ཆེ་བ་ས་བཅུས་བསྟུས་པ་བཅུ་པོ་ནམས་ཀྱིས་རིམ་གྱིས་ཡང་དག་པར་འདུག་གོ་ཞེས་
འབྲས་བུ་བསྟན་པའི་སྒོ་ནས་སའི་ཆོགས་བཞུགས་པ་ཡིན་ནོ། ། འདི་སྐད་སྟོན་ཏེ། དེ་ལ་གང་གི་
ཆེ་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདག་མེད་པའོ་ཞེས་བསྒྲམས་པས་ཆ་མེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་
བདག་ཉིད་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་རྟོགས་སུ་བེན་ཀྱང་དེས་པ་བསྐྱེད་པ་ལ་ལྟོས་ནས་ཀྱན་དུ་འགོ་
པའི་དོན་གྱིས་སོ་སོར་རྟོགས་པའི་བྱིར་ཆོས་ཐམས་ཅད་ངོ་བོ་མེད་པར་མངོན་སུམ་དུ་བྱེད་
པའི་ཤེས་པ་ཤིན་དུ་གསལ་པར་སྐྱེ་བར་འགྱུར་པ་དེའི་ཆེ་བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའི་སྦྱོན་མེད་པ་
ལ་ཡང་དག་པར་ཞུགས་པས་མཐོང་པའི་ལམ་ཐོབ་པར་འགྱུར་རོ། ། འདིར་ཡང་འདོད་ཆགས་
དང་ཁོང་ཁྱོད་དང་དང་རྒྱལ་དང་མ་རིག་པ་དང་ཐེ་ཆོམ་དང་འཇིག་ཆོགས་ལ་ལྟ་བ་དང་
མཐར་འཇིག་པར་ལྟ་བ་དང་ལོག་པར་ལྟ་བ་དང་ལྟ་བ་མཆོག་དུ་འཇིག་པ་དང་ཚུལ་ཁྲིམས་
དང་བརྒྱལ་ཞུགས་མཆོག་དུ་འཇིག་པ་ནམས་འདོད་པའི་ཁམས་ན་བདེན་པ་བཞིའི་དབྱེ་བས་
བཞི་བཅུར་འགྱུར་རོ། ། དེ་བཞིན་དུ་གཟུགས་དང་གཟུགས་མེད་པའི་ཁམས་སུ་ནི་དེ་དག་
བདེན་པ་བཞིའི་མཐོང་བས་སྤང་བར་བྱ་བ་ཁོང་ཁྱོད་བརྒྱད་བཏོན་ན་བདུན་ཅུ་ཙམ་གཉིས་སོ། །
སྦྱིར་བསྟོམས་ན་མཐོང་བས་སྤང་བར་བྱ་བའི་ཉོན་མོངས་པ་བརྒྱ་ཙམ་བཅུ་གཉིས་སྟོང་སྟེ།
བདེན་པ་ནམས་ཀྱི་མངོན་པར་རྟོགས་པ་ནི་གཅིག་པའི་བྱིར་རོ། ། དེ་བས་ན་དང་པོའི་སྐད་
ཅིག་མ་དང་པོ་ནི་མཐོང་བའི་ལམ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ལས་གཞན་པ་སྐད་ཅིག་མ་གཉིས་པ་ལ་
སོགས་པ་ནས་ངོ་རྩེ་ལྟ་བུར་བཞུགས་པའི་བར་ཆད་མེད་པའི་ལམ་གང་ལས་དེ་མ་ཐག་དུ་སངས་
རྒྱས་ཀྱིས་ཀྱན་དུ་འོད་འཕྱོག་པའི་བར་འདི་དག་ནི་མཆོག་གི་དོན་ལ་སོགས་པར་ཆོས་ཀྱི་
དབྱིངས་སོ་སོར་རྟོགས་པའི་བྱིར་བསྒྲམས་པའི་ལམ་ཡིན་པར་བཤད་དོ། ། དེ་ལ་ཡང་ཉོན་མོངས་
པ་བཅུ་དྲུག་ཅི་རིགས་པར་རིམ་གྱིས་སྟོང་ངོ་། ། འདི་ལྟ་སྟེ་འདོད་ཆགས་དང་། ཞེ་སྤང་དང་།
དང་རྒྱལ་དང་། མ་རིག་པ་དང་། འཇིག་ཆོགས་ལ་ལྟ་བ་དང་། མཐར་འཇིག་པར་ལྟ་བ་སྟེ་འདོད་
པར་སྦྱོད་པ་དྲུག་གོ། ། དེ་དག་ཉིད་པས་ཞེ་སྤང་བཏོན་ན་གཟུགས་དང་གཟུགས་མེད་པར་

སྒྱུད་པ་བཅུ་ཡིན་ནོ། ། མཐོང་པ་དང་བསྐྱེད་པའི་ལམ་ལ་ཡོངས་སུ་སྒྱུར་བའི་ཆོས་ཀྱི་དབྱེ་བས་
རབ་རྒྱ་དགའ་བ་ལ་སོགས་པའི་ས་བཅུར་རྣམ་པར་གཞག་གོ། ། དེ་ལ་ཡང་ས་གང་གི་ཡོངས་
སུ་སྒྱུད་པར་གྱུར་པའི་ཆོས་གང་ཡིན་བ་རྣམས་ཅི་སྲིད་མ་རྒྱུགས་པ་དེ་སྲིད་དུ་ནི་ས་དེ་ཡིན་
ལ། ཡོངས་སུ་རྒྱུགས་ནས་ནི་ས་གཞན་ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། ། དེ་ལ་ཡོངས་སུ་སྒྱུད་པར་
གྱུར་པའི་ཆོས་འདི་རྣམས་ནི་སྟོང་ཕྱག་ཉི་ཤུ་ལྔ་བ་ལས་བསྟན་ཏོ། ། འདི་ལྟ་སྟེ་དགེ་བའི་རྩ་
བའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཡང་དག་པར་སྒྱབ་པ་དང་། སེམས་ཅན་གྱི་དོན་དུ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་
ཆོས་ཡོངས་སུ་འདྲིན་པ་དང་། ཆད་མེད་པ་བཞི་སྒྱབ་པ་དང་། རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་སྒྱུར་པས་
བདོག་པ་ཐམས་ཅད་ཡོངས་སུ་གཏོང་བ་དང་། དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་མཉེས་པར་བྱེད་པ་
དང་། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཐེག་པ་ལ་སྟོས་པ་མེད་པས་དམ་པའི་ཆོས་ཀྱི་དམིགས་པ་མ་ལུས་པ་ཡོངས་
སུ་ཆོལ་པ་དང་། རྟག་རྒྱ་བྱིས་ཀྱི་གནས་ལ་མངོན་པར་མི་དགའ་བ་དང་། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་
དུ་སྒྲ་ན་མེད་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྒྱུ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་དང་མི་འབྲལ་པ་དང་། མདོ་ལ་སོགས་
པའི་དམ་པའི་ཆོས་ཅི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་རབ་རྒྱ་སྟོན་པ་དང་། དམ་བཅས་པའི་དོན་རྒྱུགས་པར་
བྱེད་པ་སྟེ། རྒྱུའི་བྱད་པར་ཡོངས་སུ་སྒྱུར་པའི་ཆོས་བཅུ་པོ་འདི་རྣམས་ཀྱིས་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་
དུ་བསྒྱུད་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ངོ་བོ་ཉིད་མི་དམིགས་པས་བྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་མཆན་
ཉིད་ཀྱི་ཡོངས་སུ་སྒྱུར་བ་རྣམས་ཁོ་ནས་དང་པོ་སྟོན་མ་བྱུང་བའི་ཆོས་ཀྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྟོགས་
པས་རབ་རྒྱ་དགའ་བ་འཕྲོ་བ་པའི་ཕྱིར་ས་དང་པོ་རབ་རྒྱ་དགའ་བ་ཕྱོད་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་སྐད་དུ་
ཡང་། ཡོངས་སུ་སྒྱུར་བ་རྣམ་བཅུ་ཡིས། ། ས་ནི་དང་པོ་འཕྲོ་བ་འགྱུར་ཏེ། ། བསམ་དང་ཕན་
པའི་དངོས་ཉིད་དང་། ། སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་སེམས་མཉམ་ཉིད། ། གཏོང་དང་བཤེས་གཉེན་
བསྟེན་པ་དང་། ། དམ་ཆོས་དམིགས་པ་ཆོལ་བ་དང་། ། རྟག་རྒྱ་ངེས་འབྱུང་སེམས་ཉིད་དང་། །
སངས་རྒྱས་བཀུར་འདོད་དགའ་བ་དང་། ། ཆོས་སྟོན་པ་དང་བདེན་པ་ཡི། ། ཆོག་ནི་བཅུ་པ་
ཡིན་པར་འདོད། ། འདི་ག་རང་བཞིན་མི་དམིགས་པས། ། ཡོང་སུ་སྒྱུར་པར་ཤེས་པར་བྱ། །
ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། དགེ་བའི་ཆོས་སྒྱུད་པ་དང་། སེམས་ཅན་གྱི་དོན་བྱ་བ་དང་སྟོམ་
པའི་ཚུལ་བྱིམས་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་ཡོངས་སུ་དག་པ་ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་ཡིད་
ལ་བྱེད་པ་རྣམ་པར་སྤངས་པ་དང་། གཞན་གྱི་ཕན་པ་བྱས་པ་ཚུད་མི་གཟན་པ་དང་། སེམས་

ཅན་ནམས་ཀྱི་ཐད་དུ་གནོད་པ་ལ་སོགས་པའི་སེམས་མེད་པ་དང་། སེམས་ཅན་ཡོངས་སུ་
སྒྲིན་པར་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ལ་འགྲོད་པ་མེད་པ་དང་། སེམས་ཅན་གཅིག་གི་དོན་དུ་ཡང་དུས་
རིང་བོར་དམུལ་པ་ལ་སོགས་པར་གནས་པར་སྒྲོ་བ་དང་། རྒྱུ་བོ་ཐམས་ཅད་ལ་འདུད་པ་ཉིད་
དང་། ལྷ་མའི་ཐད་ནས་དེས་བསྟན་པའི་ཆོག་བསྐྱབ་ཅིང་སྟོན་པར་འདུ་ཤེས་པ་དང་། ལས་
གཞན་མེད་པར་སྒྲིན་པ་ལ་སོགས་པའི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་ལ་བཙོན་ཞིང་སྒྲོ་བ་སྟེ། དེ་ལྟ་བུའི་
ཡོངས་སུ་སྒྲོད་བ་ལྷ་མ་བཞིན་དུ་ཡོངས་སུ་སྒྲུད་བ་བྱས་པའི་བྱད་པར་ཅན་གྱི་ཆོས་ནམས་པ་
བརྒྱད་ཀྱིས་ཚུལ་ཁྲིམས་འཆལ་པའི་དྲི་མ་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་པས་ས་གཉིས་པ་དྲི་མ་མེད་པ་
ཐོབ་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་སྐད་དུ་ཡང་། ཚུལ་ཁྲིམས་བྱས་པ་གཞོ་དང་བཟོད། ། རབ་དུ་དགའ་དང་
སྤྲིང་བཅེ་ཆེ། བཀྱར་སྟེ་སྒྲ་མ་ལ་གྲས་ཉན། ། བརྒྱད་པ་སྒྲིན་ལ་སོགས་ལ་བཙོན། ། ཞེས་བྱ་བ་
གཟུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་གསུངས་པའི་ཆོས་འདྲིན་པའི་བསམ་པ་
དང་། ཉིད་པ་ལ་སོགས་པ་ལ་མི་སྟོས་པར་དམ་པའི་ཆོས་རབ་དུ་སྟོན་པ་དང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་
ཞིང་ཡོངས་སུ་སྒྲོང་བར་བྱེད་པའི་ཆོས་ནམས་དེ་ཉིད་དུ་ཡོངས་སུ་བསྒྲོ་བ་དང་། སེམས་ཅན་
གྱི་དོན་བྱ་བའི་མིར་ནམ་ཡང་སེམས་སྒྲོ་བ་མེད་པ་དང་། ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་
ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ལ་སོགས་པར་རང་དང་གཞན་ལ་སྟོས་ན་ངོ་ཆ་དང་ཁྲེལ་ཡོད་པ་སྟེ་དེ་ལྟ་བུའི་
ཡོངས་སུ་སྒྲོང་བ་ནམས་པ་ལྷ་པོ་ལྷ་མ་བཞིན་དུ་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་མི་རྟོག་པར་ཡོངས་སུ་སྒྲུང་བ་བྱས་
པས། འདིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྤང་བ་བྱེད་པའི་ཕྱིར་ས་གསུམ་པ་འོད་བྱེད་པ་
རྟོགས་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་སྐད་དུ་ཡང་། ཐོས་པས་མི་ངོམས་ཉིད་དང་ནི། ། ཟང་བྱིང་མེད་པར་
ཆོས་སྒྲིན་དང་། ། སངས་རྒྱས་ཞིང་ཀུན་སྒྲོང་བ་དང་། ། འཁོར་བས་ཡོངས་སུ་མི་སྒྲོ་དང་། ། ངོ་
ཆ་ཁྲེལ་ཡོད་ཅེས་བྱ་བ། ། རྫོམ་མེད་བདག་ཉིད་དེ་ནམ་ལྟ། ། ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། ཉན་
ཐོས་ལ་སོགས་པའི་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ལས་དབེན་པ་དང་། དམིགས་པའི་སྒྲུར་པས་ཐོབ་པར་བྱ་
བའི་བྱང་ཆུབ་ལ་ཡང་འདོད་པ་མེད་པ་དང་། དངོས་བོ་བྱད་པར་ཅན་ཐོབ་དུ་བྱིན་ཀྱང་རྩམ་པ་
མེད་པ་དང་། ཆོས་ཟབ་མོ་ལ་བཟོད་པའི་ངེས་པར་རྟོག་པ་པ་ལ་སོགས་པ་ཡོངས་སུ་མེ་གཏོང་
བ་དང་། བསྐྱབ་པ་སྤངས་པ་ཐམས་ཅད་སྟོག་གི་ཕྱིར་ཡང་ཡོངས་སུ་མི་གཏོང་བ་དང་། འདོད་
པ་ལ་སེམས་ཀྱང་མི་བསྒྲེད་པ་དང་། ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་མངོན་པར་འདུ་བྱེད་པ་མེད་པ་དང་།

རང་གི་ལུས་ལ་སོགས་པར་ཡོངས་སུ་འཛིན་པ་མེད་པ་ཉིད་དང་། དགེ་བའི་ཆོས་ལ་དམིགས་
པ་ལ་སེམས་མི་ཁུམ་པ་དང་། དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་ཡིད་ལ་མི་བྱེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། དེ་ལྟ་བུའི་
ཡོངས་སུ་སྦྱོང་བ་སྡུ་མ་ལྟ་བུ་རྣམས་པ་བརུས་ཉོན་མོངས་པའི་བྱེད་ཤིང་མ་ལུས་པ་སྒྲིག་པའི་
འབར་བ་དང་ཉེ་བར་ལྡན་པའི་ཕྱིར་ས་བཞི་བ་འོད་འཕྲོ་བ་ཅན་གཞོན་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་སྐད་
དུ་ཡང་། བཀའ་གནས་འདོད་ཆུང་ཆོག་ཤེས་དང་། ། སྦྱངས་པ་ཡང་དག་སྒྲིམ་བཞེན་དང་། །
བསྐྱབ་པ་ཡོངས་སུ་མི་གཏོང་དང་། ། འདོད་པ་རྣམས་ལ་སྦྱོད་པ་དང་། ། ཟུང་ན་འདས་དང་
བདོག་ཀུན་གཏོང་། ། མི་ཁུམ་པ་དང་ལྟ་བ་མེད། ། ཅེས་བྱ་བ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། རྟེན་པ་ལ་
སོགས་པའི་དོན་དུ་བྱིམ་པ་དང་རབ་དུ་བྱུང་པ་དང་འགྲོགས་པ་དང་། དད་པ་ཅན་གྱི་བྱིམ་ཉེ་
བར་མི་རྟོན་པ་དང་། སྐྱེ་བོ་མང་པོར་འགྲོ་བ་ལ་སོགས་པ་དང་། བདག་ལ་བསྟོད་པ་དང་
གཞན་ལ་སྦྱོད་པ་དང་། མི་དགེ་བ་བརུའི་ལས་ཀྱི་ལམ་བརུ་དང་། ཐོས་པ་ལ་སོགས་པས་སྦྱོམ་
ཞིང་གཞན་ལ་མི་འདུད་པ་དང་། དགེ་བ་དང་མི་དགེ་བ་པ་ལ་སོགས་པའི་ས་རོལ་དུ་བྱིན་པ་
དུག་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པས་ལ་སོགས་པའི་སློ་གྲོས་ངན་པ་དང་། འདོད་ཆགས་ལ་སོགས་པའི་
ཉོན་མོངས་པ་ཐམས་ཅད་མངོན་དུ་སྟོགས་པར་བྱེད་པ་སྟེ། དེ་ལྟ་བུའི་མཆོན་ཉིད་ཀྱི་ཆོས་བརུ་
ནི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་བར་དུ་གཅོད་པར་འགྱུར་པ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་སྤྲོད་ཞིང་དོན་གྱིས་འཕངས་
པ་གོ་བསྟོན་པའི་ཆོས་ཡོངས་སུ་སྦྱོང་བ་རྣམས་པ་བརུས། སྡུ་མ་བཞིན་དུ་ཤིན་དུ་དཀའ་བས་
རྒྱལ་བའི་ཕྱིར་ས་སྡུ་བ་སྦྱང་དཀའ་བ་འཐོབ་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་སྐད་དུ་ཡང་། འདིས་དང་བྱིམ་ལ་
འཁྲེན་པ་དང་། ། འདུ་འཛིན་གྱུར་པའི་གནས་དང་ནི། ། བདག་བསྟོད་གཞན་ལ་བརྟམས་པ་
དང་། ། མི་དགེའི་ལས་ཀྱི་ལམ་བརུ་དང་། ། སྦྱོམ་པས་ཁེངས་དང་བྱིན་ཅི་ལོག ། སློང་ན་དང་
ནི་ཉོན་མོངས་བཟོད། ། བརུ་པོ་འདི་ནི་རྣམས་སྤངས་ན། ། ས་ལྟ་བ་ནི་ཡང་དག་འཐོབ། ། ཅེས་
གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པའི་ས་རོལ་དུ་བྱིན་པ་དུག་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པས་ཉན་
ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་ལ་མངོན་པར་འདོད་པ་དང་། རོ་བོ་ཉིད་མི་དམིགས་པ་ལ་སྐྱག་པའི་
སེམས་དང་། སློང་མོ་པའི་སྐྱེ་བོས་བསྐྱངས་ན་ཁུམ་པའི་སེམས་དང་། བདོག་པ་ཐམས་ཅད་
རང་གི་དང་གིས་གཏོང་བར་ཁྱེད་པ་ལ་མི་དགའ་བ་དང་། དབུལ་པས་སློང་མོ་བའི་སྐྱེ་བོ་
སློང་བའི་སེམས་འདོར་བ་སྟེ། དེ་ལྟ་བུའི་སྡུ་མ་བཞིན་དུ་ཡོངས་སུ་སྦྱོར་བ་བརུ་གཉིས་ཀྱིས་

སངས་རྒྱུ་གྱི་ཚེས་ཐམས་ཅད་མངོན་སུམ་དུ་གྱུར་པས་ས་རྒྱལ་པ་མངོན་དུ་གྱུར་པ་ཀུན་ཤེས་
པར་འགྱུར་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་སྐད་དུ་ཡང་། སྒྱིན་དང་ཚུལ་ཁྲིམས་བཟོད་བཙོན་འགྲུལ། ། བསམ་
གཏན་ཤེས་རབ་རབ་རྫོགས་པས། ། སློབ་མ་དང་ནི་བསེ་རུ་ལ། ། དགའ་དང་སྐྱག་པའི་སེམས་
སྤངས་དང་། ། བསྤངས་ན་མི་ཁྱམ་བདོག་པ་ཀུན། ། བཏང་ཡང་མི་དགའ་མེད་པ་དང་། །
དབུལ་ཡང་སློང་བ་མི་སློང་བས། ། ས་ནི་རྒྱལ་པ་ཡང་དག་འཕྲོབ། ། ཅེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །
སློང་པ་ཉིད་དང་། མཚན་མ་མེད་བ་དང་། སློན་པ་མེད་པ་སྟེ། རྣམ་པར་ཐར་པའི་སྟོགས་སུ་
ཡང་དག་པར་ཤེས་པས། གོ་རིམས་བཞིན་དུ་བདག་དང་། སེམས་ཅན་དང་། སྟོག་དུ་འཛིན་པ་
མེད་པ་དང་། འཁོར་གསུམ་ཡོངས་སུ་དག་པའི་དགེ་བ་བརྩའི་ལས་ཀྱི་ལམ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་
པ་མི་གཏོང་བས། གང་ཟག་གཅིག་དུ་འཛིན་པ་སློང་བ་དང་། སྒྲུག་བསུལ་གྱིས་གདུངས་པའི་
སྒྲེ་པོ་ཐམས་ཅད་ལ་དམིགས་པའི་སྟོང་བཅེ་བ་རྟོགས་པས། ཆད་པར་འཛིན་པ་མེད་པ་དང་།
སངས་རྒྱུ་གྱི་ཞིང་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་ནས་ཉེ་བར་བརྩུང་བ་སྟེ། དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་ལ་ཉེ་
བར་མ་དམིགས་པས་རྟག་པར་འཛིན་པ་ལས་རྣམ་པར་བསྐྱོག་པ་དང་། ཚེས་ཐམས་ཅད་
མཉམ་པ་ཉིད་དུ་རྟོགས་པས། མཚན་མར་འཛིན་པ་མེད་པ་དང་། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ཉིད་དུ་ཐེག་
པ་གཅིག་པར་གཏོགས་པས་རྒྱུར་འཛིན་པ་སྤངས་པ་དང་། མིང་དང་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་མ་
སྒྲེས་པར་ཡོངས་སུ་ཤེས་པས་སྤང་པོར་འཛིན་པ་དང་བྲལ་བ་དང་། ཚེས་ཟབ་མོ་ལ་ངེས་པར་
རྟོགས་པའི་བཟོད་པ་རྟོགས་པས་ཁམས་སུ་འཛིན་པ་སྤངས་པ་དང་། ཚེས་ཐམས་ཅད་ཐེག་པ་
ཆེན་པོའི་སྟོན་སྟོན་པའི་ཕྱིར་སྒྲེ་མཆེད་དུ་འཛིན་པ་དང་བྲལ་བ་དང་། རྟོག་པ་ཐམས་ཅད་
གཙོད་པས་ཁམས་གསུམ་པ་ལ་གནས་པའི་འཛིན་པ་བཅད་པ་དང་། མཚན་མར་འཛིན་པ་
དང་། འཛིག་ཚོགས་ལ་སོགས་པའི་ལྟ་བ་རྣམས་དང་། འདོད་ཆགས་ལ་སོགས་པའི་ཉོན་
མོངས་པ་སློང་བས། ཆགས་པར་འཛིན་པ་དང་བྲལ་བ་དང་། ཞི་གནས་བསྐྱེམས་པའི་སྟོབས་
ཀྱིས་སེམས་ཀུན་དུ་ཁྱམ་པའི་འཛིན་པ་ལས་བྲལ་བ་དང་། ཤེས་རབ་དང་ཐབས་ལ་མཁས་པས།
སངས་རྒྱུ་སུ་ལྟ་བ་ལ་མངོན་པར་ཞེན་བ་མ་ཡིན་པ་དང་། ཚེས་བདག་མེད་པ་བསྐྱེམས་པས་
སེམས་ཉེ་བར་ཞི་བའི་ཕྱིར་ཚེས་སུ་ལྟ་བ་ལ་མངོན་བར་ཞེན་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་མ་ཡིན་པ་དང་།
བདེན་པ་གཉིས་ལ་བརྟེན་པའི་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ལ་ཐོགས་པ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་སྒྲེས་པས་

དགེ་འདུན་དུ་ལྷ་བ་ལ་མངོན་པར་ཞེན་པ་བསལ་བ་དང་། མངོན་པར་ཞེན་པའི་གནས་མ་
ཡིན་པའི་ཡེ་ཤེས་ཐོབ་པས་ཚུལ་བྱིན་ས་ལྷ་བ་ལ་མངོན་པར་ཞེན་པ་མི་འབྱུང་བ་དང་། ཆོས་
ཡང་དག་པར་རབ་དུ་ནམ་པར་འབྱེད་པའི་དོན་དུ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་ཐམས་ཅད་དུ་རི་ལྷར་
འདོད་པ་བཞིན་དུ་མཉམ་དུ་འགོ་བས་ན་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་ཚོད་པར་འཛིན་པ་དང་བྲལ་བ་དང་།
དམིགས་པ་ལ་མངོན་པར་ཞེན་པའི་སེམས་ཅན་གྱི་ཁམས་ནམས་བསྐྱལ་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར་
ཐམས་ཅད་དུ་བདག་གི་ལུས་རི་ལྷར་མཐུན་པར་སྟོན་པས་ན། སྟོང་པ་ཉིད་དང་འགལ་བར་
བརྗོད་པའི་འཛིན་པ་ཡོངས་སུ་སྤངས་པ་སྟེ། དེ་ལྷར་ན་ཡོངས་སུ་སྟོང་བའི་ཆོས་ནམ་པ་ཉི་ཤུ་
པོ་སྣ་མ་བཞིན་དུ་བྱད་པར་གྱི་མཆན་ཉིད་ཅན་གྱི་ཡོངས་སུ་སྟོང་བ་བྱས་པ་རྟོགས་པས་ན་རི་
རྒྱུད་དུ་བཤད་པའི་ཆོས་ནམ་པ་ཉི་ཤུ་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར་ཡང་དག་པར་ལྷན་གྱིས་གྲུབ་པའི་
ལམ་དང་འབྲེལ་པས་ཤིན་ཏུ་རིང་དུ་འགོ་བའི་ཕྱིར་ས་བདུན་པ་རིང་དུ་སོང་བ་ཐོབ་པ་ཡིན་
ནོ། ། དེ་རྒྱུད་དུ་ཡང་། སྤང་བར་བྱ་བའི་ཆོས་ཀྱི་དབང་དུ་མཛད་ནས། བདག་དང་སེམས་ཅན་
འཛིན་པ་དང་། ། སྟོག་དང་གང་ཟག་ཆད་ཉག་དང་། ། མཆན་མ་རྒྱ་དང་ཕུང་པོ་དང་། །
ཁམས་དང་སྐྱེ་མཆེད་དག་པ་ནི། ། ཁམས་གསུམ་པ་ལ་གནས་དང་ཆགས། ། སེམས་ནི་ཀུན་ཏུ་
ཞུམ་པ་དང་། ། དཀོན་མཆོག་གསུམ་དང་ཚུལ་བྱིན་ས་ལ། ། དེར་ལྷ་བ་ཡི་མངོན་ཞེན་དང་། །
སྟོང་པ་ཉིད་ལ་ཚོད་པ་དང་། ། དེ་དང་འགལ་བའི་ཉེས་པ་ནི། ། ཉི་ཤུ་གང་ལ་ནམ་ཆད་པ། ། དེ་
ཡིས་ས་ནི་བདུན་པ་འཕྲོལ། ། ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ལ་དེ་བཞིན་དུ་སྤང་བར་བྱ་བའི་དབང་དུ་
མཛད་ནས། རྣམ་ཐར་སྒོ་གསུམ་ཤེས་པ་དང་། ། འཁོར་གསུམ་རྣམ་པར་དག་ཉིད་དང་། ། སྟོང་
རྗེ་དང་ནི་སྒྲོམ་མེད་དང་། ། ཆོས་མཉམ་ཉིད་དང་ཚུལ་གཅིག་ཤེས། ། མི་སྐྱེ་བ་དང་ཟད་ཤེས་
དང་། ། ཆོས་རྣམས་རྣམ་པ་གཅིག་ཏུ་སྟོན། ། རྟོག་པ་ཀུན་ཏུ་འཛོམས་པ་དང་། ། འདུ་ཤེས་ལྷ་
དང་ཉོན་མོངས་སྟོང་། ། ཞེ་གནས་ངེས་པར་སེམས་པ་དང་། ། ལྷག་མཐོང་ལ་ནི་མཁས་པ་
དང་། ། སེམས་དུལ་བ་དང་ཐམས་ཅད་ལ། ། ཐོགས་པ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་དང་། ། ཆགས་པའི་
ས་མིན་གར་འདོད་པར། ། ཞིང་གཞན་དུ་ནི་མཉམ་འགོ་དང་། ། ཀུན་ཏུ་བདག་གི་ངོ་བོ་ནི། །
སྟོན་པ་ཉིད་དང་ཉི་ཤུ་ལོ། ། ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སེམས་ཀྱི་
སྟོང་པ་རི་ལྷ་བ་བཞིན་དུ་ཤེས་པ་དང་། འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་སྣ་ཆོགས་སུ་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་

དུ་རྩུ་འཕུལ་གྱི་མངོན་པར་ཤེས་པས་ཅེ་བ་དང་། རྟེན་གྱི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་གསེར་ལ་སོགས་
པའི་ངོ་བོར་ཡོངས་སུ་སྦྱར་བ་དང་། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་ཆོས་ཡོངས་སུ་བརྟག་པར་བྱ་བའི་
ཕྱིར་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་མཉེས་པར་བྱེད་པ་དང་། ལྷའི་མིག་སྦྱེད་པ་དང་། རྟེན་པ་སངས་
རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་སེམས་ཅན་ཡོངས་སུ་སྦྱོད་པ་དང་། ཐམས་ཅད་དུ་སྦྱ་མ་ལྟ་བུར་གནས་པ་དང་།
སེམས་ཅན་གྱི་དོན་མཐོང་ནས་སློ་སྟོན་དུ་བཏང་བའི་སྦྱེ་བ་ཡོངས་སུ་འཛིན་པ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ།
དེ་ལྟ་བུའི་ཡོངས་སུ་སྦྱོད་པའི་ཆོས་རྣམ་པ་བརྒྱད་ལྔ་མ་བཞིན་དུ་ཡོངས་སུ་སྦྱངས་པས་མཆན་
མ་དང་ཚེལ་བས་བསྦྱོད་དུ་མེད་པའི་ཕྱིར་ས་བརྒྱད་པ་མི་གཡོ་བ་ཉམས་སུ་བྱོང་བར་འགྱུར་བ་
ཡིན་ནོ། ། དེ་སྐད་དུ་ཡང་། སེམས་ཅན་ཀུན་ཡིད་ཤེས་པ་དང་། ། མངོན་པར་ཤེས་པས་ཅེ་བ་
དང་། ། སངས་རྒྱས་ཞིང་བཟང་སྦྱབ་པ་དང་། ། ཡོངས་སུ་བརྟག་ཕྱིར་སངས་རྒྱས་བསྟེན། །
དབང་པོ་ཤེས་དང་རྒྱལ་བ་ཡི། ། ཞིང་སྦྱོང་སྦྱ་མ་ལྟར་གནས་དང་། ། བསམས་བཞིན་སྲིད་པ་
ལེན་པ་དང་། ། ལས་ནི་རྣམ་པ་འདི་བརྒྱད་བཤད། ། ཅེས་བྱ་བར་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། སྟོན་
ལམ་མཐའ་ཡས་པ་དང་། ལྟ་ལ་སོགས་པ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྐད་ཤེས་པ་དང་། སྟོབས་
པ་རྒྱ་བོ་ལྟར་མི་ཟད་པ་དང་། སྦྱེ་བོ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་བསྟུགས་པའི་མངལ་དུ་འཇུག་པ་དང་།
རྒྱལ་བོ་ལ་སོགས་པར་གནས་པ་དང་། ཉི་མ་ལ་སོགས་པའི་རུས་དང་། མ་ལ་སོགས་པ་དང་
ལེགས་བར་འབྲེལ་བའི་གཉེན་དང་། རང་དབང་དུ་འགྱུར་བའི་འཁོར་དང་། བརྒྱ་བྱིན་ལ་
སོགས་པས་མངོན་པར་བསྟོན་པར་སྦྱེ་བ་དང་། སངས་རྒྱས་ལ་སོགས་པས་བསྐྱལ་ཏེ་ངེས་པར་
འབྱུང་བ་དང་། ཡིད་བཞིན་གྱི་ནོར་བུ་དང་འབྲེལ་བའི་ཤིང་ཨ་ཤུད་ཐ་ལ་སོགས་པ་དང་། སངས་
རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ངོ་བོའི་ཡོན་ཏན་ཡོངས་སུ་རྟོགས་པར་བྱེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། དེ་ལྟ་
བུའི་སྟན་སྟུམ་ཆོགས་པའི་མཆན་ཉིད་ཀྱི་ཡོངས་སུ་སྦྱོང་བ་བརྒྱ་གཉིས་ལྔ་མ་བཞིན་དུ་ཡོངས་
སུ་སྦྱང་བ་བྱས་པའི་བྱད་པར་དག་གིས་ཆོས་སྟོན་པ་ལ་མཁས་པ་ཁ་ན་མ་ཐོབ་མེད་པའི་ཕྱིར་
ས་དགུ་བ་ལེགས་པའི་སློ་གྲོས་མངོན་དུ་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་སྐད་དུ་ཡང་། སྟོན་ལམ་དག་ནི་
མཐའ་ཡས་དང་། ། ལྟ་ལ་སོགས་པའི་སྐད་ཤེས་དང་། ། སྟོབས་པ་རྒྱ་བོ་ལྟ་བུ་དང་། ། མངལ་དུ་
འཇུག་པའི་མཆོག་དང་ནི། ། རིགས་དང་རུས་དང་ཆོ་འབྲང་དང་། ། འཁོར་དང་སྦྱེ་བ་དག་
དང་ནི། ། ངེས་འབྱུང་བྱང་རྒྱུ་ཤིང་རྣམས་ཀྱི། ། ཡོན་ཏན་སྟན་སྟུམ་ཆོགས་པ་ཡིན། ། ཞེས་བྱ་

བ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། རིགས་ཀྱི་ས་ནི་ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་པའི་རིགས་སོ། ། བརྒྱད་པའི་ས་
ནི་འབྲས་བུ་དང་པོ་ལ་ཞུགས་པའོ། ། མཐོང་བའི་ས་ནི་རྒྱན་ཏུ་ཞུགས་པའོ། ། བསྐྱབས་པའི་ས་
ནི་ལན་ཅིག་ཕྱིར་འོང་བའོ། ། འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བའི་ས་ནི་ཕྱིར་མི་འོང་བའོ། ། བྱས་པ་
རྟོགས་པའི་ས་ནི་དག་བཅོམ་པའོ། ། བྱད་པར་གྱི་ཆོག་མེད་པས་ཞུགས་པ་གསུམ་ནི་ཉན་ཐོས་
ཀྱི་སའོ། ། རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་ནི་རང་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱི་སའོ། ། དྲང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་
ས་ནི་དྲང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱིས་རྣམས་པ་དགུ་པོ་རི་རྒྱུད་དུ་བཤད་ཟིན་པ་རྣམས་
སོ། ། ས་དགུ་ཞེས་བྱ་བ་དེ་ལྟ་བུའི་ས་དགུ་པོ་རྣམས་ལས་འདས་ནས་ས་བརྒྱུ་པའི་དྲང་ཆུབ་
སེམས་དཔའ་ལ་ནི་སངས་རྒྱས་ཉིད་ཅེས་བརྗོད་བར་བྱའི་ཡང་དག་པར་རྟོགས་པའི་སངས་
རྒྱས་ནི་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་སྟོང་ཕྱག་ཉི་ཤུ་ལྟ་བུ་ལས་གསུངས་པས། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་གང་ཡིན་པ་
ལ་ལས་ལ་དབང་བའི་རྟེན་ཉིད་ལ་སོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་གང་གིས་གནས་པ་ནི་དེས་ཐོབ་ནས་
ཆོས་ཀྱི་ཆར་འབབས་པས་དྲང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ས་བརྒྱུ་པ་ཆོས་ཀྱི་སྤྱིན་ཞེས་བྱའོ། ། དེ་རྒྱུད་
དུ་ཡང་། ས་དགུ་འདས་ནས་ཡེ་ཤེས་ནི། ། གང་གིས་སངས་རྒྱས་སར་གནས་པ། ། དེ་ནི་དྲང་
ཆུབ་སེམས་དཔའི་ས། ། བརྒྱུ་པ་ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱ། ། ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། སའི་
ཆོགས་ནི་སྟོང་ཕྱག་ཉི་ཤུ་ལྟ་བུ་ལས་རྒྱ་ཆེར་གསུངས་པས་དེ་ལས་གཟུང་བར་བྱའོ། ། གཞུང་
མངས་ཀྱིས་འཇིགས་པས་བདག་གིས་འདིར་རྒྱ་ཆེར་མ་བྲིས་སོ། ། ཞར་ལ་འོངས་པས་ཆོག་
གོ། ། མཐོང་བ་དང་བསྟོམ་པའི་ལམ་ཀྱི་བདག་ཉིད་ཅན་ཁོ་ན་སའི་ཆོགས་ཡིན་པས་དེའི་རྗེས་
ལ་དེའི་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་སྟོང་བའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་དབྱེ་བས་གཉེན་པོའི་ཆོགས་ཉིད་
བསྟན་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་ཞུས་པ་གསུམ་པ་ལ་སོགས་པའི་ལན་གདབ་པའི་སྟོན་ནས་ཁམས་
གསུམ་ནས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་སོ། ། དེ་ལ་དང་པོར་དངོས་པོ་ཙམ་དང་གཉེན་
པོའི་རྟེན་ཅན་ཏེ་གཟུང་བའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་གཉིས་དང་། གང་ཟག་རྣམས་སྤྱོད་པ་དང་སྦྱོས་
བྱ་བ་ཏུགས་པར་ཡོད་པའི་རྟེན་ཅན་ཏེ། འདྲིན་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་གཉིས་ནི་མཐོང་བའི་
ལམ་ལ་སྟོང་བ་ཡིན་པས་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་ཀྱི་དབྱེ་བས་དེའི་གཉེན་པོའི་གནས་སྐབས་
རྟོགས་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། གོ་རིམས་བཞིན་གཉེན་པོའི་ཆོགས་སྟོན་པ་ལྟར་བྱེད་པ། ཁམས་
གསུམ་ནས་ངེས་པར་འབྱུང་བར་འགྱུར་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ཆོག་བཞི་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་

བདེན་པ་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱར་བར་བྱའོ། ། དེའི་འོག་ཏུ་དངོས་པོ་ཙམ་དང་གཉེན་པོའི་ནམ་པ་
ལ་བརྟེན་པའི་གཟུང་བའི་ནམ་པར་རྟོག་པ་གཉིས་དང་། གང་ཟག་རྩལ་སྤྱོད་པ་དང་སྐྱེས་
བྱ་བཏགས་པར་ཡོད་པ་ལ་བརྟེན་པ་འཛིན་པའི་ནམ་པར་རྟོག་པ་གཉིས་བསྐྱོམ་པའི་ལམ་ལ་
སྤོང་བས། མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་ཀྱི་དབྱེ་བས་དེའི་གཉེན་པོའི་གནས་སྐབས་སུ་རྟོགས་པའི་
ཕྱིར་གཉེན་པོའི་ཆོགས་གཞན་ནམ་པ་བཞི་གངས་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་སྤར་བརྗོད་པའི་བྱ་བ་
བཀག་པས་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་ལ་བརྟེན་ནས། སྟོན་པར་མཛད་པ་ནི་འོན་ཀྱང་ཞེས་བྱ་བ་
ལ་སོགས་པ་གསུངས་སོ། ། གནས་པ་དགག་པ་ཉིད་གསལ་པར་བྱེད་པ་ནི་གནས་པ་མེད་པའི་
ཚུལ་གྱིས་ཐམས་ཅད་མཐེན་པ་ཉིད་ལ་གནས་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ལ་གནས་
པ་ནི་དངོས་པོ་ལ་དམིགས་པ་སྟེ། སེམས་རབ་ཏུ་གནས་པའོ། ། དེ་བཀག་པས་གནས་པ་མེད་
པའོ། ། འདྲིར་དབྱེད་པར་བྱ་སྟེ། གལ་ཏེ་རེ་ཞིག་གནས་པ་མེད་པ་ཙམ་ཡིན་ན་དེ་ལྟ་ན་ནི་
མེད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་གཉེན་པོའི་ཕྱོགས་སུ་མི་རུང་ངོ་། ། འོན་ཏེ་གནས་པ་མ་ཡིན་ན་དེའི་ཆོ་
མིག་ལ་སོགས་པ་ལ་ཡང་ཐལ་བར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། མངོན་པར་ཞེན་པ་མེད་པ་ལ་ཇི་ལྟར་
བཤད་པའི་ཚུལ་ལྟར་ཚུལ་འདི་ལ་ཡང་བལྟ་བར་བྱ་བ་ཡིན་པས་རྒྱས་པར་མ་སྐྱོས་སོ། ། དུས་
གསུམ་པའི་དངོས་པོ་ནམས་བཀག་པས་གང་ཡང་ངེས་པར་འབྱུང་བར་མ་གྱུར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་
སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། ཡང་དག་པའི་དོན་ལ་གོམས་པ་ངེས་པར་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་ཇི་
སྟེ་དེ་ལྟར་འགྱུར་སྐྱམ་པའི་དོགས་པ་དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན་ཞེས་བྱ་བས་བསུ་ནས། གང་ངེས་པར་
འབྱུང་བ་དང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་སོ། ། གཉི་ག་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བྱང་ཚུབ་
སེམས་དཔའ་གང་དང་ལམ་གང་གིས་ངེས་པར་འབྱུང་བ་དེ་དག་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དུ་ན་མེད་ཅིང་
མི་དམིགས་པའོ། ། ཉེ་བར་བསྐྱབ་པ་ནི་དེ་ལྟར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། ཀུན་
རྫོབ་ཏུ་ནི་ཡོད་དོ་ཞེས་བྱ་བར་དགོངས་སོ། ། དེ་སྐད་དུ་ཡང་། མཐོང་དང་བསྐྱོམ་པའི་ལམ་
དག་ལ། གཟུང་དང་འཛིན་པའི་ནམ་རྟོག་བརྒྱད། ཉེ་བར་ཞི་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར། གཉེན་པོ་
ནམ་པ་བརྒྱད་ཅེས་བྱ། ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། ཇི་སྐད་དུ་བཤད་པའི་གོ་རིམས་གྱིས་ཀུན་
རྫོབ་དང་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་ལས་མི་འདའ་བར་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་མ་ལུས་པ་སྟོང་རྗེ་ལ་
སོགས་པ་ནམས་གྱིས་རྗེས་སུ་བསྐྱབས་པས། བྱང་ཚུབ་ཆེན་པོ་ཐོབ་པར་བྱེད་པའི་ངོ་བོས་སྐྱབ་

པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་ན་སྟོང་རྗེ་ལ་སོགས་པའི་ཚོགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཚོགས་ཀྱི་སྐྱབ་པ་ནི་ནམ་
པ་བཅུ་བདུན་ཡིན་ནོ། ། དེ་ལྟར་ཚོགས་བསགས་པ་ནམས་ནི་དེ་ལྟར་འཕགས་པ་བྱམས་པས་
བརྟེས་པ་ལྟར་ངེས་པར་འབྱུང་བ་ཡིན་པས་བཞི་པ་ངེས་པར་འབྱུང་བའི་སྐྱབ་པ་བརྗོད་པར་
བྱའོ། ། དེ་ཡང་ཡུལ་གྱི་དབྱེ་བས་ནམ་པ་བརྒྱད་ཡོད་པ་ལས་དང་པོ་གཙོ་བོ་ཡིན་པས་ཆེད་དུ་
བྱ་བའི་ངེས་པར་འབྱུང་བའོ། ། དེ་ཡང་སེམས་ཅན་ཀུན་གྱི་མཆོག་ཉིད་ཀྱི་སེམས་ཆེན་པོ་ཉིད་
ཀྱིས་ངེས་པར་འབྱུང་བ་དང་། སྟོང་བ་ཆེན་པོ་ཉིད་ཀྱིས་ངེས་པར་འབྱུང་བ་དང་། རྟོགས་པ་
ཆེན་པོ་ཉིད་ཀྱིས་ངེས་པར་འབྱུང་བ་སྟེ། ནམ་པ་གསུམ་ཡོད་པ་དེ་བས་ན་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་ངེས་
པར་འབྱུང་བ་གསུམ་གྱི་དབང་དུ་མཛད་ནས། བཙམ་ལྡན་འདས་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་
སོགས་པ་གསུངས་སོ། ། དམིགས་པ་ཆེན་པོ་ཉིད་དང་ནི། ། དེ་བཞིན་སྐྱབ་པ་གཉིས་དག་
དང་། ། ཡེ་ཤེས་བཙོན་འགྲུས་ཚོམ་པ་དང་། ། ཐབས་ལ་མཁས་པར་གྱུར་པ་དང་། ། ཡང་དག་
འགྲུབ་པ་ཆེན་པོ་དང་། ། སངས་རྒྱུ་ཕྱིན་ལས་ཆེན་པོ་སྟེ། ། ཆེན་པོ་འདི་ནམས་དང་ལྡན་
པས། ། ཐེག་ཆེན་ཞེས་ནི་ངེས་པར་བརྗོད། ། ཅས་བྱ་བའི་ཆེན་པོ་ཉིད་བདུན་དང་ལྡན་པས་
བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ལམ་འབྲས་བྱ་དང་བཅས་པ་ནི་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ཡིན་ནོ། ། ཐེག་པ་
ཆེན་པོ་ནི་འཇིག་རྟེན་ན་རབ་ཏུ་གྲགས་པ་ཙམ་ཉིད་ཀྱི་དོན་མ་ཡིན་པར་མངོན་པར་བྱང་ཆུབ་
པའི་འབྲས་བྱ་ཅན་ཡིན་ཏེ་དེ་ཉིད་འཆིང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། ། དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ན་ཐེག་པ་ཆེན་
པོའི་གཉེན་པོ་བསྐྱེད་པ་དོན་མེད་པར་འགྱུར་རོ། ། དེ་བས་ན་ཡང་དག་པ་མ་ཡིན་པའི་ཀུན་ཏུ་
རྟོག་པ་ཙམ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ལོག་པར་སྤང་བའི་རང་བཞིན་ལྟ་དང་མི་དང་ལྟ་མ་ཡིན་དུ་
བཅས་པའི་འཇིག་རྟེན་ནམས་དེའི་གཉེན་པོར་གྱུར་པ་ཉིད་ཀྱིས་མི་བདེན་པའི་དོན་ཉིད་དུ་
རང་གི་ངོ་བོ་ཡོངས་སུ་ཤེས་པས་ཟེལ་གྱིས་མནན་ཏེ། གང་གི་ཕྱིར་བཤོད་པར་བྱ་བའི་གནས་
སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མཆོག་ཉིད་ལ་སོགས་པ་ཆེན་པོ་ཉིད་དུ་ངེས་པ་ཁོ་ནར་འབྱུང་བ་
དེའི་ཕྱིར་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ཞེས་བརྗོད་དོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ངག་གི་དོན་ཏོ། ། མཉམ་པ་ཉིད་རྟོགས་པ་
མེད་པར་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་ངེས་པར་འབྱུང་བར་མི་འབྱུང་བས། དེའི་འོག་ཏུ་མཉམ་པ་ཉིད་ཀྱི་
ངེས་པར་འབྱུང་བ་བསྟན་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་ནམ་མཁའ་ལྟར་མཉམ་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་
སོགས་པ་གསུངས་ཏེ། ནམ་མཁའ་ལྟ་བུའི་མཉམ་པ་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཤེས་བྱའི་དཀྱིལ་

འཁོར་མཐའ་དག་ཁྱབ་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་མ་ཐེད་པ་ཡིན་ཞེས་བྱ་བའི་ཕྱིར་དེ་ནི་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་
ཡིན་ནོ། ། སེམས་ཅན་གྱི་དོན་བྱ་བ་ཐེད་པར་བསོད་ནམས་བསགས་བ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་
མཉམ་པ་ཉིད་ཡང་དག་པར་རྟོགས་པར་མི་འགྱུར་བས། དེའི་འོག་ཏུ་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་ངེས་
པར་འབྱུང་བ་ནི་ངེ་ལྟར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་སོ། ། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ལ་སེམས་ཅན་
གྱི་སྒོ་སྐབས་ཡོད་དོ་ཞེས་བརྗོད་པའི་ཕྱིར་ན་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ངེས་དེ་དག་གི་དོན་དུ་ངེས་པར་
འབྱུང་བར་བྱ་བ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བསྟན་ཏེ། དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ན་དོན་བྱ་བས་སྟོང་ན་གོ་སྐབས་ཡོད་
པར་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། བཙེམ་ལྡན་འདས་གྲངས་འདིས་ན་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ནི་ཉེ་
བར་བསྟུ་བའོ། ། རྣམ་གྲངས་འདིས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དོན་གཞན་འདིས་སོ། ། འབད་པ་ཡོད་ན་
སེམས་ཅན་གྱི་དོན་མ་ཆང་བ་ཐེད་པ་རྟོགས་པར་མི་འགྱུར་བས། དེའི་འོག་ཏུ་ལྟན་གྱིས་གྲུབ་
པའི་ངེས་པར་འབྱུང་བ་བསྟན་པའི་ཕྱིར་འདི་ལ་འོང་བ་མ་མཐོང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་
གསུངས་ཏེ། འོང་བ་ནི་འདས་པ་ནས་སོ། ། འགྲོ་བ་ནི་མ་འོངས་པར་རོ། ། གནས་པ་ནི་ད་ལྟར་
བྱུང་བ་སྟེ། འོང་བ་ལ་སོགས་པ་ཐེད་པས་ལྟན་གྱིས་གྲུབ་པའི་ངེས་པར་འབྱུང་བ་ཡིན་ནོ་ཞེས་
བྱ་བར་དགོངས་སོ། ། ཉག་པ་དང་ཆད་བ་དང་བྲལ་བའི་གནས་སྐབས་རྟོགས་པ་ཐེད་པར་
འབད་པ་ཐེད་པར་ངེས་པར་འབྱུང་བར་མི་འགྱུར་བས། དེའི་འོག་ཏུ་མཐའ་ལས་འདས་པའི་
ངེས་པར་འབྱུང་བ་བསྟན་པའི་ཕྱིར། བཙེམ་ལྡན་འདས་འདི་ལྟར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་
གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། འདི་ལྟར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འཆད་པར་འགྱུར་བའི་ཚུལ་གྱིས་སོ། ། སྡོན་གྱི་
མཐའ་ནི་ཉག་པའོ། ། ཕྱི་མའི་མཐའ་ནི་ཆད་པའོ། ། དེ་ལས་འདས་པ་ཡང་ཐེད་དོ་ཞེས་བརྗོད་
བ་ནི་དབུས་ཀྱང་མི་དམིགས་ཏེ་ཞེས་བྱ་བའོ། ། འདི་ལྟར་ཞེས་གང་སྐྱས་པ་དེ་བསྟན་བར་བྱ་
བའི་ཕྱིར། བཙེམ་ལྡན་འདས་ཐེག་པ་དེ་ནི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། གང་
གི་ཕྱིར་ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོངས་སུ་ཐུང་ན་ལས་འདས་པ་ཉིད་གྱིས་ཐེག་པ་དེ་
ནི་དུས་གསུམ་སྟོང་པ་ཉིད་ཡིན་པ་དེའི་ཕྱིར་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ལ་སྡོན་གྱི་མཐའ་ལ་སོགས་པ་
ཐེད་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དག་གི་དོན་རྟོ། ། ཆོས་ཉིད་དང་མི་འགལ་བའི་དོན་བརྗོད་པས་
ལེགས་སོ་ཞེས་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་རབ་འབྱོར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །
ཉེ་བར་བསྟུ་བ་ནི་དེ་ལྟར་ན་འདི་ནི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། མཐའ་ལས་

འདས་པའི་ངེས་པར་འབྱུང་བ་ཡང་ཐེག་པ་གསུམ་སོ་སོའི་བྱང་བར་ཅན་གྱི་གནས་སྐབས་ཐོབ་
པ་མེད་པར་རྫོགས་པར་མི་འགྱུར་བས་དེའི་འོག་ཏུ་ཐོབ་པའི་ངེས་པར་འབྱུང་བ་གསུངས་པ་
ནི། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་འདི་ལ་བསྐྱབས་པས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་
པའོ། ། འདི་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ལའོ། ། ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་ཉིད་ཐེག་པ་གསུམ་
གྱི་བདག་ཉིད་ཅན་འཕགས་པའི་གང་ཟག་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྟོགས་པའི་རྒྱ་ཉིད་དུ་ཤེས་པར་བྱ་
བའི་ཕྱིར་རྗེས་སུ་ཐོབ་པར་གྱུར་ཏོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་སོ། ། སྐྱ་གཞན་དུ་གྱུར་པས་
འཕགས་པ་གང་པོ་འབྱུང་ནས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསོལ་རྟོ། ། ཤེས་
རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པའི་དོན་དུ་སྟེ་ཆེད་དུ་ཁྱོད་སྤྲོས་པར་གྱིས་ཤིག་ཅེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་
པ་དང་པོ་ཚུམ་པ་ན་བྱིན་གྱིས་བསྐྱབས་པའོ། ། རྟག་ཏུ་མཉམ་པར་གཞག་པ་མེད་པར་ཡེ་ཤེས་
གྱི་མཐོང་བ་འདུག་པ་མི་འབྱུང་བས་གཞན་དུ་ཡང་གྱུར་ཏམ་སྟམ་ནས། འཕགས་པ་རབ་
འབྱོར་གྱིས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ནི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསོལ་རྟོ། ། འགལ་བ་ནི་འདས་
པའོ། ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་བྱིན་གྱིས་བསྐྱབས་པ་ནི་ལོག་པར་སྟོན་པ་མི་འཐད་པས་རབ་
འབྱོར་དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་སོ། ། རྗེས་སུ་མཐུན་པར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་
ལྷགས་དང་མཐུན་པ་ཏེ། ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པའི་དོན་ནི་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་རང་
བཞིན་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བར་དགོངས་སོ། ། ཆོས་ཟབ་མོ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་སྟོན་པའི་རྣམ་པ་
བདག་ཉིད་ལ་ཡོད་པར་མཐོང་བས། བཅོམ་ལྡན་འདས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཐུས་ལགས་སོ་ཞེས་
བྱ་བ་གསོལ་རྟོ། ། ཐོབ་པའི་ངེས་པར་འབྱུང་བ་དེ་ཡང་ཐོབ་པར་བྱ་བ་དང་ཐོབ་པར་བྱེད་པ་
དང་དེ་གཉི་གའི་འབྲེལ་བ་བཀག་པའི་མཚན་ཉིད་ཅན་ཏེ། དེས་ན་ཐོབ་པར་བྱ་བ་བཀག་པའི་
དབང་དུ་བྱས་ནས། གཞན་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསོལ་རྟོ། ། གཞན་ཡང་ཞེས་བྱ་བའི་
སྒྲིའི་དོན་ནི་གོ་རིམས་ཀྱི་དོན་རྟོ། ། མཐར་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བདུན་པའོ། ། ཉེ་བར་མ་རྟོགས་
ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཐོབ་པར་བྱ་བ་གཞུགས་ལ་སོགས་པའི་རང་བཞིན་གྱི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་
ཅུང་ཟད་ཀྱང་ཞེས་བྱ་བ་ལྟག་མ་སྟེ། ཐོབ་པར་བྱ་བའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དེ་ཉིད་ཡོད་པ་
མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་བྱ་བར་བསམས་པའོ། ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་གཞུགས་ལ་སོགས་
བར་སྒྲུང་བ་མ་ཡིན་ན་མ་ཇི་ལྟར་ཡོད་པ་མ་ཡིན་སྟམ་དུ་དོགས་པ། ཉེ་བར་མ་རྟོགས་པ་དེ་

ཅིའི་སྒྲིབ་དུ་ཞེན་ཞེས་བྱ་བས་བསུ་ནས། གཞུགས་སུ་མ་མཆིས་པས་ན་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་
པ་གསེལ་རྟོ། ། ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ལ་མ་གཏོགས་པ། ། གང་ཕྱིར་ཆོས་ཡོད་མ་ཡིན་པ། ། ཞེས་བྱ་
བའི་ཚུལ་གྱིས་གང་གི་ཕྱིར་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་བཞིན་དུ་དེའི་རང་བཞིན་དུ་རྒྱར་པའི་གཞུགས་
ལ་སོགས་པ་སྤྱི་མཉམ་དཔལ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔལ་སྤྱི་མཉམ་པ་ཉིད་ཡིན་པ་དེའི་ཕྱིར་བྱང་ཆུབ་
སེམས་དཔལ་ཉིད་རབ་མ་གཏོགས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བསམས་པའོ། ། ཐོབ་པ་པོ་དག་གི་པའི་དབང་
དུ་མཛད་ནས་གསུངས་པ་ནི་གཞུགས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔལ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། །
གཞུགས་ལ་སོགས་བ་ནི་རིགས་པས་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པས་དེའི་བདག་ཉིད་ཅན་ཐོབ་པ་པོའི་
བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔལ་ཉིད་རབ་མི་དམིགས་སོ་ཞེས་བྱ་བར་བསམས་པའོ། ། གལ་ཏེ་དེ་ལྟར་མི་
དམིགས་ན་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། འདི་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསེལ་རྟོ། ། ཉེ་བར་
མ་རྟོགས་པ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ཡང་མཉམ་དེ། ཡུལ་མཉམ་པ་ལ་དག་གི་པའི་སྒྱུར་བ་མཉམ་པའི་ཕྱིར་
རོ། ། དངོས་པོ་མཉམ་པ་དེའི་ཕྱིར་མི་དམིགས་སོ། ། དེ་ལྟར་སྒྱུར་བསྟན་ནས་བདག་ཉིད་ཀྱི་
དབང་དུ་བྱས་ཏེ། བཅོམ་ལྷན་འདས་དེ་ལྟར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསེལ་རྟོ། ། དེ་ལྟར་ཞེས་བྱ་
བ་ནི་ཐོབ་པར་བྱ་བ་དང་ཐོབ་པ་པོ་བཀག་པས་སོ། ། ཐམས་ཅད་འདི་ནི་གཉིས་ཏེ་དངོས་པོ་
ཐམས་ཅད་དང་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དོ་ཞེས་བྱ་བའི་ཚུལ་གྱིས་ན། འདིར་ཐམས་ཅད་ནས་ཞེས་
བྱ་བ་ནི་སྤང་པོ་ལ་སོགས་པ་དངོས་པོའི་རང་བཞིན་གྱིས་སོ། ། ཐམས་ཅད་ཅེས་བྱ་བ་ནི་ཕྱི་
དང་ནང་གི་བདག་ཉིད་ཅན་གྱི་དངོས་པོའི་རང་བཞིན་ན། ། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་ཞེས་བྱ་བ་
ནི་ནང་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པའི་དབྱེ་བས་སོ། ། ཡང་ཐམས་ཅད་ཅེས་བྱ་བ་ནི་སྒྱི་
དང་སོ་སོའི་རྣམ་པའོ། ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔལ་ཞེས་བཟྱི་བའི་ཆོས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བྱང་ཆུབ་
སེམས་དཔལ་ཉིད་ཐོབ་པར་བྱ་བ་དང་ཐོབ་པ་པོའི་མཆན་ཉིད་ཀྱི་ཆོས་གཞུགས་ལ་སོགས་པའི་
རང་བཞིན་ཏེ། དེ་དག་ནི་མི་དམིགས་པར་རྒྱར་པས་དེ་ཡང་དག་པར་རྗེས་སུ་མ་མཐོང་ངོ་། །
དེ་གཉི་གའི་འབྲེལ་བ་དག་གི་པ་ནི་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་
གསེལ་པ་ཡིན་ཏེ། རྣམ་པ་དང་ཐབས་དང་རྣམ་པ་མཉམ་པའི་ཤེས་པ་དག་གིས་སམ། མཛོན་
སུམ་དང་རྗེས་སུ་དཔག་བདག་གིས་གྲངས་རིམ་ལྟར་བཞིན་དུ་ཡང་དག་པར་རྗེས་སུ་མ་མཐོང་
ཞིང་མ་དམིགས་ནའོ། ། དེ་ཉིད་བསྟན་པའི་ཕྱིར་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ཀྱང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་

སོགས་པ་གསལ་རྟོ། ། ཉེ་བར་བསྐྱབ་པའི་ཕྱིར་བཅོམ་ལྡན་འདས་བདག་གི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་
པ་གསལ་པ་ཡིན་ནོ། ། གང་ཞིག་ཅེས་བྱ་བ་ནི་ཐོབ་པ་པོ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའོ། ། གང་གིས་
ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཐོབ་པར་བྱ་བའི་ཐབས་ཀྱི་སྒོ་ནས་སོ། ། གང་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འབྲེལ་བ་རྣམ་པ་
ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ཀྱི་མཆན་ཉིད་དེ། གང་གི་སྐྱ་ནི་སྤོང་བ་སྟོན་པར་བྱེད་པ་ཡིན་པས།
གང་གང་གིས་གང་ལ་ཡང་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཆིག་གོ། ། ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། གང་གི་ཕྱིར་
བཅོམ་ལྡན་འདས་སངས་རྒྱས་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ནི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། འདིར་ཐོབ་པར་
བྱ་བ་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐྱས་བཅོལ་དེ། ཐོབ་པ་པོ་དང་འབྲེལ་པའི་ཆིག་ལྷག་མ་གཉིས་ཀྱིས་
སྟོན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གང་གི་ཕྱིར་གང་ཞིག་སྐབས་སུ་བབ་བ་དེ་ཉིད་ཉེ་བར་བསྐྱབ་པ་ཡིན་ནོ། །
དངོས་པོ་རི་ལྟ་བ་བཞིན་སྐྱ་སྐྱུར་བའི་ཕྱིར་ན་མིང་ཅམ་དུ་ཡོད་པ་ལས་དོན་བདེན་པར་འགྱུར་
རོ་སྟམ་ན་མིང་དེ་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསལ་རྟོ། ། དེ་སྟོན་མཐོང་བ་མེད་པའི་ཕྱིར། ། སྐྱ་
དོན་ཁྱད་པར་བཅོལ་བྱ་དང་། ། རྗེས་བྱེད་དུ་ནི་འདོད་མེད་ཀྱི། ། སྤྱི་ནི་ཉེ་བར་སྟོན་པ་ཡིན། །
ཞེས་བྱ་བའི་ཚུལ་གྱིས་དངོས་པོ་རི་ལྟ་བར་མིང་དེ་མངོན་པར་གྲུབ་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་མ་སྐྱེས་
པའོ། ། རི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། རི་ལྟར་བདག་ཅེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསལ་རྟོ། ། དེ་ཉིད་བཤད་པ་ནི་
བདག་ཤིན་ཏུ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ཡིན་ཏེ། དོན་གྱི་བྱ་བའི་རྣམ་པ་མེད་པས་བོང་བུའི་ར་
དང་འབྲ་བར་ཡང་དག་པའི་ཀྱན་རྗེས་ཏུ་ཡང་མངོན་པར་མ་གྲུབ་པ་ཉིད་ཀྱིས་ན་བདག་ནི་
ཤིན་ཏུ་མེད་མོད་ཀྱི། དེ་ལྟ་ན་ཡང་བདག་ཅེས་ཐ་སྙད་འདོགས་སོ། ། གལ་ཏེ་དེ་ལྟར་ཆོས་
ཐམས་ཅད་རིགས་པས་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཡིན་ན་གཟུགས་དེ་གང་ཡིན་ཞེས་རྟོག་པ་ལ། གང་
གཟུང་དུ་མ་མཆིས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟོས་ཏེ། གང་གི་ཕྱིར་མངོན་པར་མ་གྲུབ་པ་དེའི་
ཕྱིར་དེ་ཁོ་ནར་གཟུང་བ་དང་འཛིན་པ་དང་བྲལ་བ་ཡིན་ཏེ། དེས་ན་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ནི་
ཀྱན་རྗེས་ཏུ་མ་བརྟགས་གཅིག་ཕུན་ཡིད་དགའ་བར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ལྟར་གཟུང་བ་དང་
འཛིན་པའི་དངོས་པོར་མ་གྲུབ་ན་འོན་ཆོས་དོན་དམ་པ་ཡིན་ནོ་སྟམ་ན། དེ་ལྟར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་
སོགས་པ་སྟོས་ཏེ། རིགས་པས་ཆོས་ཐམས་ཅད་དངོས་པོ་མེད་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཉིད་མངོན་
པར་མ་གྲུབ་པ་ཡིན་ལ། མངོན་པར་མ་གྲུབ་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་རང་གི་མཆན་ཉིད་འཛིན་པ་
དང་བྲལ་བས་དེ་ནི་ཆོས་མ་ལགས་སོ། ། རབ་ཏུ་བསྐྱབ་པའི་དོན་མཁྱེན་བསྐྱབ་པའི་ཕྱིར་དེས་ན་

ཤེས་རབ་ཀྱི་ས་རྩོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟོན་ཏེ། དེས་ན་ཞེས་པ་ནི་དེའི་བྱིར་
རྟོ། ། ཅི་ཞིག་ཅེས་བྱ་བའི་སྒྲ་ནི་སྟོང་བ་བརྗོད་པ་ཉིད་ཡིན་པའི་བྱིར་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་
ཆོག་གོ། ། དེ་ལྟ་ན་ནི་ཆོས་རྣམས་མངོན་པར་གྱུབ་པ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། བཅོམ་ལྷན་འདས་ཞེས་བྱ་
བ་ལ་སོགས་པ་གསལ་ཏེ། དངོས་སོ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མངོན་པར་གྱུབ་པ་རབ་ཏུ་དགག་པ་ཡིན་
པའི་བྱིར། མངོན་པར་མ་གྱུབ་པ་ལས་གཞན་པ་མངོན་པར་གྱུབ་པའི་ཆོས་ནི་ཉེ་བར་མི་
དམིགས་སོ། ། ཆོས་ཐམས་ཅད་ནི་ཤེས་རབ་ཀྱི་ས་རྩོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ལས་ཀྱི་རང་བཞིན་ནོ། །
སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་ནི་ཐོབ་པར་བྱ་བའི་མཆན་ཉིད་རྣམས་སོ། ། དྲང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཆོས་
ནི་ཐོབ་པ་སོ་དྲང་ཆུབ་སེམས་དཔར་བདགས་པའི་རྒྱ་མཆན་གཟུགས་ལ་སོགས་པའོ། ། གང་
དྲང་ཆུབ་ཏུ་སྟོད་པ་མི་དམིགས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི། དྲང་ཆུབ་པའི་དོན་ཏུ་སྟོད་པའི་སྤྱིའི་ཆོས་
གཞན་གང་ཡང་རུང་བ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཡང་ཉེ་བར་མི་དམིགས་སོ་ཞེས། རྣམ་པར་དབྱེ་བ་
བསྒྱུར་ལ་ཞེས་བྱ་བར་སྦྱར་རོ། ། དེ་ལྟ་ན་ཤེས་རབ་ཀྱི་ས་རྩོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ལ་སྤྱི་ཞིག་མངོན་པར་
བཅོན་བར་འགྱུར་ཞེ་ན། གལ་ཏེ་དེ་ལྟར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟོན་པ་ཡིན་ནོ། ། སྟོད་པའོ་
ཞེས་བྱ་བ་ནི་མཉམ་པར་གཞག་པའི་ཤེས་པས་སོ། ། སྟོམ་པའོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མཉམ་པར་གཞག་
པའི་ཤེས་པས་སོ། ། ཉེ་བར་རྟོག་བ་ནི་རིག་པས་རྣམ་པར་འཛོག་པའོ། ། དེས་པར་སེམས་པ་ནི་
བྱ་བའི་ཤེས་པ་ལ་དེས་པར་འཛོག་པ་ཡིན་པའི་བྱིར་རོ། ། གཟུགས་ལ་སོགས་པ་མི་དམིགས་
ན་ཇི་ལྟར་ཤེས་རབ་ཀྱི་ས་རྩོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ལ་ཉེ་བར་རྟོག་ཅེས་པའི་དོགས་པ་དེ་ཅིའི་སྒྲ་དུ་ཞེ་
ན་ཞེས་བྱ་བས་བསྐྱེད་ནས། བཅོམ་ལྷན་འདས་གང་གི་ཆེ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསལ་ཏེ། །
གང་གི་བྱིར་དུས་གང་གི་ཆེ་གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་འདི་དག་ཤེས་རབ་ཀྱི་ས་རྩོལ་ཏུ་
བྱིན་པ་ལ་སྟེ། དེའི་རྒྱ་མཆན་དུ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པའི་རྣམ་པར་ཡོངས་སུ་རྟོགས་པར་བྱེད་པ་
དེའི་ཆེ་གཟུགས་ཉེ་བར་མི་རྟོགས་ཏེ་མི་རིག་གོ། ། དེ་ཉིད་ཀྱི་བྱིར་ཉེ་བར་མི་འཛིན་ཏེ་བདག་
གིར་མི་བྱེད་དེ། གང་གི་བྱིར་སྦྱེ་བའམ་འགག་པར་ཡང་ཡང་དག་པར་རྗེས་སུ་མི་མཐོང་བའི་
བྱིར་རོ། ། སྦྱེ་བ་དང་འཛིག་པ་མ་གཏོགས་པ་གཞན་ནི་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པའི་བྱིར་རོ་ཞེས་བྱ་
བར་བསམས་པའོ། ། བདག་ཉིད་གཅིག་ཡིན་ན་སྦྱེ་བ་མེད་པ་དང་འགག་པ་མེད་པ་དམིགས་
པ་ཁོ་ན་གཟུགས་དམིགས་པ་ཡིན་ནམ། དེའི་བྱིར་ཇི་ལྟར་གཟུགས་ཉེ་བར་མ་གཏོགས་པའི་

དོགས་པ་དེ་ཅིའི་སྒྲིབ་དུ་ཞེན་ཞེས་བྱ་བས་བསུ་ནས། དེ་ནི་འདི་ལྟར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་
སྒྲིམ་ཏེ། གང་གི་ཕྱིར་སྐྱེ་བ་མེད་པ་དང་འཇིག་པ་མེད་པ་གང་དག་ཡིན་པ་དེ་དག་ནི་
གཞུགས་མ་ཡིན་ཏེ། ཀུན་རྫོབ་ཏུ་གཞུགས་ལྟ་བུར་སྒྲུབ་བའི་ཕྱིར་རོ། ། དེ་ལ་དངོས་པོ་ཁོ་ན་
སྐད་ཅིག་མར་གནས་པའི་ཆོས་མི་ཉག་པ་ནི་འཇིག་པ་ལོ། ། དེ་བཀག་པས་འཇིག་པ་མ་མཆིས་
བ་ཡིན་ཏེ། གང་གི་ཕྱིར་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་སྒྲུབ་ཆོགས་པ་ཉིད་ཡིན་པ་དེས་ན་དེའི་ཕྱིར་སྐྱེ་བ་མེད་པ་
དང་འཇིག་པ་མེད་པ་དང་གཞུགས་ནི་དོན་དམ་པར་སྐྱེ་བ་མེད་པ་དང་འཇིག་པ་མེད་པ་ཉིད་
དུ་གནས་པའི་ཕྱིར་གཉིས་སུ་མེད་དེ། འདི་ནི་སྐྱེ་བ་མེད་པ་ལ་སོགས་པ་དང་རང་བཞིན་
གཅིག་ཉིད་ཡིན་ནོ། ། གང་གི་ཕྱིར་གཉིས་སུ་བྱར་མེད་པ་སྟེ། གཉིས་ཀྱི་དངོས་པོར་བྱེད་པའི་
ཆད་མ་དང་བྲལ་བས་སོ། ། གལ་ཏེ་དེ་ལྟར་ཡིན་ན་གཞུགས་སུ་རི་ལྟར་བཏགས་ཞེན་གང་
ཡང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྒྲིམ་ཏེ། གཞུགས་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ནི་གཞུགས་རིགས་པས་མི་
འཐད་པ་ལ་སོགས་པ་གཉིས་སུ་མ་མཆིས་པ་ལ་བརྟེན་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་མིང་དུ་བགྱིས་བ་
ལགས་ཏེ་བརྟེན་བཏགས་པ་ཡིན་ནོ། ། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་ཉིད་རྟོགས་པ་མེད་པར་
ཐོབ་པའི་ངེས་པར་འབྱུང་བར་མི་འཇུག་བས་དེའི་འོག་དུ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་ཉིད་དུ་
ངེས་བར་འབྱུང་བ་བསྟན་པའི་ཕྱིར། བཅོམ་ལྷན་འདས་དེ་ལྟར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་
གསུངས་ཏེ། དེ་ལྟར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་ཞེས་བྱ་བ་དང་སྒྱུར་རོ། ། ཤེས་རབ་ཀྱི་
པ་རོལ་དུ་བྱིན་བ་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ནི། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་ཉིད་ལ་སྟེ། ངེས་པར་འབྱུང་
བའི་དོན་དུ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ལྷག་མའོ། ། ཆོས་ཐམས་ཅད་ནི་གཞུགས་ལ་སོགས་པ་རྣམས་སོ། །
རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དངོས་པོ་མེད་པ་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པར་རོ། ། འདི་ནི་བྱ་
བའི་བྱུང་པར་ཏེ། དེ་ལྟར་གཞུགས་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་ཡོངས་སུ་རྟོག་པ་ནའོ། །
དེའི་ཆེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་དུས་ནའོ། ། གཞུགས་ལ་ཉེ་བར་མི་རྟོག་གོ་ཞེས་
བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ནི། སྐབས་གཞན་གྱི་སྒོ་ནས་ཡང་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར་སྐྱེས་པའི་ཉེས་པ་ཡོད་པ་
མ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ལྟར་ནི་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་དུ་དཀའ་བ་སྟོང་བ་ལ་སོགས་པ་མི་འཐད་དོ་ཞེས་
བྱ་བའི་བསམ་པ་དང་ལྷན་པས་དེའི་ཕྱིར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་བརྟེན་དོ། ། གང་གི་ཕྱིར་
གཞུགས་ལ་སོགས་པ་ནི་སྐྱེ་བ་མེད་པ་དང་འགག་པ་མེད་པ་དག་དང་གཉིས་སུ་མེད་པ་ཉིད་

ཡིན་པའི་རྒྱ་དེའི་ཕྱིར་གཟུགས་ལ་ཉེ་བར་མི་རྟོག་ཅེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ཇི་སྟངས་སྤྲུལ་པའི་
དོན་ཁོ་བོས་ཤེས་པ་དེ་ལྟར་ན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཡང་སྐྱེ་བ་མེད་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཡང་
གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་རང་བཞིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། ། དེ་ལྟར་ཡིན་དུ་ཆུག་མོད་ཅེས་ཁས་
ལྷངས་ན་ཉེས་པ་བཟུན་བའི་དོན་དུ་གལ་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་ཏེ། ཅི་ཞིག་ཅེས་
བྱ་བའི་སྐྱ་ནི་སྤོང་བ་སྟེ། སྐྱེ་བ་མེད་པ་དང་འགག་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་མི་སྟོང་དོ་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་
ཆིག་གོ། ། སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་དོན་གྱིས་ཞེས་བྱ་བ་བཤོས་བས་སྟུག་བསྐྱེད་པ་ལ་ཡིན་པ་དེ་
དག་ཉམས་སུ་སྦྱང་བའི་དོན་དུ་སྟོབ་ཡང་ཅི་ཞིག་ཡོད་ཅིང་ཅིའི་དོན་དུ་ཡིན་ནོ་ཞེས་པའི་
དོན་ཏེ། སེམས་ཅན་ལ་སོགས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་བྱ་བར་བསམས་པའོ། ། ཆོ་དང་ལྷན་
པ་ཤུ་རིའི་བྱ་ཁོ་བོ་ནི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་ནི་ལན་སྤྲུལ་པ་ཡིན་ནོ། ། འདི་སྟམ་དུ་སེམས་
ཏེ། གལ་ཏེ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཡང་སྐྱེ་བ་མེད་པ་ཡིན་ན་དོན་དམ་པར་དཀའ་བ་སྟུང་པ་
སྟོང་པ་མེད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་ཐལ་བ་བསྐྱབས་ན་ནི་དེའི་ཆོ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དུ་ན་སྟོང་པ་མི་
འཐད་པས་གྲུབ་པ་ལ་སྐྱབ་པ་ཡིན་ནོ། ། འོན་ཏེ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡིན་ན་འོན་ནི་དེའི་ཆོ་བྱང་ཆུབ་
སེམས་དཔའ་སྐྱེ་བ་མེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། སྐྱེ་བར་སྤང་བའི་ཕྱིར་རོ། ། དེས་ན་སྟོང་པ་ཇི་ལྟར་
འགལ་ཞེས་བསམས་པ་ཡིན་ནོ། ། ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡང་དཀའ་བ་སྟོང་པ་ཇི་ལྟར་སྟོང་པ་ཡིན་ཞེས་
ཀྱང་བསམ་པར་མི་བྱའོ་ཞེས་བརྗོད་པ་ནི་གང་ཞིག་དཀའ་བ་སྟོང་པའི་འདུ་ཤེས་ཀྱིས་ཞེས་བྱ་
བ་ལ་སོགས་པའོ། ། དཀའ་བའི་འདུ་ཤེས་ཀྱིས་སྟོང་པ་ཞེས་བྱ་བ་འདིར་སྟུང་དཀའ་བ་ལ་ཞེས་
བྱ་བ་ནི་ལྟག་མའོ། ། མགོ་གཏོང་བ་ལ་སོགས་པའི་སྟུང་དཀའ་བ་རྣམས་བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔའ་ཁོ་ནས་བྱེད་པ་མ་ཡིན་ནམ། ཇི་ལྟར་ན་དཀའ་བའི་འདུ་ཤེས་མེད་པ་ཡིན་སྟམ་པའི་
དོགས་པ་དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན་ཞེས་བྱ་བས་བསུ་ནས། ཆོ་དང་ལྷན་པ་ཤུ་རིའི་བྱ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་
སོགས་པ་སྤྲུལ་སོ། ། གང་གི་ཕྱིར་དཀའ་བའི་འདུ་ཤེས་བསྐྱེད་ན་སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་དོན་བྱ་
བར་མི་རུས་ཏེ། ཡང་དག་པའི་སྟོང་པ་མི་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་རོ། ། དེ་བས་ན་གང་དཀའ་བའི་
འདུ་ཤེས་ཀྱིས་སྐྱབ་པ་ལ་སོགས་པ་ལ་སྟོང་པར་བྱེད་ན་དེ་སེམས་ཅན་ཀྱི་དོན་མི་བྱེད་པས་
བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་མི་འགྱུར་རོ་ཞེས་བྱ་བར་བསམས་པའོ། ། འོ་ན་ཇི་ལྟར་རུས་པར་འགྱུར་
ཞེ་ན། འོན་ཀྱང་བདེ་བའི་འདུ་ཤེས་པ་ཉིད་དུ་བྱས་ནས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་ཏེ།

སྒྱུ་ལ་སྒྲིག་པ་ལ་སེར་སྒྲིག་པ་མེད་པས་བྱ་སྒྲིག་བའི་འདུ་ཤེས་ནི་བདེ་བའི་འདུ་
ཤེས་སོ། ། དེ་བཞིན་དུ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་སྒྱུར་མ་ལ་སྒྲིག་པར་འདུ་ཤེས་བསྐྱེད་
པའམ། བྱ་པར་དུ་སྒྱེས་བ་དང་བྱ་མེད་དག་ལ་ན་ཚོད་ཆེ་ཆུང་གི་ཚད་ཀྱིས་ཅི་རིགས་པར་
མ་ལ་སྒྲིག་པ་འདུ་ཤེས་སུ་བྱས་ཤིང་གང་གི་ཆེ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྒྱུད་པ་སྒྱུད་ན་དེའི་
ཆེ་དོན་བྱ་བར་ནུས་སོ་ཞེས་བྱ་བར་བསམས་པའོ། ། དེ་ཉིད་ཉེ་བར་བསྐྱུ་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དེ་
བས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སྒྲིག་པ་གསུངས་ཏེ། བར་དུ་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་འདིས་ནི་སྒྱེས་པ་དང་བྱ་
མེད་ནམས་ལ་ན་ཚོད་མཉམ་པའི་ཚད་ཀྱིས་མིང་པོ་དང་སྲིང་མོའི་འདུ་ཤེས་སུ་ཉེ་བར་བསྐྱུ་
བའོ། ། ཇི་ལྟར་ན་བདག་ཉིད་ཀྱི་འདུ་ཤེས་བསྐྱེད་པར་བྱ་ཞེ་ན། ཇི་ལྟར་བདག་ཅེས་བྱ་བ་ལ་
སྒྲིག་པ་གསུངས་ཏེ། བདག་ཏུ་ང་རྒྱལ་སྐྱེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་རང་གི་རྒྱུད་ཉིད་བདག་ཡིན་ནོ།
སྐྱུ་ག་བསྐྱུ་ལ་ཐམས་ཅད་ལས་ཐར་བར་བྱ་ཞིང་བསལ་བར་བྱའོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི། འདུ་བྱེད་ལ་
སྒྲིག་པའི་སྐྱུ་ག་བསྐྱུ་ལ་ནམས་ལས་ཐར་བར་བྱ་ཞིང་བསལ་བར་བྱའོ། ། ནམ་པ་གཞན་དག་
ཀྱང་བདག་གིས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སྒྲིག་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ།
ཡོངས་སུ་མི་གཏོང་ངོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྤྱི་ཇི་ཆེན་བོའི་བསམ་པ་དང་སྒྱུར་བས་སོ། ། ཐར་པར་
བྱའོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དེ་ལྟ་བུའི་བྱ་བ་རྣམས་བར་བྱ་བས་སོ། ། གང་གི་ཆེ་ཞེ་ན། བདག་གི་ལུས་
ཞེས་བྱ་བ་ལ་སྒྲིག་པ་གསུངས་ཏེ། བདག་གི་ལུས་བརྒྱུར་གཏུབས་ཀྱང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དེ་
ནམས་ཉིད་ཀྱིས་བྱ་བར་བྱུགས་ཀྱིས་སྒྱུར་ཏེ། གཞན་དུ་ན་སྐྱུ་དུ་བྱུང་བ་ཅི་ཞིག་དུ་འགྱུར།
ཆུང་དུ་ན་ཞེས་བྱ་བ་ཐ་མ་ནའོ། ། གཞོད་སེམས་ཀྱང་མི་བསྐྱེད་དོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཞེ་སྤང་བར་མི་
བྱ་བའོ། ། དེ་ཉིད་མཆོག་བསྐྱུ་བ་ནི་དེ་ལྟར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སྒྲིག་པ་གསུངས་ཏེ། དེ་ལྟར་ཞེས་བྱ་
བ་ནི་བཤད་མ་ཐག་པའི་སེམས་དེ་ལྟར་རོ། ། སྒྱུད་པ་ནི་སྒྱུ་ལ་སྒྲིག་པའོ། ། གནས་ན་
ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྒྱུད་ལམ་ནམ་བཞི་ལའོ། ། དེ་ལྟར་ཀུན་རྫོབ་ལ་བརྟེན་པའི་སྒྱུད་པས་དཀའ་བའི་
འདུ་ཤེས་མེད་པ་བཞུན་ནས་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་བརྟེན་པ་བཞུན་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར། ཆེ་
དང་ལྡན་པ་ཤུ་རིའི་བྱ་གཞན་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སྒྲིག་པ་གསུངས་ཏེ། ཐམས་ཅད་ནས་བྱ་བ་
ནི་མངོན་སུམ་ལ་སྒྲིག་པའི་ཚད་མས་སོ། ། ཐམས་ཅད་ནི་བྱ་བ་དང་ཅིག་ཤོས་ཀྱི་ཚུལ་ལོ། །
ནམ་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སེམས་ཅན་དང་སྒྲིག་པ་སྒྲིག་པར་གྲགས་པའི་ནམ་པས་

སོ། ། ཡང་ཐམས་ཅད་དུ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བྱེད་པ་པོ་ཉིད་ལ་སོགས་པའི་ཚུལ་ཏེ། གཅིག་དང་དུ་
མའི་རང་བཞིན་དང་བྲལ་བས་ཇི་ལྟར་བདག་མེད་ཅིང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ཉིད་ཀྱིས་ན་
མི་དམིགས་ཏེ། ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱང་དེ་བཞིན་ནོ། ། དེ་ཉིད་བསྟན་པ་ནི་དེ་བཞིན་དུ་ཞེས་པ་
ལ་སོགས་པའོ། ། ཆོས་ལ་སྟོས་ནས་ནི་ཐམས་ཅད་ཅེས་བྱ་བ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ལ་སོགས་པའི་
ཚུལ་གྱིས་སོ། ། ཐམས་ཅད་ནི་སྤྱི་འཚན་ཉིད་ལ་སོགས་པའོ། ། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཞེས་བྱ་
བ་ནི་ཉན་མོངས་པ་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པས་སོ། ། ཐམས་ཅད་དུ་ནི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་སྟེ།
དེའི་ཕྱིར་རྣམ་པ་གཞན་མེད་པས་སྐྱེ་མའི་སྐྱེས་བུ་ཁོ་ན་ལྟར་ཀུན་དུ་སྟོད་པར་བྱ་ཞིང་དེ་ལ་
ཡང་དཀའ་བ་སྟོད་པའི་འདིགས་པ་ཇི་ལྟར་ཡོད་ཅེས་བྱ་བར་བསམས་པའོ། ། དེ་ལྟར་སྐྱེ་བ་
མེད་པ་ལ་ཐལ་བ་སྤངས་ནས་ཁས་ལེན་པ་ནི་ཆོ་དང་ལུན་པ་ཤུ་རིའི་བྱས་གང་ཡང་འདི་སྐད་
དུ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་བས་བརྗོད་དོ། ། དེ་དེ་བཞིན་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དོན་དམ་པར་ཞེས་བྱ་
བར་བསམས་པའོ། ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སྐྱེ་བ་མེད་དོ་ཞེས་བརྗོད་པས་ཕྱགས་གཅིག་པའི་
སྟོང་པ་ཉིད་དུ་འགྱུར་རོ་ཞེས། ཆོ་དང་ལུན་པ་རབ་འབྱོར་ཡང་ཅི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་
གསུངས་ཏེ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཆོས་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔར་བྱེད་པའི་ཆོས་ལམ་གྱི་
རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པའི་རང་བཞིན་ནོ། ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཆོས་ཀྱང་སྐྱེ་བ་
མེད་དེ་རིགས་པས་མཚུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། ། དེ་ཉིད་བརྗོད་པ་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཞེས་
བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། ། གང་ངེས་པ་དེ་ཁོ་ན་ལན་གདབ་པར་བྱའི། གཞན་དུ་ན་ཉན་པ་པོ་
འབྱུང་བ་མེད་པའི་ངག་དུ་འགྱུར་རོ། ། དེ་བས་ན་ཕྱགས་གཅིག་པའི་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་ལན་
གདབ་པའི་ཕྱིར། འོན་ཏེ་ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་ཉིད་ཀྱང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གོང་ནས་གོང་
དུ་ངེས་པ་དང་། ལན་སྤྲོས་པས་སྟོང་པ་ཉིད་ནི་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཡུལ་ཡིན་པར་བརྗོད་པ་ཡིན་
ནོ། ། དེ་ལ་ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་ཉིད་ནི་སངས་རྒྱས་ཉིད་དོ། ། སངས་རྒྱས་སུ་བྱེད་པའི་ཆོས་
རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་ཉིད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ནི་ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་ཉིད་ཀྱི་ཆོས་སོ། །
འཕགས་པའི་ལམ་མ་སྐྱེས་པའི་བྱིས་པ་ནི་སོ་སོའི་སྐྱེ་བོའོ། ། སོ་སོའི་སྐྱེ་བོའི་ཆོས་རྣམས་ནི་དེ་
དང་འབྲེལ་བ་འདོད་ཆགས་ལ་སོགས་པའོ། ། དེ་ལྟར་རིམ་གྱིས་ཆོས་ཐམས་ཅད་སྐྱེ་བ་མེད་
པར་ཁས་ལེན་དུ་བཅུག་ནས་ཉེས་པ་འགལ་བའི་ཕྱིར་བརྗོད་པ་ནི་ཆོ་དང་ལུན་པ་རབ་འབྱོར་

གལ་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། ། འོན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མི་བཟོད་པ་སྟེ། ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་
ཉིད་ཐོབ་པ་ཡིན་ནམ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ལྷག་མའོ། ། སྟེགས་བཅ་ལ་ལ་ལས་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་
ཉིད་འབད་པ་མེད་པས་ཐོབ་བཅ་ཟེར་བ་ནི་གསལ་བ་ཁོ་ནར་ཟད་དོ། ། འདི་སྐད་དུ་གྲས་པར་
བྱས་པ་དང་རྒྱན་མི་འཆད་པ་དང་ཡུན་རིང་པོར་བསྐྱོམས་པས་སྐྱེ་བ་མེད་པ་རྟོགས་པ་ན་
སངས་རྒྱས་ཉིད་རྗེས་སུ་ཐོབ་པ་ཡིན་ནོ། ། གལ་ཏེ་ཆོས་ཐམས་ཅད་མ་སྐྱེས་པ་ཁོ་ན་ཡིན་ན་ནི་
དེའི་ཆེ་ནམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་འབད་པ་མེད་པར་རྗེས་སུ་ཐོབ་པ་ཁོ་ན་ཡིན་ལ། དེ་
ལྟ་ན་ནི་ལྷས་ཅན་ཐམས་ཅད་གྲོལ་བར་འགྱུར་རོ་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན་ནོ། ། གལ་ཏེ་མ་སྐྱེས་པ་
ལ་ཐོབ་བར་བྱ་བ་དང་ཐོབ་པ་པོ་ཆོས་ཡོད་ན་ནི་དེའི་ཆེ་འབད་པ་མེད་པར་ཐོབ་བ་ཞེས་བྱ་བ་
འཐད་པ་ཞིག་ན། གང་གི་ཕྱིར་དེ་ལྟར་ནི་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བསམས་ནས་བརྗོད་པ་ནི། ཆེ་དང་
ལྷན་པ་ཤུ་རིའི་བྱ་ཁོ་བོ་ནི་མ་སྐྱེས་པའི་ཆོས་ལ་ཐོབ་པར་མི་འདོད་དོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་
པའོ། ། རིགས་པས་མ་སྐྱེས་པའི་ཆོས་དད་པས་ཐོབ་པར་བྱ་བ་དང་ཐོབ་པ་པོའི་སྒྱུར་བའི་
གནས་སྐབས་སུ་ཐོབ་པར་ཏེ་འཛིན་པར་མི་འདོད་ལ་དངོས་གཞིའི་གནས་སྐབས་སུ་མངོན་
པར་རྟོགས་ཤིང་ཁོང་དུ་རྒྱད་པར་ཡང་མི་འདོད་དོ། ། དེ་ཉིད་བརྗོད་པ་ནི་མ་སྐྱེས་པའི་ཆོས་
ཀྱིས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། ཐོབ་པ་པོའི་ཆོས་མ་སྐྱེས་པས་ཐོབ་པར་བྱ་
བའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཐོབ་པ་མ་སྐྱེས་པ་འཐོབ་བར་མི་འགྱུར་ཏེ། གཉི་ག་དངོས་པོ་མེད་པ་ཉིད་
ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། ། འོན་གང་རུང་ཞིག་མ་སྐྱེས་པས་ན་ཐོབ་པ་འཐོབ་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་སྒྲས་
པ་ནི། ཆེ་དང་ལྷན་པ་རབ་འབྱུར་ཡང་ཅི་མ་སྐྱེས་པའི་ཆོས་ཀྱིས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། །
འོན་ཏེ་ཞེས་བྱ་བའི་སྐྱ་ནི་ཕྱོགས་གཞན་སྟོན་པར་བྱེད་བའོ། ། སྐར་རྒྱས་པའི་ཚུལ་གྱིས་ལན་གྱི་
དོན་བརྗོད་པ་ནི། ཆེ་དང་ལྷན་པ་ཤུ་རིའི་བྱ་ཡང་ཅི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། ། སྐྱེ་བ་ནི་ཡོད་
པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཅི་མ་སྐྱེས་པའི་ཆོས་སྐྱེས་སོ་ཞེས་བརྗོད་དམ། དེ་ལྟའོ་ཞེ་ན། བརྗོད་ལ་
རག་སྟེ་མིང་གཞན་དུ་བྱ་བས་དངོས་པོ་གཞན་ཉིད་དུ་འགྱུར་བ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། ། དེ་བས་ན་
སྐྱེས་པའི་ཆོས་ཀྱིས་ཐོབ་པ་མ་སྐྱེས་པ་འཐོབ་པར་ངེ་ལྟར་འགྱུར། འོན་ཏེ་མ་སྐྱེས་པའི་ཆོས་ཁོ་
ན་མ་སྐྱེས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཁྱོད་ཀྱིས་བརྗོད་པ་ཡིན་ན། དེ་ལྟ་ན་ཡང་ཉེས་པ་ཁོ་ན་ཡིན་ཏེ། མ་
སྐྱེས་པའི་ཆོས་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་མ་སྐྱེས་པ་ཁོ་ན་ཡིན་ཏེ། མེད་པ་ཁོ་ན་ཡིན་པ་དེས་ན་མ་

སྐྱེས་པའི་ཆོས་ཀྱིས་ཐོབ་པ་སྐྱེས་པ་འཐོབ་པར་ཅི་ལྟར་འགྱུར་འདི་སྐད་དུ། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དུ་ན་
ཐོབ་པར་བྱ་བ་དང་ཐོབ་པ་པོ་དག་མེད་པའི་ཕྱིར་འབད་པ་མེད་པར་འཐོབ་པར་འགྱུར། ཀུན་
རྫོབ་ཏུ་ཡང་འབད་པ་ཆེན་པོས་དུས་རིང་པོར་རྒྱན་མི་འཆད་པར་བསྒྲུབས་པས་ས་བརྒྱད་པ་
ལ་སོགས་པར་ཡེ་ཤེས་ལྷན་གྱིས་བྱུང་པར་འཇུག་པ་འཐོབ་པའི་ཕྱིར་གང་གིས་ལྷས་ཅན་
ཐམས་ཅད་གྲོལ་བར་འགྱུར་བ་འབད་པ་མེད་པར་འཐོབ་པར་ངེ་ལྟར་འགྱུར་ཞེས་བརྗོད་པ་
ཡིན་ནོ། ། གལ་ཏེ་ཀུན་རྫོབ་དང་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱེ་བ་དང་སྐྱེ་བ་མེད་
པ་ནམ་པར་གནས་པ་ཡིན་ན་ཁྱོད་ལ་ཡང་བརྒྱལ་ཞིང་བརྟག་པ་འདི་ཉིད་དོ་སྒྲུབ་པའི་བསམ་
པས་བརྗོད་པ་ནི། སྐྱེ་བའི་ཆོས་ཉིད་མི་སྐྱེ་བ་ཡིན་ནམ་འོན་ཏེ་མི་སྐྱེ་བའི་ཆོས་མི་སྐྱེ་བ་ཡིན་
ཞེས་བྱ་བ་འོ། ། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ནི་བརྗོད་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡང་ངག་ཏུ་བརྗོད་པ་དང་བྲལ་བ་
ཡིན་ནོ་སྒྲུབ་དུ་བསམས་ནས་བརྗོད་པ་ནི། ཆོ་དང་ལྡན་པ་ཤུ་རིའི་བྱ་སྐྱེ་བའི་ཆོས་སམ་ཞེས་བྱ་
བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། དེ་གཉི་ག་བརྒྱན་པ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དུ་སྐྱེ་བར་མི་སྐྱོབས་
སོ་ཞེས་བྱ་བར་བསམས་པ་འོ། ། མ་སྐྱེས་པ་ནི་དོན་དམ་པ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་བྱ་བའི་
བསམ་བས་བརྗོད་པ་ནི། ཆོ་དང་ལྡན་པ་རབ་འབྱོར་ཁྱོད་ཀྱིས་སྐྱེ་བ་མེད་པའི་ཆོས་ལ་ཡང་
ཞེས་བྱ་བ་འོ། ། དོན་དམ་པ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་སྐྱེ་བ་མེད་པ་འདི་ལ་དོན་
དམ་པ་ཞེས་བརྗོད་དོ་ཞེས་སྒྲུས་པ་ནི། ཆོ་དང་ལྡན་པ་ཤུ་རིའི་བྱ་སྐྱེ་བ་མེད་པ་ཉིད་བརྗོད་པ་
ཡིན་ལ་ཞེས་བྱ་བ་འོ། ། སྐྱེ་བ་མེད་པ་ཉིད་ཡིན་ན་ཡང་བརྗོད་པར་བྱ་བས་ན་བརྗོད་པ་ནི་སྐྱོས་
པ་སྟེ་ནམ་པར་རྟོག་པ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་རྟོ། ། དེ་ལྟར་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་དུས་སུ་ཅི་ཞིག་
ཏུ་སྤང་ཞེ་ན། ཉིད་བརྗོད་པ་ཡིན་ལ་ཞེས་བྱ་བ་འོ། ། སྐྱེ་བ་མེད་པ་ཡིན་ན་ཡང་བརྗོད་པར་བྱ་
བས་ན་བརྗོད་པ་ནི་སྐྱོས་པ་སྟེ་ནམ་པར་རྟོག་པ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་རྟོ། ། དེ་ལྟར་མངོན་པར་
རྟོགས་པའི་དུས་སུ་ཅི་ཞིག་ཏུ་སྤང་ཆོ་དང་ལྡན་པ་ཤུ་རིའི་བྱ་སྐྱེ་བ་མེད་པ་ཉིད་སོ་སོར་སྤང་བ་
ཡིན་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་གསུངས་ཏེ། རྟོག་པ་ཐམས་ཅད་ལས་ནམ་པར་གྲོལ་ཞིང་གཟུང་བར་
བྱ་བ་མ་ཡིན་པའི་སྐྱེ་བ་མེད་པ་ཉིད་གཟུང་བར་སྤང་ཞིང་འཇིན་པ་མ་ཡིན་པ་ཉིད་འཇིན་
པར་སྤང་ངོ་། ། ཡང་ངེ་ལྟར་ན་དེ་ལྟ་བུའི་ངོ་བོ་ཉིད་མ་ཡིན་དུ་ཟིན་ཁྱང་དེ་ལྟ་བུའི་ངོ་བོ་ཉིད་
དུ་སོ་སོར་སྤང་ཞེ་ན། ཆོ་དང་ལྡན་པ་ཤུ་རིའི་བྱ་དེ་ཁོ་ན་བཞིན་དུ་ཤིན་ཏུ་སོ་སོར་སྤང་བ་ཉིད་

དོ་ཞེས་བྱ་བ་གསུངས་ཏེ། དེ་ཁོ་ན་བཞིན་དུ་སྟེ་ཇི་ལྟར་མཐོང་བ་བསྟོན་པར་མི་རྒྱས་པའི་ཕྱིར་
ཀུན་རྫོབ་དུ་ཇི་ལྟར་བྱ་ཡིན་ཡང་རུང་བར་འགྱུར་རོ། ། ཡང་ན་དེ་ཁོ་ན་བཞིན་དུ་སྟེ། རྣམ་པར་
མ་དབྱེད་པའི་རང་བཞིན་དུ་བརྟུན་པ་ཁོ་ན་སོ་སོར་སྤང་བ་ཡིན་ནོ། ། ཤིན་ཏུ་སོ་སོར་སྤང་བའོ་
ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྟག་པ་དང་ཆད་པ་དང་བྲལ་བའི་རང་བཞིན་དུ་སོ་སོར་སྤང་བའོ། ། ཆོས་ཀྱི་དེ་
ཁོ་ན་ཉིད་ཡང་དག་པར་བཤད་པས་བསྟོད་པའི་ཕྱིར་བརྟེན་པ་ནི། ཆེ་དང་ལྡན་པ་རབ་འབྱོར་
ནི་ཆོས་སྟོན་པའི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། ། གཞག་པར་བྱའོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གཟུང་བ་བྱ་བའོ། །
ཉན་ཐོས་རྣམས་ཀྱང་ཆོས་ཀྱི་སྲིན་ཀྱི་རྟོགས་པ་མེད་པ་མ་ཡིན་ནམ། ཇི་ལྟར་འདི་ལྟར་སྟོན་
སྟམ་པའི་དོགས་པ་དེ་ཅིའི་སྤྲད་དུ་ཞེ་ན་ཞེས་བྱ་བས་བསུ་ནས། འདི་ལྟར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་
པ་བརྟེན་དོ། ། གང་དང་གང་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འདུན་པ་ལའོ། ། དེ་དང་དེ་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ཡང་དེ་
དང་འབྲས་སྟེ། གང་དང་གང་ལ་ཡོངས་སུ་ངེས་པ་དེ་དང་དེ་ལ་ལན་བཏབ་པས་ངེས་པར་
འབྱུང་བས་རང་གི་རྟོགས་པའི་མཆན་ཉིད་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་ལས་ཀྱང་མི་གཡོ་སྟེ་གནས་པའི་ཕྱིར་
རོ། ། ལུང་གི་རང་བཞིན་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་དེ་རྟོགས་པའི་ཆོས་དང་འགལ་བར་མི་བྱེད་དོ་ཞེས་བྱ་
བ་རྟག་དུ་མཉམ་པར་གཞག་པའི་ཤེས་པ་མེད་ཀྱང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ལྟག་མའོ། ། དེ་བཞིན་
གཤེགས་པའི་བྱིན་རྒྱབས་ཡིན་པར་བསྟན་པའི་ཕྱིར། ཆེ་དང་ལྡན་པ་ཤུ་རིའི་བྱ་བ་ཅོམ་ལྡན་
འདས་ཀྱི་ཉན་ཐོས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྤྲུལ་སོ། ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ཉན་ཐོས་མི་
གནས་པའི་ཆོས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་ཞེས་བྱ་བ་མངོན་པར་ཞེན་པ་མེད་པའི་ཆོས་ཅན་རྣམས་ཀྱིའོ། །
ཆོས་ཉིད་ནི་འདི་ཡིན་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བའི་ངེས་པ་ཉིད་དོ། ། ཆོས་
ཉིད་དེ་གང་ཡིན་ཞེ་ན། དེ་དག་གང་དང་གང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། ། གཟུགས་ལ་སོགས་
པའི་མཆན་ཉིད་ཀྱི་དངོས་པོའི་དམིགས་པ་ཡོད་དུ་བྱིན་ཀྱང་ཇི་ལྟར་ན་ཉན་ཐོས་མི་གནས་
པའི་ཆོས་ཅན་ཡིན་སྟམ་པའི་དོགས་པ་དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན་ཞེས་བྱ་བས་བསུ་ནས་བརྟེན་པ་ནི་
འདི་ལྟར་གང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། ། གཅིག་དང་དུ་མའི་རང་བཞིན་དང་བྲལ་བས་ཆོས་
ཐམས་ཅད་མི་གནས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གནས་པར་འོས་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མི་གནས་པའི་ཆོས་
ཅན་ཀྱི་ཉན་ཐོས་ནི་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་བཤད་པའི་དོན་དུ་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་པ་ཁོ་
ན་སྟེ། དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ན་སྟོན་པ་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། གང་ཟག་བདག་མེད་པར་རྟོགས་པ་

ཅམ་གྱིས་ནི་ནམ་པ་འདི་ལྟ་བུའི་ཆོས་ལ་མོས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་བྱིན་
གྱིས་བསྐྱབས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཆོག་གི་ལྷག་མཛོ། ། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་
ངེས་པར་འབྱུང་བ་དེ་ཡང་བྱད་པར་གྱི་ལམ་ལ་སོགས་པ་མེད་བར་མི་འབྱུང་བས། དེའི་འོག་
ཏུ་ལམ་གྱི་ངེས་བར་འབྱུང་བ་བསྟན་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་བཟོད་པ་ནི། ཆོ་དང་ལྡན་པ་རབ་འབྱོར་
ལེགས་སོ་ལེགས་སོ། ། ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། ། རབ་འབྱོར་ལེགས་སོ་ལེགས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་
ནི། དོན་ལེགས་བར་སྤྱོད་བཞིན་གྱིས་སོ། ། འོན་ཀྱང་གང་གིས་བྱང་ཆུབ་རྟོགས་པར་འགྱུར་བ་
ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་མི་གནས་པའི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་འདི་གང་ཡིན། རང་གི་ངོ་བོ་བསྟན་པར་
བྱ་བའི་ཕྱིར། ལྷ་རིའི་བྱ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ཡིན་ཏེ། ས་དང་། པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་དང་། བྱང་
ཆུབ་གྱི་ཕྱོགས་གྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་གྱི་ངོ་བོ་ཉིད་གྱིས་ལམ་གྱི་མཚན་ཉིད་ཅན་གྱི་ཤེས་རབ་གྱི་
པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ཉིད་ནི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་མི་བརྟེན་པ་ཉིད་གྱིས་ན། ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་མི་
གནས་པའི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ཞེས་བྱ་བར་བཟོད་དོ། ། ཐེག་པ་ཐམས་ཅད་ནི་ཐེག་པ་གསུམ་
གྱིས་བསྐྱབས་པའོ། ། དེ་ལྟ་བུའི་ཤེས་རབ་གྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ལམ་གྱི་བདག་ཉིད་ཅན་ལ་སྲུ་
ཞིག་ངེས་པར་འབྱུང་ཞེ་ན། དེ་ལྟར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་སྟེ། དེ་ལྟར་ཞེས་བྱ་བ་
ནི་བཤད་མ་ཐག་པའི་རིམ་པས་སོ། ། སེམས་ཁུམ་པ་ནི་སེམས་འཁྱུངས་པའོ། ། དེ་ཉིད་ནི་ནམ་
རྒྱུ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། ནམ་རྒྱུ་དུ་གྱུར་པ་ནི་ཐེ་ཆོམ་དུ་གྱུར་པའི་
ཤེས་པ་སྟེ། ཅི་འདི་ཡིན་ནམ། གཞན་ཡིན་ཞེས་ལམ་གཞན་འདོད་བར་གྱུར་པའི་ཕྱིར་རོ། །
ཚོངས་པ་ནི་མི་ཤེས་པ་སྟེ། དེའི་རང་གི་ངོ་བོ་མི་རྟོགས་པའོ། ། སེམས་གཞན་པ་ཉིད་དུ་འགྱུར་
བ་ནི་འོག་པའི་ཤེས་པ་སྟེ། འོག་པར་རྟོགས་པའོ། ། འདི་ཐམས་ཅད་ནི་མ་རིག་པ་ཡིན་བས་ན།
བསྐྱོམས་པས་སྤང་བར་བྱ་བར་བསྟན་ཏོ། ། གནས་པ་འདི་ལྟ་བུས་གནས་ཤིང་ཞེས་བྱ་བ་ནི།
ལམ་གྱི་རང་བཞིན་གྱི་ཤེས་རབ་གྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པའི་གནས་པས་སྒྲིབ་ལམ་རྣམ་པ་བཞིའི་སྒོ་
ནས་སེམས་ལས་སྲུ་རུང་བ་ཉིད་རྟོགས་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། ཡིད་ལ་བྱེད་པ་འདི་དང་མ་
བྲལ་བ་ཡིན་ནོ། ། ཞེས་བྱ་བ་ནི་ལམ་གྱི་བདག་ཉིད་ཅན་གྱི་ནང་དུ་ཡང་དག་པར་འཛོག་པའི་
གནས་སྐབས་སུའོ། ། ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ནི་སེམས་ཀྱི་འབད་བ་དམིགས་པ་ལ་སེམས་འཛིན་པའི་
ལས་ཅན་མ་ཡིན་ནམ། ཤེས་རབ་གྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ལ་གནས་པ་ནི། དེ་ལས་བསྐྱོག་པའི་

རང་བཞིན་ཅན་ཡིན་ན། འདི་གཉིས་ལྟན་ཅིག་གནས་པར་ག་ལ་རུང་། ཞེས་བྱ་བའི་བསམ་
པས་སྒྲས་པ་ནི། ཆོ་དང་ལྡན་པ་རབ་འབྱོར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། ། ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་
བྱིན་པའི་གནས་པས་གནས་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་རི་ལྟར་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་དང་མ་བྲལ་བར་
འཇུག་ཏེ། སན་ཚུན་འགལ་བ་ཡིན་པའི་བྱིར་དེ་ལྟར་མི་རུང་ངོ་། ། ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཆོག་གོ། །
དེ་ཉིད་བསྟན་པར་བྱ་བའི་བྱིར། ཆོ་དང་ལྡན་པ་རབ་འབྱོར་གལ་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་
སྒྲས་སོ། ། གལ་ཏེ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་དང་མ་བྲལ་ན་དེའི་ཆོ་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་དང་
བྲལ་བ་ཡིན་ལ། འོན་ཏེ་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པས་གནས་བ་དང་མ་བྲལ་ན། དེའི་ཆོ་
ཡིད་ལ་བྱེད་པ་དང་བྲལ་བ་ཡིན་ནོ། ། འོན་ཏེ་འགལ་བ་དག་ཀྱང་གཅིག་ལ་ལྟན་ཅིག་གནས་
པར་འདོད་ན། དེའི་ཆོ་ཏ་ཅང་ཐལ་བར་འཇུག་རོ། ། ཞེས་སྒྲས་པ་ནི། ཆོ་དང་ལྡན་པ་རབ་
འབྱོར་གལ་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། ། གལ་ཏེ་ལམ་གྱི་ངེས་པར་འབྱུང་བའི་གནས་སྐབས་
སུ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་དང་མ་བྲལ་བ་ཡིན་ཡང་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་དང་མ་བྲལ་བར་
འདོད་ན། དེ་ལྟར་ཇུག་ན་ནི་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པའི་གནས་
པ་དང་མི་འབྲལ་བར་འཇུག་ཏེ། དེ་རྣམས་ལ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ཡོད་པའི་བྱིར་རོ། ། ཤེས་རབ་ཀྱི་
པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ལ་གནས་པ་འབད་བ་དུ་མས་བསྐྱབ་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་ནམ། དེས་ན་རི་ལྟར་
ན་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་དེ་དང་མི་འབྲལ་བ་ཡིན་སྟམ་པའི་དོགས་པ་དེ་ཅིའི་བྱིར་ཞེ་ན།
ཞེས་བྱ་བས་བསུ་ནས་སྒྲས་པ་ནི། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། །
ཡིད་ལ་བྱེད་པ་དང་ཞེས་བྱ་བ་འདིར་མི་འགལ་བས་སོ། ། ཞེས་བྱ་བ་ནི་ལྟག་མའོ། ། འདི་སྟམ་
དུ་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་དང་མ་བྲལ་བ་ཡིན་དུ་བྱིན་ཀྱང་། དེ་དང་འགལ་པའི་བྱིན་
ཅི་ལོག་ཏུ་འཇུག་པའི་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ཡོད་པས། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་རྣམ་པར་གཞག་
པ་མ་ཡིན་ནོ། ། ཡང་གང་གི་ཆོ་ཁྱོད་ལམ་གྱི་ངེས་པར་འབྱུང་བའི་གནས་སྐབས་སུ་གཉི་ག་
ལྟན་ཅིག་གནས་པས་འགལ་བར་ཁས་མི་ལེན་པ་དེའི་ཆོ། རེས་འགའ་བའི་འགལ་བ་མི་འཐད་
པས། གང་གི་བྱིར་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་མི་འགལ་བའི་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་དང་མ་བྲལ་བ་ཡིན་
པ་དེའི་བྱིར། ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་དང་མི་འབྲལ་བ་ཉིད་དུ་ཐལ་བར་འཇུག་རོ། །
ཞེས་བསམས་པ་ཡིན་ནོ། ། ཡིད་ལ་བྱེད་པ་སྒྲིའི་བཞིན་པ་ཉིད་ཡིན་ན་ཉེས་པ་འདིར་འཇུག་

རོ་ཞེས་བཟོད་པ་ནི། སྤྱི་རིའི་བྱ་ལེགས་སོ་ལེགས་སོ། ། ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། ། འོན་ཀྱང་
ཡིད་ལ་མི་བྱེད་པ་ཉིད་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ཡིན་པར་མངོན་པར་འདོད་དོ། ། དེ་ལ་ཡང་གལ་ཏེ་
སྒྲིའི་འཇུག་པ་ཅམ་གྱིས་ལྷན་ཀ་ཆོལ་བར་བྱེད་ན། དེའི་ཆོ་ཁྱོད་ལ་ཡང་ལྷན་ཀ་ཡོད་དོ། ། ཞེས་
བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྤྲོས་སོ། ། གང་གི་ཕྱིར་ཆོ་དང་ལྷན་པ་སྤྱི་རིའི་བྱ་ལ་བྱེད་པའི་མཆོན་
ཉིད་ཀྱི་དོན་ཁོ་ན་ཡང་དག་པར་ཆོག་ཏུ་བཟོད་པ་སྟེ། སྒྲིའི་བཞེན་པའི་དོན་བཟོད་པ་ཁོ་ནར་
ཡོངས་སུ་བཟུང་བ་དེའི་ཕྱིར་འདི་ལྟ་བུའི་རིགས་ཅན་གྱི་ངག་ཕྱི་མ་རྣམས་སུ་ཁྱོད་ལ་ཡང་
སྤར་བྱི་བར་བྱའོ། ། འདིས་ནི་སྒྲིའི་དོན་སྒྲིའི་བཞེན་པར་བཟུང་ན་ཉེས་པ་མཚུངས་པར་
འགྱུར་རོ། ། ཞེས་སྟོན་ཏོ། ། ཡང་ཇི་ལྟར་ན་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་མེད་པ་ཉིད་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ཡིན་གྱི།
སྒྲིའི་བཞེན་མ་ཡིན་སྟམ་པའི་དོགས་པ་དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། ཞེས་བྱ་བས་བསུ་ནས་སྤྲོས་པ་ནི།
ཆོ་དང་ལྷན་པ་སྤྱི་རིའི་བྱ་སེམས་ཅན་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། ། སེམས་ཅན་ཞེས་བྱ་བ་སྟོག་
ཆགས་རྣམས་ནི་སྒྱུ་མ་དང་འདྲ་བ་ཉིད་ཀྱིས་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཡིན་ལ། རྒྱུ་དེས་ན་དེ་དང་ཐ་
མི་དད་པའི་ཕྱིར། ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཉིད་དོ། ། སེམས་ཅན་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཏུ་
མེད་པ་ནི། སེམས་ཅན་དངོས་པོ་མེད་པ་ཉིད་དོ། ། སེམས་ཅན་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཏུ་སྒྱུ་བ་མེད་པ་
ལ་སོགས་པས་དབེན་པ་ཉིད་ནི་སེམས་ཅན་དབེན་པ་ཉིད་དོ། ། སེམས་ཅན་བསམ་ལས་
འདས་པ་ཉིད་ནི་སེམས་ཅན་བསམ་གྱིས་མི་བྱུང་བ་ཉིད་དོ། ། སེམས་ཅན་གྱི་རྟོག་པ་མེད་པ་
ཉིད་ནི་སེམས་ཅན་མངོན་པར་རྟོགས་པར་བྱང་ཆུབ་པ་ཉིད་དོ། ། སེམས་ཅན་ཡང་དག་པ་མ་
ཡིན་པའི་དོན་བརྒྱན་པའོ་ཞེས་མངོན་པར་བྱང་ཆུབ་པ་ཉིད་ནི། སེམས་ཅན་ཡང་དག་པ་མ་
ཡིན་པར་མངོན་པར་བྱང་ཆུབ་པ་ཉིད་དོ། ། ཆོག་རྒྱལ་པོ་འདི་དག་ནི་གོ་རིམས་བཞེན་ཏུ་ངེས་
པར་འབྱེད་པའི་ཆ་བཞི་དང་མཐོང་བ་དང་བསྒྲོམ་པའི་ལམ་གྱི་གནས་སྐབས་སུ་གཟུང་བར་
བྱའོ། ། དེ་ལྟར་ན་རིག་པས་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་མེད་པ་ཉིད་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ཡིན་མོ་ཞེས་བཟོད་
ནས་མཇུག་བསྟུ་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར་སྤྲོས་པ་ནི། ཆོ་དང་ལྷན་པ་སྤྱི་རིའི་བྱ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་
པའོ། ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་འདི་ལྟ་བུའི་རང་བཞིན་ཏེ། བཤད་མ་ཐག་བའི་རང་བཞིན་ཅན་
གྱི་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་འདི་དང་ཤེས་རབ་གྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པའི་བདག་ཉིད་ཅན་ལམ་གྱིས་ངེས་
པར་འབྱུང་བའི་མཆོན་ཉིད་ཀྱི་གནས་པ་འདིས་གནས་པར་འདོད་དེ། ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་

འདྲུག་པའི་ཕྱིར་རོ། ། དེས་ན་དེ་ལྟར་ངེས་པར་འབྱུང་བར་བྱ་བའི་གཞི་འདི་རྣམས་ལས་བྱུང་
པར་དུ་འཕགས་པའི་ཆོས་གཞན་མེད་པས་ཆོས་ཐམས་ཅད་དམིགས་སུ་མེད་པས་ངེས་པར་
འབྱུང་བའི་ཕྱིར་དེ་ལྟ་བུའི་བརྒྱུད་པོ་འདི་དག་ཉིད་ཀྱིས་ངེས་པར་འབྱུང་བ་ནི་ངེས་པར་འབྱུང་
བའི་སྐབས་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། ། དེ་སྐད་དུ་ཡང་། ཆེད་དུ་བྱ་དང་མཉམ་ཉིད་དང་། ། སེམས་
ཅན་དོན་དང་འབད་མེད་དང་། ། མཐའ་ལས་འདས་པར་ངེས་འབྱུང་དང་། ། ཐོབ་པའི་མཆོན་
ཉིད་ངེས་འབྱུང་དང་། ། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་ཉིད་དང་། ། ལམ་གྱི་ཡུལ་ཅན་ངེས་འབྱུང་
སྟེ། ། རྣམ་པ་བརྒྱུད་ཀྱི་བདག་ཉིད་འདི། ། ངེས་འབྱུང་སྐབས་པ་ཡིན་ཞེས་བྱ། ། ཞེས་གསུངས་པ་
ཡིན་ནོ། ། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ལ་སྟོན་པའི་ལེའུ་ཞེས་བྱ་བ་ནི། རྣམ་པ་མ་ལུས་
བས་དངོས་པོ་མཐའ་དག་ཡོངས་སུ་ཤེས་པའི་ཕྱིར་ན་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དང་འབྲེལ་བར་
རྗེས་སུ་བསྐྱབ་པར་བྱ་བ་ཉིད་ཀྱི་སྟོན་པར་གྱུར་པའི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ཁོ་ན་
སེམས་བསྐྱེད་པ་ལ་སོགས་པའི་རང་བཞིན་རྒྱ་དང་འབྲས་བུའི་བདག་ཉིད་ཀྱི་སྟོན་པ་འདིར་
ཡང་དང་ཡང་དུ་བསྐྱབ་པའི་ཕྱིར་ན་གཞུང་འདི་ལེའུ་ཡིན་ནོ། ། ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་
པའི་བཤད་པ་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་གྱི་སྒྲུང་བ་ལས། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་
ཀྱི་སྟོན་པའི་ལེའུ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ་དང་པོའོ། ། ། ། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་རྟོགས་པ་ནི་
ལམ་ཤེས་པ་ཉིད་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་མེད་ན་མ་ཡིན་པས་ལམ་ཤེས་པ་ནི་དེའི་ཆེ་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་
ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། དེའི་ཆེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ལམ་ཤེས་པ་ཉིད་སྟོན་པའི་དུས་སུའོ། །
ཡང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྤྲུལ་ཡང་བརྒྱ་བྱིན་འཁོད་པར་གྱུར་ཏེ་ཞེས་བྱ་བར་སྦྱར་རོ། ། ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན་
ལྟ་རྣམས་ཀྱི་དབང་པོ་ཞེས་བྱ་བ་སྟོས་ཏེ་བདག་པོའོ། ། ཇི་སྐད་དུ་ཉེ་བར་བཤད་པའི་འཁོར་དེ་
ཉིད་དུ་ཉེ་བར་འདུས་པ་ནི་ལུས་ལ་སོགས་པ་མ་གཞིའངས་པར་བྱས་པས་སམ། ལེགས་པར་
བྱག་འཆལ་བ་བྱས་ནས་འཁོད་པར་གྱུར་པ་ནི་རང་གི་སྟོན་ལ་ལེགས་པར་འདུག་པའོ། །
འཇིག་རྟེན་སྦྱོང་བ་ནི་རྣམ་ཐོས་སྤྲུལ་དང་། ཡུལ་འཁོར་སྦྱོང་དང་། འཕགས་སྦྱེས་པོ་དང་།
མིག་མི་བཟང་ངོ་། ། མི་མཇེད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཀྱི་ཀུན་ནས་བདག་པོར་གྱུར་པ་ནི་མི་
མཇེད་ཀྱི་བདག་པོ་སྟེ། གཙོ་བོར་གྱུར་བའི་ལྟའི་བུའོ། ། ཆངས་པ་ཡང་ཁ་ཅིག་ན་རེ་བསམ་
གཏན་བཞི་པར་བྱུང་བ་ཡིན་ཏེ། འཇིག་པའང་མེ་དང་ཆུ་དང་ནི། ། རྒྱུད་གིས་རྣམ་པ་གསུམ་

དུ་འགྱུར། ། ཞེས་བྱ་བའི་ཚུལ་གྱིས་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་དང་པོ་ལ་སོགས་པ་བསམ་གཏན་གསུམ་ནི་འཇིག་པས་དེ་ཉིད་ནི་ཡུན་རིང་པོར་གནས་པའི་ཕྱིར་བདག་ཉིད་དུ་མངོན་པར་སྒྲོམ་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་ཟེར་རོ། ། གཞན་དག་ནི་གཞན་དུ་འཆད་དོ། ། འོད་གསལ་གྱི་ལྷ་འོ་ལས་སེམས་ཅན་འགའ་ཞིག་གི་འཕོས་ཏེ་ཆངས་པའི་གཞལ་མེད་ཁང་སྟོང་པར་གཅིག་བྱ་ཞིག་སྐྱེས་པ་དང་། གྱེ་མའོ་སེམས་ཅན་གཞན་དག་ཀྱང་འདིར་སྐྱེས་ན་ཅི་མ་རུང་སྒྲུལ་དུ་སྒྲོན་པའི་རྗེས་ཐོགས་ལ། བསོད་ནམས་ལ་སོགས་བ་ཟད་བ་གཞན་ཞིག་བྱ་རོག་དང་ཏ་ལའི་ཚུལ་དུ་དེར་སྐྱེས་པ་དང་། ང་ནི་འདིའི་དབང་ལྷག་ཡིན་ནོ་ཞེས་མངོན་པར་སྒྲོམ་པས་བསམ་གཏན་དང་པོའི་ས་གསུམ་པ་ལ་མི་མཛེད་གྱི་བདག་པོ་ཆངས་པའོ་ཞེས་འཆད་དོ། ། དེར་དེ་ལྟ་བུའི་འཁོར་དུ་འདུས་པ་རྣམས་ལ་མཉམས་པ་ཉིད་སྐྱེ་བར་རུང་བ་ཉིད་དུ་བསྐྱབ་པའི་ཕྱིར། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་རང་བཞིན་གྱི་འོད་རྣམས་ཀྱིས་ལྟ་ལ་སོགས་པའི་རང་གི་རྣམ་པར་སྒྲིན་པ་ལས་སྐྱེས་པའི་འོད་ངི་མ་ཅན་ལྟ་བུར་མོག་མོག་པོར་མཛད་པ་ནི་ང་རྒྱལ་བཅོམ་པའི་རྒྱུད་ཁོ་ན་ལ་རྟོགས་པ་སྐྱེའོ་ཞེས་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་མཛད་དོ། ། དེའི་ཕྱིར་ཆོག་བྱུར་གྱིས་རྟེན་བརྗོད་པ་ནི། ལྷ་འོ་བྱ་རྣམས་ཀྱི་འོད་གང་ཡོད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། རང་གི་ལས་ཀྱི་རྣམ་པར་སྒྲིན་པ་ལས་སྐྱེས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རང་གི་དགེ་བའི་ལས་ཀྱི་བག་ཆགས་ལས་ངེས་པར་བྱུང་བའོ། ། འོད་ནི་འོད་ཟེར་གྱི་སྤང་བའོ། ། ཀྱང་ཞེས་བྱ་བའི་སྤྲ་ནི་ལྟས་ལ་སོགས་པ་ཡང་དོ། ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཐུ་དང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ལ། ཁ་ཅིག་ན་རེ་མཐུ་ནི་རྩས་པའི་བྱུང་པར་གྱིས་སོ། ། གཟི་བརྗོད་ནི་འོད་ཀྱི་ཚུལ་གྱིས་སོ། ། ཕྱིན་གྱི་ལྷ་བས་ཀྱི་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དགོངས་པས་སོ་ཞེས་འཆད་དོ། ། གཞན་དག་ནི་མཐུ་ལ་སོགས་པའི་ཆོག་གསུམ་པོ་འདི་དག་སྐྱེ་དང་གསུང་དང་ཐུགས་ཀྱི་མཛད་པའི་འོད་ཟེར་གྱི་དབྱེ་བ་ལས་གྱུར་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་འཆད་དོ། ། ཟིལ་གྱིས་མནན་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མོག་མོག་པོར་ངི་མ་ཅན་དུ་མཛད་པར་གྱུར་པའོ། ། དེ་ནས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ལ། དེ་ནས་བྱ་བའི་སྤྲ་ནི་འདས་མ་ཐག་བ་སྟེ། དེ་ལྟར་མོག་མོག་པོར་མཛད་པས་འཇིག་རྟེན་སྟོང་བ་ལ་སོགས་པ་མངོན་པའི་ང་རྒྱལ་བས་ལ་བའི་རྗེས་ཐོགས་ལའོ། ། འདི་རྣམས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མངོན་དུ་གྱུར་པའི་ཚུལ་ལོ། ། རབ་འབྱོར་ལས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཐད་ནས་སོ། ། ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་ཕྱིན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ལམ་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱི་བདག་ཉིད་

ཅན་ནོ། ། གང་དང་འབྲལ་བ་ཞེ་ན། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་རྣམས་ཀྱི་
ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་སོ། ། ཉེ་བར་བསྟན་པ་དང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ལ་མཉན་
པའི་སྐབས་སུ་གཞུང་འཛིན་པའི་ཕྱིར་སློབ་པ་ནི་ཉེ་བར་བསྟན་པའོ། ། བསམ་པའི་སྐབས་སུ་
ངེས་པར་གཞུང་བའི་དོན་མི་བརྗེད་པའི་ཕྱིར་གདམས་པའོ། ། སློམ་པའི་སྐབས་སུ་སྟོན་མེད་
པ་སྐྱེད་པའི་ཕྱིར་རྗེས་སུ་བསྟན་པའོ། ། ཉན་པར་འདོད་ན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཐོས་པའི་ཤེས་པས་
ངེས་པར་བྱ་འདོད་པའོ། ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱིས་འདི་དག་རི་ལྟར་ཉན་པར་
འདོད་ཅེ་ན། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་
ཏེ། གནས་པར་བགྱི་བ་ལ་སོགས་པ་ཆོག་གསུམ་ནི་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་མཉན་པ་ལ་སོགས་
པའི་གནས་སྐབས་སུ་ཤེས་པར་བྱའོ། ། དེ་ལྟར་གསོལ་བ་བཏབ་བ་དང་། འཕགས་པ་རབ་
འབྱོར་གྱིས་མངོན་པའི་ང་རྒྱལ་མེད་པ་ཉིད་དང་བྱང་ཆུབ་དུ་སེམས་བསྐྱེད་པ་ནི་ལམ་ཤེས་པ་
ཉིད་ཉོགས་པའི་སྐལ་བ་དང་ལྡན་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བའི་ཡུལ་ངེས་པ་བསྟན་པའི་སློན་ནས། ཀློ་
ཤི་ཀ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། གང་གི་ཕྱིར་དེ་ལྟར་ཉན་པར་འདོད་པའི་རྒྱ་
དེའི་ཕྱིར་བསྟན་པར་བྱ་ཞིང་བཤད་པར་བྱའོ། ། སེམས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྟོང་པ་ཉིད་དང་སྟོང་
རྗེའི་སྟོང་པོ་ཅན་ནོ་ཞེས་བྱ་བར་བསམས་པའོ། ། ཐེག་པ་གསུམ་རྣམ་པར་གཞག་པ་ནི་
དགོངས་པ་ཅན་ཡིན་གྱི་མཆན་ཉིད་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བའི་ཚུལ་གྱིས་སྐྱེ་བོ་ཐམས་ཅད་
སླ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་མཐར་ཐུག་པ་ཁོ་ན་ཡིན་ནོ། ། དེའི་ཕྱིར་
འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་དང་ཅིག་ཤོས་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར་བས་ཀྱང་སངས་རྒྱས་ཉིད་ཐོབ་པར་བྱ་
བའི་ཕྱིར་ལམ་ཤེས་པ་ཉིད་བསློམ་པར་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། ། ཞེས་བྱང་པར་བསྟན་པའི་ཕྱིར་ཉན་
ཐོས་ཀྱི་ཐེག་པ་ལ་སོགས་པར་ཞུགས་པ་རྣམས་སླ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་
ཆུབ་ཀྱི་སྟོན་དུ་མ་གྱུར་བ་ཉིད་ཀྱིས་རིགས་མ་ངེས་པ་རྣམས་ཐོག་མ་ཉིད་དུ་བྱང་ཆུབ་ཆེན་
པོར་བྱང་བར་བྱ་བའི་དོན་དང་། རབ་དུ་ཞུགས་པ་གཞན་རྣམས་ཀྱང་ཡང་དག་པར་གཞུང་
བའི་དོན་ཡིན་ནོ་སྟུམ་པས་དགོངས་པ་ཅན་གྱི་ཆོག་བརྗེད་པ་ནི་གང་དག་ཞེས་བྱ་བ་ལ་
སོགས་པའོ། ། ཞེས་བྱ་བའི་སློན་ནི་ངེས་བར་བཟུང་བ་སྟེ་གང་དག་ཡང་དག་པ་ཉིད་དུ་ངེས་པ་
ལ་ཞུགས་ཤིང་རང་གི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་མཐོང་བ་ལ་སོགས་པའི་ལམ་ལ་ཞུགས་པ་དེ་དག་ནི་འགྲོ་

ལ་པན་ཕྱིར་སངས་རྒྱས་གྲུབ་པར་ཤོག། ཅེས་སླ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་
ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་པའི་སྐལ་བ་མེད་ཅིང་སྣོད་དུ་མ་གྱུར་པ་ཡིན་ནོ། ། གང་དུ་བྱིས་པའི་སྐྱེ་བོ་
ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ཀྱང་རྣམ་ན་འཕགས་པའི་ལམ་རྟོགས་པའི་ཉན་ཐོས་རྣམས་ཀྱིས་ངེ་ལྟར་མི་
རྣམས་སྟམ་པའི་དོགས་པ་དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེན་ཞེས་བྱ་བས་བསུ་ནས། དེ་དག་གིས་ནི་འཁོར་བའི་
རྒྱན་གྱི་མཆོམས་བཅད་པས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་ཏེ། གང་གི་ཕྱིར་ཁམས་གསུམ་
པར་སྐྱེ་བར་བྱེད་པའི་ཉན་ཐོས་པའི་སྐྱེ་བ་རང་གི་ལམ་གྱིས་མ་ལུས་པར་བསྐྱེགས་པས་
ཉན་ཐོས་ཆེན་པོ་དེ་དག་ནི་འཁོར་བའི་རྒྱན་ལས་ཏེ། སྐྱེ་བ་རྗེས་སུ་འབྲེལ་བ་ལས་མཆོམས་
བཅད་པ་ཞེས་བྱ་བ་མི་སྐྱེ་བའི་ངེས་པ་བྱས་པ་དེ་བས་ན་དེ་དག་ཡང་དང་ཡང་དུ་སྟེ། བསྐྱར་
ཞིང་འཁོར་བར་སྐྱེ་བ་ལེན་པ་ཡོད་བ་མ་ཡིན་ནོ། ། དེའི་ཕྱིར་སླ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་
རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་པའི་སྐལ་བ་མེད་དོ། ། ཞེས་བྱ་བར་སྐྱར་རོ། ། འདི་སྐད་
སྟོན་ཏེ། ཇི་སྟེང་འཁོར་བའི་གནས་སུ་ནི། མཁས་མཆོག་འདུག་པར་གྱུར་པའི་ཆོ། དེ་སྟེང་
མཆུངས་མེད་སེམས་ཅན་དོན། ལྷ་ངན་མི་འདའ་བྱེད་བར་རུས། ཞེས་གསུངས་པས་ཡང་སྐྱེ་
བ་སྐྱངས་པར་གྱུར་ན་ནི་སྐྱེན་པ་ལ་སོགས་པས་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་བྱ་བ་ལ་བསྐྱབས་པས།
བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་རྣམ་པར་དག་པ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་གོ་འཕང་ཐོབ་པར་བྱེད་བ་ཉི་
བར་སྐྱེ་བར་འགྱུར་རོ། ། དེ་བས་ན་ཉན་ཐོས་ཆེན་པོ་རྣམས་ཀྱིས་ནི་ཉན་ཐོས་པ་བཅད་པ་
ཉིད་ཀྱིས་ཡང་སྐྱེ་བ་ཞེས་བྱ་བ་ཅ་བའི་རྒྱ་ལྡོག་པའི་ཕྱིར་དེ་ལྟ་བུའི་སེམས་ཀྱི་རིན་པོ་ཆེ་འབྲས་
བུའི་བདག་ཉིད་ཅན་སྐྱེད་བར་མི་རུས་ཏེ། རྒྱ་མེད་པ་ཉིད་དུ་ཐལ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །
ཡང་བྱིས་པའི་སྐྱེ་བོ་ནི་ངེ་སྐད་དུ་བཤད་པའི་རྒྱ་མ་ཆང་བ་མེད་པས་རུས་པ་ཉིད་ཡིན་ནོ། །
ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན་ནོ། ། ཆོག་འདི་ནི་རིག་པའི་རང་བཞིན་ཉིད་ཡིན་པས་ངེ་ལྟར་ན་དགོངས་
པ་ཅན་ཡིན་ཞེ་ན། འོན་ཀྱང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྐྱས་སོ། ། འོན་ཀྱང་ཞེས་བྱ་བའི་ཆོག་གི་
ཤད་ནི་གནས་སྐབས་ཀྱིས་དེ་ནས་ཀྱི་སྐྱའི་དོན་ལ་འདུག་གོ། ། དེ་དག་གིས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཉན་
ཐོས་ཆེན་པོ་རྣམས་ཀྱིས་སོ། ། རྗེས་སུ་ཡི་རང་བར་བྱའོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འོག་ནས་བཤད་པའི་རྗེས་
སུ་ཡི་རང་བའི་ཡིད་ལ་བྱེད་པས་རྗེས་སུ་ཡི་རང་བར་བྱའོ། ། བྱིད་ཅི་ཞིག་ལ་རྗེས་སུ་ཡི་རང་
ཞེ་ན། གལ་ཏེ་སླ་ན་མེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་ཏེ། གལ་ཏེ་ཉན་ཐོས་ཆེན་པོ་

ནམས་སྒྲ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་པར་གྱུར་ན་དེ་ལ་
བདག་རྗེས་སུ་ཡི་རང་ངོ་ཞེས་བྱ་བར་སྒྱུར་རོ། ། བྱེད་སྤངས་ནས་རི་ལྟར་རྗེས་སུ་ཡི་རང་ཞེ་ན།
དེ་དག་གི་དགོ་བའི་ཕྱོགས་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་སོ། ། གལ་ཏེ་ཁོ་བོས་གདུལ་
བྱའི་བྱང་པར་ལ་ལྟོས་ཏེ་སྤར་དགོངས་པ་ཅན་གྱི་ཆོག་སྤྲུམ་པར་གྱུར་པ་དེ་ལྟ་ན་ཡང་ཉན་
ཐོས་ནམས་ཀྱི་དགོ་བའི་རྩ་བ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ལས་བྱུང་བའི་འཆང་རྒྱ་བར་འགྱུར་བ་ཉིད་
ལ་བར་ཆོད་དེ་མི་སྲིད་པ་དེ་ཉིད་ཏུ་བྱས་པས་གོགས་སུ་གྱུར་པ་མི་བྱེད་དོ། ། རི་ལྟར་མི་བྱེད་
ཅེ་ན། བྱང་པར་ཏུ་འཕགས་པའི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་ཏེ། གང་གི་ཕྱིར་བྱང་པར་ཏུ་
འཕགས་པའི་དགོ་བའི་བཤེས་གཉེན་ལ་སོགས་པ་ནམས་ལས་ཤིན་ཏུ་ཆེས་བྱང་པར་ཏུ་
འཕགས་པ་ཁོ་ནའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་ནམས་ལྟག་པར་དམིགས་པར་བྱ་
ཞིང་རེ་བར་བྱའོ། ། ཡང་སྲིད་བའི་ཉན་མོངས་པ་བསྐྱེད་པའི་ཉན་ཐོས་དང་རང་རྒྱལ་བ་
ནམས་ཀྱང་འགོ་བ་དེ་དང་དེར་སྐྱེ་བར་རི་ལྟར་མི་འགལ་ཞེས་ནི་བརྗོད་པར་མི་བྱ་སྟེ། གང་གི་
ཕྱིར་གང་ཞིག་སྐྱེ་བོ་གཞན་གྱིས་དཀྱི་བར་བྱ་བ་མ་ཡིན་པ་མངོན་པར་དགའ་བ་སྟོན་ཏུ་བཏང་
ནས་དམན་པའི་གནས་ཡོངས་སུ་འཛིན་པ་དེ་ནི་བདག་ལ་ཆགས་པ་དང་ལྡན་པས་སྤྱག་
བསྐྱེད་དང་བདེ་བ་འདོར་བ་དང་ཐོབ་པར་འདོད་པ་སྟོན་ཏུ་འགོ་བ་ཅན་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་
བྱུང་མེད་ཀྱི་རོ་ཡོངས་སུ་འཛིན་པའི་འདོད་པ་ཅན་བཞིན་ནོ། ། དེ་བཞིན་ཏུ་མངལ་གྱི་གནས་
འཛིན་པ་འདི་ཡང་སྐྱེ་བའི་དབང་ལྟག་ལ་སོགས་པས་བྱིན་གྱིས་མ་བརྒྱབས་པར་མངོན་པར་
དགའ་བ་སྟོན་ཏུ་འགོ་བས་དམན་པའི་གནས་ཡོངས་སུ་འཛིན་པ་ཡིན་ནོ། ། ཞེས་བྱ་བའི་རང་
བཞིན་གྱི་གཏན་ཆོགས་གྱིས་ཁམས་གསུམ་པ་བསྐྱེད་པར་བྱ་བ་ལ་ཉན་མོངས་པ་ནམས་ཀྱི་
རྣམས་པ་བསྐྱབས་པ་ཡིན་ནོ། ། ཉན་ཐོས་ཆེན་པོ་ཕྱང་པོ་དང་བཅས་པ་དང་། ཕྱང་པོ་མེད་བའི་
མིང་ཅན་གྱི་བྱང་ཆུབ་གཉིས་ཐོབ་ནས་སྟོང་རྗེ་ཆེན་པོ་དང་ཤེས་རབ་དང་བྲལ་བས་སྲིད་པ་
ལས་སྤྱག་པའི་ཡིད་ཅན་མཉམ་པ་མེད་ཀྱང་སྟོན་གྱི་ཤུགས་གྱིས་འཕངས་པའི་ཆོ་
ཟད་བ་ན་མར་མེ་ཤི་བ་ལྟ་བུར་མཉམ་པ་ཞེས་མིང་ཏུ་བྱས་པ། ཁམས་གསུམ་པའི་
སྐྱེ་བ་ལས་འདས་པ་ནམས་ནི་འཆི་འཕོ་བའི་སེམས་ཀྱི་དེ་མ་ཐག་ཏུ་ཟག་པ་མེད་པའི་དབྱིངས་
ལ་མཉམ་པར་བཞག་བཞིན་པ་ཁོ་ནར་ཡོངས་སུ་དག་པའི་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ནམས་སུ་

པར་མཛེས་སྤྱད་སྤྱོད། ། དེ་ནས་དེ་དག་འོད་དཔག་མེད་ལ་སོགས་པ་ཡང་དག་པར་རྟོགས་
པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཉི་མའི་འོད་ཟེར་རྣམས་ཀྱིས་ཉོན་མོངས་པ་ཅན་མ་ཡིན་པའི་ཕྱན་པ་
བསལ་བའི་དོན་དུ་སང་པར་མཛད་པས། བྱང་ཆུབ་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་ནས་ཐར་པའི་གནས་
སྐབས་སུ་དཔུལ་བ་ལ་སོགས་པར་རྒྱ་བ་བཞིན་དུ་འགྲོ་བར་འགྲོ་བའི་རིམ་གྱིས་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་
ཆོགས་བསགས་ནས་འཛིག་རྟེན་གྱི་སྒྲ་མར་འགྱུར་རོ་ཞེས་ལུང་ལས་ངས་པ་ཡིན་ནོ། ། དེས་ན་
རྒྱ་ཡང་ལས་དང་སྲིད་པའི་ཉོན་མོངས་པ་ལོག་པས་འབྲས་བུ་ཁམས་གསུམ་པའི་སྐྱེ་བ་ལྷོག་
པར་འགྱུར་གྱི། ཟག་པ་མེད་པའི་དབྱིངས་སུ་སྐྱེ་བ་ནི་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ངེ་ལྟར་འགལ། དེ་
བས་ན་ཐེག་པ་ཐམས་ཅད་ནི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་ཐེག་པ་ཆེན་པོར་གཞོལ་བར་བཤད་པ་
ཉིད་རིགས་པ་ཡིན་པར་ཤེས་སོ། ། དེ་ལྟ་ན་ཡང་དམ་པའི་ཆོས་པར་དཀར་པོ་དང་བདེན་པ་
པོའི་ལུང་ལ་སོགས་པ་ལས་གསུངས་བ་ལེགས་པར་བྲངས་པར་འགྱུར་ཏེ། ལྷ་རིའི་བྱ་བྱེད་མ་
འོངས་པའི་དུས་སུ་ཡང་དག་པར་རྟོགས་པའི་སངས་རྒྱས་སུ་འགྱུར་རོ་ཞེས་བྱ་བ་དང་། དེ་
བཞིན་དུ་ཐེག་པ་ནི་གཅིག་སྟེ་གཉིས་པ་མེད་དོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་སོ། ། འགའ་
ཞིག་གི་སྒྲག་པ་ཡོངས་སུ་སྤང་བའི་ཕྱིར་ཆོས་བརྩུ་བ་དང་དཀོན་མཆོག་སྤྱིན་ལ་སོགས་པ་
ལས་ཐེག་པ་གཅིག་ཏུ་བསྟན་པའི་དོན་ནི་བྲང་བའི་དོན་ཡིན་ནོ་ཞེས་བཅོམ་ལྷན་འདས་ཉིད་
ཀྱིས་གསལ་བར་མཛད་དོ། ། ལང་ཀར་གཤེགས་པ་ལས་ཀྱང་སློ་གྲོས་ཆེན་པོ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཐེག་
པས་གྲོལ་བ་མ་ཡིན་གྱི། འོན་ཀྱང་དེ་དག་གི་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་མཐར་ཐུག་པ་ཉིད་ཡིན་ནོ་ཞེས་
བྱ་བ་གསུངས་སོ། ། དེ་བཞིན་དུ་འཕགས་པ་རྒྱ་གར་རྩེ་ནས་ལུ་ནས་དང་། དེའི་ལུགས་ཀྱི་
རྩིས་སུ་འབྲང་བ་ཐེག་པ་གཅིག་གི་ཚུལ་དུ་སྒྲ་བ་རྣམས་ཀྱིས་གསུངས་པ་ནི། བྱང་ཆུབ་རྣམ་པ་
གཉིས་ཐོབ་ནས། ། སྲིད་པས་སྒྲག་ཡིད་དེ་དག་ནི། ། ཆེ་བད་ལ་དགའ་མཉམ་པར་ལས། ། འདས་
ཐོབ་འདུ་ཤེས་ཅན་དུ་འགྱུར། ། དེ་ལ་མཉམ་པར་འདས་ཡོད་མིན། ། འོན་ཀྱང་སྲིད་གསུམ་ཁམས་
སུ་ནི། ། སྐྱེ་བ་དེ་ལ་ཡོད་མ་ཡིན། ། ཟག་མེད་དབྱིངས་གནས་དེ་དག་ཀྱང་། ། མི་ཤེས་ཉོན་
མོངས་མི་སྤང་བྱིས། ། ཕྱིས་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་བསྐྱེད་ནས། ། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ནི་ཆོགས་བསགས་
ཏེ། ། དེ་ཡང་འཛིག་རྟེན་འདྲེན་པར་འགྱུར། ། ཞེས་བཤད་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ལྟར་རྣམ་པ་ཐམས་
ཅད་དུ་ཡིད་དུ་འོང་བའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་འདི་བསྟན་པས་འཕགས་པ་རབ་འབྱོར་ལ་གྲུས་པ་སྐྱེས་

པ་ནམས་ཀྱི་རབ་ཏུ་དང་བ་འཕེལ་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར། བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱིས་ལེགས་སོ་ཞེས་བྱ་
བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་ཏེ། སྟོན་ཡུལ་ཡིན་ན་ཡང་དོན་འདི་ལྟ་བུ་མངོན་སུམ་བཞིན་དུ་ནམ་
པར་གསལ་བའི་ཆོག་གིས་བཤད་དོ་ཞེས་ངོ་མཆར་དུ་གྱུར་པས་ལེགས་སོ་ལེགས་སོ་ཞེས་ལན་
གཉིས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། བཅོམ་པར་འདོད་བ་གསལ་བ་ཁོ་ནར་སྟོན་པས་རབ་ཏུ་དགེས་
ཏེ། ཡང་ལེགས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་གསུངས་ཏེ། བཅོམ་པ་གང་ཡིན་པ་འདི་ནི་མངོས་པ་ཁོ་ནའོ་ཞེས་
བྱ་བ་ཡིན་ནོ། ། གང་ཞེས་བྱ་བའི་སྐྱ་ནི་ཆོག་གི་ཕྱད་དེ་གང་གི་ཕྱིར་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ལ་
འཇུག་པའོ། ། གྲེགས་བམ་ལ་ལ་ལས་ནི་གང་གི་ཕྱིར་ཞེས་ཟེར་ཏེ། གང་གི་ཕྱིར་བྱེད་ཐེག་པ་
གཅིག་ཏུ་སྟོན་པས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ནམས་ལ་རང་གི་ཕྱོགས་བསྟན་པར་བྱེད་པས་སྟོ་
བར་བྱེད་པ་ཡང་ལེགས་སོ་ཞེས་བྱ་བའོ། ། འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་ཀྱི་ཞལ་སྒྲ་ནས་དང་དེའི་
གཞུང་གི་རྗེས་སུ་འབྱུང་བ་ཐེག་པ་སྣ་ཆོགས་སུ་སྐྱ་བ་ནམས་ནི་གཞན་དུ་འཆད་དེ་གང་དག་
ཡང་དག་པ་ཉིད་དུ་ངེས་པ་ལ་ཞུགས་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའི་ཆོག་ནི་ངེས་པའི་དོན་ཡིན་
ལ། འོན་ཀྱང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའི་ཆོག་ནི་དང་བའི་དོན་ཡིན་ཏེ། དེ་བས་ན་བྱས་པའི་
དོན་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རིགས་ཅན་གྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་བཞིན་དུ། ཁ་ཅིག་དག་ནི་
དང་ཕྱིར་དང་། ། རྗེགས་པའི་སངས་རྒྱས་ནམས་ཀྱིས་ནི། ། མ་ངེས་ནམས་ལ་ཐེག་གཅིག་
བསྟན། ། ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ནི་མདོ་སྡེ་གཞན་དང་འགལ་བ་ཡོངས་སུ་བསལ་བ་ཡིན་ནོ་
ཞེས་སོ། ། སྒར་གྱི་ཐེག་པ་གཅིག་ཏུ་སྟོན་པའི་ཕྱོགས་ལ་ནི་གང་དག་ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་པའི་
བྱང་ཆུབ་རྟོགས་པ་སྟོན་དུ་འགོ་བས་བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོ་རྟོགས་པར་འགྱུར་བ་དེ་དག་ནི་དུས་དེ་
ཙམ་ལ་བརྟེན་ནས་ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་པའི་རིགས་སུ་བསྟན་པ་ཡིན་ལ། དང་པོ་ཁོ་ནར་རབ་
ཏུ་དགའ་བ་ལ་སོགས་པའི་ས་རྟོགས་པའི་རིམ་གྱིས་སྒྲ་ན་མེད་པའི་བྱང་ཆུབ་ལ་བརྟེན་པ་
ནམས་ནི་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་རིགས་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རིགས་ཀྱི་དབྱེ་བ་དང་འགལ་བ་མེད་
དོ། ། ཞར་ལ་འོངས་པས་ཆོག་གོ། ། ད་ནི་ལམ་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱི་རང་བཞིན་དང་བྱེད་པ་བསྟན་
པར་བྱ་བའི་ཕྱིར། བཅོམ་ལྷན་འདས་བདག་ཅག་གིས་ནི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྐྱས་སོ། །
ཕན་བཏགས་ཟིན་པ་དྲན་པ་མཁས་པ་ནི་བཀའ་དྲིན་གཙོ་བའོ། ། བྱད་པར་གྱི་ལམ་ལ་སོགས་
བས་དགོས་པ་ཡོངས་སུ་མ་རྗེགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཕན་པ་མཛད་བཞིན་པ་མ་ཡིན་ནམ།

ཅིའི་ཕྱིར་དེ་ལྟར་སྒྲུབ་སྒྲུབ་པའི་དོགས་པ་དེ་ཅིའི་སྤང་དུ་ཞེན་ཞེས་བྱ་བས་བསུ་ནས། བརྗོད་
པ་ནི་བཅོམ་ལྡན་འདས་སྟོན་གྱི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། ། བདག་ཅག་ནམས་གྱི་དོན་དུ་ཞེས་
བྱ་བ་ནི་བདག་ཅག་གི་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཆོག་སྟེ། ཉན་ཐོས་གྱི་ཐེག་པ་སྟོན་དུ་
འགོ་བའི་ཆོས་གྱི་འཁོར་ལོ་བསྐྱོར་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་བྱ་བར་འདོད་དོ། ། ཇི་ལྟར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་
བདག་ཅག་ནམས་གྱི་དོན་དུ་ཞེས་བྱ་བར་སྒྱུར་རོ། ། ཡང་ན་ཇི་ལྟར་གདམས་པའོ། ། བྱང་ཆུབ་
གྱི་ཕྱིར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྤྲོ་ན་མེད་པའི་བྱང་ཆུབ་གྱི་རྒྱུར་རོ། ། ཆངས་པར་སྤྱད་པ་ནི་མི་ཆངས་
པར་སྤྱོད་པ་ལས་ཐོག་པ་སྟེ། ཆུ་ལ་གནས་ཐོས་དང་བསམ་ལྡན་པས། ། སྟོམ་པ་ལ་ནི་རབ་ཏུ་
སྤྱོད། ། ཞེས་བྱ་བའི་ཆུ་ལ་གྱིས་སོ། ། འདིས་ནི་ཅི་རིགས་པར་བསྐྱབ་པའི་གཞི་ལྡ་ལ་སོགས་པ་
དང་ལྡན་པ་ཉིད་དུ་སྟོན་ཏོ། ། སྤྱོད་པ་ན་ཞེས་བྱ་བ་འཁོར་བ་ཇི་སྟོན་པར་སེམས་ཅན་ནམས་
གྱི་དོན་བྱ་བ་ལ་འདུག་པ་ཉིད་གྱིས་བྱང་ཆུབ་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་པ་ནི་ལམ་ཤེས་པ་ཉིད་གྱིས་ཉོན་
མོངས་པ་ནམས་པ་ཐམས་ཅད་དུ་སྟོང་བར་མི་བྱེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འདིའི་རང་བཞིན་ཡིན་པས་
ཉོན་མོངས་པ་ནམས་དབང་དུ་བྱས་ནས་དུས་ཡུན་རིང་པོར་སྒྱུབ་པར་བྱེད་པ་ན་ཞེས་བྱ་བ་
འདིས་ནི་རང་བཞིན་སྟོན་པ་ཡིན་ཏེ། གཞན་དུ་ན་བྱང་ཆུབ་གྱི་སྤྱོད་པ་ཡོངས་སུ་རྟོགས་པར་
མི་འགྱུར་རོ་ཞེས་བྱ་བར་འདོད་དོ། ། ས་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ནམས་ལ་གདམས་ཤིང་ཞེས་བྱ་བ་ནི།
སྤྱོན་པ་ལ་སོགས་པའི་ས་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ནམས་ལ་གདམས་པ་ཇི་ལྟ་བུས་གདམས་པ་བྱས་
ནས་ཏེ། གདམས་ཤིང་གདམས་པ་བྱས་ནས་གདམས་པ་བྱས་པས་ཞེས་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པས་
སོ། ། མདོ་ལ་ལ་ནས་འདི་སྐད་སྟོན་ཏེ། གདམས་པ་ཐོག་ཅིང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གོ་སྟོན་འོ། ། རྗེས་སུ་
བསྟན་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྗེས་སུ་བསྐྱབས་ནས་སོ། ། དེ་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཉན་ཐོས་དེ་ནམས་ལ་སྟེ།
གནས་སྐབས་འགའ་ཞིག་ཏུ་འོ། ། སྤྱད་པས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཇི་སྐད་དུ་བཤད་པའི་རང་བཞིན་
ཅན་གྱི་ཡང་དག་པའི་མཐའ་མདོན་དུ་མི་བྱེད་པ་དང་། ཤེས་རབ་དང་ཐབས་ལ་མཁས་པས་
སྤྱོན་པ་ལ་སོགས་པ་ནམས་གྱིས་ཡོངས་སུ་བབྱུང་བ་དང་། ཡང་དག་བར་འཛིན་དུ་མ་བཅུག་
པ་དང་། ཡོངས་སུ་མ་གྲོལ་བའི་སེམས་ཅན་ནམས་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་ཡོངས་སུ་བབྱུང་བ་
དང་། ཡང་དག་པར་འཛིན་དུ་བཅུག་པ་དང་། ཡོངས་སུ་གྲོལ་བ་ལ་སོགས་པའི་ལས་མཛད་
ཅིང་ཆོགས་བསགས་པ་ཞེས་བྱེད་པ་བསྟན་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ན་རྟོགས་པ་མི་འཐད་

པའི་ཕྱིར་རོ། ། ཁ་ཅིག་ལས་ནི་གདམས་པ་ཕོག་ཅིང་ཞེས་འདོན་པ་ནི་གོ་སྟོན་ལོ། ། སླ་ན་མེད་
པའི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ཡེ་ཤེས་བསྐྱེད་ཅིང་སྤྱགས་སུ་ཆུད་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ལྟར་དཔེ་
བསྟན་ནས་དཔེ་ཅན་གྱི་དོན་སྦྱས་པ་ནི་བཅོམ་ལྡན་འདས་དེ་བཞིན་དུ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་
པའོ། ། དེ་བཞིན་དུ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དེ་དང་འབྲེལ་བར་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཆོག་གོ། ། གྲང་ཞེས་བྱ་བའི་
སྒྲ་ནི་བཅོམ་ལྡན་འདས་འབའ་ཞིག་དུ་མ་ཟད་གྱི་བདག་ཅག་ཉན་ཐོས་ཆེན་པོ་རྣམས་ཀྱིས་
གྲང་གདམས་པ་དང་རྗེས་སུ་བསྟན་པ་དག་ཉིད་ཀྱིས་རྗེས་སུ་གཟུང་བ་དང་ཡོངས་སུ་གཏད་
པའི་ཚུལ་གྱིས་རྗེས་སུ་གཟུང་བར་བགྱི་ཞིང་རྗེས་སུ་བསྐྱོར་བར་བགྱིའོ། ། དེ་བཞིན་དུ་གོང་
ནས་གོང་དུ་ཡོངས་སུ་སྦྱིན་པར་བྱ་བའི་དོན་དུ་ཡང་དག་པར་ཡོངས་སུ་གཟུང་བར་བགྱིའོ། །
ཡང་དག་པར་ཡོངས་སུ་བསྐྱོར་བ་ཡང་བགྱིའོ། ། ཡང་ཞེས་བྱ་བའི་སྒྲ་ནི་ངས་པར་བཟུང་བའི་
དོན་ཏྲོ། ། ཇི་ལྟར་བཅོམ་ལྡན་འདས་སྟོན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་གནས་སྐབས་སུ་ཉན་ཐོས་
རྣམས་ཀྱིས་རྗེས་སུ་བཟུང་བ་ལྟར་ཉན་ཐོས་བྱིད་རྣམས་ཀྱིས་གྲང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་
གཞན་དག་དེ་བཞིན་དུ་རྗེས་སུ་གཟུང་བར་བྱའོ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ལ་འབྲེལ་པ་ཅི་ཞིག་ཡོད་
སྟེ་པའི་དོགས་པ་དེ་ཅིའི་སྟངས་དུ་ཞེ་ན། ཞེས་བྱ་བས་བསུ་ནས་བརྗོད་པ་ནི་བཅོམ་ལྡན་
འདས་བདག་ཅག་གིས་གྲང་འདི་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། ། བསམ་པ་ནི་འདི་ཡིན་ཏེ། ཇི་
ལྟར་ཉན་ཐོས་རྣམས་ཀྱིས་རང་གི་སངས་རྒྱས་རྣམས་ལ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་གནས་སྐབས་
སུ་བདག་ཅག་རྣམས་ཀྱི་དོན་དུ་ཆངས་པར་སྟུང་པ་སྟོང་དོ་ཞེས་སྤར་མཛད་པའི་ཕན་
བདགས་པ་ཁོང་དུ་ཆུད་པས་དེ་རྣམས་ལ་སྤར་བཀའ་ངེན་དུ་གཞོ་བའི་བསམ་པས་དེ་རྣམས་
ཀྱི་བྱང་དུ་བཅོམ་ལྡན་འདས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་གནས་སྐབས་སུ་བདག་ཅག་རྣམས་ཀྱི་
དོན་དུ་ཆངས་པར་སྟུང་པ་སྟོང་པ་ན་མཆོག་དུ་བྱམས་པའི་ཤུག་ཐུབ་པས་རྗེས་སུ་བཟུང་བ་
ཡིན་ནོ། ། དེ་བཞིན་དུ་བདག་ཅག་ཉན་ཐོས་ཆེན་པོ་རྣམས་ཀྱིས་གྲང་། ཤུག་ཐུབ་པོ་བྱང་
ཆུབ་སེམས་དཔའི་གནས་སྐབས་སུ་བདག་ཅག་རྣམས་ཀྱི་དོན་དུ་ཆངས་པར་སྟུང་པ་སྟོང་
པར་སྟུར་ཏེ་ཞེས་བགྱི་བ་སྟོན་གྱི་ཕན་པ་མཛད་པ་ཁོང་དུ་ཆུད་པས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ལ་
བཀའ་ངེན་གཞོ་བའི་བསམ་པས་བྱིད་ཀྱི་བྱང་དུ་མ་འོངས་པའི་སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་དོན་དུ་
ཆངས་པར་སྟུང་པ་སྟོང་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་མཆོག་དུ་བྱམས་པ་རྣམས་རྗེས་སུ་གཟུང་

བར་བཞིན། ། དེ་ལྟར་ན་བདག་ཅག་ནམས་བཅོམ་ལྡན་འདས་བཀའ་འདྲིན་གཟོ་བ་ཡིན་ནོ། །
དེ་ལྟར་རྗེས་སུ་བབྱང་བས་ཅིར་འགྱུར་ཞེ་ན། ལྷ་དུ་སྤྲོད་ན་མེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་
གསུངས་ཏེ། མངོན་པར་འཆང་ཆུ་བར་འགྱུར་རོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྟོགས་པར་འགྱུར་བའོ། ། ལ་ལ་
ལས་མངོན་པར་རྟོགས་པར་འཆང་ཆུ་འོ་ཞེས་ཟེར་ཏེ། དེ་ལ་ཁ་ཅིག་དེ་ནི་རྗེས་སུ་བབྱང་བས་
དེ་ཉིད་ཀྱི་ཆེ་ཁོ་ན་མངོན་པར་རྟོགས་པར་སངས་རྒྱས་པ་མ་ཡིན་པས་དབྱད་པར་བྱའོ་ཞེས་
ཟེར་རོ། ། གཞན་དག་ནི་རྒྱ་མ་ཆང་བ་མེད་པ་ཆོགས་པས་འབྲས་བུ་འབྱུང་བ་བརྗོད་པར་
འདོད་པ་ནད་ལྟར་བ་བརྗོད་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་རོ། ། མོག་མོག་པོར་བྱེད་པ་ལ་སོགས་པ་ནི་
རི་སྐད་དུ་བརྗོད་པ་དེ་ཁོ་ན་ལྟར་རྟོགས་པར་བྱ་སྟེ། དེ་སྐད་དུ་ཡང་། ལྷ་ནམས་རུང་བར་བྱ་
བའི་ཕྱིར། ། འོད་ཀྱིས་མོག་མོག་པར་མཛད་དང་། ། ཡུལ་ངེས་པ་དང་བྱབ་པ་དང་། ། རང་
བཞིན་དང་ནི་དེ་ཡི་ལས། ། ཞེས་བྱ་བ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ལྟར་རྟོན་ལ་སོགས་པ་བརྗོད་
ནས་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་ཀྱི་དོན་ནི། ། དེ་ནས་ཆེ་དང་ལྡན་པ་རབ་འབྱོར་གྱིས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་
སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། དེའི་ཕྱིར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གང་གི་ཕྱིར་ལམ་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱི་སྐབས་
སུ་རང་གི་ལམ་ཀྱི་མཐར་ཐུག་པར་ཕྱིན་པར་བྱས་ནས་ཤེག་བ་གཞན་གྱིས་འདུལ་བའི་སེམས་
ཅན་ནམས་ཀྱི་དོན་དུ་མངོན་དུ་མ་བྱས་པར་ཡང་རྒྱ་དང་བཅས་པའི་ལམ་སྟོན་པ་དང་། འདིས་
པར་བྱས་པ་ལ་མཁས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་ལམ་ཐམས་ཅད་རྟོགས་པར་
བྱ་དགོས་པ་དེའི་ཕྱིར་ཁོ་བོས་བྱེད་ལ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་བཤད་པར་བྱ་སྟེ། ཀློག་ཀྱི་ཉན་ཅིག་
ཅས་བྱ་བར་སྐུར་རོ། ། སྟོབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱིས་ལེགས་པར་ཉོན་ལ་ཞེས་གསུངས་པ་ནི།
རི་ལྟར་ལྷ་ནམས་ཀྱིས་ཆར་པ་བྱང་། སྟོད་ཁ་སྐྱབ་པ་ལ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མི་འཇུག་གོ། ། དེ་
བཞིན་དུ་བྱོད་ཁ་སྐྱར་དུ་ལྷ་ཞིང་ཁོང་དུ་མ་རྒྱུད་པས་མ་ཉན་ཅིག་ཅས་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། ། རབ་ཏུ་
ཞེས་གསུངས་པས་ནི་རི་ལྟར་སྟོད་མི་གཙང་བ་ཟེད་པ་ལ་རྒྱ་གང་ཞིག་རྒྱུད་པ་དེ་ཐམས་ཅད་
མི་གཙང་བར་འགྱུར་ཞིང་དགོས་པ་མི་བྱེད་དོ། ། དེ་བཞིན་དུ་བྱོད་ལོག་པར་རྟོགས་པས་ཉན་
ཅིང་མི་གཙང་བར་བྱེད་པས་མ་ཉན་ཅིག་ཅས་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། ། ཡིད་ལ་བྱུང་ཤིག་ཅས་གསུངས་
པ་ནི་རི་ལྟར་སྟོད་གཙང་མ་བྱ་ག་ཅན་ཟེད་པར་རྒྱ་ཁྱགས་ཀྱང་གནས་པར་མི་བྱེད་དོ། ། དེ་
བཞིན་དུ་བྱོད་རྟོགས་པ་མི་བཟོན་པས་མ་ཉན་པར་ཅི་ནས་ཀྱང་ཤིན་ཏུ་གསལ་བར་ཁོང་དུ་

ཆུད་པའི་སྒོ་ནས་སེམས་བརྟན་པར་གྱུར་པ་དེ་ལྟར་ཉོན་ཅེས་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་ན་ཐོས་པ་
འབྲས་བུ་དང་བཅས་པ་ཡིན་ནོ། ། ཞེས་བཤད་དོ། ། འཕགས་པ་ལྟས་ནི་གཟུ་བོར་གནས་པ་
དང་དོན་དུ་གཉེར་བར་གྱུར་པས་ཉོན་ཅིག་ཅེས་བྱ་བ་ནི་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་ལེགས་པ་དང་
རབ་དུ་ཞེས་བྱ་བ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་བཞིན་དུ་རྣམ་པར་དབྱེད་པ་པོར་གྱུར་པས་ངེས་
པར་རྟོགས་ཤིག་ཅེས་བྱ་བ་ནི་ཡིད་ལ་བྱུང་ཤིག་ཅེས་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། འདིས་ནི་ཉོན་པ་
པོའི་མཆན་ཉིད་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་འཆད་དོ། ། ཁོ་བོས་བྲིད་ལ་བཤད་པར་བྱའོ་ཞེས་བྱ་བ་
ནི་བྲིད་ལ་ཕན་གདགས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་བསྟན་བར་བྱའོ། ། ཞེས་བྱ་བའོ། ། བྲིད་རི་ལྟར་
འཆད་ཅེ་ན། རི་ལྟར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་ཏེ། རི་ལྟར་རྣམ་པ་གང་གིས་ཤེས་རབ་
ཀྱི་ས་རོལ་དུ་བྱིན་པ་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ཉོན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་ཀྱི་རང་བཞིན་ལ་གནས་པར་བྱ་ཞིང་
བསྐྱབ་པར་བྱའོ། ། དེ་ལྟར་ཁས་སྐྱངས་ནས་ད་ནི་ཀློག་ཀྱི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་
ལ། སྟོང་པ་ཉིད་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྟུག་བསྐྱལ་ལ་སོགས་པའི་འཕགས་པའི་བདེན་པ་བཞི་དང་
འབྲེལ་བའི་རྣམ་པ་རྣམས་མི་དམིགས་པ་ལའོ། ། སྤྱིར་བཤད་པ་ཡིན་དུ་ཟིན་ཀྱང་ཁྱད་པར་དུ་
ཁོང་དུ་ཆུད་པ་ནི་སྟོན་གྱི་སྟོབ་དཔོན་རྣམས་ཀྱི་མན་ངག་ལ་སོགས་པའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་པ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར་འདིར་སོམ་ཉི་མི་བྱའོ། ། དེའི་བསྟུས་པའི་དོན་ནི་འདི་ཡིན་ཏེ། དེ་ལ་སྟེ་བ་དང་
འཇིག་པའི་ཆོས་ཉིད་ཀྱིས་ན་མི་རྟག་པ་ཉིད་དོ། ། ཟག་པ་དང་བཅས་པའི་དངོས་སོ་རྣམས་ནི་
རྗེས་སུ་མི་མཐུན་པ་ཉིད་ཀྱིས་ན་སྟུག་བསྐྱལ་བ་ཉིད་དོ། ། དེ་ལྟར་བྱས་ན་འཕགས་པའི་ལམ་
ཡང་མི་རྟག་པ་ཡིན་མོད་ཀྱི། ཟག་པ་མེད་པ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་འཕགས་པ་རྣམས་ལ་མི་
མཐུན་པ་མ་ཡིན་པས་འདི་སྟུག་བསྐྱལ་ཉིད་དུ་ཐལ་བར་མི་འགྱུར་རོ། ། བདག་གཞན་གྱི་སྟོང་
པ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་བདག་མེད་པ་ཉིད་དོ། ། རང་ཉིད་བདག་མ་ཡིན་པ་ཉིད་ཀྱིས་ན་ཞི་བ་
ཉིད་དོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྟུག་བསྐྱལ་གྱི་བདེན་པའི་རྣམ་པའོ། ། འབྲས་བུའི་ས་བོན་དང་འབྲ་བར་
རྒྱའི་རྩ་བར་གྱུར་པ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ནད་ཉིད་དོ། ། སྟུག་བསྐྱལ་ཀྱན་འབྱུང་བ་ཉིད་ཡིན་
པའི་ཕྱིར་འབྲས་ཉིད་དོ། ། སྟུག་བསྐྱལ་གྱི་རྒྱུན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་བྱུག་དུ་ཉིད་དོ། ། སྟུག་བསྐྱལ་
བཆུད་མར་རབ་དུ་འབྱུང་བ་ཉིད་ཀྱིས་ན་ཤིན་དུ་འཛོམས་པའི་ཕྱིར་སྤིག་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཀྱན་
འབྱུང་གི་བདེན་པའི་རྣམ་པའོ། ། ཕྱིར་ཆོལ་བར་གྱུར་པ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ས་རོལ་ཉིད་དོ། །

ཕྱིར་ཚོལ་བའི་དངོས་པོས་རབ་རྒྱ་འཛིག་པའི་ཚོས་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་འཛིག་པའི་ཚོས་ཅན་
ཉིད་དོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྤྱག་བསྐྱེལ་དང་ཀུན་འབྱུང་བ་དེ་དག་ཉིད་ལ་སོ་སོར་ཡིད་འབྱུང་བའི་
རྣམ་པའོ། ། རང་གི་ངོ་བོར་གནས་པ་མེད་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་གཡོ་བ་ཉིད་དོ། ། རྒྱལ་སྤྱོད་པ་མེད་
པར་རང་བཞིན་གྱིས་འཛིག་པ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རབ་རྒྱ་འཛིག་པ་ཉིད་དོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དེ་
དག་ཉིད་ལ་སོ་སོར་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བའི་རྣམ་པའོ། ། འདི་དང་གཞན་གྱི་གཞོད་པའི་
གནས་སུ་རྒྱུར་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་འཛིག་པའོ། ། སྤྱིན་པོ་ལ་སོགས་པའི་འཆོ་བས་སྐྱགས་ཐོབ་པ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར་འགོ་བའི་ནད་ཉིད་དོ། ། འབྱུང་བ་ཆེན་པོ་འཁྲུགས་པ་དང་ཐོག་འབབ་པ་ལ་
སོགས་པའི་གཞོད་པའི་གནས་སུ་རྒྱུར་པར་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཉེ་བར་འཆོ་བ་ཉིད་དོ་ཞེས་བྱ་
བ་ནི་དེ་དག་ཉིད་ལ་སོ་སོར་འགོག་པའི་རྣམ་པའོ། ། དེ་ལྟར་བྱས་ན་འཕགས་པ་ཉན་ཐོས་
རྣམས་ཡིད་འབྱུང་བ་དང་། འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་དང་། འགོག་པའི་ཕྱིར་ཞུགས་པར་
འརྒྱུར་བ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བའི་ལྷང་གི་དོན་བཤད་པར་འརྒྱུར་རོ། ། ཉན་མོངས་པ་དང་བྲལ་བ་
ཉིད་ཀྱིས་ན་བདག་མེད་པ་ཉིད་དོ། ། སྤྱག་བསྐྱེལ་རབ་རྒྱ་ཞི་བ་ཉིད་ཀྱིས་ན་ཞི་བ་ཉིད་དོ། །
བདེ་བ་དང་གཙང་བའི་དངོས་པོ་ཉིད་ཀྱིས་ན་དབེན་པ་ཉིད་དོ། ། རྟག་པ་དང་ཕན་བའི་
དངོས་པོ་ཉིད་ཀྱིས་ན་སྟོང་བ་ཉིད་དང་མཚན་མ་མེད་པ་དང་སྟོན་པ་མེད་པ་དང་མངོན་པར་
འདུ་བྱ་བ་མེད་པ་ཉིད་དོ། ། ཞེས་བྱ་བ་ནི་འགོག་པའི་བདེན་པའི་རྣམ་པའོ། ། ལྷ་ངན་ལས་
འདས་པའི་གྲོང་བྱུར་ཐོབ་པར་བྱེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་ན་ལམ་ཉིད་དོ། ། ཉན་མོངས་པ་མ་ལུས་བའི་
གཉེན་པོའི་ཚོགས་སུ་རྒྱུར་བས་ན་རིག་པ་ཉིད་དོ། ། སེམས་ཀྱི་བྱིན་ཅི་མ་ལོག་པ་ཉིད་ཏུ་སྐྱབ་
པའི་དོན་ཀྱིས་ན་སྐྱབ་པ་ཉིད་དོ། ། མངོན་པར་ཞེན་པ་མེད་པས་རྟག་པའི་གནས་སུ་འགོ་བ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར་ངེས་པར་འབྱིན་པ་ཉིད་དོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ལམ་གྱི་བདེན་པའི་རྣམ་པའོ། ། དེ་ལྟར་
རིམ་པ་འདིས་ན་ཐེག་པ་ཆེན་པོར་རྣམ་པ་ལ་ལ་ནི་རྣམ་གྲངས་ཀྱིས། ལ་ལ་ནི་རང་གི་ངོ་བོ་
ཉིད་ཏུ་བསྟན་པ་ཡིན་པས་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་མ་ཡིན་པ་ཉིད་ཏུ་ཐལ་བར་མི་འརྒྱུར་རོ། ། དེ་
བས་ན་ལམ་ཤེས་པའི་སྐྱབས་སུ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་འཕགས་པའི་བདེན་པ་དང་འབྲེལ་བ་
འདི་རྣམས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་མི་དམིགས་པར་བསྒྲེམས་པས་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་ཤེས་པར་བྱ་བ་ཡིན་
ནོ། ། མདོར་བསྡུས་པ་འདིའི་དོན་ནི་སྟོང་ཕྱག་ཉིཤུ་ལྔ་པ་ལས་གསལ་བ་ཁོ་ནར་འབྱུང་བ་ཉིད་

ཡིན་པའི་ཕྱིར་ལོག་པར་ཁོང་དུ་ཆུང་པར་མི་བྱའོ། ། དེ་སྐད་དུ། ལམ་ཤེས་ཉིད་ཀྱི་ཚུལ་ལ་ནི། །
འཕགས་པའི་བདེན་པ་བཞི་དག་གི། རྣམ་པ་མི་དམིགས་སྒོ་ནས་ནི། ། ཉན་ཐོས་ལམ་འདི་ཤེས་
པར་བྱ། ། ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ལྟར་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་བཟོད་ནས་རྩོལ་འདོན་སྟོན་པ་
ནི། ཀློག་ཀྱི་དེའི་ཕྱིར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། གང་གི་ཕྱིར་བདེན་པར་
བཞི་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་ནི་ངེས་བར་འབྱེད་པའི་ཆ་དང་མཐུན་པ་རྟོགས་པ་སྟོན་དུ་འགྲོ་བ་ཅན་
ཡིན་པའི་ཕྱིར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་རྩོལ་རྟོགས་པར་བྱ་བའི་དོན་དུ་གཞུགས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་
ཀྱིས་སྟོང་པ་དང་། ཆོར་བ་ལ་སོགས་པ་ཡང་དེ་བཞིན་ཏེ། གཞུགས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་གང་ཡིན་པ་
དང་། ཆོར་བ་ལ་སོགས་པའི་སྟོང་པ་ཉིད་གང་ཡིན་པ་དེ་གཉིས་སུ་མེད་ཅིང་གཉིས་སུ་བྱར་
མེད་དོ་ཞེས་དབྱེར་མེད་པར་བསྒྲམ་པར་བྱའོ། ། དོན་འདི་ཡང་གོ་ཆ་ཆེན་པོ་བགོས་པར་གྱུར་
པ་ཞེས་བྱ་བ་འདིས་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ཡང་རྒྱལ་བའི་ཡུམ་བར་མ་ལས། ཇི་ཙམ་གྱིས་ན་
བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་གོ་ཆ་ཆེན་པོ་བགོས་པ་ལགས། རབ་འབྱོར་འདི་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔའི་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་དབྱེར་མེད་པ་ཉིད་དུ་རྟོགས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་
གང་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་སྐད་དུ་ཡང་། འཕགས་པ་ཉན་ཐོས་ལམ་ལ་ནི། ། གཞུགས་
སོགས་སྤང་པོ་སྟོང་ཉིད་ཕྱིར། ། སྟོང་པ་ཉིད་རྣམས་དབྱེ་མེད་པས། ། རྩོལ་ ཞེས་གསུངས་པ་
ཡིན་ནོ། ། ཅེ་མོ་བསྟན་པའི་ཕྱིར་གཞུགས་ལ་གནས་པར་མི་བྱའོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྤྲུལ་
ཏེ། དམིགས་པའི་ཚུལ་གྱིས་ཞེས་བྱ་བར་བསམས་པའོ། ། མིག་ལ་གནས་པར་མི་བྱའོ་ཞེས་བྱ་བ་
ལ་སོགས་པ་དང་། དྲན་པ་ཉེ་བར་གཞག་པ་ལ་གནས་པར་མི་བྱའོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་
དང་། རྟུན་དུ་ཞུགས་པའི་འབྲས་བུ་ལ་གནས་པར་མི་བྱའོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་ནི། གོ་
རིམས་བཞིན་དུ་ཟག་པ་དང་བཅས་པ་དང་། གཉི་ག་དང་། ཟག་པ་མེད་པ་ཉིད་ཀྱི་སྤང་པོ་ལྷ་
པོ་འདི་རྣམས་ཀྱི་རབ་དུ་དབྱེ་བ་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འདྲེས་ཀྱི་དོན་ཡིན་ནོ། །
ཁམས་ལ་སོགས་པའི་རང་གི་ངོ་བོའི་མཚན་ཉིད་ནི་རབ་དུ་གྲགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་མ་བྱིས་
སོ། ། ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་བར་དུ་ཞེས་བྱ་བ་འདིར་བར་དང་ཞེས་སྒྲོས་པས་ནི་རྣ་བ་ལ་
སོགས་པའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ལ་སོགས་པ་ལ་བསྐྱེ་བ་ཡིན་ནོ། ། ཐ་ན་སངས་རྒྱས་ཉིད་ལ་
གནས་པར་མི་བྱའོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྤྲོ་བ་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྟོགས་བའི་སངས་རྒྱས་ཉིད་

ལའོ། ། གལ་ཏེ་རྟེན་གྱི་བདག་ཉིད་ཅན་གྱི་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ལ་གནས་པར་མི་བྱ་ན། དེ་ལྟ་
ན་ནི་འོན་ཏེ་ཐམས་ཅད་ནི་ལྟོག་པའི་འབྲས་བུ་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་གཟུགས་ལ་སོགས་
པའོ། ། དེའི་བདག་ཉིད་ཀྱིས་གནས་པ་འཐོབ་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་འགའ་ཞིག་རྟོག་པ་དགག་
པར་བྱ་བའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ན་གཟུགས་སོ་ཞེས་གནས་པར་མི་བྱའོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་
གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་ན་ཞེས་བྱ་བའི་སྐྱེ་ནི་དེའི་ཕྱིར་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་རྟོ། ། བའི་སྐྱེ་ནི་
སྐྱེ་མ་བཞིན་ནོ། ། ངག་གི་དོན་ནི་འདི་ཡིན་ཏེ། གང་གི་ཕྱིར་རིགས་པས་དམིགས་སུ་མེད་པར་
བསྐྱེམ་པ་ན་གཟུགས་ལ་སོགས་པར་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པས་ན་རྟེན་དུ་བསྐྱེམ་པ་མི་འཐད་པའི་
རྒྱ་དེའི་ཕྱིར། རང་གི་ངོ་བོ་དང་བྲལ་བ་ལ་དེའི་བདག་ཉིད་དང་གཞན་བར་ཁས་སྲུང་བའི་ངོ་
བོར་རིགས་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་སོ། ། གདུལ་བྱའི་སྐྱེ་བ་ཉི་བ་རྣམས་ཀྱི་ཕྱིན་ཅི་ལོག་བསལ་བར་
འདོད་པས་ཅི་ཞིག་ལྟ་རྟེན་གྱི་ངོ་བོར་བསྟན་པས་ན་ལྟོག་པའི་འབྲས་བུ་ཅན་དུ་ཡང་ཁས་སྲུང་
བར་མི་བྱའོ། ། དེ་བས་ན་ཅེ་མོ་གཏོགས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་རྣམ་པ་ཐམས་
ཅད་དུ་མི་དམིགས་པར་བསྐྱེམ་པར་བྱའོ། ། དེ་སྐད་དུ་ཡང་། དེ་དག་མི་དམིགས་པས། ། ཅེ་
མོར་གྱུར་པ་དག་དུ་འདོད། ། ཅེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། ཡིད་ཀྱི་འདུས་ཏེ་རིག་པ་ལས་བྱུང་
བའི་ཆོ་རབ་ཞེས་བྱ་བ་འདིར་བར་དུ་ཞེས་བྱ་བའི་ཆོག་གིས་ནི་མིག་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ལ་
སོགས་པ་བསྟུན། ། རྣམ་པར་ཤེས་པའི་ཁམས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་འདིར་བར་དུ་ཞེས་བྱ་བ་སྟོས་པས་
ནི་ཆུའི་ཁམས་ལ་སོགས་པ་ཡོངས་སུ་བསྟུན། ། བཟོད་པ་བསྟན་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར། གཟུགས་
རྟག་པ་དང་མི་རྟག་པའོ་ཞེས་གནས་པར་མི་བྱའོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ།
མི་རྟག་པ་ལ་སོགས་པའི་ཆོག་ནི་བཤད་ཟིན་རྟོ། ། དེ་ལས་བསྐྱོག་པས་རྟག་པ་ལ་སོགས་པའི་
ཆོག་དུ་བཟོད་པར་བྱའོ། ། མི་མཐུན་པ་དང་གཉེན་པོའི་ཕྱོགས་ཀྱི་དབྱེ་བས་སྟུག་བསྐྱེལ་གྱི་
བདེན་པའི་རྣམ་པ་ཉི་བར་བབྱང་བར་བྱས་པ་ནི་གཙོ་བོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་མངོན་པར་ཞེན་པ་
ཐམས་ཅད་ལས་བསྐྱོག་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་རོ། ། གཟུགས་སྟུག་པ་དང་མི་སྟུག་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ།
སྟུག་པ་ནི་བསྟུགས་པའོ། ། མི་སྟུག་པ་ནི་མི་བསྟུགས་པའོ། ། འདི་དག་ཀྱང་བདེན་པ་ལྟག་མ་
རྣམས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཉི་བར་མཆོན་པ་ལྟར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། ། གལ་ཏེ་དེ་ལྟར་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་
དང་བྲལ་ན་དེ་ལྟ་ན་ནི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་སྟོང་པ་ཁོ་ནར་འགྱུར་རོ་ཞེས་དོགས་པ་སལ་བར་བྱ་

བའི་ཕྱིར་གཞུགས་སྟོང་པའོ་ཞེས་དམིགས་པས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་ཏེ། སྟོང་པ་མ་
ཡིན་པའི་དངོས་པོ་བཀག་པས་སྟོང་པ་ཞེས་བྱ་བར་བཞིན་དོ། ། དེ་བས་ན་ངེས་ཀྱང་བཤད་
པའི་ཚུལ་གྱིས་དངོས་པོ་མེད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཡུལ་མེད་པ་ལ་དགག་པ་རིགས་པ་མ་ཡིན་ནོ་
ཞེས་བྱ་བར་བསམས་པའོ། ། འདི་སྐད་དུ། བཟོད་པ་རྟོགས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་གཞུགས་ལ་
སོགས་པ་ལ་རྟག་པ་དང་མི་རྟག་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པས་དམིགས་པའི་ཚུལ་
གྱིས་གནས་སྐབས་ཐམས་ཅད་དུ་གནས་པར་མི་བྱའོ་ཞེས་དེ་ལྟར་བསྒྲུབ་པར་བྱའོ་ཞེས་བཞིན་
པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་སྐད་དུ་ཡང་། དེ་ལ་རྟག་ལ་སོགས་ཚུལ་གྱིས། ། གནས་པ་བཀག་པས་བཟོད་
པ་རྣམས། ། ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། ཆོས་ཀྱི་མཆོག་བསྟན་པའི་ཕྱིར་རྒྱུན་དུ་ཞུགས་པའི་
འབྲས་བུ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་ཏེ། འདུས་མ་བྱས་ཀྱིས་རབ་དུ་བྱེ་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་
འབྲས་བུ་སྟེ། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དུ་སྐྱེ་བ་མེད་པའི་རང་བཞིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ལམ་ནི་འདུས་མ་བྱས་
ལས་རབ་དུ་སྐྱེས་པ་འབྲས་བུ་ཉིད་ཡིན་པའོ། ། དེ་ལྟར་སྦྱིར་མངོན་པར་ཞེན་པ་བཀག་པའི་
དོན་བསྟན་ནས་བྱང་པར་བསྟན་པའི་ཕྱིར། རྒྱུན་དུ་ཞུགས་པ་སྦྱིན་པའི་གནས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་
སོགས་པ་གསུངས་ཏེ། བསོད་ནམས་ཀྱི་ཞིང་བྱང་པར་ཅན་ཡིན་པ་ཉིད་ཀྱིས་ན་གཙོར་སྦྱིན་
པར་འོས་པ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་སྦྱིན་པའི་གནས་སོ། ། རེ་ལྟར་ཐོགས་ན་སྲིད་པ་ལན་བདུན་
པའོ་ཞེས་བྱ་བའི་ལྷག་མ་ལུས་པས་རེ་ལྟར་ཏེ་མཆོག་དུ་ཐོགས་ཀྱང་འཁོར་བའི་གནས་སུ་ལན་
བདུན་གྱི་བར་དུ་གཞོལ་བ་ཡིན་ནོ། ། ཡོངས་སུ་མཐར་མ་གྱིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་
པ་ལ། བྱ་བ་ཡོངས་སུ་མ་རྫོགས་པའི་ཕྱིར་མིའི་འཇིག་རྟེན་འདིར་ལན་ཅིག་འོངས་ཏེ་གྱིན་པར་
ཀྱུར་ནས་སྦྱག་བསྐལ་ཏེ་འདོད་ཆགས་ལ་སོགས་པ་ཉོན་མོངས་པ་མཐར་བྱེད་ཅིང་རྣམ་པར་
འཇིག་པར་བྱེད་པའོ། ། དེ་ཉིད་དུ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྲིད་པ་བར་མའི་གནས་སྐབས་སུའོ། ། འདི་ཉིད་
དུ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དག་བཅོམ་པ་སྐྱེ་བ་གང་དུ་སྐྱེས་པ་དེ་ཉིད་དུ་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཆོག་གོ། ། སྤང་
བོ་ལྷག་མ་མ་ལུས་པའི་མྱ་ངན་ལས་འདས་པའི་དབྱིངས་སུ་ཞེས་བྱ་བ་ལ། སྤང་བོ་ནི་ལུས་སོ། །
འདོད་ཆགས་ལ་སོགས་པ་ཐམས་ཅད་སྤངས་པའི་ཕྱིར་ལྷག་མ་ཉིད་དུ་ཀྱུར་པའི་ལྷག་མ་དེ་མྱ་
ངན་ལས་འདས་པ་གང་ལ་མེད་པ་དེ་ལ་དེ་སྐད་ཅིས་བྱའོ། ། གང་དུ་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ཐམས་
ཅད་འགགས་པ་དེ་ནི་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་སྟེ་དེ་བཞིན་ཉིད་དོ། ། དེ་ཉིད་ནི་དབྱིངས་ཏེ། དེ་

ལ་དམིགས་པའི་དངོས་པོས་འཕགས་པ་རྣམས་སྐྱེད་པའི་རྒྱ་ཡིན་ཏེ། དེ་བས་ན་དབྱིངས་དེར་
ཞེས་བྱ་བར་སྦྱར་རོ། ། རྒྱན་དུ་ཞུགས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་འབྲས་བུ་ལ་གནས་པ་རྣམ་
པ་བཞི་སྟོས་པས་མེད་ན་མི་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་ཞུགས་པའི་གནས་སྐབས་བཞི་ཡང་གཟུང་བར་
བྱའོ། ། དེས་ན་ཉན་ཐོས་ཀྱིས་རྣམ་པ་བརྒྱད་དུ་འགྱུར་རོ། ། གང་ཟག་གང་གིས་ཉན་མོངས་
པའི་རྣམ་པ་ཇི་ཅམ་སྤངས་པས་ཞུགས་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པར་རྣམ་པར་གཞག་པ་ནི་སྤར་
བཤད་པ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་སྤར་ཉེ་བར་བཀོད་པ་མ་བྱས་སོ། ། རང་སངས་རྒྱས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་
སོགས་པ་ལ་མདོར་བསྟན་པའི་ཆོག་འཆད་པ་ནི། རང་སངས་རྒྱས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་
གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། བདག་ཉིད་གཅིག་ཤུའི་རྒྱར་གྱུར་པའི་ཕྱིར་རང་གི་བྱང་ཆུབ་རྟོགས་པ་
རང་ཉིད་ཡིན་པས་ན་རང་སངས་རྒྱས་སོ། ། ཉན་ཐོས་ཀྱང་དེ་ལྟར་ཐལ་བར་ནི་མི་འགྱུར་ཏེ།
དེ་ནི་གཞན་གྱིས་ཉེ་བར་བསྟན་པ་ལ་ལྟོས་པའི་ཕྱིར་རོ། ། ཡང་དག་པར་རྟོགས་པའི་སངས་
རྒྱས་ལ་ཡང་ཐལ་བར་འགྱུར་བ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ནི་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དོན་དུ་རྣམ་
པ་ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་ཉིད་ཆེད་དུ་མཛད་པས་བྱད་པར་དུ་འཕགས་པའི་ཕྱིར་རོ། ། འདིས་
ནི་ས་དགུ་པ་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་བཤད་པ་ཡིན་ནོ། ། ཉན་ཐོས་ཀྱིས་ལས་འདས་ནས་ཞེས་བྱ་
བ་ནི་གཟུང་བའི་དོན་གྱི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་སྤངས་པས་དེ་ལ་བཀྲལ་ནས་སོ། ། སངས་རྒྱས་ཀྱིས་
མ་ཐོབ་པ་ནི་འཇིག་པའི་དོན་གྱི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་མ་སྤངས་པས་སླ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་
རྟོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་མ་རྟོགས་པར་རོ། ། དེ་བཞིན་དུ་སངས་རྒྱས་སྐྱེན་པའི་གནས་སོ་
ཞེས་གནས་པར་མི་བྱའོ་ཞེས་བྱ་བའི་ཆོག་རྣམ་པར་དབྱེ་བའི་ཕྱིར། སངས་རྒྱས་ནི་ཞེས་བྱ་བ་
ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། སོ་སོའི་སྐྱེ་བོའི་ས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མོས་པས་སྦྱོད་པའི་སའོ། །
གཞལ་དུ་མེད་པར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ལ། མདོན་སུམ་ལ་སོགས་པའི་ཆོད་མས་གཞལ་
བར་མི་རུས་པའི་ཕྱིར་གཞལ་དུ་མེད་པའོ། ། གཅིག་ཉིད་ལ་སོགས་པ་གྲངས་དང་བུལ་བའི་
ཕྱིར་གྲངས་མེད་པའོ། ། འདིས་ནི་འདུལ་བ་ལ་སོགས་པ་གང་ལ་དག་ཏུ་རབ་ཏུ་བཟང་གི་
མཐར་ཐུག་པ་སོ་སོར་ངེས་པའི་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་མཛད་པར་ལ་ལར་གསུངས་པ་ནི་
དགོངས་པ་ཅན་ཡིན་པར་བསྟན་ཏོ། ། ཡང་ན་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་འདིར་དོན་གྱི་བྱ་བ་
མཛད་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་དེ་སྐད་བཤད་པ་ཡིན་གྱི། གཞན་དུ་ན་སྤུལ་པའི་སྤྲིན་རྣམས་

གྱིས་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཐམས་ཅད་དུ་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་མཛད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་གྲངས་
མེད་པ་ལ་སོགས་པའི་ཆོག་དང་མི་འགལ་བ་ཡིན་ནོ། ། ཡང་ན་བྱད་པར་དུ་འཕགས་པ་ཐེག་
པ་ཆེན་པོའི་མིང་ཅན་གྱི་ཐེག་པའི་བྱད་པར་ཟབ་མོ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་དང་ལྡན་པ་འདི་ནི་
གཞན་ཁོ་ན་ཡིན་ཏེ། དེས་ན་འདིར་མི་མཐུན་པ་ཁོ་ནར་བསྟན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཐེག་པ་
གཞན་དང་ལྡན་ཅིག་ཏུ་འགལ་བ་བཟྃད་པར་མི་བྱའོ། ། དེ་བཞིན་དུ་འདི་ལྟ་བུའི་རིགས་ཅན་
གྱི་དོན་གཞན་དག་ཏུ་ཡང་འདི་ཉིད་ལན་དུ་གཟུང་བར་བྱའོ། ། སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་དོན་
མཛད་དེ། ། ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཁ་ཅིག་ལ་སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པས་མངོན་པར་མཐོ་བའི་ཆོས་རྫོགས་
པར་མཛད་ནས་སོ། ། ཡོངས་སུ་ཐུ་བྱ་བ་ལས་འདས་ནས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཁ་ཅིག་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཐུ་
བྱ་བ་ལས་འདའ་པ་ལ་སོགས་པ་དེས་ངེས་པར་ལེགས་པའི་ཆོས་ལ་བཀོད་ནས་སོ། ། ཉན་ཐོས་
དང་རང་སངས་རྒྱས་དང་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་སུ་ངེས་པར་མཛད་ཅིང་ཞེས་
བྱ་བ་ནི། དེས་པར་འབྱེད་པའི་ཆ་དང་མཐུན་པ་ལ་སོགས་པའི་དགེ་བ་གང་ཞིག་རྟོགས་པས་
གདོན་མི་ཟ་བར་མངོན་པར་མཐོ་བ་དང་ངེས་པར་ལེགས་པའི་ཆོས་དག་འཐོབ་པར་འགྱུར་
བའི་རྒྱ་དེ་ལ་གཞན་འཛོག་པའི་ཕྱིར་ན་ངེས་པར་ཏེ། རིགས་ངེས་པ་ལ་གནས་པར་མཛད་
ཅིང་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ནོ། ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་ཞེས་བྱ་བ་འདིས་ནི་ཀུན་ཏུ་འོད་ཅེས་པ་ས་བརྩ་
པ་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་ཡིན་པར་བཤད་དོ། ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཛད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཆོས་ཀྱི་
འཁོར་ལོ་བསྐྱར་བའོ། ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡོངས་སུ་ཐུ་བྱ་བ་ལས་འདའ་བས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཉན་
ཐོས་ལ་སོགས་པ་དང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཡོངས་སུ་ཐུ་བྱ་བ་ལས་འདའ་བས་སོ། ། ཐུ་བྱ་བ་
ལས་འདས་པ་འདི་ནི་སྦྱལ་པའི་སྦྱལ་ཡིན་པར་འདོད་དོ། ། འདི་ག་ལས་ཤེ་ན། ལུང་དང་རིགས་
པ་ལས་སོ། ། འདི་ལྟར་གནས་པའི་རྒྱ་མ་ཏང་བ་མེད་པ་ཅན་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་རྟག་ཏུ་གནས་
པ་རྒྱུ་ཆད་པའི་རང་བཞིན་ཅན་མ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་མེ་དང་ཤིང་ལ་སོགས་པ་གནས་པའི་
རྒྱ་རྩས་པ་ཅན་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་ཡོད་པ་ཅན་གྱི་དུ་བ་ལ་སོགས་པ་ལྟ་བུའོ། ། སངས་རྒྱས་
བཙེམ་ལྡན་འདས་ཀྱང་གནས་པའི་རྒྱ་མ་ཆང་བ་མེད་པ་ཅན་ཡིན་ནོ། ། གནས་པ་རྒྱུ་ཆད་
པའི་བྱུང་པར་བྱེད་པ་གནས་པའི་རྒྱ་མ་ཆང་བ་མེད་པ་དང་འགལ་བ་གནས་པའི་རྒྱ་མ་ཆང་
བ་ཉིད་འདིར་བསྐྱབ་པའི་ཕྱིར་ན་བྱུང་པར་བྱེད་པ་འགལ་བ་དམིགས་པའོ། ། ཆོས་མི་མཐུན་

པ་ནི་དུ་བ་ལ་སོགས་པའི་རྒྱན་ཆད་པ་ལ་སོགས་པ་དང་འདྲའོ། ། རྒྱ་མ་ཚང་བ་མེད་པར་ཡོད་
པ་ལས་འབྲས་བུ་མི་འབྱུང་བའི་སྒྲོར་བ་ནི་འགལ་བ་ཡིན་ནོ། ། གཏན་ཆེགས་འདི་རི་ལྟར་
འབྲུབ་ཅེ་ན། བརྗོད་པ། གནས་པའི་རྒྱ་མ་ཚང་བ་ནི་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་སྒྲུབ་པའི་རྣམས་པ་
ཡོངས་སུ་ཟད་པས་སམ། སྤྱགས་རྗེ་ཆེན་པོ་དང་བུལ་བས་སམ། ཆེད་འདུ་བྱེད་གནས་པ་ལ་
མངའ་བརྟེན་པ་ལས་ཉམས་པས་སམ། སྟོག་གི་དབང་པོ་གནས་པའི་ལས་ཀྱི་རྣམ་པར་སྦྱོན་པ་
མཐར་གཏུགས་པས་སམ། སངས་རྒྱས་ཀྱིས་འདུལ་བའི་གདུལ་བྱ་རྣམས་མེད་པ་ལས་ཡིན་
གང་། དེ་ལ་རྟོག་པ་དང་པོ་ནི་མེད་དེ། སྟོན་པའི་མཁྱེན་པ་རྣམས་པ་ཐོགས་པ་མེད་པ་ཅན་དུ་
ཁས་སྤངས་པའི་ཕྱིར་རོ། ། དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ན་འདི་བསེ་རུ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ལས་བྱུང་པར་ཅི་
ཞིག་ཡོད་པར་འགྱུར། དུས་ལྟན་རིང་པོར་གོམས་པས་གཙང་སྦྱ་ཅན་ཐོད་པ་ཅན་ལ་ཞེ་མི་
བཅོགས་པ་ལྟར་བཅེ་བ་ཆེན་པོའི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པར་མཛད་པའི་ཕྱིར་འབད་པ་མེད་པར་
ཉམས་པ་མི་མངའ་ཞིང་རྣམ་པར་འཕེལ་བ་དེའི་རོ་མུང་བ་ལྟར་མཛད་པ་ནི་དེ་ཉིད་སྟོགས་སུ་
ལྟང་བས་ན། སྟོན་མ་མཐོང་བའི་ཕྱིར་འབད་པ་ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར་རྣམ་པར་རྟོག་པ་གཉིས་པ་
ཡང་མེད་དོ། ། རྒྱ་འཕྲུལ་གྱི་རྒྱ་ཆད་པ་གོམས་པ་རབ་ཀྱི་མཐར་ཕྱིན་ན་རྣམ་པར་རྟོག་པ་གསུམ་པ་
ཡང་རིགས་པ་དང་འབྲེལ་བ་མ་ཡིན་ནོ། ། དེ་སྐད་དུ་ཡང་། འདི་ལྟར་ཀུན་དགའ་བོ་གང་ལ་
ལ་ཞིག་རྒྱ་འཕྲུལ་གྱི་རྒྱ་ཆད་པ་བཞི་བརྟེན་ཅིང་བསྒོམས་ལ་ལན་མང་དུ་བྱས་པ་དེ་ནི་འདོད་ན་
བསྐལ་པའམ་བསྐལ་པ་ལས་ལྷག་པར་གནས་པར་འགྱུར་རོ། ། ཀུན་དགའ་བོ་དེ་བཞིན་
གསེགས་པས་ནི་རྒྱ་འཕྲུལ་གྱི་རྒྱ་ཆད་པ་བཞི་བརྟེན་ཅིང་བསྒོམས་ལ་ལན་མང་དུ་མཛད་པས་དེ་
བཞིན་ན་བསྐལ་པའམ་བསྐལ་པ་ལས་ལྷག་པར་བཞུགས་སོ་ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །
སྟོག་གི་འབྲས་བུ་ཅན་གྱི་ཟད་པ་ཡང་སྟོག་གཙོད་པ་སྤངས་པ་དང་། ཐབས་དཔག་ཏུ་མེད་
པས་གོམས་པར་བྱས་པའི་སྦྱིན་པའི་པ་རོལ་དུ་སྦྱིན་པ་སྐལ་བ་མི་ཉུང་བར་བསགས་པའི་སྤྲ་མ་
ལ་སྤིད་པ་མ་ཡིན་ནོ། ། རྒྱ་དང་འབྲས་བུ་དག་གི་ཆོས་ཉིད་ནི་འདི་ཡིན་ཏེ། རྒྱ་མཆོག་དུ་གྱུར་
པ་ལས་ནི་འབྲས་བུ་མཆོག་དུ་གྱུར་པ་འབྱུང་ལ་མཆོག་མ་ཡིན་པ་ལས་ནི་མཆོག་ཡིན་པ་ཞེས་
བྱ་བ་གང་ཡིན་པའོ། ། དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ན་རྒྱ་སྤུལ་དུ་བྱུང་བ་དང་སྤུལ་དུ་བྱུང་བ་མ་ཡིན་པ་དག་
ལ་འབྲས་བུ་ལ་དེ་མི་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་ན། ཐན་གདགས་པར་བྱ་བ་དང་ཐན་འདོགས་པར་བྱེད་

པའི་དངོས་པོར་མི་འགྱུར་ཏེ། དེ་ལ་བརྟེན་པའི་ཐ་དད་པ་ལ་མི་སྟོན་པའི་ཕྱིར་རོ། ། སྟོན་པ་ལ་
ནི་དཔག་ཏུ་མེད་པར་འཆོ་བའི་རྒྱ་གཞན་གསོད་པ་སྤངས་པ་ལ་སོགས་པ་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་མེད་
པ་དཔག་ཏུ་མེད་པ་ཡོད་པ་ཡིན་ཏེ། དེས་ན་ལོ་བརྒྱ་ཡང་ངེ་སྟེ་མི་བཞུགས། འདི་དག་ཐམས་
ཅད་ཀྱི་འབྲས་བུ་ནི་ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་ཉིད་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན་མ་ཡིན་ཏེ། གཙོར་ཡུན་རིང་པོར་
འཆོ་བ་འབྲས་བུའི་བརྗོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སྟོག་གཙོད་པ་ལས་ལྟོག་པ་དང་སྦྱིན་པའི་པ་རོལ་ཏུ་
ཕྱིན་པ་གཉིས་ཀྱི་འབྲས་བུས་ནི་ཆོ་རིང་བར་རྗེས་སུ་འགོ་བ་དང་། ལྟོག་པའི་སྟོན་པ་གསུངས་
པ་ཡིན་ནོ། ། གང་ཞིག་གང་གིས་གཙོ་བོའི་རྒྱ་ཡིན་པར་བརྗོད་པ་དེ་ནི་ཡོངས་སུ་རྒྱས་པར་
བྱེད་པའི་རྟེན་ཉི་བར་གནས་པས་དེ་སྦྱིད་པ་ཉིད་ན་གལ་ཏེ་གཞན་ཀྱི་ཡང་རྒྱ་མཚན་དུ་འགྱུར་
བ་ནི་ཉེས་པ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། ། ལན་ཅིག་མ་ཡིན་པར་རྣམ་པར་ངེས་པའི་འབྲས་བུ་པོར་
ནས་གཞན་སྦྱིད་པར་བྱེད་པ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། ལན་ཅིག་ཀྱང་དེ་སྦྱིད་པར་བྱེད་པ་ཉིད་མ་ཡིན་པ་
ཉིད་དུ་ཐལ་བར་འགྱུར་རོ། ། གཞན་ཡང་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་གོམས་པར་མཛད་
པའི་དབང་ཉིད་ལས་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་ཉིད་དུ་འགྱུར་བ་ཡིན་ལ། བསོད་ནམས་ཀྱི་
ཆོགས་ནི་དེའི་རྟེན་བྱེད་པར་དུ་འཕགས་པ་བསྦྱིད་པས་ན་རྗེས་སུ་མཐུན་པར་གྱུར་པ་ཡིན་
ནོ། ། དེ་བས་ན་བསོད་ནམས་ཡོངས་སུ་ཟད་པས་བཅོམ་ལྷན་འདས་འཆི་བར་བརྗོད་པ་ནི་བ་
བཅོལ་ཡིན་ནོ། ། གལ་ཏེ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་གདུལ་བར་བྱ་བའི་སེམས་ཅན་མེད་པས་ཟུ་
ངན་ལས་འདའ་བ་ཡིན་ནོ་ཞེས་འདོད་ན་དེ་འདྲིར་དབྱེད་པར་བྱ་སྟེ། ཅི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྦྱས་
འདུལ་བའི་སེམས་ཅན་ཉིད་མེད་དམ། འོན་ཏེ་ཅི་གཟུགས་གཞན་དག་གིས་འདུལ་བ་རྣམས་
ཀྱང་མེད། གལ་ཏེ་ཕྱོགས་སྔ་མ་ལྟར་ཡིན་ན་དེའི་ཆོ་བརྒྱ་བྱིན་ལ་སོགས་པའི་གཟུགས་སུ་
བསྟན་པས་འདུལ་བའི་སྦྱོ་བོ་རྣམས་སྲིད་པས་དེའི་གཟུགས་ཅི་སྟེ་མི་བཞུགས། ཐུགས་བཅོལ་
བའི་དབང་དུ་གྱུར་པའི་ཐུགས་དང་ལྷན་པ་དེ་དག་ནི་སྦྱོ་བོ་རྣམས་ལ་ཕན་པ་བསྐྱབ་པར་བྱ་
བའི་ཕྱིར་ཆོ་ལུགས་གཞན་དག་གིས་ཀྱང་གནས་པར་མཛད་དེ། དཔེར་ན་བཅོམ་ལྷན་འདས་
ཉིད་འཁོར་ལོས་སྦྱར་བའི་གཟུགས་སུ་བཞུགས་པ་ལྟ་བུའོ། ། བརྒྱ་བྱིན་ལ་སོགས་པའི་གཟུགས་
ཀྱིས་འདུལ་བ་ཡང་མེད་པ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། ཤེས་པར་བྱེད་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བརྒྱ་བྱིན་ལ་
སོགས་པས་གཞན་ལ་ཕན་འདོགས་པ་མེད་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ། ། གཞན་ཡང་འཛིག་རྟེན་

གྱི་ཁམས་གཅིག་ཏུ་སངས་རྒྱུ་གྱི་གཟུགས་ཀྱིས་འདུལ་བའི་སྐྱེ་བོ་རྣམས་མེད་ཀྱང་འཛིག་
རྟེན་གྱི་ཁམས་དཔག་ཏུ་མེད་པ་གཞན་རྣམས་ན་དེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་འདི་ཇི་སྟེ་ཡོངས་སུ་ཐུང་ན་
ལས་འདུལ། འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་གཞན་ན་ཡང་དེ་མེད་དོ་ཞེ་ན་དེ་ལ་དེ་ལྟར་ཤེས་པར་བྱེད་
པ་མེད་དོ། ། འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཐམས་ཅད་ན་སངས་རྒྱུ་གྱི་སྐྱེ་བ་དུལ་བའི་སེམས་ཅན་
རྣམས་མེད་དོ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ནི་གང་ནས་ཀྱང་མ་གསུངས་སོ། ། འོན་ཏེ་ངས་པ་མེད་པ་ཡིན་
ཏེ། ཡོད་ན་གཞན་གྱི་དོན་ལ་འཇུག་པ་ཅིའི་ཕྱིར་ཡོངས་སུ་ཐུང་ན་ལས་འདུལ་ཞེས་བྱ་བར་
འདོད་ན། ཡོངས་སུ་ཐུང་ན་ལས་འདུལ་ཞེས་བཞེད་ན་འདི་ཉིད་ཀྱང་གྲུབ་པ་མ་ཡིན་ཏེ། གང་
གི་ཕྱིར་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་གཅིག་ནས་སངས་རྒྱུ་གྱི་སྐྱེ་བ་སྟན་པས་འདུལ་བ་མེད་པ་ན་ཐུ་
ངན་ལས་འདུལ་བ་ཉེ་བར་བསྟན་པས་འདུལ་བའི་སྐྱེ་བོ་རྣམས་རྗེས་སུ་གཟུང་བར་བྱ་བའི་
ཕྱིར་ཡོངས་སུ་ཐུང་ན་ལས་འདུལ་བ་བསྟན་ཀྱང་གཞན་དག་ཏུ་བཞུགས་པ་དང་། མངོན་པར་
བྱང་ཆུབ་པ་དང་། ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བསྐྱོར་བ་མ་ཆང་བ་མེད་པ་ཉེ་བར་སྟོན་པ་མཛད་པ་ཡིན་
ནོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གྲུབ་པའི་མཐའ་ཡིན་ནོ། ། དེ་སྐད་དུ་ཡང་། སངས་རྒྱུ་ཐུང་ན་ཡོང་མི་
འདུལ། ། ཆོས་ཀྱང་རྒྱབ་པར་མི་འགྱུར་ཏེ། ། སེམས་ཅན་རྣམས་ནི་སྤྲིན་མཛད་ཕྱིར། ། ཐུང་ན་
འདུལ་བར་སྟོན་པ་མཛད། ། ཅས་ཇི་སྐད་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། ། གཞན་ཡང་རེ་ཞིག་སྲིད་པར་
རྒྱ་བའི་དམ་པ་གཞན་དག་སྤྲིང་བཅེ་བས་དབུལ་བར་གྱུར་ཀྱང་དོ་ཆ་ཤེས་པ་དང་བདེན་པའི་
ཁོར་ཡོངས་སུ་བསྐྱུང་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར་རྒྱས་པ་ཐམས་ཅད་ཟད་ཀྱང་ངས་པ་ཁོ་ནར་དམ་
བཅས་པའི་དོན་གྱི་སྐྱབ་པ་རྫོགས་པར་བྱེད་པ་མཐོང་ན། སྐྱེ་བོ་དམ་པ་མཐའ་དག་གི་གཙུག་
གི་ཁོར་བྱ། སྲིད་པའི་འཛིག་པ་ལས་ཡང་དག་པར་བརྒྱལ་བ། དོ་ཆ་ཤེས་པ་དང་བདེན་པ་དང་
བཅེ་བའི་བདག་ཉིད་དུ་མཛད་པའི་ཆོས་ཅན་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་མཐུ་ཐོགས་པ་མེད་པའི་དེ་བཞིན་
གཤེགས་པ་རྣམས་དེ་རྫོགས་པར་མི་མཛད་དོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སེམས་དང་ལྡན་པ་སུ་ཞིག་དད་
པར་འགྱུར། ། དེ་དག་གིས་དམ་བཅས་པ་ཡང་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་སྐྱབ་བསྐྱུལ་ལས་ཤིན་
ཏུ་ངས་པར་འགྲོལ་བ་ཡིན་ཏེ། འདི་ལྟར་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་སྟོན་སྟོན་ལམ་བཟབ་པ།
བསོད་ནམས་འདི་ཡིས་ཐམས་ཅད་གཟིགས་པ་ཉིད། ། ཐོབ་ནས་ཉེས་པའི་དབྱ་རྣམས་ལམ་
བྱས་ཏེ། ། སྐད་འཆི་བའི་དཔའ་རྒྱོང་འཇུགས་པ་ཡི། ། སྲིད་པའི་མཆོ་ལས་འགྲོ་བ་འདོན་

པར་ཤོག ། ཅེས་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། ། འགོ་བ་ཞེས་བྱ་བའི་སྒྲས་སེམས་ཅན་ཉུང་ཟད་གཅིག་གཟུང་
བར་ཡང་རིགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་དམིགས་པའི་སྤྲུགས་མེ་ཆེན་པོར་མི་
འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། ། དེ་བས་ན་ངི་སྤྲུ་སེམས་ཅན་གཅིག་ཡོད་པ་དེ་སྤྲུ་ནི་སྤྲུགས་
མེའི་དགོངས་པ་ཅན་ནམས་མུ་ངན་ལས་འདའ་བར་རིགས་པ་མ་ཡིན་ནོ། ། མཐའ་ཡས་པ་
ཡིན་པས་ན་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་འཁོར་བ་ལས་ངེས་པར་འདོན་པ་མི་སྤྲུ་དོ། ། དེ་ཉིད་
ཀྱིས་ན་སྤྲུགས་མེའི་རང་བཞིན་ཅན་དེའི་དགོངས་པ་དང་ལྡན་པ་ནམས་ཀྱི་གནས་པ་ནི་མཐའ་
ཡས་པ་ཉིད་ཡིན་ཏེ། གཞན་དུ་ན་དམ་བཅས་པ་དང་མེས་སུ་སྒྱུབ་པར་མི་འགྱུར་རོ། ། སྤྲུགས་
མེ་ཆེན་པོ་དང་མེས་སུ་མཐུན་པར་ཡང་མི་འགྱུར་ཏེ། འདི་ལྟར་སྤྲུགས་མེ་ཆེན་པོ་ནི་འདི་ཡིན་
ཏེ། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྤྲུག་བསྐྱེད་ཡོངས་སུ་སྒྱུབ་བར་བཞེད་པའི་ནམ་པ་ཅན་ནོ། །
དེས་ན་ལེགས་པར་བསྐྱོམས་པ་དེ་གནས་མ་ཡིན་པར་སྒྲོ་བྱར་དུ་རྒྱུན་ཆད་པར་གལ་འགྱུར།
གལ་ཏེ་རྒྱུན་ཆད་པ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། འོན་ཀྱང་དུས་དེའི་ཆེ་བྱང་བའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གདུལ་བྱ་
རབ་བཟང་གི་མཐར་སྤྲུག་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་དག་ཐམས་ཅད་ནི་བདུལ་ཟེན་ལ། གཞན་གང་
དག་དུས་གཞན་དག་དུ་རྒྱུད་ཡོངས་སུ་སྒྲིན་པར་འགྱུར་བ་དེའི་དོན་བྱ་བའི་ཕྱིར་དེ་བཞིན་
གསེགས་པ་གཞན་ནམས་ཁོ་ན་རིམ་གྱིས་འབྱུང་བར་འགྱུར་བ་དེས་ན་དེ་ནམས་ལ་ཕན་པ་
བསྒྱུབ་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་གཞན་འགའ་ཞིག་ལ་དབང་བསྐྱར་ནས་
ཡོངས་སུ་མུ་ངན་ལས་འདའ་བ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ན་བར་དུ་གཞན་གྱི་དོན་དུ་བཞུགས་
པའི་ཕྱིར་གནས་པ་དོན་མེད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན་དེ་ནི་རིགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་
གདུལ་བྱའི་སེམས་ཅན་མེད་པ་ཉིད་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་དང་། འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཐམས་ཅད་
ན་བྱ་བ་གཞན་གྱི་གདུལ་བྱ་དག་སྤྲུ་བའི་ཕྱིར་ཏེ། སྤར་ངི་སྐད་དུ་བཤད་པ་བཞིན་ནོ། །
བཞུགས་པ་དོན་མེད་པ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། དེའི་དོན་མཛད་པའི་ཆེད་དུ་བཞུགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །
ངི་ལྟར་ཤུགས་རྒྱལ་པོ་ཉིད་རབ་བཟང་ལ་སྒྲོད་པས་དུས་ཚུང་ཟད་བཞུགས་པར་གྱུར་པ་བཞིན་
ནོ། ། དུས་དེ་ནི་ཤིན་ཏུ་སྤང་བ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་ཡང་དག་པ་མ་ཡིན་ཏེ། གང་གི་ཕྱིར་མཛོན་
པར་བཞེད་པའི་འབྲས་བུ་སྒྱུབ་པའི་སྤྲུགས་དང་ལྡན་པ་དེ་དག་དུས་ལྡན་རིང་པའམ་ལྡན་སྤང་
བ་བཅི་བར་མི་མཛད་དོ། ། དུས་གཞན་དུ་རྒྱུད་ཡོངས་སུ་སྒྲིན་པ་ནམས་ལ་ནི་རྒྱས་པ་དང་

ལྷན་པ་གཞན་དག་འབྱུང་བར་འགྱུར་རོ་ཞེས་བྱ་བ་ཡང་ལན་མ་ཡིན་ཏེ། གང་གི་ཕྱིར་དེ་ལྷན་
ནི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་པ་ལ་ཡང་འབད་པ་མེད་པ་ཁོ་ནར་འགྱུར་ཏེ། འཇིག་རྟེན་གདོན་
པའི་བསམ་པ་ཅན་མང་པོའི་བྱ་བ་མཐོང་བས་དེ་དག་གིས་བྱས་ཟིན་ན་འདིར་བདག་གིས་ཅི་
ཞིག་བྱ་སྟམ་དུ་སེམས་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། ། ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་དང་ལྷན་པས་དེ་ལྷན་བཅི་
བར་མི་མཛད་པར་འདུག་གོ་ཞེ་ན། མཆོག་ཏུ་གྱུར་པའི་གནས་སྐབས་སུ་ཅིའི་ཕྱིར་དེ་ལྷན་
བཅི་བ་མི་ཚོ་མ། གནས་སྐབས་དེར་བཅི་བར་མི་མཛད་པ་ནི་རིགས་པ་ཡིན་ཏེ། འདུག་པའི་རྒྱ་
ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་བདག་ཉིད་དུ་མཛད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། དེ་བས་ན། བསྐྱེད་པ་གྲངས་མེད་མང་
པོར་ནི། ། བསྐྱེད་པ་ཡོངས་སུ་རྒྱུགས་བྱུང་བའི། ། གང་དག་བཅི་བ་ཆེན་པོ་ལ། ། གཞན་གྱི་ངོར་
ནི་བཞུགས་པ་ཡིན། ། ཞེས་བཤད་དོ། ། བཅོམ་ལྷན་འདས་ཡོན་ཏན་གྱི་རང་བཞིན་གྱི་སྐྱེ་ཅན་
ཡང་ཤིན་ཏུ་རྒྱུན་ཆད་པའི་མཆོན་ཉིད་ཅན་དུ་ཡོངས་སུ་བྱ་ངན་ལས་འདའ་བར་འདོད་ན། དེ་
ནི་ད་ལྷན་བ་ནམས་གྱི་སྐབས་གྱི་དོན་དུ་ཡང་མི་འཐད་དེ། སྐབས་གྱི་དོན་ནི་སྐྱོབ་པའི་དོན་
ཡིན་པར་བརྟེན་དོ། ། གང་ཞིག་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྷན་འདས་ལ་སྐབས་སུ་འགོ་བ་དེ་ནི་
སངས་རྒྱས་སུ་བྱེད་པའི་ཆོས་མི་སྐྱོབ་པ་ལ་སྐབས་སུ་འགོ་བ་ཡིན་ན། སངས་རྒྱས་སུ་བྱེད་པའི་
ཆོས་མི་སྐྱོབ་པའི་ཆོས་ཀྱི་བདག་ཉིད་ཅན་རྒྱལ་བ་ནམས་མར་མའི་རྒྱུན་ལྷན་བྱུང་ཤིན་ཏུ་ཡང་སོ་
སོར་བྱུང་བར་གྱུར་ན། དེ་ནམས་སྐྱོབ་པའི་བྱས་པ་ག་ལ་ཡོད། བྱས་པ་ཡོད་ན་ནི་བྱ་ངན་ལས་
མི་འདའ་བར་ཐལ་བར་འགྱུར་ཏེ། དངོས་པོ་ནམས་ནི་བྱས་པའི་མཆོན་ཉིད་ཅན་ཡིན་པའི་
ཕྱིར་རོ། ། འདས་པའི་དུས་ན་བཞུགས་པའི་བྱས་པ་ཉམས་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། མ་ཡིན་
ཏེ། འདས་པ་དེའི་ངོ་བོས་ཡོད་པ་ཡིན་ན་ནི་ད་ལྷན་བྱང་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། ། དེ་ལྷན་
ཡང་དེ་ཉིད་མི་གནས་པའི་བྱ་ངན་ལས་འདས་པར་གྱུབ་པའམ། བྱས་པའི་དོན་འགགས་ན་
ཡང་བྱས་པའི་དོན་གང་ཞིག་ཡོད་པར་འགྱུར། འོན་ཏེ་དེས་བསྟན་པའི་གསུང་རབ་རིན་པོ་ཆེ་
ལ་སྐྱོབ་པའི་བྱས་པ་ད་དུང་ཡང་ཡོད་པས་དེ་ཡང་བྱས་པ་ཡིན་པར་བརྟེན་དོ་ཞེས་འདོད་ན།
གལ་ཏེ་དེ་ལྷན་ནི་འོན་སྐབས་དེ་གཙོ་བོར་མི་འགྱུར་ཏེ། རང་བཞིན་ཐ་དད་པའི་ཕྱིར་དེའི་
འབྲས་བུའི་བྱས་པ་དེའི་ཡིན་པར་མི་འགྱུར་རོ། ། དེའི་བྱས་པ་དང་ལྷན་ཅིག་ཏུ་ཉམས་པར་
འདོད་པའི་ཕྱིར་དེ་ལ་གཙོ་བོ་ཡིན་པའི་སྐབས་གྱི་དོན་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། ། རྒྱ་མཆོན་མེད་

པར་དགའ་ལྷན་པ་འདི་དག་རིགས་པ་དང་ལུང་གཞན་དང་ལྷན་པ་ཡིན་ཡང་ལུང་གི་དོན་
དགོང་པ་ཅན་ཡིན་པ་ལས་འདས་ནས། བཅོམ་ལྷན་འདས་མུ་ངན་ལས་འདས་པར་སྐྱབ་པའི་
དོན་དུ་སློབ་དང་བཅས་པར་གནས་པ་ལུང་འདྲིན་པ་རྣམས་ཀྱིས་གནས་པ་ཡིན་པ་ལ་མངོན་
པར་ཞེན་པ་འདིར་ཡང་ཅི་ཞིག་ཡིན། བཅོམ་ལྷན་འདས་ལ་མུ་ངན་ལས་འདས་པ་མི་མང་འན་
སྐྱ་གདུང་ཇི་ལྟར་སྤང་བར་འགྱུར་ཞེ་ན། སྐྱ་གདུང་མི་འཐད་པ་ཡན་མ་ཡིན་ཏེ། བཅོམ་ལྷན་
འདས་ཀྱིས་བདག་པོ་ཉིད་ལས་དེའི་སྐལ་བ་ཅན་རྣམས་ཀྱི་རབ་ཏུ་དང་པའི་སྐྱེ་མཆེད་ལ་སྐྱ་
གདུང་སྤང་བའི་ཕྱིར་རོ། ། དེ་ཁོ་ནར་ནི་སྐྱ་གདུང་མི་འདོད་པ་ཁོ་ན་སྟེ། ཐུབ་པ་སྐྱིབ་པ་མི་
མང་འབའི་སློབ་ཅན་རྣམས་ཀྱི་སྐྱ་ནི་སྐྱ་མ་ལྟ་བུའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རང་བཞིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་།
འཁོར་བ་ཇི་སྲིད་དུ་བཞུགས་པའི་ཕྱིར་རོ། ། དེ་སྐད་དུ། གསེར་འོད་དམ་པའི་མདོ་ལས། མཐོ་
རིས་སུ་ནི་འཛེག་པའི་ཕྱིར། ། བཅོམ་ལྷན་འདས་ལས། སྐྱས་ནི་ལེགས་པར་བྱས་ལྟར་
ན། ། དེ་ཆེ་རིང་བསྐལ་ཡོད་པར་འགྱུར། ། སྐྱ་ལ་རུས་པ་ཁྲག་མེད་ན། ། རིང་བསྐལ་ཡོད་པར་
ག་ལ་འགྱུར། ། ཞེས་བྱ་བ་ལྟ་བུའོ། ། དེ་ལྟར་གཏན་ཆོགས་མ་གྲུབ་པ་མ་ཡིན་ནོ། ། མཐུན་པའི་
ཕྱོགས་ལ་ཡོད་པས་འགལ་བ་ཡང་མ་ཡིན་ནོ། ། རྒྱ་མ་ཚང་བ་མེད་པ་ཡོད་ན་འབྲས་བུ་མི་
འབྱུང་བ་མི་འཐད་པས་གཞོད་པར་བྱེད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་བསྐྱོག་པ་ལ་གཞོད་པར་བྱེད་པའི་
ཆད་མ་ཡོད་པས་མ་ངེས་པར་ཡང་མ་ཡིན་ནོ། ། གལ་ཏེ་ཐོགས་པ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་དང་ལྷན་
པའི་ཐུབ་པ་ཆེན་པོ་འཁོར་བ་ཇི་སྲིད་པར་གནས་ན། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དང་གཞན་འབྱུང་
བའི་དོན་མེད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་བྱ་བའི་ཉེས་པ་ཡང་མེད་དེ། གང་གི་ཕྱིར་ཐོགས་པ་མེད་
པའི་ཡེ་ཤེས་དང་ལྷན་པ་ཉིད་ཡིན་ཡང་རྒྱ་མཚུངས་པར་སྤྱད་པའི་ཕྱིར་ན་སངས་རྒྱས་མང་
པོས་གདུལ་བའི་སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་དོན་དུ་བཅོམ་ལྷན་འདས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམས་
ཅིག་ཅར་ཡང་འབྱུང་བར་འགྱུར་རོ། ། ས་བོང་གིས་མནན་པའི་སྐལ་བ་གདོན་པའི་ཕྱིར་སོ་
སོའི་སྐྱེ་བོའི་ས་ལ་གནས་པའི་བརྟེན་བཅན་རྣམས་བཞིན་ནོ། ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་གཞན་
བྱུང་བ་ན་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྤྲུལ་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རུས་པ་ཉམས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཀྱང་བརྗོད་
པ་མི་བྱ་སྟེ། གཅིག་ཏུ་འདུས་པས་ཀྱང་རང་བཞིན་དེས་འདུལ་བའི་སྐྱེ་བོ་ཡོད་ན་སེམས་ཅན་
ཀྱི་དོན་མཛད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། འདི་ལྟར་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རུས་པ་ཐོགས་པ་མེད་པ་ཅན་ཅིག་ཡོད་ན་

རྒྱ་མཚུངས་པ་གཞན་དེ་ལྟར་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བར་ནི་མི་རིགས་ཏེ། ཅིག་མཁས་པར་འགྱུར་ཞེས་ཏེ་དེ་དང་རྒྱ་མཚན་མཚུངས་པ་གཞན་མི་འགྱུར་བ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་གཅིག་གི་གདུལ་བྱ་མ་ཡིན་ན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གདུལ་བྱ་མ་ཡིན་ནོ། ། ཞེས་འདོད་ན་དེ་ལྟར་མ་ཡིན་ཏེ། གང་གི་ཕྱིར་ཆོགས་མཚུངས་པའི་ཕྱིར་ན་བཅོམ་ལྡན་འདས་གཅིག་གིས་གདུལ་བྱར་མ་གྱུར་པ་ཉིད་ཀྱིས། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་མང་པོ་རྣམས་ཀྱི་ཡང་སོ་སའི་གཞུགས་རེ་རེས་གདུལ་བྱར་མ་གྱུར་པ་ཡིན་ཡང་སྤྱལ་པ་མ་ཡིན་པའི་སངས་རྒྱས་མང་པོའི་གཞུགས་ཀྱི་གདུལ་བར་གྱུར་ཅིག་ཅེས་རྣམ་པ་དེ་ལྟ་བུའི་སློན་ལམ་ལ་སོགས་པའི་རྒྱའི་འཕེན་པ་ལས་ཅིག་ཅར་བྱུང་བས་མང་པོ་རྣམས་ཀྱི་གདུལ་བྱར་འགྱུར་རོ། ། དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་ཉན་ཐོས་རྣམས་དང་མཚུངས་པར་བརྟག་པར་བྱ་བ་ཡན་མ་ཡིན་ཏེ། རང་གིས་ཡོངས་སུ་སྤྲོད་པར་བྱས་པའི་གདུལ་བྱའི་སེམས་ཅན་མེད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། ། དེ་ཉིད་ཀྱིས་ན་རན་བཞིན་དེ་ལྟ་བུ་འདུས་པས་འདུལ་བར་བྱ་བའི་སྐྱེ་མོ་མི་སྤྱིད་པའི་ཕྱིར་ན་གཅིག་ཏུ་མངོན་དུ་གནས་པ་མ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་ན་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་གཅིག་ཏུ་ཅིག་ཅར་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་མང་པོ་རྣམས་འབྱུང་བ་ཡང་མ་ཡིན་ནོ། ། སྤྱིད་ན་ནི་སེར་སྣ་དང་ཕྲག་དོག་ལ་སོགས་པའི་ངི་མ་དང་བྲལ་བ་རྣམས་འགལ་བ་མ་ཡིན་ནོ། ། དེ་དག་གིས་ནི་སློན་ལམ་འདི་ལྟར་བཏབ་སྟེ། ཇི་ལྟ་ཇི་ལྟར་གདུལ་བྱ་ཡི། ། རོན་རྣམས་རྫོགས་པར་འབྱུང་གྱུར་པ། ། དེ་ལྟ་དེ་ལྟར་སྤང་བ་ཡང་། ། བདག་ལ་བརྟེན་དེ་འབྱུང་གྱུར་ཅིག ། ཅེས་སོ། ། ཤིན་ཏུ་སྤོས་པས་ཆོག་གོ། ། རིགས་པས་འཐད་པའི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་སྤྱལ་པའི་སྐྱེ་ཡོངས་སུ་བྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ལ་ཡང་མི་གནས་ན། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་གནས་པ་འཐད་པ་མ་ཡིན་ནོ་སྟུང་པའི་བསམ་པ་དང་ལྡན་པས། གལ་ཏེ་སངས་རྒྱས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་རྗེས་སུ་བརྗོད་པ་སྟོན་དུ་འགྲོ་བས་བརྗོད་པ་ནི་དེས་ཇི་ལྟར་གནས་པར་བྱ་བ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། ། གལ་ཏེ་དེ་ལྟར་གནས་པར་མི་བྱ་ན་དེའི་ཕྱིར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དེས་ཇི་ལྟར་ཏེ་རྣམ་པ་གང་གིས་གནས་པར་བྱ་ཞིང་རྟོགས་པར་བྱ། ཇི་ལྟར་བསྐྱབ་པར་བྱ་སྟེ་བསྐྱབས་པས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་བྱ། ཅི་ཞེས་བྱ་བའི་སྐྱ་ནི་སྤང་བ་རྫོད་པ་ཉིད་བྱིན་པའི་ཕྱིར་ན་པ་གང་གིས་ཀྱང་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཆོག་གོ། ། དེ་ཉིད་ཀྱི་ལན་གདབ་པའི་དོན་དུ་བརྗོད་པ་ནི། ཆོ་དང་ལྡན་པ་ཤྲ་རིའི་བྱ་དེ་ཇི་

སྒྲུབ་ཏུ་སེམས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་གནས་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་
ལ་ཁྱོད་ཇི་སྒྲུབ་ཏུ་སེམས་ཤིང་རྟོགས། ། གལ་ཏེ་ཤེས་ན་སྒྲོས་ཤིག་ཅེས་བཞེད་པ་ནི་དེ་བཞིན་
གཤེགས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། ། འོན་ཀྱང་བྱིད་ཉིད་ལ་ལྷན་ཀ་བཙལ་བར་བྱ་སྟེ་ཞེས་
ལེའུ་དང་པོར་བཞེད་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་འདིས་བསྒྲུབས་པ་ཡིན་ལོ་ཞེས་གཟུང་བར་བྱའོ། །
གནས་པའི་སྒྲུབ་ཇི་ལྟ་བུ་བཞིན་ཡིན་ན་སྒྲོན་ཏུ་འགྱུར་རོ་སྒྲུབ་པའི་བསམ་པས་ལན་སྒྲས་པ་ནི་
ཆོ་དང་ལྷན་པ་རབ་འབྱོར་ཅེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། ། བཙམ་ལྷན་འདས་རྒྱལ་པོའི་ཁབ་ལ་
སོགས་པར་བཞུགས་པ་མ་ཡིན་ནམ། ཇི་ལྟར་ན་གང་ཏུ་ཡང་གནས་པ་མ་ཡིན་སྒྲུབ་པའི་
དོགས་པ་དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན་ཞེས་བྱ་བས་བསུ་ནས་ཆོ་དང་ལྷན་པ་རབ་འབྱོར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་
སོགས་པ་གསུངས་སོ། ། ཐུགས་ནི་མི་གནས་པ་སྟེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གང་གི་ཕྱིར་བྱང་ཚུབ་མཛོན་
པར་རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་ནས་ཆོས་རྣམས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཏུ་མ་གཟིགས་པས་འདི་ལ་གནས་
པའི་ཐུགས་སེམས་ཉིད་མི་མངའ་བས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ཐུགས་ནི་མི་གནས་པ་ཡིན་པ་
དེའི་ཕྱིར་དམིགས་པའི་རྒྱལ་གྱིས་ཅིལ་ཡང་གནས་པ་མ་ཡིན་ལོ་ཞེས་སྒྲུབ་པ་དང་སྒྱུར་རོ། ། དེ་
ཉིད་བསྟན་པའི་ཕྱིར་དེ་ནི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། འདུས་བྱས་ཞེས་བྱ་བ་
ནི་འདོད་པའི་ཁམས་ལ་སོགས་པར་རོ། ། འདུས་མ་བྱས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་སོགས་
པར་རོ། ། དེ་ལ་མི་གནས་པ་ནི་ད་ཁོ་ན་ཉིད་ཏུ་དངོས་པོ་མ་དམིགས་པའི་ཕྱིར་རོ། ། དེ་ལས་
བཞེངས་པ་ཡང་མ་ཡིན་ལོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དེར་མི་གནས་པ་ཡང་ཡིན་ཏེ། ཡུལ་མེད་པ་ལ་
དགག་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། ཀྱན་རྫོབ་ཏུ་ནི་བཙམ་ལྷན་འདས་བཞུགས་པའམ་མི་བཞུགས་
པར་བཏགས་པ་ཡིན་ལོ་ཞེས་འདོད་དོ། ། དེ་ལྟར་ན་ཁོ་བོ་ཅག་གིས་ཀྱང་དོན་དམ་པར་མཛོན་
པར་ཞེན་པ་བཀག་ནས་ཀྱན་རྫོབ་ཏུ་ནི་ཇི་ལྟར་ཁྱོད་ཀྱིས་བཞེད་པ་ལྟར་དེ་ལ་གནས་པ་ཐམས་
ཅད་བཞེད་པར་བྱ་བ་ཡིན་པ་དེས་ན་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་ཏུ་གནས་པར་མི་འཐད་པ་མ་ཡིན་
ལོ། ། ཞེས་ལན་སྒྲས་པ་ནི། ཆོ་དང་ལྷན་པ་ཤུ་རིའི་བྱ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། ། དེ་བཞིན་ཏུ་
ཞེས་བྱ་བ་ནི་བཤད་མ་ཐག་པའི་རིམ་པས་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཆོག་གོ། ། དེ་ཉིད་རྣམ་པ་དབྱེ་བའི་
ཕྱིར་ཅི་ལྟར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། གནས་པ་མ་ཡིན་པ་ནི་སྐད་ཅིག་
མའི་མི་རྟག་པའི་དངོས་པོ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། མི་གནས་པ་ཡང་མ་ཡིན་པ་ནི་ཡུལ་མེད་པ་ལ་

དགག་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། མི་མཐུན་པར་གནས་པ་ནི་རྒྱན་གྱི་མི་ཉག་པའི་དངོས་པོ་མེད་
པའི་ཕྱིར་མི་འབྲ་བར་གནས་པ་རྗེས་སུ་ཐོབ་པ་མ་ཡིན་པའོ། ། མི་མཐུན་པར་མི་གནས་པ་མ་
ཡིན་པ་ནི་དེ་བཞིན་དུ་དགག་བྱ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། འདིས་དེ་ལྟར་བསྐྱབ་པར་བྱ་སྟེ་ཞེས་བྱ་
བ་ནི་སྒྲིབ་བའི་གནས་སྐབས་སུ་འོ། ། དེ་བཞིན་དུ་གནས་པར་བྱའོ་དེ་ལྟར་བསྐྱབ་པར་བྱའོ་
ཞེས་བྱ་བ་ནི་དངོས་གཞིའི་སྐབས་སུ་སྟེ། འདིས་དེ་ལྟར་བསྐྱབ་པར་བྱའོ་ཞེས་སྒྲ་མ་དང་
འབྲེལ་ཏོ། ། མི་གནས་པའི་ཚུལ་གྱིས་ལེགས་པར་གནས་པར་བྱའོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྒྱ་མའི་སྐྱེས་
བྱ་བཞིན་དུ་མངོན་པར་ཞེན་པ་མེད་པའི་ཚུལ་གྱིས་བྱད་པར་ཅན་གྱི་རྟོགས་པ་ཐོབ་པར་
ལེགས་པར་གནས་པ་ཡིན་པ་སྟེ་འདིས་དེ་ལྟར་བསྐྱབ་པར་བྱའོ་ཞེས་དེ་འདིར་ཡང་འབྲེལ་བ་
ནི་འཇུག་གི་གནས་སྐབས་སུ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ལྟར་རྟོགས་པ་རྒྱ་ཆེར་བསྐྱབ་ནས་མཇུག་བསྟུ་བ་
བརྗོད་པ་ནི་འདི་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། ། དེས་ཅིར་འགྱུར་ཞེ་ན། དེ་ལྟར་སྒྲོབ་པ་ཞེས་བྱ་
བ་ལ་སོགས་པ་སྤྲོས་ཏེ། དེ་ལྟར་བསྐྱོམས་པས་རྟོགས་པའི་ཆོས་ཀྱི་མཆོག་གི་བདག་ཉིད་ཅན་
གྱི་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པའི་གནས་པས་གནས་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཉིད་ཀྱིས་ན་ཡིད་ལ་བྱེད་
པ་འདི་དང་མི་འབྲེལ་བར་འགྱུར་པའོ། ། ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རབ་དུ་བྱེད་པ་རྟོགས་པའི་དོན་
ཏོ། ། དག་གི་དོན་ནི་འདི་ཡིན་ཏེ། གང་གི་ཕྱིར་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་བྱང་ཆུབ་མངོན་པར་
རྟོགས་པར་སངས་རྒྱས་ནས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དུ་ན་ཆོས་གང་ཡང་མ་དམིགས་པ་དེའི་ཕྱིར་དངོས་
པོ་འདི་དག་སྒྲུ་མའི་རང་བཞིན་ཁོ་ན་སྣང་བ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཆོད་མར་གྱུར་པའི་སྐྱེས་བུས་མ་
གཟིགས་པའི་གཏན་ཆོགས་ཀྱིས་འཐད་པའི་མི་དམིགས་པ་བསྐྱོམས་པས་རྒྱས་པ་རྒྱན་དུ་
ཞུགས་པའི་འབྲས་བུ་དང་། ཞུགས་པ་ལ་སོགས་པ་བརྒྱལ་མངོན་པར་ཞེན་པའི་ཚུལ་གྱིས་
གནས་པར་མི་བྱའོ་ཞེས་དེ་ལྟར་བསྐྱོམ་པར་བྱའོ་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། ། དེ་སྐད་དུ་ཡང་། ས་བརྒྱ་
དག་ལས་བརྒྱམས་ནས་ནི། ། མི་གནས་རྒྱས་པར་བསྐྱབ་པ་ཡིས། ། ཆོས་ཀྱི་མཆོག་དུ་འགྱུར་
བཤད་དེ། ། ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན་སངས་རྒྱས་ཀྱིས། ། མཐུན་ནས་ཆོས་རྣམས་མ་གཟིགས་ཕྱིར། །
ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་གྱི་འོག་དུ་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ལམ་བརྗོད་པར་
རིགས་པ་ཡིན་ན་ཡང་། གང་གིས་དེ་དག་གི་ལམ་གཞན་དུ་འགྱུར་པ་ཉན་ཐོས་རྣམས་ལས་དེ་
དག་ཅི་ལྟར་བྱད་པར་དུ་འཕགས་སྐྱམ་པའི་དོགས་པ་བསུ་ནས། རེ་ཞིག་བྱད་པར་དུ་འཕགས་

པར་སྐྱབ་པའི་དོན་དུ་བཅོད་པ་ནི། དེ་ནས་འཁོར་དེའི་ནང་ནས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། །
གང་ཡིན་པ་དེ་དག་ཅེས་བྱ་བ་ནི་ཆོག་ཤུད་བསྐྱུས་པ་ཉིད་ཀྱིས་ན་སྟོན་ཐོས་པ་གང་ཡང་རུང་
བ་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཆོག་གོ། ། གཞོད་སྐྱེན་གྱི་སྐྱ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གཞོད་སྐྱེན་དེ་ནམས་ཀྱི་རང་གི་
བརྟུང་གངས་པའི་སྐྱའོ། ། ཆོག་ནི་སྐྱ་བསྐྱུས་པའོ། ། གཏམ་དུ་བྱས་པ་ནི་རི་ཙམ་གྱིས་བཅོད་
པར་འདོད་པའི་དོན་ཡོངས་སུ་རྒྱུགས་པ་སྟེ། དག་ཆེན་པོ་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཆོག་གོ། ། རབ་ཏུ་
བཅོད་པ་ནི་གཏམ་གྱི་སྐྱ་དེ་དང་དེ་ནས་དྲིས་པ་དང་ལན་གྱི་ཆོག་ཏུ་སྐྱ་པའོ། ། དེ་དག་སྐྱ་བ་
ནི་ཤེས་པར་རུང་གི་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བཟའི་དབང་གིས་བཅོད་པ་ན་དེ་དག་དོན་དང་བཅས་པར་
རྟོགས་པའོ། ། གནས་བཟན་ཆེ་དང་ལྡན་པ་རབ་འབྱོར་གང་ཅི་སྐྱ་ཞིང་བཅོད་པ་དང་ཞེས་བྱ་
བ་ལ་སོགས་པ་ལ། ལུང་ལས་ཉན་ཐོས་ནམས་ནི་གཞན་གྱིས་བསྟན་པ་ལ་སྟོས་ནས་རང་གི་
བྱང་ཆུབ་རྟོགས་པ་དེ་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་ལ། རང་སངས་རྒྱས་ནི་སྟོན་ཐོས་པ་ལ་སོགས་པ་མངོན་
པར་འདུས་བྱས་པས་གཞན་གྱིས་བསྟན་པ་ལ་མི་སྟོས་པར་རང་གི་བྱང་ཆུབ་མངོན་པར་རྟོགས་
པར་འགྱུར་ཏེ་དེའི་ཕྱིར་དེ་དག་ལ་སངས་རྒྱས་ལ་སོགས་པས་བསྟན་མི་དོགས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་
ནི་བྱང་ཆུབ་པ་ཉིད་ཅིག་ཡིན་ནོ། ། གང་གི་ཕྱིར་དེ་ལྟར་ཡིན་པའི་རྒྱ་དེས་ན་རང་སངས་
རྒྱས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ནས་བཤད་པ་ལ་སོགས་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་དོན་དང་བཅས་པར་མི་
ཤེས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རག་གི་དོན་ཡིན་ནོ། ། འཆད་ཅིང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའི་དོན་ནི་
བཤད་ཟིན་ཏོ། ། ཡང་ན་གསོལ་བ་བཏབ་ནས་སྟོན་པ་ནི་འཆད་པའོ། ། དྲིས་ནས་ལན་དུ་སྐྱ་བ་
ནི་རབ་ཏུ་བཅོད་པའོ། ། དེ་གཉི་ག་གཤུལ་བྱ་ཚོངས་པ་ནམས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ནས་འཆད་པ་
ནི་སྟོན་པའོ། ། བག་མེད་པ་ནམས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ནས་སོང་སྟེ་ཆེད་དུ་བཅོད་པ་ནི་ཉེ་བར་
སྟོན་པའོ། ། ལྷའི་བྱ་ནམ་ནི་རྟོག་པའི་འདི་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་མཐུ་ལས་ཀྱུར་བ་ཡིན་
པར་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། གཞན་དུ་ན་རང་སངས་རྒྱས་ལས་བཅུམས་ཏེ། འཕགས་པ་རབ་འབྱོར་ཅི་
ཡང་མེ་སྐྱ་ན་དེ་ནམས་རྟོག་པ་སྐྱེ་བར་རི་ལྟར་འགྱུར། ཚུལ་བཞིན་དུ་རྟོགས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་
རྗེས་སུ་གནང་བའི་དོན་དུ་ལྷའི་བྱ་དག་ཤེས་པར་མི་རུང་ངོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ཡིན་ཏེ།
ཤེས་པར་མི་རུང་ངོ་ཞེས་གང་སྐྱས་པ་ནི་ལེགས་པར་སྐྱས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ལྷག་མའོ། ། ལན་
གཉིས་སྟོས་པ་ནི། རོ་མཚར་དང་ནི་ཚོད་པ་དང་། ། ཁྲོ་དང་ཁྲུམ་དང་ངེས་གཟུང་དང་། ། དད་

དང་དགའ་བ་དག་ལ་ནི། ། ཆོག་གཅིག་ལན་གཉིས་བཟོད་པར་བྱ། ། ཞེས་བཟོད་པས་ཅི་
རིགས་པར་ངོ་མཚར་དང་ངེས་པར་གཟུང་བ་ལ་སོགས་པ་ཡིན་པར་གཟུང་ངོ། ། ཇི་ལྟར་ན་
ལེགས་པར་སྤྲས་པ་ཡིན་ཞེ་ན། འདི་ལྟར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་ཏེ། གང་གི་ཕྱིར་
ཉན་པ་པོ་འབྱུང་བ་མེད་པའི་ངག་སྒྲ་ན་ངི་ལྟར་སྟོན་པ་མ་ཡིན། ཞེས་བྱ་བའི་ཚུལ་གྱིས་ནི།
རང་རྟོགས་པའི་ཆོས་ཆམས་ཀྱི་དོན་དུ་བཟོད་པ་ལ་སོགས་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་འདིར་ཐོས་པ་
མེད་དོ། ། དེ་པས་ན་དེ་དག་གི་དོན་དུ་བཤད་པ་ལ་སོགས་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་དོན་དང་
བཅས་པར་མ་ཤེས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་དེ་ལེགས་པར་བཟོད་པ་ཡིན་ནོ། ། ཉན་ཐོས་ཆམས་ནི་ཆོག་ཏུ་
སྤྲ་བ་དང་བཅས་པའི་ཆོས་སྟོན་པས་གཞན་དག་དགེ་བ་ལ་འཇུག་པར་བྱེད་པ་ཡིན་པས་ཉན་
པ་པོ་ཆམས་ཀྱིས་སྤྲས་བཟོད་པའི་སྟོན་པ་འཆད་པ་པོའི་ཚུལ་རྟོགས་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ན་རང་
སངས་རྒྱས་ཆམས་ནི་ཤེས་བྱའི་སྤྱི་བ་པའི་ཕྱོགས་གཅིག་གཟུང་པའི་ཆམ་པར་རྟོག་པ་སྤངས་
པས་རང་གིས་འཐོབ་པའི་ཡེ་ཤེས་ལ་སོགས་པའི་མཐུས་སྤྲར་བཟོད་པ་མེད་པར་ཆོས་སྟོན་པས་
གཞན་དག་དགེ་བ་བཅུ་ལ་སོགས་པ་ལ་འཇུག་པར་བྱེད་དོ། ། དེའི་ཕྱིར་དེ་དག་གི་ཡེ་ཤེས་
གཞན་གྱིས་མི་རྟོགས་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཟབ་པས་བྱད་ཞུགས་པ་གཉིས་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ལྟར་བྱས་
པས་འདི་ལ་དེའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རང་བཞིན་བསྟན་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་ཆོག་གི་བདག་ཉིད་ཅན་
འབྲས་བུའི་རྟགས་བཤད་པ་ལ་སོགས་པ་ཡང་འདིར་ཅུང་ཟད་ཀྱང་སྟོས་པ་སྟེ། དེ་མིན་རང་
བཞིན་ལས་སྟོག་པའི། ། དངོས་པོ་ཅམ་ཞིག་རབ་བསྐྱབ་ཕྱིར། ། བཤད་པ་མེད་དོ། ། གང་གི་
ཕྱིར་དེ་ལྟ་ཡིན་པའི་གཏན་ཆོགས་དེའི་ཕྱིར་ན་ཡང་ཤེས་པར་མི་རྒྱས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་ལེགས་
པར་སྤྲས་པ་ཡིན་ནོ། ། རང་སངས་རྒྱས་རང་བྱུང་ཆམས་ནི་བདག་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་གཞན་
ཀྱིས་བསྟན་པ་དོན་མེད་དོ་ཞེས་བྱ་བ་དེ་ལྟ་བུའི་རང་བཞིན་གྱི་ཆམ་པར་རྟོག་པའི་ལན་བཏབ་
པའི་སྟོན་པ་འཕགས་པ་རབ་འབྱོར་འདིས་སྤོང་པ་ཉིད་དོ་སྟམ་དུ་ཁོ་པོ་ཅག་སེམས་པ་ཡིན་ན།
འདི་ལྟར་དེ་མ་བསལ་བར་གཞན་ཡེ་ཤེས་ཟབ་པ་ཉིད་རྟོགས་པར་བྱེད་དོ་སྟམ་དུ་ལྟའི་བྱ་ཆམས་
བཟོད་པ་ནི་ཀྱི་མ་འཕགས་པ་རབ་འབྱོར་འདིས་གསལ་བར་བྱེད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་
སོགས་པའོ། ། ཞེ་མའི་སྒྲ་ནི་ངེས་པར་གཟུང་བ་ལའོ། ། གང་ཟག་ལ་བདག་མེད་པར་རྟོགས་པ་
ལས་བྱུང་བ་ཉིད་ཀྱིས་ན་མུ་སྟེགས་པ་ཆམས་ཀྱི་སྟོད་ཡུལ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཤེས་

རབ་ནི་རིང་བ་ཞེས་བྱའོ། ། དེ་ལས་ཆེས་རིང་དུ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དབང་པོ་རྒྱལ་པོ་ཉིད་ཡིན་པས་
ན་ཉན་ཐོས་ནམས་ཀྱི་སྒྲིབ་ཡུལ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་སོ། ། སྤྱ་བ་ཞེས་
བྱ་བ་ནི་ཉོན་མོངས་པའི་སྒྲ་བ་སྤངས་པའི་འབྲས་བུ་ཉིད་ཀྱིས་ན་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཤེས་པའོ། ། དེ་
ལས་ཀྱང་ཤེས་བྱའི་སྒྲིབ་པའི་ཕྱོགས་གཅིག་གཟུང་བའི་ནམ་པར་རྟོག་པ་སྤངས་པས་རང་
སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ནི་ཆེས་སྤྱ་བའོ། ། གཞན་གྱིས་བསྟན་པའི་ནམ་བ་བཅུ་དྲུག་གིས་རབ་དུ་
བྱེ་བ་ཉིད་ཀྱིས་ན་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཤེས་པ་ནི་ཟབ་པའོ། ། དེ་བས་ཀྱང་ཆེས་ཟབ་པ་ནི་རང་གིས་
རྟོགས་པའི་རྒྱན་ཉིད་འདི་པ་ཙམ་གྱིས་རབ་དུ་བྱེ་བ་འདི་པ་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་སོ། །
མདོ་སྡེ་གཞན་དག་ལས་ཀྱང་དགེ་བ་བཅུའི་ལས་ཀྱི་ལམ་འདི་དག་ཉིད་རང་གིས་མངོན་པར་
རྟོགས་པ་དང་རྒྱན་ཉིད་འདི་པ་ཟབ་མོ་ཁོང་དུ་ཆུད་པས་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་འགྲུབ་
པར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་གསུངས་སོ། ། ཕྱོགས་དེ་ལ་གནས་པའི་ཕྱིར་འཇུག་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་
ཉིད་བཟོད་པ་ནི་སྟོན་ཅིང་འཆད་དོ་སྟམ་མོ་ཞེས་བྱ་བའོ། ། དེ་སྐད་དུ་ཡང་། རང་བྱུང་བདག་
ཉིད་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། ། གཞན་གྱིས་བསྟན་ཡང་མི་དགོས་ལ། ། བསེ་བྱ་ལྟ་བུའི་ཡེ་ཤེས་ནི། །
ཟབ་པ་ཉིད་དུ་མངོན་པར་བཟོད། ། ཅེས་བྱ་བ་གསུངས་སོ། ། འབྲས་བུའི་རྟོགས་ཆོག་མེད་པས་
གང་གིས་ཡེ་ཤེས་ཟབ་མོ་འགྲུབ་པར་འགྱུར་པ། ཆོས་སྟོན་པར་འགྱུར་པ་ཡང་ཡིན་ལ་མི་སྤྱ་བ་
ཡང་ཡིན་པར་ངེ་ལྟར་འགྱུར་ཞེས་ཀྱང་བཟོད་པར་མི་བྱ་སྟེ། གང་གི་ཕྱིར་ནམ་པར་མ་བརྟགས་
ནམས་པར་མ་དབྱེད་པར་ཆོག་དུ་མི་སྤྱ་བས་བཟོད་པ་ནི་ནམ་པར་གཡེང་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་
པས་ན་ཆོས་སྟོན་པ་སྤྱ་བ་ཡང་གཡེང་བ་སྤྱབ་བར་བྱེད་པ་ཡིན་ལ། ནམ་པར་གཡེང་བས་ཀྱང་
ཆུད་ཤས་ཆེར་འཇུག་པར་བྱེད་དོ་སྟམ་དུ་དགོངས་པས། སངས་རྒྱས་བཙུན་ལྟན་འདས་སྟོན་
བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔར་གྱུར་པ་ན་འདི་ལྟར་བདག་གིས་སངས་རྒྱས་ཉིད་ཐོབ་ནས་ཡིད་བཞིན་
ཀྱི་འོར་བུ་ལྟར་ཆོག་དུ་སྤྱ་བ་མེད་པར་ཡང་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་བྱེད་པར་རུས་པར་གྱུར་ཅིག་
ཅེས་སྟོན་ལམ་བཟོབ་པ་ཡིན་ལ། སངས་རྒྱས་དང་མཆུངས་པར་ཡང་རང་སངས་རྒྱས་ནམས་
ཀྱིས་ཀྱང་དེ་ལྟར་བཟོབ་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ས་ན་དེ་ནམས་ཀྱང་རང་གི་བྱང་ཆུབ་རྟོགས་པའི་
གནས་སྐབས་ན་སྟོན་གྱི་སྟོན་ལམ་ལ་སོགས་པའི་མཐུས་དོན་གང་ལ་ནམ་བ་གང་ལྟར་གང་
གིས་ཉན་པར་འདོད་པ་དེའི་ནམ་པར་ཤེས་པ་ལ་ནམ་པ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་སྤྱ་བེད་པར་ཡང་དོན་དེ་

སྒྲུང་བར་འགྱུར་པས་སྒྲུ་མེད་པར་ཆོས་སྟོན་པ་ཞེས་བྱའོ། ། མདོ་སྡེ་གཞན་དག་ལས་ཀྱང་རང་
སངས་རྒྱུ་རྣམས་ལུས་ཀྱིས་ཆོས་སྟོན་པ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་བརྒྱ་བྱ་ལ་ཡང་ཡིད་ཀྱིས་
ཆོག་པ་སྤྲོད་པས་ལན་བཏབ་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་སྐད་དུ་
ཡང་། གང་གང་དོན་ནི་གང་ལ། ། ཇི་ལྟ་ཇི་ལྟར་ཉན་འདོད་པ། ། དེ་དང་དེ་ལ་སྒྲུ་མེད་ཀྱང་། །
དོན་དེ་དེ་ལྟ་དེ་ལྟར་སྒྲུང་། ། ཞེས་བྱ་བ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ལྟར་བྱུང་པར་བསྟན་ནས་
གཞན་དུ་ན་རྒྱ་བྱུང་པར་ཅན་མ་ཡིན་ན་འབྲས་བུ་བྱུང་པར་ཅན་མི་འཐད་པས་ན། བྱུང་པར་
དུ་འཕགས་པ་རྣམས་ཀྱི་ལམ་ནི་བྱུང་པར་དུ་འཕགས་པ་ཁོ་ན་ཡིན་ནོ་ཞེས་རང་སངས་རྒྱུ་
ལམ་རྣལ་མ་ཉིད་བཟོད་པ་ལ་ནི། ལྷའི་བྱ་དག་དེ་ལྟ་བུས་ན་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། ། གང་
གི་ཕྱིར་ལྷའི་བྱ་བྱེད་ཉིད་ཀྱིས་རིང་བ་ལས་ཀྱང་ཆེས་རིང་དུ་འཇུག་གོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་
སྒྲུས་པའི་གཏན་ཆོག་དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་གཞན་པ་འདི་དག་ཀྱང་ཤེས་པར་གྱིས་ཤིག་ཅེས་བྱ་བ་
ནི་ལྟག་མ་སྟེ། དེ་ལྟར་ན་ཁོ་བོ་ཤིན་ཏུ་རིང་བས་ཀྱང་རིང་བ་ལ་སོགས་པར་འཇུག་པར་འགྱུར་
རོ་ཞེས་བྱ་བར་འདོད་པ་ཡིན་ནོ། ། ཐོབ་པར་འདོད་པ་ནི་མདོན་སྲུང་དུ་བྱེད་པར་འདོད་པའོ། །
གནས་པར་འདོད་པ་ནི་མི་གཡེང་པར་གྱུར་པར་འདོད་པའོ། ། དེས་བཟོད་པ་འདི་ལ་མ་
བརྟེན་པར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གང་ཟག་དེས་ཆོས་ལ་ངེས་པར་རྟོགས་པའི་བཟོད་པའི་ཡུལ་ཅན་
ལམ་ཤེས་པ་འདི་ལམ་བརྟེན་པར་སྲིད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ན་རྟོགས་པ་མི་འཐད་པའི་
ཕྱིར་རོ། ། འདིས་ཀྱང་ལམ་ཤེས་པ་ཉིད་ལམ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཡུལ་ཅན་དུ་བཟོད་པ་ཡིན་ནོ། །
རང་སངས་རྒྱུ་ལམ་ཀྱི་སྐབས་ཡིན་པ་ལས་བྱུང་པར་སྟོན་པ་ནི་འདི་སྐད་ཅེས་རང་སངས་
རྒྱུ་རྣམས་ཀྱི་བྱུང་པར་དུ་འཕགས་པའི་ལམ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་གཟུང་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་
ཉིད་སྤངས་པས་དེའི་རང་བཞིན་ཅན་ལམ་ཤེས་པ་ཡིན་པར་ནི་མ་ཟད་ཀྱི་འོན་ཀྱང་ཉན་ཐོས་
ལ་སོགས་པའི་ལམ་ཀྱི་རང་བཞིན་ཡང་ཡིན་ནོ་ཞེས་བཟོད་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་བཞིན་དུ་སྒྱུར་རོ་
ཞེས་བྱ་བ་ནི། དེས་བཟོད་པ་འདི་ལམ་བརྟེན་པར་མི་འགྲུབ་པོ་ཞེས་བྱ་བའི་ཆོག་ལན་ཅིག་
ཕྱིར་འོང་བའི་འབྲས་བུ་ཐོབ་པར་འདོད་པ་ལས་སོགས་པའི་ཆོག་གསུམ་ལ་བསྐྱེ་བར་བྱའོ་
ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཆོག་གོ། ། གཟུང་བའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ཁོ་ན་སྤངས་པ་ཞེས་བཟོད་པས་འཛིན་
པའི་རྣམ་པར་རྟོགས་པ་མ་སྤངས་པར་བསྟན་པ་ཡིན་ལ་དེ་ཡང་། གཟུང་བ་མེད་ན་དེར་

འཛིན་མེད། ། ཅེས་བྱ་བའི་ཚུལ་གྱིས་རིགས་པ་མ་ཡིན་ནོ་སྟེ་དུ་རྟོགས་པ་ལ། གནས་བཞུག་
རབ་འབྱོར་འདི་ལ་ཆོས་ཉན་པ་ཇི་ལྟ་བུ་ཞིག་ཅེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟོས་པ་ཡིན་ཏེ། ཇི་ལྟ་བུ་
ཞེས་པའི་སྒྲ་ནི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་སྟེ། ཇི་ལྟ་བུའི་འཛིན་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་ལྡན་པ་ཞིག་
རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཐེག་པའི་ཆོས་ཀྱི་སྟོན་དུ་གྱུར་པའི་ཆོས་ཉན་པ་པོ་ཡིན་ཏེ། རང་བཞིན་ཇི་
ལྟ་བུ་ཞིག་རང་སངས་རྒྱས་སུ་གཟུང་བར་བྱ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཏོ། ། ལན་གདབ་པའི་ཕྱིར་ལྟའི་
བྱ་དག་ཁོ་པོ་ལ་ཆོས་ཉན་པ་ནི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟོས་སོ། ། བསམ་པ་ནི་འདི་ཡིན་ཏེ།
རང་གི་མཆན་ཉིད་ཀྱི་དངོས་པོ་ཡོད་ན་དེ་འཛིན་པར་བྱེད་པ་རྣམས་པར་རྟོགས་པ་མེད་པའི་
ཤེས་པ་རང་གི་མཆན་ཉིད་སྐྱེ་ཞིང་དེ་མེད་པར་མ་ཡིན་པ་ཞེས་བྱ་བ་གང་ཡིན་པ་འདི་ནི་
དངོས་པོའི་ཆོས་ཉིད་ཡིན་ན། ཐོག་མ་མེད་པའི་དུས་ཅན་གྱི་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་འཛིན་པར་
བྱེད་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པའི་ཤེས་པ་འགགས་བཞིན་པས་འཕངས་པའི་རང་གི་རྒྱུད་ཀྱི་བག་
ཆགས་སད་བ་ལས་སྐྱེས་བའི་ཕྱིར། འཛིན་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ལ་ནི་གཟུང་བའི་རྣམ་པར་
རྟོག་པ་ཡོད་པ་ཁོ་ན་ལ་སྐྱེ་བ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བའི་ངེས་པ་འདི་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། ། དེ་པས་ན་
སྐྱེ་མའི་རང་བཞིན་དང་སྐྱུལ་པའི་དངོས་པོ་དང་མཚུངས་པ་ཉིད་དུ་གྱུར་པ་དེ་དག་ནི་ཕྱིན་ཅི་
ལོག་དུ་སྒྲུང་བའི་རང་བཞིན། འཛིན་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་འབྲེལ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རང་
སངས་རྒྱས་འཛིན་པར་བྱེད་པ་ཉིད་དུ་འདོད་པར་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། ། འདི་ལྟ་བུའི་རྣམ་པར་རྟོག་
པས་བཟུང་བའི་ཡུལ་འཛིན་པ་ཡིན་བཞིན་དུ་ཡང་ཇི་ལྟར་བརྟུན་པ་ཡིན་སྟེ་མ་པའི་དོགས་པ་
དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། ཞེས་བྱ་བས་བསུ་ནས། འདི་ལྟར་ཞེས་བྱ་བ་ལས་སོགས་པ་སྟོས་སོ། ། རང་
སངས་རྒྱས་དེ་དག་ནི་མཉམ་པར་མ་བཞག་པ་དང་མཉམ་པར་གཞག་པའི་གནས་སྐབས་སུ་
གོ་རིམས་བཞིན་དུ་ཉམས་པར་མི་འགྱུར་མདོན་དུ་བྱེད་པར་མི་འགྱུར་རོ། ། རྣ་འཛིན་པའི་
རྣམ་པར་རྟོག་པའི་རྣམ་པས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ལྷག་མ་སྟེ། རྣམ་རྟོག་དངོས་མི་སྒྲུང་ཕྱིར་དང་། ། ཉེ་
བར་བསྐྱེད་པས་སྐྱེ་པའི་ཕྱིར། ། ཞེས་བསམས་པའོ། ། ཚུལ་འདིས་ནི་འཛིན་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་
པ་མ་སྤངས་སུ་བྱིན་ཀྱང་རང་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱི་ལམ་གྱི་ངོ་བོ་ཡིན་པར་བཤད་དོ། ། སྐྱེ་མ་
དང་སྐྱུལ་བ་ལྟ་བུ་ཞེས་བྱ་བས་རྣམ་པ་འགའ་ཞིག་གིས་འདྲ་བ་ཙམ་དུ་བརྗོད་པའི་ཕྱིར་ན་
སེམས་ཅན་རྣམས་སྐྱེ་མའི་རང་བཞིན་ཉིད་ཡིན་པ་བསལ་བ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཞུར་ལ་བྱུང་བའི་

ནམ་པར་རྟོག་པའི་དོན་སྒྲིམ་པ་ནི། འཕགས་པ་རབ་འབྱོར་ཡང་ཅི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། །
ཅི་སེམས་ཅན་དེ་དག་སྐྱུ་མ་ལྟ་བུ་ཡིན་གྱི། དེ་དག་ཕྱིན་ཅི་ལོག་གི་རང་བཞིན་སྐྱུ་མ་མ་ཡིན་
ནམ། དེ་པས་ན་སེམས་ཅན་ཡང་དག་པར་ཡོད་པར་བཤད་པས་ལེགས་པར་བསྟན་པ་མ་ཡིན་
ནོ་སྟུང་པ་ལ། ལྷའི་བྱ་དག་སེམས་ཅན་དེ་དག་ནི་སྐྱུ་མ་ལྟ་བུ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་ལན་
བཟོད་དོ། ། འདི་སྟུང་དུ་སྐྱུ་མ་ནི་སྒྲུང་པོ་ཆེ་ལ་སོགས་པའི་གཟུགས་ངེ་ལྟ་བུ་བཞིན་འཛིན་
པའི་དུམ་བུ་ལ་སོགས་པ་ལས་ཐ་དད་པར་མ་དམིགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་གཞན་མ་ཡིན་ནོ། །
གཞན་མ་ཡིན་པ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། སྒྲགས་ལ་སོགས་པས་མ་བསྐྱད་པའི་མིག་ཅན་ནམས་ཀྱིས་
འཛིན་པའི་དུམ་བུ་ལ་སོགས་པ་ནམས་དེ་ལྟ་བུར་མ་དམིགས་པའི་ཕྱིར་རོ། ། དེས་ན་དེ་ཉིད་
དང་གཞན་དག་ཏུ་བཟོད་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་པ་ཉིད་ཀྱིས་དངོས་པོའི་ཆོས་ལས་འདས་པའི་
ཕྱིར་གང་ཟག་ལ་སོགས་པ་དང་འདྲ་བར་ཡང་དག་པར་ཡོད་དོ་ཞེས་སྒྲ་བར་རྒྱས་པ་མ་ཡིན་
ནོ། ། བྱིས་པའི་བར་ལ་མངོན་སུམ་དུ་གྲུབ་པས་ཉམས་སུ་སྒྱུར་བའི་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་ཕྱིར་ནམ་
པར་རྟོགས་པ་ལ་སོགས་པ་དང་འདྲ་བར་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་མེད་དོ་ཞེས་བྱ་བར་ངེས་པར་བྱ་བར་
རྒྱས་པ་ཡང་མ་ཡིན་ནོ། ། དེ་པས་ན་གང་དང་གང་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་ཡིན་པ་དེ་
ནི་དོན་དམ་པར་ཡོད་པ་དང་མེད་པའི་ཐ་སྟངས་ལས་འདས་པའི་རང་བཞིན་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་
སྐྱུ་མ་ལྟ་བུའོ། ། སེམས་ཅན་ལ་སོགས་པའི་དངོས་པོ་འདི་དག་ཀྱང་དེ་ལྟ་བུ་ཉིད་ཡིན་ནོ་ཞེས་
བྱ་བ་རང་བཞིན་གྱི་གཏན་ཆོགས་ཀྱིས་རབ་ཏུ་གྲགས་པའི་དོན་འགའ་ཞིག་ལ་བརྟེན་ནས། མ་
གྲགས་པའི་དོན་ལ་བསྐྱབ་པར་བྱ་བ་ཡིན་པས་སྐྱུ་མའི་དཔེ་དང་འདྲ་བར་བྱས་སོ། ། རིགས་པ་
ནི་སེམས་ཅན་དེ་དག་ཀྱང་སྐྱུ་མའི་རང་བཞིན་ཅན་ཁོ་ན་ཡིན་ཏེ། དེ་པས་ན་ཡང་དག་པར་ན་
སེམས་ཡོད་པར་བཤད་པ་ཅི་ཡང་མེད་དོ། ། སྐྱུ་མ་ལྟ་བུ་མི་ལམ་ལྟ་བུ་ཞེས་བྱ་བའི་ཆོག་གཉིས་
ནི་སང་བ་དང་མ་སང་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་ཡུལ་གྱི་དབྱེ་བས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། གཉིས་
སུ་མེད་དེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ངོ་བོ་ཉིད་གཅིག་པའོ། ། དེ་ཉིད་ཅི་ལྟར་ཡིན་ཞེ་ན། གཉིས་སུ་བྱར་
མེད་དོ་ཞེས་བྱ་བ་གསུངས་ཏེ། གཉིས་སུ་བྱ་བ་དུ་མ་ཉིད་གང་ལ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པ་དེ་ལ་དེ་
སྐད་ཅེས་བཟོད་དེ། ཐམས་ཅད་ཉེ་བར་བསྐྱས་པས་བྱས་བ་འཇུག་པའི་ཕྱིར་རོ། ། ཞེས་འདོད་
དོ། ། དེའི་ངག་གི་དོན་འདི་ཡིན་ཏེ། གང་གི་ཕྱིར་བརྟན་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཡིན་པས་སེམས་ཅན་

དེ་དག་སྐྱུ་མ་ལྟ་བུ་ཡིན་པ་དེས་ན་སྐྱུ་མ་དང་སེམས་ཅན་དག་ནི་གཉིས་སུ་མེད་དེ་གཉིས་སུ་
བྱུང་མེད་དོ། ། དེ་བཞིན་དུ་གང་གི་ཕྱིར་མི་ལམ་ལྟ་བུ་ཡིན་པ་དེའི་ཕྱིར། མི་ལམ་དང་སེམས་
ཅན་དེ་དག་ནི་གཉིས་སུ་མེད་དེ་གཉིས་སུ་བྱུང་མེད་དེ། ། བྱད་པར་དེ་ཉིད་བསྟན་པའི་ཕྱིར།
ལྷའི་བྱ་དག་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟོས་ཏེ། འདི་ནི་བསྟན་པའི་གནག་
ཡིན་ནོ། ། རྣམ་པར་དབྱེ་བའི་ཕྱིར་སྒྲས་པ་ནི་རྒྱན་དུ་ཞུགས་པ་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་འོ། །
དེ་ལྟར་བྱབ་བ་བསྟན་པ་ན་བཅོམ་ལྡན་འདས་སྐྱུ་མ་ལྟ་བུ་ཡིན་ན་ཡོན་ཏན་གྱི་རྣམ་པ་ཐམས་
ཅད་སྟན་སུམ་ཆོགས་པའི་རྒྱ་ཇི་ལྟར་ཡིན་ཞེས་སྒྲས་པ་ནི། འཕགས་པ་རབ་འབྱོར་ཡང་དག་
པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་
རྒྱས་ནི་སྐྱའི་དེ་བཞིན་གསལ་བའོ། ། ལན་སྒྲས་བ་ནི། ལྷའི་བྱ་དག་ལྷ་དན་ལས་འདས་པ་
ཡང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་འོ། ། གང་དུ་སྐྱ་དན་ལས་འདས་པ་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་བྱད་པར་དུ་
འཕགས་པའི་ཆོས་ཀྱི་སྐྱ་གཉིས་སུ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རང་བཞིན་ཡང་སྐྱུ་མ་དང་མི་ལམ་ལྟ་
བུ་ཡིན་ནོ་ཞེས་སྒྲ་བ་དེར་ཆོས་གཞན་པ་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱ་ལ་སོགས་པ་མི་སྒྲ་འཕམ་ཅི། འོན་ཀྱང་
སྒྲ་བ་ཁོ་ནའོ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཏེ། ། དགག་བ་གཉིས་ཀྱིས་རྣལ་མའི་དོན་སྟོན་པའི་ཕྱིར་རོ། །
གང་གི་ཕྱིར་ཇི་སྐད་དུ་བཤད་པའི་རང་བཞིན་ཅན་གྱི་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཁོ་ན་མངོན་དུ་
ཐོགས་པར་བྱས་ན་ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་སྟན་སུམ་ཆོགས་པའི་རྒྱ་ཡིན་གྱི། གཞན་དུ་ན་ཆད་
མ་དང་འགལ་བའི་རང་བཞིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བར་བསམས་
པ་འོ། ། དངོས་པོ་ལ་མངོན་པར་ཞེན་པ་ཤིན་ཏུ་ཆབས་ཆེ་བའི་ཕྱིར་བདེན་པའི་ཆོས་ལམ་
རྟོགས་སོ་ཞེས་སྒྲར་ཡང་སྒྲས་པ་ནི། འཕགས་པ་རབ་འབྱོར་སྐྱ་དན་ལས་འདས་པ་ཡང་ཞེས་བྱ་
བ་ལ་སོགས་པ་འོ། ། གཞན་དུ་ན་སྐྱ་སྟེགས་ཅན་དང་འདྲ་བར་ཐོགས་གཅིག་པའི་སྟོང་པ་ཉིད་
ཡོད་པས་དངོས་པོར་ཁས་སྒྲངས་པའི་ཕྱིར་གྲོལ་བ་མི་འཐད་དོ་ཞེས་བྱ་བའི་བསམ་པ་དང་
ལྡན་པས་ལན་སྒྲས་པ་ནི་ལྷའི་བྱ་དག་ཁོ་བོ་ནི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་འོ། ། གལ་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་
ནི་ཁས་ལེན་པ་འོ། ། དེ་ཞེས་བྱ་བའི་སྒྲ་ནི་ཆོག་གི་སྤད་དོ། ། འདི་སྐད་དུ་སྟོན་ཏོ། ལྷ་དན་ལས་
འདས་པ་ལས་ཆེས་བྱད་པར་དུ་འཕགས་པའི་ཆོས་མི་སྲིད་མོད་གྱི། དེ་ལྟར་ཡང་ཁས་སྒྲངས་
ཏེ་སྒྲ་བ་ནི། གལ་ཏེ་སྐྱ་དན་ལས་འདས་པ་ལས་བྱད་དུ་འཕགས་པའི་ཆོས་གཞན་ཞིག་ཡོད་

ཀྱང་དེའི་ཆོ་ཆོས་དེ་ཡང་སྐྱུ་མ་ལ་སོགས་པ་དང་འདྲའོ་ཞེས་སྒྲུའོ། ། དེ་ཡང་འཕགས་པ་ཀྱུ་
སྐྱབ་ཀྱི་ཞལ་སྒྲ་ནས་ཀྱིས། དངོས་པོར་ཁས་ལེན་ཡོད་ན་ནི། ། འདོད་ཆགས་ཞེ་སྤང་མི་བཟད་
འབྱུང་། ། ལྟ་བུ་མ་རུངས་ཡོངས་སུ་འཛིན། ། དེ་ལས་བྱུང་བའི་ཚོད་པར་གྱུར། ། དེ་ནི་ལྟ་བ་
ཀྱན་གྱི་རྒྱ། ། དེ་མེད་ཉོན་མོངས་མི་སྐྱེ་སྟེ། ། དེ་པས་དེ་ནི་ཡོངས་ཤེས་ནས། ། ལྟ་དང་ཉོན་
མོངས་ཡོངས་སུ་འབྱུང་། ། གང་གིས་དེ་ཤེས་འཇུག་ཞེ་ན། ། ཉེན་ཅིང་འབྲེལ་འབྱུང་མཐོང་བ་
སྟེ། ། ཉེན་ནས་སྐྱེ་བ་མ་སྐྱེས་ཞེས། ། ཡང་དག་མཁྱེན་པའི་མཆོག་གིས་གསུངས། ། ཞེས་བཤད་
པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ལྟར་ན་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་མཐུག་བསྐྱུ་པ་ནི་དོན་གོ་པས་མ་བྲིས་སོ། །
ཞར་ལ་འོངས་པ་བསྟན་ནས། ད་ནི་ཉེན་གྱི་སྟོན་ནས་ཀྱང་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ལམ་བྱུང་པར་དུ་
འཕགས་པར་བསྟན་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་འདྲི་བ་ནི། ཆོ་དང་ལྟན་པ་རབ་འབྱོར་ཅེས་བྱ་བ་ལ་
སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། གཟུང་བ་དང་འཛིན་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དག་གོ་རིམས་
བཞིན་དུ་སྤངས་པ་དང་མ་སྤངས་པ་དེ་ལྟ་བུའི་ཚུལ་གྱིས་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ལམ་གྱི་བདག་
ཉིད་ཅན་གྱི་ཤེས་རབ་ཀྱི་ས་རོལ་དུ་བྱིན་པ་འདི་ལྟར་བསྟན་པ་འདི་དག་ལ་རིགས་ངེ་ལྟ་བུ་
དང་ལྟན་པའི་གང་ཟག་སུ་དག་ཡང་དག་པར་འཛིན་པར་འཇུག་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་བྱིན་
གྱི་ཤེས་ཀྱིས་དོན་རིག་པས་ན། ། འཕགས་པ་ཀྱན་དག་འཁོར་འཆད་པར་བྱེད་པས་སྤྲས་པ་ནི།
ཆོ་དང་ལྟན་པ་དག་ཅེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། ། ཕྱིར་མི་ལྟོག་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ངེས་པར་འབྱེད་
པའི་ཆ་རྟོགས་པས་རང་བྱུང་ཚུབ་ལས་ཕྱིར་མི་ལྟོག་པའོ། ། དེ་ཉིད་ནི་རང་གི་བྱུང་ཚུབ་མཛོན་
པར་འདོད་པ་ཡིན་པས་ན་བྱུང་ཚུབ་སེམས་དཔའོ། ། ལུས་ཀྱིས་ཆོས་སྟོན་པས་སངས་རྒྱས་མི་
འབྱུང་བའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་དུ་སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་དོན་བྱེད་པའི་བསམ་པ་དང་ལྟན་པས་
ན་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོའོ། ། ལྟ་བ་ཕུན་སུམ་ཆོགས་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཤེས་རབ་ཀྱི་ལྟ་བ་བར་མ་
དང་ཡང་དག་པར་ལྟན་པའོ། ། དག་བཅོམ་པ་ཟག་པ་ཟད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རང་གི་མཐོང་བའི་
ལམ་གྱི་སྐྱིབ་པ་སྤངས་པ་ཉིད་ཀྱིས་ན་མཆོད་པར་འོས་པའོ། ། ཆོག་འདི་གསུམ་གྱིས་ནི་བྱུང་
ཚུབ་ལ་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་ཡང་དག་པར་བསྐྱབས་པའི་རིགས་དང་། ཆོས་ཉིད་ཀྱིས་ཐོབ་པའི་
རིགས་དང་། ། དེ་ཉིད་ལ་ངེས་པའི་རིགས་ཀྱི་གང་ཟག་ཅེས་བཤད་པ་ཡིན་ནོ། ། སམ་ཞེས་བྱ་
བའི་སྐྱ་ནི་ཐམས་ཅད་དུ་རྣམ་པར་རྟོག་པ་སན་ཚུན་དུ་ལྟོས་པ་ཡིན་པར་བལྟའོ། ། ཡང་

འཕགས་པ་རབ་འབྱོར་གྱིས་རྣམ་པ་གཞན་དག་ཏུ་བསྟན་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་ཆོ་དང་ལྷན་པ་
དག་ཅེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟོས་སོ། ། རང་སངས་རྒྱས་སོ་སོར་བྱང་ཆུབ་རྟོགས་པ་ནི་རང་གི་
ལམ་ཉེ་བར་བསྟན་པ་སྟོན་ཏུ་འགྲོ་བ་ཅན་ཡིན་ན་ཡང་འདྲིན་པ་སྲུ་ཡང་མི་འབྱུང་བ་རི་ལྟར་
ཡིན་སྟམ་པའི་དོགས་པ་དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེན་ཞེས་བྱ་བས་བསྲུ་ནས། སྟོས་པ་ནི་འདི་ལ་ཞེས་བྱ་བ་
ལ་སོགས་པའོ། ། འདི་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ལམ་རྟོགས་པའི་དུས་སྲུ་སྟེ། གཞན་
གྱིས་བསྟན་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར་རང་ཉིད་ཀྱི་ས་རྟོགས་པའི་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞེས་བྱ་བར་
དགོངས་པའོ། ། མདོར་བསྟུས་ཏེ་བརྗོད་པས་དོན་རྒྱ་ཆེན་པོ་བསྟན་པའི་སྟོན་ནས་དོན་གང་ཡང་
མ་སྟོས་པའོ། ། རྒྱ་ཆེར་བརྗོད་པས་དོན་བསྟུས་པ་གསལ་བར་བྱས་པའི་སྟོན་ནས་ཡོངས་སྲུ་སྟངས་
བར་མ་བྱས་པའོ། ། རི་ལྟར་གནས་པའི་རང་བཞིན་བསྟན་པའི་སྟོན་ནས་རབ་ཏུ་མ་བཞག་པའོ། །
ཉེ་བར་བསྟུས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དེ་བས་ན་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟོས་ཏེ། ། དེའི་ཕྱིར་དོན་མེད་
པའི་རྒྱ་གང་ཁོ་ནས་སྟོས་པ་ལ་སོགས་པ་མ་བྱས་བ་རྒྱ་དེ་ཁོ་ནས་ཡང་དག་པར་འདྲིན་པ་སྲུ་
ཡང་མི་འབྱུང་སྟེ། བསྟན་བྱ་ཉིད་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་བྱ་བར་བསམས་པའོ། ། རི་ལྟར་སྟུལ་
པའི་མེ་རྟོག་རྣམས་རང་བཞིན་མེད་ཏུ་བྱིན་ཀྱང་ཡུལ་ངེས་པ་ལ་སོགས་པའི་རང་བཞིན་མ་
བརྟགས་ན་ཉམས་དགའ་བ་ཉིད་སོང་བ་དེ་བཞིན་ཏུ་དངོས་པོར་གྱུར་པའི་གཞི་མེད་ན་ཡང་
རྟོགས་པའི་ཆོས་སོ་སོར་ངེས་པ་ཐོབ་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བསྟན་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་གཞིའི་དབང་ཏུ་
བྱས་པ་སྟུལ་པའི་མེ་རྟོག་གི་རྣམ་པ་ཉེ་བར་དགོད་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར། དེ་ནས་ལྟའི་དབང་པོ་
བརྒྱ་བྱིན་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་ཏེ། ཆོས་ཀྱི་རྣམ་གྲངས་འདི་བསྟན་པ་ལ་ཞེས་བྱ་བ་
ནི། རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ལམ་དགེ་བ་བསུ་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་ཀྱི་རང་བཞིན་ཅན་གྱི་རང་
སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་ཀྱི་རྣམ་གྲངས་འདིའོ། ། བདག་གིས་ཀྱང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ངེས་པར་བཟུང་བ་
སྟེ། མཆོད་པའི་དོན་ཁོ་ནར་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཆོག་གོ། ། མདོར་བསྟུས་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྟོམ་
པའི་སྟོབས་ཀྱིས་བསྐྱེད་པའོ། ། སེམས་བསྐྱེད་པའི་རྗེས་ཐོགས་ཁོ་ན་ལ་དེ་བཞིན་ཏུ་བྱས་པར་
གྱུར་ཏོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི། དེ་ནས་ལྟའི་དབང་པོ་བརྒྱ་བྱིན་གྱིས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། ། མདོར་
པར་གཏོར་ཏོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མདོར་བསྟུགས་པས་གཏོར་པར་གྱུར་པའོ། ། ལྟའི་དབང་པོ་བརྒྱ་
བྱིན་ལ་རྗེས་སྲུ་བརྗོད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བྱ་བ་ལ། རྗེས་སྲུ་ཞེས་བྱ་བའི་སྐྱ་ནི་མཆོན་པའི་དོན་ཏེ།

དེ་དང་འབྱོར་པས་དབང་པོའི་སྒྲ་ལ་ལས་ཀྱི་བྱེད་པའི་ཆོག་ཏུ་བྱས་པའོ། ། འདི་སྐད་སྟོན་པ་
ཡིན་ཏེ། བརྒྱ་བྱིན་གྱིས་སྒྲས་པའི་དུས་ཀྱི་རྗེས་ལ་སྒྲུལ་པའི་མེ་ཏོག་གི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བཤད་པའི་
བྱུང་གི་ཉིན་གྱི་ངོ་བོ་བསྟན་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར། འཆད་པར་འགྱུར་བའི་དོན་གྱི་རྗེས་སུ་བྱེད་པས་
འདི་སྟུམ་དུ་སེམས་པར་གྱུར་ཏོ། ། འདི་དག་ནི་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ད་ལྟར་ཉམས་སུ་ཁྱོད་པར་གྱུར་
བའོ། ། སུམ་ཅུ་ཅ་གསུམ་སྟོས་པ་ནི་རང་གི་གནས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཡང་རང་གི་དམིགས་
པ་རུང་བའི་ཡུལ་ཉེ་བར་མཆོན་པ་ཡིན་ནོ། ། སྟོན་མཐོང་བ་ནི་སྟོན་ཉམས་སུ་ཁྱོད་བའོ། ། ཅི་
མེ་ཏོག་འདི་དག་ཐམས་ཅད་སྟོན་ཆད་ཡོད་པར་མ་མཐོང་ངམ་ཞེ་ན། ལྷ་རྣམས་ཀྱི་དབང་པོ་
བརྒྱ་བྱིན་གྱིས་མངོན་པར་གཏོར་བའི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་སོ། ། གལ་ཏེ་དེ་ལྟ་ཡིན་ན་འོ་
ན་རང་བཞིན་ཅི་ཞིག་ཡིན་ཞེ་ན། མེ་ཏོག་འདི་དག་ནི་སྒྲུལ་པའོ་ཞེས་བྱ་བ་སྒྲས་སོ། ། འདི་
དག་སྟོན་ཏེ་ངས་དམིགས་པར་རུང་བའི་ཡུལ་རྣམས་ན་ཡོང་པར་སྟོན་ཆད་མཐོང་བར་གྱུར་
པ་མ་ཡིན་ནོ། ། མཐོང་བའི་ལམ་ལས་འདས་པའི་ཡུལ་ནས་ཀྱང་བྱིར་ཏེ་འོངས་པ་ཡང་མ་ཡིན་
ཏེ། དེ་ལྟ་བུའི་རུས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། དེ་བས་ན་མེ་ཏོག་འདི་དག་ནི་ཡིད་གྱིས་སྒྲུལ་པའི་
རང་བཞིན་ནོ། ། དེ་ཉིད་བཤད་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་འདི་ལྟར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྒྲས་ཏེ། དེ་
ལ་ཤིང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མེ་ཏོག་དང་འབྲས་བུ་དང་ལྡན་པའོ། ། གེལ་པ་ནི་མ་ལི་ཀ་ལ་སོགས་
པའོ། ། འབྲི་ཤིང་ནི་ཨ་ཏི་ཐུག་ཏུ་ཀ་ལ་སོགས་པའོ། ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཐུས་ཏྟགས་པ་སྦྱེས་པ་
ཤེས་པའི་ཕྱིར་ལན་སྒྲས་པ་ནི། འཕགས་པ་རབ་འབྱོར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། ། ཡིད་ལ་སྤང་
བར་གྱུར་ཞིང་དུ་ཡང་ཅི་ལྟར་ན་མ་སྦྱེས་པ་ཡིན་སྟུམ་པའི་དོགས་པ་དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན་ཞེས་བྱ་
བས་བསུ་ནས། ཡིད་ལ་སྦྱེས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས། གང་གི་ཕྱིར་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དུ་ན་ཡིད་
ལས་སྦྱེས་པའི་མེ་ཏོག་གང་ཡང་མེད་དེ། གཟུང་པ་དང་འཛིན་པའི་དངོས་པོ་ནི་བརྟུན་པ་ཉིད་
ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། ། ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཆོག་ལྷག་མའོ། ། ཤིང་ལ་སོགས་པ་ལས་སྦྱེས་པར་གྱུར་པ་མ་
ཡིན་ཏེ། ཁྱེད་ཉིད་གྱིས་བཀག་པའི་ཕྱིར་རོ། ། མེ་ཏོག་འདི་དག་ནི་མ་སྦྱེས་པ་སྟེ་ཞེས་བྱ་བའི་
ཆོག་གིས་ནི་མེ་ཏོག་རྣམས་ཀྱི་རང་གི་ངོ་བོ་ནི་མ་བཀག་གི། སྦྱོར་བ་བཀག་པ་ཡིན་པས་དེ་ལྟ་
ན་ནི་ཏག་པ་ཉིད་དུ་ཁས་སྒྲངས་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་རིགས་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། ཀློག་ཀ་ཞེས་
བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྒྲས་ཏེ། འབྲི་ཤིང་ལས་སྦྱེས་པ་ཞེས་བརྗོད་ཀྱང་བརྗོད་པར་མི་བུའོ་ཞེས་བྱ་

བ་ནི་ལྷག་མའོ། ། ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། ཀློག་ཀྱང་མ་སྐྱེས་པ་ནི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྐྱེས་ཏེ།
གང་གི་ཕྱིར་གང་མ་སྐྱེས་པ་དེ་ནི་མེ་ཏོག་ཀྱང་མ་ཡིན་ཏེ། ཏྲག་པ་ནི་རིམ་གྱིས་སམ་ཅིག་ཅར་
དག་གིས་དོན་གྱི་བྱ་བ་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར་རང་གི་ངོ་བོ་མི་སྲིད་དོ་ཞེས་བྱ་བར་འདོད་དོ། ། དེ་
ལ་གཟུང་བའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་སྤངས་པས་ནི་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རྟོགས་པ་ཉན་ཐོས་ལས་
ཁྱད་པར་བྱས་བ་ཡིན་ནོ། ། འཛིན་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་མ་སྤངས་པས་ནི་རང་སངས་རྒྱས་
རྣམས་ལས་སླ་ན་མེད་པའི་སངས་རྒྱས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་བ་ཡིན་ནོ། ། ཉེན་གྱིས་ཀྱང་རྟོགས་
པའི་རྒྱ་ཡིན་པས་ན་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པའི་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ལམ་ན་ངེ་སྐད་དུ་བཤད་
པའི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་བདེན་པ་བཞིའི་རྣམ་པ་མི་དམིགས་པར་བསྐྱོམས་པས་དངོས་པོ་ངེ་ལྟ་བ་
བཞིན་དུ་ཉེན་ཅིང་འབྲེལ་པར་འབྱུང་བ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་
ཡོངས་སུ་ཤེས་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་ནོ། ། དེ་སྐད་དུ་ཡང་། གཟུང་བའི་རྟོག་པ་ཉམས་ཕྱིར་དང་། །
འཛིན་པ་མ་སྤངས་ཕྱིར་དང་ནི། ། ཏྲག་གིས་བས་རུ་ལྟ་བུའི་ལམ། ། ཡང་དག་བསྐྱེས་པར་ཤེས་
པར་བྱ། ། ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། དེས་པར་འབྱེད་པའི་ཆ་དང་མཐུན་པ་རྟོགས་ནས་ངེ་
སྐད་དུ་བཤད་པའི་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ལམ་སྐྱེ་པས། དེས་པར་འབྱེད་པའི་ཆ་དང་མཐུན་པ་
བསྟན་པའི་ཕྱིར། ཞེ་མའོ་འཕགས་པ་རབ་འབྱོར་ནི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྐྱེས་ཏེ། ཉེན་གྱི་དེ་
ཁོ་ན་ཉིད་བསྟན་པས་རྩོ་བའི་དོན་སྟོན་པའི་ཕྱིར་ཤེས་རབ་ཟབ་བའོ། ། མིང་དང་ཆོག་ཏུ་
བཏགས་པ་ནི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ལ་སོགས་པའི་སྤང་པོར་བཏགས་པའོ། ། ཐོས་པ་ལས་བྱུང་པའི་
ཤེས་པའི་དོན་དུ་གཞུང་དང་དོན་བརྗོད་པས་ན་སྟོན་པའོ། ། ཀྱུན་རྒྱུ་ཏུ་ཁས་སྤངས་པ་དང་
མི་འགལ་བས་ཆོས་ཉིད་དང་ཡང་འགལ་པར་མི་བྱེད་དོ། ། བསམ་པའི་རང་བཞིན་གྱི་ཤེས་
པའི་དོན་དུ་རིགས་པས་བརྟན་པར་བྱེད་པས་ན་གསལ་པར་བྱེད་པའོ། ། སྐྱོམ་པའི་རང་བཞིན་
གྱི་ཤེས་པའི་དོན་དུ་བསམ་གཏན་གྱི་རིམ་པ་ཉི་བར་སྟོན་པའི་ཕྱིར་ཉི་བར་སྟོན་པའོ། ། འདི་
སྐད་དུ་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་བརྗོད་ལས་བྱུང་བའི་ཆོས་བཏགས་པ་དང་མི་འགལ་པར་ཆོས་
ཉིད་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་ན། དེ་ལྟར་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་དམིགས་པར་གྱུར་ན་རྩོ་བར་གྱུར་བ་སྐྱེ་
བོ་ཞེས་སྒྲུལ་བའི་མེ་རྟོག་གི་རང་བཞིན་བཤད་པ་ཉིད་ཀྱིས་སྟོན་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་ཤེས་རབ་
ཟབ་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་སྐད་དུ་ཡང་། བཏགས་པའི་ཆོས་ཉིད་མི་འགལ་

པར། ། ལྷོན་པའི་ནམ་པ་རྩོ་གྱུར་བ། ། ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། རང་གི་ནམ་པར་རྟོག་པ་རང་
ཉིད་ཀྱིས་ངེས་པར་བྱས་ནས་ཁས་སྒྲངས་པ་དེ་ནི་འཕགས་པ་རབ་འབྱོར་དེ་དེ་བཞིན་ནོ་ཞེས་
བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྤྲས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་བཞིན་དུ་འདི་ལ་བསྐྱབ་པར་བྱའོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྤྱལ་པ་
ལས་སྤྲས་པའི་མེ་རྟོག་དང་འདྲ་པར་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ལམ་ལ་བསྐྱབ་པར་བྱའོ། ། ལེགས་
པར་སྤྲས་པ་ཉིད་ཀྱིས་རྗེས་སུ་འདོད་པར་བྱ་བའི་དོན་དུ། ཀློག་ཀ་དེ་དེ་བཞིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་
ལ་སོགས་པ་གསུངས་སོ། ། དེ་ལས་ཅིར་འགྱུར་ཞེ་ན། ཀློག་ཀ་དེ་ལྟར་སྒྲོབ་ན་ཞེས་བྱ་བ་ལ་
སོགས་པ་སྤྲས་ཏེ། དམིགས་པའི་ཚུལ་གྱིས་གང་དུ་ཡང་མི་སྒྲོབ་པོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྤྱིའི་དོན་ཡིན་
ནོ། ། གངས་འདི་དག་ལ་ཞེས་པ་ནི་བརྒྱད་པ་ལ་སོགས་པའི་ནམས་ལའོ། ། སངས་རྒྱས་ཉིད་
དང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ནི་ཉོན་མོངས་པ་དང་ཤེས་བྱའི་སྤྱིབ་པ་སྤངས་པའི་དབྱེ་བས་
ཆོག་གཉིས་སྒྲོས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལ་སྒྲོབ་པ་ནི་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པས་སྒྲོབ་ན་ངེས་པར་དེ་བཞིན་
གཤེགས་པ་ཉིད་ཐོབ་པའི་བྱིར་རོ། ། སངས་རྒྱས་ཉིད་ལ་སྒྲོབ་པ་ཡང་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཡོངས་
སུ་ཤེས་པ་སྒྲོན་དུ་འགོ་པ་ཅན་ཡིན་པས། གང་སངས་རྒྱས་ཉིད་དང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་
གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། ཞར་ལ་འོངས་པ་བརྗོད་ནས། རྩོ་བའི་འོག་དུ་ཅེ་མོའི་དོན་ལ་སྒྲོབ་པ་
ཡིན་ནོ་ཞེས་བརྗོད་པ་ནི། གང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་གཞལ་དུ་མེད་པ་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་
པའོ། ། འཕེལ་པར་ནི་ཉེ་བར་སོགས་པའོ། ། འགྲིབ་པ་ནི་བྲི་བའོ། ། འདི་རྟེན་དུ། གཟུངས་ལ་
སོགས་པ་ལ་དོན་དམ་པར་འགྲིབ་པ་དང་འཕེལ་པ་མེད་པ་ལ་སོགས་པའི་དོན་དུ་སྒྲོབ་པའི་
བྱིར་དེ་བཞིན་དུ་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་དམིགས་ན་ཅེ་མོར་གཏོགས་པ་སྤྱི་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་
བརྗོད་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་རྟེན་དུ་ཡང་། ཅེ་མོར་གྱུར་པ་གཟུགས་ལ་སོགས། ། འགྲིབ་པ་མེད་ལ་
སོགས་པས་བྱེ། ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། ཅེ་མོའི་འོག་དུ་བརྗོད་པའི་དོན་དུ་བསྐྱབ་པར་བྱ་
བ་ཡིན་པས། གང་གཟུགས་འཕེལ་པར་བྱ་བ་དང་འགྲིབ་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་སྤྲས་པ་
ཡིན་ཏེ་ཡོངས་སུ་གཟུང་བ་ནི་བདག་གིར་བྱས་པའོ། ། དོར་བ་ནི་སྤངས་པའོ། ། དེའི་དོན་དུ་
ནང་ལ་སོགས་པའི་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་སྟོབ་སྤྲིས་མི་སྒྲོབ་པོ་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཆོག་གོ། ། སྟོང་ཕྱག་ཉི་
ཤུ་ལྷ་བ་ལས་ཀྱང་། གཟུགས་ནས་ནམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ཀྱི་བར་དུ་ནང་སྟོང་པ་
ཉིད་ནས་དངོས་པོ་མེད་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་སྟོང་བ་ཉིད་ཀྱི་བར་ཡིན་པའི་བྱིར་ཡོངས་སུ་མི་གཟུང་

བཅིང་དོ་ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་རྒྱུ་ཏུ་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ནང་དང་ཕྱི་ལ་སོགས་
པའི་སྟོང་བཅིང་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཡོངས་སུ་མི་འཛིན་པ་ལ་སོགས་པའོ་ཞེས་དེ་ལྟར་ཆོས་ཐམས་
ཅད་ལ་དམིགས་ན་བཅོད་པ་སྐྱེ་བར་འགྱུར་རོ་ཞེས་བཅོད་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་རྒྱུ་ཏུ་ཡང་། བཅོད་
སྟོང་ཅིང་ལ་སོགས་པ་ཡིས། ། གཟུགས་སོགས་མི་འཛིན་ཕྱིར་བཅོད་པ། ། ཞེས་གསུངས་པ་
ཡིན་ནོ། ། བཅོད་པའི་འོག་ཏུ་ཆོས་ཀྱི་མཆོག་གི་དོན་ཏུ་སྟོབ་པ་ཡིན་པས། ། ཆོས་འགའ་ཞིག་
ཅས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྤྲས་པ་ཡིན་ཏེ། ཡོངས་སུ་གཟུང་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འདིས་ཡོངས་སུ་
འཛིན་པས་ན་ཡོངས་སུ་གཟུང་བ་སྟེ། སྤྲབ་པ་དང་དགག་པའོ། ། དེ་ཅིང་བཟུན་པ་ནི་སྐྱེ་བ་
དང་རྒྱབ་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། ཆོས་འགའ་ཞིག་ཅས་བྱ་བ་ནི་སྐྱིར་
བཅོད་ཏུ་ཟིན་ཀྱང་སྐྱེ་བ་སྤང་བར་བྱ་བའི་རང་བཞིན་ཁོ་ན་འཛིན་པ་ཡིན་ནོ་སྟེ་མ་ཏུ་སྐྱེ་བ་
ཆོངས་པའི་དོགས་པ་བསལ་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར། ཆོས་འགའ་ཞིག་ཡོངས་སུ་གཟུང་བ་ཞེས་བྱ་བ་
ལ་སོགས་པ་སྤྲས་ཏེ། ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་ཅིང་ཀྱང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་ལ་ཡང་སྟེ།
ཐམས་ཅད་མཛོན་པར་ཞེན་པ་ནི་འཆིང་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་རབ་སེམས་པའོ། ། དེ་རྒྱུ་ཏུ་
བཤད་པ་ལ་བསྐྱབས་པ་ལ་ཡོན་ཏན་ཅི་ཞིག་ཡོད་ཅེ་ན། དེ་ལྟར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྤྲས་
སོ། ། འདི་རྒྱུ་ཏུ། གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ལ་སྐྱེ་བ་དང་། མེད་པ་ལ་སོགས་པའི་ནམ་པ་ནམས་
ཀྱིས་སྟོབ་པས། དེ་ལྟར་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་དམིགས་ན་ཆོས་ཀྱི་མཆོག་ཏུ་འགྱུར་རོ་ཞེས་བཅོད་
པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་རྒྱུ་ཏུ་ཡང་། གཟུགས་སོགས་སྐྱེ་བ་མེད་སོགས་ཀྱི། ། ནམ་པ་ཅན་ནི་ཆོས་ཀྱི་
མཆོག་ ཅས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ཁོ་ནར་ཆོས་ཐམས་ཅད་དམིགས་སུ་མེད་པར་རོ་
གཅིག་པས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་ཅིང་ཅས་བྱ་བ་གང་ཡིན་ཞེས་བྱར་
ཀྱིས་འདྲི་བ་ནི་ཆོ་དང་ལྡན་པ་རབ་འབྱོར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་གང་
ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྤྲས་པ་ཡིན་ཏེ། དག་གི་མཐར་སྐྱིན་པ་ལ་སོགས་པ་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་
མེད་པར་དེ་ལྟར་འགྱུར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ལྟག་མའོ། ། ཡང་དག་ཀྱན་རྫོབ་ནམས་ཀྱི་སྐྱེས། ། མེད་
པར་ཡང་དག་ཁང་བ་ཡིན། ། སྟོང་ཏུ་འཛིག་པར་བྱེད་པ་ནི། ། མཁས་ལ་རུང་བ་མ་ཡིན་ནོ། །
ཞེས་བྱ་བའི་ཚུལ་གྱིས། གཙུག་ན་རིན་པོ་ཆེ་ལས་བཤད་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་སྟོང་པ་ཅིང་ཏུ་
སྐྱིན་པ་ལ་སོགས་པའི་འཁོར་དང་བཅས་པ་ལ་གོམས་པར་བྱ་བ་ཡིན་ནོ་སྟེ་མ་པའི་བསམ་པ་

དང་ལྷན་པས་ལན་གདབ་པའི་དོན་དུ་བཞེད་པ་ནི། ཆོ་དང་ལྷན་པ་ཤུ་རིའི་བྱ་དེ་དེ་བཞིན་ནོ་
ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ལོ། ། རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་དེ་མ་ཐག་དུ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་
མཐོང་བའི་ལམ་འདི་དང་ཕྱི་མའི་ཡོན་ཏན་དང་ལྷན་པ་བཞེད་པར་བྱ་བ་ཡིན་པས། ཆོ་དང་
ལྷན་པ་ཤུ་རིའི་བྱ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྦྱས་སོ། ། ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་ཞེས་བྱ་བ་
ནི། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་མཐོང་བའི་ལམ་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཆོག་གོ། ། དེ་ཡང་མདོར་
བསྟུན་འདིར་འཛིག་ཉེན་པའི་ཆོས་ཀྱི་མཆོག་གི་རྗེས་ཐོགས་ཉིད་ཀྱིས་མི་དམིགས་པའི་ཉིང་
ངེ་འཛིན་དང་ཤེས་རབ་མཚུངས་པར་ལྷན་པ་དང་བཅས་པ་ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱལོ། ། རབ་དུ་
དབྱེ་བ་ལ་ནི་དེ་བཞིན་དུ་སྟུག་བསྐྱེལ་ལ་ཆོས་ཤེས་པའི་བཟོད་པ་དང་། ཆོས་ཤེས་པ་དང་།
རྗེས་སྟེན་ཤེས་པའི་བཟོད་པ་དང་། རྗེས་སྟེན་ཤེས་པ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་ཀུན་འབྱུང་བ་དང་།
འགོག་པ་དང་ལམ་རྣམས་ལ་ཡང་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། དེ་ལྟར་སེམས་ཀྱི་སྐྱད་ཅིག་མ་བཅུ་དུག་ནི་
མཐོང་བའི་ལམ་མོ། ། སེམས་ཀྱི་སྐྱད་ཅིག་ཀྱང་ཤེས་བྱ་ལ་ཤེས་པ་སྟེ་བ་ཡོངས་སུ་རྗེས་ཤེས་པ་
ཡིན་པར་གཟུང་ངོ། ། ཁ་ཅིག་ན་རེ། དེ་ལ་སྐྱད་ཅིག་བཙོ་ལྟོ་ནི། མ་མཐོང་མཐོང་བྱིར་མཐོང་
བའི་ལམ། ། ཞེས་ཟེར་བ་དེ་ནི་མི་རིགས་ཏེ། ། འདི་ལྟར་སྦྱོར་བའི་ལམ་དུ་སྟུག་བསྐྱེལ་གྱི་
བདེན་པའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་ཆོས་ལ་སྤར་རྣམ་པར་དཔྱོད་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་སྟུག་
བསྐྱེལ་གྱི་བདེན་པ་ལ་སོ་སོ་རང་ཉིད་སྟུག་བསྐྱེལ་གྱི་བདེན་པ་མདོན་སུམ་དུ་ཉམས་སུ་ཁྱོང་
པའི་ཤེས་པ་ཟག་པ་མེད་པ་གང་གིས་སྟུག་བསྐྱེལ་མཐོང་བས་སྤང་པར་བྱ་བའི་ཉོན་མོངས་པ་
སྤྱང་བ་དེ་ནི་སྟུག་བསྐྱེལ་ལ་ཆོས་ཤེས་པའི་བཟོད་པ་ཞེས་བྱལོ། ། ཤེས་པ་གང་གིས་བཟོད་པའི་
རྗེས་ཐོགས་ལ་རྣམ་པར་གྲོལ་བ་མདོན་སུམ་དུ་བྱེད་པ་དེ་ནི་སྟུག་བསྐྱེལ་ལ་ཆོས་ཤེས་པ་ཞེས་
བྱལོ། ། སྟུག་བསྐྱེལ་ལ་ཆོས་ཤེས་པའི་རྗེས་ཐོགས་ལ་སྟུག་བསྐྱེལ་ལ་ཆོས་ཤེས་པའི་བཟོད་པ་
དང་། སྟུག་བསྐྱེལ་ལ་ཆོས་ཤེས་པ་ལ་འདི་ནི་འཕགས་པའི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་རྗེས་སུ་འགོ་བ་ཡིན་
ནོ་ཞེས་སོ་སོ་རང་གིས་མདོན་སུམ་དུ་ཉམས་སུ་ཁྱོང་བའི་ཤེས་པ་ཟག་པ་མེད་པ་གང་ཡིན་པ་
དེ་ནི་སྟུག་བསྐྱེལ་ལ་རྗེས་སྟེན་ཤེས་པའི་བཟོད་པ་ཞེས་བྱལོ། ། ཤེས་པ་གང་གིས་རྗེས་སྟེན་ཤེས་
པའི་བཟོད་པ་དེ་ངས་པར་འཛིན་པ་དེ་ནི་སྟུག་བསྐྱེལ་ལ་རྗེས་སྟེན་ཤེས་པ་ཞེས་བྱལོ། ། དེ་
བཞིན་དུ་བདེན་པ་ལྟག་མ་རྣམས་ལ་ཡང་བཟོད་པ་དང་ཤེས་པ་དག་ཅི་རིགས་པར་ཤེས་པར་

བྱ་སྟེ། སྐད་ཅིག་མ་བཅུ་དྲུག་པོ་འདི་ཉིད་ནི་མཐོང་བའི་ལམ་ཡིན་པར་རིགས་ཏེ། སྐད་ཅིག་མ་
བཅོ་ལྔ་ཉིད་ཡིན་ན་ནི་ལམ་ལ་རྗེས་སུ་ཤེས་པའི་བཟོད་པ་ངེས་པར་འཛིན་པར་མི་འགྱུར་རོ། །
མ་མཐོང་པ་མེད་པས་ཐ་མ་ལམ་རྗེས་སུ་ཤེས་པའི་སྐད་ཅིག་མ་ནི་མཐོང་བའི་ལམ་མ་ཡིན་ནོ་
ཞེ་ན། གཤམ་ཏེ་དེ་ལྟ་བུ་ཡིན་ན་སྟུག་བསུལ་ལ་སོགས་པའི་བདེན་པ་གསུམ་ལ་ཡང་སྟོན་མེད་
པའི་མཐོང་བ་མ་ཆང་བས་རྗེས་སུ་ཤེས་པའི་སྐད་ཅིག་མ་མཐོང་པའི་ལམ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་
སྐད་ཅིག་མ་བཅུ་གཉིས་ཁོ་ནར་འགྱུར་ན། དེ་ལྟར་ནི་ཁས་མ་སྤངས་པས་འདི་ནི་གྱི་ནུལ། དེ་
སྐད་དུ་ཡང་། བདེན་དང་བདེན་ལ་བཟོད་པ་དང་། ། ཤེས་པའི་སྐད་ཅིག་ནམ་བཞི་ཡིས། །
ལམ་ཤེས་ཉིད་ལ་མཐོང་བའི་ལམ། ། བན་ཡོན་བཅས་པ་འདི་བཤད་དོ། ། ཞེས་གསུངས་པ་
ཡིན་ནོ། ། དེ་ལ་ཆོས་ཤེས་པའི་བཟོད་པ་དང་། ཆོས་ཤེས་པས་ནི་གཟུང་བ་རྟོགས་ལ། རྗེས་སུ་
ཤེས་པའི་བཟོད་པ་དང་རྗེས་སུ་ཤེས་པས་ནི་འཛིན་པ་རྟོགས་པ་ཡིན་ནོ། ། བཟོད་པ་དང་ཤེས་
པ་ཐམས་ཅད་ལ་རྣལ་འབྱོར་པ་མཆན་མ་མེད་པའི་མཆན་མས་གནས་པར་རིག་པར་བྱའོ། །
ཁ་ཅིག་ན་རེ་རྒྱ་མཆང་བ་མེད་པར་སྤང་མི་རུས་པའི་ཕྱིར་སྟུག་བསུལ་མཐོང་བས་སྤང་བར་བྱ་
བའི་དུས་སུ་ཀུན་འབྱུང་སྟོང་ངོ་། ། དེ་ཉིད་ཀྱིས་ན་འགོག་པ་མངོན་དུ་བྱེད་དོ། ། དེ་ཡང་
གཞན་དུ་མི་འཐད་པས་ལམ་བསྐྱོམས་སོ། ། ཀུན་འབྱུང་ལ་སོགས་པ་ལ་ཡང་དེ་བཞིན་ཏེ། དེ་
ལྟར་འབྲས་བུའི་མངོན་པར་རྟོགས་པ་ལ་སྟོན་ནས་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་མཐོང་བའི་ལམ་ལ་
མངོན་པར་རྟོགས་པ་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་ཡིན་ནོ། ། བདེན་པ་རེ་རེ་ལ་ཡང་ཕྱིན་ཅི་ལོག་པ་
ནམ་པར་བསལ་པས་སོ་སོར་རྟོག་པའི་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་ལམ་སྐད་ཅིག་མ་བཅུ་དྲུག་ཁོ་
ནས་མངོན་པར་ཤེས་པར་བྱེད་པས་དེས་ན་ཞུགས་པ་ལ་སོགས་པའི་ནམ་པར་གཞག་པ་
ལེགས་པར་གནས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་རོ། ། གཞན་དག་ལ་འཇིག་ཆོགས་ལ་སོགས་པའི་ལྟ་
བའི་ཆོགས་དང་འདོད་ཆགས་ལ་སོགས་པའི་ཉོན་མོངས་པའི་ཆོགས་ནི་དངོས་པོ་རྣམས་ཡང་
དག་པར་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིན་ཅི་ལོག་གིས་ཀུན་ནས་སྤང་བ་ཡིན་ལ། གྲོལ་བ་ནི་དམིགས་སུ་
མེད་པར་མཐོང་བ་ལས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དེའི་ཡོངས་སུ་སྦྱོར་བར་གྱུར་པ་ཉིད་ཀྱིས་སྒྲོམ་པ་ལྟག་
མ་རྣམས་དེའི་དོན་དུ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ངི་སྐད་དུ་བཤད་པའི་ཚུལ་དུ་ཆོས་ཐམས་ཅད་དངོས་པོ་
མེད་པའམ་སྟོང་པ་ཞེས་སྒྲོམ་པར་བྱེད་པ་རྣམས་ཀྱི་སྒྲོམ་པ་ཡོངས་སུ་རྟོགས་པ་ན། དོན་གྱི་

ནག་གི་ངོ་བོ་གཅིག་ བདག་ཉིད་མངོན་སུ་མ་ཡིན་པ་ལ། ། ཚད་མ་ནམས་ཀྱིས་བརྟག་བྱ་
གང་། ། མ་མཐོང་ཆ་གཞན་ཅི་ཞིག་ཡོད། ། ཅེས་བྱ་བའི་ཚུལ་གྱིས་ནམ་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རང་
གི་ངོ་བོ་རྟོགས་པར་བྱེད་པའི་ཤེས་པ་ཟག་པ་མེད་པ་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཡུལ་ཅན་སྟེ་པར་
འཇུག་རོ། ། དེ་བས་ན་སོ་སོར་རྟོག་པའི་མངོན་པར་རྟོག་པ་ལས་མཐོང་པའི་ལམ་གྱི་མངོན་
པར་རྟོགས་པ་ནི་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་རོ། ། དེ་ལྟར་ནི་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་ཁོ་
ན་ལ་ནམ་པ་ཐམས་ཅད་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་ནམ་པ་གཞན་དག་གིས་མཐོང་པའི་ལམ་ལ་སྒྲུལ་པ་
གཞན་པ་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར་ཁྱེད་ཀྱིས་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པའི་གནས་སྐབས་སུ་ངེ་ལྟར་འཇུག་
ཞེས་ངེས་པར་འབྱུང་བའི་ལམ་ལེགས་པའི་རྗེས་སུ་འབྲང་བ་ནམས་འདོད་དོ། ། གཟུགས་ཆོས་
མཐུན་པ་མཐོང་བ་ལས། ། ཉ་ཕྱིས་ལས་དབུལ་ནམ་པ་ལྟར། ། གལ་ཏེ་འཁྲུལ་པའི་རྩ་མཆན་
ཕྱིར། ། ཡོན་ཏན་གཞན་སྒྱུར་མི་བྱེད་ན། ། དེ་ལྟར་ཐུག་པ་ཞིག་ན། གང་གི་ཆེ་འཁྲུལ་པའི་རྩ་
མཆན་འགའ་ཞིག་ལས་སྒྲོ་བརྟགས་པའི་ནམ་པ་གཞན་དག་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་
ལས་བྱུང་བའི་ཉོན་མོངས་པ་དང་བཅས་པ་བྱུངས་ནས་དབྱུང་པའི་ཕྱིར་ནམ་པ་གཞན་དག་
གིས་སྒྲུལ་པ་གཞན་ཡང་ཡོད་པས་བརྒྱད་པ་ལ་སོགས་པའི་གནས་སྐབས་ལེགས་པར་གནས་
པ་ཡིན་ནོ། ། དགོངས་པ་འདི་ཉིད་ཀྱིས་ན་རིགས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་མཐོང་བའི་ལམ་གྱི་མངོན་
པར་རྟོགས་པ་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་ཡིན་ཡང་མངོན་པར་རྟོགས་པ་སྐད་ཅིག་མ་བཅུ་དྲུག་ཉིད་
དུ་བཤད་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་བས་ན་ནམ་པར་ཤེས་པས་རང་གི་ངོ་བོའི་ནམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་
བབྱུང་བ་ཉིད་ཡིན་ན་ཡང་། ཆ་གང་ལ་གོམས་པ་གསལ་པར་ཐུག་པ་ལ་སོགས་པས་སྒྲོ་
བརྟགས་པའི་ནམ་པ་ངེས་པར་སེལ་རྒྱས་པ་དེ་ཉིད་ལ་དེའི་གོགས་སུ་ཐུག་པའི་སྒྲིབ་པ་སེལ་
པས་དེ་ཚད་མ་ཡིན་གྱི། གཞན་དུ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། སྐད་ཅིག་མ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་དང་འབྲེལ། །
དེ་ལྟར་ན་འཕགས་པ་ནམས་སོ་སོའི་སྟེ་བོ་ནམས་ལས་བྱུང་པར་ཅི་ཞིག་ཡོད་ཅེས་ཀྱང་བརྗོད་
པར་མི་བྱ་སྟེ། ནམ་པ་ཅམ་ཞིག་བསལ་བས། དེ་དག་གི་ཤེས་པ་འཁྲུལ་པའི་རྩ་མཆན་དང་བྲལ་
པར་འཇུག་པ་དེ་ཅམ་གྱིས་དེ་དག་བྱུང་པར་དུ་འཕགས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཤིན་དུ་སྒྲོས་པས་ཆོག་
གོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི། གང་གིས་བསྟན་པ་ལས་རྟོགས་པར་བྱ་ཞིང་བསྒྲུལ་པར་བྱ་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་
ཆོག་གོ། ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་བྱིན་གྱིས་བསྐྱབས་ཉིད་ཀྱིས་ཞར་ལ་འོངས་པའི་ཆོག་གི་

དོན་ངེས་པར་བརྟགས་པ་ལ་སོགས་པའི་སྒོ་ནས་འགའ་ཞིག་ཀྱང་ལ་ལར་སྟོན་པ་ཡོད་མོད་ཀྱི།
འོན་ཀྱང་གཙོ་ཆེར་བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱིས་ཤེས་རབ་ཀྱི་ས་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་སྟོན་པར་འཕགས་
པ་རབ་འབྱོར་ཁོ་ན་བྱིན་ཀྱིས་བསྐྱབས་པ་ཡིན་ནོ་སྟམ་པའི་བསམ་པ་དང་ལྷན་པས། ཀློག་ཀ་
བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟོས་སོ། ། ལེའུ་ལས་
ཞེས་བྱ་བ་ནི་རབ་འབྱོར་ཀྱིས་བསྟན་པ་ལས་སོ། ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་བྱིན་ཀྱིས་བསྐྱབས་
ཉིད་ཡིན་པ་བརྗོད་པ་ཉིད་ཀྱིས་འཕགས་པ་ཤུ་རིའི་བྱ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟོས་སོ། །
གཞན་དུ་ན་འཕགས་པ་རབ་འབྱོར་ཀྱིས་རྟུས་པ་སྟེ་མ་བཞིན་དུ་མ་མཐོང་བས་སྒྲས་པ་ནི། ཀློག་
ཤི་ཀ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་འོ། ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལ་གྲུས་བ་སྦྱིད་པ་དང་བདག་ཉིད་ང་
རྒྱལ་མེད་པ་གསལ་པར་བྱ་བའི་བྱིར། ཀློག་ཀ་གང་འདི་སྐད་དུ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྒྲས་
པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ནི་རྣམ་པར་བཤད་པས་མཐོང་བའི་ལམ་བསྟན་པར་བྱ་བའི་བྱིར། ཀློག་ཀ་
གང་ཡང་འདི་སྐད་དུ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྒྲས་ཏེ། ཤེས་རབ་ས་རོལ་ཏུ་བྱིན་གཉིས་མེད། །
ཡེ་ཤེས་དེ་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས། ། ཞེས་བཤད་པས་འདིར་ཤེས་རབ་ཀྱི་ས་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ནི་
དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་འོ། ། ཉེན་ཅིང་འབྲེལ་འབྲུང་གང་ཡིན་པ། ། དེ་ཉིད་ཁྱོད་ནི་སྟོང་པར་
བཞེད། ། ཅས་བྱ་བའི་རྒྱལ་ཀྱིས་ན་གཟུགས་པ་ལ་སོགས་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་ནི་གཟུགས་ལ་
སོགས་པའི་སྒྲས་བཤད་དོ། ། ཉེན་དུ་ཐུར་པ་ཡིན་ཡང་བརྗོད་པར་འདོད་པའི་གཞན་དབང་
གིས་ལྟ་བར་ཐུར་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་བས་ན་དོན་ནི་འདི་ཡིན་ཏེ། ཉེན་དུ་ཐུར་པའི་གཟུགས་ལ་
སོགས་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་བརྟེན་པའི་ངོ་བོར་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་བཙལ་བར་མི་བྱ་ཞིང་
གཞན་དག་དུ་ཡང་མ་ཡིན་ནོ། ། འདི་ནི་ཉེ་བར་མཆོན་པ་ཙམ་ཡིན་པའི་བྱིར་འདི་ལྟར་ཡང་
ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལ་གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་མ་ཡིན་ལ་
གཞན་དུ་ཡང་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་སོ། ། འདི་ནི་སྟོང་ཕྱག་ཉི་ཤུ་ལྟ་བུ་པ་ལས་གསལ་བ་ཁོ་ནར་
གསུངས་ཏེ། ཀློག་ཀ་གཟུགས་དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་མི་དམིགས་སོ། ། དེ་
བཞིན་གཤེགས་པ་ལ་ཡང་གཟུགས་ཀྱི་དེ་བཞིན་ཉིད་མི་དམིགས་སོ། ། གཟུགས་ཀྱི་དེ་བཞིན་
ཉིད་ལས་གཞན་ན་ཡང་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་མི་དམིགས་སོ། ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལས་
གཞན་ན་ཡང་གཟུགས་ཀྱི་དེ་བཞིན་ཉིད་མི་དམིགས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་འོ། ། དེ་གཉིས་

ལས་མ་གཏོགས་པའི་ཆོས་གཞན་མེད་པས་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་དང་གཞན་དུ་ཡང་ཤེས་
རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་ཇི་ལྟར་བཅལ་བར་མི་བྱ་སྟམ་པའི་དོགས་པ་དེ་ཅིའི་བྱིར་ཞེན་ཞེས་
བྱ་བས་བསུ་ནས་བཟོད་པ་ནི། ཀློག་ཀ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། ། འདིར་དག་གི་དོན་ནི་འདི་
ཡིན་ཏེ། གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ཡང་དག་པ་ཉིད་དུ་རྟེན་དུ་ཐུར་པ་ནི་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་
བྱིན་པ་རྣམས་པར་དག་པ་མ་ཡིན་ཏེ། བྱིན་ཅི་ལོག་ཡིན་པའི་བྱིར་རོ། ། དེ་པས་ན་གཟུགས་ལ་
སོགས་པ་རྣམ་པར་དག་པའི་རྟེན་གྱི་བདག་ཉིད་ཅན་ནི་ཤིན་དུ་རྣམ་པར་དག་པའི་ཤེས་རབ་
ཀྱི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པའི་རྒྱ་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པ་མ་ཡིན་པའི་བྱིར་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་
ལས་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་བཅལ་བར་མི་བྱ་ཞིང་། དེ་ལས་ལྡོག་པའི་ཆོས་གཞན་དེ་
ཁོ་ན་ལྟར་བྱིན་ཅི་ལོག་ཡིན་པའི་བྱིར་གཞན་དུ་ཡང་མ་ཡིན་གྱི། འོན་ཀྱང་གཟུགས་ལ་སོགས་
པ་རྣམས་དོན་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་མ་ཡིན་པར་ཁོང་དུ་རྒྱུད་པ་ཉིད་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། །
དེ་པས་ན་འདི་སྐད་དུ་གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་དང་སངས་རྒྱས་དག་དོན་དམ་
པར་རང་བཞིན་ན་གཅིག་པ་ཉིད་ཀྱིས་རྟེན་དང་བརྟེན་པའི་དངོས་པོར་མེད་པ་དེའི་བྱིར་དེ་
དག་པན་ཚུན་རྣམ་གྲངས་ཀྱི་གནས་པར་རྗེས་སུ་མ་རྟོགས་སོ་ཞེས། དེ་ལྟར་ཆོས་ཐམས་ཅད་
ལ་དམིགས་པ་ན་སྤྱག་བསྐལ་ལ་ཆོས་ཤེས་པའི་བཟོད་པ་སྦྱེ་བར་འགྱུར་རོ་ཞེས་བཟོད་པ་ཡིན་
ནོ། ། རྣམ་པ་གཅིག་ཐོས་པས་མགོ་སྦྱོས་པས་གོ་བ་ཡིན་པའི་བྱིར་སྤྱག་བསྐལ་ལ་ཆོས་ཤེས་པ་
ལ་སོགས་བ་སྐད་ཅིག་མ་བཞིའི་རྣམ་པ་བསྟན་པའི་བྱིར་བཟོད་པ་ནི། འཕགས་པ་རབ་འབྱོར་
འདི་ལྟ་སྟེ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། ། ཡང་དག་པར་བསྟན་པས་རྗེས་སུ་འདོད་པའི་དོན་དུ་
སྦྱས་པ་ནི། དེ་དེ་བཞིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། ། དེ་དང་དེ་མིན་རང་བཞིན་ཅན། ། དེ་
དེ་མིན་དངོས་རྒྱུ་ལས་སྦྱེས། ། ཞེས་བྱ་བའི་རིགས་པས་གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་རྒྱ་གང་ཡིན་པ་
ཆེན་པོ་ཉིད་ལ་སོགས་པར་མི་འཐད་ན་དམིགས་པ་དེ་ལས་སྦྱེས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་
བྱིན་པ་གང་ཡིན་པ་ཆེན་པོ་ཉིད་ལ་སོགས་པར་ཇི་ལྟར་འགྱུར་སྟམ་པའི་དོགས་པ་དེ་ཅིའི་བྱིར་
ཞེན་ཞེས་བྱ་བས་བསུ་ནས་སྦྱས་པ་ནི། ཀློག་ཀ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། ། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དུ་ན་
སྦྱེ་བ་དང་གནས་པ་དང་འཇིག་པ་མེད་པའི་བྱིར་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ནི་ཆེན་པོ་ཉིད་དོ། །
རྣམ་པར་འགྱུར་པའི་མཆོན་ཉིད་ཅན་གྱི་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་མེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་ན་ཡོངས་སུ་

གཙོད་པར་བྱེད་པའི་ཚད་མས་དམིགས་སུ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཚད་མ་མེད་པ་ཉིད་དོ། ། གཞུགས་
ཅན་ནམ་ལ་ནི་རྩལ་ཕྱར་བ་ཀྱི་བར་ཀྱི་དབྱིབས་ཚད་ཡིན་ལ་གཞུགས་ཅན་མ་ཡིན་པ་ལ་ནི་
མཚན་ཉིད་ཚད་ཡིན་ནོ། ། གཞུགས་ལ་སོགས་པ་ནམས་ཀྱི་དེ་ནམ་མཁའ་ལྟར་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་
པ་ཉིད་ཀྱིས་ན་དམིགས་པའི་ཕྱིར་ཚད་མེད་པ་ཉིད་དོ། ། སྐྱུ་མ་དང་འབྲ་བ་ཉིད་ཀྱིས་ན་
གཞུགས་ལ་སོགས་པ་སྡོན་གྱི་མཐའ་དང་བྱི་མའི་མཐའ་མེད་པའི་ཕྱིར་མཐའ་ཡས་པ་ཉིད་དོ། །
རྒྱ་ཆེ་བ་ཉིད་ཀྱིས་འབྲས་བུ་ཆེ་བ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་བསྟན་ནས། དེ་ལ་ཡང་མངོན་པར་ཞེན་བ་
བསྟན་པ་ནི་འཆིང་བ་ཡིན་པས་ཀློག་གི་ཀ་དེ་བཞིན་དུ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྤྱོད་ཏེ། མངོན་
པར་ཆགས་པར་མི་བྱེད་དོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཀུན་ལ་སྤྱར་བར་བྱའོ། ། དེ་ལས་ཅིར་འགྱུར་ཞེ་ན། ཀློག་
གི་ཀ་དེ་ལྟ་བུ་ན་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་སོ། ། འདི་སྐད་དུ་གཞུགས་ལ་སོགས་པ་
ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ཡིན་པས་ཆེན་པོ་ཉིད་དང་དེ་བཞིན་དུ་དེ་ནམས་ཚད་མ་མེད་
པ་ཉིད་དང་། སྐྱུ་མ་བཞིན་དུ་ནམ་མཁའ་ཚད་ལྟར་མེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་ན་དེ་ནམས་མེད་པ་ཉིད་
དང་། གཞུགས་ལ་སོགས་པ་ལ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཉག་པ་དང་ཚད་པའི་མཐའ་གཉིས་
ལ་སོགས་པ་མེད་པས་མཐའ་ལས་འདས་པ་ཉིད་དོ་ཞེས་དེ་ལྟར་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་དམིགས་
པ་ན། གོ་རིམས་བཞིན་དུ་སྤྱད་བསྡུ་ལ་ཆོས་སུ་ཤེས་པའི་བཟོད་པ་དང་། ཀུན་འབྱུང་ལ་ཆོས་
སུ་ཤེས་པ་དང་ཀུན་འབྱུང་ལ་ཆོས་ཤེས་པའི་བཟོད་བ་སྐྱེ་བར་འགྱུར་རོ་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན་
ནོ། ། མཐའ་ཡས་པའི་དོན་ཁོ་ན་ཀུན་འབྱུང་གི་ནམ་པ་བཞི་དགག་པའི་སྒོ་ནས་བསྟན་པ་ནི།
ཀློག་གི་དམིགས་པ་མཐའ་ཡས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ཡིན་ནོ། ། མདོར་བསྟན་པའི་
ངག་འདི་ཉིད་ནམ་པར་དགོལ་བའི་དོན་དུ་བརྗོད་པ་ནི། ཀློག་གི་ལྟར་ན་ཞེས་བྱ་བ་ལ་
སོགས་པའོ། ། ཐོག་མ་ནི་སྡོན་གྱི་མཐའ་སྟེ་རྒྱའོ། ། དབུས་ནི་ཡོད་པའི་དུས་སུའོ། ། ཐ་མ་ནི་བྱི་
མའི་མཐའ་སྟེ་འཛིག་པའོ། ། དེ་པས་ན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཐོག་མའི་མཐའ་ལ་སོགས་པ་མེད་པའི་
ཕྱིར་རོ། ། ཉེ་བར་བསྐྱབ་བ་ནི་ཀློག་གི་ནམ་གངས་འདིས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྤྱོད་ཏེ། ནམ་
གངས་ནི་བསྟན་པའོ། ། དེ་ལྟར་དང་པོའི་དམིགས་པ་མཐའ་ཡས་པ་ཉིད་ཀྱིས་རྒྱུད་ནམ་པ་
བཀག་ནས་ཀུན་འབྱུང་བའི་ནམ་པ་དགག་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དམིགས་པ་མཐའ་ཡས་པ་ཉིད་
བརྗོད་པར་བྱ་བའི་དོན་དུ་ཀློག་གི་གཞན་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྤྱོད་ཏེ། སྡོན་གྱི་མཐའ་

དང་ཕྱི་མའི་མཐའ་དང་བྲལ་བ་ཉིད་ཀྱིས་མཐའ་ཡས་པའོ། ། ཡོད་པའི་དུས་ནི་མཐའ་གཉིས་སུ་
གྱུར་པས་ཀྱན་ནས་ཡོངས་སུ་བཅད་པའི་ཕྱིར་སྤར་བྱུག་པ་ཡིན་ལ། དེ་མེད་པ་ནི་སྤྲུལ་མེད་
པའོ། ། དེ་ཉིད་བཟོད་པ་ནི་དེ་རྣམས་ཀྱི་ཐོག་པའམ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། ། འབྲས་བུ་གང་
ཞིག་གང་གི་ལྷོག་པ་དང་རྗེས་སུ་འགོ་བའི་རྗེས་སུ་བྱེད་པ་དེ་དེའི་རྒྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་སྤོན་གྱི་
མཐའ་མཐོང་ལ། རྟེན་ཅིག་མ་ཐམ་མཐོང་བ་རྣམས་ཀྱིས་ངེས་པའི་ཕྱིར་ཕྱི་མའི་མཐའ་ཡང་
མཐོང་ཞིང་། ཡོད་པ་ཉིད་དུ་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱིས་ན་དབུས་སུ་ནི་ཤིན་ཏུ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནམ།
ཐོག་མ་དང་དབུས་དང་ཐམ་དེ་ཅི་ལྟར་མི་དམིགས་སྟུང་པའི་དོགས་པ་དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན་ཞེས་
བྱ་བས་བསུ་ནས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རིག་པས་རྣམ་པ་དང་བཅས་པ་དང་རྣམ་པ་མེད་ཞེས་བྱ་བ་ནི་
རིག་པས་རྣམ་པ་དང་བཅས་པ་དང་རྣམ་པ་མེད་པའི་ཤེས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ལྟག་མའོ། ། རྣམ་
གངས་འདིས་ཀྱང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྤར་གྱི་རྣམ་གངས་འབའ་ཞིག་ཏུ་མ་ཟད་གྱི་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་
ཆིག་གོ། ། དེ་ལྟར་དམིགས་པ་མཐའ་ཡས་པ་རྣམ་པ་གཉིས་བསྟན་ནས། སེམས་ཅན་མཐའ་
ཡས་པ་བཟོད་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར། སེམས་ཅན་མཐའ་ཡས་སྤྲུལ་མེད་དོ་ཞེས་བྱ་བ་སྤྲུལ་སོ། ། སྤར་མ་
བཞིན་དུ་དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན་ཞེས་དོགས་པ་བསུ་ནས་སྤྲུལ་པ་ནི། སེམས་ཅན་ཞེས་བྱ་བ་ལ་
སོགས་པའོ། ། འདིར་ཡང་སྤར་མ་བཞིན་དུ་ཁོང་ནས་དབྱུང་ངོ་། ། སེམས་ཅན་མཐའ་ཡས་པ་
དང་པོས་ནི་རབ་ཏུ་སྦྱེ་བའི་རྣམ་པ་བཀག་པས་བྱས་པ་ཡིན་ནོ། ། ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་
བསགས་པའི་དངོས་བོ་ལ་མངོན་པར་ཞེན་པས་ངི་རྟེན་དུ་བཤད་པའི་སེམས་ཅན་མཐའ་ཡས་
པ་ཉིད་མ་རྟོགས་པ་རྣམས་ལ་སེམས་ཅན་མཐའ་ཡས་པ་གཉིས་པ་བསྟན་པའི་ཕྱིར་སྤྲུལ་པ་ནི།
འཕགས་པ་རབ་འབྱོར་ཅི་ལྟར་ན་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྤྲུལ་པའོ། ། ཅི་ལྟར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་
སྤོང་བ་སྟེ་སྤོན་གྱི་མཐའ་ལ་སོགས་པ་མེད་པས། སེམས་ཅན་མཐའ་ཡས་པས་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་
རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་མཐའ་ཡས་པ་མ་ཡིན་ནོ། ། འོ་ན་ཅི་ཞེ་ན། གངས་ལ་སོགས་པ་དང་འབྲེལ་བའི་
ཕྱིར་ཞེས་འདོད་དོ། ། བསམ་པ་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱིས་སྤྲུལ་པ་ནི། ཀློག་ཀྱི་བགྲང་བ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་
སོགས་པའོ། ། བགྲང་བ་དང་མི་ལྡན་པའམ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གཅིག་ལ་སོགས་པའི་བགྲང་བ་དེ་
དང་ལྟན་ཅིག་མི་ལྡན་པ་འབྲེལ་བའི་མ་ཡིན་པས་ན་བགྲང་བ་དང་མི་ལྡན་པ་ཞེས་ཡི་གེ་ཨ་
ཁོང་ནས་གདོན་ཏེ། གངས་ལས་འདས་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཆིག་གོ། ། བགྲང་བ་མང་

པོས་ཞེས་བྱ་བ་ནི། དེ་ལྟར་ཆོག་དྲུག་ཅུར་བྱིན་པའི་གྲངས་ལ་གྲངས་མེད་བ་ཞེས་བྱ་བ་དེ་
བཞིན་དུ་མཐའ་མེད་པའི་གྲངས་དང་ལྡན་པས་གྲངས་མང་པོས་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་རྟོ། ། གལ་ཏེ་
དེ་དང་འཆོམ་པའི་རྣམ་པ་གཉིས་ཀྱིས་ཀྱང་སེམས་ཅན་མཐའ་ཡས་པ་ཉིད་དུ་མ་གྱུར་ན། འོན་
རྣམ་པ་གང་གིས་འགྱུར་ཞེས་སྒྲས་པ་ནི། འཕགས་པ་རབ་འབྱོར་འོན་ཅི་ལྟར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་
སོགས་པའོ། ། དེའི་ཆོག་གིས་བསྟན་པར་བྱ་བའི་བྱིར་སྒྲས་པ་ནི། ཀློག་ཀ་འདི་ཅི་སྟུང་དུ་
སེམས། ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། ། དེ་བཞིན་གསལ་བའི་བྱིན་གྱིས་རྒྱབས་ཀྱིས་ཆོས་ཀྱི་དེ་
ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་རང་གི་ངོ་བོ་ཤེས་པས་སྒྲས་པ་ནི། འཕགས་པ་རབ་འབྱོར་འདི་ལྟ་སྟེ་ཞེས་བྱ་བ་
ལ་སོགས་པའོ། ། ཆོས་ནི་རང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་འཛིན་པ་ཡིན་པའི་བྱིར་སེམས་ཅན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་
རང་གི་ངོ་བོ་འཛིན་པའི་ཆོས་ཀྱི་ཆོག་སྒྲ་དགས་ནི་མ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དུ་ན་རྒྱ་དང་
ལྡན་པའི་ཆོས་ནི་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པའི་བྱིར་རོ། ། ཡུལ་མེད་པ་ལ་དགག་པ་མེད་པའི་བྱིར་ཆོས་
མ་ཡིན་པའི་ཆོག་སྒྲ་དགས་ཀྱང་མ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ལྟར་ན་སེམས་ཅན་ཞེས་བྱ་བར་ཅི་ལྟར་ཐ་
སྟོང་གསལ་ཤིང་། མིང་དུ་བཏགས་པ་འདི་ནི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྒྲས་སོ། ། རྒྱ་དང་ཀུན་
འབྱུང་བ་དང་རབ་དུ་སྒྲེ་བ་དང་རྒྱེན་གྱི་རྣམ་པ་བཀག་པ་ནི་སྟོ་བྱུར་དུ་བྱུང་བ་ལ་སོགས་པའི་
ཆོག་བཞི་ཡིན་ནོ། ། བཏགས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྟོ་བཏགས་པ་སྟེ་ཀུན་རྫོབ་དུ་ཅམ་ཞེས་བྱ་བའི་
དོན་རྟོ། ། དེ་ལྟར་རྒྱ་ལ་སོགས་པ་བཀག་ན་བརྒྱལ་རྒྱ་མེད་པ་ཅན་གྱི་སེམས་ཅན་ཡོད་པ་ཉིད་
དུ་གོ་བར་འགྱུར་པས་འདི་བའི་བྱིར་སྒྲས་པ་ནི། ཀློག་ཀ་འདི་ཅི་སྟུང་དུ་སེམས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་
སོགས་པའོ། ། རྒྱ་མེད་གཞན་ལ་མི་སྟོས་བྱིར་། ཏག་དུ་ཡོད་པའི་མེད་པར་འགྱུར། ། དངོས་པ་
རྣམས་ནི་རེས་འགའ་ཞིག ། འབྱུང་བ་སྟོས་པ་ལས་ཡིན་ནོ། ། ཞེས་བྱ་བའི་རིགས་པས་མི་ཏག་
པའི་དངོས་པོར་ཡོད་པར་སྒྲུང་བས། འཕགས་པ་རབ་འབྱོར་དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་སྒྲས་
སོ། ། ད་ནི་དེའི་ཆོག་མཐའ་ཡས་བཞིད་ཀྱི་དོན་ལ་སྦྱོར་བའི་བྱིར་སྒྲས་པ་ནི་ཀློག་ཀ་གང་ལ་
ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། ། ཀུན་རྫོབ་ཅམ་གང་ལ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་སེམས་ཅན་འགའ་ཡང་
བསྟན་པ་མ་བྱས་པ་དེ་ལ་སེམས་ཅན་མཐའ་ཡས་འདས་པ་དང་གྲངས་མེད་པ་ལ་སོགས་པ་
འབྲེལ་བ་ཅི་ཞིག་ཡོད་དེ། བགྲང་པར་བྱ་བ་ཉིད་འགའ་ཡང་མེད་པའི་བྱིར་རོ་ཞེས་འདོད་པ་
ཡིན་ནོ། ། དེ་ཉིད་བསྟན་པར་བྱ་བའི་བྱིར་། ཀློག་ཀ་གལ་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་ཏེ།

ཡང་ཞེས་བྱ་བའི་སྒྲ་ནི་དུས་ཉུང་བྱ་བ་ཅིག་འབའ་ཞིག་དུ་མ་བྱ་བ་ཀྱི་བསྐྱལ་བ་རྟེན་དུ་ཡང་
དོ། ། མཐའ་ལས་འདས་པ་ནམས་པར་རིག་པར་བྱེད་པའི་དབྱངས་དང་ཞེས་བྱ་བ་ནི། སེམས་
ཅན་གྱི་ཁམས་མཐའ་ཡས་པ་གོ་པར་མཛད་པའི་སྒྲས་སོ། ། གསུང་དབྱངས་བཅས་ཞེས་བྱ་
བ་ནི་དུས་རིང་པོར་རྗེས་སུ་འབྲེལ་བས་སོ། ། ཆོག་འདི་གཉིས་ནི་དབྱངས་ཞེས་བྱ་བའི་བྱང་
པར་ཡིན་ནོ། ། དབྱངས་ཀྱང་རྒྱ་ལ་སོགས་པའི་བྱ་བ་ཡིན་པར་གཟུང་དོ། ། དེ་ལ་ཞེས་བྱ་བ་
ནི་ཀུན་རྫོབ་ཅམ་ལའམ། ཡང་ན་ཡོན་དུ་བྱེད་ཀྱང་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཆོག་གོ། ། བརྗོད་པར་
འདོད་པའི་གཞན་དབང་གྱིར། ། སྒྲ་ནམས་གང་ནའང་ཡོད་ཡིན་མེད་མ་ཡིན། ། དེ་ཡོད་པས་
ནི་དོན་གྲུབ་ན། ། སེམས་ཅན་གྱིས་ནི་སེམས་ཅན་འགྲུབ། ། ཅེས་བྱ་བའི་བསམ་པ་དང་ལྟན་
པས་འཕགས་པ་རབ་འབྱུང་དེ་ནི་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་སྒྲས་སོ། ། སྒྲ་དངོས་པོ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་
དུ་སྒྱུར་བའི་བརྗོད་པར་འདོད་པའི་གཞན་དབང་ཉིད་མ་གྲུབ་པས་ན་ཇི་ལྟར་ན་དེ་ལྟར་མ་
ཡིན་སྟམ་པའི་དོགས་པ་དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན་ཞེས་བྱ་བས་བསུ་ནས་སྒྲས་པ་ནི། སེམས་ཅན་ཐོག་
མ་ནས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། ། ཐོག་མ་ཁོ་ན་རྒྱ་དང་འབྲེལ་བ་ལ་སོགས་པའི་ཉེས་པས་མ་
གོས་པའི་ཐོག་མ་ནས་དག་པའོ། ། རྒྱ་མེད་པ་ཅན་གྱི་རང་གི་ངོ་བོ་འདྲིན་པའི་ཉེས་པ་དང་
བྲལ་བའི་ཕྱིར་ཐོག་མ་ནས་ཡོངས་སུ་དག་པའོ། ། འདི་རྒྱ་དུ་གང་གིས་བརྗོད་པར་འདོད་
པའི་གཞན་དབང་ཉིད་མ་གྲུབ་པར་འགྱུར་པ། རྒྱ་དང་བཅས་པ་དང་རྒྱ་མེད་པ་སེམས་ཅན་
མེད་པ་ཉིད་ཡིན་ན། སྒྲ་དངོས་པོ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་སྒྱུར་བ་ཞེས་བྱ་བ་ཅི་ལྟར་ཡིན་ནོ་ཞེས་
བརྗོད་པ་ཡིན་ནོ། ། གཞན་དག་ནི་གཞན་དུ་འཆད་དེ། ཐ་སྙད་ཀྱི་དོན་དུ་བརྟན་བྱས་པ་ཡིན་
ལ་ཞེ་ན་པས་ནི་མ་ཡིན་ནོ། ། ཐ་སྙད་ཀྱང་སྒྱིའི་མཆན་ཉིད་ནི་དངོས་པོ་མེད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་
རང་གི་མཆན་ཉིད་དུ་ཞེ་ན་པ་ལས་ཡིན་ནོ། ། དེ་པས་ན་རང་གི་མཆན་ཉིད་གང་ལ་བརྟན་
བྱས་པ་དེས་ནི་ཐ་སྙད་དུ་བྱེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ནི་དེའི་ཆེ་ཉེ་བར་རྗེས་སུ་སྒྱུར་པ་འགོ་བ་མེད་
པའི་ཕྱིར་རོ། ། དེས་ན་སྒྲས་བརྗོད་པར་བྱ་བའི་རྟོག་པའི་དྲི་མས་མ་གོས་པའི་ངོ་བོ་ཡིན་པས་
ན་ཐོག་མ་ནས་དག་པ་ཉིད་དོ། ། གང་གིས་ཐ་སྙད་དུ་བྱས་པ་དེ་ལ་ཡང་བརྟན་བྱས་པ་མ་ཡིན་ཏེ།
དེ་ནི་སྒྲར་མ་མཐོང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། ། དེས་ན་དེ་བཞིན་དུ་ཉེས་པས་མགོས་པ་ཉིད་ཀྱིས་
ན་ཐོག་མ་ནས་ཡོངས་སུ་དག་པ་ཉིད་དོ། ། དེའི་ཕྱིར་ཐ་སྙད་ཀྱི་དོན་དུ་དངོས་པོ་ཇི་ལྟ་བར་

སྒྲིའི་སྒྲིའི་བ་མི་སྒྲིའི་ཕྱིར་སྒྲིའི་བར་འདོད་པའི་གཞན་དབང་ཉིད་མ་གྲུབ་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་
ཟེར་རོ། ། གཞན་དག་ནི་དེ་ལྟར་ན་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཏུ་བཞིན་ཕྱིན་པ་ཉིད་བཀག་པ་ཡིན་གྱི་
དངོས་པོའི་རང་གི་ངོ་བོ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། ། དེའི་ཕྱིར་བཞིན་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་བབྱང་བ་ལ་སོགས་
པ་དང་མི་ལྟན་པས་སེམས་ཅན་མཐའ་ལས་འདས་པར་བསྟན་པ་ཞེས་བྱ་བར་འགྱུར་རོ། ། བརྒྱ་
ཕྱིན་གྱི་བསམ་པ་ཉིད་དེ་ལྟར་བཤད་དོ་བཞིན་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་བསམས་སོ། ། རྣམ་གྲངས་
འདིས་ཀྱང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྤར་བཤད་པའི་སེམས་ཅན་མཐའ་ལས་འདས་པ་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པ་
འབའ་ཞིག་ཏུ་མ་བྱེད་གྱི་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཆིག་གོ། ། རྣམ་པ་གཞན་ཡོད་པར་ངེས་པར་གཞུང་བ་
མཐུག་བསྟུ་པའི་དོན་ཏུ་སྒྲས་པ་ནི། ཀློག་ཀ་དེ་ལྟར་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། ། ཡང་
ཞེས་བྱ་བ་ནི་ངེས་པར་གཞུང་པའོ། ། སེམས་ཅན་མཐའ་ལས་པ་གཉིས་པས་རྒྱུན་གྱི་རྣམ་པ་
དགག་པར་བྱས་པ་ཡིན་ནོ། ། བཅོམ་ལྟན་འདས་ཀྱིས་ཆོས་བསྟན་པ་ནི་འབྲས་བུ་མེད་པ་མ་
ཡིན་ཞེས་སྒྲས་པ་ནི། དེ་ནས་དབང་པོ་དང་བཅས་པའི་ལྟ་རྣམས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། །
ཆངས་པ་ནི་མི་མཛེད་གྱི་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཀྱི་གཙོ་བོའོ། ། རྒྱུ་དགུའི་བདག་པོ་ནི་འཛིག་
རྟེན་སྒྲིང་བའོ། ། དྲང་སྒྲིང་ནི་སྤར་ཆོགས་པ་བཤེས་གཉེན་ལ་སོགས་པའོ། ། ཇི་སྐད་ཏུ་བཞིན་
པའི་བསྟན་པས་ངི་ཙམ་ཏུ་གཞུང་བ་དང་འཛིན་པའི་བདག་མེད་པ་རྟོགས་པ་ན་ཆེད་ཀར་
བཞིན་པས་ཆེད་ཏུ་བཞིན་པ་སྟེ། རྟོགས་པས་དགའ་བའི་ཆེད་ཏུ་བཞིན་དོ་ཞེས་སྒྲས་པར་གྱུར་
ཏོ། ། དེ་ཉིད་ནི་ཨེ་མའོ་ཆོས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྒྲོས་པ་ཡིན་ཏེ། དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་
ཏུ་གྱུར་པས་བརྒྱ་ཕྱིན་ལ་སོགས་པས་འཕགས་པ་རབ་འབྱོར་ལ་བསྟོད་པ་ནི། དེ་བཞིན་
གཤེགས་པ་འབྱུང་བ་ཞེས་བྱ་བ་སོགས་པ་སྒྲོས་པ་ཡིན་ཏེ། འདི་ལས་འབྱུང་བའམ་འདིས་
འབྱུང་བས་འབྱུང་བ་སྟེ་མཐོང་བའི་ལམ་མོ། ། ལེགས་པར་སྒྲས་པས་ཞེས་བཞེས་པ་མེད་པར་
སྒྲ་བ་ལྟར་བྱེད་པས། འབྲེལ་པས་བཞིན་ཅིང་། རང་གི་མཆན་ཉིད་ཀྱིས་བསྟན་ཏེ། སྤྱིའི་མཆན་
ཉིད་ཀྱིས་བཤད་ལ། དེ་གཉི་གས་རྣམ་པར་གཞག་གོ་ཞེས་བྱ་བའོ། ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་
ཕྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་ཀྱིས་ཀུན་འབྱུང་གི་སྐད་ཅིག་མ་གཉིས་པའི་རྣམ་པ་བསྒྲོམ་པར་གྱུར་ཏོ་
ཞེས་སྒྲས་པ་ནི། བཅོམ་ལྟན་འདས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། ། ད་སྟན་ཆད་ཅས་བྱ་བ་ནི་དང་
ནས་བརྒྱམས་ཏེ་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཆིག་གོ། ། འདི་དང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མཐོང་བའི་ལམ་གྱི་བདག་

ཉིད་ཅན་དང་ངོ་། ། མ་བྲལ་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཐོབ་པ་ལས་མཉམ་པས་སོ། ། གནས་པ་ནི་མ་
རྟོགས་པའི་དོན་རྟོགས་པའི་ཚུལ་གྱིས་སོ། ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལགས་པར་འཛིན་ཏེ་ཞེས་
བྱ་བ་ནི། རེས་པ་ཁོ་ན་རེ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་གོ་འཕང་འཕྲོབ་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་འདོད་
པའོ། ། འདི་སྐད་དུ་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ལ་གནས་པ་ནི་དོན་དམ་པར་ཆོས་ཀྱི་
དབྱིངས་ཀྱི་ནག་བཞིན་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ལ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་
ཉིད་དུ་རེས་པར་བཟུང་བའོ་ཞེས་དེ་ལྟར་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་དམིགས་ན་ཀུན་འབྱུང་བ་ལ་
ཆོས་ཤེས་པ་སྐྱེ་བར་འགྱུར་རོ་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན་ནོ། ། བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔར་གྱུར་པའི་
གནས་སྐབས་སུ་སྡོན་དོན་འདི་སྐྱེ་ཉམས་སུ་བསྟར་བ་ཉིད་ཀྱིས་རྗེས་སུ་བཞེད་པས་དེ་དེ་
བཞིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། སྡོན་སྐྱེ་ཉམས་སུ་བསྟར་བ་ཉིད་ནི་
ལྟའི་བྱ་དག་གང་གི་ཆེ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། རྒྱལ་པོའི་པོ་བྲང་འཁོར་ནི་
རྒྱལ་པོའི་བཞུགས་གནས་སོ། ཆོང་འདུས་ནི་སྤང་ངོ་། ། བྲམ་ཟེའི་བྱེད་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རིགས་ཀྱི་
བྱ་ཞེས་བྱ་བ་དང་འདྲ་བས་ན་སྤྱིར་བོད་པའི་ཆོག་གམ་དེའི་ཆེན་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་
མཆན་དེ་ལྟ་བུ་ཡིན་པའོ། ། མ་འོངས་པའི་དུས་ནི་མ་འོངས་པའི་ཆེན་འོ། ། བསྐྱལ་བ་གངས་
མེད་པ་ན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གངས་ཀྱི་ཆོགས་དུག་ཅུར་བྱིན་པ་ལ་གངས་མེད་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། གངས་
དེས་བཅད་པའི་བསྐྱལ་བ་ལ་ཞེས་བྱ་བའི་ཆོག་གོ། ། ལྷེན་བ་ཉིད་སྤུན་སུམ་ཆོགས་པའི་བྱང་
པར་ནི་ཤུག་ཐུབ་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ཡིན་ཏེ། ཤུག་འི་རིགས་སུ་སྐྱེ་བ་བཞེས་པའི་ཕྱིར་
དང་། སྐྱེ་དང་གསུང་དང་ཐུགས་མི་དགེ་བ་རྣམས་ལས་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་བསྐྱམས་པའི་
བདག་ཉིད་ཅན་གྱི་ཐུབ་པ་དང་ལྡན་པས་ཤུག་ཐུབ་པའོ། ། ཐུབ་པ་དང་ལྡན་པའི་སྟོན་པ་སྤུན་
སུམ་ཆོགས་པ་ཉིད་ཀྱི་བར་ཆད་བྱེད་པ་ལྟའི་བྱའི་བདུད་བཅོམ་པར་སྟོན་ཏེ། ། དང་པོར་དེ་
བཅོམ་པས་སྟོན་པ་སྤུན་སུམ་ཆོགས་པ་ཉིད་བརྟེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། ། དེ་བཞིན་གཤེགས་
པ་དག་བཅོམ་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཞེས་བྱ་བའི་ཆོག་གསུམ་གྱིས་ནི་སྟོན་
པ་ཉིད་སྤུན་སུམ་ཆོགས་པ་སྟོན་ཏེ། ། སྟོན་པ་ཉིད་སྤུན་སུམ་ཆོགས་པ་དེ་ཡང་རྣམ་པ་གཉིས་ཏེ།
གསུང་བ་པོ་ཉིད་ཀྱི་མཆན་ཉིད་དང་། ཐུགས་སུ་ཆུད་པ་པོ་ཉིད་ཀྱི་མཆན་ཉིད་དོ། ། དེ་ལ་ཆོས་
དེ་རྣམས་རི་ལྟར་གནས་པ་དེ་བཞིན་དུ་གསུངས་པས་ན་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ།

འདིས་ནི་བྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་ཆོས་སྟོན་པར་མཛད་པ་ཉིད་ཀྱིས་གསུང་བ་བོ་སྤྱན་སྤྲུམ་ཆོག་གས་
པ་སྟོན་ཏོ། ། རྟོགས་པ་པོ་ཉིད་སྤྱན་སྤྲུམ་ཆོག་གས་པའི་མཆོན་ཉིད་ཀྱང་ཡེ་ཤེས་དང་སྤངས་པ་
སྤྱན་སྤྲུམ་ཆོག་གས་པའི་དབྱེ་བས་རྣམ་པ་གཉིས་སོ། ། དེ་རྣམས་བཅོམ་པས་ན་དག་བཅོམ་ཞེས་
བྱ་བ་འདིས་ནི་སྤངས་པ་སྤྱན་སྤྲུམ་ཆོག་གས་པ་གསུངས་སོ། དག་ཡང་དགེ་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་
འཛེམས་པའི་དོན་གྱིས་ན་འདོད་ཆགས་ལ་སོགས་པའི་ཉོན་མོངས་པ་རྣམས་སོ། ། སྤངས་པ་
སྤྱན་སྤྲུམ་ཆོག་གས་པ་འདི་སྤར་བཅོད་པ་ནི་ཡེ་ཤེས་སྤྱན་སྤྲུམ་ཆོག་གས་པ་དེ་སྟོན་དུ་འགོ་བ་ཅན་
ཡིན་པའི་བྱིར་རོ། ། ཡང་དག་པར་ཏེ་བྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་ཀུན་ནས་ཆོས་རྣམས་སྤྱགས་སུ་ཆུད་
པས་ཡང་དག་པར་རྟོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཞེས་བྱ་སྟེ། འདིས་ནི་ཡེ་ཤེས་སྤྱན་སྤྲུམ་ཆོག་གས་པ་
གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། ཆོས་ཐམས་ཅད་བྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་མཐུན་པའི་ཡེ་ཤེས་སྤྱགས་སུ་ཆུད་
པ་ཡིན་པའི་བྱིར་རོ། ། དེ་ལྟར་ན་ཆོས་ཐམས་ཅད་བྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་སྟོན་པར་མཛད་པ་ཉིད་
དང་། ཉོན་མོངས་པ་ཐམས་ཅད་སྤངས་པ་དང་། ཆོས་ཐམས་ཅད་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་སྤྱགས་
སུ་ཆུད་པས་ནི་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་སྟོན་པ་སྤྱན་སྤྲུམ་ཆོག་གས་པ་སྤྱན་མོང་མ་ཡིན་པ་ཡོངས་
སུ་རྟོགས་པར་བཅོད་པ་ཡིན་ནོ། ། འདི་ལྟར་ཉོན་མོངས་པ་ཐམས་ཅད་མ་སྤངས་པས་ན་བྱི་
རོལ་པ་རྣམས་ལ་ནི་བྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་ཆོས་སྟོན་པ་ཉིད་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་བས་ན་འདི་
དག་ནི་ཡང་དག་པའི་སྟོན་པ་མ་ཡིན་ནོ། ། ཉན་ཐོས་དང་རང་སང་རྒྱས་ནི་ཉོན་མོངས་པ་
ཐམས་ཅད་སྤངས་པས་ཡང་དག་པའི་སྟོན་པ་ཡིན་དུ་བྱིན་ཀྱང་ཆོས་ཐམས་ཅད་རྣམ་པ་
ཐམས་ཅད་དུ་ཁོང་དུ་མ་ཆུད་པའི་བྱིར་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་པའི་སྟོན་པ་མ་ཡིན་ནོ། ། བཅོམ་
ལྡན་འདས་ཅི་སྐད་དུ་བཤད་པའི་ཚུལ་གྱིས་ཡང་དག་པའི་སྟོན་པ་དང་རྣམ་པར་ཐམས་ཅད་
པའི་སྟོན་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། ། སྟོན་པ་ཉིད་དུ་སྤྱན་སྤྲུམ་ཆོག་གས་པ་དེ་གང་གིས་
ཐོབ་པ་དེ་སྟོན་པ་ནི་རིག་པ་དང་རྐང་བར་ལྡན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། ། འདིས་ནི་སྟོན་པ་ཉིད་
སྤྱན་སྤྲུམ་ཆོག་གས་པ་འཐོབ་པའི་རྒྱ་སྟོན་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ལ་རིག་པ་ནི་ཡང་དག་པའི་ལྟ་བུ་ལོ། །
ཡང་དག་པའི་རྟོག་པ་ལ་སོགས་པའི་ཡན་ལག་ལྷག་མ་རྣམས་ནི་རྐང་བ་སྟེ་གང་གི་བྱིར་ཡང་
དག་པའི་ལྟ་བུ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་གཟིགས་ནས་ཡང་དག་པའི་རྟོག་པ་ལ་སོགས་པ་ཞབས་སུ་
ཀྱུར་པས་བཞུད་པ་ཡིན་གྱི། གཞན་དུ་ནམ་མཐོང་བ་དང་རྐང་བ་མེད་པ་ནི་འགོ་བར་མི་རྒྱས་

སོ་ཞེས་བྱ་བ་དགོངས་སོ། ། དེ་གཉིས་དང་ལྷན་པ་ནི་བཅས་པའོ། ། ཡང་ན་ལྷག་པའི་ཤེས་རབ་
གྱི་བསྐྱབ་པ་ནི་རིགས་པའོ། ། ལྷག་པའི་སེམས་དང་ལྷག་པའི་ཚུལ་སྤྲོས་གྱི་བསྐྱབ་པ་ནི་རྒྱུ་
བ་སྟེ། ཤེས་རབ་གྱི་སྟོན་དུ་ཡོངས་སུ་སྦྱོང་པར་གྱུར་པ་ཉིད་ཀྱིས་རྒྱུ་བ་ཡིན་ཏེ་འགྲོ་པར་བྱེད་
པ་ཡིན་པས་སོ། ། རིག་པ་སྤྲོས་སྟོས་པ་ནི་དེ་ཡོངས་སུ་དག་པས་ཚུལ་སྤྲོས་དང་ཉིང་ངེ་
འཇིན་ཡོངས་སུ་དག་པའི་ཕྱིར་རོ། ། ཤེས་རབ་དེ་མིག་དང་འབྲ་བ་དེས་གཟིགས་ཏེ་ཚུལ་
སྤྲོས་དང་ཉིང་ངེ་འཇིན་དེ་གཉིས་ཀྱིས་རྒྱུ་བ་ལྟར་བཞུད་ན། བཟོད་པར་བྱ་བའི་གནས་སུ་
བྱིན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རིག་པ་དང་རྒྱུ་བའི་ཕྱིར་རིག་པ་དང་རྒྱུ་བའི་སྐྱེས་བསྐྱབ་པ་གསུམ་
སྟོན་ཏོ། ། སྟོན་པ་སྤྲོས་སུ་མཆོགས་པ་ནམས་པ་གཉིས་པོ་དེ་ཡང་ཅི་འབྲ་བ་ཞིག་ཡིན་པ་དེ་ནི་
བདེ་བར་གཤེགས་པ་ཞེས་བྱ་བ་འདིས་བཞུན་ཏོ། ། འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ལམ་གྱི་ཡེ་
ཤེས་དང་སྤངས་པ་སྤྲོས་སུ་མཆོགས་པ་མཛེས་པར་གཤེགས་པས་ན་བདེ་བར་གཤེགས་པ་སྟེ་
གཟུགས་བཟང་པོ་ཞེས་བྱ་བ་དང་འབྲའོ། ། ཡང་ན་སྤྲོས་མི་སྟོན་པར་ལེགས་པར་གཤེགས་
པས་ན་བདེ་བར་གཤེགས་པ་སྟེ་རིམས་ནད་ལེགས་པར་བྱང་བ་དང་འབྲའོ། ། ཡང་ན་མ་ལུས་
པར་གཤེགས་པས་ན་བདེ་བར་གཤེགས་པ་སྟེ་བྱམ་པ་ལེགས་པར་གང་བ་དང་འབྲའོ། ། རྟོན་
གསུམ་པོ་འདི་དག་ནི་བྱི་རོལ་པའི་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་དང་། སྟོབ་དང་། མི་སྟོབ་པ་
ནམས་ལས་ཁད་པར་དུ་བྱ་བའི་རྟོན་དུ་ཡིན་ནོ། ། འདི་ལྟར་བྱི་རོལ་གྱི་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་
བ་ནམས་ནི་བདག་དུ་བྱིན་ཅི་ལོག་པས་མཛེས་པར་འགྲོ་བ་མ་ཡིན་ནོ། ། སྟོབ་པ་ནམས་ནི་
འཁོར་བར་ཡང་སྐྱེ་བ་ལེན་པས་ལེགས་པར་འགྲོ་བ་མ་ཡིན་ནོ། ། མི་སྟོབ་པ་ནམས་ནི་ཡང་
ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་ལ་ཤེས་པའི་གོགས་ཡོད་པས་མ་ལུས་པར་འགྲོ་བ་མ་ཡིན་ནོ། ། སྟོན་པ་ཉིད་
སྤྲོས་སུ་མཆོགས་པ་འདིའི་ཕྱིན་ལས་ནི་ནམས་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་འཇིག་རྟེན་སྐལ་བ་དང་
ལྷན་པ་དང་སྐལ་བ་མེད་པ་ནམས་ལ་གཟིགས་པའི་ཕྱིན་ལས་སྟོན་པ་ནི་འཇིག་རྟེན་རིག་པ་
ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། སྐལ་བ་དང་ལྷན་པ་དང་སྐལ་བ་མེད་པའི་འཇིག་རྟེན་ཡོངས་སུ་མཁྱེན་
པའི་ཕྱིར་ན། འདི་ལ་འཇིག་རྟེན་རིག་པ་ཞེས་བཟོད་དོ། ། འདི་ལྟར་སྟོན་པ་བཅོམ་ལྷན་འདས་
ནི་སངས་རྒྱུ་གྱི་སྦྱོར་གྱིས་སུ་ནི་རྒྱུད་སུ་ནི་དར་ཞེས་བྱ་བའི་ནམས་པས་ཉིན་ལན་གསུམ་
མཚན་ལན་གསུམ་དུ་གཟིགས་པ་ཡིན་ནོ། ། གཉིས་པ་སྐལ་བ་དང་སྐལ་བ་ནམས་ས་འདུལ་བའི་

ཕྱིན་ལས་ནི་སྐྱེས་བུ་འདུལ་བའི་ཁ་ལོ་སྐྱུར་བ་སློན་མེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། སྐལ་བ་དང་
ལྷན་པ་དང་སྐལ་བ་མེད་པའི་འཛིག་རྟེན་ནམས་ལ་གཟིགས་ནས་སྐྱེས་བུ་གང་ཁོ་ན་བཅོམ་
ལྷན་འདས་གདུལ་བྱ་གདུལ་བར་འོས་པ་འམ་འདུལ་བར་ལུས་བ་སྐལ་བ་དང་ལྷན་པ་དེ་
འདུལ་བར་མཛད་ཅིང་། དེ་ནམས་ཀྱི་ཁ་ལོ་སྐྱུར་བར་གྱུར་པའི་ཕྱིར་རོ། ། འདུལ་བ་ནི་འཁོར་
ལོས་སྐྱུར་བར་གྱུར་པ་སྟེ་ལམ་མ་ཡིན་པ་ལས་བསྒྲོག་ནས་ཡང་དག་པའི་ལམ་ལ་འཛོག་པར་
བྱེད་པ་ཉིད་དང་ཡོན་ཏན་གྱི་ཁྱད་པར་སྐྱེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་ན་རྟ་ལ་སོགས་པའི་ཁ་ལོ་སྐྱུར་བ་
དང་འབྲེལ། ། སློན་མེད་པ་སྐྱོས་པ་ནི་ཁ་ལོ་སྐྱུར་བ་ཁྱད་པར་དུ་བྱེད་པའི་དོན་ཏོ། ། འདོད་
ཆགས་དང་ཞེ་སྤང་དང་གཏི་མུག་དང་ང་རྒྱལ་ཤས་ཆེ་བ་འཕགས་པ་མཛེས་དགའ་པོ་དང་
སོར་བྱེད་དང་སྟང་རྒྱས་འོད་སྤང་དང་རྒྱལ་པོ་ཆེན་པོ་ཀ་པི་ན་ལ་སོགས་པ་གདུལ་བྱའི་སྐྱེ་བོ་
ཁ་ཅིག་གདུལ་དགའ་བ་ཡིན་ཡང་འདུལ་བར་མཛད་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བསྟན་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་
རོ། ། སྐལ་བ་དང་ལྷན་པའི་ཕྱིན་ལས་དེ་ཡང་གང་ལ་གནས་པ་དེ་སྟོན་པ་ནི་ལྟ་དང་མི་ནམས་
ཀྱི་སྟོན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། ། བཅོམ་ལྷན་འདས་མཐོ་རིས་དང་ཐར་བའི་ལམ་སྟོན་པར་
མཛད་པས་ཁྱད་པར་མེད་པར་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྟོན་པ་ཡིན་མོད་ཀྱི། ། དེ་ལྟ་ན་ཡང་
གང་ལ་འཕགས་པའི་བདེན་པ་བསྟན་པ་དང་དགེ་སྦྱོང་གི་འབྲས་བུ་འཕྲོ་བ་པར་གདམས་པ་
དེ་ལ་བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱི་སྟོན་པའི་ཕྱིན་ལས་དོན་ངེ་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་སྟོན་པ་གཙོ་ཆེར་
གནས་པ་ཡིན་ལ་དེའི་སྟོན་ཀྱང་ལྟ་དང་མི་ནམས་ཡིན་པས་དེའི་ཕྱིར་ལྟ་དང་མི་ནམས་ཀྱི་
སྟོན་པ་ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། ཡོན་ཏན་གྱི་བདག་ཉིད་ཆེ་བ་འདི་དག་གང་ལ་མངའ་བ་
དེ་ནི་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྷན་འདས་ཞེས་བྱ་བས་རང་གི་ངོ་བོ་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ལ་
དངོས་པོའི་དོན་མ་ལུས་པར་སྤྱགས་སུ་ཆུད་པས་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པའི་སྟོ་མངའ་བས་ན་སངས་
རྒྱས་སོ། ། རྣམ་པ་དགུས་སྟོ་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པ་ཡིན་ཏེ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་དང་།
ལྷན་གྱིས་གྲུབ་པའི་ཡེ་ཤེས་དང་། བསྟན་མི་དགོས་པའི་ཡེ་ཤེས་དང་། ཉོན་མོངས་པའི་སྐྱིབ་པ་
བག་ཆགས་དང་བཅས་པ་སྤངས་པའི་ཡེ་ཤེས་དང་། ཤེས་བྱའི་སྐྱིབ་པ་མ་ལུས་པར་སྤངས་པའི་
ཡེ་ཤེས་དང་། སེམས་ཅན་གྱི་དོན་མཛད་པར་རྣམ་པ་སྤངས་པའི་ཡེ་ཤེས་དང་། སེམས་ཅན་གྱི་
དོན་མཛད་པར་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་སྦྱོད་པ་དང་། སྤྱགས་རྗེ་སྤྱན་སུམ་ཆོགས་བ་དང་། མི་

ཟད་པ་སྤྱོད་སྤྱོད་ཆོག་པ་དང་། ལྷ་མེད་པ་ཉིད་སྤྱོད་སྤྱོད་ཆོག་པ་ལོ། ། དབང་ཕྱག་སྤྱོད་
སྤྱོད་ཆོག་པ་དང་ལྷ་པས་ན་བཅོམ་ལྷ་འདས་སོ། ། ལྷ་འི་བྱ་དེ་ནམས་དེ་བཞིན་གཤེགས་
པའི་མཐུས་ཀྱི་འབྱུང་གི་སྐད་ཅིག་མ་གསུམ་པའི་ནམ་པ་རྟོག་པར་གྱུར་ཏོ་ཞེས་བཟླ་དེ་པ་ནི་
བཅོམ་ལྷ་འདས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ལོ། ། ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་ཉིད་ཅས་བྱ་བ་ནི་ཀྱན་
འབྱུང་ལ་རྗེས་སུ་ཤེས་པའི་བཟོད་པ་ལོ། ། བར་དུ་ཞེས་བྱ་བའི་ཆོག་གིས་ནི་སྤྱོད་བསྐྱེད་ལ་ཆོས་
ཤེས་པའི་བཟོད་པ་ལ་སོགས་པ་བསྐྱེད་པ་ཡིན་ནོ། ། སྤྱོད་པར་བྱེད་པ་དང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་
འཛིན་པ་དང་སྤྱོད་བཅེད་པ་དག་གི་ཚུལ་གྱིས་སྤྱོད་པར་བྱེད་པ་ལོ། ། རྗེས་སུ་འཛིན་པ་ཞེས་
བྱ་བ་ནི་བར་དུ་གཅོད་པར་བྱེད་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྐབས་མི་འབྱེད་པའི་ཚུལ་གྱིས་ཉི་
བར་སྟོན་པར་བྱེད་པ་ལོ། ། དེ་ཡང་རྒྱལ་བའི་ཡུམ་བར་མ་ལས་བཅོམ་ལྷ་འདས་དེ་ལྟར་ནམ་
པ་ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་ཉིད་ཀྱི་བར་དུ་མི་ལེན་མི་འདོར་བའི་ཚུལ་གྱིས་བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་ནམས་ཀྱི་ནམ་པ་ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་ཉིད་མཐུན་པར་ཡོངས་སུ་
འཛིན་པ་ནི་ངོ་མཆར་ཆེའོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། ངོ་མཆར་ཏོ་ཞེས་བྱ་
བ་ནི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དུ་ན་སྤྱོད་བཅེད་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཡིན་ན་ཡང་ཀྱན་རྩིབ་དུ་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་
རོལ་དུ་བྱིན་པ་ནི་ནམ་པ་ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་ཉིད་ཡང་དག་པར་སྤྱོད་པ་ཡིན་པས་བྱིས་པའི་
སྤྱོད་བོ་ཐམས་ཅད་ལས་ཤིན་དུ་འདས་པ་ཡིན་པའི་བྱིར་རོ། ། ཤིན་དུ་ངོ་མཆར་ཏོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་
ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་པ་ལས་བྱུང་པར་འཕགས་པ་ལོ། ། འདི་སྐད་དུ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཤེས་
རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་ལ་གནས་པ་ནི་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་ཆོས་ཐམས་ཅད་
ལ་མི་ལེན་པ་དང་མི་འདོར་བར་བསྐྱོམ་པ་ལ་སོགས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་
དམིགས་པས་ཀྱན་འབྱུང་ལ་རྗེས་སུ་ཤེས་པའི་བཟོད་པ་སྤྱོད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་བཟླ་དེ་པ་ཡིན་
ནོ། ། ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པའི་བཤད་པ་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་གྱི་སྤྱང་བ་ལས་
བརྒྱ་བྱིན་གྱི་ལེའུ་ལྷོ་གཉིས་པ་ལོ། ། ། ། ཀྱན་འབྱུང་གི་སྐད་ཅིག་མ་བཞི་པའི་ནམ་པ་བསྟན་
པར་བྱ་བའི་བྱིར་སོ་སོ་རང་རིག་པ་ཉིད་ཀྱིས་ན་འདོད་པའི་ཁམས་ན་སྤྱོད་པ་ལ་སོགས་པའི་
ལྷ་འི་བྱ་ལ་ལ་ནི་དཔང་དུ་བཞག་ནས་ཁ་ཅིག་ལ་བཀའ་སྤྱུལ་ཏོ་ཞེས་གསུངས་པ་ནི་ལྷ་འི་བྱ་
དག་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ལོ། ། རིགས་ཀྱི་བྱུང་མ་རིགས་ཀྱི་བྱ་མོ་ཞེས་བྱ་བའི་སྤྱོད་ནི་མཆོད་

པའི་ཚིག་གོ། ། སྐྱེས་པ་དང་བྱད་མེད་དག་ཉེ་བར་གཟུང་བ་ནི་མ་ནིང་དང་མཚན་གཉིས་པ་
སྟོན་པ་ལ་སོགས་པ་ནམས་ལ་རྟོགས་པ་མེད་པར་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། ། རིགས་ཀྱི་བྱད་པར་མ་
སྟོས་པ་ནི་རིགས་བཞི་ཆར་ནམ་པར་དག་པ་ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱེད་པའི་དོན་ཡིན་ནོ། །
རིགས་སྟོས་པ་ནི་དམ་པའི་ཆོས་ལ་རིགས་སྟན་སྟམ་ཆོགས་པ་དབང་དུ་བྱ་བར་ཤེས་པར་བྱ་
བའི་དོན་ཡིན་ནོ། ། བྱ་དང་བྱ་མོ་སྟོས་པ་ནི་རབ་དུ་བྱུང་བའི་སྐྱེ་བོ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་
ཚུལ་ཤེས་པར་བྱ་བའི་དོན་ཡིན་ནོ། ། ཡང་འམ་ཞེས་སྟོས་པ་ནི་སྐྱེས་ནས་ཐྱོང་བ་དང་ལན་
གངས་གཞན་དུ་ཐྱོང་བའི་སྐལ་པ་ཅན་དག་ཉེས་པས་རིགས་ངན་པ་ཡིན་ཡང་འདིར་སྐལ་བ་
དང་ལྡན་པའི་དབང་དུ་བྱ་བར་ཤེས་པར་བྱ་བའི་དོན་ཡིན་ནོ། ཞེས་འཕགས་པ་ནམ་པར་གྲོལ་
ལྟེན་གསུངས་སོ། ། ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་འདི་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཀུན་འབྱུང་ལ་རྗེས་སུ་
ཤེས་པའི་བདག་ཉིད་ཅན་ནོ། ། དེ་ལ་བདུད་ཅེས་བྱ་བ་ནི་ལྷའི་བྱའི་བདུད་འདོད་པའི་ལྷའོ། །
བདུད་ཀྱི་རིགས་ཀྱི་ལྷ་ནི་དེའི་ཕྱོགས་བྱེད་པ་ལྷའི་བྱ་ནམས་སོ། ། སྐྱགས་ལྷ་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་
བྱུང་བའི་སྐྱགས་ལྷ་བའོ། ། སྐྱགས་ཆོལ་བ་ནི་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བྱིས་འབྱུང་པའི་སྐྱགས་ཆོལ་
བའི་བྱིར་ཏེ། སྐྱགས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཉེས་པ་དང་བྱ་གཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཏོ། ། མི་དང་ཞེས་བྱ་བ་
ནི་མིའི་འགྲོ་བས་བསྟན་པའི་སེམས་ཅན་ནམས་སོ། ། མི་མ་ཡིན་པ་ནམས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྟན་
པོ་ལ་སོགས་པའི་མི་མ་ཡིན་ནམས་སོ། ། ཡང་མི་འཇུག་རོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་ཡང་ཞེས་བྱ་བའི་སྐྱ་
ནི་སྐྱ་མ་ལ་ལྟོས་ནས་བསྟན་པར་བྱས་པའོ། ། ཡང་བ་མ་སྤངས་པས་འཆི་བའི་དུས་བྱེད་པ་ནི་
ཆེད་ལྷག་མ་ཡོད་དུ་བྱིན་ཀྱང་རྒྱུ་འགའ་ཞིག་ཉེ་བས་འཆི་བའོ། ། འདི་དག་ཐམས་ཅད་
འབྱུང་བར་མི་འཇུག་བ་ནི་བྱམས་པ་ལ་སོགས་པས་སེམས་ཀྱི་རྒྱུད་ལེགས་པར་བསྟོས་པའི་
བྱིར་རོ་ཞེས་བྱ་བར་དགོངས་སོ། ། དེ་ཡང་རྒྱལ་བའི་ཡུམ་བར་མ་ལས་བྱམས་པ་དང་སྙིང་རྩེ་
དང་དགའ་བ་དང་བཏང་སྟོམས་མི་དམིགས་པའི་སྦྱོར་བས་ཤིན་ཏུ་བསྟོམས་པའི་བྱིར་དེ་
ནམས་ལ་མི་དང་མི་མ་ཡིན་པ་ནམས་ཀྱིས་སྐྱགས་རྟེན་པར་མི་འཇུག་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་
པ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། འདི་སྐད་དུ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ལ་ལྷག་པར་མོས་པ་སྟོན་དུ་འགྲོ་བས་
ཆད་མེད་པ་བཞི་བསྟོམ་པར་བྱའོ་ཞེས་དེ་ལྟར་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་དམིགས་ན་ཀུན་འབྱུང་ལ་
རྗེས་སུ་ཤེས་པ་སྐྱེ་བར་འཇུག་རོ་ཞེས་བཞེད་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ཉིད་ཀྱི་བྱིར་འཕགས་པ་ནམ་པར་

གྲོལ་བའི་སྒྲིམ་ཚད་མེད་པ་རྣམས་ཀྱིས་ནི་མཐོང་བའི་ལམ་གྱི་སྐད་ཅིག་མ་བརྒྱད་པ་ལ་བྱང་
ཆུབ་སེམས་དཔའི་དགོས་པ་བྱེད་དོ། ། གཞན་དུ་ན་སྐད་ཅིག་མ་དགུ་པ་ལ་སེམས་ཅན་གྱི་
ཁམས་ལ་སྟོས་པ་མེད་པར་འགོག་པར་ལྷུང་བར་འགྱུར་རོ་ཞེས་བཤད་པ་ཡིན་ནོ། ། འགོག་
པའི་སྐད་ཅིག་མ་དང་པོའི་རྣམ་པ་བསྟན་པའི་ཕྱིར། ལྷའི་བྱ་དག་གཞན་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་
སོགས་པ་གསུངས་སོ། ། ཡང་དག་པར་ཞུགས་པ་ནི་སྟོན་ལམ་ལ་སོགས་པའི་བསམ་པས་
ཞུགས་པའོ། ། འདི་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མཐོང་བའི་ལམ་སྟོན་པར་བྱེད་པའོ། ། རིགས་ཀྱི་བྱ་དེའི་ཞེས་
བྱ་བ་ནི་མཐོང་བའི་ལམ་གྱི་སྐད་ཅིག་མ་དགུ་པ་རྟོགས་པའི་འོ། ། ཉན་པ་པོ་སོགས་པའི་དོན་ཏུ་
བྱང་དུ་ཉི་བར་གྱུར་བར་འོང་བར་འདོད་ཅིང་དགའ་བར་གྱུར་ཏེ། དེ་ཉིད་ནི་སྟོང་པ་ཉིད་
ཐམས་ཅད་ཤིན་ཏུ་བསྐྱེད་པ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དོན་རྟོགས་པ་ཉིད་ཀྱིས་ན་མན་ངག་ཕྱིན་
ཅི་མ་ལོག་པར་སྟོན་པར་རུས་སོ་ཞེས་འདོད་དོ། ། འཛིན་པ་དང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ནི་
གོང་ནས་གོང་དུ་རྟོགས་པ་བྱུང་པར་དུ་རྟོགས་པའི་རྒྱར་གྱུར་པ་བྱུང་པར་ཅན་གྱི་འཛིན་པ་ལ་
སོགས་པ་བྱེད་པ་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཆིག་གོ། ། ཉན་པར་འགྱུར་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་
རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་འདི་ཞེས་བྱ་བ་སྤྲུལ་དང་སྒྱུར་རོ། ། ཉན་པ་ཡང་འགོག་པའི་བདེན་པ་མངོན་
པར་རྟོགས་པའི་བདག་པོ་ལས་ཀྱན་རྗེ་བ་ཏུ་སྟན་པ་དང་ཉན་པའི་རྣམ་པར་སྤང་བ་འཇམ་
མངོན་པར་རྟོགས་པ་དེས་བསྐྱེད་པའི་རུས་པ་དང་ལྷན་པས་ལངས་པ་ལ་སོགས་པའི་བྱང་ལ་
སོགས་པར་རིག་པར་བྱའོ། ། བན་ཡོན་གཅིག་བསྟན་པས་རྣམ་པ་བསྟན་ནས། བན་ཡོན་
གཞན་དག་བསྟན་པས་རྣམ་པ་དེ་ཉིད་བསྟན་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་ལྷའི་བྱ་དག་གཞན་ཡང་
རིགས་ཀྱི་བྱ་འཇམ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་ཏེ། གཞན་ཡང་ཞེས་བྱ་བའི་སྐྱེ་ནི་བསྐྱེད་པ་སྟེ།
པན་ཡོན་སྤར་བཤད་པ་འབའ་ཞིག་ཏུ་མ་ཟད་ཀྱི་གཞན་པ་འདི་ཡང་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཆིག་གོ། །
དགོན་པ་ནི་གོང་ལས་གཞུ་འདོམ་ལྷ་བརྒྱས་ཐག་བསྐངས་པའི་གནས་སོ། ། སོང་བ་ནི་ཕྱིན་
པའོ་ཤིང་གཅིག་ཕྱིད་ནི་གཞོད་སྐྱེན་ལ་སོགས་པས་གནས་བཅས་པ་ཉིད་ཀྱིས་ན་འཛིགས་
པའི་རྒྱ་ཡིན་པ་དེ་བས་ན་དེའི་རྩ་བ་ནི་ཤིང་བྱང་ངོ་། ། བྱིས་སྟོང་པ་ནི་མི་ལ་སོགས་པ་མེད་
པའི་ཁང་པའོ། ། སྒྲ་གཤམ་མེད་པ་ནི་སྟོང་གཡོགས་མེད་པའོ། ། ལམ་ནི་གང་དུ་སྐྱེ་བོ་ཆེན་པོ་
འགོ་བའོ། ། ལམ་གོལ་བ་ནི་རི་སྐད་དུ་བཤད་པ་ལས་བསྐྱོག་པའི་ལམ་མོ། ། འབྲོག་དགོན་པ་

ནི་དགོན་པ་ལས་པར་འདས་པའོ། ། དེ་དང་དེར་སོང་བ་ནི་དགོན་པ་ལ་སོགས་པ་དེ་དང་
དེར་ཉེ་བར་བཞུད་ཅིང་འགོ་བའོ། ། དེ་ཉིད་སྟོང་ལམ་ནམ་པ་བཞིས་བསྟན་པ་ནི། འགོ་བའམ་
ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། ཉལ་བ་ནི་སྟོས་པའ་པའོ། ། འཇིགས་པ་ནི་མི་
འདོད་པ་ཐོག་ཏུ་བབ་པར་དོགས་པའོ། ། རེངས་པ་ཉིད་ནི་དེ་བསྟོག་པའི་ཐབས་མི་ཤེས་པ་
ཉིད་དོ། ། མི་འབྱུང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མེད་པ་དག་མི་འབྱུང་བའོ། ། མི་སྐྱེའོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྒྱུ་གིས་
འཇུག་པ་མི་སྐྱེའོ་ཞེས་བྱ་བར་སྲ་མ་ནམས་སྦྱར་ཏེ། ཐམས་ཅད་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་ཤིན་ཏུ་བསྐྱམས་
པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་བྱ་བར་འདོད་དོ། ། གཞན་དག་ལས་ཀྱང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྟོང་པ་
ཉིད་ལ་ཡོངས་སུ་རྟོག་པ་ནི་འཇིགས་པ་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བར་འགྱུར་རོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་
སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། འདི་སྐད་དུ་གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་རང་གི་ངོ་བོ་ནི་རང་
བཞིན་གྱི་སྟོང་པ་ཉིད་ཡིན་ནོ་ཞེས་དེ་ལྟར་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་དམིགས་པས་འགོག་པ་ལ་ཆོས་
ཤེས་པའི་བཟོད་པ་སྐྱེ་བར་འགྱུར་རོ་ཞེས་བཙུང་བ་ཡིན་ནོ། ། འགོག་པའི་སྐད་ཅིག་མ་གཉིས་
པ་བསྟན་པའི་ཕྱིར། དེ་ནས་བཙུག་ལྟར་འདས་ལ་རྒྱལ་པོ་ཆེན་པོ་བཞིས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་
པ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། རྒྱལ་པོ་ཆེན་པོ་བཞི་ནི་ཡུལ་འཁོར་སྟོང་ལ་སོགས་པའོ། ། དེ་ཁོ་ན་
ཉིད་དུ་ན་ཐེག་པ་གསུམ་དང་སེམས་ཅན་དུ་དམིགས་པ་མེད་དུ་བྱེད་ཀྱང་། ཀྱན་རྫོབ་ཏུ་ཉན་
ཐོས་ལ་སོགས་པའི་ཐེག་པ་གསུམ་གྱིས་སེམས་ཅན་འདུལ་བ་ནི་ངོ་མཆར་ཆེད། ། བདེན་པ་
གཉིས་ལ་བརྟེན་ནས་ནམ་པར་ཐམས་ཅད་དུ་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་གྲུབ་པར་བྱེད་པའི་རྣམ་པའི་
རྒྱ་བསྟན་པ་འདིས་ཀྱང་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་འཛིན་པ་ལ་སོགས་པའི་འབྲས་བྱ་ནི་
སངས་རྒྱས་ཉིད་ཡིན་པར་བསྟན་ཏོ། ། ཞེས་གསུང་པར་བྱའོ། ། དེ་བས་ན་འདི་སྐད་དུ་ཆོས་ཀྱི་
དབྱིངས་སུ་བསྡོམས་པའི་དགེ་བའི་རྩ་བའི་འབྲས་བྱ་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཉིད་ཐོབ་པ་ཡིན་
ནོ་ཞེས་དེ་ལྟར་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་དམིགས་པས་འགོག་པ་ལ་ཆོས་ཤེས་པ་སྐྱེ་བར་འགྱུར་རོ་
ཞེས་བཙུང་བ་ཡིན་ནོ། ། བཙུག་ལྟར་འདས་བདག་ཅག་གིས་ནི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ལ།
འདི་ནི་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པའི་ཆེ་བའི་བདག་ཉིད་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དང་།
བདག་ཉིད་བསྟན་པ་ལ་པན་འདོགས་པ་ཉིད་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དང་། བཙུག་ལྟར་འདས་
ཀྱི་བཀའ་འཛིན་གཞོན་པ་ཉིད་དུ་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་འདིར་སྦྱས་པ་ཡིན་ནོ། ། བསྐྱེད་བ་དང་

ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་མཐོང་བའི་ཆོས་ལ་ཁྱོད་བར་འགྱུར་བ་དང་། སྐྱེས་ནས་ཁྱོད་བར་
འགྱུར་བ་དང་། ལན་གངས་གཞན་ལ་ཁྱོད་བར་འགྱུར་བའི་མི་དགེ་བའི་ལས་གསུམ་ཡོད་པས་
ན་རིམ་པ་བཞིན་དེས་བྱས་པའི་ཉེ་བར་འཆེ་བ་བསྒྲིག་པའི་སྒོ་ནས་བསྐྱུང་བ་དང་བསྐྱབ་པ་
དང་སྐྱ་བར་བཞུའོ་ཞེས་བརྗོད་དོ། ། ཡང་ན་གང་དུ་མི་དགེ་བ་ཁོ་ནའི་བྱ་བར་གཏོགས་ཀྱི་
གཞན་དུ་མ་ཡིན་པའི་དཔེར་ན་དུས་མ་ཡིན་པར་འཆེ་བ་དང་། ལུ་གེ་དང་། རྩི་རྩེའི་མེ་འབབ་
པ་ལྟ་བུ་ལྟས་བྱས་པའི་རྒྱད་པ་དང་། གང་དུ་སྒོག་ཆགས་རྣམས་ཀྱི་བྱ་བར་གཏོགས་ཀྱི་གང་གི་
ཕྱིར་ལས་མེད་པར་འབྲས་བུ་འགའ་ཡང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པས་ན་ཡོད་དུ་བྱིན་ཀྱང་ལྟའི་བྱེད་
པར་མི་གཏོགས་པ། དཔེར་ན་འབྲུ་ལ་སོགས་པ་སྐྱེས་སུ་བྱིན་ཀྱང་པ་རོལ་གྱི་ཆོགས་ཀྱིས་
གཞོད་པ་བྱས་པས་ལུ་གེ་བྱུང་བ་ལ་སོགས་པ་མིས་བྱས་པའི་རྒྱད་པ་དང་། གང་དུ་གཉི་གའི་
བྱེད་པར་གཏོགས་པ་ལྟ་དང་མིས་བྱས་པའི་རྒྱད་པ་ལོ། ། ལས་ནི་འདི་ཙམ་དུ་བྱེད་དེ་ལྟས་བྱས་
པ་དང་མིས་བྱས་པ་སྟེ། རི་སྐད་དུ་འཛིག་ཉེན་ནི་ལྟ་དང་མའི་ལས་ཀྱིས་འཆེ་བ་ཡིན་ནོ་ཞེས་
གསུངས་པ་ལྟ་བུ་ལོ། ། དེ་ལས་སྒྲིག་པར་བྱེད་པས་གོ་རིམ་ས་བཞིན་དུ་བསྐྱུང་བ་དང་། བསྐྱབ་
པ་དང་། སྐྱ་བ་ཞེས་བཞི་བ་ཞེས་སྟོས་པ་ཡིན་ནོ། ། བཞུའོ་ཞེས་བ་ནི་བཞུའོ་དོ་ཞེས་པ་ལོ། །
འགོག་པའི་སྐད་ཅིག་མ་གསུམ་པའི་དོན་དུ་འབྲེལ་བ་ཚུམ་པས་དེ་ནས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ལ་
ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟོས་པ་ཡིན་ཏེ། ། ཆོ་འདི་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ད་ལྟར་གྱི་སྐྱེ་བས་བསྐྱུས་
པ་ལོ། ཡོན་ཏན་ནི་པན་ཡོན་ནོ། ། འདི་དག་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བཤད་མ་ཐག་པའི་བསྐྱུང་བ་དང་
བསྐྱབ་པ་དང་སྐྱ་བའི་གངས་ཀྱི་མཆོད་པ་འདི་དག་གོ། ། འཕྲོ་བ་ཅིང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྦྱོར་བའི་
གནས་སྐབས་སུ་ལོ། ། ཡོངས་སུ་འཛིན་པར་འགྱུར་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འཇུག་གི་གནས་སྐབས་
སུ་ལོ། ། དེ་ལྟར་འབྲེལ་བ་བརྗོད་ནས་རྣམ་པ་བསྟན་པའི་ཕྱིར་ཁྱུས་པ་ནི་བཅོམ་ལྡན་འདས་
ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསལ་པ་ཡིན་ནོ། ། ཡང་ཅི་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་འདི་བཟུང་
ན་བྱིན་པ་ལ་སོགས་པའི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་ལྟ་ཡང་དག་པར་བཟུང་བར་འགྱུར་རམ་ཞེས་
བརྗོད་པར་བྱ་བ་ལས། པ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་དུག་པོ་ཞེས་སྟོས་པ་ནི་གཙོ་བོ་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་
དུ་བྱིན་པས་པལ་པའི་རང་བཞིན་གྱི་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པས་ཡང་བསྐྱུས་པའི་ཕྱིར་རོ་
སྟམ་དུ་བསམས་ནས་སྐྱས་པ་ཡིན་ནོ། ། ཆོས་ཐམས་ཅད་བྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་རྟོགས་པ་ལས་

ནི་གཙོ་བོའི་པ་རོལ་ཏུ་བྱི་བ་སྐྱེ་བ་དེ་བས་ན་དེས་རྣམ་པར་བྱང་བའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་སྤྱད་
པའི་བྱིར་རོ་ཞེས་བྱ་བའི་དགོངས་པ་དང་ལྡན་པས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཀྟི་ཤི་ཀ་དེ་དེ་
བཞིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། འདི་སྐད་དུ། ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་
བྱིན་པ་ནི་གཉེན་པོའི་སྤྱོད་པ་རྣམས་ཅད་བསྐྱུས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་དེ་ལྟར་ཆོས་ཐམས་
ཅད་ལ་དམིགས་ན་འགོག་པ་ལ་རྗེས་སུ་ཤེས་པའི་བཟོད་པ་སྐྱེའོ་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན་ནོ། །
འགོག་པའི་སྐད་ཅིག་མ་བཞི་པའི་རྣམ་པ་བསྟན་པའི་བྱིར། ཀྟི་ཤི་ཀ་གཞན་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་
སོགས་པ་གསུངས་ཏེ། ལེགས་པར་རབ་ཏུ་ཉོན་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ནི་བཤད་ཟིན་ཏེ། །
ཡང་ན་ཐོག་མ་ཁོ་ནར་རེ་ཞིག་དད་པའི་རྒྱ་ཡིན་པས་དགེ་བ་དེའི་བྱིར་ལེགས་པར་ཉོན་ཅིག་
པའོ། ། གང་གི་བྱིར་བར་དུ་དགེ་བའི་རྒྱ་ཉིད་ཀྱི་དགེ་བ་ཡིན་པ་དེའི་བྱིར་རབ་ཏུ་ཉོན་ཅིག་
པའོ། ། ཡང་གིས་ཐ་མར་རྣམ་པར་གྲོལ་བའི་རྒྱ་ཉིད་ཀྱིས་དགེ་བ་ཡིན་པ་དེས་ན་ཚུལ་བཞིན་
དུ་ཡིད་ལ་བྱུང་ཤིག་པའོ། ། ཡང་ན་ཉེས་པ་རྒྱུད་དང་བར་མ་དང་ཆེན་པོ་རྣམས་ཀྱི་གཉེན་
པོ་ཡིན་པའི་བྱིར་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་ལེགས་པར་ཉོན་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་
ཡིན་ནོ། ། ཡང་ན་ཆོག་འབྱུང་དང་། དོན་དང་། གཉི་ག་ངས་པར་འཛིན་པ་ཡིན་པའི་བྱིར།
གངས་རི་ལྟ་བུ་བཞིན་དུ་ལེགས་པར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། ཆོས་ཞེས་
བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ལ། ཆོས་ནི་མདོ་སྡེ་ལ་སོགས་པའོ། ། ཚྱོད་པ་ནི་འགལ་བ་གཟུང་བར་སེམས་
པའོ། ། ཆོལ་བ་ནི་དེ་ནས་ཆོག་འགལ་བར་གོ་བར་བྱེད་ཅིང་ཚྱོད་པར་བྱེད་པའོ། ། དེ་ལྟར་རྣམ་
པ་གཉིས་ཀྱིས་འགལ་བར་བྱེད་པ་སྟེ། མི་འགྲིག་པར་བྱེད་པའོ། ། ཡང་ན་ཡིག་འབྱུང་དང་། དོན་
དང་། གཉི་ག་མི་འགྲིགས་པར་བྱེད་པས་ན་ཚྱོད་པར་འདོད་པ་ལ་སོགས་པའི་ཆོག་གསུམ་
གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། འདོད་པ་ཞེས་བྱ་བའི་དེ་མ་ཐག་ཏུ་བྱང་རྒྱུ་སེམས་དཔའ་རྒྱལ་བའི་
ཡུམ་སྒྲོམ་པ་ལ་མདོན་པར་དགའ་བ་ལས་བརྒྱུམས་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཁོང་ནས་དབྱུང་སྟེ། གང་
གི་བྱིར་དེ་ཉིད་ཀྱི་པན་ཡོན་བརྗོད་པའི་དབང་དུ་མཛད་དེ། འོག་ནས་དེའི་ཚྱོད་པའི་གཞི་
སྐྱེས་པ་དང་མ་སྐྱེས་པ་དེ་དག་ཀྱང་པར་འཁྱུར་ཞིང་གནས་པར་མི་འཁྱུར་རོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་
སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། རྒྱུ་པར་འཁྱུར་ཞིང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མི་སྤང་བར་ཁྱུར་པའོ། །
གང་གི་བྱིར་གནས་པར་མི་འཁྱུར་རོ་ཞེས་བྱ་བ་རིགས་པས་གནས་པ་ཐོབ་པར་མི་འཁྱུར་

བའོ། ། དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་དེ་དག་གི་བསམ་པ་རྫོགས་པར་མི་འགྱུར་ཏེ། ཡིད་ལ་རེ་བ་ཡོངས་སུ་
རྫོགས་ཤིང་མཐར་ཕྱིན་པར་མི་འགྱུར་རོ། ། རྟོག་པ་སྐྱེས་པ་གཞན་གྱི་ཕྱིར་ལན་བཏབ་པ་མེད་
པར་ཇི་ལྟར་རྒྱབ་པར་འགྱུར་སྐྱམ་དུ་དོགས་པ་དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེན་ཞེས་བྱ་བས་བསུ་ནས། ཀློག་
ཀ་དེ་ནི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་སོ། ། འདིས་ནི་འདི་རྒྱད་དུ་འདི་ལྟ་སྟེ་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་
རོལ་དུ་ཕྱིན་པ་སྒྲོམ་པར་བྱེད་པའི་གང་ཟག་གི་ཕྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་གྱིས་རང་ཉིད་ཁོ་ནས་དེ་
ནམས་ལ་ལན་འབྱུང་བར་འགྱུར་བ་འདི་ནི་ཆོས་ཉིད་ཡིན་ནོ་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན་ནོ། ། འདིན་
པ་ལ་སོགས་པ་ནི་བཤད་ཟིན་ཏོ། ། ཡང་ན་བསྐྱེས་པ་ཉན་པ་པོ་འདིན་པའོ། ། ཡིད་ལ་བྱེད་པ་
ནི་འཆང་བའོ། ། སྐྱེགས་བམ་འདོན་པས་ན་སྟོག་པའོ། ། གཞུང་དོན་འདིན་པས་ན་ཀུན་ཚུབ་
བར་བྱེད་པའོ། ། མངོན་སུམ་དང་རྗེས་སུ་དཔག་པ་དང་ལུང་དང་མི་འགལ་བའི་དོན་སྟོན་
པའི་ཕྱིར་རམ། ཡང་ན་ཀུན་བརྟགས་པ་ལ་སོགས་བའི་ཆོག་གི་དོན་ནམ་པ་གསུམ་སྐྱེ་བ་མེད་
པར་སྟོན་པས་ན། གོ་རིམས་བཞིན་དུ་རབ་དུ་འདོན་པ་དང་ཉེ་བར་སྟོན་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་
ནོ། ། ལུང་འབོགས་པ་ནི་བཞགས་པ་རྩམ་དུ་ཉེ་བར་བསྟན་པའི་ཕྱིར་རོ། ། ལ་ཏོན་དུ་བྱེད་པ་ནི་
ནམ་གྱི་ཆ་སྟོད་ལ་སོགས་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། འདིན་པ་ལ་སོགས་པ་ནི་བྱང་ཚུབ་དུ་
ཡོངས་སུ་བསྟོས་པ་ལ་སོགས་པའི་བསམ་པའི་བྱེ་བྲག་གིས་ཡང་དག་པར་བསྐྱབ་པར་བྱ་བ་
ཡིན་ནོ། ། རྩོད་པའི་གཞི་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྟོག་པའི་གནས་སོ། ། ཉེ་བར་བསྐྱེས་བའི་ཕྱིར་ཀློག་ཀ་
རིགས་ཀྱི་བྱ་འཕྲུལ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། གྲུང་ཞེས་བྱ་བའི་སྐྱ་ནི་འོག་
ནས་བཤད་པའི་ཡོན་ཏན་འབའ་ཞིག་དུ་མ་ཟད་པའོ། ། དེ་ལྟར་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་ཕྱིན་པ་
ནི་ཉེ་བར་འཆོ་བ་ཐམས་ཅད་རབ་དུ་ཞི་བར་བྱེད་པའི་གཟི་བརྗིད་དང་སྟོབས་དང་ལྡན་པ་
ཉིད་དུ་བསྟན་ནས། དཔེས་གྲང་ལེགས་པར་བསྟན་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར། ཀློག་ཀ་འདི་ལྟ་སྟེ་
དཔེར་ན་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་ཏེ། སྐྱེགས་བམ་ལ་ལ་ལས་ཡོངས་སུ་བརྟག་པ་
བཟུང་བ་སྟེ་ཞེས་གསུངས་པ་ནི་རྒྱུའི་བྱེད་པར་ལས་འབྲས་བུའི་བྱེད་པར་དུ་འཕགས་པ་སྲིད་
པའི་དབང་དུ་མཛད་པ་ཡིན་ཏེ་འདིས་ནི་དེ་རྟོག་དཀའ་བ་ཉིད་དུ་སྟོན་ཏོ། ། དུག་ཐམས་ཅད་
ཞི་བར་བྱེད་པའི་ཞེས་བྱ་བ་ནི། མི་རྒྱུ་བ་ལ་སོགས་པའི་དུག་ནམས་སེལ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རང་
གི་དོ་བོ་བསྟན་ཏོ། ། སྐྱེ་བོ་སྐྱུལ་གཏུག་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མཆོ་བའི་དུག་ཅན་གྱི་སྟོག་ཆགས་སོ། །

བཀའ་ཤིང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ལ་བཀའ་པ་ནི་བཀའ་པས་ཡོངས་སུ་གདུངས་ཀྱང་འགའ་
ཞིག་ལྟ་མཆོད་པ་ལ་འཇུག་པ་དང་འབྲ་བར་ཁ་ཟས་དགོས་པ་མེད་པ་དེ་ནམ་པར་དགར་བར་
བྱ་བའི་ཕྱིར་ཟས་འདོད་དེ་ཞེས་སྒྲིམ་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ལྟ་བུ་དག་ཡིན་ན་ཡང་རང་བཞིན་
བསྟན་པ་དག་ནི་ཁ་ཟས་ཆོལ་བར་མི་བྱེད་པས་དེ་ལས་དགར་བའི་ཕྱིར་ཟས་ཆོལ་བ་ཞིག་
གིས་ཞེས་སྒྲིམ་པ་ཡིན་ནོ། ། སྟོག་ཆགས་སུ་ཀྱུར་པ་འགའ་ཞིག་ཅེས་བྱ་བ་ནི་སེམས་ཅན་གྱི་
གངས་སུ་ཆུད་པ་སྟེ། སྤུལ་པ་ལ་སོགས་པ་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཆོག་གོ། ། དྲི་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྟོག་
ཆགས་སུ་གཏོགས་པ་དེའི་དྲི་བསྐྱབ་པ་ལ་སོགས་པ་འོ། ། ཕྱོགས་སུ་འབྲང་ཞིང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་
སྒྲིམ་བཟའ་བ་ཉིད་དུ་བདག་གིར་བྱས་ནས་སོ། ། བསྟགས་པ་དང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཕྱི་བཞིན་དུ་
རྗེས་སུ་སྟེག་ཅིང་འགོ་བས་སོ། ། ཕྱིར་ལྟོག་གོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྤྲར་ལྟོག་པར་བྱེད་པ་འོ། ། གང་དུ་
སྟོག་ཆགས་ཀྱི་དྲིས་མི་ལྟོག་པ་དེར་སྤྲན་གྱི་དྲིས་ཅི་ལྟར་ཕྱིར་ལྟོག་པ་ཡིན་སྟེ་དོགས་པ་དེ་
ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན་ཞེས་བྱ་བས་བསུ་ནས། ཀློག་ཀ་དེ་ལྟར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་ཏེ།
ཆོག་གི་དོན་ནི་ཀུན་རྫོབ་དུ་ཡང་རྒྱ་དང་འབྲས་བུར་ཀྱུར་པ་ཉིད་ཀྱིས་ན་སྤྲན་དེ་ཉིད་ལ་སྤུལ་
གདུག་པ་བེལ་གྱིས་གཞོན་པ་དེ་ལྟ་བུའི་སྤྲན་གྱི་ཡོན་ཏན་ཡོད་པས་སྤུལ་གདུག་པ་བེལ་གྱིས་
གཞོན་པ་ཡིན་གྱི། གཞན་གྱིས་ནི་མ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ལྟར་ན་སྤྲན་དེ་ནི་མཐུ་ཆེན་པོ་དང་ལྡན་པ་
ཡིན་ཏེ། ཐ་དད་ཡིན་ཡང་རང་བཞིན་གྱིས། རེས་ཏེ་དབང་པོ་ལ་སོགས་བཞིན། ཞེས་བྱ་བ་
འདི་ཡིན་ནོ། ། འདི་སྐད་དུ་ཤེས་རབ་ཀྱི་མ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་ཉིད་ཀྱིས་བྱི་དང་ནང་གི་ཉེ་བར་
འཆོ་བ་ཞི་བར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་དེ་ལྟར་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་དམིགས་པས་འགོག་པ་ལ་
རྗེས་སུ་ཤེས་པ་སྐྱེའོ་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན་ནོ། ། ལམ་གྱི་སྐད་ཅིག་མ་དང་པོའི་ནམ་པ་བསྟན་
པའི་ཕྱིར། ཀློག་ཀ་དེ་བཞིན་དུ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་ཏེ། གང་ཡིན་པ་དེ་དག་ཅེས་
བྱ་བ་ནི་ཆོག་གི་ཕྱད་ཕྱིར་བསྟན་ན་གང་ཡང་རུང་བ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ལ་འཇུག་གོ། ། གཟི་
བརྗེད་དང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ལ། ཤེས་རབ་ཀྱི་མ་རོལ་དུ་བྱིན་པའི་རྣམས་པ་ཉིད་དུ་ཀྱུར་
པའི་གཟི་བརྗེད་དང་སྟོབས་དང་མཐུ་དང་སྟོབས་བསྐྱེད་པ་ཞེས་བྱ་བས་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་
སྦྱར་བ་དང་མཐོང་བ་དང་སྟོམ་པ་དང་བྱད་པར་གྱི་ལམ་བསྟན་ཏོ། ། དེ་ཉིད་ནས་ཞེས་བྱ་བ་
ནི་གང་ནས་སྐྱེ་བ་ཉིད་ནས་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཆོག་གོ། ། མེད་ཅིང་ཉེ་བར་ཞི་བར་འཁྱུར་བ་ལ་

འཕེལ་བར་མི་འགྱུར་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི། གོ་རིམས་བཞིན་དུ་ཐོས་པ་དང་བསམ་པ་དང་སྒོམ་པའི་དུས་སུ་རིག་པར་བྱ་འཇུག་སྒྲིབ་བ་ལ་སོགས་པའི་གནས་སྐབས་སུ་གཟུང་ངོ་། ། དེ་ཉིད་བསྟན་པའི་ཕྱིར་གང་དང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་ཏེ། གང་དང་གང་ཉིད་ནས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྒྱལ་བའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་གནས་གང་དང་གང་ཡིན་པ་ཉིད་ནས་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཆོག་གོ། ། འགག་ཅིང་རྒྱབ་པར་འགྱུར་ལ་གནས་པར་མི་འགྱུར་རོ་ཞེས་བྱ་བའི་ཆོག་གསུམ་ནི་མེད་པར་འགྱུར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་དང་ཐ་མི་དད་དོ། ། རྣམ་པར་རྟོག་པ་སྦྱོར་པ་གཞན་གྱིས་བསྒྲོག་པ་མེད་པར་ཅི་ལྟར་ན་མི་འབྱུང་སྒྲུལ་པའི་དོགས་པ་དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། ཞེས་བྱ་བས་བསུ་ནས་སྒྲུལ་མ་བཞིན་དུ་ལན་གདབ་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་ནི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་ཏེ། འདོད་ཆགས་ལ་སོགས་པ་ཞེས་བྱ་བའི་སྦྱོར་ནི་ཞེ་སྒྲུང་ལ་སོགས་པ་བསྟུན། ། བར་ཞེས་བྱ་བ་འདིས་ནི་དྲན་པ་ཉི་བར་གཞག་པ་ལ་མངོན་པར་ཞེན་པ་ལ་སོགས་པ་ཡོངས་སུ་བསྟུན། ། ཟུང་ན་ལས་འདས་པ་ཉིད་དུ་འཛིན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ལྷག་མ་དང་བཅས་པ་དང་ལྷག་མ་མེད་པའི་ཟུང་ན་ལས་འདས་པར་མངོན་པར་ཞེན་པའོ། ། ཟུང་ན་ལས་འདས་པ་ལ་མངོན་པར་ཞེན་པ་ལ་སོགས་པ་མངོན་དུ་རྒྱ་བ་རྩ་ནས་འབྱིན་པ་ན་ཉི་བར་ཞི་བར་བྱེད་པའོ། ། འདོད་ཆགས་ལ་སོགས་པའི་བག་ཆགས་མ་ལུས་པར་ཀྱན་དུ་འཛོམས་པར་བྱེད་པས་འཕེལ་བར་བྱེད་པ་མ་ཡིན་ནོ། ། འདི་སྐད་དུ་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་བསྒྲོམས་པ་ཉིད་ཀྱིས་འདོད་ཆགས་ལ་སོགས་པ་དང་ཟུང་ན་ལས་འདས་པར་མངོན་པར་ཞེན་པ་ཞིག་བ་ཡིན་ནོ་ཞེས་དེ་ལྟར་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་དམིགས་ན་ལམ་ལ་ཆོས་ཤེས་པའི་བཟོད་པ་སྦྱེ་བར་འགྱུར་རོ་ཞེས་བཟོད་པ་ཡིན་ནོ། ། ལམ་གྱི་སྐད་ཅིག་མ་གཉིས་པའི་རྣམ་པ་བསྟན་པའི་ཕྱིར། ཀློག་ཀ་རྒྱལ་པོ་ཆེན་པོ་བཞི་དང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། བསྐྱུང་བ་དང་བསྐྱབ་པ་དང་སྤྱོད་པར་བྱེད་དོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བཤད་ཟིན་དོ། ། ཡང་ན་ལྷས་བྱས་པ་དང་། འབྱུང་བ་ལས་ཐུར་པ་དང་དྲོན་གི་བདག་ཉིད་ཅན་གྱི་བར་དུ་གཙོད་པའི་དབང་དུ་མཛད་ནས་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་བསྐྱུང་བ་དང་བསྐྱབ་པ་དང་སྤྱོད་པར་བྱེད་པ་དག་ཤེས་པར་བྱའོ། ། ཡང་ན་འཕངས་པ་རྣམ་པ་གསུམ་སྟེ། རང་གི་རྒྱུན་ལས་བྱུང་བ་དང་། སེམས་ཅན་གཞན་དུ་བབྱང་བའི་རྒྱུན་ལས་བྱུང་བ་དང་། པ་རོལ་སེམས་ཅན་དུ་བབྱང་བ་མ་ཡིན་པའི་

ཉེན་ལས་བྱུང་བ་དང་། དེ་སེལ་བར་བྱེད་པས་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་བསྐྱུང་བ་དང་བསྐྱབ་པ་
དང་སྐྱབ་པ་ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། ། འདི་སྐད་དུ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་འཛིན་པ་ལ་
འཇུག་པ་ལ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལ་སོགས་པས་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་བསྐྱུང་བ་དང་བསྐྱབ་
པ་དང་སྐྱབ་བྱེད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས། དེ་ལྟར་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་དུ་བྱིན་པས་ཆོས་ཐམས་
ཅད་ལ་དམིགས་ན་ལམ་ལ་ཆོས་ཤེས་པ་སྐྱེ་བར་འགྱུར་རོ་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན་ནོ། ། ལམ་གྱི་
སྐད་ཅིག་མ་གསུམ་པའི་རྣམ་པ་བསྟན་པའི་ཕྱིར། ཀློག་ཀྱི་གཞན་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་
གསུངས་ཏེ། ཆོག་གཟུང་བར་འོས་པར་འགྱུར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རང་ཉིད་བརྟེན་བས་སྟོག་གཅོད་པ་
ལ་སོགས་པ་ལས་ལྟོག་པ་ལས་སྟོན་དུ་འགྲོ་བས་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ལ་གནས་
ནས་གཞན་དག་དེ་ལ་རབ་དུ་འཛིག་པའི་ཕྱིར་དང་། རང་ཉིད་གནས་པ་རྣམས་ཀྱི་བསྐྱེད་པ་
བརྗོད་ཅིང་མཐུན་པས་དགའ་བར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་ཆོག་གཟུང་བར་འོས་པ་ཡིན་ནོ། ། ཞེས་བྱ་
བའི་དོན་འདི་ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ་གཞན་དུ་ནི་ཆོག་གཟུང་བར་འོས་པ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་
རོ། ། སྟོང་སྤྲལ་ཉི་ཤུ་ལྔ་པ་ལས་ཀྱང་བདག་ཀྱང་སྟོག་གཅོད་པ་སྟོང་བར་འགྱུར་ཞེས་བྱ་བ་ནས་
བརྟམས་ཏེ། གཞན་རྣམས་ལ་ཡང་དེའི་བསྐྱེད་པ་བརྗོད་ཅིང་མཐུན་པས་དགའ་བར་བྱེད་པ་
དེ་ལྟར་ན་ཆོག་གཟུང་བར་འོས་པ་ཡིན་ནོ། ། ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའི་བར་དུ་གསུངས་པ་
ཡིན་ནོ། ། ཆོག་འཇམ་པར་འགྱུར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མཉན་ན་བདེ་བར་བྱེད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །
ཆོག་རན་པར་འགྱུར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཇི་ཅམ་གྱིས་དོན་བརྟན་སྟོང་པར་གྱུར་པ་དེ་ཅམ་ཞིག་སྐྱབ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། ། ཆོག་འཆལ་པ་མེད་པར་འགྱུར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མདོར་བསྟུས་ནས་སྐྱབ་པ་ལ་
མཁས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། ། ཁྱོ་བས་བེལ་གྱིས་གཞོན་པར་མི་འགྱུར། ང་རྒྱལ་གྱིས་བེལ་གྱིས་
གཞོན་པར་མི་འགྱུར་རོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གཞོད་པའི་རྒྱ་ཉི་བར་གནས་པ་ལ་ཁོང་ཁྱོ་བའི་ཐ་བའི་
སེམས་གྱིས་མནར་སེམས་པ་ནི་ཁྱོ་བའོ། ། འཛིག་ཆོགས་ལ་ལྟ་བ་ལ་བརྟེན་པའི་སེམས་ཀྱི་
དེགས་པ་ནི་ང་རྒྱལ་ལོ། ། གཉེན་སོ་མེད་པར་ཉེས་པ་དང་བྲལ་བར་མི་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་ནམ་
ཇི་ལྟར་དེ་ལ་འདི་ལྟ་བུའི་ཡོན་ཏན་སྐྱེ་བ་ཡིན་སྟམ་པའི་དོགས་པ་དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། ཞེས་བྱ་
བས་བསུ་ནས། འདི་ལྟར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་ཏེ། ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་
ཉིད་ཉེས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གཉེན་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་དེས་སྒྲུབས་སོ་ཞེས་བྱ་བར་འདོད་དོ། །

ཡོངས་སུ་དུལ་བར་བྱེད་དོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སློག་གཙོད་པ་སྤངས་པ་ལ་སོགས་པ་ལ་རབ་དུ་
འཛིག་པའི་ཕྱིར་རོ། ། ཡོངས་སུ་འདུད་པར་བྱེད་ཅེས་བྱ་བ་ནི་ཆོག་རན་པ་ལ་སོགས་པས་
སེམས་ཅན་གྱི་ཡུལ་ལ་ཡོངས་སུ་འདུད་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། ཁོན་དུ་འཛིན་པ་ཞེས་བྱ་བ་
ནི། དག་བོར་འཛིན་པའི་བག་ལ་ཉལ་མི་འདོར་བ་སྟེ། གཞོད་སེམས་ཀྱི་ཆ་ཉིད་ནི་ཁོན་དུ་
འཛིན་པ་ཡིན་ནོ། ། གཞོད་སེམས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སེམས་ཅན་རྣམས་དང་སྤྱག་བསྐལ་དང་སྤྱག་
བསྐལ་གྱི་གནས་སུ་གྱུར་པའི་ཆོས་རྣམས་ལ་མནར་སེམས་པར་བྱེད་པ་ནི་གཞོད་སེམས་སོ། །
བག་ལ་ཉལ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཞེ་སྤང་གི་ཆ་དགར་འཛིན་པའི་སེམས་ཀྱི་རྒྱན་ནི་བག་ལ་ཉལ་བའོ།
འདི་སྐད་དུ་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པས་ཡོངས་སུ་གཟུང་བའི་སྟོབས་ཉིད་ཀྱིས་འཆང་རྒྱ་
བ་ཉིད་དུ་མཛོན་པར་འདོད་པས་རང་ཉིད་སློག་གཙོད་པ་སྤང་བ་ལ་སོགས་པ་སྟོན་དུ་འགྲོ་
བས་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་ཉིད་ལ་གནས་ནས། ། དེ་ཉིད་ལ་གཞན་དག་གཞན་པར་
བྱའོ་ཞེས་དེ་ལྟར་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་དམིགས་ན་ལམ་ལ་རྗེས་སུ་ཤེས་པའི་བཟོད་པ་སྟེ་བར་
འཁྱུར་རོ་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན་ནོ། ། ལམ་གྱི་སྐད་ཅིག་མ་བཞི་པའི་རྣམ་པ་བསྟན་པའི་ཕྱིར།
རིགས་ཀྱི་བྱའམ་རིགས་ཀྱི་བྱ་མོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་ཏེ། དེ་ལྟར་སྟོན་པ་ཞེས་བྱ་བ་
ནི་ལམ་ལ་རྗེས་སུ་ཤེས་བས་གནས་པའོ། ། དྲན་པ་དང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འདྲིས་པའི་དངོས་པོ་ལ་
སེམས་ཀྱིས་མ་བརྗོད་པའོ། ། དུམས་པ་ནི་ཞེ་སྤང་མེད་པ་སྟེ། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་བྱ་
གཅིག་པ་ལྟར་ཤིན་དུ་གཅེས་པར་འཛིན་པ་ཉིད་དོ། ། འདི་དག་གིས་སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པའི་
དགོ་བའི་རྒྱ་བ་ཐམས་ཅད་མི་དམིགས་པའི་རྒྱལ་གྱིས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་དང་ཐུན་མོང་
དུ་བྱས་ཏེ་སྦྲ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྗོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་དུ་ཡོངས་སུ་བསྟོན་བར་བྱ་བ་ཡིན་
པས་གཉི་ག་སྟོས་སོ། ། དུམས་པའི་བྱ་བ་ཉིད་ནི་འདི་སྟུམ་དུ་སེམས་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་
གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། དབང་པོ་རྣམས་འཕྲུགས་ཤིང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གཞོད་སེམས་ཀྱན་དུ་སྟོན་
པས་མིག་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པར་འཁྱུར་བ་བསྟེན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། ། བཞིན་གྱི་མདོག་
ཀྱང་འཁྱུར་ན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རང་གི་ངོ་བོ་འཁྱུར་ཞིང་ཆོག་པར་འཁྱུར་བའོ། ། ཁྱོ་བའི་དབང་དུ་
འགྲོ་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དེའི་ཁ་ན་ལས་པ་ཉིད་དོ། ། འདི་སྐད་དུ་སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པ་མི་ཟད་
པར་བྱེད་པས་དྲན་པ་ལ་སོགས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཡང་དག་པར་རྗོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་དུ་བསྟོན་

བར་བྱའོ་ཞེས་དེ་ལྟར་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་དམིགས་ན་ལམ་ལ་རྗེས་སུ་ཤེས་པ་སྐྱེ་བར་འགྱུར་རོ་
ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན་ནོ། ། འདི་རྟེན་དུ་བཤད་པའི་རྣམ་པ་ཆོག་གཞན་གྱིས་བསྟན་པ་རྣམས་
གྱིས་རྟེན་ཅིག་མ་བཅུ་དྲུག་སྐྱེ་བར་འགྱུར་རོ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ལ་སོམ་ཉིར་མི་བྱའོ། ། དེ་རྟེན་དུ་
ཡང་། དེ་བཞིན་ཉིད་དང་སངས་རྒྱས་དག སྐྱེ་བའི་ཆུ་ཉེན་པ་ཉེན་མེད་ཕྱིར། ། རྣམ་གྲངས་
ཁས་མི་ལེན་པ་དང་། ། ཆེན་པོ་ཆད་མ་མེད་བཅས་དང་། ། ཆད་མེད་པ་དང་མཐའ་མེད་
དང་། ། དེར་གནས་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ལ། ། སངས་རྒྱས་ཉིད་དུ་ངེས་འཛིན་དང་། ། གླང་
མེད་དོར་བ་མེད་སོགས་དང་། ། དུམས་པ་ལ་སོགས་དང་སྟོང་ཉིད་དང་། ། སངས་རྒྱས་ཉིད་ནི་
ཐོབ་པ་དང་། ། རྣམ་པར་བྱང་ཀུན་ཡོངས་བསྟན་དང་། ། ཉམ་ང་བ་དང་ནད་ཀུན་སེལ། ། ལྷ་
ངན་འདས་འཛིན་ཞི་ཉིད་དང་། ། སངས་རྒྱས་རྣམས་གྱིས་བསྟུངས་ལ་སོགས། ། སོག་མི་
གཅོད་པ་ལ་སོགས་པ། ། རྣམ་པ་ཀུན་མཁྱེན་ཚུལ་ལ་ནི། ། བདག་ཉིད་གནས་ཏེ་སེམས་ཅན་
དག འགོད་དང་སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པ། ། རྟོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་བསྐྱོ་བ། ། ལམ་ཤེས་ཉིད་གྱི་
རྟེན་ཅིག་མ། ། ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། མཐོང་བའི་ལམ་དེའི་ངེས་པར་འབྱེད་པའི་ཆ་དང་
མཐུན་པ་ནི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པར་བཤད་པ་ལས་གཟུང་བར་བྱའོ། ། གལ་ཏེ་དེ་ལྟ་
ཡིན་ན་རབ་ཏུ་དགའ་བ་ལ་སོགས་པའི་ས་རྣམས་ཀྱང་དེར་སྟོས་པས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་
རྣམས་ཀྱི་མཐོང་བ་ལ་སོགས་པའི་ལམ་བསྟན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཡང་ཅིའི་ཕྱིར་བསྟན་ཅེ་ན་
བརྗོད་པར་བྱ་སྟེ། རྒྱ་དང་འབྲས་བུ་མ་ལུས་པར་ཐུགས་སུ་ཆུད་པ་ལ་ལྟོས་ཏེ། དེ་བཞིན་
གཤེགས་པ་རྣམས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ཅེས་བརྗོད་པ་ཡིན་པས་རྒྱལ་བའི་
སྟེས་རྣམས་ཀྱི་ལམ་ནི་དེ་ལས་གསུངས་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་དོགས་པ་བསལ་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར།
དེ་ཉིད་ལས་རྒྱ་ཅམ་ཞིག་ངངས་ནས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་མཐོང་བ་ལ་སོགས་པ་
ལམ་གྱི་བདག་ཉིད་ཅན་ལམ་ཤེས་པ་ཉིད་ལོགས་ཤིག་ཏུ་བཞག་པ་ཡིན་ནོ། ། ཆོག་ལེན་ཀྱང་བྱས་
པའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ཏེ་རྣམ་པའི་གཞུང་དང་མཐུན་པར་སྦྱར་རམ་མ་སྦྱར་ཞེས་དེ་ལྟར་མཁས་
པ་རྣམས་གྱིས་དབྱད་པར་བྱའོ། ། དེ་ལ་ཡང་འཕགས་པ་རྣམ་པར་གྲོལ་བའི་སྟེ་ལ་སོགས་པའི་
བཤད་པ་བསྟན་ནས་རང་གི་རྒྱས་པས་བསྟན་པ་ཉིད་ཡིན་ནོ། ། ཁ་ཅིག་ནི་དོན་གཞན་ལ་
དགོངས་པ་རི་རྟེན་དུ་བརྗོད་པའི་གཞུང་གི་ཆོགས་ཀྱི་རྣམ་པའི་དོན་མ་བཤད་པར་འདིར་

མཐོང་བའི་ལམ་གྱི་སྐད་ཅིག་མ་བཅུ་དྲུག་དག་ཉེ་བར་མཚོན་པ་འབའ་ཞིག་མཛད་པར་བྱད་
དེ། བཤད་པ་དང་མ་བཤད་པའི་ངེས་པར་འབྱེད་པའི་ཆ་དང་མཐུན་པ་ལ་སོགས་པའི་དོན་
སྟོན་པ་ལྟར་ལེན་པའི་གཞུང་ཡང་དེ་བཞིན་དུ་བསྟན་བར་བྱའོ་ཞེས་ཟེར་རོ། ། གཞན་དག་ན་རེ་
དེ་དག་གིས་ནི་སྟོམ་པའི་གོ་རིམས་ལ་སོགས་པ་མ་བསྟན་པའི་ཕྱིར་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་
རིམ་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མ་བསྟན་ལ། མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་གྱི་ཆོག་ལེའུར་བྱས་པའི་དོན་
ཡང་ཇི་ལྟར་བཤད་པར་བྱ་ཞེས་ཟེར་རོ། ། འདོད་ཆགས་ལ་སོགས་པའི་ཉོན་མོངས་པའི་ཆོགས་
གྱི་རྩ་བ་ནི་དངོས་པོ་ལ་མངོན་པར་ཞེན་པ་ཡིན་ལ། དེ་དང་འགལ་བ་ཡང་བདག་མེད་པ་
གོམས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་བས་ན་དེ་མེད་པར་སྟག་བསྟེན་ལ་ཆོས་ཤེས་པ་ལ་སོགས་པར་ཇི་ལྟར་
འགྱུར་ཞེ་ན། དེ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། གང་གི་ཕྱིར་ཇི་སྐད་དུ་བཤད་པའི་ཚུལ་གྱིས་བདག་མེད་པ་
སྟོན་པ་ལྟར་བྱེད་པ་ནམས་པ་བཅུ་དྲུག་པོ་འདི་དག་ཐམས་ཅད་གདུལ་བྱའི་སྐྱེ་བོ་ཉེ་བ་ལ་
ཕན་པ་སྐྱེད་པར་བཞེད་པ་ཉིད་གྱིས་དེ་ལྟར་ཇི་སྐད་དུ་གསུངས་པའི་ཚུལ་ནམ་པ་སྟོ་ཆོགས་
གྱིས་བསྟན་པ་ཡིན་དུ་ཟིན་ཀྱང་ཡང་དག་པར་གོམས་པར་གྱུར་པ་ན་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་པར་
འབྱུང་བའི་ཆོས་ཉིད་གྱིས་མཐོང་བའི་ལམ་སྐྱེད་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ངེས་པར་བྱ་སྟེ་
གཞན་དག་ལ་ཡང་དེ་བཞིན་དུ་ཤེས་པར་བྱའོ། ། མཐོང་བའི་ལམ་གྱི་མཐུག་ཐོགས་སུ་བསྟོམ་
པའི་ལམ་བཟོད་པར་བྱ་བ་ཡིན་པ་ལས་བཟོད་པར་བྱ་བ་ཉུང་བ་ཉིད་དང་གདུལ་བྱ་འབྲས་བྱ་
ལ་གཞོལ་བ་ཉིད་གྱིས་འཐུག་པའི་ཕྱིར་རེ་ཞིག་བསྟོམ་པའི་ལམ་གྱི་བྱེད་པ་བསྟན་པ་ནི།
བཅོམ་ལྷན་འདས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟོམ་པ་ཡིན་ནོ། ། ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་
ཞེས་བྱ་བ་ནི་འོག་ནས་འཆད་པའི་བསྟོམ་པའི་ལམ་མོ། ། ཡོངས་སུ་དུལ་བའི་སྐད་དུ་ཉེ་བར་
གནས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཉོན་མོངས་པའི་ནམ་པ་ཐམས་ཅད་རང་དབང་དུ་བྱེད་པའི་ཕྱིར་ནམ་
པ་ཐམས་ཅད་དུལ་བའི་དོན་གྱིས་ན། ཡོངས་སུ་དུལ་བའི་རྒྱ་མཚན་དུ་མངོན་དུ་ཕྱོགས་པར་
གྱུར་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དང་པོ་དུལ་བའི་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། ། ཁེངས་པ་མ་མཆིས་པའི་ཞེས་བྱ་བ་ནི་
དུལ་བའི་རྗེས་ལ་ཅུང་ཟད་ཙམ་གྱི་རྟོགས་པས་བྱད་ཞུགས་པར་གྱུར་པ་ལ་བདག་དུ་རྩོམ་པ་
བཀག་པས་བདག་ལ་བསྟོད་པ་སྟོང་བའི་ཕྱིར་ཐམས་ཅད་ནས་འདུད་པའི་དོན་གྱིས་ཡོངས་སུ་
འདུད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གཉིས་པ་འདུད་པའི་བྱེད་པའོ། ། དེའི་འོག་དུ་འདོད་ཆགས་ལ་སོགས་

པ་ཉོན་མོངས་པ་རྣམས་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་བྱིས་གཞོན་པ་ཞེས་བྱ་བ་གསུམ་པ་ཉོན་
མོངས་པ་ལས་རྒྱལ་བའི་བྱེད་པ་བསྟན་པའི་ཕྱིར་གྲོ་ཤི་ཀ་གཞན་ཡང་ཤེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་
གསུངས་ཏེ། འདི་འཛིན་པར་འགྱུར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དེ་བཞིན་དུ་འོག་ནས་བཤད་པའི་བསྒྲུབ་
པའི་ལམ་གྱི་རིམ་གྱིས་སོ། ། གཡུལ་འགྱེད་པའི་ཆེ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ལ། བསྒྲུབ་པས་སྤང་
བར་བྱ་བའི་ཉོན་མོངས་པ་རྣམས་དང་ལྷན་ཅིག་གཡུལ་འགྱེད་པ་ལ་འདུག་པའི་ཆེ་ཆེན་པོའི་
ཆེན་པོ་ལ་སོགས་པ་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་གསུམ་ཆན་དང་པོའི་རྒྱུད་དུ་འཁྱུང་དུ་ལ་སོགས་
པའི་གཉེན་པོའི་ཕྱོགས་རྣམས་ཀྱི་རྣམ་པ་དང་པོ་རྣམས་རྟོགས་པས་གཡུལ་གྱི་ཐོག་མར་ཞུགས་
པར་གྱུར་ན་སྟེ་ཞུགས་པ་ཡིན་ནའོ། ། གཡུལ་དུ་འདུག་པ་ལ་སོགས་པའི་ཆོགས་གསུམ་ནི་
གངས་རི་ལྷ་བ་བཞིན་དུ་འབྲིང་གི་ཆེན་པོ་ལ་སོགས་པ་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་སུ་ཆན་གཉིས་
པའི་འབྲིང་གི་རྒྱུད་དུ་ལ་སོགས་གཉེན་པོའི་ཕྱོགས་ཀྱི་རྣམ་པ་གཉིས་པ་རྣམས་རྟོགས་པ་དང་
སྒྱུར་ཏེ་བརྗོད་པར་བྱའོ། ། གཡུལ་གྱི་ནང་དུ་འགྲོ་བའམ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་
རྒྱུད་ཀྱི་ཆེན་པོ་གཉེན་པོའི་གཉེན་པོའི་ཕྱོགས་ཆེན་པོའི་རྒྱུད་དུ་ཐོབ་པས་སོ། ། འགྲོང་ངམ་
ཞེས་བྱ་བ་ནི་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་རྒྱུད་ཀྱི་འབྲིང་ལ་གཉེན་པོའི་ཕྱོགས་ཆེན་པོའི་འབྲིང་
མངོན་པར་རྟོགས་པས་གཡུལ་དུ་འབྲིང་བའོ། ། འདུག་ཀྱང་རུང་སྟེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གཡུལ་དུ་
འདུག་སྟེ། མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་རྒྱུད་ཀྱི་རྒྱུད་དུ་ལ་གཉེན་པོའི་ཕྱོགས་ཆེན་པོའི་ཆེན་པོ་དང་
ཡང་དག་པར་ལྷན་པས་གཡུལ་དུ་ལེགས་པར་འདུག་པའོ། ། འདི་དག་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ཀྱང་
མི་མཐུན་པ་དང་གཉེན་པོའི་ཕྱོགས་རྣམ་པ་དགྲ་པོ་བསལ་བ་དང་སྤང་བས་བསྒྲུབ་པའི་ལམ་དུ་
སྤང་ཡང་བྱ་བ་མེད་པ་ཉིད་དུ་བརྗོད་པ་ཡིན་ནོ། ། གནས་མ་ཡིན་པ་ནི་མི་སྲིད་པའོ། ། དེ་ཉིད་
བཤད་པ་ནི་སྐབས་མེད་དེ་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། ། ཅིའི་ཕྱིར་རྣམ་གངས་ཀྱི་ཆོག་དུ་གསུངས་ཤེ་
ན། དེའི་ཆེ་དང་ཕྱིས་འགའ་ཞིག་གིས་འགའ་ཞིག་རྣམ་པ་འགའ་ཞིག་ལྟར་དོན་རྟོགས་པར་བྱ་
བའི་ཕྱིར་དང་། ཆོག་དེ་ཉིད་བསྐྱུར་ཏེ་གསུངས་ན་ནི་སྤང་ཐོས་པ་དག་སྤང་པར་འགྱུར་བས་
ཉེས་པ་དེ་སྤངས་ནས་སྤང་གྱི་དུས་སུ་ཡངས་བདག་པ་དང་གམ་ཕྱིས་འོངས་པ་རྣམས་ཀྱིས་
དོན་དེ་ཐོས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དང་། སློ་ཞན་པ་རྣམས་ལ་དོན་དེ་ཡང་དང་ཡང་དུ་བསྐྱུར་བས་
རྟོགས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དང་། སྤང་གཅིག་དོན་དུ་མར་གྱུར་པས་དོན་གཞན་དུ་རྟོགས་པ་བསལ་

བའི་ཕྱིར་དང་། གཞན་ལས་མིང་བཤད་པ་དང་འདྲ་བར་མིང་དེ་དག་གིས་དོན་དེ་ལེགས་
པར་ཉོགས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དང་། ཆོས་སྒྲ་བ་ནམས་དོན་ཉེ་བར་སྒྱུར་བ་དང་སྟོན་པ་ལ་
མཁས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དང་། བདག་ཉིད་ཆོས་སོ་སོ་ཡང་དག་པར་རིག་པ་ལ་མངའ་བརྟེན་
པར་བསྟན་པའི་ཕྱིར་དང་། གཞན་ནམས་ལ་དེའི་ས་བོན་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར་ཉེ། ནམ་གྲངས་
བསྟན་པའི་དགོས་པ་ནི་དེ་ལྟར་ནམ་པ་བརྒྱས་ཡོད་དོ། ། དེ་བཞིན་དུ་ཐམས་ཅད་ལ་བརྟུན་
པར་བྱའོ། ། གང་ཡིན་པ་དེའི་ལས་བྱ་བ་ནི། གང་ཞེས་བྱ་བ་ཆོག་གི་ཕྱད་ཀྱི་དོན་ལ་འཇུག་སྟེ།
སྟོག་གི་བར་ཆད་དུ་འགྱུར་བ་གང་ཡིན་པ་འདི་ནི་སྐབས་མེད་དོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ངང་གི་དོན་
ཏོ། ། སྟོག་གི་བར་ཆད་དུ་འགྱུར་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ནམ་པར་ཤེས་པའི་རྒྱུ་ཆད་པའོ། ། བྱང་གི་
བདག་ཉིད་ཅན་གྱི་ཉེ་བར་འཆོ་བ་དང་བྲལ་བའི་འོག་དུ་བྱི་རོལ་གྱི་ཉེ་བར་འཆོ་བ་ཉེ་བར་ཞི་
བ་ཡིན་པས་གཞན་གྱི་གཞོན་པས་མི་བརྗེ་བའི་བྱེད་པ་བཞི་པ་ནི། གཞན་གྱིས་གཞོན་པར་
བྱེད་པས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ཉེ། གཞན་ནི་མི་ལ་སོགས་པའོ། ། དེའི་
གཞོན་པ་ནི་རལ་གྱིས་བསྟུན་པ་ལ་སོགས་པའོ། ། མདོར་བསྟན་པའི་ཆོག་ནི་རྒྱས་པར་བསྟན་
པས་ནམ་པར་དབྱེ་བའི་ཕྱིར། ཡང་གལ་ཉེ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་སོ། ། མདོར་བསྟན་
པའི་ཆོག་ལ་རྒྱས་པར་བསྟན་པ་ལས་བརྟུན་པར་བྱ་བའི་དོན་ཐ་དད་པ་མེད་ན་ཅིའི་ཕྱིར་
འདིར་མདོར་སྟོན་པའི་ཆོག་དུ་བྱེད་ཅེ་ན། དེ་བརྟུན་པར་བྱ་སྟེ། མདོར་བསྟུས་པས་དོན་རྒྱས་
པར་བཤད་པ་ངེས་པར་གཟུང་བའི་ཕྱིར་མདོར་བྱས་པས་འགྲེལ་པའི་དོན་འདྲིན་པ་དང་
འདྲའོ། ། སྟོབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱིས་གདུལ་བྱ་མགོ་སྟོས་པས་གོ་བ་ནམས་ལ་ཕན་
གདགས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དང་། གཞན་ནམས་ཀྱང་མ་འོངས་པ་ན་མགོ་སྟོས་པས་གོ་བའི་རྒྱ་
བསགས་པའི་ཕྱིར་དང་། བདག་ཉིད་མདོར་བསྟུས་པ་དང་རྒྱས་སྟོན་པ་ལ་མངའ་བརྟེན་པས་
སྟོ་པའི་ཕྱིར་དང་། གཞན་ནམས་དེ་ལྟར་བསྐྱབས་པས་དེའི་ས་བོན་སྐྱེད་པའི་ཕྱིར་ཡིན་ནོ་
ཞེས་བཤད་དོ། ། ལུང་ལས་ནི་རྣལ་འབྱོར་པ་མདོར་བསྟུས་པ་ཙམ་ལ་སེམས་མཉམ་པར་འདྲིག་
པ་ནམས་དེའི་དོན་རྒྱས་པས་ཐམས་ཅད་ལ་མཉམ་པར་འདྲིག་པར་ངི་ལྟར་འགྱུར་ཞེས་དོན་
དེའི་ཕྱིར་བསྟུས་ཉེ་བསྟན་ཏོ། ། དེ་བཞིན་དུ་རྒྱས་པ་ཙམ་ལ་སེམས་མཉམ་པར་འདྲིག་པའི་
རྣལ་འབྱོར་པ་ནམས་དེ་བསྟུས་པའི་དོན་ཐམས་ཅད་ལ་ངི་ལྟར་མཉམ་པར་འདྲིག་པར་འགྱུར་

ཞེས་དོན་དེའི་ཕྱིར་རྒྱས་པར་བཤད་པ་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ལྟར་དོན་འདིས་བསྟན་པའི་
ཆོག་གིས་སྟོན་ཏེ་ཞེས་བཤད་དེ། དེ་བཞིན་དུ་ཐམས་ཅད་ལ་ཤེས་པར་བྱའོ་ཞེས་སོ། ། མཆོན་
ནི་འཁོར་ལོ་ལ་སོགས་པའོ། ། གཞན་དག་ནི་རྩོལ་སོགས་པའོ། ། ཡུལ་དེར་འཕེན་པའི་རྣམས་པ་
དང་ལྡན་པའི་སྐྱེས་བྱས་འཕངས་པའི་མཆོན་ལ་སོགས་པ་རྣམས་བར་དུ་འགལ་བ་བཞུགས་པ་
མེད་པར་ལུས་ལ་ཇི་སྟེ་མི་འཕྲོག་སྟུང་པའི་དོགས་པ་དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེན་ཞེས་བྱ་བས་བསྟན་ནས།
ཀློག་ཀྱི་འདི་ལྟ་སྟེ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་སོ། ། དགོངས་པ་ནི་འདི་ཡིན་ཏེ། གོམས་
པར་བྱས་པའི་ཡུམ་རིག་སྟགས་ཆེན་མོ་ལ་སོགས་པའི་རང་བཞིན་གྱི་མཐུས་ལྟོ་བ་ཉིད་ཀྱི་ཆོས་
འགལ་བ་བར་དུ་ཞུགས་པའི་ཕྱིར་མདའ་ལ་སོགས་པ་དེའི་ལུས་ལ་མ་སྤེབས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་
བྱ་བ་ཡིན་ནོ། ། རིག་སྟགས་ཆེན་མོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའི་ཆོག་གསུམ་ནི་ཆེན་པོ་ཉིད་ལ་
སོགས་པའི་ཡོན་ཏྲན་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར་སྦྱོར་བ་ལ་སོགས་པའི་གནས་སྐབས་སུ་སྦྱར་རོ། །
ལྟག་པར་མོས་པ་ལ་སོགས་པའི་ཡིད་ལ་བྱེད་པས་ལྟག་པར་སྦྱར་པའི་ཕྱིར་སྤྲོད་མེད་པའོ། །
བསྐྱབ་པ་ཉིད་ཀྱིས་མཉམ་པ་མེད་པས་ན་མི་མཉམ་པའོ། ། ཤིན་ཏུ་རྣམ་པར་དག་པས་མཉམ་
པ་མེད་པའི་རྒྱུ་གཞན་དང་མཉམ་པའི་ཕྱིར་མི་མཉམ་པ་དང་མཉམ་པའོ། ། འདི་རིགས་
སྟགས་ཆེན་མོ་ལ་སོགས་པ་ཇི་ལྟར་ཡིན་སྟུང་པའི་དོགས་པ་དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེན་ཞེས་བྱ་བས་
བསྟན་ནས་ཀློག་ཀྱི་རིགས་སྟགས་འདི་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་སོ། ། འདི་སྐད་དུ་
གང་གི་ཕྱིར་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་ལ་བྱམས་པ་ལ་སོགས་པ་སྟོན་དུ་འགྲོ་བས་སྟོབ་པ་
ན་སུ་ལ་ཡང་གཞོད་པ་ལ་སོགས་པའི་དོན་དུ་མི་སྟོབ་པ་དེ་བས་ན་འཆེ་བ་ལ་སོགས་པ་ཆེ་
ཐུང་བར་འཇུག་པ་ལ་སོགས་པའི་རྒྱ་རྣམ་པར་བསལ་བས་རིག་སྟགས་ཆེན་མོ་ལ་སོགས་པའི་
རང་བཞིན་ཡིན་ནོ་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན་ནོ། ། བདག་ལ་གཞོད་པ་བྱ་བར་ཡང་སེམས་ཞེས་བྱ་
བ་ནི་བདག་ཉིད་འཆེ་བ་ལ་སོགས་པའི་རྒྱར་འབད་པར་མི་བྱེད་དོ། ། འཆེ་བ་ཐམས་ཅད་ཉེ་
བར་ཞི་བའི་འོག་དུ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་བྱེད་པ་ལྟ་པ་ནི། ཀློག་ཀྱི་རིག་
སྟགས་འདི་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། སྤྲོད་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་
པའི་བྱང་ཆུབ་མངོན་པར་རྫོགས་པར་འཁོང་རྒྱ་བར་འཇུག་ཞེས་བྱ་བ་ནི། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྟོགས་
པ་མངོན་སུམ་དུ་འཇུག་པའོ། ། ཐམས་ཅད་མཐུན་པའི་ཡེ་ཤེས་ཐོབ་པར་འཇུག་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་

ནི། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྟོགས་པའི་འོག་ཏུ་ཚོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཡུལ་ཤེས་པ་རྟོགས་པར་འགྱུར་བའོ།
དེ་ཉིད་བསྟན་པ་ནི་སྒྲ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྟོགས་པའི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་
པ་ཡིན་ནོ། ། སེམས་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཉེ་བར་མཚོན་པ་ཡིན་པས་ཚོས་ཐམས་ཅད་ཡོངས་སུ་
བསྟུ་བའོ། ། རྣམ་བར་ལྟ་བར་འགྱུར་རེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཤེས་པར་འགྱུར་བའོ། ། རྣལ་འབྱོར་བའི་
ཡེ་ཤེས་ཐམས་ཅད་ནི་དམིགས་སུ་མེད་པ་ཉིད་ཡིན་པར་འདོད་པ་མ་ཡིན་ནམ། དེ་ཅི་ལྟར་
ཚོས་ཐམས་ཅད་རྣམ་པར་ཤེས་པར་འགྱུར་སྟམ་པའི་དོགས་པ་དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན་ཞེས་བྱ་བས་
བསྟུ་ནས། ཀློག་གི་རིག་སྒྲགས་འདི་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་ཏེ། ཐོབ་པ་ནི་བར་
ཆད་མེད་པའི་ལམ་གྱི་སློབ་པ་གཉིས་པོ་བག་ཆགས་དང་བཅས་པ་སྤངས་པའི་ཕྱིར་རོ། ། ཤེས་
པ་ནི་རྣམ་པར་གྲོལ་བའི་ལམ་གྱིས་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་ཐུགས་སུ་ཚུད་པ་
དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར་རོ། ། མངོན་སུམ་དུ་བྱས་པ་ནི་དག་པ་འཇིག་རྟེན་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་ངེས་
པའི་ཕྱིར་རོ། ། འདི་སྐད་སྟོན་ཏེ། དཔེར་ན་མི་ལམ་བདེན་པ་མཐོང་བའི་ཤེས་པ་ནི་དོན་དམ་
པར་ཡུལ་མེད་དུ་ཟིན་ཀྱང་རྟགས་དང་ལུང་ལ་མི་སྟོས་པར་རྟེན་གྱི་བྱུང་པར་གྱི་དབང་གིས་
ཡུལ་སོ་སོར་ངེས་པའི་རྣམ་པར་སྐྱེ་བ་ན་ཉེ་བར་བསྟན་པའི་དོན་ཐོབ་པར་བྱེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་མི་
བསྟུ་བར་འགྱུར་རོ། ། དེ་བཞིན་དུ་རྣལ་འབྱོར་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱང་ཤེས་རབ་ཀྱི་ས་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་
པའི་རྣལ་འབྱོར་ལ་གོམས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས། ཇི་ལྟར་གཞན་གྱིས་བྱུང་ཟིན་པ་དང་བྱུང་བ་དང་
འབྱུང་བར་འགྱུར་བ་འཕྲ་འདས་པ་དང་ད་ལྟར་དང་མ་འོངས་པ་ན་འབྱུང་བའི་རྣམ་པར་དེ་
ལྟར་བརྟགས་པ་དེ་ཁོ་ན་ལྟར་ཉེ་བར་བསྟན་པ། རྣམ་པ་སྣ་ཚོགས་ཀྱི་དབྱེ་བས་རབ་ཏུ་སྟོས་པ་
ཕྱི་རོལ་སུ་མངོན་ཞིང་གསལ་བར་སྤང་བའི་རང་བཞིན་ཅན། རྟགས་དང་ལུང་ལ་མི་སྟོས་
པར་མི་བསྟུ་བ་ཉིད་དུ་སྐྱེས་པ་ནི་མངོན་སུམ་གྱི་ཆད་མ་ཡིན་པར་འདོད་དོ། ། དེ་བས་ན་དེ་
ལྟར་བཅོམ་ལྡན་འདས་ནི་ཐམས་ཅད་མངོན་སུམ་དུ་གཟིགས་པ་ཉིད་དུ་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར།
གང་མ་ཐོབ་པ་འཕྲ་མ་ཤེས་པ་འཕྲ་མངོན་སུམ་དུ་མ་བྱས་པ་དེ་མི་མངའ་བས་ན་ཐམས་ཅད་
མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་དང་ལྡན་པ་ཞེས་བྱའོ། ། གང་གི་ཕྱིར་འབྲེལ་བ་མེད་པས་འཁྲུལ་པ་ལོག་
ཀྱང་རྣམ་པ་སྟོག་པ་སྲིད་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་འཕགས་པ་སྤྱི་སྤྱོད་པ་ལ་སོགས་པས་དབུ་མའི་
ཚུལ་གྱི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ནས་བཤད་པ་ཡིན་ནོ། ། དད་པ་སུལ་དུ་བྱུང་བ་དང་ལྡན་པས་བསོད་

ནམས་ཆེ་བ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་གནས་གང་དུ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལ་སོགས་པའི་བྱགས་སུ་
ཆུད་པ་ལ་སོགས་པ་སྐྱེས་པ་དེ་ནི་མཆོད་པར་བྱ་བ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་བྱེད་པའི་འོག་དུ་
ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་ཕྱིན་པའི་རྟེན་གྱི་ཡུལ་ལ་མཆོད་པ་ཉིད་ཀྱི་བྱེད་པ་དུག་པ་བསྟན་པའི་
ཕྱིར། གཞན་ཡང་རྒྱུ་ཤི་ཀ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་སོ། ། ཆུང་དུ་ན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཐ་མ་
ནའོ་སྟོན་གྱི་ལས་ཀྱི་ནམ་པར་སྟོན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གཉེན་པོའི་ཕྱོགས་ལ་གོམས་པ་དང་བྲལ་
བའི་མྱོང་བར་ངེས་པའི་ལས་སོ། ། རོན་གྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་འདི་ཉིད་དཔེས་བསྟན་པར་བྱ་བའི་
ཕྱིར། རྒྱུ་ཤི་ཀ་འདི་ལྟ་སྟེ་དཔེར་ན་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་ཏེ། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སྟོང་པོའི་
སྟོང་པོར་གྱུར་པ་སྟེ། འདིར་ས་ཕྱོགས་སྐྱེལ་གྱུང་གིས་ནོན་པ་ནི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སྟོང་པོའོ། ། དེར་
འདུག་པ་ནི་དེའི་མཐའ་ལ་བརྟེན་པའོ། ། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སྟོང་པོའི་ཁོར་ཡུག་ནི་མཚམས་ན་
གནས་པའི་རྡོ་རྗེ་སྤར་བའི་བཞིའི་ནང་དུ་ཆུད་པའི་སའི་ཆའོ། ། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སྟོང་པོ་ནི་བཤད་
ཟིན་ཏོ། ། དེའི་ནང་ནི་དེའི་དབྱས་ཀྱི་ནང་རོ། ། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཤིང་རྩ་བ་ན་འདུག་པ་ཞེས་བྱ་བ་
ནི། སའི་ནང་དུ་ཞུགས་པའི་རྩ་བ་ནི་ཁོར་ཡུག་སྟོས་པས་ཟིན་པའི་ཕྱིར་དེ་ལས་བྱུང་བའི་ཤིང་
གི་ཆ་ནི་རྩ་བའོ། ། གཙུ་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ནམ་པར་མཐོ་འཚམ་པར་རོ། ། གནོད་པ་ཞེས་བྱ་བ་
ནི་ནམ་པར་ཞེ་སྤང་བར་རོ། ། འབེབས་པར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འབྱུང་པོའི་གདོན་ལ་སོགས་པ་
འདུག་པར་རོ། ། མི་རྒྱས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དེ་ནམས་ལ་མི་བདུབ་སྟེ་ཡུལ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་
བའི་ཐ་ཆོག་གོ། ། གཙུ་བ་ལ་སོགས་པ་སྐྱེ་བའི་གོགས་བྱེད་པའི་བྱ་བ་མེད་པ་མ་ཡིན་ནམ།
དེར་གཙུ་བ་ལ་སོགས་པ་བྱ་བར་རྗེ་ལྟར་མི་རྒྱས་སྟམ་པའི་དགོས་པ་དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན་ཞེས་བྱ་
བས་བསུ་ནས། གང་དག་ཅེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། དག་གི་དོན་ནི་འདི་
ཡིན་ཏེ། གང་དག་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དོན་གྱི་ཕྱིར་གནོད་སེམས་ཆུང་དུ་དང་འབྲིང་
དང་ཆེན་པོའི་གཉེན་པོའི་བྱམས་པའི་དབྱེ་བ་མི་འཇིགས་པ་ཁོ་ན་མེད་པ་དང་མི་སྐྱག་པ་
བདག་ཉིད་ཀྱིས་གྱུས་པར་མཛད་དེ། དུས་ཡུན་རིང་པོར་རྒྱན་དུ་བསྐྱོམས་པ་དང་གཞན་དག་
གི་དབང་དུ་མཛད་ནས་སྟོན་པར་བྱེད་ཅིང་བརྗོད་པའི་དུས་གསུམ་གྱི་སངས་རྒྱས་དེ་ནམས་
དེར་འཁྲུངས་པས་གནས་དེ་བྱང་པར་ཅན་དུ་གྱུར་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་བས་ན་རྒྱ་རྒྱུན་གྱི་ཆོགས་
པ་ནི་བསམ་གྱིས་མི་བྲལ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སའི་ཆའི་བདག་ཉིད་ཀྱིས་ན་རྒྱུའི་ཉེས་པ་ལས་

བྱང་བའི་གཙུག་པོ་ལ་སོགས་པའི་འབྲས་བུ་དེ་དར་བྱེད་པར་མི་རྣམས་པ་ནི་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་པར་
འབྱུང་བའི་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་སྟོབས་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ཡིན་ནོ། ། དེ་ལྟར་དཔེ་བསྟན་ནས།
དཔེས་བཤད་པའི་དོན་བསྟན་པའི་ཕྱིར། དེ་བཞིན་དུ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་སོ། ། ལྷ་
མ་དང་འདྲ་བའི་བསམ་པས་དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེན་ཞེས་རྟོག་པ་ལ། དེ་བཞིན་དུ་གནས་ཀྱི་ཆེ་བའི་
བདག་ཉིད་བསྟན་པའི་སྟོན་ནས་ལན་གང་བ་ནི། ཀློག་ཀྱི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་
ཡིན་ཏེ། མཆོད་རྟེན་དུ་གྱུར་པ་ནི་ཕྱག་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་བསོད་ནམས་བསགས་པའི་རྒྱར་
འགྱུར་བའི་ཕྱིར་ཏེ། ས་དང་འདྲ་བ་ལ་སར་གྱུར་པ་ཞེས་འདྲ་བར་སྟོན་པའི་ཆོག་ལ་གྱུར་པའི་
སྒྲས་སྒྲོས་པའི་ཕྱིར་མཆོད་རྟེན་གཞན་དང་མཉམ་པ་ལ་གྱུར་པ་ཉིད་ཀྱིས་ནས་ཕྱོགས་དེ་
མཆོད་རྟེན་དུ་གྱུར་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཁ་ཅིག་གི་འོ། ། གང་དུ་གང་ཟག་ལ་བདག་མེད་པ་
སྟོན་པར་བྱེད་པ། ཆོས་གང་རྒྱས་བྱུང་དེ་དག་གི། ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའི་ཆོགས་སུ་བཅད་
པས་བྱིན་གྱིས་བསྐྱབས་པའི་སའི་ཆ་མཆོད་རྟེན་ཡིན་པར་འདོད་པ་དེར་དངོས་པོ་མཐའ་དག་
རང་བཞིན་མེད་པར་སྟོན་པར་མཛད་པའི་རྒྱལ་བའི་ཡུམ་འཛིན་པ་ལ་སོགས་པ་དང་ལྷན་པ་
ནི་ཤིན་ཏུ་གསལ་བར་མཆོད་རྟེན་དུ་གྱུར་པ་ཉིད་ཡིན་ནོ། ། དེ་བས་ན་དབང་པོ་ཉིད་ལ་དབང་
པོར་གྱུར་པ་ཞེས་བྱ་བ་དང་འདྲ་བར་དེའི་རང་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་མཆོད་རྟེན་ཉིད་ལ་མཆོད་རྟེན་
དུ་གྱུར་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བཅུན་བ་སྒྲ་བའི་ཡིན་ནོ། ། ཕྱག་བྱ་བ་ནི་འདུད་པར་བྱ་བ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། ། རྗེད་པར་བྱ་བ་ནི་ཡོན་ཏན་རྗེས་སུ་བྱ་བས་མང་དུ་སྦྱུད་བྱེད་པའི་
ཕྱིར་རོ། ། མཆོད་པར་བྱ་བ་དང་། རི་མོར་བྱ་བ་དང་། བསྟེན་བཀྱར་བྱ་བ་ནི། གོ་རིམས་བཞིན་
དུ་མཆོད་པ་རྒྱུད་དུ་དང་། འབྲིང་དང་ཆེན་པོ་ནམས་ཀྱིས་སོ། ། བཀྱར་སྟེ་བྱ་བ་ནི་དཔལ་གྱི་
དར་དབྱངས་བཅིང་པ་ལ་སོགས་པས་བྱུང་པར་དུ་འཕགས་པའི་གནས་ལ་འཛོག་པའི་ཕྱིར་
རོ། ། ལྷ་མར་བྱ་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ནམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་འདའ་བར་བྱ་བ་མ་ཡིན་པ་ཉིད་ཀྱིས་
སོ། ། སྟོབ་པ་ནི་ཉེ་བར་འཆོ་བ་ཐམས་ཅད་བསྐྱོག་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། ། སྐབས་ནི་དེ་ལ་བརྟེན་
པའི་སྒྱུར་བས་དོན་མེད་པ་ཉིད་དུ་མི་འཛོག་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། ། གནས་ནི་ཁ་ན་མ་ཐོབ་མེད་
པའི་དགའ་བའི་དབང་པོ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། ། དཔུང་གཉེན་ནི་མཆོག་དུ་འཕགས་པ་ཉིད་དུ་འགོ་
བའི་གནས་ལ་འཛོག་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། ། རི་སྐད་དུ་བཤད་པའི་ཚུལ་གྱིས་ན་བྱེད་པ་ནི་ནམ་པ་

བྱག་ཁོ་ན་ཤེས་པར་བྱའོ། ། དེ་སྐད་དུ་ཡང་། ཀུན་ནས་དུལ་དང་ཐམས་ཅད་ནས། ། འདུང་
དང་ཉེན་མོངས་ལས་རྒྱལ་དང་། ། གཞོད་པས་བརྩི་བ་མེད་ཉིད་དང་། ། བྱང་ཆུབ་ཉིད་དང་
ཉེན་མཆོག་ཉིད། ། ཅེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། བྱེད་པའི་འོག་དུ་བསྐྱོམ་པའི་ལམ་བཟོད་པར་
བྱ་བ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་ཟག་པ་དང་བཅས་པ་དང་ཟག་པ་མེད་པའི་བྱེ་བྲག་གིས་རྣམ་པ་གཉིས་
སོ། ། དེ་ལ་ཟག་པ་དང་བཅས་པ་ནི་མོས་པ་དང་། བསྐྱོད་པ་དང་། རྩིས་སུ་ཡི་རང་བ་ཡིད་ལ་
བྱེད་པའི་མཆོག་ཉིད་ཀྱིས་རྣམ་པ་གསུམ་མོ། ། ཟག་པ་མེད་པ་ཡང་མངོན་པར་སྒྲུབ་པ་དང་།
ཤིན་དུ་རྣམ་པར་དག་པའི་རང་བཞིན་གྱིས་རྣམ་པ་གཉིས་ཡིན་ནོ། ། དེ་བས་ན་རྩི་ལྟར་མོས་
པ་བཞིན་དུ་མཐོང་བའི་དགེ་བའི་ཆོས་ཀྱི་ཉེན་བསྐྱོམ་པའི་ལམ་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་པས།
དང་པོ་མངོན་དུ་མི་བྱེད་པའི་ངོ་བོ་མོས་པ་བཟོད་པར་བྱའོ། ། དེ་ཡང་རང་གི་དོན་དང་། རང་
དང་གཞན་གྱི་དོན་དང་། གཞན་གྱི་དོན་ཞེས་བྱ་བ་རྩ་བའི་དབྱེ་བས་རྣམ་པ་གསུམ་ཡོད་པ་ལ།
རེ་རེ་ཞིང་རྒྱུད་དུ་དང་འབྲིང་དང་ཆེན་པོའི་དབྱེ་བས་ཐ་དད་པའི་ཕྱིར་ན་གསུམ་ཆོན་གསུམ་
གྱིས་རྣམ་པ་དགྲུར་འཁྱུར་བ་ནི་འདི་ལྟ་སྟེ། རང་གི་དོན་གྱི་མོས་པ་རྒྱུད་དུ་དང་འབྲིང་དང་
ཆེན་པོ་དང་། རང་དང་གཞན་གྱི་དོན་གྱི་མོས་པ་དང་། གཞན་གྱི་དོན་གྱི་མོས་པ་ལ་ཡང་དེ་
བཞིན་ནོ། ། དེ་ལྟར་རྣམ་པ་དགྲུ་པོ་དེ་དག་ཀྱང་རེ་རེ་ཞིང་རྒྱུད་དུ་ལ་སོགས་པའི་བྱེ་
བྲག་གིས་སོ་སོར་བྱེ་ན་མོས་པ་དགྲུ་ཆོན་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་ཉི་ཤུ་རྩ་བདུན་དུ་འཁྱུར་བ་ནི། འདི་
ལྟ་སྟེ་རྒྱུད་དུ་ལ་སོགས་པ་དང་རྒྱུད་དུ་ལ་སོགས་པ་དང་རྒྱུད་དུ་ལ་སོགས་པ་དང་། འབྲིང་གི་རྒྱུད་
དང་འབྲིང་གི་འབྲིང་དང་འབྲིང་གི་ཆེན་པོ་དང་། ཆེན་པོའི་རྒྱུད་དང་ཆེན་པོའི་འབྲིང་དང་
ཆེན་པོའི་ཆེན་པོ་དང་། དེ་ལྟར་རང་གི་དོན་གྱི་མོས་པ་དགྲུའོ། ། རང་དང་གཞན་གྱི་དོན་གྱི་
མོས་པ་དང་། གཞན་གྱི་དོན་གྱི་མོས་པ་ལ་ཡང་དེ་བཞིན་དུ་ཤེས་པར་བྱའོ། ། དེ་ལ་རང་གི་
དོན་གྱི་མོས་པའི་རྣམ་པ་རྒྱུད་དུ་ལ་སོགས་པ་དང་རྒྱུད་དུ་ལ་སོགས་པ་དང་། ཆེན་པོའི་
བྱེ་བ་ལ་སོགས་པ་སྐྱོས་པ་ཡིན་ནོ། ། ལྟའི་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཡིད་དུ་འོང་བ་རྣམས་ཀྱིས་སོ། ། མེ་
ཏྲོག་ནི་སེལ་མར་གནས་པའོ། ། བདུག་སྒྲིམ་ནི་ལྟན་ཅིག་སྒྲིམ་པ་དང་། སྒྲུར་བ་ལ་སོགས་
པའོ། ། ཇི་ནི་ཅན་ལ་སོགས་པའོ། ། བྲེང་བ་ནི་དུས་ཐམས་ཅད་པའི་མེ་ཏྲོག་སྒྲེལ་ཏེ་བརྒྱས་
པའོ། ། བྱག་པ་ནི་སྒྲིའི་དེལ་བྱིས་ཀྱི་རྣམ་པའོ། ། བྱེ་མ་ནི་གསེར་ལ་སོགས་པའི་བྱེ་མའོ། ། བ་

བཟའ་ནི་གོས་ཀྱི་ནམ་པའོ། ། གདུགས་ནི་གདུགས་དཀར་པོ་ལ་སོགས་པའོ། ། རྒྱལ་མཚན་ནི་
ན་མཁའ་ལྗིང་ལ་སོགས་པས་མཚན་པའོ། ། ཇི་ལ་བྱ་ནི་རྡོ་རྗེ་ལ་སོགས་པས་མཚན་པའོ། ། བ་
དན་ནི་མཚན་མ་ལ་སོགས་པ་མེད་པའོ། ། མཚན་པ་ནམ་པ་མང་པོ་དག་གིས་ཞེས་བྱ་བ་ནི།
བཟའ་བ་དང་བཅའ་བ་ལ་སོགས་པའི་ནམ་པ་མང་པོས་སོ། ། རྒྱ་ནི་ཁ་ཅིག་ནི་གཞུགས་ཀྱི་རྒྱ་
ལ་བྱའོ་ཞེས་ཟེར་རོ། ། གཞན་དག་ནི་རྒྱ་གདུང་ལ་བྱའོ་ཞེས་ཟེར་རོ། ། ནང་དུ་བཅུལ་ཏེ་ཞེས་
བྱ་བ་ནི་གཞག་སྟོནོ། ། ཡོངས་སུ་འཛིན་ཅིང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ང་ཡི་ཉིད་ཀྱིས་བདག་གིར་བྱས་
པའོ། ། འཆང་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཡུན་རིང་དུ་གནས་པར་བྱེད་པའོ། ། དེ་དག་ལ་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་
ནི་མཚན་ཉིད་ཏེ། ཡང་ཞེས་བྱ་བའི་སྒྲས་ནི་དེ་འབའ་ཞིག་ཏུ་མ་ཟད་ཀྱི་རྒྱལ་ཡང་རོ། ། དེའི་
ཆོག་ཉིད་ཀྱིས་རྒྱལ་བའི་ཡུམ་ལ་མཚན་པ་ནི་བསོད་ནམས་ལྷག་པར་ཆེ་བ་ཉིད་དུ་བསྟན་པར་
བྱ་བའི་ཕྱིར་བརྒྱུ་བྱེད་ལ་སྐར་འདྲི་བར་མཛད་པ་ནི་ཀློག་ཀྱི་དེའི་ཕྱིར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་
གསུངས་སོ། ། ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ཀྱི་བདག་གི་དངོས་པོ་རྒྱ་མཛོན་པར་གྲུབ་པ་ཞེས་བྱ་
བ་ནི་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་ཐུགས་སུ་རྒྱུད་པར་རུང་གི་རྒྱུའི་དངོས་པོ་བསྐྱེད་པའོ། །
ལམ་གང་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བཟོད་པར་བྱ་བ་གང་ཞིག་ལ་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཆོག་གོ། ། ཤེས་རབ་
ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱེད་པ་མེད་པར་བྱེད་ཅི་ལྷོག་མི་ལྷོག་པས་ན་གོལ་བ་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར་རོ་སྟམ་
པའི་བསམ་པ་དང་ལྡན་པས། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱེད་པ་འདི་ཉིད་ཅེས་
བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསལ་ཏེ། རྡོ་རྗེ་ལྷ་བྱ་ལ་ཐོག་མར་རྒྱུ་བ་ཐོབ་དུ་རུང་བ་ཉིད་ཀྱིས་རང་
བཞིན་ཀྱིས་ནི་བརྟེས་པ་ཡིན་ལ། དེའི་འོག་ཏུ་མཛོན་པར་རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་པ་ཡིན་ནོ། །
ཡང་ན་སྤྲོད་པ་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་མཛོན་པར་རྫོགས་པར་སངས་
རྒྱས་ཏེ་དེ་ནས་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་བརྟེས་སོ་ཞེས་བྱ་བར་སྦྱར་རོ། ། དེ་ལ་སྤྲོད་པ་མེད་
པའི་བྱང་ཆུབ་ནི་ཉིད་ཀྱི་དོན་སྤྲོད་སྤྲུལ་ཆོགས་པའོ། ། ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ནི་གཞན་གྱི་
དོན་སྤྲོད་སྤྲུལ་ཆོགས་པའོ། ། ད་ནི་དེའི་ཆོག་ཉིད་ཀྱིས་ལན་གསུངས་པ་ནི་ཀློག་ཀྱི་དེ་ལྷ་བས་
ན་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། ། བདག་གི་དངོས་པོའི་རྒྱ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་བདག་གི་དངོས་པོ་ཉིད་
རྒྱ་ཡིན་པའམ་མཆི་གྱའི་ལུས་ཞེས་བྱ་བ་ལྟར་བདག་གི་དངོས་པོའི་རྒྱ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཏོ། །
འདི་བརྟེས་པས་ནི་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཐོབ་པས་སོ། ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཞེས་བྱ་བའི་གངས་སུ་

མི་འགྲོའོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི། ། ཐམས་ཅད་ཀྱིས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐོབ་པར་གྱུར་པའི་ཕྱིར་རོ་
ཞེས་འདོད་པའོ། ། དེ་ལྟ་ན་རི་ལྟར་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཡིན་ཞེ་ན། ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་
ཉིད་བརྟེན་པས་ནི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་སོ། ། ཡོན་ཏན་ན་གཞན་དག་ཀྱང་བསྟན་
པ་ནི་ཀློག་ཀ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དག་བཅོམ་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་
ནོ། ། ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རྟེན་གནས་སུ་གྱུར་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི། གཞན་
ནམས་ཀྱིས་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་སྐྱབ་པར་བྱེད་པའི་རྒྱར་གྱུར་པའོ། ། དེ་ཉིད་བསྟན་
པའི་ཕྱིར་རྟེན་འདི་ལ་བརྟེན་ནས་ནི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་ཏེ། འདི་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་
བདག་གི་དངོས་པོའི་སྐྱབ་བརྟེན་པའོ། ། རབ་ཏུ་འབྱེད་པ་ནི་གསལ་བར་བྱེད་པའོ། ། སངས་རྒྱས་
ནི་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་ལ་སོགས་པའི་རང་བཞིན་ནོ། ། ཆོས་ནི་མདོ་ལ་སོགས་པའི་བདག་ཉིད་ཅན་
ནོ། ། དགེ་འདུན་ནི་འཕགས་པ་ཕྱིར་མི་ལྷོག་པ་ལ་སོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཆོགས་
སོ། ། ང་ཡོངས་སུ་མུ་ངན་ལས་འདས་པར་གྱུར་ཀྱང་ཞེས་བྱ་བའི་ཀྱང་གི་སྐྱས་ནི་བཞུགས་པ་
བསྟུན། ། དེ་ལྟར་རྒྱ་ཆེར་བསྟན་ནས་ཉེ་བར་བསྐྱབ་པའི་ཕྱིར་དེ་བས་ན་ཀློག་ཀ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་
སོགས་པ་གསུངས་སོ། ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ནི་ཐམས་ཅད་ལས་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པ་
ཡིན་ན་རྒྱ་ཡིན་དུ་ཟེན་ཀྱང་ཡུམ་ལ་མཆོད་པས་བསོད་ནམས་ཆེས་མང་དུ་རི་ལྟར་སྐྱེ་སྐྱམ་
པའི་དོགས་པ་དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན་ཞེས་བྱ་བས་བསུ་ནས། ཀློག་ཀ་རིགས་ཀྱི་བྱུང་མ་ཞེས་བྱ་བ་
ལ་སོགས་པ་གསུངས་སོ། ། ངག་གི་དོན་ནི་འདི་ཡིན་ཏེ། ཤེས་རབ་པ་རོལ་ཕྱིན་གཉིས་མེད། །
ཡེ་ཤེས་དེ་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས། ། ཞེས་བྱ་བའི་ཚུལ་གྱིས་གཙོ་རྩའི་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེའི་དེ་བཞིན་
གཤེགས་པ་ཉིད་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་ཕྱིན་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་བས་ན་དེ་སྟོན་པར་བྱེད་པའི་
རྒྱལ་བའི་ཡུམ་ལ་མཆོད་ན་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་ལ་མཆོད་པའི་ཕྱིར་
བསོད་ནམས་མང་དུ་སྐྱེ་བ་ཡིན་ནོ། ། གཟུགས་བརྟན་གྱི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལ་མཆོད་ན་
ནི་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པའི་ཆོས་ཀྱི་སྐྱས་མ་བསྐྱས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་བསོད་ནམས་ཆེས་མང་
དུ་མི་བསྐྱེད་པ་ཡིན་ནོ། ། བྱིས་ནས་མཆོད་ན་བསོད་ནམས་མང་དུ་བསྐྱེད་པར་བསྟན་ནས།
འདི་བཞིན་པ་ན་ཡང་དེ་དང་འདྲའོ་ཞེས་བསྟན་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར། ཡང་རིགས་ཀྱི་བྱུང་མ་ཞེས་
བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་སོ། ། རྣམ་བཞིན་དུ་དོགས་པ་དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན་ཞེས་བྱ་བས་བསུ་

ནས། དེ་བཞིན་དུ་ལན་གདབ་པའི་ཕྱིར། ཀློག་ཀྱང་གཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་ལ་ཞེས་
བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་སོ། ། རྒྱུ་དུའི་འབྲིང་གི་ནམ་པ་བསྟན་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་ཁྱེ་བར་
བྱེད་པ་ནི། བཅོམ་ལྷན་འདས་འཛམ་བུའི་སྤྲིང་གི་མི་གང་དག་ཅེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསལ་
པ་ཡིན་ནོ། ། དོན་ཆེན་པོ་ཅན་དུ་ཞེས་པ་ལ། བསོད་ནམས་ཀྱི་ཆོགས་ནི་དོན་ཆེན་པོ་ཡིན་ལ་
དེ་རྒྱུགས་པར་བྱེད་པས་ན་དོན་ཆེན་པོ་ཅན་ནོ། ། མ་འཆལ་ལགས་སམ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བསོད་
ནམས་ཀྱི་ཆོགས་མ་ཤེས་པའི་ཕྱིར་རོ། ། སན་ཡོན་ཆེན་པོ་ནི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཆོགས་ཏེ་དེའི་རྒྱར་
ཀྱུར་པ་ཉིད་ཀྱིས་ན་སན་ཡོན་ཆེན་པོ་དང་ལྷན་པའོ། ། རྒྱུགས་པར་མ་རྒྱར་ལགས་སམ་ཞེས་བྱ་
བ་ནི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཆོགས་མ་ཤེས་པའི་ཕྱིར་རོ། ། འབྲས་བུ་ཆེ་བ་དང་ནམ་པར་སྤྲོན་པ་ཆེ་བར་
ཞེས་བྱ་བ་ནི་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཆོགས་དང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཆོགས་དག་ནི་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་ནམ་
པར་སྤྲོན་པ་རྒྱ་མཐུན་པའི་འབྲས་བུ་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་དང་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་དག་སྐྱེད་པར་བྱེད་པ་
ཡིན་པས་དེ་སྐྱེད་ཅེས་སྒྲིས་པ་ཡིན་ནོ། ། རིག་པར་མ་རྒྱར་ལགས་སམ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བསོད་
ནམས་དང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་འབྲས་བུ་མ་རྒྱུགས་པའི་ཕྱིར་རོ། ། སྤྲུལ་ཞིང་དད་པར་མ་རྒྱར་ལགས་
ཞེས་བྱ་བ་ནི་ལས་ཀྱི་འབྲས་བུ་ལ་སོགས་པ་ལ་ཡང་ཡིད་མ་ཆེས་པའི་ཕྱིར་རོ། ། དེའི་ཆོག་ཉིད་
ཀྱིས་དྲིས་པའི་ལན་བཏབ་ནས་རྒྱུ་དུའི་འབྲིང་གི་ནམ་པ་བསྟན་པའི་ཕྱིར་སྤྲུལ་དྲི་བ་མཛད་
པ་ནི་ཀློག་ཀྱང་འདི་རི་སྟམ་དུ་སེམས་འཛམ་བུའི་སྤྲིང་གི་མི་དེ་དག་ལས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་
པ་གསུངས་སོ། ། རྒྱུགས་ནས་དད་པ་དང་ལྷན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཡོན་ཏན་སྤྲོད་པར་རྒྱུགས་པ་
སྤྲོད་དུ་འགྲོ་བའི་དད་པའོ། ། ཁ་ཅིག་ནི་ཐེ་ཙམ་སྤངས་པའི་ཕྱིར་རྒྱུགས་ནས་དད་པ་དང་ལྷན་
པ་ཞེས་བྱའོ་ཟེར་རོ། ། གཞན་དག་ནི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྒྱུགས་པ་དག་དཀོན་མཆོག་གསུམ་དང་
བཞི་པ་འཕགས་པ་དགུས་པའི་ཚུལ་བྲིམས་ལ་དད་པ་ནི་རྒྱུགས་ནས་དད་པ་དང་ལྷན་པའོ་
ཞེས་འདོད་དོ། ། བཙོན་འགྲུས་སུ་ལ་དུ་བྱུང་བ་ལ་སོགས་པ་དང་ལྷན་པས་གོང་ནས་གོང་དུ་
བསོད་ནམས་དང་པོ་ཉིད་ལ་སོགས་པའི་འབྲས་བུ་བྱུང་པར་ཅན་དུ་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ་སྟམ་དུ་
དགོངས་ནས་ལེགས་པར་སྒྲིས་པ་ཉིད་ཀྱིས་སྤྲོ་མཐུན་པ་ནི་ཀློག་ཀྱང་དེ་དེ་བཞིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་
ལ་སོགས་པ་གསུངས་པའོ། ། འདིས་ནི་དོན་འདི་སྐད་སྟོན་ཏེ། རི་ལྟར་བཙོན་འགྲུས་སུ་ལ་དུ་
བྱུང་བ་ལ་སོགས་པ་དང་བྲལ་བར་རྒྱུགས་ནས་དད་པ་དང་ལྷན་པ་ཐོབ་ཅིང་རྒྱུགས་པ་ཆེན་པོ་

ཁོང་དུ་ཆུད་པ་ཡང་ཉུང་བ་ཡིན་པ་དེ་བཞིན་དུ་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་ལ་མཆོད་པ་ལ་
སོགས་པ་བྱེད་པ་ནི་ཉུང་ངོ་ཞེས་དེའི་ཆོག་གིས་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བར་གཟུང་སྟེ།
གཞན་དུ་བརྟུན་བྱིན་གྱིས་ཞུས་པའི་ཆོག་ལ་ཅི་ཡང་མ་གསུངས་པར་འགྱུར་རོ། ། ཆེས་ཉུང་བ་
དང་ཆེས་ཤིན་དུ་ཉུང་བ་ལ་སོགས་པ་བསྟན་པས་བརྗོད་མ་ཐག་པའི་དོན་རྒྱས་པར་བཤད་པའི་
ཕྱིར། ཀློག་ཀྱང་དག་རྒྱུན་དུ་ཞུགས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་སོ། ། སེམས་བསྐྱེད་
པ་རྒྱས་པར་བྱེད་ནས་ཞེས་བྱ་བ་ནི། སློ་ལྡན་སེམས་མཆོག་བསྐྱེད་མ་ཐག་དུ་ཡང་། ། མཐའ་
ཡས་ཉེས་པ་བྱེད་ལས་སེམས་རབ་བསྐྱམས། ། འབྱོར་པའི་དུས་དང་རྒྱུད་པའི་དུས་དག་ཏུ། །
ཉོན་མོངས་སྤྱག་བསྐྱེད་དག་གིས་འདི་མི་འཛིགས། ། ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའི་ཡོན་ཏན་རྗེས་
སྤྱོད་ནས་སྤྱོད་པ་རྒྱས་ཤིང་བསྟན་པར་བྱེད་པའོ། ། བཙུན་འགྲུས་བཙུན་ཤིང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་
བཙུན་འགྲུས་འབར་བའོ། ། རྣལ་འབྱོར་དུ་བྱེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བསམ་གཏན་གྱི་སྟོབས་ཀྱིས་
སེམས་ཆེ་གཅིག་པ་ཉིད་དོ། ། སྦྱོང་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྟོགས་པས་རྗེས་སྤྱོད་གནས་
པའོ། ། ཕྱིར་མི་སྟོག་པའི་ས་ལ་གནས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མི་གཡོ་བ་ལའོ། ། ལྷག་པའི་བསམ་པ་
སྤྱན་སྤྱོད་ཆོགས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི། ཡངས་ཤིང་རྒྱ་ཆེ་དགའ་བ་དང་། ། དགོས་པ་ཆེ་ལ་བཙུན་པ་
དང་། ། དགེ་བ་ཉིད་ནི་ལྷག་པ་ཡིས། ། བསམ་པ་དམ་པའི་ལྷག་བསམ་ཡིན། ། ཞེས་བྱ་བའི་
བྱུང་པར་ཅན་གྱི་བསམ་པ་དང་ལྡན་པའོ། ། དེ་དག་ལ་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཉན་པ་པོ་དེ་དག་
གོ། ། གཞན་ཡང་ཆེས་ཤིན་དུ་ཉུང་བ་ཉིད་བསྟན་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་ཀློག་ཀྱང་དག་བྱང་
རྒྱུ་གྱི་སེམས་བསྐྱེད་པ་དང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། ཐམས་ཅད་བསམ་
པ་མཉམ་པ་ལ་འཇུག་པ་མ་ཡིན་ནམ། ཇི་ལྟར་ན་གཅིག་གམ་གཉིས་ཤིག་གནས་པར་འགྱུར་
སྟམ་པའི་དོགས་པ་དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན་ཞེས་བྱ་བས་བསྐྱེད་ནས། ཀློག་ཀྱང་སྟོན་པ་ཡང་དག་
པར་རྟོགས་པའི་བྱང་རྒྱུ་ནི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་ཏེ། དེས་པར་འབྱེད་པའི་ཆ་དང་
མཐུན་པ་བཞི་དང་། མཐོང་བ་དང་སྟོན་པ་དང་བྱུང་པར་གྱི་ལམ་རྣམས་ལ་བཙུན་འགྲུས་སྤུལ་
དུ་བྱུང་བ་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར། བཙུན་འགྲུས་ཞན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ཆོག་བདུན་གྱི་
དོན་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་བརྗོད་པར་བྱའོ། ། འདི་རྒྱུད་དུ་བཙུན་འགྲུས་སྤུལ་དུ་བྱུང་བ་མེད་
པས་དང་པོར་བསམ་པ་མཆོངས་པས་ཞུགས་པ་ཡིན་དུ་ཟིན་ཀྱང་ཐམས་ཅད་སྟོན་པ་མེད་པ་

ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སྣོད་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན་ནོ། ། བསྐྱབ་པར་
དཀའ་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བཀོད་པར་དཀའ་བའོ། ། ཆུང་དུའི་ཆེན་པོའི་ནམ་པ་བསྟན་པའི་ཕྱིར།
ཀློག་ཀ་དེ་བས་ན་དེ་ལྟར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་ཏེ། ཟུར་དུ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རིངས་
པར་རོ། ། བདེ་བར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཉོན་མོངས་པ་མེད་པར་རོ། ། རྒྱན་མི་འཆད་པར་ཞེས་བྱ་བ་
ནི་ཡང་དང་ཡང་དུའོ། ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཉིད་དོན་དུ་གཉེར་བས་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སྣོད་པ་ལ་
བསྐྱབ་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་ནམ། དེ་ནི་ཅི་ལྟར་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་ལ་བསྐྱབ་པར་བྱ་
སྟམ་པའི་དོགས་པ་དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན་ཞེས་བྱ་བས་བསུ་ནས། ཀློག་ཀ་འདི་ལྟར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་
སོགས་པ་གསུངས་སོ། ། དག་གི་དོན་ནི་འདི་ཡིན་ཏེ། གང་གི་ཕྱིར་སྟོན་བཅོམ་ལྡན་འདས་
བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྣོད་པ་སྣོད་པ་ན་སྣོད་པ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་མི་
དམིགས་པའི་ཚུལ་གྱིས་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་ལ་བསྐྱབ་པ་དེ་བཞིན་དུ་བདག་ཅག་
གིས་ཀྱང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་ཐོབ་པའི་རྒྱ་ནི་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་ལ་
བརྟེན་པར་བྱའོ། ། གཞན་དུ་ན་དམིགས་པས་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྣོད་པ་རྫོགས་པར་མི་
འགྱུར་ཞིང་བྱང་ཆུབ་རྟོགས་པར་མི་འགྱུར་རོ་ཞེས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དེས་ཤེས་པ་ཡིན་ནོ་
ཞེས་བྱ་བའོ། ། འབྲིང་གི་ཆུང་དུའི་ནམ་པ་བསྟན་པའི་ཕྱིར་ཀློག་ཀ་དེ་བས་ན་དེ་ལྟར་ཞེས་བྱ་
བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་ཏེ། རིན་པོ་ཆེ་སྣ་བདུན་གྱི་རང་བཞིན་ཞེས་བྱ་བ་ནི། ལྷ་སར་གལ་བ་
བྱི་རྩུ་ཟླ། དཔུལ་དང་ཤེལ་དང་གསེར་དང་ནི། ། ལྷ་ཏིག་དམར་བཅས་རྩི་སྒྲིང་ནམས། ། ཀྱན་
ལས་གཙོ་ཕྱིར་རིན་པོ་ཆེ། ། སྣ་བདུན་བརྗོད་པ་ཡང་ན་ནི། ། མདོག་དང་དབྱིབས་ཀྱི་ཆ་ཅམ་
ལས། ། དེ་ལས་ཐ་དད་རིན་པོ་ཆེ། ། གཞན་པ་དག་ནི་ཡིན་པར་བརྗོད། ། ཅས་བཤད་པས་ན་
རིན་པོ་ཆེ་སྣ་བདུན་པོ་དེ་དག་གི་རང་བཞིན་ནོ། ། རང་བཞིན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དེའི་ངོ་བོའོ། ། དེ་
བཞིན་གཤེགས་པའི་རིང་བསྐལ་གྱི་སྒྲིང་པོ་ཅན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྐྱེ་
གཏུང་དབུས་ན་ཡོད་པའོ། ། དེ་བ་མང་པོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དེ་བ་ནི་དེ་བ་དུ་མ་ཡིན་ནོ། ། དེའི་
གཞི་ལས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྒྱ་དེ་ལས་སོ། ། ལ་ལ་ལས་ནི་དེ་ལས་གཞིའི་བསོད་ནམས་ཞེས་འདོན་
ཏོ། ། དེའི་དོན་ནི་འདི་ཡིན་ཏེ། རིང་བསྐལ་གྱི་སྒྲིང་པོ་ཅན་གྱི་མཆོད་རྟེན་ལ་མཆོད་པ་དེ་ལ་
ལྟོས་ནས་གཞི་དེས་སངས་རྒྱས་ཉིད་འཐོབ་པའི་རྒྱུ་བསོད་ནམས་མང་དུ་བསྐྱེད་དམ་ཞེས་བྱ་

བ་ཡིན་ནོ། ། བསོད་ནམས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མངོན་པ་ཀྱན་ལས་བརྟུས་པ་ལས། འདོད་པ་དང་
རབ་ཏུ་ལྡན་པའི་དགེ་བ་གང་ཡིན་པ་ནི་བསོད་ནམས་ཞེས་བྱ་བ་ལ། གཟུགས་དང་གཟུགས་
མེད་པ་དང་རབ་ཏུ་ལྡན་པ་ནི་མི་གཡོ་བ་ཞེས་བྱ་བའོ་ཞེས་མིང་ཐ་དད་པར་བྱས་མོད་ཀྱི།
འདིར་སྒྱིར་དགེ་བ་ལ་བསོད་ནམས་ཞེས་བྱ་བར་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། གཟུགས་ཀྱི་ཁམས་ན་ཡང་
དོན་འདི་སྲིད་པའི་བྱིར་རོ། ། བཅོམ་ལྡན་འདས་མང་ངོ་བདེ་བར་གཤེགས་པ་མང་ངོ་ཞེས་བྱ་
བ་ནི། ཤིན་ཏུ་རྒྱ་ཆེ་བྱུང་བའི་བྱིར། ། མང་པོ་ཞེས་བྱ་ཡང་བསྟན་དོ། ། རིངས་བག་ལ་སོགས་
ཁྱད་པར་ལས། ། བདེ་གཤེགས་ཞེས་ཀྱང་ཤེས་པར་བྱ། ། ཞེས་བྱ་བའོ། ། མངོན་པར་དད་དེ་
ཞེས་བྱ་བ་ནི་མངོན་པར་ཡིད་ཆེས་པར་བྱེད་པའོ། ། རྟོག་ཅིང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཡིད་ལ་འཛོག་
པའོ། ། མོས་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ལྟག་པར་མོས་པའི་ཡིད་ལ་བྱེད་པས་དམིགས་པའོ། ། སེམས་དང་
བས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བཟང་པོ་ཉིད་དུ་མཐོང་བས་སེམས་མངོན་པར་སྟོགས་པའོ། ། བྱང་ཆུབ་ཏུ་
སེམས་བསྐྱེད་ནས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྤྲོ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྟོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་རྒྱར་བྱང་
ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྡོམ་པ་ལེན་ཅིང་སེམས་ཁྱད་པར་ཅན་དུ་བྱས་པའོ། ། དོན་རྣམ་པར་འགྲེལ་
པ་དང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དོན་ཁོ་ན་འབའ་ཞིག་སྒྲངས་ཏེ་སྟོན་པའོ། ། ཡིད་ཀྱི་རྗེས་སུ་རྟོག་པ་དང་
ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཕན་ཚུན་མི་འགལ་བར་ངེས་པར་རྟོགས་པའོ། ། ཇི་ལྟ་བུར་བྱུང་པའི་ཞེས་བྱ་བ་
ལ་སོགས་པ་ལ། འབྲིང་གི་རྒྱུ་དུ་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པའི་མོས་པ་བྱུང་བ་གང་དང་ཡང་དག་
པར་ལྡན་པ་དང་། ཤེས་རབ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཡང་ཇི་ལྟར་བྱུང་བ་ཡིན་ཏེ། ངེས་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་
རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་འདིར་ཡོངས་སུ་དབྱེད་པར་བྱེད་ཅིང་ཞེས་བྱ་བ་ཡོངས་སུ་རྟོག་པར་བྱེད་པའོ། །
དམ་པའི་ཆོས་ཡུན་རིང་དུ་གནས་པར་བྱ་བ་ནི་དེའི་རྒྱ་མཚན་ནོ། ། དེ་ཉིད་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་
ཚུལ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱི་ཚུལ་ནི་གཙོ་མོ་སྟེ་
ཡུམ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ཉིད་ཡིན་ལ། འདི་ནི་སྟེགས་བམ་དུ་བྲིས་པ་མེད་ན་ཤྲག་
པ་དང་ཁ་ཏོན་ལ་སོགས་པ་མེད་པ་འཇུག་བས་དེ་རྒྱན་ཆད་པར་མ་ཟུར་པའོ། ། དེ་བཞིན་དུ་
ཡུམ་མི་བཞུགས་ཏེ་རྟོགས་པ་དང་ལུང་གི་དམ་པའི་ཆོས་ལུང་པར་མ་ཟུར་ཅིག་ཅེས་པའོ། །
བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་ཡང་ཡུམ་ཡིན་པས་སྟེགས་བམ་དུ་བཞུགས་པས་ཉན་པ་ལ་
སོགས་པའི་མཚན་ཀྱི་ཕན་གདགས་པ་བསྐྱབ་པ་བྱས་པར་འཇུག་བ་ཡིན་ནོ། ། ཚུལ་དང་མ་

བུལ་བས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་གང་གི་ཕྱིར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ལྷག་མ་ཡིན་ལ། བས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དེའི་ཕྱིར་
ཡིན་པས་ཏེ་གཞག་པར་བྱའོ་ཞེས་བྱ་བར་སྒྱུར་རོ། ། བཞག་པ་འབའ་ཞིག་ཏུ་མ་ཟད་གྱི་གཞན་
ཡང་ངེ་སྐད་ཏུ་བཤད་པའི་བསམ་པས་བཀྱར་སྒྱུར་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ཡང་བྱའོ་ཞེས་གསུངས་
པ་ནི་ཤེས་རབ་གྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དེ་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། ། ཉན་པ་ལ་སོགས་པ་འདི་
དག་ཐམས་ཅད་གྱིས་ནི་ཆོས་སྒྱུད་ནམ་པ་བཅུ་བཤད་པ་ཡིན་ཏེ། ཡི་གེ་འདྲི་མཆོད་སྒྱུན་པ་
དང་། ། ཉན་དང་རྟོག་དང་ལེན་པ་དང་། ། འཆད་དང་ཁ་ཏྲོན་བྱེད་པ་དང་། ། དེ་སེམས་པ་
དང་སྒྲོམ་པའོ། ། ཆོས་སྒྱུད་དེ་བཅུའི་བདག་ཉིད་ནི། ། བསོད་ནམས་སྤང་པོ་དཔག་ཏུ་མེད། །
ཁྱད་པར་ཕྱིར་དང་མི་ཟད་ཕྱིར། ། གཞན་ལ་ཕན་འདོགས་མ་ཞི་ཕྱིར། ། ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་པར་
ཤེས་པར་བྱའོ། ། འབྲིང་གི་ནམ་པའི་དབང་ཏུ་མཛད་ནས། ཀློག་གི་རིན་པོ་ཆེ་སྣ་བདུན་གྱི་
མཆོད་རྟེན་གྱི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་རིང་བསྐལ་གྱི་སྤྲིང་པོ་ཅན་བྱེ་བ་ཏུ་མ་ལྟ་ཞོག་གི་ཞེས་
བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་སོ། ། འཛམ་བྱ་སྤྱིང་ཞེས་བྱ་བ་ནི། ། འཛམ་བྱ་སྤྱིང་སྟེ་ངོས་གསུམ་
ལ། ། སྤྱིང་ཕྱག་གཉིས་སོ་ཤིང་རྟེན་དབྱིབས། ། གཅིག་ལ་སོགས་ཆད་བྱེད་དང་བཞི། ། ཞེས་
བྱའོ། ། འབྲིང་གི་ཆེན་པོ་གསུངས་པ་ནི། ཀློག་གི་འཛམ་བྱའི་སྤྱིང་འདི་རིན་པོ་ཆེ་སྣ་བདུན་གྱི་
མཆོད་རྟེན་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། སྤྱིང་བཞི་པའི་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ན་
ཞེས་བྱ་བ་ནི། དེ་ལ་སྒྲོད་གྱི་འཛིག་རྟེན་གྱི། ། གནས་པར་འོད་པའི་འོད་དག་གི། རྒྱུང་གི་
དགྱིལ་འཁོར་རྩམས་སུ་ནི། ། ས་ཡ་རྒྱག་འབྲུམ་གྲངས་མེད་དོ། ། རྒྱ་རྩམས་འབྲུམ་ཕྱག་བཅུ་
གཅིག་དང་། ། སྤྱིང་ཕྱག་དག་ནི་ཉི་ཤུའོ། ། ཕྱིས་ནི་རྩམས་སུ་འབྲུམ་ཕྱག་བཅུད། ། ལྷག་མ་དག་
ནི་གསེར་དུ་འགྱུར། ། ལྷན་པོ་རིན་ཆེན་བཞིའི་རང་བཞིན། ། གསེར་གྱི་རི་ནི་བདུན་པོ་སྟེ།
དང་པོ་ཉིད་ནི་གཉའ་ཤིང་འཛིན། ། གཤོལ་མདའ་འཛིན་དང་སངས་ལྷེང་ཅན། ། བལྟ་ན་སྤྱག་
དང་རྟ་ན་དང་། རྩམ་པར་འདུད་དང་སྤྱུང་འཛིན། ། དེ་ནས་སྤྱིང་ནི་རྩམ་པ་བཞི། ། ལྷོ་ལ་
སོགས་པའི་ཕྱོགས་ལ་བཞེན། ། འཛམ་བྱ་སྤྱིང་སྟེ་ངོས་གསུམ་ལ། སྤྱིང་ཕྱག་གཉིས་སོ་ཤིང་རྟེན་
དབྱིབས། ། གཅིག་ལ་དཔག་ཆད་བྱེད་དང་བཞི། ། ཤར་གྱི་ལུས་འཕགས་སྒྲ་གམ་འདྲ། ། ངོས་
གསུམ་འདི་དང་འདྲ་གཅིག་ལ། ། དཔག་ཆད་སུམ་བུ་ལྟ་བུའོ། ། བ་ལང་སྒྱུད་སྤྱིང་རྒྱུམ་པོ་
སྟེ། ། སྤྱིང་ཕྱག་བྱེད་དང་བཅུད་ཡིན་ནོ། ། སྒྲ་མི་སྣན་ནི་བྱ་བཞིར་མཉམ། ། དཔག་ཆད་སྤྱིང་

ཕྱག་བརྒྱད་ཡིན་ནོ། ། དེ་ཡི་བར་གྱི་སྤྱིང་བརྒྱད་ནི། ། ལུས་དང་ལུས་འཕགས་སྒྲ་མི་སྟན། ། སྒྲ་
མི་སྟན་གྱི་སྒྲ་དང་ནི། ། རྩ་ཡབ་དང་ནི་རྩ་ཡབ་གཞན། ། གཡོ་ལྷན་དང་ནི་ལམ་མཆོག་འགྲོ། །
དེ་དག་གངས་ནི་རི་བཞིན་འདོད། ། སྤྱིང་བཞི་པོ་ནི་དེ་དག་གི། ཕྱི་རོལ་ན་ནི་ཁོར་ཡུག་སྟེ། །
མཆོམས་བཅད་དང་འདྲར་ལྷགས་ལས་ནི། ། བྱང་བའི་རི་ནི་ནག་པོར་བཅས། ། འདི་ཀྱན་ཚུའི་
ནང་བརྒྱད་ཁྱི་དག་ ལུབ་པོ་ཆུ་ཡི་སྟོང་དུ་ཡང་། ། དཔག་ཆད་དག་ནི་བརྒྱད་ཁྱིའོ། ། བརྒྱད་པོ་
འཕང་དུ་བྱེད་བྱེད་འབྱ། ། དེ་དག་རྩམས་སྤྱང་འཕང་དང་མཉམ། ། དེ་ཡི་བར་བདུན་རོལ་
མཆོ་ཡིན། ། དང་པོ་སྟོང་ཕྱག་བརྒྱད་ཚུའོ། ། དེ་ནི་ནང་གི་རྒྱ་མཆོ་ཡིན། ། དེ་ཡི་རོས་ལ་སྤུམ་
འཁྱར་རོ། ། རོལ་མཆོ་གཞན་ནི་བྱེད་བྱེད་དོ། ། ལྷག་མ་བྱི་ཡི་མཆོ་ཆེན་ཡིན། ། རི་རབ་ཀྱི་སྟོང་
ཡན་ཆད་ཡིན། ། ལྷ་ཡི་གཞལ་མེད་ཁང་ཡིན་ནོ། ། ཞེས་བཤད་དོ། ། སྤྱིང་བཞི་པ་ཉིད་ནི་སྤྱིང་
བཞི་པའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཞེས་བཤད་དོ། ། ཆེན་པོའི་ཆུང་དུ་ནི་ཀློག་གི་སྤྱིང་བཞི་པའི་
འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཀྱི་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལྟ་ཞོག་གི་ཅེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་
ཡིན་ཏེ། སྟོང་སྤྱི་སྤྱད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ན་ཞེས་བྱ་བ་ནི། སྤྱིང་བཞི་པ་དང་ཉི་ཟླ་དང་།
རི་རབ་དང་ནི་འདོད་ལྟ་དང་། ། ཆངས་པའི་འཇིག་རྟེན་སྟོང་ལ་ནི། ། སྟོང་ནི་སྤྱི་སྤྱད་ཡིན་
པར་འདོད། ། ཆེན་པོའི་འབྲིང་བསྟན་པ་ནི། ཀློག་གི་སྟོང་སྤྱི་སྤྱད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་
ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། སྟོང་གཉིས་པ་བར་མའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ནི་
ཞེས་བྱ་བ་ནི། དེ་སྟོང་ལ་ནི་སྟོང་གཉིས་པ། ། བར་མའི་འཇིག་རྟེན་ཁམས་ཡིན་ནོ། ། ཆེན་པོའི་
ཆེན་པོ་བསྟན་པའི་བྱིར། ། ཀློག་གི་སྟོང་གཉིས་པ་བར་མའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཞེས་བྱ་བ་
ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། སྟོང་གསུམ་གྱི་སྟོང་ཆེན་པོའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ན་ཞེས་
བྱ་བ་ནི། དེ་སྟོང་ལ་ནི་སྟོང་གསུམ་གྱི། ། འཇིག་རྟེན་ཁམས་ནི་སྒྲ་ན་མེད། ། ཁོར་ཡུག་ཆེན་
པོས་ཡོངས་སུ་བསྐོར། ། མཉམ་དུ་འཇིག་ཅིང་འབྱུང་བ་ཡིན། ། བདག་ཏུ་ང་རྒྱལ་གྱི་ས་བོན་མ་
ཟད་པ་ཉིད་ཀྱིས་དང་པོ་ཁོ་ནར་རང་གི་དོན་གྱི་མོས་པ་ནམ་པ་དགུར་བསྟན་ནས། ། རང་དང་
གཞན་གྱི་དོན་གྱི་མོས་པ་ཆུང་དུ་ཆུང་དུ་དོན་བསྟན་པའི་བྱིར། ། ཀློག་གི་སྟོང་གསུམ་གྱི་
སྟོང་ཆེན་པོའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་ཏེ། སྤྱི་བྱི་མེད་པར་ཞེས་
བྱ་བ་ནི་སྤྱི་མ་མེད་པར་བྱི་མ་ཡང་མེད་པར་དུས་གཅིག་ཏུ་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཆོག་གོ། ། དེ་ལྟ་

བུའི་རང་བཞིན་གྱི་བསོད་ནམས་བྱ་བ་དེས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བཤད་མ་ཐག་པའི་རིན་པོ་ཆེ་སྣ་
བདུན་གྱི་མཆོད་རྟེན་རིང་བསྐལ་གྱི་སྒྲིང་པོ་ཅན་བྱས་ནས་བཀྱར་སྟོར་བྱེད་པ་ལ་སོགས་པའི་
རང་བཞིན་ཅན་གྱི་བསོད་ནམས་ཀྱི་སེམས་ཆེ་བས་སོ། ། སངས་རྒྱས་རྣམས་ནི་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ། །
འདུན་པ་རྣམས་ནི་ཆོས་ཉིད་ལྟ། ། ཞེས་གསུངས་པས་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་རང་བཞིན་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་
རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ལ་མཆོད་ན་སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་ལ་མཆོད་པ་ཡིན་པས་བསོད་ནམས་ཆེས་
མང་དུ་སྐྱེའོ་སྟམ་དུ་བསམས་ན་ས་འགའ་ཞིག་གི་དོན་བྱ་བའི་ཕྱིར་རང་གི་རྟོགས་པ་གསལ་བ་
ནི་བཙམ་ལུན་འདས་དེ་དེ་བཞིན་ནོ། ། བདེ་བར་གཤེགས་པ་དེ་དེ་བཞིན་ཏེ་ཞེས་བྱ་བའོ། །
དེ་ཉིད་བསྟན་པའི་ཕྱིར་བཙམ་ལུན་འདས་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་འདི་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་
སོགས་པ་གསལ་རྟོ། ། ཇི་སྐད་དུ་བཤད་པའི་དབྱེ་བ་ཆུང་དུ་ཆུང་དུ་ཉིད་རྣམ་པ་གཞན་དག་
གིས་གསལ་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར། བཙམ་ལུན་འདས་རྣམ་གྲངས་འདི་ལྟ་བུ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་
གསལ་རྟོ། ། རྣམ་གྲངས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྒྱས་པར་བསྟན་པས་སོ། ། སེལ་སྟན་ཐམས་ཅད་དང་ཞེས་
བྱ་བ་ནི་ཕི་བང་དང་གླིང་བུ་ལ་སོགས་པ་སེལ་སྟན་སྟོང་ཕྲག་བཅུ་རྣམས་ཀྱིས་སོ། ། ལྷ་ལྷངས་
ཐམས་ཅད་དང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ལེགས་པར་སྐྱར་བ་དང་ཐ་མལ་པའི་སྐུ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་
སོ། ། གར་ཐབས་དང་ཞེས་བྱ་བ་ནི། རྟེན་པ་དང་། དཔའ་བ་དང་། འཇིགས་སུ་རུང་བ་ལ་
སོགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་སོ། ། རོལ་མོ་དང་ཕེག་རྩོལ་པ་དང་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ཞེས་བྱ་བ་ནི། དུང་
ལ་སོགས་པའི་སྐྱ་སྐད་ནི་རོལ་མོ་ཐམས་ཅད་དོ། ། ལག་མཐེལ་གྱི་རོལ་མོའི་ཁྱད་པར་ནི་ཕེག་
རྩོལ་པའོ། ། ལེགས་པར་སྐྱས་པ་ཉིད་ཀྱིས་ན་རྟེན་སུ་དབྱེས་པའི་དོན་དུ་ཀློག་ཀྱི་དེ་དེ་བཞིན་
ནོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་རྟོ། ། མང་པོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའི་ཆོག་གསུམ་ནི། སྦྱོར་
བ་ལ་སོགས་པའི་གནས་སྐབས་སུ་སྦྱར་རོ། ། བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པར་བསྐྱེད་དོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་
སོགས་པའི་ཆོག་གསུམ་ནི། ཆོས་དང་ལོངས་སྦྱོད་རྟོགས་པ་དང་སྦྱལ་པའི་སྐྱ་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར་
རིམ་པ་བཞིན་བརྗོད་པར་བྱའོ། ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ནི་ཐམས་ཅད་ལས་ཁྱད་པར་དུ་
འཕགས་པ་ཉིད་མ་ཡིན་ནས། ཡུམ་ལ་མཆོད་པས་རི་ལྟར་ན་བསོད་ནམས་ལྷག་པར་ཆེ་བ་
ཡིན་སྟམ་པའི་དགོས་པ་དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན་ཞེས་བྱ་བས་བསུ་ནས། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དག་
བཙམ་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་སོ། ། དོན་འདི་ནི་སྤར་གསུངས་པ་ཉིད་ཡིན་པས་

འདིར་སྐར་མ་བྱུང་བར་བཞེད་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པ་མ་ཡིན་ནམ། ཅིའི་ཕྱིར་འདི་ཉི་བར་
དགོད་པ་མཛད་ཅེ་ན། བཞེད་པར་བྱ་སྟེ། དེ་ལྟ་ཡིན་དུ་ཆུག་ན་ཡང་འོན་ཀྱང་རྣམ་པ་གང་
གིས་ཉན་པ་པོའི་སྐྱེ་བོ་གཞན་གྱི་སེམས་དོགས་པ་དང་བཅས་པར་སྐྱེ་བ་དེ་ལ་སྐར་བཞེད་པའི་
ཚུལ་གྱིས་ཀྱང་དོགས་པ་མེད་པ་ཁོ་ན་སྟེ། གང་གི་ཕྱིར་གཅིག་ལ་གཞན་དུ་བཞེད་པའི་བརྒྱལ་
བ་དང་ལན་དེ་ཉིད་ནི་གཞན་ལ་བརྒྱལ་བ་དང་ལན་དུ་མི་འགྱུར་རོ་ཞེས་བྱ་བའི་ངེས་པ་འདི་
ནི་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། ། དེའི་ཕྱིར་བསྐྱོད་ཏེ་གསུངས་པར་དོགས་པར་མི་བྱ་སྟེ། གཞན་དག་ལ་
ཡང་དེ་བཞིན་དུ་བཞེད་པར་བྱའོ། ། ཆར་ཡང་མི་འགོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གནས་སྐབས་ཀྱི་ཆར་མི་
འགྱུར་བའི་མཐུ་ཆ་ཕྱ་མོ་ཡང་ངོ་། ། གངས་སུ་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གངས་ལ་ཐ་དད་པའི་གངས་
ཉུང་དུར་རོ། ། ཆར་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མཐུ་ཆ་ཕྱ་མོར་ཡང་ངོ་། ། བགང་བར་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་
རིགས་མ་བཞེད་པའོ། ། དཔེར་བྱ་བ་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འདྲ་བའི་གནས་སྐབས་སུའོ། ། དཔེས་
བསྟན་པར་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་ནི། ཡོན་ཏན་གང་ཡོད་པས་རྣམས་ལ་སྒྲ་འདུག་པ་དེ་བཞེད་པ་ན་ཏ་
དང་ཏལ་དག་དུ་འགྱུར་རོ་ཞེས་བཞེད་པའི་ཕྱིར་ན་དཔེའི་ཡོན་ཏན་ནི་དཔེས་བསྟན་པ་ཡིན་
ནོ། ། ཉེན་དུ་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཤིན་དུ་ཆུང་བསྟན་ཉེན་ཅམ་དུའོ། ། རྒྱར་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་
རྒྱའི་ངོ་བོར་ཡང་ངོ་། ། མི་བཟོད་དོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མི་རྟོགས་པར་རོ། ། ཆ་ལ་སོགས་པའི་རང་
བཞིན་དུ་སྟོན་པ་ནི་ཆོག་འདི་དག་གིས་ནི་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་དང་དེ་བཞིན་
གཤེགས་པའི་རིང་བསྐལ་གྱི་སྟོང་པོ་ཅན་གྱི་མཆོད་ཉེན་མཆོད་པའི་བསོད་ནམས་དག་པར་
ཐག་རིང་བར་བསྟན་པ་ཡིན་ཏེ། ། ཆ་ཤས་ཅན་དང་རྩལ་ཕྱ་རབ་ཀྱི་གཟུགས་དག་ལ་གཅིག་
དང་ཆ་ཉིད་དུ་རྣམ་པར་གཞག་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་གཟུང་བར་བྱའོ། ། ཆུང་དུའི་འབྲིང་གི་རྣམ་
པའི་དོན་དུ་གྲོགས་པོ་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་གཟུང་བར་བཞུའོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་
སྒྲས་པ་ཡིན་ཏེ། མཐུ་ཆེན་པོ་དང་ལྡན་པ་ཉིད་ཀྱིས་བཟོད་པ་ཕུན་སུམ་ཆོགས་པ་ནི་བརྒྱ་བྱིན་
ཡིན་པའི་ཕྱིར་དེ་ལ་བོད་པ་ནི་གྲོགས་པོ་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། ། ལྷའི་བྱ་རྣམས་ཀྱིས་ལེགས་པར་
སྒྲས་པ་ཉིད་ཀྱིས་ན་དེ་ཉིད་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཀྟོ་ཤི་ཀ་ཁྱོད་ཀྱིས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་
གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། མཐོང་བའི་དགོས་པ་མེད་པར་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་ཅིའི་ཕྱིར་
གཟུང་སྟམ་དུ་འགའ་ཞིག་རྟོག་པའི་དོགས་པ་དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན་ཞེས་བྱ་བས་བསུ་ནས། གང་

གི་ཆེ་ལྷ་མ་ཡིན་ནམས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་སོ། ། འདི་ལྷ་བྱར་སེམས་ཀྱི་རྒྱ་བ་
འབྱུང་སྟེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འོག་ནས་འཆད་པའི་ནམ་པར་རྟོག་པའོ། ། འཐབ་པར་བྱའོ་ཞེས་བྱ་བ་
དེ་ཉིད་བཤད་པ་ནི་གཡུལ་འགྱུར་པར་བྱའོ་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། ། དྲན་པར་བྱོས་ཤིག་ཅེས་བྱ་བ་
ནི་ཡིད་ཀྱིས་སོ། ། ཁ་ཏོན་དུ་བྱོས་ཤིག་ཅེས་བྱ་བ་ནི་ཆོག་གིས་སོ། ། མཐོང་བའི་ཆོས་ཀྱི་པན་
ཡོན་མཐོང་བས་རབ་ཏུ་དང་བ་ཉིད་སྐྱེས་ཏེ་བསྟོད་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་བཅོམ་ལྡན་འདས་འདི་ལྷ་
སྟེ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་སོ། ། ལེགས་པར་སྤྲས་པ་ཉིད་ཀྱིས་ན་རྗེས་སུ་བརྗོད་པའི་
དོན་དུ་ཀློག་གི་ཀ་དེ་དེ་བཞིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། ཅིའི་ཕྱིར་བཅོམ་
ལྡན་འདས་མ་རིག་སྤྲུགས་ཆེན་མོ་ལ་སོགས་པ་ཉིད་ཡིན་སྟམ་པའི་དོགས་པ་དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་
ན་ཞེས་བྱ་བས་བསུ་ནས། འདི་ལྷ་སྟེ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་སོ། ། འདིར་མདོར་
བསྡུས་པའི་དོན་གྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ནི་འདི་ཡིན་ཏེ་སྐྱིབ་པའི་དུག་ཐམས་ཅད་ཞི་བར་བྱེད་པས་
འདས་པའི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ནམས་ཀྱིས་དོན་མཛད་པའི་ཕྱིར་རིག་སྤྲུགས་ཆེན་མོའོ། །
མ་འོངས་པའི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཆད་མེད་པ་ནམས་མདོན་པར་བྱང་ཆུབ་པའི་རྒྱར་གྱུར་པ་
ཉིད་ཀྱིས་ན་ཆད་མེད་པའི་རིག་སྤྲུགས་སོ། ། དཔག་དུ་མེད་པའི་བྱ་བ་མཛད་པར་སྟོད་པ་ད་
ལྟར་གྱི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་མདོན་པར་བྱང་ཆུབ་པའི་རྒྱ་མཆན་དུ་གྱུར་པ་ཉིད་
ཡིན་པའི་ཕྱིར་དཔག་དུ་མེད་པའི་རིག་སྤྲུགས་སོ། ། སྟིགས་མ་ལུས་བྱུང་པའི་དུས་སུ་ཉོན་
མོངས་པའི་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་སུ་ཤུག་ཏུ་ཐོབ་པའི་ཁོ་ན་ཉིད་ཐུགས་སུ་རྒྱུད་པའི་རྒྱར་གྱུར་
པ་ཉིད་ཀྱིས་འཁོར་བ་ལས་སྦྱོལ་བའི་དོན་གྱིས་ན་གོང་ན་མེད་པའི་རིག་སྤྲུགས་སོ། ། དགེ་བ་
བརྩུ་ལ་སོགས་པ་ནས་བསམ་གྱིས་མི་བྱུང་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་མཐར་ཐུག་པའི་འཛིག་རྟེན་ལ་རབ་
ཏུ་འབྱེད་པའི་ཕྱིར་ཐམས་ཅད་ལས་མཆོག་དུ་བྱད་པར་དུ་གྱུར་པའི་རྒྱད་ཉིད་ཀྱིས་ན་སྤྲོ་ན་
མེད་པའི་རིག་སྤྲུགས་སོ། ། རྒྱལ་བའི་ཡུམ་གྱི་རྒྱ་མཐུན་བ་བཤད་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་བྱང་ཆུབ་
སེམས་དཔའ་ནམས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་མི་འབྱུང་བ་ན་ཡང་། ཤེས་རབ་དང་ཐབས་ལ་
མཁས་པས་དགེ་བ་བརྩུ་ལ་སོགས་པ་འཛིག་རྟེན་ལ་རབ་ཏུ་འབྱེད་པས་ན་མི་མཉམ་པའི་ཕྱིར་
མཉམ་པ་མེད་པའི་རིག་སྤྲུགས་སོ། ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་དམ་པའི་ཆོས་རྒྱུ་བ་ན་རྒྱལ་
བའི་ཡུམ་གྱི་མཐུ་སྟོབས་ཀྱིས་འཛིག་རྟེན་དུ་ཆོས་སྟོད་པ་ལ་སོགས་པ་འཇུག་པས་ན་མཉམ་པ་

མེད་པའི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམས་དང་ལྷན་ཅིག་མཉམ་པ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་མི་མཉམ་
པ་དང་མཉམ་པའི་རིག་སྒྲགས་སོ། ། ཇི་སྐད་དུ་བཤད་པའི་ཚུལ་ཉིད་རིག་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟ་མ་
ཡིན་ན་བཅོམ་ལྷན་འདས་མའི་རིག་སྒྲགས་ཆེན་མོ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཅིའི་
ཕྱིར་ཞེན་ཞེས་བྱ་བས་དགོས་པ་བསུ་ནས། འདི་ལྟ་སྟེ་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་ཕྱིན་པའི་རིག་
སྒྲགས་འདི་ལ་བརྟན་ནས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའི་གཞུང་གི་ལན་བཏབ་པའི་ཕྱིར་ཅི་ཡང་མ་
བརྗོད་པར་འགྱུར་རོ། ། དེ་བས་ན་གང་དག་ལྟ་མ་ཡིན་ཆེན་པོ་ལ་སོགས་པ་ལས་རྒྱལ་ཁིང་
དོན་ཆེན་པོ་བྱུང་བའི་འབྲས་བྱ་རབ་དུ་སྦྱོལ་བ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བཅོམ་ལྷན་འདས་འདི་ལྟ་
སྟེ་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་ཕྱིན་པ་འདི་ནི་རིག་སྒྲགས་ཆེན་མོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའི་གཞུང་
དང་པོ་ཁོ་ནར་བཤད་པ་དེ་རྣམས་ཀྱི་སྐབས་ཀྱི་དོན་ཆེན་པོ་མེད་དོ་ཞེས་རྟོགས་ཏེ། རིག་
སྒྲགས་ཆེན་མོ་ལ་སོགས་པ་ཉིད་གཞན་དུ་བཤད་པའོ། ། དེའི་ཕྱིར་ཇི་སྐད་དུ་སྒྲུབ་པའི་བཤད་
པ་ནི་གཞུང་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པར་ཡང་འབྱོར་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བསམ་པར་མི་བྱ་སྟེ། སྤྱི་
དོན་ནི་བརྗོད་བས་བྱུང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། ། ཞར་ལ་འོངས་པས་ཆོག་གོ། ། དཀྱུས་མ་ཉིད་ཀྱིས་
ཆོག་བཤད་པ་བརྗོད་པར་བྱ་སྟེ། རིག་སྒྲགས་འདི་ལ་བརྟན་ནས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་
རོལ་དུ་ཕྱིན་པ་ཐོབ་ནས་སོ། ། ད་ལྟར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དེང་སངས་སྟེ་ད་ལྟར་ཀྱི་དུས་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་
ཆོག་གོ། ། དགེ་བ་བརྒྱའི་ལས་ཀྱི་ལམ་རྣམས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སློག་གཙོད་པ་དང་། མ་ཕྱིན་པར་
ལེན་པ་དང་། འདོད་པས་ལོག་པར་གཡེམ་པ་དང་། བརྟན་དུ་སྒྲུབ་དང་། སྤྲོ་དང་། ཆོག་
རྒྱུ་པོ་དང་། ངག་འབྲལ་བ་དང་། བརྟན་སེམས་དང་། གཞོད་སེམས་དང་། ལོག་པར་ལྟ་བ་
ལས་ལྷོག་པ་ནི་དགེ་བ་བརྒྱའི་ལས་ཀྱི་ལམ་ཡིན་ནོ། ། བསམ་གཏན་བཞི་པ་ནི་སྟོམས་པར་
འདུག་པ་ལས་བྱུང་བའི་གཟུགས་ཀྱི་ཁམས་ཀྱི་རང་བཞིན་གྱི་བསམ་གཏན་བཞི་རྣམས་སོ། །
དེ་ལ་བསམ་གཏན་དང་པོ་ནི་རྟོག་པ་དང་དབྱེད་པ་དང་དགའ་བ་དང་བདེ་བ་དང་སེམས་རྩེ་
གཅིག་པ་སྟེ་ཡན་ལག་ལྔ་དང་ལྷན་པའོ། ། གཉིས་པ་ནི་ནང་རབ་དུ་དང་བ་དང་དགའ་བ་དང་
བདེ་བ་དང་སེམས་རྩེ་གཅིག་པ་སྟེ། ཡན་ལག་བཞི་པ་དང་ལྷན་པའོ། ། གསུམ་པ་ནི་བཏང་
སྟོམས་དང་བྱན་པ་དང་ཤེས་བཞིན་དང་བདེ་བ་དང་སེམས་རྩེ་གཅིག་པ་སྟེ་ཡན་ལག་ལྔ་དང་
ལྷན་པའོ། ། བསམ་གཏན་བཞི་པ་ནི་བཏང་སྟོམས་ཡོངས་སུ་དག་པ་དང་། བྱན་པ་ཡོངས་སུ་

དག་པ་དང་། སྤྱག་བསྐྱེལ་ཡང་མ་ཡིན་བདེ་བ་ཡང་མ་ཡིན་པའི་ཚོར་བ་དང་། སེམས་ཅེ་
གཅིག་པ་སྟེ། ཡན་ལག་བཞི་དང་ལྷན་པའོ། ། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཡན་ལག་དང་ལྷན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ།
ལ་ཅིག་ནི་ཟག་པ་མེད་པ་གཙོར་གྱུར་པས་སོ་ཞེས་ཟེར་རོ། ། གཞན་དག་ནི་ཐབས་ཀྱི་ཤེས་
རབ་ཀྱིས་ཡོངས་སུ་ཟིན་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཟག་པ་དང་བཅས་པ་ཉིད་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཡན་ལག་སྟེ་
རྒྱུར་གྱུར་པ་དང་ལྷན་པ་མཚུངས་པར་འབྱུག་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་འཆད་དོ། ། རབ་ཏུ་འབྱེད་དོ་
ཞེས་བྱ་བ་ནི་རབ་ཏུ་ཤེས་པའོ། ། ཚད་མེད་པ་བཞི་ཞེས་བྱ་བ་ལ། བྱམས་པ་དང་སྦྱང་རྩེ་ནི་
ཐམས་ཅད་ཏུ་ཞེ་སྤང་མེད་པའི་རང་བཞིན་ཏེ། སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་བདེ་བ་དང་སྤྱག་བསྐྱེལ་
གོ་རིམས་བཞིན་ཏུ་ལྷན་པ་དང་བྲལ་བར་འདོད་པའོ། ། དགའ་བ་ནི་ཡང་དག་པར་སྐྱབ་པའི་
སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་ཡིད་བདེ་བའི་མཚན་ཉིད་ཅན་གྱི་དགའ་བའོ། ། བཏང་སྟོམས་ནི་མཛའ་
བོ་དང་དགྲ་བོ་རྣམས་ལ་རྩིས་སུ་ཆགས་པ་དང་ཁོང་ཁྱོད་བ་དང་བྲལ་བའོ། ། དེ་ལྟར་འདི་དག་
སེམས་ཅན་ཚད་མེད་པ་ལ་དམིགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཚད་མེད་པ་ཞེས་བྱའོ། ། གཞུགས་མེད་
པའི་སྟོམས་པར་འབྱུག་པ་བཞི་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ནམ་མཁའ་མཐའ་ཡས་སོ་སྟམ་པ་དང་། རྣམ་ཤེས་
མཐའ་ཡས་སོ་སྟམ་པ་དང་། ཅི་ཡང་མེད་དོ་སྟམ་པ་དང་། འདུ་ཤེས་ནི་འབྲས་དང་བྲག་རྩའོ། །
འདུ་ཤེས་མེད་པ་ནི་ཚོངས་པའོ། ། འདི་ནི་ཞི་བ་པ། འདི་ནི་གྲུ་ལོ་མ་པ་སྟེ། འདི་ལྟ་སྟེ་འདུ་ཤེས་
མེད་འདུ་ཤེས་མེད་པ་མ་ཡིན་པའོ་སྟམ་ཏུ་དེ་ལྟར་ཡིད་ལ་བྱེད་པས། གོ་རིམས་བཞིན་ཏུ་ནམ་
མཁའ་དང་། རྣམ་པར་ཤེས་པ་དང་། ཅི་ཡང་མེད་པ་དང་། འདུ་ཤེས་མེད་འདུ་ཤེས་མེད་མིན་སྟེ་
མཆེད་ཅེས་བྱ་བ་གཞུགས་ཀྱི་འདུ་ཤེས་ཟེལ་གྱིས་མནན་པ་ཉིད་ཀྱིས་ན་གཞུགས་མེད་པ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར་གཞུགས་མེད་པ་ཉིད་ནི་གཞུགས་མེད་པ་སྟེ། ལུས་དང་སེམས་མཉམ་པ་ཉིད་སྐྱབ་
པར་བྱེད་པས་ན་སྟོམས་པར་འབྱུག་པ་བཞི་ཞེས་བྱའོ། ། མདོན་པར་ཤེས་པ་རྒྱག་ཅེས་བྱ་བ་ནི་
རྩ་འབྲུལ་དང་། ལྷའི་མིག་དང་། ལྷའི་ན་བ་དང་། གཞན་གྱི་སེམས་ཤེས་པ་དང་། སྟོན་གྱི་
གནས་རྩིས་སུ་བྱ་བ་དང་། ཟག་པ་བྱེད་པ་ཤེས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མདོན་པར་ཤེས་པ་རྒྱག་གོ། །
བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཕྱོགས་ཀྱི་ཚོས་སུམ་ཅུ་ཅ་བདུན་ནི་འོག་ནས་བཤད་པར་བྱའོ། ། མདོར་ན་ཞེས་བྱ་
བ་ལ་སོགས་པ་ལ་མདོར་བསྟུན་འདོད་ཆགས་ལ་སོགས་པའི་སྟོན་པ་བརྒྱད་ཁྲི་བཞི་སྟོང་ལས་
སྟོན་པ་རེ་རེ་གཉེན་པོ་གཞུང་ངེ་ཙམ་གྱི་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་གྱུར་པ་དེ་ཙམ་གྱི་གཞུང་གི་

ཆོགས་ལ་ཆོས་ཀྱི་ཕུང་པོ་ཞེས་བྱ་བའི་ཆོས་ཀྱི་ཕུང་པོ་བརྒྱད་ཁྲི་བཞི་སྟོང་ངོ་། ། སངས་རྒྱུ་ཀྱི་
ཡེ་ཤེས་དང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ལ་ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་ཐུགས་སུ་ཆུད་པས་ཕུལ་དུ་བྱུང་
བའི་སྒོ་མངའ་བའི་ཕྱིར་སངས་རྒྱུ་མོ། ། གཞན་གྱིས་བསྟན་པ་མེད་པར་རང་ཉིད་གྱིས་ཐུགས་
སུ་ཆུད་པས་ན་རང་བྱུང་སྟེ། དེ་ནམས་གྱིས་ཡེ་ཤེས་ཡིན་པས་དེ་སྐད་ཅེས་བྱའོ། ། དེ་ཡང་
བསམ་པའི་ཡུལ་ཐམས་ཅད་ལས་འདས་པའི་རྒྱབ་པའི་རང་བཞིན་ཡིན་པས་བསམ་གྱིས་མི་
བྱབ་པའི་ཡེ་ཤེས་མོ། ། སྟོན་ཐོས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ལ། བསྟན་པའི་ཆོས་འདི་
དག་ཐམས་ཅད་ནི་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཀྱི་རྒྱ་མཐུན་པ་ཡིན་པས་ན་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་
པའི་རྒྱ་མཐུན་པ་སྟོན་སངས་རྒྱུ་བྱུང་བ་ན་ཐོས་པའོ། ། རྗེས་སུ་བཙེ་བ་དང་ལྡན་པ་ཞེས་བྱ་
བ་ནི་སྟོང་རྗེ་དང་ལྡན་པའོ། ། འདི་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མི་མཛེད་ཀྱི་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཏེ། འདི་
ནི་སངས་རྒྱུ་མི་འབྱུང་བའི་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཏེ་བར་མཆོན་པ་ཡིན་ནོ། ། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་
ཡན་ལག་དང་མི་ལྡན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི། ཁ་ཅིག་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་མ་བྱུང་བ་ནི་དེ་ན་ཡོད་
པ་ནམས་ལ་བྱང་ཆུབ་རྟོགས་པའི་སྐལ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་འཆད་ངོ་། ། གཞན་ནི་ཤེས་
རབ་དང་ཐབས་ལ་མཁས་པ་དང་བྲལ་བ་ཉིད་གྱིས་ནི་ཞེས་ཟེར་རོ། ། མངོན་པར་ཤེས་པ་ལྟ་
སྟོས་པ་ནི་དེའི་ཆེ་ཟག་པ་ཟད་པ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་འདིར་དེ་སྐད་སྟོས་མོ། ། རྒྱལ་བའི་ཡུམ་གྱི་
ཆེ་བའི་བདག་ཉིད་དཔེས་ཀྱང་བསྟན་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་ཀློག་ཀྱི་འདི་ལྟ་སྟེ་དཔེར་ན་ཞེས་བྱ་བ་
ལ་སོགས་པ་གསུངས་ཏེ། སྟོན་དང་སྐར་མ་ནམས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སྟོན་ནི་འབྱུང་ལ་སོགས་པའོ། །
སྐར་མ་ནི་པ་བསངས་དང་ཕུར་བུ་ལ་སོགས་པ་ཡིན་པས་དེ་སྐད་ཅེས་བྱའོ། ། ཡང་ན་སྟོན་ལ་
ལ་ཉིད་མཆོན་མོ་སྐར་མ་ལྟར་ཀུན་ཏུ་སྤང་བས་དེ་སྐད་ཅེས་བཤད་ངོ་། ། དེ་ནམས་ནི་སྒྲ་བའི་
འོད་ཟེར་ནམས་གྱིས་བརྟན་པར་བྱས་པ་ལུས་ཡོངས་སུ་རྒྱས་པ་དང་། མཐུ་བྱད་པར་ཅན་སྟེ་
བས་ན་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་སྟོབས་ཅི་ལྟ་བུ་དང་མཐུ་ཅི་ལྟ་བུར་ཞེས་བྱ་བར་གསུངས་པ་ཡིན་
ནོ། ། ཀུན་ཏུ་སྤང་བར་ཞེས་བྱ་བ་ནི། རང་གི་མཐུ་སྟོན་པ་ཡིན་ནོ། ། རྒྱ་སྐར་ནམས་ཀྱང་ཞེས་བྱ་
བ་ནི་རྒྱལ་ལ་སོགས་པའོ། ། དཔེ་བསྟན་པའི་དོན་བསྟན་པ་ནི་ཀློག་ཀྱི་འདི་བཞིན་དུ་ཞེས་བྱ་བ་
ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། འདས་ནས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཡོངས་སུ་ཐུང་ན་ལས་འདས་ནས་
མོ། ། ཆོས་སྟོད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ལ་མདོ་སྟེ་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་འབྲི་བ་ལ་སོགས་པ་

ལ་མངོན་པར་བཅོན་པ་ནི་ཆོས་སྒྲིབ་པའོ། ། རང་དང་གཞན་གྱི་བདག་ཉིད་མཉམ་པ་ཉིད་དུ་
སྒྲིབ་པ་ནི་མཚུངས་པར་སྒྲིབ་པའོ། ། འདོད་ཆགས་ལ་སོགས་པས་ཉེ་བར་བསྐྱད་པ་སྤང་བར་
བྱ་བའི་ཕྱིར་གཉེན་པོའི་ཕྱོགས་སྒྲུབ་པ་ནི་ཞེ་བར་སྒྲིབ་པའོ། ། བསྐྱུ་བའི་དངོས་པོ་བཞི་ལ་
སོགས་པ་ལ་བསྟེན་པ་ནི་དགེ་བར་སྒྲིབ་པའོ། ། རབ་ཏུ་འདོགས་པ་ནི་འཇུག་པའོ། ། རབ་ཏུ་
བསྒྲུབ་པའི་སྒྲིབ་པའོ། ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ལས་སྐྱེ་ཞིང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའི་ཆོག་
གསུམ་ནི་སྒྱུར་བ་ལ་སོགས་པའི་དབྱེ་བས་ཡིན་ནོ། ། ཐབས་ལ་མཁས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བཤད་
ཟིན་ཏོ། ། ཡང་ན་སྟོང་པ་ཉིད་དང་སྟོང་རྗེ་ཆེན་པོ་དག་དང་དེ་ལས་བྱུང་བའི་ལས་རྣམས་ལ་
མཁས་པའོ། ། ཡུམ་གྱི་ཆེ་བའི་བདག་ཉིད་རྣམ་པ་གཞན་གྱིས་ཀྱང་བསྟན་པའི་ཕྱིར་གྲོལ་གྱི་ཀ་
གཞན་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་ཏེ། ཡིད་ལ་བྱེད་པ་དང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མདོར་
བསྐྱུས་པས་སྤྱིའི་ཚུལ་ལ་དམིགས་པའི་ཕྱིར་རོ། ། དྲན་པར་བྱེད་པས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྒྱ་ཆེར་
ཡན་ལག་རེ་རེ་ནས་མངོན་སུམ་དུ་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། སྤར་ཡང་དོན་གཞན་ལ་བརྟེན་ནས།
དོན་དེ་ཉིད་ནི་བཟླས་པ་ཡིན་ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཡང་བ་སྤངས་པས་འཆི་བའི་དུས་བྱེད་
པར་མི་འགྱུར་རོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ལ་སྒྲོས་པའི་སྒྲིབ་ཡོད་པར་དོགས་པ་མི་
བྱའོ། ། འདི་ལྟར་སྤར་ནི་མཐོང་བའི་ལམ་གྱི་དབང་དུ་མཛད་ནས་གསུངས་ལ། ད་ལྟར་ནི་
བསྒྲུབ་པའི་ལམ་གྱི་དབང་དུ་མཛད་པ་ཡིན་པས་བྱུང་པར་ཡོད་དོ། ། རྒྱལ་པོའི་སྒྲོན་པོ་ཆེན་པོ་
ཞེས་བྱ་བ་ནི་འདུ་ཤེས་ཀྱི་ལམ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་སྟོན་པར་བྱེད་པའི་སྒྲོན་པོ་ཆེན་པོའོ། ། སྒྲོན་
པོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྤང་པོ་ཆེའི་འདུལ་སྒྱུར་བྱེད་པའི་སྒྲོན་པོའོ། ། ཉེ་བར་འོངས་པར་གྱུར་ན་ཞེས་
བྱ་བ་ནི་གན་དུ་ཉེ་བར་འོངས་པར་གྱུར་པའོ། ། འདི་ལྟར་ཞེས་བྱ་བའི་ཆོག་གི་སྤྲད་ནི་གང་གི་
ཕྱིར་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ལ་འཇུག་སྟེ། སྐད་ཀྱི་དབྱིངས་དང་ཉེ་བར་གྱུར་པ་རྣམས་ཀྱིས་དོན་ངེས་
པར་བསྟན་པ་སུ་ཞིག་གིས་རྒྱས་ཞེས་བཤད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། ། འདི་སྐད་དུ་གང་གི་ཕྱིར་
ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་དུ་ཕྱིན་པ་གཟུང་བ་དེའི་ཕྱིར་དེས་ཡོངས་སུ་བཟུང་བ་ཉིད་ཡིན་པས་ན་
དེ་དག་གིས་སྐགས་རྟེན་པར་མི་འགྱུར་རོ་ཞེས་བཟོད་པ་ཡིན་ནོ། ། སྤྱོད་པར་འདོད་ཅིང་ཞེས་བྱ་
བ་ནི་མདོ་ཁོ་ན་ལ་ཆོག་འདྲེ་བར་འདོད་པའོ། ། གཏམ་ཟེར་བར་འདོད་དེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གོང་
ནས་གོང་དུ་གཏམ་གྱི་རྒྱན་ཟེར་འདོད་པའོ། ། ཡང་དག་པར་དགའ་བར་བྱའོ་སྟུམ་དུ་སེམས་

པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྒྱལ་པོ་ལ་སོགས་པ་དེ་དག་ཚོས་གོས་དང་བསོད་ནམས་ལ་
སོགས་པ་ཉི་ལྟ་བུར་སྟོན་པར་རྒྱལ་བའི་ཡུམ་ལ་མངོན་པར་བཅོན་པ་དེ་མངོན་པར་དགའ་བར་
བྱ་བར་སེམས་པའོ། ། ང་རྒྱལ་གྱི་བག་ཆགས་མ་སྤངས་པ་ནམས་དེ་བཞིན་དུ་སྤྱོད་བར་འདོད་པ་
ལ་སོགས་པའི་རྒྱ་ཅི་ཞིག་ཡིན་སྟེ་པའི་དོགས་པ་དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེན་ཞེས་བྱ་བས་བསྐྱུ་ནས།
ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་འདི་ནི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་ཏེ། ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་
རོལ་དུ་བྱིན་པ་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྒྲིམ་པར་བྱེད་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ལ་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་
རོལ་དུ་བྱིན་པའི་སྒྲར་གསུངས་ཏེ། དེའི་ཕན་ཡོན་སྟོན་པའི་སྐབས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། ། བྱམས་
པ་ཉི་ལྟ་བུར་སྤྱོད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི། འདི་ནི་མངོན་པ་པོའི་བྱ་བ་ཡིན་པས་ན་བྱམས་པ་དེ་སྟོབས་པ་
ནི་ཉི་ལྟ་བུར་བསྐྱུ་བ་པའོ། ། དེ་ཡང་རྒྱལ་སོགས་པས་བྱེད་པ་ཡང་སྲིད་པས་བྱམས་པའི་སེམས་
ཀྱིས་ཞེས་བྱ་བ་གསུངས་ཏེ་ཕན་པའི་སེམས་ཀྱིས་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་རྟོ། ། སྙིང་རྗེའི་ཉི་ལྟ་བུར་
པས་ཞེས་བྱ་བའི་སྙིང་རྗེའི་འབྲས་བུ་ཅམ་ལ་སྙིང་རྗེར་ཉམས་པར་བརྟག་པ་ནི་སྙིང་རྗེ་སྟེ། དེ་
སྟོབས་པ་ནི་སྙིང་རྗེ་བསྐྱུ་བ་པའོ། ། དེ་བཞིན་དུ་བྱེད་པ་ཡང་སྲིད་པས་སྙིང་རྗེའི་སེམས་ཞེས་བྱ་
བ་གསུངས་ཏེ། སྤྱག་བསྐྱེད་པས་ལ་བའི་སེམས་ཉིད་ཀྱིས་སོ། ། དེ་ཡང་འཕགས་པ་གཙུག་ན་
རིན་པོ་ཆེའི་མདོ་ལས་ཀྱང་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་ལ་སོགས་པའི་
འཁོར་དང་ལྷན་པར་བསྒྲོམ་པར་བྱའོ་ཞེས་གསུངས་པས་དེ་སྒྲིམ་པ་པོ་ནི་བྱམས་པ་ལ་སོགས་
པ་བསྒྲིམ་པ་ལ་བཅོན་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་བས་ན་བྱམས་པ་ལ་སོགས་པའི་མཐུས་རྒྱལ་པོ་ལ་སོགས་
འདུད་པ་ལ་སོགས་པ་ཡིན་རོ། ། དེ་བཞིན་དུ་གཞན་དག་ལས་ཀྱང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་
བྱམས་པ་ལ་མངོན་པར་བཅོན་པ་ལ་ནི་ལྟ་དང་མི་ཐམས་ཅད་རབ་དུ་དད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་
བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་རོ། ། དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་ཞེས་བྱ་བ་ཉིད་ཀྱི་སྤྱོད་ནི་ངེས་པར་
བབྱང་བ་སྟེ། གང་གི་ཕྱིར་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་ལ་ཕན་ཡོན་མང་པོའི་རྒྱ་དེ་ཉིད་ཀྱི་
ཕྱིར་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་རྟོ། ། གདུག་པ་དང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ལ་ཤུག་པ་ནི་གཞོད་སྦྱོན་
ལ་སོགས་པ་གདོན་མི་བསྐྱུ་བ་པའོ། ། སྤྱི་གསུལ་ནི་སྤྱི་ལ་ཉེ་དེ་མང་བའོ། ། དགོན་པ་ནི་བགྲོད་
པར་དགའ་བའི་གནས་སོ། ། བྱང་དུ་སོང་བ་ནི་བྱིན་པའོ། ། སྟོན་གྱི་ལས་ཀྱི་རྣམ་པར་སྦྱོན་པ་
མ་གཏོགས་པར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གཉིས་པོ་མེད་ན་མྱོང་བར་ངེས་པའི་ལས་ཀྱི་རྣམ་པར་སྦྱོན་པས་

ཚུགས་པའོ། ། མ་གཏོགས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་པོར་ནས་ཏེ། སྒྲགས་རྟེན་པར་འབྱུར་ཏེ་སྒྲ་མ་དང་སྒྱུར་
རོ། ། ད་ནི་དུས་གཞན་དག་གི་པན་ཡོན་བསྟན་པ་ལ་ཐེ་ཚོམ་དང་བཅས་པ་དག་ཡིད་ཆེས་པ་
བསྐྱེད་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དེ་ནས་སྒྲ་སྟེགས་ཅན་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་ཏེ། ། སྒྲ་སྟེགས་
པའི་རབ་ཏུ་འབྱུང་བས་རབ་ཏུ་ཐུང་བ་ནི་ཀུན་དུ་རྒྱུའོ། ། གྲན་ཀ་ཚོལ་བའི་བསམ་པས་ཞེས་བྱ་
བ་ནི་རྣམ་པར་འཛེ་བའི་བསམ་པས་སོ། ། དེའི་ཆེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དེའི་དུས་སུ་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་
ཆིག་གོ། ། དེ་དག་གི་སེམས་ལ་ཀུན་དུ་བརྟགས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་རྗེས་སུ་
གནང་བ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་དེ་རྣམས་ཀྱི་འཛེ་བའི་སེམས་ཡོད་པ་ཤེས་ནས་ལྟོག་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་
བརྒྱ་བྱེན་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱེན་པ་རབ་ཏུ་སྟོན་པ་ཞེས་བྱ་བར་ཤེས་པར་བྱའོ། ། དེ་ཡང་
རྗེས་ཐོགས་ཉིད་ནས་འོག་ནས་ལྟའི་དབང་པོ་བརྒྱ་བྱེན་རི་ལྟར་ངས་ཀྱང་གནང་ངོ་ཞེས་
གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། རི་སྟེང་ཅས་བྱ་བ་ནི་ཕྱོགས་གཅིག་ཅུམ་བཟུང་བས་ཞེས་བྱ་བར་སྒྱུར་
རོ། ། སྒོ་དེ་ཉིད་དང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ལ་ཤིང་ལ་སོགས་པ་ལེགས་པར་སྒྱུར་བའི་སྒོ་གང་
ཡིན་པ་ཉིད་དང་། སའི་བྱང་པར་ཀྱི་ཕྱོགས་ཀྱི་ལམ་གང་ནས་འོངས་པ་དེ་ཉིད་ནས་ཕྱིར་ལྟོག་
སྟེ་དོང་ངོ་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཆིག་གོ། ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བྱེན་ཀྱི་བརྒྱབས་ཡིན་པར་མ་ཤེས་
པར་ཉིད་ཀྱིས་འདིར་ཅིའི་ཕྱིར་འདི་ལྟར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་སོ། ། སངས་རྒྱུས་
བཅོམ་ལྡན་འདས་ལ་མི་མཁྱེན་པ་ཅི་ཡང་མི་མངའ་བས་དེ་ནས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཞེས་བྱ་བ་
ལ་སོགས་པ་གསུངས་སོ། ། ལྟོག་པའི་དོན་དུ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྒྲར་ལྟོག་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་རོ། །
བརྒྱ་བྱེན་ལ་རྟག་ཏུ་མཉམ་པར་གཞག་པ་མེད་པར་རི་ལྟར་ན་འདི་ལྟ་བུའི་བྲན་པ་ཡོད་ཅེས་
རྟོག་པ་ལ་ལྟའི་དབང་པོ་བརྒྱ་བྱེན་རི་ལྟར་ངས་ཀྱང་གནང་ངོ་ཞེས་བྱ་བ་གསུངས་སོ། ། འདི་
རྣམས་སྒྲར་ལྟོག་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱེན་པ་རབ་ཏུ་འདོན་པ་བརྒྱ་བྱེན་ལ་
ངས་རྗེས་སུ་གནང་བ་བྱས་པ་ཡིན་ནོ། ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ནི་སྤྱགས་རྗེ་ཆེན་པོ་དང་ལྡན་པ་
མ་ཡིན་ནམ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན་འགྲས་པའི་སེམས་དང་ལྡན་པ་རྗེས་སུ་གཟུང་བར་མི་མཛད་སྟུམ་
པའི་དོགས་པ་དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན་ཞེས་བྱ་བས་བསུ་ནས། སྤྱི་རིའི་བྱ་སྟེགས་ཅན་ཞེས་བྱ་བ་
ལ་སོགས་པ་གསུངས་ཏེ། ཆོས་དཀར་པོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དེ་རྣམས་ཀྱི་ནང་ནས་གང་ཡང་བྱུང་བ་
གཅིག་ལ་ཡང་དམ་པའི་ཆོས་ཉན་པ་ལ་འཇུག་པའི་དགོ་བའི་ལས་ཡོད་པར་ངས་མ་མཐོང་སྟེ།

དེ་བས་ན་འདོགས་པར་མི་བྱེད་པ་ཡིན་གྱི། ཁོང་ཁྱོད་བའི་དབང་གིས་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བར་
དགོངས་སོ། ། ཞེ་འགྲས་པའི་བསམ་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སེམས་རྣམ་པར་སྤང་བའོ། ། ཡང་ཡིད་
ཆེས་པ་བསྐྱོད་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དེ་ནས་བདུད་རྩིག་ཅན་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་ཏེ།
དེ་ལ་བདུད་ནི་ལྟའི་བདུད་དོ། ། འཁོར་བཞི་པོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི། དགེ་སློང་དང་། དགེ་སློང་མ་
དང་། དགེ་བསྟན་མ་རྣམས་སོ། ། འདིར་ངས་པར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འཁོར་འདིར་ངས་པ་ཁོ་ནར་
རོ། ། མིག་གིས་མི་ཚྭ་ལ་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར་ཞེས་བྱ་བ་ནི། བགེགས་བྱ་བའི་ཕྱིར་རོ། ། ཡན་ལག་
བཞིའི་དཔུང་གི་ཆོགས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྟ་མ་གཅིག་ནི་རྒྱ་པ་བསྐྱུང་བ་བཞི་དང་བཅས་པ་
འདི་ནི་དཔུང་གི་ཆོགས་གཅིག་གོ། ། སྤང་པོ་ཆེ་སྤང་མ་བརྒྱད་དང་བཅས་པ་སྤྲ་མ་དང་
བཅས་པ་འདི་ནི་ཡན་ལག་གཉིས་སོ། ། ཤིང་རྟ་སྤང་མ་བརྒྱ་དྲུག་དང་སྤྲ་མ་གཉིས་དང་བཅས་
པ་འདི་ནི་ཡན་ལག་གསུམ་མོ། ། རྒྱ་མང་བརྒྱ་དྲུག་སྤྲ་མ་དང་བཅས་པ་འདི་ནི་དཔུང་གི་
ཆོགས་ཡན་ལག་བཞི་པའོ། ། དེ་ཡང་ཉུང་ཟད་ཡིན་ཏེ་ཡང་འདི་ལྟ་བུའི་རིམ་གྱིས་བདུད་གྱི་
དཔུང་གི་ཆོགས་ཆེན་པོ་ཡིན་པར་གྲེས་པར་བྱའོ། ། བཀོད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཆོགས་སོ། ། ཡུན་
རིང་པོ་ནས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དུས་རིང་པོར་རོ། ། ཡིད་ཆེས་པ་ཐོབ་པར་གྱུར་པ་ན་མཆོད་པ་ལ་
སོགས་པ་བྱེད་དོ་ཞེས་སྒྲས་པ་དེ་ནས་སུམ་ཅུ་ཆ་གསུམ་པའི་རིས་གྱི་ལྟའི་བྱ་རྣམས་གྱིས་ཞེས་
བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། ། རྣམ་མཁའ་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྣམ་མཁའ་རོ། ། ཡུན་རིང་མོ་ཞིག་ནི་ཞེས་
བྱ་བ་ནི་དུས་ཡུན་རིང་པོ་ཞིག་ན་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཆོག་གོ། ། བྱུང་ངོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཉེ་བར་གྱུར་
པའོ། ། ངན་ངོན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཉུང་ཟད་དེ་ཙམ་གྱི་ཆོད་ཅེས་བྱ་བའི་ཐ་ཆོག་གོ། ། སྡོན་གྱི་རྒྱལ་
བ་རྣམས་ལ་བགྱི་བ་བགྱིས་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྡོན་གྱི་སངས་རྒྱས་རྣམས་ལ་ཉན་པ་ལ་སོགས་
པའི་མཆན་ཉིད་ཅན་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པའི་བྱ་བ་ལྟག་པར་གང་ཡིན་པ་དེ་ལ་དེ་རྒྱུད་ཅེས་བྱ་
བའོ། ། ཡང་ན་སྡོན་གྱི་སངས་རྒྱས་ཉན་པ་ལ་སོགས་པའི་རང་བཞིན་ཅན་གྱིས་ངས་པར་
སྦྱོར་བ་དབང་དུ་བྱ་བ་གནང་བ་གང་ཡིན་པ་དེ་ལ་དེ་རྒྱུད་ཅེས་བྱའོ། ། ལྟ་བུ་སྒྲིམ་ཏེ་ཞེས་བྱ་
བ་ནི་རྣ་ལམ་དུ་གྲག་པ་རྟོགས་པ་ལས་བྱུང་པར་དུ་འཕགས་པ་ཉིད་གྱིས་འདྲིན་པ་ལ་སོགས་
པ་ལ་ལྟ་ཡང་ཐེ་ཆོམ་ཅིག་ཡོད་ཅེས་བྱ་བར་དགོངས་སོ། ། དེ་བཞིན་ཉིད་དུ་སྒྲོབ་པ་དང་ཞེས་
བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ལ། གཞན་མ་ཡིན་པའི་དོན་གྱིས་ན་དེ་བཞིན་པའི་ངོ་བོ་ནི་དེ་བཞིན་ཉིད་

དོ། ། དེའི་རྒྱ་ཉིད་དུ་སྒོ་བ་པ་དང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའི་ཚིགས་གསུམ་སྒྱུར་བ་ལ་སོགས་
པའི་གནས་སྐབས་ཡིན་པར་བརྟེན་པར་བྱའོ། ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལ་བསྟེན་བཀུར་བཅིང་
པ་ལགས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམས་ལ་འཁོར་རབ་ཏུ་བྱུང་བ་དང་། དེས་
གསུངས་པ་མཉན་པ་དང་མཆོད་པ་ལ་སོགས་པས་ཀྱང་བསྟེན་བཀུར་བྱེད་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་
ལ་དེ་སྐད་ཅེས་བྱའོ། ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལ་བསྟེན་བཀུར་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་དང་རྒྱལ་
བའི་ཡུམ་མཉན་པ་ལ་སོགས་པ་ནི་འབྲེལ་བ་གཟུང་བ་མེད་པ་མ་ཡིན་ནམ། ཇི་ལྟར་ན་དེས་
འདི་རྗེས་སུ་དཔོག་སྟམ་པའི་དོགས་པ་དེ་ཅིའི་སྒྲིབ་དུ་ཞེན་ཞེས་བྱ་བས་བསུ་ནས། འདི་ལྟ་སྟེ་
ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསོལ་བ་ཡིན་ཏེ། ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ལས་ཐམས་ཅད་
མཁྱེན་པ་སྟེ། སངས་རྒྱལ་ཉིད་རབ་ཏུ་འབྱེད་ཅིང་ཡང་དག་པར་བསྐྱེད་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ཉིད་
ཀྱི་བྱིར་འདི་ལས་བརྒྱལ་བར་བྱ་སྟེ། རྒྱ་མེད་པར་འབྲས་བུ་མི་འབྱུང་བའི་བྱིར་རོ། ། དེ་ཉིད་
དཔེས་བསྟན་པར་བྱ་བའི་བྱིར་བཅོམ་ལྡན་འདས་འདི་ལྟ་སྟེ་དཔེར་ན་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་
གསོལ་ནོ། ། འདི་སྐད་སྟོན་ཏེ་རྒྱ་མེད་པར་འབྲས་བུ་མི་སྐྱེ་བས་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་
ལས་བྱུང་བ་ཉིད་ཡིན་པའི་བྱིར་དེ་གང་གི་བྱིར་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཉིད་འཆོལ་ན་ཡུལ་དེ་
མཉན་པ་ལ་སོགས་པ་ལས་ངེས་པར་བག་ཆགས་ཡོངས་སུ་རྒྱས་པའི་ས་བོན་བཏབ་པས་དེ་
བཞིན་གཤེགས་པའི་གོ་འཕང་ཐོབ་པར་འགྱུར་རོ། ། དེ་ལྟ་བུའི་མཉམ་པ་ལ་སོགས་པ་འདི་ལ་
ལར་ལན་འགའ་ཞིག་བྱུང་པར་ཅན་གྱི་རྒྱ་ལ་རག་ལས་པར་སྐྱེ་བས་རང་གི་རྒྱ་བྱུང་པར་ཅན་
དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལ་བསྟེན་བཀུར་བྱས་པ་ལ་སོགས་པ་ཉིད་ཡིན་པར་རྗེས་སུ་དཔོགས་ཏེ།
གང་བྱིར་རྒྱ་འབྲས་དག་ལས་ནི། ། ཆོས་ཉིད་འདི་ནི་རྣམ་པར་གནས། ། དེ་དེ་མིན་ཚུལ་རྒྱ་
ཅན་ནི། ། དེ་དེ་མིན་ཚུལ་རྒྱ་ལས་བྱུང་། ། ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། ། བདག་པོར་གྱུར་པ་ཉིད་ཀྱིས་
ལེགས་པར་སྒྲུས་པ་གནང་ཞིང་བརྒྱ་བྱིན་གྱི་རྗེས་སུ་གསུངས་པ་ནི་ཀློག་ཀྱི་དེ་དེ་བཞིན་ནོ་
ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། རྒྱུད་དུ་འཆོན་པོ་བསྟན་པར་བྱ་བའི་བྱིར་
བཅོམ་ལྡན་འདས་ནི་སྐྱིན་པའི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པའི་བསྐྱེགས་པ་མི་གསུང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་
པ་གསོལ་བ་ཡིན་ནོ། ། བསྐྱེགས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་པན་ཡོན་བསྐྱེས་པ་དང་རྒྱས་པའི་དབྱེ་བས་
གསུངས་པར་མི་མཛད་ཅེས་བྱ་བར་སྒྱུར་རོ། ། ཡོངས་སུ་མི་སྒྲོགས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མིང་ཅམ་

དུ་བཟོད་པས་ཞེས་བྱ་བར་ཤེས་པར་བྱའོ། ། གཅིག་པུའི་མིང་ཡོངས་སུ་སྒྲོགས་པར་མཛད་དོ་
ཞེས་བྱ་བ་ནི་མིང་ལན་མང་དུ་བཟོད་པས་སོ། ། འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་ཀྱིས་སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་
པའི་པ་རོལ་དུ་སྦྱིན་པའི་རེ་རེའི་མཚན་ཉིད་ནི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ལ་བརྟེན་པ་ཉིད་ཀྱིས་རྟེན་
དམ་པ་ཉིད་དང་། དངོས་པོ་མ་ལུས་པའི་ཀུན་དུ་སྦྱོད་པས་དངོས་པོ་དམ་པ་ཉིད་དང་། སེམས་
ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་ཕན་པ་དང་བདེ་བའི་དབང་དུ་བྱས་པས་ཆེད་དུ་བྱ་བ་དམ་པ་ཉིད་དང་།
ནམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་ཡོངས་སུ་བབྱུང་བས་ཐབས་ལ་མཁས་པ་དམ་པ་ཉིད་དང་།
སླ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྟོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་དུ་ཡོངས་སུ་བསྡོམས་ཡོངས་སུ་བསྡོམ་བ་དམ་
པ་ཉིད་དང་། ཉོན་མོངས་པ་དང་ཤེས་བྱའི་སྦྱིབ་པ་བརྟོག་པ་ཡང་དག་པར་བསྐྱབས་པས་ནམ་
པར་དག་པ་དམ་པ་ཉིད་ཡིན་ནོ་ཞེས་བཤད་དོ། ། ཞལ་གྱིས་བཞེས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་ཀུན་
དགའ་བོ་དེ་དེ་བཞིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་སོ། ། པ་རོལ་དུ་སྦྱིན་པ་དུག་ཅར་
འཛང་རྒྱ་བ་ཉིད་ཀྱི་རྒྱ་ཡིན་ན། གཅིག་གཙོ་བོར་བསྟན་པ་དེ་རི་ལྟར་ཡིན་སྟམ་པའི་དོགས་པ་
དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན་ཞེས་བྱ་བས་བསུ་ནས། ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་སྦྱིན་པ་ནི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་
སོགས་པ་གསུངས་སོ། ། གང་གི་ཕྱིར་འཁོར་གསུམ་ཡོངས་སུ་དག་པས་སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པ་
ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་དུ་ཡོངས་སུ་བསྡོམས་ཐོག་མར་འཇུག་པའི་ཕྱིར་སྡོན་དུ་འགྲོ་བ་
ཡིན་པ་དེའི་ཕྱིར་དེའི་བསྐྱེད་པ་གསུང་ཞིང་མིང་ཡོངས་སུ་སྒྲོགས་པར་མཛད་དོ་ཞེས་སྡེ་མ་
དང་སྦྱར་རོ། ། རི་རྒྱུད་དུ་བཤད་བའི་དོན་དེའི་ཆོག་ཉིད་ལས་བསྟན་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་ཀུན་
དགའ་བོ་དེ་རི་སྟམ་དུ་སེམས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་ཏེ། ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་
དུ་ཡོངས་སུ་མ་བསྡོམས་པའི་སྦྱིན་པ་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ནི། མི་དམིགས་པའི་སྦྱོར་བས་སེམས་ཅན་
ཐམས་ཅད་ཀྱི་དོན་དུ་སངས་རྒྱས་ཉིད་དུ་མ་བསྡོམས་པ་སྟེ། ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་སྦྱིན་པ་ཞེས་
བྱ་བ་ནི་ལྟག་མའོ། ། དེ་ལྟ་བུའི་སྦྱིན་པ་ནི་འབྲས་བུ་ཡོངས་སྦྱོད་པས་ཟད་པར་འགྱུར་བའི་
ཕྱིར་སྤུལ་དུ་སྦྱིན་པར་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་སོ། ། སྟོན་དངོས་རྗེས་འཇུག་སྟོ་ཅན་གྱིས། །
དྲིས་པ་ཉིད་ལས་བབྱུང་བའི་དོན་དེ་མ་ལགས་སོ་ཞེས་བཟོད་པས་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། ། ཚུལ་
ཁྲིམས་ལ་སོགས་པ་ཡང་བསྐྱེད་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར། ། དེ་བཞིན་དུ་ཡོངས་སུ་མ་བསྡོམས་པའི་ཚུལ་
ཁྲིམས་དང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་སོ། ། དེ་ལྟར་ལྟོན་པའི་སྟོན་ནས་ཤེས་རབ་ཀྱིས་

ཡོངས་སུ་བྱིན་པའི་སྟོབས་ལས་སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པའི་རང་བཞིན་
ཡིན་པར་བསྟན་ནས། ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པའི་རང་བཞིན་བསྟན་པའི་ཕྱིར་ཀུན་
དགའ་བོ་འདི་རི་སྟམ་དུ་སེམས་དགེ་བའི་རྩ་བ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་དུ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་
སོགས་པ་གསུངས་སོ། ། དངོས་པོ་དམིགས་སུ་མེད་པས་འབྲས་བུ་བསམ་གྱིས་མི་བྲབ་པ་ཉིད་
དོ། ། བཅོམ་ལྡན་འདས་དེ་དེ་བཞིན་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསལ་ཏེ། དམིགས་པ་ཅན་གྱི་
སོ་སའི་སྦྱེ་བོ་རྣམས་ཀྱིས་བསམ་པར་མི་རྒྱས་པའི་ཕྱིར་བསམ་གྱིས་མི་བྲབ་པའོ། ། ཉན་ཐོས་ལ་
སོགས་པ་རྣམས་ཀྱི་ཡུལ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་མཆོག་ཏུ་བསམ་གྱིས་མི་བྲབ་པའོ། ། ཡུམ་པ་རོལ་
ཏུ་བྱིན་པ་ཡིན་པའི་དོན་ཉེ་བར་བསྟར་བའི་ཕྱིར་ཀུན་དགའ་བོ་དེ་ལྟ་བུས་ན་དམ་པ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་སོ། ། སྟོན་དུ་འགྲོ་བའི་མཚུགས་སྟེད་པར་བྱེད་པས་ཀུན་
དགའ་བོ་དེ་ལྟ་བུས་ན་དགེ་བའི་རྩ་བ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་དུ་ཡོངས་སུ་བསྟོན་པའི་ཕྱིར་
ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་སོ། ། འདྲེན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པ་འཆང་རྒྱ་བ་
ཉིད་དུ་འདྲེན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། ། ཡོངས་སུ་འདྲེན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཉེ་བར་འཆོ་བ་ཐམས་
ཅད་བསྟོན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། ། ཚུལ་འདིས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་རི་སྐད་དུ་གསུངས་
པའི་ཚུལ་གྱིས་སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པ་ལྟ་ནི་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པའི་ནང་དུ་འདུས་པས་
དེ་སྟོགས་ན་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་དུག་པོ་ཐམས་ཅད་སྟོགས་པར་འགྱུར་བས་རྒྱལ་བའི་ཡུམ་
གཅིག་ཤུ་ཁོ་ན་བསྟན་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཆོག་གོ། ། གང་ཡང་ང་ནི་ཤེས་རབ་ཀྱི་
པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པའི་བསྟན་པ་བརྗོད་ཅིང་སྟེ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟར་གསུངས་པ་དེ་
ནི་གཙོ་བོ་བྱ་བ་ཡིན་པས་ཉེས་པ་མེད་དོ། ། འདི་ཉིད་དཔེས་བསྟན་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་ཀུན་
དགའ་བོ་འདི་ལྟ་སྟེ་དཔེར་ན་ས་ཆེན་པོ་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་ཏེ། སྦྱེ་བར་འགྱུར་
ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འཕེལ་བར་འགྱུར་བའོ། ། དཔེས་བསྟན་པའི་དོན་ནི་ཀུན་དགའ་བོ་དེ་བཞིན་
དུ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་སོ། ། འབྲིང་གི་ཆུང་དུའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་བཅོམ་ལྡན་
འདས་རེ་ཞིག་ཅེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསལ་ཏེ། ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པའི་ཡོན་ཏན་
འདི་དག་ཐམས་ཅད་ཅེས་བྱ་བ་ནི། འདི་དག་ནི་ཡུམ་མཐའ་དག་པའི་ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་ནི་
མ་ཡིན་ཏེ། དེའི་ཡོན་ཏན་ནི་ཤིན་ཏུ་མང་བའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་འདོད་པའོ། ། དེ་ལྟ་ན་ཡོན་ཏན་

འདི་སུ་ཞིག་གི་ཡིན་ཞེ་ན། འོན་ཀྱང་གང་ཞིག་ཅེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་ཏེ། བཅོམ་
ལྷན་འདས་ཀྱི་ཐད་ནས་འདིའི་ཕྱོགས་གཅིག་སྒྲངས་པ་གང་ཡིན་པ་སྟེ། དེ་ཡང་འདས་མ་ཐག་
པའི་སྤྱི་ལོ་གསུམ་ཅན་གཞན་ལ་སོགས་པ་བསྒྲིག་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་རབ་ཏུ་སྟོན་པ་དེའི་ཡོན་ཏན་
ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཆིག་གོ། ། ཡང་དག་པར་སྒྲུས་པས་ལགས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་བྱིན་པ་ནི་ཀྱོ་
ཤི་ཀ་ལེགས་སོ་ལེགས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་གསུངས་སོ། ། དེ་ལྟ་མོད་ཀྱི་དེ་ཅམ་ཀྱི་ཕྱོགས་གཅིག་གི་
བདག་ཉིད་ཅན་གྱི་ཤེས་རབ་ཀྱི་ས་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་དེ་ཅམ་ཡང་གང་ཞིག་འདྲིན་པ་ནས་དེ་
བཞིན་དུ་ཁ་ཏོན་བྱེད་པའི་བར་ཉི་ཆེ་ལ་ཡོན་ཏན་འདི་དག་འབྱུང་བ་འབའ་ཞིག་ཏུ་ནི་མ་ཟད་
ཀྱི། འོན་ཀྱང་གང་གིས་བྲིས་ནས་མཆོད་པ་སྟོན་དུ་འགོ་བས་སྒྲིགས་བམ་ཅམ་དུ་ཆུད་པར་
བྱས་ཏེ་བཞག་པ་དེ་ལ་ཡང་ཡོན་ཏན་མཐའ་ཡས་པ་འཐོབ་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་སྟོན་པར་
མཛད་པ་ནི་ཀྱོ་ཤི་ཀ་གང་ཤེས་རབ་ཀྱི་ས་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་འདི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་
པ་ཡིན་ནོ། ། བན་ཡོན་ཐོས་བས་མང་དུ་གཅིས་པར་བྱེད་པ་སྦྱེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་ན་བཅོམ་ལྷན་
འདས་བདག་གིས་ཀྱང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསེལ་ཏེ། སྟོས་ཀྱང་ཅི་དགོས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་
དྲིས་ནས་བྱད་པར་དུ་འཕགས་པའི་འདྲིན་པ་ལ་སོགས་པ་བྱེད་པ་ལ་བདག་གིས་སྤྱང་བ་ལ་
སོགས་པ་བཞུད་པ་ལ་ནི་སོམ་ཉི་ཅི་ཞིག་མཆིས་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཆིག་གོ། ། དེ་བཞིན་དུ་ཀྱོ་ཤི་
ཀ་ལེགས་སོ་ལེགས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་བྱིན་ནས། འབྲིང་གི་འབྲིང་བསྟན་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་རིགས་
ཀྱི་བྱའམ་རིགས་ཀྱི་བྱ་མོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་ཏེ། སྟོབས་པ་ཉི་བར་སྐྱབ་པོ་ཞེས་བྱ་
བ་ནི་རིགས་པ་དང་གྲོལ་བ་སྐྱབ་པར་བསྦྱེད་པར་བྱའོ། ། འདུན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྐྱབ་པར་དགའ་
བའོ། ། བན་ཡོན་གྱི་རྣམ་པ་གཞན་དག་ཀྱང་བསྟན་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་གཞན་ཡང་ཀྱོ་ཤི་ཀ་ཞེས་
བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་ཏེ། ལྷན་ཀ་ཆོལ་བ་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ལ་འགའ་ཞིག་རྣམ་
པར་འཆེ་བའི་བསམ་པས་ཆོལ་ཞིང་ཚོད་པར་བྱེད་ན་མི་རུང་ངོ་སྟམ་དུ་སེམས་ཁུམ་པར་མི་
འགྱུར་རོ། ། སེམས་ཁུམ་པ་ནི་སེམས་ཚོངས་ཤིང་འབྱུངས་པ་ཉིད་དོ། ། ཤེས་རབ་ལ་སོགས་པ་
སྤུལ་དུ་བྱུང་བ་སྤྱིད་པ་ན་སྦྱེས་བྱས་སེམས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་མི་ཤེས་པས་ངེ་སྟེ་དེ་ལྟར་མི་འགྱུར་
སྟམ་དུ་དགོངས་པ་དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན་ཞེས་བྱ་བས་བསུ་ནས། འདི་ལྟར་དེ་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་
སོགས་པ་གསུངས་ཏེ། འདི་སྐད་དུ་འཁོར་གྱི་འདིགས་པ་ལ་སོགས་པའི་འདིགས་པ་ནི་དངོས་

པོར་འཛིན་པ་ལས་བྱུང་བ་ཡིན་ཞིང་དེ་ལ་ནི་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ཡོངས་སུ་འཛིན་
པའི་སྟོབས་ཀྱིས་ལས་དབྱེ་བ་པོ་དང་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའི་ཉེ་བར་དམིགས་པ་མེད་པས་འབྱུང་
བར་མི་འགྱུར་རོ་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན་ནོ། ། འབྲིང་གི་ཆེན་པོ་བསྟན་པའི་ཕྱིར་ཀྟི་ཤི་ཀ་གཞན་
ཡང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་ཏེ། དེ་ལ་མཛའ་བོ་ནི་མན་པ་དང་བདེ་བ་བྱེད་པའོ། །
སྟོན་པོ་ནི་གྲོས་མཐན་གྱི་གཙོ་བོའོ། ། གཉེན་བཤེས་ནི་པ་དང་མ་ལས་གཅིག་ནས་གཅིག་ཏུ་
བརྒྱད་པའི་སྒྲེ་བོའོ། ། ལྷག་གི་གཉེན་མཆོམས་ནི་མ་དང་པ་གཅིག་ལས་སྒྲེས་པའི་སྟུན་ཟླ་ལ་
སོགས་པའོ། ། དགེ་སྦྱོང་ནི་ཤུག་ཤིང་སྤྲུལ་སྤྲུལ་སོ། ། ཆེན་པོའི་ཆུང་དུ་བསྟན་པའི་ཕྱིར་དེ་ལ་པ་
རོལ་ཆོལ་བ་བྱུང་ཞིང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་ཏེ། ཆོས་དང་ལྷན་པས་ཆར་གཙོད་པ་
ཞེས་བྱ་བ་ལ། ཁ་ཅིག་ནི་དེ་རྣམས་ཆོག་གིས་བེལ་གྱིས་གཞོན་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །
གཞན་དག་ནི་དེ་སྤྲུལ་པའི་བསྐྱབ་བའི་ཆོས་སུན་སྤྱད་བས་བསྐྱབ་པར་བྱ་བའི་ཆོས་དང་ལྷན་
ཅིག་ཏུ་དེ་རྣམས་སེལ་བ་ཡིན་ནོ་ཞེས་འདོད་དོ། ། སྟོབས་ཡོད་པ་ནི་ཐོས་པ་དང་པོ་ལ་སོགས་
པ་དང་ལྷན་པའི་ཕྱིར་རོ། ། རུས་པ་ཡོད་པ་ནི་ཤེས་རབ་སུན་སུམ་ཆོགས་པ་དང་ལྷན་པ་སོ། །
བཀལ་བ་ན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཆོལ་བ་ལའོ། ། དེ་ལ་ལྷང་སྟོན་པ་ནི་ལེགས་པར་ལན་ཐེབས་པའོ། །
དེར་རུས་པ་ནི་རུང་བ་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཆོག་གོ། ། ཆེན་པོའི་འབྲིང་བསྟན་པའི་ཕྱིར་ཀྟི་ཤི་ཀ་
ཡང་ས་ཚྭ་གས་གང་དུ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལ་ཐག་རིང་པོ་ནས་ལྷ་
བས་ན་ལྷ་བར་འགྱུར་བའོ། ། ཐལ་མོ་སྦྱར་བར་བྱེད་པས་ན་ཕྱག་འཆོལ་བར་འགྱུར་བའོ། །
གང་དུ་ལྷགས་ནས་དཀྱིལ་འཁོར་ལྷ་པས་རབ་ཏུ་འདུད་པར་བྱེད་པས་འདུད་པར་འགྱུར་
བའོ། ། སོ་སོར་ངེས་པ་སྟོས་པས་བརྒྱལ་འདི་ཙམ་བྱེད་པ་ཁོ་ན་ཡིན་ནོ་སྟུམ་དུ་སྟོ་སྟེ་བར་
འགྱུར་བ་དག་སྤིང་པས་ཀྟི་ཤི་ཀ་ཁྱོད་འདི་སྟུམ་དུ་ཆངས་པའི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་
སོ། ། ལྷ་མ་བཞིན་དུ་སྦྱར་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྤྲ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་
ཡང་དག་པར་ཁྱགས་པ་དེ་དག་དེར་འོངས་པར་སེམས་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའི་ཆོག་བསྐྱེ་
བར་བྱའོ་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཆོག་གོ། ། དེ་ལ་ཆངས་རིགས་ལ་སོགས་པ་གསུམ་ནི་བསམ་གཏན་
དང་པོས་བསྟུས་པ་ཡིན་ནོ། ། འོད་ཆུང་ལ་སོགས་པ་གསུམ་ཡང་བསམ་གཏན་གཉིས་པ་ལས་
སྒྲེས་པ་ཡིན་ནོ། ། དགེ་ཆུང་ལ་སོགས་པ་གསུམ་ནི་བསམ་གཏན་གསུམ་པ་ལ་གནས་པ་ཡིན་

ནོ། ། སྤྱིན་མེད་པ་ལ་སོགས་པ་བརྒྱད་ནི་བསམ་གཏན་བཞི་པའི་ས་པ་ཡིན་ནོ། ། འདུ་ཤེས་
མེད་པའི་སེམས་ཅན་ནི་འབྲས་བུ་ཆེ་བའི་ཕྱོགས་གཅིག་ན་ཡོད་དོ། ། བསོད་ནམས་ལྷག་བ་སྐྱེ་
བར་བྱ་བའི་ཕྱིར་ཐབས་ལ་མཁས་པ་ལ་བསྐྱབ་པ་ནི། ཀྟི་ཤི་ཀ་རིགས་ཀྱི་བྱའམ་རིགས་ཀྱི་བྱ་མོ་
དེས་འདི་ལྟར་སེམས་བསྐྱེད་པར་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་ཏེ། འདི་ལས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་
སྐྱེགས་བམ་འདི་ལས་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཆོག་གོ། ། དེ་བཞིན་དུ་སྒོ་དམན་པ་འགའ་ཞིག་རྟོག་པ་
སྐྱེ་བར་དོགས་ནས་ཀྟི་ཤི་ཀ་ཁྱོད་འདི་སྟམ་དུ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་ཏེ། དེ་ཉིད་ཀྱི་
འདྲེས་ཀྱི་ཞབས་སུ་བརྗོད་པས་ནི་ཀྟི་ཤི་ཀ་དེ་ལྟར་མི་བལྟོའོ་ཞེས་གསུངས་སོ། ། དེ་ལ་འདོད་
པ་ན་སྦྱོད་པའི་བག་ནི་འདོད་པའི་འདོད་ཆགས་ཀྱི་བག་ལ་ཉལ་མ་སྤངས་པ་འདོད་པའི་
ཁམས་སུ་སྐྱེས་པ་ནམས་སོ། ། གཟུགས་ན་སྦྱོད་པ་ནི་འདོད་པའི་འདོད་ཆགས་ཀྱི་སྤྲ་རྒྱས་ནི་
སྤངས། གཟུགས་ཀྱི་འདོད་ཆགས་ཀྱི་མངོན་པར་ཞེན་པ་གཟུགས་ཀྱི་ཁམས་སུ་སྐྱེས་པ་ནམས་
སོ། ། ཆེན་པོའི་ཆེན་པོ་བསྟན་པའི་ཕྱིར་ཡང་ཀྟི་ཤི་ཀ་རིགས་ཀྱི་བྱའམ་རིགས་ཀྱི་བྱ་མོ་དེའི་
ཁྱིམ་དང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་སོ། ། དེ་ལ་ཁྱིམ་ནི་སྐྱེ་བོ་ཐ་མལ་བའི་གནས་སོ། །
གནས་ཁང་ནི་དགེ་སྤྱོད་ནམས་གནས་པའི་ཁང་པའོ། ། ཁང་བཟངས་ནི་སོ་ཕག་ལ་སོགས་པ་
ལས་བྱས་པའི་གནས་བྱང་པར་ཅན་ཕྱག་པོའི་ཁྱིམ་མོ། ། ཤིན་ཏུ་བསྐྱུང་བར་འགྱུར་བ་ནི་མི་ལ་
སོགས་པའི་འཆོ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། ཅིའི་ཕྱིར་ཁྱིམ་ལ་སོགས་པ་ཤིན་ཏུ་བསྐྱུང་བར་འགྱུར་
ཞེས་རྟོག་པ་ལ། ཀྟི་ཤི་ཀ་དེ་ལྟར་གང་དུ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་ཏེ། དེ་ལྟར་གཟི་
བརྗིད་ཆེ་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མཐུ་ཆེ་བའོ། ། དེ་ལྟར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རབ་ཏུ་གྲགས་པའོ། ། འདི་རྒྱུད་
དུ་གང་གི་ཕྱིར་དེ་ལྟར་རབ་ཏུ་གྲགས་པའི་གཟི་བརྗིད་ཆེ་བ་ཁྱིམ་གང་དུ་འོང་བར་བྱའོ་སྟམ་
དུ་སེམས་པ་དེའི་ཕྱིར་ཁྱིམ་ལ་སོགས་པ་དེ་ནམས་ལ་མཐུས་ལེགས་པར་བསྐྱུང་བར་འགྱུར་རོ་
ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན་ནོ། ། སེམས་ཅན་ཀྱི་ཁམས་ཡིད་ཆེས་པར་དཀའ་བ་ནམས་ཤིན་ཏུ་ཡིད་
ཆེས་པ་བསྐྱེད་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་ཁྱེས་པ་ནི་བཅོམ་ལྡན་འདས་རིགས་ཀྱི་བྱའམ་རིགས་ཀྱི་བྱ་མོ་
དེས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསལ་བ་ཡིན་ནོ། ། སྐལ་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་མཆོན་མ་འབྱུང་བ་
གསུངས་པ་ནི་ཀྟི་ཤི་ཀ་གལ་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། ། དེར་སྤང་བ་ཆེན་པོ་དག་མཐོང་
ནས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཁྱིམ་དེར་འོད་ཀྱི་སྤང་བ་ཆེན་པོ་འབྱུང་བར་མཐོང་ན་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཏོ། །

ངེས་པར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གདོན་མི་བར་ལོ། ། མི་མ་ཡིན་པའི་འདྲི་སྡོན་ཆད་མ་བསྐྱམས་པ་བྱོ་
བར་གྱུར་ན་ཞེས་བྱ་བ་ནི། མི་མ་ཡིན་པའི་དྲི་མའི་འཛིག་ཉེན་ལས་འདས་པ་བྱུང་པར་ཅན་གྱི་
དྲི་སྐྱའི་རྣམ་པར་ཤེས་པས་ཉམས་སྲུ་སྦྱང་བའོ། ། སྡོན་ཆད་མ་བསྐྱམས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྡོན་མ་
སྦྱངས་པའོ། ། འོངས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཉེ་བར་བྱིན་པའོ། ། ལྷགས་པའི་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཁང་པ་ལ་
སོགས་པའི་ནང་དུ་ཞུགས་པས་སོ། ། ཀུན་ཏུ་སྦྱོང་པ་གཞོབ་པར་བྱེད་པར་འགྱུར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་
སྡིག་པ་ཐམས་ཅད་མི་བྱེད་པས་ནང་ཡོངས་སྲུ་དག་པའོ། ། ཀུན་ཏུ་སྦྱོང་པ་གཙང་སྦྱ་བྱེད་པར་
འགྱུར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གོས་ལ་སོགས་པ་གཙང་མ་ལ་ཉེ་བར་ཡོངས་སྦྱོང་པས་བྱི་ཡོངས་སྲུ་དག་
པའོ། ། ཡི་རངས་ཤིང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ནི་ཡིད་བདེ་བ་ཆུང་དུ་དང་འབྲིང་དང་ཆེན་པོ་
དང་ལྡན་པ་ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། ། མགུ་བ་ཉིད་ནི་ཡིད་བདེ་བ་ཡིན་ལ་དེ་སྦྱོར་བར་འགྱུར་
བ་གང་ཡིན་པ་དེ་ལ་དེ་སྐད་ཅེས་བྱའོ། ། གནས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྤར་གནས་པའོ། ། འབྲེལ་
བར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འགྲོ་བར་བྱའོ་སྐྱམ་པའོ། ། ཇི་སྟར་ན་སྤར་གནས་པ་འབད་པ་མེད་པར་
འཇོལ་བར་འགྱུར་སྐྱམ་པའི་དོགས་པ་དེ་ཅིའི་བྱིར་ཞེ་ན་ཞེས་བྱ་བས་བསྐྱུ་ནས། ལྷ་དང་སྦྱ་
དང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། དཔལ་དང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའི་ཆོག་
གསུམ་ནི་མཐུ་ཆུང་དུ་དང་འབྲིང་དང་ཆེན་པོ་ཉིད་བསྟན་པར་བྱ་བའི་བྱིར་གསུངས་པ་ཡིན་
ནོ། ། འདི་སྐད་དུ་གཟི་བརྗིད་ཆེན་པོ་དེ་དག་གི་མཐུ་ཉིད་ཀྱིས་འགྲོ་བ་ཡིན་པས་འབད་པ་ལ་
སྟོས་མི་དགོས་སོ་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན་ནོ། ། ཏྲག་ཏུ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཡང་དང་ཡང་དུའོ། ། དད་པ་
མང་བར་འགྱུར་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མངོན་པར་ཡིད་ཆེས་སྲུ་བྱང་བ་མཐོང་བས་དད་པ་མངོན་
པར་འཕེལ་བའོ། ། སྤར་སྦྱིར་ཐམས་ཅད་དུ་ཀུན་ཏུ་སྦྱོང་པ་གཞོབ་པར་བྱེད་པ་དང་གཙང་སྦྱ་
བྱེད་པར་འགྱུར་བའི་ཀུན་ཏུ་སྦྱོང་པ་དང་བསྟན་ནས་བྱུང་པར་དུ་སྦྱར་བྱ་བའི་དོན་གསུངས་
པ་ནི་ཡང་ཀློག་ཀྱི་རིགས་ཀྱི་བྱུང་མ་རིགས་ཀྱི་བྱ་མོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། ། དེའི་ཁོར་ཡུག་
ཏུ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཀུན་ནས་ཡོངས་སྲུ་ལ་འཁོར་བར་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཆོག་གོ། ། ལུས་ངལ་བར་མི་
འགྱུར་བ་དང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཡུལ་གཞན་དུ་འགྲོ་བ་ལ་སོགས་པས་ལུས་དུབ་པར་མི་འགྱུར་
བའོ། ། སེམས་ངལ་བར་མི་འགྱུར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བསོད་སྟོམས་ལ་སོགས་པ་སོགས་མ་རྟེན་པས་
སེམས་སྦྱོར་བར་མི་འགྱུར་བའོ། ། དེ་བདེ་[?]བར་ཉལ་བར་བྱེད་པར་འགྱུར་ཞེས་བྱ་བ་ནི། ལུས་

ཚབ་ལ་སོགས་པའི་ཉེ་བར་འཛོལ་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར་རོ། ། བདེ་བར་འགོ་བར་འཁྱུར་ཞེས་བྱ་
བ་ནི། འཆག་པ་ལ་སོགས་པའི་དུས་སུ་ཆོར་མ་ལ་སོགས་པས་མ་གཅེས་པའི་ཕྱིར་རོ། ། བགོ་བ་
བྱེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྐྱེ་ཆུན་གཞུང་དང་དོན་གཏན་ལ་འབབས་པའི་ཕྱིར་རོ། ། འདི་ལྟར་
ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ཅེས་བྱ་བ་ནི་ཆོས་ཐམས་ཅད་དམིགས་སུ་མེད་པས་འཁོར་རྒྱ་བ་
ཉིད་དོ། ། འདི་ལྟར་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སེམས་ཅན་དང་སྣོད་ཀྱི་འཛིག་ཉིན་ཀྱི་
ཁམས་རྣམ་པ་གཉིས་པོ་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་བཀྲེས་པ་དང་སྒྲོམ་པ་ལ་སོགས་པ་དང་། རྡོ་དང་
ཆོར་མ་ལ་སོགས་པ་དང་བྲལ་བའོ། ། ལུས་ཀྱི་ནང་དུ་མདངས་བརྟག་པས་ཤིན་དུ་བདེ་བ་ཚྱོད་
བར་འཁྱུར་ཞེས་བྱ་བ་ནི། ལུས་ལ་སྟོབས་གང་ཡིན་པ་དང་། ཆོག་ལ་གཟི་བརྗེད་གང་ཡིན་པ་
དང་། སྒོ་ལ་ཤིན་དུ་རྩོལ་བ་གང་ཡིན་པ་དེ་ལྟ་བུའི་མདངས་གསུམ་གང་དུ་རབ་དུ་བརྟག་པ་དེ་
ལ་དེ་སྐད་ཅེས་བྱའོ། ། གང་ཡང་ལུས་ཞེས་སྟོས་པ་དེས་གཙོ་བོར་ལུས་བརྗོད་པ་ན་ངག་དང་
སྒོ་དག་པལ་པར་བརྟག་པས་རིག་པར་བྱ་བ་ཡིན་ལོ། ། ཡང་ཞིང་ཡང་བ་ཉིད་ཅེས་བྱ་བ་ནི་ལྷི་
བ་དང་བྲལ་བ་ཉིད་ལུས་ཀྱི་བདེ་བ་ཡིན་ལོ་ཞེས་སྟེ་མ་དང་སྦྱར་རོ། ། ཁ་བས་ལ་བརྟམ་པ་
ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཁ་བས་འདོད་པ་དང་ལྟན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ལྷག་མའོ། ། རྣལ་འབྱོར་སྦྱོད་པ་ཞེས་
བྱ་བ་ནི་ཉིང་ངེ་འཛིན་སྟོམ་པ་བདེ་བ་ཉམས་སུ་ལེན་པ་བཙོན་པའོ། ། ཡིད་ལ་བྱེད་པས་
ཡོངས་སུ་བརྟན་པས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བྱམས་པ་ལ་སོགས་པ་བསྟོམས་པ་ཉེ་བར་རྒྱས་པའོ། ། རྣལ་
འབྱོར་ལ་སྦྱོད་པ་ནི་བསམ་གཏན་ཀྱི་བས་ཀྱིས་འཛོལ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཁམས་ཀྱི་བས་ལ་བརྟམ་
པ་དྲག་པོ་མི་འབྱུང་བ་མ་ཡིན་ནམ། དུམ་བྱིས་ནས་མཆོད་པ་སྟོན་དུ་འགོ་བས་འཛིག་པ་འདི་
གོ་རིམ་ལྟར་སྟམ་པའི་དོགས་པ་དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན་ཞེས་བྱ་བས་བསུ་ནས་ཀློག་ཀྱི་དེ་ནི་འདི་
ལྟར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་སོ། ། འདི་ལྟར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཆོག་གི་ཕྱད་དེ་གང་གི་ཕྱིར་
ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཏོ། ། འདི་སྐད་དུ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ས་རོལ་དུ་བྱིན་པ་བསམ་གཏན་ཀྱི་ས་རོལ་དུ་
བྱིན་པ་རྗོགས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་ཤེས་རབ་ཀྱི་ས་རོལ་དུ་བྱིན་པ་བྱི་བ་ལ་སོགས་པ་ལ་བཙོན་པ་
ཉིད་ཀྱིས་དེའི་ལུས་ལ་མི་མ་ཡིན་པ་དག་མདངས་ཉེ་བར་བསྐྱབ་པར་བྱའོ་སྟམ་དུ་སེམས་པར་
འཁྱུར་རོ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ནི་གང་གི་ཕྱིར་ཆོས་ཉིད་ཡིན་པ་དེ་བས་ན་མདངས་བརྟག་པ་ཉིད་
ཀྱི་ཁ་བས་ཀྱི་བྱ་བ་བྱས་པ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་འདི་ཁ་བས་ལ་བརྟམ་པ་ཆུང་བར་འཁྱུར་རོ་

ཞེས་བཅོད་པ་ཡིན་ནོ། ། རང་དང་གཞན་མཉམ་པ་ཉིད་ཀྱིས་རང་དང་གཞན་གྱི་དོན་གྱི་མོས་
པ་ནམ་པ་དགུ་སྟེ་དེ་ལྟར་བསྟན་ནས་གཞན་གྱི་དོན་གྱི་མོས་པའི་ནམ་པ་ཆུང་དུའི་དོན་
གསུངས་པ་ནི། ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་འདི་བྲིས་ཏེ་སྒྲེགས་བཅ་དུ་ཆུད་པར་བྱས་ཏེ་
མཆོད་པ་སྟོན་དུ་འགོ་བས་འཛོག་ཅིང་མཆོད་པར་བྱེད་ཅིང་འཛིན་པར་མི་བྱེད་འཆང་བར་
མི་བྱེད་ཅེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ལོ། ། དེ་བས་ན་སྟེ་འཛིན་པ་ལ་སོགས་པ་མི་བྱེད་པ་དེ་ལ་སྟོས་
ནས། ཀློག་ཀ་རིགས་ཀྱི་བྱུངས་རིགས་ཀྱི་བྱ་མོ་འདི་ཉིད་ཅེས་བྱ་བ་འཆད་པར་འགྱུར་བའི་
གང་ཟག་ཡིན་པ་འདིའོ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ནོ། ། ཉེ་བར་སྟུང་པ་ནི་ཀློག་ཀ་རིགས་ཀྱི་བྱུངས་
རིགས་ཀྱི་བྱ་མོ་འདི་ཉིད་དེ་བས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་སོ། ། བྱང་ཆུབ་དུ་སེམས་
བསྐྱེད་ནས་ཞེས་བྱ་བ་ལ། ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པའི་སྐབས་སུ་འདིས་ཅི་ཞིག་བྱ་ཞེས་
བཅོད་པར་ནི་མི་བྱ་སྟེ། གང་གི་ཕྱིར་སྟོང་པ་ཉིད་དང་སྟོང་རྒྱུ་ལོ་ཅན་གྱི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་
སེམས་ཉིད་ནི་གཙོ་བོ་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་ཡིན་ནོ། ། ལྷག་པའི་བསམ་པས་མཉན་
པར་བྱ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཐོད་པ་ལ་སོགས་པ་བོར་ལ་སྟན་དམའ་བ་ལ་འདུག་སྟེ། ། ནམ་པར་
གཡང་བའི་ཉེས་པ་བསལ་ལ་ཐར་བར་འདོད་པའི་བསམ་པས་དམ་པའི་ཆོས་མཉན་པར་
བྱའོ། ། ཆུང་དུ་ན་སྒྲེགས་བཅ་དུ་ཆུད་པར་བྱས་ཏེ་གཞག་པར་བྱའོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ། ། དོན་འདི་
དང་པོ་ཁོ་ན་རང་གི་དོན་ལ་མོས་པའི་འགྲེས་རྩོམ་པ་ན་གསུངས་ཟིན་པས་ཡང་ཅིའི་ཕྱིར་སྟོས་
ཞེས་བསམ་པར་མི་བྱ་སྟེ། གང་གི་ཕྱིར་དེར་ནི་རང་གི་དོན་ལྟར་ལེན་པ་འཛོག་པ་གསུངས་པ་
ཡིན་ལ་འདིར་ནི་གཞན་གྱི་དོན་ལྟར་ལེན་པའོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཁྱད་པར་ཡིན་ནོ། ། དེ་ལྟར་ཡང་
དམ་པའི་ཆོས་ཡུན་རིང་དུ་གནས་པ་དང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་དེ་མ་ཐག་དུ་གསུངས་པ་
ཡིན་ནོ། ། ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པའི་བཤད་པ་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་གྱི་སྒྲུང་བ་
ལས། པ་རོལ་བྱིན་པ་དང་། མཆོད་རྟེན་ལ་རི་མོར་བྱ་བ་དང་། གཞལ་དུ་མེད་པའི་ཡོན་ཏན་
འཛིན་པའི་ལེའུ་སྟེ་གསུམ་པའོ། ། ། ། ཆུང་དུའི་འབྲིང་གི་དབང་དུ་མཛད་ནས་ཀློག་ཀ་གལ་ཏེ་
འཛམ་བུའི་གླིང་འདི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་ཏེ། དེ་བཞིན་གསེགས་པའི་སྐྱུ་གཤུང་
གིས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བྱེད་པ་བོའི་གསུམ་པ་སྟེ། དེ་ནམས་ཀྱིས་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཆོག་གོ། ། བྱུར་བྱ་
ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྩེ་མོའི་མཐར་ཐུག་པའི་བར་དུ་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། ཡོངས་སུ་བཀང་ཞེས་བྱ་བ་

ནི་སའི་ཆ་ཐམས་ཅད་ཁྱབ་པར་བྱས་པའི་བྱིར། ། བསྟན་པས་ན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གང་འདོད་པའི་ཆ་
དེ་ཡོང་ཤིག་ཅེས་སྒྲིམ་པ་ནའོ། ། གཟུགས་ཀྱི་སྐུ་ཁྱད་པར་ཅན་གྱི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཡོངས་
སྤོངས་ནས་ཅིའི་བྱིར་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་ལེན་པའི་དོགས་པ་དེ་ཅིའི་སྤྲད་དུ་ཞེ་ན་
ཞེས་བྱ་བས་བསུ་ནས། འདི་ལྟ་སྟེ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསོལ་རྟོ། ། གང་གི་བྱིར་དེ་བཞིན་
གཤེགས་པའི་ཚུལ་ནི་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་ལ་རི་མོར་བགྱི་བ་སྟེ། གུས་པའི་ཁྱད་པར་
ཡོད་པ་དེ་ན་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་འདི་ཉིད་ལེན་རྟོ་ཞེས་སྣ་མ་དང་སྒྱུར་རོ། ། འདི་ལ་
ཅིའི་བྱིར་རི་མོ་བྱེད་ཅེ་ན། འདི་ནི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསོལ་རྟོ། ། གང་གི་བྱིར་འདི་ནི་
ཡང་དག་པའི་དོན་གྱི་སྐུ་འོ་ཞེས་བྱ་བ་དོན་དམ་པའི་སྐུ་སྟེ་ཆོས་ཀྱི་སྐུ་ཡིན་ལ། དེ་གཙོ་ཆེར་
སྟོན་པས་ན་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་ལ་དེ་སྤྲད་ཅེས་བྱའོ། ། དེ་བས་ན་འདི་ཉིད་ལ་རི་
མོར་བགྱིད་དོ་ཞེས་འདོད་དོ། ། གང་ཞིག་གསལ་བར་བྱེད་པས་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་
ལ་རི་མོར་བྱེད་པ། ཆོས་ཀྱི་སྐུ་ཡང་དག་པའི་དོན་གྱི་སྐུ་ཡིན་པ་ཉིད་ག་ལས་ཞེས་བྱ་བའི་
དོགས་པ་དེ་ཅིའི་སྤྲད་དུ་ཞེན་ཞེས་བྱ་བས་བསུ་ནས། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་
སོགས་པ་གསོལ་རྟོ། ། གང་གི་བྱིར་ཕྱོགས་གཞན་དག་ཏུ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་སངས་རྒྱས་
བཅོམ་ལྡན་འདས་ནམས་ནི་སྐུ་མ་ལྟ་བུ་གཉིས་སུ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རང་བཞིན་ཤེས་རབ་ཀྱི་
པ་རོལ་དུ་བྱིན་པའི་བདག་ཉིད་ཅན་གྱི་ཆོས་ཀྱི་སྐུ་ཅན་ཡིན་ཏེ་ཞེས་གསུངས་པ་འདིས་ནི་
དཔེ་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། ། འོན་ཏེ་རང་རིག་ཉིད་ཀྱིས་སྤྲད་ཅིག་མ་སྣ་མར་བྱུང་བའི་ཤེས་པའི་
བདག་ཉིད་ཡོངས་སུ་གཙོད་པ་ཁོ་ན་ཡིན་ལ། བྱིས་བྱུང་བ་ལ་ཡང་འདིའི་དེ་མ་ཐག་ཏུ་ནི་འདི་
འབྱུང་ངོ་ཞེས་རིག་ནས་འདི་ནི་རྒྱ་དང་འབྲས་སུ་ཡིན་ནོ་ཞེས་རྟོགས་ཏེ། དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ན་
མཁུག་ཐོགས་ངེས་པ་མི་རུང་བའམ། རུང་ན་ཡང་ཏ་ཅང་ཐལ་བའི་ཉེས་པར་འགྱུར་བའི་བྱིར་
རོ། ། དེ་བས་ན་རྒྱ་འབྲས་ཀྱི་དངོས་པོའི་རང་བཞིན་དུ་ངེས་པར་བྱས་པའི་བྱིར་ན་སངས་རྒྱས་
བཅོམ་ལྡན་འདས་ནམས་སྐུ་མ་ལྟ་བུ་གཉིས་སུ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་བདག་ཉིད་རི་ལྟར་ཡིན་
ཞེས་འདོད་ན། དེ་ན་མི་རིགས་ཏེ། གང་གི་བྱིར་འདིའི་མཁུག་ཐོགས་སུ་འདི་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་
བ་རང་རིག་པའི་ཤེས་པ་ལས་ནི་མི་འབྲུབ་སྟེ། འདིའི་ཡུལ་ནི་བརྟགས་པ་མ་ཡིན་པའི་བྱིར་རོ།
ཤེས་པ་གཞན་གྱིས་འབྲུབ་པར་བརྟགས་པ་ཡང་རིགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། རྣམ་པ་མེད་པ་དང་།

ནམ་པ་དང་བཅས་པས་ཡོངས་སུ་གཙོད་པ་མི་རིགས་པའི་ཕྱིར་རོ། ། ཡོངས་སུ་གཙོད་ན་ཡང་
ཤེས་པའི་ཡུལ་དོན་གཞན་ཡིན་པར་འགྱུར་ན་དེ་ནི་བྱིད་མི་འདོད་དེ་གཟུང་བ་མི་འཐད་པའི་
ཕྱིར་རོ། ཤེས་པ་གཉིས་པོ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་མཐུག་ཐོགས་ངེས་པ་གཙོད་པ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་གཉི་
ག་ཡང་འགགས་པའི་ཕྱིར་རོ། ། འདི་སྣམ་དུ་རང་རིག་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཤེས་པ་སྒྲ་མ་འཛིན་པ་ན་
འབྲས་བུ་ལ་ལྟོས་ནས་རྒྱུའི་བདག་ཉིད་ཅན་གྱི་དེ་མ་ཐག་པ་འཛིན་པ་ཡིན་ལ་དེ་བཞིན་དུ་
ཤེས་པ་བྱི་པ་འཛིན་པ་ན་ཡང་འབྲས་བུའི་བདག་ཉིད་ཅན་གྱི་དེ་མ་ཐག་པ་འཛིན་པ་ཡིན་ཏེ།
རྒྱ་དང་འབྲས་བུའི་བདག་ཉིད་ཅན་གྱི་དེ་མ་ཐག་པ་ན་རང་བཞིན་ཐ་མི་དད་པ་ཉིད་ཡིན་པའི་
ཕྱིར་རོ་སྣམ་ན། དེ་ནི་དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ཏེ། གང་གི་ཕྱིར་བསྐྱེད་པར་བྱ་བ་དང་སྐྱེད་པར་བྱེད་པའི་
རང་བཞིན་འབྲེལ་བར་སྦྱང་བས་དངོས་པོ་གཉིས་བབྱང་ན་འབྲས་བུ་དང་རྒྱུའི་དངོས་པོར་
ངེས་པ་ཡིན་གྱི། དེ་མ་ཐག་ཙམ་དུ་བབྱང་བས་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། གཞན་དུ་ན་བུམ་པ་བབྱང་བའི་
རྗེས་ཐོགས་ལ་སྣམ་བུ་བབྱང་བར་གྱུར་པ་ན་དེར་གཏོགས་པའི་དེ་མ་ཐག་ཙམ་ཡོངས་སུ་
བཅད་པས་རྒྱ་དང་འབྲས་བུའི་དངོས་པོར་འགྱུར་རོ། ། ནམ་པར་རྟོག་པ་མེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་རང་
རིག་པ་ལ་ནི་སྟོན་དང་བྱི་མར་གྱུར་པའི་དངོས་པོ་འབྲེལ་བར་སྦྱང་བའི་འཛིན་པ་ཡང་ཡོད་པ་
མ་ཡིན་ནོ། ། དེ་བས་ན་འདིའི་རྗེས་ཐོགས་ལ་འདི་འབྱུང་ངོ་ཞེས་བྱ་བའི་ཡོངས་སུ་གཙོད་པ་
མེད་པས་རྒྱ་དང་འབྲས་བུའི་དངོས་པོར་ངེས་པར་རིག་པ་མ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་འདིའི་
རྗེས་ལ་འདི་འབྱུང་ངོ་ཞེས་བྱ་བའི་ནམ་པར་རྟོག་པ་ཡང་སྐྱེ་བར་མི་འགྱུར་རོ། ། ཉམས་སུ་སྤྱོད་
བའི་ངེས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་སྐད་ཅིག་མ་ཉིད་ལ་སོགས་པའི་ནམ་པར་རྟོག་པ་བཞིན་ནོ། ། གྱེ་
དགེ་སློང་དག་མཚན་དང་དཔེ་བྱད་ཀྱིས་འབར་པ་འདི་ལ་ནི་སྐྱེ་དམ་པ་ཡང་དག་པའི་སྐྱེ་
རྒྱལ་ཕྱ་རབ་བསགས་པའི་རང་བཞིན་བདེན་པ་ཉིད་དུ་མ་འཛིན་པར་ཞེས་བྱ་བས་ན་སྐྱབ་
པར་བྱ་བའི་ཆོས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། དགེ་སློང་དག་ང་ནི་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེས་ཡོངས་སུ་རྟོགས་
པར་ཏེ། སྐྱེ་མ་ལྟ་བུ་གཉིས་སུ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་མངོན་སུམ་དུ་བྱས་པའི་སྐྱབ་པར་བྱེད་པས་
ཡོངས་སུ་རྟོགས་པར་ལྟོས་ཤིག་ཅེས་བྱ་བ་འདི་ནི་གཏན་ཆོགས་སོ། ། དེ་བཞིན་གཤེགས་
པའི་སྐྱེ་འདི་ནི་ཡང་དག་པའི་མཐས་རབ་དུ་བྱེ་བ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྐྱར། ཆོས་ཀྱི་སྐྱར་
ཡོངས་སུ་རྟོགས་པར་བྱེད་པས་རྟོགས་པར་བྱས་པ་ཡིན་ཏེ། འདི་ལྟ་སྟེ་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་

ཕྱིན་པའོ་ཞེས་བྱ་བ་དེའི་རང་བཞིན་ཏེ། འདིས་ནི་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆོས་ཉི་ལྔ་བར་བསྐྱུས་བྱས་སོ། །
འདིས་ནི་འདི་སྐད་དུ་གང་ཞིག་སྐྱུ་མ་ལྟ་བུའི་གཉིས་སུ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་སྒྲོམ་པའི་སྐྱབ་པར་
བྱེད་པས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་བྱས་པ་དེ་ནི་ཆོས་ཀྱི་སྐྱུ་ཡིན་ཏེ། ། དཔེར་ན་སྔོན་གྱི་སངས་
རྒྱུ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ནམས་ཀྱི་ལྟ་བུའོ། ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྐྱུ་འདི་ཡང་ངི་སྐད་དུ་
བརྫོང་པའི་ཡེ་ཤེས་སྒྲོམ་པའི་སྐྱབ་པར་བྱེད་པས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་བྱས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་
རང་བཞིན་གྱིས་གཏན་ཆོག་སྤྲོད་པ་ཡིན་ནོ། ། དོན་ནི་ཤིན་ཏུ་སྐྱོག་ཏུ་གྱུར་པ་ཉིད་ཡིན་པས་
ནམ་པ་དང་བཅས་པའི་ཤེས་པ་ལ་སོགས་པས་གཟུང་བར་མི་རུས་པ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་
གཉིས་སུ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་རིག་པའི་མངོན་སུམ་དུ་གྱུབ་སྟེ། ། མི་ལམ་ལ་སོགས་པའི་ཤེས་པ་
དང་འབྲ་བར་དོན་གྱི་ནམ་པས་ཉི་ལྔ་བར་བསྐྱུར་བར་བསྒྲོམ་པར་བྱའོ་ཞེས་བྱ་བར་གནས་སོ། །
དེ་ཡང་བརྫོང་བྱིན་པའི་ཚུལ་གྱིས་གཅིག་དང་དུ་མའི་རང་བཞིན་དང་བྲལ་བས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་
དུ་དངོས་པོ་མེད་པ་ཉིད་གྱིས་ན་སྐྱུ་མ་ལྟ་བུ་ཉིད་དུ་ངེས་སོ། ། དེ་བས་ན་འདི་ཡིད་གྱིས་སྒྲོམ་
པའི་སྟོབས་ཀྱིས་གསལ་བར་སྤང་བ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཉིད་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཉིད་ཡིན་པས་
གཏན་ཆོག་མ་གྱུབ་པ་མ་ཡིན་ནོ། ། མཐུན་པའི་ཕྱོགས་ལ་ཡོད་པས་འགལ་བ་ཡང་མ་ཡིན་
ཏེ། སྔོན་གྱི་སངས་རྒྱུ་བཅོམ་ལྡན་ཆོས་ཀྱི་སྐྱུ་ཁས་ལེན་པ་ལ་འདི་དཔེར་བྱས་པ་ཡིན་ནོ། །
གཞན་དག་ལ་ཡང་ཆོས་ཀྱི་སྐྱུ་མེད་ན་ཆད་མའི་གཞོད་པ་དང་བྲལ་བ་ཅན་ངི་སྐད་དུ་བཤད་
པའི་ཡེ་ཤེས་སྒྲོམ་པའི་སྐྱབ་པར་བྱེད་པས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་བྱས་པ་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར་
འཁོར་ལོས་སྐྱུར་བ་ལ་སོགས་པ་དང་འབྲ་བར་བྱིན་ཅི་ལོག་དང་ལྡན་པར་ཐལ་བར་འགྱུར་ན།
དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ནི་བྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་འདོད་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བསྐྱོག་ན་གཞོད་
པ་ཅན་གྱི་ཆད་མ་ཡིན་ནོ། ། རུལ་ཕྲ་རབ་ནམས་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར་གཏན་ཆོག་མ་ངེས་པ་
ཉིད་ཀྱང་མ་ཡིན་ནོ། ། དེ་བས་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱུ་མཆན་དང་དཔེ་བྱད་
འབར་བ་དང་ལྡན་པ་སེམས་ཅན་སྐལ་བ་ཅན་ནམས་ཀྱིས་མཐོང་བ་འདི་ནི་སྟོན་པའི་དེ་ཁོ་ན་
ཉིད་གྱིས་ཆོས་ཀྱི་སྐྱུ་མ་ཡིན་མོད་ཀྱི་འོན་ཀྱང་མཆོག་དུ་ངི་མ་མེད་པའི་ཡོན་ཏེ་མཐའ་ཡས་
པའི་ཆོགས་དང་ལྡན་པ་ཆོས་ཀྱི་སྐྱུའི་དབང་གིས་དེ་ནམས་ཀྱི་རང་གི་ཤེས་པ་དེ་ལྟ་བུའི་
གཟུགས་ཀྱི་སྐྱུའི་ནམ་པར་སོ་སོར་སྤང་ཏེ། གང་གིས་རང་གི་ཤེས་པ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པར་

སྒྲུང་བའི་ངོ་བོར་མི་ཤེས་པ་དག་འདི་ནི་ཕྱི་རོལ་གྱི་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཡིན་ནོ་ཞེས་སྟོན་པའི་
སྒྲོས་ཀྱི་མ་པར་རྟོག་ཅིང་ལྟ་བ་དང་ཕྱག་འཆལ་བ་ལ་སོགས་པས་མངོན་པར་མཐོ་བ་དང་ངེས་
པར་ལེགས་པའི་སྟོན་དུ་འགྱུར་བའི་རིམ་གྱིས་ལོག་པར་སོ་སོར་སྒྲུང་བ་ཡིན་ཡང་མི་རྟག་པ་
ལ་སོགས་པའི་ཀྱི་མ་པར་རྟོག་པ་བཞིན་དུ་དངོས་པོ་དང་འབྲེལ་བས་ཀྱི་མ་པར་རྟོག་པ་གཅིག་
དུ་བརྒྱད་པས་པན་པའི་རྒྱ་ཉིད་དུ་འགྱུར་བ་མཐོང་བ་ཁོ་ན་སྟེ་ཕྱི་རྒྱུ་དུ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། ། གང་གི་
ཕྱིར་ཇི་སྟོན་དངོས་པོ་ལ་མངོན་པར་ཞེན་པས་ཤེས་བྱ་ལ་ཤེས་པ་ཀྱན་དུ་འབྱུང་བར་འགྱུར་བ་
དེ་སྟོན་དུ་དེ་མ་ཡིན་ལ་དེར་འཇིན་པས་ཤེས་པ་འབྲུལ་པ་དེ་ཁོ་ན་མཐོང་བ་ལས་ཐག་རིང་བ་
ཡིན་ནོ། ། དེ་བས་ན་ཇི་ལྟར་སྒྲུ་མ་མཁན་ཀྱི་མས་རང་གིས་སྒྲུལ་པའི་སྒྲུང་པོ་ཆེ་ལ་སོགས་པ་
དངོས་པོ་ལྟ་བུར་སྒྲུང་བ་ཀྱི་མས་ལ་དངོས་པོའི་རང་བཞིན་དུ་མི་རྟོགས་པས་མངོན་པར་ཞེན་
པ་མེད་པ་དེ་བཞིན་འདི་དག་ནི་བདེན་པ་ཉིད་དོ་ཞེས་མངོན་པར་ཞེན་པར་མི་བྱེད་དོ། ། དེ་
བཞིན་དུ་ལན་མང་དུ་ཐབས་མང་པོས་དུས་ཡུན་རིང་པོར་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་རང་གི་ངོ་བོ་ལ་མ་
བསྐྱབས་པའི་ལས་དང་པོ་པར་གྱུར་པ། ཕྱིར་དུ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་གནས་སྐབས་ཐོབ་
པར་འདོད་པས་ཀྱང་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་དབང་གིས་བྱུང་བ་རང་གི་ཤེས་པའི་གཟུགས་
བརྟན་གཟུགས་ཀྱི་སྒྲུའི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་འགྲོ་བའི་སྒྲུ་མ་ལ་མངོན་པར་ཞེན་པའི་ཚུལ་
གྱིས་སྒྲུབ་པ་སྟོང་པོར་གྱུར་པས་དད་པར་བྱའོ། ། དེ་ཉིད་བརྟན་པ་ནི་བཅོམ་ལྡན་འདས་བདག་
ཅས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསལ་བ་ཡིན་ནོ། ། ཆུང་དུའི་ཆེན་པོའི་དབང་དུ་བྱས་ནས། འོན་ཀྱང་
བཅོམ་ལྡན་འདས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསལ་དོ། ། འོན་ཀྱང་ཞེས་བྱ་བའི་སྒྲུ་ནི་ཆོག་གི་
སྟོན་དེ་གང་གི་ཕྱིར་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ལ་འཇུག་གོ། ། ཐ་དད་པ་ཡིན་ན་ཡུམ་ལ་མཆོད་པས་དེ་
བཞིན་གཤེགས་པ་མཆོད་པ་ཇི་ལྟར་འགྱུར་སྟེ་པའི་དོགས་པ་དེ་ཅིའི་སྟོན་དུ་ཞེན་ཞེས་བྱ་
བས་བསྐྱུ་ནས། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྒྲུ་ཀྱི་མས་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་ལས་བྱུང་བའི་
སྟོན་དུའོ་ཞེས་བྱ་བ་གསལ་དོ། ། འདིར་དོན་གྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ནི་འདི་ཡིན་ཏེ། གང་གི་ཕྱིར་
འཇིག་རྟེན་ཐམས་ཅད་ལས་མངོན་པར་འཕགས་པའི་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་སྒྲུ་
འདི་ལྟ་བུ་ནི་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་ལས་བྱུང་བ་ཡིན་ཏེ། དེ་བས་ན་མཐུ་ཆེ་བ་ཉིད་
གྱིས་མཆོད་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་སྟོན་པའི་འབྲེལ་བས་འདི་ལ་

མཚོད་ནས་ཐ་དད་པ་ཡིན་ཡང་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་མཚོད་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། །
གང་ལ་བརྟེན་ནས་གང་མཚོད་པར་འགྱུར་བ་དེ་མཚོད་ན་དེ་ཉིད་ལ་མཚོད་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་
བྱ་བའི་དོན་འདི་ཉིད་དཔེ་སྟོན་དུ་འགོ་བས་གསལ་བར་བྱེད་པ་ནི། བཅོམ་ལྷན་འདས་འདི་ལྟ་
སྟེ་དཔེར་ན་གང་གི་ཆེ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསལ་བ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ལ་བདག་ཚས་བཟངས་
ལྟའི་འདུན་ས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རི་རབ་ལ་གནས་པ་གྲོང་ཁྱེར་བལྟ་ན་སྤྱག་གི་ཕྱི་རོལ་གྱི་སྟོ་རུབ་
ན་གནས་པ་སྟེ། གང་ལ་འདུག་ནས་ལྟ་ཆམས་ཀྱི་བྱ་བ་དང་བྱ་བ་མ་ཡིན་པ་སེམས་པའོ། ། ཡང་
ཅི་ལྟར་ན་གཞན་དག་ལ་གྲུས་པས་གཞན་ལ་ཕྱག་འཆལ་བ་ལ་སོགས་པ་བྱེད་སྒྲམ་པའི་དོགས་
པ་དེ་ཅིའི་སྒྲིབ་དུ་ཞེན་ཞེས་བྱ་བས་བསྐྱེད་ནས། ལྟའི་དབང་པོ་བརྟེན་སྟན་འདི་ལ་ཞེས་བྱ་བ་
ལ་སོགས་པ་སྤྲོས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བའི་སྒྲིབ་ནི་རྗེས་སུ་བྱེད་པ་ལ་ཡིན་ནོ། ། དེ་དང་འབྲེལ་
པས་སྟན་ལ་མཚོད་ན་བརྟེན་ལ་མཚོད་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་སོ། ། དབང་ཆེ་བར་གྲགས་པ་རྒྱ་
དང་རྒྱུན་དུ་གྱུར་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ། རིམ་པ་རིམ་ལྟ་བུ་བཞིན་ཉེ་བར་ལེན་པ་དང་ལྟན་ཅིག་བྱེད་
པའི་རྒྱུ་དེ་བྱེད་བས་རྒྱ་དང་རྒྱུན་དུ་གྱུར་པ་ཡང་འདི་ཡིན་ལ། ། མཐུ་ཆེ་བ་ཉིད་ཀྱིས་དབང་ཆེ་
བར་གྲགས་པ་ཡང་ཡིན་པ་དེ་ལ་དེ་སྐད་ཅེས་བྱའོ། ། སྤྱབ་པར་བྱེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྦྱིད་པར་
བྱེད་པས་སོ། ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྒྱུ་ཉིད་གནས་པའི་རྒྱ་ཡིན་པ་ཉིད་ཀྱིས་སངས་རྒྱས་
སྦྱིད་པར་བྱེད་པ་ཉིད་ཡིན་ནོ་སྒྲམ་དུ་འགའ་ཞིག་དོགས་ན་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྒྱུ་རྣམས་
ནི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྤྲོས་སོ། ། འདི་སྐད་དུ་ཐམས་ཅད་མཐེན་པ་འཛིན་པ་ཉིད་ཀྱིས་དེ་
བཞིན་གཤེགས་པའི་སྒྱུ་ཞེས་བཟོད་དེ། ། དེ་བས་ན་དེ་ནི་སྟོན་མ་བྱུང་བའི་ཐམས་ཅད་མཐེན་
པ་སྦྱིད་པའི་ཕྱིར་རྒྱར་གྱུར་པ་དང་རྒྱུན་དུ་གྱུར་པ་ནི་མ་ཡིན་གྱི། འོན་ཀྱང་གྲུབ་ཟིན་པ་དུས་
ཕྱིས་གནས་པའི་རྒྱར་གྱུར་པས་ན་ཉིད་དུ་གྱུར་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བཟོད་པར་འགྱུར་རོ། ། ཐམས་
ཅད་མཐེན་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རྒྱ་ཅན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རྒྱ་ཅན་ཏེ།
ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་ཕྱིན་པ་ལ་མཚོད་པས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ལྟག་མའོ། ། ཉེ་བར་བསྐྱེད་པའི་དོན་
དུ་བར་བསྐྱེད་པའི་དོན་དུ་དས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསལ་བ་ཡིན་ནོ། ། འབྲིང་གི་རྒྱུ་དུ་
བསྟན་པའི་ཕྱིར་ཡང་བཅོམ་ལྷན་འདས་འཛིན་བྱའི་སྤྱིང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྤྲོས་པ་ཡིན་
ནོ། ། འོན་ཀྱང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གཏན་ཆོགས་རྗེད་པ་ནི་དོན་ཐལ་ཟིན་པ་ཡིན་ཡང་

གནས་སྐབས་གཞན་གྱི་དབང་གིས་སྒྲིམ་པས་སྒྲོས་པའི་ཉེས་པ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། ། ཤེས་རབ་
གྱི་པ་རོལ་དུ་བྱི་པས་ཡོངས་སུ་བསྒྲོས་པ་ཉིད་ན། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྐྱེ་ཆམས་ནི་ཞེས་བྱ་
བ་ལ་སོགས་པ་སྒྲོས་པ་ཡིན་ནོ། ། བཅོམ་ལྷན་འདས་དེ་ལྟ་བུས་ན་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ཉི་
བར་བསྐྱབ་པ་ཡིན་ནོ། ། འབྲིང་གི་འབྲིང་བསྐྱབ་པའི་བྱིར་འོན་ཀྱང་བཅོམ་ལྷན་འདས་ཞེས་བྱ་
བ་ལ་སོགས་པ་གསོལ་ཏེ། འདི་ལས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བྱིན་ཅི་ལོག་དང་བྲལ་བའི་ཤེས་རབ་གྱི་པ་
རོལ་དུ་བྱིན་པ་ལས་མཉན་པ་ལ་སོགས་པའི་རིམ་གྱིས་སྒྲིམ་པའི་བྱིར་སྐྱེ་གདུང་མཆོད་པར་
འོས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཚིག་གོ། ། དེ་ལས་སྒྲིམ་པ་ཡིན་ན་ཡང་ཅིའི་བྱིར་མཆོད་པ་
བརྟེན་ཤིང་། འདི་ལྟ་སྟེ་ཤེས་རབ་གྱི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པས་ཡོངས་སུ་བསྒྲོས་པའི་བྱིར་རོ་ཞེས་བྱ་
བ་སྒྲོས་ཏེ། ཤིན་ཏུ་ཆམ་པར་དག་པའི་རྩུ་ལས་ཡང་དག་པར་བྱུང་བའི་འབྲས་བུ་ནི་ཤིན་ཏུ་
ཆམ་པར་དག་པས་ཁོ་ན་སྐྱེ་བ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བས་གང་གི་བྱིར་ཤེས་རབ་གྱི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་
པ་མཐུ་ཆེ་བ་ཉིད་སྒྲིད་པས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཡོངས་སུ་བསྒྲོས་ཤིང་ཆམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་
བསྒྲོས་པ་ཡིན་པ་དེའི་བྱིར་དེ་ལས་སྒྲིམ་པས་མཆོད་པ་བརྟེན་པ་ཡིན་ནོ། ། འདི་ཉིད་དཔེས་
གསལ་བར་བྱ་བའི་བྱིར། བཅོམ་ལྷན་འདས་འདི་ལྟ་སྟེ་དཔེར་ན་རིན་ཐང་མ་མཆིས་པའི་འོར་
བུ་རིན་པོ་ཆེ་ཞེས་བྱ་བའི་བྱིར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསོལ་བ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལ་སྐུལ་དུ་བྱུང་བ་
ཉིད་ཡིན་པས་ན་རིན་ཐང་མེད་དེ་རིན་ཐང་ཆོད་མེད་པར་འོས་པ་ཡིན་ནོ། ། འདི་ལྟ་བུ་འདི་
དག་དང་ཞེས་པ་ནི་འཆད་པར་འཇུག་པ་འདི་ལྟ་བུ་དང་ངོ་། ། རྒྱས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བཀའ་
བཤོ། ། ཆར་གཅོད་ངོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཞན་པར་བྱེད་པའོ། ། མི་འཕེལ་བ་དང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཆམ་
པར་འཕེལ་བར་མི་བྱེད་པའོ། ། ཉེ་བར་ཞི་བར་བསྐྱིད་ཅེས་བྱ་བ་ནི་རྩ་ནས་འབྱིན་པའོ། ། ཆ་
བར་ཐུར་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གདུངས་པར་ཐུར་པའོ། ། ཡོངས་སུ་རྒྱས་ཤིང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བྲབ་
པའོ། ། གཟིར་བ་ནི་གདུངས་པའོ། ། ལུན་པ་ལུན་ནག་ཅེས་བྱ་བ་ནི་ལུན་ནག་ཐེབས་པའོ། །
གཟུང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བར་སྒྲུང་ལ་འཛིན་པའི་བྱིར་རོ། ། བཞག་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ས་ལ་བཞག་
པའི་བྱིར་རོ། ། ཞན་པར་བྱེད་པའི་བྱིར་བཅོམ་པའོ། ། ཆམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་བསལ་བས་མ་
མཆིས་པར་ཐུར་པའོ། ། དེ་དག་དང་དེ་ལྟ་བུའི་ངོ་བོ་གཞན་དག་དང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་
ལ་བཤད་མ་ཐག་པས་དེ་དག་དང་འོག་ནས་འཆད་པ་དེ་ལྟ་བུའི་རང་བཞིན་དག་དང་ཡང་

ལྷན་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཚིག་གོ། ། རྒྱ་བྱར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མདོན་པར་འཕེལ་བར་འགྱུར་
བའི་འབྲུམ་བུའོ། ། རབ་རིབ་ནི་ཉམས་པར་བྱེད་པར་རོ། ། མིག་ནད་ནི་གཟེར་བ་ལ་སོགས་
པའོ། ། ལིང་རྟོག་ནི་མཐུག་པར་ཁེབས་པ་ཉིད་དེ་ཀུན་ཏུ་སྤྱོད་པའི་རང་བཞིན་དང་ས་བོན་གྱི་
གནས་སྐབས་སུ་ཡོད་པ་སེལ་བས་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་བྱང་ཞིང་ཞི་བར་འགྱུར་རོ་ཞེས་བྱ་བར་
སྒྱུར་རོ། ། དེའི་རང་གི་མདོག་གང་ཡིན་ཞེ་ན། གལ་ཏེ་རས་དཀར་པོས་དགྲིས་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་
སོགས་པ་སྟོས་ཏེ། ། གཞན་དག་ཀྱང་རུང་སྟེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ལྡང་གྲུ་ལ་སོགས་པའོ། ། དགྲིས་
སམ་བཅིངས་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གོས་ཀྲིས་ཀུན་ནས་ཡོངས་སུ་དགྲིས་པའམ་དེའི་ཕྱོགས་གཅིག་
ཏུ་བཅིངས་ཏེ་ཞེས་བྱ་བར་ཤེས་པར་བྱའོ། ། རྟོག་པར་གྱུར་པ་ནི་རྩལ་མང་བ་སྟེ། དེ་དག་ཀྱང་
དང་བར་འགྱུར་ཞིང་འོག་ཏུ་འགོ་བར་འགྱུར་རོ། ། འཇམ་བུའི་སྤིང་ན་མཐུ་ཆེ་བར་གྲགས་པ་
ཟས་གཙང་མ་ལ་ཡང་འདི་ལྟ་བུའི་རིན་པོ་ཆེ་མེད་པས་འགའ་ཞིག་དཔེ་འདི་བྱབ་པ་མ་ཡིན་
ནོ་སྟུང་སེམས་པའི་དོགས་པ་བསྐྱོག་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་ཀྟོ་ཤི་ཀ་ཅི་ནོར་བུ་རིན་པོ་ཆེ་དེ་དག་
ཅས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟོས་པ་ཡིན་ནོ། ། བསོད་ནམས་ཤིན་ཏུ་བྱད་པར་འཕགས་པ་ཡིན་པས་
འཕགས་པ་ཀུན་དགའ་བོ་ནོར་བུ་རིན་པོ་ཆེ་དེ་དག་ནི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ལན་སྟོས་པ་
ཡིན་ནོ། ། གངས་དང་མཐུ་དག་གིས་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་ཆུད་ཞིང་ཕྲ་ལ་ཞེས་བྱ་བ་གཉིས་
སྟོས་པ་ཡིན་ནོ། ། ནོར་བུ་རིན་པོ་ཆེ་དེའི་ཡོན་ཏན་དེ་དག་གིས་ཞེས་བྱ་བ་འདིར་ཡོངས་སུ་
བསྐྱོས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ལྟག་མའོ། ། ཡོངས་སུ་བྱང་ན་ལས་འདས་ཀྱང་ཞེས་བྱ་བའི་ཀྱང་
གི་སྟོས་ནི་བཞུགས་པ་ཡང་ངོ་། ། རྣམ་པ་གཞན་དག་གིས་ཀྱང་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་
ཆུད་ཉིད་དུ་གྱུར་པས་མཆོད་པ་བསྟན་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་བཅོམ་ལྷན་འདས་ཡང་ངེ་ལྟར་ཞེས་
བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟོས་ཏེ། སངས་རྒྱུ་རྣམས་ཀྱིས་ཆོས་བསྟན་པ། ། ཞེས་བྱ་བ་ནི་གང་གི་ཕྱིར་
རྣམ་པར་རྟོག་པ་རང་གི་རྣམ་པ་ལ་བྱི་རོལ་གྱི་རང་བཞིན་དུ་སྟོ་བཏགས་ནས་འཇུག་པའི་ཕྱིར་
དེ་མ་ཡིན་ལ་དེར་འཇོན་པས་རང་ཉིད་མ་རིག་པའི་རང་བཞིན་ཡོད་ན་སྐྱབ་པ་མ་ལུས་པ་
སྤངས་པ་མི་སྤིད་པ་དེ་བས་ན་རྟག་ཏུ་མཉམ་པར་གཞག་པའི་སངས་རྒྱུ་བཅོམ་ལྷན་འདས་
རྣམས་ཀྱི་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་མཐུས་མོས་པ་ངེ་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་སྐལ་བ་
དང་ལྷན་པ་རྣམས་ལ་མ་འཆོལ་བར་རང་རང་གི་ཤེས་པའི་སྤང་བ་ཉེ་བར་སྦྱེ་བ་སྟེ། དེ་བས་

ནམ་པ་དེ་ལྟ་བུའི་རྟོགས་པའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་པས་དེ་ནམས་ལ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་བསྟན་
པར་ནམ་པར་གཞག་གོ། ། དེས་ན་དག་པ་འཇིག་རྟེན་པའི་ཤེས་པ་སྟོན་དུ་མཛད་ནས་སྐབ་
པས་འདི་སྐད་བསྟན་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ནི། གདུལ་བྱའི་སྐྱེ་བོ་ལ་པན་པའི་བསམ་པས་
ལ་ལར་སྐད་པར་བྱེད་པ་ནམས་ཀྱིས་རྫོང་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་བས་ནི་ངེ་ལྟར་གདུལ་བྱའི་ཤེས་པ་
སྒྲར་སྒྲུང་བའི་རང་བཞིན་ཉིད་ཡིན་པས་བསྟན་པ་ཉན་པ་པོའི་སྐྱེ་བོ་དང་འབྲེལ་པ་ཡིན་ཡང་
ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་བདག་པོ་ལས་སྐྱེས་པའི་བྱིར། སངས་རྒྱས་ནམས་
ཀྱིས་ཆོས་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཏོ། ། འབྲིང་གི་ཆེན་པོ་བསྟན་པར་བྱ་བའི་བྱིར་
བཅོམ་ལྡན་འདས་དཔེར་ན་རྒྱལ་པོའི་སྐྱེས་བུ་ནི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟོས་ཏེ། སུས་ཀྱང་མི་
འཇིགས་པར་ཞེས་བྱ་བ་ནི། འདི་ལ་གང་ལས་ཀྱང་འཇིགས་པ་མེད་པའི་བྱིར་དེ་སྐད་ཅེས་
བཞེད་དོ། ། ཆོས་ཀྱི་སྐྱའི་མཐུས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཀྱི་རྒྱ་མཐུན་པ་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་
རོལ་དུ་བྱིན་པའི་མཐུས་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཏོ། ། ཆེན་པོའི་རྒྱུད་དུ་བསྟན་པའི་བྱིར་བཅོམ་ལྡན་
འདས་དེ་ལྟ་བུས་ན་སྟོང་གསུམ་ཀྱི་སྟོང་ཆེན་པོའི་འཇིག་རྟེན་ཀྱི་ཁམས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་
པ་སྟོས་པ་ཡིན་ན། ། ཆེན་པོའི་འབྲིང་བསྟན་པའི་བྱིར་གཞན་ཡང་བཅོམ་ལྡན་འདས་འཇིག་
རྟེན་ཀྱི་ཁམས་གཞལ་དུ་མ་མཆིས་པ་དག་ན་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟོས་པ་ཡིན་ནོ། ། རང་
དང་གཞན་དང་གཉི་གའི་དོན་ཀྱི་སྤྱད་སྤུམ་ཆོགས་པའི་དབྱེ་བས་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་
བཞུགས་ཏེ་འཆོ་ཞིང་གཞེས་པ་ཞེས་བྱ་བའི་ཆོག་གསུམ་དང་སྒྱུར་བར་བྱའོ། ། ཡང་ན་ཆོས་ཀྱི་
སྐྱུས་འཁོར་བ་ངེ་སྟེད་པར་བཞུགས་པའི་བྱིར་བཞུགས་ཏེའོ། ། ལོངས་སྟོད་རྫོགས་པའི་སྐྱུས་
བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔལ་ནམས་ཀྱི་དོན་ཡང་དག་པར་འཇིན་པའི་བྱིར་འཆོ་ཞིང་ཞེས་བྱའོ། །
སྐུལ་པའི་སྐྱུས་ཉིན་ཞག་ངེ་སྟེད་ཅིག་བཞུགས་པའི་བྱིར་གཞེས་པའོ། ། ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་
བྱིན་པ་ལ་སྐད་པར་བྱའོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ནི། སྐྱུར་བ་ལ་སོགས་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་
དབྱེ་བས་སྐྱས་པ་སྟེ། སྤུམ་བཞིན་དུ་རྗེས་སུ་སྒྲུང་བ་གློ་ཤི་ཀ་དེ་དེ་བཞིན་ནོ་དེ་དེ་བཞིན་ཏེ་
ཞེས་གསུངས་ནས། ཡུམ་ཀྱི་ཆེ་བའི་བདག་ཉིད་བསྟན་པའི་བྱིར་གློ་ཤི་ཀ་འདས་པའི་དུས་ན་
ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ཡིན་ནོ། ། ཆེན་པོའི་ཆེན་པོ་བསྟན་པའི་བྱིར་བཅོམ་ལྡན་འདས་འདི་ལྟ་
སྟེ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསལ་ཏེ། ཆེན་པོ་ཉིད་གཞུང་གཞུགས་པའི་བྱིར་བཅོམ་ལྡན་འདས་

དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསེལ་དོ། ། འདི་སྐད་དུ་གང་གི་ཕྱིར་བཅོམ་
ལྷན་འདས་ཀྱིས་སྒྱུར་བའི་གནས་སྐབས་སུ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སེམས་ཀྱི་སྒྱུད་པ་རབ་
ཏུ་མཁྱེན་ཅིང་འདུག་གི་གནས་སྐབས་སུ་ཡང་དག་པར་གཟིགས་པ་དེ་བས་ན་འདི་ནི་ཆེན་པོ་
ཉིད་ཡིན་ནོ་ཞེས་རྫོང་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ཉིད་གཞུང་གཟུགས་པའི་དོན་དུ་གསུངས་པ་ནི་ཀློག་
ཀ་འདི་ལྟར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། ། ཡུན་རིང་པོ་ཞེས་བྱ་བ་དུས་རིང་པོར་རོ། ། ཤེས་རབ་
ཀྱི་ས་རོལ་དུ་བྱིན་པ་ལ་སྤྱད་ན་ཞེས་གསུངས་པས་གཞན་རྣམ་པར་གཅོད་དོ་སྙམ་དུ་བསམ་
པས་བཅོམ་ལྷན་འདས་ཅི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསེལ་དོ། ། གཞན་དག་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་
སྤྱིན་པ་ལ་སོགས་པའི་བདག་ཉིད་ཅན་རྣམས་ལའོ། ། ཐམས་ཅད་ལ་བསྐྱབ་པ་ཉིད་ནི་ཀློག་ཀ་
བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་དེ། རེ་བ་མེད་པའི་སྤྱིན་པ་
དང་། ། ཡང་སྲིད་མི་འདོད་ཆུལ་བྲིམས་དང་། ། ཐམས་ཅད་ལ་ནི་བཟོད་པ་དང་། ། ཡོན་ཏན་
ཀུན་འབྱུང་བཙོན་འགྱུས་དང་། ། དེ་བཞིན་བསམ་གཏན་གཟུགས་མེད་མིན། ། ཤེས་རབ་
ཐབས་དང་ལྷན་པ་ནི། ། ས་རོལ་བྱིན་པ་དུག་པོ་ལ། ། བསྟན་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཡང་དག་སྒྱུར། །
ཞེས་བཤད་པས་ཡང་དག་པའི་སྒྱུར་བ་འདིས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཐམས་ཅད་ལ་སྤྱད་པར་
བྱའོ་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཆོག་གོ། ། འོ་ན་ཤེས་རབ་ཀྱི་ས་རོལ་དུ་བྱིན་པ་ཞེས་ཅིའི་ཕྱིར་གསུངས་ཤེ་
ན། འོ་ན་ཀྱང་ཀློག་ཀ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་སོ། ། ཇི་ལྟར་སྒྲོན་དུ་འགོ་བ་དེ་ལྟར་
སྒར་བཤད་པ་ཉིད་ཡིན་ནོ། ། འདི་ཉིད་བསྟན་པའི་ཕྱིར། སྤྱིན་པ་སྤྱིན་པར་བྱེད་པ་དང་། །
ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་དེ། རྣམ་པར་བལྟ་བའི་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྒྲོམ་པའོ། ། ཉེ་
བར་བསགས་པའི་ཕྱིར་ཀློག་ཀ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་དེ། ཤེས་རབ་ཀྱི་ས་རོལ་དུ་
བྱིན་པས་ཡོངས་སུ་བསྒྲོམ་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འཁོར་གསུམ་ཡོངས་སུ་དག་པས་ཡོངས་སུ་
བསྒྲོམས་པ་རྣམས་སོ། ། ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་དུ་ཡོངས་སུ་བསྒྲོམ་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དེ་
བཞིན་གཤེགས་པ་ཉིད་དུ་བསྐྱབས་པ་རྣམས་སོ། ། ས་རོལ་དུ་བྱིན་པ་མ་ཡིན་པ་རྣམ་པར་
གཅད་པའི་ཕྱིར་ས་རོལ་དུ་བྱིན་པའི་རང་བཞིན་དུ་བྱེ་བྲག་མེད་ཅིང་ཞེས་སྒྲ་མ་དང་སྒྱུར་རོ། །
ས་རོལ་དུ་བྱིན་པའི་སྤྱི་བཟོད་པས་ཐ་དད་དུ་བྱ་བ་མེད་དོ། ། ཁ་དོག་ཐ་དད་པ་ནི་སྒྲོན་པོ་
དང་སེར་པོ་ལ་སོགས་པའི་དབྱེ་བས་སོ། ། དབྱིབས་ཐ་དད་པ་ནི་མཉམ་པ་དང་མི་མཉམ་པ་ལ་

སོགས་པའི་ཚུལ་གྱིས་སོ། ། རྒྱ་ཁེང་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་ཐ་དད་ཀྱང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་རྒྱ་ནི་
དཔངས་སུ་ལོ། ། ཞེང་ནི་ལའོར་རྒྱུ་མོ། ། གྲིབ་མའི་བྱེ་བྲག་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དེའི་རང་བཞིན་མ་
ཡིན་པ་ལས་ལྡོག་པས་སོ། ། དེ་ཉིད་དུ་སྒྲ་གཅིག་གིས་བཟོད་པའི་བྱིར་ཐ་དད་དུ་བྱ་བ་མི་
མངོན་ནོ། ། དེ་ཉིད་ནི་གཞན་དུ་ན་གྲིབ་མ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། གྲངས་
སུ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཐ་སྙད་དུ་ལོ། ། མོས་པ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་གསུམ་ཆར་ཉེ་བར་བསྐྱབ་བར་བྱ་བའི་
བྱིར་བཙོམ་ལྡན་འདས་ཤེས་རབ་ཀྱི་ས་རོལ་དུ་བྱིན་པ་འདི་ནི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསལ་
ཏེ། རང་གི་དོན་ལ་མོས་པའི་སན་ཡོན་མང་པོ་སྦྱེད་པས་ན་སན་ཡོན་ཆེན་པོ་དང་ལྡན་ནོ་ཞེས་
བྱ་བ་ཡིན་ནོ། ། རང་དང་གཞན་གྱི་དོན་ལ་མོས་པ་གྲངས་དང་ཆད་ཀྱི་ཡུལ་མ་ཡིན་པ་དང་
ལྡན་པས་གཞལ་དུ་མ་མཆིས་པའི་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་པ་ཡིན་ནོ། ། གཞན་གྱི་དོན་ལ་མོས་པ་
སེམས་ཅན་གྱི་ཁམས་མཐར་ཐུག་པ་མེད་པའི་ཆེད་དུ་འབྱུང་བས་ན་སྐྱ་མ་མཆིས་པའི་ཡོན་
ཏན་དང་ལྡན་པ་ཡིན་ནོ། ། མོས་པ་རང་གི་དོན་དང་ནི། ། རང་གཞན་དོན་དང་གཞན་དོན་
དང་། ། རྣམ་གསུམ་ཤེས་བྱ་དེ་ཡང་ནི། ། རྒྱུང་དང་འབྲིང་དང་ཆེན་པོ་སྟེ། ། སོ་སོར་རྣམ་པ་
གསུམ་དུ་འདོད། ། རྒྱུང་དུ་འབྲིང་སོགས་དབྱེ་བ་ཡིས། ། དེ་ཡང་རྣམ་གསུམ་དེ་ལྟར་ན། ། རྣམ་
པ་ཉི་ཤུ་བདུན་དུ་འདོད། ། ཅེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། རི་སྐད་དུ་གསུངས་པའི་གཞུང་རྒྱས་
པའི་རིམ་གྱིས་སན་ཡོན་གོང་ནས་གོང་དུ་སྟོན་པ་ལྟར་བྱེད་པ་ཆོག་གཞན་དུ་སྟོན་པས་ནི་
མོས་པ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་འདི་ཐམས་ཅད་དང་ལྡན་པ་ཁོ་ནའོ། ། རང་གི་དོན་གྱི་མོས་པའི་རྣམ་
པ་རྒྱུང་དུ་འབྲིང་དུ་ལ་སོགས་པ་གཉིས་པོའི་ཕྱོགས་ཀྱི་བདག་ཉིད་ཐམས་ཅད་ལ་ཡང་ཆེན་
པོའི་ཆེན་པོ་ལ་སོགས་པ་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་སུ་དོན་གྱིས་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། ། རང་གི་དོན་
གྱི་མོས་པར་ནི་གཞན་གྱི་དོན་གྱི་བྱེད་དུ་བྱ་བ་ཙམ་ཡིན་ལ། ། གཉིས་པར་ནི་སྦྱོར་བ་བར་དང་
བཅས་པ་དང་། གསུམ་པར་ནི་བར་མེད་པ་ཡིན་པར་རྟོགས་པར་བྱའོ། ། དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ཏེ་སན་
ཡོན་ཙམ་ཞིག་བཟོད་པར་ཁས་ལེན་ན། ། སན་ཡོན་རི་སྟོན་སྟོན་པ་དེ་སྟོན་ཅིག་ཅར་ཁོ་ན་
བཟོད་པར་འགྱུར་བའི་བྱིར་གཞུང་རྒྱ་ཆེན་པོ་དོན་མེད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྟོན་གྱི་
སྟོབ་དཔོན་རྣམས་ཀྱི་ཡིན་ནོ། ། ཤེས་རབ་ཀྱི་ས་རོལ་དུ་བྱིན་པའི་བཤད་པ་མངོན་པར་རྟོགས་
པའི་རྒྱན་གྱི་སྤང་བ་ལས། ཡོན་ཏན་ཡོངས་སུ་བཟོད་པའི་ལེའུ་སྟེ་བཞི་པའོ། ། ། ། རི་ལྟར་མོས་

པ་བཞིན་དུ་མཐོང་བའི་ཚོས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་དེ་ལ་ཞུགས་
པའི་ཚོས་པ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་དགའི་གནས་སྐབས་དང་པོ་དང་གཉིས་པ་དང་གསུམ་པ་སྟོན་
པར་བྱེད་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ལ་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་སྟོན་བ་བསྐྱེད་པར་བྱ་བའི་བྱིར་སོ་
སོ་ལ་ནམ་པ་དགུས་གོང་དུ་མངོན་པར་དགའ་བར་བྱེད་པ་བསྟོན་པ་དང་བཀྱར་བ་དང་
བསྐྱུགས་པ་སངས་རྒྱས་ལ་སོགས་པ་ནམས་ཀྱི་མཛད་པ་ཡིན་པས་ཚོས་པ་ཡིད་ལ་བྱེད་པའི་
འོག་དུ་དང་པོ་བསྟོན་པ་ཙམ་བསྟན་པ་དེ་ནས་བཙུག་ལྷན་འདས་ལ་ལྷ་ནམས་ཀྱི་དབང་པོ་
བརྒྱ་བྱིན་གྱིས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟོན་པ་ཡིན་ཏེ། མི་གཏང་ངོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དོར་ཞིང་
བཏང་བ་དང་བསམ་པས་མི་འདོར་བའི་བྱིར་རོ། ། བསྐྱེད་བར་བྱའོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བྱི་རོལ་གྱིས་
དང་ཆུ་ལ་སོགས་པའི་འཆོ་བསྟོན་པའི་བྱིར་རོ། ། སྐྱབས་བྱའོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ནང་གི་བདག་
ཉིད་ཅན་ཡི་གེ་ལ་སོགས་པ་ཉམས་པ་བསལ་བའི་བྱིར་རོ། ། ལྷག་པར་ཚོས་ཤིང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་
ཡོངས་སུ་མི་གཏང་བའི་སྟོན་བདག་གིར་བྱས་པས་སོ། ། དོན་དུ་གཉེར་ཞིང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྦྱར་
བ་ལས་སོ། ། འདུན་པས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བསམ་པས་སོ། ། སྦྱིན་ཞིང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གཞུང་དང་
དོན་གྱི་རང་བཞིན་འབྲས་བུ་དང་བཅས་པ་བདོག་པ་ཐམས་ཅད་སྟེར་བའི་བྱིར་རོ། ། འདི་ཉིད་
སྦྱར་བ་དང་དངོས་གཞི་དང་མཛུགས་གི་གནས་སྐབས་ཀྱི་དབྱེ་བས་སམ། སྦྱིན་པར་བྱ་བ་དང་
སྦྱིན་པ་པོ་དང་ལེན་པ་པོ་མི་དམིགས་པའི་དབྱེ་བས། གོ་རིམས་བཞིན་དུ་བསྟན་པའི་བྱིར་
སྟོབས་ཤིང་འབྲུལ་ལ་ཡོངས་སུ་གཏོང་ན་ཞེས་བྱ་བ་ཆོག་གསུམ་སྟོན་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ཉིད་
ཆོག་གིས་བསྟན་པར་བྱ་བའི་བྱིར་གྲོལ་གྱི་དེའི་བྱིར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་ཏེ། སྐྱུ་ལ་
ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྐྱུ་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ལའོ། ། འགོད་པར་བྱེད་པ་ནི་དུས་དེ་སྤིང་ཅིག་ཉིད་དུ་
སྦྱིན་པའི་བྱིར་རོ། ། འདི་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་སྟོང་བཅེ་བ་སྟོན་དུ་འགོ་བ་དང་། སྦྱིན་པའི་
བསམ་པ་ལྷག་པས་གང་གི་བཀྱར་སྟེ་ལ་སོགས་པ་སྟོན་དུ་འགོ་བས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་
སྐྱུ་སྦྱིན་པར་བྱེད་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་བསོད་ནམས་ཆེའོ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཏོ། ། ད་ནི་དེ་ཉིད་
ཆོག་གི་ལན་བཏབ་པ་ནི་གྲོལ་གྱི་དེ་དེ་བཞིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །
གཉིས་པ་ནི་གྲོལ་གྱི་གཞན་ཡང་རིགས་ཀྱི་བྱ་འཕྲུལ་རིགས་ཀྱི་བྱ་ཕོ་གང་དག་ཅེས་བྱ་བ་
གསུངས་སོ། ། སྟོན་དུ་སྦྱར་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དད་པའི་དབང་པོ་ལ་སོགས་པ་ཤིན་ཏུ་གསལ་བ་

དང་ལྡན་པས་སྐལ་པ་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། ། ག་ན་འདུག་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཡུལ་མ་ག་རྒྱ་ལ་
སོགས་པ་གང་ན་གནས་པའོ། ། དེ་བས་ན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མ་སོང་བར་སྟེར་བ་ལྟར་བཤད་པའི་
གང་ཟག་ལས་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཆིག་གོ། ། གསུམ་པ་ནི་ཀློག་ཀྱི་གཞན་ཡང་རིགས་ཀྱི་བྱ་འམ་
རིགས་ཀྱི་བྱ་མོ་གང་གིས་འཛམ་བུའི་སྤྱིང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། ཡང་
དག་པར་བཀོད་ཅིང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཡང་དག་པར་འཛིན་པའི་ཕྱིར་འབད་པར་བྱེད་པས་སོ། །
གཞན་ནས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བཟུང་བ་རྣམས་ནི་བསྟན་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་རོ། ། དེ་བས་ཞེས་བྱ་བ་
ནི་འདས་མ་ཐག་པའི་དོན་བྱེད་པའི་གང་ཟག་པས་སོ། ། སྟོམ་ལས་མེད་པར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ལེ་
ལོ་མེད་པས་སོ། ། སྐབ་ཅིང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རང་ཉིད་སྐབ་པ་ཉམས་སུ་ལེན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །
བཙེན་བས་ཞེས་བྱ་བ་སྟོབ་དང་ལྡན་པར་བྱེད་པའོ། ། དེ་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སེམས་བསྐྱེད་པའི་
བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ལའོ། ། འཛིན་དུ་འཇུག་པ་དང་ཞེས་བྱ་བ་མདོར་བསྟུས་ནས་གཞུང་
དང་དོན་བསྟན་པའི་ཕྱིར་རོ། ། ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་འདི་ཞེས་སྟེ་མ་དང་སྐྱར་རོ། །
ཡང་དག་པར་སྟོན་པ་དང་ཞེས་བྱ་བ་ནི། མི་ཤེས་པ་དང་ཐེ་ཆོམ་དང་ལོག་པའི་ཤེས་པ་དང་
ལྡན་པས་ཚོངས་པ་རྣམས་ལ་དོན་ཡང་དག་པར་སྟོན་པའི་ཕྱིར་རོ། ། ཡང་དག་པར་འགོད་པ་
ནི་ལེ་ལོ་ཅན་དང་འདུན་པ་མེད་པ་དང་རྣམ་པར་གཡེང་བ་དང་ལྡན་བས་བག་མེད་པ་རྣམས་
དགེ་བའི་དོན་ལ་འཇུག་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། ཡང་དག་པར་གཟེངས་སྟོད་པ་དང་ཞེས་བྱ་
བ་ནི་དམན་པ་ལ་མོས་པ་དང་། བདག་ཉིད་རུས་པ་མེད་པས་བརྟན་པ་དང་། འཁྲོད་པ་དང་།
བྱ་བ་མང་བས་འཛིགས་པ་དང་ལྡན་པས་ཀྱན་དུ་ཁྱུམ་པ་རྣམས་ལ་བྱད་པར་ཅན་གྱི་བཙེན་
འབྱུང་གི་པན་ཡོན་སྟོན་པས་གཟེངས་སྟོད་པར་བྱེད་པའོ། ། ཡང་དག་པར་རབ་ཏུ་དགའ་བར་
བྱེད་པ་ནི་བྱིན་ཅི་མ་ལོག་པ་དང་མཉམ་པ་དང་ཆོག་མི་ཤེས་པའི་བཙེན་འབྱུང་སྐབ་པ་དང་
ལྡན་པས་ཡང་དག་པར་ཞུགས་པ་རྣམས་ལ་ཡང་དག་པའི་ཡོན་ཏན་རྣམས་ཀྱིས་མདོན་པར་
དགའ་བར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། ཆོག་གིས་མཆོན་པ་དང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རང་དབང་དུ་བྱེད་པའི་
ཕྱིར་ཆོག་གིས་རྗེས་སུ་སྟོན་ཅིང་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་སྟོན་པར་ཐོབ་པར་བྱེད་པའོ། །
དེ་ལ་ཡང་ཤེས་བཞིན་གྱིས་ཡང་དག་པར་མཆོན་པ་ཉིད་ཀྱིས་བྱིང་བ་དང་ཆོད་པའི་ཉེས་པ་
སེལ་བས་ནི་རིམ་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་རྣམ་པར་མཆོན་པ་དང་རྗེས་སུ་མཆོན་པར་བྱེད་པ་

ཡིན་ནོ། ། འོན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འབྲས་བུའི་ཕན་ཡོན་ནོ། ། བྱེད་ཚུར་གྱི་ཅེས་བྱ་བ་ནི་བྱེད་ཚུར་
ཤོག་ཅེས་བོད་པའོ། ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ལམ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་བྱེན་
པའོ། ། བསྐྱབས་ཤིང་སྤྱད་དེ་འབད་ན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་གོ་ཆ་དང་། སྦྱོར་བ་
དང་མ་ལོག་པའི་བཅོམ་འབྲས་ཀྱི་དབྱེ་བས་ཆོག་གསུམ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། སྤང་པོ་ཡང་
དག་པར་ཟད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རི་མ་དང་བཅས་པའི་སྤང་པོ་མེད་པའི་ཆོས་ཀྱི་སྦྱེ་ཞེས་བྱ་བའི་
ཐ་ཆོག་གོ། ། དེ་ལྟར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བཤད་མ་ཐག་པའི་ཚུལ་གྱིས་སོ། ། མི་ཤེས་པ་དང་ལོག་པར་
ཤེས་པ་སེལ་བས་སེམས་རྣམ་པར་སྦྱོང་བར་བྱེད་པའོ། ། སོམ་ཉིའི་སེམས་སེལ་བས་ན་ཐེ་ཆོམ་
མེད་པར་བྱེད་པའོ། ། ཡང་ཀྱོམ་གྱི་ཀ་འཛམ་བུའི་སྤྱིང་གི་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཅེས་བྱ་བ་
དང་། ། དེ་བཞིན་དུ་སྤྱིང་བཞི་པའི་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་དང་། སྦྱོང་སྦྱི་སྤྱད་གྱི་འཛིག་རྟེན་གྱི་
ཁམས་དང་། སྦྱོང་ག་ཉིས་པ་བར་མའི་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཞེས་བྱ་བའི་འགྲེས་བཞིས་ནི་གོ་
རིམས་བཞིན་དུ་བསྟོད་པ་ཅམ་བཞི་པ་དང་། ལྷ་པ་དང་། དུག་པ་དང་། བདུན་པ་བསྟན་པ་
ཡིན་ནོ། ། འོན་ཀྱང་ཐམས་ཅད་ལ་བཀོད་ཅིང་བཞག་ནས་ཞེས་མཐར་བསྟན་པའི་རྗེས་ཐོགས་
སུ་སྤར་བརྗོད་པའི་འགྲེལ་ལས་ཀྱོམ་གྱི་ཀ་དེ་རི་སྟོམ་དུ་སེམས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ནས་
བསོད་ནམས་མང་དུ་བསྐྱེད་དོ་ཞེས་བྱ་བ་རྗེས་སུ་འཇུག་པར་བྱའོ། ། བསྟོད་པ་ཅམ་བརྟུད་པ་
ནི་ཀྱོམ་གྱི་སྦྱོང་གསུམ་གྱི་སྦྱོང་ཆེན་པོའི་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཅན་ལྟ་ཞོག་ཞེས་བྱ་བ་ལ་
སོགས་པ་ཡིན་ཏེ། ཀྱོམ་གྱི་ཀ་དེ་བས་ཀྱང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དགེ་བ་བརྟུའི་ལས་ཀྱི་ལམ་ལ་ཡང་དག་
པར་བཀོད་ཅིང་བཞག་པ་བས་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཆོག་གོ། ། བསྟོད་པ་ཅམ་དགུ་པ་ནི་ཀྱོམ་གྱི་
གཞན་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ནས་རི་སྟོད་དུ་གང་གྲའི་ཁྱུང་གི་བྱེ་མ་སྟོད་དུ་སྦྱོང་གསུམ་
གྱི་སྦྱོང་ཆེན་པོའི་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཀྱི་སེམས་ཅན་རྣམས་བསམ་གཏན་བཞི་ལ་བཀོད་པ་
ལས་བསོད་ནམས་ལྷག་པ་སྟོན་པས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། བཀྱར་པ་ཅམ་དད་པོ་གཞན་ཡང་
ཀྱོམ་གྱི་ཀ་འཛམ་བུའི་སྤྱིང་ན་སེམས་ཅན་རི་སྟོད་ཡོད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་
ཡིན་ནོ། ། སྤྱིང་ཆེན་པོ་བཞི་པ་དང་། སྦྱོང་སྦྱི་སྤྱད་དང་། སྦྱོང་ག་ཉིས་དང་། སྦྱོང་གསུམ་གྱི་
འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཀྱི་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་བསམ་གཏན་དང་། ཆོད་མེད་པ་དང་
གཟུགས་མེད་པའི་སྟོམས་པར་འཇུག་པ་དང་མངོན་བར་ཤེས་པ་དག་ལ་བཀོད་པ་ཞེས་བྱ་བའི་

འགྲེས་བཞིས་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་བཀྱར་བ་ཙམ་གཉིས་པ་དང་། གསུམ་པ་དང་། བཞི་པ་དང་།
ལྷ་པ་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། ། འགྲེས་བཞི་པོ་ཐམས་ཅད་ལ་ཡང་བཀོད་པ་ཞེས་བྱ་བའི་ཆོག་གི་
རྗེས་ཐོགས་ལ་སྤར་གྱི་འགྲེས་ལས་ཀྱི་ཤི་ཀ་དེ་རི་སྟམ་དུ་སེམས་ཞེས་བྱ་བ་ནས་བཅམས་ཏེ།
ཡང་དག་པའི་མཐར་རབ་དུ་འབྱེད་པ་ལ་བཀོད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་སྒྲ་ཞིང་དེ་ལྟར་དེའི་
སེམས་རྣམ་པར་སྦྱང་ཞིང་ཐེ་ཆོམ་མེད་པར་བྱེད་པའོ་ཞེས་བྱ་བ་འདིའི་རྗེས་སུ་འཇུག་པར་
བྱའོ། ། བཀྱར་བ་ཙམ་དུག་པ་ནི་ཡང་ཀྱི་ཀ་སྦྱང་གསུམ་གྱི་སྦྱང་ཆེན་པོའི་འཛིག་རྟེན་གྱི་
ཁམས་གྱི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། བཀྱར་བ་ཙམ་བརྒྱད་པ་ནི་ཀྱི་ཤི་ཀ་
གཞན་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། བཀྱར་བ་ཙམ་བརྒྱད་པ་ནི་ཀྱི་ཤི་ཀ་
གཞན་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། འོན་ལ་མཁས་པས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དོན་
རྟོགས་པ་ལ་རྣམ་པར་མཁས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་འབྱུང་གང་ཡིན་པ། ། དེ་ཉིད་ཁྱོད་
ནི་སྦྱང་པར་བཞེད། ། ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ལས་མ་གཏོགས་པར། ། འདི་ལྟར་ཆོས་ཡོད་མ་ཡིན་
ཏེ། ། ཞེས་གསུངས་པས་ཆོག་དོན་དང་བཅས་པ་ཁོང་དུ་རྒྱུད་པ་ཉིད་ནི་ཤེས་རབ་ཀྱི་ས་རོལ་དུ་
ཕྱིན་པ་ཡིན་ནོ། ། ཅིའི་ཕྱིར་བསྟན་པར་བྱ་སྟམ་པའི་དོགས་པས་གསོལ་པ་ནི་བཙམ་ལྟན་
འདས་ཤེས་རབ་ཀྱི་ས་རོལ་དུ་ཕྱིན་པ་འདི་ཡང་བསྟན་པར་བཞུག་བ་ལགས་སམ་ཞེས་བྱ་བའོ། །
དངོས་པོའི་རང་བཞིན་ནི་སྦྱང་པ་ཉིད་དུ་མངོན་པར་མི་ཤེས་པ་ལ་བསྟན་པར་བྱའོ་ཞེས་
གསུངས་པ་ནི་ཀྱི་ཤི་ཀ་རིགས་ཀྱི་བྱ་འཕྲུལ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། ། དངོས་པོ་རྟོགས་ན་དེའི་
རང་བཞིན་སྦྱང་པ་ཉིད་མི་རྟོགས་པར་རི་ལྟར་འགྱུར་སྟམ་པའི་དོགས་པ་དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན་
ཞེས་བྱ་བས་བསུ་ནས། ཀྱི་ཤི་ཀ་མ་འོངས་པའི་དུས་ན་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་སོ། །
འདི་སྐད་དུ་གང་གི་ཕྱིར་མ་འོངས་པའི་དུས་ན་འདྲ་བའི་དོན་གྱིས་ན་ཤེས་རབ་ཀྱི་ས་རོལ་དུ་
ཕྱིན་པའི་གཞུགས་བརྟན་འབྱུང་བར་འགྱུར་པ་དེ་བས་ན་དེ་ཐོས་ནས་ལོག་པར་བསྟན་བཅོས་
ནས་གོམས་པས་རྟོགས་བཞིན་པའི་དངོས་པོ་སྒྲུ་མ་ལྟ་བུའི་རང་བཞིན་ཡིན་པ་བསྐྱབས་ཤིང་
མ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་བླ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྟོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་
དོན་དུ་གཉེར་བས་ཡང་དག་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་ས་རོལ་དུ་ཕྱིན་པ་མ་རྟོགས་ན་མངོན་པར་
འདོད་པའི་དོན་ལས་ཉམས་པས་རྒྱུ་རྩལ་ལྟར་བ་དེ་བས་ན་དེ་བསྟན་པར་བྱ་

བ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན་ནོ། ། གང་གིས་དེའི་རྒྱ་དང་རང་བཞིན་སྤངས་པས་སྤོང་བར་
འཇུག་བ་དེ་རྒྱ་དང་རང་བཞིན་ངེ་ལྟ་བུ་དང་ལྡན་པ་ཡིན་ཞེས་གསལ་བ་ནི་བཅོམ་ལྡན་འདས་
ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། ། ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པའི་གཟུགས་བརྟན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་
སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་ཀྱི་སྤང་པོས། གླུ་བས་ཀྱི་དོན་དང་མི་མཐུན་པས། གང་ཡང་དོན་གཞན་ལ་
རྟོག་པ། ཤེས་རབ་པ་རོལ་བྱིན་སྟེ། དེ་ནི་གཟུགས་བརྟན་ཞེས་བྱའོ། ། ཞེས་བཤད་དོ། །
དགེ་སྤྱོད་ཁ་ཅིག་ཅེས་བྱ་བ་ནི་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་པ་ཁོ་ན་ལས་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཙམ་དུ་སྟེན་བ་
ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཆིག་གོ། ། ལུས་མ་གོམས་པས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གཅིག་དང་དུ་མའི་རང་བཞིན་
དང་བྲལ་བས་རང་བཞིན་མེད་པ་ཉིད་དུ་གོམས་པར་མ་བྱས་པའི་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་ཆོགས་
དུག་ལུལ་དང་བཅས་པའི་རང་བཞིན་ཅན་ཉིད་ཀྱིས་ན་ལུས་མ་བསྟོམས་པའོ། ། དེ་ཉིད་
བརྟན་པར་བྱ་བའི་བྱིར་ཚུལ་ཁྲིམས་མ་བསྟོམས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་ཏེ། ཆིག་
འདི་གསུམ་གྱིས་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་ལྷག་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་། ལྷག་པའི་སེམས་དང་། ལྷག་
པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་བསྟོན་པ་གསུམ་དང་བྲལ་བ་ཉིད་དུ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་དག་གིས་དོན་
ངེས་པར་བྱ་བའི་བྱིར་དང་། ཤེས་རབ་འཆལ་བ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། གང་
གི་བྱིར་མི་ཤེས་པ་དང་ལྡན་པས་ཤེས་རབ་འཆལ་པའོ། ། སོམ་ཉིདེ་ཤེས་རབ་ཅན་ཡིན་པས་
ལུག་ལྟར་སྒྲུགས་པའི་རང་བཞིན་ཅན་ནོ། ། འོག་པའི་ཤེས་པས་ཤེས་རབ་ཡོངས་སུ་མཉམ་
པའོ། ། གཟུགས་འཇིག་པ་ནི་གཟུགས་མི་རྟག་པ་ཉིད་དོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཀྱན་བརྟགས་པའི་
གཟུགས་མེད་པའི་འཇིག་པ་ནི་གཟུགས་མི་རྟག་པ་ཉིད་དོ། ། རྣམ་པར་བརྟགས་པའི་གཟུགས་
ཀྱི་མཆོན་ཉིད་སྐད་ཅིག་མ་པན་ཆད་མི་གནས་པའི་འཇིག་པ་ནི་གཟུགས་མི་རྟག་པ་ཉིད་དོ། །
ཆོས་ཉིད་ཀྱི་བདག་ཉིད་ཅན་ཀྱི་གཟུགས་ཀྱི་ཀྱན་བརྟགས་པའི་གཟུགས་དང་བྲལ་བ་ཉིད་ཀྱི་
འཇིག་པ་ནི་གཟུགས་མི་རྟག་པ་ཉིད་དེ། ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཉེ་བར་
སྟོན་ཏོ། ། དོན་གསུམ་པོ་འདི་དག་ནི་སྟོན་པའི་ཚུལ་གྱིས་བལྟ་བར་བྱའོ། ། འོག་པའི་ཤེས་པ་
བཅོམ་པ་ནི་ཉིད་ཀྱིས་བདག་ཉིད་ཀྱིས་བདག་ཉིད་སྟོད་པར་བྱེད་དོ་ཞེས་གསུངས་པ་ནི་འདི་
སྐད་དུ་གང་དེ་ལྟར་སྟོན་པ་དང་དེ་ལྟར་ཆོལ་བ་དེ་ནི་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ལ་སྟུང་
པར་འཇུག་ཏེ་ཞེས་ཀྱང་ཉེ་བར་སྟོན་ཏོ་ཞེས་བྱ་བའོ། ། འཇི་སྐད་དུ་སྟེན་པའི་བཤད་པ་ནི་ཆོས་

དང་ཆོས་ཅན་རྣམ་པར་མ་གསལ་བས་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་དངོས་པོ་ལ་མངོན་པར་ཞེན་པས་གྲོལ་
བར་མི་འགྱུར་རོ་ཞེས་བྱ་བའི་དགོངས་པ་དང་ལྡན་པས་ཡང་རྒྱུ་མེད་ཀྱི་གཞུགས་འཛིག་པ་
གཞུགས་མི་ཏྲག་པ་ཉིད་དུ་མི་བལྟའོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་སོ། ། འོན་ཀྱང་གཞུགས་
ལ་སོགས་པ་རྒྱུ་མ་ལྟ་བུའི་རང་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ནི། དངོས་པོ་དང་
དངོས་པོ་མེད་པ་ལ་སོགས་པར་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་མངོན་པར་ཞེན་པའི་རྩ་བ་ཅན། ཉོན་མོངས་
པ་དང་ཤེས་བྱའི་སྒྲིབ་པ་བག་ཆགས་དང་བཅས་པར་ཡང་དག་པར་སྤོང་བའི་རྒྱ་ཡིན་པ་ཉིད་
ཀྱི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཉིད་ཀྱི་གོ་འཕང་ཐོབ་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་བསྐྱབ་པར་བྱ་བ་ཡིན་ནོ་
ཞེས་བྱ་བར་དགོངས་སོ། ། བཀྱར་པ་ཙམ་དགུ་པ་ནི་གཞན་ཡང་རྒྱུ་མེད་ཀྱི་རིགས་ཀྱི་བྱ་འཕེལ་
རིགས་ཀྱི་བྱ་མོ་འཛམ་བུའི་སྤྱིང་ཞེས་བྱ་བ་ནས་བཅམས་ནས་ངེས་ཤིང་དུ་གང་གྲུའི་ལྷང་གི་བྱེ་
མ་སྟེད་ཀྱི་འཛིག་རྟེན་ཀྱི་ཁམས་ན་སེམས་ཅན་ངེས་ཤིང་ཡོད་པ་དེ་དག་ཐམས་ཅད་རྒྱན་ཏུ་
ཞུགས་པའི་འབྲས་བུ་ལ་འགོད་པར་བྱེད་པ་ལ་བསོད་ནམས་མང་དུ་སྦྱེད་པ་ཉིད་དུ་བསྟན་
པས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། རྒྱན་ཏུ་ཞུགས་པའི་འབྲས་བུ་ལ་བཀོད་པ་ནི་ཟག་པ་མེད་པའི་
དབྱིངས་ལ་གཞག་པ་ཡིན་ལ། མངོན་པར་དད་པ་ལ་སོགས་པ་སྟོན་ཏུ་འགོ་བས་ཤེས་རབ་ཀྱི་
པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་སྟེགས་བམ་སྦྱིན་པ་དང་དེ་ཡང་དག་པར་སྟོན་པ་ལ་སོགས་པ་ནི་ཟག་པ་
དང་བཅས་པ་མ་ཡིན་ནམ། ཇི་ལྟར་ན་དོན་བྱེད་པ་སྤྲུལ་བས་ཕྱི་མ་བསོད་ནམས་མང་པོ་སྦྱེད་
པ་ཡིན་སྟེ་མ་པའི་དོགས་པ་དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེན་ཞེས་བྱ་བས་བསུ་ནས། རྒྱུ་མེད་ཀྱི་འདི་ལས་རྒྱན་
ཏུ་ཞུགས་པའི་འབྲས་བུ་རབ་ཏུ་བྱེད་དོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་སོ། ། འདི་རྟེན་དུ་གང་
གི་ཕྱིར་རྒྱ་ཆེ་ཞིང་ངེས་པ་མེད་ལ་མཐའ་ཡས་པའི་ཡོན་ཏན་ཀྱི་ཆོགས་དང་ལྡན་པ་དེ་བཞིན་
གཤེགས་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་འཕགས་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྒྱ་ནི་རྒྱལ་བའི་ཡུམ་ཉིད་ཡིན་
པས་རྒྱན་ཏུ་ཞུགས་པའི་འབྲས་བུ་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་འདི་ལས་འབྱུང་བ་ནི་ཤིན་ཏུ་
ཡང་གསལ་བ་ཡིན་པ་དེའི་ཕྱིར་འདིའི་སྟེགས་བམ་བྱིན་པ་ལ་སོགས་པ་ནི་རྒྱ་མཚང་བ་མེད་
པའི་རང་བཞིན་ཉིད་ཡིན་པས་རྒྱན་ཏུ་ཞུགས་པའི་འབྲས་བུ་དང་གཞན་མཆོག་ཏུ་བྱུང་པར་དུ་
འཕགས་པའི་རང་བཞིན་སངས་རྒྱས་ཉིད་ལ་སོགས་པ་འབྱིན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་བསོད་ནམས་
ཆེས་མང་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན་ནོ། ། བསྟན་པ་ཙམ་དང་པོ་ནི་གཞན་ཡང་རྒྱུ་མེད་ཀྱི་

རིགས་ཀྱི་བྱ་ལམ་རིགས་ཀྱི་བྱ་མོ་གང་གིས་འཛམ་བུའི་སྤྲིང་གི་སེམས་ཅན་རྗེས་སྤྲོད་ཡོད་པ་དེ་
དག་ཐམས་ཅད་ལན་ཅིག་ཕྱིར་འོང་བའི་འབྲས་བུ་ལ་བཀོད་ན་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་
གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། ལྷ་མ་བཞིན་དེའི་ཕྱིར་ཞེ་ན་ཞེས་རྟོགས་པ་དེ་བཞིན་དུ་ལན་ཐོབ་པ་ནི་
ཀློག་ཀ་འདི་ལས་ལན་ཅིག་ཕྱིར་འོང་བའི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་སོ། ། གཉིས་པ་ནི་
གཞན་ཡང་ཀློག་ཀ་འཛམ་བུའི་སྤྲིང་གི་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཕྱིར་མི་འོངས་བའི་འབྲས་བུ་
ལ་བཀོད་ན་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། ལྷ་ར་བཤད་པའི་དགོངས་པ་ཉིད་
ཀྱིས་དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན་ཞེས་རྟོགས་པ་ལ། དེ་བཞིན་དུ་ལན་བཏབ་པ་ལ་ཀློག་ཀ་འདི་ལས་
ཕྱིར་མི་འོང་བའི་འབྲས་བུ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། གསུམ་པ་ནི་གཞན་
ཡང་ཀློག་ཀ་འཛམ་བུའི་སྤྲིང་གི་སེམས་ཅན་རྗེས་སྤྲོད་ཡོད་པ་དེ་དག་ཐམས་ཅད་རིགས་ཀྱི་
བྱ་ལམ་རིགས་ཀྱི་བྱ་མོ་གང་ལ་ཞིག་གིས་དགྲ་བཅོམ་པ་ཉིད་ལ་བཀོད་ན་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་
པ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། འདི་སྐད་དུ་སྤྲོས་པའི་ནམ་པས་དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན་ཞེས་དགོངས་པ་
ལ་ལྷ་མ་བཞིན་དུ་ཀློག་ཀ་འདི་ལས་དགྲ་བཅོམ་པ་ཉིད་ཅེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་
ཡིན་ནོ། ། བཞི་བ་ནི་གཞན་ཡང་ཀློག་ཀ་འཛམ་བུའི་སྤྲིང་གི་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་རིགས་
ཀྱི་བྱ་ལམ་རིགས་ཀྱི་བྱ་མོ་གང་ལ་ལ་ཞིག་གིས་རང་སངས་རྒྱས་ཉིད་ལ་བཀོད་ན་ཞེས་བྱ་བ་ལ་
སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། རི་སྐད་དུ་བརྗོད་པའི་ཚུལ་དུ་དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན་ཞེས་
དགོངས་པ་ལ་དེ་བཞིན་དུ་ཀློག་ཀ་རང་སངས་རྒྱས་ཉིད་ཅེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་
ཡིན་ནོ། ། ལྷ་པ་ནི་ཡང་ཀློག་ཀ་འཛམ་བུའི་སྤྲིང་གི་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་རིགས་ཀྱི་བྱ་ལམ་
རིགས་ཀྱི་བྱ་མོ་གང་ལ་ལ་ཞིག་གིས་སྤྲོད་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྟོགས་པའི་བྱང་ཚུབ་དུ་
སེམས་བསྐྱེད་དུ་བརྟུག་པ་དང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། ཉེ་བར་གཏད་ན་
ཞེས་བྱ་བ་ནི་བྱིན་པ་ལོ། ། བསམ་པ་གང་གིས་ཤེན་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་འདི་ལ་ཞེས་
བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་ཏེ། སྦྱོར་བའི་ལམ་གྱིས་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་སྒྲིམ་པ་དང་།
མཐོང་བའི་ལམ་གྱིས་འཕེལ་པ་དང་། བསྒྲིམ་པའི་ལམ་གྱིས་རྒྱས་པ་དང་། བྱང་ཚུབ་སེམས་
དཔའི་ཁྱད་པར་གྱི་ལམ་གྱིས་སྤང་བར་འགྱུར་རོ། ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ས་ཡོངས་སུ་
རྟོགས་པར་འགྱུར་པ་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་ཡོངས་སུ་རྟོགས་པར་བྱེད་པར་འགྱུར་རོ། །

དོན་གྱི་དབྱེ་བས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། སྲ་མ་དེ་པས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གང་ལ་ལ་ཞིག་གིས་བྱང་
ཆུབ་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་དུ་བཅུག་པ་དང་གང་གཞན་བྱང་ཆུབ་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་དུ་བཅུག་ནས་
སླེགས་བམ་སྦྱིན་པར་བྱེད་པའི་གང་ཟག་དེ་གཉིས་ལས་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཆོག་གོ། ། བྱང་ཆུབ་
ཀྱི་སེམས་བསྐྱེད་པ་སྡོན་དུ་འགོ་བས་སླེགས་བམ་སྦྱིན་པར་བྱེད་པ་མ་ཡིན་ནམ། སླེགས་བམ་
འབའ་ཞིག་སྦྱིན་པར་བྱེད་པ་ཇི་ལྟར་བསོད་ནམས་ཆེ་བ་ཡིན་སྟེ་མ་ནས། དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེན་
ཞེས་དོགས་པ་ལ། འདི་ནི་ངས་པ་ཁོ་ནར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། འདི་ནི་
ངས་པ་སྟེ་གདོན་མི་བླ་པར་མི་ལྟོག་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཆོག་གོ། ། འདི་སྐད་དུ་གང་གི་
ཕྱིར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཕྱིར་མི་ལྟོག་པར་ངས་པར་མངོན་པར་རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་
ནས་སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་སྣུག་བསྔལ་མཐར་ཕྱིན་པར་བྱེད་པ་ཉིད་ཡིན་པས་བསོད་ནམས་
ཀྱི་ཞིང་ཁྱད་པར་ཅན་ཡིན་ནོ། ། དེ་པས་ན་སླེགས་བམ་བྱིན་བ་ནི་བསོད་ནམས་ཆེས་མང་པ་
ཡིན་གྱི། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་བསྐྱེད་པ་སྡོན་དུ་འགོ་བ་ཅན་གྱི་རིགས་མ་ངས་པའི་གང་ཟག་ལ་
སླེགས་པ་མ་བྱིན་པ་ནི་དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན་ནོ། ། རྩལ་པ་ནི་ཡང་ཀློག་ཀ་
འཛམ་བུའི་སྤྱིང་གི་སེམས་ཅན་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། འགྲེས་འདིའི་
ཞབས་སུ་སླ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་པ་དང་ཞེས་བྱ་
བའི་འོག་དུ་ཀློག་ཀ་རིགས་ཀྱི་བྱ་འམ་རིགས་ཀྱི་བྱ་མོ་གང་གིས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའི་
གཞུང་སྲར་གསུངས་པ་ཉིད་རྗེས་སུ་བསྐྱབ་པར་བྱའོ། ། བདུན་པ་ནི་ཡང་ཀློག་ཀ་སྤྱིང་ཆེན་པོ་
བཞི་བའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། འདིར་ཡང་དེ་
བཞིན་དུ་འགྲེས་ཀྱི་ཞབས་སུ་གཞུང་རྗེས་སུ་བསྐྱབ་པར་བྱའོ། ། བརྒྱད་པ་ནི་ཡང་ཀློག་ཀ་སྟོང་
སྦྱི་ཕུད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་ལྟག་པར་
ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཆེས་ལྟག་པའི་བསམ་པས་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཆོག་གོ། ། དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེན་ཞེས་བྱ་
བ་འདིར་ཡང་ཁུས་པ་དང་ལན་གྱི་དོན་སྲ་མ་བཞིན་དུ་བརྗོད་པར་བྱའོ། ། བསྔགས་པ་ཙམ་
དགུ་པ་ནི་ཀློག་ཀ་གཞན་ཡང་འཛམ་བུའི་སྤྱིང་གི་སེམས་ཅན་ཇི་སྟེད་ཡོད་པ་དེ་དག་ཐམས་
ཅད་ཅེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། མངོན་པར་རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་ནས་
གཞན་གྱི་དོན་བྱེད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་མངོན་པར་ཤེས་པ་ཤིན་ཏུ་ལྷུང་པའི་ཕྱིར་བྱང་ཆུབ་

སེམས་དཔའ་ལ་གདམས་པ་དང་རྗེས་སུ་བསྟན་པས་བསོད་ནམས་ཆེས་མང་བ་འབའ་ཞིག་ཏུ་
ནི་མ་ཟད་ཀྱི་འོན་ཀྱང་མངོན་པར་རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་ཀྱང་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་བྱེད་དོ་
ཞེས་བསྟན་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར། བཅོམ་ལྷན་འདས་བྱུང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་
ཇི་ལྟ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསལ་ཏོ། ། དེ་ལ་གོས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཆོས་གོས་སོ། ། བསོད་
སྟོམས་ནི་སྦྱུམ་ཁུར་ལ་སོགས་པ་འོ། ། མལ་ཆ་ནི་སྟན་ནང་ཆངས་ཅན་ལ་སོགས་པ་འོ། ། སྟན་ནི་
བྲི་སྟན་ལ་སོགས་པ་འོ། ། བྲི་འཆལ་བ་ནི་ནད་ཀྱིས་གདུངས་པ་འོ། ། གསོ་སྟན་ནི་དེ་བསལ་བ་
དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པ་ནི་སྟན་ཨ་རུ་ར་ལ་སོགས་པ་འོ། ། ཡོ་བྱད་ནམས་ནི་ཆུ་ཆགས་ལ་སོགས་
པ་འོ། ། དེ་བྱ་བ་བྱས་པ་དེ་དག་ཅེས་བྱ་བ་ནི་གོས་ལ་སོགས་པ་བྱིན་པ་ནམས་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་
ཆོག་གོ། ། འབྲས་བུ་ཆེན་པོར་བཞུད་ཅེས་བྱ་བ་ནི་འཕྲལ་དུ་མཐོང་བའི་འབྲས་བུ་བསྐྱེད་པར་
རུས་པའི་ཕྱིར་རོ། ། བན་ཡོན་ཆེན་པོར་བཞུད་དེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྐྱེ་བ་གཞན་དུ་འབྲས་བུ་སྐྱིན་
པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་སྔ་མ་ནམས་དང་སྦྱར་ཏེ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ནམས་དང་བྱང་
ཆུབ་སེམས་དཔའ་ནམས་ནི་སྐྱིན་གནས་ཀྱི་མཆོག་ཉིད་དུ་བྱད་པར་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་བྱ་
བར་བསམས་པ་འོ། ། འདི་ག་ལས་ཤེས་ཤེ་ན། གང་གི་ཕྱིར་ལས་བྱེད་ཀྱི་བྱ་ཚུན་དའི་བསོད་
སྟོམས་ལ་ཡོངས་སུ་ཡོངས་སྟོད་པར་མཛད་ནས་བཅོམ་ལྷན་འདས་ཡོངས་སུ་བྱ་ངན་ལས་
འདས་པའི་དུས་བཅོམ་ལྷན་འདས་ཉིད་ཀྱི་ལུང་ལས། རྒྱ་འདིས་ལས་བྱེད་ཀྱི་བྱ་ཚུན་ད་འགྲོད་
པར་གྱུར་ན་མི་རུང་པས་ཀུན་དགའ་བོ་ཁྱོད་ཀྱིས་ལས་བྱེད་ཀྱི་བྱ་ཚུན་དའི་འགྲོད་པ་དེ་བསལ་
བར་བྱའོ། ། དེ་ལས་འདི་སྐད་དུ་བསོད་སྟོམས་ཡོངས་སུ་ཡོངས་སྟོད་པར་མཛད་ནས། དེ་
བཞིན་གཤེགས་པ་སྤྲ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་མངོན་པར་རྫོགས་པར་
སངས་རྒྱས་པ་དང་བསོད་སྟོམས་གང་ལ་ཡོངས་སུ་ཡོངས་སྟོད་པ་མཛད་ནས་སྤང་བོ་ལྷག་མ་
མེད་པའི་བྱ་ངན་ལས་འདས་པའི་དབྱིངས་སུ་ཡོངས་སུ་བྱ་ངན་ལས་འདས་པའི་བསོད་སྟོམས་
གཉིས་པོ་འདི་དག་ནི་འབྲས་བུ་མི་མཉམ་པར་མཉམ་པ་ནམ་པར་སྐྱིན་པ་མི་མཉམ་པར་
མཉམ་པའོ་ཞེས་ཀྱང་བརྗོད་པར་བྱའོ་ཞེས་གསུངས་ཏེ། འབྲས་བུ་མཉམ་པ་ཉིད་དུ་བསྟན་པས་
དེ་དག་ནི་སྐྱིན་གནས་འདྲ་པ་ཉིད་དུ་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། ། སྒོམ་པ་གོམས་པ་ས་བྱས་པས་ཉེ་
བར་འཁྱུར་པ་མ་ཡིན་ནམ། གདམས་པ་དང་རྗེས་སུ་བསྟན་པ་དག་གིས་ཇི་ལྟར་ཉེ་བར་འཁྱུར་

ཞེས་བསྟན་སྟུང་ནས་དེ་ཅིའི་སྒྲིབ་དུ་ཞེན་ཞེས་དོགས་པ་ལ། བཅོམ་ལྷན་འདས་བྱང་ཆུབ་
སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསལ་ཏེ། འདི་སྟུང་དུ་གང་གི་ཕྱིར་
གདམས་པ་དང་། རྗེས་སུ་བསྟན་པ་དག་གིས་བྱང་པར་ཅན་གྱི་སེམས་ཀྱིས་སྐད་ཅིག་མ་
བསྐྱེད་པས་ཉེ་བར་འགྱུར་པ་འདི་ནི་ཉེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བའི་ཆོས་ཉིད་ཡིན་ལ།
བསྐྱོམས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་ནི་ཤིན་ཏུ་ཡང་འགྱུར་པ་ཉིད་དོ་སྟུང་དུ་བསམས་པའོ། ། འཕགས་པ་
རྣམ་པར་གྲོལ་བའི་སྒྲིབ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ལ་སྟོབས་སྐྱེད་པར་བྱེད་པ་ལ་ལགས་སོ་ལེགས་
སོ་ཞེས་བྱ་བ་བྱིན་པས་བསྐྱེད་པ་དང་བཀྱར་བ་དང་བསྐྱགས་པའི་དོན་ཉེ་བར་སྐྱེད་པ་ཡིན་ནོ་
ཞེས་བཤད་དོ། ། སྟོབས་སྐྱེན་ཞིང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཤིན་ཏུ་ལྷུང་བར་འགྱུར་པར་བསྟན་པས་སོ། །
ཡོངས་སུ་འདྲིན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གདམས་པའི་སྟོན་ནས་སོ། ། རྗེས་སུ་བསྟན་པར་བྱེད་པ་ཞེས་
བྱ་བ་ནི་རྗེས་སུ་བསྟན་པའི་སྟོན་ནས་སོ། ། ཇི་ལྟར་གཞན་དག་ལ་སྟོབས་བསྐྱེད་པའི་ཆོག་གིས་
གཞན་ལ་ཕན་འདོགས་པ་ཡིན་སྟུང་ནས་དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེན་ཞེས་དོགས་པ་ལ། བྱང་ཆུབ་
སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་རྣམས་ཀྱི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། ། འདི་སྐད་དུ་གང་གི་
ཕྱིར་སྒྲིབ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྟོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ལ་སྟོབས་འཕེལ་བ་བྱས་པས།
བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་རྣམས་ཀྱིས་འགོ་བའི་དོན་སྒྲིབ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་
པར་རྟོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་སྐྱེད་པར་བྱེད་པས། དེ་པས་ན་དེ་རྣམས་ཀྱི་སྟོབས་འཕེལ་བར་བྱས་
པས་སེམས་ཅན་རྣམས་རྗེས་སུ་གཟུང་བ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན་ནོ། ། འདི་དག་ལྟོག་པའི་
སྟོན་ནས་བསྟན་པའི་ཕྱིར་གལ་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟོས་ཏེ། མངོན་པར་འཆང་རྒྱ་བར་མི་
འགྱུར་བ་ཞིག་ན་ཞེས་བྱ་བ་ལ་དེས་ན་འགོ་བའི་དོན་བྱེད་པར་མི་འགྱུར་རོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ལྷག་
མའོ། ། རྗེས་སུ་འགོ་བའི་སྟོན་ནས་ཀྱང་གསུངས་པ་ནི་གང་ཕྱིར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། །
མངོན་པར་འཆང་རྒྱ་བ་དེའི་ཕྱིར་འགོ་བའི་དོན་མངོན་དོ་ཞེས་འདོད་དོ། ། བསྐྱེད་པ་ལ་
སོགས་པ་འདི་དག་གོང་ནས་གོང་དུ་བསོད་ནམས་ཆེ་བ་ཉིད་དུ་བསྟན་པས་དེའི་རང་བཞིན་
སྟོན་པ་ནི་དོན་ཡང་དག་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་རྟོགས་པ་ཙམ་གྱི་མཆན་ཉིད་ཅན་ཡིན་གྱི།
གཙམ་གསག་ཙམ་དུ་སྐྱེ་པ་ལ་སོགས་པ་ནི་མ་ཡིན་པས་ཇི་སྐད་དུ་བཤད་པའི་རབ་དུ་དབྱེ་བ་
ཁོ་ན་ལྟར་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་བྱའོ། ། དེ་སྐད་དུ་ཡང་། ཤེས་རབ་ས་རོལ་བྱིན་པ་ལ། ། མོས་པའི་

གནས་སྐབས་ནམས་ལ་ནི། ། དགྲ་ཚན་གསུམ་གྱིས་བསྟོད་པ་དང་། བཀུར་བ་དང་ནི་བསྐྱགས་
པར་འདོད། ། ཅེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ལྟར་བྱས་ན་མདོ་སྡེ་དང་དེ་དག་གི་སྒྲིབ་གཞི་
དག་ལས་བཅོམ་ལྷན་འདས་སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་གྱིས་བསྟོད་ཅིང་བཀུར་ལ་བསྐྱགས་པའི་
བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཐམས་ཅད་དང་ཐབས་ཅིག་ཏུ་བཞུགས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་འཐད་པར་
འཇུག་པ་ཡིན་ནོ། ། ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པའི་བཤད་པ་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་གྱི་
སྒྲུང་བ་ལས། བསོད་ནམས་ཀྱི་རྣམ་གྲངས་ཀྱི་ལེའུ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ་ལྷ་པའོ། ། ། ། སངས་རྒྱས་
ཐམས་ཅད་ཀྱི་བསྟོད་པ་དང་བཀུར་བ་དང་བསྐྱགས་པའི་ཚོས་པ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ནི་སླ་ན་མེད་
པ་ཡང་དག་པར་རྟོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་ཡོངས་སུ་བསྟོན་པར་བྱ་བ་ཡིན་པས་དེའི་འོག་ཏུ་བསྟོན་
བ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་བརྟུན་པར་བྱའོ། ། དེ་ཡང་སྟོན་པའི་ཡུལ་གྱི་དབྱེ་བས་རྣམ་པ་དུ་མ་ཡོད་པ་
ལས། དང་པོར་བྱད་པར་གྱི་ཡོངས་སུ་བསྟོན་པའི་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་བསྟན་པའི་བྱིར། དེ་ནས་བྱང་
ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་བྱམས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་ཏེ། དེ་ལ་
བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཡང་དག་པའི་ཤེས་རབ་དང་ལྷན་པའི་བྱིར་རོ། ། སེམས་
དཔའ་ཆེན་པོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཐབས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དང་ལྷན་པའི་བྱིར་རོ། ། རྟོན་ཡོད་པའི་
ཞགས་པའི་མདོ་ལས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་ཞེས་བྱ་བའི་སྦྱ་དག་ཤེས་
རབ་དང་ཐབས་སྟོན་པ་ཡིན་པས་གསུངས་པའི་བྱིར་རོ། ། བྱམས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བྱམས་པ་
ཞེས་བྱ་བའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་དེ་ཐོབ་པའི་བྱིར་དང་། ཉིང་ངེ་འཛིན་གང་ཞིག་གིས་འབྲས་བུ་
བྱམས་པ་ཉིད་ཡིན་པ་དེ་ཐུགས་སུ་རྒྱུད་པའི་བྱིར་དང་། སྟོན་སྟོན་ལམ་བཟུང་པའི་བྱམས་པའི་
འབྲས་བུ་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་བྱིར་དང་། ཡང་ན་གང་གིས་དེ་བྱམས་པར་འཇུག་པ་དེས་
བྱམས་པའི་རྣམ་པར་ཐར་པའི་སྟོན་རབ་ཏུ་སྟོན་པ་ལས་འདི་འདྲ་བའི་ཡོན་ཏན་སྦྱབ་པ་ནི་
བྱམས་པ་ཡིན་ནོ། ། རྗེས་སུ་ཡི་རང་བ་ཡོངས་སུ་བསྟོན་པ་དང་ལྷན་པའི་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྗེས་སུ་
ཡི་རང་བ་སྟོན་དུ་འགྲོ་བ་ཅན་གྱི་ཡོངས་སུ་བསྟོན་པ་སྟེ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སླ་ན་མེད་པ་
ཡང་དག་པར་རྟོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་མི་དམིགས་པར་དམིགས་པར་ཡིད་ལ་བྱེད་པས་ཡོངས་
སུ་བསྟོན་པའི་བྱིར་ཡོངས་སུ་བསྟོན་པ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་བྱད་པར་ཅན་ཡིན་ཏེ། དེ་དང་ལྷན་ཅིག་
ལྷན་པ་ཞེས་བྱ་བ་བསྟུ་པར་བྱའོ། ། འདི་ལས་གཞན་གྱི་བྱིན་པ་ལས་བྱང་བ་ལ་སོགས་པའི་

བསོད་ནམས་བྱ་བའི་དངོས་པོ་འོག་ནས་འཆད་པའི་རྗེས་སུ་ཡི་རང་བའི་ཡིད་ལ་བྱེད་པས་
རྗེས་སུ་ཡི་རང་བར་བྱས་ནས་བྱང་ཆུབ་ཏུ་ཡོངས་སུ་བསྡོམས་པར་བྱའོ་ཞེས་བྱ་བའི་རྣམ་པ་འདི་
ཡོད་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་སྐད་དུ་ཡང་དེ་མ་ཐག་ཁོ་ནར་རྗེས་སུ་ཡི་རང་པས་རྗེས་སུ་ཡི་རང་ལ།
རྗེས་སུ་ཡི་རང་བ་དང་ལྡན་པའི་བསོད་ནམས་བྱ་བའི་དངོས་པོ་དེ་སྐད་ན་མེད་པ་ཡང་དག་
པར་རྟོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་ཡོངས་སུ་བསྡོམས་པར་སྐད་དུ་སྐྱབ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་
རྟོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་ཡོངས་སུ་སྐྱབ་པར་གྱུར་ཅིག་ཅེས་དག་ཏུ་བརྟེན་པར་བྱའོ་ཞེས་གསུངས་
པ་ཡིན་ཏེ། དེ་དག་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྦྱིན་པ་ལས་བྱུང་བ་ལ་སོགས་
པའི་བསོད་ནམས་བྱ་བའི་དངོས་པོ་ལས་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཆོག་གོ། ། མཆོག་ཅེས་བྱའོ་ཞེས་བྱ་བ་
ནི་མཆོག་རྣམ་པ་གཉིས་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར་རོ། ། མཆོག་ཉིད་རྣམ་པ་གཉིས་ནི་འབར་བས་
དམ་པ་ཉིད་དང་། སྐྱེ་མེད་པས་གཙོ་བོ་ཉིད་དོ་ཞེས་བརྟེན་པ་ནི་དམ་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཡོད། ། གཙོ་བོ་
ཞེས་བྱའོ་ཞེས་བྱ་བ་ཡོད། ། དམ་པའི་མཆོག་གྲང་རྣམ་པ་གཉིས་ཏེ། ཐབས་མཁས་པས་རབ་ཉིད་
དང་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ཉིད་ཀྱིས་མཆོག་ཉིད་ཀྱི་པས་སོ་ཞེས་བརྟེན་པ་ནི་རབ་ཅེས་
བྱའོ་མཆོག་རབ་ཅེས་བྱའོ་ཞེས་བྱ་བ་ཡོད། ། གཉིས་པོ་ལས་སྐྱུ་ལ་བྱུང་བ་གཞན་མེད་དོ་ཞེས་
བསྟན་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་གྱུ་ལོ་མ་བ་ཞེས་བྱའོ་ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། གཙོ་བོའི་མི་ཆོག་ཉིད་
གྲང་རྣམ་པ་གཉིས་ཏེ། མཉམ་པ་མེད་པས་སྐྱེ་མེད་ཡིན་པ་དང་། ལྷག་པ་མེད་པས་སྐྱེ་ན་
མེད་པ་ཉིད་ཡིན་པས་སོ་ཞེས་བསྟན་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་སྐྱེ་མེད་ཞེས་བྱའོ། ། སྐྱེ་ན་མེད་པ་ཞེས་
བྱའོ་ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། འདི་གཉིས་ལས་གོང་ན་མེད་པ་གཞན་མེད་པས་གོང་ན་མེད་
པ་ཞེས་བྱའོ་ཞེས་གསུངས་སོ། ། དེ་སྐད་དུ་བཤད་པའི་ཚུལ་གྱིས་ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་པ་དང་
སྤྱོད་མོང་མ་ཡིན་པ་ཉིད་མཉམ་པ་མེད་པ་ཞེས་བྱའོ། ། མཉམ་པ་མེད་པའི་སངས་རྒྱས་རྣམས་
དང་མཉམ་པ་ཉིད་ཐོབ་པའི་རྒྱུར་གྱུར་པ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་མི་མཉམ་པ་དང་མཉམ་པ་ཞེས་
བྱའོ། ། མི་དམིགས་པའི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་ཡོངས་སུ་བསྡོམས་པ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་བསྟན་པར་བྱ་བའི་
ཕྱིར་བརྟེན་པ་ནི། དེ་སྐད་ཅེས་སྒྲས་པ་དང་གནས་བཏན་ཆེ་དང་ལྡན་པ་རབ་འབྱོར་གྱིས་ཞེས་
བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ཡོད། ཐམས་ཅད་ནས་ཐམས་ཅད་དུ་སོང་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཕྱོགས་བཅུའི་འཛིག་
རྟེན་གྱི་ཁམས་ཤར་ལ་སོགས་པའི་ཕྱོགས་ཐམས་ཅད་ན་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཏེ། ། ཤར་དང་སྟོ་

དང་རྒྱལ་དང་བྱང་གི་ཕྱོགས་ལ་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་གཞལ་དུ་མེད་པ་དང་ཚད་མེད་པ་དང་
བསམ་གྱིས་མི་བྱལ་པར་གྱུར་པ་རྣམས་ན་གནས་པའི་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་རྣམས་ནི་གྲངས་
ཇི་ལྟ་བུར་གཞལ་དུ་མེད་པའི་གཞལ་དུ་མེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །
དེ་བཞིན་དུ་སྤྱིང་དང་འོག་གི་ཕྱོགས་སུ་གནས་པ་དག་ལ་མཐའ་ཡས་སུ་མེད་པ་ཞེས་དོན་གྱི་
དབྱེ་བས་བཙུང་དོ། ། གཞལ་དུ་མེད་པའི་གཞལ་དུ་མེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ལ། འཛིག་
རྟེན་པའི་འདོད་ཆགས་དང་བྱལ་བ་དང་། སློབ་པ་དང་། མི་སློབ་དང་། མི་སློབ་པ་དང་། རང་
སངས་རྒྱས་དང་། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རིམ་པ་ཇི་ལྟ་བུར་བཞིན་དུ་གཞལ་དུ་མེད་པ་དང་།
གྲངས་མེད་པ་དང་། ཚད་མེད་པ་དང་། བསམ་གྱིས་མི་བྱལ་པ་དང་། མཐའ་ཡས་པར་གྱུར་པ་
རྣམས་ཀྱི་ཤེས་པའི་ལམ་ལས་འདས་པས་ན་གཞལ་དུ་མེད་པ་ལ་སོགས་པར་རིག་པར་བྱའོ། །
ལམ་ཆད་པ་ལ་སོགས་པ་ལ། དབྱ་བཅོམ་པ་ཉིད་དང་། ཟག་པ་ཟད་པ་ཉིད་ཀྱིས་ལམ་ཆད་
པའོ། ། ཉོན་མོངས་པ་མེད་པ་དང་དབང་དུ་གྱུར་པ་ཉིད་ཀྱིས་ན་འཇུག་པ་ཆད་པའོ། ། སེམས་
དང་ཤེས་རབ་རྣམ་པར་གྲོལ་བ་ཉིད་ཀྱིས་ན་སློབ་པ་དང་སྲིད་པ་ལེན་པ་ཆད་པའོ། ། སྤང་བོ་
ཆེན་པོ་ཅད་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱིས་ན་མཆི་མ་ཟད་པའོ། ། བྱ་བ་བྱས་པ་དང་བྱེད་པ་བྱས་པ་ཉིད་
ཀྱིས་ན་ཆེར་མ་བཅོམ་པའོ། ། ལྷན་ཤིན་དུ་བོར་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ནི་བཤད་ཟེན་རྟོ། །
ཡང་ན་ལམ་ཆད་པ་ལ་སོགས་པའི་ཆོག་ལྡན་ནི་རྣམ་པ་ཐམས་པ་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་དང་། ལམ་
ཤེས་པ་ཉིད་དང་། ཐམས་ཅད་ཤེས་པ་ཉིད་དང་། རྣམ་ཀུན་མངོན་པར་རྟོགས་པར་རྟོགས་པ་
ཉིད་དང་། ཆེ་མོའི་མངོན་པར་རྟོགས་པ་སྟེ། མངོན་པར་རྟོགས་པ་རྣམ་པ་ལྡས་སྤང་པའི་དངོས་
པོ་སྤངས་པ་དང་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་སྐྱར་རོ། ། ལྷན་ཤིན་དུ་བོར་བ་ལ་སོགས་པའི་ཆོག་ལྡན་ནི་
མངོན་པར་རྟོགས་པ་ལྡན་པོ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་ཐོབ་པར་བྱ་བའི་ཆོས་རྟོགས་པ་དང་ལྡན་པ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར་གྲངས་ཇི་ལྟ་བུར་བཞིན་དུ་སྐྱར་རོ། ། དེ་དག་གི་བར་གྱི་ཞེས་བྱ་བའི་བར་དུའོ། ། ཚུལ་
ཁྱིམས་ཀྱི་སྤང་བོ་དང་། ཉིང་ངེ་འཛིན་གྱི་སྤང་བོ་དང་། ཤེས་རབ་ཀྱི་སྤང་བོ་ནི། ཟག་པ་མེད་
པའི་ཚུལ་ཁྱིམས་དང་། ཉིང་ངེ་འཛིན་དང་། ཤེས་རབ་བོ། ། རྣམ་པར་གྲོལ་བའི་སྤང་བོ་ནི་བློ་བ་
པ་ཐམས་ཅད་སྤངས་པས་སོ། ། རྣམ་པར་གྲོལ་པའི་ཡེ་ཤེས་གཟིགས་པའི་སྤང་བོ་ནི་བྱད་པར་
ཅན་གྱི་ཡེ་ཤེས་མངོན་སུམ་དུ་མཛད་པའོ། ། འདི་དག་ཐམས་ཅད་ནི་ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་པ་

དང་ཐུན་མོང་པ་ཡིན་པས། ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་བཟུན་པའི་ཕྱིར། ས་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དུག་དང་
ལྷན་པའི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་ཏེ། ད་ལ་རྣམས་སུ་ནི་ས་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དུག་ཡིན་ནོ། །
ས་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་བཞི་པོ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ས་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་ཡིན་པས་མིང་དུ་ནི་
བཅུར་འགྱུར་རོ། ། འདི་ལྟར་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་རིམ་
ཀྱིས་སྒྲིབ་པ་ཐམས་ཅད་སྤོང་པར་བྱེད་པ་ནི་ཤེས་རབ་ཀྱི་ས་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ཡིན་ལ་འཇིག་
རྟེན་ལས་འདས་པའི་ལམ་ཀྱི་རྗེས་ལས་ཐོབ་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་བསྐྱུས་པ་ནི་ཐབས་དང་སྟོན་
ལམ་དང་སྟོབས་དང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ས་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པར་འགྱུར་རོ། ། དེས་ན་གཙོ་བོ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར་དང་པོར་ས་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ཡིན་ལ་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ལམ་ཀྱི་རྗེས་སུ་ལས་ཐོབ་
པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་བསྐྱུས་པ་ནི་ཐབས་དག་སྟོན་ལམ་དང་སྟོབས་དང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ས་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་
པར་འགྱུར་རོ། ། དེས་ན་གཙོ་བོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་པོར་ས་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དུག་བཟུན་ནས།
ས་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ལྷག་མ་རྣམས་ཉེ་བར་བསྐྱུ་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ཐུན་
སུམ་ཚོགས་པ་དང་ལྷན་པས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་ཏེ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་
ཐུན་སུམ་ཚོགས་པ་ནི་ཐབས་ཀྱི་ས་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའོ། ། སྟོབས་ཀྱི་ས་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ཞེས་བྱ་བ་
ནི་གོ་སྟོའོ། ། མངོན་པར་ཤེས་པའི་ས་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་མངོན་པར་
ཤེས་པ་ཐམས་ཅད་དམ་དུག་པ་ཡིན་པར་གཟུང་ངོ། ། ཡོངས་སུ་ཤེས་པའི་ས་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་
ནི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ས་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའོ། ། བྱད་པར་དུ་གྱུར་པ་ཡིན་དུ་བྱིན་ཀྱང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ས་རོལ་ཏུ་
ཕྱིན་པ་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པ་རི་ལྟར་མ་ཡིན་ཞེ་ན། དེ་བཙུན་པར་བྱ་སྟེ། གང་གི་ཕྱིར་རྣམ་པར་
མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རྗེས་ལས་ཐོབ་པའི་ཡེ་ཤེས་ནི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ས་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ཡིན་ཏེ། ཡེ་
ཤེས་གང་གིས་རྟོགས་པ་ཡོངས་སུ་གཅད་ནས་རང་ཉིད་ཚོས་ཀྱི་ཡོངས་སྟོན་རྗེས་སུ་ཐོང་བར་
གྱུར་པ་དང་གཞན་དག་ཡོངས་སུ་སྒྲིབ་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ལ། དེ་ལྟར་གཉིས་པོ་འདི་དག་ནི་
རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་ལ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། ། དེ་པས་ན་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ས་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་
ནི་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པ་མ་ཡིན་ནོ། ། སྟོན་ལམ་ཀྱི་ས་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གོ་བར་
ཟད་དོ། ། ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་ཐུན་སུམ་ཚོགས་པ་དང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རབ་ཏུ་དགའ་
བ་ལ་སོགས་པའི་ས་རྣམས་སོ། ། སན་བར་བཞེད་པ་གང་ཡིན་པ་དང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དགའ་བ་

དང་བཏང་སྟོམས་དག་གོ། ། སངས་རྒྱུ་གི་ཡོན་ཏན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སངས་རྒྱུ་གི་ཆོས་མ་
འདྲེས་པ་བཅོ་བརྒྱད་ལ་སོགས་པའོ། ། སླ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྟོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་
བདེ་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི། ཉོན་མོངས་པ་དང་ཤེས་བྱའི་སྦྱིབ་པའི་བག་ཆགས་ཀྱིས་མཆོམས་སྦྱར་
བ་སྤངས་བའི་འབྲས་བུའོ། ། ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་དབང་ཕྱུག་གི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ཞེས་བྱ་བ་
ནི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་ཏུ་འགྲོ་བའི་དོན་རྟོགས་པར་སྦྱོད་པ་ཉིད་དོ། ། ཟེལ་གྱིས་མི་གཞོན་པ་
དང་ཟེལ་གྱིས་གཞོན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བདུད་དང་མུ་སྟེགས་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་མི་ཐུབ་
ཅིང་དེ་རྣམས་ཟེལ་གྱིས་གཞོན་པར་མཛད་པའོ། ། རྩུ་འཕྱུལ་མངོན་པར་འདྲ་མཛད་པ་ཞེས་བྱ་
བ་ནི། རྩུ་འཕྱུལ་གྱི་ཆོ་འཕྱུལ་གྱིས་མགྲ་བར་མཛད་པ་སྟོན་ཏུ་འགྲོ་བ་ཅན་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ས་བོན་
བསྐྱེད་པའི་རྒྱུའོ། ། སྦྱིབ་པ་མེད་ཅིན་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ལ་ཉོན་མོངས་པ་དང་ཤེས་བྱའི་
སྦྱིབ་པ་མེད་པས་གོ་རིམས་བཞིན་ཏུ་སྦྱིབ་པ་མེད་ཅིང་མ་ཆགས་པའོ། ། དེ་ཡིད་གྱིས་ན་
ཐོགས་པ་མེད་པའོ། ། མཉམ་པ་མེད་པས་མི་མཉམ་པའོ། ། བདག་ཉིད་དང་མི་མཉམ་པ་ཉིད་
དང་མནམ་པས་ན་མི་མཉམ་པ་ཉིད་དང་མཉམ་པའོ། ། དཔེ་གཞན་ཐམས་ཅད་ལས་འདས་
པས་ན་དཔེ་མེད་པའོ། ། མཐའ་ཡས་པའི་ཤེས་པས་ཡོངས་སུ་བཅད་པར་རྒྱས་པ་མ་ཡིན་པ་
ཉིད་ཀྱིས་ན་དཔག་ཏུ་མེད་པའོ། ། བྱད་པར་དེ་དག་གིས་བྱད་པར་ཏུ་འཕགས་པ་དེ་སུ་ཞིག་
ཡིན་ཞེ་ན། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ཡང་དག་པ་རི་ལྟ་བུའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྟོབས་གང་ཡིན་པ་དང་
ཞེས་བྱ་བ་སྤྲས་ཏེ། ཀུན་བརྟུན་པ་ལ་སོགས་པའི་ཆོ་འཕྱུལ་བྱེད་པར་རྒྱས་པ་ཉིད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ནི་
ཐོགས་པ་མེད་པ་ཡིན་པའི་བྱིར་སྟོབས་སུ་བརྟུན་པའོ། ། སྟོབས་ཀྱི་ནང་ན་སངས་རྒྱུ་གི་ཡེ་
ཤེས་ཀྱི་སྟོབས་གང་ཡིན་པ་དང་ཞེས་བྱ་བ་ནི། སྟོབས་ཀྱི་ནང་ན་ཟག་པ་ཟད་པ་མཐུན་པའི་
སྟོབས་ཉིད་ཤིན་ཏུ་ཐུལ་ཏུ་བྱུང་བ་ཡིན་ནོ། ། སངས་རྒྱུ་གི་ཡེ་ཤེས་དང་གཟིགས་པ་གང་ཡིན་
པ་དང་ཞེས་བྱ་བ་ལ། ཡེ་ཤེས་ནི་བདེན་པ་མངོན་པར་རྟོགས་པའོ། ། གཟིགས་པ་ནི་མངོན་
པར་ཤེས་པ་ལྟའོ། ། སྟོབས་བཅུའི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གནས་དང་གནས་མ་ཡིན་པ་
མཐུན་པའི་སྟོབས་ལ་སོགས་པ་བཅུའོ། ། མི་འཇིགས་པ་བཞི་ཞེས་བྱ་བ་ནི། ཡང་དག་པར་
རྟོགས་པའི་སངས་རྒྱུ་སོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་དམ་འཆའ་པར་མཛད་པ་ལ་བྱིར་སྟོབས་
བྱེད་པ་མེད་པས་མི་འཇིགས་ཉེན་པ་ཉིད་རྣམ་པ་བཞིའོ། ། མི་འཇིགས་པ་བཞི་པོ་དེ་དག་

མཆོག་ཏུ་ལེགས་པར་ཁོང་དུ་ཆུད་པ་གང་ཡིན་པ་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་འོ། ། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དུ་གཞན་
ཡིན་ནོ་ཞེས་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཅེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་སོ། ། དོན་དམ་པ་མངོན་པར་
སྒྱབ་པས་ཞེས་བྱ་བ་ནི། སྒྱུ་མ་ལྟ་བུ་ཉིད་མངོན་དུ་མཛད་པས་སོ། ། ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་རབ་ཏུ་
བསྐྱོར་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི། རང་གི་སྤྱགས་སུ་ཆུད་པའི་ཆོས་གསལ་བར་མཛད་པ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་
རོལ་བྱིན་པ་སྟོན་པས་འཁོར་ལོ་དང་འབྲ་བར་ཡང་དང་ཡང་དུ་མངོན་སུམ་དུ་བྱེད་པའི་དོན་
ཀྱིས་རབ་ཏུ་བསྐྱོར་ཞིང་གདུལ་བ་ནམས་ཀྱི་ཆུད་ལ་རབ་ཏུ་རྒྱས་པར་མཛད་པའི་བྱིར་རོ། ། དེ་
ཉིད་སྟན་པ་སེལ་བར་བྱེད་པ་ཡིན་པའི་བྱིར་ཆོས་ཀྱི་སྟོན་མ་འཛིན་པ་ཞེས་བྱའོ། ། ཡང་དག་
པར་སད་པར་བྱེད་པའི་བྱིར་ཆོས་ཀྱི་རྩ་བརྟུང་པའོ། ། གདུལ་བྱའི་ཡིད་འགོངས་པར་བྱེད་པའི་
བྱིར་ཆོས་ཀྱི་དུང་འབྱུང་པའོ། ། རྒྱས་པར་བྱེད་པས་ན་ཆོས་ཀྱི་དུང་སྒྲོགས་པའོ། ། སྒྲིབ་པ་
བརྟན་པོ་ཐམས་ཅད་འཛོམས་པས་ན་ཆོས་ཀྱི་རལ་གྱི་འདེབས་པའོ། ། ཆོས་པར་བྱེད་པས་ན་
ཆོས་ཀྱི་ཆར་འབེབས་པའོ། ། རྣམ་པར་གསལ་བ་ཉིད་དུ་ཤེས་པར་བྱ་བས་ན་ཆོས་ཀྱི་མཆོད་
སྦྱིན་སྦྱིན་པའོ། ། ཡིད་ལ་འཐད་པ་ཉིད་ཀྱིས་ན་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཆོས་པར་མཛད་པའོ། །
མཉན་པར་བྱ་བ་ཉིད་ཀྱིས་རི་ལྟར་བདེ་བར་མཛད་པས་ན་ཡང་དག་པར་སྟོབས་པའོ། ། གང་
ཡང་ཆོས་བསྟན་པ་དེ་དག་དང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ལ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་ལ་
འདུལ་བས་ན་བདུལ་པའོ། ། རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་བསྐྱབ་པ་ལ་བསྐྱབས་པས་ན་
བསྐྱབས་པའོ། ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་ལ་ལྷག་པར་མོས་པས་ན་མོས་པའོ་ཞེས་བྱ་བར་སྦྱར་
རོ། ། རང་གི་བྱང་ཆུབ་རྟོགས་པར་བྱ་བའི་བྱིར་རིགས་ངེས་པ་ཐོབ་པས་ན་ངེས་པར་གྱུར་
པའོ། ། དེ་ཉིད་ནི་རྟོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ལ་གཞིལ་བར་འགྱུར་རོ། ། སྟོབ་པའི་ཞེས་བྱ་བ་ནི་
འབྲས་བུ་དང་པོ་ལ་ཞུགས་པ་ལ་སོགས་པ་དང་འབྲེལ་བ་རྣམས་ཀྱི་འོ། ། མི་སྟོབ་པའི་ཞེས་བྱ་
བ་ནི་དག་བཅོམ་པ་ཉིད་དོ། ། དེ་ལ་དགེ་སྦྱོང་ནི་བརྗོད་པ་གསུམ་ལ་སོགས་པས་བསྟེན་པར་
རྟོགས་པར་བྱས་པའོ། ། དགེ་སྦྱོང་མ་ཡང་དེ་བཞིན་ནོ། ། དགེ་བསྟེན་ནི་སྒྱབས་གསུམ་ཡོངས་
སུ་འཛིན་པ་དང་། བསྐྱབ་པའི་གཞི་ལྡེ་ཡོངས་སུ་འཛིན་པའོ། ། དགེ་བསྟེན་མ་ཡང་དེ་བཞིན་
ཡིན་པའི་བྱིར་རྣམ་པ་གཉིས་ཏེ། སྒྱབས་གསུམ་འཛིན་པའི་དགེ་བསྟེན་དུ་སྟོབ་དཔོན་གྱིས་
གཟུང་དུ་གསོལ་ཞེས་བྱ་བ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་གསུམ་ལ་སྒྱབས་སུ་སོང་ནས་བསྐྱབ་པའི་གཞི་

ལྷ་ཡོངས་སུ་འཛིན་པའི་དགེ་བསྟན་དུ་སློབ་དཔོན་གྱིས་གཟུང་དུ་གསོལ་ཞེས་འདུལ་བ་ལས་
གཉིས་སུ་སློབ་པའི་ཕྱིར་རོ། ། ཡིད་གྱིས་སློམ་པའི་ཞེས་བྱ་བ་ནི། གང་ཟག་གཅིག་གམ་གཉིས་
སམ་གསུམ་ལ་ཡིད་དང་བར་བྱེད་པའོ། ། མ་ལུས་པ་ལུས་པ་མེད་པར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གོ་རིམས་
བཞིན་དུ་རྒྱ་མཐའ་ཡས་པ་ལས་བྱུང་བ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། འབྲས་བྱ་གཞལ་དུ་མེད་པ་
རབ་དུ་སྟེར་བའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་བརྗོད་པར་བྱའོ། ། གཅིག་དུ་བསྐྱུས་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ལ།
འདས་པའི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམས་དང་འབྲེལ་བས་བསྟན་པའི་ཕྱིར་གཅིག་དུ་སྟེ། རྣམ་
པ་གཅིག་དུ་མངོན་པར་བསྐྱུས་ཤིང་ལྷག་པར་སྒྲོ་བདགས་ནས་ཚད་མེད་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པའི་
ཚུལ་གྱིས་བསྟོམས་ཤིང་བཅིས་ནས། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ལ་སོགས་པ་ནས་དུད་འགྲོའི་སྐྱེ་
གནས་དང་འབྲེལ་བའི་བར་གྱིས་གཞལ་ཞིང་ཚད་དུ་བྱས་ནས་འོངས་ནས་འཆད་པའི་རྗེས་སུ་
ཡི་རང་བ་མཆོག་གིས་རྗེས་སུ་ཡི་རང་བར་བྱ་ཞིང་། བྱེད་པ་པོའི་བསམ་པ་སྤུལ་དུ་བྱུང་བའི་
དད་པས་ཤིན་དུ་དགའ་ཞིང་བདག་ཉིད་གྱིས་དེ་དག་ཐམས་ཅད་རྫོགས་པར་བྱའོ་ཞེས་བྱ་བའི་
བསམ་པ་བྱུང་པར་ཅན་གྱིས་བྱའོ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་དོ། ། མཆོག་གི་དོན་ཉིད་བསྟན་པའི་ཕྱིར་
མཆོག་ཅེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། འདི་དག་ནི་བཤད་ཟིན་ཏེ། ། དག་དུ་རྫོང་
པར་བྱེད་པ་ན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་སྤང་པོ་ལ་
སོགས་པ་མི་དམིགས་པའི་ཡིད་ལ་བྱེད་པས་རྗེས་སུ་ཡི་རང་བ་དང་ལྷན་པའི་བསོད་ནམས་
སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དོན་དུ་སླ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་དུ་ཡོངས་
སུ་བསྟོ་བར་བྱའོ་ཞེས་བརྗོད་པར་བྱའོ་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཆོག་གོ། ། ཡོངས་སུ་སྐྱབ་པར་གྱུར་ཅིག་
ཅེས་བྱ་བ་ནི། སྐྱེད་པར་བྱེད་པ་སྟེ། བདག་དང་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ལྷག་
མའོ། ། མི་དམིགས་པའི་ཡོངས་སུ་བསྟོ་བའི་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་བསྟན་ནས། ད་ནི་དེ་ལ་ཆོལ་བ་
ངན་པ་ལ་ལན་གདབ་པའི་ཕྱིར་འདྲི་བ་ནི་དེ་ལ་གང་ཟག་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཐེག་པ་པའི་
གང་ཟག་དག་ཅེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་སོ། ། དངོས་པོ་གང་གིས་ཡོངས་སུ་བསྟོ་ཞིང་
ཞེས་བྱ་བ་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པའི་རིགས་ཀྱི་རྒྱ་གང་ཡིན་པ་དག་གིས་
སྤུལ་ན་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཆོག་གོ། ། སྟེགས་པ་མ་ལ་ལ་ལས་རྗེས་སུ་ཡི་རང་ཞིང་ཞེས་སློབ་ཏེ།
དེར་ཡང་ཡོངས་སུ་བསྟོ་བའི་ཡིད་ལ་བྱེད་པའི་གནས་སྐབས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཡོངས་སུ་བསྟོ་

ཞིང་ཞེས་དོན་གྱིས་གཟུང་བར་བྱའོ། ། དེ་ལྟར་ཡང་དངོས་པོ་གང་དག་དང་རྣམ་པ་གང་དག་
གིས་སེམས་གང་ཞིག་ཡོངས་སུ་སྡོད་པར་བྱེད་པ་དང་ཞེས་དེ་མ་ཐག་ཏུ་འཆད་པར་འགྱུར་རོ། །
དམིགས་པ་གང་དག་དང་རྣམ་པ་གང་གིས་ཞེས་བྱ་བ་ལ། དམིགས་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ལ་
སོགས་པའི་སྤང་པོ་དང་ཆོས་ཐམས་ཅད་དོ། ། དེ་འཛིན་པའི་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་ཉིད་ནི་རྣམ་པའོ། །
སེམས་དེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འཛིན་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པའོ། ། གཅིག་ཅེས་བྱ་བའི་སྒྲ་ནི་ཆོག་གི་
ཕྱད་དེ་ཅི་ཞེས་བྱ་བའི་སྒྲའི་དོན་ལ་འཇུག་གོ། ། ཇི་ལྟར་མཆོན་མར་བྱས་པ་དེ་བཞིན་ཏུ་
དམིགས་སམ་ཞེས་བྱ་བ་ནི། འདས་པ་ཉིད་ཀྱིས་དངོས་པོ་ལ་སོགས་པ་ནི་མཆོན་མར་མ་བྱས་
པར་ཡོངས་སུ་བསྡོད་པར་མི་རུས་པ་ཉིད་ཡིན་ཏེ། མེད་པའི་ཕྱིར་མེད་བཞིན་ཏུ་སྟག་པར་སྡོད་
བཏགས་ནས་བརྗོད་པའི་ཀུན་རྗེས་ཇི་ལྟར་བུལ་ཏུ་བྱེད་དམ། ཅི་སྟེ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་དེ་
བཞིན་ཏུ་དམིགས་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཆོག་གོ། ། གལ་ཏེ་དམིགས་སོ་ཞེས་འདོད་ན་དེ་ལྟར་ནི། །
ཆད་མའི་གཞོད་པ་ཡོད་པས་ན། ། དངོས་པོར་དམིགས་པ་ཡོད་ན་ནི། ། སྟོག་རྒྱལ་སོགས་ཤེས་
པ་བཞིན། ། ཕྱིན་ཅི་ལོག་པར་ཡོངས་སུ་རྟོག་ ། དེ་ཕྱིར་དེའི་མཐུས་འབྱུང་བ་ཡི། ། ཡོངས་སུ་
བསྡོད་པའི་བྱ་བ་ཀུན། ། བདག་དང་བདག་གིར་ལོག་པ་ལས། ། བྱུང་བ་བཞིན་ཏུ་སྟོབས་ཚུང་
ངོ། ། ཞེས་འདོད་དོ། ། རྣམ་པར་རྟོག་པའི་ཡུལ་ནི་སྟོད་བཏགས་པས་བརྟུན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་
དང་། རྟུན་ལ་རག་ལས་བས་འཇུག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་མི་ལམ་དང་རྒྱ་མ་དང་སྟོག་རྒྱ་དང་འབྲ་
བར་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཏུ་དམིགས་སུ་མེད་དོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི། བཅུན་པ་རབ་འབྱོར་དངོས་པོ་དེ་དག་
དང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟོས་སོ་ད་ལྟར་ན་ཡང་ཡོངས་སུ་བསྡོད་པ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་པར་ཐལ་བར་
འགྱུར་རོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི། གལ་ཏེ་དངོས་པོ་དེ་མེད་ཅིང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟོས་པ་ཡིན་ཏེ།
རང་གི་མཆོན་ཉིད་ཡུལ་ཏུ་བྱེད་པས་ན་དམིགས་པར་བྱེད་པའོ། ། སྤྱིའི་ཚུལ་ཡོངས་སུ་གཙོད་
པས་ན་མཆོན་མར་བྱེད་པའོ། ། འདུ་ཤེས་ཕྱིན་ཅི་ལོག་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ནི་མཆོན་
མར་འཛིན་པའི་བདག་ཉིད་ཅན་གྱི་འདུ་ཤེས་ནི་རང་གི་ཡུལ་མེད་པས་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་དེ་མ་
ཡིན་ལ་དེར་འཛིན་པས། འདུ་ཤེས་ཕྱིན་ཅི་ལོག་པ་ཡིན་ནོ། ། སེམས་ཕྱིན་ཅི་ལོག་པ་ཞེས་བྱ་བ་
ནི། དམིགས་པར་འཛིན་པར་བྱེད་པའི་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་སེམས་དེ་བཞིན་ཏུ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་པ་
ཡིན་ནོ། ། ལྟ་བུ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི། རྣམ་པ་ཡོངས་སུ་གཙོད་པའི་པའི་ངོ་བོའི་རྣམ་

པར་དཔྱད་པའི་བདག་ཉིད་ཅན་གྱི་ཤེས་རབ་ཀྱི་ལྟ་བུ་ཉིད་སྣ་མ་བཞིན་དུ་བྱིན་ཅི་ལོག་པའོ། །
མི་འགྱུར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཇི་ལྟར་ན་འདིའི་སྣ་མ་དང་འབྲེལ་བའི་བྱིན་འོན་ཀྱང་འགྱུར་བ་ཉིད་
དོ་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཆོག་གོ། ། དེ་ལྟར་ཡང་མི་དམིགས་པའི་ཡོངས་སུ་བསྡོམས་པའི་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་
ནི་འདུ་ཤེས་བྱིན་ཅི་ལོག་པ་ལ་སོགས་པའི་རང་བཞིན་དུ་འགྱུར་རོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ལྟག་མ་སྟེ།
གང་གི་བྱིན་གཞན་དུ་ན་འདུ་ཤེས་ལ་སོགས་པ་བྱིན་ཅི་ལོག་པ་ཉིད་དུ་བསྟན་པས་དཀྱུས་མའི་
དོན་དང་མི་འགལ་བའི་བྱིན་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མ་སྦྱས་པར་འགྱུར་རོ། ། གལ་ཏེ་གཞན་ལ་རང་གི་
ཡུལ་མེད་པས་འདུ་ཤེས་ལ་སོགས་པ་བྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་གྱུར་པ་ན། ། དེའི་རང་བཞིན་མ་ཡིན་པ་
གཞན་འདུ་ཤེས་བྱིན་ཅི་ལོག་ལ་སོགས་པའི་རང་བཞིན་དུ་ཇི་ལྟར་འགྱུར་སྟམ་པའི་དོགས་པ་
དེ་ཅིའི་བྱིན་ཞེ་ན་ཞེས་བྱ་བས་བསུ་ནས་བཅོམ་པ་ནི་འདི་ལྟར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། །
འདོད་ཆགས་ཀྱང་ཞེས་བྱ་བ་ལ། ཀྱང་ཞེས་བྱ་བའི་སྒྲིབ་ནི་ཞེ་སྤང་ལ་སོགས་པ་བསྟུན། ། རྣམ་
པར་བཏགས་ཤིང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྒྲོ་བཏགས་ནས་སོ། ། ཀྱན་ཏུ་བཏགས་ནས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཡང་
དང་ཡང་དུ་དམིགས་ནས་སོ། ། འདུ་ཤེས་བྱིན་ཅི་ལོག་པ་ལ་སོགས་པ་ལས་བྱུང་བའི་བྱིན་
འདོད་ཆགས་ཀྱང་འདུ་ཤེས་བྱིན་ཅི་ལོག་པ་ཡིན་ལོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པར་སྒྱུར་རོ། ། འདི་
སྐད་དུ་གང་གི་བྱིན་མི་ཉག་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་དང་ལྡན་པའི་དངོས་པོ་ལ་ཉག་པ་ལ་
སོགས་པ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པ་སྒྲོ་བཏགས་ཏེ་དེ་ཉིད་ལ་ཡང་དང་ཡང་དུ་དམིགས་ནས་འདོད་
ཆགས་ལ་སོགས་པ་འདུ་ཤེས་བྱིན་ཅི་ལོག་ལ་སོགས་པའི་རྒྱ་ཅན་དུ་སྟེ་བ་ན་འདུ་ཤེས་བྱིན་ཅི་
ལོག་ལ་སོགས་པའི་རང་བཞིན་དུ་སྟེ་བ་ཡིན་པས་དེ་པས་ན་མི་དམིགས་པར་ཡོངས་སུ་བསྡོམས་
བའི་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ཡང་དེ་བཞིན་དུ་སྟེ་བར་འགྱུར་རོ་ཞེས་བཅོམ་དོ། ། རྟོགས་གཞན་བསྟན་
པའི་དོན་དུ་བཅོམ་པ་ནི་གཞན་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། ། གཞན་ཡང་དངོས་པོ་ཇི་ལྟ་
བ་དང་རྣམ་པ་མེད་པའི་ཇི་ལྟ་བར་ཞེས་བ་ནི་ལྟག་མའོ། ། བྱང་ཆུབ་ཀྱང་དེ་བཞིན་སེམས་
ཀྱང་དེ་བཞིན་དུ་མེད་པ་ཡིན་ནམ་ཅི་ཞེས་ཁོང་ནས་བྱུང་ལ། དེ་ལྟའོ་ཞེས་ཁས་ལེན་པར་བྱེད་
ན། དེ་ལྟར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྒྲོས་སོ། ། གཟུང་བ་དང་འཇིན་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་དང་།
དེའི་བག་ཆགས་ཀྱི་ཁམས་ཐམས་ཅད་ཀྱང་མེད་པ་ཉིད་དུ་འགྱུར་རོ་ཞེས་བྱ་བར་འདོད་པའོ། །
དེ་ལྟར་གྱུར་ན་ཉེས་པ་ཅི་ཞིག་ཡོད་ཅེ་ན་གལ་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྒྲོས་སོ། ། འདི་སྟམ་

དུགལ་ཉེ་དེ་ལྟར་དངོས་པོ་ལ་སོགས་པ་མེད་པ་དེ་བཞིན་དུ་བྱང་ཆུབ་དང་སེམས་ལ་སོགས་
པ་ཡང་ཡིན་ན་དེའི་དངོས་པོ་ལ་སོགས་པ་གང་དག་གིས་སེམས་ལ་སོགས་པ་གང་ཞིག་བྱང་
ཆུབ་གང་དུ་ཡོངས་སུ་སྡོམ་བར་བྱེད་དེ། གང་ཕྱིར་གང་གིས་ཀྱང་གང་ཡང་གང་དུ་ཡང་ཡོངས་
སུ་སྡོམ་བར་མི་བྱེད་དོ། ། དེས་ན་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་ཡོངས་སུ་བསྡོམ་བ་མི་འཐད་ན་ཡོངས་སུ་
བསྡོམ་བ་བྱིན་ཅི་ལྟག་དུ་འགྱུར་རོ་ཞེས་བསམས་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དུ་བྱིན་ཅི་ལྟག་ཡིན་
ཡང་མི་རྟག་པ་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་འདྲ་བར་བརྟུན་ནས་ཡང་དག་པའི་དོན་
ཐོབ་པར་བྱེད་པ་ན་དངོས་པོ་ལ་སོགས་པ་ཀུན་རྫོབ་དུ་ཡོད་པ་ཉིད་ཀྱིས་ན་ཡོངས་སུ་བསྡོམ་བའི་
ཡིད་ལ་བྱེད་པར་འདོད་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་པས་ན་ཁྱེད་ཀྱིས་ལྷག་མ་ཅི་ཡང་མ་སྦྱས་སོ་ཞེས་བྱ་
བའི་བསམ་པས་འཕགས་པ་རབ་འབྱོར་འདི་ནི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྦྱས་སོ། ། ཡང་ན་
དངོས་པོ་དང་དམིགས་པ་ལ་སོགས་པ་དེ་ལ་དོན་དམ་པར་མངོན་པར་ཞེན་པ་དང་བྲལ་བས་
ཀུན་རྫོབ་དུ་སྦྱ་མའི་སྦྱེས་བྱ་བཞིན་དུ་ཡོངས་སུ་བསྡོམ་བ་ནི་བྱིན་ཅི་ལྟག་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བའི་
བསམ་པ་དང་ལྡན་པས། འཕགས་པ་རབ་འབྱོར་འདི་ནི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྦྱས་པ་ཡིན་
ནོ། ། རིགས་པ་དང་ལྡན་པ་ཡིན་ན་ཡང་ཅིའི་ཕྱིར་ལས་དང་པོ་པ་ལ་བརྗོད་པར་མི་བྱ་སྟམ་
པའི་དོགས་པ་དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན་ཞེས་བྱ་བས་བསུ་ནས་དེ་ལ་གང་དད་པ་ཙམ་དང་ཞེས་བྱ་བ་
ལ་སོགས་པ་གསུངས་སོ། ། རྟོགས་པའི་ཡིད་ཆེས་པ་དང་བྲལ་བས་བརྟན་པ་མ་ཡིན་པ་ཉིད་
ཀྱིས་ན་དད་པ་ཙམ་སོ། ། དེ་ཉིད་དུ་ཆུང་དུ་དང་འབྲིང་དང་ཆེན་པོའི་དབྱེ་བས་དགའ་བ་ཙམ་
ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ཆོགས་གསུམ་གྱིས་བརྗོད་དོ། ། ཡང་ན་དད་པ་ཙམ་ཉིད་ཡོད་པ་ཉིད་
དང་། ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་པ་ཉིད་དང་། ལུས་པ་ཉིད་ལ་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་མངོན་པར་ཡིད་
ཆེས་པ་དང་། དང་པ་དང་། མངོན་པར་འདོད་པ་ནི་དེ་བཞིན་དུ་དགའ་བཙམ་ལ་སོགས་པ་
རྣམ་པ་གསུམ་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། ། མེད་པར་འགྱུར་དུ་འོང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཀུན་རྫོབ་དང་དོན་
དམ་པའི་དབྱེ་བ་ལ་མི་མཁས་པའི་ཕྱིར་ལུབ་པར་འགྱུར་དུ་འོང་ཞེས་བསམས་པའོ། ། དེ་ལྟར་
ཡང་སྦྱས་བར་མི་བྱ་བ་ཉིད་ཡིན་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། འཕགས་པ་རབ་འབྱོར་ཕྱིར་མི་ལྟག་
པའི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་སོ། ། གང་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་གྱིས་ཉེ་བར་བསྟན་པ་
ཞེས་བྱ་བ་ནི། སོ་སོའི་སྤྱོ་བོ་ཡིན་དུ་བྱིན་ཀྱང་ཡང་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་གྱིས་བྱིན་གྱིས་

བསྐྱབས་ཀྱི་བདེན་པ་གཉིས་ཀྱི་རང་གི་ངོ་བོ་ཡོངས་སུ་ཤེས་པས་ཞེས་བྱ་བར་དགོངས་སོ། ། ཉེ་
བར་བསྐྱབས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དེ་ལྟར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་ཏེ། དེ་ལྟར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་
ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་ལས་མི་འདང་བས་སོ། ། གཞན་ཡང་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་ཕྱོགས་ལ་བརྟན་པའི་
དོན་བསྟན་པ་ནི། བྱམས་པ་སེམས་གང་གིས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྤྲས་པ་ཡིན་ཏེ། གང་
ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྗེས་སུ་ཡི་རང་བ་དང་ལྡན་པའི་དགེ་བའི་ཅ་བའོ། ། སེམས་དེ་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་
རྗེས་སུ་ཡི་རང་བར་བྱེད་པ་ནི་ཡོངས་སུ་སྡོ་བར་བྱེད་པའི་དུས་སུ་ཉེ་བར་བསགས་པ་རྣམས་
པར་འཛིག་པས་འགགས་པར་འགྱུར་པའོ། ། རང་བཞིན་གྱི་འཛིག་པས་བྲལ་བའོ། ། རྣམ་པར་
འགྱུར་པའི་འཛིག་པས་རྣམ་པར་འགྱུར་པ་ཡིན་ནོ། ། དེས་ན་ཞེས་བྱ་བ་དེའི་ཕྱིར་ཏེ། ཡོངས་
སུ་བསྡོ་བའི་དུས་སུ་ཡི་རང་བའི་སེམས་གང་གིས་ཡོངས་སུ་སྡོ་བར་བྱེད་པ། རྗེས་སུ་ཡི་རང་
བར་བྱེད་པའི་སེམས་དེ་གང་ཡིན་ཏེ། འགའ་ཞིག་ཀྱང་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཆོག་གོ། །
འདི་སྟམ་དུ། འདི་ལྟར་འདིར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོས་རྗེས་སུ་ཡི་རང་
བར་བྱས་ནས་རྗེས་སུ་ཡི་རང་བ་དང་ལྡན་པའི་བསོད་ནམས་བྱ་བའི་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་
མཁྱེན་པ་ཉིད་དུ་ཡོངས་སུ་བསྡོ་བར་བྱའོ་ཞེས་བྱ་བའི་ཆོག་གིས་སྡོ་དང་ཕྱི་མར་བསྟན་པའི་
ཕྱིར་སྐྱད་ཅིག་མ་གཅིག་ལ་རྗེས་སུ་ཡི་རང་བ་དང་ཡོངས་སུ་བསྡོ་བའི་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་གཉིས་
མི་འབྱུང་པར་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་བས་ན་བྱེད་པ་པོ་མཆུངས་པ་ལ་ཏའི་རྒྱུ་བརྗོད་པའི་
ཕྱིར་སེམས་གཅིག་ཁོ་ནས་སྤར་རྗེས་སུ་ཡི་རང་བར་བྱས་ནས་ཕྱིས་ཡོངས་སུ་སྡོ་བར་བྱེད་པ་
ཡིན་ནོ་ཞེས་བརྗོད་པར་གྱུར་ན། དེ་ནི་མི་རིགས་ཏེ་གང་གི་ཕྱིར་རྟག་པ་ནི་རིམ་དང་ཅིག་ཅར་
དག་གིས་དོན་བྱེད་པར་འགལ་བའི་ཕྱིར་སྐྱད་ཅིག་མ་ཉིད་ཡིན་པས་རྗེས་སུ་ཡི་རང་བར་བྱེད་
པའི་སེམས་ནི་ཡོངས་སུ་བསྡོ་བའི་སྐྱད་ཅིག་མའི་ཆོ་མེད་པ་དེ་པས་ན་དེས་ཇི་ལྟར་ཡོངས་སུ་
སྡོ་བར་བྱེད་ཅེས་བསམས་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ལྟར་རྗེས་སུ་ཡི་རང་ནས་ཞེས་བྱ་བའི་ཆོག་མ་
འབྲེལ་ཏོ་ཞེས་བསྟན་ནས། ད་ནི་རྗེས་སུ་ཡི་རང་བ་དང་ལྡན་པའི་བསོད་ནམས་བྱ་བའི་དངོས་
པོ་ཞེས་བྱ་བའི་ཆོག་དེ་མི་རིགས་པར་བསྟན་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་རྗེས་སུ་ཡི་རང་བ་དང་ལྡན་པ་
ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྤྲས་པ་ཡིན་ནོ། ། འདི་སྐྱད་དུ་གང་གི་ཕྱིར་རྗེས་སུ་ཡི་རང་བའི་རྣམ་
པར་སྤྲེས་བས་རྗེས་སུ་ཡི་རང་བར་བྱེད་པའི་སེམས་ཉིད་རྗེས་སུ་ཡི་རང་བ་དང་ལྡན་པའི་

བསོད་ནམས་བྱ་བའི་དངོས་པོ་ཞེས་བཞེད་དོ། ། གང་གི་ཕྱིར་དེ་ལྟ་ཡིན་པ་དེ་བས་ན་རྗེས་སུ་
ཡི་རང་བ་དང་ལྡན་པའི་བསོད་ནམས་བྱ་བའི་དངོས་པོ་ཐ་དད་པའི་ལས་སུ་གྱུར་པ་གང་ཞིག་
རྗེས་སུ་ཡི་རང་བར་བྱེད་པའི་སེམས་བྱེད་པ་བོར་གྱུར་པས་ཡོངས་སུ་སྡོ་བར་བྱེད་པའི་སེམས་
དེ་གང་ཞིག་ཡིན། སེམས་དེ་ཉིད་ཀྱིས་སེམས་དེ་བསྡོ་བར་ཡང་མི་རིགས་ཏེ་རང་ཉིད་ལ་བྱེད་
པ་ནི་འགལ་བའི་ཕྱིར་ཞེས་འདོད་དོ། ། གལ་ཏེ་རྗེས་སུ་ཡི་རང་བའི་སེམས་ཀྱི་རྗེས་ཐོགས་ལ་
སེམས་ཀྱི་སྐད་ཅིག་མ་བྱུང་པར་ཅན་སྦྱེས་པ་ལས་རྗེས་སུ་ཡི་རང་བ་དང་ལྡན་པའི་བསོད་
ནམས་བྱ་བའི་དངོས་པོ་ཐོབ་པའི་སེམས་གང་ཡིན་པ་དེ་ཕྱིས་ཡོངས་སུ་བསྡོ་བའི་སེམས་ཀྱིས་
བསྡོ་བར་བྱའོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་འདི་ནི་ངག་དེའི་དོན་ཡིན་པར་འདོད་ན། དེ་ལྟར་ཡང་ཡོངས་སུ་
བསྡོ་བར་བྱའོ་ཞེས་བྱ་བའི་ཆོག་འཐད་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་སྒྲས་པ་ནི། གང་གི་ཆེ་སེམས་གཉིས་
ལྟར་པ་མེད་ན་སེམས་ཀྱི་སེམས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། ། གནག་གི་དོན་འདི་ལྟར་སྒྱུར་
བར་བྱ་སྟེ། སྐད་ཅིག་མ་དང་པོ་བྱུང་བའི་ནམ་པར་ཤེས་པ་ནི་སྐད་ཅིག་མ་ཉིད་ཡིན་པས་སྐད་
ཅིག་གཉིས་པའི་ཆོན་མེད་ལ། དེ་བཞིན་དུ་སྐད་ཅིག་གཉིས་པར་བྱུང་བ་ཡང་རྒྱ་མ་ཆང་བའི་
ཕྱིར་མ་སྦྱེས་པས་སྐད་ཅིག་མ་དང་པོའི་ཆེ་ན་མེད་དོ། ། དེ་ལྟར་ན་གང་གི་ཆེ་བསྡོ་བར་བྱ་བ་
དང་སྡོ་བར་བྱེད་པ་སྐད་ཅིག་དང་པོ་དང་གཉིས་པར་བྱུང་བའི་སེམས་དེ་གཉིས་འགྲོགས་པ་
མེད་པ་དེས་ན་དུས་མཉམ་དུ་འབྱུང་བ་མེད་ན་སྐད་ཅིག་མ་གཉིས་པར་བྱུང་བའི་ཡོངས་སུ་
བསྡོ་བའི་སེམས་ཀྱིས་སྐད་ཅིག་མ་དང་པོ་བྱུང་བའི་རྗེས་སུ་ཡི་རང་བ་དང་ལྡན་པའི་བསོད་
ནམས་བྱ་བའི་དངོས་པོའི་སེམས་དེ་ཡོངས་སུ་བསྡོ་བར་རི་ལྟར་རུས་པ་ཞེས་བྱ་བའོ། ། འོ་ན་སྡོ་
མའི་སེམས་མི་སྦྱེ་བ་ཉིད་དེའི་ཆེ་ཡོད་པས་ཡོངས་སུ་བསྡོ་འོ་ཞེ་ན། སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་ནི་
ཡོངས་སུ་བསྡོ་བར་ཡང་མི་རུས་ན་ཞེས་སྒྲོས་ཏེ། རོ་བོ་ཉིད་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་བྱ་བར་
དགོངས་སོ། ། བཅོམ་ལྡན་འདས་དང་འཕགས་པ་བྱམས་པའི་བྱིན་གྱི་རྒྱལ་ས་ཀྱིས་བརྒྱ་བྱིན་
ལན་འདེབས་པ་ནི། དེ་ནས་ལྟའི་དབང་བོ་བརྒྱ་བྱིན་གྱིས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྒྲོས་པ་ཡིན་
ནོ། ། བསམ་པ་ནི་ཀུན་རྫོབ་དུ་ཁས་སྒྲངས་པའི་རང་བཞིན་ནམས་དོན་གྱི་བྱ་བ་བྱེད་པ་ཉིད་
ཀྱིས་སྐད་ཅིག་མ་ཡིན་པས་ན་བྱུང་པར་ཅན་སྦྱེ་བའི་བྱ་བའི་ཁོངས་སུ་འདུས་པ་མ་གཏོགས་པ་
གཞན་གྱི་ཁོངས་སུ་གཏོགས་པར་བྱ་བ་ནི་འགའ་ཡང་མི་སྲིད་དོ། ། དེ་པས་ན་ནལ་འབྱོར་བའི་

རྒྱུ་ལྟ་བུ་ཡི་རང་བའི་སེམས་ཁྱད་པར་ཅན་གྱི་རྒྱུ་ལྟ་བུ་ཡི་རང་བ་དང་ལྡན་པའི་
བསོད་ནམས་བྱ་བའི་དངོས་པོའི་སེམས་ཤིན་ཏུ་ཁྱད་པར་ཅན་སྟེ་བར་འགྱུར་ཞིང་། དེའི་ཡང་
རྒྱུ་ལྟ་བུ་ཡི་དགེ་བའི་རྩ་བ་དེའི་བག་ཆགས་ཀྱིས་བསྒྲོས་པ་ཆེས་ཤིན་ཏུ་ཁྱད་པར་དུ་
འཕགས་པའི་སེམས་ཡོངས་སུ་སྟོང་བའི་ནམ་པ་ཅན་དུ་ཉིན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བའི་ཆོས་
ཉིད་ཀྱི་སྟོབས་ཀྱིས་སྟེ་བར་འགྱུར་པ། སྐད་ཅིག་གིས་ཐ་སྙད་མི་འཐད་པས་ན་བྱིས་པའི་སྟེ་
བོའི་ངོར་རྒྱན་ལ་སྟོས་པའི་བྱིར་དང་། བད་ལ་སྟོས་པས་སྒྲ་འཇུག་པའི་བྱིར་རོ། ། དངོས་པོའི་
དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་གནས་སྐབས་འདི་ནི་འཕགས་པ་བྱམས་པས། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་
དཔའ་ཆེན་པོས་རྒྱུ་ལྟ་བུ་ཡི་རང་བ་དང་ལྡན་པའི་བསོད་ནམས་བྱ་བའི་དངོས་པོ་དེ་སྒྲ་ན་མེད་
པ་ཡང་དག་པར་རྟོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་ཡོངས་སུ་བསྟོང་བར་བྱའོ་ཞེས་བྱ་བའི་ངག་འདིས་
ལས་དང་བྱེད་པ་པོ་དང་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའི་ཚུལ་གྱིས་གསུངས་པ་ཡིན་ལ། དེ་ལ་ཡང་དངོས་
པོའི་ཆ་ཅམ་ཡོངས་སུ་པོར་ཏེ། སྒྲ་ཅམ་ཁོ་ན་བཟུང་སྟེ་བྱིས་པའི་སྟེ་བོ་སྒྲག་པར་བྱེད་པའི་ནམ་
པར་རྟོག་པ་མི་བྱའོ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ཡིན་རོ། ། གཞན་ཡང་དེ་ལྟར་རྒྱུ་ལྟ་བུ་ཡི་རང་ནས་རྒྱུ་
ལྟ་བུ་ཡི་རང་བ་དང་ལྡན་པའི་བསོད་ནམས་བྱ་བའི་དངོས་པོ་དེ་སྒྲ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྟོགས་
པའི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་ཡོངས་སུ་བསྟོང་ཞེས་ཆོག་ཏུ་བརྗོད་པར་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ་ཞེས་སྟར་འཕགས་པ་
རབ་འབྱོར་ཉིད་ཀྱིས་ཀྱང་རང་གི་ཆོག་གིས་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་ཕྱགས་ལ་ཇི་སྐད་བཤད་པའི་
དགོངས་པ་ཁས་སྒྲུང་པར་བྱའོ་ཞེས་བྱ་བའི་བསམ་པས་འཕགས་པ་རབ་འབྱོར་ཇི་ལྟར་ཞེས་བྱ་
བ་ལ་སོགས་པ་སྒྲས་སོ། ། གལ་ཏེ་ཇི་སྐད་དུ་བཤད་པའི་དགོངས་པས་མི་འཇིན་ན་དེའི་ཆོ་
ནམ་པ་གཞན་མེད་པས་ཇི་ལྟར་ཡོངས་སུ་བསྟོང་བར་བྱ་སྟེ། ཇི་ལྟར་ཡང་མི་རུང་བ་དེ་བས་ན་
ཇི་སྐད་བཤད་པའི་དགོངས་པ་ཉིད་གཟུང་བར་བྱའོ་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཆོག་གོ། ། དེ་ཉིད་བསྟན་
པར་བྱ་བའི་བྱིར་རྒྱུ་ལྟ་བུ་ཡི་རང་བ་དང་ལྡན་པའི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟོས་པ་ཡིན་ཏེ།
ཡོངས་སུ་འཇིན་པས་ལེགས་པར་ཡོངས་སུ་གཟུང་བ་དང་ཡོངས་སུ་བསྟོང་བས་ལེགས་པར་
ཡོངས་སུ་སྟོང་བར་ཇི་ལྟར་འགྱུར་ཞེས་བྱ་བ་དང་སྒྱུར་རོ། ། ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པའི་མཆོན་ཉིད་ཀྱི་
ཡོངས་སུ་བསྟོང་བའི་ཡིད་ལ་བྱེད་པའི་དོན་བསྟན་པ་ནི་དེ་ནས་གནས་བརྟན་ཆོ་དང་ལྡན་པ་
རབ་འབྱོར་གྱིས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟོས་པ་ཡིན་ཏེ། བཅམས་ཤིང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་ནི་ནམ་

པར་རྟོག་པའི་ཤེས་པས་སྟོན་དུ་བྱས་པའོ། ། གཞིར་བཅས་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མདུན་དུ་ཡུལ་གྱི་
དངོས་པོར་བཞག་ནས་སོ། ། ཡོངས་སུ་བསྟོན་བར་བྱའོ་ཞེས་བྱ་བའི་ཆོག་གིས་ཡོངས་སུ་སྟོན་བ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར་རྣམ་པར་རྟོག་པས་ཡོངས་སུ་བསྟོན་བར་བྱས་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་པས་ན་རྣམ་པར་
རྟོག་པ་ཐམས་ཅད་ནི་རང་བཞིན་གྱིས་རང་གི་ངོ་བོ་སྣང་བ་དོན་མེད་པ་ལ་དོན་དུ་ཞེན་ནས་
འདུག་པའི་ཕྱིར་འཁྱལ་བ་ཉིད་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བའི་བསམ་པས་ཇི་ལྟར་འདུ་ཤེས་བྱིན་ཅི་ལོག་
ཏུ་མི་འགྱུར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྦྱས་པ་ཡིན་ནོ། ། ལན་གདབ་པའི་ཕྱིར་འཕགས་པ་རབ་
འབྱོར་གལ་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྦྱས་པ་ཡིན་ཏེ། སེམས་དེ་ལ་སེམས་སུ་འདུ་ཤེས་བར་མ་
གྱུར་ན་ཞེས་བྱ་བ་ནི། ཡོངས་སུ་སྟོན་བར་བྱེད་པའི་སེམས་དེ་ལ་དོན་དམ་པར་སེམས་སུ་མངོན་
པར་ཞེན་པར་མ་གྱུར་ཞེས་བྱ་བར་དགོངས་སོ། ། དེ་ལྟ་ན་ཡོན་ཏན་ཅི་ཡོད་ཅི་ན། དེ་ལྟར་བྱང་
ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྦྱས་པ་ཡིན་ནོ། ། ཉེ་བ་རབ་
སྟུ་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར་ཇི་ལྟར་སེམས་དེ་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྦྱོས་ཏེ། དེ་ལྟར་ཡོངས་སུ་སྟོན་
བར་བྱེད་པའི་སེམས་དེ་ནི་འདི་ཡིན་ནོ་ཞེས་མངོན་པར་ཞེན་པས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དུ་ཇི་ལྟར་
སེམས་དེ་མི་ཤེས་ཏེ་མི་རྟོགས་པ་དེ་ལྟར་གལ་ཏེ་ཡོང་སུ་སྟོན་བར་བྱེད་ན་དེའི་ཆོ་དེ་ལྟར་ཡང་
དག་པར་མི་དམིགས་པའི་རྒྱལ་ཁྲགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་འདུ་ཤེས་བྱིན་ཅི་ལོག་ལ་སོགས་པ་
མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བར་སྦྱར་རོ། ། འདི་སྐད་དུ་གལ་ཏེ་རྣམ་པར་རྟོག་པའི་ཡུལ་མེད་པ་དེ་ལ་
ཡུལ་དང་ལྡན་པར་གཟུང་ན་དེའི་ཆོ་འཁྱལ་བར་འགྱུར་པ་ཞིག་ན། གང་གི་ཕྱིར་འདིས་སྦྱུ་མ་
མཁན་དང་འདྲ་བར་ཤེས་པའི་ཡུལ་མེད་པ་དེ་ལ་ཡུལ་མེད་པ་ཉིད་རྟོགས་ནས་རྣམ་པར་རྟོག་
པས་ཡོངས་སུ་བསྟོན་པ་ཡིན་ན་རང་གི་ངོ་བོ་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་འཁྱལ་བར་ཇི་
ལྟར་འགྱུར་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན་ནོ། ། རྒྱགས་ཀྱིས་བརྗོད་པའི་དོན་གསལ་བར་བྱེད་པ་ནི། གལ་
ཏེ་སེམས་གང་གིས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྦྱོས་པ་ཡིན་ནོ། ། ཇི་ལྟར་སྦྱུ་མ་མཁན་གཞན་
འགའ་ཞིག་སྦྱུ་ལ་པའི་རྟ་སོགས་སྟོན་ཡུལ་ཅན། ། སེམས་ལ་ཡུལ་མེད་པར་ཤེས་པ། ། དེས་ན་
འཁྱལ་པ་སྦྱེ་མི་འགྱུར། ། ཞེས་བྱ་བའི་ཚུལ་གྱིས་ཡོངས་སུ་བསྟོན་བའི་སེམས་ལ་སོགས་པ་ཡང་
སྦྱུ་མའི་སྦྱེས་བྱ་ལྟར་འདུག་པས་བྱིན་ཅི་ལོག་པར་མི་འགྱུར་བས་ཡང་གལ་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་
སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། སེམས་གང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཡོངས་སུ་བསྟོན་བར་བྱ་བའོ། ། འདི་

ལྟར་ཤེས་ཤིང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྒྲིབ་བ་དང་མཐུག་གི་གནས་སྐབས་སུ་འཆད་པར་འགྱུར་བའི་
ཟད་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་རྟོགས་པ་ལོ། ། འདི་ལྟར་སེམས་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དངོས་གཞིའི་གནས་
སྐབས་སུ་ལོ། ། སེམས་དེའི་ཆོས་ཉིད་ཀྱང་དེ་ཡིན་ཞེས་བྱ་བ་ནི། ཡོངས་སུ་སྡོ་བར་བྱེད་པའི་
སེམས་ནི་ངོ་བོ་ཉིད་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར་ཟད་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་ཉིད་ཡིན་ནོ། ། ཆོས་
གང་དག་གི་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དངོས་པོ་ལ་སོགས་པ་ནམས་ཀྱིས་སོ། ། ཆོས་གང་དག་ཅེས་བྱ་བ་ནི་
ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པར་རོ། ། དོན་འདི་ཉིད་མ་འོངས་པ་ལ་སོགས་པ་འགྲེས་
གསུམ་གྱི་དབྱེ་བས་བསྟན་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་འདས་པ་ནམས་ཇི་ལྟ་བུ་བཞེན་དུ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་
སོགས་པ་སྟོས་སོ། ། ཆོས་དེ་ནི་མི་ཟད་པའོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི། ། ཆོས་ཉིད་ཀྱི་རང་བཞིན་གྱིས་ཟད་
པ་མེད་པས་ན་མི་ཟད་པ་སྟེ་སངས་རྒྱས་པ་ཉིད་དོ། ། ཆོས་ཀྱིས་ནི་ཆོས་ཡོངས་སུ་མི་བསྟོའོ་
ཞེས་བྱ་བ་ནི། ཡོངས་སུ་བསྟོ་བའི་ཡིད་ལ་བྱེད་པའི་ཆོས་ཀྱིས་བསོད་ནམས་བྱ་བའི་དངོས་
པོའི་ཆོས་སོ། ། ཡོངས་སུ་བསྟོ་བར་བྱའོ་ཞེས་སྒྲུབ་ནམ་པས་ཡོངས་སུ་བསྟོས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་
ནམ་པར་རྟོག་པ་འཕངས་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་རང་བཞིན་གྱིས་རང་གི་སྣང་བ་དོན་མེད་པ་ལ་
དོན་དུ་ཞེན་པས་འཐུག་པའི་ཕྱིར་འཁྲུལ་པ་མ་ཡིན་ནམ། འདུ་ཤེས་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ལ་སོགས་
པར་ཇི་ལྟར་མི་འགྱུར་སྟམ་པའི་དོགས་པ་དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེན་ཞེས་བྱ་བས་བསུ་ནས། འདི་ལྟར་
དེ་ནི་ཡོངས་སུ་བསྟོ་བ་དེ་ལ་མངོན་པར་ཞེན་པ་མེད་དོ་ཞེས་སྟོས་སོ། ། འདི་སྐད་དུ་གང་གི་
ཆེ་སྟོ་བཏགས་པ་དང་ཡང་དག་པ་ཉིད་ཀྱིས་རང་བཞིན་གྱི་དབྱེ་བ་མི་ཤེས་པ་དེའི་ཆེ་སྣང་བ་
དང་ནམ་པར་བཏག་པར་བྱ་བའི་དོན་དང་གཅིག་དུ་བྱས་ནས་གང་གི་སོ་སོར་སྣང་བ་དོན་
མེད་པ་ལ་དོན་དུ་ཞེན་ནས་འཐུག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་འཁྲུལ་པར་འགྱུར་བ་ཞིག་ནས། གང་གི་
ཕྱིར་ནམ་པར་རྟོག་པའི་ཡུལ་དུ་སྟོ་བཏགས་པ་ནམས་ལ་ནི་སྟོ་བཏགས་པའི་བདག་ཉིད་ཅན་
བརྒྱན་པ་ཉིད་དུ་ངེས་ཤིང་ཀུན་རྫོབ་དུ་རང་གི་མཆོན་ཉིད་ནམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཤེས་པའི་
སྟོད་ཡུལ། སྒྲུ་མ་ལྟ་བུའི་བདག་ཉིད་ཅན་ལ་ཡང་སྒྲུ་མ་ལྟ་བུའི་བདག་ཉིད་ཅན་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་
པའི་རང་བཞིན་དུ་ཐ་དད་པར་མཐོང་བ་དང་། གང་གི་ཆེ་ཡོངས་སུ་བསྟོ་བ་ལ་མངོན་པར་མི་
ཆགས་པ་དང་། བསྟོ་བར་བྱ་བའི་སེམས་སྟོ་བར་བྱེད་པའི་སེམས་ཀྱིས་མི་ཤེས་སོ་ཞེས་ཀྱང་
རྟོགས་པ་དང་། ཆོས་ཀྱིས་ནི་ཡོངས་སུ་མི་བསྟོའོ་སྟམ་དུ་ཡང་རྟོགས། དེའི་ཆེ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་

ཅེས་བྱ་བར་རི་ལྟར་འགྱུར་ཞེས་བཞེད་པ་ཡིན་ནོ། ། རི་སྐད་དུ་བཤད་པའི་དོན་ཉིད་ལྟོག་པའི་
སྒོ་ནས་གསལ་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར་གལ་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟོས་སོ། ། རྟོགས་པ་མེད་པར་
འདུག་པ་མི་འབྱུང་བ་མ་ཡིན་ནམ། ཤེས་པ་ཉིད་རི་ལྟར་ཡོངས་སུ་བསྟོ་བ་མ་ཡིན་སྟམ་པའི་
དོགས་པ་དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན་ཞེས་བྱ་བས་བསུ་ནས། འདི་ལྟར་བསྟོ་བ་དེ་ལ་མངོན་པར་ཞེན་
པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་བྱ་བ་གསུངས་ཏེ། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དུ་ན་དངོས་པོའི་ངོ་བོ་ནི་ཆད་མ་དང་འགལ་
བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ལྟག་མའོ། ། དཔེན་པའི་ཡོངས་སུ་བསྟོ་བ་ཡིད་ལ་བྱེད་པའི་
དོན་བསྟན་པ་ནི་གལ་ཏེ་ཡང་དེ་འདི་སྟམ་དུ་བསོད་ནམས་མངོན་པར་འདུ་བྱེད་པ་ཡང་ཞེས་
བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་ཏེ། བསོད་ནམས་མངོན་པར་འདུ་བྱེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་བསོད་
ནམས་ནི་མ་ཆགས་པའི་དགེ་བའི་རྩ་བ་ལ་སོགས་པའོ། ། དེའི་མངོན་པར་འདུ་བྱེད་པ་ནི་དེ་
ཀུན་ནས་སྟོང་བར་བྱེད་པའི་སེམས་པའོ། ། སྦྱ་མ་དང་མཚུངས་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཉེ་བར་འཆོ་བ་
ཐམས་ཅད་རབ་དུ་ཞི་བའི་རྒྱ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞི་བའོ། ། ཞི་བ་ཉིད་ལ་སོགས་པའི་རང་
བཞིན་དུ་མངོན་པར་ཞེན་པ་ཡང་ཕྱིན་ཅི་ལྟག་ཡིན་ནོ་ཞེས་སྟུས་པ་ནི། གལ་ཏེ་འདུ་བྱེད་
ཐམས་ཅད་ནི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། ། གལ་ཏེ་ཞི་བའོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་དེ་ལྟ་བུའི་
རང་བཞིན་དུ་ཡང་དག་པར་མི་ཤེས་པ་དེའི་ཆེ་ཡང་དག་པའི་ཉིད་དུ་ཞུགས་པ་ཉིད་ཡིན་པའི་
ཕྱིར་ན་དེའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་ས་རོལ་དུ་ཕྱིན་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བར་སྦྱར་རོ། ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་དགེ་
བའི་རྩ་བའི་རང་བཞིན་རྗེས་སུ་དན་པའི་ཡོངས་སུ་བསྟོ་བ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་བསྟན་པའི་ཕྱིར་
གང་ཡང་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཡོངས་སུ་བྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་
པ་སྟོས་ཏེ། དེ་ཡང་བསྟོ་བ་ཅི་འདྲ་བ་བཞིན་དུ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྦྱ་མ་ལྟ་བུའོ། ། དེ་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་
ནི་ཡོངས་སུ་སྟོ་བར་བྱེད་པའི་སེམས་ཏེ་ཀུན་རྫོབ་དུ་མ་བརྟགས་ན་ཉམས་དགའ་བར་རང་གི་
རྒྱ་ལྡེ་མ་ལ་བརྟེན་ནས་དགེ་བའི་རྩ་བ་ཉིད་སྦྱེས་པས་ན་དེའི་རིགས་ཅན་ནོ། ། རང་དང་སྦྱིའི་
མཆན་ཉིད་ཀྱི་ཚུལ་ཀྱིས་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་དོན་བྱ་བ་དག་ལ་རུས་པ་དང་མི་རུས་པ་ཉིད་
ཀྱིས་ན་དེའི་མཆན་ཉིད་ཅན་དང་དེའི་རིགས་སུ་གཏོགས་པའོ། ། ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཀྱི་རང་
བཞིན་ཡིན་པས་ན་དེའི་རང་བཞིན་ནོ། ། གལ་ཏེ་དེ་ལྟར་ཤེས་ན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མཆན་མ་ཉིད་
དུ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ལྟག་མའོ། ། བྱ་བ་ནམས་ནི་སྟོ་སྟོན་དུ་འགོ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་ཉིད་ན་

ཇི་ལྟར་ཡོངས་སུ་བསྡོམ་མ་ཡིན་སྟེ་པའི་དོགས་པ་དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེན་ཞེས་བྱ་བས་བསུ་ནས།
སངས་རྒྱས་བཙུམ་ལྡན་འདས་ནམས་ནི་མཆན་མའི་ཚུལ་གྱིས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། །
དགག་པར་བྱ་བ་མེད་ན་དགག་པ་མི་འཐད་པས་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་དེ་ལ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་
ཏུ་མངོན་པར་ཞེན་པ་ནི་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བར་དགོངས་སོ། ། རྣམ་པ་གཞན་དག་
ཀྱང་སྤྲས་པ་དེ་ནི་གང་འདས་པ་དེ་ནི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། ། མ་ཐོབ་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ད་
ལྟར་གྱི་ཏུས་ཉིད་ཏུ་མ་ཆུད་པའོ། ། གནས་པར་མི་དམིགས་ཞེས་བྱ་བ་ནི། རོ་བོ་ཉིད་དང་བྲལ་
བས་གནས་པར་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། མཆན་མ་ཡང་མ་ཡིན་ཞེས་བྱ་བ་ནི། ལྟན་ཅིག་བྱེད་
པའི་ཆུད་གྱིས་མཆན་མ་མ་ཡིན་ལ། ཉེ་བར་ལེན་པའི་ཆུ་ཉིད་གྱིས་ཡུལ་མ་ཡིན་ནོ། ། གལ་ཏེ་
དེ་ལྟར་མཆན་མར་འཛིན་ཞིང་ཞེས་བྱ་བ་ནི། ཇི་སྐད་ཏུ་བཤད་པའི་ཚུལ་གྱིས་དམིགས་པའི་
ཕྱིར་རོ། ། མི་སེམས་ན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དེ་ཁོ་ན་བཞིན་ཏུ་དགག་པ་ལ་མངོན་པར་ཞེན་པར་
དངོས་པོའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཡོངས་སུ་མི་རྟོག་པའི་ཕྱིར་རོ། ། དེས་ཕྱིན་ཅི་ལོག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་
ཡོངས་སུ་བསྡོམ་པ་ཡིན་ནོ། ། མཆན་མར་མི་བྱེད་པས་ཡོངས་སུ་བསྡོམ་པ་ཡིན་ན་འོ་ན་ནི་གིང་
ལ་སོགས་པ་ཡང་ཡིན་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་དོགས་པ་བསུ་ནས། དེ་སྟེ་བྲན་པ་དང་བྲལ་བས་
ཞེས་སྟོས་སོ། ། བྲན་པ་མེད་པས་གིང་ལ་སོགས་པའི་དངོས་པོ་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་ལ་
མཆན་མར་མི་བྱེད་པ་དེ་ལྟར་ན་ཡང་དངོས་པོའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཡོངས་སུ་མ་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར་མི་སེམས་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་བཞིན་ཏུ་བྲན་པ་དང་བྲལ་བའམ་ཁོང་ཏུ་ཆུད་པས་ལྟ་སྟེན་ལ་
སོགས་པ་ཅི་ཡང་ཡིད་ལ་མི་བྱེད་པ་དེ་ལྟ་ན་ཡང་སྤྲ་མ་བཞིན་མི་སེམས་པ་ཡིན་ཏེ། དེས་ན་
དེ་བཞིན་ཏུ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཡོངས་སུ་བསྡོམ་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ངག་གི་
དོན་ཡིན་ནོ། ། གལ་ཏེ་མཆན་མར་བྱེད་པ་དང་མཆན་མར་མི་བྱེད་པས་ཡོངས་སུ་བསྡོམ་པ་མ་
ཡིན་ན་དེའི་ཆོའོ་ན་ཇི་ལྟར་བྱ་ཞེན། དེ་སྟེ་མཆན་མ་དེ་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་
སོ། ། འདི་སྐད་ཏུ་མིག་བཙུམས་པའམ་དཔྱད་ལོང་ལ་སོགས་པ་དང་འདྲ་བར་རྒྱུན་མ་ཆང་
བས་ཡིད་ལ་མི་བྱེད་པ་ཙམ་གྱིས་དངོས་པོ་ལ་སོགས་པའི་ཕྱིན་ཅི་ལོག་གི་བག་ཆགས་སྟོང་
བར་མི་འགྱུར་ཏེ། འདུ་ཤེས་མེད་པའི་སྟོམས་པར་འདུག་པ་ལ་སོགས་པ་ལས་ལ་ངས་པ་དང་
འདྲ་བར། རྣལ་འབྱོར་པ་ལ་སྤྲུལ་ཡང་དངོས་པོ་ལ་མངོན་པར་ཞེན་པའི་རྩ་བ་ཙན་གྱི་འདོད་

ཆགས་ལ་སོགས་པའི་ཉོན་མོངས་པའི་ཆོགས་སྒྲེ་བའི་ཕྱིར་རོ། ། ཕྱིན་ཅི་ལོག་སྤངས་པ་མེད་
པར་ཡང་སྟོན་ཉེ་བར་དམིགས་པའི་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ལ་ཡང་ཤིན་ཏུ་གསལ་བར་ཉམས་
སུ་ཁྱོང་བས་བསྐྱེད་པའི་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་སྟོང་བར་བྱེད་ཀྱས་པ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། མེ་ཡོངས་སུ་མ་
སྤངས་པར་ཆ་བ་ཡོངས་སུ་མི་སྟོང་བ་བཞིན་ནོ། ། འདི་ལྟར་གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་ལོག་པར་
རྟོགས་པ་འདི་དག་ཆེར་མ་ལ་སོགས་པ་བརྟོན་པ་དང་འདྲ་བར་སེམས་ལས་བསལ་བར་བྱ་བ་
ནི་མ་ཡིན་ཏེ། འོན་ཀྱང་དངོས་པོ་ལ་སོགས་པ་ལ་ཡོད་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པར་ཕྱིན་ཅི་ལོག་པའི་
ས་བོན་དང་བྲལ་བས་ཡིན་ནོ། ། དེའི་ཕྱིར་དེ་མ་ལོག་པར་དེ་མི་སྟོང་བས་སྐྱེས་བུའི་རབ་རིབ་
ཀྱི་སྟོན་དང་འདྲ་བར་བརྟུན་པའི་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ལ་མངོན་པར་ཞེན་པ་རབ་ཏུ་འཇུག་
པ་སུ་ཞིག་གིས་བསྟོན་པར་བྱས། ཕྱིན་ཅི་ལོག་གི་ས་བོན་དེ་ཡང་ནལ་འབྱོར་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་
མིག་གིས་བརྟགས་ན་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཡང་དག་པའི་ཤེས་པའི་སྤང་བས་མཐོང་བའི་ཕྱིར་མི་
འབྱུང་ངོ་། ། དེ་ལྟར་གྱུར་ནས་ལས་རྩ་བ་བྱངས་ནས་བྱུང་བའི་ཤིང་བཞིན་དུ་ས་བོན་མེད་པ་
ཉིད་ཀྱིས་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ངན་པ་སེམས་ལ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཕྱིས་འབྱུང་བར་མི་འགྱུར་རོ། ། དེ་ལྟ་
ན་ཡང་མཚན་མ་ལ་སྟེ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་དགེ་བའི་ཆོགས་དང་ཡོངས་སུ་སྟོང་བར་བྱེད་
པའི་སེམས་ལ་སྐྱེ་མ་ལྟ་བུར་སེམས་ཤིང་ཁོ་ན་ཉིད་དུ་དེའི་རང་བཞིན་དུ་མངོན་པར་ཞེན་པ་
མེད་པས་མཚན་མར་བྱེད་དོ་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན་ནོ། ། ཐབས་ལ་མཁས་པའི་ཡངས་སུ་བསྟོ་
བའི་ཡིད་ལ་བྱེད་པའི་བརྟན་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་འདི་ལྟར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་
ཆེན་པོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟོས་སོ། ། ཐབས་ལ་མཁས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་
པ་རྗེས་སུ་སྐྱབ་ཀྱང་མི་དམིགས་པའོ། ། ཐ་དད་པའི་ཕྱིར་ཐབས་ལ་མཁས་པ་ལ་སྟོབ་པ་རྒྱལ་
བའི་ཡུམ་མཉན་པ་ལ་སོགས་པ་དང་འབྲེལ་པ་ཅི་ཞིག་ཡོད་སྟུང་པའི་དོགས་པ་དེ་ཅིའི་ཕྱིར་
ཞེན་ཞེས་བྱ་བས་བསུ་ནས། ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ལ་བརྟེན་པར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་
སོགས་པ་སྟོས་སོ། ། འདི་རྟེན་དུ་གང་གི་ཕྱིར་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པས་སྦྱིན་པ་ལ་
སོགས་པ་མི་དམིགས་པའི་ཡོངས་སུ་བསྟོང་བར་བྱ་བ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཉིད་ཐབས་ལ་མཁས་པ་
ལ་སྟོབ་པ་དེའི་ཕྱིར་རྒྱལ་བའི་ཡུམ་མཉན་པ་ལ་སོགས་པ་མེད་པར་མི་འབྱུང་ངོ་ཞེས་བརྗོད་
པར་བྱའོ། ། དེ་ཉིད་གསལ་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དེ་ལ་གང་འདི་རྟེན་དུ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་

སྒྲོལ་སྒྲོལ། ། དེ་ལ་དེ་སྐད་མ་ཟེར་ཅིག་ཅེས་བརྗོད་པར་བྱ་བ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དེ་སྐད་ཅེས་
སྒྲོལ་བར་འོས་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཆིག་གོ། ། ཐ་དད་པའི་ཕྱིར་ཡོངས་སུ་བསྡོམས་ཤེས་
རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་དང་འབྲེལ་པ་ཅི་ཞིག་ཡོད་སྟེ་མ་པའི་དོགས་པ་དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན་
ཞེས་བྱ་བས་བསུ་ནས། བདག་དེ་དག་ཀྱང་འགགས་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྒྲོལ་སྒྲོལ། ། སྡོན་
ཀྱི་དགེ་བའི་རྩ་བ་སོགས་པར་བྱེད་པའི་སེམས་དང་སེམས་ལས་བྱུང་བའི་ཆོས་རྣམས་དང་
དེའི་བག་ཆགས་རྣམས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཏུ་མ་སྐྱེས་པ་ཡིན་པས། བདག་གི་དངོས་པོ་དེ་དག་གི་
དངོས་པོ་འགགས་པ་དང་འདྲ་བྱེད་དེ་དག་འགགས་པས་ཏེ་ཞེས་བྱ་བའི་ཆིག་གཉིས་སྒྲོལ་བ་
ཡིན་ནོ། ། དེ་ཉིད་སྒྲོལ་བ་དངོས་གཞི་དང་མཐུག་གི་གནས་སྐབས་སུ་དམིགས་སུ་མེད་པས་
གོ་རིམས་བཞིན་ཏུ་ཞི་བ་དཔེན་པ་དམིགས་པ་དང་བྲལ་བ་ཡིན་ནོ་ཞེས་སྒྲུར་རོ། ། ཡང་ན་
རྣམ་པ་དང་བཅས་པ་དང་རྣམ་པ་མེད་པ་དང་གཞན་གྱི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་ཤེས་པས་གཟུང་བར་
མི་རུས་པའི་ཕྱིར་གྲངས་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་ཏུ་བརྗོད་པར་བྱའོ། ། བསམ་པ་ནི་གང་གི་ཕྱིར་བསྡོམས་
བར་བྱ་བའི་ཆོས་རྣམས་ནི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཏུ་མ་སྐྱེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཡོངས་སུ་སྡོམས་བར་བྱེད་
པའི་ཤེས་པའི་ལམ་ལས་འདས་པ་ཉིད་ཡིན་པས་ཡོངས་སུ་བསྡོམས་པ་མི་འཐད་པ་དེའི་ཕྱིར་
རྣམ་པར་རྟོག་པས་ལྟག་པར་སྒྲོ་བཏགས་ནས་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་
ཆོས་རྣམས་སྒྲུ་མ་ལྟ་བུར་ལྟག་པར་སོས་པའི་ཕྱིར་ན་ཡང་དག་པའི་ཐ་བས་ལ་མཁས་པས་བྱིན་
ཅི་ལོག་པར་ཡོངས་སུ་བསྡོམས་བར་བྱ་བར་རུས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ཡིན་ནོ། ། མཚན་མ་མེད་པའི་
ཡོངས་སུ་བསྡོམས་པའི་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་བསྟན་པའི་ཕྱིར་འོན་ཀྱང་གང་ཟག་དེ་ནི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་
སོགས་པ་སྒྲོལ་སྒྲོལ། ། དངོས་པོ་དང་དངོས་པོ་མེད་པ་ལ་སོགས་པའི་རང་བཞིན་དང་བྲལ་བའི་
དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཡང་དག་པ་ཇི་ལྟ་བ་ཉིད་ལ། སྟོང་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པའི་རང་བཞིན་འགའ་ཞིག་
ཏུ་འཛིན་པའི་ཕྱིར་མཚན་མར་བྱས་ཤིང་། ཡང་དང་ཡང་ཏུ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་རྣམ་པར་བཏགས་
ནས་བྱིས་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དོན་མེད་པ་ཡང་དག་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་མ་ཡིན་པ་ལ་དོན་ཏུ་ཞེན་
པས་ཡང་དག་པ་ཇི་ལྟ་བར་འདྲ་ཤེས་ཤིང་དོན་དམ་པར་འདྲ་ཤེས་པར་གྱུར་པས། རྣམ་པར་
རྟོག་པའི་སྒྲུང་པ་དོན་མེད་བཞིན་ཏུ་དམིགས་པ་ལ། མི་དམིགས་པར་འཆང་རྒྱུ་ཉིད་ཏུ་
ཡོངས་སུ་སྡོམས་བར་བྱེད་དེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ངག་གི་དོན་ཏོ། ། དོན་ཏུ་དམིགས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཇི་

ལྷར་དེ་ལྷར་ཡོངས་སུ་བསྡོམ་བ་མི་གནང་སྟུང་པའི་དོགས་པ་དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེན་ཞེས་བྱ་བས་
བསུ་ནས། སངས་རྒྱུ་བཙུང་ལྷན་འདས་ནམས་ཀྱི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟོན་ཏེ། འདི་སྐད་
དུ་གང་གི་ཕྱིར་གང་ཟག་དེ་ནི་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པའི་ནམ་པས་ཡོངས་སུ་བྱ་ངན་ལས་
འདས་པ་སླ་ན་མེད་པའི་བྱང་ཆུབ་ལ་མཆོན་མར་བྱེད་ཅིང་ནམ་པར་རྟོག་པར་བྱེད་པ་དག་
གང་གི་ནམ་པར་རྟོག་པ་སྤང་བའི་ནམ་པས་དེ་བཞིན་དུ་ཉེ་བར་དམིགས་པ་དེ་བས་ན་སྟོ་
བདགས་པའི་དོན་གྱི་རང་བཞིན་འཛིན་པའི་ཕྱིར་གསོར་མི་རུང་བ་ཉིད་དེའི་དམིགས་པ་ཆེན་
པོ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན་ནོ། ། ཉེ་བར་དམིགས་པ་ནི་ཡིད་དང་བ་ལ་སོགས་པར་བྱེད་
པའི་ཕྱིར་དེའི་འདུ་ཤེས་ཅན་གྱི་ཡོངས་སུ་བསྡོམ་བ་དོན་ཆེན་པོ་བྱེད་པ་མ་ཡིན་སྟུང་པའི་དོགས་
པ་དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེན་ཞེས་བྱ་བས་བསུ་ནས། ཡོངས་སུ་བསྡོམ་བ་དེ་ནི་དུག་དང་བཅས་པ་ཞེས་
བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟོན་སོ། ། མདོན་པར་འདོད་པའི་ཆོས་ཀྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྟོག་པ་ལས་ཉམས་
པའི་རྒྱར་རྒྱར་པའི་ཕྱིར་དུག་དང་བཅས་པའོ། ། འཁོར་བའི་སྤྱུག་བསྐལ་གདོན་པར་དཀའ་བ་
ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྒྱ་ཉིད་ཡིན་པས་ན་བྱུག་རྩ་དང་བཅས་པ་སྟེ། ལས་དང་པོ་པ་ནམས་ཀྱི་ཡིད་
དང་བ་ལ་སོགས་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ཡང་ཆད་མ་དང་འགལ་བའི་ཕྱིར་ན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ལྷག་
མའོ། ། འདི་དག་གསལ་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར་འདི་ལྟ་སྟེ་དཔེར་ན་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟོན་སོ། །
དེ་ལ་དུག་གི་ཉེས་པའི་ཚུལ་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་མཁས་པའོ། ། དུག་གི་རང་
གི་ངོ་བོ་མི་ཤེས་པས་ན་བྱིས་པའོ། ། དུག་གི་རང་གི་ངོ་བོ་ཤེས་ན་ཡང་འཆི་བར་བྱས་པ་ཉིད་དུ་
ངེས་པར་མི་འཛིན་པས་ན་ཤེས་རབ་འཆལ་བའོ། ། བདེ་བ་སྦྱིད་པར་བྱེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་ན་བདེ་
བ་ཐོབ་པར་བྱེད་པའོ། ། ཐ་མར་སྤྱུག་བསྐལ་གྱི་འབྲས་བུ་ཅན་ཡིན་པས་སྤྱུག་བསྐལ་བར་སྦྱིན་
པར་འགྱུར་བའོ། ། ཁ་ཅིག་ཅེས་བྱ་བ་ནི་དམིགས་པའི་འདུ་ཤེས་ཅན་ནོ། ། ལོག་པར་ཟིན་ཅིང་
ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའི་ཆོག་གསུམ་ནི་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་ཐོས་པ་དང་བསམ་པ་དང་། སྟོན་
པའི་གནས་སྐབས་སུ་ལོག་པར་འཛིན་པའི་ཕྱིར་རོ། ། ལེགས་པར་སྦྱས་པའི་དོན་མ་ཤེས་ཤིང་
ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྦྱ་མ་ལྟ་བུའི་དོན་ནི་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཐམས་ཅད་ལྷོག་པའི་དོགས་པ་ཅན་དུ་མ་
རྟོགས་པའི་ཕྱིར་རོ། ། དོན་ཡང་དག་པ་རི་ལྟ་བུ་བཞིན་དུ་ཁོང་དུ་མ་ཆུད་པ་དག་ཅེས་བྱ་བ་ནི་
དངོས་པོའི་རང་གི་ངོ་བོ་སྦྱ་མ་ལྟ་བུ་ཡིན་པར་ངེས་པར་འཛིན་པའི་བྱས་པ་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར་

རོ། ། ལས་དང་པོ་པ་རྣམས་ཀྱི་ཡིད་དང་བར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་ན་གང་གིས་དེའི་འདུ་ཤེས་ཅན་ལ་
ཡོངས་སུ་བསྡོམས་པར་འགྱུར་བ། དམིགས་པ་སྒྲིན་དང་བཅས་པ་ཇི་ལྟར་ཡིན་སྟུང་པའི་དོགས་པ་
དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན་ཞེས་བྱ་བས་བསུ་ནས། དམིགས་པ་ནི་དུག་དང་བཅས་པའོ་ཞེས་བྱ་བ་
གསུངས་ཏེ་ཆད་མ་དང་འགལ་བའི་ཕྱིར་ཞེས་བྱ་བར་འདོད་དོ། ། དེ་ལྟར་བསྐྱབ་པར་མི་བྱའོ་
ཞེས་བྱ་བ་ནི་དམིགས་པའི་ཚུལ་གྱིས་བསྐྱབ་པར་མི་བྱའོ། ། སངས་རྒྱས་ཀྱིས་རྗེས་སུ་སྤང་བའི་
ཡོངས་སུ་བསྡོམས་པའི་ཡིད་ལ་བྱེད་པའི་བྱེད་པ་བསྟན་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར། ཡང་དེས་ཇི་ལྟར་
བསྐྱབ་པར་བྱ་ཞིང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟོས་སོ། ། སྐྱར་པ་མི་གདབ་པར་འདོད་པས་ཞེས་
བྱ་བ་ནི། དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་བསྟན་པའི་དོན་ཉམས་སུ་སྤངས་པས་འབྲས་བུ་ཐོབ་པར་
མཐོང་བའི་ཕྱིར་སྤོང་བར་བྱེད་པར་མི་འདོད་པས་སོ། ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་
ཤེས་རབ་ཀྱི་སྒྱུན་ཆོས་ཐམས་ཅད་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡུལ་ཅན་གྱིས་མཐུན་ཅིང་། སངས་
རྒྱས་ཀྱི་སྒྱུན་ཞེས་བྱ་བ་ནི། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་ཆོས་ཐམས་ཅད་མངོན་པར་བྱང་ཆུབ་པའི་
ཡུལ་ཅན་གྱིས་གཟིགས་པ་ཞེས་བྱ་བར་སྒྱུར་རོ། ། ཆོས་ཉིད་གང་གིས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུ་
ཉིད་ཀྱིས་སོ། ། རྗེས་སུ་སྤང་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཇི་ལྟར་ལམ་ཐམས་ཅད་མི་དམིགས་པར་
དམིགས་པའི་ཡིད་ལ་བྱེད་པས་ཡོངས་སུ་བསྡོམས་པ་ཉིད་ཀྱིས་གནང་བའོ། ། གཞོད་པར་མི་
འགྱུར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྒྲིན་མེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཉེས་པ་མ་བྱས་པའོ། ། ཉེ་བར་དམིགས་པའི་ཡུལ་
དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར་དུག་མེད་པའི་ཡོངས་སུ་བསྡོམས་པའོ། ། གཟུགས་ཀྱི་སྒྱུ་དང་ཆོས་ཀྱི་སྒྱུ་ཐོབ་
པའི་རྒྱ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་ཡོངས་སུ་བསྡོམས་པ་ཆེན་པོ་ཡིན་འོ། ། ཆོས་ཀྱི་
དབྱིངས་སུ་བསྡོམས་པ་ཡིན་འོ་ཞེས་བྱའོ། ། སྐྱར་བ་དང་མཐུག་གི་གནས་སྐབས་སུ་ཡོངས་སུ་རྒྱས་
པའི་ཕྱིར་ཡོངས་སུ་རྟོགས་པའོ། ། དངོས་གཞིའི་གནས་སྐབས་སུ་ཡང་དག་པར་རབ་དུ་འཇུག་
པ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཤིན་དུ་ཡོངས་སུ་རྟོགས་པ་ཡིན་འོ། ། ཁམས་གསུམ་པར་མ་གཏོགས་
པའི་བསྡོམས་པ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་བསྟན་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་རིགས་ཀྱི་བྱའམ་རིགས་ཀྱི་བྱ་མོ་
ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟོས་སོ། ། མི་རྟོགས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི། འདོད་པ་ལ་སོགས་པ་ཁམས་
གསུམ་ནི་དམིགས་སུ་མེད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་མི་གནས་པའོ། ། དེ་ལ་འདོད་པའི་ཁམས་ནི་ལྟའི་
རིས་དུག་དང་། མྱིང་བཞི་པའི་མི་དང་། ཡི་དགས་དང་། རྩལ་སོང་དང་། དམུལ་བའི་དབྱེ་བས་

ཉི་ཤུའོ། ། གཞུགས་ཀྱི་ཁམས་ནི་སྒྲིབ་གི་གནས་བརྒྱ་བདུན་ཏེ། བསམ་གཏན་གསུམ་རེ་རེ་ཞིང་
གསུམ་དང་བསམ་གཏན་བཞི་པའི་ས་བརྒྱད་དོ། ། གཞུགས་མེད་པའི་ཁམས་ནི་གནས་མེད་དེ་
སྐྱེ་བས་རྣམ་པ་བཞིའོ། ། ཡང་ན་བསམ་གཏན་གྱི་གོང་ན་དབྱིབས་དང་བཅས་པའི་གཞུགས་
མེད་པའི་བསམ་པ་ནི་དྲུག་ཡིན་ནོ་ཞེས་འདོད་དོ། ། འདས་པ་ལ་སོགས་པའི་དུས་གསུམ་དུ་མི་
གནས་པ་ཉིད་ཀྱིས་ན་འདས་པ་མ་ཡིན་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་སོ། ། འདོད་པ་ལ་
སོགས་པའི་ཁམས་རྣམས་དང་འདས་པ་ལ་སོགས་པའི་དུས་སུ་གནས་པའི་སེམས་ཀྱི་སྐྱད་
ཅིག་མ་ཡོངས་སུ་སྡོ་བར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་ཇི་ལྟར་དེ་ལ་མི་གནས་སྟུང་ནས་དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན་
ཞེས་རྟོག་པ་ལ། དུས་གསུམ་དང་ཁམས་གསུམ་མ་གཏོགས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་
སོ། ། འདི་སྐྱད་དུ་དུས་གསུམ་དང་ཁམས་གསུམ་ནི་ཁོ་ན་ཉིད་དུ་མ་སྐྱེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་མ་
གཏོགས་པ་ཉིད་ཡིན་པས་ཇི་ལྟར་དེ་ལ་གནས་ནས་ཡོངས་སུ་བསྡོ་བར་བྱ། ཆོས་གང་དུ་ཞེས་
བྱ་བ་ནི་འཆང་བྱ་བ་ཉིད་ལའོ། ། ཡོངས་སུ་བསྡོ་བ་ནི་ཆུད་མ་ཐོས་པ་ཡིན་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་
ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་དང་འབྲ་བར་ཟད་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། མ་གཏོགས་པའོ་ཞེས་མངོན་པར་
ཞེན་པ་ནི་འཆིང་བ་ཡིན་པས་དེ་ལ་སྟེ་ཡོངས་སུ་བསྡོ་བ་དེ་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟོས་
སོ། ། ཉེ་བར་བསྐྱུ་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དེ་ལ་གང་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟོས་སོ། ། འདི་བའི་
སྟོན་ནས་ཡང་དག་པར་སྟོན་པར་བྱེད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་འཕགས་པ་རབ་འབྱོར་ལེགས་སོ་ཞེས་
བྱ་བ་བྱིན་པ་ཡིན་ཏེ། གཞན་དུ་ན་འཕགས་པ་བྱམས་པས་བསྟན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་གཞན་
དག་ལ་ལེགས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་བྱིན་པ་ལེགས་པར་ཇི་ལྟར་འགྱུར། ཆོས་བྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་
བསྟན་པ་མེད་པ་མ་ཡིན་ནམ། ཇི་ལྟར་སྟོན་པའི་བྱ་བ་བྱས་པ་ཡིན་སྟུང་པའི་དོགས་པ་དེ་ཅིའི་
ཕྱིར་ཞེ་ན་ཞེས་བྱ་བས་བསུ་ནས། རབ་འབྱོར་ཡོངས་སུ་བསྡོ་བ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་
གསུངས་སོ། ། འདི་སྐྱད་དུ་གང་གི་ཕྱིར་ཡོངས་སུ་བསྡོ་བ་འདི་དག་ཐམས་ཅད་སྐྱུ་མ་དང་འབྲ་
བས་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་སུ་བསྡོ་བ་ཡིན་པས་དེ་བས་ན་བྱིན་ཅི་ལོག་པར་སྟོན་པས་སངས་རྒྱས་
ཀྱི་བྱ་བ་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་བས་ན་དེའི་ལོག་ཏུ་བསོད་ནམས་ཆེན་པོ་
འབྱུང་བ་ཞེས་བྱ་བའི་བསྡོ་བ་ཡིད་ལ་བྱེད་པར་བྱ་སྟེ། དེ་ཡང་ཆུང་དུ་དང་འབྲིང་དང་ཆེན་
པོའི་དབྱེ་བས་རྣམས་པ་གསུམ་ཡོད་པ་ལས། ཆུང་དུའི་དབང་དུ་མཛད་ནས་ཆོས་ཉིད་འདི་ལ་

སངས་རྒྱུ་བཅོམ་ལྷན་འདས་ནམས་ཀྱི་ཞེས་བྱ་བ་ནས་མངོན་པར་ཤེས་པ་ལྟ་བུ་པར་གྱུར་
ཀྱང་ཞེས་བྱ་བའི་བར་དུ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། འདི་རྒྱུ་དུ་སེམས་ཅན་དག་གི་བ་བཅུའི་ལས་ཀྱི་
ལམ་ལ་བརྟེན་པ་ནས་བཅམས་ཏེ། མངོན་པར་ཤེས་པ་ལྟ་བུ་ནམས་ཀྱི་བསོད་ནམས་མངོན་པར་
འདུ་བྱེད་པ་ཆུང་དུར་གྱུར་པ་བས་མི་དམིགས་པའི་ཡིད་ལ་བྱེད་པས་རྗེས་སུ་ཡི་རང་བ་སྟོན་
དུ་འགྲོ་བའི་ཡོངས་སུ་བསྟོན་པ་བསོད་ནམས་ལྷག་པ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཆུང་དུའི་བྱེད་པར་
གིས་བྱེ་བའི་བསོད་ནམས་ཆེན་པོ་འབྱུང་བའི་ཡོངས་སུ་བསྟོན་པའི་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ཆུང་དུ་ཡིན་
ནོ་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན་ནོ། ། འབྲིང་བསྟན་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་ཡང་རབ་འབྱོར་སྟོང་གསུམ་གྱི་
སྟོང་ཆེན་པོའི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ནས་རང་སངས་རྒྱུ་སུ་གྱུར་ཀྱང་ཞེས་བྱ་བའི་བར་དུ་
གསུངས་པ་ཡང་ཡིན་ནོ། ། འདི་རྒྱུ་དུ་འབྲས་བུ་དང་པོ་ལ་གནས་པ་ནས་བཅམས་ཏེ་རང་
སངས་རྒྱུ་གྱི་བར་དུ་བསོད་ནམས་མངོན་པར་འདུ་བྱེད་པ་འབྲིང་དུ་འགྱུར་བས་ནི་དེ་མི་
དམིགས་པའི་དམིགས་པ་ཡིད་ལ་བྱེད་པས་རྗེས་སུ་ཡི་རང་བ་སྟོན་དུ་འགྲོ་བའི་ཡོངས་སུ་བསྟོན་
པ་བསོད་ནམས་ཆེན་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་འབྲིང་གི་བྱེད་པར་གྱི་དབྱེ་བ་བསོད་ནམས་ཆེན་པོ་
འབྱུང་བའི་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་འབྲིང་ཡིན་ནོ་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན་ནོ། ། ཆེན་པོ་བསྟན་པའི་ཕྱིར་
རབ་འབྱོར་ཡང་སྟོང་གསུམ་གྱི་སྟོང་ཆེན་པོའི་ཞེས་བྱ་བ་ནས་བཅམས་ཏེ། སྟོན་པ་དེ་ཡང་
དམིགས་པའི་འདུ་ཤེས་གིས་བྱིན་ལ་ཞེས་བྱ་བའི་བར་དུ་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། སྟོང་གསུམ་གྱི་
སྟོང་ཆེན་པོའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་གང་གའི་ཁྱུང་གི་བྱེ་མ་སྟེད་དག་གི་སེམས་ཅན་སྒྲ་ན་
མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྟོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་ཞུགས་པ་ནམས་ཀྱིས་དམིགས་པ་དང་བཅས་
པས་དེ་སྟེད་དམ་དེ་བས་ལྷག་པའི་གོས་པ་དང་བསོད་སྟོམས་ལ་སོགས་པ་ཐམས་ཅད་གིས་
བསྐལ་པ་དེ་སྟེད་ཅིག་ཏུ་བསྟེན་བསྐྱར་བྱས་པའི་བསོད་ནམས་ཆེན་པོར་གྱུར་པ་བས་དེ་མི་
དམིགས་པའི་ཡིད་ལ་བྱེད་པས་རྗེས་སུ་ཡི་རང་བ་སྟོན་དུ་འགྲོ་བ་ནི་བསོད་ནམས་ཆེས་ལྷག་
པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཆེན་པོའི་བྱེད་པར་གྱི་བྱེ་བྲག་གིས་བསོད་ནམས་ཆེན་པོ་འབྱུང་བའི་ཡོངས་
སུ་བསྟོན་པའི་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ཆེན་པོ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྟེའི་དོན་ཡིན་ནོ། ། ཡན་ལག་གི་
དོན་ཡང་བརྗོད་པར་བྱ་སྟེ། ཞུགས་པའི་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྟོན་པ་དང་། འཇུག་པའི་སེམས་དག་
གིས་ཞུགས་པ་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཆོག་གོ། ། དེ་དག་ཐམས་ཅད་གིས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དམིགས་པའི་

འདུ་ཤེས་ཀྱིས་བྱིན་ལ། རྣམ་གྲངས་དེས་ན་ཞེས་འོག་ནས་འཆད་པ་དང་སྒྱུར་རོ། ། དེ་ཉིད་
བསྟན་པ་ནི། སྟོང་གསུམ་གྱི་སྟོང་ཆེན་པོའི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་སོ། ། གཞན་ཡང་
གཞན་དག་ཁོ་ན་ན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དེ་ནི་མ་ཡིན་པ་གཞན་དག་ནའོ། ། རིམ་གྱོ་བྱས་ཏེ་ཞེས་བྱ་
བ་ནི་ཅིག་ཅར་བསྟེན་བཀྱར་བྱེད་པའོ། ། བདེ་བར་སྒྱུར་བ་ཐམས་ཅད་ཅེས་བྱ་བ་ནི་སྒྲིམ་དང་
དྲིལ་བྱིས་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་སོ། ། བདེ་བ་ལ་སོགས་པར་གནས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ཞེས་
བྱ་བ་ནི་འཆག་པ་ལ་སོགས་པའི་གནས་པས་ཇི་ལྟར་འདོད་པར་ཉེ་བར་གནས་ཤིང་ཞེས་བྱི་མ་
དང་སྒྱུར་རོ། ། རྣམ་གྲངས་དེས་ན་ཞེས་བྱ་བ་ནི། སེམས་ཅན་དེ་དག་ཐམས་ཅད་ཡང་དག་
པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་ཞུགས་པར་གྱུར་ལ། ཇི་སྐད་བཤད་པའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་
གཞན་དང་གཞན་གནས་པའི་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་རྣམ་གྲངས་འདིས་སེམས་ཅན་རེ་
རེའི་དོན་བྱེད་པ་རིམ་གྱིས་བསྟེན་བཀྱར་བྱེད་ལ་སྦྱིན་པ་དེ་དག་ཡང་དམིགས་པའི་ཚུལ་འདུ་
ཤེས་ཀྱིས་བྱིན་ན་ཞེས་བྱ་བའི་བར་དུའོ། ། སེམས་ཅན་དེ་དག་གྲངས་དེ་ལྟ་བུ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་
སོགས་པ་ལ། ཇི་སྐད་བཤད་པའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ན་གནས་པའི་སེམས་ཅན་གཞན་དེ་
དག་ཐམས་ཅད་ལས་རེ་རེས་ཡོངས་སུ་བརྟགས་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་བྱས་ནས་ཡང་བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔའ་དེ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་ཉིད་ལ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རེ་རེས་བསྐྱལ་པ་དེ་སྟེད་དུ་རིམ་
གྱོར་བྱས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ངག་གི་དོན་ཏོ། ། འགྲེས་སྡུ་མ་ལས་འདིའི་བྱད་པར་ནི་རིམ་གྱིས་
ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་པར་དགོངས་སོ། ། རྣམ་གྲངས་འདིས་སྦྱིན་པ་བྱིན་ཞིང་ཞེས་བྱ་བ་ནི། ཇི་ལྟར་
བསྐྱལ་པ་གང་གྲའི་སྒྲིང་གི་བྱེ་མ་སྟེད་དུ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་གཅིག་ལ་བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔའ་གཅིག་ཅིག་བསྟེན་བཀྱར་བྱེད་ལ། དེ་བཞིན་དུ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་གཅིག་པོ་དེ་
ཉིད་བསྐྱལ་པ་གང་གྲའི་སྒྲིང་གི་བྱེ་མ་སྟེད་དུ་བསྟེན་བཀྱར་བྱེད་པའི་རིམ་པ་འདིས་འཇིག་
རྟེན་གྱི་ཁམས་གཞན་དང་གཞན་གྱིས་ཡང་དག་པར་བསྐྱུས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དེ་
ཐམས་ཅད་ལ་བདེ་བར་སྒྱུར་བའི་དོན་དུ་སྦྱིན་པ་བྱིན་ཞིང་བཤད་མ་ཐག་པའི་རིམ་པས་ཡང་
དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དེ་དག་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ཀྱང་སྦྱིན་པ་སྦྱིན་ནའོ། །
གཟུགས་ཅན་ཞིག་ལགས་ན་ཞེས་བྱ་བ་ནི། རུལ་ཕྱ་རབ་ཀྱི་རང་བཞིན་གྱི་གཟུགས་ཀྱི་སྤང་
པོར་གྱུར་ནའོ། ། མི་ཤོང་བར་འགྱུར་རོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རབ་ཏུ་མང་བས་མི་ཤོང་བར་འགྱུར་རོ། །

དམིགས་པའི་འདུ་ཤེས་ཅན་གྱི་སྒྱིན་པའི་རང་བཞིན་གྱི་བསོད་ནམས་མངོན་པར་འདུ་བ་
ནི་གཞལ་དུ་མེད་པ་ཡིན་ཡང་ཇི་ལྟར་ན་རྒྱུའི་བར་དུ་མི་བཟོད་སྒྲུལ་པའི་དགོས་པ་དེ་ཅིའི་
ཕྱིར་ཞེ་ན་ཞེས་བྱ་བས་བསུ་ནས་འདི་ལྟར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་སོ། ། འདི་རྒྱུ་དུ་
གང་གི་ཕྱིར་དེ་ནམས་ཀྱི་སྒྱིན་པ་ཤིན་ཏུ་མང་བར་བྱིན་པ་གཅིག་ལ་སོགས་པའི་གྲངས་དང་
བྲལ་བ་ཡིན་ན་ཡང་ཆད་མེད་པ་ལ་སོགས་པའི་གྲངས་དང་ལྡན་པས་ཆད་མེད་པ་དང་ཤིན་ཏུ་
མང་བ་ལ་སོགས་པའི་གྲངས་ཀྱིས་ཆོད་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་བས་ན་དེའི་རྒྱ་ཅན་གྱི་བསོད་ནམས་
མངོན་པར་འདུ་བ་ཡོངས་སུ་བསྡོམས་པའི་བསོད་ནམས་ཀྱི་སྤང་པོ་ཆད་ལ་སོགས་པའི་གྲངས་
དང་བྲལ་བའི་རྒྱུའི་བར་དུ་ཡང་མི་བཟོད་དོ་ཞེས་བཞེད་པ་ཡིན་ནོ། ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་
བྱིན་གྱི་སྒྲུབས་ཀྱིས་ལྟའི་བྱ་ནམས་གྲས་པར་བྱས་ཏེ་བྱེད་བཞེད་པ་ནི། བཅོམ་ལྡན་འདས་འདི་
ལྟ་སྟེ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། ། ཐེག་པ་གསུམ་གྱིས་འདུལ་བའི་སེམས་ཅན་ནམས་ལ་ལམ་
སྟོན་པའི་རྒྱུར་རྒྱུར་བའི་བྱ་བ་དང་ལྡན་པ་ཉིད་ཀྱིས་འགོ་བའི་དོན་བྱེད་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་ཡོངས་
སུ་བསྡོམས་བཞེད་པོ་ལགས་ཏེ་ཞེས་བྱའོ། ། ཇི་ལྟར་ན་དེ་ལྟ་བུ་ཡིན་ཞེས་རྟོགས་པ་ལ། དེ་ནི་འདི་
ལྟར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྤྲས་ཏེ། གང་གི་ཕྱིར་ཐབས་ལ་མཁས་པ་ཡོད་པར་རྒྱུར་ན་དེ་ཙམ་
དུ་གཞལ་དུ་མེད་པ་ལ་སོགས་པའི་གྲངས་དང་ལྡན་པ་རབ་ཏུ་གྲགས་པའི་བསོད་ནམས་ཀྱི་
སྤང་པོ་དེ་ཉིད་ཟེལ་གྱིས་མནན་པ་དེའི་ཕྱིར་ཡོངས་སུ་བསྡོམས་བཞེད་པོ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་
དག་གི་དོན་ཡིན་ནོ། ། ཡང་དག་པར་བརྟེན་པས་དད་པས་སྤུལ་དུ་བྱུང་བ་ངེས་པར་སྤྱོད་པ་
ཉིད་ཀྱིས་མཆོད་པ་སྟོན་དུ་འགོ་བ་ཅན་རབ་ཏུ་བསྐྱགས་པའི་དོན་སྤྲས་པ་ནི་དེ་ནས་སུམ་ཅུ་
ཙུ་གསུམ་གྱི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། ། མདུན་དང་ཀུན་དུ་རབ་ཏུ་བཀྲམ་པ་དང་གཏོར་བས་
ན་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་མངོན་པར་རབ་ཏུ་གཏོར་ནས་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་གྱི་དབྱེ་བ་ཡིན་ནོ། །
དེ་བཞིན་དུ་ལྟའི་རིས་གཞན་དག་ནས་ཀྱང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འཐབ་བྲལ་ལ་སོགས་པ་ནམས་ནས་
སོ། ། དེ་རྒྱུ་དུ་ཞེས་བྱ་བ་སུམ་ཅུ་ཙུ་གསུམ་པ་ལྟར་ཡོངས་སུ་བསྡོམས་བཞེད་པོ་ལགས་ཏེ་ཞེས་
བྱ་བ་ལ་སོགས་པའི་སྤྱི་འབྲེན་ཞིང་ཡང་དང་ཡང་དུ་སྒྲོས་པས་དབྱངས་རྗེས་སུ་སྒྲོགས་པའོ། །
དེ་བཞིན་དུ་རྒྱུར་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཡོངས་སུ་བསྡོམས་བཞེད་པོ་ལགས་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའི་
འགྲེས་ཀྱི་ཞབས་ཐམས་ཅད་དུ་དེ་རྒྱུ་དུ་སྤྱི་འབྲེན་ཅིང་དབྱངས་རྗེས་སུ་སྒྲོག་གོ་ཞེས་བྱ་བའི་

ཆོག་གཉིས་སྒྱར་བར་བྱའོ་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཆོག་གོ། ། ཡུན་རིང་པོ་དེ་ཙམ་དུ་བསགས་པ་དང་
ཞེས་བྱ་བ་ནི་དུས་ཡུན་རིང་པོར་ཉེ་བར་བསྐྱབས་པའོ། ། རྒྱ་ཆེར་ཡང་དག་པར་བསྐྱབས་པ་ནི་
ཞེས་བྱ་བ་ནི། སྦྱོར་བ་དུ་མའི་སྒྱབ་པའོ། ། གཞན་ཡང་ཡོངས་སུ་བསྡོམས་པའི་ཆེ་བའི་བདག་ཉིད་
བཟུན་པའི་ཕྱིར་དེ་ནས་བཙུག་ལྟན་འདས་ཀྱིས་གནས་གཙང་མའི་རིས་ཀྱི་ལྷའི་བྱ་ཞེས་བྱ་བ་
ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། སྦྱོན་པ་ལས་བྱུང་བའི་བསོད་ནམས་མངོན་པར་འདུ་བ་
སྦྱོར་བ་ལ་སོགས་པ་ཆེན་པོ་ཉིད་ཡིན་ཡང་། སྦྱོར་བ་ལ་སོགས་པ་ཆུང་དུས་བསྐྱེད་པས་ཡོངས་
སུ་བསྡོམས་པའི་བསོད་ནམས་བྱ་བའི་དངོས་པོའི་རྒྱུའི་བར་དུ་ཡང་ངེ་ལྟར་མོ་བཟོད་སྟམ་པའི་
དོགས་པ་དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན་ཞེས་བྱ་བས་བསུ་ནས། དེ་ལྟར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔལ་ཞེས་བྱ་བ་
ལ་སོགས་པ་གསུངས་ཏེ། དམིགས་པ་དང་བཅས་པ་ནི་ཆད་མ་དང་འགལ་བའི་ཕྱིར་ཕྱིན་ཅི་
ལོག་ཡིན་ནོ་ཞེས་དགོངས་སོ། ། རྗེས་སུ་ཡི་རང་སྡོན་དུ་འགོ་བ་ཡིན་ཡང་མོས་པ་ཡིད་ལ་བྱེད་
པས་སྒྱབ་པའི་དགེ་བའི་རྩ་བ་ཐམས་ཅད་ལ་སྦྱོམ་འཛིན་སྦྱོས་བྱ་ལྟར་ཆོས་ཐམས་ཅད་མི་དམིགས་
པར་བསྐྱོམས་པས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དོན་དུ་སྒྲ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྟོགས་པའི་
བྱང་ཆུབ་དུ་ཡོངས་སུ་བསྡོམས་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔལ་སེམས་ཅན་
ཐམས་ཅད་ལ་ཐེག་པ་གསུམ་གྱིས་ངས་པར་འབྱུང་བའི་ལམ་ཉེ་བར་སྟོན་པའི་བྱ་བ་བྱེད་པ་
དང་ལྟན་པའི་ཡོངས་སུ་བསྡོམས་པ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་གཅིག་ཁོ་ན་འགའ་ཞིག་ལ་མངོན་པར་ཞེན་
པ་ཡིན་པས་དེའི་གཉེན་པོའི་དོན་དུ་བཤད་པའི་ཚུལ་གྱིས་སྦྱོ་བོ་སྦྱོ་དམན་པ་ནམས་ལ་པན་
གདགས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་རབ་དུ་དབྱེ་བ་ནམ་པ་བཅུ་གཉིས་སུ་བྱས་པ་ཡིན་ལ། ཤེས་རབ་རྩ་
བ་ནམས་ཀྱི་བརྟན་པ་བསྐྱོག་པའི་ཕྱིར་ནི་ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པར་བྱེ་བ་ཡིན་ནོ། ། དེ་སྐད་དུ་ཡང་།
ཡོངས་སུ་བསྡོམས་པ་བྱུང་པར་ཅན། ། དེ་ཡིས་བྱེད་པ་མཆོག་ཡིན་ནོ། ། དེ་ནི་དམིགས་མེད་ནམ་
པ་ཅན། ། ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་མཆན་ཉིད་དོ། ། དབེན་དང་སངས་རྒྱས་བསོད་ནམས་ཆོགས། །
རང་བཞིན་བྱན་པའི་སྦྱོད་ཡུལ་ཅན། ། ཐབས་བཅས་མཆན་མ་མེད་པ་དང་། ། སངས་རྒྱས་
རྗེས་སུ་ཡི་རང་དང་། ཁམས་གསུམ་གཏོགས་པ་མ་ཡིན་དང་། ཆུང་དང་འབྲིང་དང་ཆེན་པོ་
ཡི། ། བསྡོམས་པ་གཞན་ནི་ནམ་པ་གསུམ། ། བསོད་ནམས་ཆེར་འབྱུང་བདག་ཉིད་དོ། ། ཞེས་
གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། རྗེས་སུ་ཡི་རང་བའི་ཡིད་ལ་བྱེད་པས་རང་དང་གཞན་གྱི་བསོད་ནམས་

གྱི་བྱ་བ་མཉམ་པ་ཉིད་འཕྲོ་བ་པས་ན་དེའི་འོག་ཏུ་རྗེས་སུ་ཡི་རང་བ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་བསྟན་
པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དེ་རྣམས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ།
ཇི་ཙམ་གྱིས་ན་ཞེས་བྱ་བ་ནི། རྣམ་པ་ཇི་ཙམ་གྱིས་སོ། ། མི་འདྲིན། རྣམ་སེམས་སུ་མི་བྱེད། མི་
དམིགས་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཏུ་སྟེ། སྦྱོར་བ་ལ་སོགས་པའི་གནས་སྐབས་སུ་ཞེས་བྱ་
བར་སྦྱར་རོ། ། མི་རྟོག་རྣམ་པར་མི་རྟོག་ཡང་དག་པར་རྗེས་སུ་མི་མཐོང་ཞེས་བྱ་བ་ནི། གོ་
རིམས་བཞིན་ཏུ་འདས་པ་དང་མ་འོངས་པ་དང་ལྡན་ཞེས་བྱ་བར་སྦྱར་རོ། ། རྟོག་པས་རྣམ་
པར་བསྐྱབས་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི། ཡང་དག་པ་མ་ཡིན་པའི་ཀུན་ཏུ་རྟོགས་པ་ལས་བྱང་བའི་ཕྱིར་
རོ། ། དེ་ལྟར་བྱང་བའི་རང་དང་སྤྱིའི་ངོ་བོ་དང་བྲལ་བས་གོ་རིམས་བཞིན་ཏུ་མ་སྦྱེས་པ་ངས་
པར་མ་སྦྱེས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཡིན་ནོ། ། འདས་པ་ལ་སོགས་པ་ནས་འོང་བ་མེད་པས་ན་འོང་བ་
མེད་པའོ། ། མ་འོངས་པར་འགོ་བར་འཇུག་བ་མེད་པས་ན་འགོ་བ་མེད་པའོ། ། ཆོས་ཉིད་ཅེས་
བྱ་བ་ནི་སྦྱ་མ་ལྟ་བུའི་ངོ་བོ་ཉིད་དོ། ། འདི་ཙམ་གྱིས་ན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བཤད་མ་ཐག་པའི་རྣམ་
པ་འདི་དག་ཙམ་གྱིས་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཆིག་གོ། ། རྣམ་པར་གྲོལ་བ་ཅི་ལྟ་བ་བཞིན་ཏུ་ཞེས་བྱ་བ་
ནི། ཇི་ལྟར་ཉོན་མོངས་པ་དང་ཤེས་བྱའི་སྐྱབ་པ་དང་བྲལ་ཞིང་མ་སྦྱེས་པའི་མཚན་ཉིད་ཇི་ལྟ་
བ་བཞིན་ཏུ་འོ། ། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཏུ་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པའི་ཆོས་དང་མི་ལྡན་པས་དེ་དག་མ་
བཅིངས་པའོ། ། རྣམ་པར་བྱང་བའི་ཆོས་རྣམས་དང་བྲལ་བས་མ་གྲོལ་བའོ། ། གང་གི་ཕྱིར་
སྟོན་གཟིགས་པའི་སྣང་བ་ཐོགས་པ་མི་མངའ་བ་ཅན་གྱིས་མཁྱེན་པའི་བདག་ལས་དང་འབྲས་
བུ་བདག་གིས་བྱེ་བྲག་གི་ཆ་ཇི་ལྟར་སྣང་བ་བཞིན་ཏུ་འགོ་བ་ལ་ཕན་པར་བཞེད་པ་ཐུགས་
རྗེའི་བདག་ཉིད་ཅན་གྱི་གཟིགས་པ་པོ་བཅོམ་ལྡན་འདས་དེས་བྱེ་བྲག་ཏུ་གསུངས་པ་དེ་བས་
ན་དབང་པོ་ལས་འདས་པ་ཡིན་ན་ཡང་ཐམས་ཅད་ཇི་ལྟར་མཐོང་བ་བཞིན་ཏུ་གནས་སོ་ཞེས་
བྱ་བར་དགོངས་སོ། ། འཁོར་བ་དང་ཟུང་ན་ལས་འདས་པ་ལ་མི་གནས་པ་ན་མ་ཆགས་པ་དག་
གིའོ། ། རྗེས་སུ་ཡི་རང་བའི་སྐབས་སུ་བསྔེའི་ཞེས་རྗེས་སུ་ཡིད་ལ་བྱེད་པའི་ཞར་ལ་བརྟེན་པ་
ཡིན་ནོ། ། སྦྱ་མ་ལྟ་བུ་ཉིད་ཀྱིས་འཁོར་བ་ཆེན་པོ་མི་ཐོབ་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ། འདིག་པ་མེད་པས་
མི་འདིག་པའོ་ཞེས་བྱ་བར་སྦྱར་རོ། ། ལུས་ཀྱིས་ལེགས་པར་སྦྱོད་པ་དང་ཞེས་བྱ་བ་ནི། སྟོག་
གཙོད་པ་ལ་སོགས་པའི་ལུས་ཀྱི་ལས་རྣམ་པ་གསུམ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། དག་གིས་ལེགས་པར་

སྒྲིབ་པ་དང་ཞེས་བྱ་བ་ནི། བརྟུན་དུ་སྐྱབ་པ་ལ་སོགས་པའི་དག་གི་ལས་ནམ་པ་བཞི་དང་བྲལ་
བའི་ཕྱིར། ཡིད་ཀྱིས་ལེགས་པར་སྒྲིབ་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི། བརྟུན་ཞེས་པ་ལ་སོགས་པ་ཡིད་ཀྱི་ནམ་
པ་གསུམ་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར་རོ། ། སྐྱེ་མ་བཞིན་དུ་དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན་ཞེས་དོགས་པ་བསུ་ནས་
དགོངས་པ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་འདི་ལྟར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དེ་དག་ཐམས་ཅད་ནི་དམིགས་པ་
ཅན་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་སོ། ། མཛང་འབྲུ་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཕྲ་མ་དང་ཆོག་རྩུབ་པོ་
དང་དག་ཀྱལ་བ་སྐྱབ་སོ། ། བརྟུགས་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དབྱིག་པ་ལ་སོགས་པས་འཆོག་པའི་
ཕྱིར་རོ། ། སྒྲོས་ཀྱང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ནན་གྱིས་ངེས་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། ང་རྒྱལ་དང་བཅས་
པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཁ་ཅིག་དེགས་པའི་དངོས་པོ་ང་རྒྱལ་དང་བཅས་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་འདོད་དོ། །
ལ་ལ་ནི་ང་རྒྱལ་དང་བཅས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྐྱབ་ཀྱང་པ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ལ་འཇུག་གོ་ཞེས་
ཟེར་རོ། ། དེ་བཞིན་དུ་དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན་ཞེས་དོགས་པ་བསུ་ནས། འདི་ལྟར་བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔའ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་སོ། ། བཙོན་འབྲུས་འབར་བ་ཙོན་པ་བསྟན་པའི་ཕྱིར་
གནས་པ་དང་ཉེ་བར་གཟུང་བ་ཡིན་པས་འདུག་ཅིང་ཆགས་པས་མངོན་པར་གནས་ན་ཞེས་
བྱ་བ་གཉིས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། སྒྲོ་བ་མེད་པའི་མཚན་ཉིད་ཅན་གྱི་ཁྱམ་པ་དང་བྲལ་བས་
ན་ཡིད་མི་གསོད་ཅིང་ཞེས་བྱའོ། ། རྟུགས་པ་དང་གཉིད་ཀྱིས་ཞེས་བྱ་བ། གཏི་ལྷག་གི་ཆ་
སེམས་ལས་སུ་མི་རུང་བ་ཉིད་ནི་རྟུགས་པའོ། ། ཞོ་ལ་སོགས་པ་ལ་ཉེ་བར་ལོངས་སྒྲིབ་པའི་རྒྱ་
ལ་བརྟེན་ནས་གཏི་ལྷག་གི་ཆའི་སེམས་མངོན་པར་སྟོད་པའི་མཚན་ཉིད་ནི་གཉིད་དོ། ། སྐྱེ་མ་
བཞིན་དུ་དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན་ཞེས་དོགས་པ་བསུ་ནས། དེ་བཞིན་དུ་འདི་ལྟར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་
སོགས་པ་གསུངས་སོ། ། བསམ་གཏན་བཞི་ལ་མཉམ་པར་གཞག་པ་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ནི། གཟུགས་
ཀྱི་ཁམས་ཀྱིས་བསྐྱས་པའི་འཛིག་རྟེན་པའི་བསམ་གཏན་བཞི་བསྐྱོམས་པར་གྱུར་པའོ། ། དེ་
བཞིན་དུ་དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན་ཞེས་དོགས་པ་བསུ་ན། སྐྱེ་མ་བཞིན་དུ་དེ་ལྟར་བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔའ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ལ་བསྐྱས་པའི་དོན་ནི་འདི་ལྟ་ཡིན་ཏེ།
རབ་དུ་དགའ་བའི་སེམས་ཀྱིས་ཀྱན་རྫོབ་ཀྱི་ཐབས་ཀྱི་དགེ་བའི་རྩ་བ་ནམས་ལ་དམིགས་ནས་
རྫོགས་སུ་ཡི་རང་བར་བྱ་བ་ནི་རྫོགས་སུ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་སྐད་དུ་ཡང་། ཐབས་དང་མི་
དམིགས་པ་དག་གིས། དགེ་བའི་རྩ་བ་ཡི་རང་བ། རྫོགས་སུ་ཡི་རང་ཡིད་བྱེད་པ། ། བསྐྱོམ་པ་

ཡིན་པར་འདིར་བཞིན་དོ། ། ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་ཕྱིན་པའི་
བཤད་པ་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་གྱི་སྒྲུང་བ་ལས། རྗེས་སུ་ཡི་རང་བ་དང་ཡོངས་སུ་བསྡེ་
བའི་ལེན་ཞེས་བྱ་སྟེ་བྱུག་པའོ། ། ། ། ཟག་པ་དང་བཅས་པའི་བསྐྱེད་པའི་ལམ་གྱི་འོག་དུ་ཟག་
པ་མེད་པའི་བསྐྱེད་པའི་ལམ་བཞིན་པར་བྱའོ། ། དེ་ཡང་རྣམ་པ་གཉིས་ཡོད་པ་ལ། རང་གི་ངོ་
བོ་ཉིད་སྟོན་པས་དང་པོ་སྐྱབ་པའི་མཆན་ཉིད་ཀྱི་བསྐྱེད་པའི་ལམ་བསྟན་པའི་དོན་དུ་དེ་ནས་
བཅོམ་ལྡན་འདས་ལ་ཆེ་དང་ལྡན་པ་ཤུ་རིའི་བྱས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟོས་སོ། ། ཐམས་
ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ཡེ་ཤེས་ཡོངས་སུ་སྐྱབ་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ཡེ་ཤེས་
བསྐྱེད་པའི་རྒྱར་རྒྱར་པའི་ཕྱིར་རོ། ། ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ཅེས་བྱ་བ་ནི། གཟུགས་ལ་
སོགས་པ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་གཟིགས་པའི་རང་བཞིན་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཆོག་གོ། ། དེ་
དེ་བཞིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའི་ཆོག་གིས་ནི་དད་པ་སྤུལ་དུ་བྱུང་བ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་
མངོན་པར་བསྐྱབ་པ་ནི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རང་བཞིན་ཡིན་པར་རྒྱ་ཆེར་བསྟན་པར་བྱ་བའི་དོན་དུ་
བཅོམ་ལྡན་འདས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསལ་ཏེ། རྩོམ་པ་གཏོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྒྲུང་བ་
ཉིད་ཡིན་པས་ན་གསལ་བར་སྒྲུང་བར་བཞུད་པ་ལགས་སོ། ། ལུས་དང་ངག་དང་ཡིད་རབ་དུ་
འདུད་པས་ན་བྱུག་འཛལ་བའོ། ། གང་གི་ཕྱིར་སྐྱེད་པར་འོས་པ་ཉིད་ལ་ཡིན་པས་ན་བྱུག་བཞུ་
བར་འོས་པ་ལགས་སོ། ། ཅེ་མོའི་གནས་སྐབས་ཉིད་ཐོབ་པ་ཉིད་ཀྱིས་ནམ་དད་པ་ལ་སོགས་པ་
དང་མ་འདྲིས་པ་ཡིན་པ་སོགས་པ་མེད་པ་ལགས་སོ། ། བཟོད་པའི་རང་བཞིན་ཉིད་ཀྱིས་ན་
ངན་སོང་དུ་འདུག་པར་བྱེད་པའི་ལས་རྣམས་དང་བྲལ་བས་འཇིག་རྟེན་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་མི་
གོས་པ་ལགས་སོ། ། ཆོས་ཀྱི་མཆོག་གི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་ན་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ཡེ་ཤེས་
འབྱུང་བའི་རྒྱ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་སྒྲུང་བར་བཞུད་པ་ལགས་སོ། ། སྐྱུག་བསྐྱེད་ལ་ཆོས་ཤེས་
པའི་བཟོད་པས་རང་གིས་མཐོང་བས་སྤང་བར་བྱ་བའི་ཁམས་གསུམ་བའི་ཉོན་མོངས་པ་སྤང་
བས་ན་ཁམས་གསུམ་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རབ་རིབ་དང་བྲལ་བར་བཞུད་པ་ལགས་སོ། ། སྐྱུག་
བསྐྱེད་ལ་ཆོས་ཤེས་པས་རྣམ་པར་གྲོལ་བ་མངོན་སུམ་དུ་བྱེད་པས་ན་ཉོན་མོངས་པ་དང་ལྟ་
བའི་སྐྱེན་པ་ཐམས་ཅད་སེལ་བ་ལགས་སོ། ། སྐྱུག་བསྐྱེད་ལ་སོགས་པ་རྗེས་སུ་ཤེས་པའི་བཟོད་
པས་འཕགས་པའི་ཆོས་ཀྱི་རིགས་རྟོགས་པར་བྱེད་པས་ན་བཞུད་པ་ལགས་སོ། །

སྐྱུག་བསྐལ་ལ་རྒྱུ་སྤྲུལ་པས་ངེས་པར་འཛིན་པར་བྱེད་པས་ན་མཆོག་ཏུ་བཞུགས་པ་ལགས་
སོ། ། ཀུན་འབྱུང་བ་ལ་ཤེས་པ་ལ་སོགས་པའི་བཟོད་པ་ལ་སོགས་སྐད་ཅིག་མ་བཞིས་སྡེ་མ་
བཞིན་དུ་བྱ་བ་བྱེད་པས་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་ཀྱིས་བདེ་ལེགས་སྐྱབ་བཞུགས་པ་
ལགས་སོ། ། ལྷ་བར་བཞུགས་པ་ལགས་སོ། ། འཛིགས་པ་དང་ཉེ་བར་འཆོ་བ་ཐམས་ཅད་རབ་
ཏུ་སྤང་བ་དང་། ལྷ་བར་བཞུགས་པ་ལགས་སོ་ཞེས་བཞུགས་པའི་ཆོག་བཞི་དང་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་
སྐྱུར་བར་བྱའོ། ། ཤ་དང་ལྷ་དང་ཤེས་རབ་དང་སངས་རྒྱས་དང་ཆོས་ཀྱི་སྐུ་ཡོངས་སྐྱབ་འཛིན་
པས་ན་སྡེ་བ་བཞིན་འགོག་པ་ལ་ཆོས་ཤེས་པའི་བཟོད་པས་ལམ་སྟོན་པ་ལགས་སོ། ། འགོག་པ་
ལ་ཆོས་ཤེས་པས་མིག་ལགས་སོ། ། རྒྱུ་སྤྲུལ་པའི་བཟོད་པས་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་ཆུང་དུ་
དང་འབྲིང་དང་ཆེན་པོ་དང་བྲལ་བས་འཕགས་པའི་ཆོས་ཀྱི་རིས་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་གཏོ་སྐྱུག་
གི་སྐུ་པ་དང་རབ་རིབ་རྣམས་མ་མཆིས་པར་བཞུགས་པ་ལགས་སོ། ། འགོག་པ་ལ་རྒྱུ་སྤྲུལ་
པས་གདོན་མི་ཟ་བར་ངེས་པར་འཛིན་པའི་ཕྱིར་རབ་རིབ་དང་བྲལ་བར་བཞུགས་པ་ལགས་
སོ། ། དེ་བཞིན་དུ་ལམ་ལ་ཆོས་ཤེས་པའི་བཟོད་པས་ཆོས་ཐམས་ཅད་མི་བཞུགས་པ་ལགས་སོ། །
ལམ་ལ་ཆོས་ཤེས་པས་ལམ་དུ་འཛུགས་པ་ལགས་སོ། ། ལམ་ལ་རྒྱུ་སྤྲུལ་པའི་བཟོད་པས་
ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་ཉིད་ལགས་སོ། ། ལམ་ལ་རྒྱུ་སྤྲུལ་པས་ཉོན་མོངས་པ་དང་ཤེས་བྱའི་
སྐྱིབ་པ་བག་ཆགས་དང་མཆོམས་སྦྱར་བ་ཐམས་ཅད་མི་བསྐྱེད་པ་ལགས་སོ། ། ཟག་པ་དང་
བཅས་པའི་བསྐྱོམ་པའི་ལམ་གྱིས་དགོ་བའི་ཆོས་རྣམས་བསྐྱེད་པས་ན་མི་འགོག་པ་ལགས་
སོ། ། སྐྱུ་མ་ལྟ་བུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་གྲགས་པ་མངོན་པར་སྐྱབ་པའི་བསྐྱོམ་པའི་ལམ་གྱིས་རང་
བཞིན་གྱིས་རྟག་ཏུ་གནས་པས་ན་མ་སྐྱེས་པ་དང་མ་འགགས་པ་ལགས་སོ། ། ཤིན་ཏུ་རྣམ་པར་
དག་པའི་བསྐྱོམ་པའི་ལམ་གྱིས་སྤུལ་དུ་བྱུང་བའི་ཕན་པ་མཛད་པ་ཉིད་ཡིན་པ་དང་རང་གི་
མཆོན་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཡུལ་ལགས་སོ། ། དེ་ཡང་ཆུང་དུ་དང་འབྲིང་དང་ཆེན་
པོའི་དབྱེ་བས་སྟོབས་བརྩུ་བཞུགས་པ་དང་། མི་སྤུལ་བ་དང་། མགོན་བཞུགས་པ་ལགས་སོ་ཞེས་བྱ་
བའི་ཆོག་གསུམ་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། ཐེར་བྱག་ནི་ཆོགས་པ་སྟེ། དེ་ལ་
གནས་པས་ན་རྒྱ་དང་རྒྱུ་ལས་བྱུང་བའི་དངོས་པོ་དེ་ལ་དེ་སྐད་ཅིས་བྱའོ། ། དེ་དག་པས་ཐེར་
བྱག་ཏུ་གནས་པ་མ་མཆིས་པའི་སྤང་དུ་སྟེ། བར་ཆད་མེད་པའི་ལམ་ཉིད་ཀྱིས་སྐྱིབ་པ་ཐམས་

ཅད་སྒྲོང་བ་ཡིན་པས་འཁོར་བའི་གཉིན་པོ་ལགས་སོ། ། རྣམ་པར་གྲོལ་བའི་ལམ་གྱིས་ཡོན་
ཏུན་སྐྱུང་སྐྱུམ་ཆོགས་པ་ཐམས་ཅད་མངོན་པར་ཐོབ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ངོ་
བོ་ཉིད་སྟོན་པ་ལགས་སོ། ། དེ་ལྟར་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཡང་དག་པར་རྟོགས་པ་རྣམས་ཕྱིས་བསམ་པ་
ངི་ལྟ་བུ་བཞིན་དུ་ཐེག་པ་གསུམ་གྱིས་ཆོས་སྟོན་པས་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་ལན་གསུམ་དུ་བསྐྱས་
ཏེ་རྣམ་པ་བརྒྱ་གཉིས་སུ་བསྐྱོར་བ་ཡོངས་སུ་རྟོགས་པ་ལགས་སོ་ཞེས་དེ་ལྟར་འདི་རྣམས་ཀྱི་
དོན་སྟོན་པར་བརྗོད་པར་བྱ་བ་ཡིན་པར་སྟོན་གྱི་སྟོབ་དཔོན་རྣམས་འཆད་དོ། ། དེ་ལ་ཆོས་ཀྱི་
འཁོར་ལོ་གང་ལ་ལན་གསུམ་བསྐྱས་ཏེ་རྣམ་པ་བརྒྱ་གཉིས་སུ་བསྐྱོར་བ་ཡོད་པ་ཞེས་ཆོག་རྣམ་
པར་སྐྱར་རོ། ། དེ་ལ་ལན་གསུམ་དུ་བསྐྱས་པ་འདི་ཡིན་ཏེ། དགེ་སློང་དག་འདི་ལྟ་སྟེ། འདི་ནི་
སྤྱག་བསུལ་འཕགས་པའི་བདེན་པའོ། ། དེ་མངོན་པར་ཤེས་ནས་ཡོངས་སུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །
ཡོངས་སུ་ཤེས་སོ། ། འདི་ནི་སྤྱག་བསུལ་ཀྱན་འབྱུང་བ་འཕགས་པའི་བདེན་པའོ། ། དེ་མངོན་
པར་ཤེས་ནས་སྒྲོང་བར་བྱའོ། ། སྤངས་སོ། ། འདི་ནི་སྤྱག་བསུལ་འགོག་པ་འཕགས་པའི་བདེན་
པའོ། ། དེ་མངོན་པར་ཤེས་ནས་མངོན་སུམ་དུ་བྱའོ། ། མངོན་སུམ་དུ་བྱས་སོ། ། འདི་ནི་སྤྱག་
བསུལ་འགོག་པར་འགོ་བའི་ཕྱིར་ལམ་གྱི་འཕགས་པའི་བདེན་པའོ། ། དེ་མངོན་པར་ཤེས་པ་
ནས་བསྐྱོམ་པར་བྱའོ། ། ངས་བསྐྱོམས་སོ་ཞེས་པ་སྟོན་མ་ཐོས་པའི་ཆོས་ཐམས་ལ་ཚུལ་བཞིན་
ཡིད་ལ་བྱེད་པས་མངོན་སུམ་དུ་བྱེད་པའི་དོན་ཉིད་ཀྱིས་ན་ཟག་པ་མེད་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་མིག་
སྒྱེས་སོ། ། ཐེ་ཆོམ་མེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་ན་ཤེས་པའོ། ། ཡང་དག་པའི་དོན་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རིག་
པའོ། ། རྣམ་པར་དག་པ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་སྟོ་སྒྱེས་པའོ་ཞེས་བྱ་བའི་ཆོག་འདི་བདེན་པ་
གསུམ་པོ་རེ་རེ་ལ་ཡང་སྐྱར་བར་བྱའོ། ། དེ་བས་བདེན་པ་བཞི་པོ་རེ་རེ་ཞིང་ལན་གསུམ་
བསྐྱས་པ་ཡིན་པས་ལན་གསུམ་དུ་བསྐྱས་པའོ། ། མིག་ཅེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་བཞི་ཡང་
ལན་གསུམ་དུ་བསྐྱས་པས་བདེན་པ་རེ་རེ་ལ་གསུམ་ཡིན་པ་དེ་བས་ན་རྣམ་པ་བརྒྱ་གཉིས་
སོ། ། འདི་དག་ཙམ་ཁོ་ནས་འགོ་བའི་དོན་རྟོགས་པར་བྱེད་པ་ཡིན་པས་ལན་གསུམ་དུ་བསྐྱས་
ཏེ་རྣམ་པ་གཉིས་སུ་བསྐྱོར་བའི་ཆོས་ཉིད་འཁོར་ལོ་དང་འདྲ་བར་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་སྟེ། དང་པོ་
བླ་རྒྱ་ཁྱེ་ར་གསུངས་པའི་མདོ་གང་ཡིན་པའོ། ། ངི་ལྟར་འཁོར་ལོས་སྐྱར་བའི་རྒྱལ་པོའི་
འཁོར་ལོ་རིན་པོ་ཆེ་ནི་སྟོན་དུ་འགོ་ལ། དེ་ཉིད་ཀྱི་རྗེས་སུ་འབྲང་བའི་དཔྱད་གི་ཆོགས་ཐམས་

ཅད་ནི་ཕྱི་ནས་འབྲང་ངོ་། ། དེ་བཞིན་དུ་ཁམས་གསུམ་པ་མ་ལུས་པ་མཐའ་དག་གི་བདག་པོ་
དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་མདོ་ལྷེ་སྟོན་དུ་མཛད་ནས་བསྟན་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་རབ་དུ་འབྱུང་
བ་ཡིན་ནོ། ། དེ་བས་ན་དེ་ནི་རྒྱལ་བའི་ཡུལ་གྱི་བདག་པོས་བསྐྱར་བ་ཡིན་པས་བཅོམ་ལྷན་
འདས་ཡུམ་ལ་དེ་སྐད་ཅས་བྱའོ། ། མཆོག་ཉིད་བསྟན་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་བཅོམ་ལྷན་འདས་ཇི་
ལྟར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་སོ། ། ལན་བཟབ་པ་ནི་ཤུ་རིའི་བྱས་ཏོན་པ་ལ་ཇི་ལྟ་བ་
བཞིན་དུ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། སྟོན་པ་ལ་བྱེད་པ་དང་འདྲ་བར་ནན་
ཏན་ལ་སོགས་པས་སྐབ་པའི་ཕྱིར་རོ། ། གཞན་དུ་ན་སངས་རྒྱས་ཉིད་ཡང་དག་པར་འཕྲོ་བ་པར་
མི་འགྱུར་རོ་ཞེས་མཆོག་ཉིད་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། ། ཅིའི་ཕྱིར་ཞེན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྒྱ་གང་གི་ཕྱིར་
ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཆོག་གོ། ། དེ་ཉིད་ནི་དེའི་གཞི་ལས་ཞེས་བྱ་བ་སྟོས་པ་ཡིན་ནོ། ། ཁོ་བོ་ནི་གཞི་
འདི་ལས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བསོད་ནམས་ཀྱི་སྤང་པོ་བྲེལ་གྱིས་གཞོན་པའི་རྒྱ་ལས་སོ། ། མདོན་པར་
སྐབ་པའི་མཆོག་ཉིད་ཀྱི་སྐབས་སུ་ཡོངས་སུ་བསྟོར་བའི་ཡིད་ལ་བྱེད་པས་བསོད་ནམས་ཀྱི་སྤང་
པོ་བྲེལ་གྱིས་གཞོན་པའི་རྒྱ་ཡིན་པར་ཅིའི་ཕྱིར་འདྲི་ཞེ་ན། བཙུན་པ་གང་དུ། ཟག་པ་དང་
བཅས་པའི་ཡོངས་སུ་བསྟོར་བའི་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ལ་གང་གི་སྟོབས་ཀྱིས་སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པའི་
བསོད་ནམས་ཀྱི་སྤང་པོ་ཆད་མེད་པ་བྲེལ་གྱིས་གཞོན་པར་འགྱུར་བ་དེ་འདྲ་བར་མཆོག་ཉིད་
ཡོད་པ་དེར་ཟག་པ་མེད་པའི་བསྟོམ་པའི་ལམ་ནི་ཤིན་དུ་མཆོག་ཉིད་ཡོད་དོ་ཞེས་བསྟན་པར་
བྱ་བའི་ཕྱིར་བསོད་ནམས་ཀྱི་སྤང་པོ་ཡོངས་སུ་བསྟོར་བས་བྲེལ་གྱིས་གཞོན་པར་བྱེད་པའི་རྒྱ་
འདྲི་བ་ཡིན་ནོ། ། སུལ་དུ་བྱུང་བའི་དོན་ཉིད་ནི་འོན་ཀྱང་ཀློག་ཀྱི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་
གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། སྦྱིན་པ་དང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ལ། དེ་ལ་སྦྱིན་པ་ནི་ཆོས་དང་མི་
འཇིགས་པ་དང་བྲེལ་བའི་དབྱེ་བས་རྣམ་པ་གསུམ་མོ། ། དེ་བཞིན་དུ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་ནི་མི་
དགེ་བ་ལས་ལྡོག་པ་དང་དགེ་བ་ལ་འཇུག་པ་དང་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་བྱེད་པའི་དབྱེ་བས་
གསུངས་སོ། ། བཟོད་པ་ནི་ཆོས་ལ་ངེས་པར་རྟོག་པ་དང་སྤྱད་བསུལ་ཉམས་སུ་ལེན་པ་དང་
གཞན་གྱིས་གཞོད་པ་བྱེད་པ་ལ་ཇི་མི་སྟམ་པའི་དབྱེ་བས་རྣམ་པ་གསུམ་མོ། ། བཙོན་འགྲུས་
ཀྱང་གོ་ཆ་དང་དགེ་བ་དང་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་ལ་སྦྱོར་བས་རྣམ་པ་གསུམ་མོ། ། བསམ་གཏན་
མདོན་པར་སྐབ་པ་དང་ཉོན་མོངས་པའི་གཉེན་པོ་དང་བདེ་བར་གནས་པའི་དབྱེ་བས་རྣམ་པ་

གསུམ་མོ། ། ཀུན་རྫོབ་དང་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་དང་། སེམས་ཅན་མ་ལུས་པའི་དོན་ལ་
དམིགས་པའི་དབྱེ་བས་ཤེས་རབ་ཀྱི་མིག་ནམ་པ་གསུམ་ཡོད་པ་དང་བུལ་བའོ། ། དམུས་ལོང་
དུ་གྱུར་པ་ཡིན་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྐྱེ་བཞིན་པ་ཉིད་ན་ལའོར་གསུམ་ཡོངས་སུ་དག་པའི་ཤེས་
རབ་ཀྱི་མིག་དང་བུལ་བའོ། ། ཡོངས་སུ་འདྲེན་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཁ་ལོ་སྐྱུར་བ་
དང་བུལ་བའི་ཕྱིར་རོ། ། ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ཀྱི་ལམ་དུ་འཇུག་པའི་ཞེས་བྱ་བ་ནི། སངས་
རྒྱུན་ཉིད་ཐོབ་པར་བྱེད་པའི་ལམ་རབ་དུ་དགའ་བ་ལ་སོགས་པའི་ས་ནམས་སུ་འཇུག་པའི་
ཡིན་པའོ། ། སྐལ་པ་ཡང་མེད་ན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྐལ་བ་མེད་ཅིང་རྒྱས་པ་དང་བུལ་བའོ། ། ལྷ་བ་
ཡང་ག་ལ་འགྱུར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཐོབ་པར་ཅིའི་ཕྱིར་འགྱུར་ཏེ་མི་འགྱུར་རོ་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཆིག་
གོ། ། ས་རོལ་དུ་བྱིན་པའི་མིང་ཉིད་བཤད་པ་ནི་ས་རོལ་དུ་བྱིན་པའི་སྐྱེ་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། །
མིག་རབ་དུ་ཐོབ་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི། སྐྱིན་བ་ལ་སོགས་པའི་ས་རོལ་དུ་བྱིན་པ་ནམས་
ཆོས་ཉིད་ཀྱི་མིག་དང་ལྡན་པར་འགྱུར་བའོ། ། ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་མངོན་པར་འདུ་མི་བྱེད་པ་
བསྟན་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་བཅོམ་ལྡན་འདས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོས་
ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་སོ། ། ལན་བཏབ་པ་ནི་ཤུ་རིའི་བྱ་གཟུགས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་
སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། གཟུགས་ལ་སོགས་པ་སྐྱེ་མ་ལྟ་བུ་ཉིད་དུ་རྟོགས་པ་ནི་ཡུམ་
མངོན་པར་བསྐྱབ་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཆིག་གོ། ། ཉེ་བར་བསྐྱབ་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དེ་ལྟར་
མངོན་པར་འདུ་བྱེད་པས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་ཏེ། དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་
ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་བྱང་པར་སྐྱེ་བ་མེད་པར་རྟོགས་པའི་སྦྱོར་བ་ནི་མངོན་པར་
འདུ་བྱེད་པ་སྟེ། དེས་སྤང་པོ་ནམས་རྟོགས་ན་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་དོ། ། གྲེགས་བམ་ལ་ལ་ལས་ནི་
མངོན་པར་མི་སྐྱབ་པས་ཞེས་བྱ་བ་སྦྱོས་ཏེ། དེར་ཡང་དོན་འདི་ཉིད་ཡིན་པར་བཟུང་ངོ་། །
ཆོས་ཐམས་ཅད་མི་དམིགས་པར་གཏོད་པར་བྱེད་པའི་དོན་དུ་གསུངས་པ་ནི། ཤུ་རིའི་བྱ་ཤེས་
རབ་ཀྱི་ས་རོལ་དུ་བྱིན་པ་དེ་ལྟར་མངོན་པར་བསྐྱབས་པས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། ། ཆོས་
གང་ཡང་གཏོད་པར་བྱེད་པ་མེད་དོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཅི་ལྟར་དམིགས་པ་ལ་སོགས་པ་བྱིན་ཅི་
ལོག་པ་ཡིན་པ་དེ་ལྟར་ན་ནལ་འབྱོར་པའི་རྒྱུད་ལ་གཏོགས་པའི་ཆོས་གང་ཡང་སྐྱེད་པར་མི་
བྱེད་པ་དེའི་ཆོ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ས་རོལ་དུ་བྱིན་པ་ཞེས་བྱ་བའི་གངས་སུ་འགོ་སྟེ་བྱིན་ཅི་ལོག་པའི་

ཕྱིར་རོ་ཞེས་བྱ་བར་དགོངས་སོ། ། ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ཐོབ་པར་བྱེད་པ་ནི་རིགས་ཏེ་
གཞན་དུ་ན་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་དོན་མེད་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བའི་བསམ་པ་དང་
ལྡན་པས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཅི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསལ་རྟོ། ། ཕྱིན་ཅི་ལོག་གི་སྒོ་ནས་
གཏོད་པར་མི་བྱེད་དོ་ཞེས་གསུངས་པ་ནི་དམིགས་པ་རི་ལྟ་བུ་དེ་ལྟར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་
པ་ལོ། ། དེ་ལ་དམིགས་པ་ནི་ཕྱིའི་དོན་དུ་དམིགས་པ་ལོ། ། མིང་ནི་གཟུགས་ཅན་མ་ཡིན་པའི་
ཕྱང་པོ་བཞིའོ། ། མངོན་པར་འདུ་བྱེད་པ་ནི་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུ་ཉིད་འདི་ནི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཡིན་ནོ་ཞེས་
བྱ་བ་ལ་སོགས་པའི་སེམས་ཀྱི་ཚོལ་བ་ལོ། ། རྣམ་པ་གཞན་རྣམ་པར་བཅད་པས་གཞན་དུ་
གཏོད་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་སྒྲས་པ་ནི་བཅོམ་ལྡན་འདས་འོ་ན་རི་ལྟར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་
སོགས་པ་ལོ། ། ཀློག་ཀ་རི་ལྟར་གཏོད་པར་མི་བྱེད་དོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུའི་རྣམ་པ་གང་
གིས་ཕྱིན་ཅི་ལོག་དུ་མངོན་པར་ཞེན་པ་ཅི་ཡང་གཏོད་པར་མི་བྱེད་པ་དེ་ལྟར་ཐམས་ཅད་
མཁྱེན་པ་ཉིད་གཏོད་པར་བྱེད་དོ་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཆོག་གོ། ཆོས་གང་ཡང་མི་སྦྱེད་ཅེས་བྱ་བ་ནི་
རྣམ་པར་བྱང་བ་རྣམས་སོ། ། ཆོས་གང་ཡང་མི་འགོག་ཅེས་བྱ་བ་ནི་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་
པ་ལོ། ། ཉེ་བར་གནས་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྦྱེ་བ་མ་མཆིས་པའི་སྤྲད་དུའོ། ། གནས་པ་ཡང་མ་
ལགས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འགོག་པ་མ་མཆིས་པའི་སྤྲད་དུའོ་ཞེས་བྱ་བར་སྒྱུར་རོ། ། དེ་ལྟར་མངོན་
པར་ཞེན་པ་ཡང་འཆིང་བ་ཡིན་ནོ་ཞེས་སྒྲས་པ་ནི་བཅོམ་ལྡན་འདས་གལ་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་
སོགས་པ་སྒོས་ཏེ། སྦྱོར་བ་དང་། མཐོང་བ་དང་། སྒོམ་པ་དང་། བྱད་པར་གྱི་ལམ་རྣམས་སུ་གོ་
རིམས་བཞིན་དུ་རིང་དུ་བཞིན། གསོག་དུ་བཞིན་དོ་ཞེས་བྱ་བའི་ཆོག་བཞི་སྒྱུར་རོ། ། རྣམ་པ་
གཞན་གྱིས་ཀྱང་རིང་དུ་བྱེད་པ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ནི་རབ་འབྱོར་རྣམ་གངས་གང་གིས་
ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། གཟུགས་ལ་སོགས་པ་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྣམ་གངས་དེས་ནི་
འཇུག་བ་ཁོ་ནའོ་ཞེས་བྱ་བའི་ཆོག་གོ། ། ཆོས་ཉིད་ཀྱི་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ཉིད་ཤེས་རབ་ཀྱི་
པ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བའི་ཚུལ་གྱིས་རི་ལྟར་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་རྟོགས་པས་
ཡུམ་རིང་དུ་བྱེད་པ་ལ་སོགས་པ་ཡིན་སྟམ་པའི་དོགས་པ་དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེན་ཞེས་བྱ་བས་བསུ་
ནས། རབ་འབྱོར་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་འདི་ཡོངས་སུ་གསལ་བར་བྱས་ནས་ཞེས་བྱ་
བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་སོ། ། འདི་རྟེན་དུ་གང་གི་ཕྱིར་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུ་ཉིད་ཀྱིས་གཟུགས་ལ་

སོགས་པ་ཉིད་རྒྱལ་བའི་ཡུམ་ཡིན་ནོ་ཞེས་རང་བཞིན་གཅིག་པ་ཉིད་དུ་རིགས་པས་ཤེས་རབ་
ཀྱི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་འདི་ཡོངས་སུ་གསལ་བར་བྱས་ནས་གཞུགས་ལ་སོགས་པ་ཐ་དད་པར་
རྟོགས་པ་བྱིན་ཅི་ལོག་ཡིན་པ་དེ་བས་ན་གཞུགས་ལ་སོགས་པ་རྟོགས་པས་ཡུམ་རིང་དུ་བྱེད་
པ་ལ་སོགས་པ་ཡིན་ནོ། ། རོན་ཆེན་པོ་ཉིད་ནི་བཙེམ་ལྷན་འདས་འདི་ལྟ་སྟེ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་
སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། རོན་ཆེན་པོ་སངས་རྒྱས་ཉིད་སྐྱབ་པས་ན་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་
ཆེན་པོ་ལགས་སོ། ། དེ་ལ་ཆེན་པོར་མི་བགྱིད་ཅེས་བྱ་བ་ནི་ལྷག་པ་སྐྱེད་པར་མི་བྱེད་པའི་བྱིར་
རོ། ། རྒྱུ་རྩར་མི་བགྱིད་ཅེས་བྱ་བ་ནི་གནས་ནམས་འགྲིབ་པར་མི་བྱེད་པའི་བྱིར་རོ། ། དེ་ཉིད་
ཅི་རིགས་པར་བཤད་པ་ནི་སྐྱེད་པར་མི་བྱེད་གཡེང་བར་མི་བགྱིད་ཅེས་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། གྲགས་
པ་ཙམ་གང་ཡིན་པ་ནི་དོན་རིམ་བཞིན་མ་ཡིན་པས། དེའི་དོན་དུ་རྟོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་
འབྲས་བུ་ཅན་གྱི་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་དགོངས་སོ། ། སྟོབས་དང་ལྷན་པར་མི་བགྱིད་ཅེས་བྱ་
བ་ནི་སྟོན་མེད་ཅིང་སྟོ་འདོགས་པའི་ཚུལ་གྱིས་སོ། ། སྟོབས་མ་མཆིས་པར་ཡང་མི་བགྱིད་དོ་
ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཡོད་བཞིན་པ་ལ་སྐྱུར་པ་མི་འདེབས་པའི་བྱིར་རོ། ། སོ་སོའི་སྐྱེ་བོའི་སྐྱབས་སུ་ནི་
བྱིན་ཅི་ལོག་གི་སྟོབས་ཀྱིས་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་རྒྱུ་རྩར་འགྱུར་ལ། གྲོལ་བའི་སྐྱབས་སུ་
ནི་ཡུམ་གྱི་མཐུས་བྱིན་ཅི་ལོག་དང་བྲལ་བས་ཆེན་པོར་འགྱུར་བ་ཡིན་ནམ་དེས་རིམ་ལྟར་འདི་
སྐད་བརྗོད་སྟམ་པའི་དོགས་པ་དེ་ཅིའི་སྲིད་དུ་ཞེ་ན་ཞེས་བྱ་བས་བསུ་ནས། བཙེམ་ལྷན་འདས་
ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ནི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསལ་ཏོ། ། འདི་སྐད་དུ་གང་གི་བྱིར་
བྱིན་ཅི་ལོག་དང་བྲལ་ན་ཡུམ་གྱི་མཐུ་གནས་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ནི་མ་
བསྐྱུས་པ་མ་གཡེངས་པ་དེ་བས་ན་ཆེན་པོར་མི་བྱེད་རྒྱུ་རྩར་མི་བྱེད་དོ་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན་
ནོ། ། དེ་ལ་ཡང་མངོན་པར་ཞེན་པ་འཆིང་བ་ཡིན་ནོ་ཞེས་སྐྱས་པ་ནི་གལ་ཏེ་དེ་ལྟར་ཞེས་བྱ་
བ་ལ་སོགས་པ་ལོ། ། དེ་ལྟར་འཆལ་ན་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བཤད་མ་ཐག་པ་ལྟར་དམིགས་པར་
རྟོག་ནའོ། ། སྟོས་ཀྱང་ཅི་འཆལ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་ཡིན་སྟེ་[*TE?]
འོན་ཀྱང་དམིགས་པ་ཆེན་པོར་འགྱུར་བ་ཉིད་ཀྱིས་མ་ཡིན་པ་ཉིད་དོ་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཆོག་གོ། །
གང་གིས་དེ་ཡོད་པས་སྐྱེད་པར་མི་འགྱུར་བ་དམིགས་པ་ལ་ཉེས་པ་ཅི་ཞིག་ཡོད་སྟམ་པའི་
དོགས་པ་དེ་ཅིའི་སྲིད་དུ་ཞེ་ན་ཞེས་བྱ་བས་བསུ་ནས། སེམས་ཅན་འདི་དག་ཅེས་བྱ་བ་ལ་

སོགས་པ་སྒྲོས་སོ། ། འདི་རྒྱུ་དུ་གང་གི་ཕྱིར་སེམས་ཅན་མཉམ་ལས་བསྐྱེད་སྒྲུབ་པར་
དམིགས་པ་འདི་ནི་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་འདྲ་བར་བྱུང་བས་ན་རྒྱ་མཐུན་པ་སྟེ། དེ་
དང་རྗེས་སུ་འབྲེལ་པའི་འབྲས་བྱུར་གྱི་པ་མ་ཡིན་པ་དེ་བས་ན་དམིགས་པ་ཡོད་པས་དེ་ལ་
སྦྱོང་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན་ནོ། ། ཡང་འདི་རིམ་ལྔ་པ་ཡིན་སྒྲུབ་པའི་དོགས་པ་དེ་ཅིའི་
སྒྲུབ་ཏུ་ཞེན་ཞེས་བྱ་བས་བསྐྱེད་ནས། ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ནི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་
སྒྲོས་སོ། ། སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་མ་མཆིས་པ་ཉིད་ཀྱི་རང་བཞིན་ཏེ་གང་ལ་ཡོད་པ་
དེ་ལ་དེ་རྒྱུ་ཅས་བྱའོ། ། འདི་སྒྲུབ་ཏུ་སེམས་ཅན་མ་སྦྱེས་པའི་རང་བཞིན་ཅན་ཡུམ་གྱི་རྒྱ་
མཐུན་པའི་འབྲས་བྱ་སེམས་ཅན་དུ་དམིགས་པ་ཡིན་པ་རིམ་ལྔ་པ་ཡིན་ཞེས་བསམས་པ་ཡིན་
ནོ། ། སེམས་ཅན་སྦྱེ་བ་མེད་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཡིན་པའི་དོན་འདི་ཉིད་སེམས་ཅན་ངོ་བོ་ཉིད་མ་
མཆིས་པས་ན་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་སོ། ། དེ་ལ་ངོ་བོ་ཉིད་མ་མཆིས་པ་དང་དབེན་
པ་དང་བསམ་གྱིས་མི་བྱབ་པ་ནི་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་བརྟགས་པ་ལ་སོགས་པ་ཡིན་པར་ཤེས་
པར་བྱའོ། ། སེམས་ཅན་མི་འདིག་པའི་ཆོས་ཉིད་ནི་རྟག་པ་ཁོ་ནར་གནས་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་
དོ། ། སེམས་ཅན་སྦྱུ་མ་དང་འདྲ་བ་ཉིད་དུ་མཐོང་བའི་ལམ་གྱིས་མ་རྟོགས་པ་ནི་སེམས་ཅན་
མངོན་པར་རྟོགས་པར་འཆང་མི་བརྒྱ་བ་ཉིད་དོ། ། སེམས་ཅན་སྣ་མ་བཞིན་དུ་བསྒྲེལ་པའི་
ལམ་གྱིས་མ་རྟོགས་པ་ནི་སེམས་ཅན་དོན་རིམ་ལྔ་པ་བཞིན་དུ་མངོན་པར་རྟོགས་པར་འཆང་མི་
རྒྱ་བ་ཉིད་དོ། ། སེམས་ཅན་གྱི་སྟོབས་ཆ་དང་མས་མི་གཞོད་པ་སྦྱུ་མ་ལྟ་བུ་ཉིད་དུ་རུས་པ་ཡོད་པ་
དེ་ཐོབ་པ་ནི་ཡང་དག་པར་སྦྱབ་པ་ཉིད་དོ། ། དེས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྟོབས་ཤེས་རབ་ཀྱི་
པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ཡང་དག་པར་བསྦྱབ་པར་རིག་པར་བཤུའོ། ། རིམ་ལྔ་དུ་བཤད་པའི་ངོ་བོ་
ཉིད་ལ་སོགས་པའི་མཆོན་ཉིད་ཁོ་ན་མངོན་པར་བསྦྱབ་པའི་བསྒྲེལ་པའི་ལམ་ཡིན་པར་ཤེས་
པར་བྱའོ། ། དེ་རྒྱུ་དུ་ཡང་། དེ་ཡི་ངོ་བོ་ཉིད་མཆོག་ཉིད། ། ཀུན་ལ་མངོན་པར་འདུ་མི་བྱེད། །
ཆོས་རྣམས་དམིགས་སུ་མེད་པར་ནི། ། གཏོད་བར་བྱེད་པ་དོན་ཆེན་ཉིད། ། ཅེས་གསུངས་པ་
ཡིན་ནོ། ། དེའི་འོག་དུ་གཉིས་པ་ཤིན་ཏུ་རྣམ་པར་དག་པའི་མཆོན་ཉིད་བསྒྲེལ་པར་བྱ་བ་ཡིན་
ལ། དེ་ནི་སྦྱེ་བ་དང་མི་སྦྱེ་བའི་རྒྱ་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་ཡོངས་སུ་གཟུང་བ་དང་དོར་བས་ཡིན་
ནོ། ། དེ་བས་ན་རེ་ཞིག་སྦྱོང་པའི་རྒྱ་བསྟན་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར། བཅོམ་ལུན་འདས་བྱང་ཆུབ་

སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་གང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟོས་སོ། ། ཉམ་ཁུར་མི་བགྱིད་
ཅེས་བྱ་བ་ནི་ལམ་གཞན་མི་འདོད་པས་སོ། ། ཐེ་ཆོམ་མི་འཆལ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཡིད་གཉིས་མེད་
པས་སོ། ། རྩེད་པར་མི་འགྱུར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མི་ཤེས་པ་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར་རོ། ། རྩེས་སུ་འགོ་
བར་བགྱིད་པ་ནི་ཆོས་ཀྱིས་སོ། ། རྩེས་སུ་འཆལ་བར་བགྱིད་པ་ནི་དོན་གྱིས་སོ། ། དེ་དག་གི་
ཚུལ་ནས་ནི་གཉིས་ལྟར་གཞན་ལ་རྩེས་སུ་རྟོགས་པར་བགྱིད་པ་ཞེས་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་དེ་
ལྟར་དོན་གྱི་དབྱེ་བས་བཞེད་པར་བྱའོ། ། ཡུན་རིང་པོ་ཇི་སྲིད་ཅིག་སྤྱད་ཅིང་བསྐྱངས་པར་
རིག་པར་བགྱི་ཞེས་བྱ་བ་ལ། ཡུན་རིང་པོ་ཇི་སྲིད་ཅིག་ནི་དུས་རིང་པོའོ། ། སྤྱད་པ་ནི་སྤྱན་པ་
ལ་སོགས་པ་ཉམས་སུ་བྲངས་པ་སྟེ། ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་པའི་བྱང་ཚུབ་དུ་མ་བསྡེས་པར་
བསྐྱངས་ཤིང་བསྐྱངས་པའི་ངང་ཚུལ་འདི་ལ་ཡོད་པས་དེ་སྐད་ཅེས་བྱའོ། ། བསྟེན་བཀྱར་བྱས་
ཤིང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འཁོར་ལ་སོགས་པ་ཡོངས་སུ་སྤྱལ་བས་སོ། ། ཡོངས་སུ་བྲིས་ནས་ཞེས་བྱ་བ་
ནི་ཐེ་ཆོམ་སྟེས་པའི་དོན་ཡོངས་སུ་ཁྱུས་པ་སྟེ། དེ་དག་གིས་ནི་སངས་རྒྱས་ལ་བསྟེན་པ་སྟོན་
ཏོ། ། གང་གིས་ནི་མོས་པའི་སྟོབས་ལས་བསྟེན་བཀྱར་བྱས་པ་ལ་སོགས་པ་རྟོགས་པར་བྱེད་པ་
མོས་པ་དང་བསྟེན་བཀྱར་བྱེད་པ་ལ་སོགས་པ་ལ་འབྲེལ་པ་ཅི་ཡོད་སྟུང་པའི་དོགས་པ་དེ་
ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན་ཞེས་བྱ་བས་བསུ་ནས། སྤྱི་རིའི་བྱ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་སོ། ། འདི་
སྐད་དུ་ཁྱད་པར་ཅན་གྱི་རྒྱ་མེད་པར་དེ་ལྟ་བུའི་མོས་པ་ལ་སོགས་པ་འབྱུང་བ་མི་སྲིད་པས་དེ་
བཞིན་གཤེགས་པ་ལ་བསྟེན་བཀྱར་བྱས་པ་ལ་སོགས་པའི་རྒྱ་རྩེས་སུ་དཔོག་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་
བཞེད་པ་ཡིན་ནོ། ། རྩ་བ་སྒྲགས་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མ་ཡེངས་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། བྱས་པར་
ཉན་ཏོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་ནི་དཀྱིལ་འཁོར་ལ་སོགས་པ་བྱས་ནས་ཉན་པའི་ཕྱིར་རོ། ། གཏམ་གྱི་བར་
ཆད་མི་བྱེད་དོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྐབས་ལ་མ་བབ་པའི་དོན་མི་སྤྲོ་བའི་ཕྱིར་རོ། ། ཡུན་རིང་པོར་
སྤྱད་པ་ཞེས་པ་གསུངས་པས་ནི་སྤྱན་པ་ལ་སོགས་པར་བཤད་དོ། ། སངས་རྒྱས་མང་པོ་ལ་
བསྟེན་བཀྱར་བྱས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སངས་རྒྱས་མང་པོ་བསྟེན་པའི་ཕྱིར་རོ། ། མཉན་པ་རྒྱ་དང་
བཅས་པ་ལ་སོགས་པ་ལ་མངོན་པར་མ་ཞེན་པ་བསྟན་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་བཅོམ་ལྡན་འདས་
ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་སྤྱན་པ་འདི་མཉན་པའམ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་ཏེ། རྟོགས་
པའམ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའི་ཆོག་བཞི་ནི་དེ་འདིའོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའི་ཆོག་བཞི་

དང་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་སྐྱར་བར་བྱའོ། ། དེ་ལ་རྣམ་པ་དང་རྟགས་དང་མཚན་མ་དག་ནི་རང་
དང་སྤྱི་དག་དང་གཉི་གའི་ཚུལ་དུ་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་ཤེས་པར་བྱའོ། ། རྒྱུའི་སྟོབས་ཀྱིས་
མཉན་པ་ཡང་ཀུན་རྫོབ་དུ་ཡིན་གྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དུ་ནི་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་གསུངས་པ་ནི་རབ་
འབྱོར་དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ཏེ་ཞེས་བྱ་བའོ། ། དེ་ཉིད་ནི་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་འདི་ནི་ཞེས་བྱ་
བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་སོ། ། སྤང་པོ་ལ་སོགས་པ་རྟོགས་བཞིན་པས་ཀྱང་མཉན་པ་ལ་སོགས་
པ་རི་ལྟར་མི་རྒྱས་སྟུང་པའི་དོགས་པ་དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན་ཞེས་བྱ་བས་བསྟུན་ན། རབ་འབྱོར་
ཆོས་ཐམས་ཅད་ཅེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་སོ། ། དེ་ལ་ད་ལྟར་བྱུང་བའི་སྤང་པོ་ལ་
སོགས་པ་རང་གི་མཚན་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཆོས་ཐམས་ཅད་དབེན་པ་ཉིད་དོན། །
རྒྱ་དང་འབྲས་བུའི་མཐའ་གཉིས་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཤིན་དུ་དབེན་པ་ཉིད་
དོ། ། དེ་བས་དུས་གསུམ་སྟོང་པ་ཉིད་ཡིན་པས་སྤང་པོ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་སུ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དུ་
བསྟན་པར་མི་རྒྱས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ངག་གི་དོན་ཡིན་ནོ། ། དེ་ལྟར་དེ་ལས་ཐ་དད་པར་བསྟན་
པ་བྱ་བར་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་ནི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་
སོ། ། རྣམ་པ་གཞན་མ་བཀག་ན་ནི་རི་སྟེ་འདི་ལྟར་འཇུག་སྟུང་པའི་དོགས་པ་དེ་ཅིའི་ཕྱིར་
ཞེན་ཞེས་བྱ་བས་བསྟུན་ན། རབ་འབྱོར་སྤང་པོ་དང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་སོ། ། རྒྱེ་
བའི་རྒྱ་དང་བྲལ་བས་ན་སྟོང་པའོ། ། རང་གི་ངོ་བོ་ངེས་པར་གཟུང་དུ་མེད་པས་ན་དབེན་
པའོ། ། འབྲས་བུའི་རྒྱས་པ་དང་བྲལ་བས་ན་ཞི་བའོ། ། འདི་སྐད་དུ་ཆོས་ཐམས་ཅད་སྟུང་པར་
བྱེད་པ་སྤང་པོ་ལ་སོགས་པ་ནི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དུ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཡིན་ན་དེ་ལས་ཐ་དད་པར་
བསྟན་པར་མི་རྒྱས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་བརྗོད་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ལྟར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ནི་ཉེ་བར་
སྟུང་པ་ཡིན་ནོ། ། འདུ་ཤེས་པ་དང་ཀུན་ཤེས་པ་དག་ནི་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་རང་དང་སྤྱིའི་
མཚན་ཉིད་དོ། ། བཏགས་པ་ནི་དེའི་བར་ཉེ་བར་འཛིན་པའོ། ། ཐ་སྟོང་ནི་བཏགས་པ་སྟོན་དུ་
འགོ་བས་པན་པ་དང་གཞོད་པ་ཐོབ་པ་སྤང་བའོ། ། དབང་པོའི་རིམ་པ་ཡོད་པས་འདི་རྣམ་
པར་བྱེ་སྟེ་ལུང་བསྟན་པར་བྱ་བ་ཡིན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པའི་རྣལ་
འབྱོར་གྱི་དོན་དུ་གང་གིས་ཐབས་མཁས་པ་རྒྱུད་ལ་སོགས་པའི་རིམ་པའི་དབྱེ་བས་
བསྒྲེལ་པས་དེ་རྣལ་འབྱོར་ཐོབ་པར་འཇུག་བས་འདི་ནི་བྱེ་སྟེ་བརྗོད་པར་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། །

འདིས་ནི་ཐབས་ལ་མཁས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་སྐད་དུ་བརྗོད་པའི་ཉེན་པ་ལ་སོགས་པ་
གསུམ་ནི་སྦྱང་པའི་རྒྱ་ཡིན་ནོ། ། དེ་སྐད་དུ་ཡང་། སངས་རྒྱུ་བསྟན་དང་སྦྱོན་སོགས་དང་། །
ཐབས་ལ་མཁས་པ་གང་ཡིན་པ། ། འདི་ལ་མོས་པའི་རྒྱ་དག་ཡིན། ། ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །
མི་སྦྱོང་བའི་རྒྱ་བསྟན་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར། ། རབ་འབྱོར་ཡང་རྣམ་གྲངས་གང་གིས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་
སོགས་པ་གསུངསོ། ། མི་མོས་པའི་རྒྱ་ཅི་ཞིག་ཡིན་སྟེ་མ་པའི་དགོས་པ་དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེན་ཞེས་
བྱ་བས་བསུ་ནས། སྦྱོན་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་སོ། ། འཁོར་དེ་ནས་འབྱོལ་ཏེ་
ཞེས་བྱ་བ་ལ་སྦྱོང་བའི་སེམས་ཀྱིས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ལྷག་མའོ། ། བསགས་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་
པ་ནི་སྦྱོར་པ་ལ་སོགས་པའི་གནས་སྐབས་གསུམ་དུ་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་སྦྱར་རོ། ། ལྷས་ཀྱིས་
མཐུན་པར་མི་བྱེད་པ་ནི་ལྷས་ཏེ་བར་མི་བྱེད་པས་སོ། ། སེམས་ཀྱིས་མཐུན་པར་མི་བྱེད་པ་ནི་
སེམས་རྣམ་པར་གཡེངས་པས་སོ། ། མི་ཤེས་མི་རིག་ཁོང་དུ་མི་ཆུད་ཅས་བྱེད་པ་ནི་གོ་རིམས་
བཞིན་དུ་མངོན་སུམ་དང་རྗེས་སུ་དཔག་པ་དང་ལུང་གི་ཆད་མས་སོ། ། དེ་ཉིད་ཀྱིས་ན་རིག་
པར་མི་བྱེད་དེ་གཞན་དག་ཅས་བྱ་བ་ནི་ལྷག་མའོ། ། སྦྱོང་བ་ནི་རང་གི་ངོ་བོ་འདོར་བའོ། །
སྦྱར་བར་འགྱུར་བ་ནི་མཐུ་ལ་སྦྱོན་པའི་ཕྱིར་རོ། ། མི་སྦྱོང་པར་བརྗོད་པ་ནི་ཡིད་དུ་མི་འོང་
བའི་ཆོག་སྦྱ་བའོ། ། བཅོམ་ཞིང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དགེ་བའི་རྩ་བ་མ་བསྦྱང་པའི་ཕྱིར་རོ། །
བསྐྱེད་པ་ནི་མི་དགེ་བའི་བག་ཆགས་བསྦྱང་པས་སོ། ། བསོད་ནམས་ཆུང་བ་ནི་སྦྱོན་པ་ལ་
སོགས་པ་གསུམ་ཆུང་དུ་དང་ལྡན་པས་སོ། ། དགེ་བའི་རྩ་བ་ཆུང་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བྱམས་པ་ལ་
སོགས་པ་ཆུང་དུ་ཡོད་པས་སོ། ། ཕྱིར་ལྷོག་ཅིང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བྱེད་འདོད་པ་ཉིད་མེད་བར་བྱེད་
པས་སོ། ། འབྲལ་བར་བྱེད་ཅས་བྱ་བ་ནི་རང་གི་ངོ་བོ་འདོར་བར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། ལྷོག་པར་
བྱེད་དེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཡང་འཇུག་པ་ལས་ལྷོག་པས་སོ། ། དེ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་ནས་ཞེས་བྱ་བ་
ལ་སོགས་པ་ལ། ཐམས་ཅད་ནས་ནི་སངས་རྒྱུ་དགོན་མཆོག་ལ་སོགས་པའི་རང་བཞིན་གྱིས་
སོ། ། ཐམས་ཅད་ནས་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཤུག་ཐུབ་པ་ལ་སོགས་པའི་རང་བཞིན་ནོ། །
རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་ནི་ཆུང་དུ་ཆུང་དུ་ལ་སོགས་པའི་དབྱེ་བས་སོ། ། ཐམས་ཅད་དུ་ནི་ལྷག་
པའི་ཚུལ་བྱིམས་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པས་སོ། ། ཉེ་བར་གཞག་པ་ནི་བསྦྱང་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་
རོ། ། ཀུན་ནས་བསྐྱང་བ་ནི་འཇིག་པ་མེད་པས་སོ། ། དཔྱལ་བ་ཆེན་པོ་རྣམས་སུ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་

འཇམ་བུའི་སྒྲིང་གི་འོག་གི་སྟོང་ཕྱག་ཉི་ཤུ་ན་དེའི་ཚད་ཅམ་གྱི་དཔུལ་བ་ཆེན་པོ་མནར་མེད་
པའོ། ། དེའི་སྟོང་ན་རབ་དུ་ཆ་བ་དང་། ཆ་བ་དང་། དུ་འཕོད་ཆེན་པོ་དང་། དུ་འཕོད་དང་།
བསྐྱུས་འཛོམས་པ་དང་། ཐིག་ནག་དང་། ཡང་སོས་ཏེ། དཔུལ་བ་ཆེན་པོ་བརྒྱད་དོ། ། མེས་
འཇིག་པའི་བསྐྱེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དཔུལ་བའི་འགོ་བ་ནས་བཟུང་སྟེ་ཚངས་པའི་འཇིག་རྟེན་
གྱི་བར་གྱི་འཇིག་རྟེན་སེམས་ཅན་འགལ་ཡང་ལུས་པར་མ་གྱུར་པ་དེའི་ཆེ་སྟོང་གྱི་འཇིག་རྟེན་
སྟོང་པར་ཉི་མ་བདུན་བྱུང་ནས་རིམ་གྱིས་ཆུའི་དཀྱིལ་འཁོར་ནས་བརྒྱུ་མས་ཏེ་བསམ་གཏན་
དང་པོའི་བར་དུ་སྟེག་པའོ། ། འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་གཞན་ན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྟོང་གསུམ་གྱི་སྟོང་
ཆེན་པོ་གཞན་དུའོ། ། སྟུག་བསྐྱེད་མང་པོ་ཉམས་སུ་སྦྱང་བའི་རྒྱ་ཅི་ཞིག་ཡིན་སྟེ་མ་པའི་དོགས་
པ་དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན་ཞེས་བྱ་བས་བསུ་ནས། དེ་དག་དེ་ལྟ་བུར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་
གསུངས་ཏེ་གོ་སློའོ། ། མཚམས་མ་མཆིས་པ་ལྗེའི་ལས་ནི་མ་བསད་པ་དང་། བ་བསད་པ་དང་།
དག་བཅོམ་པ་བསད་པ་དང་། དག་འདུན་གྱི་དབྱེན་དང་། དེ་བཞིན་གཤེགས་བའི་སྐྱེ་ལ་ངན་
སེམས་ཀྱིས་ཁྲག་ཕྱང་བ་སྟེ། ལས་ལྡེ་པོ་འདི་དག་བྱས་པའི་རྗེས་ཐོགས་ཉིད་ལ་མནར་མེད་
པའི་སེམས་ཅན་དཔུལ་བ་ཆེན་པོར་སྟེ་བའི་རྒྱ་ཅི་པའི་ཕྱིར་མཚམས་མེད་པའོ། ། འབྲས་བུ་
དང་རྒྱ་དང་རང་བཞིན་གསུམ་གྱི་འདྲ་བ་མེད་པས་ན། གོ་རིམས་བཞིན་དུ་གཟུགས་བརྟན་
དུ་འཇུག་ རྗེས་སུ་མཐུན་པ་འཇུག་ ཚུལ་མཐུན་པ་ཅམ་དུ་ཡང་འདྲ་བ་མ་ལགས་སོ་ཞེས་བྱ་བར་
སྦྱར་རོ། ། སྟུག་བསྐྱེད་པ་ནམས་ལ་སྟོང་རྗེ་འཇུག་པ་ཡིན་ནམ། དེ་དག་དང་འགྲོགས་པ་ལ་
སོགས་པ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན་ཞེས་བྱ་བས་བསུ་ནས། ལྡེ་རིའི་བུ་དེ་ལྟ་བུའི་གང་ཟག་དེ་དག་ནི་
ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་སོ། ། གཞན་དག་ལ་ཡང་རང་གི་ཉེས་པ་དགོད་པས་ན་ལོ་
འདབ་རུལ་བ་ལྟ་བུའོ། ། འབྲུ་མ་རུངས་པར་བྱེད་པའི་རྩའི་རིགས་དང་འདྲ་བའི་བྱང་ཆུབ་
སེམས་དཔའི་འབྲུ་མ་རུངས་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་ནག་པོའི་རང་བཞིན་ཅན་ནོ། ། སྐྱུ་ནག་པོ་
དང་འདྲ་བར་ཞེ་སྟངས་མང་བའི་ཕྱིར་ནག་པོ་ཉི་བར་བསྐྱེད་པའོ། ། ཚུལ་མ་ཡིན་པས་བསྐྱེད་
པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གང་གི་ཕྱིར་དེ་ལྟ་བུའི་སྟེག་པ་བྱེད་པ་དང་ལྟན་ཅིག་སྟོང་རྗེའི་
ཡུལ་ཡིན་པ་ཉིད་ཀྱིས་འགྲོགས་པ་དང་ཡུལ་གྱི་བགོ་བཤའ་ལ་སོགས་པ་ཡོངས་སུ་སྟོངས་བར་བྱ་
སྟེ། ཚུལ་མ་ཡིན་པ་ཉི་བར་སྦྱོད་པ་འདི་དང་པོ་ལ་འགྲོགས་པ་ལ་སོགས་པས་འཕོངས་ཤིང་

བསྐྱུག་པར་འགྱུར་བ་དེ་བས་ན་དམ་པའི་ཆོས་སུན་འབྱེན་པ་ནི་རིང་དུ་སྤང་བར་བྱའོ་ཞེས་བྱ་
བའི་དོན་ཏོ། ། ཆོས་ལ་སུན་འབྱེན་གང་ཞིག་ལ་བྱ་ཞེ་ན། ལྷ་རིའི་བྱ་གང་དག་ཅེས་བྱ་བ་ལ་
སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། ཚད་ཡོད་བཞིན་དུ་ཅིའི་ཕྱིར་མི་གསུང་སྟམ་པའི་དོགས་པ།
དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན་ཞེ་བྱ་བས་བསུ་ན། གང་ཟག་དེ་ལྟ་བུའི་ལུས་ཀྱི་ཚད་ཅེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་
གསུངས་ཏེ། གང་གི་ཕྱིར་དཔྱལ་བ་ཆེན་པོའི་ལུས་ཀྱི་ཚད་ཐོས་ན་སྟུག་བསུལ་ཆེ་བ་ཉིད་དུ་གོ་
བས་འཛིགས་པ་ཆེན་པོས་གཉེན་པོ་ཀུན་ཏུ་སྒྱུད་པ་ལ་སོགས་པ་དང་དེ་འགལ་བར་དེ་འབྲལ་
དུ་ཁྱལ་བྱོན་པོ་ཁ་ནས་སྟུག་པ་ལ་སོགས་པར་འགྱུར་བས་དེ་བས་ན་ཚད་མ་བསྟན་ཏོ་ཞེས་བྱ་
བ་ནི་སྤྱིའི་དོན་ཡིན་ནོ། ། འཆི་བ་ཙམ་ཡང་སྟུག་བསུལ་མི་བཟད་པ་དང་ནད་ཀྱིས་རིག་ཅིང་
ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཚུང་དུ་འབྲིང་དང་ཆེན་པོའི་དབྱེ་བས་ཆོག་གསུམ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། ཕྱི་
མའི་སྐྱེ་བོ་མང་པོ་ལ་གདགས་པ་སྤང་བར་བགྱིས་པར་འགྱུར་གྱི་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མི་དགེ་བའི་
ལས་བྱེད་པ་ནམས་སྐྱོ་བ་བསྐྱེད་པས་ཆོས་ཀྱི་སྤྲང་བྱ་ཡིན་ནོ། ། སྐྱོ་བར་འགྱུར་རོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་
དེའི་རྒྱ་ཡིན་པས་དེ་སྐྱེད་ཅེས་བྱ་བའོ། ། ལུས་ཀྱི་ལས་དང་ངག་གི་ལས་དང་ཡིད་ཀྱི་ལས་གིན་
ཏུ་བསྐྱམ་པར་བགྱེད་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་བྲན་པ་དང་ཤེས་བཞིན་ལ་བརྟེན་ནས་
ལུས་དང་ངག་དང་ཡིད་ཀྱི་དགེ་བའི་ལས་ཉམས་སུ་སྤང་བར་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། གོ་སྒྲོག་
པར་བྱེད་པ་ལ་ཉེ་པ་ཅི་ཞིག་ཡོད་སྟམ་པའི་དོགས་པ་དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན་ཞེས་བྱ་བས་བསུ་ནས།
བཙེམ་ལྟན་འདས་དེ་ལྟར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟོས་སོ། ། དེ་ལྟ་བུས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སངས་
རྒྱུ་ཀྱི་བཀའ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་དེ་ལྟ་བུའི་རང་བཞིན་གྱིས་སོ། ། འདི་ནི་གཙོ་བོ་ཉེ་བར་
མཆོན་པ་ཙམ་དུ་བྲད་དེ་ལུས་དང་ཡིད་ཀྱི་ཕྱིན་ཅི་ལོག་གིས་ཀྱང་ཞེས་ཤེས་པར་བྱའོ། ། འདས་
མ་ཐག་པའི་ངག་གིས་ཉེས་པར་སྦྱས་པའི་སྐབས་ཉེ་བར་བསྟུ་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར་བཙེམ་ལྟན་
འདས་གང་གིས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟོས་སོ། ། གཞན་དུ་ན་དེ་མ་ཐག་ཏུ་གསུངས་ཟིན་པ་
ལ་ཁུ་བ་ཇི་ལྟར་འགྱུར། སུན་དབྱུང་བར་སེམས་པར་འགྱུར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཕན་ཚུན་འགལ་བར་
བརྗོད་པས་སོ། ། སྐྱར་པར་སེམས་པར་འགྱུར་ཞེས་བྱ་བ་སྤྲ་མ་དང་འབྲའོ། ། ཕྱིར་གཞིལ་བར་
སེམས་པར་འགྱུར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མངོན་སུམ་ལ་སོགས་པའི་ཚད་མ་དང་འགལ་བས་སོ། ། སྐྱེས་
བྱ་གཏི་མུག་ཅན་ཞེས་བྱ་བ་ནི། རང་གི་ཉིད་ལ་འཇུག་པ་དང་། ། རང་གི་འདུལ་ལ་སྤང་བྱིར་

དང་། ། ཟབ་པའི་ཕྱིར་དང་རྒྱ་ཆེའི་ཕྱིར། ། ཆོས་ཉིད་དང་ནི་འགལ་བ་མེད། ། ཅེས་གསུངས་
པས་སངས་རྒྱུ་ཀྱིས་གསུངས་པའི་མཚན་ཉིད་གང་མདོ་སྡེ་ལ་འདུག་པ་དང་། འདུལ་བ་ལ་
སྤང་བ་དང་། ཆོས་ཉིད་དང་མི་འགལ་བ་ཡིན་ནོ་ཞེས་མ་རྟོགས་པས། མདོ་སྡེ་ལ་སོགས་པས་
ཡང་དག་པར་བསྐྱུས་པར་རྒྱལ་བའི་ཡུམ་གྱི་རང་བཞིན་ངེས་པར་མི་འདྲིན་པས་ཚོངས་པའོ། །
འདི་སྟམ་དུ་སྡེ་པའི་གཞུང་གི་མདོ་སྡེ་ཆད་ཉུང་ཟད་ལ་མི་འདུག་པའི་ཕྱིར་དང་། དེ་བཞིན་དུ་
ཆད་ཡོངས་སུ་ཆད་པའི་འདུལ་བའི་སྡེ་སྤྲོད་ལ་མཐོང་བའི་ཕྱིར་དང་། དེ་བཞིན་དུ་གང་ཟག་
ལ་བདག་མེད་པ་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་ཉིད་དུ་གཞག་པ་དང་། མི་མཐུན་པའི་ཕྱིར་ཐེག་པ་ཆེན་
པོ་སངས་རྒྱུ་ཀྱི་བཀའ་མ་ཡིན་པ་ནི་སྤངས་པས་ཚོངས་པར་མི་འགྱུར་རོ་བྱ་བར་སེམས་ན།
དེ་ལྟ་ཡིན་ན་ནི་མདོ་སྡེ་ལྟག་པ་ནམས་ཀྱང་མདོ་སྡེའི་སྡེ་སྤྲོད་ནམས་སུ་མ་གསུངས་པས་
སངས་རྒྱུ་ཀྱི་བཀའ་མ་ཡིན་པར་ཁས་སྲུང་བར་བྱ་བར་འགྱུར་རོ། ། དེ་བཞིན་དུ་མདོ་སྡེའི་སྡེ་
སྤྲོད་རེ་རེར་མདོ་སྡེའི་སྡེ་སྤྲོད་གཞན་ནམས་ནམ་པ་ཐམས་ཅད་འདུག་པ་མ་ཡིན་ནོ། ། དེ་
བཞིན་དུ་འདུལ་བ་རེ་རེ་ལ་འདུལ་བ་གཞན་ནམས་ཀྱི་ནམ་པ་ཐམས་ཅད་སྤང་བ་མ་ཡིན་ནོ། །
དེ་བཞིན་དུ་སྡེ་བ་རེ་རེའི་ཆོས་ཉིད་དུ་གཞག་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་སྡེ་པ་གཞན་ནམས་ཀྱི་ཆོས་
ཉིད་དང་མཐུན་པ་མ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ལྟར་ན་སྡེ་པ་བཙེ་བརྒྱད་ཀྱིས་བྱེ་བའི་མདོ་སྡེ་དང་འདུལ་
བ་དང་མདྲོན་པའི་སྡེ་སྤྲོད་པན་ཚུན་གཅིག་ལ་གཅིག་གཞུང་དང་དོན་ཐ་དད་པ་ནམས་
སངས་རྒྱུ་ཀྱི་བཀའ་ཡིན་པར་ངེ་ལྟར་འབྱུག། དེས་ན་འདིས་ནི་བྱུང་པ་མ་ཡིན་པ་ལ་སངས་
རྒྱུ་ཀྱི་བཀའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཁས་འཆེ་བས་ན་ཚོངས་པ་ཉིད་ཡིན་ནོ། ། ཡང་ན་
ཡིད་ཀྱི་ཉེས་པ་རང་བཞིན་སྟུག་པ་སྟེ། མི་རིག་པ་ཡི་གཞུགས་ལའང་མི་རིག་ན། ཐེ་ཆོམ་བ་
བའི་ཆོས་ལ་སྦྱོས་ཅི་དགོས། ། དེའི་ཕྱིར་བཏང་སྟོམས་གཞག་ལེགས་ཉེས་པ་མེད། ། ཅེས་བྱ་
བའི་དོན་འདི་མཐེས་པས་ན་སྦྱོས་བྱ་གཏི་ཐུག་ཅེས་བྱའོ། ། སུན་དབྱུང་བར་སེམས་པ་ཞེས་བྱ་
བ་ནི་པན་ཚུན་འགལ་བར་བརྟེན་པས་སོ། ། སྦྱོང་བར་སེམས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྡེ་མ་དང་འབྲའོ། །
ཕྱིར་གཞིལ་བར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ནི་མདྲོན་སུམ་ལ་སོགས་པའི་ཆད་མ་དང་འགལ་བས་
སོ། ། དམ་པའི་ཆོས་སྦྱོང་བར་བྱེད་པ་འདིའི་རྒྱ་ནམ་པ་བཞི་བསྟན་པའི་ཕྱིར། བཙམ་ལྟན་
འདས་རིགས་ཀྱི་བྱ་འཕ་རིགས་ཀྱི་བྱ་མོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྦྱོས་ཏེ། རྣམ་པ་བཞི་པོ་དེ་

དག་ཅེས་བྱ་བ་ནི་བདུད་ཀྱིས་བྱིན་ཀྱིས་བརྒྱབས་པ་དང་། ཟབ་པའི་ཚོས་ལ་མ་མོས་པ་དང་།
ཕུང་པོ་ལ་སོགས་པ་ལ་མངོན་པར་ཞེན་པ་དང་། སྤྲིག་པའི་གྲོགས་པོས་ཡོངས་སུ་བྱིན་པ་ཉི།
སྤྱོད་བའི་རྒྱ་བཞིས་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཆོག་གོ། ། དེ་སྐད་དུ་ཡང་། ཚོས་ཀྱིས་མོངས་པའི་རྒྱ་དག་
ནི། ། བདུད་ཀྱི་ཐིབས་ཀྱིས་ནོན་པ་དང་། ། ཟབ་མོའི་ཚོས་ལ་མ་མོས་དང་། ཕུང་པོ་ལ་སོགས་
མངོན་ཞེན་དང་། ། སྤྲིག་པའི་གྲོགས་པོས་ཡོངས་བྱིན་པའོ། ། ཞེས་བྱ་བ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །
ཤེས་རབ་ཀྱི་མ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པའི་བཤད་པ་མངོན་པར་རྟོགས་པ་རྒྱན་ཀྱི་སྤང་བ་ལས། སེམས་
ཅན་དམུལ་བའི་ལེའུ་ཞེས་བྱ་སྟེ་བདུན་པའོ། ། ། ། དེ་ལྟར་རྟོགས་པ་དང་མ་རྟོགས་པའི་རྒྱ་ཐོབ་
པ་དང་ཡོངས་སུ་སྤང་བའི་ཡུལ་གསུངས་ནས། སྐབས་སུ་བབ་པ་ཤིན་ཏུ་ནམ་པར་དག་པའི་
མཆན་ཉིད་ཀྱི་བསྐྱེད་པའི་ལམ་ཀྱི་ནམ་པར་དག་པ་སྤྱིར་བསྟན་པའི་དོན་དུ་ཟབ་པ་ཉིད་སྟོན་
པར་བྱེད་བས། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཤེས་རབ་ཀྱི་མ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ནི་མངོན་པར་མི་བཅོན་པ་
དང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟོས་སོ། ། དཀའ་ཁིང་སྟག་བསྐལ་བས་ལྟག་པར་མོས་པ་ཡིན་པས་
ན་མོས་པར་དཀའ་བ་སྟེ། ལྟག་པར་མོས་པར་དཀའ་བ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་དོ། ། སོ་སོའི་སྐྱེ་བོ་
དང་འཕགས་པའི་དབྱེ་བས་ནི་འཆིང་བ་དང་གྲོལ་བ་ཉིད་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནམ། ཇི་ལྟར་ན་
གཟུགས་མ་བཅིངས་མ་གྲོལ་བ་ཡིན་སྟམ་པའི་དོགས་པ་དེ་ཅིའི་བྱིར་ཞེན་ཞེས་བྱ་བས་བསུ་
ནས། གཟུགས་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པའི་བྱིར་ཞེས་བྱ་བ་གསུངས་ཏེ། དུས་གསུམ་གྱི་གཟུགས་ནི་
རིག་པས་རང་བཞིན་ཉིད་ཡིན་པའི་བྱིར་རོ། ། སྤྱིར་བསྟན་ནས་འདས་པ་ལ་སོགས་པའི་དབྱེ་
བས་རབ་འབྱོར་གཟུགས་ཀྱི་སྟོན་ཀྱི་མཐའ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་སོ། ། དེ་བཞིན་དུ་
དེ་ཅིའི་བྱིར་ཞེན་ཞེས་དོགས་པ་བསུ་ནས་སྟོན་ཀྱི་མཐའ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པའི་བྱིར་རོ་ཞེས་བྱ་
བ་གསུངས་ཏེ། རྒྱ་དེ་ཁོ་ནས་མ་སྐྱེས་པ་ཉིད་ཀྱིས་སྟོན་ཀྱི་མཐའི་ངོ་བོ་ཉིད་ད་ལྟར་བྱུང་བའི་
གཟུགས་གང་ལ་མེད་པ་དེ་ལ་དེ་སྐད་ཅེས་བརྗོད་དོ། ། སྤང་བཞིན་དུ་དེ་ཅིའི་བྱིར་ཞེན་ཞེས་
དོགས་པ་བསུ་ནས། བྱི་མའི་མཐའ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པའི་བྱིར་རོ་ཞེས་བྱ་བ་གསུངས་ཏེ། རྒྱ་དེ་ཁོ་
ནས་མ་སྐྱེས་པ་ཉིད་ཀྱི་མཐའ་འབྲས་བུ་ངོ་བོ་ཉིད་འདི་ལ་མེད་པས་ཞེས་ཆོག་ནམ་པར་སྤྱར་
རོ། ། དེ་བཞིན་དུ་དེ་ཅིའི་བྱིར་ཞེན་ཞེས་དོགས་པ་བསུ་ནས། ད་ལྟར་བྱུང་བ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་
པའི་བྱིར་ཞེས་བྱ་བ་གསུངས་ཏེ། གཟུགས་ལ་སོགས་པ་རང་གི་ངོ་བོ་སྤྱོད་པ་ཉིད་ཀྱིས་ད་ལྟར་

བྱང་བ་མཚན་ཉིད་དང་བྲལ་བ་ཡིན་ནོ། ། མོས་པར་དཀའ་བ་ནི་སོ་སོའི་སྐྱེ་བོའི་ཡུལ་མ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར་རོ། ། ཤིན་ཏུ་མོས་པར་དཀའ་བ་ནི་འདྲིན་པའི་འདྲོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་རྣམས་ཀྱི་
ཡུལ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། ། གཞུགས་ལ་སོགས་པ་དང་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པའི་ངོ་བོ་
ཉིད་དག་ནི་ཀུན་རྫོབ་དང་དོན་དམ་པའི་དབྱེ་བས་ཐ་དད་པར་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་ངེ་ལྟར་ན་
ཤིན་ཏུ་མོས་པར་དཀའ་བ་ཡིན་སྟུང་པའི་དོགས་པ་དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེན་ཞེས་བྱ་བས་བསུ་ནས།
རབ་འབྱོར་གཞུགས་ཀྱི་རྣམ་པར་དག་པས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་སོ། ། ལྷ་ཚོགས་པ་
ཉིད་ཀྱི་དབྱེ་བ་མེད་པས་ཐ་དད་བའོ། ། རབ་ཏུ་དབྱེ་བའི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་ཚད་པ་མེད་པས་ན་
མཚད་པའོ། ། ཡང་ན་རང་དང་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་སྣ་ཚོགས་པ་དང་བྲལ་བས་གོ་རིམས་
བཞིན་ཏུ་གསུངས་སོ། ། རབ་འབྱོར་དེ་ལྟར་ན་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ལ། ཀུན་རྫོབ་དེ་བཞིན་
ཉིད་གང་ཡིན། ། དེ་ཉིད་དམ་པའི་དོན་ཕྱིར་བཞེད། ། ཐ་དད་མིན་ཕྱིར་རིགས་དེ་ཡང་། ། ཇི་
ལྟར་སྣང་བ་བཞིན་ཏུ་གནས། ། ཞེས་བྱ་བའི་ཚུལ་གྱིས་བདག་དང་བདག་གི་ལ་སོགས་པར་
མངོན་པར་ཞེན་པ་དང་བྲལ་བས་གཞུགས་ལ་སོགས་པ་སྐྱེ་མ་ལྟ་བུར་བྱུར་པའི་རྣམ་པར་དག་
པ་ཡིན་པ་དེ་ཉིད་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བ་ཉིད་ཀྱིས་ན་རྒྱན་ཏུ་ཞུགས་པ་
ལ་སོགས་པའི་འབྲས་བུ་དག་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པའི་རྣམ་པར་དག་པ་ཡིན་ལ། དེ་
བཞིན་ཏུ་འབྲས་བུ་རྣམ་པར་དག་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་གཞུགས་ལ་སོགས་པ་རྣམ་པར་དག་
པ་ཡིན་པས་གཉིས་སུ་བྱར་མེད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཐ་དད་དེ་མ་ཆད་པའོ། ། དེ་བས་འབྲས་བུ་
རྣམ་པར་དག་པས་གཞུགས་ལ་སོགས་པ་རྣམ་པར་དག་པ་དང་། དེ་བཞིན་ཏུ་གཞུགས་ལ་
སོགས་པ་རྣམ་པར་དག་པས་འབྲས་བུ་རྣམ་པར་དག་པའོ་ཞེས་བྱ་བར་བསྟན་ཏོ་ཞེས་བྱ་བའི་
དོན་ཏོ། ། དེ་རྟེན་ཏུ་ཡང་། འབྲས་བུ་དག་པ་གཞུགས་ལ་སོགས། ། དག་པ་ཉིད་དེ་གང་གི་
ཕྱིར། ། དེ་གཉིས་ཐ་དད་མ་ཡིན་ཞིང་། ། གཅད་ཏུ་མེད་པས་དག་པར་བཟོད། ། ཅས་བྱ་བ་
གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ལྟར་རྣམ་པར་དག་པ་སྤྱིར་བཏོན་[*BRJOD?]ནས། བྱང་པར་ཏུ་
བསྟན་པའི་ཕྱིར་རབ་འབྱོར་གཞན་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་ཏེ། ཐམས་ཅད་
མཁྱེན་པ་ཉིད་རྣམ་པར་དག་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི། ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་གསུམ་རྣམ་པར་དག་
པ་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཆོག་གོ། ། དེ་བས་ན་འདི་རྟེན་ཏུ་ཉན་ཐོས་རྣམས་ཀྱི་ཉན་མོངས་པའི་སྐྱབ་

པ་སྤངས་པ་དང་། རང་སངས་རྒྱས་ལྷན་གྱི་ཉོན་མོངས་པའི་སྦྱིབ་པ་དང་ཤེས་བྱའི་སྦྱིབ་པའི་
ཕྱོགས་གཅིག་གཟུང་བའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་སྤངས་པས་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་རྣམ་པར་
དག་པའོ། ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་ལམ་གྱི་སྦྱིབ་པ་སྤངས་པས་
ལམ་ཤེས་པ་ཉིད་རྣམ་པར་དག་པའོ། ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམས་ཀྱི་ཉོན་མོངས་པ་དང་ཤེས་
བྱའི་སྦྱིབ་པ་བག་ཆགས་དང་བཅས་པ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་སྤངས་བའི་ཕྱིར་ཤིན་དུ་རྣམ་
པར་དག་པ་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ལས་བྱང་བ་ཉིད་ནི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་རྣམ་པར་
དག་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་རྟེན་དུ་ཡང་། ཉོན་མོངས་ཤེས་བྱ་ལམ་གསུམ་གྱི་ །
ཉམས་ཕྱིར་སློབ་མ་བསེ་བ་དང་། ། རྒྱལ་སྲས་རྣམས་ཀྱི་དག་པ་སྟེ། ། སངས་རྒྱས་ལྷན་གྱི་ཤིན་
དུ་བ། ། ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། ལམ་ཤེས་ཉིད་ཀྱི་སྐབས་སུ་རྣམ་པར་དག་པ་བཤད་པའི་
ཞར་ལ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམས་དང་ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པར་དག་པ་གོ་རིམས་
བཞིན་དུ་ཤིན་དུ་བ་དང་། ཅིག་ཤོས་སུ་བཤད་པ་དེ་རི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། དེ་ནས་བཅོམ་ལྷན་འདས་
ལ་ཆེ་དང་ལྷན་པ་ཤུ་རིའི་བྱས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟོས་སོ། ། ཟབ་པོ་ཞེས་བྱ་བ་དང་།
གསལ་བར་བཞུད་པ་དང་། ལྷང་བར་བཞུད་པ་དང་། མཆོམས་སྦྱོར་བ་མ་མཆིས་པ་དང་།
ཀྱན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་མ་མཆིས་པ་དང་། ཐོབ་པ་མ་མཆིས་པ་དང་། མདོན་པར་རྟོགས་པ་མ་
མཆིས་པ་དང་། མདོན་པར་བྱབ་པ་མ་མཆིས་པ་དང་། ཤིན་དུ་སྦྱི་བ་མ་མཆིས་པ་སྟེ། འཕགས་
པ་ཤུ་རིའི་བྱས་གསེལ་པའི་ཆོག་དགུ་ནི་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་ཆུང་བྱའི་ཆུང་དུ་ལ་སོགས་པ་
བསྐྱེམ་པའི་ལམ་རྣམ་པ་དགུའི་རང་བཞིན་དུ་བརྗོད་པར་བྱའོ། ། ཆོག་རེ་རེ་ཞིང་བཅོམ་ལྷན་
འདས་ཀྱིས་རྣམ་པར་དག་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་གསུངས་པ་ནི། ཆེན་པོའི་ཆེན་པོ་ལ་སོགས་པ་མི་
མཐུན་པའི་ཕྱོགས་རྣམ་པ་དགུ་སྤངས་པ་དང་སྦྱར་བར་བྱའོ། ། འདོད་པའི་ཁམས་དང་
གཟུགས་ཀྱི་ཁམས་དང་གཟུགས་མེད་པའི་ཁམས་སུ་ཞེས་སྟོས་པས་ན་འདོད་པའི་ཁམས་ལ་
སོགས་པའི་ས་དགུ་པོ་བསྐྱེམ་པའི་ལམ་གཟུང་བར་བྱའོ། ། གང་ཡང་འདོད་པའི་ཁམས་དང་
སྲིད་ཅེན། ། བྱང་ཆུབ་ལམ་གྱི་ཡན་ལག་སྤངས། ། ཞེས་བརྗོད་པ་དེ་ནི་ཐབས་ལ་མི་མཁས་པ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཉན་ཐོས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་པས་དེ་དང་འདི་ལ་འགལ་བ་མེད་དོ་ཞེས་
བྱ་བ་ནི་ཁ་ཅིག་གོ། ། གཞན་དག་ནི་མི་སྟོགས་པ་མེད་པར་གནས་པ་ནས་བརྒྱམས་ཏེ། ཅི་ཡང་

མེད་པའི་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་མཐར་ཐུག་པའི་བར་གྱི་ས་དགུ་ནི་བསྐྱེད་པའི་ལམ་ཡིན་ནོ་ཞེས་འཆད་
དོ། ། འདོད་བའི་ཁམས་ལ་སོགས་པ་སྒྲོས་པ་ནི་དེར་ཡུམ་དོན་དམ་པར་གནས་པ་མེད་པར་
སྟོན་པ་ལྟར་བྱེད་པ་ཡིན་གྱི་ས་དགུ་བཤད་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། ། དེའི་བསྐྱེད་པའི་དོན་ནི་འདི་
ཡིན་ཏེ། ཇི་སྐད་དུ་བཤད་པའི་ས་དགུ་ལ་སོ་སོ་འམ་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་
ཆེན་པོའི་ཆེན་པོ་ལ་སོགས་པ་རྣམ་པ་དགུའི་གཉེན་པོའི་ངོ་བོར་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་ལམ་རྒྱུ་
དུའི་རྒྱུ་དུ་ལ་སོགས་པ་རྣམ་པ་དགུ་འབྱུང་བ་ནི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དང་། ཅིག་ཤོས་སུ་རྣམ་
པར་དག་པའི་རྒྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རྣམ་པར་དག་པ་ཤིན་ཏུ་བ་དང་ཅིག་ཤོས་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། །
དེ་སྐད་དུ་ཡང་། ས་དགུ་ལ་ནི་ཆེན་པོ་ཡི། ། ཆེན་པོ་ལ་སོགས་དྲི་མ་ཡི། ། གཉེན་པོ་རྒྱུ་དུའི་
རྒྱུ་དུ་ལ། ། སོགས་པའི་ལམ་ནི་དག་པ་ཡིན། ། ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། ཇི་ལྟར་ན་ཉེ་བར་
མ་བཟགས་པའི་ཤིན་ཏུ་བའི་རྣམ་པར་དག་པ་ཡིན་ཞེ་ན། གསོལ་བ་བཅོམ་ལྡན་ཞེས་བྱ་བ་ལ་
སོགས་པ་སྒྲོས་སོ། ། མ་འཆལ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རང་གི་ངོ་བོའོ། ། ཡང་དག་པར་རབ་ཏུ་མ་འཆལ་
ཞེས་བྱ་བ་ནི་རབ་དབྱེ་བའོ། ། རྣམ་པར་དག་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཁམས་གསུམ་པའི་
གཉེན་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། ། ཅི་ཞིག་ཅེས་བྱ་བ་ནི་འདི་ཡུལ་གང་དུ་གཏོགས་པ་ཁུས་པ་ཡིན་
གྱི་སྟོང་བ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ཉིད་ནི་གཟུགས་མི་ཤེས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་སོ། །
གཟུགས་ཏྟག་ཏུ་གནས་པའི་ཅིའི་ཕྱིར་མི་ཤེས་སྐྱམ་པའི་དོགས་པ་དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན་ཞེས་བྱ་
བས་བསུ་ནས། སྤྱི་རིའི་བྱ་རྣམ་པར་དག་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་བྱ་བ་གསུངས་ཏེ། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དུ་
ན་དངོས་པོ་མེད་པ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། ། གཉེན་པོའི་ཕྱོགས་ནི་ཆེན་པོའི་ཆེན་པོ་ལ་སོགས་
པ་ཡིན་ཞིང་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་ནི་རྒྱུ་དུའི་རྒྱུ་དུ་ལ་སོགས་པར་རིགས་པ་མ་ཡིན་ནམ་
དེ་ཅི་ལྟར་ན་གཞན་དུ་བསྟན་ཞེས་རྟོག་པ་ལ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་
པ་ནི་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྒྲོས་སོ། ། གཞོད་པར་མི་བགྱིད་
ཅེས་བྱ་བ་ནི་ཆོས་ཀྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་གནས་པ་སེལ་བར་མི་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། སན་པར་མི་
བགྱིད་ཅེས་བྱ་བ་ནི་སྟོན་མེད་པ་མི་སྐྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་སྤྲུལ་པ་དང་སྐྱུར་རོ། ། ཆོས་གང་ཡང་
ཡོངས་སུ་མི་འཛིན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གཉེན་པོའི་ཕྱོགས་སོ། ། ཡོངས་སུ་མི་གཏོང་ངོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་
མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་སོ། ། མ་འཆལ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ནི་སྐབས་ཀྱི་སྤྱིའི་དོན་ནི་འདི་

ཡིན་ཏེ་གཉེན་པོ་ནི་ཆེན་པོ་ལ་སོགས་པ་ཡིན་ལ། མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་ནི་ཆུང་བའི་ཆུང་དུ་
ལ་སོགས་པ་ཡིན་པར་རིགས་པ་མ་ཡིན་ནམ། ཇི་ལྟར་གཞན་དུ་བསྟན་ཞེས་སྒྲིལ་བ་ལ། འོན་
དམ་པན་པར་བྱེད་པ་དང་གཞོན་པ་གང་ཡང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་ལན་དང་། དེ་
བཞིན་དུ་ཀུན་རྫོབ་དུ་ངི་མ་སྤྲོ་མོ་བསལ་བ་ཁྱུས་མཁན་འབད་པ་ཆེན་པོ་བྱེད་པའི་དཔེ་དང་།
གཉེན་པོའི་ཕྱོགས་ཆུང་བའི་ཆུང་དུ་ལ་སོགས་པ་རིམ་པ་སྐྱེ་བ་དོན་གྱིས་འཕངས་པར་ལན་
བཏབ་པས་ཁམས་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་ཤེས་པ་དང་། ཤེས་བྱ་དག་མི་དམིགས་པའི་ཕྱིར་
ངི་རྒྱད་བསྟན་པའི་བསྒྲོམ་པའི་ལམ་རྒྱད་ཅིག་མ་ཐ་མ་དེའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་མཉམ་པ་ཉིད་སྐྱེ་
མ་ལྟ་བུར་རྟོགས་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཉིད་མཐའ་དག་གི་གཉེན་པོའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཡིན་ནོ། ། དེ་ལྟ་
ཡིན་དང་དངོས་གྱི་ཤིན་ཏུ་རྣམ་པར་དག་པ་ནི་སངས་རྒྱས་བཙུགས་ལྟན་འདས་ཀྱི་ཡིན་པར་
རྣམ་པར་གཞག་གོ། ། དེ་རྒྱད་དུ་ཡང་། ད་ལ་ལྟན་ཀ་སྤངས་པ་ཡིས། ། ལམ་ནི་འཇལ་དང་
གཞལ་བྱ་དག་མཉམ་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཁམས་གསུམ་གྱི། ། གཉེན་པོ་ཉིད་དུ་འདོད་པ་ཡིན། ། ཞེས་
གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། བསྒྲོམ་པའི་ལམ་ཡོངས་སུ་རྟོགས་པའི་འོག་དུ་དེའི་རྒྱབས་སུ་གཟུགས་
རྣམ་པར་དག་པ་གང་ཡིན་པ་དང་འབྲས་བུ་རྣམ་པར་དག་པ་གང་ཡིན་པ་ཞེས་སྟར་གསུངས་
པ་གང་ཡིན་པ་དེ་བསྟན་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར། བཙུགས་ལྟན་འདས་བདག་རྣམ་པར་དག་པས་
གཟུགས་རྣམ་པར་དག་པའོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་ཏེ། ཇི་ལྟར་གཞན་གྱིས་ཡོངས་སུ་
བརྟགས་པའི་བདག་དོན་དམ་པར་སྐྱེ་བ་མེད་པར་རྣམ་པར་དག་པ་ཡིན་པ་དེ་བཞིན་དུ་
གཟུགས་པ་ལ་སོགས་པ་ནས་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་མཐར་ཐུག་པའི་བར་གྱི་རྣམ་པར་དག་
པ་ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱའོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འབྲས་གསུམ་གྱི་དོན་ཡིན་ནོ་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་
དང་བདག་ཉིད་ནི་ཀུན་རྫོབ་འབའ་ཞིག་དུ་དོན་གྱི་བྱ་བ་ལ་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་རྒྱས་པ་དང་མི་
རྒྱས་པ་གཉིས་ཀྱིས་བདེན་པ་དང་བརྟན་པའི་དབྱེ་བས་བྱེ་བ་ཡིན་གྱི་དོན་དམ་པར་ནི་མ་ཡིན་
ནོ་ཞེས་བྱ་བར་དགོངས་པར་བཙུགས་ལྟན་འདས་ཀྱིས་ཐམས་ཅད་དུ་ཤིན་ཏུ་རྣམ་པར་དག་པའི་
ཕྱིར་རོ་ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། ཇི་རྒྱད་དུ་བཤད་པའི་བསྒྲོམ་པའི་ལམ་ལ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དུ་
ན་རྟོག་པ་མེད་དོ་ཞེས་བཙུགས་ལྟན་འདས་བདག་རྣམ་པར་དག་པར་ཐོབ་པ་ཡང་མ་མཆིས་
མངོན་པར་རྟོགས་པ་ཡང་མ་མཆིས་སོ་ཞེས་གསལ་བ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ལ་འཕྲོབ་པ་མ་མཆིས་པ་

ནི་དང་པོ་སྐྱེས་པས་ཐོབ་ཏུ་རུང་བའི་མཚན་ཉིད་ཅན་དུ་འོ། ། མངོན་པར་རྟོགས་པ་མ་མཆིས་
པ་ནི་རྣམ་པར་གྲོལ་བའི་ལམ་གྱིས་སོ། ། དེ་ལྟར་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དུ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཤིན་
ཏུ་རྣམ་པར་དག་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། སྟོང་པ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བྱ་
བའི་ཐ་ཆོག་གོ། ། ཀུན་རྫོང་དུ་ཐམས་ཅད་ཡོད་དོ་ཞེས་སྒྲས་པ་ནི་བཙམ་ལྡན་འདས་བདག་སྐྱ་
མ་མཆིས་པས་ན་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། ། མ་བརྟགས་པ་གཅིག་ཕྱ་ན་ཉམས་དགའ་བ་རྒྱ་
སྐྱ་མ་སྐྱ་མའི་བདག་ཉིད་ཀྱི་རང་བཞིན་སྐྱ་མེད་པས་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་སྐྱ་མེད་པར་རིག་
པར་བྱའོ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཏོ། ། ཤིན་ཏུ་རྣམ་པར་དག་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རིགས་པའི་
རྗེས་སུ་འགོ་བའི་སྐྱེ་བ་དང་བྲལ་བ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། ། ལམ་ཤེས་པ་ཉིད་ཉི་བར་བསྐྱ་
བར་བྱ་བའི་ཕྱིར་བཙམ་ལྡན་འདས་བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་དེའི་གང་དེ་
ལྟར་རྟོགས་པ་དེ་ནི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསོལ་ཏེ། དེ་ལྟར་བཤད་མ་ཐག་པའི་ཚོག་ཚོག་
པོར་བྱེད་པ་ལ་སོགས་པའི་རིམ་པས་རྟོགས་ཤིང་ཁོང་དུ་ཆུད་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་ཉིད་པ་
མེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་ལམ་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱི་ཤེས་རབ་ཀྱི་ས་རོལ་དུ་
བྱིན་པ་ཡིན་པར་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་བྱའོ། ། ཤེས་རབ་ཀྱི་ས་རོལ་དུ་བྱིན་པའི་བཤད་པ་མངོན་
པར་རྟོགས་པ་རྒྱན་ཀྱི་སྤང་བ་ལས་ལམ་ཤེས་པ་སྟེ་སྐབས་གཉིས་པའོ། ། གཞི་ཐམས་ཅད་
ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་མེད་པར་ལམ་ཡང་དག་པར་ཡོངས་སུ་ཤེས་པར་མི་འགྱུར་བས་ཐམས་ཅད་
ཤེས་པ་ཉིད་བརྗོད་བའི་དོན་དུ་འཁོར་བ་དང་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ལ་མི་གནས་པ་ནི། ཤེས་
རབ་ཀྱི་ས་རོལ་དུ་བྱིན་པ་འདི་ནི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྒྲས་སོ། ། སངས་རྒྱུ་དང་བྱང་ཚུབ་
སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་ཤེས་རབ་ཀྱི་ས་རོལ་དུ་བྱིན་པ་དུས་གསུམ་པའི་ཆོས་རྣམས་སྐྱེ་བ་མེད་
པའི་རྣམ་པར་མཉམ་པ་ཉིད་དུ་རྟོགས་པས་ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་པའི་ཡུལ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་
སྟོན་ཏུ་གྱུར་པ་སྟེ། བསྐྱལ་པའི་རང་བཞིན་ཅན་གང་ཡིན་པ་འདི་ནི་ཚུ་རོལ་གྱི་འགྲམ་འཁོར་
བར་མ་ཡིན་ཏེ་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཉེས་དམིགས་མཐོང་བའི་ཕྱིར་རོ། ། ས་རོལ་གྱི་འགྲམ་མྱ་ངན་
ལས་འདས་པར་མ་ཡིན་ཏེ་བཙེ་བས་གཞན་གྱི་དོན་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། འཁོར་བ་དང་མྱ་ངན་
ལས་འདས་པ་གཉིས་ལས་མ་གཏོགས་པར་དབུས་སུ་ཡང་གནས་པ་མ་ཡིན་ཏེ་དངོས་པོ་མེད་
པའི་ཕྱིར་རོ། ། ཤིན་ཏུ་རྣམ་པར་དག་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཤེས་རབ་དང་སྟོང་རྗེ་དག་ཡང་

དག་པར་རྟོགས་པས་འཁོར་བ་དང་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་གཉི་གར་དམིགས་པ་དང་བྲལ་བའི་
ཕྱིར་རོ། ། དེ་སྐད་དུ་ཡང་། ཚུ་རོལ་པ་རོལ་མཐའ་ལ་མིན། ། དེ་དག་བར་ན་མི་གནས་པ། །
དུས་ནམས་མཉམ་པ་ཉིད་ཤེས་ཕྱིར། ། ཤེས་རབ་པ་རོལ་ཕྱིན་པར་འདོད། ། ཅེས་གསུངས་པ་
ཡིན་ནོ། ། ཀུན་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱི་སྐབས་སུ་བསྒྲོག་སྟེ་བསྟན་པས་ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་པ་ལ་ནི་
དུས་གསུམ་མཉམ་པ་ཉིད་དུ་ཤེས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཡང་དག་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་ཕྱིན་
པ་དང་རིང་བར་གྱུར་པ་ཡིན་པས་རང་གི་རྟོགས་པ་ཙམ་གྱིས་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་ཕྱིན་པ་
ནི་སྟོང་བཅེ་བ་དང་ཤེས་རབ་དང་བྲལ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དངོས་པོ་དང་དངོས་པོ་མེད་པར་
དམིགས་པ་ཉིད་ཀྱིས་འཁོར་བ་འམ་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ལ་ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། ། དེ་
བཞིན་དུ་འོག་མ་ནམས་ལ་ཡང་ལ་ལར་ནི་རྗེས་སུ་འགྲོ་བའི་སྟོན་ནས། ལ་ལར་ནི་ལྷོག་པའི་སྟོ་
ནས། ལ་ལར་ནི་གཉི་གའི་སྟོན་ནས་ཀྱང་སྟོན་པ་ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། ། རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་
འབྱུང་གང་ཡིན་པ། ། དེ་ཉིད་ཁྱོད་ནི་སྟོང་པར་བཞེད། ། ཅེས་བྱ་བའི་ཚུལ་གྱིས་ན་དུས་གསུམ་
མཉམ་པ་ཉིད་དུ་ཤེས་པ་ནི་དངོས་པོའི་དོན་རྟོགས་པ་ཉིད་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་ཐམས་ཅད་ལ་ཡོད་
པ་ཉིད་མ་ཡིན་ནམ། ཅི་ལྟར་ན་ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་པ་ཡང་དག་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་
ཕྱིན་པ་ལས་རིང་བར་གྱུར་པ་ཡིན་ཞེན། བཙམ་ལུན་འདས་དེ་ལྟར་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་
པ་གསོལ་པ་ཡིན་ཏེ། ཡང་ཞེས་བྱ་བའི་སྐྱས་ནི་དངོས་པོ་ལ་སོགས་པ་གཞན་གྱི་ནམ་པ་འབའ་
ཞིག་དུ་མ་ཟད་ཀྱི། འོན་ཀྱང་དེ་ལྟར་གང་དུ་ཡང་མི་གནས་སོ་ཞེས་མངོན་པར་ཞེན་པའི་
མཆན་མ་དང་ལུན་པས་ཀྱང་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཆིག་གོ། ། འདོར་བར་འགྱུར། རིང་དུ་བགྱིད་པར་
འགྱུར་རོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི། དེའི་ཆོ་དང་དུས་ཕྱི་མ་དག་དུ་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་བརྗོད་པར་བྱའོ། །
མཆན་མར་ཤེས་པས་རྒྱལ་བའི་ཡུམ་ལས་རིང་བར་འགྱུར་བ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ལ་རྒྱ་ཅི་ཞིག་
ཡོད་སྟམ་དུ་དོགས་པ་དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན་ཞེས་བྱ་བས་བསུ་ནས། རབ་འབྱོར་མིང་ལས་ཀྱང་
ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་སོ། ། དེ་ལ་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་ཕྱིན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་
པས་བཏགས་པ་ཙམ་ནི་མིང་ངོ་། ། ཀུན་བརྟགས་པ་ལ་སོགས་པའི་མཆན་ཉིད་ཀྱི་དངོས་པོ་ནི་
མཆན་མའོ། ། ཞེན་པའི་གནས་སུ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་པ་ནི་ཆགས་པའོ། ། འདི་སྐད་དུ་སྦྱུ་མ་མཁན་
ཀྱི་སྦྱུལ་པའི་དངོས་པོ་སྤང་བ་ལ་དེའི་རང་གི་ངོ་བོ་མི་ཤེས་པ་དག་དངོས་པོར་མངོན་པོར་ཞེན་

པ་ཉིད་ཀྱིས་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་མི་སྒྲིབ་བ་དེ་བཞིན་དུ་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ལ་སོགས་པ་
ཐབས་མཁས་པ་དང་དང་བུལ་བའི་ཕྱིར་མཆན་མ་དང་ལྡན་པར་རྟོགས་པ་ན་ཕྱིན་ཅི་ལོག་གི་
མཆན་ཉིད་དམིགས་པ་ལ་ཆགས་པར་གྱུར་པས་ན་དངོས་པོའི་རང་བཞིན་མཤེས་པའི་ཉན་
ཐོས་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ལ་ནི་མཉམ་པ་ཉིད་དུ་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་མེད་པ་དེ་བས་ན་དེ་དག་ལ་
རྒྱལ་བའི་ཡུམ་རིང་བར་གྱུར་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན་ནོ། ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ལ་
སོགས་པ་དངོས་པོ་ལ་མངོན་པར་ཞེན་པའི་འབྱུང་བའི་མཆན་བསལ་བ་རྣམས་ཀྱིས་ནི་
གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་ཉིད་དེའི་མཉམ་པ་ཉིད་དུ་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་
ཡིན་ཏེ། དེའི་ཕྱིར་དེ་དག་ལ་ཡུམ་འདི་ཡང་དག་པར་ཉེ་བར་གྱུར་པར་དོན་གྱི་ཤུགས་ཀྱིས་
བསྟན་ཏོ་ཞེས་སྒྲས་པ་ནི། བཅོམ་ལྡན་འདས་འདི་ལྟར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྒྲས། ཆགས་པ་
འདི་དག་ཀྱང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མིང་ལ་སོགས་པའོ། ། ཇི་ཅམ་དུ་ཞེས་སྒྲོས་པས་ནི་ཤིན་ཏུ་རྣམ་
པར་དག་པ་ལ་སོགས་བསྟུན། ། ལེགས་པར་བཤད་ཅིང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཉན་ཐོས་དང་རང་
སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱི་ལུང་དང་རྟོགས་པ་ལས་བསྐྱེད་ཏེ་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། ། ལེགས་པར་
བསྟན་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ལུང་ཡོངས་སུ་རྟོགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། ། ཤིན་ཏུ་
མཐར་གཏུགས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཡོན་ཏན་མ་ལུས་པའི་རབ་ཀྱི་མཐར་ཐུག་པ་རྟོགས་པ་ཡིན་
ནོ། ། འདི་དག་ཉིད་ནི་ཉན་ཐོས་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་དབྱེ་བ་ལས་ཞེས་བྱའོ། ། དེ་རྒྱུད་
དུ་ཡང་། དེ་ནི་མཆན་མར་དམིགས་སྒོ་ནས། ཐབས་མ་ཡིན་པས་རིང་བ་སྟེ། དེ་ནི་ཐབས་
ལ་མཁས་པ་ཡིས། ཡང་དག་ཉེ་བ་ཉིད་དུ་བཤད། ། ཅེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ལྟར་ཡུམ་
ལས་རིང་བར་རྗེས་སུ་བསྐྱབ་པ་ནི་ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཀྱི་གཉེན་པོ་ཉིད་ཡིན་ཡང་
དངོས་པོར་དམིགས་པ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་འཇུག་པ་ཉིད་ཀྱིས་སྤང་བར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་བྱང་
ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་ཡིན་པར་བསྟན་པའི་ཕྱིར་ཆོ་དང་ལྡན་པ་
རབ་འབྱོར་ཆགས་པ་གང་ཡིན་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་སོ། ། སྟོང་པའི་ཞེས་བྱ་བ་ནི་
སྒྲ་སྟེགས་ཀྱིས་ཡོངས་སུ་བརྟགས་པའི་བདག་དང་བུལ་བའོ་སྟམ་དུ་ཤེས་པ་ནི་ཞེས་འོག་ནས་
འཆད་པ་དང་སྒྱུར་རོ། ། སེམས་དང་པོ་བསྐྱེད་པས་ཞེས་བྱ་བ་ལ། འདིར་སེམས་བསྐྱེད་པས་ནི་
སྐྱིན་པ་ལ་སོགས་པ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆོས་ཉེ་བར་མཆོན་པའོ། ། འདི་ཅམ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་

ཚད་མེད་པ་ལ་སོགས་པ་གངས་ཀྱིས་མཚོད་པའོ། ། ཇི་ལྟར་ན་སེམས་བསྐྱེད་པ་ཆགས་པ་ཡིན་
ཞེས་སྒྲུབ་པ་ནི། འཕགས་པ་རབ་འབྱོར་རྣམ་གངས་གང་གིས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། ། ཕྱིན་
ཅི་ལོག་ཏུ་འཇུག་པས་ན་ཀློག་ཀྱི་གཤམ་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྒྲུབ་སོ། ། འདི་ནི་བྱང་ཆུབ་
སེམས་དཔའི་སེམས་དང་པོའོ་ཞེས་དེ་ལྟར་མངོན་པར་ཞེན་པའི་ཚུལ་གྱིས་གང་གི་ཆེ་བྱང་
ཆུབ་སེམས་དེ་ཡང་དག་པར་ཤེས་ཤིང་དེ་བཞིན་དུ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་དང་པོ་འདི་ཡོངས་སུ་
བསྡོ་བར་བྱའོ་ཞེས་མངོན་པར་ཞེན་པའི་ཚུལ་གྱིས་གང་གི་ཆེ་ཡོངས་སུ་བསྡོ་བ་དེའི་ཆེ་རྣམ་
གངས་འདིས་ཆགས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དག་གི་དོན་རྟོ། ། ཅིའི་ཕྱིར་དེ་ལྟར་ཕྱིན་ཅི་ལོག་
ཡིན་ཞེ་ན། རིགས་ཀྱི་བྱ་འཕྲུལ་རིགས་ཀྱི་བྱ་མོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྒྲུབ་སོ། ། ཡོངས་སུ་བསྡོ་
བར་མི་རུས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་མ་སྐྱེས་པ་ཉིད་ནི་དེ་རྒྱུ་བཤད་པའི་དབྱེ་
བ་རྣམ་པ་བརྩ་གཉིས་ཀྱིས་བྱེ་བའི་ཡོངས་སུ་བསྡོ་བའི་ཡིད་ལ་བྱེད་པས་ཡོངས་སུ་བསྡོ་བར་
མི་རུས་སོ། ། འདི་ཉེ་བར་མཚོན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་གཅིག་དང་དུ་མའི་རང་བཞིན་གྱིས་ཡང་
དག་པར་ཤེས་པར་ཡང་མི་རུས་སོ་ཞེས་བྱ་བར་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་བྱ་སྟེ། ཡང་དག་པར་ཤེས་
ཤིང་ཡོངས་སུ་བསྡོ་ན་ཞེས་བྱ་བའི་ཆོག་གཉིས་ཀྱི་སྐབས་སུ་བབ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། ། འདི་
རྒྱུ་དུ་གང་གི་ཕྱིར་གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་སྤང་པོ་རྣམས་ཀྱི་སྟོང་པ་ཉིད་དང་དུས་གསུམ་
པའི་ཆོས་ཟག་པ་དང་བཅས་པ་དང་ཟག་པ་མེད་པ་གཉིས་ཀའི་གནས་སུ་གྱུར་པ་རྣམས་ཀྱི་
འདས་པ་ལ་སོགས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་དང་། སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཕྱོགས་རྣམས་
རྗེས་སུ་སྒྱུབ་པ་ལ། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དུ་དམིགས་པའི་འདུ་ཤེས་ནི་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་འཇུག་པས་མི་
མཐུན་པའི་ཕྱོགས་ཡིན་པ་དེའི་ཕྱིར་འདི་དག་གི་རང་བཞིན་དེ་ཉིད་ནི་ཡང་དག་པར་ཤེས་
པར་མི་རུས་སོ་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་རྒྱུ་དུ་ཡང་། གཟུགས་སོགས་སྤང་པོ་སྟོང་ཉིད་
དང་། ། དུས་གསུམ་གཏོགས་པའི་ཆོས་རྣམས་དང་། ། སྦྱིན་སོགས་བྱང་ཆུབ་ཕྱོགས་རྣམས་ལ། །
སྦྱོད་པའི་འདུ་ཤེས་མི་མཐུན་ཕྱོགས། ། ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་
རྣམས་ཀྱི་ནི་དེ་རྒྱུ་བཤད་པའི་དོན་ལས་བསྐྱོག་པ་གཉེན་པོའི་ཕྱོགས་ཡིན་པར་ནི་ཀློག་ཀྱི་
དེ་བས་ན་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་བརྗོད་དོ། ། གང་གི་ཕྱིར་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་སྤང་བར་བྱ་
བ་ཡིན་ལ་དེ་བས་ན་ཡང་དག་པའི་རྗེས་སུ་ཏོགས་པས་ཏེ། སྦྱིན་པར་བྱ་བ་དང་སྦྱིན་པ་པོ་

དང་ལེན་པ་ལ་སོགས་པ་མི་དམིགས་པའི་ཚུལ་གྱིས་སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པ་གཞན་དག་ལ་ཡང་
དག་པར་བསྟན་པ་ལ་སོགས་པ་བྱའོ་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཆོག་གོ། ། དེ་ལྟར་ན་བདག་ཉིད་ལ་ཡང་
གཞོན་པ་མི་བྱེད་ཅིང་ཞེས་བྱ་བ་ནི། དེ་བཞིན་དུ་ཡང་དག་པར་རྟོགས་པའི་ཚུལ་གྱིས་སྦྱིན་པ་
ལ་སོགས་པ་ཡང་རང་ཉིད་གནས་པའི་ཕྱིར་བདག་ཉེ་བར་དམིགས་པའི་ཕྱིན་ཅི་ལོག་གི་བྱང་
པར་གྱིས་རྣམ་པར་འཛིག་པར་མི་བྱེད་པའོ། ། འདི་དག་ཅེས་བྱ་བ་ནི་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ལ་
དམིགས་པ་སྐར་བརྗོད་པའོ། ། ཆགས་པ་ཡིན་ཏུ་རགས་པ་ཆོས་ཉིད་དང་མི་འགལ་བར་སྟོན་
པས་ལེགས་སོ་ལེགས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་བྱིན་ཏེ། ཆགས་པ་རབ་ཏུ་སྤྲ་བའི་དོན་དུ་གསུངས་པ་ནི་
རབ་འབྱོར་དེའི་ཕྱིར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། ། མཆན་མར་ཡིད་ལ་བྱེད་ན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་
གཟུགས་ཀྱི་སྐྱུ་ལ་སོགས་པར་དམིགས་པས་མངོན་སུམ་དུ་ཕྱོགས་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །
ཡང་ངེ་ལྟར་ན་དེ་ལྟ་བུ་ཆགས་པ་ཡིན་པར་བཤད་ཅེ་ན། རབ་འབྱོར་མཆན་མ་ངེ་སྲིད་པ་ཞེས་
བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་སོ། ། སྐབས་ཀྱི་དོན་ནི་འདི་ཡིན་ཏེ། བདག་ཉིད་ལ་སོགས་པ་མེད་
པར་རྟོགས་པས་འཁོར་གསུམ་རྣམ་པར་དག་པས་སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པ་ལ་རང་གཞན་ངེས་
པར་སྦྱོར་བ་ནི་ཡང་དག་པར་ཞུགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། ཆགས་པའི་ཆོགས་ཀྱི་གནས་
ཐམས་ཅད་བཀག་པས་སྤང་བར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་གཉེན་པོ་ཡིན་
ནོ། ། ད་བཞིན་གཤེགས་པ་ལ་སོགས་པ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ལ་སོགས་པ་ནི་བསོད་ནམས་ཀྱི་
ཆོགས་ཀྱི་རྒྱ་ཡིན་པ་ཉིད་ཀྱི་གཉེན་པོ་ཡིན་ན་ཡང་ཆགས་པ་སྤྲ་མོའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་རྣམ་པ་
ཐམས་ཅད་དུ་གཉེན་པོའི་ཕྱོགས་ནི་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བའོ། ། དེ་སྐད་དུ་ཡང་། སྦྱིན་ལ་སོགས་
ལ་ངར་འཛིན་མེད། ། གཞན་དག་དེ་ལ་སྦྱོར་བྱེད་པ། ། ད་ནི་ཆགས་པའི་མཐའ་འགོག་པས། །
རྒྱལ་ལ་སོགས་ལ་ཆགས་པ་སྤྲ། ། ཞེས་གསུངས་སོ། ། ཡང་ངེ་ལྟར་ཆགས་པ་སྤྲ་མོ་མི་མཐུན་
པའི་ཕྱོགས་ཡིན་སྟམ་པའི་དོགས་པ་དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན་ཞེས་པས་བསུ་ནས། རབ་འབྱོར་མཆན་
མ་ལས་ནི་ཆགས་པ་འབྱུང་སྟེ་ཞེས་བྱ་བ་གསུངས་སོ། ། དེ་ཉིད་བསྟན་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དེ་
ལྟར་ན་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་ཏེ། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ནི་འདི་ཡིན་ནོ་ཞེས་ངེས་པར་གཟུང་
བས་མཆན་མར་བྱར་མི་རུང་ངོ་། ། ཡང་དང་ཡང་དུ་ཡུལ་དུ་བྱེད་པས་དམིགས་པར་བྱར་མི་
རུང་ངོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བྱང་པར་རོ། ། དེ་ནི་མཐོང་བ་དང་ཐོས་པ་དང་རྟོགས་པ་དང་རྣམ་པར་

རིག་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མིག་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པས་བལྟ་བས་མཐོང་བའོ། ། རྣ་བའི་
རྣམ་པར་ཤེས་པས་ཉན་པས་ཐོས་པའོ། ། ལྷ་དང་སྤྲེ་དང་ལུས་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པས་ཉམས་སུ་
སྤྱང་བའི་ཕྱིར་རྟོགས་པའོ། ། ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པས་ཉེ་བར་དམིགས་པས་རྣམ་པར་རིག་པ་
ཉིད་ནི་དེ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་རེ་རེ་དང་སྒྱུར་བར་བྱའོ། ། འདི་ཉིད་ཤེས་བྱ་དང་ཤེས་པ་ཟབ་པའི་
དབྱེ་བས་བཙམ་ལྡན་འདས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསལ་བ་ཡིན་ཏེ། རང་བཞིན་ཞེས་བྱ་བ་
ནི་རང་གི་ངོ་བོ་སྟེ་དེ་བཞིན་ཉིད་ཅེས་བྱ་བའི་དོན་རྟོ། ། དབེན་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཉེ་
བར་དམིགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་སྟོང་པའི་ཕྱིར་རོ། ། རང་བཞིན་ཟབ་པའོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཤེས་
པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ནི་རང་བཞིན་གྱིས་མ་སྐྱེས་པ་ཡིན་པས་ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་པའི་ཡུལ་མ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར་ཟབ་པ་ཡིན་ནོ། ། རང་བཞིན་གྱིས་རྣམ་པར་དག་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་བྱ་བ་དང་རང་
བཞིན་དབེན་པས་ན་ཞེས་བྱ་བ་ནི། གོ་རིམས་བཞིན་དུ་མི་འགྱུར་བ་དང་། ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་
པར་ཡོངས་སུ་གྲུབ་པ་དང་ཡོངས་སུ་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཆོག་གོ། ། འདི་རྒྱད་
དུ། གང་གི་ཕྱིར་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རིགས་ཤེས་བྱའི་རང་བཞིན་ནོ་ངོ་བོ་ཉིད་ཁོ་ནས་སྟོང་པ་
ཉིད་ཡིན་པས་དེ་དག་ཟབ་པ་ཡིན་པ་དེའི་ཕྱིར་ཚུལ་འགའ་ཞིག་གིས་དམིགས་པ་ནི་ཆགས་
པ་ཕྱ་མོ་ཡིན་པས་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་ཡིན་ནོ་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་རྒྱད་དུ་ཡང་།
ཆོས་ཀྱི་ལམ་ནི་རང་བཞིན་གྱིས། ། དབེན་པའི་ཕྱིར་ན་དེ་ཟབ་ཉིད། ། ཅེས་གསུངས་པ་ཡིན་
ནོ། ། འོ་ན་དེ་ཇི་ལྟར་སྤང་ཞེ་ན། རང་བཞིན་དབེན་པས་ན་ཞེས་བྱ་བ་སྟོས་ཏེ། དངོས་པོར་
ཁས་སྤངས་པའི་ཉེས་བ་དང་བྲལ་བ་ཉིད་ཀྱིས་ན་གང་གི་ཕྱིར་རང་བཞིན་གྱིས་དབེན་པ་ཉིད་
ཡིན་པ་དེ་བས་ན་ཕྱག་འཆལ་ལོ་ཞེས་བྱ་བའོ། ། ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་ཕྱིན་པ་ཞེས་སྟོས་པས་
ན་འོ་ན་ནི་ཆོས་ཐམས་ཅད་དང་དབེན་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་རྟོག་པ་ལ། རབ་འབྱོར་ཆོས་ཐམས་
ཅད་ནི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་སོ། ། རང་རིག་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཡིན་པས་ན་ཆོས་
ཐམས་ཅད་དབེན་པ་ལ་རང་རིག་པའི་རང་བཞིན་དུ་རྟོགས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་ན་ཇི་ལྟར་རང་
རིག་པའི་རང་བཞིན་དེ་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་ཕྱིན་པ་ཡིན་སྟམ་པའི་དོགས་པ་དེ་ཅིའི་ཕྱིར་
ཞེན་ཞེས་བྱ་བས་བསུ་ནས། འདི་ལྟར་རབ་འབྱོར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་སོ། ། འདི་
རྒྱད་དུ། གང་གི་ཆོ་ཕྱིའི་དངོས་པོར་ཡོངས་སུ་གྲུབ་པ་མེད་པས་ན་མི་ལམ་ལ་སོགས་པ་དང་

འདྲ་བར་སོས་པའི་དབྱེ་བ་ནམ་པ་སྣ་ཚོགས་པར་ཉེ་བར་སྟོན་པའི་ཕྱི་རོལ་ལྟ་བུར་ཡོངས་སུ་
བསལ་བའི་ངོ་བོར་ནམ་པར་ཤེས་པ་སྐྱེ་བ་ཡིན་ཏེ་དེ་བས་ན་ཡེ་ཤེས་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་སྐྱེ་མ་དང་
འདྲ་བར་སྤྲུགས་སུ་ཆུད་པས་དེ་དང་ཐ་མི་དད་པ་ཉིད་ཀྱིས་ན་ཚོས་ཐམས་ཅད་མ་བྱས་པ་སྟོང་
ཞིང་སྐྱེ་མ་ལྟ་བུའོ་ཞེས་བཅོམ་ལྡན་འདས་མངོན་པར་རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་པའི་ཕྱིར། དེ་
ནམས་དབེན་པ་ཉིད་ཏུ་ཡང་སྤྲུགས་སུ་ཆུད་དོ་ཞེས་འཕགས་པ་ལང་ཀར་གཤེགས་པའི་མདོ་
ལས། དངོས་ནམས་སྐྱེ་བ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ། དམ་པའི་དོན་ཏུ་རང་བཞིན་མེད། དེས་ན་འདི་ཀུན་
བདེན་པ་སྟེ། དམ་པའི་དོན་ཏུ་བདེན་མ་ཡིན། ཞེས་གསུངས་པའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ནས་
བརྗོད་པ་ཡིན་ནོ། ། འདས་མ་ཐག་པའི་དོན་གྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་གསལ་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར་བཅོམ་
ལྡན་འདས་དེ་ལྟ་བས་ན་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྤྲུག་ཏེ། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཏུ་ན་མངོན་པར་རྫོགས་
པར་སངས་རྒྱས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ལྟག་མའོ། ། ལེགས་པར་སྤྲུས་པ་ཉིད་ཀྱིས་གཞུང་འཇུགས་
པར་མཛད་པ་ནི། རབ་འབྱོར་འདི་ལྟར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། རང་
བཞིན་རི་ལྟ་བུ་ཡིན་ཞེ་ན། རང་བཞིན་གང་ཡིན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་ཏེ། རང་
བཞིན་ཏེ་ངོ་བོ་ཉིད་དམ་དེ་བཞིན་ཉིད་གང་ཡིན་པ་དེ་ཉིད་དང་ནི་ངོ་བོ་ཉིད་དང་བྲལ་བའི་
ཕྱིར་རང་བཞིན་མེད་པའོ། ། རང་བཞིན་མེད་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་ཚོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རང་
བཞིན་ཡིན་ཏེ། འདི་ལྟ་སྟེ་རང་གི་མཆན་ཉིད་མེད་པས་ཏེ་ངོ་བོ་ཉིད་པས་མཆན་ཉིད་གཅིག་
པའི་ཕྱིར་ཏེ། རང་བཞིན་གཅིག་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཏོ། ། འདི་ཉིད་ཉེ་བར་སྤྲད་པ་
ནི་རབ་འབྱོར་དེ་བས་ན་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་སོ། ། དངོས་པོ་ནམས་ནི་རྩ་ཐ་དད་
པ་ཉིད་ཀྱིས་བསྐྱེད་པས་རང་བཞིན་ཐ་དད་པ་ཉིད་མ་ཡིན་ནམ། རི་ལྟར་ན་མཆན་ཉིད་གཅིག་
པ་ཉིད་ཡིན་སྟུང་པའི་དོགས་པ་དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན་ཞེས་བྱ་བས་བསུ་ནས། རབ་འབྱོར་ཚོས་ཀྱི་
རང་བཞིན་ནི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་སོ། ། འདི་སྟུང་ཏུ་གང་གི་ཕྱིར་དངོས་པོ་འདི་
ནམས་ཀྱི་སྐྱེ་བའི་ངོ་བོ་ཉིད་ནི་ཚད་མས་གདོན་པ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་བསྐྱེད་པའི་རྩ་ཐ་དད་
པ་དང་འབྲེལ་བའི་དངོས་པོ་ཏུ་མའི་རང་བཞིན་ཉིད་མེད་པ་ནི་འདི་དག་གི་སྣ་ཚོགས་པའི་
རང་བཞིན་དོན་དམ་པ་མ་ཡིན་པ་དེ་བས་ན་རང་བཞིན་གཅིག་པ་ཉིད་ཡིན་ནོ་ཞེས་དགོངས་
པའོ། ། རབ་འབྱོར་དེ་ལྟར་ན་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ལ། རི་སྐྱད་ཏུ་གསུངས་པའི་རིམ་པས་

གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་ཚོས་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་གཅིག་པ་ཁོ་ན་ཡིན་ཏེ། འདི་ལྟ་སྟེ་རང་
བཞིན་མེད་པའོ་ཞེས་ཤེས་པ་དང་ཤེས་བྱ་མཉམ་པ་ཉིད་གཅིག་པར་ཡོངས་སུ་ཤེས་པས་ནི་
སྤར་བཤད་པའི་ཆགས་པ་སྤྲ་མོའི་རང་བཞིན་གྱིས་ཆགས་པའི་མཐའ་སྤྱོད་བར་འགྱུར་རོ། དེ་
སྐད་དུ་ཡང་། ཚོས་ནམས་རང་བཞིན་གཅིག་པར་ནི། ། ཞེས་པས་ཆགས་པ་སྤྱོད་བར་འགྱུར། །
ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། སྤར་བཤྲོད་པའི་ཚོས་རང་བཞིན་གྱིས་ཟབ་པ་ཡང་ངེ་ལྟར་ཞེས་
སྤྲས་པ་ནི། བཅོམ་ལྷན་འདས་ཤེས་རབ་ཀྱི་ས་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ཟབ་པ་ལགས་སམ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ།
བྱར་གྱིས་བྲིས་པ་ཡིན་པས་ན་ངེ་ལྟར་ཟབ་ཅེས་བྱ་བའི་དོན་ཏོ། ། ནམ་མཁའ་ཟབ་པའི་བྱིར་
ཞེས་བྱ་བ་ནི་གང་གི་བྱིར་ནམ་པར་ཤེས་པའི་དམིགས་པ་ཐམས་ཅད་བསལ་བའི་མི་དམིགས་
པས་ཤེས་བྱ་མཉམ་པ་ཉིད་དུ་སྟོན་པར་བྱེད་པས་དེའི་རང་བཞིན་རྟོགས་པར་དགའ་བ་ཉིད་དུ་
བཤྲོད་པ་དེའི་བྱིར་ན་ནམ་མཁའ་ལྟར་ཟབ་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཏོ། ། དེ་སྐད་དུ་ཡང་།
མཐོང་བ་ལ་སོགས་བཀག་པ་ཡིས། ། དེ་ནི་རྟོགས་པར་དགའ་བར་བཤད། ། ཅེས་གསུངས་པ་
ཡིན་ནོ། ། ཡང་དེའི་རང་བཞིན་དེ་ལྟར་རྟོགས་དགའ་བའི་རྒྱ་གང་ཡིན་ཞེས་གསོལ་བ་ནི་
བཅོམ་ལྷན་འདས་ཤེས་རབ་ཀྱི་ས་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ནི་རྗེས་སུ་རྟོགས་བར་དགའ་བ་ལགས་སམ་
ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། འདིར་ཡང་སྤྲ་མ་ལྟར་བྱར་གྱིས་འབྲི་བ་ཡིན་ནོ། ། སུ་ཡང་མངོན་བར་རྟོགས་
པར་འཆང་རྒྱ་བ་མེད་དོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི། གང་གི་བྱིར་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་
ཚོས་མ་འདྲེས་པའི་ནམ་པའི་བར་དག་གི་རང་བཞིན་ནི་དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ཡིན་པའི་
བྱིར་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་སངས་རྒྱས་པར་བསམ་པ་ལས་འདས་པ་ཉིད་དུ་འདོད་པ་དེ་བས་
ན་འདི་ནི་རྟོགས་པར་དགའ་བའོ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཏོ། ། དེ་སྐད་དུ་ཡང་། གཟུགས་ལ་སོགས་
པར་མི་ཤེས་བྱིར། ། དེ་ནི་བསམ་མི་བྱབ་པར་འདོད། ། ཅེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། བསམ་གྱིས་
མི་བྱབ་པ་ཉིད་ཅིའི་བྱིར་ཞེས་གསོལ་བ་ནི་བཅོམ་ལྷན་འདས་ཤེས་རབ་ཀྱི་ས་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་
བསམ་གྱིས་མི་བྱབ་པ་ཉིད་ལགས་སམ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། ཅི་ཞེས་བྱ་བ་ལྷག་མ་ཡིན་ནོ། ། སེམས་
གྱིས་ཤེས་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་སེམས་གྱིས་རྟོགས་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གང་གི་བྱིར་མ་
བྱས་པ་ཉིད་ཀྱིས་ནི་མོས་པའི་ཡིད་ལ་བྱེད་པས་ལྷག་པར་མོས་པ་ཡིན་པས་སེམས་གྱིས་ཤེས་
པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་ལ། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཡིད་ལ་བྱེད་པས་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་མ་ཡིན་པས། སེམས་

གྲིས་རྟོགས་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་པ་དེ་བས་ན་བསམ་གྲིས་མི་བྱུང་བ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བའི་དོན་
ཏོ། ། མ་བྱས་པ་ཉིད་རི་ལྟར་ཞེས་གསལ་བ་ནི་བཙམ་ལྟན་འདས་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་
པ་མ་བཤེས་པ་ལགས་སམ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། ཅི་ཞེས་པས་ཁ་བཀང་ངོ་། ། བྱེད་པ་པོ་མི་དམིགས་
པའི་བྱིར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བྱེད་པ་པོའི་རྒྱ་མི་དམིགས་པའི་བྱིར་རོ། ། འདི་ལྟར་རྒྱ་དང་འབྲས་བུའི་
དངོས་པོ་ནི་མངོན་སུམ་དང་མི་དམིགས་པས་སྦྱབ་བྱེད་ཅན་ཡིན་པར་བརྟེན་དོ། ། དེ་ལ་རེ་
ཞིག་རྣམ་པ་མེད་པས་མི་རྟོགས་ཏེ། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་རིག་པ་ཙམ་ཏུ་མཚུངས་པས་ན་
གང་ལས་ས་བོན་ཤེས་པ་ལས་ཟུ་གུ་ཤེས་ལ། དེ་མ་ཤེས་པས་དེ་མི་ཤེས་པས་ནས་བོན་ནི་རྒྱ་
ཡིན་ལ་ཟུ་གུ་ནི་འབྲས་བུ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བར་འགྱུར་བ། འདི་ནི་འདིའི་ཤེས་པ་ཡིན་གྱི་འདི་
ནི་འདིའི་ཤེས་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་གང་ལས་རྣམ་པར་གནས། ས་བོན་ལས་སྦྱིས་པའི་བྱིར་
དེས་ས་བོན་ཤེས་པ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། མིག་ལས་སྦྱིས་པ་དེ་ལས་མིག་རྟོགས་པར་འགྱུར་བའི་
བྱིར་རོ། ། གང་ལས་རྣམ་པར་གནས་པ་འདིར་འགྱུར་བ། རྣམ་པ་མེད་པའི་སེམས་ལ་ཡང་རྒྱའི་
ཆོས་ཀྱིས་བསྐྱེད་པ་བདག་ཉིད་ཀྱི་བྱེད་པར་སྤྱོད་མོང་མ་ཡིན་པ་འགའ་ཞིག་ཡོད་པ་ཡིན་ནོ་
ཞེ་ན། བདག་ཉིད་ཀྱི་བྱེད་པར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྣམ་པ་ཉིད་ལ་མིང་གཞན་བཏགས་པ་ཡིན་ན།
མིང་གཞན་བྱས་པས་ནི་དོན་གཞན་ཏུ་འགྱུར་བར་འོས་པ་མ་ཡིན་ནོ། ། དེ་རྣམ་པ་མ་ཡིན་ན་
འོ་ན་དེ་གང་ཡིན་པ་སྟོན་ཤིག ཉེ་བར་མཆོན་པར་དཀའ་བ་ཉིད་ཀྱིས་དེ་འདིའོ་ཞེས་བསྟན་
པར་མི་རུས་སོ་ཞེ་ན། གང་ཁོ་ན་ལས་འདི་ནི་ས་བོན་ནོ་འདི་ནི་ཟུ་གུའོ་ཞེས་རྣམ་པར་གནས་
པ་འདིར་འགྱུར་བ་དེ་ཉེ་བར་མཆོན་པ་མེད་ན་དེར་ག་ལ་འགྱུར་ཏེ། དབྱུག་པ་དང་རྩ་ཉེ་བར་
མཆོན་པ་མེད་པར་འདི་ནི་དབྱུག་པ་ཅན་ནམ་རྩ་ཅན་ཡིན་ནོ་ཞེས་གནས་པ་ནི་ཡོད་པ་མ་
ཡིན་ནོ། ། རྣམ་པ་དང་བཅས་པས་ཀྱང་མ་ཡིན་ཏེ། རྣམ་པ་དངོས་པོས་བྱུང་བ་མ་ཡིན་པའི་
བྱིར་ཏེ། ཟླ་བ་གཉིས་ལ་སོགས་པ་དེ་མེད་ཀྱང་འདི་ཡོད་པའི་བྱིར་རོ། ། དེ་ལྟར་ནི་མ་ཡིན་ཏེ།
འདི་ནི་འཁྲུལ་པ་ཡིན་པའི་བྱིར་རོ། ། གང་ཞིག་མ་འཁྲུལ་པ་དེ་ནི་དངོས་པོ་མེད་ན་འབྱུང་བ་
མ་ཡིན་ནོ། ། གཞན་འཁྲུལ་པས་ནི་གཞན་འཁྲུལ་པ་ཡང་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་ཡང་ལེགས་
པར་མ་ཡིན་ཏེ། རྒྱ་དང་འབྲས་བུའི་དངོས་པོ་སྦྱབ་པའི་དུས་ན། འདི་ནི་འཁྲུལ་པའི་རྣམ་པ་
ཡིན་ལ་འདི་ནི་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ངས་པའི་རྒྱ་མཆོན་ནི་རྒྱ་རོལ་མཐོང་བ་ལ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ལ།

དབང་པོ་ལས་འདས་པ་མཐོང་བ་ལ་ཡང་འདི་བཙུང་པ་མ་ཡིན་ནོ། ། དེས་པ་མེད་པར་རྒྱ་དང་
འབྲས་བུའི་དངོས་པོ་རྣམ་པར་འཛོག་པ་ཡང་མཛེས་པ་མ་ཡིན་ནོ། ། དངོས་པོའི་རྣམ་པར་ཤེས་
པ་ཡིན་པར་ཡང་མི་འཐད་དེ། གལ་ཏེ་ཚྭ་གསལ་གཅིག་གིས་ཤེས་པ་ཤེས་བུའི་རྣམ་པ་ཅན་ཡིན་
པས་དེ་ཡོངས་སུ་གཙོད་པར་བྱེད་ན་དེའི་ཆེ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ཐམས་ཅད་རིག་པར་ཐལ་བར་
འགྱུར་ཏེ། ཤེས་པ་ཐམས་ཅད་དང་ཤེས་བུ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཐུན་མོང་
གི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དང་ལྡན་པའི་བྱིར་རོ། ། ཤེས་པ་བདག་ཉིད་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ཤེས་བུའི་
རྣམ་པ་ཅན་ཡིན་ན་ཡང་ཤེས་བུ་དག་གཅིག་པ་ཉིད་ཀྱིས་རྣམ་པར་དབྱེ་བ་མི་འཐད་པའི་བྱིར་
ཐ་སྙད་ཆད་པར་འགྱུར་རོ། ། བདག་ཉིད་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རིག་པ་རིག་བུའི་རྣམ་པ་ཅན་ཡིན་ན་
ནི་དེ་མེད་པར་འགྱུར་བའི་བྱིར་ཏེ་ཤིན་ཏུ་སྤྲོས་པས་ཆོག་གོ། ། སྐྱེ་བོ་སྤྱོད་མན་པ་རྣམས་རྗེས་
སུ་འཛིན་པས་སམ་གདུལ་བུའི་སྐྱེ་བོ་ཉི་ལེ་བྱིན་ཅི་ལོག་སྤོང་བར་བཞེད་པས་མི་མཐུན་པ་
དང་གཉེན་པོ་དག་གི་རྣམ་པར་དབྱེ་བ་ནི་རི་རྒྱུད་དུ་བཤད་པ་འདི་ཉིད་རྟོགས་པར་བྱའོ། ། དེ་
རྒྱུད་དུ་ཡང་། དེ་ལྟར་ཀུན་ཤེས་ཉིད་ལུགས་ལ། ། མི་མཐུན་གཉེན་པོའི་ཚྭ་གསལ་དག་གི། རྣམ་
པར་དབྱེ་བ་མ་ལུས་པ། ། རི་རྒྱུད་བཤད་པ་འདིར་ཤེས་བུ། ། ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་
དག་རྣམ་པར་སྒྲུབ་པའི་སྦྱོར་བ་གང་ཡིན་ཞེས་སྦྱོར་བའི་དོན་དུ་གསལ་པ་ནི། དེ་ལྟར་ན་ཞེས་
བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། ། གང་གི་བྱིར་དེ་ལྟར་མི་མཐུན་པའི་ཚྭ་གསལ་དང་གཉེན་པོ་སྤང་བར་བྱ་བ་
དང་། སྤང་བར་བྱ་བ་ཡིན་པ་དེ་བས་ན་དེའི་དོན་དུ་རི་རྒྱུད་ཐུན་པར་བཞི་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་
ཆོག་གོ། ། གཞུགས་ལ་སོགས་པའི་སྦྱོར་བ་གསུངས་པ་ནི་རབ་འབྱོར་གལ་ཏེ་གཞུགས་ལ་ཞེས་
བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། ། གང་ཆེ་གཞུགས་ལ་མདོན་པར་ཞེན་པའི་ཚུལ་གྱིས་མི་སྦྱོད་ན་དེའི་ཆེ་
ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་ལ་སྦྱོད་དོ། ། དེ་བཞིན་དུ་ལོག་མ་རྣམས་ལ་ཡང་ཤེས་པར་བྱའོ། །
གཞུགས་ལ་སོགས་པ་མི་རྟག་པ་ལ་སོགས་པའི་སྦྱོར་བའི་དོན་དུ་གསུངས་པ་ནི་གལ་ཏེ་
གཞུགས་མི་རྟག་པའོ་ཞེས་མི་སྦྱོད་ན་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། ། གཞུགས་ལ་སོགས་པ་ཡོངས་
སུ་མ་རྟོགས་པ་དང་ཡོངས་སུ་རྟོགས་པའི་སྦྱོར་བ་ནི་གལ་ཏེ་གཞུགས་ལ་སོགས་པ་མ་རྟོགས་
པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། མཚན་ཉིད་ཀྱིས་སྤོང་པའི་བྱིར་
བརྟགས་པའི་གཞུགས་ནི་ཡོངས་སུ་མ་རྟོགས་པའོ། ། ཡོན་ཏན་གྱི་ཆོགས་དང་ལྡན་པའི་བྱིར་

ཆོས་ཉིད་ཀྱི་གཟུགས་ནི་རབ་ཏུ་རྫོགས་པ་ལོ། ། དེ་ནི་གཟུགས་མ་ཡིན་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཆོས་
དང་ཆོས་ཅན་དག་ནི་སྒྲོས་ནམ་པར་བརྟགས་པས་ཐ་དད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། གལ་ཏེ་དེ་ལྟར་ཡང་
མི་སྤྱོད་ན་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་བ་ལ་སྤྱོད་དོ་ཞེས་འོག་ནས་བཤད་པ་དང་སྒྱུར་བར་
བྱལོ། ། ཇི་སྐད་ཏུ་གསུངས་པའི་ཆོས་བཤད་པས་ཁྱད་པར་སྒྲིས་པ་ཉིད་ཀྱིས་བཅོམ་ལྡན་འདས་
གང་གི་ཕྱིར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསལ་རྟོ། ། དོན་གཞན་རྫོང་པས་ནམ་པ་གཞན་བསྟན་
པའི་ཕྱིར་དོ་མཆར་བ་ཡིན་ཏེ། གང་གི་ཕྱིར་དེ་ལྟར་སྒྱུར་བ་བརྫོང་པས་ཆགས་པ་དང་བཅས་
པ་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་དམིགས་པའི་རང་བཞིན་དང་ཆགས་པ་མེད་པ་མི་དམིགས་པའི་དོ་
བོ་ཉིད་ཀྱི་ཡུལ་བརྫོང་པས་སོ། ། གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ལ་ཆགས་པ་མེད་པའི་སྒྱུར་བ་ནི་རབ་
འབྱོར་གཟུགས་ཆགས་བ་དང་བཅས་པ་དང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་སོ། ། ཆགས་པ་
དང་བཅས་པ་དང་ཆགས་པ་མེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དམིགས་པ་མེད་པ་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཆོག་གོ། །
མངོན་པར་ཞེན་པར་མ་བྱས་པར་ནི་བསྒྲོམ་པར་མི་རུས་པ་ཉིད་མ་ཡིན་ནམ། ཇི་ལྟར་ན་འདི་
སྐད་བརྫོང་སྟམ་པའི་དོགས་པ་དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན་ཞེས་བྱ་བས་བསྐྱུ་ནས། རབ་འབྱོར་ཐམས་
ཅད་མཐུན་པ་ཉིད་ནི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་ཏེ་མ་ཆགས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མངོན་
པར་ཞེན་བ་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར་མ་བཅིངས་མ་གྲོལ་བ་ཞེས་བྱ་བའི་ཆོག་གཉིས་ནི་བཤད་ཟིན་
རྟོ། ། ཡང་དག་པར་མ་འདས་པའོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་
དོ་བོ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། ། འདི་སྐད་ཏུ་གང་གི་ཕྱིར་ཇི་ལྟར་མངོན་བར་ཞེན་པ་ནི་དེ་ཁོ་ན་
མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཇི་ལྟ་ངར་ཡང་མངོན་བར་མ་ཞེན་པའི་ཕྱིར་ཐམས་ཅད་
མཐུན་པ་ཉིད་ནམ་པར་རྟོག་པས་ཡུལ་ཏུ་བྱ་བར་མི་རུས་པ་དེའི་ཕྱིར་དེ་ལ་ཆགས་པ་མི་སྤྱོད་
དོ་ཞེས་བརྫོང་པ་ཡིན་ནོ། ། རབ་འབྱོར་དེ་ལྟར་ན་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ནི་མཇུག་སྒྱུད་པའོ། །
མི་འགྱུར་པའི་སྒྱུར་བ་ནི་བཅོམ་ལྡན་འདས་འདི་ལྟར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསལ་རྟོ། །
གཞུང་གི་བདག་ཉིད་ཅན་ཀྱི་ཡུལ་ནི་བསྟན་པ་དང་མ་བསྟན་པ་དག་གིས་མཐར་ཐུག་པ་དང་
རུབ་བདག་གི་སྒྲོ་ནས་འགྲིབ་པར་འགྱུར་བ་དང་། དེ་བཞིན་ཏུ་བསྟན་པས་རིགས་པ་དང་ལུང་
དང་མི་འགལ་བའི་ཚུལ་གྱིས་རྒྱུད་གཞན་ལ་བསྐྱེད་པས་ན་འཕེལ་ཞིང་མ་བསྟན་པས་རྒྱུན་མི་
འཆད་པར་ནང་ཏུ་ཡང་དག་པར་འཛོག་པས་རང་གི་རྒྱུད་ལ་ལྷག་པའི་དོན་སྟོན་པས་འཕེལ་

བ་ཡིན་གྱི། འཇུར་བ་མེད་པའི་རང་བཞིན་ཅན་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་གཙོ་བོའི་ཡུམ་ལ་ནི་འདི་
དག་ཐམས་ཅད་མེད་དོ་གསལ་བ་ནི། དེ་ནི་བསྟན་ཀྱང་མི་འགྲིབ་ཅེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། །
མི་འགལ་བར་སྒྲུས་པ་ཉིད་ཀྱིས་རབ་འབྱོར་ལེགས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་སྟོན་
དུ་འགྲོ་བས། དེ་ཉིད་དཔེས་གསལ་བར་མཛད་པ་ནི། རབ་འབྱོར་འདི་ལྟ་སྟེ་དཔེར་ན་ཞེས་བྱ་
བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་སོ། ། བྱེད་པ་པོ་མེད་པའི་སྒྱུར་བའི་དོན་དུ། རབ་འབྱོར་འདི་ལྟ་སྟེ་སྒྱུ་
མའི་སྒྱུས་བྱ་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་སོ། ། ལོག་པར་སྤང་བའི་རང་བཞིན་ཡིན་
པས་བྱེད་པ་པོ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་འདོད་ཆགས་དང་ཞེ་སྤང་གི་ཉོན་མོངས་པ་དག་གིས་རྗེས་སུ་
ཆགས་པར་མི་འཇུར་ཞིང་ཁོང་ཁྱོད་བར་མི་འཇུར་ཏེ། དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་དེའི་ཉེ་བའི་ཉོན་མོངས་
པར་ཡང་མི་འཇུར་རོ་ཞེས་བྱ་བར་སྒྱུར་རོ། ། སྒྱུར་བ་དཀའ་བའི་རྣམ་པ་གསུམ་ལས་རྣམ་པ་
ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ཀྱི་སྒྱུར་བ་ཆེད་དུ་བྱ་བ་དཀའ་བའི་སྒྱུར་བའི་སྒྱུར་བཀའ་བའི་དོན་
དུ་བཅོམ་ལྡན་འདས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་
གསལ་ཏོ། ། ཡ་ཡ་བོར་མི་འཇུར་རོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཡེང་ཡེང་བོར་མི་འཇུར་བ་སྟེ། ཕྱི་རོལ་དུ་
གཡེང་བར་མི་འཇུར་ཞིང་དགའ་བ་བསྐྱེད་པར་མི་འཇུར་རོ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཏོ། ། ཕྱིར་མི་
ལྟོག་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཕྱིར་ལྟོག་པ་ཉིད་དུ་མི་བྱེད་པའོ། ། གོ་ཆ་འདི་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འོག་ནས་
འཆད་པའི་གོ་ཆའོ། ། ཤེས་རབ་ལ་སོགས་པ་བྱུང་པར་དུ་འཇུར་བ་ཡིན་པར་རྟོགས་ནས་
འབད་པ་བྱེད་པའི་ཕྱིར་བྱ་དཀའ་བ་སྒྲ་ལྟག་པ་ཞེས་བྱ་བ་གང་ཡིན་སྟུང་པའི་དོགས་པ་དེ་
ཅིའི་ཕྱིར་ཞེན་ཞེས་བྱ་བས་བསུ་ནས། གང་སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟོས་
སོ། ། འདི་སྐད་དུ་ཆོས་ཐམས་ཅད་ནམ་མཁའ་ལྟ་བུར་དམིགས་པས་དེ་ཁོ་ནར་ཤེས་རབ་ལ་
སོགས་པ་བྱུང་པར་དུ་འཇུར་བ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཡང་། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་དོན་དུ་
གོ་ཆ་ཀྱོན་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་ན་ལྟག་པར་བྱ་དཀའ་བ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན་ནོ། ། ནམ་
མཁའ་དང་མཚུངས་པ་དང་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་དང་མཚུངས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འཇིག་རྟེན་དང་
འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པར་གྲགས་པའི་དབྱེ་བས་གཉིས་སྟོས་པ་ཡིན་ནོ། ། ལམ་ཤེས་པ་ཉིད་
ཀྱི་སྒྱུར་བ་དཀའ་བ་ཉིད་ཀྱི་དོན་དུ་དེ་ནི་བཅོམ་ལྡན་འདས་ནམ་མཁའ་ཡོངས་སུ་ཐར་བར་
འཆལ་ལགས་སོ་ཞེས་སྟོས་ཏེ། གང་ལམ་ཤེས་པ་ཉིད་ལ་རབ་དུ་སྒྱུར་བར་འདོད་པ་ཞེས་བྱ་བ་

ནི་ལྷག་མའོ། ། ཐམས་ཅད་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱི་སྒྱུར་བ་ལས་བྱ་དགའ་བ་ཉིད་ཀྱི་དོན་དུ་དེ་ནི་
བཅོམ་ལྷན་འདས་ནམ་མཁའ་གདེགས་[?]པར་འཆལ་བ་ལགས་སོ་ཞེས་སྒྲིབ་ཏེ། གང་ཐམས་
ཅད་ཤེས་པ་ཉིད་བྱེད་པར་འདོད་པ་ཞེས་ཁ་བསྐང་ངོ་། ། གོ་ཆ་འཆལ་བ་ཞེས་བཞུགས་པ་ནི་བྱ་
དགའ་བ་གསུམ་ཆར་ལ་སྒྲིབ་པའོ། ། བཅོམ་འགྲུས་ཀྱི་ཕ་རོལ་དུ་བྱིན་པའི་གོ་ཆ་ཆེན་པོ་ཐོབ་པ་
ལགས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གོ་ཆའི་སྒྱུར་བའི་བྱེད་པ་ནམས་ལ་སྒྲིབ་པ་ཉིད་དང་སྒྲིབ་ཆེ་ཆེན་པོའི་
སྒྲིབ་པོ་ཅན་ཀྱི་འབད་པ་ཆེན་པོ་ཕུན་སུམ་ཆོགས་པའོ། ། སྐལ་བ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་འབྲས་བུ་
ཐོབ་པས་འབྲས་བུ་ཡོད་པའི་སྒྱུར་བ་ནི་དེ་ནས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྒྲིབ་སོ། ། དགེ་སྒོང་
གཞན་ཞིག་གིས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གཏན་མདའི་སྒྲིབ་བུ་སྟེ། མིང་དང་རུས་ལ་སོགས་པས་
མཆོན་དུ་མེད་པའི་གང་ཟག་ཅེས་བྱ་བའི་དོན་ཏོ། ། ཕྱག་འཆལ་ལོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྒྲིབ་པ་དང་
མ་སྒྲིབ་པ་ལ་སོགས་པའི་སྒྱུར་བས་རང་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་རྟོགས་པ་སྒྲིབ་པའི་བྱིར་དད་
པ་ཕུལ་དུ་བྱུང་བས་འཁོར་གཞན་ནམས་ཀྱང་སྐལ་བ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་རྟོགས་པ་ཐོབ་པར་
ཡང་དག་པར་སྒྲོན་ཅིང་ཕྱག་འཆལ་བའོ། ། སྒྱུར་བ་ཉིད་ནི་བཅོམ་ལྷན་འདས་འདི་ལྟར་ཞེས་
བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསལ་པ་ཡིན་ནོ། ། ནམ་མཁའ་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ཉིད་ནི་ཤེས་བྱ་སྒྲིབ་པ་ཉིད་
ལའོ། ། སྒྲ་གབ་མེད་པ་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཤེས་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ལའོ། ། གཞན་ལ་རག་མ་ལས་
པའི་སྒྱུར་བའི་དོན་དུ་བཅོམ་ལྷན་འདས་རིགས་ཀྱི་བྱུང་མ་རིགས་ཀྱི་བྱ་མོ་གང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་
སོགས་པ་གསལ་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ནི་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བས་ནི་གཞན་ལ་རག་ལས་པ་མ་ཡིན་
པ་ཉིད་སྒྲོན་པར་བྱེད་དུ་གཞན་གྱིས་བསྐྱུང་བ་ལ་སོགས་པ་གཞན་ལ་རག་ལས་པ་ཉིད་ཡོད་པ་
མ་ཡིན་པའི་བྱིར་རོ། ། དེ་ཉིད་གསལ་བར་བྱ་བ་ནི་ཀོ་ཤི་ཀ་གལ་ཏེ་དེ་ལྟར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་
སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་དང་མ་བྱལ་བ་ཉིད་ཀྱིས་དེ་ལ་
རང་ཉིད་ཀྱིས་བསྐྱུང་བ་ལ་སོགས་པ་འགྱུར་བ་ཡིན་ཀྱི་གཞན་དུ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ངག་
གི་དོན་ཡིན་ནོ། ། ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པའི་ཆོས་ལ་ལྷག་པར་མོས་པས་ཀྱང་དེ་ལ་རང་ཉིད་ཀྱིས་
བསྐྱུང་བ་ལ་སོགས་པ་ཡིན་པ་ནི་ཀོ་ཤི་ཀ་གཞན་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་
ནོ། ། ནམ་པ་བདུན་དུ་སྒྲིབ་པའི་ཤེས་པའི་སྒྱུར་བ་ནི་ཀོ་ཤི་ཀ་འདི་ཇི་སྟམ་དུ་སེམས་ཞེས་བྱ་བ་
ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ལ་ནམ་པར་ཤེས་པ་ཡོངས་སུ་གྱུར་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཡོངས་

སུ་ཡུར་པའི་སྣང་བས་ན་མི་ལམ་ལྟ་བུའོ། ། སྐྱུ་ལྔ་དང་སྣམ་གྱི་ཚོགས་པ་ཉིད་ཀྱིས་ན་མཉམ་
པར་སྒྱུར་བའི་སྣང་བས་ནི་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུའོ། ། མེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་ན་འགལ་བ་སྣང་བས་ནི་སྒྱུ་གྱུ་
ལྟ་བུའོ། ། སྒྲིའི་རྒྱུན་ལ་རག་ལས་པས་ན་རྒྱུན་གྱི་སྣང་བས་ནི་སྒྲི་བརྟན་ལྟ་བུའོ། ། ཤེས་བྱའི་
ཚུལ་ལས་མི་འདའ་བས་ན་མི་འདའ་བར་སྣང་བས་ནི་མི་གཡོར་ལྟ་བུའོ། ། གཞི་མེད་པས་ན་
རྟོན་མེད་པའི་སྣང་བས་ནི་དྲི་ཟའི་གྲོང་བྱེད་ལྟ་བུའོ། ། རྒྱ་དང་བྲལ་བས་ན་བྱེད་པ་པོ་མེད་
པའི་སྣང་བས་ནི་སྒྱུ་ལ་པ་ལྟ་བུའོ་ཞེས་དངོས་པོ་རྣམས་ཤེས་པར་ཡུར་པ་སྟེ། དེ་ལྟར་སྟོང་པ་ལག་
ཉི་ཤུ་ལྔ་པ་ལས་གསུངས་ལ། འདིར་ནི་མདོར་བསྡུས་པར་བཞེད་པའི་བྱིར་ཚོས་ཐམས་ཅད་
བྲག་ཅ་ལྟ་བུའོ་ཞེས་གསུངས་པའི་བར་མ་བསྟན་པ་ལས་ཐོག་མ་དང་ཐ་མ་གསུམ་གསུམ་
བསྟན་པ་ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། ། དེས་ན་དེ་ལྟར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་སྒྱུར་བ་
རྣམ་པ་བརྒྱ་ཇེས་སུ་འགྲོ་བའི་སྒྲོ་ནས་བསྟན་པས་དོན་གྱིས་ན་ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་པའི་ནི་དེ་
སྐད་བསྟན་པ་ལས་བསྒྲོག་པ་ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། ། དེ་སྐད་དུ་ཡང་། གཟུགས་སོགས་དེ་
མི་རྟག་སོགས་དང་། དེ་མ་རྟོགས་དང་རབ་རྟོགས་དང་། དེ་ལ་ཆགས་པ་མེད་ཉིད་ལ། །
སྒྱུད་པ་བཀག་པའི་སྒྱུར་བ་དང་། མི་འཇུག་བྱེད་པོ་མེད་ཉིད་དང་། བྱ་དཀའ་རྣམས་གསུམ་
སྒྱུར་བ་དང་། སྐལ་བ་དེ་བཞིན་འབྲས་འཐོབ་པས། འབྲས་ཡོད་འདོད་པ་དེ་དང་ནི། །
གཞན་ལ་རག་ལས་མེད་གང་དང་། སྣང་བ་རྣམ་བཟུན་ཤེས་བྱེད་དོ། ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་
ནོ། ། མཉམ་པ་ཉིད་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་སྒྱུར་བ་བསྒྲོམ་དགོས་པས་མཉམ་པ་ཉིད་ནི་དེ་ལ་ཡང་རྫོམ་
སེམས་སུ་མི་བྱད་ཅེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟོས་སོ། ། དེ་ལ་མཉམ་པར་མ་བཞག་པའི་སེམས་
ཀྱིས་དེ་ལ་རྫོམ་སེམས་སུ་མི་བྱེད་དེ། གང་གི་བྱིར་ཡང་དག་པར་ཇེས་སུ་མི་མཐོང་བས་སོ། །
ཚོས་དེ་དག་ཀྱང་མེད་པ་སྟེ་གང་གི་བྱིར་མི་སྣང་བས་སོ། ། མཉམ་པར་མ་བཞག་པའི་སེམས་
ཀྱིས་ནི་ཡོངས་སུ་མི་ཤེས་ཏེ། གང་གི་བྱིར་ཡང་དག་པར་མི་ཤེས་པས་སོ། ། ཤེས་པ་དེས་རྟོགས་
པར་བྱ་བའི་ཚོས་དེ་དག་ཀྱང་ཡང་དག་པར་མེད་པ་ཡིན་ཏེ། གང་གི་བྱིར་མི་དམིགས་པས་སོ་
ཞེས་བྱ་བར་སྒྱུར་རོ། ། ཉེ་བར་བསྡུ་བར་བྱ་བའི་བྱིར་གལ་ཏེ་དེ་ལྟར་གནས་ན་ཞེས་བྱ་བ་ལ་
སོགས་པ་གསུངས་སོ། ། དེས་ན་དེ་ལྟར་གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་དངོས་པོའི་དོན་ལ་རྫོམ་པ་
དང་། རྒྱུན་པོ་ལ་སོགས་པའི་མཚན་མ་ལ་རྫོམ་པ་དང་། གཟུགས་རྣམ་པ་གཉིས་སམ་རྣམ་པ་

ཉི་ཤུ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟོས་པ་ལ་རྫོམ་པ་དང་། རེས་པར་འབྱེད་པའི་ཆ་ལ་སོགས་པ་
རྟོགས་པར་རྫོམ་པ་ནམས་བཀའ་པས། རྟོགས་པ་པོ་དང་ཤེས་བྱའི་ཆོས་ནམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་
མི་དམིགས་པ་ནམ་པ་ཞིག་སྤངས་པ་ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། ། དེ་སྐད་དུ་ཡང་། གཞུགས་ལ་
སོགས་ལ་རྫོམ་མེད་པ། ། རམ་བཞི་དེ་ཡི་མཉམ་པ་ཉིད། ། ཅེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། སྦྱོར་
བའི་མཉམ་པ་ཉིད་རྟོགས་ནས་མཐོང་བའི་ལམ་བསྟོམ་པར་བྱ་བ་ཡིན་བས་ནད་ནི་དེ་བརྗོད་
པར་བྱའོ། ། དེ་ཡང་སྐད་ཅིག་མ་བཅུ་དྲུག་ཡིན་པས་སྐད་ཅིག་མ་གཞན་མེད་པར་ཤེས་པར་བྱ་
བའི་དོན་དུ་སྤང་པོར་གྱུར་པ་བསྟན་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དང་། སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་
གསུངས་པ་ཉིད་དུ་བསྟན་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དེ་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཐུས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་
པ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། འཕགས་པ་ནམ་པར་གྲོལ་བའི་སྤེས་བཤད་དོ། ། ཐབས་ལ་མཁས་
པའི་སྟོབས་ཀྱིས་གཞན་ནམས་ཀྱིས་སྦྱབ་པ་དང་དགག་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་འདིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་
མི་མཛད་དུ་བསྐྱལ་པ་བཟང་པོའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སྟོང་རེས་པར་སངས་རྒྱས་ཉིད་
བརྟེས་པས་སངས་རྒྱས་སྟོང་ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། མིང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཆོག་བསྟུས་པའི་
ངག་གོ། ། ཆོག་ཅེས་བྱ་བ་ནི་སྤྱི་པའི་མཐའ་ཅན་དང་ཉིད་མཐའ་ཅན་གྱི་ཡི་གེ་ནམས་བསྟུས་
པའོ། ། ཡི་གེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འདི་སྐད་ཅེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའི་ཡི་གེ་ནམས་ཀྱིས་སོ། ། ཤེས་
རབ་ཀྱི་ས་རོལ་ཏུ་བྱིན་པའི་ལེའུ་འདི་ཉིད་ཅེས་བྱ་བ་ནི་ནམ་པར་དག་པའི་ལེའུ་ཞེས་བྱ་བའི་
ཐ་ཆོག་གོ། ། དེ་ལ་འདས་པའི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ནམས་དཔེར་བྱས་པ་ནི་དེས་བསྟན་པའི་
མཐར་ཐུག་མེད་པར་ཤེས་པར་བྱ་བའི་དོན་ཡིན་ནོ། ། བྱམས་པ་ཞེས་མ་འོངས་པའི་དེ་བཞིན་
གཤེགས་པ་དཔེར་བྱས་པ་ནི་མ་འོངས་པའི་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་གྱི་དོགས་པ་བསལ་བར་
བསྟན་པའི་དོན་ཡིན་ནོ། ། ཤེས་རབ་ཀྱི་ས་རོལ་ཏུ་བྱིན་པའི་བཤད་པ་མངོན་པར་རྟོགས་པ་
རྒྱན་གྱི་སྤང་བ་ལས་ནམ་པར་དག་པའི་ལེའུ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ་བརྒྱད་པའོ། ། ། ། ད་ནི་མཐོང་བའི་
ལམ་གྱི་དོན་དུ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ས་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ཞེས་བཀྱི་བ་ལ་གསོལ་བ་ཡིན་ཏེ། བདེན་པ་རེ་
རེ་ཞིང་ཆོས་ཤེས་པའི་བཟོད་པ་དང་། ཆོས་ཤེས་པ་དང་། རྗེས་སུ་ཤེས་པའི་བཟོད་པ་དང་།
རྗེས་སུ་ཤེས་པ་ཞེས་བྱ་བ་དེ་ལྟར་སྐད་ཅིག་མ་བཅུ་དྲུག་གི་བདག་ཉིད་ཅན་ནི་ཐམས་ཅད་
ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱི་སྐབས་སུ་མཐོང་བའི་ལམ་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཆོག་གོ། ། དེ་སྐད་དུ་ཡང་། ལྷག་

བསྐྱུལ་ལ་སོགས་བདེན་པ་ལ། ། ཆོས་ཤེས་རྗེས་སུ་ཤེས་པ་དང་། ། བཟོད་ཤེས་སྐད་ཅིག་བདག་
ཉིད་འདི། ། ཀུན་ཤེས་ཚུལ་ལ་མཐོང་བའི་ལམ། ། ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། འདི་ནི་མིང་ཙམ་
མ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ནི་རྣམ་པར་རྟོག་པའི་གཞུགས་བརྟན་ཙམ་དུ་ཟད་དོ་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཆིག་
གོ། ། མིང་དེ་ཡང་འདིའོ་ཞེས་མི་དམིགས་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དུ་ན་རང་བཞིན་མེད་
པའི་ཕྱིར་རོ། ། མིང་ཞེས་གང་ལ་བྱ་ཞེ་ན། དག་གི་དངོས་པོ་ཉིད་ཅེས་བྱ་བ་སྒྲོས་ཏེ། རྣམ་པར་
རྟོག་པའི་གཞུགས་བརྟན་ནོ། ། རྣམ་པར་བརྟན་པར་བྱ་བའི་དོན་དུ་བདེན་པའི་རྣམ་པ་གང་
ཡིན་ཞེས་གསོལ་བ་ནི། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཅིའི་སྐད་དུ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། ། གཞུགས་
རྟག་པ་མ་ཡིན་མི་རྟག་པ་ཡང་མ་ཡིན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པའི་ཕྱིར་གཞུགས་རྟག་པ་
དང་མི་རྟག་པ་ལ་སོགས་པ་དང་བྲལ་བས་རྟག་པ་མ་ཡིན་མི་རྟག་པ་ཡང་མ་ཡིན་ཞེས་བྱ་བ་
ནི་རྣམ་པ་དང་པོའོ། ། གཞུགས་བཅིངས་པ་མ་ཡིན་གྲོལ་བ་མ་ཡིན་པས་མཐའ་ལས་འདས་
ཤིང་རྣམ་པར་དག་པའོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྤྱག་བསྐྱུལ་དང་སྤྱག་བསྐྱུལ་མ་ཡིན་པ་དང་བྲལ་བ་
ཉིད་ཀྱིས་བཅིངས་པ་དང་གྲོལ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར་རྣམ་པར་དག་ཅིང་རྟག་པ་དང་ཆད་པའི་
མཐའ་དང་བྲལ་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གཉིས་པའོ། ། རབ་འབྱོར་རྒྱ་དེས་ན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཆོས་ཐམས་
ཅད་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་མངོན་པར་བྱང་ཆུབ་པའི་རྒྱ་དེས་ན་ཆོས་ཀྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རི་ལྟ་བ་
བཞིན་དུ་སྟོན་པར་བྱེད་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་ཕྱིན་པ་འདི་ཉིད་འཆད་པར་འགྱུར་ཏེ།
གཞན་དག་ལ་ནི་དེ་ལྟ་བུའི་ཆོས་ཀྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་སྟོན་པའི་རྣམ་པ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་
བའི་ཐ་ཆིག་གོ། ། གཞུགས་ཡོངས་སུ་དག་པས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྟོང་པ་དང་མི་སྟོང་པ་དང་བྲལ་
བའི་ཕྱིར་ཡོངས་སུ་དག་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གསུམ་པའོ། ། གཞུགས་སྐྱེ་བ་མེད་པ་དང་འགག་པ་
མེད་པ་དང་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་མེད་པ་དང་རྣམ་པར་བྱང་བ་མེད་པ་ཡོངས་སུ་དག་པས་
ཞེས་བྱ་བ་ནི། བདག་དང་བདག་མེད་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་མ་ཡིན་པས་མ་སྐྱེས་པ་དང་མ་འགགས་
པ་དང་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་མ་ཡིན་པ་དང་རྣམ་པར་བྱང་བ་མ་ཡིན་པ་སྟེ། དེ་ལྟར་རྣམ་
པར་དག་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བཞི་པའོ། ། རྣམ་མཁའ་ཡོངས་སུ་དག་པས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྒྱ་དང་རྒྱ་
མ་ཡིན་པ་གསོག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རྣམ་མཁའ་དང་འདྲ་བར་རྣམ་པར་དག་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ལྔ་
པའོ། ། གཞུགས་གོས་པ་མེད་ཅིང་ཡོངས་སུ་མི་འཛིན་པས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཀུན་འབྱུང་བ་དང་

ཀུན་འབྱུང་བ་མེད་པ་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར་ཉོན་མོངས་པ་དང་ཉེ་བའི་ཉོན་མོངས་པ་ཐམས་ཅད་
ཀྱིས་གོས་པ་མེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དྲུག་པའོ། ། རབ་ཏུ་སྐྱེ་བ་དང་རབ་ཏུ་མི་སྐྱེ་བ་མེད་པས་
ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཡོངས་སུ་འཛིན་པ་མེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བདུན་པའོ། །
ནམ་མཁའ་དང་བྲག་ཅ་སྐྱར་མེད་ཅིང་བརྗོད་དུ་མེད་ལ་དམིགས་སུ་མེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་
རྒྱུན་དང་རྒྱུན་མ་ཡིན་པ་ལས་རྣམ་པར་གྲོལ་བ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ནམ་མཁའ་དང་བྲག་ཅ་དང་
འདྲ་བར་རང་གི་ངོ་བོས་བརྗོད་དུ་མེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བརྒྱད་པའོ། ། གང་གི་ཕྱིར་འགོག་པ་
དང་འགོག་པ་མེད་པ་དང་མ་འདྲེས་པ་དེའི་ཕྱིར་འགོག་པའི་བདེན་པའི་དོན་བརྗོད་པས་
བསྟན་པའི་སྒྲོ་ནས་རྒྱུད་གཞན་ལ་ཐོབ་པར་བྱུང་མེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དགུ་པའོ། ། ཞི་བ་དང་
མ་ཞི་བ་མེད་པས་དམིགས་པ་མེད་པར་བྱེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བརྒྱུ་པའོ། ། ཉེ་བར་གོས་པ་དང་
མ་གོས་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་གོས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གྲ་ཤོམ་པ་མ་ཡིན་པ་
དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར། ཉེ་བར་གོས་པའི་ཆོས་ཟག་པ་དང་བཅས་པ་དང་གོས་པ་མེད་པའི་ཆོས་
ཟག་པ་མེད་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་གོས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་མཐའ་གཉིས་ལས་འདས་ཤིང་རྣམ་པར་
དག་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བརྒྱ་གཅིག་པའོ། ། ཅི་སྒྲོས་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འཛིན་པ་ལ་སོགས་པར་བྱེད་
པ་ནི་ཤིན་ཏུ་ཡང་རྟོག་པ་ལེགས་པར་རྟོག་པ་ཡིན་པ་སྟེ། རྣ་བའི་རྣམ་པར་ཤེས་པས་ཉམས་སུ་
སྒྱུར་བས་འཛིན་པ་ལ་སོགས་པ་བྱུང་པར་དུ་འཕགས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཏོ། ། དེ་དག་
ལ་ནི་མིག་གི་ནད་འབྱུང་བར་མི་འགྱུར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ནི་ངེས་པར་འབྱུང་བ་དང་
ངེས་པར་འབྱུང་བ་མེད་པ་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར་ནད་ཐམས་ཅད་མི་སྐྱེ་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བརྒྱ་
གཉིས་པའོ། ། མང་དུ་སྐྱེད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཆོས་བརྒྱུད་ལ་སོགས་པར་བརྒྱ་ཕྱིན་
ལ་སོགས་པ་སྐྱེ་དགུ་རྣམས་རྟོག་པ་ལ་ཞུགས་པའི་ཉན་པ་པོ་ཤིན་ཏུ་མང་བའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་བྱ་
བའི་ཐ་ཆོག་གོ། ། དགོངས་སོ། ། ལམ་ལ་ཆོས་ཤེས་པའི་བཟོད་པ་ནི་རབ་འབྱོར་རིགས་ཀྱི་
བྱུང་མ་རིགས་ཀྱི་བྱ་མོ་དེ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། ཤེས་རབ་ཀྱི་ས་རོལ་ཏུ་
ཕྱིན་པས་ནི་ལྷའི་བྱ་རྣམས་ལ་དགོངས་པ་མེད་པས་དེ་འཆད་པ་རྣམས་ལ་དེ་རྣམས་བསྐྱུང་བ་
ལ་སོགས་པའི་རྒྱ་ཅི་ཞིག་ཡིན་སྟེ་མ་པའི་དགོས་པ་དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེན་ཞེས་བྱ་བས་བསུ་ནས།
རབ་འབྱོར་ཤེས་རབ་ཀྱི་ས་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ནི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་སོ། ། རིན་པོ་ཆེ་

སླ་ན་མེད་པའོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྤྲིག་པ་ཐམས་ཅད་རབ་ཏུ་ཞི་བའི་རྒྱ་ཉིད་ཡིན་པས་ལམ་དང་
ལམ་མ་ཡིན་པ་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར་སླ་ན་མེད་པའི་དགའ་བརྒྱས་པར་བྱེད་པས་ལྷའི་བྱ་ལ་
སོགས་པ་ལ་ཕན་པར་གྱུར་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རིན་པོ་ཆེ་སླ་ན་མེད་པ་ཡིན་ཏེ། ངན་སོང་གཙོན་
པར་བྱེད་པས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བརྟུ་གསུམ་པའོ། ། ཡང་རབ་འབྱོར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ལ་
ཉན་པ་པོའི་སྐྱེ་བོ་མང་པོ་ཡོད་པ་དང་སླ་ན་མེད་པའི་དགའ་བ་སྦྱིན་པ་ལས་བསོད་ནམས་
བསྐྱེད་པ་འབའ་ཞིག་ཏུ་ཡང་མ་ཟད་གྱི། ཆོས་འདྲིན་པ་དེ་ཉིད་ཀྱི་རྒྱ་ལས་སངས་རྒྱས་ཉིད་
ཐོབ་པའི་རྒྱར་གྱུར་པའི་གཞི་བསོད་ནམས་བསྐྱེད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཆིག་གོ། །
ལམ་ལ་ཆོས་ཤེས་པ་ནི་གཞན་ཡང་འོན་ཀྱང་རབ་འབྱོར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་སོ། །
མཐུ་ཆེ་བ་ཉིད་ཡིན་བཞིན་དུ་ཡང་བར་ཆད་མང་བ་ལ་རྒྱ་ཅི་ཞིག་ཡོད་སྟུང་པའི་དོགས་པ་དེ་
ཅིའི་ཕྱིར་ཞེན་ཞེས་བྱ་བས་བསུ་ནས། རབ་འབྱོར་འདི་ལྟར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་
སོ། ། དག་མང་སྟེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མཐུ་ཆེ་བ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་མང་པོའི་མངོན་པར་འདོད་པ་བྱ་
བ་ཉིད་ཀྱིས་ནའོ། ། ཇི་ཅུམ་དུ་གཅེས་པར་གྱུར་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ལ་རྣམ་པ་གང་གིས་
གོང་ནས་གོང་དུ་གཅེས་པ་ཉིད་ཡིན་པ་དེ་ལྟར་དག་མང་བ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཆིག་གོ། །
དེ་ལྟར་སྦྱིར་བསྟན་ནས་ད་ནི་བྱད་པར་དུ་སྟོན་པས་རབ་འབྱོར་འདི་ལྟ་སྟེ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་
སོགས་པ་གསུངས་སོ། ། རིན་པོ་ཆེ་ཆེན་པོ་འདི་ནི་སླ་ན་མེད་པའི་རིན་པོ་ཆེ་སྟེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི།
སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་ཕན་པ་དང་བདེ་བའི་དོན་དུ་ཉེ་བར་གནས་པ་ཉིད་ཀྱིས་ན་ཆོས་
ཐམས་ཅད་ལ་རྣམ་པར་རྟོག་པ་མེད་པས་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་དགེ་པའི་རང་བཞིན་གྱི་རིན་
པོ་ཆེ་ཡིན་པའི་དོན་གྱིས་ན་རིགས་པ་དང་རིགས་པ་མ་ཡིན་པ་དང་མ་འདྲེས་པའི་ཕྱིར་
འབྲས་བུ་མངོན་སུམ་དུ་བྱ་བའི་དོན་དུ་ཐམས་ཅད་ལ་ཐབས་ལ་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པ་ཉིད་ཀྱི་
རིན་པོ་ཆེ་ཆེན་པོ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བརྟུ་བཞི་པའོ། ། ལམ་ལ་རྗེས་སུ་ཤེས་པའི་བཟོད་པ་ནི་
རབ་འབྱོར་ཤེས་རབ་ཀྱི་ས་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ནི་ཆོས་གང་ལ་ཡང་མི་གནས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་
པ་གསུངས་སོ། ། ཀུན་བརྟགས་པའི་དངོས་པོ་ལ་ནི་མི་གནས་གཞན་དབང་ནི་ཀུན་ནས་ཉོན་
མོངས་པར་མི་བྱེད་ཡོངས་སུ་གྲུབ་པར་མི་འདྲིན་ཏོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དོན་གྱི་དབྱེ་བ་ཡིན་ནོ། །
འདི་སྐད་དུ་སྦྱབ་པ་དང་སྦྱབ་པ་མ་ཡིན་པ་ལས་རྣམ་པར་གྲོལ་བ་ཉིད་ཀྱིས་ཆོས་ཐམས་ཅད་

མཚན་མ་དག་དང་མ་འབྲེལ་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བཙེ་ལྷ་པའོ་ཞེས་བཟློག་པ་ཡིན་ནོ། ། ཚེས་
ནམས་ཡོངས་སུ་བྱེད་ཀྱང་ཇི་ལྟར་ཡོངས་སུ་མི་འཛིན་པ་ཡིན་སྟེ་མ་པའི་དོགས་པ་དེ་ཅིའི་ཕྱིར་
ཞེ་ན་ཞེས་བྱ་བས་བསྟན་ནས། ། རབ་འབྱོར་འདི་ལྟར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་ཏེ། དོན་
གོ་བར་བཟད་དོ། ། ལམ་ལ་རྗེས་སུ་ཤེས་པ་ནི་རབ་འབྱོར་མ་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་
པ་གསུངས་ཏེ། དེས་པར་འབྱེན་པ་དང་དེས་པར་འབྱེན་པ་མ་ཡིན་པ་དང་བུལ་བ་ཉིད་ཀྱིས།
བཟློག་པར་བྱ་བ་དང་ཅད་པར་བྱེད་པའི་ངོ་བོ་མཚན་ཉིད་ཤེས་བྱ་དང་སྒྲ་གཉིས་ལས་ཤེས་པ་
སྐྱེ་བ་མེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ནམ་པ་བཅུ་དྲུག་པ་ཡིན་ནོ། ། ནམ་པ་གཞན་གྱིས་གོས་པ་མེད་
པའི་དོན་སྟོན་པ་ནི་རབ་འབྱོར་འདི་ལྟར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། འདི་
ལྟར་ཚེས་ཀྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་མངོན་པར་ཞེན་པ་ཡང་ཉེས་པ་ཉིད་དུ་གཤམ་ཏེ་དེ་ལྟར་ཡང་ཞེས་
བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། ཇི་སྐད་དུ་བཤད་པའི་ཚུལ་གྱིས་ནམ་པ་བཅུ་དྲུག་པོ་
ནམས་ནི་ཐམས་ཅད་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱི་སྐད་ཅིག་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ནམས་
ཀྱི་མཐོང་བའི་ལམ་རྗེས་སུ་འགྲོ་བའི་སྒྲོ་ནས་བསྟན་པས་ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་པ་ནམས་ཀྱི་
མཐོང་བའི་ལམ་ནི་དེ་ལས་བསྒྲོག་པས་མི་རྟག་པ་ལ་སོགས་པའི་ནམ་པ་ཅན་དུ་དེས་པར་བྱ་
བ་ཡིན་ནོ། ། དེ་སྐད་དུ་ཡང་། གཟུགས་རྟག་མ་ཡིན་མི་རྟག་མིན། ། མཐའ་ལས་འདས་དང་
ནམ་དག་དང་། ། མ་སྐྱེས་མ་འགགས་ལ་སོགས་པ་དང་། ། མཁའ་འབྲུ་ཆགས་པ་སྤངས་པ་
དང་། ། ཡོངས་སུ་འཛིན་ལས་གྲོལ་བ་དང་། ། ངོ་བོ་ཉིད་ཡ་ས་བཟློག་མེད་དང་། ། གང་ཕྱིར་
འདི་དོན་བཟློག་པ་ཡིས། ། གཞན་ལ་སྐྱེན་དུ་མེད་པ་དང་། ། དམིགས་པ་མེད་པར་བྱེད་པ་
དང་། ། ཤིན་ཏུ་ནམ་པ་དག་ནད་མི་འབྱུང་། ། ངན་སོང་ཆང་དང་འབྲས་སུ་ནི། ། མངོན་དུ་བྱ་
ལ་མི་རྟོག་ཉིད། ། མཚན་མ་དག་དང་མ་འབྲེལ་དང་། ། དངོས་དང་མིང་དང་གཉིས་པོ་ལ། །
ཤེས་པ་སྐྱེ་བ་མེད་པ་ནི། ། ཀུན་ཤེས་ཉིད་ཀྱི་སྐད་ཅིག་མ། ། ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ལྟར་
རྒྱས་པར་བསྟན་ནས་དོན་ཐམས་ཅད་སྤྱད་པར་བྱེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཐམས་ཅད་མཐེན་པ་ཉིད་
གསུམ་གྱི་ནང་ནས་ནམ་པ་ཐམས་ཅད་མཐེན་པ་ཉིད་མཐུག་བསྟུ་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར། ། རབ་
འབྱོར་ཡང་ཤེས་རབ་ཀྱི་ས་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་འདི་ནི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་ཏེ་ཞེས་བྱ་
བ་ནི་ཐམས་ཅད་ལའོ། ། དེ་ལ་འཐུག་པར་བྱེད་པ་ནི་སེམས་བསྐྱེད་པའི་སྒྲོ་ནས་སྐྱེད་པར་བྱེད་

པའོ། ། དེས་པར་འཇུག་པར་བྱེད་པ་ནི་གདམས་པ་ལ་སོགས་པས་རབ་རྟུ་འཛོག་པར་བྱེད་
པའོ། ། ཡང་དག་པར་སྟོན་པར་བྱེད་པ་ནི་གོ་ཆའི་སྐབ་པས་སྤྱི་ཚུལ་གྱིས་སོ། ། དེས་པར་
སྟོན་པར་བྱེད་པ་ནི་འཇུག་པའི་སྐབ་པས་བྱད་པར་གྱི་ཚུལ་གྱིས་སོ། ། ཡོངས་སུ་ཐོབ་པར་བྱེད་
པ་ནི་ཆོགས་ཀྱི་སྐབ་པས་ཐོབ་པར་བྱེད་པའོ། ། དེས་པར་ཐོབ་པར་བྱེད་པ་ནི་དེས་པར་འབྱུང་
བའི་སྐབ་པས་མཐར་ཕྱིན་པར་བྱེད་པའོ་ཞེས་སྒྱུར་བར་བྱའོ། ། ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པའི་ཆོས་
བདུད་ཅི་འོ་རྩེ་ཆོས་པས་མཆོད་པར་བྱེད་པ་ནི། དེ་ནས་ལྟའི་བྱ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟོན་
པ་ཡིན་ཏེ། ཅ་ཅོ་དང་གཞི་བྱེད་དེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རབ་རྟུ་དགའ་བ་འཕེལ་བ་ལས་བྱུང་བའི་སེང་
གའི་སྒྲ་ལ་བྱའོ་ཞེས་ཁ་ཅིག་ཟེར་རོ། ། གཞན་དག་ནི་དགའ་བ་ལས་སྐྱེས་པའི་ཏ་ཏ་ཞེས་ཆོད་
པ་ནི་ཅ་ཅོ་ཡིན་ལ་དེ་སྟོན་དུ་འགྲོ་བས་གར་བྱེད་པ་ནི་ག་ཞི་བྱེད་པ་ཡིན་ལོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །
ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་ལན་གཉིས་སུ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དང་པོ་བླ་རྒྱ་ཁ་སྐྱེར་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བསྐྱོར་བ་
ལ་སྟོན་པའོ། ། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དུ་མངོན་པར་ཞེན་པ་བསལ་བར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རབ་འབྱོར་
འདི་ནི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་སོ། ། དེ་ཉིད་བསྟན་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་ཆོས་གང་ལ་
ཡང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་སོ། ། ལམ་ཤེས་པ་ཉིད་མཇུག་བསྟར་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར་
བཅོམ་ལྡན་འདས་འདི་ནི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་ཏེ། ཆགས་པ་མ་མཆིས་ཞེས་བྱ་བ་
ནི་མངོན་པར་ཞེན་པ་མེད་པའོ། ། དམིགས་སུ་ཟེན་ཀྱང་ཆོས་མི་སྟོན་པའི་རྒྱ་ཅི་ཞིག་ཡིན་
སྟུང་པའི་དོགས་པ་དེ་ཅིའི་སྒྲ་དུ་ཞེན་ཞེས་བྱ་བས་བསུ་ནས། ཆོས་གང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་
པ་གསུངས་ཏེ་གོ་སྟོན་ཏེ། རབ་རྟུ་བསྐྱོར་བར་བྱ་བ་ནི་བསྐྱེད་པར་བྱའོ། ། རྒྱའི་ཆོགས་པ་བྱས་པ་
ལས་ཆོས་སྐྱེ་བས་ན་ཅི་སྟེ་དེ་སྐད་སྒྲ་སྟུང་པའི་དོགས་པ་དེ་ཅིའི་སྒྲ་དུ་ཞེན་ཞེས་བྱ་བས་
བསུ་ནས། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཆོས་ཐམས་ཅད་ནི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་ཏེ། རྒྱ་ཉིད་
ཡོད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་བྱ་བར་དགོངས་སོ། ། ལྷོག་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཐོབ་པ་ལ་སོགས་
པས་འཛོག་པར་འཇུག་པའོ། ། ཐོབ་པ་ལ་སོགས་པ་རྒྱུན་འཇུག་པ་དང་འགལ་བའི་དོན་སྐྱེད་པ་
ལ་ཞིག་པ་ཡིན་པར་ལྟག་པར་ཞེན་པའི་ཕྱིར་ཅི་སྟེ་དེ་སྐད་སྒྲ་སྟུང་པའི་དོགས་པ་དེ་ཅིའི་སྒྲ་
དུ་ཞེན་ཞེས་བྱ་བས་བསུ་ནས། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཆོས་ཐམས་ཅད་ནི་ཐོག་མ་ནས་མངོན་པར་
མ་གྲུབ་པའོ་ཞེས་བྱ་བ་གསལ་ཏེ། གདོད་མ་ཉིད་ནས་སྐྱེ་བའི་རྒྱ་མེད་པའི་ཕྱིར་མ་སྐྱེས་པ་ཡིན་

ནོ། ། དེ་ཉིད་སྟོན་པ་ནི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ནི་རང་བཞིན་གྱིས་དབེན་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་བྱ་བ་
གསལ་ཏེ། རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་འགག་པར་ག་ལ་འཇུག་ཞེས་བྱ་བར་
དགོངས་སོ། ། ཐམས་ཅད་ཤེས་པ་ཉིད་མཐུག་བསྟུ་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར་རབ་འབྱོར་སྟོང་པ་ཉིད་ནི་
ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་ཏེ། སྟོང་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་ནི་མ་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་བྱ་
བར་བཞེད་དོ། ། འདི་ནི་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཐམས་ཅད་ཤེས་པ་ཉིད་ད། ། ཆོས་ཐམས་ཅད་བསྟན་པ་
ཡིན་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་ནས་བརྒྱམས་ཏེ་སྤྱི་ཡང་སྐྱེན་པའི་གནས་སུ་བྱས་པ་མེད་དོ་ཞེས་བྱ་བའི་
བར་དུ་དོན་དམ་པའི་བདེན་པའི་དབང་དུ་མཛད་ནས་གསུངས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་གོ་སྟོན་ཏེ། །
ཇི་སྐད་དུ་བཤད་པའི་ཚུལ་གྱིས་ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་ཉིད་གསུམ་མཐུག་བསྟུ་བྱ་ཡིན་པ་ལ་
སོམ་ཉིར་མི་བྱའོ། ། དེ་སྐད་དུ་ཡང་། དེ་ལྟར་འདི་དང་ཡང་འདི་དང་། ཡང་འདི་ཡིན་ཏེ་རྣམ་
གསུམ་པོ། ། འདི་ནི་གནས་སྐབས་གསུམ་པོ་དག་རྫོགས་པར་ཡོངས་སུ་བསྟན་པ་ཡིན། ། ཞེས་
གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། ཅིའི་ཕྱིར་ལམ་ཤེས་པ་ལ་ཇི་སྐད་བསྟན་པ་དེ་བཞིན་དུ་ཐམས་ཅད་ཤེས་
པ་ཉིད་ལ་བསྟོན་པའི་ལམ་ཡང་ལོགས་ཤིག་པ་མེད་ཅེ་ན། ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་
སྟན་སུམ་ཆོགས་པ་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཤེས་པ་དང་མཐོང་བས་བལྟས་ནས་འདའ་བར་
བྱའོ་ཞེས་གསུངས་པས་མངོན་སུམ་དུ་བྱ་བ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་
ལ་མ་བསྟན་ཏོ། ། ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ལ་ཡང་ཇི་ལྟར་ཡོངས་སུ་མཐོང་བའི་དོན་ཉིད་
ཡང་དང་ཡང་དུ་མངོན་དུ་བྱེད་པ་བསྟོན་པའི་ལམ་ཡིན་པས་གོ་སྟོན་བའི་ཕྱིར་མ་གསུངས་སོ། །
བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་ངེས་པར་འབྱེད་པའི་ཆ་དང་མཐུན་པ་ནི་སྤར་བཤད་པ་ཉིད་
ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། ། ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་པའི་ནི་མི་རྟག་པ་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པ་རྣམས་
ཀྱི་བདེན་པ་བཞི་ལ་དམིགས་པར་བྱེད་པ་ན་ཟག་པ་དང་བཅས་པའི་སྟོན་པའི་རང་བཞིན་གྱི་
རྩོ་བ་ལ་སོགས་པ་ཡིན་པར་གསལ་བའི་ཕྱིར་མ་གསུངས་སོ་ཞེས་གཟུང་དོ། ། ལམ་ཤེས་པའི་
སྐབས་སུ་ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་པའི་ལམ་ཡང་བཤད་པས། ཐམས་ཅད་ཤེས་པ་ཉིད་ཁོ་ན་མ་ཡིན་
ནམ། ཅིའི་ཕྱིར་ཐམས་ཅད་ཤེས་པ་ཉིད་ལོགས་ཤིག་དུ་བསྟན་ཞེ་ན། དེ་བརྗོད་པར་བྱ་སྟེ། དེ་ལ་
ལམ་ཤེས་ཉིད་ཀྱི་ཚུལ་ལ་ནི། འཕགས་པའི་བདེན་པ་བཞི་ངག་གི། རྣམ་པ་མི་དམིགས་སྟོན་ནས་
ནི། ། ཉན་ཐོས་ལམ་འདི་ཤེས་པར་བྱ། ། ཞེས་བྱ་བ་མི་དམིགས་པར་བསྟོན་པ་ལ་སོགས་པའི་

རིམ་གྱིས་ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་པའི་ལམ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་བསྒོམ་པར་བྱའོ་ཞེས་བཅོད་པ་
ཡིན་ནོ། ། དེ་བས་ན་མི་རྟག་པ་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པ་འཕངས་པ་རྣམས་ཀྱིས་གཞི་མ་ལུས་པ་
ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་དོན་དུ་ཐམས་ཅད་ཤེས་པ་ཉིད་ལོགས་ཤིག་ཏུ་བཤད་པར་གཟུང་
ངོ། ། འདི་ལ་བཅོད་པར་བྱ་བ་མང་དུ་ཡོད་མོད་ཀྱི། ཤིན་ཏུ་སྒྲིབ་པས་ཆོག་གོ། ། ཤེས་རབ་ཀྱི་
པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པའི་བཤད་པ་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་གྱི་སྒྲུང་བ་ལས་ཐམས་ཅད་ཤེས་པའི་
ལེའུ་སྟེ་སྐབས་གསུམ་པའོ། ། ། ། ཡོངས་སུ་ཤེས་པར་གྱུར་པའི་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་
གསུམ་པོ་དབང་དུ་བྱ་བའི་ཕྱིར་ཡང་རྣམ་པ་དང་ལམ་དང་གཞི་ཤེས་པ་ཐམས་ཅད་བསྐྱུ་བའི་
སྒོ་ནས་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་གསུམ་སྒོམ་པར་བྱེད་པ་ཡིན་པས། རྣམ་པ་ཀུན་མངོན་པར་
རྟོགས་བར་རྟོགས་པ་བཅོད་པར་བྱའོ། ། དེ་ལ་རེ་ཞིག་རྟག་པ་ལ་སོགས་པར་འཛིན་པ་མི་
མཐུན་པའི་ཕྱོགས་ཀྱི་གཉེན་པོའི་ཆོས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་མི་རྟག་པ་ལ་སོགས་པ་ལ་དམིགས་པའི་
ཤེས་པའི་བྱེ་བྲག་རྣམས་རྣམ་པ་ཉིད་དུ་རྣམ་པར་གཞག་པ་ནི་སྤྱི་མཆོན་ཉིད་ཡིན་པར་ཤེས་
པར་བྱ་སྟེ། དེ་བས་ན་འདི་ལ་གཞི་མེད་པའི་ཉེས་བ་འབྱུང་བར་མི་འགྱུར་རོ། ། རྣམ་པ་དེ་དག་
ཀྱང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་གསུམ་གྱི་བྱེ་བྲག་གིས་རྣམ་པ་གསུམ་ཁོ་ནར་བཞེད་དོ་ཞེས་
གཟུང་བར་བྱའོ། ། དེ་འདི་སྐད་དུ་ཡང་། གཞི་ཤེས་པ་ཡི་བྱེ་བྲག་རྣམས། ། རྣམ་པ་ཞེས་བྱ་
མཆོན་ཉིད་དེ། ། ཀུན་མཁྱེན་ཉིད་ནི་རྣམ་གསུམ་ཕྱིར། ། དེ་ནི་རྣམ་པ་གསུམ་དུ་འདོད། ། ཅེས་
གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ལ་འཕགས་པའི་བདེན་པ་རྟེན་དུ་བྱས་ཏེ། ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་
གསུམ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ནས་བདེན་པ་གང་ལ་རྣམ་པ་ཇི་སྟེད་པར་འགྱུར་བའི་རྣམ་པ་དེ་
ཡོངས་སུ་སྟོན་པ་ལས། རེ་ཞིག་ཐམས་ཅད་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ནས། དེ་སྐད་ཅེས་
བཀའ་སྒྲུལ་བ་དང་། བཅོམ་ལྡན་འདས་ལ་ཆེ་དང་ལྡན་པ་རབ་འབྱོར་གྱིས་འདི་སྐད་ཅེས་
གསོལ་རྟོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ཡིན་ནོ། ། འདི་ནི་མ་མཆིས་པའི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པའོ་ཞེས་བྱ་
བ་ནི་ནམ་མཁའ་དང་འདྲ་བར་རྟག་པའི་རང་བཞིན་དུ་མ་མཆིས་པ་སྟེ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པའི་
སྐད་དུ་སྟེ། རྒྱུར་བྱས་ནས་མ་མཆིས་པ་ནི་མི་རྟག་པའི་རྣམ་པ་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཆོག་གོ། ། མི་
མཉམ་པ་དང་མཉམ་པ་ཉིད་ཀྱི་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཆོས་ཐམས་ཅད་མི་དམིགས་པ་དང་འདྲ་བར་
མཉམ་པ་ཉིད་ཡིན་ཞིང་མ་སྐྱེས་པ་ཉིད་ཡིན་པའི་སྐད་དུ་སྟུག་བསྐུལ་བའི་རྣམ་པ་རྣམ་པ་

གཞན་དང་མི་འདྲ་བ་ཉིད་ཀྱིས་ན་མི་མཉམ་ཞིང་འདྲ་བ་མེད་ལ། དེ་ནི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དུ་མཉམ་
ཉིད་དེ་མ་སྐྱེས་པའོ། ། དཔེན་པའི་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཤིན་ཏུ་སྟེ། གཏན་ཉིད་ནས་བདག་སྟོང་པའི་
སྤང་དུ་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་ནམ་པའི་ཡོན་ཏན་ཐོབ་པར་བྱེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་ན་དཔེན་པའོ། ། མི་བརྗེ་
བའི་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ནི་བདག་ཉིད་དུ་མི་དམིགས་པའི་སྤང་དུ་སྐྱ་སྟེགས་པ་
ཐམས་ཅད་དང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་སྐྱ་སྟེགས་པ་ནམས་ཀྱིས་འཁྲུགས་པར་མི་བྱེད་པ་
ཉིད་ཀྱིས་ན་བདག་མེད་པའི་ནམ་པ་ནི་མི་བརྗེ་བ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ལྟར་ན་མེད་པ་དང་། ། མི་སྐྱེ་
བ་དང་། བདེན་པ་དང་། མི་བརྗེ་བའི་ནམ་པ་བཞི་ནི་སྐྱག་བསྐྱལ་གྱི་བདེན་པ་ལ་གྲངས་རིམ་
བ་བཞིན་དུ་མི་ཉག་པ་ལ་སོགས་པའི་མཚན་ཉིད་དུ་འགྱུར་རོ། ། གནས་པ་མ་མཆིས་པའི་ཞེས་
བྱ་བ་ནི་དེ་ལ་གཟུགས་ཅན་མ་ཡིན་པའི་སྤང་པོ་བཞི་ནི་མིང་ངོ་། ། གཟུགས་ཀྱི་སྤང་པོ་ནི་
ལུས་སོ། ། འདི་ནི་དེ་ནམས་ཀྱི་རྒྱ་ཡིན་པ་དེ་བས་ན། རིགས་པས་མིང་མ་མཆིས་ཤིང་ལུས་མ་
མཆིས་པའི་སྤང་དུ་རྒྱའི་ནམ་པ་ནི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དུ་ན་བསྐྱེད་པའི་གཞི་མ་ཡིན་པའི་དོན་ཀྱིས་
ན་གནས་མེད་པའོ། ། རོ་བོ་ཉིད་མ་མཆིས་པའི་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྐྱེ་བ་མེད་པ་དང་། འགག་བ་
མེད་པའི་རོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་འགོ་བ་དང་འོང་བ་མ་མཆིས་པའི་སྤང་དུ་ཀྱན་འབྱུང་བའི་ནམ་པ་སྟེ།
རིགས་པས་ནམ་མཁའ་དང་མཉམ་པའོ། ། བརྗེད་དུ་མ་མཆིས་པའི་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཆོས་ཐམས་
ཅད་མེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་བརྗེད་པའི་ཀྱན་རྗེ་བ་དུ་ཡང་སྐྱས་བརྗེད་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རྟོག་པ་མ་
མཆིས་པའི་སྤང་དུ་རབ་དུ་སྐྱེ་བའི་ནམ་པ་ནི་བརྗེད་པ་མེད་པ་ཡིན་ནོ། ། མིང་མ་མཆིས་པའི་
ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྤང་པོ་ལྟ་དམིགས་སུ་མ་མཆིས་པའི་སྤང་དུ་སེམས་ལས་བྱུང་བ་མེད་པ་ཉིད་
ཀྱིས་ན། རྟེན་གྱི་ནམ་པ་ནི་མིང་མེད་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། དེ་ལྟར་ན་གནས་མེད་པ་དང་། བཅས་མཁའ་
དང་། ། བརྗེད་དུ་མེད་པ་དང་། མིང་མེད་པའི་ནམ་པ་བཞི་ནི་ཀྱན་འབྱུང་གི་བདེན་པ་ལ་གོ་
རིམས་བཞིན་དུ་རྒྱ་ལ་སོགས་པའི་མཚན་ཉིད་དུ་འགྱུར་རོ། ། འགོ་བ་མ་མཆིས་པ་ཞེས་བྱ་བ་
ནི་འགོག་པའི་རོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་གང་དུ་ཡང་འགོ་བ་མེད་པའི་སྤང་དུ་འགོག་པའི་
ནམ་པ་ནི་འགོ་བ་མེད་པའོ། ། མི་འཕྲོགས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གཞོན་མ་ནས་ཞི་བ་ཉིད་ཀྱིས་ན་
ཡུལ་གྱི་རོ་བོ་ཉིད་ཉེ་བར་འཛིན་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཆོས་ཐམས་ཅད་གཟུང་དུ་མ་མཆིས་པའི་
སྤང་དུ་ཞི་བའི་ནམ་པ་ནི་མི་འཕྲོགས་པའོ། ། མི་བས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཀྱི་རང་

བཞིན་གྱིས་མི་བས་བའི་ཆོས་དང་ལྷན་པའི་སྤང་དུ་གྱུ་ནོམ་བ་ནི་མི་ཟད་བའོ། ། མི་སྐྱེ་བ་ཞེས་
བྱ་བ་ནི་གཅིག་དང་དུ་མའི་རྒྱ་ཉིད་དང་བལ་བ་ཉིད་ཀྱིས་ཆོས་ཐམས་ཅད་མངོན་པར་མ་གྲུབ་
པའི་སྤང་དུ་ངེས་པར་འབྱུང་བའི་ནམ་པ་ནི་སྐྱེ་བ་མེད་པའོ། ། དེ་ལྟར་ན་འགོ་བ་མེད་པ་དང་།
མི་འཕྲོགས་པ་དང་མི་ཟད་པ་དང་སྐྱེ་བ་མེད་པའི་ནམ་པ་ནི་འགོག་པའི་བདེན་པ་ལ་གོ་
རིམས་བཞིན་དུ་འགོག་པ་ལ་སོགས་པའི་རང་བཞིན་དུ་འགྱུར་རོ། ། བྱེད་པ་པོ་མ་མཆིས་པ་
ཞེས་བྱ་བ་ནི་ལན་ནི་བྱེད་པ་པོར་འཛིན་པའི་གཉེན་པོར་ཡིན་པའི་བྱིར། བྱེད་པ་པོ་མི་
དམིགས་པའི་སྤང་དུ་ལམ་གྱི་ནམ་པ་ནི་བྱེད་པ་པོ་མེད་པའོ། ། ཤེས་པ་པོ་མེད་པ་ནི་ཆད་མ་
དང་འགལ་བ་ཉིད་ཀྱིས་ན། ཆོས་ཐམས་ཅད་བདག་མ་མཆིས་ཤིང་བདག་དམིགས་སུ་མེད་
པའི་སྤང་དུ་རིགས་པའི་ནམ་པ་ནི་ཤེས་པ་པོ་མེད་པའོ། ། མི་འཕོ་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཆོས་གྱི་
དབྱིངས་ཀྱི་རང་བཞིན་གྱིས་འཆི་འཕོ་བ་དང་སྐྱེ་བ་དང་འཇིག་པ་དང་སྐྱེ་བ་དག་མི་འཐད་
པའི་སྤང་དུ་སྐྱབ་པའི་ནམ་པ་ནི་འཕོ་བ་མེད་པའོ། ། འདུལ་བ་མེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྡོན་གྱི་
མཐའ་དང་བྱི་མའི་མཐའ་དང་ད་ལྟར་བྱུང་བའི་དུས་མི་དམིགས་པའི་སྤང་དུ་ཉོན་མོངས་པ་
དུལ་བ་མི་སྲིད་པས་ངེས་པར་འབྱིན་པའི་ནམ་པ་ནི་འདུལ་བ་མེད་པའོ། ། དེ་ལྟར་ན་བྱེད་པ་
པོ་མེད་པ་དང་ཤེས་པ་པོ་མེད་པ་དང་འཕོ་བ་མེད་པ་དང་འདུལ་བ་མེད་པའི་ནམ་པ་བཞི་ནི་
ལམ་གྱི་བདེན་པ་པ་ལ་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་ལམ་ལ་སོགས་པའི་རང་བཞིན་གྱི་ཉོན་མོངས་པའི་
སྐྱབ་པའི་གཉེན་པོར་གྱུར་པ་ཡིན་ནོ། ། འདི་ནི་མི་ལམ་དང་སྐྱབ་བརྟན་དང་མིག་ཡོར་དང་
སྐྱིག་རྒྱ་དང་རྒྱ་མའི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པའོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རིགས་པའི་རྗེས་སུ་འགོ་བའི་སྐྱེ་བ་མེད་
པའི་བྱིར་སྐྱེ་བ་མ་མཆིས་པ་ནམ་པར་ཤེས་པར་བཞིན་པའི་སྤང་དུ་མི་ལམ་དང་སྐྱབ་བརྟན་དང་
མིག་ཡོར་དང་སྐྱིག་རྒྱ་དང་རྒྱ་མའི་ནམ་པ་ལྟ་སྟེ། གོ་རིམས་བཞིན་དུ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་དང་
མ་སྐྱེས་པ་དང་མ་འགགས་པ་དང་གཞོན་མ་ནས་ཞི་བ་དང་རང་བཞིན་གྱིས་སྤང་ན་ལས་
འདས་པའི་མཆོན་ཉིད་ནི་སྐྱིར་ཤེས་བྱའི་སྐྱབ་པའི་གཉེན་པོར་གྱུར་པ་དག་ཡིན་ཏེ། ཐམས་
ཅད་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱིས་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱང་བསྐྱུས་པའི་བྱིར་དེ་དག་གི་ཤེས་བྱའི་སྐྱབ་པའི་
གཉེན་པོའི་བདག་ཉིད་ཅན་བསྟོམ་པའི་ལམ་ཟག་པ་དང་བཅས་པ་དང་ཟག་པ་མེད་པ་གཉིས་
ཡིན་པས་ལམ་ནམ་པ་གསུམ་དུ་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ། ། ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་མ་མཆིས་པ་ཞེས་

བྱ་བ་ནི་འདོད་ཆགས་དང་ཞེ་སྤང་དང་གཉི་ཕྱག་གི་ངོ་བོ་ཉིད་མ་མཆིས་པའི་སྤང་དུ། ཉོན་
མོངས་པ་མེད་པ་ནི། ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་མེད་པའོ། ། རྣམ་པར་བྱང་བ་མ་མཆིས་པ་ཞེས་
བྱ་བ་ནི་ཉོན་ཉོན་མོངས་པའི་སེམས་ཅན་མི་དམིགས་པའི་སྤང་དུ་རྣམ་པར་བྱང་བ་མེད་པ་ནི།
རྣམ་པར་བྱང་བ་མ་མཆིས་པའོ། ། གོས་པ་མ་མཆིས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ནམ་མཁའ་ནི་རང་བཞིན་
གྱིས་འོད་གསལ་བ་ཡིན་པས་གོས་པ་མ་མཆིས་པའི་སྤང་དུ་ཉོན་མོངས་པ་དང་། ཉེ་བའི་ཉོན་
མོངས་པ་མེད་པ་ནི་གོས་པ་མེད་པའོ། ། སློས་པ་མ་མཆིས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དམིགས་པའི་རང་
བཞིན་གྱི་ཚྲོམ་སེམས་ཐམས་ཅད་ལས་འདས་པའི་སྤང་དུ། སློས་པ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པ་ནི་སློས་
པ་མེད་པའོ། ། ཚྲོམ་སེམས་མ་མཆིས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཉེ་བར་དམིགས་པ་ཐམས་ཅད་ཡང་དག་
པར་བཅོམ་པས་གཡོ་བ་མ་མཆིས་ཤིང་འགྲུལ་བ་མེད་པའི་སྤང་དུ་ཚྲོམ་སེམས་མེད་པ་ནི་ཚྲོམ་
པ་མེད་པའོ། ། མི་གཡོ་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འཁོར་བ་ཇི་སྲིད་པར་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་གནས་པ་ཉིད་
ཀྱི་ཉམས་པ་མེད་པས་ན་མི་གཡོ་བའོ། ། དེ་ལྟར་ན་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་མེད་པ་དང་། རྣམ་
པར་བྱང་བ་མེད་པ་དང་། གོས་པ་མེད་པ་དང་། སློས་པ་མེད་པ་དང་། ཚྲོམ་སེམས་མེད་པ་
དང་། མི་གཡོ་བའི་རྣམ་པ་སྟེ། རྒྱལ་ནི་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་ཤེས་བྱའི་སློབ་པའི་ཀུན་ནས་ཉོན་
མོངས་པ་དང་རྣམ་པར་བྱང་བ་དང་ཉོན་མོངས་པའི་བག་ཆགས་དང་གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་
སློས་པ་དང་། རང་གི་རྟོགས་པ་དང་། ཡོངས་སུ་ཉམས་པར་རྣམ་པར་རྟོག་པ་སྟེ་རྒྱལ་གི་སོ་
སོར་ངེས་པའི་གཉེན་པོར་གྱུར་པ་རང་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱི་མཐོང་བའི་ལམ་ཟག་པ་མེད་པ་
ཤེས་བྱའི་སློབ་པའི་གཉེན་པོའི་བདག་ཉིད་ཅན་ལ་འགྱུར་བ་དག་ཡིན་ཏེ། སྦྱར་བསྐྱུ་ན་ཐམས་
ཅད་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པ་ཉི་ཤུ་རྩ་བདུན་ཡིན་ནོ། ། དེ་སྤྲད་དུ་ཡང་། མེད་པའི་རྣམ་པ་ནས་
གཟུང་སྟེ། མི་གཡོ་བ་ཡི་རྣམ་པའི་བར། བདེན་པ་སོ་སོ་ལ་བཞི་དང་། ༣མ་ལ་དེ་ནི་བཅོ་
ལྷར་བཤད། ། ཅེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། དེའི་འོག་དུ་ལམ་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པར་བརྗོད་
པར་བྱའོ། ། དེ་ལ་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་དང་། ཅིག་ཤོས་ཀྱི་ཕྱོགས་ལ་བཞེན་ནས་ཀུན་འབྱུང་
བ་དང་ལམ་ཀྱི་བདེན་པ་དག་ནི་རྩ་ཡིན་ལ། སྦྱག་བསྐྱུལ་དང་འགོག་པའི་བདེན་པ་དག་ནི་
འབྲས་བུ་ཡིན་ནོ་ཞེས་དོན་གྱི་སྟོན་ནས་བསྟན་པ། ཀུན་འབྱུང་བ་དང་། ལམ་དང་། སྦྱག་བསྐྱུལ་
དང་། འགོག་པའི་བདེན་པ་ལ་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་རྣམ་པ་བརྒྱད་དང་། བདུན་དང་། ལྷ་དང་།

བཅུ་དྲུག་ཡིན་པར་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་བྱའོ། ། དེ་ལ་རྒྱ་ནི་རྣམ་པ་གསུམ་སྟེ། འདུན་པ་དང་
འདོད་ཆགས་དང་ཡང་སྲིད་ཅན་གྱི་སྲིད་པ་དགའ་བ་དང་ལྡན་པ་ཞེས་བྱའོ། ། འདུན་པའི་
གཉེན་པོར་ནི་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། ཚེས་ཐམས་ཅད་ནི་སྟོང་པ་
ཉིད་ཀྱི་རང་བཞིན་གྱིས་བྱིན་ཅི་མ་ལོག་པ་དེ་བཞིན་ཉིད་དེ། བདེན་པ་ཉིད་ཀྱི་སྤྲད་དུ་འདོད་
ཆགས་མེད་པ་ནི་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་འདོད་ཆགས་པ་ལ་དགོངས་པས་
བསྟན་ཏེ། བདུན་པའི་སྐབས་སུ་འདོད་ཆགས་ནི་གཙོ་བོ་ཡིན་པས་དེ་མེད་ན་འདུན་པར་
བསྟན་པའི་བྱིར་རོ། ། ཡང་ན་འབྲས་བུའི་བདག་ཉིད་འདོད་ཆགས་མེད་པས་དེའི་རྒྱ་མ་ཚང་
བ་མེད་པའི་འདུན་པ་མེད་པར་སྟོན་པ་ཡིན་ཏེ་གཞན་དུ་མ་ཚང་པ་མེད་པར་གྱུར་ན་འབྲས་
བུ་མི་སྐྱེ་བར་མི་འགྱུར་རོ་ཞེས་བྱ་བའི་རིགས་སོ། ། འདོད་ཆགས་ཀྱི་གཉེན་པོའི་ལྡང་བ་མ་
མཆིས་པ་ཞེས་བྱ་བ་གང་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། རྒྱ་མ་དང་འབྲ་བ་ཉིད་ཀྱིས་ནི་ཚེས་ཐམས་ཅད་
རྣམ་པར་མི་རྟོག་པ་ཉིད་ཀྱི་སྤྲད་དུ་ལྡང་བ་ཞེས་བྱ་བ་འདུན་པ་མེད་པས་ལྡང་བ་མེད་པ་སྟེ།
ཚེས་རྣམས་ལ་ཞེན་པ་མེད་པ་ལ་དགོངས་ནས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ལྟར་བྱས་ན་འདོད་
ཆགས་ཀྱི་གནས་སྐབས་སུ་འདུན་པ་ནི་དངོས་སུ་འདུག་པའི་རྒྱ་ཉིད་ཀྱི་གཙོ་བོ་ཡིན་པས་ན།
དེ་མེད་ན་འདོད་ཆགས་མེད་པར་བསྟན་པའི་བྱིར་རོ། ། ཡང་སྲིད་ཀྱི་རྒྱ་མཚན་གྱི་སྲིད་པ་
དགའ་བ་དང་ལྡང་བའི་གཉེན་པོ་བརྗོད་པ་ནི་ཞི་བ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། ཚེས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྟོན་པོ་
དང་སེར་པོ་ལ་སོགས་པའི་མཚན་མ་མི་དམིགས་པའི་སྤྲད་དུ། སྲིད་པ་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་ཉི་
བར་མ་ཞི་བ་མེད་པས་ཞི་བའོ། ། ཀྱན་འབྱུང་ནི་གསུམ་སྟེ་འདོད་ཆགས་དང་། ཞེ་སྤང་དང་།
གཏི་མུག་གོ། ། དེའི་གཉེན་པོ་ནི་སྟོན་མ་མཆིས་པ་ཞེས་སྟོས་ཏེ། སྟོབས་བཅུ་དང་མི་འཇིགས་
པ་ལ་སོགས་པའི་ཡོན་ཏན་གྱི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པའི་སྤྲད་དུ་ཉེས་པ་མེད་པ་ནི་སྟོན་མེད་པ་སྟེ།
འདོད་ཆགས་མེད་པ། ཞེ་སྤང་མེད་པ། གཏི་མུག་མེད་པ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཏོ། ། རབ་དུ་སྐྱེ་བ་
ནི་ཡོངས་སུ་རྟོག་པ་སྟེ། དེ་ལས་འདོད་ཆགས་ལ་སོགས་པ་སྐྱེ་བའི་བྱིར་རོ། ། དེའི་གཉེན་པོར་
ནི་ཉོན་མོངས་པ་མ་མཆིས་པ་ཞེས་བྱ་བ་སྟོས་ཏེ། གཉིས་པ་ལ་སོགས་པ་མངོན་པར་ཞེན་པའི་
ཡོངས་སུ་རྟོགས་པ་མཆིས་པའི་སྤྲད་དུ་ཉོན་མོངས་པའི་རྒྱ་རབ་དུ་འབྱུང་བ་མེད་པ་ནི་ཉོན་
མོངས་པ་མེད་པའོ། ། འཇིག་ཚོགས་སུ་ལྟ་བུ་ནི་ཉེས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྐྱེན་ཉིད་ཡིན་པའི་བྱིར་

ཀྱིན་ནི་སེམས་ཅན་དུ་མངོན་པར་ཞེན་པ་ཡིན་ལ། དེའི་གཉེན་པོར་ནི་སེམས་ཅན་མ་མཆིས་
པ་ཞེས་སྒྲིག་ཏེ། ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པའི་དོན་གྱིས་ན་ཡང་དག་པའི་མཐའི་སྤང་དུ་ཀྱིན་མེད་པ་ནི་
སེམས་ཅན་མེད་པའོ། ། དེ་ལྟར་ན་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བའི་རྣམ་པ་ནས་བརྒྱུ་བའི་
སེམས་ཅན་མེད་པའི་རྣམ་པ་ཞེས་བྱ་བའི་པར་དག་ནི་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་རྒྱ་གང་ཡིན་པ་
འདུན་པ་དང་། འདོད་ཆགས་དང་། དགའ་བ་དང་ལྡན་པ་དང་། ཀྱན་འབྱུང་བ་གང་ཡིན་པ་
འདོད་ཆགས་དང་ཞེ་སྤང་དང་། གཏི་ལྷག་དང་། རབ་དུ་སྦྱེ་བ་གང་ཡིན་པ་ཡོངས་སུ་རྟོག་པ་
དང་ཀྱིན་གང་ཡིན་པ་སེམས་ཅན་དུ་མངོན་པར་ཞེན་བྱ་བ་སྟེ། དེ་རྣམས་ཀྱི་གཉེན་པོར་གྱུར་
པ་གསུམ་དང་། གསུམ་དང་། གཅིག་དང་། གཅིག་སྟེ། དེ་ལྟར་ན་ཀྱན་འབྱུང་གི་བདེན་པ་ལ་
རྣམ་པ་བརྒྱད་དུ་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ། ། ཆད་མ་མཆིས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལྡང་བ་
ཞེས་བྱ་བ་འབྱུང་བར་འགྱུར་བའི་ལྡང་བ་མ་མཆིས་པའི་སྤང་དུ་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་ལྷོག་
པའི་གཉེན་པོ་ཐོབ་པ་ཉིད་གྱིས་ན་སེམས་ཅན་ཆད་མེད་པའི་གོ་སྐབས་འབྱེད་པའི་ཕྱིར་ལམ་
ཀྱི་རྣམ་པ་ནི་ཆད་མེད་པའོ། ། ཡང་ཇི་ལྟར་སེམས་ཅན་ཆད་མེད་པའི་གོ་སྐབས་འབྱེད་པ་
ཡིན་ཞེ་ན། མཐའ་གཉིས་མི་རྟོག་པ་ཞེས་བྱ་བ་གསུངས་ཏེ། ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་མངོན་པར་མ་
ཆགས་པའི་སྤང་དུ་འཁོར་བ་དང་ཟུང་ན་ལས་འདས་པའི་མཐའ་གཉིས་སྤངས་པའི་ཕྱིར་མི་
རྟོག་པ་ནི་མི་དམིགས་པའོ། ། ཐ་མི་དད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཀྱི་རང་བཞིན་གྱིས་
ཆོས་ཐམས་ཅད་དབྱེར་མེད་པ་སྟེ། ལྷ་ཆོགས་མ་ཡིན་པའི་སྤང་དུ་རིགས་པའི་རྣམ་པ་ནི་
དབྱེར་མེད་པའོ། ། ཡང་ཇི་ལྟར་ན་རིགས་པ་ཡིན་ཞེ་ན། མཆོག་ཏུ་མི་འཛིན་པའི་ཞེས་བྱ་བ་
གསུངས་ཏེ། ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་ཐམས་ཅད་ལ་འདོད་པ་མེད་པའི་སྤང་དུ།
དེའི་རྣམ་པར་རྟོག་པས་མ་གོས་པ་ནི་མཆོག་ཏུ་འཛིན་པ་མེད་པའོ། ། མི་རྟོག་པའི་ཞེས་བྱ་བ་
ནི་རྟོག་པ་ཐམས་ཅད་ཞི་བ་ཉིད་ཀྱི་སྤང་དུ་སྦྱབ་པའི་རྣམ་པ་ནི་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའོ། ། ཇི་
ལྟར་ན་སྦྱབ་པ་ཡིན་ཞེ་ན་གཞལ་དུ་མེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་གསུངས་ཏེ། ཆོས་ཉིད་ཆད་མ་མཆིས་
པའི་སྤང་དུ་ཐོབ་པ་ཡོངས་སུ་ཉམས་པ་དང་། མ་ཐོབ་པ་ཐོབ་པ་དམན་པ་དང་བྱ་ལོ་པའི་
རྣམ་པར་རྟོག་པ་མེད་པ་སྟོན་དུ་འགྲོ་བས་ཤེས་བྱའི་མཐར་ཐུག་པ་དང་བྲལ་བ་ཉིད་གྱིས་ན་
གཞལ་དུ་མེད་པའོ། ། ཆགས་པ་མ་མཆིས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དེ་དང་དེར་རྟོགས་པ་ན་ནམ་

མཁའ་དང་འདྲ་བར་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་ཆགས་པ་མ་མཆིས་པའི་སྤང་དུ་ངེས་པར་འབྱུང་བའི་
ནམ་པ་ནི་ཆགས་པ་མེད་པའོ། ། དེ་ལྟར་ན་ཆད་མེད་པ་དང་མཐའ་གཉིས་མི་རྟོག་པ་དང་། ཐ་
མི་དད་པ་དང་། མཆོག་ཏུ་འཛིན་པ་མེད་པ་དང་། རྣམ་པར་མི་རྟོག་པ་དང་། གཞལ་དུ་མེད་པ་
དང་། ཆགས་པ་མེད་པའི་ནམ་པ་དག་ལས་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་གོ་
སྐབས་འབྱེད་པའི་ལམ་གང་ཡིན་པ་དང་། ཇི་ལྟར་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་གོ་སྐབས་འབྱེད་པ་
དང་། རིགས་པ་གང་ཡིན་པ་དང་། ཇི་ལྟར་རིགས་པ་དང་སྐབ་པ་གང་ཡིན་པ་དང་། ཇི་ལྟར་
སྐབ་པ་དང་ངེས་པར་འབྱུང་བ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནམས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ནི་གཉིས་དང་། གཉིས་
དང་། གཉིས་དང་གཅིག་སྟེ། དེ་ལྟར་ན་ལམ་གྱི་བདེན་པ་ལ་ནམ་པ་བདུན་དུ་འགྱུར་རོ། ། མི་
རྟོག་པའི་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཆོས་ཐམས་ཅད་མེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་རྒྱ་དང་རྒྱུན་གྱིས་འདུས་མ་བཞིས་
པའི་སྤང་དུ་རྟོག་པ་ནི་ཡོད་པ་ཡིན་པས་མེད་པའི་དོན་ནི་རྟོག་པའི་དོན་ནོ། ། སྐྱག་བསྐྱེལ་
བའི་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ནམ་མཁའ་དང་འདྲ་བར་ཆོས་ཐམས་ཅད་མཉམ་པ་ཉིད་ཀྱི་སྤང་དུ་སྟེ། འདུ་
བྱེད་ཀྱི་སྐྱག་བསྐྱེལ་གྱི་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་ལ་བྱབ་པ་ཡིན་ནོ། ། སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་ཞེས་བྱ་བ་ནི་
གནས་པར་བྱེད་པའི་བདག་དང་འབྲེལ་པའི་ངི་དང་རྗེས་སུ་འབྲེལ་པ་ཅམ་དུ་ཡང་ཆོས་
ཐམས་ཅད་མི་དམིགས་པའི་སྤང་དུ་གཞན་གྱིས་ཡོངས་སུ་བརྟགས་པའི་བདག་ལ་སོགས་པ་
དང་བྲལ་བ་ཉིད་ཀྱིས་ན་སྟོང་པའོ། ། བདག་མ་མཆིས་པའི་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རང་ཉིད་བདག་མ་
ཡིན་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཐམས་ཅད་ལ་མངོན་པར་མ་ཆགས་པའི་སྤང་དུ་གང་ཟག་ལ་སོགས་པའི་
རང་བཞིན་མ་ཡིན་པས་བདག་མེད་པའོ། ། མཆོན་ཉིད་མ་མཆིས་པའི་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཆོས་
ཐམས་ཅད་མངོན་པར་མ་གྱུབ་པའི་སྤང་དུ་དངོས་པོ་མེད་པ་ནི་མཆོན་ཉིད་མེད་པའོ། ། དེ་
ལྟར་ན་དེ་དག་ནི་མི་རྟོག་པ་དང་། སྐྱག་བསྐྱེལ་བ་དང་། སྟོང་པ་དང་། བདག་མེད་པའི་ནམ་
པ་དང་། ལྷ་པ་ནི་མཆོན་ཉིད་མེད་པའི་རམ་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཅེས་བྱ་བ་སྟེ། སྐྱག་བསྐྱེལ་གྱི་
བདེན་པ་ལ་ནམ་པ་ལྟར་འགྱུར་རོ། ། སྟོང་པ་ཉིད་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྟོན་དང་། ཕྱི་
མར་གྱུར་པའི་མཆོན་ཉིད་ཅན་གྱི་མཐའ་དང་ཀུན་ནས་མཐའ་གཉིས་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར་པ་རི་
ལོན་ཏེ་ཞེས་བྱ་བའི་དབྱུང་མེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་མཐའ་ཡས་སུ་མ་མཆིས་པའི་སྤང་དུ་འགོག་པའི་
བདེན་པའི་ནམ་པ་སྟོང་པ་ཉིད་བཅུ་དྲུག་ནི་སྟོང་པ་ཉིད་ཐམས་ཅད་དོ། ། དེ་ལ་ཕྱི་དང་ནང་

གཉི་གའི་དངོས་པོ་རྣམས་འགོག་པས། རྒྱ་དང་ཕྱི་རོལ་དང་གཉི་གའི་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པ་
གསུམ་ནི་འགོག་པའི་རྣམ་པ་གཉིད་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ཡིན་ནོ། ། སྟོང་པ་ཉིད་དང་། སྟོང་ཀྱི་འཛིག་
ཉིན་དང་། འོན་དམ་པ་དང་། འདུས་བྱས་དང་། འདུས་མ་བྱས་དང་། ཉག་པ་དང་། ཆད་པའི་
མཐའ་དང་། འཁོར་བ་ཐོག་མ་དང་ཐ་མ་མེད་པ་དང་། རྟོགས་པའི་ཆོས་དོར་བ་མེད་པ་ལ་
བཏགས་པའི་བདག་ཉིད་ཅན་ཀྱི་མངོན་པར་ཞེན་པ་རྣམ་པ་བརྒྱད་འགོག་པས་གོ་རིམས་
བཞིན་ཏུ་སྟོང་པ་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། ཆེན་པོ་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། འོན་དམ་པ་སྟོང་པ་ཉིད་
དང་། འདུས་བྱས་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། འདུས་མ་བྱས་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། མཐའ་ལས་འདས་པ་
སྟོང་པ་ཉིད་དང་། ཐོག་མ་དང་ཐ་མ་མེད་པ་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། རོར་བ་མེད་པ་སྟོང་པ་ཉིད་དེ།
སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པ་བརྒྱད་ནི་ཞི་བའི་རྣམ་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཡིན་ནོ། ། གྲུ་ལོ་མ་པའི་རྣམ་པ་ནི་
གཞན་གྱིས་ཡོངས་སུ་བཏགས་པའི་བྱེད་པ་པོ་འགོག་པས་རང་བཞིན་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་
པའོ། ། ཡུལ་ཏུ་འཁྲུལ་པའི་བདག་ཉིད་ཅན་བཏགས་པ་དང་མཆོན་ཉིད་དང་ཏུས་སུ་འཁྲུལ་པ་
རྣམས་འགོག་པས་ཆོས་ཐམས་ཅད་དང་རང་གི་མཆོན་ཉིད་དང་མི་དམིགས་པ་སྟོང་པ་ཉིད་
ཀྱི་རྣམ་པ་གསུམ་ནི་ངེས་པར་འབྱུང་བའི་རྣམ་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་དོ། ། ངོ་བོ་ཉིད་འགོག་པས་
དངོས་པོ་མེད་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པ་ཁོ་ན་ངེས་པར་འབྱུང་བའི་བདག་ཉིད་
ཅན་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་འགོག་པའི་རྣམ་པ་དང་། ཞི་བའི་རྣམ་པ་དང་། གྲུ་ལོ་མ་པའི་རྣམ་པ་དང་།
ངེས་པར་འབྱུང་བའི་རྣམ་པའི་དབང་ཏུ་བྱས་ནས་ནང་གི་བདག་ཉིད་ཅན་ལ་སོགས་པའི་
དངོས་པོ་འགོག་པ་གང་ཡིན་པ་དང་། མངོན་པར་ཞེན་པ་རྣམ་པ་བརྒྱད་དང་བྲལ་བས་ངེ་
ལྟར་ཞི་བ་ཡིན་པ་དང་། རང་བཞིན་གྱིས་ངེ་ལྟར་གྲུ་ལོ་མ་པ་དང་། འཁྲུལ་པ་རྣམ་པ་གསུམ་
བསལ་བས་ངེ་ལྟར་ངེས་པར་འབྱུང་བ་དང་། དངོས་པོ་མེད་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཅེས་བྲལ་བས་ངེས་
པར་འབྱུང་བ་གང་ཡིན་པ་ནི་གོ་རིམས་བཞིན་ཏུ་གསུམ་དང་། བརྒྱད་དང་། གཅིག་དང་།
གསུམ་དང་། གཅིག་སྟེ། དེ་ལྟར་འགོག་པའི་བདེན་པ་ལ་རྣམ་པ་བརྒྱ་དྲུག་ཏུ་འགྱུར་རོ། ། སྦྱིར་
ནི་ལམ་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པ་སུམ་ཅུ་ཅ་དྲུག་ཡིན་ཏེ། དེ་སྐད་ཏུ་ཡང་། རྒྱ་དང་ལམ་དང་སྦྱག་
བསལ་དང་། ། འགོག་པ་ལ་ནི་གོ་རིམས་བཞིན། ། དེ་དག་བརྒྱད་དང་བདུན་དང་ནི། ། ལྷ་དང་
བརྒྱ་དྲུག་ཅེས་བསྒྲགས་སོ། ། ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། དེའི་འོག་ཏུ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་

མཁྱའ་པ་ཉིད་ཀྱི་ནམ་པ་བརྗོད་པར་བྱའོ། ། དེ་ལ་ཡང་འཕགས་པའི་གང་ཟག་ཐམས་ཅད་ཀྱི་
དབང་དུ་བྱས་པས་ཐམས་ཅད་མཁྱའ་པ་ཉིད་གསུམ་གྱི་ནམ་པ་བསྐྱས་པར་གྱུར་པ་ཡིན་པ་དེ་
བས་ཐམས་ཅད་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱི་ལམ་གྱི་དབྱེ་བས་དྲན་པ་ཉི་བར་གཞག་པ་ལ་སོགས་པ་བྱང་
ཆུབ་ཀྱི་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆོས་ནམས་ཀྱི་ཞེས་བྱ་བ་སྒྲོས་ཏེ། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆོས་དེ་ནམས་ཉིད་
དམིགས་སུ་མ་མཆིས་པའི་སྤྲད་དུ། དྲན་པ་ཉི་བར་གཞག་པ་ལ་སོགས་པ་ཉིད་པ་རོལ་དུ་བྱིན་
པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཆོག་གོ། ། འདི་སྐད་དུ་ཐམས་ཅད་ཤེས་པ་ཉིད་དེ་ལ་དང་པོར་
བདེན་པ་བཞི་ལ་འདུག་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་ཤེས་བྱ་དང་། ཤེས་བ་རང་དང་སྤྱིའི་མཆོན་ཉིད་དུ་
ཡོངས་སུ་བརྟགས་པ་ལུས་དང་། ཆོར་བ་དང་། སེམས་དང་། ཆོས་ནམས་དྲན་པ་ཉི་བར་
གཞག་པའི་ནམ་པ་བཞི་ནི་དངོས་པོ་ལ་ཡོངས་སུ་རྟོག་པའི་ལམ་ཡིན་ཏེ། དེས་ལུས་ལ་སོགས་
པའི་དངོས་པོ་ནམ་པ་བཞི་ལ་ཡོངས་སུ་རྟོག་པའི་ཕྱིར་རོ། ། དེའི་འོག་དུ་ཞུགས་པ་ལ་བཙུན་
འགྲུས་འབྱུང་བས་མི་དགེ་བ་སྦྱེས་པ་དང་མ་སྦྱེས་པ་དག་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་ནམ་པ་ཐམས་
ཅད་དུ་སྤང་བ་དང་མི་བསྦྱེད་པའི་དོན་དང་ཕྱིར་ཞིང་འབྱུང་བ་དང་སྦྱེད་པའི་དོན་གྱི་རྒྱར་
གྱུར་པའི་བཙུན་འགྲུས་ཀྱི་བདག་ཉིད་ཅན་ཡང་དག་པར་སྤོང་བ་ནམ་པ་བཞི་ནི་ཚོལ་བའི་
ལམ་ཡིན་ཏེ། དེ་བཞིན་དུ་སྦྱོབ་པ་སྤང་བ་ལ་སོགས་པའི་སྒྲོ་ནས་བཙུན་འགྲུས་ཚོམ་པའི་ཕྱིར་
རོ། ། བཙུན་འགྲུས་དང་ལྡན་པ་ནི་སེམས་ལས་སུ་རུང་བ་ཉིད་དུ་བྱེད་པས་འདུན་པ་དང་
བཙུན་འགྲུས་དང་སེམས་དང་དཔྱེད་པའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་སྤོང་བའི་འདུ་བྱེད་དང་ལྡན་པའི་རྩ་
འབྲུལ་གྱི་རྒྱུ་པ་ནམ་པ་བཞི་ནི་ཉིང་ངེ་འཛིན་ཡོངས་སུ་སྦྱང་བའི་ལམ་ཡིན་ཏེ། དེ་བཞིན་དུ་
འདུན་པ་ལ་སོགས་པའི་སྒྲོ་ནས་སེམས་ལས་སུ་རུང་བ་ཉིད་བསྦྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། སེམས་
ཡོངས་སུ་སྦྱང་བ་བྱས་པའི་རྗེས་ཐོགས་ལ་རྩོ་བ་དང་ཆེ་མོའི་སྦྱོར་བ་འབྱུང་བས་དེའི་ངོ་བོ་ཉིད་
དད་པ་དང་། བཙུན་འགྲུས་དང་། དྲན་པ་དང་། ཉིང་ངེ་འཛིན་དང་། ཤེས་རབ་ཀྱི་དབང་པོ་
ནམ་པ་ལྟ་ནི་མངོན་པར་རྟོགས་པ་ལ་སྦྱོར་བའི་ལམ་ཡིན་ཏེ། དད་བའི་དབང་པོ་ལ་སོགས་
པས་འཕགས་པའི་ལམ་ཡང་དག་པར་འགྲུབ་པའི་བདག་པོར་གྱུར་པ། རྩོ་བ་དང་ཆེ་མོ་ལ་སྦྱོར་
བའི་ཕྱིར་རོ། ། རྩོ་བ་ལ་སོགས་པ་ཐོབ་པ་ལ། བཟོད་པ་དང་། ཆོས་ཀྱི་མཆོག་འབྱུང་བས་དེ་
དག་གི་ངོ་བོ་ཉིད་དད་པ་དང་། བཙུན་འགྲུས་དང་། དྲན་པ་དང་། ཉིང་ངེ་འཛིན་དང་། ཤེས་

རབ་ཀྱི་སྟོབས་རྣམ་པ་ལྡན། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་མངོན་པར་རྟོགས་པ་དང་འབྲེལ་པའི་ལམ་
ཡིན་ཏེ། དད་པའི་སྟོབས་ལ་སོགས་པས་དེ་མ་ཐག་ཏུ་བདེན་པ་རྟོགས་པའི་དོན་དུ་མ་དད་པ་
ལ་སོགས་པའི་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་ཟེལ་གྱིས་གཞོན་པ་བཟོད་པ་དང་ཆོས་ཀྱི་མཆོག་ལ་སྦྱར་
བའི་ཕྱིར་རོ། ། རྩོལ་ལ་སོགས་པ་བཞི་པོ་རྟོགས་པ་ལ་བདེན་པ་མཐོང་བའི་ལམ་འབྱུང་བས་
བྲན་པ་དང་། ཆོས་རབ་ཏུ་རྣམ་པར་འབྱེད་པ་དང་། བཙུན་འགྲུས་དང་། དགའ་བ་དང་། ཤིན་
ཏུ་སྦྱངས་པ་དང་། ཉིང་ངེ་འཛིན་དང་། བཏང་སྟོམས་ཀྱི་རྣམ་པ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཡན་ལག་བདུན་
ནི་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་ལམ་ཡིན་ཏེ། དེས་ཐོག་མར་སོ་སོར་རང་གིས་དེ་ཁོ་ན་མངོན་པར་
རྟོགས་པའི་ཕྱིར་རོ། ། མཐོང་བའི་ལམ་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་ལ་བསྟོམ་པའི་ལམ་འབྱུང་བས་ཡང་
དག་པའི་ལྟ་བ་དང་། རྟོག་པ་དང་། ངག་དང་། ལས་ཀྱི་མཐའ་དང་། འཆོ་བ་དང་། ཚྱུལ་བ་
དང་། བྲན་པ་དང་། ཉིང་ངེ་འཛིན་ཏེ། འཕགས་པའི་ལམ་ཡན་ལག་བརྒྱད་ཀྱི་རྣམ་པ་ནི་རྣམ་
པར་དག་པ་ངེས་པར་འབྱེན་པའི་ལམ་ཡིན་ཏེ། མཐོང་བའི་ལམ་ཀྱི་སྟངས་དུ་འདིས་བསྟོམ་པས་
སྟོང་བར་བྱ་བའི་ཉོན་མོངས་རྣམ་པར་དག་པའི་དོན་དུ་ངེས་པར་འབྱེན་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་
བརྗོད་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ཉིད་ཀྱིས་ན་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་གོ་རིམས་ནི་འདི་
ཡིན་ནོ། ། དེས་ན་དེ་ལྟར་དངོས་པོར་ཡོངས་སུ་རྟོགས་པའི་ལམ་ལ་སོགས་པ་ལམ་བདུན་ཀྱི་
དབང་དུ་བྱས་ནས་ཀུན་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱི་ལམ་ཀྱི་རྟེན་ཅན་ཀྱི་རྣམ་པ་སུམ་ཅུ་ཙུ་བདུན་དུ་འགྱུར་
བ་ཡིན་ནོ། ། དེའི་འོག་ཏུ་ལམ་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱི་ལམ་ཀྱི་དབྱེ་བ་ནི་སྟོང་བ་ཉིད་དང་། མཚན་མ་
མེད་པ་དང་། སྟོན་པ་མེད་པའི་ས་རོལ་ཏུ་བྱེན་པའོ་ཞེས་སྟོས་ཏེ། སྟོང་པ་ཉིད་དང་བདག་མེད་
པའི་རྣམ་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ནི་རྣམ་པར་ཐར་པའི་སྟོང་པ་སྟོང་པ་ཉིད་དེ། ལྟ་བུས་བྱས་པའི་
གཉེན་པོ་འོ། ། མཚན་མ་མེད་པ་གང་ཡིན་པ་འགོག་པ་དང་མཚན་མའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་
བྲལ་བའི་ལམ་གང་གིས་ཞེས་བྱ་བས་འགོག་པ་དང་ལམ་ཀྱི་བདེན་པའི་རྣམ་པའི་རང་བཞིན་
རྣམ་པར་ཐར་པའི་སྟོན་གཉིས་པ་མཚན་མ་མེད་པ་ནི་ལྟ་བུའི་རྒྱ་ཅན་ཀྱི་རྣམ་པར་རྟོག་པའི་
གཉེན་པོ་ཡིན་ནོ། ། ཞི་བའི་རྣམ་པས་མཚན་མ་མེད་པ་ཡིན་པར་གང་གསུངས་པ་དེ་ནི་
དངོས་པོའི་མཚན་མ་དང་འབྲེལ་པ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་པས་དེ་དང་
འདི་ལ་འགལ་བ་མེད་དོ། ། མི་རྟག་པ་དང་། སྤྱག་བསྐྱལ་བ་དང་། ཀུན་འབྱུང་གི་བདེན་པའི་

ནམ་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ནི་ནམ་པར་ཐར་པའི་སྒོ་གསུམ་པ་སྒོན་པ་མེད་པ་ཡིན་ཏེ། ཁམས་གསུམ་ལ་སྒོན་པའི་གཉེན་པོ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ལྟར་ན་ནམ་པར་ཐར་པའི་སྒོ་ནམ་པ་གསུམ་པོ་ནམ་ནི་གཉེན་པོའི་ལམ་ཡིན་ནོ། ། འདི་ནམ་པར་ཐར་པ་བརྒྱད་ཀྱི་ས་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གཞུགས་ཀྱི་འདུ་ཤེས་ནམ་པར་མ་བཤེག་པ་དང་ནམ་པར་བཤེག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་གོ་རིམས་བཞིན་ཏུ་ནང་གཞུགས་ཅན་དང་གཞུགས་ཅན་མ་ཡིན་པའི་བདག་ཉིད་བསམ་གཏན་ནམ་གཞུགས་མེད་པའི་སྒྲིམས་པར་འཇུག་པ་ལ་བརྟེན་ཏེ། ཕྱི་རོལ་གྱི་གཞུགས་ཁ་དོག་བཟང་ང་དང་ཁ་དོག་ངན་པ་ནམས་ལ་ལྟ་བུ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་དག་ནི་སྤྱུལ་པའི་སྐྱབ་པའི་གཉེན་པོར་ནམ་པར་ཐར་པ་གཉིས་སོ། ། གཞུགས་སྤྱག་པ་དང་མི་སྤྱག་པ་སྤྱུལ་པ་ལ་གོ་རིམས་བཞིན་ཏུ་དགའ་བ་དང་མི་དགའ་བའི་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་དེ་དག་གི་གཉེན་པོར་སྤྱག་པའི་ནམ་པར་ཐར་པའི་སྒོ་ལུས་ཀྱིས་མངོན་སུམ་ཏུ་བྱས་ནས་རྫོགས་པར་བྱས་ཏེ་གནས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བདག་ཉིད་སོ་སོར་གཞུགས་སྤྱག་པ་དང་མི་སྤྱག་པ་ནམས་ལ་སྐྱེན་ཚུན་སྒྲིམ་པའི་འདུ་ཤེས་དང་སྐྱེན་ཚུན་རྗེས་སྤྱུལ་པའི་འདུ་ཤེས་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱེན་ཚུན་རྗེས་གཅིག་པའི་འདུ་ཤེས་ཐོབ་པ་ཇི་ལྟར་འདོད་པ་བཞིན་ཏུ་གཞུགས་སུ་མོས་པ་དབང་ཏུ་གྱུར་པ་ཉིད་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་ནམ་པར་ཐར་པ་གཅིག་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་ན་ནམ་པར་ཐར་པ་ནམ་པ་གསུམ་ནི་སྤྱུལ་པའི་ལམ་ཡིན་ནོ། ། ཐར་པ་དང་མཐུན་པར་གནས་པའི་ལམ་གྱི་རང་བཞིན་གཞུགས་མེད་པའི་སྒྲིམས་པར་འཇུག་པ་ནམ་པ་བཞི་དང་། ཞི་བར་གནས་པའི་ལམ་གྱི་རང་བཞིན་འདུ་ཤེས་དང་ཆོར་བ་འགོག་པའི་ནམ་པ་གཅིག་སྟེ། དེ་ལྟར་ན་ནམ་པ་ལྔ་ནི་མཐོང་བའི་ཆོས་ལ་བདེ་བར་གནས་པའི་ལམ་ཡིན་ནོ། ། འདི་ནི་མཐར་ཀྱིས་གནས་པའི་སྒྲིམས་པར་འཇུག་པ་དགའའི་ས་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བསམ་གཏན་བཞི་དང་གཞུགས་མེད་པའི་སྒྲིམས་པར་འཇུག་པ་བཞི་དང་། འགོག་པའི་སྒྲིམས་པར་འཇུག་པ་ནམ་པ་དགའའི་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ལམ་མོ། ། འདི་ནི་བདེན་པ་བཞིའི་ས་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བདེན་པ་བཞིས་བསྐྱས་པ་ཉོན་མོངས་པ་དང་མི་ལྡན་པའི་མཆན་ཉིད་བར་ཆད་མེད་པའི་ལམ་བཞི་ནི་སྤྱོད་བའི་ལམ་ཡིན་ནོ། ། འདི་ནི་ས་བཅུའི་ས་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྐྱིན་པ་ལ་སོགས་པའི་ས་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ནམ་པ་བཅུ་ནི་སངས་རྒྱས་ཉིད་ཀྱི་ལམ་ཡིན་ནོ། ། དེ་བས་ན་དེ་ལྟར་གཉེན་པོའི་ལམ་ལ་སོགས་པ་

ལམ་དུག་གི་དབང་དུ་བྱས་ནས་ལམ་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱི་ལམ་གྱི་རྟེན་ཅན་གྱི་རྣམ་པ་སྲུང་ཅུ་ཙུ་
བཞིར་འགྱུར་རོ། ། དེའི་འོག་ཏུ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པ་བརྗོད་པར་བྱ་བ་
ཡིན་ནོ། ། དེ་ལ་ནི་ལམ་ཤིན་ཏུ་སྤུལ་དུ་བྱུང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་གཅིག་བྱ་སྟེ་ཡིན་མོད་ཀྱི་
ཁྱད་པར་གྱི་ལམ་འདིའི་སྟོབས་དང་མི་འཇིགས་པ་ལ་སོགས་པའི་དབྱེ་བས་སྤུན་མོང་མ་ཡིན་
པའི་ཁྱད་པར་འབའ་ཞིག་བརྗོད་པར་བྱ་བ་ཡིན་པས་འདི་ནི་སྟོབས་བརྩའི་སྔ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པའོ་
ཞེས་བྱ་བ་གསུངས་ཏེ། གནས་དང་གནས་མ་ཡིན་པ་མཐུན་པའི་སྟོབས་དང་། ལས་ཀྱི་རྣམ་
པར་སྒྲིན་པ་མཐུན་པའི་སྟོབས་དང་། མོས་པ་སྣ་ཆོགས་མཐུན་པའི་སྟོབས་དང་། འཇིག་རྟེན་
གྱི་ཁམས་དུ་མ་མཐུན་པའི་སྟོབས་དང་། དབང་པོ་མཆོག་དང་མཆོག་མ་ཡིན་པ་མཐུན་པའི་
སྟོབས་དང་། ཐམས་ཅད་དུ་འགོ་བའི་ལམ་མཐུན་པའི་སྟོབས་དང་། ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་
དང་རྣམ་པར་བྱང་བ་མཐུན་པའི་སྟོབས་དང་། སྡོན་གྱི་གནས་རྗེས་སུ་བྱུང་བ་མཐུན་པའི་
སྟོབས་དང་། འཆི་འཕོ་བ་དང་སྐྱེ་བ་མཐུན་པའི་སྟོབས་དང་། ཟག་པ་ཟད་པ་མཐུན་པའི་
སྟོབས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མི་མཐུན་པའི་སྟོགས་ལས་ངས་པར་རྒྱལ་བ་ཉིད་ཀྱིས་ན་མི་བརྗོད་པའི་སྤྲད་
དུ་སྟོབས་ཀྱི་རྣམ་པ་བརྩམས། ། འདི་ནི་མི་འཇིགས་པའི་སྔ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པའོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ང་ནི་
སངས་རྒྱས་སོ་ཞེས་བདག་ཉིད་ཞལ་གྱིས་འཆེས་པ་དང་འདོད་ཆགས་ལ་སོགས་པ་བར་ཆད་
བྱེད་པ་ཉིད་དུ་བརྗོད་པ་དང་། ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པའི་ལམ་ལ་ངས་པར་
འབྱིན་པ་ཉིད་རབ་ཏུ་བསྟན་པ་དང་། བདག་ཉིད་ཀྱི་ཟག་པ་ཟད་པ་ཉིད་དུ་ཞལ་གྱིས་བཞེས་
པ་ལ་ཀོལ་བ་པོ་མེད་པས་ཤིན་ཏུ་མ་ཞུས་པའི་སྤྲད་དུ་མི་འཇིགས་པའི་རྣམ་པ་བཞི་འདི་ནི་སོ་
སོ་ཡང་དག་པར་རིག་པའི་སྔ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པའོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྣམ་གྲངས་དང་ཆོས་ཀྱི་མཆོན་
ཉིད་དང་ཡུལ་གྱི་སྐྱད་དང་ཆོས་རབ་ཏུ་འབྱེད་པའི་ཡུལ་ལ་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་སྟོགས་སུ་ཆུད་
པའི་རོ་ཟུང་བ་དང་། ཤེས་བྱའི་སྒྲིབ་པའི་ཐོགས་པ་མི་མངའ་བས་ཡེ་ཤེས་ཐམས་ཅད་ཆགས་པ་
མེད་པ་དང་ཐོགས་པ་མ་མཆིས་པའི་སྤྲད་དུ་ཆོས་དུང་། འོན་དང་། ངས་པའི་ཆོག་དང་།
སྟོབས་པ་སོ་སོ་ཡང་དག་པར་རིག་པའི་རྣམ་པ་བཞིའོ། ། འདི་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་མ་འབྲས་
པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྔ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པའོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འཁྲུལ་པ་མི་མངའ་བ་དང་། ཅ་ཙ་མི་མངའ་
བ་དང་། དྲན་པ་ཉམ་པ་མི་མངའ་བ་དང་། སྟོགས་མཉམ་པར་མ་བཞག་པ་མི་མངའ་བ་དང་།

ཐ་དད་པ་ཉིད་ཀྱི་འདུ་ཤེས་མི་མངའ་བ་དང་། སོ་སོར་མ་བརྟགས་པའི་བཏང་སྟོམས་མི་མངའ་
བ་སྟེ། དེ་ལྟར་ན་ནམ་པ་རྒྱག་དང་། ཤེས་བྱའི་སྒྲིབ་པ་ནམ་པར་དག་པ་ལས་བཅུམས་ཏེ།
འདུན་བ་དང་། བཅོན་འགྲུས་དང་། དྲན་པ་དང་། ཉིང་ངེ་འཛིན་དང་། ཤེས་རབ་དང་། རྣམ་
པར་གྲོལ་བ་ལས་ཉམས་པ་མི་མངའ་བ་སྟེ། དེ་ལྟར་ནམ་པ་རྒྱག་དང་། སྐྱ་དང་། གསུང་དང་
ཐུགས་ཀྱི་ཕྱིན་ལས་ནམས་ཡེ་ཤེས་སྟོན་དུ་འགྲོ་ཞིང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རྗེས་སུ་འབྱང་བ་སྟེ། རྣམ་པ་
གསུམ་དང་། འདས་པ་དང་། མ་འོངས་པ་དང་། ད་ལྟར་བྱུང་བ་ལ་ཆགས་པ་མེད་པ་དང་།
ཐོགས་པ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་གསུམ་ནི་ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་པ་དང་། ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་ཉིད་
ཀྱིས་ན་བགྱང་བའི་ཚུལ་ལས་ཤིན་ཏུ་འདས་པའི་སྤྲད་དུ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་མ་འདྲེས་པ་བཙོ་
བརྒྱད་ཀྱི་རྣམ་པ་ཡིན་ནོ། ། འདི་ནི་དེ་བཞིན་གསལ་གསལ་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་
པའོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སངས་རྒྱས་བཙོམ་ལྟན་འདས་རྣམས་ཀྱིས་གསུངས་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་
མཆན་ཉིད་ཀྱི་དོན་ལས་མི་འགྱུར་བ་ཉིད་ཀྱིས་ན་བྱིན་ཅི་མ་ལོག་པ་དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་སྤྲད་དུ་
སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་གསུངས་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པ་ནི་གཅིག་གོ། ། འདི་ནི་
རང་འབྱུང་བའི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པའོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཐམས་ཅད་དོ་བོ་ཉིད་མ་མཆིས་པའི་སྤྲད་དུ་
དེའི་ཐུགས་སུ་ཆུད་པ་ནི་གཞན་ལ་རག་མ་ལས་པའི་བྱིར་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་མངའ་སྦྱར་བའི་
རང་བྱུང་གི་རྣམ་པ་ནི་གཅིག་གོ། ། འདི་ནི་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་
པའོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་ཡོངས་སུ་མཁྱེན་པའི་
སྤྲད་དུ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་མངོན་པར་རྟོགས་པར་བྱང་ཆུབ་པའི་སངས་རྒྱས་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པ་
ནི་གཅིག་གོ། ། དེ་ལྟར་བྱས་ན་ནམ་པ་ནམས་ཇི་ལྟར་དབྱེ་བ་སྟོབས་ལ་སོགས་པ་ནམས་ཀྱི་
དང་། འདི་དག་གི་རང་གི་དོ་བོ་གང་ཡིན་པ་དེ་བཞིན་ཉིད་དང་། དེ་དག་གང་གི་ཡིན་པ་
ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་མངའ་སྦྱར་བའི་རང་བྱུང་དང་། གང་གི་དོན་དུ་ཡིན་པ་ཆོས་ཐམས་ཅད་
རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་མངོན་པར་རྟོགས་པར་བྱང་ཆུབ་པའི་དོན་དུ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གོ་རིམས་
བཞིན་དུ་བརྩུ་དང་། བཞི་དང་། བཞི་དང་བཙོ་བརྒྱད་དང་། གཅིག་དང་། གཅིག་དང་།
གཅིག་སྟེ། དེ་ལྟར་ནམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ཀྱི་ལམ་ཀྱི་རྟེན་ཅན་ཀྱི་རྣམ་པ་ནི་སུམ་ཅུ་
ཅ་དགུར་འགྱུར་རོ། ། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ལ་ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་པའི་དབྱེ་བས་

ལམ་ཐ་དད་པའི་ཕྱིར་ཟླ་པ་འདི་སྐད་དུ་བརྗོད་པ་དག་ཁོ་ནར་རྟོགས་པར་བྱའོ། ། དེ་སྐད་དུ་
ཡང་། དྲན་པ་ཉིད་གཞག་ནས་བཟུང་སྟེ། སངས་རྒྱས་ཟླ་པའི་མཐར་ཐུག་ཟླ་པས། ། ལམ་གྱི་
བདེན་པའི་རྗེས་མཐུན་པར། ། ཀུན་མཁྱེན་གསུམ་དུ་བྱེ་བས་ན། ། སློབ་མ་བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔའ་དང་། ། སངས་རྒྱས་ཟླ་པས་ལ་རིམ་བཞིན་ཏེ། ། སུམ་ཅུ་བདུན་དང་སུམ་ཅུ་བཞི། ། སུམ་
ཅུ་ཙུང་དག་དུ་བཞེད། ། ཅེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ལ་ཐམས་ཅད་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱི་ཟླ་
པ་ནི། ཉན་ཐོས་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་བྱེ་བྲག་གི་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་ཟག་པ་མེད་པ་
དང་། ཟག་པ་དང་བཅས་པ་དག་ཀྱང་ཡིན་ནོ། ། ལམ་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱི་ཟླ་པ་ནི། བྱང་ཆུབ་
སེམས་དཔའ་ཟླ་པ་གྱི་ཉན་ཐོས་པ་ཤིན་ཏུ་མ་སྤངས་པའི་ཕྱིར་ཟག་པ་དང་བཅས་པ་ཁོ་ན་
ཡིན་ནོ། ། ཟླ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ཀྱི་ཟླ་པ་ནི་ཡང་དག་པར་རྟོགས་པའི་སངས་
རྒྱས་ཀྱི་ཉན་ཐོས་པ་དང་ཤེས་བྱའི་སློབ་པ་བག་ཆགས་དང་བཅས་པར་ཟླ་པ་ཐམས་ཅད་
དུ་སྤངས་པས་ཆོས་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཟག་པ་མེད་པ་ཁོ་ན་དག་ཡིན་ཏེ།
ཟླ་པ་ཟླ་པས་གཅིག་དུ་བསྐྱམས་ན་ཟླ་པ་བརྒྱ་བདུན་ཅུ་ཙུང་གསུམ་ཡིན་ནོ། ། བཅུ་དྲུག་ལས་
གཞན་ངི་མེད་ཀྱི། ། ཟླ་པ་ཡོད་མིན་ཞེས་གང་བཤད་པ་དེ་ནི་ཉན་ཐོས་པའི་སློབ་པ་ཙམ་
ཀྱི་གཉེན་པོའི་ཟླ་པས་བྱེ་བ་ལས་དགོངས་པ་ཡིན་པས་དེ་དང་འདི་ལ་འགལ་བ་མེད་དོ། །
ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་དུ་བྱིན་པའི་བཤད་པ་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་ཀྱི་སྤང་བ་ལས་བསྟོད་
པའི་ལུ་ཞེས་བྱ་སྟེ་དགུ་པའོ། ། ། ། སྦྱོར་བ་བྱུང་པར་ཅན་དག་གིས་ཟླ་པ་ཟླ་པས་བསྟོམ་
དགོས་ལ། དེ་དག་ཀྱང་སྦྱོར་བ་པོ་མེད་པར་བརྗོད་པར་མི་རྒྱས་པས་མཉན་པ་ལ་སོགས་པའི་
སྟོད་སྦྱོར་བ་པོ་བསྟན་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དེ་ནས་ལྟ་ཟླ་པས་ཀྱི་དབང་པོ་བརྒྱ་བྱིན་ཞེས་བྱ་བ་ལ་
སོགས་པ་སྟོས་ཏེ་སྟོན་ཀྱི་རྒྱལ་བལ་ལྟག་པར་བྱ་བ་བྱས་བ་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལ་
དམིགས་ཏེ་གཙུག་ལག་ཁང་ལ་སོགས་པ་བྱེད་པས་སོ། ། སངས་རྒྱས་མང་པོ་ལ་དགེ་བའི་རྩ་
བ་བསྐྱུན་པ་ནི་བསོད་སྟོམས་ལ་སོགས་པ་ཐུལ་བས་སོ། ། དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་གྱིས་ཡོངས་
སུ་ཟིན་པར་གྱུར་པ་ནི་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་གྱིས་ལྟག་པར་བརྟེན་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། ། ཇི་སྐད་
དུ་བཤད་པའི་བྱུང་པར་གསུམ་དང་ལྟན་པ་ཁོ་ན་ཟླ་པའི་མཆན་ཉིད་ཅན་གྱི་ཡུམ་འདི་གཙོ་
བོ་ཆེར་མཉན་པ་ལ་སོགས་པའི་སྟོད་དུ་གྱུར་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་སྐད་དུ་ཡང་། སངས་རྒྱས་ཟླ་པས་

ལ་ལྷག་པར་བྱས། ། དེ་ལས་དགེ་བའི་རྩ་བ་བསྐྱུན། ། དགེ་བའི་བཤེས་ཀྱི་མགོན་བཅས་པ། །
འདི་མཉན་པ་ཡི་སྣོད་ཡིན་ནོ། ། ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། ངན་ངོན་ཅམ་དང་ཞེས་བྱ་བ་ཉུང་
ཟད་ཅམ་དང་ངོ། ། སངས་རྒྱས་མང་པོ་ལ་བསྟེན་བཀུར་བྱས་པ་ཡིན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ལུས་ཀྱི་
བསྟེན་བཀུར་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་མཉེས་པར་བྱས་པའོ། ། ཡོངས་སུ་ཞུས་ཤིང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཐེ་
ཆོམ་སྐྱེས་པའི་དོན་གཏན་ལ་དབབ་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་རང་གི་ངོ་བོ་ཡོངས་སུ་ཞུས་པས་སོ། །
ཡོངས་སུ་བྱི་བ་བྱས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གཏན་ཆོགས་ཡོངས་སུ་ཞུས་པའོ། ། སངས་རྒྱས་མང་པོ་
ལ་དགེ་བའི་རྩ་བ་བསྐྱུན་པ་ནི་སྦྱོར་པ་ལ་སོགས་པ་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་བཅུད་སྦྱབ་པ་ཉམས་སུ་
ལེན་པའི་ཕྱིར་རོ། ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལ་བསྟེན་བཀུར་བྱས་པ་ལ་སོགས་པ་ཉིད་ཀྱིས་
འཛིན་པ་ལ་སོགས་པའི་སྣོད་ཏུ་གྱུར་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་པར་བྱ་སྟེ། དེ་སྐད་ཏུ་ཡང་། སངས་རྒྱས་
བསྟན་དང་ཀུན་འདི་དང་། ། སྦྱོར་དང་ཚུལ་ཁྲིམས་སོགས་སྦྱོད་པས། ། ལེན་དང་འཛིན་པ་ལ་
སོགས་པའི། ། སྣོད་ཏུ་དམ་པ་ནམས་བཞེད་དོ། ། ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། བརྒྱ་བྱིན་གྱི་རྟོག་
བ་འདི་ནི་རིགས་པ་ཁོ་ན་ཡིན་ཏེ། གང་ལ་ཇི་སྐད་ཏུ་བཤད་པའི་རྒྱ་ཡོད་པ་དེ་ཉིད་ལྷག་པར་
མོས་པར་བྱེད་དོ་ཞེས་གསེལ་བ་ནི་བཙམ་ལྡན་འདས་རིགས་ཀྱི་བྱའམ་ཞེས་གསེལ་པའོ། ། དེ་
བཞིན་ཉིད་ཏུ་སྦྱོབ་པ་དང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའི་ཆོག་གསུམ་ནི་སྦྱོར་པ་དང་དངོས་གཞི་
དང་མཐུག་གི་གནས་སྐབས་སུ་འམ་མཐོང་བ་དང་བསྟོམ་པ་དང་བྱད་པར་གྱི་ལམ་གྱི་དབྱེ་
བས་གཟུང་བར་བྱའོ། ། བྱད་པར་ཏུ་འཕགས་པའི་དོན་རྟོགས་པ་མེད་ན་འཛིན་པ་ལ་སོགས་
པ་ཅམ་གྱིས་ཕྱིར་མི་ལྟོག་པ་དང་འདྲ་བར་ཇི་ལྟར་གཟུང་སྟམ་པའི་དོགས་པ་དེ་ཅིའི་སྐད་ཏུ་
ཞེ་ན་ཞེས་བྱ་བས་བསྐྱུ་ནས་བཙམ་ལྡན་འདས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསེལ་ཏེ། ཇི་སྐད་
བཤད་པའི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལ་བསྟེན་བཀུར་བྱས་པ་དང་ཡོངས་སུ་འདིར་བ་དང་། སྦྱོར་
པ་ལ་སོགས་པ་ལ་སྦྱོད་པ་རྒྱ་གསུམ་ལས་གོ་བསྟོག་པ་ནི། དགེ་བའི་རྩ་བ་རྒྱུད་བ་དང་། ཡོངས་
སུ་མི་འདི་པའི་རང་བཞིན་ཅན་དང་སྟོན་སྦྱད་པ་དང་མི་ལྡན་པ་ནམས་ཀྱིས་ཞེས་བྱ་བའི་ཆོག་
གསུམ་དང་སྦྱར་རོ། ། འདི་སྐད་ཏུ་གང་གི་ཕྱིར་ཇི་སྐད་བསྟན་པའི་སངས་རྒྱས་ལ་བརྟེན་པ་ལ་
སོགས་པའི་རྒྱས་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ལ་ལྷག་པའི་བསམ་པ་བྱད་པར་ཅན་གྱིས་ལྷག་
པར་མོས་པ་དེ་བས་ན་ཕྱིར་མི་ལྟོག་པ་ཇི་ལྟར་གཟུང་བར་བྱའོ་ཞེས་བསྟོག་པའི་སྟོན་ནས་

བརྗོད་པ་ཡིན་ནོ། ། རི་སྐད་དུ་བཤད་པའི་རྒྱ་དང་བྲལ་བས་ཀྱང་སྤྱོད་བར་འགྱུར་བ་ནི།
བཅོམ་ལྡན་འདས་གང་དག་འདི་ལ་མི་མོས་ཤིང་མ་རྟོགས་པས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ཡིན་
ནོ། ། རི་ལྟར་ན་དེ་ལྟར་སྤྱོད་པའི་བསམ་པས་སྟོན་སྤངས་པ་ཡིན་པར་རྟོགས་སྟམ་པའི་དོགས་
པ་དེ་ཅིའི་སྐད་དུ་ཞེ་ན་ཞེས་བྱ་བས་བསུ་ནས་བཅོམ་ལྡན་འདས་གང་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་
གསོལ་པ་ཡིན་ཏེ། གང་གི་ཕྱིར་ད་ལྟར་དགེ་བའི་རྩ་བ་རྒྱུད་པའི་ཕྱིར་ན་ཡུམ་སྤྱོད་བར་སེམས་
པ་དེའི་ཕྱིར་ཡང་སྤྱོད་པ་ཡིན་པར་ཤེས་ཏེ། གཞན་དུ་ན་དགེ་བའི་རྩ་བ་རྒྱུད་བ་ཉིད་དུ་མི་
འཐད་དོ་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཆིག་གོ། ། དེ་ཉིད་ནི་སྟོན་གྱི་མཐའ་མ་སྤྱད་པས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་
པ་གསོལ་པ་ཡིན་ནོ། ། སྤྱི་འོ་བྱས་རིགས་པ་ཉིད་དུ་བཤད་དོ་ཞེས་སྒྲས་པ་ནི་འཕགས་པ་སྤྱི་
འོ་བྱས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསོལ་པ་འོ། ། འདི་ལ་ངོ་མཆར་ཅི་ཞིག་ཡོད། ཅུང་ཟད་ཀྱང་
མེད་པ་ཉིད་དེ་འབྲས་བུ་ནི་རྒྱ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། ། དད་པ་སྤུལ་དུ་བྱུང་
བ་ཡང་དག་པར་སྐྱེས་པ་ཉིད་ཀྱིས་ན་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསོལ་ཏེ། །
རི་ལྟར་ཡུམ་ལ་བྱག་འཆལ་བས་གཞན་ལ་བྱག་འཆལ་བ་ཡིན་ཏེ། འབྲེལ་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ་
སྟམ་པའི་དོགས་པ་དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན་ཞེས་པས་བསུ་ནས་ཀྱོ་ཤི་ཀ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་
གསུངས་སོ། ། འདི་ལས་སྐྱེས་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བྱང་རྒྱུ་སེམས་དཔའི་གནས་སྐབས་སུ་ཡུམ་ལ་
གོམས་པར་བྱས་པས་སངས་རྒྱས་ཉིད་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་འདི་ལས་ནི་ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་ཉིད་
སྐྱེས་པ་ཡིན་ལ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གནས་སྐབས་སུ་གདུལ་བྱ་རྣམས་ལ་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་
ཕྱིན་པ་སྟོན་པའི་ཕྱིར་ཐམས་ཅད་མཐུན་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་རབ་དུ་བྱེ་བ་ཡང་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་
རོལ་དུ་ཕྱིན་པ་ཉིད་ཡིན་པས་དེ་ལྟར་རྒྱ་དང་འབྲས་བུར་འབྲེལ་པའི་ཕྱིར་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་
དུ་ཕྱིན་པ་ལ་བྱག་འཆལ་བ་ནི་ཐམས་ཅད་མཐུན་པའི་ཡེ་ཤེས་ལ་བྱག་འཆལ་བ་ཡིན་ནོ། ། དེ་
ལྟར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཐམས་ཅད་མཐུན་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རྒྱ་ཉིད་དང་འབྲས་བུ་ཉིད་ཡིན་པས་སོ་
ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཆིག་གོ། ། ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་ཕྱིན་པ་འདི་ལ་སྤྱད་པར་བྱ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་
སོགས་པའི་ཆིག་གསུམ་ནི་ཐོས་པ་དང་བསམ་པ་དང་བསྟོམ་པའི་རང་བཞིན་གྱི་ཤེས་པ་དང་
གོ་རིམས་བཞིན་དུ་སྦྱར་བར་བྱའོ། ། སྦྱོར་བ་སོ་བཞུན་པའི་འོག་དུ་སྦྱོར་བའི་དོན་ཁྱས་པ་ནི་
བཅོམ་ལྡན་འདས་རི་ལྟར་ན་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསོལ་པ་ཡིན་ནོ། ། ཁྱས་པ་སྐབས་ལ་

བབ་པ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ལེགས་སོ་ལེགས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་ཕྱིན་ནོ། ། འདི་ལྟར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་
སོགས་པ་ལ་འཆད་པར་འགྱུར་བའི་སྒྱུར་བ་ཉི་ཤུ་པོ་འདི་ལས་བརྒྱམས་ཏེ་དེ་བཞིན་གཤེགས་
པ་ལ་རང་གིས་རྟོགས་པར་བྱ་བའི་དོན་དུ་ཡོངས་སུ་འདྲི་བར་བྱ་ཞིང་གཞན་གྱིས་རྟོགས་པར་
བྱ་བའི་དོན་དུ་ཡོངས་སུ་འདྲི་བར་སེམས་ཤིང་རྟོགས་པར་བྱེད་ལ། ཤེས་པར་བྱེད་པ་ཞེས་བྱ་
བའི་དོན་ཏོ། ། དེ་ལ་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ལ་མི་གནས་པའི་སྒྱུར་བ་ནི་རྒྱུ་ལྡན་གྱི་ཁྱེད་ཀྱི་ཁྱེད་ཀྱི་ཁྱེད་ཀྱི་
སེམས་དཔལ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་ཏེ། བཞི་དང་རང་གི་ངོ་བོའི་དབྱེ་བས་གཟུགས་
ལ་ཞེས་བྱ་བ་དང་གཟུགས་སོ་ཞེས་བྱ་བའི་ཆོག་གཉིས་སྒྲིམ་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ལས་ཅིར་འགྱུར་
ཞེན་རྒྱུ་ལྡན་གྱི་ཁྱེད་ཀྱི་སྒྱུར་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་སོ། ། འདི་སྐད་དུ་གང་གི་ཕྱིར་ངོ་བོ་
ཉིད་མེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ལ་གནས་པ་བཀག་པ་དེའི་ཕྱིར་དེ་ལ་མི་གནས་པ་
ནི་སྒྱུར་བ་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན་ནོ། ། མི་སྒྱུར་བའི་སྒྱུར་བའི་དོན་དུ་གསུངས་པ་ནི། རྒྱུ་ལྡན་གྱི་
གཟུགས་སོ་ཞེས་མི་སྒྲིམ་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ་རྣམ་འབྱེད་དུ་བྱེད་དོ་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་
ཆོག་གོ། ། དེ་ལས་ཅིར་འགྱུར་ཞེན་འདི་ལྟར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་སོ། ། རྣམ་
འབྱེད་དུ་བྱེད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དེ་ལྟར་དེ་ཁོ་ནར་སྒྱུར་བ་མེད་པས་རྣམ་འབྱེད་དུ་
བྱེད་པར་འགྱུར་ཏེ། མི་སྒྱུར་བ་ཉིད་དེ་ཉིད་ལ་སྒྱུར་བ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཏོ། ། ཟབ་པའི་
སྒྱུར་པ་ནི་བཅོམ་ལྷན་འདས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ཡིན་ནོ། ། གནས་པ་མི་དམིགས་པའི་
དོན་གྱིས་ན་གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་ཟབ་པས་ཐམས་ཅད་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱི་
སྐབས་སུ་ཟབ་པོ་ཞེས་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་རོ། ། གཏིང་དཔག་དཀའ་བའི་སྒྱུར་བ་ནི་བཅོམ་ལྷན་
འདས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། རང་བཞིན་གྱིས་རྟོག་པ་མེད་པའི་དོན་
གྱིས་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་རྟོགས་པར་དཀའ་བས་ལམ་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱི་སྐབས་སུ་རྟོགས་པར་
དཀའོ་ཞེས་སྒྲིམ་པའི་ཕྱིར་རོ། ། དེ་ཉིད་བསྟན་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་གཟུང་བར་དཀའོ་ཞེས་
གསུངས་ཏེ། རྣམ་པའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དང་དེས་བྱངས་པའི་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པས་གཟུང་
བར་དཀའ་བའི་ཕྱིར་རོ། ། ཆད་མེད་པའི་སྒྱུར་བ་ནི། བཅོམ་ལྷན་འདས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་
གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། མཐའ་མི་དམིགས་པའི་དོན་གྱིས་ན་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ཆད་མེད་པས་
ན་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཐེན་པ་ཉིད་ཀྱི་སྐབས་སུ་ཆད་མེད་པའོ་ཞེས་དམིགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

ཡང་ན་ཟབ་པར་མངོན་པར་བྱང་ཆུབ་པ་དང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པར་མངོན་པར་བྱང་ཆུབ་པའི་
དབང་དུ་བྱས་ནས་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་ཟབ་པའི་སྒྱུར་བ་ལ་སོགས་པ་ནམ་པ་གསུམ་གསུངས་
པ་ཡིན་ནོ། ། ལེགས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་གསུངས་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཟབ་པའི་སྒྱུར་བ་གསལ་བར་བྱ་བ་ནི་
ཤུ་རིའི་བྱ་དེ་དེ་བཞིན་ནོ་ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། བསྐྱུས་པའི་དོན་ནི་འདི་ཡིན་ཏེ། གང་
གི་ཆེ་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ཟབ་པོ་སྟམ་དུ་མངོན་པར་མ་ཞེན་པའི་ཚུལ་གྱིས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དུ་
མི་གནས་པ་དེའི་ཆེ་བྱིན་ཅི་མ་ལོག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དེ་ལ་ཟབ་པའི་སྒྱུར་བ་འཐོབ་པར་
འགྱུར་རོ། ། ཡང་གང་གི་ཆེ་ཟབ་པའོ་ཞེས་བྱ་བར་ཡང་ནལ་འབྱོར་དུ་མི་བྱེད་པ་དེའི་ཆེ་
གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ཟབ་པ་ཞེས་བྱ་བར་བྱང་མི་གནས་ཏེ། དེ་ལྟར་གནས་བ་དང་ནལ་འབྱོར་
བཀག་པས་དང་གནས་པ་ཟབ་མོའི་སྒྱུར་བའི་དོན་བྱིན་ཅི་ལོག་པར་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་
བྱའོ། ། དེ་བཞིན་དུ་གཏིང་དཔག་དཀའ་བ་དང་ཆད་མེད་པའི་སྒྱུར་བའི་དོན་དག་ཀྱང་འདིའི་
རྗེས་སུ་འབྲངས་ནས་བརྗོད་པར་བྱའོ། ། འཕགས་པ་ནམ་པར་གྲོལ་བའི་སྤེས་ཟབ་པ་ལ་སོགས་
སྒྱུར་བ་གསུམ་པོ་འདི་དག་ནི་རེ་རེ་ཞིང་ཆུང་དུ་དང་འབྲིང་དང་ཆེན་པོའི་ཡིན་ནོ་ཞེས་བཤད་
དོ། ། ཆོགས་ཆེན་པོས་ཡུན་རིང་པོ་ནས་རྟོགས་པའི་སྒྱུར་བའི་དོན་དུ་གསོལ་པ་ནི། བཅོམ་
ལྷན་འདས་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་ཟབ་སྟེ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། ། ལ་ལ་ནི་རིགས་
ངེས་པ་ཉིད་ཀྱིས་བྱིར་མི་ལྷོག་པ་ཡིན་ན་ཡང་མ་བསྟན་པ་ཡོད་པས་དེ་ལས་དགར་བར་བྱ་
བའི་བྱིར་ལུས་བསྟན་པ་ཞེས་སྟོས་སོ། ། ཡུམ་ནམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་ཤེས་པ་མེད་པས་ཡུམ་ལ་
ཐེ་ཆོམ་ལ་སོགས་པར་འགྱུར་བ་སྲིད་པའི་བྱིར་དེ་ཉིད་ཀྱི་མདུན་དུ་བརྗོད་པའི་རྒྱ་གང་ཞིག་
ཡིན་སྟམ་པའི་དོགས་པ་དེ་ཅིའི་སྲིད་དུ་ཞེན་ཞེས་བྱ་བས་བསུ་ནས་བཅོམ་ལྷན་འདས་དེ་ནི་
ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསོལ་རྟོ། ། གང་གི་བྱིར་དེ་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་རྟོགས་པ་རྒྱ་མཐུན་པ་
བསྟན་པའི་ཆོས་མཆོག་གིས་ལོག་པའི་ཤེས་པ་མེད་པས་ནེམ་རྒྱར་མི་བགྱིད། ཡིད་གཉིས་ཀྱི་
ཤེས་པ་དང་བྲལ་བས་ཐེ་ཆོམ་འཆལ་བར་མི་འགྱུར་ཞིང་མི་ཤེས་པ་དང་བྲལ་བས་ཚྱོངས་པར་
མི་འགྱུར་ལ། ཡང་དག་པའི་ཤེས་པ་དང་ལྷན་པ་ཉིད་ཀྱིས་ན་ཚོད་པར་མི་འགྱུར་བ་དེ་བས་ན་
དེ་ཉིད་ཀྱི་མདུན་དུ་བཤད་པར་བྱའོ། ། སྒྲག་པ་ལ་སོགས་པར་འགྱུར་བ་སྲིད་
པས་དོན་གྱི་ཤུགས་ཀྱིས་གཞན་ལ་ནི་ཆོགས་ཆེན་པོ་ཡུན་རིང་པོས་རྟོགས་པའི་སྒྱུར་བ་ཡིན་

པར་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། ། ལུང་བསྟན་པ་ཐོབ་པའི་སྒྱུར་བ་ནི། འཕགས་པ་ཤུ་རིའི་བྱ་ཡང་གལ་
ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྒྲིམ་སོ། ། ཉེས་པ་ཅིར་འགྱུར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ནེམ་རུར་ལ་སོགས་པའི་
ཉེས་པ་ཅིར་འགྱུར་ཞེས་བྱ་ལོ། ། རིགས་ཀྱི་སྟོབས་ཀྱིས་འདི་ལས་རྗེས་སུ་སྐྱག་པ་ལ་སོགས་པ་
འགར་ཡང་མི་འགྱུར་རོ་ཞེས་སྒྲིམ་པ་ནི། ཀློག་ཀྱི་གང་ལུང་མ་བསྟན་པ་གང་ཞིག་གིས་ཞེས་བྱ་
བ་ལ་སོགས་པ་སྒྲིམ་སོ། ། རྒྱུ་རིང་པོ་ནམས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཡུན་རིང་པོ་ནས་ཏེ་དུས་རིང་པོ་
ནས་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་དོ། ། དེ་ཉིད་བརྗོད་པ་ནི། ཡུན་རིང་ནས་ཐེག་པ་ལ་ཡང་དག་པར་
ཞུགས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་ལོ། ། ཡང་ན་ཡུན་རིང་པོ་ནས་ཏེ་ཟབ་མོའི་དོན་ལ་ལྷག་པར་མོས་
པས་ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་པ་དང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་ནས་སོ། ། ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་
ཟབ་མོ་འདི་ལྟ་བུ་དང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ལ་རྗེ་དང་པོ་ཁོ་ནར་རེ་ཞིག་ཐག་རིང་པོ་ནས་
མཐོང་ངོ་། ། དེ་ནས་མཐོང་བས་དགའ་སྟོལ་སྤྲུལ་གྱིས་སྐྱག་འཆལ་ལོ། ། དེ་ནས་རབ་ཏུ་དང་བའི་
ཤུགས་འཕེལ་བས་བསྐྱོར་བ་ལ་སོགས་པས་བསྟན་བསྐྱར་བྱེད་དོ། ། དེ་ནས་རིམ་པ་བཞིན་དུ་
བྱས་ལ་འདུག་སྟེ། ཉན་པར་བྱེད་དེ་དེ་ལྟར་ལྟ་བུ་ལ་སོགས་པའི་དོན་དུ་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་
བྱིན་པ་ཐོབ་པར་གྱུར་པ་ཡིན་ནོ། ། འདིས་ནི་རིང་པོ་མི་ཐོགས་པར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་ནི་ལྟ་བུ་ལ་
སོགས་པའི་དུས་ད་ལྟ་ཉིད་ནས་རིང་པོ་མི་ཐོགས་པར་རོ། ། དེ་ཉིད་བརྗོད་པ་ནི་ལུང་བསྟན་པ་
ལ་བསྟན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ལོ། ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་གཅིག་གམ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་
སོགས་པ་ལ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་གཅིག་གམ་གཉིས་སམ་གསུམ་ལས་མི་འདའ་སྟེ་ཞེས་བྱ་བ་
ནི་དེ་ནས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དེ་བྱིས་ལུང་བསྟན་པ་ཐོབ་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་བྱ་བ་དེ་ལྟར་
ནི་མ་ཡིན་གྱི་འོན་ཀྱང་དེ་ནམས་ལས་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཆིག་གོ། ། དེ་ཉིད་སྟོན་པས་སྒྲིམ་པ་ནི་
འོན་ཀྱང་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དག་བཅོམ་པ་ཡང་དག་པར་རྗོགས་པའི་སངས་རྒྱས་དེ་ནམས་
མཉེས་པར་བྱེད་པར་འགྱུར་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། གཞན་ཡང་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་
གཅིག་གམ། གཉིས་སམ། གསུམ་པོ་དེས་ཡང་དག་པར་བཅས་པའི་བསྐྱབ་པ་བསྐྱབས་པས་
མཉེས་པར་བྱེད་པར་འགྱུར་བ་ལོ། ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་མཐོང་ན་ཡང་ལུང་བསྟན་པས་
འབྲས་བྱ་ཡོད་པར་བྱེད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་གཅིག་གམ་གཉིས་
ལ་སོགས་པ་མཐོང་བ་ནི་ལུང་བསྟན་པས་མི་སྟོང་པར་བྱེད་པར་འགྱུར་ཏེ་ངས་པར་ལུང་སྟོན་

པ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་རོ། ། དེ་ཉིད་བརྗོད་པ་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་མཐོང་བ་དེ་ལྟས་ཀྱང་ཞེས་བྱ་
བ་ལ་སོགས་པའོ། ། ཇི་སྲིད་དུ་ཡང་བསྟན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ནི་ཉེ་བར་བསྟུ་བ་ཡིན་
ཏེ་གོ་སླུལ། ། ཕྱིར་མི་ལྷོག་པའི་སྒྱུར་བའི་དོན་བསྟན་པའི་ཕྱིར་དེ་ནས་བཙམ་ལྡན་འདས་ལ་ཆེ་
དང་ལྡན་པ་ཤུ་རིའི་བྱས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟོས་སོ། ། སྟོས་ཀྱང་ཅི་འཆལ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་
འདྲིར་གང་ཐོས་ནས་ཀྱང་ཡང་དག་པར་འདྲིན་པ་ལ་སོགས་པར་བྱེད་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཕྱིར་
མི་ལྷོག་པའི་སྒྱུར་བ་དང་ལྡན་ཞིང་དགེ་བའི་རྩ་བ་ཡོངས་སུ་སྟོན་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་
ལས་བཅད་དུ་ཅི་ཞིག་ཡོད་དེ་ཐེ་ཆོམ་ཅི་ཡང་མེད་དོ་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཆོག་གོ། ། ལེགས་པར་
སྟེན་པ་ཉིད་ཀྱིས་ན་སྟོ་མཐུན་པས་གནས་པ་ནི་ཤུ་རིའི་བྱ་དེ་དེ་བཞིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་
པ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། ཇི་སྟེན་དུ་བཤད་པའི་སྒྱུར་པ་ཉིད་བསྟན་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་བཙམ་
ལྡན་འདས་དཔེར་གསོལ་བར་བདག་སྟོབས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསོལ་པ་ཡིན་ཏེ།
དཔེར་གསོལ་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མཐུན་པའི་དཔེའོ། ། རྟེན་པར་འགྱུར་པ་ནི་འཕྲད་པར་འགྱུར་
བའོ། ། གཞན་དག་ཀྱང་དེ་འདྲིན་པ་ལ་སོགས་པ་སྲིད་པས་ཤེས་རབ་ཀྱི་ས་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་
འདྲིན་པ་ལ་སོགས་པས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་དགེ་བའི་རྩ་བ་ཡོངས་སུ་སྟོན་པ་ཡིན་པར་ཇི་
ལྟར་ཤེས་སྟམ་པའི་དོགས་པ་དེ་ཅིའི་སྟེན་དུ་ཞེན་ཞེས་བྱ་བས་བསྟུ་ནས་བཙམ་ལྡན་འདས་
སེམས་ཅན་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསོལ་ཏེ། གང་གི་ཕྱིར་ཆོས་ཀྱིས་ཐོངས་པར་འགྱུར་བ་
དང་མཐུན་པའི་ལས་དང་སལ་ཆེར་མ་བྲལ་བ་ནམས་ནི་ཤེས་རབ་ཀྱི་ས་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་འདི་
ལ་ཡང་དག་པར་འདྲིན་པ་ལ་སོགས་པ་ལ་རྒྱབ་ཀྱིས་ཕྱོགས་པ་ཉིད་ཀྱིས་ན་སེམས་མི་མཐུན་
པར་འགྱུར་ཞིང་ཡོངས་སུ་སྟོང་བ་ལ་བཙོན་པ་ཉིད་ཀྱིས་ན་སེམས་ལྷོག་པར་འགྱུར་བ་དང་།
གང་གི་ཕྱིར་དགེ་བའི་རྩ་བ་མ་བསགས་པ་ནི་ཤེས་རབ་ཀྱི་ས་རོལ་ཏུ་བྱིན་པའི་དོན་མ་ཉོགས་
པས་ཡང་དག་པའི་མཐའ་འདི་ལ་རབ་ཏུ་མི་འཇུག་ཅིང་དད་པ་ཐོབ་པས་དགའ་བར་ཡང་མི་
འགྱུར་བ་དེ་བས་ན་གང་དག་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་འདྲིན་པ་ལ་སོགས་པ་བྱེད་པ་དེ་དག་ནི་དགེ་
བའི་རྩ་བ་བསགས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ངག་གི་དོན་ཡིན་ནོ། ། ཡང་དག་པའི་མཐའ་ནི་
ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཡིན་ལ། དེ་སྟོན་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་ཤེས་རབ་ཀྱི་ས་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ལ་དེ་སྟེད་
ཅེས་བྱའོ། ། དེས་པར་འབྱུང་བའི་སྒྱུར་བ་ནི་བཙམ་ལྡན་འདས་འདི་ལྟ་སྟེ་དཔེར་ན་ཞེས་བྱ་བ་

ལ་སོགས་པ་གསལ་རྟོ། ། བཅོམ་ལྷན་འདས་དེ་བཞིན་དུ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ལ་དཔག་ཆད་
བརྒྱ་ཕྱག་མང་པོའི་འབྲོག་དགོན་པ་ན་གནས་པའི་སྐྱེས་བུ་དང་འབྲ་བར་བར་དུ་གཅོད་པའི་
ཆོས་སྤྱོད་བ་ལ་སོགས་སྐྱབ་པ་དང་ལྷན་པ་གང་ཞིག་མཉན་པ་ལ་སོགས་པའི་དོན་དུ་རྒྱལ་བའི་
ཡུམ་དང་ཕྱད་པ་ནི་གདོན་མི་བར་ངེས་པར་འབྱུང་བས་བདག་ནི་སྐྱ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་
པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་དུ་བསྟེན་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཤེས་པར་བྱའོ་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཆོག་གོ། ། དེ་
ཉིད་ནི་དེ་ཡང་ཉན་ཐོས་ཀྱིས་འཇམ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྦྱོས་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་དང་མི་མཐུན་
པའི་ཆོས་ལ་ཉེ་བར་མ་གནས་བཞིན་དུ་ངི་ལྟར་ན་ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་པའི་སར་ལྷུང་བའི་
འཇིགས་པ་མེད་པ་ཡིན་སྟམ་པའི་དོགས་པ་དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན་ཞེས་བྱ་བས་བསྐྱེད་ནས་འདི་
ལྟར་དེས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྦྱོས་པ་ཡིན་ནོ། ། འདི་སྐད་དུ་གང་གི་ཕྱིར་གང་ཟག་ལ་
བདག་མེད་པ་ཙམ་གྱིས་རབ་དུ་བྱེ་བ་ཉིད་ཀྱིས་ན་ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་པའི་ས་དང་མི་མཐུན་
པའི་ཆོས་མ་ལུས་པ་ཐམས་ཅད་དངོས་པོ་མེད་པ་ཉིད་དུ་སྟོན་པར་བྱེད་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་
རོལ་དུ་བྱིན་པ་བལྟ་བ་ལ་སོགས་པའི་དོན་དུ་བཟོད་པ་ཐོབ་པ་ཡིན་པ་དེ་བས་ན་དེ་དང་མི་
མཐུན་པའི་ཡུམ་ལ་དམིགས་པས་ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་པའི་སར་ལྷུང་བའི་དོགས་པ་ཡོད་པ་མ་
ཡིན་ནོ་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན་ནོ། ། ལེགས་པར་སྒྲུས་པ་ཉིད་ཀྱིས་ན་ཤུ་རིའི་བྱ་དེ་དེ་བཞིན་ནོ་དེ་
དེ་བཞིན་ཏེ་ཞེས་རྗེས་སུ་མཐུན་པ་གནང་ནས་ཡང་རྒྱས་པ་བསྐྱེད་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་ཤུ་རིའི་བྱ་
ངི་ལྟར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་སོ། ། བར་ཆད་མེད་པའི་སྦྱོར་བའི་དོན་ནི་བཅོམ་ལྷན་
འདས་འདི་ལྟ་སྟེ་དཔེར་ན་འདི་ན་སྐྱེས་བུ་ལ་ལ་ཞིག་ཅེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསལ་པ་ཡིན་
ཏེ། སྤྱོད་པོ་འཇམ་སྤྱོད་པོའི་མཆན་མ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཤིང་ངམ་ཤིང་གི་མཆན་མ་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་
ཆོག་གོ། ། སྤྱོད་པོ་ལ་སོགས་པ་མ་མཐོང་བས་ངི་ལྟར་རྒྱ་མཆོ་ཆེན་པོ་དང་ཉེ་བ་ཡིན་སྟམ་པའི་
དོགས་པ་དེ་ཅིའི་སྐད་དུ་ཞེ་ན་ཞེས་བྱ་བས་བསྐྱེད་ནས། རྒྱ་མཆོ་ཆེན་པོ་ནི་རིམ་གྱིས་དམའ་བ་
ལགས་པས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསལ་རྟོ། ། འདི་སྐད་དུ་གང་གི་ཕྱིར་རྒྱ་མཆོ་ཆེན་པོའི་
རང་བཞིན་ཤིང་ལ་སོགས་པ་དང་འགལ་བ་རིམ་གྱིས་དམའ་བར་རང་གི་རྒྱས་བསྐྱེད་པ་དེའི་
ཕྱིར་དེ་དམིགས་པའི་རང་བཞིན་ཁོ་ནས་ཤིང་ལ་སོགས་པ་མི་དམིགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དེ་
དང་ཉེ་བ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན་ནོ། ། ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་ཟབ་མོ་འདི་ཉིད་

ཉན་པ་ན་འདི་སྒྲུལ་དུ་རིག་པར་བཟྱི་སྟེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྟག་དུ་བསྒྲུབ་པ་ལ་སོགས་པ་བསྒྱུབ་
པས་བར་ཆད་མེད་པར་སྒྱུར་བའི་སྟོབས་ཀྱིས་དེ་ལྟར་ཤེས་པར་བྱའོ། ། རི་ལྟར་ཡུམ་མཉན་
པའི་རྒྱས་འབྲས་བྱ་ལུང་བསྟན་པ་དང་ཉེ་བར་རྗེས་སུ་དཔག་པར་བྱ་སྒྲུལ་པའི་དོགས་པ་དེ་
ཅིའི་སྒྲིབ་དུ་ཞེན་ཞེས་བྱ་བས་བསུ་ནས་དེ་ནི་འདི་ལྟར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྒྲོས་པ་ཡིན་
ནོ། ། དེ་སྐད་དུ་རྒྱ་དོན་གཞན་ལ་ལྟོས་པ་མེད་པས་འབྲས་བྱ་སྒྱེ་བར་རང་བར་རྗེས་སུ་དཔོག་
པའི་རང་བཞིན་གྱི་གཏན་ཆོགས་ཀྱིས་ལུང་བསྟན་པ་དང་ཉེ་བར་གྱུར་པ་ཡིན་པར་རྗེས་སུ་
དཔག་པས་ཉེས་པ་མེད་དོ་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན་ནོ། ། ཡང་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་
དང་ཉེ་བའི་སྒྱུར་བ་ནི། བཅོམ་ལྷན་འདས་འདི་ལྟ་སྟེ་དཔེར་ན་དབྱིད་ཀའི་དུས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་
སོགས་པ་སྒྲོས་པ་ཡིན་ཏེ། ལོ་མ་རྒྱུད་པ་རྣམས་ལྷགས་པ་ལས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ལོ་མ་རྒྱུད་པོ་
རྣམས་ལྷུང་བ་ནའོ། ། སྤྱི་མ་བཞིན་དུ་དེ་ཅིའི་སྒྲིབ་དུ་ཞེན་ཞེས་དོགས་པ་བསུ་ནས་དེ་ནི་འདི་
ལྟར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྒྲོས་སོ། ། རྟོང་པོ་ལས་མཆན་མ་འདི་ལྟ་བུ་དག་ཅེས་བྱ་བ་ལ་
སོགས་པ་ལ། རྒྱ་ཆོགས་པ་ལས་འབྲས་བྱ་སྒྱེ་བར་རྗེས་སུ་དཔོག་པ་གང་ཡིན་པ། དོན་གཞན་
ལ་ནི་མི་ལྟོས་ཕྱིར། དེ་ནི་རང་བཞིན་ཡིན་པར་བརྗོད། ཅེས་བྱ་བའི་རིགས་པས་འདིའི་དོན་
ནི་གོ་བར་ཟད་དོ། ། ཉེ་བར་བསྟན་པ་ལགས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཟག་པ་མེད་པའི་ཆོས་གསར་
གྱི་རྟེན་ཉིད་ལ་སོགས་པ་བསྒྱུབས་པས་མངོན་པར་རྟོགས་པར་བྱང་ཆུབ་པ་དང་ཉེ་བའི་སྒྱུར་
བའི་མ་ཐུས་བསྟན་པའོ། ། ལྟར་དུ་མངོན་པར་རྟོགས་པ་བྱང་ཆུབ་པའི་སྒྱུར་བའི་དོན་ནི་
བཅོམ་ལྷན་འདི་ལྟ་སྟེ་དཔེར་ན་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསོལ་རྟོ། ། མངལ་ཆགས་པ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར་བྱད་མེད་སྒྱུམ་མའོ། ། སྒྱེ་བའི་དུས་དང་ཉེ་བ་ཉིད་གྱི་ཕྱིར་མངལ་སྒྱེ་བའོ། ། ཡན་ལག་
རྒྱུད་བ་ལ་སོགས་པས་ན་ལུས་བསྐྱོད་ནའོ། ། རྟོན་གྱི་ཚུལ་བཞིན་མ་ལགས་པའི་ཡིད་ལ་
བཟྱིད་པ་ནི་འཁྲིག་པའི་ཆོས་དང་རབ་དུ་ལྷན་པའོ། ། རྟེན་ཅིང་ངེས་པར་རྟེན་ལ་བསྒྲུབས་ཏེ་
ཞེས་བྱ་བ་ནི་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་སྒྱུར་བ་དང་དངོས་གཞི་དང་མཐུག་གི་གནས་སྐབས་སུའོ། །
ཐམས་ཅད་དུ་ཡང་དང་ཡང་དུ་མངོན་དུ་བྱེད་པས་ན་མང་དུ་བྱས་པས་སོ། ། དེ་ལྟར་བསྟན་
དཀའ་བ་འདི་ལྟ་བུའི་ཚུལ་གྱི་སྤྱད་བསལ་གྱི་ཆོར་བ་ད་ལྟར་བ་འདི་ལུས་ཀྱིས་ཉམས་སུ་ཁྱོང་
ངོ་སྒྲུལ་དུ་སེམས་པར་བྱེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ལྟག་མའོ། ། ཉན་པ་ན་དེ་ལ་དཔལ་ཞིང་ཞེས་བྱ་བ་

ནི་བཏེན་པར་གྱུར་པའི་སྐབ་པའི་ཆོས་དང་ལྡན་པ་འབྲས་བུ་ཆོས་ཀྱི་སྐྱ་མངོན་པར་བསྐབས་
པ་ལགས་པའི་སྐབ་པ་དང་ལྡན་པ་ནི། རི་སྐད་བཤད་པའི་སྦྱར་བའི་མཐུ་ལས་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་
རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ལ་ཉན་པ་སྟོན་དུ་འགོ་བས་དགའ་ཞིང་གྲས་པར་བྱེད་དོ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་རྟོ། །
གཞན་ཀྱི་དོན་ཀྱི་སྦྱར་བ་ནི་བཙེམ་ལྡན་འདས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་
གསལ་རྟོ། ། བར་ཞེས་སྟོས་བ་ནི་མགོན་དང་བཅས་པ་ལ་སོགས་པ་ཡོངས་སུ་བསྟུའོ། ། གང་གི་
བྱིར་ལུང་བསྟན་པ་ལ་སོགས་པས་ས་དང་ཕ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་རྣམས་ལ་ངེས་པར་བཀོད་པས་ན་
ལེགས་པར་ཡོངས་སུ་བབྱུང་བ་ལེགས་པར་སྦྱངས་པ་དང་བཙེམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བྱང་ཆུབ་
སེམས་དཔའ་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ལ་རབ་ཏུ་གཏད་པ་དེའི་བྱིར་ངོ་མཚར་ཏེ་ཐུགས་རྗེའི་
ཡུལ་ཐམས་ཅད་ཡིན་དུ་བྱིན་ཀྱང་། བས་མ་པ་བྱད་པར་ཅན་ཐུན་སུམ་ཆོགས་པས་སྐལ་བ་
དང་ལྡན་པ་ཉིད་ཀྱི་སྟོབས་ཀྱིས་སོ་སོར་ངེས་པའི་འགོ་བ་ལ་ཕན་འདོགས་པར་མཛད་པ་ནི་ཡ་
མཚན་ཆེའོ། ། བས་མ་པ་བྱད་པར་ཅན་ཐུན་སུམ་ཆོགས་པ་ཉིད་ནི་རབ་འབྱོར་འདི་ལྟར་ཞེས་
བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་སོ། ། རྒྱུ་བོ་མང་བོ་ལ་ཕན་པའི་བྱིར་ཞུགས་པ་ནི་མ་འོངས་པ་དང་
འབྲེལ་པའི་དོན་བྱེད་པ་ཉིད་ཡིན་པའི་བྱིར་རོ། ། རྒྱུ་བོ་མང་བོ་ལ་བདེ་བ་ནི་ད་ལྟར་ཀྱི་དུས་སུ་
ཆོ་འདིའི་དོན་བྱེད་པའི་བྱིར་རོ། ། འཇིག་རྟེན་ལ་སྟོང་བཅེ་བཞེས་བྱ་བ་ནི་འདས་པའི་དུས་
དང་འབྲེལ་པའི་དགེ་བ་དང་མི་དགེ་བ་བྱས་པའི་བག་ཆགས་རྣམས་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་
འཕེལ་བ་དང་ཡོངས་སུ་བྱད་པར་བྱ་བའི་བྱིར་འབད་པར་བྱེད་པ་ནི་འཇིག་རྟེན་ལ་སྟོང་བཅེ་
བའི་བྱིར་ཞུགས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་བྱི་མ་དང་སྦྱར་རོ། ། གཞན་ཡང་འདས་པ་དང་མ་འོངས་
བ་དང་ད་ལྟར་བྱུང་བའི་དུས་དང་འབྲེལ་པ་ཉིད་ཀྱིས་སྦྱིར་གསུངས་པ་ནི་རྒྱུ་བོ་ཕལ་བོ་ཆེའི་
དོན་དང་ཕན་པ་དང་བདེ་བའི་བྱིར་ཞུགས་པ་ཞེས་བྱ་བའོ། ། སླ་ན་མེད་པའི་ཆོས་སྟོན་པར་
འདོད་པའོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པའི་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བསྐྱར་བ་ལ་
སོགས་པའི་སྐབ་པ་དང་ལྡན་པ་རྣམས་གཞན་ཀྱི་དོན་བྱེད་པའི་བྱིར་ཆོས་སྐྱ་བར་འདོད་པའོ། །
འཕེལ་བ་དང་འགྲིབ་པ་མེད་པའི་སྦྱར་བའི་དོན་ནི་བཙེམ་ལྡན་འདས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་
ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟོས་པ་ཡིན་ཏེ། གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་འཕེལ་བ་དང་། འགྲིབ་པ་མ་
མཐོང་བས་ནི་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ལ་སྦྱོད་པ་ནི་རྗེས་སུ་གནང་བ་ཡིན་པའི་བྱིར་

དེའི་སྒྱུར་བ་ཡིན་པར་བཤད་དོ། ། ཆོས་དང་ཆོས་མ་ཡིན་པ་ལ་སོགས་པ་མི་དམིགས་པར་
སྒྱུར་བའི་དོན་དུ་གསུངས་པ་ནི། ཆོས་ཡང་དག་པར་རྗེས་སུ་མི་མཐོང་ན་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་
པ་སྟེ། ཆོས་དང་ཆོས་མ་ཡིན་པ་ལ་སོགས་པ་མི་དམིགས་པར་སྒྱུབ་པས་དེ་ལ་སྒྱུར་བའི་ཕྱིར།
དེ་ལྟར་བསྒྲུལ་པ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་འགྱུར་རོ། ། བསམ་གྱིས་མི་བྱུང་བའི་རྣམ་པའི་འདུ་
ཤེས་འགོག་པའི་སྒྱུར་བའི་དོན་དུ་བརྗོད་པ་ནི། བཙམ་ལྡན་འདས་བསྟན་པ་འདི་ནི་བསམ་
གྱིས་མི་བྱུང་བའི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་རང་བཞིན་ཉིད་ཀྱིས་བསམ་པར་
མི་རྒྱས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། ། གལ་ཏེ་ངར་འཛིན་པའི་འདུ་ཤེས་བཀག་པས་གཟུགས་ལ་
སོགས་པ་བསམ་གྱིས་མི་བྱུང་བའི་ཞེས་བྱ་བར་མི་སེམས་ན། དེའི་ཆེ་ཅི་སྐད་དུ་བཤད་པའི་
སྒྱུར་བས་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་ལ་སྒྱུད་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཆིག་གོ། ། རྣམ་པར་
མི་རྟོག་པའི་སྒྱུར་བའི་དོན་ལྟས་པ་ནི་བཙམ་ལྡན་འདས་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་ཞེས་བྱ་
བ་ལ་སོགས་པ་གསལ་པ་ཡིན་ནོ། ། ལན་ནི་ཤུ་རིའི་བྱ་བྱང་རྒྱུ་སེམས་དཔའ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་
སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། བཙམ་ལྡན་འདས་ཅི་ལྟར་ན་བྱང་རྒྱུ་སེམས་དཔའ་སེམས་
དཔའ་ཆེན་པོ་སྒྱུད་པར་འགྱུར་བ་ལགས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རང་གི་ངོ་བོ་ཐོབ་པ་ལ་ལྟས་པའོ། ། ཅི་
ལྟར་སྒྱུད་པར་གྱུར་པ་ཞེས་བ་ཀྱི་བའི་མིང་ཐོབ་པར་འགྱུར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དོན་དང་ལྡན་པའི་
མིང་ཐོབ་པ་ལས་ལྟས་པའོ། ། ལན་ནི་ཤུ་རིའི་བྱ་བའི་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་
ཡིན་ནོ། ། ལྟོབས་དང་མི་འཇིགས་པ་ལ་སོགས་པ་ལ་སེམས་ཀྱི་ཡུལ་ཡོད་པ་ཡིན་ན་ཅི་ལྟར་མི་
རྟོག་སྟམ་པའི་དོགས་པ་དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན་ཞེས་བྱ་བས་བསུ་ནས། ཤུ་རིའི་བྱ་བ་ལྟོབས་རྣམས་
བསམ་གྱིས་མི་བྱུང་བའི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དུ་ན་ཆོས་ཀྱི་
དབྱིངས་ཀྱི་རང་བཞིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་དང་དེའི་མཆན་མ་དང་དེའི་
རང་གི་ངོ་བོར་མི་རྟོག་པ་ལ་སོགས་པར་བསྒྱུབ་པའི་མཐུས་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་སྒྱུར་བས་
ཐོབ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་བསམ་པ་ལས་འདས་པ་ཡིན་པ་ཉིད་ཀྱིས་ན་ལྟོབས་ལ་སོགས་པ་བསམ་
དུ་ཡོད་པར་མི་རྟོག་གོ་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཆིག་གོ། ། འབྲས་བུ་རིན་པོ་ཆེ་སྒྱུན་པའི་སྒྱུར་བའི་དོན་
ནི་བཙམ་ལྡན་འདས་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་ནི་ཟབ་པོ། བཙམ་ལྡན་འདས་ཤེས་རབ་ཀྱི་
པ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་ནི་རིན་པོ་ཆེའི་སྤང་བོའི་ཞེས་གསལ་ཏེ། ། ཆོས་དང་གང་ཟག་ལ་བདག་

མེད་པ་གཉིན་པོ་ཡིན་པས་ཟབ་པར་གྱུར་པ་ན། འབྲས་བྱ་དང་པོ་མཐོང་བ་ལ་སོགས་པའི་
སྐབ་པས་འབྲས་བྱ་རིན་པོ་ཆེ་སྦྱིན་པའི་སྦྱོར་བ་དང་ལྡན་ལ། རྒྱན་དུ་བྱུགས་པ་ལ་སོགས་པ་
ནས་སྐྱ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་འབྲས་བྱ་རིན་པོ་ཆེ་སྦྱིན་པར་བྱེད་
པ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རིན་པོ་ཆེའི་སྤང་པོའོ། ། རྣམ་པར་དག་པའི་སྦྱོར་པའི་དོན་ནི། བཅོམ་
ལྡན་འདས་ནམ་མཁའ་དག་པའི་སྤྲད་དུ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསལ་པ་ཡིན་ཏེ། རྣམ་མཁའ་
ལྟར་རྣམ་པར་དག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་རྣམ་པར་དག་པར་བསྐྱོམ་པས་
སྦྱོར་བ་དེ་དང་ལྡན་པ་རྣམས་ཀྱི་ཉོན་མོངས་པ་དང་ཤེས་བྱའི་སྐྱིབ་པ་སྦོང་པའི་རྒྱར་གྱུར་པ་
ཉིད་ཀྱིས་ན་དག་པའི་སྤང་པོའོ། ། ལུ་མཆམས་ཀྱི་སྦྱོར་བའི་དོན་ནི་བཅོམ་ལྡན་འདས་རིགས་
ཀྱི་བྱའམ་རིགས་ཀྱི་བྱ་མོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསལ་པ་ཡིན་ཏེ། མཐུ་ཆེན་པོ་ཉིད་ཡིན་
ཡང་བར་ཆད་བྱེད་པ་མང་པོ་འབྱུང་བ་འདི་ནི་ངོ་མཆར་ཆེའོ། ། ལེགས་པར་སྦྱས་པ་ཡིན་པ་
ནི། རབ་འབྱོར་དེ་དེ་བཞིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། འདི་ཉིད་ནི་
རིགས་པ་དང་མི་ལྡན་ནོ་སྟམ་པའི་དོགས་པ་དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེན་ཞེས་བྱ་བས་བསུ་ནས། རབ་
འབྱོར་དེ་ནི་འདི་ལྟར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། གང་གི་ཕྱིར་བདུད་ཇིག་
ཅན་པར་ཆད་བྱ་བར་ཏེ་བྱ་བའི་རྒྱ་མཆན་དུ་བཅོན་པར་བྱེད་ཅིང་སྦོ་བར་བྱེད་པ་དེ་དེ་བས་
ན་བར་ཆད་མང་བ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཆོག་གོ། ། གལ་ཏེ་དེ་ལྟར་ཡིན་ན་རི་ལྟར་ལྷུར་དུ་
བྱི་བར་བྱ་ཞེ་ན། དེར་ལྷུར་དུ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་སོ། ། ལོ་གཅིག་གིས་ཞེས་སྟོས་
པ་ནི་འཕགས་པ་རྣམ་པར་གྲོལ་བའི་ཕྱིས་དེ་ཅམ་གྱིས་དུས་ཆོགས་ལ་སོགས་པའི་རྒྱུ་ཆོགས་
པ་ཡིན་པས་དེ་ལས་ཕྱི་རོལ་ན་དུས་མེད་དོ་ཞེས་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་བཤད་དོ། ། དེ་
ལྟར་ཡང་རབ་འབྱོར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ལོར་མངོན་པར་བཅོན་པའི་སྦྱོར་བ་ནི། གཏོང་བ་ལ་
སོགས་པའི་སྐབ་པ་དང་ལྡན་པ་རྣམས་ལུ་མཆམས་ཀྱི་སྦྱོར་བ་ཐོབ་པ་ཡིན་པས་བགེགས་མེད་
པར་བྱི་བར་བྱ་སྟེ། ལྷུར་དུ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ལྟག་མའོ། ། གལ་ཏེ་ལོར་བྲིས་ན་རི་ལྟར་ལྷུར་བ་ཡིན་
སྟམ་པའི་དོགས་པ་དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེན་ཞེས་བྱ་བས་བསུ་ནས། རབ་འབྱོར་དེ་ནི་འདི་ལྟར་ཞེས་
བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། འདི་ནི་ཆོས་ཉིད་ཡིན་ཏེ། གང་གི་ཕྱིར་རིན་པོ་ཆེ་
ཆེན་པོ་རྣམས་ལ་བར་ཆད་བྱེད་པ་མང་དུ་འབྱུང་བའི་དེ་ནི་ཆོས་ཉིད་ཡིན་པ་དེའི་ཕྱིར་རིན་

པོ་ཆེ་དམ་པའི་རང་བཞིན་གྱི་ཡུམ་བར་ཆད་མང་ཡང་ལོ་སྐོར་གྱིས་བྲིས་ན་ལྷུར་བ་ཡིན་ནོ་
སྒྲུལ་དུ་དགོངས་པ་ཡིན་ནོ། ། སྦྱར་བ་ནི་རི་སྐད་དུ་བཤད་པ་ཁོ་ནར་གཟུང་བར་བྱ་སྟེ། དེ་སྐད་
དུ་ཡང་། གཟུགས་ལ་སོགས་པར་མི་གནས་ཕྱིར། ། དེ་ལ་སྦྱར་བ་བཀག་པའི་ཕྱིར། ། དེ་ཡི་དེ་
བཞིན་ཉིད་ཟབ་ཕྱིར། ། དེ་རྣམས་གཏིང་དཔག་དཀའ་བའི་ཕྱིར། ། དེ་དག་ཆད་ནི་མེད་ཕྱིར་
དང་། ། ཆོགས་ཆེན་ཡུན་རིངས་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། ། ལུང་བསྟན་ཕྱིར་མི་ལྟོག་ཉིད་དང་། ། རེས་
འབྲུང་བར་ཆད་མེད་བཅས་བཅས་དང་། ། བྱང་ཆུབ་ཉིད་ལྷུར་བ་དང་། ། གཞན་དོན་
འཕེལ་མེད་འགྲིབ་མེད་ཕྱིར། ། ཆོས་དང་ཆོས་མིན་སོགས་མི་མཐོང་། ། གཟུགས་སོགས་བསམ་
མི་བྱལ་མི་མཐོང་། ། གཟུགས་སོགས་དེ་ཡི་མཚན་མ་དང་། ། དེ་ཡི་ངོ་བོར་རྣམ་མི་རྟོག །
འབྲས་བུ་རིན་ཆེན་སྦྱིན་བྱེད་དང་། ། དེ་ནི་དག་པ་མཚམས་དང་བཅས། ། ཞེས་གསུངས་པ་
ཡིན་ནོ། ། སྦྱར་བ་ཉི་ཤུ་པོ་དེ་དག་གི་གོ་རིམས་འདི་ནི་རིམས་ཁོ་ན་ཡིན་ཏེ། འདི་ལྟར་
གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་མངོན་པར་ཞེས་པ་མེད་པས་གནས་པ། མི་སྦྱར་
བའི་སྦྱར་བ་ལ་མངོན་པར་བརྩོན་པ་ནི། གཟུགས་ལ་སོགས་པ་དེ་དག་གི་ཟབ་པ་ཉིད་དང་།
གཏིང་དཔག་དཀའ་བ་ཉིད་དང་། ཆད་མེད་པ་ཉིད་རྟོགས་པར་འགྱུར་རོ། ། དེ་ནས་ཡང་དག་
པ་མ་ཡིན་པའི་སྦྱར་བ་བྱེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་ན་ལས་དང་པོ་པས་ནི་ཆོགས་ཆེན་པོས་འཐོབ་པོ། །
དེ་ལས་གཞན་པ་ནི་ལུང་བསྟན་པ་དང་། ཕྱིར་མི་ལྟོག་པའི་ས་བདེ་སྒྲག་ཏུ་ཐོབ་ནས་རེས་པར་
འབྲུང་བ་དང་། མི་འབྲལ་བར་འགྱུར་ཞིང་མངོན་པར་རྟོགས་པར་བྱང་ཆུབ་པ་ལ་ཉེ་བར་
འགྱུར་བ་དང་། ལྷུར་དུ་མངོན་པར་རྟོགས་པར་བྱང་ཆུབ་པར་འགྱུར་བའོ། ། དེ་ནས་གཞན་གྱི་
དོན་བྱེད་ཅིང་འཕེལ་བ་མེད་པ་དང་འགྲིབ་པ་མེད་པར་འགྱུར་རོ། ། དེ་ནས་ཆོས་དང་ཆོས་མ་
ཡིན་པ་ལ་སོགས་པ་སྦྱི་དང་། གཟུགས་བསམ་གྱིས་མི་བྱལ་པ་ལ་སོགས་པའི་བྱད་པར་ལ་འདྲ་
ཤེས་ཐམས་ཅད་སྤངས་པའི་ཕྱིར་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པ་ནི། འབྲས་བུ་རིན་པོ་ཆེ་སྦྱིན་པས་
མཚོག་ཏུ་རྣམ་པར་དག་པའི་མཐར་ཐུག་པ་ཐོབ་པར་འགྱུར་བ་ནི། སྤྲ་མ་ཁོ་ནར་ལོ་སྐོར་གྱི་
སྦྱར་བས་སེམས་ཀྱི་རྒྱད་ཡོངས་སུ་སྤངས་པ་ཡིན་པས་སྦྱིར་བའི་གོ་རིམས་ནི་མངོན་པར་
རྟོགས་པས་རབ་ཏུ་བྱེ་བ་ཡིན་ནོ། ། ཡོན་ཏན་མཐོང་བ་སྟོན་དུ་བཏང་ན་སྦྱར་བ་རྣམས་ལ་ཤིན་
ཏུ་གོམས་པར་བྱེད་པ་སྦྱིར་བའི་འོག་ཏུ་དེ་དག་གི་ཡོན་ཏན་བརྗོད་པར་བྱའོ། ། དེ་ལས་དང་

པོར་བདུད་ཀྱི་མཐུ་བཅོམ་པའི་ཡོན་ཏན་བཟོད་པ་ནི། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་
ཏུ་བྱིན་པ་འདི་ཡི་གར་འདྲི་བ་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ཡིན་ནོ། ། ཡི་དམ་མ་ཉམས་པའི་
ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་སྟོག་པ་ལ་སོགས་པར་ཡི་དམ་བཅས་པ་ལས་མ་
ཉམས་པའོ། ། བར་ཆད་བྱེད་མི་རྒྱས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མཐུ་མེད་པར་འགྱུར་བའོ། ། ། ། དེ་སྤྱིད་
ཅམ་དུ་བགེགས་མི་རྒྱས་པས་ན་བཅོམ་ལྡན་འདས་གང་གི་ཆེ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསོལ་
པ་ཡིན་ནོ། ། ཇི་ལྟར་ན་དེང་སང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དེ་ཉིད་རྣམ་པ་གང་གིས་ཞེས་བྱ་བའོ། ། དེ་ནི་
གང་གི་མཐུས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གང་གི་རྒྱས་པས་སོ། ། ཡང་དག་པར་རྟོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་
མཐུས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྣམ་པར་རྟོག་པས་ཁྱས་པ་གཉིས་བྱས་པའི་ཕྱིར་ཕྱིས་དེ་ཉིད་ཀྱི་ལན་
བཏབ་པ་ཡིན་ནོ། ། འདི་སྐད་དུ་སྦྱོར་བ་བསྐྱེད་པའི་སྐབས་སུ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམས་ཀྱི་
བྱིན་ཀྱི་སྒྲབས་ཐོབ་པས་བདུད་ཀྱི་མཐུ་བཅོམ་པའི་ཡོན་ཏན་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་འཛིན་པར་བྱེད་
པ་ལ་སོགས་པར་འགྱུར་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བཟོད་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་རྣམས་ལ་དེ་བཞིན་གཤེགས་
པའི་མཐུ་ཇི་ལྟར་ཡིན་སྟམ་པའི་དོགས་པ་དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན་ཞེས་བྱ་བས་བསུ་ནས། སྤྱི་རིའི་བྱ་
འདི་ནི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་དེ་ཞེས་བྱ་བ་གསུངས་པ་ནི་གོ་སྟོན་འོ། ། དེ་ཉིད་གསལ་བར་བྱ་
བའི་ཕྱིར་གང་འཛིན་ཉེན་ཀྱི་ཁམས་ཆད་མེད་གངས་མེད་པ་དག་ན་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་
གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། གཉིས་པ་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་དགོངས་ཤིང་མཐུན་པའི་ཡོན་ཏན་བཟོད་པ་
ནི། རིགས་ཀྱི་བྱ་འཕམ་རིགས་ཀྱི་བྱ་མོ་གང་དག་ཅེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ།
དགོངས་པར་འགྱུར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྒྱས་པ་བསྐྱེད་པས་གཟིགས་པའི་ཕྱིར་རོ། ། ཡོངས་སུ་
གཟུང་བར་འགྱུར་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མཐུ་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། དེ་ཉིད་རྒྱ་ཆེར་བསྟན་པ་ནི་
བཅོམ་ལྡན་འདས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་གང་དག་ཅེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་
པ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། སྦྱོར་བ་དང་དངོས་གཞི་དང་མཐུག་གི་གནས་སྐབས་སུ་དེ་བཞིན་
གཤེགས་པས་དགོངས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་དགོངས་ཤིང་མཐུན་པ་ཉིད་ཀྱི་ཡོན་
ཏན་འབྱུང་བས་མཉན་པ་ལ་སོགས་པ་བྱེད་པར་འགྱུར་བ་ནི། བཅོམ་ལྡན་འདས་སངས་རྒྱས་
ཀྱི་མཐུ་དང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའི་ཆོག་སྟོས་པ་ཡིན་ནོ། ། ལེགས་པར་སྒྲས་པ་ཉིད་ཀྱིས་ན་
སྤྱི་རིའི་བྱ་དེ་དེ་བཞིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་སོ། ། གསུམ་པ་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་

མངོན་སུམ་དུ་མཛད་པའི་ཡོན་ཏན་བསྟན་པ་ནི། སྤྱི་རིེ་བྱ་དེ་དག་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་
པས་མཐུན་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། བྱད་པར་ཅན་གྱི་དོན་བསྐྱེད་པའི་
དགོངས་པས་ལྟེ་སྟུན་གྱིས་མཐུན་ནོ། ། ཤེས་རབ་ཀྱི་སྟུན་གྱིས་བྱིན་གྱིས་བསྐྱབས་སོ། ། ཆོས་
ཀྱི་སྟུན་གྱིས་གཟིགས་སོ། ། སངས་རྒྱུ་ཀྱི་སྟུན་གྱིས་རྣམ་པར་གཟིགས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་
གསལ་བ་ཁོ་ནར་ཟད་དོ། ། དེ་གང་ཞིག་ཡིན་ཞེ་ན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་
པོ་གང་དག་ཅེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ནི་འདི་སྐད་དུ་དེ་བཞིན་
གཤེགས་པས་མཐུན་ཅིང་གཟིགས་པ་ཐོབ་པས་སངས་རྒྱུ་ཀྱིས་མངོན་སུམ་དུ་མཛད་པའི་
ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་བ་མཉན་པ་ལ་སོགས་པ་བྱེད་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་མཐུན་ཏེ་ཞེས་བཅོམ་
པ་ཡིན་ནོ། ། བཞི་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་དང་ཉེ་བར་གྱུར་པའི་ཡོན་ཏན་
བསྟན་པ་ནི་ཐོས་ནས་ཀྱང་བཟུང་བ་དང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། ཉེ་
བར་འགྱུར་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དང་ཉེ་བར་གྱུར་པ་ཐོབ་པས་ཡང་དག་པར་
རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་དང་ཉེ་བར་གྱུར་པའི་ཡོན་ཏན་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་ཐག་ཉེ་བར་གནས་པར་
འགྱུར་བའོ། ། ལྷ་པ་དོན་ཆེན་པོ་ཉིད་ལ་སོགས་པའི་ཡོན་ཏན་བསྟན་པ་ནི། སྤྱི་རིེ་བྱ་གང་
དག་ཅེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་ཏེ། གནས་པར་མི་འགྱུར་མོད་ཀྱི་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གཞན་དུ་
མི་འགྱུར་བའི་དོན་གྱིས་ན་དེ་བཞིན་ཉིད་དང་སྒྲ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་
ཆུབ་ལ་སྐྱབ་པ་དང་བྲལ་བས་དེ་ཉིད་ཀྱི་ཆེ་གནས་པར་མི་འགྱུར་མོད་ཀྱི་འོ། ། དེ་དག་ཀྱང་
ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཕན་ཡོན་ཆེན་པོ་ཐོབ་པས་དོན་ཆེན་པོ་ལ་སོགས་པའི་ཡོན་ཏན་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་
སྟེགས་བམ་དུ་བྲིས་པ་དང་། འཆང་བ་དང་སྒྲིག་པར་བྱེད་པ་ནི་སངས་རྒྱུ་དང་མི་འབྲལ་བ་
ཉིད་དང་། བདེ་འགྱོར་གཞིལ་བ་ཉིད་དང་། ཡང་དག་པར་རྫོགས་པར་སངས་རྒྱུ་བ་ཉིད་
དང་། ལྷ་པ་ལས་འདས་པའི་འོག་དུ་ཡང་གཞན་གྱི་དོན་ལ་འཇུག་པའི་དབང་དུ་མཛད་ནས་
གོ་རིམས་བཞིན་དུ་དོན་ཆེ་བ་དང་། ཕན་ཡོན་ཆེ་བ་དང་། འབྲས་བུ་ཆེ་བ་དང་། རྣམ་པར་
སྦྱིན་པ་ཆེ་བ་ཞེས་བྱ་བའི་ཆོག་བཞི་གསུངས་པ་ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། འདིར་ནི་བྱད་པར་
ཅན་དུ་སྦྱིན་པ་རྣམ་པར་སྦྱིན་པ་ཡིན་པར་བལྟའོ། ། དེ་དག་གི་འབད་པ་དང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བྲི་
བ་ལའོ། ། ཡོངས་སུ་གཡོ་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འདྲིན་པ་དང་སྒྲིག་པ་ལའོ། ། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ཇི་ལྟ་

བར། ། ཚེས་ཅན་མས་བཏགས་པ་མཛད་པ་དང་། ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཏྟག་པར་ཡང་། ། ཤེས་
རབ་གསུམ་གྱིས་ཡིད་བྱང་ལ། ། ཁམས་བཏྟམ་བྱེད་དང་འཇུག་བྱེད་དང་། ། དེ་ནི་དོན་ཅན་མས་
འབྱུང་བར་འགྱུར། ། ཞེས་བྱ་བས་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ཚེས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཕན་ཡོན་ཡིན་པས་ན་
རྒྱལ་བའི་ཡུམ་ཁོ་ནའི་ཕན་ཡོན་ངེ་ལྟར་ཡིན་སྟུང་པའི་དོགས་པ་དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེན་ཞེས་བྱ་
བས་བསུ་ནས། འདི་ལྟར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་ཏེ། གང་གི་ཕྱིར་ཐམས་ཅད་ངོ་མོ་
ཉིད་མེད་པའི་སྒོ་ནས་ཐོས་པ་ལ་སོགས་པའི་རིམ་གྱིས་ཚེས་ཅན་གྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྟོགས་པར་
བྱ་བའི་ཕྱིར་ཉེ་བར་གནས་པ་དེ་བས་ན་གཙོར་དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕན་ཡོན་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་
ཚིག་གོ། ། དུག་པ་ཡུལ་སྟོང་པའི་ཡོན་ཏན་ནི་སྤྱི་རིའི་བྱ་པ་རྩལ་ཏུ་བྱིན་པ་དུག་དང་ལྷན་བ་
ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། ཕ་རྩལ་ཏུ་བྱིན་པ་དུག་སྟོས་པ་ནི་ཕ་རྩལ་ཏུ་བྱིན་
པ་ལྷག་མ་ཅན་མས་སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པའི་ཕ་རྩལ་ཏུ་བྱིན་པ་ཅན་གྱི་གྲོགས་སུ་གྱུར་པ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར་རོ། ། འདི་ལྟར་སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པ་ཕ་རྩལ་ཏུ་བྱིན་པ་གསུམ་གྱིས་ཕན་བཏགས་པའི་
སེམས་ཅན་ཅན་ལ་བསྐྱུ་བའི་དངོས་པོ་བཞིས་བསྐྱུས་པའི་ཐབས་ལ་མཁས་པས་དགེ་བ་ལ་
རབ་ཏུ་འཛོག་པའི་ཕྱིར་ཐབས་ཀྱི་ཕ་རྩལ་ཏུ་བྱིན་པ་ནི་ཕ་རྩལ་ཏུ་བྱིན་པ་གསུམ་གྱི་གྲོགས་སུ་
གྱུར་པ་ཡིན་ནོ། ། མཐོང་པའི་ཚེས་ལ་ཉོན་མོངས་པ་ཡང་བས་དགེ་བའི་ལས་ལ་སྦྱར་མི་བཟོད་
པ་ཉིད་ཀྱིས་ན་མ་འོངས་པ་ན་ཉོན་མོངས་པ་རྒྱུ་བ་ཉིད་ཏུ་ཡིད་ཀྱིས་སྟོན་པར་བྱེད་པ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར་སྟོན་ལམ་གྱི་ཕ་རྩལ་ཏུ་བྱིན་པ་ནི་བཙུན་འགྱུས་ཀྱི་ཕ་རྩལ་ཏུ་བྱིན་པའི་གྲོགས་སུ་
གྱུར་པ་ཡིན་ནོ། ། རྒྱུས་བྱ་དམ་པ་ལ་བཏན་པ་དང་། དམ་པའི་ཚེས་མཉན་པ་ལ་བརྟེན་ནས་
ལྷག་པའི་བསམ་པ་སྟོབས་རྒྱུ་བ་ཉིད་བསྐྱོག་ནས་ཀྱུ་ལོ་པའི་ཁམས་སུ་བསམ་པའི་སྟོབས་
ཐོབ་ནས་ནང་ཏུ་སེམས་འཛོག་པའི་མཐུ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་ན། སྟོབས་ཀྱི་ཕ་རྩལ་ཏུ་བྱིན་པ་ནི་
བསམ་གཏན་གྱི་ཕ་རྩལ་ཏུ་བྱིན་པའི་གྲོགས་སུ་གྱུར་པ་ཡིན་ནོ། ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ལྡེ་
སྟོང་ཐོས་པ་ལ་དམིགས་པ་སྟོན་ཏུ་འགྲོ་བས་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ཤེས་རབ་སྐྱབ་པར་
རུས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཕ་རྩལ་ཏུ་བྱིན་པ་ན་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རྩལ་ཏུ་བྱིན་པའི་གྲོགས་
སུ་གྱུར་པ་ཡིན་ནོ། ། སྟོང་པོ་གསར་བ་ཐོབ་པ་ན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྟོང་པོ་གསར་པ་དང་འབྲེལ་
མཛོན་པར་གསར་པའི་བཅུད་ལྟ་བུའི་བཛྲིད་པར་བྱ་བའི་དོན་ཚིག་སྟེ་བ་དེ་དང་དེ་དག་གིས་

ཐོས་པར་ཐུར་པ་ན་མདོ་སྡེ་འདི་དག་དར་བར་འཁྱུར་རོ་ཞེས་བྱི་མ་དང་འབྲེལ་དྲོ། ། བར་ཏ་
ནིར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཤར་ཕྱོགས་ཀྱི་ཡུལ་དུ་འོ། ། གཞུང་འདིས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་མཛད་པ་
བྱེད་པའི་ཡུལ་སྦྱོད་པའི་ཡོན་ཏན་ཐོབ་པ་ཆོས་འདྲིན་པ་རྣམས་ལ་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་དགོངས་
པ་ལ་དགོས་པ་ལ་སོགས་པ་དགག་པའི་དོན་ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། ། དེ་ཉིད་ནི་ཤུ་རིའི་བྱ་
དེའི་དུས་ན་གང་ཞིག་ཅེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། སྟིགས་མ་ལྟ་བུ་བཞུགས་པ་
ཀྱི་སེམས་ཅན་གྱི་ཁམས་རྣམས་ཤིན་ཏུ་སྐལ་བ་མེད་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། ཆོས་རིན་པོ་ཆེ་མི་དར་
བར་དོགས་པས་ཤུ་རིའི་བྱས་གསོལ་བ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྦྱོས་པ་ཡིན་
ནོ། ། བྱི་མའི་དུས་ཞེས་བྱ་བ་དེ་ཉིད་སྦྱས་པ་ནི་བྱི་མའི་ཆེན་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། ། གཟེག་ཟན་
ལ་སོགས་པས་ཡོངས་སུ་བརྟགས་པའི་དུས་རྟག་པ་ནི་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། རིམ་དང་ཅིག་ཤོས་
ཀྱིས་དོན་བྱ་བ་བྱེད་པ་དང་བྲལ་བ་ཉིད་ཀྱིས་ན་མེད་པའི་བྱིར་རོ། ། དེ་ལྟ་མོད་ཀྱི་དངོས་པོའི་
གནས་སྐབས་སུ་འགའ་ཞིག་ལ་བྱི་མའི་དུས་ཞེས་བྱ་བར་བརྟན་བརྟགས་པ་ཉིད་བྱི་མའི་དུས་
ཡིན་ནོ། ། བྱང་ཕྱོགས་ཀྱི་ཡུལ་ཐམས་ཅད་དུ་ནི་མ་ཡིན་གྱི། འོན་ཀྱང་[?]ཕྱོགས་ཀྱི་ཆར་ཏེ་རྒྱལ་
པའི་ཡུམ་ལ་སོགས་པར་རོ། ། དེ་ལྟར་ན་གང་དུ་ཞེ་ན་བྱང་ཕྱོགས་ཀྱི་རྣམ་པ་དེ་ལྟ་བུའི་དུས་སུ་
ཡང་དགེ་བའི་རྩ་བ་བསགས་པ་འགའ་ཞིག་འབྱུང་བར་འཁྱུར་བ་ནི་དེ་ལ་ཤུ་རིའི་བྱ་བྱང་གི་
ཡུལ་དང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ལྟ་ན་ཡང་མང་པོ་ཉིད་མ་མཐོང་བ་
ནི་བཅོམ་ལྡན་འདས་བྱང་གི་ཡུལ་དང་བྱང་གི་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསོལ་
པ་ཡིན་ནོ། ། དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ལ་སོགས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་མང་པོ་ཡང་འབྱུང་གིད་པ་ནི་
ཤུ་རིའི་བྱ་བྱང་གི་ཡུལ་དང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། མང་ཞིང་ཞེས་བྱ་བ་
ནི་རང་གི་ངོ་བོ་མང་བ་ཉིད་ཡིན་པའི་བྱིར་རོ། ། ཤིན་ཏུ་མང་དུ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རིགས་མང་བའི་
བྱིར་རོ། ། བདུན་པ་ཟག་པ་མང་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཡོངས་སུ་རྟོགས་པའི་ཡོན་ཏན་སྟོན་པ་
ནི་ཤུ་རིའི་བྱ་དེ་དག་མང་མོད་ཀྱི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། མང་པོ་དེ་དག་
ལས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཉན་པ་ལ་སོགས་པ་མང་བའི་ནང་ནས་ཀྱང་གཉེན་པོའི་ཆོས་ཡོངས་སུ་
རྟོགས་པ་ཐོབ་པས་ཟག་པ་མེད་པའི་ཆོས་ཡོངས་སུ་རྟོགས་པའི་ཡོན་ཏན་མཐར་ཕྱིན་པས་ཁུམ་
པ་ལ་སོགས་པར་མི་བྱེད་པ་ནི་ཉུང་བར་འཁྱུར་རོ་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཆོག་གོ། ། བརྒྱད་པ་སྦྱོར་བའི་

སྐྱེས་བུ་ཉིད་ཀྱི་ཡོན་ཏན་སྟོན་པ་ནི་དེ་དག་ནི་སྟོན་ཀྱི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་
སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། ། རྗེས་སུ་འབྲང་ཞིང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གསུམ་ལ་སྐྱབས་སུ་འགོ་བ་
ལ་སོགས་པའི་ཚུལ་གྱིས་རྟོན་བཅས་པའི་ཕྱིར་རོ། ། གུན་བརྟགས་པ་ལ་སོགས་པ་རང་བཞིན་
གསུམ་ཡོངས་སུ་ཤེས་པའི་དོན་དུ་འཇུག། སྐྱབ་པ་དང་དམིགས་པ་དང་ཡང་དག་པར་གྲུབ་པ་
གསུམ་རྟོགས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་ཡོངས་སུ་ངེས་པ་དང་ཡོངས་སུ་ཞུས་པ་
དང་ཡོངས་སུ་ངེས་བྱས་པའོ་ཞེས་བྱ་བའི་ཆོག་གསུམ་སྟོན་པ་ཡིན་ནོ། ། ཡོངས་སུ་རྟོགས་པར་
བྱེད་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཉེས་བྱས་པ་མོ་ཙམ་མཐོང་བས་སོ། ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་ཐོབ་པར་བྱེད་
པའི་ཆོས་ཐོས་པ་བརྟེན་པ་ན་རི་ལྟར་ན་སྒྲ་ན་མེད་པའི་བྱང་ཆུབ་ཉིད་ལས་བཅུམས་ཏེ། དོན་
བྱེད་པ་ཡིན་སྟུང་པའི་དོགས་པ་དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན་ཞེས་བྱ་བས་བསུ་ནས་དེ་ནི་འདི་ལྟར་ཞེས་
བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་ཏེ། འདི་ཉིད་ལ་ཡང་དག་པར་སྟོན་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་
རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་སྐྱབ་པའི་གཏམ་རྟོན་པས་སྐྱབ་པའི་སྐྱེས་བུ་ཉིད་ཀྱི་ཡོན་ཏན་
འབྲུང་བའི་ཕྱིར་ཤེས་རབ་ཀྱི་ས་རོལ་དུ་བྱིན་པ་དང་རབ་དུ་ལྷན་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ལས་
འཇུག་པར་འགྱུར་རོ། ། དགུ་པ་མི་བྱེད་པ་ཉིད་ཀྱི་ཡོན་ཏན་སྟོན་པ་ནི་དེ་དག་ལ་ལེགས་པར་
གནས་ཤིང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། ཡང་དག་པར་སྟོན་པ་དེ་དག་ལ་རབ་
དུ་གནས་པའོ། ། དབྱེ་བར་མི་རྣམས་ན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་མགོན་དང་བཅས་
པར་མཛད་པ་ཐོབ་པས་ན་མི་བྱེད་པ་ཉིད་ཀྱི་ཡོན་ཏན་སྐྱེས་པས་དབྱེ་ཞིང་བྱང་ཆུབ་ལས་
བསྐྱོག་པར་བྱ་བར་མི་རྣམས་སོ། ། འདུན་པ་འམ་ཞེས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་མདོ་སྡེ་
མདོན་པར་འདོད་པ་ལས་སོ། ། སྤྲུགས་ཀྱི་སྟོན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཁ་ཅིག་ན་རེ། ལྷ་ཡི་སྤྲུགས་
ཀྱིས་སྤང་བྱེད་ཅིང་། ། དགེ་བ་ལ་ཡང་འཇུག་པར་བྱེད། ། བད་དང་དུས་མིན་འཆི་བ་དང་། །
སྐལ་འཕྲོད་དག་ནི་འཛིག་པར་འགྱུར། ། ཞེས་བྱ་བའི་སུ་ཡོན་མང་པོ་དང་ལྷན་པའི་སྤྲུགས་ཀྱི་
སྟོན་པ་ལས་ཀྱང་དབྱེ་བར་མི་རྣམས་སོ་ཞེས་འདོད་དོ། ། གཞན་དག་ན་རེ་བདུད་རྣམས་ཅན་གྱི་
སྤྲུག་གྱི་མཐུ་དང་སྤྲུགས་ཀྱི་མཐུས་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ས་རོལ་དུ་བྱིན་པ་ལས་
བསྐྱོག་པར་མི་རྣམས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་འཆད་དོ། ། དུས་སུ་ཅུང་ཟད་ཀྱིས་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་པར་མི་
རྣམས་པ་མ་ཡིན་ནམ། རི་ལྟར་ན་དབྱེ་བར་མི་རྣམས་སྟུང་པའི་དགོས་པ་དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན་ཞེས་

བྱ་བས་བསྐྱུ་ནས། དེ་ནི་འདི་ལྟར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། དེས་བསྐྱེད་པ་
གངས་མེད་པ་མང་པོར་བརྩོན་འགྱུར་བཅམས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བྱང་ཆུབ་མོད་ལ་ཐོབ་པ་མ་
ཡིན་པས་ཕྱིར་མི་ལྷོག་པར་མི་འགྱུར་རོ་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཆིག་གོ། ། བརྩ་བ་དགེ་བའི་རྩ་བ་ཐུན་
མོང་མ་ཡིན་པ་སྐྱེ་བའི་ཡོན་ཏན་བསྟན་པ་ནི། རིགས་ཀྱི་བྱ་དང་རིགས་ཀྱི་བྱ་མོ་གང་དག་
གིས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་སོ། ། དེ་ལ་དགའ་བ་ནི་འཛིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་
ཆོས་ཆོལ་བ་གང་ཡིན་པའོ། ། དང་བ་ནི་སངས་རྒྱས་དང་ཆོས་དང་དགེ་འདུན་ལ་བརྟེན་
པའོ། ། རབ་ཏུ་དང་བ་ནི་དགའ་བའི་སེམས་གང་ཡིན་པའོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ལྷུང་ཡིན་ནོ། ། ཡང་
ན་སྤར་སྤྲས་པ་བཞིན་དུ་བཤད་པར་བྱའོ། ། འཐོབ་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དགེ་བའི་རྩ་བ་
ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་ཡོངས་སུ་བབྱུང་བས་ཐོབ་པའོ། ། བརྩ་གཅིག་པ་དམ་བཅས་པའི་དོན་ཅི་
ལྟ་བ་བཞིན་དུ་བསྐྱབས་པའི་ཡོན་ཏན་བསྟན་པ་ནི། དེ་དག་གིས་ནི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་
གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། སྟོན་གྱི་འཕེན་པའི་ཤུགས་མེད་པར་རི་ལྟར་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་བྱེད་པ་
ཡིན་སྟམ་པའི་དགོས་པ་དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན་ཞེས་བྱ་བས་བསྐྱུ་ནས། རིགས་ཀྱི་བྱ་དང་ཞེས་བྱ་བ་
ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། ཡང་དག་པར་གཞག་པར་བྱའོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བྱང་ཆུབ་ཆེན་
པོར་སེམས་བསྐྱེད་པ་ལ་སོགས་པ་ལ་ངེས་པར་སྦྱོར་བས་སོ། ། ཡང་དག་པར་བསྟན་པར་བྱའོ་
ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ནི་སྤར་བཤད་ཟིན་ཏོ། ། ཡང་དག་པར་རབ་ཏུ་དབྱེ་བར་བྱའོ་ཞེས་བྱ་
བ་ནི་བྱན་པ་ཉི་བར་གཞག་པ་ལ་སོགས་པ་བསྒྲུམ་པ་ལ་འཇུག་པར་བྱེད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །
རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ལ་གནས་པར་བྱའོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རབ་ཏུ་དགའ་བ་ལ་སོགས་པའི་ས་
བདུན་ལ་འཛོག་པའི་ཕྱིར་རོ། ། སྤྲས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྟོན་ལམ་གྱི་ཆིག་དུ་བརྗོད་པའོ། ། སྤར་
མི་ལྷོག་པར་བཞུའོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྣམ་པར་སྤྲིན་པའི་ས་གསུམ་ལ་འཛོག་པའི་ཕྱིར་རོ། ། སྤྲས་
སོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྟོན་ལམ་གྱི་ཆིག་དུ་བརྗོད་དོ། ། ཆིག་དུ་སྤྲས་ཀྱང་དོན་དེ་རྫོགས་པར་མི་
འགྱུར་ན་རི་ལྟར་དོན་བྱ་བ་བྱེད་པ་ཉིད་ཡིན་སྟམ་པའི་དགོས་པ་དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན་ཞེས་བྱ་
བས་བསྐྱུ་ནས། ངས་གང་དག་གིས་ཆིག་འདི་སྐད་ཅེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་སོ། ། གང་
གི་ཕྱིར་དེ་རྣམས་ཀྱི་བསམ་པ་རྣམ་པར་དག་པ་ཐུགས་ཀྱིས་མཁྱེན་ནས། དེ་བཞིན་གཤེགས་
པས་གསུང་གི་རྗེས་སུ་ཡི་རང་བར་མཛད་པ་དེ་བས་ན་དམ་བཅས་པ་ལ་ཡི་རང་བ་ཐོབ་པའི་

ཕྱིར་རིམ་གྱིས་སྒྲིབ་བ་ལ་བསྐྱབ་པ་ལས། དམ་བཅའི་དོན་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་བསྐྱབས་པའི་
ཡོན་ཏན་འབྱུང་བས་སེམས་ཅན་མ་ལུས་པའི་དོན་བྱེད་པ་ཡིན་ཅོ་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཆོག་གོ། །
བརྩ་གཉིས་པ་འབྲས་བུ་རྒྱ་ཆེན་པོ་ཡོངས་སུ་འཛིན་པའི་ཡོན་ཏན་སྟོན་པ་ནི། དེ་ལྟར་རིགས་
ཀྱི་བྱ་དང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། མོས་པ་རྒྱ་ཆེན་པོ་དང་ལྡན་པ་ཡིན་ཅོ་
ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཟབ་པ་དང་རྒྱ་ཆེན་པོའི་དོན་ལ་ལྟག་པར་མོས་པས་འབྲས་བུ་རྒྱ་ཆེན་པོ་ཡོངས་
སུ་འཛིན་པར་བྱེད་པའོ། ། སེམས་ཅན་གྱི་དོན་བྱེད་པའི་རྣམས་པ་ཐོབ་པས་བརྩ་གསུམ་པ་
སེམས་ཅན་གྱི་དོན་སྐྱབ་པའི་ཡོན་ཏན་བསྟན་པ་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་དེ་དག་དུ་ཡང་དེ་དག་
གིས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ཅོ། ། རང་གི་ཤེས་པའི་ཡུལ་ལས་འདས་པ་སྟོན་
པ་དོ་མཆར་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར་བཅོམ་ལྡན་འདས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་
གསོལ་པ་ཡིན་ཏེ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ནི་འདས་པ་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་རྣམས་ལ་བྱིན་ཅི་ལོག་
གི་བག་ཆགས་མ་ལུས་པར་སྤངས་པ་ཡིན་དུ་བྱིན་ཀྱང་ཀྱན་རྒྱུ་རིམ་པ་ཇི་ལྟར་བར་ཡེ་
ཤེས་འཇུག་པར་མཛད་པ་ནི་དོ་མཆར་ཆེའོ། ། བར་ཞེས་བྱ་བས་མཐར་ཐུག་པ་བསྟན་པའི་
ཕྱིར་ན་ཆོས་མ་ཡིན་པ་ལ་སོགས་པ་ཡོངས་སུ་བབྱུང་ངོ། ། མ་གཟིགས་པ་ནི་མིག་གི་རྣམ་པར་
ཤེས་པས་སོ། ། མ་གསན་པ་ནི་ན་བའི་རྣམ་པར་ཤེས་པས་སོ། ། མངོན་པར་མི་མཐུན་པ་ནི་སྒྲ་
ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པར་ཤེས་པས་སོ། ། རྣམ་པར་མི་མཐུན་པ་ནི་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པས་ཏེ།
གང་ཡང་མ་མཆིས་སོ་ཞེས་པར་སྒྱུར་རོ། ། དབང་པོ་རྣམས་ནི་གནས་ངན་ལེན་གྱི་བག་ཆགས་
ཀྱི་རང་བཞིན་ཡིན་ཅོ་ཞེས་གསུངས་པས་སངས་རྒྱས་ཉིད་ཀྱི་གནས་སྐྱབས་སུ་མི་ཤེས་པའི་
རང་བཞིན་གྱི་དབང་པོ་སྤངས་པ་ཡིན་པས་ཡིད་ཀྱི་སྒོ་དང་འབྲ་བར་དབང་པོའི་སྒོས་ཡུལ་
ཡོངས་སུ་གཙོད་པས་གང་གི་ཕྱིར་བཅོམ་ལྡན་འདས་རྣམས་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཐམས་ཅད་
ཡུལ་ཐམས་ཅད་པ་ཡིན་པར་འདོད་དེ། དེ་བས་ན་དྲི་མ་མེད་པའི་སྐྱབ་ལ་སོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་
ཀྱིས་མ་གཟིགས་པ་ལ་སོགས་པ་གང་ཡང་མ་མཆིས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་ཉེས་པ་མེད་དོ། ། དེ་ལྟ་
ན་ཡང་དབང་པོ་དང་སྒོ་ནི་སྟོན་གྱི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ནས་རྣམ་པར་བཞག་པ་ཡིན་ཅོ་ཞེས་བྱ་
བར་ཁོང་དུ་རྒྱུད་པར་བྱའོ། ། ཡུམ་མོ་རྟེན་པ་དང་མཆང་བ་རྟེན་པ་ལས་བསྐྱོད་པས་བརྩ་བཞི་
པ་ངེས་པར་རྟེན་པའི་ཡོན་ཏན་བསྟན་པ་ནི་གང་དེའི་ཆོ་ན་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་

པ་ཡིན་ཏེ་ཚོལ་བ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའི་ཚིག་གསུམ་ནི་སྒྲིབ་བ་ལ་སོགས་པའི་གནས་
སྐབས་སུ་སྒྱུར་བར་བྱའོ། ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གང་སྤྲས་པ་ལེགས་པར་
སྤྲས་པ་ཡིན་པ་ནི་ཤུ་རིའི་བྱ་དེ་དེ་བཞིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །
གང་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཐམས་ཅད་སྒྲུ་མ་ལྟ་བུར་སྤྲུགས་སུ་ཆུད་པ་ཞེས་བྱ་བ་
འདི་ནི་ཚོས་ཉིད་ཡིན་ན་འདིའི་རྒྱ་གང་ལགས་ཞེས་སྤྲས་པ་དེའི་ལན་ནི། ཤུ་རིའི་བྱ་ཡང་དེའི་
ཚོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་གསུངས་པ་འདི་ནི་
རིགས་པ་དང་ལྡན་པ་མ་ཡིན་ནོ་སྒྲུ་མ་པའི་དོགས་པ་དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན་ཞེས་བྱ་བས་བསུ་ནས།
འདི་ལྟར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དེ་དག་གིས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། མ་
བཅའ་བར་ཡང་རྟེན་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཤེས་རབ་ཀྱི་ས་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་མ་ཆང་བ་
མེད་པ་རྟེན་པར་བྱེད་བའི་སྡོན་གྱི་དགོ་བའི་ཚ་བ་དང་ལྡན་ན་སྒྲིབ་བ་ལ་བསྐྱབས་པས་ཆང་
བ་རྟེན་པའི་ཡོན་ཏན་བསྐྱེད་པས་ངེས་པར་ཐོབ་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ལས་གཞན་པའི་མདོ་སྡེ་ཞེས་
བྱ་བ་ནི་ཤེས་རབ་ཀྱི་ས་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དེ་ལས་གཞན་པའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་གྱི་རྒྱལ་པོ་ལ་སོགས་
པའི་མདོ་ལོ། ། རང་ཉིད་ཅེས་བྱ་བ་ནི་རྗེས་སུ་མཐུན་པ་ཉིད་ལ་བརྟེན་ནས་ལས་དང་བྱེད་པ་
པོར་བརྗོད་པར་འདོད་པའི་དབང་གིས་དེ་སྐད་བརྗོད་པ་ཡིན་ནོ། ། ཉེ་བར་འོང་བར་འགྱུར་
ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའི་ཚིག་གསུམ་ནི་ཐོས་པ་ལ་སོགས་པའི་ཤེས་པ་སྐྱེ་བའི་དབྱེ་བས་སམ།
བརྟགས་པ་ལ་སོགས་པའི་རང་བཞིན་གསུམ་རྟོག་པས་ཡིན་པར་གོ་རིམས་བཞིན་ཏུ་སྒྱུར་
བར་བྱའོ། ། སྤྲ་མ་བཞིན་ཏུ་དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན་ཞེས་བྱ་བས་དགོས་པ་བསུ་ནས། ཤུ་རིའི་བྱ་དེ་
ནི་འདི་ལྟར་ཡིན་ཏེ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་གང་ཞིག་ཅེས་བྱ་བ་ལ་
སོགས་པ་གསུངས་ཏེ། གང་ད་ལྟར་གྱི་སྐྱེ་བ་ལ་བཅོན་པ་མངོན་པར་གཞུང་ཚོལ་ཞིང་དོན་
ཡོངས་སུ་ཚོལ་བ་སྒྱུད་པ་དེ་རང་བཞིན་ཡོངས་སུ་སྤངས་པས་སྐྱེ་བ་འཕོས་ཤིང་སྡོན་གྱི་ལུས་
དང་བྲལ་བས་ཆོ་གཞན་ཏུ་ཆོ་རབས་བརྗེས་ཀྱང་དེ་ལས་གཞན་པའི་སྐྱེ་བ་གཞན་ཡོངས་སུ་
བབྱང་ཡང་ངེས་པའི་ཡོན་ཏན་ཐོབ་པས་འདི་རྟེན་པར་འགྱུར་བ་འདི་ནི་ཚོས་ཉིད་དོ་ཞེས་བྱ་
བའི་ཐ་ཚིག་གོ། ། ཚིག་ལྟར་ལེན་པས་ཁྱས་པ་ནི། བཅོམ་ལྡན་འདས་ས་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ཏུག་
དང་ལྡན་པའི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། ། གཞན་དག་ནི་མ་ལགས་སམ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ས་རོལ་

ཏུ་ཕྱིན་པ་རྒྱག་དང་བྲལ་བ་སྟེ་མ་ལགས་སམ། ཅི་ཞེས་ཟུར་གྱིས་འདྲི་བའོ། ། ཐུན་མོང་གི་དགེ་
བའི་རྩ་བ་ལ་རག་ལས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཐམས་ཅད་ཉེ་བར་གནས་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་
གསུངས་པ་ནི་ཤུ་རིའི་བྱ་མདོ་སྟེ་ཟབ་མོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་ཏེ། གཞན་གང་དག་
ཡིན་པ་དེ་དག་ཀྱང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་རྒྱག་དང་མི་ལྡན་པའོ། ། སྡེ་མ་བཞིན་དུ་
དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན་ཞེས་དོགས་པ་བསུ་ནས། ཤུ་རིའི་བྱ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་ཏེ། མི་
དམིགས་པ་དང་ལྡན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གང་ཟག་ལ་བདག་མེད་པ་དང་རབ་ཏུ་ལྡན་པའོ། ། སྟོང་
པ་ཉིད་དང་ལྡན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཆོས་ལ་བདག་མེད་པ་སྟོན་པར་བྱེད་པའོ། ། ཇི་སྐད་དུ་
བཤད་པའི་ཡོན་ཏན་ཉིད་དུ་གཟུང་བར་བྱ་སྟེ། དེ་སྐད་དུ་ཡང་། བདུད་གྱི་མཐུ་བཅོམ་ལ་
སོགས་པ། ཡོན་ཏན་རྣམས་པ་བརྩ་བཞིའོ། ། ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། ཤེས་རབ་གྱི་པ་རོལ་ཏུ་
ཕྱིན་པའི་བཤད་པ་མདོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་གྱིས་སྤང་བ་ལས་འདྲིན་པའི་ཕན་ཡོན་ཡོངས་
སུ་བརྗོད་པའི་ལེན་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ་བརྩ་བའོ། ། ། ། ཡོན་ཏན་གྱི་འོག་ཏུ་ཡང་གང་ཞིག་ཡོངས་སུ་
སྤངས་པས། སྦྱོར་བ་རྣམས་བསྟོམ་པར་བྱ་བའི་སྦྱོར་བའི་བར་ཆད་བྱེད་པའི་སྦྱོན་ཡང་གང་
དག་ཡིན་ཞེས་དེ་དག་གི་བར་ཆད་དུ་འགྱུར་བའི་སྦྱོན་བསྟན་པའི་ཕྱིར། བཅོམ་ལྡན་འདས་
རིགས་ཀྱི་བྱ་དང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསལ་ཏོ། ། ཅི་ཙམ་དག་ཅེས་བྱ་བ་ནི་ཇི་སྟེད་ཅིག་
ཅེས་བྱ་བའི་ཐ་ཆོག་གོ། ། ལན་བཏབ་པ་ནི་རབ་འབྱོར་བར་ཆད་བྱེད་པའི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་
སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ལྟ་ན་ཡང་བདུད་གྱི་ལས་ཅི་ཙམ་མང་པོ་ཡིན་པ་མི་ཤེས་
པས། བཅོམ་ལྡན་འདས་བར་དུ་གཅོད་པ་བཟུང་པའི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསལ་པ་ཡིན་ཏེ།
ཚུལ་ཇི་ལྟ་བུ་དག་ཅེས་བྱ་བ་ནི་གངས་ཇི་ཙམ་དུ་ངེས་པར་ཆང་པའི་རང་བཞིན་གྱིས་མང་པོ་
འབྱུང་བར་འགྱུར་ཞེས་བྱའོ། ། ཉེས་པ་བཞི་བརྩ་རྩ་གྲག་ཡིན་ནོ་ཞེས་བསྟན་པ་ལས་རེ་ཞིག་
ཆོགས་ཆེན་པོས་ཐོབ་པ་ནི། རབ་འབྱོར་རིགས་ཀྱི་བྱ་དང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་སོ། །
སྟོབས་པ་རིང་མོ་ཞིག་ན་ཞེས་བྱ་བ་ནི། དུས་རིང་མོ་ཞིག་ན་ཡུམ་ལ་ཤེས་པ་སྦྱེ་བའོ། ། སྟོབས་
པ་ཏ་ཅང་ལྷུང་བ་བསྟན་པ་ནི་རབ་འབྱོར་སྟོབས་པ་དེ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་
ཡིན་ཏེ། ཤིན་ཏུ་ལྷུང་དུ་སྦྱེས་པས་སྟོན་དང་བྱི་མའི་མཐའ་ངེས་པར་མ་བརྟགས་པའི་ཕྱིར།
ཤེས་པ་བརྟན་པོ་མ་ཡིན་པ་བསྦྱེད་པར་འགྱུར་བས་ན་ཡོངས་པར་འགྱུར་ཏེ། ཤེས་རབ་གྱི་པ་

རོལ་རྟུ་ཕྱིན་པ་ལས་ཉམས་པར་འགྱུར་རོ། ། ལུས་ཀྱི་གནས་ངན་ལེན་བསྟན་པའི་ཕྱིར། རབ་
འབྱོར་དེ་དག་སྐལ་བ་དང་། ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལ་ལུས་རྣམ་པར་
འགྱུར་བར་སྐལ་བར་བྱེད་པའོ། ། ཏ་ཏ་ཞེས་དགོད་པ་ལ་སོགས་པས་དགོད་པའོ། ། རང་གི་
ལུས་ཀྱིས་སམ་དེ་དང་འབྲེལ་བས་གཞན་ལ་བཞད་གད་བྱེད་པས་སྟེག་ཅིང་ཞེས་བྱའོ། །
སེམས་ཀྱི་གནས་ངན་ལེན་བསྟན་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་རབ་འབྱོར་སེམས་རྣམ་པར་གཡེངས་པ་
ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་སོ། ། རྣམ་པར་ཤེས་པ་པན་ཚུན་དང་ལྡན་པས་ཞེས་བྱ་བ་
ནི་ཆགས་པར་གྱུར་པའི་དངོས་པོའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་པན་ཚུན་དམིགས་པ་དང་ལྡན་པས་སོ། །
རིགས་པ་མ་ཡིན་པས་བསྐྱེད་པའི་ཁ་དོན་བྱེད་པ་ལ་སོགས་པ་སྟོན་པ་ནི། རབ་འབྱོར་པན་
ཚུན་བཞད་གད་བྱེད་ཅིང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། ཡི་གེར་འདྲིན་ཞེས་བྱ་
བ་ནི། ཉེ་བར་མཆོན་པ་ཅམ་དུ་བྱེད་ཏེ། ཁ་དོན་བྱེད་པ་ལ་སོགས་པ་ཡང་གཟུང་ངོ་། ། ཕྱིར་
ཕྱོགས་པའི་རྒྱ་མཆན་འདྲིན་པ་ཉིད་བསྟན་པ་ནི། རབ་འབྱོར་བདག་གིས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་
པ་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། ཐོས་པ་དང་བསམ་པའི་ཤེས་པའི་ཡུལ་མ་ཡིན་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་གོ་
རིམས་བཞིན་དུ་གཏིང་མི་རྟེན་རོ་མི་བྱང་ངོ་ཞེས་བྱ་བར་སྦྱར་རོ། ། རབ་འབྱོར་བདག་གོང་དུ་
སྦྱོས་པའི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་བདག་ནི་ཁོ་བོའི་མ་དད་པའི་སེམས་བསྐྱེད་པ་མང་པོ་ཇི་སྟེད་ཀྱིས་
འགོ་བར་འགྱུར་བ་དེ་སྟེད་ཀྱི་བསྐྱལ་པར་རྣལ་འབྱོར་དུ་བྱ་བའི་ཕྱིར་འཁོར་བ་ཡོངས་སུ་
འདྲིན་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་བྱ་བའོ། ། འདིར་རྒྱ་ཅི་ཞིག་ཡིན་སྟུང་པའི་དགོས་པ་དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་
ན་ཞེས་བྱ་བས་བསུ་ནས། རབ་འབྱོར་ཅེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་སོ། ། རྒྱ་ལ་མངོན་པར་
ཞེན་པ་ཉམས་པ་བསྟན་པ་ནི། རབ་འབྱོར་གཞན་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་སོ། །
སྦྱབ་པར་བྱེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྦྱེད་པར་བྱེད་པའོ། ། སྤངས་ཤིང་བོར་ནས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྦྱོར་
བ་དང་བསམ་པ་དག་གིས་ཞེས་བརྗོད་པར་བྱའོ། ། སློ་རྒྱུང་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སློ་གོས་རྒྱུང་བའོ། །
ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་ཡོངས་སུ་ཤེས་པའི་རྩ་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི། ཡང་དག་པའི་ཆོས་རྟོགས་པའི་རྒྱུའི་
གཙོ་བོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། ། ཡལ་ག་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཐེག་པ་ལ་སོགས་པའོ། ། ག་
ལོ་མ་པའི་རོ་རྒྱུང་བ་ལས་ཉམས་པ་བསྟན་པ་ནི། རབ་འབྱོར་འདི་ལྟ་སྟེ་དཔེར་ན་ཞེས་བྱ་བ་ལ་
སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། འདི་ལ་ནི་རིགས་པ་མེད་དོ་སྟུང་པའི་དགོས་པ་དེ་ཅིའི་ཕྱིར་

ཞེན་ཞེས་བྱ་བས་བསྐྱུ་ནས་སློ་ཆུང་བ་དེ་དག་ནི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་སོ། ། སངས་
རྒྱུ་གྱི་བཀའ་ཡིན་དུ་ཟེན་ཀྱང་ངི་ལྟར་ན་ཉན་ཐོས་གྱི་ཐེག་པ་ལ་སོགས་པ་སྐྱབ་པ་སྦྱད་པ་
ཡིན་སྟམ་པའི་དགོས་པ་དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེན་ཞེས་བྱ་བས་བསྐྱུ་ནས། རབ་འབྱོར་བྱང་ཆུབ་
སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་ཏེ། བཀའ་པ་ལ་སྦྱོད་
པའི་ཕྱིར་སྦྱད་དོ་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཆོག་གོ། ། དུལ་བར་བྱའོ། ། ཞི་བར་བྱའོ། ། ཟུང་ན་ལས་འདའ་
བར་བྱའོ་ཞེས་བྱ་བའི་ཆོག་གསུམ་ནི་སྦྱོར་བ་དང་མཐོང་བ་དང་བསྟོམ་པའི་ལམ་ལ་གོ་རིམས་
བཞིན་དུ་ཤེས་པར་བྱའོ། ། ཉན་ཐོས་གྱི་སྐྱབ་པ་བཀའ་ནས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྐྱབ་པའི་
དོན་དུ་གསུངས་པ་ནི། རབ་འབྱོར་འོན་ཀྱང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། ། དེས་སྟོམ་སེམས་སུ་
ཡང་མི་བྱའོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དོན་དང་དགེ་བའི་རྩ་བ་ཐམས་ཅད་
མངོན་པར་འདུས་བྱས་པ་ནམས་ཀྱིས་དེགས་པར་མི་བྱའོ། ། ཐེག་པ་མཆོག་ལས་ཉམས་པ་སྟོན་
པས་གསུངས་པ་ནི། རབ་འབྱོར་འདི་ལྟ་སྟེ་དཔེར་ན་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། ། སྤང་པོ་ཆེ་
རྟེན་ནས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རེག་པ་ལ་སོགས་པས་རྟེན་པའོ། ། སྤང་བ་ག་ལ་བར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་
གསལ་བའི་གནས་སུའོ། ། བརྟགས་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ངེས་པར་དབྱད་པའོ། ། དེ་མ་ལགས་སོ་
ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྤང་པོ་ཆེའི་རྗེས་ལས་སྤང་པོ་ཆེའི་ཁ་དོག་དང་དབྱིབས་གཟུང་བར་མི་རྣམས་པའི་
ཕྱིར་དེ་ལྟ་མ་ལགས་སོ་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཆོག་གོ། ། ཆེད་དུ་བྱ་བ་ལས་ཉམས་པ་བསྟན་པའི་དོན་
དུ་རབ་འབྱོར་འདི་ལྟ་སྟེ་དཔེར་ན་སྦྱེས་བྱ་རིན་པོ་ཆེ་དོན་དུ་གཉེར་བ་ཞིག་ཅེས་བྱ་བ་ལ་
སོགས་པ་གསུངས་སོ། ། མི་དབྱུད་ཅིང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཆད་མ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་རོ། ། དེ་ནི་མ་
ལགས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རིན་པོ་ཆེའི་ཆེད་དུ་བྱ་བ་རྒྱ་མཆོ་ཆེན་པོ་ལས་ཉམས་པའི་ཕྱིར་མཁས་
པ་མ་ཡིན་པའོ། ། བྱང་དུ་ཡང་དག་པར་གཞག་ཅེས་བྱ་བ་ནི་ལྷས་ལ་སོགས་པ་དཔེན་པའོ། །
ཆེ་འདི་ཉིད་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ལ་ད་ལྟར་གྱི་སྦྱེ་བ་ལ་ཕྱིས་སྦྱེ་བར་འགྱུར་བའི་རྒྱ་མ་
བྱས་པར་སེམས་ཉོན་མོངས་པ་དག་ལས་བསལ་ཏེ། མར་མེ་ལྟར་ཟུང་ན་ལས་འདའ་བར་བྱའོ་
སྟམ་པའོ། ། ཉེ་བར་འཆོ་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གནས་སྦྱེ་བ་བཀའ་པ་ལ་འདུག་པ་ངི་ལྟར་བསྟོག་
སྟམ་པའི་དོགས་པ་དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེན་ཞེས་བྱ་བས་བསྐྱུ་ནས། རབ་འབྱོར་བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་སོ། ། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ལ་ཡང་དག་

པར་ཁྱལ་ཤིང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ལ་ཁྱལ་པ་ཉིད་ཀྱིས་ན། འགྲོ་བའི་དོན་བྱ་བའི་
ཕྱིར་གོ་ཆ་བགོས་པ་ནམས་ནི་ཐབས་ལ་མཁས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་སྐྱེ་བར་འགྱུར་བ་ཡོད་དུ་བྱེན་
ཀྱང་། ཉེ་བར་འཆེ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཆོག་གོ། ། སྟོབས་རྒྱུད་དུ་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་
དེ་ཙམ་གྱི་ཆོད་ཀྱིས་མགྲུ་བའོ། ། རྟེན་པ་དང་བཀྱར་སྟེ་ནི་འཆིང་བ་ཉིད་ཡིན་པས་དེ་ལྟ་བུ་རི་
སྟེད་པ་དག་གི་སྟམ་པའི་དགོས་པ་དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེས་བྱ་བས་བསུ་ནས། སྐྱེས་བུ་དམ་པ་དེ་དག་
ནི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་སོ། ། འདི་སྐད་དུ་ཡང་། བདག་ཏུ་མངོན་པར་ཞེན་པས་
འཇིན་ན། ཉོན་མོངས་པ་འཕེལ་བས་ན་སྟེད་པ་དང་བཀྱར་སྟེ་འཆིང་བ་ཡིན་གྱི། ཡང་གང་གི་
ཆེ་སྐྱིན་པ་ལ་སོགས་པས་གཞན་མགྲུ་བར་བྱས་ནས། པར་དང་འདྲ་བར་དེ་ལ་མ་ཆགས་པར་
ཁ་ལོ་སྒྱུར་བར་གྱུར་པས་འཇིག་རྟེན་གྱི་དོན་བྱེད་པ་དེའི་ཆོ། ཉེས་པ་ཅི་ཡང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་
ནོ་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན་ནོ། ། བཅུ་ཆེན་དང་པའི། རྒྱ་དང་འབྲས་བུ་འབྲེལ་པ་ཉམས་པ་བསྟན་
པ་ནི། རབ་འབྱོར་ཡང་གང་ཟག་ཅེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། འདི་ཉིད་ཁོ་ན་
གསལ་བར་སྟོན་པ་ནི། རབ་འབྱོར་འདི་ལྟ་སྟེ་དཔར་ན་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་
ཡིན་ཏེ་ཤིང་མཁན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཤིང་བཟོ་མཁན་ནོ། ། ཤིང་མཁན་གྱི་སྟོབས་མ་ཞེས་བྱ་བ་
ནི་དེའི་གན་ན་གནས་པའི་སྟོབས་མའོ། ། རྣམ་པར་རྒྱལ་བའི་ཁང་བཟངས་ཀྱི་ཆད་དུ་ཞེས་བྱ་བ་
ནི་རིའི་རྒྱལ་པོ་རི་རབ་ཀྱི་སྟེང་གི་དབུས་ན་གྲོང་ཁྱེར་བལྟ་ན་སྟུག་ཅེས་བྱ་བ་གསེར་ལས་བྱས་
པ། རོས་རེ་རེ་ལ་རྒྱུ་དཔག་ཆད་ཉིས་སྟོང་ལྔ་བརྒྱའི་ཆད་ལ་དཔངས་སུ་དཔག་ཆད་བྱེད་དང་
གསུམ་ཡོད་པའི་གྲོང་ཁྱེར་དེའི་དབུས་ན། བརྒྱ་བྱེན་གྱི་ཁང་བཟངས་རྣམ་པར་རྒྱལ་བ་ཞེས་བྱ་
བ་རོས་རེ་རེ་ཞིང་རྒྱུ་དཔག་ཆད་གཉིས་བརྒྱ་ལྔ་བརྒྱ་པ་ཆད་ལས་དཔངས་སུ་རི་ལྟར་མཛེས་
པར་བྱས་པ་ནི་ཁང་བཟངས་རྣམ་པར་རྒྱལ་བའོ། ། བྱེད་པར་འདོད། སྐབས་པར་འདོད་ཅེས་བྱ་
བའི་ཆོག་གཉིས་ནི་རིང་ཞིག་ན་དང་གྱུར་བར་བྱ་བའི་དབྱེ་བས་སྟོས་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ནི་མ་
ལགས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི། རྒྱ་བ་དང་ཉི་མའི་གཞལ་མེད་ཁང་ནི་ཅི་རིགས་པར་དཔག་ཆད་ལྔ་
བརྒྱ་དང་ལྔ་བརྒྱ་ཙམ་གཅིག་གི་ཆད་ཉིད་ཡིན་ལ། རྣམ་པར་རྒྱལ་བ་ནི་ཆད་དེ་ལས་ལྟག་པ་ཉིད་
ཀྱིས་ན་རྒྱ་དང་འབྲས་བུ་རྗེས་སུ་མཐུན་པ་ལས་བསྟོག་པ་སྟོན་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་
ཆོག་གོ། ། གང་ན་མེད་པ་ཉམས་པ་བསྟན་པ་ནི། རབ་འབྱོར་འདི་ལྟ་སྟེ་དཔར་ན་སྐྱེས་བུ་ལ་ལ་

ཞིག་ཅེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལ་ཁ་དོག་ནི་སེར་པོ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་འོ། །
དབྱིབས་ནི་རིང་པོ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་འོ། ། གཟེ་བཟིང་ནི་མཚན་ལ་སོགས་པ་ཐུན་སྒྲུལ་ཚོགས་
པ་འོ། ། རྩུ་འཕྱུལ་ནི་ནམ་མཁའ་ལ་འགོ་བ་ལ་སོགས་པ་འོ། ། མཚན་མ་ནི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་
དངོས་པོའི་མཚན་མའོ། ། བྱེ་བྲག་ཤེས་པར་མ་རྒྱས་པས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཁ་དོག་ལ་སོགས་པ་འདྲ་
བ་ཅུ་དུ་དམིགས་པས་སྒོ་འཁྱུལ་པ་ཉིད་ཡིན་པའི་བྱིར་རོ། ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཐེག་པ་ཡང་དེ་
བཞིན་གཤེགས་པ་ཉིད་ཐོབ་པར་བྱེད་པའི་སྤྲིང་རྩེ་ལ་སོགས་པ་བསྟན་པའི་བྱིར། ཇི་ལྟར་ན་
དེས་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་བཅའ་བར་མི་བྱའི་སྒྲུལ་པའི་དོགས་པ། དེ་ཅིའི་བྱིར་ཞེ་
ན་ཞེས་བྱ་བས་བསྟན་ནས་མདོ་སྤེལ་གཞན་དག་ཏུ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་ཏེ། རྣམ་པ་
ཐམས་ཅད་མ་བསྟན་པའི་བྱིར་ན་བསྟན་ཀྱང་མི་གསལ་བ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་རྟོ། ། ཚས་
དང་ལོངས་སྟོན་རྩེགས་པར་སྒྱུལ་པའི་སྒྱུ་གསུམ་ལས་ཉམས་པ་ནི་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་འཁོར་
ལོས་སྒྱུར་བ་དང་ཁ་ཟས་རོ་བརྒྱ་པ་དང་། འོར་བུ་རིན་པོ་ཆེ་རིན་ཐང་མེད་པའི་དཔེས་བསྟན་
པ་ཡིན་ནོ། ། ཡུལ་རྣམས་མང་པོ་ལ་རྣམ་པར་རྟོག་པའི་སྟོབས་པ་འབྱུང་བ་བསྟན་པ་ནི། ། རབ་
འབྱོར་གཞན་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། ཉེས་པ་རྣམ་པ་བཞི་བསྟན་
པའི་དོན་དུ་བཅོམ་ལྷན་འདས་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསལ་
རྟོ། ། དེ་ནི་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དུ་ན་ཡེ་ཤེས་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུ་ཡིན་པའི་བྱིར་རོ་
ཞེས་བྱ་བར་དགོངས་སོ། ། གྲིས་པར་སེམས་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི། ཡི་གེར་མདོན་པར་ཞེན་པ་འོ། །
མེད་པའོ་ཞེ་འཇམ་ཞེས་བྱ་བ་ནི། དངོས་པོ་མེད་པ་ལ་མདོན་པར་ཞེན་པ་འོ། ། ཡི་གེ་དག་ལ་ཤེས་
རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པར་མདོན་པར་ཆགས་པ་འཇམ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཡི་གེ་ལ་མདོན་པར་ཞེན་
པ་འོ། ། ཡི་གེ་མེད་པའོ་སྒྲུལ་ན་ཞེས་བྱ་བས་ནི། ཡི་གེ་མེད་པ་ལ་མདོན་པར་ཞེན་པ་བཤད་པ་
ཡིན་ནོ། ། ཡུལ་ལ་སོགས་པ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་བསྟན་པ་ནི་རབ་འབྱོར་གཞན་ཡང་ཤེས་རབ་ཀྱི་
པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། དེ་ལ་ཡུལ་ནི་ཉམས་དགའ་བ་
ལ་སོགས་པ་འོ། ། གྲོང་ནི་བྱིམ་གཅིག་ལ་སོགས་པ་ཡོད་པ་འོ། ། གྲོང་ཁྱེར་ནི་བརྗེའི་བྱེ་བྲག་བཙོ་
བརྒྱད་ཡོད་པའི་གནས་སོ། ། གྲོང་རྫལ་ནི་ཆོང་པ་མང་པོ་ཡོད་པའི་གནས་ཀྱི་ཁྱད་པར་རོ། །
སྒྲོངས་ནི་རིགས་བཞི་གནས་པའི་ས་ཕྱོགས་སོ། ། ཡུལ་འཁོར་ནི་ཅུ་ལ་སོགས་པའི་ཡུལ་ཆེན་

པོ་ནམས་སོ། ། རྒྱལ་པོའི་ཕོ་བྲང་འཁོར་ནི་རྒྱལ་པོའི་ཕོ་བྲང་དང་བཅས་པའི་ཡུལ་ལོ། ། ཀུན་དུ་
སྟོན་པ་ནི་སྒྲིམ་པའི་རབས་ལ་སོགས་པའོ། ། ལ་གཅན་ནི་འཕྲང་བཅས་ཀྱི་གནས་སོ། ། བེ་ཤི་
ལ་ནི་ཡོ་བྲང་གི་བྲང་པར་རོ། ། ཤི་བེ་ཀ་ནི་ཁྱོགས་ལ་སོགས་པའོ། ། མཛའ་བ་དང་མི་མཛའ་བ་
དང་ལྷན་པ་ནི་སྒྲུག་པ་དང་མི་སྒྲུག་པ་དང་བྲལ་བའོ། ། འཕྲལ་གྱི་བྱ་བ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ནི་རྟག་
ཏུ་བྱ་བའོ། ། ལ་གཅན་གྱི་ཆོ་ལོ་ལ་ལྟ་བུ་ནི་ལ་གཅན་གྱི་གནས་སུ་བྱགས་ལ་སོགས་པ་ཆེ་བ་ལ་
བལྟ་བའོ། ། ལྟག་མ་ནི་གོ་སྤྲོ་བའི་ཕྱིར་རྣམ་པར་མ་བྱེད་པའོ། ། རྟེན་པ་དང་བཀྱར་སྟེ་དང་།
ཆོགས་སུ་བཅད་པའི་རོ་མུང་བ་བསྟན་པ་ནི། རབ་འབྱོར་གཞན་ཡང་བྲང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་
ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། རྟེན་པ་དང་བཀྱར་སྟེ་དང་ཆོགས་སུ་བཅད་པ་
དག་གི་རོ་མུང་བ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་རྟེན་པ་ནི་རིན་པོ་ཆེ་ལ་སོགས་པ་ཐོབ་པའོ། ། བཀྱར་སྟེ་ནི་
དཔལ་གྱི་དར་དབྱངས་བཅིང་བ་ལ་སོགས་པའོ། ། ཆོགས་སུ་བཅད་པ་ནི་སྟན་པའོ། ། དེ་
རྣམས་ཉམས་སུ་སྒྱུར་བར་བྱེད་པ་ནི་རོ་མུང་བའོ། ། ལམ་མ་ཡིན་པས་ཐབས་ལ་མཁས་པ་ཆོལ་
བ་བསྟན་པ་ནི། རབ་འབྱོར་གཞན་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། སྟོང་པ་
ཉིད་ལ་སོགས་པ་དང་རབ་ཏུ་ལྷན་པ་དག་ལ་ངེ་ལྟར་འདོད་པ་མི་བསྐྱེད་སྟམ་པའི་དོགས་པ་
དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན་ཞེས་བྱ་བས་བསུ་ནས། རབ་འབྱོར་འདི་ལྟར་མདོ་སྡེ་དེ་དག་ལས་ཞེས་བྱ་བ་
ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། བཅུ་ཆེན་གཉིས་པའོ། ། འདིས་ནི་རེ་ཞིག་འདི་ལ་འཇུག་
པའི་བར་ཆད་རྣམས་བཤད་པ་ཡིན་ནོ། ། ད་ནི་འཇུག་པའི་དང་པོ་ཁོ་ནར་ཆོགས་དང་བྲལ་
བར་བརྟེན་པར་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། ། དེས་ན་འདུན་པ་དང་སྟོམ་ལས་ཀྱིས་བྲལ་བའི་དོན་དུ་རབ་
འབྱོར་གཞན་ཡང་ཆོས་ཉན་པ་དག་ཅེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་སོ། ། འདུན་པ་དང་ལྷན་
པ་ཞེས་བྱ་བ་མངོན་པར་འདོད་པ་སུན་སུམ་ཆོགས་པའོ། ། སྟོམ་ལས་བྱེད་པར་འཇུར་ཏེ། ཞེས་
བྱ་བ་ནི་ལེ་ལོ་དང་ལྷན་པ་སྟེ། བཅོན་འགྲུས་དང་བྲལ་བ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཏོ། ། འདུན་པའི་
ཡུལ་ཐ་དད་པས་བྲལ་བའི་དོན་དུ་རབ་འབྱོར་གཞན་ཡང་ཆོས་ཉན་པ་དག་ཅེས་བྱ་བ་ལ་
སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ལ་རྟོགས་པ་དང་ལྷན་པ་ནི་དོན་ལྟག་པར་རྟོགས་པ་དང་
ལྷན་པས་སོ། ། སྟོང་དང་ལྷན་པ་ནི་དོན་དེ་ཙམ་ཞིག་རྟོགས་པས་སོ། ། དྲན་པ་དང་ལྷན་པ་ནི་
ཡིད་གཞུངས་པ་དང་ལྷན་པས་སོ། ། ཡུལ་གཞན་དུ་འགོ་བར་འཇུར་ཞེས་པ་འདིས་ནི། ཉན་པ་

པོ་འདུན་པའི་ཡུལ་ལས་སྟོན་པ་པོའི་འདུན་པའི་ཡུལ་གཞན་ཡིན་པར་སྟོན་པ་ཡིན་ནོ། ། མགོ་
སྒྲོལ་པས་གོ་བ་ཡིན་ཞེས་བྱ་བ་ནི། གཞུགས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་བརྗོད་པ་ན་གཞུགས་ལ་
སོགས་པའི་སྤང་བོར་ཡོངས་སུ་མི་ཤེས་པས་སོ། ། རྣམ་པར་སྒྲོལ་ཏེ་གོ་བ་མ་ཡིན་པ་ནི་
གཞུགས་ནི་གཞུགས་སུ་རུང་བའི་མཚན་ཉིད་དོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་བརྗོད་པ་ལ། དེའི་
དོན་ཁོང་དུ་མ་ཆུད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། མི་ཤེས་པས་ནི་གཞུགས་རྣམ་པ་ཉི་ཤུའོ་ཞེས་སྒྲུས་པ་ན་
དེའི་དོན་ཁོང་དུ་མི་ཆུད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། རབ་འབྱོར་གཞན་ཡང་ཆོས་སྒྲུབ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་
སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། ཆོས་སྒྲུབ་དང་ཉན་པ་པོ་དག་སྦྱིན་པར་འདོད་པ་དང་ཡུལ་
གཞན་དུ་འགོ་བར་འདོད་པ་ཉིད་ཀྱིས་འདུན་པའི་ཡུལ་ཐ་དད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། རྟེན་པ་ལྟར་
ལེན་པ་དང་། འདོད་པ་ཆུང་བས་བྲལ་བའི་དོན་དུ་རབ་འབྱོར་གཞན་ཡང་ཆོས་སྒྲུབ་ནི་ཟང་
ཟིང་ལྟར་བྱེད་ཅེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་སོ། ། འགེས་འདི་ཉིད་ཀྱིས་ནི་སྤངས་པའི་ཡོན་
ཏན་དང་ལྡན་པ་དང་མི་ལྡན་པ་དག་བརྗོད་པ་ཡིན་ཏེ། འདི་ལྟར་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་རྟེན་པ་
ལ་སོགས་པ་ལྟར་ལེན་པ་ཉིད་ཀྱིས་ན། སྤངས་པའི་ཡོན་ཏན་དང་མི་ལྡན་པ་དང་འདོད་ཆེན་
ཆུང་བ་ལ་སོགས་པ་ཉིད་ཀྱིས་ན་སྤངས་པའི་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་པར་སྟོན་ནོ། ། དགེ་བ་དང་
དགེ་བ་མ་ཡིན་པའི་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་དོན་དུ་རབ་འབྱོར་གཞན་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་
གསུངས་སོ། ། དེ་ལ་དགེ་བའི་ཆོས་དང་ལྡན་པ་ཉིད་ཀྱིས་ན་དད་པའོ། ། དེ་ལས་བསྐྱེད་པས་
ནི་མ་དད་པའོ། ། འགེས་སུ་བཞུན་པ་འདི་ཉིད་ཀྱིས་ནི་སྟོང་པ་དང་སེར་སྣ་བྱེད་པ་གསུངས་པ་
ཡིན་ཏེ། འདི་ལྟར་ནོར་ཡོངས་སུ་གཏོང་བར་འདོད་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཉན་པ་པོའི་གཏོང་བ་དང་
སྒྲུབ་པར་མི་འདོད་ན་ཞེས་བྱ་བས་ནི་འཆད་པ་པོའི་སེར་སྣ་བཤད་པ་ཡིན་ནོ། ། འདི་ཉིད་ཀྱིས་
ནི་སྦྱིན་བ་དང་མི་ལེན་པ་བཤད་པ་ཡིན་ཏེ། འདི་ལྟར་སྒྲུབ་པ་བཞིན་དུ་ཉན་པ་པོའི་སྦྱིན་པ་དང་
འཆད་པ་པོའི་འདོད་པ་ཆུང་བ་ཉིད་ཀྱིས་མི་ལེན་པ་སྟོན་ནོ། ། མགོ་སྒྲོལ་པ་དང་རྣམ་པར་སྒྲོལ་
པས་གོ་བ་ཉིད་ཀྱི་དོན་དུ། རབ་འབྱོར་གཞན་ཡང་ཆོས་ཉན་བ་ནི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་
གསུངས་སོ། ། དོན་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་འདོད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མགོ་སྒྲོལ་པས་གོ་བ་ཉིད་ཡིན་
པའི་ཕྱིར་དོན་རྟོགས་བར་འདོད་པའོ། ། ཆོས་ཀྱི་བར་ཆད་དུ་གྱུར་པས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དམ་པའི་
ཆོས་སྟོང་བར་བྱེད་པ་ལ་འཇུག་པས་སོ། ། མདོ་ལྷེ་དེ་དག་སྒྲེགས་བམ་ལ་སོགས་པའི་ཚུལ་

གྱིས་མེད་པའོ། ། མི་འཕྱག་ན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྣམ་པར་སྒྲིབ་པས་གོ་བ་ཉིད་ཡིན་པས་དེ་ཁོང་དུ་
ཆུད་པའི་ལམ་དུ་མི་འགོ་བའོ། ། ཆོས་སྤྱོད་པ་མ་རྟོག་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཆོས་འཆད་བ་དང་མ་ཕྱད་
པའོ། ། མི་མཐུན་པ་བརྟེན་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བདག་གིས་མཉན་པར་མི་བྱའོ་ཞེས་མི་
མཐུན་པའི་ཆོག་གོ། ། མདོ་སྡེ་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་མདོན་པར་ཤེས་པ་དང་མདོན་པར་མི་ཤེས་
པ་ཉིད་ཀྱི་དོན་དུ། རབ་འབྱོར་གཞན་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་སོ། ། འཆད་པར་
འདོད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མདོ་སྡེ་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་མདོན་བར་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱིས་སྤྱོད་པར་འདོད་
པའོ། ། ཉན་མི་འདོད་ན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མདོ་སྡེ་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་དེ་དག་ཉིད་མདོན་པར་མི་
ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཉན་ཐོས་པར་མདོན་པར་འདོད་པ་དང་བྲལ་བའོ། ། ས་རོལ་དུ་བྱིན་པ་དུག་
དང་ལྡན་པ་དང་མི་ལྡན་པ་ཞེས་བྱ་བའི་བདུད་ཀྱི་ལས་ནི་འགྲེས་འདི་ཉིད་ཀྱིས་གསུངས་པ་
ཡིན་ཏེ་འདི་ལྟར་སྤྱོད་པར་འདོད་པ་ཞེས་བྱ་བ་འདིས་ནི་སེམས་ཅན་ལ་སྐྱབས་གདགས་པའི་
བསམ་པས་ས་རོལ་དུ་བྱིན་པ་དུག་དང་ལྡན་པའོ། ། ཉན་མི་འདོད་པ་ཞེས་བྱ་བ་འདིས་ནི་མི་
མཐུན་པ་ལ་བརྟེན་པས་སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པ་དང་བྲལ་བར་སྦྱོར་པ་ཡིན་ཏེ། བཅུ་ཆེན་གསུམ་
པའོ། ། ཐབས་ལ་མཁས་པ་དང་ཐབས་ལ་མཁས་པ་མ་ཡིན་པ་དང་། གཟུངས་ཐོབ་པ་དང་མ་
ཐོབ་བ་དག་དང་ཡི་གེ་འདྲི་འདོད་པ་དང་། ཡི་གེར་འདྲི་མི་འདོད་པ་དག་དང་། འདོད་པ་ལ་
སོགས་པའི་འདུན་པ་དང་བྲལ་བ་དང་མ་བྲལ་བ་ཉིད་ཉན་པ་པོ་ཐོག་མར་བྱས་ཏེ། བསྟན་པ་
ནི་རབ་འབྱོར་གཞན་ཡང་ཆོས་ཉན་པ་ནི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ་ཉན་པ་
པོའི་གཉིད་ཆེ་བ་ལ་སོགས་པས་ལྷོ་བར་རྒྱར་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཉན་མི་འདོད་པས་ནི་བཀག་པའི་
ཡུལ་དང་ལྡན་པ་ལ་སོགས་པ་དང་། ཆོས་སྤྱོད་པའི་འཆད་འདོད་པ་ཉིད་ཀྱིས་ནི་མ་བཀག་པའི་
ཡུལ་དང་ལྡན་པ་ལ་སོགས་པ་བརྟེན་པར་རིག་པར་བྱའོ། ། ཇི་སྐད་དུ་བཤད་པའི་དོན་ཉིད་
ཆོས་སྤྱོད་པ་ཐོག་མར་བྱས་ཏེ་བསྟན་པ་ནི། རབ་འབྱོར་གཞན་ཡང་ཆོས་སྤྱོད་པ་གཉིད་ཆེ་ཁོང་
ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། ངན་སོང་གི་འགོ་བའི་ལས་ཕྱིར་སྤྱོད་པའི་དོན་
དུ་རབ་འབྱོར་གཞན་ཡང་ཤེས་རབ་ཀྱི་ས་རོལ་དུ་བྱིན་པ་ཡི་གེར་འདྲི་བ་དང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་
སོགས་པ་གསུམ་བ་ཡིན་ཏེ། འདི་ལྟར་སྤྱོད་པས་ལ་བའོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་དཔྱལ་བའི་སྤྱོད་པས་ལ་
ནི་མནར་མེད་པའི་ལུས་འབར་བ་ལ་སོགས་པའོ། ། བྱུང་སོང་གི་སྤྱོད་པས་ལ་ནི་གཅིག་ལ་

གཅིག་ཟ་བ་ལ་སོགས་པའོ། ། ཡི་དགས་ཀྱི་སྤྱག་བསྐལ་ནི་བཀའ་པ་དང་སྒྲིམ་པ་ལ་སོགས་
པའོ། ། ལྷ་མ་ཡིན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྤྱག་བསྐལ་ནི་བྱེད་འཇུག་གི་འཁོར་ལོ་ལ་སོགས་པའི་
འཇིགས་པའོ། ། འདུ་བྱེད་ཀྱི་སྤྱག་བསྐལ་ནི་སྤྱོད་པ་ལ་སོགས་པའི་འདུ་ཤེས་ཐམས་ཅད་དོ། །
འདི་ཉིད་དུ་སྤྱག་བསྐལ་མཐར་དབྱེད་བར་བྱའོ་ཞེས་བྱ་བའི་རྗེས་ཐོགས་ཉིད་ལ་དེ་ལྟར་ཐོས་
ནས་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་གྱི་ཕྱིར་ངན་སོང་དུ་འགོ་བ་ལས་ཀྱི་ཕྱིར་ཕྱོགས་བར་བྱའོ་ཞེས་བྱ་བ་
ནི་ལྷག་མའོ། བདེ་འགྱོར་འགྱོར་བ་ཡིད་བདེ་བའི་དོན་ནི། ། རབ་འབྱོར་གཞན་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་
ལ་སོགས་པ་གསུངས་སོ། ། དེ་ལ་མི་བརྟན་པ་ནི་རྒྱན་ཆད་པས་སོ། ། མི་རྟག་པ་ནི་སྐད་ཅིག་
མའི་མི་རྟག་བས་སོ། ། སྤྱག་བསྐལ་བ་ནི་འདུ་བྱེད་ཀྱི་སྤྱག་བསྐལ་དང་ལྡན་པས་སོ། ། འགྱུར་
བའི་ཆོས་ཅན་ནི་འགྱུར་བའི་སྤྱག་བསྐལ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། དེ་ལྟར་ན་དེ་དག་ཐམས་ཅད་མི་
བརྟན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ནི་འདུས་བྱས་ཐམས་ཅད་མི་རྟག་བ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་
པའི་བཤད་པ་ཡིན་པར་ཤེས་བར་བྱའོ། ། སྤྱོད་བར་བྱེད་པར་འགྱུར་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འབྲས་བུ་
དང་པོ་ལ་སོགས་པ་བདེ་འགྱོར་ལ་མངོན་པར་འདོད་པས་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སྤྱོད་པ་བྱེད་པ་ལས་ཕྱིར་
ཕྱོགས་པར་བྱེད་པའོ། ། སལ་ཆེར་དང་པོར་ཉན་པ་པོ་དང་ཕྱིས་འཆད་པ་པོ་ལ་ངེས་པར་བྱས་
པའི་ཆོགས་པ་དང་མི་ལྡན་པ་བསྟན་ནས། ད་ནི་ཡང་དང་པོར་འཆད་པ་པོ་ཕྱིས་ཉན་པ་པོས་
ངེས་པར་བྱས་པའི་ཆགས་པ་དང་མི་ལྡན་པ་བརྗོད་པ་ནི། བར་དུ་གཙོད་པའི་གོ་རིམས་མ་
ངེས་པར་ཤེས་པར་བྱ་བའི་དོན་ཡིན་ནོ། ། དེ་ལ་གཅིག་བྱ་དང་འཁོར་ལ་མངོན་པར་དགའ་བ་
ཉིད་ཀྱི་དོན་ནི། རབ་འབྱོར་གཞན་ཡང་དགའ་སྤོང་ཆོས་སྤྱོད་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་གཅིག་བྱ་
མངོན་པར་དགའ་བར་འགྱུར་ལ། ཆོས་ཉན་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཡང་འཁོར་ལྟར་ལེན་པར་བྱེད་
པར་འགྱུར་བ་དང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། འབྲང་བར་འདོད་པ་དང་གོ་
སྐབས་མི་འབྱེད་པ་ཉིད་ཀྱི་དོན་ནི། ཆོས་སྤྱོད་པ་དེ་ཡང་འདི་སྐད་དུ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་
གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། བསྟན་པར་བྱེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྗེས་སུ་འབྲང་བར་བྱེད་པའོ། ། གོ་
སྐབས་འབྱེད་པར་མི་འགྱུར་བ་དང་ཞེས་བྱ་བ་ནི། ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་ཕྱིན་པ་སྦྱིན་པར་
བྱའོ་ཞེས་སྤྱོད་པ་དེ་སྦྱིན་པའི་གོ་སྐབས་འབྱེད་པར་མི་བྱེད་པའོ། ། ཟང་ཟིང་ཅུང་ཟད་ཅམ་
འདོད་པ་དང་དེ་སྦྱིན་པར་མི་འདོད་པ་ཉིད་ཀྱི་དོན་ནི་ཆོས་སྤྱོད་པ་དེ་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་

པ་གསུངས་ཏེ། དེ་ཡང་སྦྱིན་པར་མི་འདོད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཆོས་ཉན་པར་བྱེད་པ་ནོར་སྦྱིན་
པར་མི་འདོད་པ་ལོ། ། སློག་གི་བར་ཆད་དུ་འཇུར་བ་དང་བར་ཆད་དུ་མི་འཇུར་བའི་ཕྱོགས་སུ་
འགྲོ་བའི་དོན་དེ་ནི་གང་དང་གང་ན་སྟ་གེ་དང་གྲུབ་པ་དང་བདེ་བ་མེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་
སློགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། སྟ་གེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཁ་ཟས་དཀོན་པ་ཉིད་ཀྱིས་སྤོང་མོ་རྟེན་པར་
དཀའ་བ་ལོ། ། གྲུབ་པ་དང་བདེ་བ་མེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་འདོད་པ་ཐོབ་པ་ནི་གྲུབ་པ་ལོ། ། འཆོ་
བ་མེད་པ་ཉིད་ནི་བདེ་བ་སྟེ། དེ་གཉི་ག་མེད་བས་གྲུབ་པ་དང་བདེ་བ་མེད་པ་ལོ། ། སློག་གི་
བར་ཆད་དུ་འཇུར་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དབང་པོ་འགག་པར་བྱེད་པ་ལོ། ། ཕྱོགས་དེར་སློག་གི་བར་
ཆད་དུ་འཇུར་རོ་ཞེས་རིག་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བྱེད་པར་ཆད་མེད་པའི་ཕྱོགས་སུ་འགྲོ་བར་བྱའོ་
ཞེས་བྱ་བ་ནི་ལྷག་མ་སྟེ། བཅུ་ཆོན་བཞི་པ་ལོ། ། སྟ་གེ་འབྱུང་བའི་ཕྱོགས་སུ་འགྲོ་བ་དང་མི་འགྲོ་
བའི་དོན་ནི། ཆོས་སྒྲ་བ་དེ་ཡང་རིགས་ཀྱི་བྱ་དེ་དག་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སློགས་པ་གསུངས་ཏེ།
གལ་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བརྒྱལ་ན་ལོ། ། བསྟོན་པར་མི་བྱེད་དོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྗེས་སུ་འགྲོ་བར་མི་
བྱེད་དོ་ཞེས་བྱའོ། ། ཆོས་རྒྱལ་ལ་སློགས་པས་དཀྱུགས་པའི་ཕྱོགས་སུ་འགྲོ་བ་དང་མི་འགྲོ་བའི་
དོན་ནི། རབ་འབྱོར་གཞན་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སློགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ལ་སློག་
ཆགས་ནི་སྤྲིག་པ་ལ་སློགས་པ་ལོ། ། གཅན་གཟན་ནི་གདོན་གདུག་པ་ཅན་ནོ། ། མི་མ་ཡིན་པ་
ནི་ཡི་དྲུགས་ལ་སློགས་པ་ལོ། ། སྤྲིག་སྒྲུལ་ནི་སྒྲུལ་གདུག་པ་ལོ། ། དགོན་པ་ནི་འཇིགས་པ་ཅན་
ནོ། ། ཤ་ཟ་ནི་གཞོད་སྦྱིན་ལ་སློགས་པ་ཤ་རྩོན་པ་ཟ་བའོ། ། ཕྱིར་ལྷོག་པར་འཇུར་རོ། ། ཞེས་བྱ་
བ་ནི་སྤར་བསྒྲོག་པར་བྱའོ། ། བྱིམ་ལྟ་པ་དང་ཡིད་མི་བདེ་བའི་དོན་ནི། རབ་འབྱོར་གཞན་
ཡང་དགེ་སྤོང་ཆོས་སྒྲ་བ་དེ་མཛའ་བོའི་བྱིམ་དང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སློགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །
ཉེ་བར་བསྐྱབ་བའི་དོན་ནི་རབ་འབྱོར་དེ་ལྟར་བདུད་སྤྲིག་ཅན་ནི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སློགས་པ་
གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། བདུད་ཀྱིས་འབྱེད་པའི་རྒྱ་ཁྲས་པ་ནི་བཅོམ་ལྷན་འདས་རྒྱ་ཅིའི་སྤང་དུ་
ཞེས་བྱ་བ་ལ་སློགས་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ལྟ་དེ་ལྟ་བུར་ཐབས་སུ་སྦྱོར་ཞིང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྤར་
བཤད་པའི་རྣམ་པ་ལས་གཞན་པའི་ཐབས་ཀྱིས་བགཏགས་བྱ་བའི་དོན་དུ་འབད་པ་ལོ། ། འབད་
པ་ཆེར་ཚོལ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་དང་རྣམ་པར་དབྱེ་བ་ལ་འབད་པར་བཞུད་པ་ལོ། །
རྒྱ་སྟོན་པར་མཛད་པའི་ཕྱིར་རབ་འབྱོར་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྷན་འདས་རྣམས་ཀྱི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་

སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། བཅོས་མ་ཉེ་བར་བསྐྱབ་པའི་དོན་དུ་རབ་འབྱོར་གཞན་ཡང་
བདུད་རྟེན་ཅན་དག་སྤོང་གི་ཆ་བྱད་དུ་འོངས་ནས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་ཏེ། མདོ་
སྟོན་གཏོགས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མདོ་སྟོན་གཞན་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་བྱིར་རོ། ། མདོ་སྟོན་ནང་
དུ་ཆུད་པའི་དོན་རྣམ་པར་ངེས་པ་ལ་སོགས་པ་རང་གི་མདོ་སྟོན་ལ་སྦྱང་བའི་བྱིར་རོ། ། སྟོ་ཆུང་
བ། སྟོ་ཞན་བ། སྟོ་དམན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་བརྟགས་པ་ལ་སོགས་པ་རང་
བཞིན་གསུམ་ཡོངས་སུ་མཉེས་པ་ཡིན་པར་བརྗོད་པར་བྱའོ། ། ཡུམ་དང་འདྲ་བའི་མདོ་སྟོན་
བསྐྱབས་པས་ཐེ་ཚོམ་སྦྱིས་པའི་བྱིར་ཐེ་ཚོམ་བར་འཇུག་པའོ། ། དེ་ཉིད་བསྟན་པར་བྱ་བའི་
བྱིར་འདོངས་[?]པར་གྱུར་པ་ཞེས་བྱ་བ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། ཡུལ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་མ་ཡིན་པ་
དགའ་བ་སྦྱིད་པ་བསྟན་པ་ནི། རབ་འབྱོར་གཞན་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་
ཡིན་ཏེ། ཡང་དག་པའི་མཐའ་མདོན་དུ་བྱེད་ཅིང་ཞེས་བྱ་བ་ནི། ངེས་པར་འདིས་དེ་ལ་མདོན་
པར་དགའ་བ་བསྦྱིད་པས་ཉན་ཐོས་ཀྱི་མུ་ངན་ལས་འདའ་བ་ཐོབ་པར་བྱེད་པའོ། ། དེ་ལྟར་ན་
ཉེས་པ་བྱུག་གོ། ། བདུད་ཀྱི་ལས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཉུང་བྱད་ཅིག་བསྟན་ནས། གཞན་དག་བསྐྱེ་བར་
བྱ་བའི་བྱིར། རབ་འབྱོར་དེ་ལྟར་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་
གསུངས་སོ། ། ཁོར་བྱ་རིན་པོ་ཆེ་ལ་དག་མང་བའི་དཔེས་སྤར་གསུངས་པ་ཉིད་ངེས་པར་བྱ་
བའི་བྱིར། བཅོམ་ལྷན་འདས་དེ་དེ་བཞིན་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསོལ་བ་ཡིན་ནོ། ། དེ་
ཅིའི་བྱིར་དག་མང་བ་ཉིད་ཡིན་སྟེ་མ་པའི་དོགས་པ་དེ་ཅིའི་བྱིར་ཞེ་ན་ཞེས་བྱ་བས་བསུ་ནས།
འདི་ལྟ་སྟེ་ཉིད་པར་དགའ་ཞིང་རིན་ཆེ་བའི་སྤྲད་དུ་སྟེ། ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསོལ་བ་ཡིན་
ནོ། ། ལེགས་པར་སྦྱས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི། རབ་འབྱོར་དེ་དེ་བཞིན་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་
གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། བར་དུ་གཅོད་པ་མང་བ་ཉིད་ཡིན་ན་ཡང་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་མཐུ་
ཉིད་ཀྱིས་རྟོག་པར་འགྱུར་བ་ནི། རབ་འབྱོར་འདི་ལྟར་བདུད་ཀྱི་ཉེས་བ་དང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་
སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་མཐུར་ཡོངས་སུ་བརྟག་པའི་རྩ་ཅི་
ཞིག་ཡིན་སྟེ་མ་པའི་དོགས་པ། དེ་ཅིའི་བྱིར་ཞེ་ན་ཞེས་བྱ་བས་བསུ་ནས། འདི་ལ་བདུད་རྟེན་
ཅན་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་དུ་བྱིན་པའི་
བཤད་པ་མདོན་པར་རྟོགས་པའི་རྩན་ཀྱི་སྦྱང་བ་ལས། བདུད་ཀྱི་ལས་ཀྱི་ལེའུ་ཞེས་བྱ་སྟེ་བཅུ་

གཅིག་པའོ། ། ། ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམས་བཙོན་པ་ཆེར་མཛད་པ་ཉིད་དཔེས་གསལ་
བར་བྱ་བའི་ཕྱིར། འབྱོར་འདི་ལྟ་སྟེ་དཔེར་ན་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་སོ། ། མི་བདེ་
བར་རེག་པ་ལ་གནས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མི་བདེ་བར་གནས་པའོ། ། ཡིད་དུ་མི་འོང་བ་ཞེས་བྱ་བ་
ནི་སེམས་ཀྱིས་མངོན་པར་མི་འདོད་པའོ། ། སྤྲུལ་བཞིན་དུ་དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན་ཞེས་དོགས་པ་
བསུ་ནས། འདིས་ནི་བདག་ཅག་བསྐྱེད་དེ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ལ་
ཁ་ཅིག་གིས་ཁ་ཟས་ལ་སོགས་པ་ཉི་བར་སྟོན་པས་ལེགས་པར་བབྱང་བ་ལ། གཞན་རྣམས་
ཀྱང་འཛིན་པ་དང་། ཀྱན་པོ་ལ་སོགས་པ་ལས་བསྐྱང་བ་བྱས་པ་ཉིད་ཀྱིས་ལེགས་པར་སྤྲས་པ་
ལས་སྤེད་པ་དང་ལུས་ཀྱི་ངི་མ་ལ་སོགས་པ་བྱི་དོར་བྱས་བས་ལེགས་པར་བཅོས་པ་ལས་
འཆོས་པའོ། ། ཉམ་ཐག་པ་ནི་ཐོག་འབབ་པ་ལ་སོགས་པའོ། ། ཡེ་འདྲོག་གམ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འགོ་
བའི་ནད་ཐམས་ཅད་དོ། ། མི་འདོད་པ་འབྱུང་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཡིད་དུ་མི་འོང་བའི་དངོས་པོ་
འབྱུང་བའོ། ། དཔེས་བསྟན་པའི་དོན་ནི་རབ་འབྱོར་དེ་བཞིན་དུ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཞེས་བྱ་
བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ནི་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་འདི་ན་
བཞུགས་པ་ཉིད་ཡིན་པར་བབྱང་སྟེ། གང་གི་ཕྱིར་རྗེས་ཐོགས་སུ་འོག་ནས་འཛིག་རྟེན་གྱི་
ཁམས་གཞན་དག་ན་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་འཆད་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་ན། བར་ཆད་བྱེད་
པར་མི་འགྱུར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྤར་ངི་སྐད་བཤད་པའི་སྟོན་བཞི་བཅུ་ཙུག་གི་ཚུལ་གྱིས་བར་
ཆད་བྱེད་པར་མི་འགྱུར་བ་དེ་ལྟར་བཙོན་པ་ཆེར་མཛད་དོ་ཞེས་སྤྲུལ་དང་སྐྱར་རོ། ། དེ་སྐད་
དུ་ཡང་། སྟོན་ནི་བཅུ་ཆོན་བཞིར་བཅས་པ། དུག་ཏུ་ངེས་པར་རྟོགས་པར་བྱ། ཞེས་གསུངས་
པ་ཡིན་ནོ། ། གོ་རིམས་བཞིན་དུ་ཡོན་ཏན་དང་སྟོན་དག་སྤང་བ་དང་དོར་བའི་སྟོན་སྟོར་
བ་བསྒྲུལ་པར་བྱ་བ་ནི་མཆོན་ཉིད་ཤེས་པ་སྟོན་དུ་འགོ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་སྟོན་གྱི་འོག་ཏུ། སྟོར་
བ་རྣམས་ཀྱི་མཆོན་ཉིད་བྱེད་པར་སྐྱབ་པ་བབྱང་བས་ཤེས་པ་དང་། བྱད་པར་དང་། བྱེད་པའི་
ངོ་བོ་ཉིད་དང་། ལས་སུ་སྐྱབ་པ་བབྱང་བས། ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་བདག་ཅན་བཙོན་པར་བྱའོ། ། དེ་
སྐད་དུ་ཡང་། གང་གིས་མཆོན་ཏེ་མཆོན་ཉིད་དུ། ཤེས་བྱ་དེ་ཡང་རྣམ་པ་གསུམ། ཤེས་དང་
བྱད་པར་བྱེད་པ་སྟེ། ངོ་བོ་ཉིད་གང་མཆོན་བྱ་ཡང་། ། ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ལ་རེ་
ཞིག་ཤེས་པའི་མཆོན་ཉིད་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་གསུམ་གྱི་དབྱེ་བས་ཐ་དད་པ་ལས་ཐམས་

ཅད་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱི་སྒྲོ་ནས། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་འབྱུང་བའི་ཤེས་པ་བསྟན་པ་ནི། རབ་འབྱོར་
དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་སོ། ། འདི་ནི་རིགས་པ་དང་བྲལ་བ་
ཡིན་ལོ་སྟུང་པའི་དོགས་པ། དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེན་ཞེས་བྱ་བས་བསུ་ནས། འདི་ནི་དེ་བཞིན་
གཤེགས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་ཏེ། དེ་ལ་བསྐྱེད་པར་མཛད་པས་ན་ཡུམ་མོ། །
ཡང་དག་བར་གསོ་བ་མཛད་པས་ན་སྐྱེད་པའོ། ། ཡང་དག་པར་སྐྱེད་པས་ན་ཐམས་ཅད་
མཐུན་པ་ཉིད་སྟོན་པའོ། ། འཇིག་རྟེན་ཀླན་ཏུ་སྟོན་པའོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི། སྟོང་པ་ཉིད་ལ་སོགས་
པའི་ཚུལ་གྱིས་སྤྲུགས་སུ་ཆུད་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། འདིར་རང་གི་སྤེལ་པ་ཁ་ཅིག་ན་རེ་གང་
གི་ཆེ་ཡེ་ཤེས་གཅིག་གིས་ཤེས་བྱའི་དགྲིལ་འཁོར་མ་ལུས་པ་ལ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཅིག་ཅར་བྱས་ན།
དེའི་ཆེ་དངོས་པོ་རྣམས་ནི་འདི་ཙམ་དུ་ཟད་དོ་ཞེས་ཡོངས་སུ་བཅད་པས་མཐའ་ཡས་པར་
ཁས་སྐྱངས་པ་ལས་གཞོད་དོ། ། འདི་ལྟར་ཤེས་པ་གཅིག་ལ་ཞུགས་པའི་དངོས་པོ་ལས་གཞན་
པའི་དངོས་པོ་མེད་དོ་ཞེས་དེ་ལྟར་ཡོངས་སུ་གཙོད་པ་ན་མཐའ་དང་ལྡན་པར་ཅི་ལྟར་མི་
འཇུག་ཞེས་བཤད་རོ། ། འདི་ལ་སྟོང་པོ་མེད་དེ། གལ་ཏེ་རེ་ཞིག་རྣམ་པར་ཤེས་པ་མེད་པ་ལ་
བརྟེན་ཏེ། ཚོལ་ན་དེའི་ཆེ་ཐམས་ཅད་འབྲེལ་པ་མེད་དེ། འདི་ལྟར་དངོས་པོའི་རིགས་ཚུང་ཟད་
ཡོད་པ་ཉམས་སུ་ཁྱོང་བ་ཅི་སྟེད་པ་དེ་ཐམས་ཅད་ནི་ཡོད་པ་ཡིན་པ་ཙམ་གྱིས་ཐམས་ཅད་
མཐུན་པའི་སྤྲུགས་གཙོད་པའི་ཕྱིར་དེས་བྱས་པ་ཡིན་ལོ་ཞེས་བསྟན་པ་ཡིན་གྱི། གཞན་
དག་དང་འབྲེལ་བས་ཡུལ་ནོན་པའི་ཕྱིར་བྱས་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། ། གང་གིས་དེ་དག་ཤེས་པ་
གཅིག་གིས་ཡོངས་སུ་བཅད་པའི་དབང་གིས་རང་གི་རང་བཞིན་མཐའ་མེད་པ་ཉིད་ཉམས་
པར་འཇུག་བཤེས་པ་གཅིག་གིས་ཡོངས་སུ་བཅད་ཅིས་ཏེ། དེ་ཙམ་གྱིས་དངོས་པོ་རྣམས་ཀྱི་
བདག་གི་རང་བཞིན་སྤང་བ་ཡང་མ་ཡིན་ནོ། ། བླ་བོ་ལ་སོགས་པ་བཟུམ་པ་ན་སྟོན་པོ་དང་
སེར་པོ་ལ་སོགས་པའི་དངོས་པོ་མང་པོ་ཅིག་ཅར་ཤེས་པ་གཅིག་གིས་དེས་པར་བྱ་བའི་ལུས་
ཅན་རྣམས་དུ་མ་ཉིད་འདོར་བ་མ་ཡིན་ལ་པན་ཚུན་རྗེས་སུ་འཇུག་པ་ཡང་མ་ཡིན་གྱི་འོན་
ཀྱང་དེ་དག་ཇི་ལྟར་ཡོད་པ་དེ་ཁོ་ན་ལྟར་ཤེས་པས་ཡོངས་སུ་བཅད་ད་རང་བཞིན་གཞན་གྱིས་
ནི་མ་ཡིན་ནོ། ། དེ་བཞིན་དུ་སེམས་ཅན་དང་སྟོན་གྱི་འཇིག་རྟེན་ཡང་ཇི་ལྟར་ཡོད་པ་ཉིད་
ཉམས་སུ་ཁྱོང་བ་དེ་ཁོ་ན་བཞིན་དུ་ཐམས་ཅད་མཐུན་པའི་སྤྲུགས་གྱིས་འཇིན་ཏོ། ། ལྷོགས་

དང་མཚམས་ནམས་སུ་སེམས་ཅན་ལ་སོགས་པའི་འཛིག་རྟེན་དུ་གནས་པ་ཡང་མཐའ་མེད་པ་
ཡིན་པས་ན། མཐའ་མེད་པ་ཉིད་དུ་འཛིན་གྱི་མཐའ་དང་ལྡན་པར་གནས་པར་ནི་མ་ཡིན་པས་
མཐའ་དང་ལྡན་པར་ཐལ་བར་གལ་འགྱུར། འདི་སྟམ་དུ་མ་ལུས་པར་ཁས་ལེན་པ་མཐའ་ཡོད་
པར་ངེ་ལྟར་མི་འགྱུར་སྟམ་ན། དེ་ནི་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། གང་དུ་མ་ལུས་པ་འཛིན་པ་དེར་ངེས་
པར་མཐའ་ཡོད་པར་འཛིན་ཏེ་ཞེས་བྱ་བའི་འབྲེལ་པར་གྱུར་བ་ཅི་ཞིག་ཡོད། ། འདི་སྟར་
དངོས་པོ་ཅི་སྟེད་ཡོད་པ་དེ་ནམས་ཀྱི་ནང་ནས་ཐམས་ཅད་མཐུན་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་མ་རིག་
པའི་ཡོད་པ་ཉིད་ཉམས་སུ་ཁྱོད་བ་ནི་གཅིག་ཀྱང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། འོན་ཀྱང་ཐམས་ཅད་
མཐུན་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་རིག་བཞིན་པ་ཉིད་ནམ་སྐྱེས་བ་དང་འཛིག་པ་ཡིན་པས་གཅིག་ཀྱང་
ཡོངས་སུ་དོར་བ་མེད་དོ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ནི་མ་ལུས་པར་འཛིན་པའི་དོན་ཡིན་ནོ། ། འདི་ནི་དེ་
ནམས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་གཅིག་གིས་བྱང་པ་ཡིན་ཏེ་གཞན་དུ་ན་དེ་ནམས་ཀྱི་མ་ལུས་པར་སྐྱར་
བཅོད་པ་ཉིད་ཀྱང་ཁས་སྐྱར་བར་མི་བྱ་སྟེ། མཐའ་དང་ལྡན་པར་ཐལ་བར་འགྱུར་བས་སོ། །
དེས་ན་འདི་ནི་ཅིར་ཡང་མི་རུང་ངོ་། ། ཤེས་པ་གཅིག་ལ་ཞུགས་པའི་དངོས་པོ་ལས་གཞན་
མེད་དོ་ཞེས་དེ་སྟར་ཡོངས་སུ་བཅད་པའི་ཕྱིར་མཐའ་དང་ལྡན་པར་ངེ་ལྟར་མི་འགྱུར་ཞེས་
གང་བཅོད་པ་དེ་ཡང་ཡང་དག་བ་མ་ཡིན་ནོ། ། ཤེས་པ་ནམ་པ་མེད་པར་སྐྱབ་པའི་ཕྱོགས་ལ་
ཤེས་པའི་བདག་ཉིད་དངོས་པོ་ནམས་ཞུགས་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། ། འོན་ཀྱང་ཡོད་པ་ཙམ་གྱིས་
དེས་རིག་པ་ཡིན་ནོ། ། དངོས་པོ་ནམས་ཤེས་པས་ཡོངས་སུ་བཅད་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་མཐའ་
མེད་པ་ཉིད་དུ་ཁས་ལེན་པ་ཡང་མ་ཡིན་ན། གང་གིས་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱིས་ད་ནམས་མཐའ་དད་
ལྡན་པར་ཐལ་བར་འགྱུར། འོན་ཀྱང་ཡུལ་གྱི་བཀོད་པ་མཐའ་ཡས་པ་ཉིད་ཀྱིས། སྟོད་ཀྱི་འཛིག་
རྟེན་ནི་མཐའ་ཡས་པ་ཡིན་ལ། སེམས་ཅན་གྱི་འཛིག་རྟེན་ནི་གངས་མཐའ་ཡས་པ་ཉིད་ཀྱིས་
ཀྱང་ཡིན་ནོ། ། གང་གིས་གཟུང་བ་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་བ། ཡུལ་གཞོན་པ་ལ་སོགས་པ་མཐའ་
མེད་པར་འགྱུར་པ་ཡིན་ན། གཟུང་བ་ཉིད་དུ་འགལ་བ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། ། གལ་ཏེ་མཐའ་
ཡོད་པ་ཉིད་དུ་མི་འཛིན་ན། ཐམས་ཅད་མཐུན་པར་ཅི་སྟར་འགྱུར་ཞེ་ན། དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་ཏེ་
གང་གི་ཕྱིར་འདི་མཐའ་དང་ལྡན་པ་ཉིད་དུ་མི་འཛིན་པ་དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་ཐམས་ཅད་མཐུན་
པར་འགྱུར་ཏེ། གཞན་དུ་ན་དངོས་པོ་མཐའ་མེད་བ་ལ་མཐའ་ཡོད་བ་ཉིད་དུ་འཛིན་ན་འཁྲུལ་

བར་འགྱུར་རོ། ། འདི་ལྟར་གང་ཡོད་པ་དེ་ནི་ཡོད་པ་ཉིད་དུ་གང་མེད་པ་དེ་ནི་མེད་པ་ཉིད་དུ་
འཛིན་པ་དེ་ནི་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཞེས་བྱའོ། ། སེམས་ཅན་དང་སྣོད་ཀྱི་འཛིག་ཉེན་གྱི་
མཐའ་ཡང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་བས་ན་གང་ཞིག་མཐའ་ཡོད་པར་རྟོགས་པར་བྱས་པའི་མེད་
པ་ནི་མེད་པ་ཉིད་དུ་མཁྱེན་ལ། ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་རྟོགས་པར་བྱས་པའི་
མཐའ་མེད་པ་ནི་ཡོད་པ་ཉིད་དུ་གཟེགས་པ་ནི་ཇི་ལྟར་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་མ་ཡིན་པ་ཞེས་
བྱ། འདི་སྟམ་དུ་ཤེས་པ་རྣམ་བཤེད་པའི་རྟོགས་ལ་ཡུལ་འཛིན་པར་མི་འཐད་དེ། དེ་ནི་ཐམས་
ཅད་དུ་བྱེ་བྲག་མེད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དེ་ལས་སོ་སོར་རྣམ་པར་འབྱེད་པ་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར་
རོ། ། དེ་བས་ན་རྣམ་པ་མེད་པའི་རྟོགས་ནི་དགོད་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་པ་ཉིད་དེ་དེ་ནི་རྣམ་བཤེད་
ཐམས་ཅད་དུ་ཉེས་པ་དང་བཅས་པའི་ཕྱིར་རོ་སྟམ་ན་འདི་ནི་ལེགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཐམས་
ཅད་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་ནི་ལས་སོ་སོར་རྣམ་པར་འབྱེད་པ་མི་འདོད་དེ་དེའི་ཡུལ་དངོས་པོ་
ཐམས་ཅད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། ། འདི་ལྟར་དེ་ནི་སྟོན་པོ་ཉིད་ཀྱི་རིག་བཤམ་སེར་བོ་ཉིད་ཀྱི་
རིག་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་མི་འདོད་དོ། ། རྣམ་པ་མེད་པའི་རྟོགས་ལ་ཚུ་རོལ་མཐོང་བའི་ཤེས་པ་སོ་
སོར་ངེས་པའི་ཡུལ་འཇན་པ་དེ་ཐམས་ཅད་ལ་བྱུང་པར་མེད་པའི་ཕྱིར་ལས་སོ་སོར་རྣམ་པར་
འབྱེད་པ་མེད་པའི་ཉེས་པ་ཡོད་པར་བཟོད་དེ། འདི་ལྟར་འདི་ནི་སྟོན་པོ་ཉམས་སུ་ཐྱོང་བ་ཡིན་
ཀྱི། སེར་པོའི་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ངེས་པ་མེད་པས། སོ་སོའི་སྐྱེ་བོ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་ཐམས་ཅད་
མཁྱེན་པར་ཐལ་བར་སྐྱབ་བར་བྱེད་དོ། ། ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ལ་ནི་དེ་འདོད་པ་ཉིད་ཡིན་ན།
དེ་ལ་མི་འདོད་པ་ཇི་ཞིག་སྐྱབས། དེ་བས་ན་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་སྐྱབས་སུ་རྣལ་འབྱོར་གྱི་
སྟོབས་ཀྱིས་རྣམ་པ་མེད་པ་སྐྱེ་བ་ན་འགལ་བ་མེད་པ་ཉིད་ཡིན་ནོ། ། སྤང་བ་དང་དོར་བའི་
དངོས་པོ་རྣམ་པར་བྱེ་ནས་ཡོངས་སུ་ཤེས་པར་མི་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན་མ་ཡིན་ཏེ། གལ་ཏེ་དངོས་པོ་
མཐའ་ཡས་པ་ཅིག་ཅར་སྤང་བ་ན་སྤང་བ་དང་དོར་བའི་དངོས་པོ་རྣམས་སྤང་བ་འགལ་བར་
འགྱུར་བའམ་མི་འགལ་ན་ཡང་དེ་གཞན་དག་དང་ལྷན་ཅིག་སྤང་བར་གྱུར་པ་ན་སྤང་བ་དང་
དོར་བའི་དངོས་པོའི་ངོ་བོ་ལས་ཉམས་པར་འགྱུར་བའམ་ངོ་བོ་ཉིད་ལས་མ་ཉམས་ན་ཡང་རྣམ་
པར་བྱེ་ནས་སྤང་བར་མི་འགྱུར་བའམ་རྣམ་པར་བྱེ་བར་སྤང་ཡང་གལ་ཏེ་ཡོངས་སུ་གཙོད་
པར་བྱེད་པ་དག་པ་འཛིག་ཉེན་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པའི་ཤེས་པ་ཇེས་ལས་ཐོབ་པར་འབྱུང་བར་

མ་ཁྱུར་པ་ཡིན་ན་འདི་དག་ཐམས་ཅད་བཟོད་དུ་རུང་བར་འགྱུར་ན། གང་གི་ཕྱིར་འགྲོ་བ་སྣ་
ཆོགས་པ་སྣང་བ་སྒྲང་བ་དང་དོར་བའི་དངོས་པོ་དེ་ཡང་སྣང་བ་མི་འགལ་ཞིང་། རང་གི་ངོ་བོ་
ཉིད་ལས་མ་ཉམས་པ་དང་རྣམ་པར་བྱེ་བ་ཡང་སྣང་བ་དང་། ཕྱིས་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཐུན་
པ་ཉིད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྟོབས་ལས་སྐྱེས་པའི་དག་པ་འཛིག་རྟེན་རྣམ་པར་རྟོག་པའི་ཤེས་པས་
རྣམ་པར་གཙོད་པ་ཉིད་ཡིན་པ་དེས་ན་དེ་ཆར་བྱེ་བས། ཡོངས་སུ་མི་ཤེས་པ་ཅི་ལྟར་ཡིན། དེ་
ལྟར་དེ་ནི་རེ་ཞིག་རྣམ་པ་མེད་པའི་ཤེས་པའི་ཕྱོགས་ལ་བཅད་དུ་མི་རུང་བར་བསྟན་ཏོ། ། འོན་
ཏེ་ཤེས་པ་རྣམ་པ་དང་བཅས་པར་སྤྱོད་པའི་ཕྱོགས་ལ་ཆོལ་ན་དེ་ལྟ་ན་ཡང་འགལ་བ་མེད་པ་
ཉིད་ཡིན་ཏེ། འདི་ལྟར་ཇི་ལྟར་དངོས་པོ་མཐའ་ཡས་པ་དེ་རྣམ་པ་མཐའ་ཡས་པ་དང་རྗེས་སུ་
འབྲེལ་བའི་བདག་ཉིད་དུ་ཡོད་པར་ཉམས་སུ་བྱོང་བ་དེ་བཞིན་དུ་ཐམས་ཅད་མཐུན་པའི་
ཐུགས་དེ་དངོས་པོ་དཔག་དུ་མེད་བར་རྟོགས་པའི་རྣམ་པ་ཉིད་བར་འཛིན་པར་སྐྱེ་བ་ན་འགལ་
བ་མེད་པ་ཉིད་ཡིན་ཏེ། ཤེས་པ་གཅིག་དངོས་པོ་དུ་མ་ཉིད་བར་འཛིན་པར་སྐྱེ་བ་མི་འགལ་བ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། ། གཅིག་ལ་རྣམ་བ་དུ་མ་ཉིད་འགལ་བ་ཁོ་ནའོ་ཞེ་ན་མ་ཡིན་ཏེ། རྣམ་བ་
རྣམས་ནི་བདེན་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། ། གལ་ཏེ་གཅིག་གི་རྣམ་བ་དོན་དམ་པ་ཡིན་པར་
གྱུར་ན་ནི། དེའི་ཆེ་གཅིག་སྣ་ཆོགས་པ་ཉིད་དུ་འགྱུར་བས་འགལ་བ་ཡིན་ན། གང་གི་ཕྱིར་
རྣམ་པ་རྣམས་ནི་བདེན་པ་མ་ཡིན་པ་ཁོ་ནའོ་ཞེས་འདོད་པ་ཡིན་ནོ། ། གལ་ཏེ་དེ་ལྟ་ཡིན་ན་
འཁྲུལ་པའི་ཤེས་པ་དང་ལྷན་པས་ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་འཁྲུལ་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན་མ་ཡིན་ཏེ་
ཡང་དག་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་ཡོངས་སུ་མཐུན་པའི་ཕྱིར། ཉེས་པ་མེད་པ་ཁོ་ནའོ། ། གལ་ཏེ་
མི་བདེན་པ་ལ་བདེན་པ་ཉིད་དུ་འཛིན་ན་དེའི་ཆེ་འཁྲུལ་པར་འགྱུར་གྱི་གང་གི་ཆེ་མི་བདེན་
པར་གྱུར་པའི་རྣམ་པ་ལ་མི་བདེན་པ་ཉིད་དུ་མཐུན་བ་དེའི་ཆེ་འཁྲུལ་པར་ཅི་ལྟར་འགྱུར།
དོན་ལས་ཐ་དད་པར་ཤེས་པ་ལ་གནས་པའི་རྣམ་པ་འཛིན་པ་ན་དོན་ལ་མཐོང་བ་ལ་སོགས་
པའི་ཐ་སྟོད་དུ་བྱེད་བ་ཇི་ལྟར་འཁྲུལ་བ་མ་ཡིན་ཞེ་ན་མ་ཡིན་ཏེ་ཡང་དག་པའི་ཐབས་མཐུན་
པའི་ཕྱིར་རོ། ། གལ་ཏེ་འཛིན་པའི་ཐབས་སུ་རིགས་པ་དོར་ནས་གཙོ་བོ་མ་ཡིན་པའི་ཐབས་
གཞན་གྱིས་འཛིན་པ་དེའི་ཆེ་འཁྲུལ་བར་འགྱུར་བ་ཞིག་ན། གང་གི་ཕྱིར་ཤེས་པ་རྣམ་པ་དང་
བཅས་པར་སྤྱོད་པའི་ཕྱོགས་ལ། རྣམ་པ་ཉམས་སུ་བྱོང་བ་ལས་མ་གཏོགས་པར་ཤེས་པ་ལ་དོན་

འཛིན་པའི་བྱེད་པ་གཞན་མེད་པ་དེས་ན་དོན་གྱི་ཁྱད་པར་འཛིན་པའི་བྱེད་པ་རྣམས་པར་རིག་
པས་དོན་འཛིན་པ་འཁྲུལ་པར་ངེ་ལྟར་འགྱུར། དེ་བས་ན་ཤེས་པ་དངོས་པོ་མཐའ་ཡས་བའི་
རྣམས་པ་འཛིན་པར་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར་ན་ཤེས་བྱ་བཞིན་དུ་སེམས་གཅིག་པོ་དེས་ཀྱང་དངོས་པོ་
མཐའ་ཡས་པ་ལ་ཁྱབ་པོ་ཞེས་བརྗོད་དོ། ། བདག་ཉིད་གང་གིས་ཤེས་པའི་བདག་ཉིད་ལ་དངོས་
པོ་འཛིན་པ་དེ་ཉིད་དུ་ནི་དེའི་རྗེས་ལ་འབྱུང་བ་ངེས་པར་འཛིན་པའི་སེམས་ཀྱིས་ཀྱང་ཡོངས་
སྟུང་དུ་བར་བྱེད་དོ། ། ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་སེམས་ལ་ཆད་ཡོད་པ་དང་རྗེས་སུ་འབྲེལ་བའི་
དངོས་པོ་གནས་པ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། འོ་ན་ངེ་ཞེ་ན་ཡོད་པ་ཉམས་སུ་སྒྱུར་བ་གང་ངེ་སྟེད་པ་དེ་
མཐའ་དག་གནས་པ་ཁོ་ན་སྟེ། ཐམས་ཅད་ཀྱང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་བསྐྱེད་པ་ལ་
དམིགས་པའི་དངོས་པོས་རྒྱས་པ་ཐོགས་པ་མེད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་
ཡུལ་ཡང་ཐམས་ཅད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། ། དེ་བས་ན་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་སྤྲུགས་ནི་དངོས་
པོའི་རྣམ་པ་ཉིད་ཟད་ཉེ་བར་འཛིན་པ་ཡིན་པར་མི་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར་དང་། རྗེས་ལས་ཐོབ་པའི་
དག་པ་འཛིན་བ་ངེས་པར་འཛིན་པའི་ཤེས་པས་ཀྱང་ཡུལ་གྱི་མཐར་ཐུག་པར་གནས་པ་ཉིད་
ཡོངས་སུ་མི་གཙོད་པའི་ཕྱིར། གང་གིས་མཐའ་ཅན་ཉིད་དུ་འགྱུར་བ་འདི་ཙམ་ཞིག་གོ་ཞེས་
ཡོངས་སུ་གཙོད་པར་ངེ་ལྟར་འགྱུར། གང་སྤང་བཞིན་པ་ཉིད་ལས་གཞན་དག་མེད་དོ་ཞེས་དེ་
ལྟར་ངེས་པར་འཛིན་པར་སྐྱེས་སུ་རྒྱུག་པ་དེ་ལྟར་ཡང་མཐའ་ཡོད་པ་ཉིད་དུ་ཐལ་བ་མ་ཡིན་
ཏེ། འདི་ལྟར་གལ་ཏེ་སྤང་བཞིན་པའི་དངོས་པོ་ནི་མཐའ་དང་ལྡན་པ་ཉིད་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་
པའི་སྤྲུགས་རྣམས་པར་རྟོག་པ་མེད་པ་ལ་སྤང་བ་ཡིན་ན་ནི་དེའི་ཆེ་རྗེས་ཐོབ་པ་དེས་པར་
འཛིན་པའི་སེམས་ཀྱིས་དངོས་པོ་རྣམས་ལ་མཐའ་མེད་པ་ཉིད་རྣམས་པར་གཙོད་པ་དང་། དེ་
རྣམས་པར་གཙོད་པས་ཀྱང་མཐའ་མེད་པ་ཉིད་ཉམས་པར་འགྱུར་བ་ཞིག་ན། གང་གི་ཕྱིར་
ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་སེམས་ལ་སྤང་བཞིན་པའི་དངོས་པོ་མཐའ་མེད་པ་ཁོ་ན་སྤང་བ་ཡིན་
སྟེ་[*TE?]] ཐམས་ཅད་རྒྱས་པ་ཐོགས་པ་མེད་པ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། ། དེ་ལས་གཞན་མི་
སྤང་བ་ནི་མཐའ་དང་ལྡན་པ་ཁོ་ན་ཡིན་ལ་དེ་ཉིད་ཀྱང་ངེས་པར་འཛིན་པའི་སེམས་ཀྱིས་རྣམ་
པར་གཙོད་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་ན་ཤེན་དུ་གསལ་བར་བྱིད་ཀྱི་དངོས་པོ་རྣམས་མཐའ་མེད་པ་
ཉིད་དུ་སྐྱབ་པའི་ཕྱིར་འདི་ནི་གྱི་ནའོ། ། གང་དག་རྣལ་འབྱོར་པའི་ཤེས་པ་ཐམས་ཅད་

དམིགས་པ་མེད་པ་ཉིད་ཡིན་ན་ཡང་མི་ལམ་བདེན་པ་མཐོང་བ་དང་འདྲ་བར་དངོས་པོ་ལ་མི་
སྟུ་བ་ཉིད་ཀྱི་ཚད་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཁས་ལེན་པ་དེ་དག་ལ་ནི་མཐའ་དང་ལྡན་པར་ཚོལ་བའི་གོ་
སྐབས་རྒྱང་བསྐངས་པ་ཉིད་ཡིན་ནོ། ། འདི་སྟམ་དུ་ནལ་འབྱོར་པའི་ཤེས་པ་གང་ཟག་པ་མེད་
བ་ཉིད་ཡིན་ན། བསྟན་བཅོས་ལས་ནི་སྤྱིའི་ཡུལ་ཅན་ཉིད་དུ་བཤད་ཀྱི་རང་གི་རང་གི་རང་
ཉིད་ཡུལ་ཅན་དུ་ནི་མ་ཡིན་ན། དེ་ལྟར་སྤྱིའི་ཡུལ་ཅན་གྱི་ནམ་པར་ཤེས་པས། དངོས་པོ་ནམས་
ཀྱི་རང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་རྟོགས་པར་འགྱུར་སྟམ་ན་རིགས་མི་མཐུན་པ་ལས་ལྡོག་པའི་རང་གི་
མཚན་ཉིད་ནི་ཐ་མི་དད་པའི་ནམ་པ་ཅན་གྱིས་ཤེས་པའི་རྒྱ་ཡིན་པས། བསྟན་བཅོས་ལས་སྤྱིའི་
མཚན་ཉིད་དུ་བཤད་དོ། ། དེ་བས་ན་དེ་འཛིན་པར་བྱེད་པའི་ནལ་འབྱོར་པའི་ཡེ་ཤེས་
བསྐྱེམས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་གསལ་བར་སྤང་བ་སྐྱེ་བ་ནི་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་སྤྱོད་ཡུལ་ཅན་
ཡིན་པས་ཇི་ལྟར་ན་སྤྱིའི་ཡུལ་ཅན་དེས་རང་གི་མཚན་ཉིད་འཛིན་པར་འགྱུར་ཞེས་བྱ་བའི་
འགལ་བ་མེད་པ་ཡིན་ནོ། ། ཇི་ལྟར་ན་པན་ཚུན་འགལ་བཤེས་པ་གཅིག་གིས་འཛིན་པ་ཡིན་
ཞེ་ན་དེ་བརྗོད་པར་བྱ་སྟེ། གལ་ཏེ་ཡང་དངོས་པོ་འགའ་ཞིག་པན་ཚུན་འགལ་པར་ཡོད་པ་དེ་
ལྟ་ན་ཡང་དེ་དག་ཤེས་པ་ལ་ལྟན་ཅིག་པར་མི་འགལ་བ་ཉིད་ཡིན་ཏེ། མི་མཐུན་པའི་དོན་དུ་
མ་ཤེས་པ་གཅིག་གིས་ཀྱང་ཅིག་ཅར་འཛིན་པ་དམིགས་བའི་བྱེད་རོ། ། འདི་ལྟར་གང་པན་
ཚུན་སྤངས་ཏེ་གནས་པའི་མཚན་ཉིད་ཅན་དེ་ནམས་གཅིག་དུ་འགྱུར་པ་འགལ་བ་དང་གང་
ཡང་ལྟན་ཅིག་མི་གནས་པ་ན་འགལ་བ་ཡིན་ན། འདི་ནམས་ཤེས་པ་གཅིག་ལ་སྤང་བས་
གཅིག་དུ་འགྱུར་བའམ། རྟོགས་གཅིག་པ་ཉིད་དུ་ཐལ་བར་ནི་མི་འགྱུར་ཏེ། དེ་བས་ན་འདི་
ནམས་ཤེས་པ་གཅིག་ལ་སྤང་བ་ནི་འགལ་བ་མེད་དོ། ། འགལ་བ་ཡིན་ཡང་ཤེས་པ་གཅིག་ལ་
སྤང་བ་མཐོང་བ་ཡང་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་པན་ཚུན་སྤངས་ཏེ་གནས་པའི་མཚན་ཉིད་ཅན་
གཙང་བ་དག་དང་ལྟན་ཅིག་དུ་མི་གནས་པ་སྟུལ་དང་མ་བྱ་དག་མིག་གི་ནམ་པར་ཤེས་པས་
ཅིག་ཅར་འཛིན་པ་ལྟ་བུའོ། ། འདི་སྟམ་དུ་གལ་ཏེ་འགལ་བ་ནམས་ཀྱང་ཤེས་པ་གཅིག་ལ་སྤང་
བར་མི་འགལ་ན་དེ་ལྟར་གྱུར་ན་བདེ་བ་དང་སྦྱག་བསྐྱེལ་ལམ་འདོད་ཆགས་དང་ཞེ་སྤང་དག་
ཤེས་པ་གཅིག་གིས་ཉམས་སུ་བྱོང་བར་སོག་ཆགས་ནམས་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་ཅིའི་བྱེད་མི་སྐྱེ་ཞེ་ན།
བདེ་བ་ལ་སོགས་པ་དུས་གཅིག་དུ་མ་བྱོང་བ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་རྒྱ་མེད་པས་མ་སྐྱེས་པས་ན་

བདེ་བ་ལ་སོགས་པ་ཉི་ལྔ་མི་གནས་བ་ཡིན་གྱི་འགལ་བའི་ཕྱིར་ནི་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ངེས་པར་
བྱའོ། ། ཡང་ངེ་ལྟར་འདས་པ་དང་མ་འོངས་པའི་དངོས་པོ་འཛིན་པ་དེ་ལྟར་ནི་སྤར་བསྟན་
ཟིན་ཏོ། ། དངོས་དང་བརྒྱད་པས་དེས་པན་གདགས་པར་བྱ་བ་འཇམ། དེ་ལ་པན་འདོགས་པར་
བྱེད་པའི་རང་བཞིན་གྱིང་ལྟར་བ་ཉིད་རྟོགས་པ་ན་འདས་པ་དང་མ་འོངས་པ་དག་ཤེས་པ་
ཡིན་ཏེ། ས་གཞི་དབུག་པ་རྟོགས་བ་ཉིད་སྤུམ་པ་མེད་པ་རྟོགས་པ་ཡིན་པ་བཞིན་ནོ། ། དེ་ལྟར་
ལྷུང་ན་རྗེས་སྤྱད་པག་པར་འཁྱུར་བ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། བཙམ་ལྟན་འདས་ལ་རྟགས་མེད་པའི་
ཕྱིར་དང་། བྱད་པར་ཐམས་ཅད་དང་ལྟན་པའི་དེ་ལྟར་བྱུང་བ་ཉིད་མངོན་སྤུམ་དུ་ལྷུང་པ་ཉིད་
ཀྱིས་དེ་གཉིས་མངོན་སྤུམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། ། ཤིན་ཏུ་སྤྱོད་པས་ཆོག་གོ། ། སྦྱེད་པར་མཛད་པ་
ཉིད་གསལ་བར་བྱེད་པ་ནི། རབ་འབྱོར་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དག་བཙམ་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་
སོགས་པ་གསུངས་སོ། ། དེ་ལྟར་ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་ཉིད་སྦྱེད་པར་མཛད་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཐམས་
ཅད་མཐུན་པ་ཉིད་སྟོན་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་ཉིད་རྟོགས་པར་བྱེད་པ་
ཡང་ཡིན་ནོ། ། འཇིག་རྟེན་མཐུན་བ་བསྟན་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་བཙམ་ལྟན་འདས་ཀྱིས་གང་
འདི་སྐད་དུ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། ། མི་འཇིག་རབ་ཏུ་མི་འཇིག་པ། ། ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྐད་
ཅིག་མ་དང་རྒྱན་མི་རྟག་པ་དག་གིས་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་མི་འཇིག་ཅིང་རབ་ཏུ་མི་འཇིག་
ཅས་བྱ་བའི་ཐ་ཆོག་གོ། ། དངོས་པོའི་ཆོས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་ན། དེ་དག་ཏུ་ངེ་ལྟར་མི་འཁྱུར་
སྤུམ་བའི་དོགས་པ་དེ་ཅིའི་ཕྱིར་མི་འཇིག་རབ་ཏུ་མི་འཇིག་ཅས་བྱ་བས་བསུ་ནས། རབ་འབྱོར་
སྟོང་བ་ཉིད་ནི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་ཏེ། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དུ་ན་སྤང་བོ་ལ་སོགས་པ་ནི་
ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པའི་ཕྱིར། སྟོང་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་ཉིད་ཡིན་པས་དངོས་པོའི་ཆོས་ཀྱི་རང་
བཞིན་མེད་པ་ལ་སྐད་ཅིག་མ་དང་། རྒྱན་གྱིས་མི་རྟག་པ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་གྱི། ཀྱན་རྫོབ་ཏུ་ནི་
དེ་དག་ཡོད་དོ་ཞེས་བྱ་བར་དགོངས་སོ། ། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སེམས་ཀྱི་སྦྱོད་པ་ཤེས་པ་
བསྟན་པ་ནི། རབ་འབྱོར་གཞན་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། དམ་བཅས་
པའི་དོན་ངེས་པར་བྱ་བའི་དོན་དུ་ངེ་བར་མཛད་པ་ནི། རབ་འབྱོར་ངེ་ལྟར་ན་དེ་བཞིན་
གཤེགས་པས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་སོ། ། ལན་བཏབ་པ་ནི་སེམས་ཅན་ངོ་བོ་ཉིད་
མེད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། སེམས་ཅན་རྣམས་ནི་སྦྱུ་མ་ལྟ་བུའི་

ངོ་བོ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། ། སེམས་ཅན་གྲངས་མེད་པ་ལ་སོགས་པའི་ཚུལ་གྱིས་རབ་རྟུ་
མཁྱེན་པའོ། ། ཉེ་བར་བསྐྱབ་བ་ནི་རབ་འབྱོར་དེ་ལྟར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་
ནོ། ། ཚུལ་འདི་ཉིད་གྱིས་དེ་རྣམས་ཀྱི་སེམས་ཀྱི་སྒྱུད་པ་ཡོངས་སུ་མཁྱེན་པ་ནི། རབ་འབྱོར་
གཞན་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། སེམས་ཅན་མེད་པ་ཉིད་གྱིས་ཞེས་བྱ་
བ་ནི་སེམས་ཅན་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཞིང་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དུ་དམིགས་སུ་མེད་པས་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་
ཀྱི་ཚུལ་གྱིས་ཆད་མེད་པ་ལ་སོགས་པ་ཉིད་དུ་སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་སྒྱུད་པ་རབ་རྟུ་མཁྱེན་ཏོ། །
སེམས་བསྐྱབ་པ་མཁྱེན་པ་ནི། རབ་འབྱོར་གཞན་ཡང་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་སེམས་བསྐྱབ་
པ་རྣམས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། བསྐྱབ་པ་དང་བཅས་པ་ཟད་པ་ཉིད་དུ་
དང་ཟད་པ་ཡང་མ་ཟད་པ་ཉིད་དུ་ཞེས་བྱ་བ་ནི། དེ་ལ་དམིགས་བས་ཆོས་ཉིད་ལ་ཞུགས་པ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར་བསྐྱབ་པའི་སེམས་དེ་ཀུན་རྫོབ་རྟུ་ཟད་པ་སྟེ། རྣམ་པར་འཛིག་པ་ཉིད་དུ་མཁྱེན་
ལ། དོན་དམ་པར་ནི་ཟད་ཅིང་རྣམ་པར་འཛིག་པ་ཡང་མེད་པས་ན་མ་ཟད་པ་སྟེ། རྣམ་པར་མི་
འཛིག་པ་དག་དག་པ་རི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་རབ་རྟུ་མཁྱེན་ཏོ། ། སེམས་རྣམ་པར་གཡེངས་པ་
མཁྱེན་པ་བསྐྱན་པའི་ཕྱིར་རབ་འབྱོར་གཞན་ཡང་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་སེམས་རྣམས་པར་
གཡེངས་པ་རྣམས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་ཏེ། ཆོས་ཉིད་ལས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཆོས་ཀྱི་
དབྱིངས་སྟེ་བ་མེད་པ་ཉིད་ལས་ཏེ། དེ་ཡིད་ལ་མི་བྱེད་པས་ཀུན་རྫོབ་རྟུ་ཕྱི་རོལ་དུ་འཇུག་པའི་
སེམས་ནི་རྣམ་པར་གཡེངས་པ་ཡིན་ལ་དོན་དམ་པར་ནི་མཆོན་ཉིད་མེད་པ་སྟེ། ངོ་བོ་ཉིད་
དང་བྲལ་བ་དང་སྐྱད་ཅིག་མའི་མི་རྟག་བ་ཉིད་གྱིས་མི་ཟད་པ་དང་རྒྱན་གྱིས་མི་རྟག་པ་དང་
བྲལ་བས་ན། རྣམ་པར་མི་ཟད་པ་དང་། ཕྱི་རོལ་དུ་འགོ་བར་མི་སྲིད་པས་མ་གཡེངས་པ་ཞེས་
བྱ་བར་ཡང་དག་པ་རི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་རབ་རྟུ་མཁྱེན་ཏོ། ། སེམས་མི་ཟད་པའི་རྣམ་པ་མཁྱེན་
པ་བསྐྱན་པ་ནི། རབ་འབྱོར་གཞན་ཡང་སེམས་ཅན་གཞལ་དུ་མེད་གྲངས་མེད་པ་དག་གི་
སེམས་གཞལ་དུ་མེད་པ་མི་ཟད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། སེམས་གང་
གི་ནམ་མཁའ་བཞིན་དུ་གཞལ་དུ་མེད་ཅིང་མི་ཟད་པ་ན། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སེམས་
གཞལ་དུ་མེད་ཅིང་མི་ཟད་པར་རང་གི་ཉིང་ངེ་འཛིན་གྱི་མེ་ལོང་གི་ངོས་ལ་སྒྲུང་བས་ན་ཡང་
དག་པ་རི་ལྟ་བ་བཞིན་ཤེས་པར་འཇུག་བའོ། ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་པ་

ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོས་སེམས་དེ་འཁོར་བ་ངེ་སྲིད་ཀྱི་བར་དུ་བྱིན་གྱིས་བསྐྱབས་
པའོ། ། འགག་པ་མེད་པ། རྒྱུ་བ་མེད་པ་གནས་པ་མེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཅི་རིགས་པར་བྱས་ཀྱི་
མཆན་ཉིད་རྣམ་པ་གསུམ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། དེ་བས་ན་ཆོས་ཅན་གྱི་ངོ་བོ་ཉིད་དང་མི་ལྡན་
པའི་ཕྱིར་རྟེན་མེད་པའོ། ། གཞལ་བར་མི་རྒྱས་པ་ཉིད་ཀྱིས་ན་གཞལ་དུ་མེད་པའོ། ། ཆོས་ཀྱི་
དབྱིངས་དང་འདྲ་བར་རྣམ་པར་འཛིག་པ་མི་འཐད་པས་ན་མི་ཟད་པའོ། ། སེམས་འདོད་
ཆགས་དང་བཅས་པ་ལ་སོགས་པ་མཐུན་པ་བསྟན་པ་ནི། ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པར་གྱུར་པའི་
སེམས་རྣམས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པས་ཀུན་ནས་
ཉོན་མོངས་པར་གྱུར་པ་མ་ཡིན་ཞིང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འཁྲུལ་པ་ཅམ་དུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེ་ཁོ་ན་
ཉིད་དུ་ཉོན་མོངས་པ་དང་ལས་དང་རྒྱུ་བའི་མཆན་ཉིད་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་རྣམས་ཀྱིས་
ཀུན་ནས་སྟོན་མོངས་པར་གྱུར་པ་མ་ཡིན་ཞིང་། ཉོན་མོངས་པ་མེད་པ་ཡིན་ལ། ཕྱིན་ཅི་ལོག་
གི་སྟོབས་ཀྱིས་ནི་ཀུན་ནས་སྟོན་མོངས་ཤིང་ཉེ་བར་བཅོམ་པ་ཡིན་པའོ། ། བརྟན་བཟགས་པ་
མེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སོ་སོར་ངས་པ་ལ་འཇུག་པའོ། ། སེམས་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་ལ་
སོགས་པ་མཐུན་པ་བསྟན་པ་ནི། སེམས་ཀུན་ནས་སྟོན་མོངས་པར་མ་གྱུར་པ་རྣམས་ཞེས་བྱ་
བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་སོ། ། རང་བཞིན་གྱིས་འོད་གསལ་བ་སྟེ། ཞེས་བྱ་བ་ནི་སོ་སོའི་རྒྱུ་བོའི་
གནས་སྐབས་སུ་འཁྲུལ་པའི་རྒྱལས་བྱུང་བ་ཉིད་ཀྱིས་ན་དེ་ལྟ་བུར་གྱུར་པའི་རྣམ་པར་མ་དག་
པའི་སེམས་ཀྱང་རང་གི་ངོ་བོ་ཆད་མས་བཟགས་ན་རྒྱུ་བ་མེད་པ་ལ་སོགས་པའི་ངོ་བོའི་བདག་
ཉིད་དུ་ཉོགས་པ་ལ་གཞིལ་བ་དང་བཅས་པ་ཉིད་ཀྱིས་ན། གཉེན་པོ་རྒྱུས་པ་ལས་སྦྲར་མི་
བསྐྱོད་ཅིང་འདོད་ཆགས་ལ་སོགས་སྟོ་བྱུར་བ་བསལ་བར་རྒྱས་པ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རང་
བཞིན་གྱིས་འོད་གསལ་ཞིང་ཡོངས་སུ་དག་པའི་རང་གི་ངོ་བོ་ཅམ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ལྟར་སེམས་
འདོད་ཆགས་དང་བཅས་པ་ལ་སོགས་པ་དང་། སེམས་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་ལ་སོགས་པ་
སྦྱར་བསྟན་ནས་དེའི་ཐབས་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་བསྟན་པའི་ཕྱིར། སེམས་གནས་པ་ལ་སོགས་
པའི་འགྲེས་གཅིག་དང་། སེམས་རབ་དུ་གཟུང་བ་ལ་སོགས་པ་གཉིས་གསུངས་སོ། ། གཞི་མེད་
པ་ལ་གནས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གནས་པར་མི་འོས་པ་གཞི་མེད་པ་སྟོམས་པར་འཇུག་པའི་རོ་
ཟུང་བ་ལ་སོགས་པ་ལ། འདོད་ཆགས་ལ་སོགས་པའི་རྒྱུར་གྱུར་པ་ཉིད་ཀྱིས་ན་གནས་ཤིང་

མངོན་པར་ཞེན་པའོ། ། རབ་འབྱོར་སེམས་དེ་དག་ནི་གཟུང་བ་མེད་ཅིང་རབ་ཏུ་མི་གཟུང་
བར་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དེ་ལ་སེམས་ཚྡོད་པའམ་ཚྡོད་པར་དོགས་པ་ལ་སྒྲིབ་རབ་བྱ་བའི་
དངོས་པོ་ཡིད་ལ་བྱེད་པས། ཞི་གནས་ཀྱི་རྒྱ་མཚན་དང་སེམས་ཁྱམ་པའམ། ཁྱམ་དུ་དོགས་པ་
ལ་མངོན་པར་དགའ་བར་འགྱུར་བའི་དངོས་པོ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་རབ་ཏུ་འཛིན་པའི་རྒྱ་མཚན་
དང་སེམས་མཉམ་པ་ཐོབ་པ་ལ་ལྷན་གྱིས་གྲུབ་པའི་ཡིད་ལ་བྱེད་པ། བཏང་སྟོམས་ཀྱི་རྒྱ་མཚན་
གཟུང་བར་བྱའོ། ། དེ་ལྟར་ན་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་ལ་སོགས་པའི་རྒྱ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
སེམས་རབ་ཏུ་གཟུང་བའོ། ། ཡང་ན་གཟུང་བར་འོས་པ་ཉིད་ཀྱིས་གཟུང་བ་མ་ཡིན་ཞིང་ཡང་
དང་ཡང་དུ་རབ་ཏུ་གཟུང་བར་བྱ་བ་མ་ཡིན་ནོ། ། སེམས་དང་ཤེས་པ་དེ་དག་ཉིད་སྤྱིར་ནམ་
གངས་ཀྱིས་བསྟན་པ་ནི་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་བྲག་པ་དང་བཅས་པའི་སེམས་རྣམས་ཞེས་བྱ་བ་
ལ་སོགས་པ་གཅིག་དང་བྲག་པ་མེད་པའི་སེམས་རྣམས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་འགྲེས་གཉིས་
གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། རབ་འབྱོར་སེམས་དེ་དག་ནི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་ཅིང་མེད་པ་དང་འབྲེལ་
ཡིན་ཏེ། ཞེས་བྱ་བ་ནི་བྲག་པ་དང་བཅས་པའི་སེམས་རྣམས་ནི་གཉེན་པོའི་ཕྱོགས་སྤྱིས་པས་
བསྐྱོག་བར་བྱ་བ་ཉིད་ཀྱིས་རང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཡིན་ལ། དེ་ལས་ཀྱང་མེད་པ་དང་
མཚུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། རབ་འབྱོར་སེམས་དེ་དག་ནི་དངོས་པོ་མེད་པར་གཞིལ་བཞེས་བྱ་བ་ནི་
བྲག་པ་མེད་པའི་སེམས་རྣམས་ནི་མཐོང་བ་དང་བསྐྱོམ་པས་སྤངས་པར་བྱ་བའི་ཉོན་མོངས་པ་
མེད་པའི་མཐར་ཐུག་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་བས་ན་རང་གི་ངང་གིས་རྒྱད་ཡོངས་སུ་དག་པར་འཇུག་
པས་ན་ལྷན་གྱིས་གྲུབ་པའོ། ། ཡང་དེ་དག་ཉིད་ཀྱི་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་དུག་ནི་འདོད་ཆགས་དང་
བཅས་པའི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའི་འགྲེས་ཀྱིས་གསུངས་སོ། ། སེམས་ཀྱི་འདོད་ཆགས་དང་
བཅས་པའི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ལ། སེམས་ཀྱི་འདོད་ཆགས་དང་བཅས་པ་འདི་ཉིད་གང་
ཡིན་པ་སོ་སོའི་སྤྱི་བོའི་ཡུལ་ལ་ཆགས་པའི་རང་བཞིན་ཉིད་དེ་ནི་སེམས་ཀྱི་ཡང་དག་པ་རི་ལྟ་
བ་ཉིད་མ་ཡིན་ནོ། ། རང་གསལ་བའི་རང་བཞིན་ནི་རིགས་པས་སྒྲུ་མ་ངང་འབྲེལ་བར་འགྱུར་བ་
ཡིན་ཏེ། བསལ་བར་རྒྱས་པ་དང་མི་རྒྱས་པ་ཉིད་ཀྱིས་འདི་དག་གོ་རིམས་བཞིན་གཡོ་བ་དང་
མི་གཡོ་བ་ཡིན་པའི་རང་བཞིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། ། དེ་བཞིན་དུ་འཕགས་པ་རྣམས་ཀྱི་གཉེན་
པོ་བསྐྱོམས་པས་སེམས་ཀྱི་ཡང་དག་པ་རི་ལྟ་བ་ཉིད་བྲག་པ་མེད་པའི་རང་བཞིན་གང་ཡིན་

པ་དེན། འདོད་ཆགས་དང་བཅས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ནི་གཉིན་པོའི་ཕྱགས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ཡིན་
པའི་ཕྱིར་རོ། ། དེ་བས་ན་མ་དག་པའི་གནས་སྐབས་སུ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་འདོད་ཆགས་དང་བཅས་
པའི་སེམས་ནི། རབ་འབྱོར་སེམས་ཀྱི་བྲལ་བ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ཡིན་
ཏེ། སེམས་ཀྱི་བྲལ་བ་སྟེ། འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བའི་གནས་སྐབས་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་སོ་སོའི་
སྐྱེ་བོའི་འདོད་ཆགས་དང་བཅས་པ་སྟེ། ཆགས་པའི་གནས་སྐབས་མ་ཡིན་ཏེ་དེ་གཉིས་ངོ་བོ་
ཉིད་ཐ་དད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། ། དེ་བཞིན་ཏུ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བའི་རྣམ་པར་ཆེ་
བཅིལ་བ་ལ་སོགས་པའི་སྤངས་པས། འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བའི་སེམས་ཀྱིས་ཡང་དག་པ་ངེ་
ལྟ་བུ་ཉིད་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་དབེན་པའི་བདག་ཉིད་ཏུ་རྟོགས་པ་ཉིད་ཀྱིས་དེ་སེམས་ཀྱི་འདོད་
ཆགས་དང་བཅས་པ་ཉིད་མ་ཡིན་ནོ། ། དེ་བས་ན་དབེན་པའི་གནས་སྐབས་སུ་སེམས་འདོད་
ཆགས་དང་བྲལ་བ་ཡིན་ནོ། ། དེ་བཞིན་ཏུ་ཞེ་སྤང་དང་བཅས་པ་ལ་སོགས་པའི་འགྲེས་ཀྱིས་
གཞུང་ལྟག་མ་རྣམས་ཀྱང་འདི་ཉིད་ཀྱི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ནས་བཤད་པར་བྱའོ། ། སེམས་རྒྱ་ཆེན་
པོ་མཁྱེན་པ་ཉིད་བསྟན་པ་ལྟོག་པ་དང་འཇུག་པའི་སྒོ་ནས་འགྲེས་གཉིས་སུ་འགྱུར་བ་ནི།
སེམས་རྒྱ་ཆེན་པོ་མ་ཡིན་པ་རྣམས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་སོ། ། རབ་འབྱོར་སེམས་
དེ་དག་ནི་ཀུན་ནས་སྟོང་བ་དང་མི་ལྡན་པ། ཀུན་ནས་སྟོང་བ་མེད་པར་རྟོགས་པ་སྟེ། ཞེས་བྱ་
བ་ནི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཏུ་ན་སྐྱེ་བ་མེད་པས་རྒྱ་དང་འབྲེལ་པ་སྟོང་པ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཀུན་ནས་
སྟོང་བ་དང་མི་ལྡན་པའོ། ། འབྱུང་བ་དང་བྲལ་བ་ཡིན་པས་འདོད་པ་ལ་སོགས་པའི་ཁམས་
དང་མ་འབྲེལ་བ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སེམས་དེ་དག་ནི་ཀུན་ནས་སྟོང་བ་མེད་པར་རྟོགས་
པའོ། ། དེ་ལྟར་མ་དམིགས་པས་རྒྱ་ཆེན་པོ་མ་ཡིན་པའོ། ། རབ་འབྱོར་སེམས་དེ་དག་ནི་མི་
འབྲི་མི་འཕེལ་ཞིང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ལ། རྣམ་པར་འཇིག་པ་མེད་པས་མི་འབྲི་ཞིང་སྐྱེ་
བ་མེད་པས་མི་འཕེལ་ལོ། ། དེ་ཉིད་ཀྱིས་ན་འགའ་ཞིག་ཏུ་འགོ་བས་བྲལ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར་
རྣམ་པར་བྲལ་བ་མེད་པ་སྟེ། དེ་ལྟར་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སེམས་རྒྱ་
ཆེན་པོ་ཞེས་བྱའོ། ། སེམས་ཆེན་པོར་གྱུར་བ་མཁྱེན་པ་ལྟོག་པ་དང་འཇུག་པའི་སྒོ་ནས་འགྲེས་
གཉིས་ཀྱིས་བསྟན་པ་ནི། སེམས་ཆེན་པོར་གྱུར་པ་མ་ཡིན་པ་རྣམས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་
གསུངས་བ་ཡིན་ཏེ། རབ་འབྱོར་སེམས་དེ་དག་ནི་འོང་བ་མེད་པ། འགོ་བ་མེད་པ་མ་གཏོགས་

པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འབྲས་བུ་ཡོད་པ་བཀག་པས་འདས་པའི་དུས་དེ་ནས་འོངས་པ་དང་བྲལ་བ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། སེམས་དེ་དག་ནི་འོང་བ་མེད་པའོ། ། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་འཇིག་པ་མ་ཡིན་
པས་མ་འོངས་པའི་དུས་སུ་ཡང་འགོ་བར་མི་འཐད་པས་འགོ་བ་མེད་པའོ། ། དེ་ལྟར་གྱི་དུས་སུ་
ཡང་གཅིག་དང་དུ་མའི་ངོ་བོ་ཉིད་དང་བྲལ་བས་མ་གཏོགས་པ་སྟེ། དེ་ལྟར་ན་ཆེན་པོར་གྱུར་
བ་མ་ཡིན་པ་ཡིན་ནོ། ། རབ་འབྱོར་སེམས་དེ་དག་ནི་མཉམ་པ་ཉིད་ཀྱིས་མཉམ་པ་སྟེ་ངོ་བོ་
ཉིད་མཉམ་བའོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དུ་ན་མ་སྐྱེས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བདག་
ལ་སོགས་པ་དངོས་པོ་མེད་པ་དང་མཉམ་པ་ཉིད་ཀྱིས་ནས་སེམས་དེ་དག་ནི་མཉམ་པ་ཉིད་
ཀྱིས་མཉམ་པ་ཡིན་ལ། ཡང་དག་པའི་ཀུན་རྫོབ་དུ་ནི་ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་ཐོབ་པའི་ཚུལ་གྱིས་
རབ་དུ་སྒྲུང་བས་སྐྱེ་མའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་མཉམ་སྟེ། དེ་ལྟར་ན་ཆེན་པོར་གྱུར་པ་ཡིན་ནོ། །
སེམས་ཚད་མ་མེད་པ་མཐུན་པ་བསྟན་པ་ནི། སེམས་ཚད་མ་མེད་པ་རྣམས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་
སོགས་པ་གསུངས་སོ། ། ཉེན་མེད་བས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དེ་རྣམས་ལ་སོ་སོར་ངེས་པའི་ཉེན་ཡོད་
པ་མ་ཡིན་པས་ཚད་མེད་པའོ། ། སེམས་བསྟན་དུ་ཡོད་པ་མཐུན་པས་སྟོན་པས། སྡེ་མ་བཞིན་
དུ་འབྲེལ་གཉིས་གསུངས་པ་ནི། སེམས་བསྟན་དུ་ཡོད་པ་རྣམས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། །
རབ་འབྱོར་སེམས་དེ་དག་དང་སེམས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ནི་མཉམ་བར་བསྟན་པ་ཡིན་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་
ནི་སྐྱེ་མ་ལྟ་བུའི་བདག་ཉིད་དུ་ཡང་དག་པར་རིག་པས་ན་མཉམ་པར་བསྟན་པ་སྟེ། ཤེས་པ་
ཐམས་ཅད་ཀྱིས་མཚུངས་པར་དམིགས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཡིན་ཏེ། དགེ་བ་དང་མི་དགེ་བའི་བག་
ཆགས་རྣམས་ཀྱིས་བསགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན། སེམས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ཡིན་ནོ། ། དེ་ལྟར་ན་
བསྟན་དུ་ཡོད་པ་ཡིན་ནོ། ། རབ་འབྱོར་མཚན་ཉིད་མེད་ཅིང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ནི། དེ་ཁོ་
ན་ཉིད་དུ་ནད་ལྟར་བྱུང་བའི་རང་གི་ངོ་བོ་དང་བྲལ་བས། མཚན་ཉིད་མེད་བའི་ཉིད་ཡིན་པའི་
ཕྱིར་དང་། འདས་པ་དང་མ་འོངས་པའི་རང་བཞིན་དག་དང་ལྟན་ཅིག་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་
འབྲས་བུ་དང་རྒྱུར་འབྲེལ་བ་མི་འཐད་པས། རྟོན་གྱིས་དབེན་པ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཤ་ལ་
སོགས་པའི་སྐྱན་གསུམ་པོ་འཕ་ཐམས་ཅད་ལ་སྟེ་ལྟ་བུ་རྣམས་ཀྱི་ཡུལ་མ་ཡིན་པ་ཉིད་ཀྱིས་ན།
སྒྲུང་བར་མ་གྱུར་པའི་སེམས་བསྟན་མེད་བའི་ཉིད་དོ། ། དེ་ལྟར་བསྟན་དུ་མེད་པ་ཡིན་ནོ། ། ཇི་
སྐད་དུ་བཤད་པའི་ཤེས་པ་ཉིད་ཐོགས་པ་དང་བཅས་པ་ལ་སོགས་པ་ཉིད་ཀྱིས་ན་རྣམ་པ་ཅི་

ཞིག་ལྟར་ལྟོག་པར་བརྗོད་དོ་ཞེས་བསྟན་པའི་དོན་དུ་ཐོགས་པ་དང་བཅས་པའི་སེམས་ཞེས་
བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་འགྲེས་བརྒྱད་གསུངས་པ་ནི་སེམས་དེ་དག་ནི་མེད་བ་ལ་ཀུན་བརྟགས་པ་
སྟེ། ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། ། མེད་པ་སྟེ་སྟེ་བ་ལ་སོགས་པའི་ཚུལ་དུ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པའི་
ཚུལ་གྱིས་ན་ཀུན་དུ་བརྟགས་ཤིང་སྟོབ་པ་ལྟགས་པའི་སེམས་ནི་སྟོང་པ་ཡིན་ཞིང་། རོ་བོ་ཉིད་
མེད་པ་ཡིན་ལ་ཀུན་རྫོབ་དུ་ནི་དམིགས་པའི་དབང་དུ་གྱུར་པ་སྟེ། དམིགས་པའི་གཞན་དབང་
ཅན་ཡིན་ནོ། ། དེ་ལྟར་ཚད་མ་དང་འགལ་བ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཐོགས་པ་དང་བཅས་པའོ། །
རབ་འབྱོར་སེམས་དེ་དག་ནི་གཉིས་སུ་མེད་བ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ལ་སྟེ་བ་དང་མེ་སྟེ་བ་
དང་བྲལ་བ་ཉིད་གྱིས་ན་གཉིས་སུ་མེད་པར་གྱུར་པའོ། ། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དུ་མ་བྱུང་བ་ཉིད་ཀུན་
རྫོབ་དུ་བྱུང་བ་ཡིན་པས་མ་བྱུང་བ་ཀུན་དུ་བྱུང་བའོ། ། དེ་ལྟར་ཚད་མས་འཐད་པ་ཉིད་ཡིན་
པའི་ཕྱིར་ཐོགས་བ་མེད་པའོ། ། རབ་འབྱོར་སེམས་སླ་ན་ཡོད་པ་ཡང་དག་བ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་
སོགས་པ་ལ་བདག་ལ་སོགས་པར་མངོན་པར་ཞེན་པས་སླ་ན་ཡོད་ཅིང་དམན་པའི་གནས་
སྐབས་ཐོབ་པའི་སེམས། ཡང་དག་པ་རྗེ་ལྟ་བུ་ཉིད་དེ་བདག་མེད་པ་ལེགས་པར་རྟོགས་པ་ཉིད་
གང་ཡིན་པ་དེ་ལ་སྟོམ་སེམས་མེད་དེ་འཇིག་ཚོགས་ལ་སོགས་པའི་ལྟ་བུ་ལ་ཉེ་བར་དམིགས་
པ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། ། དེ་བས་འདི་ལྟར་དེ་ནི་ཀུན་རྫོབ་དུ་སླ་ན་ཡོད་བ་དང་བཅས་པ་ཡིན་
ནོ། ། རབ་འབྱོར་སེམས་དེ་དག་ནི་རྩལ་ཕྱ་རབ་ཅམ་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས། གང་གི་
ཕྱིར་སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་དག་ནི་དོན་དམ་པར་དངོས་པོ་རྩལ་ཕྱ་རབ་ཅམ་ཡང་མི་དམིགས་
པ་ཡིན་ལ། དེ་བས་ན་སོ་སོའི་སྟེ་བོའི་གནས་སྐབས་སུ་འཆང་བྱ་བ་ཉིད་ཀྱི་གནས་སྐབས་དང་
འདྲ་བར་རང་བཞིན་གྱིས་རྣམ་བར་བྱང་བའི་རོ་བོ་ཉིད་ཡིན་པས། གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་
མཚན་མ་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར་སྟོས་པ་མེད་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དུ་
སེམས་སླ་ན་མེད་པ་ཡིན་ནོ། ། རབ་འབྱོར་སེམས་དེ་དག་ནི་མི་མཉམ་པ་དང་མཉམ་པ་ཞེས་
བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ལ་སྟེ་བ་ལ་སོགས་པའི་ཉེས་པ་དག་ནི་མི་མཉམ་པ་ཡིན་པས། མི་མཉམ་
པའི་གཟུང་བ་དང་མཉམ་པ། དེ་འཇིན་པར་བྱེད་པ་ཉིད་གྱིས་ཕྱི་རོལ་དུ་འཇུག་པའི་སེམས་ནི་
རྣམ་པར་གཡེང་བ་ཡིན་པས་སེམས་མཉམ་པར་གཞག་པར་མ་བྱས་པ་ཉིད་གྱིས་ན། ཚེ་གཅིག་
དུ་མ་བྱས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་སེམས་མཉམ་པར་མ་བཞག་པ་ཡིན་ནོ། ། རབ་འབྱོར་སེམས་དེ་

དག་ནི་མཉམ་པ་དང་མཉམ་ཞིང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ལ། ཉེས་པའི་མི་མཉམ་པ་ཐམས་
ཅད་འཐད་པ་མ་ཡིན་པས་མཉམ་པ་ནི། ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཡིན་ལ། དེ་དང་ལྟན་ཅིག་སྐྱེ་བ་
མེད་ལ་སོགས་པ་ལས་མཚུངས་པའི་བྱིར་མཉམ་པ་འོ། ། རྣམ་པར་གཡེང་བ་ལས་བྱིར་བཅོས་
པས་ན་མཉམ་པར་བཞག་པ་སྟེ། དེ་ལྟར་མཉམ་པར་བཞག་པའི་སེམས་ནི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དུ་ན་
ཡོད་པ་མ་ཡིན་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཡིན་པས། རྣམ་མཁའ་དང་མཚུངས་སོ། ། རབ་འབྱོར་སེམས་དེ་
དག་ནི་རང་བཞིན་གྱིས་རྣམ་པར་གྲོལ་བ་སྟེ། ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ལ་རིགས་པའི་རྗེས་སུ་
འགོ་བའི་སྐྱེ་བ་དང་བྲལ་བ་ཉིད་ཡིན་པའི་བྱིར། སེམས་དེ་དག་ནི་རང་བཞིན་གྱིས་རྣམ་པར་
གྲོལ་བ་འོ། ། མེད་པར་གྲུབ་པའི་རང་བཞིན་ཡིན་པའི་བྱིར། ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པའི་རང་བཞིན་
འོ། ། དེ་བས་ན་འཆིང་བ་སྟོན་དུ་འགོ་པའི་འགོལ་བ་མེད་པས་ན། སེམས་མ་གྲོལ་བ་ཡིན་འོ། །
སེམས་ནི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གང་གི་བྱིར་སེམས་ནི་གཅིག་དང་དུ་མའི་ངོ་བོ་ཉིད་དང་
བྲལ་བས་དུས་གསུམ་པའི་སེམས་མེད་པའི་བྱིར། དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་མ་དམིགས་པ་དེ་
པས་ན་རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱབ་པ་གཉིས་དང་ཕྱལ་བའི་བྱིར་རྣམ་པར་གྲོལ་བ་ཡིན་འོ། ། རབ་ཏུ་
དབྱེ་བ་བསྟན་ནས་ད་ནི་སེམས་བཟླར་མེད་བ་བསྟན་པའི་བྱིར་སེམས་བཟླར་མེད་པ་རྣམས་
ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་སོ། ། རབ་འབྱོར་མེད་པའི་བྱིར་སེམས་དེ་བཟླར་མེད་པ་དང་
ཞེས་བྱ་བ་ནི། ཀུན་བརྟགས་པའི་སེམས་ནི་མཚན་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་གྱིས་ན་མེད་པའི་བཟླར་
མེད་པ་འོ། ། མ་བྱུང་བ་ནི་རྣམ་པར་མ་རིག་པའོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གཞན་གྱི་དབང་ནི་རྒྱ་མེད་པས་
མ་བྱུང་བའི་བྱིར། རྣམ་པར་རིག་བར་བྱར་མེད་པ་འོ། ། ཡོངས་སུ་མ་གྲུབ་པས་ན་གཞུང་དུ་མེད་
བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི། ཡོངས་སུ་གྲུབ་པའི་སེམས་ནི་ངོ་བོ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པ་ཉིད་གྱིས་ཡོངས་སུ་
གྲུབ་པ་ཡིན་པའི་བྱིར་གཞུང་དུ་མེད་པ་སྟེ། རེ་རེ་ཞིང་ཤེས་རབ་ཀྱི་མིག་ལ་སོགས་པ་གསུམ་
གྱིས་ཞེས་བྱ་བར་སྒྱུར་བ་འཕ་སངས་རྒྱས་དང་ཆོས་ཀྱི་སྤྱན་ལ་སོགས་པ་ལྷ་པོ་ཐམས་ཅད་ལ་
མི་སྣང་བའི་བྱིར། བཟླར་མེད་པ་ལ་སོགས་པ་ཡིན་པར་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་བྱའོ། ། རབ་འབྱོར་དེ་
ལྟར་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་ནི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ནི་ཉེ་བར་བསྐྱབ་པའི་
ཆོག་ཡིན་ཏེ། སེམས་བསྐྱས་པ་མཁྱེན་པ་ལ་སོགས་པའི་འགྲེས་ཀྱི་ཞབས་སུ་ཡང་རེ་རེ་ཞིང་
ཡང་ཀུན་ལ་སྒྱུར་བར་བྱའོ། ། སེམས་གཡོ་བ་ལ་སོགས་པ་མཁྱེན་པ་བསྟན་པ་ནི། བྱི་བ་དང་

བཅུམས་པ་ནམས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལ་སྐྱབ་པའི་སྒོ་ནས་རང་གི་ཡུལ་ལ་
སེམས་འཕྲོ་བ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་འདིར་བྱེ་བ་ཡིན་ནོ། ། དགག་པའི་སྒོ་ནས་ཡུལ་གཞན་ལ་
སེམས་མི་འཕྲོ་བ་ནི་བཅུམས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་གྱུར་བ་ནི་བྱེ་བ་དང་བཅུམས་པ་ལོ། ། སེམས་
ཅན་གཞན་དང་གང་ཟག་གཞན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འཇིག་རྟེན་དང་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་
དབྱེ་བ་གཉིས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། གཟུགས་ལ་གནས་ཤིང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྐྱབ་དང་
དགག་པའི་སྒོ་ནས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ནི་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ཕྱང་པོ་ལྔ་པོ་ལ་བརྟེན་
ནས་སྐྱེའོ་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཆིག་གོ། ། དེ་ཉིད་སྟོན་པར་མཛད་པ་ནི། དེ་བཞིན་སོང་བ་ཤི་ཕན་
ཆད་ཅེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པར་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། ཤི་བའི་དུས་ཀྱི་འོག་ཏུ་དེ་བཞིན་འབྱུང་ངོ་
ཞེས་བྱ་བ་ནི། འཇིག་རྟེན་རྒྱང་པན་པ་ནམས་ཀྱི་ཕྱིར་ཡོད་དམ་ཅི་ཞེས་བྱུར་གྱིས་འདི་བས་
གྲངས་ཅན་ལ་སོགས་པ་གཟུགས་ལ་སོགས་པར་གཏོགས་པའི་བྱེ་བ་ལ་རྟོག་པ་ལོ། ། དེ་བཞིན་
དུ་བདག་ཐམས་ཅད་དུ་རྗེས་སུ་འགྲོ་བས་མེད་པར་འཇིག་པས་མི་འབྱུང་ངོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི།
འཇིག་རྟེན་རྒྱང་པན་པ་ནམས་ཀྱི་བཅུམས་པ་ལ་རྟོག་པ་ལོ། ། གནས་སྐབས་ཅན་གཅིག་པ་
ཉིད་དང་གནས་སྐབས་ཐ་དད་པ་ཉིད་ཀྱིས་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་སྤྲ་མ་ལྟར་དེ་བཞིན་སོང་བ་ཤི་
ཕན་ཆད་འབྱུང་ཡང་འབྱུང་ལ་མི་འབྱུང་ཡང་མི་འབྱུང་ངོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི། གཅེར་བྱ་བ་ལ་
སོགས་པའི་གཉི་གར་ནམ་པར་རྟོག་པ་ལོ། ། གཅིག་པ་ཉིད་དང་གཞན་པ་ཉིད་ཀྱི་ཚུལ་གྱིས་
བརྗོད་དུ་མེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་ན། འབྱུང་བ་ཡང་མ་ཡིན་མི་འབྱུང་བ་ཡང་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་
ནི་གང་ཟག་ཏུ་སྐྱབ་ནམས་ཀྱི་གཉི་ག་གདགས་པ་ལ་བརྟེན་པའི་ནམ་པར་རྟོག་པ་ལོ། ། ནམ་
པར་རྟོག་པ་འདི་དག་ནི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དུ་ནམ་སྐྱེས་པ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཡང་དག་པ་མ་
ཡིན་པའི་ཀུན་རྗེས་ཏུ་ཡོད་པའི་བདག་གི་རང་བཞིན་ཀྱི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལ་ནམ་པ་
འགའ་ཞིག་ལྟར་གནས་ཐོབ་པ་མ་ཡིན་ནོ། ། དེ་བཞིན་དུ་སྟོང་པ་ཉིད་བསྟན་པ་ན། མི་འདུལ་
བའི་འགོ་བ་ལ་ལྟོས་ནས། རྩོགས་གཞན་དག་ཏུ་བཞག་སྟེ་ལྷང་བསྟན་པའི་རི་མ་ཉིད་དུ་ནམ་
པར་བཞག་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་བཞིན་དུ་བདག་རྟག་པ་ལ་སོགས་པ་ལ་ཡང་ཤེས་པར་བྱའོ། །
འཁོར་གྱི་དཀྱིལ་འཁོར་དེར་ཇི་སྐད་དུ་བཤད་པའི་བདག་ཏུ་ལྟ་བའི་བྱེ་བྲག་དང་ལྡན་པའི་
གདུལ་བྱའི་སྐྱེ་བོ་ཉི་བ་ནམས་ཀྱི་བསམ་པའི་དབང་དུ་མཛད་ནས། རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་སྟོན་པར་

མཛད་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་ནམ་པ་མཐུན་པ་བསྟན་པ་ནི། རབ་འབྱོར་གཞན་ཡང་
འདི་ལྟར་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་ཏེ། དེ་བཞིན་དུ་རབ་འབྱོར་
དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་དེ་བཞིན་ཉིད་ཇི་ལྟ་བུ་བཞིན་དུ་གཟུགས་མཐུན་ཏོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི།
རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་འབྱུང་གང་ཡིན་པ། ། དེ་ཉིད་ཁྱོད་ནི་སྟོང་པར་བཞེད། ། ཅེས་བཤད་པས་
གཟུགས་ལ་སོགས་པ་དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་ནམ་པར་ཡོངས་སུ་མཐུན་པས་བྱེ་བ་ལ་སོགས་པ་ཡང་
དེ་བཞིན་ཉིད་དུ་ཡོངས་སུ་མཐུན་ཏོ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཏོ། ། ཡང་དག་པར་རྟོགས་པའི་སངས་
རྒྱུ་ཀྱི་ཐུགས་སུ་ཆུད་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་དེ་གཞན་ལ་སྟོན་ཅིང་འདོགས་པ་མཐུན་པ་སྟོན་པ་
ནི། རབ་འབྱོར་དེ་ལྟར་ན་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་དེ་
བཞིན་ཉིད་དུ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་སོ། ། དེ་བཞིན་ཉིད་དུ་འདོགས་པར་མཛད་དོ་
ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྗེས་སུ་འགོ་བའི་དེ་བཞིན་ཉིད་ཚུལ་གཅིག་དུ་ནམ་པར་
འཛོག་པར་མཛད་པ་ཡིན་ཏེ། འདིས་ནི་དེ་བཞིན་དུ་འདོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་གསུངས་པ་ཡིན་
ནོ། ། དེ་བཞིན་ཉིད་གསུངས་པ་ནི་རབ་འབྱོར་སྤང་བའི་དེ་བཞིན་ཉིད་ཅེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་
ཡིན་ནོ། ། ཆོས་ཐམས་ཅད་ཐ་དད་པ་ཉིད་མ་ཡིན་ནམ། ཇི་ལྟར་དེ་བཞིན་ན་ཉིད་ཐ་མི་དད་
སྟམ་པའི་དོགས་པ་དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན་ཞེས་བྱ་བས་བསུ་ནས། རབ་འབྱོར་དེ་བཞིན་གཤེགས་
པས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་ཏེ། གང་གི་ཕྱིར་སྤང་བོ་ལྟ་ནི་འཇིག་རྟེན་ནོ་ཞེས་མིང་དུ་
མཛོད་ཅིང་གངས་སོ་ཞེས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་སྤང་བོ་ལྟས་ཆོས་ཐམས་ཅད་སྟོན་པའི་
སྐབས་སུ་གསུངས་པ་དེ་བས་ན། འཇིག་རྟེན་རྟག་པ་ལ་སོགས་པའི་མཆོན་ཉིད་ཀྱིས་ཐ་དང་
པ་གཞན་ནི་ཡོད་པ་མ་ཡིན་གྱི་གདུལ་བྱ་ཉེ་བར་གནས་པའི་ཤེས་པ་ལ་ལྟོས་ནས་ཆོས་ཐ་དད་
བ་ཉིད་དུ་གསུངས་པར་ཟད་དོ། ། དེ་ཉིད་བསྟན་པའི་ཕྱིར་གསུངས་པ་ནི་རབ་འབྱོར་དེ་ལྟ་
བས་ན་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། ། དེ་བཞིན་ཉིད་འདི་ནི་གཅིག་པ་དངོས་པོ་དང་དངོས་པོ་
མེད་པ་དུ་མ་དང་བྲལ་བ་སྟེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དུ་ན་མ་སྐྱེས་པའི་རོ་བོ་ཉིད་ཡིན་པས་
དངོས་པོའི་ཆོས་ལས་ཡང་དག་པར་འདས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཅིག་པ་མ་ཡིན་ཞིང་ཐ་དད་པ་
ཡང་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་ཚུལ་གྱིས་དེ་བཞིན་ཉིད་འདི་ནི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་
གཅིག་པ་ཡིན་ཏེ། ཐུམ་པ་དང་སྟམ་བྱུ་ལ་སོགས་པའི་དངོས་པོ་དང་སྟུན་མེད་པ་ལ་སོགས་

པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མེད་པ་དུ་མ་དང་བུལ་བ་ནི་སྒྲིབ་བའི་ལམ་དུ་འོ། ། དེ་བཞིན་དུ་མཐོང་
བ་དང་སྒྲུབ་པ་དང་བྱུང་པར་དང་མཐར་ཐུག་པའི་ལམ་ལ་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་མི་ཟད་པའི་
ཕྱིར་དང་འགྱུར་བ་མེད་པའི་ཕྱིར་དང་། གཉིས་སུ་མེད་པའི་ཕྱིར་དང་། གཉིས་སུ་བྱར་མེད་
པའི་ཕྱིར་དེ་བཞིན་ཉིད་འདི་ནི་གཅིག་པའོ་ཞེས་བྱ་བར་སྒྱུར་རོ། ། ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་
པ་འདི་ལ་བརྟེན་ནས། དེ་བཞིན་ཉིད་འདི་མངོན་པར་རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་
འདིས་ནི་དེ་བཞིན་ཉིད་ཐུགས་སུ་རྒྱུང་བའི་ཤེས་པ་སྟོན་པ་ཡིན་ནོ། ། འཇིག་རྟེན་འདི་ལ་
འཇིག་རྟེན་ཡང་དག་པར་སྟོན་པ་ཡིན་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དངོས་པོ་ལ་མངོན་པར་ཞེན་པའི་
འཇིག་རྟེན་ལ། འཇིག་རྟེན་སྐྱུ་མ་དང་འབྲེལ་བར་སྟོན་པའོ། ། དེ་བཞིན་ཉིད་མཐུན་ཏོ། ། མ་ལོག་
པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་མཐུན་ཏོ། ། གཞན་མ་ཡིན་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་མཐུན་ཏོ། ། ཞེས་བྱ་བའི་
ཆོག་གསུམ་ནི་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་ཀུན་དུ་བརྟགས་པ་དང་། གཞན་གྱི་དབང་དང་ཡོངས་སུ་
གྲུབ་པའི་ངོ་བོ་སྐྱུ་མ་ལྟ་བུར་གཟེགས་པ་ཡིན་པར་བརྟེན་དོ། ། དེ་བཞིན་ཉིད་མངོན་པར་
རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་པས་ན་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཞེས་བྱའོ་ཞེས་བྱ་བ་འདིས་ནི་དེ་བཞིན་
ཉིད་མཚོག་དུ་མཐུན་བའི་ཡེ་ཤེས་མཐུན་བ་སྟོན་ཏོ། ། སུ་ཞིག་འདི་ལ་མོས་པར་འགྱུར་ཞེས་བྱ་
བ་ནི། རིགས་མ་ངེས་པ་ལ་སོགས་པ་གང་ཡང་མོས་པར་མ་འགྱུར་གྱི། འོན་ཀྱང་གང་ཟག་བྱུང་
པར་དུ་འཕགས་པ་ཁོ་ན་མོས་སོ་ཞེས་ཕྱིར་མི་ལྟོག་པའི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསོལ་བ་ཡིན་
ནོ། ། མངོན་པར་རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་ནས་གསུངས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་འདིས་ནི་དེ་བཞིན་ཉིད་
ཡང་དག་པར་སྟོན་པའི་ཤེས་པ་བརྟེན་དོ། ། མི་ཟད་པ་ལ་མི་ཟད་པ་ཉིད་དུ་བསྟན་ནོ་ཞེས་བྱ་
བ་ནི། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམས་བྱུང་ཡང་རུང་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམས་མ་བྱུང་ཡང་
རུང་། ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་འདི་ནི་གནས་པའོ་ཞེས་གསུངས་པས་མི་ཟད་པའི་དེ་བཞིན་
ཉིད་མི་ཟད་པའི་ཉིད་དུ་བསྟན་ཏེ། དེ་བཞིན་ཉིད་ཐུགས་སུ་རྒྱུང་པ་ལ་སོགས་ཤེས་པ་གཞི་
གཅིག་དུ་བྱས་ནས། དེ་ལྟར་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་བས་ན་ཤེས་པའི་མཚན་ཉིད་ཐམས་ཅད་
ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱིས་བསྐྱུས་པ་ནི་རྣམ་པ་བརྟུ་བྱུ་ཀྱང་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་རྟེན་དུ་ཡང་། དེ་
བཞིན་གཤེགས་པ་འབྱུང་པ་དང་། འཇིག་རྟེན་འཇིག་མེད་བདག་ཉིད་དང་། སེམས་ཅན་
སེམས་ཀྱི་སྒྱུད་པ་དང་། དེ་བསྐྱུས་པ་དང་ཕྱིར་བལྟས་དང་། མི་བཟད་པ་ཡི་རྣམ་པ་དང་། །

ཆགས་བཅས་སོགས་དང་རྒྱ་ཆེན་དང་། ཆེན་པོར་གྱུར་དང་ཆད་མེད་དང་། ། རྣམ་ཤེས་བསྟན་
དུ་མེད་པ་དང་། ། སེམས་བཟླས་མེད་དང་ཤེས་པ་དེ། ། གཡོ་བ་ལ་སོགས་ཞེས་བྱ་དང་། ། དེ་
ལས་གཞན་ཡང་དེ་དག་ནི། ། དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས། ། ཐུབ་པས་དེ་བཞིན་ཉིད་
རྟོགས་ནས། ། གཞན་ལ་བསྟན་པ་ཞེས་བྱ་འདི། ། ཐམས་ཅད་ཤེས་པ་ཉིད་སྐབས་ཀྱི། ། ཤེས་པའི་
མཆན་ཉིད་བསྟུས་པ་ཡིན། ། ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། དེའི་འོག་ཏུ་ལ་མ་ཤེས་པ་ཉིད་བསྟན་
པར་བྱ་བའི་ཕྱིར། དེ་ནས་ལྟ་རྣམས་ཀྱི་དབང་སྟོབས་བརྒྱ་བྱེད་ལ་སོགས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་
སྟོས་པ་ཡིན་ནོ། ། བཅོམ་ལྡན་འདས་འདི་ལ་མཆན་ཉིད་ཇི་ལྟར་གཞག་ཅེས་བྱ་བ་ནི། ལམ་
ཤེས་བ་ཉིད་ཀྱི་སྐབས་སུ་ཤེས་པའི་མཆན་ཉིད་རྣམ་པ་གང་གིས་བསྟན་པར་བྱ་ཞེས་པའོ། །
སྟོང་པའོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ལ་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། མཆན་མ་མེད་པ་དང་། སྟོན་པ་མེད་པ་
དང་། རྒྱུ་བ་མེད་པ་དང་། འགག་པ་མེད་པ་དང་། ཀྱན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་མེད་པ་དང་། རྣམ་
འདི་དག་ནི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། བསྐྱོད་མི་སྟོན་པ་དང་གི་སྐྱུ་གསུངས་
པ་ཡིན་ནོ། ། ལྷ་འཕྲུལ་འདས་པའོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྩོམ་པའི་ཤེས་པའོ། ། ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་སོ་
ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྟོན་མེད་པའི་ཤེས་པའོ། ། དེ་བཞིན་ཉིད་དོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ནམ་མཁའི་མཆན་ཤེས་
པ་སྟེ། དེ་ལྟར་ཤེས་པ་གསུམ་དུ་རྣམ་པར་གཞག་པ་ཡིན་ནོ། ། འདི་ནི་རིགས་པ་དང་ལྡན་པ་མ་
ཡིན་ནོ་སྟེ་ཤེས་པའི་དོགས་པ་དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན་ཞེས་བྱ་བས་བསུ་ནས། ལྟའི་བྱ་དག་ཅེས་བྱ་བ་
ལ་སོགས་པ་གསུངས་ཏེ། གང་གི་ཕྱིར་ཤེས་པའི་མཆན་ཉིད་འདི་དག་ནི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དུ་རྒྱུ་བ་
མེད་པའི་རྩོམ་པའི་ཤེས་པ་ཡིན་པས། གང་དུ་ཡང་ཐོགས་པ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། ། དེ་བས་ན་ཇི་སྐད་
དུ་བཤད་པའི་རྩོམ་པའི་ཤེས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཆོག་གི་དོན་རྟོ། ། ཆོས་ཉིད་རྣམ་པར་འཇུགས་
པ་མེད་པའི་ཤེས་པའི་དོན་ནི། ལྟའི་བྱ་དག་མཆན་ཉིད་འདི་དག་ནི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་
གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། བསྐྱོད་མི་རྣམས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྣམ་པར་འཇུགས་པར་མི་རྣམས་པའོ། ། དེ་
བཞིན་དུ་དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེས་རྟོག་པ་ལ་ལྟ་དང་མི་དང་ལྟ་མ་ཡིན་དུ་བཅས་པའི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་
སོགས་པ་གསུངས་སོ། ། མཆན་ཉིད་འདི་དག་ཁོ་ནར་ཟད་དེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྣམ་པར་འཇུགས་
པ་མེད་པ་སྟེ་མའི་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་རྩོམ་པའི་ཤེས་པའི་དོན་ནི་མཆན་ཉིད་
འདི་དག་ནི་གང་གིས་ཀྱང་ལག་གིས་བཞག་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་གསུངས་པ་ཡིན་ཞེས་བྱ་

བ་ནི་མངོན་པར་ཞེན་པ་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བ་འདི་ཞེས་བྱ་བར་དགོངས་སོ། ། རྣམ་པར་མི་
རྟོག་པའི་ཤེས་པ་བསྟན་པ་ནི། ལྷའི་བྱ་དག་གང་ཞིག་འདི་སྐད་དུ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་
གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། འདུས་བྱས་པ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རི་ལྟར་གཞག་པ་མ་ཡིན་སྟམ་པའི་
དོགས་པ། དེ་ཅིའི་སྐད་དུ་ཞེན་ཞེས་བྱ་བས་བསུ་ནས། བཅོམ་ལྡན་འདས་ནམ་མཁའ་ནི་ཞེས་
བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསོལ་རྟོ། ། འདུས་མ་བགྱིས་པ་ལགས་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི། རྩ་དང་རྒྱུན་ལས་མ་
བྱུང་བའོ་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཆིག་གོ། ། རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་ཤེས་པའི་དོན་ནི་དེ་ནས་བཅོམ་ལྡན་འདས་
ཀྱིས་འདོད་པ་ན་སྟོད་པ་དང་ཞེས་བྱ་བ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་
བསྟན་པར་མཛད་པ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ལྟར་གནས་པ་རི་ལྟར་ཡིན་སྟམ་པའི་དོགས་པ་དེ་
ཅིའི་ཕྱིར་ཞེན་ཞེས་བྱ་བས་བསུ་ནས། རི་ལྟར་འདི་དག་གནས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་
གསུངས་ཏེ། སྟོང་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པའི་རང་བཞིན་གྱི་རབ་ཏུ་དབྱེ་བས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ལྷག་
མའོ། ། མཆན་ཉིད་མེད་པ་ཤེས་པ་བསྟན་པ་ནི། བཅོམ་ལྡན་འདས་མཆན་ཉིད་ཟབ་མོ་འདི་
དག་ཅེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསོལ་བ་ཡིན་ནོ། ། ཆགས་པ་མ་མཆིས་པའི་ཡེ་ཤེས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་
ནི་མངོན་པར་ཞེན་པ་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བ་འདི་ལྟ་སྟེ་དོན་དམ་པར་ན་ཡོངས་སུ་རྫོགས་
པའི་གནས་སྐབས་སུ་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམས་ཀྱི་མཆན་
ཉིད་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་ནོ། ། དེ་ཉིད་ནི་ཆགས་པ་མ་མཆིས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྐད་དུ་ཞེས་བྱ་
བ་ལ་སོགས་པ་གསོལ་བ་ཡིན་ཏེ། ཤིན་ཏུ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའི་གནས་སྐབས་ན་ནི་ཆགས་པ་
མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་དོན་དུ་བསྐྱོམ་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་རྣམས་ཐམས་ཅད་དུ་
དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཁོ་ནའི་སྟོད་ཡུལ་ཏེ་ཡུལ་དུ་རྒྱར་བ་ཡིན་ཏེ། འདི་ནི་འཇིག་རྟེན་ཡང་
དག་པར་སྟོན་པ་ཡིན་ནོ། ། ཞེས་བྱ་བ་ནི་རི་སྐད་དུ་བཤད་པའི་ལམ་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱི་ཤེས་པ་
རྣམས་པ་བཅུ་དྲུག་གིས་འཇིག་རྟེན་གྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་བྱེད་པས་འཇིག་རྟེན་སྟོན་
པའོ། ། དེ་སྐད་དུ་ཡང་། སྟོང་ཉིད་མཆན་མ་མེད་བཅས་དང་། ། སྟོན་པ་རྣམས་སྤངས་པ་
དང་། ། རྒྱུ་མེད་འགག་པ་མེད་སོགས་དང་། ། ཆོས་ཉིད་རྣམས་པར་འཕྲུགས་མེད་དང་། ། འདུ་
མི་བྱེད་དང་རྣམས་མི་རྟོག་ རབ་དབྱེ་མཆན་ཉིད་མེད་ཉིད་ལ། ། ལམ་ཤེས་ཉིད་ཀྱི་སྐབས་ཀྱིས་
ནི། ། ཤེས་པའི་མཆན་ཉིད་ཡིན་པར་བཞེད། ། ཅེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། དེའི་འོག་ཏུ་རྣམས་པ་

ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ཀྱི་སྒོ་ནས་ཤེས་པའི་མཚན་ཉིད་བསྟན་པའི་དོན་དུ་རབ་འབྱོར་ངེ་
ལྟར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་སོ། ། དེ་ལ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཉིད་ཀྱི་
ཆོས་ལ་ཡོངས་སུ་བརྟེན་ནས་གནས་པ་ཤེས་པ་སྟོན་པ་ནི་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་འདི་
ལ་བརྟེན་ཅིང་གནས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་ཏེ། མི་གནས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མངོན་
པར་ཞེན་པ་མི་མངའ་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། ། གནས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མཐོང་བའི་ཆོས་ལ་བདེ་བར་
གནས་པའི་དོན་དུ་སྤྲུགས་སུ་རྒྱུད་པའི་དོན་མངོན་སུམ་དུ་མཛད་ནས་བཞུགས་པའོ། ། བཀའ་
སྟོན་བྱ་བ་དང་། སྒྲ་མར་བྱ་བ་དང་། རི་མོར་བྱ་བ་དང་། མཚོད་པ་ཤེས་པ་བསྟན་པ་ནི་ཆོས་ལ་
བཀའ་སྟོན་མཛད་ཅིས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། མཚོད་པར་མཛད་དོ་ཞེས་བྱ་
བའི་དོན་སྦྱོར་བ་དང་མཇུག་གི་གནས་སྐབས་ཀྱི་དབྱེ་བ་གསུངས་པ་ནི། རི་མོར་མཛད་དོ་
བསྟོན་བཀའ་མཛད་དོ་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། ། སྦྱིར་བསྟན་ནས་བྱུང་པར་གྱི་དོན་བསྟན་པ་ནི།
རབ་འབྱོར་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་འདི་ནི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །
བྱུང་པར་དུ་འཛིན་པར་མཛད་པའི་རྒྱ་ཅི་ཞིག་ཡིན་སྟུང་པའི་དོགས་པ་དེ་ཅིའི་བྱིར་ཞེ་ན་
ཞེས་བྱ་བས་བསུ་ནས། རབ་འབྱོར་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་འདི་ལས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་
སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལ་བྱས་པ་ཤེས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྤྲུལ་པ་མཛད་པའི་བྱིར་
རོ། ། བྱས་པ་ཆོར་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་པན་པ་རྒྱུད་དུ་ཡང་ཆེ་བ་ཉིད་དུ་དགོངས་པར་མཛད་པའི་
བྱིར་རོ། ། ཐེག་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཐེག་པ་ཆེན་པོའོ། ། སྤྲུབ་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མཐོང་བ་ལ་སོགས་
པའི་ལམ་རྒྱམས་སོ། ། རྗེས་སུ་འཛིན་ཅིང་རྗེས་སུ་སྦྱོང་སྟེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི། གོ་རིམས་བཞིན་དུ་དེ་
དག་ཉིད་ཀྱི་བསྟུགས་པ་གསུངས་པའི་བྱིར་རོ། ། བྱེད་པ་མེད་པ་ཉིད་ཤེས་པ་བསྟན་པ་ནི། རབ་
འབྱོར་གཞན་ཡང་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལ་
བྱེད་པ་པོའི་རྒྱ་མེད་པའི་བྱིར་མ་བྱས་པའོ། ། རྣམ་པར་འཛིག་པའི་རྒྱ་མེད་པས་འགྱུར་བ་མེད་
པའོ། ། འདུས་བྱས་ཀྱི་རང་གི་ངོ་བོ་དང་བྲལ་བས་མངོན་པར་འདུས་མ་བྱས་པའོ། ། ཐམས་
ཅད་དུ་འགོ་བ་ཤེས་པ་སྟོན་པ་ནི་རབ་འབྱོར་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ལ་བརྟེན་ནས་
ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་བཞིན་དུ་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་ཡེ་ཤེས་འཇུག་སྟེ་
ཞེས་བྱ་བ་ནི་བྱེད་པ་མེད་པ་ལ་སོགས་པར་སྤྲུགས་སུ་རྒྱུད་པས་ཤེས་པ་སྦྱེས་པའོ། ། དེ་ཁོ་ན་

ཉིད་དུ་ན་དངོས་པོ་རྣམས་སྐྱེ་བ་མེད་པ་ཉིད་ཡིན་ན། མཐོང་བར་བྱ་བ་དང་མཐོང་བ་པོ་དང་
མཐོང་བ་ཇི་ལྟར་ཡིན་ཞེས་གསལ་པ་ནི། བཅོམ་ལྷན་འདས་གང་གི་ཆེ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་
པའོ། ། དེ་ལ་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པས་ཡོངས་སུ་བཅད་པ་མེད་པས་ན་ཤེས་པ་པོ་མེད་པའོ། །
མིག་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཉི་བར་དམིགས་པ་དང་བྲལ་བས་མཐོང་བ་པོ་མེད་པའོ། །
རྗེས་སུ་བརྗོད་པ་འདི་ནི་རིགས་པ་དང་ལྷན་པ་ཉིད་མ་ཡིན་པར་གསུངས་པ་ནི། ཇི་ལྟར་ཞེས་
བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། ། གང་གི་ཕྱིར་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཡོད་པ་ཉིད་དུ་སྐྱེ་བ་མེད་པས་སྟོང་པ་
ཉིད་ཡིན་ཞིང་གཟུང་བ་དང་འཇོག་པའི་འབྲེལ་པ་མི་འཐད་པས། མི་གནས་པ་ཡིན་པ་དེ་
བས་ན་ཤེས་པ་པོ་མེད་ཅིང་མཐོང་བ་པོ་མེད་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཆིག་གོ། ། ཤེས་རབ་ཀྱི་
པ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་ལ་བརྟེན་ནས་དེ་ལྟ་བུའི་ཡང་དག་པའི་ཆོས་སྤྲུགས་སུ་ཆུད་ནས། དེ་ཁོ་ན་
ཉིད་དུ་ན་འཇིག་རྟེན་མཐོང་བ་མེད་པ་ཉིད་མཐོང་བ་ཡིན་ལ། ཀུན་རྫོབ་དུ་ནི་ཇི་ལྟར་གྲགས་
པ་ཁོ་ནར་ཟད་དོ་ཞེས་བྱ་བར་དགོངས་སོ། ། མ་མཐོང་བའི་དོན་སྟོན་པར་མཛད་པ་ནི་
གཟུགས་མི་མཐོང་བ་དང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། གཟུགས་ལ་སོགས་པ་
མི་མཐོང་བ་ཉིད་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དུ་ན་འཇིག་རྟེན་མཐོང་བ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཆིག་གོ། ། དེ་
ཉིད་ནི་བཅོམ་ལྷན་འདས་ཇི་ལྟར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསལ་པ་ཡིན་ནོ། ། གཟུགས་ལ་
དམིགས་པའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་མི་སྐྱེ་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི། གཟུགས་ལ་སོགས་པར་ཉམས་སུ་སྦྱང་
བ་མེད་པ་ཉིད་འཇིག་རྟེན་མཐོང་བ་ཡིན་ཏེ། ཡོད་པ་ཡང་ཡོད་པ་ཉིད་དུ། མེད་པ་ཡང་མེད་པ་
ཉིད་དུ་མཆིན་ཏོ་ཞེས་གསུངས་པས། འཇིག་རྟེན་མེད་པ་མ་མཐོང་བ་ཉིད་མཐོང་བ་ཡིན་ནོ། །
ཤེས་པ་ལྷག་མ་རྣམས་བསྟན་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར། རབ་འབྱོར་ཇི་ལྟར་ན་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་
གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་འཇིག་རྟེན་སྟོང་པའོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འཇིག་རྟེན་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་
རྣམ་པར་ཤེས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ལྟར་འཇིག་རྟེན་བརྗོད་པའོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འཇིག་
རྟེན་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་བརྗོད་པ་ཤེས་པའོ། ། དེ་ལྟར་འཇིག་རྟེན་ཤེས་པར་བྱེད་པའོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་
འཇིག་རྟེན་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་སྟོན་པར་བྱེད་པ་ཤེས་པའོ། ། དེ་ལྟར་འཇིག་རྟེན་མཐོང་བར་མཛད་
དོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི། འཇིག་རྟེན་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་མཐོང་བ་ཉིད་དུ་མཛད་པ་ཤེས་པ་ཡིན་ཏེ། ཤེས་པ་
གསུམ་པོ་འདི་དག་ནི་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་གསུལ་བྱ་ཡང་དག་པར་སྦྱད་པ་དང་། ཡོངས་སུ་

སྒྲིན་པ་དང་། རྣམ་པར་གྲོལ་བའི་དོན་ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱ་བ་ལམ། ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་
ཉིད་གསུམ་ལས་དགོངས་ནས། འཕགས་པའི་གང་ཟག་གསུམ་གྱི་དབང་དུ་མཛད་དེ། གོ་
རིམས་བཞིན་དུ་ཚྭ་གས་གཅིག་ལ་ཞུགས་པ་དང་། ཆེད་དུ་བྱ་བ་ལ་ཞུགས་པ་དང་། མངོན་
སུམ་ལ་ཞུགས་པའི་དབང་དུ་མཛད་པ་ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱའོ་ཞེས་འཕགས་པ་རྣམ་པར་གྲོལ་
བའི་སྡེས་བཤད་དོ། ། དེ་ལྟར་འཇིག་རྟེན་བསམ་གྱིས་མི་བྱལ་པོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བསམ་གྱིས་མི་
བྱལ་བ་ཤེས་པའོ། ། དེ་ལྟར་འཇིག་རྟེན་ཞི་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཞི་བ་ཉིད་དུ་མཁྱེན་པའོ། ། དེ་ལྟར་
འཇིག་རྟེན་དབེན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འཇིག་རྟེན་འགོག་པར་མཁྱེན་པའོ། ། དེ་ལྟར་འཇིག་རྟེན་
རྣམ་པར་དག་པས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་ནི་འདུ་ཤེས་འགོག་པ་ཡང་གསུངས་པ་ཡིན་པར་
ཤེས་པར་བྱའོ། ། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པས་བསྐྱུས་པ་ནི་རི་རྒྱུད་དུ་བཤད་པའི་ཤེས་པའི་
རྣམ་པ་བཅུ་དྲུག་ཁོ་ན་ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། ། དེ་རྒྱུད་དུ་ཡང་། དེ་ནི་ཉིད་ཀྱི་ཆོས་བསྟན་
ནས། ། གནས་དང་གྲུས་པར་བྱ་བ་དང་། སྒྲ་མ་ཉིད་དང་མཉེས་པ་དང་། ། དེ་ལ་མཆོད་དང་
བྱེད་མེད་དང་། ། ཀུན་ཏུ་འཇུག་མཁྱེན་གང་ཡིན་དང་། ། མ་མཐོང་སྟོན་པར་མཛད་པ་དང་། །
འཇིག་རྟེན་སྟོང་ཉིད་རྣམ་པ་དང་། ། བརྗོད་དང་ཤེས་མཛད་མངོན་སུམ་མཛད། ། བསམ་མི་
བྱལ་དང་ཞི་ཉིད་སྟོན། ། འཇིག་རྟེན་འདུ་ཤེས་འགོག་པ་ལ། ། རྣམ་པ་ཀུན་མཁྱེན་ཚུལ་ལ་ནི། །
ཤེས་པའི་མཆོན་ཉིད་ཅེས་བཤད་དོ། ། ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་
པའི་བཤད་པ་མངོན་པར་རྟོགས་པ་རྒྱན་གྱི་སྒྲུང་བ་ལས་འཇིག་རྟེན་བསྟན་པའི་ལེའུ་སྟེ་བཅུ་
གཉིས་པའོ། ། ། ། སྤྱི་འོ་བོ་ཉིད་དུ་ཤེས་པའི་རྣམ་པ་ཡོངས་སུ་བཅད་པ་རྣམས་ཀྱི་བྱུང་པར་
ཤེས་པར་བྱ་དགོས་པས། ། ཤེས་པའི་མཆོན་ཉིད་ཀྱི་འོག་ཏུ་བྱུང་པར་གྱི་མཆོན་ཉིད་སྤྱིར་སྟེང་
བསྐྱུང་བར་བྱ་བའི་བྱིར། ། དེ་ནས་བཅོམ་ལྷན་འདས་ལ་ཆེ་དང་ལྷན་པ་རབ་འབྱོར་གྱིས་འདི་
རྒྱུད་ཅེས་གསོལ་རྟོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟོས་པ་ཡིན་ཏེ་ཀྱེ་མ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ངས་པར་
གཟུང་པའོ། ། བཀྱི་བ་ཆེན་པོས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བསམ་གྱིས་མི་བྱལ་པ་དང་མཉམ་པ་མ་མཆིས་
པ་ལ་སོགས་པའི་བྱུང་པར་གྱིས་བྱུང་པར་དུ་བྱས་པའི་སྤྲུག་བསྐྱུལ་ལ་སོགས་པའི་བདེན་པའི་
ཡུལ་ཅན་ཆོས་དང་རྗེས་སུ་ཤེས་པ་དང་བཟོད་པའི་བྱུང་པར་གྱི་མཆོན་ཉིད་ཀྱི་འོ་བོ་ཉིད་ཤེས་
པའི་རྒྱུད་ཅིག་མ་བཅུ་དྲུག་གིས། ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པའི་དོན་དུ་ཉེ་བར་

གནས་པའོ་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཆིག་གོ། ། དེ་སྐད་དུ་ཡང་། བསམ་མི་བྱ་བ་སོགས་བྱད་པར་གྱིས། །
བྱད་ཞུགས་བདེན་པའི་སྟོན་ཡུལ་ཅན། ། སྐད་ཅིག་མ་ནི་བཅུ་དྲུག་གིས། ། བྱད་པར་མཆོན་
ཉིད་བཤད་པ་ཡིན། ། ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། ཡང་བསམ་གྱིས་མི་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའི་
བྱད་པར་གང་ཡིན་ཞེ་ན། བཟྱ་བ་བསམ་གྱིས་མི་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསོལ་པ་
ཡིན་ཏེ། རེ་ཞིག་བསམ་གྱིས་མི་བྱ་བ་དང་། མཉམ་པ་མ་མཆིས་པ་དང་། གཞལ་དུ་མ་མཆིས་
པ་དང་། བྱངས་མ་མཆིས་པ་དང་ཞེས་བྱ་བའི་བྱད་པར་གྱིས་ནི། གོ་རིམས་བཞིན་དུ་སྟུག་
བསྐལ་གྱི་བདེན་བ་སྐད་ཅིག་མ་བཞིས་བསྟུས་པའི་བྱད་པར་གྱི་མཆོན་ཉིད་བཤད་པ་ཡིན་
ནོ། ། བཟྱ་བ་མི་མཉམ་པ་དང་མཉམ་པས་ཞེས་བྱ་བས་ནི་འདི་དག་ཐམས་ཅད་ཀྱི་བྱད་པར་
ཡིན་ནོ། ། འདི་རྣམས་ཀྱི་བཤད་པ་ནི་གཞུང་ཉིད་ལས་སྟོན་ཏོ། ། རྗེས་སུ་བརྗོད་པ་འདི་རིགས་
པ་དང་ལྟན་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བསྟན་པའི་དོན་དུ་རབ་འབྱོར་རི་ལྟར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་
གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཉིད་དང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའི་ཆིག་བཞི་
ནི་མེ་ལོང་ལྟ་བུ་ལ་སོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་བཞི་དབྱེ་བས་སྦྱར་རོ་ཞེས་སྟོན་གྱི་སྟོབ་དཔོན་རྣམས་
འཆད་དོ། ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་སྦྱེད་པར་བྱེད་པས་ན་བྱ་བ་བསམ་གྱིས་མི་
བྱ་བ་ཉིད་དེ། དེ་བཞིན་ཉིད་དུ་འདིའི་འོག་མ་བྱ་བ་མཉམ་པ་མེད་པ་ལ་སོགས་པ་ལ་ཡང་
སྦྱར་རོ། ། སེམས་དང་སེམས་ལས་བྱུང་བ་ལ་སོགས་པའི་འཇུག་པས་བསམ་པ་དང་གཞལ་
བར་རི་ལྟར་མི་རྒྱས་སྟོམ་པའི་དོགས་པ་དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན་ཞེས་བྱ་བས་བསྟན་ནས། འདི་ལ་ཞེས་
བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་ཏེ། སངས་རྒྱུ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་ལའོ། ། སེམས་ནི་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་
པར་ཤེས་པའོ། ། སེམས་པ་ནི་ཡིད་ཀྱི་ལས་སམ་དེས་སྦྱེད་པ་ལུས་དང་ངག་གི་ལས་སོ། །
སེམས་ལས་བྱུང་བ་ནི་ཤེས་རབ་ལ་སོགས་པའོ། ། མི་འཇུག་པ་ནི་དམིགས་པར་བྱེད་པའི་ངོ་
བོས་མི་འཇུག་པ་སྟེ། ཕྱིན་ཅི་འོག་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་བྱ་བར་དགོངས་སོ། །
མཉམ་པར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྟོས་རང་གི་ངོ་བོ་ངེས་པར་གཟུང་བར་རོ། ། གཞལ་དུ་མེད་པར་ཞེས་
བྱ་བ་ནི་གང་གི་ཕྱིར་གཞལ་བར་མི་རྒྱས་པའོ། ། བྱངས་མེད་པའོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གང་གི་ཕྱིར་
གཅིག་ཉིད་ལ་སོགས་པས་བྱང་བར་མི་རྒྱས་པའོ། ། ལྟག་པ་ལྟ་ཅི་སྟོས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མཉམ་
པ་མེད་པས་མི་མཉམ་པ་ལ་ཡང་ལྟག་པར་ཆེས་བྱད་པར་འཕགས་པ་འཁྱར་བར་ག་ལ་འཁྱར།

དེ་བས་ན་བདག་ཉིད་མི་མཉམ་པ་དང་མཉམ་ཞིང་མཚུངས་པ་ཡིན་པས། བཅོམ་ལྡན་འདས་
མཁུན་པ་ནི་མི་མཉམ་པ་དང་མཉམ་པ་ཡིན་ནོ། ། འདི་སྐད་དུ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཉིད་ལ་
སོགས་པ་འདི་དག་ཐམས་ཅད་བསམ་གྱིས་མི་བྱབ་པ་ལ་སོགས་པ་ལྗོན་པའི་དབྱེ་བས་
གསུངས་སོ་ཞེས་སྟོན་རྟོ། ། ཆོག་ལྷུང་ལེན་པ་ཉིད་ཀྱིས་ན་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཉིད་ལ་སོགས་
པ་ཁོ་ན་བསམ་གྱིས་མི་བྱབ་པ་ལ་སོགས་པ་བྱད་པར་དུ་འཕགས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་རྟོགས་ཀྱི་
གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ལ་སོམ་ཉིར་འགྱུར་བས། འཕགས་པ་རབ་འབྱོར་གྱིས་བཅོམ་ལྡན་འདས་
ཅི་ལགས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསོལ་བ་ཡིན་ནོ། ། རིགས་པ་མཚུངས་པ་ཉིད་ཡིན་ནོ་ཞེས་
དགོངས་ནས། རབ་འབྱོར་དེ་དེ་བཞིན་ནོ། ། དེ་དེ་བཞིན་ཏེ། རབ་འབྱོར་གཟུགས་ཀྱང་བསམ་
གྱིས་མི་བྱབ་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། སྤུ་མ་བཞིན་དུ་དེ་ཅིའི་བྱིར་ཁེ་
ན་ཞེས་རྟོག་པ་ལ། རེ་ཞིག་བསམ་གྱིས་མི་བྱབ་པ་དང་མཉམ་པ་མེད་པ་ཉིད་སྤུ་མ་བཤད་པའི་
དགོངས་པས་བསྟན་པ་ནི། རབ་འབྱོར་གཟུགས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་གང་ཡིན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་
པ་གསུངས་སོ། ། རབ་འབྱོར་གཟུགས་ཀྱང་གཞལ་དུ་མེད་པའོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་ནི་
གཞལ་དུ་མེད་པ་ཉིད་བཤད་པ་ཡིན་ནོ། ། ཆད་མ་ཡོད་པ་ལ་ངེ་ལྷར་གཞལ་དུ་མེད་པ་ཡིན་
སྟུང་པའི་དོགས་པ་དེ་ཅིའི་བྱིར་ཁེ་ན་ཞེས་རྟོག་པ་ལ། རབ་འབྱོར་གཟུགས་ཀྱི་ཆད་མ་མི་ཤེས་
སོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་ཏེ། ཆད་མེད་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་ནི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དུ། མ་
སྐྱེས་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཆད་མ་མེད་པའི་བྱིར། ཆད་མ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པ་དེ་བས་ན་
མི་ཤེས་སོ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་རྟོ། ། གཟུགས་ཀྱང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་ནི་གངས་མེད་པ་ཉིད་
བཤད་པ་ཡིན་ནོ། ། བགང་བ་ལས་འདས་པའི་བྱིར་རོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྤྱུ་མ་ལྟ་བུ་ཉིད་ཡིན་པས་
གཅིག་ཉིད་ལ་སོགས་པའི་གངས་ཀྱིས་མ་བསྐྱས་པའི་བྱིར་རོ། ། བསམ་གྱིས་མི་བྱབ་པ་ལ་
སོགས་པ་ཉིད་གསལ་བར་བྱ་བའི་བྱིར་མི་མཉམ་པ་དང་མཉམ་པ་ཉིད་བསྟན་པའི་དོན་དུ།
རབ་འབྱོར་གཟུགས་ཀྱང་མི་མཉམ་པ་དང་མཉམ་པའོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་
ཡིན་ཏེ། བཅོམ་མཁུང་དང་མཉམ་པའི་བྱིར་རོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མཉམ་པ་དང་ལྷག་པ་མེད་པས་ན་མ་
མཁུང་དང་མཚུངས་པའི་བྱིར་མི་མཉམ་པ་དང་མཉམ་པའོ། ། སྤུ་མ་ཡང་སྤྱིར་བསྟན་པ་ནི་རབ་
འབྱོར་དེ་ངེ་སྤུ་མ་དུ་སེམས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ལྟ་མ་ལགས་སོ་

ཞེས་བྱ་བ་ནི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དུ་ན་དངོས་པོ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་བྱ་བར་བསམས་པའོ། །
དཔེས་བཤད་པའི་དོན་བསྟན་པ་ནི་རབ་འབྱོར་དེ་ཁོ་ན་བཞིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་
གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། རྣམ་གྲངས་འདིས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ནམ་མཁའ་དཔེར་བསྟན་པས་སོ། ། དེ་
བཞིན་གཤེགས་པའི་ཆོས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བསམ་གྱིས་མི་བྲལ་པ་ལ་སོགས་པ་ཉིད་དུ་དེ་བཞིན་
གཤེགས་པའི་ཆོས་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་རོ། ། ཉེ་བར་བསྐྱབ་པའི་དོན་ནི་རྣམ་
གྲངས་འདིས་ཀྱང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ཉིད་གསལ་བར་མཛད་པ་
ནི་རབ་འབྱོར་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ཆོས་འདི་དག་ཅེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་
ནོ། ། རྣམ་པར་ཤེས་པར་གྱུར་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུ་སྒྲིབ་པའི་དོན་ནི་ཀུན་རྫོབ་དུ་བསམ་
གྱིས་མི་བྲལ་པ་ལ་སོགས་པར་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། ། ཉེ་བར་བསྐྱབ་པའི་དོན་ནི་རབ་འབྱོར་དེ་
བས་ན་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། ཟག་པ་མེད་པའི་ཆོས་བསྟན་པ་རྩ་ཕུག་
སུམ་ཆོགས་པ་དང་ལྡན་པ་ལ་འབྲས་བུ་མེད་པ་མ་ཡིན་པ་ནི་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཞེས་བྱ་
བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། ལེན་པ་མེད་པར་ཟག་པ་རྣམས་ལས་སེམས་རྣམ་པར་
གྲོལ་ལོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཉོན་མོངས་པའི་བག་ཆགས་ཀྱི་ས་བོན་བསྐྱེད་པ་མ་བྱས་པས་ཉོན་མོངས་
པ་རྣམས་ལས་སེམས་རྣམ་པར་གྲོལ་བའོ། ། ཆོས་རྣམས་ལ་ཆོས་ཀྱི་མིག་རྒྱལ་མེད་ཅིང་དྲི་མ་
དང་བྲལ་བ་རྣམ་པར་དག་གོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཤེས་པའི་ཡུལ་ལ་འཆད་པའི་སྒྲིན་དང་བྲལ་བའི་
ཆོས་ཀྱི་མིག་རྒྱལ་བསྐྱེད་ཀྱི་བདེན་པ་ལ་སོགས་པ་ལ་ཆོས་ཤེས་པའི་བཟོད་པ་ལ་སོགས་པ་
རྣམས་ཀྱི་རྒྱལ་མེད་ཅིང་། ཆོས་ཤེས་པ་རྣམས་ཀྱི་དྲི་མ་དང་བྲལ་བ་སྦྱིས་པས་རྣམ་པར་དག་
པའོ། ། མི་སྦྱི་བའི་ཆོས་ལ་བཟོད་པ་ཐོབ་པར་གྱུར་ཏོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཆོས་ཐམས་ཅད་སྦྱི་བ་མེད་
པའོ་ཞེས་ཆོས་ལ་ངེས་པར་རྟོག་པའི་བཟོད་པ་འཕ། རྒྱལ་བསྐྱེད་ལ་ཆོས་ཤེས་པའི་བཟོད་པ་
ཐོབ་པའོ། ། དེ་དག་ཀྱང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཉི་ཁྲི་ཙམ་མོ། ། ཁ་ཅིག་ན་རེ་
གང་འདི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རིགས་ནི་ཐོག་མ་མེད་པ་ཡིན་པ་འཕ་སངས་རྒྱས་རེ་རེ་འབྱུང་བ་ན་
སེམས་ཅན་གྲངས་མེད་པ་ཡོངས་སུ་ཐུང་ན་ལས་འདས་མོད་ཀྱི། དེ་ལྟ་ན་ཡང་འཁོར་བ་ལ་
ཟད་པ་མེད་པས་མཐའ་ཡས་པའི་ཕྱིར་ནམ་མཁའ་དང་འདྲ་སྟེ། རི་བོ་ལ་སོགས་པའི་སྒྲིབ་
གཡོགས་དུ་མ་ཡོད་ན་ཡང་ནམ་མཁའ་ལ་ནི་ཡོངས་སུ་ཟད་པ་མེད་དོ་ཞེས་ཟེར་རོ། ། གཞན་

དག་ན་རེ་གང་གཉིན་པོའི་ཚེས་དང་ཉེ་བ་ན་འབྲི་བའི་ཚེས་ཅན་དུ་སྒྲུང་བ་དེ་ནི་གཉིན་པོའི་
ཕྱོགས་ཤིན་དུ་འཕེལ་པས་ཤིན་དུ་འགྲིབ་པར་འགྱུར་བ་སྲིད་པ་ཡིན་སྟེ་[*TE?]] དཔེར་ན་
གསེར་གྱི་རྩི་མ་ལ་སོགས་པ་ལྟ་བུའོ། ། འཁོར་བ་ཡང་བདག་མེད་པའི་མཚན་ཉིད་གཉིན་པོའི་
ཕྱོགས་དོན་དུ་གྱུར་པ་ན་འགྲིབ་པའི་ཚེས་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བའི་རང་བཞིན་གྱི་གཏན་ཆོགས་
ཀྱིས་སྟོབས་ཀྱིས་འཁོར་བ་རྒྱན་འཆད་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་འདོད་དོ། ། འཕགས་པའི་གང་ཟག་
ཐམས་ཅད་སྤྱད་པའི་བྱད་པར་ཀྱན་འབྱུང་བའི་སྐད་ཅིག་མ་དང་པོས་བསྐྱས་པ་བསྟན་པ་ནི་
བཅོམ་ལྷན་འདས་ཤེས་རབ་གྱི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་ནི་ཟབ་སྟེ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་
པ་ཡིན་ནོ། ། ཡུམ་དང་སངས་རྒྱས་ཉིད་ལ་སོགས་པ་ལ་འབྲེལ་བ་མེད་པ་ཉིད་ཡིན་པའི་བྱིར་
རི་ལྟར་ན་བྱ་བ་ཆེན་པོས་ཉེ་བར་གནས་པ་ཡིན་པའི་དོགས་པ་དེ་ཅིའི་བྱིར་ཞེ་ན་ཞེས་བྱ་བས་
བསྐྱུ་ནས། རབ་འབྱོར་འདི་ནི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་སོ། ། ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་
དང་ཡང་དག་པར་ལྷན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ཤེས་རབ་གྱི་པ་རོལ་
དུ་བྱིན་པ་དང་རབ་དུ་འབྲེལ་པའོ། ། ཡུམ་འབྲས་བུ་ཐམས་ཅད་དང་འབྲེལ་པར་དཔེས་བསྟན་
པ་ནི་རབ་འབྱོར་འདི་ལྟ་སྟེ་དཔེར་ན་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། སྤྱི་བོ་ནས་
དབང་བསྐྱར་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རིགས་ཆེ་བ་བཅོ་བརྒྱད་ཀྱིས་དབང་བསྐྱར་བ་འཇམ། སྤྱང་པོའི་
རྒྱལ་པོའི་སྤྱི་ཆུས་དབང་བསྐྱར་བའོ། ། ཡུལ་གྱི་མི་ལ་མཐུ་དང་བཅོམ་འགྱུས་ཐོབ་པའི་ཞེས་
བྱ་བ་ནི་རང་གི་རྒྱལ་སྲིད་ལས་ཉམས་པའི་འཛིགས་པ་མེད་ཡུལ་གྱི་མི་ལ་མཐུ་ཐོབ་པ་ཡིན་ལ།
དེ་རྣམས་ཆར་གཙོད་པ་དང་པན་འདོགས་པར་རྒྱས་པ་དང་ལྷན་པས་བཅོམ་འགྱུས་ཐོབ་པ་
ཡིན་ནོ། ། བྱ་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ལས་སུ་བའོ། ། འབྲེལ་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སློན་པོ་ཆེན་པོ་དང་
ཡང་དག་པར་ལྷན་པའོ། ། དེ་ལ་ལྟས་དང་ངག་གི་བྱ་བ་རྣམས་མེད་པས་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་
བཅོམ་འགྱུས་རྒྱུད་ཞིང་ཁུར་བོར་བར་འགྱུར་རོ་ཞེས་བྱ་བར་སྦྱར་རོ། ། ཡོངས་སུ་འཛིན་པ་
དང་མངོན་པར་ཆགས་པ་མེད་པར་རྟོགས་པ་མི་འཐད་དེ་ཞེས་དོགས་པ་ནི་བཅོམ་ལྷན་
འདས་རི་ལྟར་ན་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསལ་པ་ཡིན་ནོ། ། ལན་བསྟན་པའི་བྱིར་སྐར་འདི་
བར་མཛད་པ་ནི་རབ་འབྱོར་དེ་རི་སྟམ་དུ་སེམས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ།
ཡོངས་སུ་འཛིན་པ་འཇམ་མངོན་པར་ཆགས་པར་འགྱུར་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་

གཟུང་བ་དང་འཛིན་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དག་ཏུ་འཛིན་པ་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཆིག་གོ། ། བཅོམ་
ལྡན་འདས་དེ་ནི་མ་ལགས་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་འདིར་བསྐྱས་པའི་དོན་ནི་འདི་ཡིན་ཏེ། གང་གི་
ཕྱིར་འཕགས་པའི་གང་ཟག་གི་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་མཐོང་བའི་ལམ་ལ་སོགས་
པ་ལ་གནས་པ་ནི། འདི་ནི་གཟུང་བ་ཡིན་ཏེ་འབྲས་བུའོ། ། བདག་ནི་འཛིན་པ་པོ་ཡིན་ནོ་ཞེས་
བྱ་བ་ལ་དེ་ལྟ་བུའི་ཚུལ་གྱི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ལ་ཀུན་དུ་སྒྱུད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟ་བུའི་ཡེ་ཤེས་
ནི། རྣམ་པར་རྟོག་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གཉེན་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། ། གཞན་དུ་ན་བརྗོད་པ་དང་
བཅས་པའི་ཤེས་པས་ངེ་ལྟར་གནས་པའི་དངོས་པོ་ཉམས་སུ་ཁྱོང་པར་མི་འཐད་པས། ཤེས་པ་
བདེན་པ་དང་བྲལ་བ་ཉིད་ཀྱིས་ལམ་མི་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་ཐོས་པ་དང་བསམ་པའི་གནས་
སྐབས་དང་འབྲ་བར་ཉོན་མོངས་པ་སྤངས་པ་མེད་པ་ན་དག་བཅོམ་པའི་འབྲས་བུ་མི་འབྱུང་
བར་འགྱུར་རོ། ། དེ་བས་ན་རྣལ་འབྱོར་པ་ལམ་ལས་འདས་བ་ཉིད་ན་ནགས་ལ་སོགས་པ་ལ་
གཅིག་པ་ཉིད་དུ་མངོན་པར་ཞེན་པ་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་བྲལ་བ་དང་འབྲ་
བར་གཟུང་བ་དང་འཛིན་པར་སྒྲོ་བ་ཏགས་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་བྲལ་བའི་སྒྲོ་སྒྲུབ་
འགྱུར་རོ། ། དེས་ཀྱང་དངོས་པོའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མ་འཛིན་པས་ཆོས་དེ་ལྟ་བུ་ནི་བདག་གིས་མ་
མཐོང་ངོ་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། ། འདི་ཉིད་ཁོ་ན་རྗེས་སུ་གནས་པ་ནི་རབ་འབྱོར་དེ་དེ་བཞིན་ནོ་
ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ཡིན་ནོ། ། སྒྲུབ་དམིགས་པ་ཅན་ལ་རྗེས་སུ་བརྟེན་བཞེད་ནི་བཅོམ་ལྡན་
འདས་ཐེག་པ་ལ་གསར་དུ་ཞུགས་པའི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསོལ་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་བས་ན་དེ་
རྣམས་ལ་བསྟན་པར་མི་བྱའོ་ཞེས་བྱ་བར་དགོངས་སོ། ། སྒྲིས་བུ་བྱད་པར་ཅན་གྱིས་རིག་པར་
བྱ་བ་ཉིད་ཀྱི་བྱད་པར་གྱི་མཆོན་ཉིད་སྐད་ཅིག་མ་གཉིས་པས་ཡང་དག་པར་བསྐྱབས་པ་བསྟན་
པ་ནི་བཅོམ་ལྡན་འདས་འོན་ཀྱང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསོལ་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ལ་རྩ་བུ་
སུམ་ཆོགས་པ་དང་ཡུན་རིང་པོ་ནས་དགེ་བའི་རྩ་བ་བསྐྱབས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གོ་རིམས་བཞིན་
དུ། རང་བཞིན་གྱིས་གནས་པ་དང་ཡང་དག་པར་བསྐྱབས་པ་ཟབ་མོའི་ཆོས་ལ་ལྷག་པར་མོས་
པའི་རིགས་ཉིད་ཡིན་ལ། རིགས་གཉིས་པོ་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་བྱིན་གྱི་རྒྱབས་ཀྱིས་
འཕེལ་བར་བསྟན་པའི་ཕྱིར་ཆིག་གཉིས་པར་ན། སྒྲོན་གྱི་རྒྱལ་བ་ལ་བཞུགས་པ་བཞུགས་པ་ཞེས་
སྒྲོས་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ལ་ཟབ་ཅིང་བརྟའ་[?]དགའ་རྟོགས་པར་དགའ་བ་ལགས་ཏེ་ཞེས་བྱ་བའི་

ཆོག་གསུམ་ནི། ཀུན་བརྟགས་པ་ལ་སོགས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་གསུམ་མི་དམིགས་པ་ཉིད་དུ་ཤེས་
པར་བྱའོ། ། ལུན་མོང་མ་ཡིན་པ་ཉིད་ཀྱི་བྱང་པར་སྐད་ཅིག་མ་གསུམ་པས་བསྐྱས་པ་བསྟན་པ་
ནི་བཅོམ་ལྡན་འདས་གལ་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསོལ་བ་ཡིན་ཏེ། དད་པའི་རྗེས་སུ་
འབྲང་བའི་ས་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ངེས་པར་འབྱེད་པའི་གནས་སྐབས་ལས་སྤར་ཆོགས་ཀྱིས་ལ་
སྦྱོན་པ་ལ་སོགས་པས་ཀུན་ནས་བསྐྱང་བ་མི་དམིགས་པའི་ཚུལ་གྱིས་བྱེད་པའོ། ། བཅོད་ཅིང་
ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཆོས་ལ་ངེས་པར་རྟོག་པའི་བཅོད་པའོ། ། སྲིད་དེ་ཆོལ་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མཉན་
པའི་གནས་སྐབས་སུ་སྦྱོར་བ་དང་དངོས་གཞིའི་དབྱེ་བས་བྱེ་བའོ། ། སེམས་པ་དང་འཇལ་བ་
ཞེས་བྱ་བ་ནི་བསམ་པའི་གནས་སྐབས་སུ་སྦྱོར་བ་དང་དངོས་གཞིས་བྱེ་བའོ། ། ཉེ་བར་རྟོག་པ་
དང་ཉེ་བར་སེམས་པའི་བཀྱིད་ན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བསྒྲོམ་པའི་གནས་སྐབས་སུ་སྟེ་སྟེ་མ་བཞིན་
དུ་བརྗོད་པར་བྱའོ། ། མངོན་པར་ཤེས་པ་ཤིན་ཏུ་ལྷུང་བའི་བྱང་པར་སྐད་ཅིག་མ་བཞི་པས་
བསྐྱས་པ་བསྟན་པ་ནི་དེ་སྐད་ཅིས་གསོལ་བ་དང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྦྱོས་པ་ཡིན་ཏེ། བར་
དུ་ཞེས་སྦྱོས་པས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ལ་སོགས་པ་ཡོངས་སུ་གཟུང་ངོ། ། ལྷ་ངན་ལས་
འདའ་བར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཉིད་དོ། ། ཉུང་བ་མེད་པ་དང་མང་བ་མེད་པ་
ཉིད་ཀྱི་བྱང་པར་འགོག་པའི་སྐད་ཅིག་མ་དང་པོས་བསྐྱས་པ་བསྟན་པ་ནི་དེ་ནས་འདོད་པ་ན་
སྦྱོད་པའི་ལྷའི་བྱ་དང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྦྱོས་པ་ཡིན་ནོ། ། ས་རོལ་དུ་བྱིན་པ་ཆེན་པོ་
ཞེས་བྱ་བ་ནི་མ་ཆང་བ་དང་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་ཉིད་མེད་པས་མཐུ་ཆེན་པོ་དང་ལྡན་པའོ། །
ཏ་ཅང་མི་རིང་བ་ཞིག་དུ་བྱིན་ནས་མི་སྤང་བར་གྱུར་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རི་སྲིད་བཅོམ་ལྡན་
འདས་ཀྱིས་ཐ་མལ་པའི་གཟིགས་པའི་སྦྱོད་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་བར་དུ་རྐང་གིས་སོང་ནས་དེ་
ཕན་ཆད་རང་གི་རྩུ་འཕུལ་གྱིས་སོང་ངོ་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཆོག་གོ། ། ཤེས་རབ་ཀྱི་ས་རོལ་དུ་བྱིན་
པའི་བཤད་པ་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་གྱི་སྤང་བ་ལས། བསམ་གྱིས་མི་བྱུང་བའི་ལེན་སྟེ་
བཅུ་གསུམ་པའོ། ། ། ། དཔག་དུ་རབ་དུ་སྐྱབ་པའི་བྱང་པར་སྐད་ཅིག་མ་གཉིས་པས་བསྐྱས་པ་
བསྟན་པ་ནི། བཅོམ་ལྡན་འདས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་
སོགས་པ་གསོལ་བ་ཡིན་ཏེ། ཐོས་པ་དང་ལྟན་ཅིག་ཁོ་ནར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཐོས་པ་ཅམ་གྱི་རྗེས་
ཐོགས་ཉིད་ལའོ། ། དེ་ལ་ཐོས་པ་དང་བསམ་པ་དང་བསྒྲོམ་པའི་བྱ་བ་འགོག་པས་གོ་རིམས་

བཞིན་དུ་མི་འགོང་མི་ཁྱམ་ནམ་པར་མི་ཁྱམ་ནམ་པར་མི་གནས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་
ནོ། ། གང་གི་ཕྱིར་མི་ཤེས་པ་དང་ཐེ་ཚོམ་དང་ལོག་པའི་ཤེས་པ་དང་བྲལ་བས་མི་སྤོངས་ཐེ་
ཚོམ་མི་ཟ་སོམ་ཉི་མི་ཟ་ཞེས་ཆོག་གི་དོན་བཟློད་པར་བྱའོ། ། མངོན་པར་དགའ་བར་འགྱུར་
ཞིང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མངོན་པར་འདོད་པ་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར་རོ། ། ཡིད་ཀྱིས་ཕྱིར་སྟོགས་པར་མི་
བྱེད་ཅེས་བྱ་བ་ནི་འགྱོད་པའི་སེམས་བསྐྱེད་པར་མི་འགྱུར་བའོ། ། རྗེས་སུ་འབྲང་ཞིང་ཞེས་བྱ་
བ་ནི་ཆོས་སྒྲ་བ་ཡོངས་སུ་མི་སྤོང་བས་སོ། ། དེ་ཉིད་ཕྱི་བཞིན་འགྲོ་བར་འགྱུར་ཞེས་གསུངས་
པ་ཡིན་ཏེ་ཆོས་སྒྲ་བ་འདོར་བར་མི་བྱེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། ། འདི་དག་དཔེས་བསྟན་པ་ནི་རབ་
འབྱོར་འདི་ལྟ་སྟེ་དཔེར་ན་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། ལུས་ལ་སོགས་པ་འམ་
ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྤྱིང་གར་ཚུད་པར་བྱས་པས་སོ། ། སྟེགས་བམ་དུ་ཚུད་པས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྟེགས་
བམ་ཐོས་པས་སོ། ། ཡང་དག་པར་འགྱུར་པའི་བྱེད་པར་སྐྱད་ཅིག་མ་གསུམ་པས་བསྟུས་པ་
བསྟན་པ་ནི་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསེལ་པ་ཡིན་ཏེ། ཡོན་ཏན་འདི་དག་
དང་ལྡན་པའི་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ལྟ་བུ་ཕྱིན་པ་ལ་མོས་ཤིང་ཁྱམ་པར་མི་འགྱུར་བ་
ལ་སོགས་པའོ། ། མཆིས་སམ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཅི་ཞེས་བྱུར་གྱིས་འདྲི་བའོ། ། རྗེས་སུ་འགྲོ་བའི་སྒོ་
ནས་ལན་བཏབ་པ་ནི་རབ་འབྱོར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་
སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། ལྷོག་པའི་སྒོ་ནས་ཀྱང་བསྟན་པ་ནི་རབ་འབྱོར་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་
ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། འདི་ནི་རིགས་པ་དང་ལྡན་པ་མ་ཡིན་ནོ་སྟུང་པའི་དོགས་
པ་དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན་ཞེས་བྱ་བས་བསུ་ནས། འདི་ལྟར་དེ་ནི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་
པ་ཡིན་ནོ། ། འདི་སྐད་དུ་གང་གི་ཕྱིར་ཡུམ་གྱི་བག་ཆགས་བསྐྱེད་པ་དང་བྲལ་བས་ནི་མ་རྟུར་
དུ་གྱུར་པ་ལ་སོགས་པར་གྱུར་པ་དེ་བས་ན་སྟོན་ཡོངས་སུ་འདྲི་བ་ལ་སོགས་པའི་ངང་ཚུལ་
ཅན་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བཟློད་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ཉིད་གསལ་བར་བྱ་བའི་རབ་འབྱོར་གཞན་ཡང་
ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། རེ་ཞིག་ཅེས་བྱ་བ་ནི་ཉིན་ཞག་ཉུང་ཟད་གཅིག་
དང་རྗེས་སུ་འབྲེལ་བའོ། ། ལྟར་བར་འགྱུར་རོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འགལ་བའི་རྒྱུ་གྱི་སྟོབས་ཀྱིས་མ་
ཉམས་པར་འགྱུར་བའོ། ། འཕྲོགས་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འདྲི་བ་པོ་མང་བ་ཉིད་ཀྱིས་
ལན་འདེབས་པར་མི་རྟུས་པའོ། ། དེ་བཞིན་དུ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན་ཞེས་རྟོག་པ་ལ་རབ་འབྱོར་དེ་

ནི་འདི་ལྟར་ཡིན་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། འབྲས་བུ་རྒྱ་གང་ཡིན་པའི་
རྩིས་སུ་འབྲང་བ་འདི་ནི་ཆོས་ཉིད་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཆོག་གོ། ། གང་གིས་སྣ་མ་བཞིན་དུ་
དུས་ཐམས་ཅད་དུ་ཡོངས་སུ་རྩི་བ་བྱས་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བར་དགོངས་པ་ཡིན་ཏེ། འདི་
ལྟར་ཉི་མ་གཅིག་གམ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་དེ་མ་ཐག་དུ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། འགྲེས་
འགའ་ནི་འདུན་པས་རྩིས་སུ་འབྲང་བར་འགྱུར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཉིན་ཞག་ཉུང་ཟད་གཅིག་
བསྐབས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་མངན་པར་འདོད་པ་དེ་ཅམ་ཞིག་དུ་འགྱུར་ཏེ། འབྲས་བུ་ནི་རྒྱུའི་
རྩིས་སུ་མཐུན་པ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་འདོད་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ཕྱིར་ཞིང་གཡེངས་པ་དང་
ཞེས་བྱ་བ་ནི་དད་པ་ལས་ཉམས་པའོ། ། ལུས་པར་འགྱུར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དད་པ་དང་ལྷན་པ་
ཡིན་དུ་ཟིན་ན་ཡང་རོ། ། སློ་རྟོན་པར་འགྱུར་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སོ་སོར་ངེས་པའི་ཆོས་དམིགས་
པ་མ་རྟེན་པའི་ཕྱིར་རོ། ། དེ་ཉིད་ནི་རས་བལ་གྱི་འདའ་བ་བཞིན་དུ་འགྱུར་རོ་ཞེས་གསུངས་པ་
ཡིན་ཏེ། རས་བལ་བཀལ་བའི་ཕྱིར་སྤལ་བ་ནི་རས་བལ་གྱི་འདའ་བ་སྟེ། དེ་དང་བསྟན་པར་མི་
གནས་པར་ཆོས་མཐུན་ཞིང་འདྲ་བའི་ཕྱིར་དེ་བཞིན་དུ་འགྱུར་བའོ། ། གཉན་པ་ལ་སོགས་པའི་
གནས་སྐབས་སུ་འམ་སྒྱུར་བ་ལ་སོགས་པའི་གནས་སྐབས་སུ་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་རྩིས་སུ་
འཛིན་པར་མི་འགྱུར་རྩིས་སུ་འདུག་པར་མི་འགྱུར་རྩིས་སུ་བསྟན་པར་མི་འགྱུར་རོ་ཞེས་བརྗོད་
པར་བྱའོ། ། དམིགས་པའི་བྱད་པར་སྐད་ཅིག་མ་བཞི་པས་བསྟུས་པ་བསྟན་པ་ནི་རབ་འབྱོར་
འདི་ལྟ་སྟེ་དཔེར་ན་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། ཕྱི་དང་ནང་གི་གཞོད་པ་མེད་
པས་བདེ་བར་པ་རོལ་གྱི་འགྲམ་དུ་ཞེས་བྱ་བའི་ཆོག་གཉིས་སྟོས་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ཉིད་ནི་མ་
ཆས་མ་སྤྲད་པར་ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། བར་མ་དོར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བར་ཉིད་དུ་རྒྱམ་པར་
འཛིག་ཅིང་ཉམས་པར་འགྱུར་རོ། ། དད་པ་ཡོད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ལ་དེ་ལ་དད་པ་
ཡོད་པ་ནི་ཡོད་པ་ཉིད་དུ་མངོན་པར་ཡིད་ཆེས་པའོ། ། བཟོད་པ་ཡོད་པ་ནི་མི་སྤྱེ་བའི་ཆོས་ལ་
བཟོད་པའོ། ། སྟེན་པ་ནི་འཛིན་པ་ཉིད་དུའོ། ། འདུན་པ་ནི་བྱེད་འདོད་པ་ཉིད་དོ། ། བཙོན་
འགྲུས་ནི་དགེ་བལ་སྟོབས་པའོ། ། བག་བྱེད་པ་ནི་དགེ་བ་དང་མི་དགེ་བ་དག་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་
བསྟེན་པ་དང་མི་བསྟེན་པ་ལའོ། ། མོས་པ་ནི་ངེས་པ་ཁོ་ནར་འཛིན་པའོ། ། ལྷག་པའི་བསམ་པ་
ནི་གཞན་གྱི་དོན་བྱེད་པ་ལ་སོགས་པ་ལ་སེམས་གཞོལ་བའོ། ། གཏོང་བ་ནི་དངོས་པོ་ཐམས་

ཅད་འབྲས་བྱ་དང་བཅས་པར་སྦྱོན་པར་བྱེད་པའོ། ། གུས་པ་ནི་ཐམས་ཅད་ལ་འདུད་པ་ཉིད་
དུའོ། ། དགའ་བ་ནི་ཡིད་བདེ་བའོ། ། མགུ་བ་ནི་དགའ་བའི་བྱད་པར་རོ། ། དང་བ་ནི་ཡོན་ཏན་
དང་ལྡན་པར་མཐོང་བས་མོས་པའི་བྱད་པར་རོ། ། རབ་ཏུ་དགའ་བ་ནི་བསྐྱབ་པར་རྒྱས་པ་ལ་
མངོན་པར་འདོད་པའོ། ། བཙོན་པ་མི་འདོར་བ་ནི་དམ་བཅས་པའི་ཁྱར་མི་འདོར་བའོ། ། འཇུ་
བ་དང་མི་འཇུ་བའི་དཔེས་ནི་བར་ཆད་དང་བཅས་པ་དང་བར་ཆད་མེད་པར་བྱེད་པ་དག་
ནམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ཀྱི་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་དང་། གཉེན་པོའི་དངོས་པོར་
གསལ་བར་བསྟན་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་རོ། ། ཉེན་གྱི་བྱད་པར་གྱི་ལམ་གྱི་སྐད་ཅིག་མ་དང་པོས་
བསྐྱས་པ་བསྟན་པ་ནི་རབ་འབྱོར་འདི་ལྟ་སྟེ་དཔེར་ན་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་
ནོ། ། འདི་ནི་རིགས་པ་མ་ཡིན་ནོ་སྟུང་པའི་དོགས་པ་དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན་ཞེས་བྱ་བས་བསུ་ནས།
དངོས་པོའི་ཆོས་ཉིད་ཀྱིས་ལན་བཏབ་པ་ནི་འདི་ལྟར་བྱམ་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་
པ་ཡིན་ནོ། ། རྒྱ་དེ་བྱེར་ན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྒྱ་འདེགས་ནའོ། ། དེ་བཞིན་དུ་དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན་
ཞེས་རྟོག་པ་ལ་སྔ་མ་བཞིན་དུ་འདི་ལྟར་བྱམ་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ།
ཤེས་རབ་ཀྱི་མ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་དང་ཐབས་ལ་མཁས་པས་ཞེས་བྱ་བ་ནི། སྟོང་པ་ཉིད་དང་སྟོང་
རྗེ་ཆེན་པོ་དག་གིས་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཆོག་གོ། ། བྱམ་པ་སོ་བཏང་བ་དང་མ་བཏང་བ་དག་ནི་
སྐྱབ་པའི་ཆོས་ཀྱི་ཉེན་དང་ཉེན་མ་ཡིན་པའི་ངོ་བོ་བསྟན་པའི་དོན་དུ་ཡིན་ནོ། ། རྒྱ་ཆོགས་
པའི་བྱད་པར་སྐད་ཅིག་མ་གཉིས་པས་བསྐྱས་པ་བསྟན་པ་ནི་རབ་འབྱོར་འདི་ལྟ་སྟེ་དཔེར་ན་
སྦྱོ་ས་བྱ་ཤེས་རབ་འཆལ་བའི་རང་བཞིན་ཅན་ཞིག་ཅེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་
ཏེ། མིག་ཆགས་མ་བྱས་ཤིང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྒྱ་འཛིག་པའི་གནས་སུ་ཤིང་ཤུན་ལ་སོགས་པས་མ་
བཅོངས་པས་སོ། ། མ་བཅོས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཤིང་རུལ་པ་མ་བསལ་བའོ། ། ཁལ་གྱིས་ནོན་པའི་
ཞེས་བྱ་བ་ནི། ཁལ་སྦྱི་བས་ནོན་པའི་ནང་དུ་ཞུགས་པར་འདོད་པའོ། ། མ་རོལ་དུ་མ་ཁྲལ་བར་
དེའི་རྩིས་ཀྱང་གཞན་དུ་འགྱུར་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྐྱམ་སར་མ་བྱིན་པར་རྩིས་ནམས་ཆུད་ཟ་བར་
འགྱུར་པའོ། ། ཡོངས་སུ་ཉམས་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མ་ཐོབ་པར་ཡོངས་སུ་ཉམས་པའོ། །
བར་མ་དོར་ཆུད་ཟ་བར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བར་དུ་ཉམས་པར་འགྱུར་ཞིང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་ལས་
ཉམས་པར་འགྱུར་བའོ། ། དེས་པ་མེད་པར་མ་འོངས་པར་གནས་པར་བྱེད་པ་རྗེ་ལྟར་སྟུང་པའི་

དོགས་པ་དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེན་ཞེས་བྱ་བས་བསྟན་ནས། རྒྱ་མ་ཚང་བ་མེད་པ་ཙམ་དང་རྗེས་སུ་
འབྲེལ་བ་རུང་བ་ཉིད་རྗེས་སུ་དཔག་པ་ནི་རབ་འབྱོར་དེ་ནི་འདི་ལྟར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་
གསུངས་སོ། ། གྲུ་མིག་ཚགས་བྱས་པ་དང་མ་བྱས་པ་སྒྲོས་པ་ནི་སྐྱབ་པ་ཚང་བ་དང་མ་ཚང་བ་
ཤེས་བར་བྱ་བའི་དོན་ཡིན་ནོ། ། ཡོངས་སུ་གཟུང་བའི་བྱད་པར་སྐད་ཅིག་མ་གསུམ་པས་
བསྟུས་པ་བསྟན་པ་ནི་རབ་འབྱོར་འདི་ལྟ་སྟེ་དཔེར་ན་སྐྱེས་བྱ་འགའ་ཞིག་ཅེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་
པ་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལ་ལྷས་རྟིངས་པ་ཉིད་ཡིན་པས་ན་ཆན་པའོ། ། བ་ཚད་དུ་བྱིན་པ་
ཉིད་ཀྱིས་ནི་ཆས་ཤིང་ངོ་། ། ལེགས་པར་སྒྲས་པ་དང་ཉེས་པར་སྒྲས་པ་ཉིད་དང་བྲལ་བས་ན་
འཁོགས་པའོ། ། བད་དེས་བཅོམ་པས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཉེ་བར་བཅོམ་པའོ། ། དེ་བཞིན་དུ་དེ་ཅིའི་
ཕྱིར་ཞེན་ཞེས་རྟོག་པ་ལ། ། དེ་ནི་འདི་ལྟར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་ཏེ། སྐྱེས་བྱ་ཆན་
པོ་ཡོངས་སུ་བཟུང་བ་དང་མ་བཟུང་བའི་དཔེ་བསྟན་པ་ནི་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་དང་
ཐབས་ལ་མཁས་པས་ཡོངས་སུ་བཟུང་བ་དང་ཡོངས་སུ་མ་བྱིན་པ་དག་གིས་ཅི་རིགས་པར་
འཁོར་བ་དང་མུ་ངན་ལས་འདས་པ་དག་གི་མཐར་ལྗུང་བ་དང་མི་ལྗུང་བ་གསལ་བར་བསྟན་
པའི་དོན་ཡིན་ནོ། ། ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པའི་བཤད་པ་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་གྱི་
སྒྲུང་བ་ལས་དཔེའི་ལེན་ཞེས་བྱ་སྟེ་བཅུ་བཞི་པའོ། ། རོ་མུང་བ་མེད་པའི་བྱད་པར་བསྟན་པ་
ནི་ལམ་གྱི་སྐད་ཅིག་མ་བཞི་པས་བསྟུས་པ་བསྟན་པ་ནི་བཅོམ་ལྡན་འདས་བྱང་ཚུབ་སེམས་
དཔའ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསལ་བ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ལ་ལྷས་དང་དག་དང་འཁོར་ལ་སོགས་
པ་སྤུལ་བས་མཉེས་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་བསྟེན་པར་བྱ་བསྟེན་པར་བྱ་
བསྟེན་བཀྱར་བའོ་ཞེས་བྱ་བར་སྒྱུར་རོ། ། རྣལ་འབྱོར་དུ་ཀྱིས་ཤིག་ཅེས་བྱ་བ་ནི་བྱིན་པར་བྱ་བ་
དང་བྱིན་པ་དང་ལེན་པ་པོ་ལ་སོགས་པ་མི་དམིགས་པའི་ཚུལ་གྱིས་བསྐྱབ་པ་ལ་འབད་པར་
ཀྱིས་ཤིག་ཅེས་པའོ། ། གཟུགས་སུ་མ་བསྟེམས་ཤིག་ཅེས་བྱ་བ་ནི་གཟུགས་ལ་མངོན་པར་ཞེན་
པའི་ཚུལ་གྱིས་མ་འདྲིན་ཅིག་ཅེས་བྱ་བའི་ཐ་ཆོག་གོ། ། དེ་བཞིན་དུ་དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེན་ཞེས་
རྟོག་པ་ལ། ། རིགས་ཀྱི་བྱ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ནི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་
ཏེ། ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ནི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དུ་སྐྱེ་བ་མེད་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རྣམ་
པ་གང་གིས་ཀྱང་སོ་སོར་བརྟག་པར་མི་བྱའོ། ། དེ་བཞིན་དུ་སྒྱུར་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དེ་ཐམས་

ཅད་སྒྲ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་ཡོངས་སུ་སྡོམ་གྱིན་ཅེས་བྱ་བ་ནས།
ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ནི་མི་བསྟེམས་པ་སྟེ་ཞེས་བྱ་བའི་བར་གྱི་གཞུང་ཚུལ་ཁྲིམས་གྱི་ཕ་
རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ལ་སོགས་པ་བཞི་ལ་བསྟེན་བར་བྱའོ། ། མཐར་གྱིས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དང་པོར་བདག་
ལ་སོགས་པར་ངེས་པ་གསལ་བས་བྱིའི་དོན་ལ་བཞག་པ་དེའི་འོག་ཏུ་ཀུན་བརྟགས་པ་དང་
གཞན་དབང་དང་ཡོངས་སུ་གྲུབ་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཏུ་བཤད་པས་ཁམས་གསུམ་སེམས་ཅམ་ཏུ་
རྟོགས་པ་སྦྱར་རོ། ། དེའི་འོག་ཏུ་ཡང་དག་པའི་དོན་གྱི་བྱ་བ་ལ་རྣམས་པ་དང་མི་རྣམས་པ་ཡང་
དག་པ་དང་འོག་པའི་དབྱེ་བས་ཀུན་རྫོབ་གྱི་བདེན་པ་གཉིས་སུ་རྣམ་པར་དབྱད་དོ། ། མ་
བརྟགས་ན་ཉམས་དགའ་བ་ཅམ་ཏུ་སྡེ་མ་སྡེ་མའི་རྒྱལ་ལྟོས་པར་བརྟན་ནས་ཡང་དག་པའི་
ཀུན་རྫོབ་ལ་གནས་ཏེ། ཇི་ལྟར་མཐོང་བ་རྣམས་སྦྱ་མའི་སྟེས་བྱ་དང་འབྲེལ་བར་བྱིན་པ་ལ་
སོགས་པ་ལ་སྦྱད་པར་བྱ་ཞིང་། དོན་དམ་པར་སྟེ་བ་མེད་པར་བསྟོམ་པར་བྱ་སྟེ། དེ་ལྟར་རིམ་
པ་འདིས་ཤེས་རབ་གྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ལ་གཞུག་པར་བྱའོ། ། དེ་ལྟར་ན་དེ་དག་ནི་བྱད་པར་
གྱི་མཚན་ཉིད་རྣམས་པ་བཅུ་དྲུག་བརྟན་པ་ཡིན་ཏེ། གང་གིས་ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་པའི་ལམ་
ལས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ལ་སོགས་པའི་ལམ་ཤེས་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་ཉིད་བྱད་པར་གྱི་
ལམ་ཡིན་པར་བྱད་པར་ཞུགས་པ་ཡིན་ནོ། ། དེའི་བྱིར་དེ་དག་ཇི་སྐད་ཏུ་བཤད་པའི་བྱད་པར་
དང་བྲལ་བ་ནི་མངོན་པར་ཞེ་ན་པ་ལ་སོགས་པ་སྟེ་བའི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གོ་སྟོབ་བའི་བྱིར་མ་
བཤད་དོ། ། དེ་སྐད་ཏུ་ཡང་། བསམ་མི་བྱབ་དང་མི་མཉམ་དང་། ། གཞལ་དང་བབྲང་ལས་
ཡང་དག་འདས། ། འཕགས་པ་ཀུན་བསྟུས་མཁས་པ་ཡིས། ། རིག་བྱ་ཐུན་མོང་མིན་ཤེས་ཉིད། །
ཤེས་སྦྱར་བྱི་དང་གང་མེད་དང་། ། བསྟུབ་དང་ཡང་དག་འགྲུབ་པ་དང་། ། དམིགས་པ་རྟེན་
དང་བཅས་པ་དང་། ། མཐའ་དག་པ་དང་ཡོངས་འཛིན་དང་། ། རོ་བྱང་མེད་དང་བྱད་པར་ནི། །
བཅུ་དྲུག་བདག་ཉིད་ཅེས་བྱ་སྟེ། ། གང་གིས་ལམ་ནི་གཞན་དག་ལས། ། བྱད་པར་འཕགས་
པས་བྱད་པར་ལམ། ། ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། བྱད་པར་གྱི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་རྣམ་པར་
བཅད་པ་རྣམས་གྱི་བྱེད་པ་གང་ཡིན་ཞེ་ན། བྱེད་པའི་མཚན་ཉིད་བརྗོད་པར་བྱའོ། ། དེ་ལས་
ཕན་པ་དང་བདེ་བའི་བྱེད་པ་བརྟན་པ་ནི་བཅོམ་ལྷན་འདས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་
དཔའ་ཆེན་པོ་གང་དག་ཅེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསལ་བ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟ་བུའི་ཞེས་བྱ་བ་ནི་

སངས་རྒྱུ་ཉིད་སྐྱེད་པར་བྱེད་པའི་རྒྱ་མ་ཚང་བ་མེད་པ་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཆིག་གོ། ། དེ་ལ་མ་
འོངས་པ་དང་ཆེ་འདིའི་བདེ་བ་ཉེ་བར་བསྐྱབ་པ་ལ་དགོངས་ནས། སན་པའི་ཕྱིར་དང་བདེ་
བའི་ཕྱིར་ཞེས་ཆིག་གཉིས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། གཉིས་སོ་འདི་དག་ཀྱང་སྦྱིང་བཅེ་བ་ལས་
འབྱུང་བར་གྱུར་པས། འཇིག་རྟེན་ལ་སྦྱིང་བཅེ་བའི་ཕྱིར་ཁྱགས་པ་ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །
སྦྱོབ་པ་ལ་སོགས་པའི་བྱེད་པ་བཤད་པའི་ཕྱིར་མདོར་བསྟན་པ་ནི། འཇིག་རྟེན་གྱི་སྦྱོབ་པར་
འགྱུར་བར་བྱའོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ལ་སྦྱོབ་པའི་བྱེད་པ་བཤད་
པ་ནི་རབ་འབྱོར་ཇི་ལྟར་ན་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལ་འབད་པར་བྱེད་
ཅིང་བཅོན་འགྲུས་ཚུལ་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི། སྦྱོར་བ་དང་ཆོག་མི་ཤེས་པའི་བཅོན་འགྲུས་དག་དང་
གོ་རིམས་བཞིན་དུ་སྦྱར་བར་བྱའོ། ། སྦྱོབ་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི། རྣམ་པར་སྤྲིན་པ་མེད་
པའི་ཆོས་ཉིད་ལ་འཇོག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། ། སྦྱབས་ཀྱི་བྱེད་པ་བསྟན་པ་ནི་རབ་འབྱོར་ཇི་
ལྟར་ན་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལ་སྦྱོབ་པ་ནི་མ་བྱུང་བ་ཉིད་བྱུང་བའོ། །
ཀ་བ་ནི་རྟིངས་པར་གྱུར་པའོ། ། ན་བ་ནི་བདེ་བར་མི་གནས་པའོ། ། འཆི་བ་ནི་སྡོན་གྱི་ལས་
ཀྱིས་འཕངས་པའི་རིས་མཐུན་པ་ཡོངས་སུ་སྤངས་པའོ། ། བྱ་ངན་ནི་ཡིད་ཀྱི་སྤྱད་བསྐྱེད་པའོ། །
སྦྱོབ་སྤྱད་འདོན་པ་ནི་སྤྱད་པའི་ཡོན་ཏན་རྗེས་སུ་དན་པ་དང་བཅས་པར་སྦྱོབ་པའོ། ། སྤྱད་
བསྐྱེད་བ་ནི་ལྷས་ཀྱིས་མི་བདེ་བ་སྦྱང་བའོ། ། ཡིད་མི་བདེ་བ་ནི་སྤྲ་མ་བཞིན་དུ་སེམས་ཀྱིས་
སོ། ། འཕྱག་པ་ནི་ཁུར་ཁུར་བ་ལ་སོགས་པའོ། ། སྦྱབས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གཏན་དུ་སན་པ་ཉེ་བར་
སྦྱབ་པའི་དོན་གྱིས་སོ། ། གནས་ཀྱི་བྱེད་པ་བསྟན་པ་ནི་རབ་འབྱོར་ཇི་ལྟར་ན་འཇིག་རྟེན་གྱི་
གནས་སུ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། སྦྱོར་བ་མེད་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་ཞེས་བྱ་བ་
ནི། གཞུགས་ལ་སོགས་པ་སྦྱོབ་པའི་ཕྱིར་རོ། ། གནས་སུ་འགྱུར་རོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་
སྤྱད་བསྐྱེད་ལས་བསྐྱོད་པའི་དོན་གྱིས་སོ། ། སྦྱོར་བ་མེད་པའི་དོན་ཉིད་གསལ་བར་བྱ་བ་ནི།
བཅོམ་ལྷན་འདས་ཇི་ལྟར་ན་སྦྱོར་བ་མ་མཆིས་ལགས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསལ་པ་ཡིན་
ནོ། ། ཤེས་པས་མཐོང་བས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྐབས་འདིར་ཇི་སྐད་བསྟན་པའི་དོན་མདོན་སུམ་དུ་
བྱེད་པས་ནི་ཤེས་པས་མཐོང་བའོ། ། དབྱང་གཉེན་གྱི་བྱེད་པ་བསྟན་པ་ནི་རབ་འབྱོར་ཇི་ལྟར་
ན་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། རབ་འབྱོར་གཞུགས་ཀྱི་ཕ་རོལ་གང་ཡིན་པ་དེ་

གཟུགས་མ་ཡིན་ཞེས་བྱ་བ་ནི། རབ་ཀྱི་མཐར་ཐུག་པར་འགྲོ་བའི་དོན་གྱིས་ན་གཟུགས་ཀྱི་པ་
རོལ་སྐྱེ་བ་མེད་ཅིང་དངོས་པོ་མེད་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་གཟུགས་སུ་རྒྱུར་པ་མ་
ཡིན་ནོ།། དོན་དམ་པར་ནི་པ་རོལ་ཏེ་སྒྲོང་པ་ཉིད་ཇི་ལྟ་བུར་གཟུགས་ཀྱང་དེ་བཞིན་ཏེ་གང་
གི་ཕྱིར། ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ལས་མ་གཏོགས་པའི་འདི་ལྟར་ཆོས་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པས་ཞེས་བྱ་
བས། རབ་འབྱོར་པ་རོལ་ཇི་ལྟར་གཟུགས་ཀྱང་དེ་བཞིན་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །
མངོན་པར་རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་པ་མ་ལགས་སམ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ད་ལྟར་ཡང་སྒྲོང་པ་ཉིད་ཀྱི་
ངོ་བོ་ཉིད་ཡིན་པས་སངས་རྒྱས་པ་ཉིད་ཀྱི་གནས་སྐབས་དང་འབྲེལ་བར་ཆོས་ཐམས་ཅད་རྫོགས་
པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་བས་ན་མདོ་འདི་ལ་མངོན་པར་བཅོན་པ་ནི་དོན་མེད་དོ་སྟུང་བས་མས་
པའོ། ། འབྲུལ་པའི་བདག་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ཡོད་བཞིན་དུ་ཇི་ལྟར་མངོན་པར་རྫོགས་
པར་སངས་རྒྱས་པ་ཡིན་སྟུང་པའི་དོགས་པ་དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན་ཞེས་བྱ་བས་བསུ་ནས། ། བཅོམ་
ལྷན་འདས་འདི་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསལ་ཏེ། རྣམ་པར་རྟོག་པ་ཡང་སྐྱེ་བ་མེད་པའི་ངོ་
བོ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་པ་རོལ་ན་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ་
ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཆིག་གོ། ། ཆོས་ཐམས་ཅད་མངོན་པར་རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་པ་ཡིན་ཏེ་ཞེས་
བྱ་བ་ནི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དུ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཆིག་ལྷག་མའོ། ། ཡང་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ནི་ཐོག་མ་མེད་པའི་
དུས་ཅན་ཀྱི་སྒྲོ་བཏགས་པ་སེལ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་མདོ་སྡེ་འདི་ལ་མངོན་པར་བཅོན་པ་འབྲས་
བུ་དང་བཅས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བར་དགོངས་སོ། ། ཀུན་རྫོབ་ཏུ་རྫོགས་པ་ཡོད་པ་ཉིད་དུ་
བསྟན་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་གང་དེ་ལྟར་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་
ཡིན་ཏེ། ཐབས་མང་པོས་ལན་མང་དུ་བསྒྲུབ་པ་ལ་ངས་པར་སེམས་ཤིང་མངོན་དུ་ཡང་མི་བྱེད་
པ་འདི་ནི་མཆོག་ཏུ་དཀའ་བ་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ་མོད་ལ་བྱ་བར་རུས་པ་མ་ཡིན་ནོ། ། ལྷན་པར་མི་
འཁྱུར་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྦྱོན་པ་ལ་སོགས་པའི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་ལ་ཡང་ལེ་
ལོས་མི་སྦྱབ་པར་མི་བྱེད་དོ། ། ཆོས་འདི་དག་ཅས་བྱ་བ་ནི་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོངས་སུ་བྱ་ངན་
ལས་འདའ་བ་ཉིད་ལ་སོགས་པའི་མཆོན་ཉིད་རྣམས་སོ། ། དཔུང་གཉེན་དུ་འཁྱུར་ཞེས་བྱ་བ་
ནི་ཆོས་བསྟན་པས་འཁོར་བ་དང་མུ་ངན་ལས་འདས་པ་མཉམ་པ་ཉིད་དུ་ཉི་བར་སྦྱབ་པའི་
དོན་གྱིས་སྦྱོབ་པ་པོར་འཁྱུར་བའོ། ། སྤིང་དུ་འཁྱུར་བའི་བྱེད་པ་བསྟན་པ་ནི་རབ་འབྱོར་ཇི་

ལྟར་ན་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། རྒྱལ་ཡོངས་སུ་བསྐྱོར་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཆུང་
དབུས་ན་གནས་པའི་སྐམ་སའི་ཆའོ། ། སྟོན་གྱི་མཐའ་དང་བྱི་མའི་མཐའ་ཡོངས་སུ་ཆད་པའོ་
ཞེས་བྱ་བ་ལ་སྟོན་གྱི་མཐའ་ནི་ཆུའོ། ། བྱི་མའི་མཐའ་ནི་འབྲས་བུ་སྟེ་དེ་གཉིས་ཀྱིས་ཡོངས་སུ་
བཅད་པར་དབུས་ན་གནས་པ་སྐྱུ་མ་ལྟ་བུའི་ངོ་བོའོ། ། རབ་འབྱོར་ཡོངས་སུ་ཆད་པ་འདིས་
ཞེས་བྱ་བ་ནི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཏུ་སྐྱེ་བ་མེད་པས་སོ། ། འདི་ནི་ཞི་བའོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ཆོག་
ལྡན་ནི་སྦྱོར་བ་དང་། མཐོང་བ་དང་། བསྐྱོམ་པ་དང་། མི་སྒྲོབ་པ་དང་། བྱད་པར་གྱི་ལམ་
ནམས་ལ་གོ་རིམས་བཞིན་ཏུ་ལམ་གྱི་བདེན་པ་ཡིན་པར་བཤད་དོ། ། འཛིག་ཉེན་གྱི་སྤིང་ཏུ་
འཁྱུར་རོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྒྱལ་ཡོངས་སུ་བཅད་པའི་སྐམ་ས་དང་ཆོས་མཐུན་པར་སྟོན་གྱི་མཐའ་
དང་བྱི་མའི་མཐའ་ཡོངས་སུ་ཆད་པར་ཆོས་ཐམས་ཅད་རྟོགས་པས་སྤེད་པ་ཟད་པ་འདོད་
ཆགས་དང་བྲལ་བ་དང་། འགོག་པ་མུ་ངན་ལས་འདས་པ་སྟོན་པར་བྱེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་ན། རང་
དང་གཞན་གྱི་དོན་རྟོགས་པའི་ཉེན་གྱི་ངོ་བོས་ཉེ་བར་བསྐྱབ་པའི་ཉེན་ཏེ་གནས་སུ་འཁྱུར་བ་
ཡིན་ནོ། ། རབ་འབྱོར་ཇི་ལྟར་ན་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ལ་སྒྲུང་བའི་བྱེད་པ་ཡང་སྒྲུང་བ་དང་
བཅས་པའི་རིན་པོ་ཆའི་སྤིང་དང་ཆོས་མཐུན་པ་དང་མ་རིག་པའི་སྒྲུན་པ་ཟད་པ་ནི་སྤེད་པ་
ལ་སོགས་པ་ཟད་པའི་ནང་ཏུ་འདུ་བས་ན་སྤིང་གི་བྱེད་པ་ཉིད་ཡིན་པའི་ལོགས་ཤིག་ཏུ་བྱས་
པ་ནི། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྒྲུང་བ་མི་ཤེས་པ་ཟད་པ་གཙོ་བོ་ཡིན་པའི་བྱིར་རོ་ཞེས་བལྟ་བར་བྱའོ། ། མ་
རིག་པའི་སྒྲོ་ངའི་སྒྲུབས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ལ་མ་རིག་པ་ཉིད་སྒྲོ་ངའི་སྒྲུབས་ཡིན་ཏེ།
གཟུང་བ་དང་འཛིན་པའི་ནམ་པ་ལ་སོགས་པ་ནམ་པར་སྒྲུང་བ་ཡིན་ལ་དེས་ཡོངས་སུ་ཁེབས་
པ་སྟེ་བྱི་རོལ་ཀུན་ནས་མི་ཤེས་པ་དང་ལྡན་པ་སེམས་ཅན་སྒྲུན་པས་བེལ་གྱིས་འོན་ཅིང་། ནང་
ནས་མ་རིག་པའི་བག་ཆགས་ཀྱི་ས་བོན་གྱིས་བེལ་གྱིས་འོན་པ་ནམས་ཀྱི་མི་ཤེས་པའི་སྒྲུན་
ནག་ཐམས་ཅད་སེལ་བར་བྱེད་དོ་ཞེས་བྱ་བ་བྱི་རོལ་དང་ནང་གི་མི་ཤེས་པ་སྤྲོང་བར་བྱེད་དོ་
ཞེས་འབྲེལ་རྟོ། ། ཅི་ཞིག་བྱེད་པས་ཤེ་ན་ཤེས་རབ་ཀྱིས་སྒྲུང་བར་བྱེད་ཅིང་ཞེས་བྱ་བ་གསུངས་
ཏེ། ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་སྒྲུང་བ་བྱེད་པས་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་རྟོ། ། ཡོངས་སུ་འབྲེན་པའི་བྱེད་པ་སྟོན་པ་
ནི་རབ་འབྱོར་ཇི་ལྟར་ན་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། ཡོངས་སུ་འབྲེན་པར་
འཁྱུར་རོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་བ་མེད་པ་

དང་འགག་པ་མེད་པར་ཆོས་སྟོན་པའི་ཕྱིར་ཁ་ལོ་སྐྱར་བར་གྱུར་པས་གཞན་གྱི་དོན་སྐྱབ་པས་
ཉེ་བར་བསྐྱས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་འདྲོན་པ་ཡིན་ནོ། ། ལྷན་གྱིས་གྲུབ་པ་ལ་སོགས་པའི་བྱེད་པ་
གསུམ་གྱི་དོན་འདི་བར་མཛད་ཅིང་གསུངས་པ་ནི་རབ་འབྱོར་རི་ལྟར་ན་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་
པ་ཡིན་ཏེ། འཇིག་རྟེན་གྱི་རྟེན་དུ་འགྱུར་ཞེ་ན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བྱེད་པ་གསུམ་ཆར་གྱི་བྱ་བ་ཉེ་
བར་སྐྱབ་པས་རྟེན་དུ་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ལ་ཐམས་ཅད་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱི་སྐབས་ཀྱི་ཆོས་སྟོན་
པར་མཛད་པ་ཉིད་ཀྱིས་ལྷན་གྱིས་གྲུབ་པར་འདུག་པས་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་བྱེད་པའི་ཕྱིར་ན་
རྟེན་དུ་གྱུར་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ལྷན་གྱིས་གྲུབ་པའི་བྱེད་པ་རེ་ཞིག་བསྟན་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར།
རབ་འབྱོར་འདི་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། བཅ་མཁའི་རྟེན་ཅན་ནོ་ཞེས་
བྱ་བ་ནི། བཅ་མཁའི་མཐར་ཐུག་པའི་ངང་ཚུལ་ཅན་ནོ། ། འདི་དག་ཉིད་བསྟན་པར་བྱ་བའི་
ཕྱིར་རི་ལྟར་ན་མ་མཁའ་འོང་བ་མེད་པ་དང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལ་
རྗེས་སུ་མེད་པ་ཅམ་ནི་བཅ་མཁའ་སྟེ། འདས་པའི་དུས་ནས་མ་འོངས་པས་ན་འོང་བ་མེད་
པའོ། ། མ་འོངས་པའི་དུས་སུ་འགོ་བ་དང་བྲལ་བས་ན་འགོ་བ་མེད་པའོ། ། བྱེད་པའི་རྒྱ་མེད་
པས་ན་མ་བྱས་པའོ། ། འཇིག་པའི་རྒྱ་དང་བྲལ་བས་ན་རྣམ་པར་མི་འགྱུར་བའོ། ། གནས་པར་
བྱེད་པའི་འདུ་བྱེད་མི་འཐད་པས་ན་མཛོན་པར་འདུས་མ་བྱས་པའོ། ། དུས་གསུམ་དུ་རང་གི་
ངོ་བོ་དང་བྲལ་བས་ན་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་མི་གནས་པ། ཡང་དག་པར་མི་གནས་པ་རྣམ་པར་
མི་འགྱུར་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ཉིད་ཀྱིས་ནམ་སྐྱེས་པ་མ་འགགས་པའོ། ། ཉེ་བར་བསྐྱ་
བའི་དོན་ནི་བཅ་མཁའ་དང་འདྲའོ། ། རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའོ་ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། བཅ་
མཁའ་དང་མཚུངས་པ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའོ། ། འོང་བ་མེད་པ་ལ་སོགས་
པ་ནི་རིགས་པ་དང་ལྡན་པ་མ་ཡིན་ནོ་སྟེ་པའི་དོགས་པ་དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན་ཞེས་བྱ་བས་བསུ་
ནས། རབ་འབྱོར་གཞུགས་ཀྱི་སྟོང་པ་ཉིད་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་
པ་ཡིན་ཏེ། སྟོང་པ་ཉིད་ནི་སྐྱེ་བ་མེད་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་དོ། ། གལ་ཏེ་སྟོང་པ་ཉིད་དེ་ལ་འགོ་བ་
དང་འོད་བ་མེད་མོད། དེ་ལྟ་ན་ཡང་གཞུགས་ལ་སོགས་པ་ལ་ཅི་ལྟར་མེད་སྟེ་པའི་དོགས་པ།
དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན་ཞེས་བྱ་བས་བསུ་ནས། རབ་འབྱོར་ཆོས་ཐམས་ཅད་ནི་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་རྟེན་
ཅན་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་ཏེ། ཆོས་ཐམས་ཅད་སྐྱེ་བ་མེད་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཡིན་

པས་ན་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པའི་རང་བཞིན་ནོ། ། དེ་ལ་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་སྟོང་པ་
ཉིད་དོ། ། མཚན་མ་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བས་ན་མཚན་མ་མེད་པའོ། ། དོན་དུ་གཉེར་བའི་
ཡུལ་ལས་འདས་པའི་ཕྱིར་སྟོན་པ་མེད་པའོ། ། རྣམ་མཁའ་དང་འབྲ་བར་རང་བཞིན་གྱིས་འོད་
གསལ་བ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་མངོན་པར་འབྱུང་མི་བྱེད་པའོ། ། རྟེན་དེ་ལས་མི་འདའ་བའོ་ཞེས་
བྱ་བ་ནི་རང་བཞིན་དེ་མི་འདོར་བའོ། ། དེ་ལྟ་བུ་པས་ན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་
ཆེན་པོ་སྤྲོད་པ་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྟོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་མངོན་པར་རྟོགས་པར་སངས་
རྒྱུ་ནས་འཇིག་རྟེན་གྱི་རྟེན་ཅན་དུ་འགྱུར་རོ་ཞེས་བྱ་བ་འཆད་བཞིན་པའི་འགྲེས་གྱི་ཐ་མར་
འབྲེལ་བར་བྱའོ། ། ཐམས་ཅད་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱི་སྐབས་ཀྱི་པན་པ་ལ་སོགས་པ་ནས་ལྷན་གྱིས་
གྲུབ་པར་འཇུག་པའི་མཐར་ཐུག་པའི་བྱེད་པ་ཐམས་ཅད་ནི་མྱ་ངན་ལས་འདའ་བ་ཡོངས་སུ་
སྟོན་པའི་དོན་ཤེས་པར་བྱའོ། ། ལམ་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པའི་ཆོས་སྟོན་པར་མཛད་པ་ཉིད་
གྱིས་ན་ཐེག་པ་རི་ལྟ་བུ་བཞིན་དུ་ངེས་པར་འབྱུང་བ་དེ་མངོན་དུ་མི་བྱེད་པས་ཉེ་བར་བསྐྱབ་
པའི་ཕྱིར་རྟེན་དུ་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ། ། ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་ངེས་པར་འབྱུང་བ་དེའི་འབྲས་བུ་
མངོན་སུམ་དུ་མི་བྱེད་པ་བཞུན་པ་ནི། རབ་འབྱོར་ཆོས་ཐམས་ཅད་ནི་འབྱུང་བ་མེད་པ་ཞེས་
བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལ་ཀུན་བརྟགས་པའི་སྤྲུག་བསྐྲུལ་དང་བྲལ་བས་
འབྱུང་བ་མེད་པའི་རྟེན་ཅན་ནོ། ། རྣམ་པར་བརྟགས་པའི་སྤྲུག་བསྐྲུལ་དང་བྲལ་བས་སྐྱེ་བ་
མེད་པའི་རྟེན་ཅན་ནོ། ། ཆོས་ཉིད་ཀྱི་སྤྲུག་བསྐྲུལ་དང་བྲལ་བས་དངོས་པོ་མེད་པའི་རྟེན་ཅན་
ནོ། ། ཀུན་བརྟགས་པའི་ཀུན་འབྱུང་བ་མེད་པས་མི་ལམ་ལྟ་བུར་སོ་སོར་སྤང་བ་ཅམ་དུ་ཡོད་པ་
ཉིད་གྱིས་ནི་མི་ལམ་གྱི་རྟེན་ཅན་ནོ། ། ཆད་མ་དང་འགལ་པ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རི་ལྟ་
བུ་བདག་མེད་པ་དེ་བཞིན་དུ་རྣམ་པར་བརྟགས་པའི་ཀུན་འབྱུང་བ་མེད་པའི་ཕྱིར་བདག་གི་
རྟེན་ཅན་ནོ། ། ཆོས་ཉིད་ཀྱི་འབྱུང་བ་ནི་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུ་ཉིད་གྱིས་ན་ཡོངས་སུ་ཆད་པ་མ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར་སྐྱེ་མེད་པའི་རྟེན་ཅན་ནོ། ། ཀུན་དུ་བརྟགས་པ་ལ་སོགས་པ་དངོས་པོ་རྣམ་པ་གསུམ་
འགོག་པས། གོ་རིམས་བཞིན་དུ་ཞི་བའི་རྟེན་ཅན་དང་མྱ་ངན་ལས་འདས་པའི་རྟེན་ཅན་དང་།
དབྱུང་དུ་མེད་པའི་རྟེན་ཅན་ནོ་ཞེས་གསུམ་བཅོད་པར་བྱའོ། ། དེ་བཞིན་དུ་ཀུན་བརྟགས་པ་
ལ་སོགས་པ་རྣམ་པ་གསུམ་ལམ་གྱི་རང་བཞིན་ཡིན་པས་ན་འོང་བ་མེད་པའི་རྟེན་ཅན་དང་།

འགྲོ་བ་མེད་པའི་རྟེན་ཅན་དང་། མི་གཡོ་བའི་རྟེན་ཅན་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། ། འདིར་ཡང་
འོག་ནས་གསུངས་པའི་ཆོག་སྣ་མ་བཞིན་དུ་འགྲེས་ཀྱི་མཐར་སྐྱར་རོ། ། རྟེན་གྱི་བྱེད་པ་བཤད་
པ་ནི། རབ་འབྱོར་ཆོས་ཐམས་ཅད་ནི་ཞེས་བྱ་བ་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། གཞུགས་ཀྱི་རྟེན་ནི་ཆོས་
ཉིད་ཀྱི་བདག་ཉིད་ཅན་གཞུགས་ལ་སོགས་པའི་རང་བཞིན་ནོ། ། འཇིག་རྟེན་གྱི་རྟེན་དུ་
འཇུར་བ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པའི་ཆོས་
ཐམས་ཅད་སྟོན་པར་མཛད་པ་ཉིད་ཀྱིས་ན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་འཇིག་རྟེན་དུ་འོས་པར་
འཇུར་རོ། ། དེ་ལྟར་ན་ངེ་སྐད་དུ་བཤད་པའི་བྱེད་པའི་མཆན་ཉིད་ནི་རྣམ་པ་བཅུ་གཅིག་གི་
བདག་ཉིད་ཅན་ཡིན་པར་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་བྱའོ། ། དེ་སྐད་དུ་ཡང་། བན་དང་བདེ་དང་སྐྱབ་
པ་དང་། ། མི་རྣམས་ཀྱི་ནི་སྐྱབས་དག་དང་། ། གནས་དང་དཔུང་གཉིན་སྒྲིང་དང་ནི། ། ཡོངས་
འབྲེན་པ་ཞེས་བྱ་བ་དང་། ། ལྷན་གྱིས་གྲུབ་དང་ཐེག་གསུམ་གྱི། ། འབྲས་བུ་མངོན་སུམ་མི་བྱེད་
དག ཐ་མ་རྟེན་གྱི་མཛད་པ་སྟེ། ། འདི་ནི་བྱེད་པའི་མཆན་ཉིད་ཡིན། ། ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་
ནོ། ། བྱེད་པའི་མཆན་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པར་བཅད་པ་རྣམས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་སྟོན་པས། སྐྱབ་པ་པོའི་
དོན་ནི་བཅོམ་ལྷན་འདས་ཤེས་རབ་ཀྱི་མ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་ཟབ་མོ་འདི་སུ་དག་གིས་འཆལ་བར་
འཇུར་ཞེས་གསོལ་བ་ཡིན་ནོ། ། རང་བཞིན་སྟོན་པར་བྱེད་པ་ནི། རབ་འབྱོར་བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་མཆན་
ཉིད་བཛྲོད་པའི་དོན་དུ་ཁྱེས་པ་ནི། བཅོམ་ལྷན་འདས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསོལ་བ་ཡིན་
ཏེ། ལན་བཏབ་པ་ནི་རབ་འབྱོར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་
ཡིན་ནོ། ། འདུལ་བ་ལས་བྱུང་བ་བ་དབེན་པའི་རང་བཞིན་ཅན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི། འདིས་
འདུལ་བས་ན་འདུལ་བ་སྟེ། ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་སོ། ། དེ་ལས་བྱུང་བ་ནི་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་
ལས་དབེན་པ་ཡིན་པས་ན། དབེན་པའི་རང་བཞིན་གང་ཡིན་པ་དེ་ལ་དེ་སྐད་ཅེས་བྱའོ། ། དེ་
ལྟར་ན་ཆོག་འདི་ཉིད་ཀྱིས་འདོད་ཆགས་ལ་སོགས་པ་དབེན་པའི་རང་བཞིན་ཉིད་ཀྱིས་ན་
ཉོན་མོངས་པ་རྣམས་དབེན་པའི་རང་བཞིན་ཡིན་ནོ། ། འདོད་ཆགས་ལ་སོགས་པའི་རྟགས་
ལུས་ལ་སོགས་པའི་གནས་ངན་ལེན་དབེན་པའི་རང་བཞིན་ཉིད་ཀྱིས་ན་ཉོན་མོངས་པའི་
རྟགས་དབེན་པའི་རང་བཞིན་ནོ། ། འདོད་ཆགས་ལ་སོགས་པའི་མཆན་མ་ཆུལ་བཞིན་མ་

ཡིན་པ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་དབེན་པའི་རང་བཞིན་ཉིད་ཀྱིས་ན་ཉོན་མོངས་པའི་མཚན་མ་དབེན་
པའི་རང་བཞིན་ནོ། ། འདོད་ཆགས་དང་འདོད་ཆགས་མེད་པ་དང་ཞེ་སྤང་དང་ཞེ་སྤང་མེད་
པ་དང་། གཉི་མུག་དང་གཉི་མུག་མེད་པ་བདེན་པའི་རང་བཞིན་ཉིད་ཀྱིས་ན་མི་མཐུན་པའི་
ཚྭ་གས་དང་གཉེན་པོ་དག་དབེན་པའི་རང་བཞིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་ངོ་བོ་ཉིད་ནམ་པ་བཞི་པོ་
ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ཀྱི་རྟེན་ཅན་ཡིན་པ་ཉིད་དུ་ལྷག་པར་མོས་པར་བྱེད་པ་ནམས་ཀྱི་
བསྐྱེམ་པའི་ལམ་ཉེ་བར་དགོད་པའི་དོན་དུ་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། ། རྟེན་དེ་ཉིད་བསྟན་པ་ནི་
བཅོམ་ལྷན་འདས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ལྟ་བུའི་རྟེན་
ཅན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ནམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་རྟེན་ཅན་ནོ། ། ལེགས་བར་སྦྱས་པ་ཉིད་དུ་
བསྟན་པ་ནི། ། རབ་འབྱོར་དེ་དེ་བཞིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། བྱ་
དཀའ་བའི་ངོ་བོ་ཉིད་བསྟན་པ་ནི། བཅོམ་ལྷན་འདས་སེམས་ཅན་གྲངས་མ་མཆིས་ཞེས་བྱ་བ་
ལ་སོགས་པ་གསལ་པ་ཡིན་ནོ། ། རབ་འབྱོར་དེ་དེ་བཞིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཆོས་ཐམས་ཅད་
མཐའ་ལས་འདས་བས་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པ་ཉིད་ཀྱིས་དེ་དང་འབྲེལ་བ་མེད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་
སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཡོངས་སུ་བྱ་བ་འདའ་བའོ་ཞེས་དཀའ་བའི་གོ་ཆ་བ་གོས་པ་ཉིད་
ཀྱིས་ན་དཀའ་བ་བྱེད་པའོ། ། གོ་ཆའི་རང་གི་ངོ་བོ་གསལ་བྱ་བ་ནི་ཡང་རབ་འབྱོར་བྱང་ཆུབ་
སེམས་དཔའ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ལ་ད་ལྟར་བྱང་བའི་གཞུགས་ལ་
སོགས་པར་མངོན་པར་ཞེན་པ་དང་བྲལ་བས། གཞུགས་ལ་སོགས་པ་དང་འབྲེལ་བ་མ་ཡིན་
ནོ། ། མ་འོངས་པའི་དོན་དུ་གཉེར་བ་ལས་ཕྱིར་ཚྭ་གས་པ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་གཞུགས་ལ་
སོགས་པའི་དོན་དུ་འབྲེལ་བ་ཡང་མ་ཡིན་ནོ། ། འདི་ནི་རིགས་པ་དང་ལྷན་པ་མ་ཡིན་ནོ་སྟུང་
པའི་དོགས་པ་དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན་ཞེས་བྱ་བས་བསུ་ནས་རབ་འབྱོར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་
གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། ། ཆོས་ཐམས་ཅད་དང་མ་འབྲེལ་བའོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དུ་ན་མ་
བརྟགས་ན་ཉམས་དགའ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་བྱ་བར་དགོངས་སོ། ། མཐའ་གཅིག་ཏུ་ངེས་
པའི་ངོ་བོ་ཉིད་བསྟན་པ་ནི། བཅོམ་ལྷན་འདས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་
གསལ་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་གོ་ཆ་ཆེན་པོ་བགོས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མཐའ་གཅིག་ཏུ་ངེས་པའི་རང་
བཞིན་དང་ལྷན་པའོ། ། དེ་ལ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ནི་ཡང་དག་པར་ཞུགས་པ་ཡིན་པའི་

ཕྱིར། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ས་དང་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་ལ་རེ་བར་མི་བྱ་ལ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་ལ་ཡང་
མངོན་པར་འདོད་པའི་བར་ཀྱིས་རེ་བ་མི་བྱའོ། ། དོན་འདི་ཇི་ལྟར་རྟོག་ཅིས་གསུངས་པ་ནི།
རབ་འབྱོར་ཁྱོད་དོན་གྱི་དབང་ཅི་ཞིག་མཐོང་ན་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། ། དུམ་ནི་དམིགས་
པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གཉེན་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་བྱ་བའི་དགོངས་པས་ལན་འདེབས་པར་
མཛད་པ་ནི། རབ་འབྱོར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་སོ། ། དེ་ལ་
རྒྱ་མ་ཚང་བས་ན། གནས་མ་ཡིན་ཏེ་མི་སྲིད་པ་ཡིན་ལ་འབྲས་བུ་མི་འབྱུང་བས་གོ་སྐབས་མ་
ཡིན་ཞིང་སྐབས་མེད་པའོ། ། ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་པའི་སར་ལྟར་བ་གནས་མ་ཡིན་ཞིང་གོ་
སྐབས་མ་ཡིན་པ་ཉིད་ཀྱིས་ན་མངོན་པར་ཞེན་པ་མེད་པའི་ཚུལ་གྱིས་མཐའ་གཅིག་ཏུ་བསྐྱོམ་
པ་གསལ་བར་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། ། ཆེད་དུ་བྱ་བའི་ངོ་བོ་ཉིད་བཤད་པ་ནི་འོན་ཀྱང་གང་གིས་
ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་ཉིད་ལ་རེ་བར་བྱའོ་ཞེས་བྱ་བ་
ནི། ཆོས་ཐམས་ཅད་རྒྱ་མ་ལྟ་བུར་ལྷག་པར་མོས་པས་ཞེས་བྱ་བར་དགོངས་ཏེ། འདིས་ནི་ཆེད་
དུ་བྱ་བ་བསྐྱོམ་པ་མ་འབྲུལ་པ་ཉིད་ཡིན་པར་བསྟན་ནོ། ། མི་དམིགས་པའི་ངོ་བོ་བསྟན་པ་ནི་
བཅོམ་ལྷན་འདས་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ཟབ་མོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསལ་པ་
ཡིན་ནོ། ། དེ་ནི་སྤྱི་ཀྱང་བསྐྱོམ་པར་བཀྱི་བ་མ་ལགས་ཞེས་བྱ་བ་ནི། བསྐྱོམ་པར་བྱ་བ་དང་
སྐྱོམ་པ་བོ་དང་སྐྱོམ་པ་མི་དམིགས་པའི་ཕྱིར་རོ། ། དེ་ཉིད་ནི་དེ་ནི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་
གསལ་པ་ཡིན་ནོ། ། རྣ་མ་བཞིན་དུ་དེ་ཅིའི་སྤྱད་དུ་ཞེན་ཞེས་དོགས་པ་བསྟན་ནས། བཅོམ་
ལྷན་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསལ་ཏེ། ཆོས་གང་ཡང་ཡོངས་སུ་གྲུབ་པ་མ་མཆིས་པའི་སྤྱད་
དུའོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི། བྱེད་པ་བོ་དང་། ལས་དང་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའི་མཚན་ཉིད་དོ། ། དེ་ལྟར་ཇི་
ལྟར་བསྐྱོམ་ཞེ་ན། བཅོམ་ལྷན་འདས་འདི་ལྟ་སྟེ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསལ་ཏེ། རྣ་མ་ལས་
བསྐྱོམ་པ་ལགས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དུ་རྒྱ་མ་དང་འབྲ་བར་བསྐྱོམ་པའོ། ། བསྐྱོམ་པ་
དེ་ཉིད་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པའི་དབྱེ་བས་བཙོན་པ་ནི། འདི་ལྟ་སྟེ་ཤེས་
རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་བསྐྱོམ་པ་འདི་ནི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟོས་པའོ། ། དེ་ལ་རྣམ་པ་
ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ཀྱིས་མངོན་པར་རྟོགས་པ་ཐམས་ཅད་སྐྱེ་བ་མེད་པར་སྤྱད་པས་ཆོས་
ཐམས་ཅད་མི་བསྐྱོམ་པ་ལགས་སོ། ། ལམ་གྱི་རྣམ་པ་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱིས་ལམ་ཐམས་ཅད་ལ་

མངོན་པར་ཞེན་པ་མེད་པར་སྒོམ་པས། མ་ཆགས་པ་བསྒོམ་པའོ། ། ཐམས་ཅད་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱི་
དངོས་པོ་མ་ལུས་པར་བསྐྱུས་པས་མཐའ་ཡས་པ་ཉིད་བསྒོམ་པའོ། ། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མངོན་
པར་རྟོགས་པས་བྱད་པར་གྱི་ལམ་གྱི་ངོ་བོར་གྱུར་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དངོས་པོ་མ་མཆིས་བ་
བསྒོམ་པའོ། ། ཅེ་མོའི་མངོན་པར་རྟོགས་པས་མཐར་ཐུག་པའི་ལམ་གྱི་མཆོན་ཉིད་ཡིན་པའི་
ཕྱིར་ཡོངས་སུ་གཟུང་བ་མ་མཆིས་པ་བསྒོམ་པའོ། ། མངོན་པར་ཞེན་པ་མེད་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་
བསྟན་པ་ནི། རབ་འབྱོར་དེ་དེ་བཞིན་ནོ། ། དེ་དེ་བཞིན་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་རྗེས་སུ་སྡོན་དུ་འགྲོ་བས།
རབ་འབྱོར་དེ་ལྟ་བུས་ན་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟ་བུས་ན་ཞེས་བྱ་བ་
ནི་འོག་ནས་བཤད་པའི་རྒྱས་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཆོག་གོ། ། རྒྱ་ཉིད་ནི་རབ་འབྱོར་འདི་ལྟར་བྱང་
ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། འདི་ལྟར་
ཞེས་བྱ་བའི་སྐྱ་ནི་གང་གི་ཕྱིར་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ལ་འཇུག་གོ། ། མངོན་པར་ཆགས་པར་མི་
བྱེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དངོས་པོར་འཛིན་པར་མི་བྱེད་པའོ། ། གཞན་གྱིས་སྒྲིས་པ་དང་གཞན་
གྱིས་བགྲོས་པ་དག་ལ་མངོན་པར་ཆགས་པར་མི་བྱེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི། ལྡེ་པའི་དགེ་སྤྲོད་
རྣམས་ཀྱིས་འདི་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བཀའ་མ་ཡིན་ལོ་ཞེས་གསལ་བོར་སྒྲིབ་བ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་
གཞན་གྱིས་སྒྲིབ་པའོ། ། གསང་སྟེ་སྒྲིས་པ་ནི་གཞན་གྱིས་བགྲོས་པ་སྟེ། དེ་དག་ཉན་པར་མི་བྱེད་
པའོ། ། ས་རོལ་གྱི་དད་པའི་ཕྱིར་མི་འབྲང་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བདག་ཉིད་ཡིད་ཆེས་པའི་དད་པ་
ཐོབ་བའི་ཕྱིར་གཞན་གྱིས་བགྱིར་མི་བརྟུབ་པའོ། ། རྟོགས་བར་བྱེད་ཅེས་བྱ་བ་ནི་གཞུང་ལ་
སོགས་པ་ཁོང་དུ་ཆུད་པའི་ཕྱིར་རོ། མས་པར་བྱེད་ཅེས་བྱ་བ་ནི་དོན་ལ་དམིགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །
དེ་བཞིན་དུ་དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན་ཞེས་རྟོག་པ་ལ་རབ་འབྱོར་འདི་ལྟར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་
གསུངས་ཏེ། རྒྱེ་བ་གཞན་དུ་བག་ཆགས་བསྐྱེད་བ་མེད་པར་མི་སྐྱག་པ་ལ་སོགས་པར་མི་
འགྱུར་ཞེས་བྱ་བར་དགོངས་སོ། ། མི་སྐྱག་པ་ལ་སོགས་པ་ནི། ལམ་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པ་
བསྒོམ་པ་བཤད་པར་གྱུར་པ་ཡིན་ནོ། ། དམིགས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་བསྟན་པ་ནི། བཅོམ་ལྷན་
འདས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་གང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསལ་བ་
ཡིན་ཏེ། རྣམ་པ་གང་གིས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འཛིན་པའི་རྣམ་པས་སོ། ། དེ་བྲག་དུ་བརྟགས་པ་ཞེས་
བྱ་བ་ནི་ངེས་པར་བརྟགས་པའོ། ། ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་ཉིད་ལ་གཞིལ་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི།

སེམས་ཀྱི་རྒྱུན་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་གསུམ་གྱི་མཐར་ཐུག་པར་གཞོལ་བའོ། ། འདིས་ནི་
ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་གསུམ་བསྒྲམ་པ་བཤད་པ་ཡིན་ནོ། རེས་པར་ཤེས་པ་རང་གི་ངོ་བོའི་
རྒྱུན་བྱེ་བྲག་ཏུ་བརྟགས་པ་ལ་མཁའས་པ་ནི། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཇི་ལྟར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་
གསལ་པ་ཡིན་ནོ། ། སྦྱོར་བ་དང་དངོས་གཞི་དང་མཐུག་གི་གནས་སྐབས་སུ་ཆོས་ཐམས་ཅད་
སྦྱུ་མ་འདྲ་བར་བསྒྲམ་པའི་བདག་ཉིད་ཅན་གྱི་སེམས་ཀྱི་རྒྱུན་སྡོན་དུ་འགོ་བ་ཐམས་ཅད་
མཁྱེན་པ་ཉིད་ལ་གཞོལ་བའི་སེམས་ཀྱི་རྒྱུན་བྱེ་བྲག་ཏུ་བརྟགས་པ་ཡིན་ནོ། ། ཞེས་གསུངས་པ་
ནི་རབ་འབྱོར་ནམ་མཁའ་ལ་གཞོལ་བའི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའི་ཆོག་གསུམ་མོ། ། འདི་ནི་བྱེ་
བྲག་ཏུ་བརྟགས་པའོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཇི་སྐད་དུ་བཤད་པའི་རྒྱུད་རེས་པར་ཡང་དག་པར་བྱེ་བྲག་
ཏུ་བརྟགས་པ་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཆོག་གོ། ། འདི་ནི་རིགས་པ་དང་ལྡན་པ་མ་ཡིན་ནོ་སྟུང་པའི་
དོགས་པ་དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན་ཞེས་བྱ་བས་བསུ་ནས། རབ་འབྱོར་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ནི་
ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་ཏེ། གང་གི་ཕྱིར་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དུ་ན་ཆད་མ་དང་གཞལ་བྱ་
ལས་འདས་པ་ཡིན་པས་ཅི་རིགས་པར་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་གཞལ་དུ་མེད་པ་དང་། ཆད་
མ་མེད་པ་ཡིན་པ་དེ་བས་ན་སྦྱུ་མ་ལྟ་བུར་བསྒྲམས་པས་རྒྱུད་རེས་པར་བྱ་བ་ནི་བྱེ་བྲག་ཏུ་
བརྟགས་པ་ཡང་དག་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཆོག་གོ། ། གཞན་དུ་ན་གཞལ་བྱ་ལ་སོགས་པ་
ཡོད་པས་དངོས་པོར་འཇིན་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དག་གི་དོན་ཡིན་ནོ། ། དོན་དེ་ཉིད་
གསལ་བར་བྱ་བ་ནི། རབ་འབྱོར་གཞལ་དུ་མེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ།
དེ་ལ་ཐོབ་པ་ནི་སོ་སོའི་སྦྱེ་བོའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ལ་སོགས་པའི་རང་བཞིན་ཆོགས་ཀྱི་ལམ་མོ། །
མངོན་པར་རྟོགས་པ་ནི་ཆོགས་ཡང་དག་པར་བསགས་པའི་རེས་པར་འབྱེད་པའི་ཆ་དང་
མཐུན་པའི་བདག་ཉིད་ཅན་སྦྱོར་བའི་ལམ་མོ། ། ཁོང་དུ་རྒྱུད་པ་ནི་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཀྱན་ཏུ་
འགོ་བ་སོ་སོར་རྟོགས་པའི་མཆན་ཉིད་ཅན་གྱི་མཐོང་བའི་ལམ་མོ། ། ལམ་ནི་འཇིག་རྟེན་པའི་
བསམ་གཏུན་དང་གཟུགས་མེད་པ་ལ་དམིགས་པའི་འཇིག་རྟེན་པའི་བསྒྲམ་པའི་ལམ་མོ། །
ལམ་གྱི་འབྲས་བུ་ནི་སྤྱག་བསྐྱེད་ཀྱི་བདེན་པ་ལ་སོགས་པ་ཤེས་པའི་ངོ་བོ་འཇིག་རྟེན་ལས་
འདས་པའི་བསྒྲམ་པའི་ལམ་མོ། ། ཡེ་ཤེས་ནི་ཉོན་མོངས་པ་ཆེན་པོའི་ཆེན་པོ་ལ་སོགས་པ་སྦྱོང་
བར་བྱེད་པ་རྒྱུད་དུ་འཁྱེད་དུ་ལ་སོགས་པའི་རང་བཞིན་གྱི་ལམ་རྒྱུད་དུ་འོ། ། རྣམ་པར་ཤེས་པ་

ནི་ཉོན་མོངས་པ་འབྲིང་གི་ཆེན་པོ་ལ་སོགས་པ་རྣམ་པར་འཛིག་པར་བྱེད་པ་ཚུང་དུ་ལ་སོགས་
པའི་མཆན་ཉིད་ཅན་གྱི་ལམ་འབྲིང་ངོ་། ། སྐྱེ་བ་ནི་ཉོན་མོངས་པ་ཚུང་དུ་ཉི་ཆེན་པོ་ལ་སོགས་
པ་འབྲིན་པར་བྱེད་པ་ཆེན་པོའི་ཚུང་དུ་ལ་སོགས་པའི་རང་བཞིན་ཅན་གྱི་ལམ་ཆེན་པོའོ། །
འཛིག་པ་ནི་བསྒྲོམ་པའི་ལམ་དུ་ཉོན་མོངས་པ་སྤོང་བའི་འབྲིང་གི་ཐབས་ཀྱི་སྦྱར་བའི་ལམ་
མོ། ། འབྲུང་བ་ནི་ཉོན་མོངས་པ་སྤངས་པ་རྣམ་པར་གྲོལ་བ་ཐོབ་པར་བྱེད་པ་ཡང་དག་པའི་
བར་ཆད་མེད་པའི་ལམ་མོ། ། འགྲིབ་པ་ནི་ཉོན་མོངས་པ་ལས་དབེན་པའི་ཡེ་ཤེས་མངོན་དུ་
བྱེད་པའི་རྣམ་བར་གྲོལ་བའི་ལམ་མོ། ། འགོག་པ་ནི་ཁ་ཅིག་ན་རེ་ཉོན་མོངས་པའི་རྣམ་པ་
ལྟག་མའི་ཡིན་ཏེ་སྦྱར་བ་དང་བར་ཆད་མེད་པ་དང་། རྣམ་པར་གྲོལ་བའི་བདག་ཉིད་ཅན་
ཁྱད་པར་གྱི་ལམ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བཤད་དོ། ། གཞན་དག་ནི་ཡོན་ཏན་ཁྱད་པར་ཅན་མངོན་པར་
སྦྱབ་པར་བྱེད་པའི་ཁྱད་པར་གྱི་ལམ་ནི་འགོག་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་རོ། ། སྒྲོམ་པ་ནི་མི་ཤིགས་
པའི་སྒྲིབ་པ་ཐམས་ཅད་འཛིག་པར་བྱེད་པའི་རྡོ་རྗེ་ལྟ་བུའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ནོ། ། རྣམ་པར་
བསྒྲོམ་པ་དང་བྲལ་བ་ནི་མཐར་ཐུག་པའི་ལམ་སྟེ། ཟད་པ་དང་མི་སྦྱེ་བ་ཤེས་པའོ། ། ཡུལ་ནི་
ཡུལ་གྱི་སྦྱུའོ། ། རྩྱགས་ནི་ཡུལ་གྱི་ཁྱད་པར་རོ། ། ལུས་ཀྱང་མངོན་པར་རྟོགས་པར་འཆང་རྒྱ་
བར་མི་རུས་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པས་མི་རུས་པའོ། ། དེ་ཉིད་
ནི་གཟུགས་ཀྱིས་མ་ཡིན་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། གལ་ཏེ་དེ་ལྟར་ཡིན་ན།
དམིགས་པ་ཆོས་རྣམས་ཐམས་ཅད་དེ། ། དེ་ཡང་དགེ་ལ་སོགས་པ་ཡིན། ། ཞེས་བྱ་བ་ལ་
སོགས་པ་གསུངས་པ་མ་ཡིན་ནམ། དེ་རི་ལྟར་རུང་སྒྲུམ་པའི་དོགས་པ་དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེན་ཞེས་
བྱ་བས་བསུ་ནས། རབ་འབྱོར་གཟུགས་ཉིད་ཅས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། གང་
གི་ཕྱིར་རྣལ་འབྱོར་པའི་ཀུན་རྫོབ་དུ་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ཉིད་སྦྱུ་མ་ལྟ་བུ་ཉིད་དུ་རྟོགས་པ་ནི་
འཆང་རྒྱ་བ་ཉིད་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཆིག་གོ། ། ཇི་སྐད་དུ་ཡང་། གཤགས་པ་ཙམ་གང་རི་
བཞིན་དོན་མིན་ཏེ། ། དེའི་དོན་རྟོགས་པ་བརྟེན་པའི་འབྲས་བུ་ཡིན། ། ཞེས་བཤད་པ་ལྟ་བུའོ། །
སྦྱིན་པའི་ས་རོལ་དུ་ཕྱིན་པ་ཉིད་དང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ལ། དེ་ལ་སྦྱིན་པ་དང་ཚུལ་
ཁྲིམས་དང་བཟོད་པའི་ས་རོལ་དུ་ཕྱིན་པ་གསུམ་དང་། བཙོན་འགྲུས་དང་བསམ་གཏན་གྱི་ས་
རོལ་དུ་ཕྱིན་པའི་རྩྱགས་གཅིག་ནི་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཆོགས་སོ། ། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཆོགས་ནི་ཤེས་རབ་

གྱི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་དང་བཙོན་འབྲས་དང་བསམ་གཏན་གྱི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་དག་གི་སྒྲིགས་
གཅིག་སྟེ། འདི་དག་ཐམས་ཅད་ནི་སྐྱུ་མ་ལྟ་བུ་ཉིད་དུ་བྱུང་པར་མེད་པའི་བྱིར་ཐམས་ཅད་
མཁུན་པ་ཉིད་ཡིན་ནོ། ། བརྒྱ་བྱིན་ལ་སོགས་པས་ཡང་དག་པའི་ཆོས་རྟོགས་པས་དད་པ་ལུལ་
དུ་བྱུང་བ་ཡང་དག་པར་སྐྱེས་པའི་བྱིར་བཙོན་ལྡན་འདས་གྱི་ཞབས་ལ་ཕྱག་འཆལ་བ་སྟོན་དུ་
འགྲོ་བས་རྒྱལ་བའི་ཡུམ་གྱི་བདག་ཉིད་ཆེ་བ་གསལ་བར་སྟོན་པ་ནི་དེ་ནས་ལྟ་ནམས་གྱི་
དབང་པོ་བརྒྱ་བྱིན་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟོན་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ལ་ཟབ་པ་ནི་གཟུགས་ལ་
སོགས་པ་དེ་བཞིན་ཉིད་གྱི་རང་བཞིན་ཡིན་པའི་བྱིར་རོ། ། ཐོས་པ་དང་བསམ་པ་དང་བསྟོན་
པའི་གནས་སྐབས་སུ་སྐྱུ་མ་ལྟ་བུ་ཉིད་ཡིན་པའི་བྱིར་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་གཏིང་དཔག་དཀའ་
བ་དང་། བལྟ་དཀའ་བ་དང་རྟོགས་པར་དཀའ་བའོ། ། རོན་གྱི་དབང་འདི་གཟིགས་ནས་ཞེས་
བྱ་བ་ལས་ཀྱང་ཞེས་བྱ་བའི་སྐྱེས་གདུལ་བྱ་གཟུང་དུ་མི་རུང་བ་ལ་སོགས་པ་འབའ་ཞིག་དུ་མ་
ཟད་གྱི་འོན་ཀྱང་ཆོས་ཟབ་མོ་འདི་ཡང་གཟིགས་ནས་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཆིག་གོ། ། བཙོན་པ་ཆུང་
བ་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ནི། བྱ་བ་ཉུང་བ་ཉིད་ལ་ཕྱགས་གཞིལ་བར་མཛད་དེ། ཆོས་བསྟན་པ་ལ་
གཞིལ་བར་མ་མཛད་ལ། དེ་ལྟ་ན་ཡང་ཆངས་པས་གསོལ་བ་བཏབ་པས་ཕྱགས་རྗེ་ཆེན་པོས་
ཆོས་གྱི་འཁོར་ལོ་བསྐྱར་རོ་ཞེས་བྱ་བར་བསམས་པའོ། ། ལེགས་པར་སྐྱེས་པ་ཉིད་ཀྱིས་རྗེས་སུ་
གསུང་བ་ནི་ལྟའི་བྱ་དག་དེ་དེ་བཞིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ཡིན་ནོ། ། ཉེ་བར་བསྐྱེད་པའི་
དོན་ནི་ལྟའི་བྱ་དག་གྱི་མ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། ཟབ་པ་འདི་དག་གང་
ཡིན་ཞེ་ན། གང་དུ་སྐྱེས་ཀྱང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། འཛིག་རྟེན་ཐམས་
ཅད་དང་མི་མཐུན་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་བསྟན་པ་ནི། ནམ་མཁའ་ཟབ་པའི་བྱིར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་
པ་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། མ་བཟླས་ན་གཅིག་ཕུ་ཉམས་དགའ་བའི་རྒྱ་ཉིད་ཀྱིས་ན་ནམ་མཁའ་
ཟབ་པའི་བྱིར་ཆོས་འདི་ཟབ་པོ། ། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དུ་ན་སྐྱུ་མ་ལྟ་བུའི་རང་བཞིན་ཡིན་པའི་བྱིར་
བདག་ཟབ་པའི་བྱིར་ཆོས་འདི་ཟབ་པོ། ། སྐྱེ་བ་མེད་པས་ཆོས་ཐམས་ཅད་འོང་བ་མེད་པའི་
བྱིར་ཆོས་འདི་ཟབ་པོ། ། འཛིག་པ་དང་བྲལ་བས་ཆོས་ཐམས་ཅད་འགྲོ་བ་མེད་པའི་བྱིར་ཆོས་
འདི་ཟབ་པོ། ། འདི་སྐད་དུ་རྒྱ་དང་འབྲས་བུའི་ཆོས་ནམས་མི་ལམ་ལྟ་བུར་ཕྱགས་སུ་རྒྱུད་པ་
སྟོན་དུ་འགྲོ་བའི་ཟད་པ་དང་མི་སྐྱེ་བ་མཁུན་པའི་ངོ་བོའི་ཆོས་ངས་མངོན་པར་སངས་རྒྱས་ཏེ་

བཤད་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བཟླ་བ་ཡིན་ནོ། ། ཇི་སྐད་དུ་བཤད་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་གསལ་བར་བྱེད་པ་
ནི། བཙམ་ལྡན་འདས་ངོ་མཚར་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསལ་པ་ཡིན་ཏེ། རྩུ་བྱུང་པར་དུ་
འཕགས་པས་ངོ་མཚར་ཏེ། ། འབྲས་བུ་སྤུ་བྱུང་བས་མད་དུ་བྱུང་བའོ། ། འཇིག་རྟེན་ཐམས་
ཅད་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཉིད་ཡིན་པས་འཇིག་རྟེན་ཐམས་ཅད་དང་མི་མཐུན་པའོ། ། དེ་ཉིད་བསྟན་
པ་ནི་བཙམ་ལྡན་འདས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསལ་པ་ཡིན་ཏེ། ཆོས་འདི་ཞེས་བྱ་བ་ནི།
ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་ཕྱིན་པའི་བདག་ཉིད་ཅན་ནོ། ། ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་ཕྱིན་པའི་བཤད་
པ་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་གྱི་སྤང་བ་ལས་ལྷའི་ལེའུ་ཞེས་བྱ་སྟེ་བཙུ་པའོ། ། ། ། ཐོགས་
པ་མེད་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་བསྟན་པ་ནི། དེ་ནས་བཙམ་ལྡན་འདས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟོས་པ་
ཡིན་ཏེ། ཆོས་འདི་ནི་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པ་གསུམ་པོ་ཤིན་དུ་
རྟོགས་བར་རྟོགས་པ་ཉིད་ཀྱིས་ན། གཞུགས་ལ་སོགས་པ་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་ཤེས་པའི་རང་
བཞིན་ཐོགས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་བསྟན་པ་ནི་ཆོས་འདི་ནི་གང་ལ་ཡང་ཐོགས་པ་མ་མཆིས་སོ། །
གཞི་མེད་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་བསྟན་པ་ནི། གྱེ་མ་བཙམ་ལྡན་འདས་ནམ་མཁའ་དང་མཚུངས་པ་
ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསལ་ཏོ། ། གནས་ཐམས་ཅད་མི་དམིགས་པའི་སྤྲད་དུ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་
ཤེས་པ་དང་ཤེས་བྱ་མཉམ་པ་ཉིད་ཀྱིས་རྟེན་ཐམས་ཅད་མི་དམིགས་པའི་དོན་གྱིས་ཐོགས་བ་
མ་མཆིས་པའི་མཚན་ཉིད་དེ་བུ་ཀྱིས་མི་འོན་པ་ཉིད་དོ། ། གཉིས་སུ་མ་མཆིས་པའི་སྤྲད་དུ་
ཞེས་བྱ་བ་ནི། གཅིག་བྱ་ཉིད་ཡིན་བའི་ཕྱིར་མཚུངས་བམ་མཆིས་པའི་མཚན་ཉིད་དེ། འདྲ་བ་
མེད་པའི་མཚན་ཉིད་དོ། ། སྟོལ་བ་མ་མཆིས་པའི་སྤྲད་དུ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་
ཐམས་ཅད་ལས་འདས་པའི་ཕྱིར་སྟོལ་མ་མཆིས་པའི་མཚན་ཉིད་ནི། མི་མཐུན་བའི་ཕྱོགས་མེད་
པའི་མཚན་ཉིད་དོ། ། མངོན་པར་གྲུབ་བ་མ་མཆིས་པའི་སྤྲད་དུ་ཞེས་བྱ་བ་ནི། མ་སྐྱེས་པ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར་གནས་མ་མཆིས་ཏེ་རྟེན་མེད་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་དོ། ། སྐྱེ་བ་ཐམས་ཅད་སྐྱེ་བ་མ་མཆིས་
པའི་སྤྲད་དུ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ལྟ་ལ་སོགས་པའི་འགྲོ་བ་ཐམས་ཅད་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་
ཡིན་པའི་ཕྱིར་འབྱུང་བ་མ་མཆིས་པ་ནི་སྐྱེ་བ་མེད་པའོ། ། ལམ་ཐམས་ཅད་མི་དམིགས་པའི་
སྤྲད་དུ་ཞེས་བྱ་བ་ནི། ལམ་ཐམས་ཅད་ཉིད་དམིགས་སུ་མེད་པའི་ཕྱིར་ལམ་མ་མཆིས་པ་ནི་
ལམ་མེད་པའོ། ། སྐྱོར་བ་དང་མཐོང་བ་དང་སྒྲིམ་པ་བྱུང་པར་དང་མི་སྟོབ་པའི་ལམ་རྣམས་སུ་

གནས་མེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ཁྱད་པར་དུ་བྱེད་པའི་དོན་དུ་ཐོགས་པ་མ་མཆིས་པའི་མཚན་
ཉིད་དོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ཆོག་ལྷ་སྒྲིམ་པ་ཡིན་ནོ། ། འགྲོ་བ་མེད་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་བཤད་པ་
ནི། བཅོམ་ལྷན་འདས་བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱི་ཉན་ཐོས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསལ་པ་ཡིན་ཏེ།
དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དང་རྗེས་སུ་འབྲེལ་པའི་ཉན་ཐོས་འདི་ནི་རྗེས་སུ་མཐུན་པ་སྦྱིས་སྦྱིས་པ་
ལགས་པས། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དང་འདྲ་བར་རྗེས་སུ་སྦྱིས་པའོ། ། ཉན་ཐོས་ཡིན་ན་ཡང་
ཇི་ལྟར་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དང་འདྲ་བར་རྗེས་སུ་མཐུན་པར་སྦྱིས་པ་ཡིན་སྟེ་མ་པའི་དོགས་
པ། དེ་ཅིའི་སྒྲིད་དུ་ཞེ་ན་ཞེས་བྱ་བས་བསུ་ནས། བཅོམ་ལྷན་འདས་དེ་ནི་འདི་ལྟར་ཞེས་བྱ་བ་
ལ་སོགས་པ་གསལ་པ་ཡིན་ཏེ། གང་གི་ཕྱིར་ཆོས་ཐམས་ཅད་རྟོགས་པའི་དོན་གྱི་ཡུལ་མ་ཡིན་
དུ་བློན་ན་ཡང་། ཡང་དག་པར་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་སྟོན་པ་དེ་བས་ན་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དང་
འདྲ་བར་རྗེས་སུ་མཐུན་པར་སྦྱིས་པ་ཡིན་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཆོག་གོ། ། དངོས་པོའི་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་
རྗེས་སུ་མཐུན་པར་སྦྱིས་པར་མི་རུང་བར་སྟོན་པ་ནི། ལྟའི་བུ་དག་གང་འདི་སྐད་དུ་ཞེས་བྱ་བ་
ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། མ་སྦྱིས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དུ་ན་མ་སྦྱིས་
བའི་ཕྱིར་མ་སྦྱིས་བའོ། ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ཉན་ཐོས་གནས་བརྟན་རབ་འབྱོར་ནི་དེ་ཉིད་
ཀྱི་རྗེས་སུ་སོང་བར་གྱུར་ཅིང་དེའི་བདག་ཉིད་དུ་རྗེས་སུ་སོང་བ་ཡིན་ནོ། ། དེ་བཞིན་ཉིད་
ཅས་བྱ་བ་ནི་སྟོབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱིས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ངོ་བོ་ནི་དེ་བཞིན་ཉིད་ཁོ་
ན་ཡིན་ནོ་ཞེས་བསྟན་ཏོ། ། ཇི་ལྟར་ཞེ་ན་ཇི་ལྟར་དེ་བཞིན་གཤེགས་བའི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་
པ་གསུངས་སོ། ། དེ་ལྟར་ན་གནས་བརྟན་རབ་འབྱོར་ནི་ཞེས་བྱ་བ་ནི། གང་གི་ཕྱིར་འདས་མ་
ཐག་པར་སྦྱས་པའི་དེ་བཞིན་གཤེགས་བའི་དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་རྗེས་སུ་སོང་བ་ཡིན་ཏེ། དེ་བས་
ན་མ་སྦྱིས་པའི་ཕྱིར་རྗེས་སུ་མཐུན་པར་སྦྱིས་སོ་ཞེས་སྡུང་དང་སྦྱར་བར་བྱའོ། ། དེ་བཞིན་དུ་
འོག་མ་ནམས་ལ་ཡང་ཤེས་པར་བྱའོ། ། བསྒྲུམས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཉིད་
འཐོབ་ཀྱི། དངོས་པོའི་ཆོས་ཀྱིས་མ་ཡིན་ན་ཇི་ལྟར་རྗེས་སུ་སྦྱིས་པ་ཡིན་ཞེ་ན། གནས་བརྟན་
རབ་འབྱོར་ནི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་ཏེ། དང་པོ་ཉིད་ནས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཐོག་མ་ཁོ་ན་
ནས་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཆོག་གོ། ། འདི་ནི་རིགས་པ་དང་ལྷན་པ་མ་ཡིན་ནོ་སྟེ་མ་པའི་དོགས་པ་དེ་
ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན་ཞེས་བྱ་བ་བསུ་ནས། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་ཅས་བྱ་བ་ལ་

སོགས་པ་གསུངས་ཏེ། དེ་ནི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དེ་བཞིན་ཉིད་ཅེས་བྱ་བ་ནི། རྣམ་སྤྱོད་པ་གསུངས་པ་ལ་སོགས་པའི་སྤྱི་ཆོས་ཉིད་ནི་སྐྱེ་བ་མེད་པའོ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་རྟོ། །
དེ་ལྟར་ན་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དང་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དེ་བཞིན་ཉིད་ནི་ཡན་ཚུན་དབྱེར་མི་
བྱེད་བ་ཉིད་ཀྱིས། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་ནི་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཡུལ་ཅན་ཡིན་པ་
ཉིད་དུ་སྟོན་རྟོ། ། དེ་བས་ན་དེ་ཉིད་རབ་འབྱོར་གྱི་ཡང་ཡིན་པ་ནི། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་དེ་
བཞིན་ཉིད་གང་ཡིན་པ་དང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་བས་དེ་བཞིན་
གཤེགས་པའི་རྣམ་སྤྱོད་སོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི། དེ་བཞིན་ཉིད་དང་ལྡན་པའི་ཚུལ་གྱིས་རྣམ་སྤྱོད་
སྐྱེས་པའོ། ། དེ་ལྟར་ན་ནི་དེ་བཞིན་ཉིད་རྣམ་སྤྱོད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེན་དེ་བཞིན་ཉིད་དེ་ཡང་
ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་ཏེ། དེ་བཞིན་ཉིད་མ་ཡིན་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཡུལ་མེད་པ་ལ་
དགག་པ་མི་འཐད་པས། དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱང་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ནི་སྐྱེ་མ་དང་མཚུངས་པ་ཡིན་ནོ་
ཞེས་བྱ་བའི་དོན་རྟོ། ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་རྣམ་སྤྱོད་སོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི། རྣམ་སྤྱོད་ཞེས་བྱ་
བའི་སྐྱེ་ལས་ཀྱི་བྱེད་པའི་ཆོག་ཡིན་པ་ལས། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ཞེས་སྟོས་པ་ནི་དེ་དང་
འབྲེལ་པ་ཡིན་པར་བརྗོད་པར་འདོད་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དུ་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་
ཡིན་ན་ཇི་ལྟར་རྣམ་སྤྱོད་སོ་ཞེས་པ་ཡིན་ཞེ་ན། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་
གསུངས་ཏེ། གནས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་རྒྱུན་གྱི་ཆོས་ཉིད་ཀྱིས་སོ། ། གལ་ཏེ་དེ་ལྟ་
ཡིན་ན་གནས་བརྟན་རབ་འབྱོར་ནི་འགྱུར་བ་ལ་སོགས་པ་དང་ལྡན་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། ཇི་
ལྟར་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་ཅེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་ཏེ་དེ་ལ་ལྟག་
པའི་ངང་མ་ཆང་བའི་འགྱུར་བ་མེད་པ་དང་། རྣམ་པར་འགྱུར་བ་མེད་པ་ཡིན་ནོ། ། རང་དང་
གཞན་གྱི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་བྲལ་བས་རྟོག་པ་མེད་པ་དང་། རྣམ་པར་རྟོག་པ་མེད་པ་ཡིན་
ནོ། ། རབ་འབྱོར་གྱི་དེ་བཞིན་ཉིད་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་དང་འབྲེལ་བ་ཡིན་ན།
འགྱུར་བ་མེད་པ་ལ་སོགས་པའི་རང་བཞིན་གཤེགས་པ་ཡིན་ཞེ་ན། ཇི་ལྟར་དེ་བཞིན་གཤེགས་
པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་ཅེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། འདི་དག་ཉིད་གལ་ཤེས་སྟོམ་
པའི་དོགས་པ་དེ་ཅིའི་བྱིར་ཞེ་ན་ཞེས་བྱ་བས་བསྟན་ནས། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་དེ་བཞིན་
ཉིད་གང་ཡིན་པ་དང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་སོ། ། འདི་ནི་གཅིག་སྟེ། ཞེས་བྱ་བ་ནི་

ཐ་མི་དད་པ་སྟེ། གང་གི་ཕྱིར་ཐ་དད་པར་བྱེད་པ་ལས་དང་བྱེད་པ་པོ་དང་། བྱ་བ་ཉེ་བར་མ་
དམིགས་པས་གཉིས་སུ་མེད་ཅིང་གཉིས་སུ་བྱར་མེད་པས་གཉིས་མ་ཡིན་ཞིང་། གཉིས་སུ་
མེད་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་ཡིན་ནོ་ཞེས་དོན་གྱི་དབྱེ་བས་བཟོད་པ་ཡིན་ནོ། ། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་
དུ་གཞི་ཉིད་དང་བྲལ་བས་གང་དུ་ཡང་དེ་བཞིན་ཉིད་མ་ཡིན། རྒྱ་མེད་པས་གང་ལས་ཀྱང་མ་
ཡིན། འབྲེལ་པ་མེད་པས་གང་གི་ཡང་མ་ཡིན་ནོ། ། འབྲེལ་པ་ཡོད་པ་ལ་སོགས་པ་ནི་དངོས་
པོ་ཉིད་དུ་འགྱུར་བས་དེ་བཞིན་ཉིད་དུ་མི་འགྱུར་ཏེ། དེ་བས་ན་གང་གི་ཕྱིར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་
སོགས་པ་གསུངས་སོ། ། དེ་ལྟར་ན་གནས་བརྟན་རབ་འབྱོར་ནི་ཞེས་བྱ་བ་ནི། དེ་བཞིན་
གསེགས་པ་དང་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དེ་བཞིན་ཉིད་དག་དེ་ལྟར་ངོ་བོ་ཉིད་གཅིག་པ་ཉིད་ཡིན་
པས་ན། དེ་བཞིན་གསེགས་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱིས་བསྐྱུས་པ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རབ་འབྱོར་
ཀྱི་དེ་བཞིན་ཉིད་ནི་འགྱུར་བ་མེད་པ་ལ་སོགས་པའི་རང་བཞིན་ཡིན་ཏེ། དེ་བས་ན་མ་བྱས་
པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་རྗེས་སུ་མཐུན་པར་སྐྱེས་སོ་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཆོག་གོ། ། ཆོས་ཐམས་ཅད་
དེ་ལྟ་བུའི་ཚུལ་དུ་རྗེས་སུ་སྐྱེས་པ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རབ་འབྱོར་ལ་བྱད་པར་དུ་འཕགས་པ་
ཅི་ཞིག་ཡོད་ཅེ་ན། ། དེ་ནི་བདེན་མོད་ཀྱི་འོན་ཀྱང་ཁོ་ན་ཚོད་པའི་གཞིར་གྱུར་པ་དེ་ཁོ་ན་
བརྟན་པར་བྱ་བ་ཡིན་གྱི། གཞན་དུ་ན་ཉན་པ་པོ་འབྱང་བ་མེད་པ་སྤྲོ་བ་ན་ངི་ལྟར་སྒྲོན་པར་
མི་འགྱུར། འདི་ཉིད་ཁོ་ན་གསལ་བར་བྱེད་པ་ནི་མ་བྱས་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་གང་ཡིན་པ་ཞེས་
བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ནི་ནམ་ཡང་དེ་བཞིན་ཉིད་མ་ཡིན་པར་མི་འགྱུར་རོ་
ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་དེ་བཞིན་ཉིད་ཁོ་ན་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཆོག་གོ། ། ཉེ་
བར་བསྐྱེད་པ་ནི་ངི་ལྟར་དེ་བཞིན་གསེགས་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་ཐམས་ཅད་དུ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་
སོགས་པ་གསུངས་ཏེ། ཐམས་ཅད་དུ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དུས་ཐམས་ཅད་དུ་འོ། ། མངོན་པར་སྤྲུལ་པ་
སྟེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི། རབ་དུ་བྱེད་པ་སྟེ་སྐྱེད་པའོ། ། བཟོད་མ་ཐག་པ་གཉིས་པོ་འདི་ནི་རབ་དུ་
བསྐྱེད་པ་མ་ཡིན་ཞིང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་བསྐྱེད་པ་ནི་མ་རྟོགས་པ་སྟེ་མ་མཐོང་བའོ། ། བསྐྱེད་པ་མ་
ཡིན་པའི་རྟོགས་པ་སྟེ་མཐོང་བ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཏོ། ། ཐ་དད་པར་བྱེད་པ་མི་དམིགས་པའི་
ཕྱིར་རོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི། རང་བཞིན་གཅིག་དུ་ཆད་མས་འཐད་པས་ན་དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་ཐ་དད་
པར་བྱེད་པའི་ཆད་མི་དམིགས་པས་ཐ་མི་དད་པ་དང་། རབ་དུ་བསྐྱེད་པ་མ་ཡིན་པ་ཡིན་ནོ། །

དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་ནི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་བདག་ཉིད་
ཅན་ཡིན་ལ། རབ་འབྱོར་གྱི་དེ་བཞིན་ཉིད་ནི་དེ་ལྟ་བུ་ཡང་མ་ཡིན་ན། དེ་བཞིན་ཉིད་གཉིས་
པོ་དེ་ཇི་ལྟར་ཐ་མི་དད་པ་ཡིན་ཞེ་ན་ཇི་ལྟར་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་ནི་ཞེས་བྱ་
བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། གཞན་མ་ཡིན་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཆོག་གི་སྤང་དེ། བྱེད་པའི་
ཆོག་དང་པོ་ལ་འཇུག་གོ། ། དེ་ནི་འདི་སྐད་དུ་ཇི་ལྟར་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དེ་བཞིན་ཉིད་ལས་
དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་གཞན་མ་ཡིན་ཏེ། འོ་ན་ཅི་ཡིན་ཞེ་ན་དེའི་བདག་ཉིད་
ཅན་ཡིན་པ་དེ་བཞིན་དུ་རབ་འབྱོར་གྱི་དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱང་དེའི་བདག་ཉིད་ཅན་ཡིན་ནོ་ཞེས་
བརྗོད་པར་འགྱུར་རོ། ། འདི་ནི་གང་གི་ཡང་དེ་བཞིན་ཉིད་མ་ཡིན་པར་མ་གྱུར་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་
ནི་དོན་ཐམས་ཅད་དེ་བཞིན་ཉིད་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཆོག་གོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་
གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། རབ་འབྱོར་གྱི་དེ་བཞིན་ཉིད་གང་ཡིན་པ་དེ་ཉིད་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དེ་
བཞིན་ཉིད་ཡིན་ནོ་ཞེས་སྒྱུར་རོ། ། གཞན་མ་ཡིན་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་རྗེས་སུ་སོང་ཞེས་བྱ་
བ་ནི། བདག་ཉིད་ཀྱི་རང་བཞིན་གྱི་དེ་བཞིན་ཉིད་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པས་དེ་བཞིན་ཉིད་དེ་
ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་རྗེས་སུ་སྒྱུར་བར་གྱུར་པའོ། ། དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་རང་བཞིན་ཉིད་ཡིན་ན།
ཇི་ལྟར་རྗེས་སུ་སོང་བ་ཞེས་བྱ་ཞེ་ན། འདིར་འགའ་ཞིག་ཅེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་ཏེ།
ཀུན་རྫོབ་ཏུ་དེ་ལྟར་ཐ་སྐད་དུ་བྱས་པ་ཡིན་གྱི། དོན་དམ་པར་ནི་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུ་ཉིད་ཡིན་པས་
འདི་ལས་དངོས་པོ་གང་ཡང་གང་དུ་ཡང་རྗེས་སུ་འགོ་བས་མཚུངས་པར་གྱུར་པ་མེད་པའོ། །
ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དེ་བཞིན་ཉིད་དུས་གསུམ་པ་ཡིན་ལ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་དེ་བཞིན་
ཉིད་ནི་རང་བཞིན་གྱིས་འོད་གསལ་བ་ཉིད་ཀྱིས་སྐྱེ་བ་དང་བྲལ་བ་ཡིན་པས་དེ་ལྟ་བུ་མ་ཡིན་
ན། དེ་ཇི་ལྟར་ན་འདི་དག་གཅིག་པ་ཉིད་ཡིན་ཞེ་ན། ཇི་ལྟར་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་དེ་
བཞིན་ཉིད་འདས་པ་ཡང་མ་ཡིན་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལ་སྐྱེ་བ་
སྒྲིབ་དུ་འགོ་བ་ཅན་གྱི་འཇིག་པ་མེད་པས་ན་འདས་པ་མ་ཡིན་ནོ། ། ཕྱིས་འབྱུང་བའི་སྐྱེ་བ་
དང་བྲལ་བས་མ་འོངས་པ་མ་ཡིན་ནོ། ། ཡོད་པ་ཉིད་ཐོབ་པར་མི་འཐད་པས་ད་ལྟར་བྱུང་བ་མ་
ཡིན་ནོ། ། དེ་བཞིན་དུ་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུ་ཉིད་
རབ་ཏུ་སྒྱུབ་པར་བྱེད་པའི་ཚད་མ་ནི་ཐམས་ཅད་དུ་མཚུངས་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་བྱ་བར་

དགོངས་པའོ། ། ཡང་ན་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་དངོས་པོའི་བྱང་པར་གྱི་དབྱེ་བས་དེ་ལ་དུས་གསུམ་པར་
བརྟགས་པ་ཡིན་དུ་ཆུག་པ། དེ་ལྟར་ཡང་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དང་། ཚེས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དེ་
བཞིན་ཉིད་དག་ཐ་དད་པ་མ་ཡིན་པ་ཉིད་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱིས་ཀྱང་
ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། བདག་ཉིད་ཀྱི་དེ་བཞིན་ཉིད་འབའ་ཞིག་ཏུ་མ་
ཟད་དེ། འོ་ན་རི་ལྟ་བུ་ཡིན་ཞེ་ན། རབ་འབྱོར་དེ་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱིས་
ཀྱང་གང་གི་ཕྱིར་དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་རྗེས་སུ་སོང་བར་གྱུར་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་
དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱིས་འདས་པ་ལ་སོགས་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་རྗེས་སུ་སོང་ཞིང་འདས་པ་ལ་
སོགས་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱིས་ཀྱང་། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་རྗེས་སུ་སོང་
བ་ཡིན་ཏེ། རྣམ་པར་གྲོལ་བ་ལ་ནི་ཐ་དད་པར་གྱུར་པ་མེད་དོ་ཞེས་བྱ་བར་དགོངས་སོ། །
འདས་པ་ལ་སོགས་པ་རེ་རེ་དང་སྒྱུར་བསྐྱུས་པའི་དབྱེ་བས་འགྲེས་བཞིར་འགྱུར་བ་ཡིན་པར་
ཤེས་པར་བྱའོ། ། ཉེ་བར་བསྐྱུ་བ་ནི་དེ་ལྟར་ན་གནས་བརྟན་རབ་འབྱོར་གྱི་དེ་བཞིན་ཉིད་དང་
ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དང་དེ་བཞིན་གཤེགས་
པའི་གནས་སྐབས་དག་ནི་འདི་ལྟར་རེ་ཞིག་ཐ་དད་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཡིན་པས་དེ་བཞིན་ཉིད་
དང་ཚེས་ཐམས་ཅད་ཐ་མི་དད་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཡིན་པར་ག་ལ་རུང་ཞེས་འགའ་ཞིག་རྟོག་པ་ལ།
བཅོམ་ལྷན་འདས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་གྱུར་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་ཏེ། དེ་
བཞིན་ཉིད་འདི་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི། ཉག་ཏུ་ངོ་བོ་ཉིད་གཅིག་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དེ་བཞིན་
ཉིད་འདི་ཡིན་པར་རིགས་པ་ཡིན་ཏེ་གང་གིས་སྒྲོ་བུར་བའི་རིམ་དང་བུལ་བས་མངོན་པར་
བྱང་ཆུབ་པའི་ཕྱིར་རོ། ། གང་དག་གཅིག་དང་དུ་མའི་རང་བཞིན་མ་ཡིན་པ་དེ་དག་ནི་དོན་
དམ་པའི་རང་བཞིན་དུ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ་སྒྲུ་མ་ལ་སོགས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ལྟ་བུའོ། ། བདག་
དང་གཞན་གྱིས་སྒྲུས་པའི་དངོས་པོ་རྣམས་ཀྱང་གཅིག་དང་དུ་མའི་རང་བཞིན་མ་ཡིན་པས་
ཞེས་བྱ་བ་ནི་བྱབ་པར་བྱེད་པ་མི་དམིགས་པས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྒྲུ་མ་དང་མཚུངས་སོ་
ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཆོག་གོ། ། གཏན་ཆོགས་འདི་མ་གྲུབ་པ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། གང་གི་ཕྱིར་རྟོག་པ་
དང་ལྷན་པ་རྣམས་ཀྱི་འཇུག་པ་ནི་དགོས་པ་དང་ལྷན་པས་བྱབ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དོན་དམ་
པར་རྟུས་པའི་དངོས་པོའི་ཡུལ་རྣམ་པར་དབྱེད་པར་བྱའི། གཞན་དུ་ན་སྦྱེས་བྱ་དོན་གྱི་བྱེད་པ་

དོན་དུ་གཉེར་བ་དག་དོན་མེད་པའི་དངོས་པོ་ལ་རྣམ་པར་དབྱེད་པ་ལ་དགོས་བ་ཅི་ཡང་མེད་
པས་དོན་གྱི་བྱ་བ་བྱེད་པའི་དངོས་པོ་ཁས་སྒྲུབ་བར་བྱའོ། ། དེ་ཡང་ཕན་ཚུན་དུ་རྣམ་པར་
གཅོད་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཡིན་པས་ཤེས་བྱའི་ངོ་བོ་ཉིད་དམ་ཤེས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་འགྱུར་གང་
ཞེས་བརྟག་པར་བྱའོ། ། དེ་ལ་གལ་ཏེ་ཚུགས་དང་པོ་ལྟར་ན་དེའི་ཆེ་རུ་ལ་སྤྱོད་པར་རྣམས་ཕན་
ཚུན་འབྱར་བའི་རང་བཞིན་དུ་འགྱུར་བ་འཇམ། རིགས་མཐུན་པ་མང་པོ་རྣམས་ཀྱི་རྒྱས་པས་
རྣམ་པར་འཛིན་ཅིང་མ་འབྱར་བའི་ཚུལ་གྱིས་བསྐྱོར་ཏེ་བར་མཆོམས་ཡོད་པ་འཇམ། ཡང་ན་
བར་མཆོམས་མེད་པར་བསྐྱོར་བ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ་ཚུགས་གསུམ་མོ། ། དེ་ལ་ཚུགས་དང་པོ་ལྟར་ན་
གལ་ཏེ་གཅིག་དང་གཞན་ལྟན་ཅིག་ཚུགས་གཅིག་གིས་འབྱར་བ་དེའི་ཆེ། ཆ་ཤས་དང་བཅས་
པ་ཉིད་དུ་ཐལ་བར་འགྱུར་བས་གཅིག་པ་ཉིད་ལས་ཉམས་པར་འགྱུར་ཏེ། རུལ་སྤྱོད་པར་གྱི་རང་
བཞིན་གཞན་དང་གཞན་གྱིས་གཞན་དག་དང་འབྱར་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། ། བདག་ཉིད་
ཐམས་ཅད་ཀྱིས་འབྱར་བའི་ཚུགས་ལྟར་ན་ཡང་གང་གི་ཆེ་ཤར་ཚུགས་ཀྱི་རུལ་སྤྱོད་པར་རུལ་སྤྱོད་
པར་གཞན་དང་ལྟན་ཅིག་བདག་ཉིད་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་འབྲེས་པ་དེའི་ཆེ་གཞན་ཡང་ཤར་དང་
འབྲེས་པ་ཞེས་བྱ་བ་དེར་འགྱུར་རོ། ། དེ་བས་ན་འབྲེས་པ་ནི་དངོས་པོ་གཉི་གལ་རག་ལས་པ་
ཉིད་ཀྱིས་ན། གཅིག་ལ་གཅིག་གི་ངོ་བོར་རྗེས་སུ་ཞུགས་པ་ཡིན་པས་རུལ་སྤྱོད་པར་གང་ཡང་
རང་བཞིན་གཅིག་པ་ཉིད་མ་ཡིན་ནོ། ། འདི་ལྟར་ཤར་གྱི་རུལ་སྤྱོད་པར་བྱུང་གྱི་དང་བདག་ཉིད་
ཐམས་ཅད་ཀྱིས་འབྲེས་པའི་ཕྱིར་རང་བཞིན་ཡོངས་སུ་སྤངས་ཏེ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་བྱུང་གྱི་
ངོ་བོ་ཐོབ་པས་ན་འབྲེས་བཞིན་པ་དེ་མེད་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་བཞིན་དུ་བྱུང་གྱི་ཡང་ཤར་དང་
འབྲེས་པས་རང་གི་ངོ་བོ་སྤངས་ཏེ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་ཤར་གྱི་དངོས་པོར་གྱུར་པས་དེའི་
འབྲེས་པའི་རྟེན་དུ་གྱུར་པ་མེད་པའོ། ། དེ་བས་ན་གཅིག་ལ་དུས་གཅིག་དུ་ཕན་ཚུན་སྤངས་ཏེ་
གནས་པའི་མཆོན་ཉིད་ཀྱི་བསྐྱུབ་པ་དང་དགག་པ་མི་རུང་བས་རི་ལྟར་ངོ་བོ་ཉིད་གཅིག་པ་
ཡིན། གཉིས་པ་ཡོངས་སུ་བསྐྱོར་བའི་ཚུགས་ལྟར་ན་ཡང་གལ་ཏེ་རིགས་མཐུན་པ་རྣམས་དང་
རིག་བར་མི་འདོད་དུ་ཆུག་ཀྱང་བྱ་ག་ནི་སྤང་བ་དང་ཐུན་པའི་ངོ་བོ་ཡིན་པས་རིགས་མི་
མཐུན་པའི་སྤང་བ་དང་ཐུན་པའི་རུལ་སྤྱོད་པར་རྣམས་དང་ནི་རིག་པར་འདོད་པ་ཉིད་ཡིན་ཏེ།
སྤང་བས་གཞོན་པའི་ཐུན་པ་དང་བྲལ་བ་ཉིད་དམ། ཐུན་པས་གནས་སུ་མ་བྱས་པའི་སྤང་བ་

དང་བྲལ་བ་ཉིད་ནི་རིགས་དང་ལྡན་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་གཉིས་འབྱུང་བ་ནི་ཡུལ་ལ་སོགས་པ་
ཕན་ཚུན་བྲལ་བ་ཙམ་ལ་རག་ལས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། ། དེ་ལྟར་ཡང་འདས་མ་ཐག་པའི་
བཤད་པའི་ཉེས་པར་འགྱུར་རོ། ། འོན་ཏེ་རིགས་མི་མཐུན་པ་རྣམས་ཀྱང་རིག་པར་ཁས་མི་
ལེན་ན་དེའི་ཆོ་དབུས་ན་གནས་པའི་རྩལ་སྤྱོད་པ་དེ་རང་བཞིན་གང་གིས་རྩལ་
སྤྱོད་པ་གཅིག་ལ་བལྟས་ཏེ་གནས་པ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་རྩལ་སྤྱོད་པ་གཞན་ལ་བལྟས་སམ། འོན་ཏེ་
གཞན་ཀྱིས་ཡིན་ཞེས་རྣམ་པ་གཉིས་སུ་བརྟག་གོ། ། དེ་ལ་གལ་ཏེ་ཕྱོགས་དང་པོ་ལྟར་ན་དེའི་
ཆོ་གང་ཞིག་རྩལ་སྤྱོད་པ་གཅིག་གི་ངོ་བོ་ལ་བལྟས་པ་དེ་ནི་ཕྱོགས་གཅིག་པ་ཉིད་ཡིན་ཏེ།
འདི་ལྟར་རྩལ་སྤྱོད་པ་དེ་ཉིད་ཀྱི་ཤར་ཕྱོགས་ན་གནས་པའི་རྩལ་སྤྱོད་པ་ལྟ་བུའོ། ། ཡོངས་སུ་
བསྐྱོར་བའི་རྩལ་སྤྱོད་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་རྩལ་སྤྱོད་པ་གཅིག་ལ་བལྟས་པའི་རང་བཞིན་ནོ་
ཞེས་བྱ་བ་ནི་རང་བཞིན་གྱི་གཏན་ཆོག་སོ། ། རང་བཞིན་དེ་ཉིད་ཀྱིས་བལྟས་པར་ཁས་
སྤངས་པས་གྲུབ་པ་ཉིད་ནི་མ་ཡིན་ནོ། ། མཐུན་པའི་ཕྱོགས་ལ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་འགལ་བ་ཡང་མ་
ཡིན་ནོ། ། ཡུལ་ཐ་དད་པ་ན་གནས་པ་ཡིན་ན་ནི། མངོན་པར་འདོད་པའི་རྩལ་སྤྱོད་པ་གཅིག་
སུ་ལ་བལྟས་པའི་རང་བཞིན་དུ་མི་འགྱུར་ཏེ་རྩལ་སྤྱོད་པ་ལ་རང་བཞིན་གཞན་དག་མེད་པའི་
ཕྱིར་ཏེ། རང་བཞིན་མེད་ན་བལྟས་པ་ཡང་མི་རུང་བའི་ཕྱིར་གཏན་ཆོག་མ་ངེས་པ་ཉིད་མ་
ཡིན་ནོ། ། དེའི་ཕྱིར་སྐྱོར་བར་བྱེད་པའི་རྩལ་སྤྱོད་པ་རྣམས་ཕྱོགས་གཅིག་པ་ཉིད་དུ་ཐལ་བར་
འགྱུར་བའི་ཕྱིར་བསྐྱོར་ནས་གནས་པ་མེད་པས་དེ་ཁོ་ནར་བསགས་པ་མེད་པས་ན་དེས་
བསྐྱབ་པར་བྱ་བའི་དོན་གྱི་བྱ་བ་ཉིད་དང་བྲལ་བ་ཉིད་ཀྱིས་ན་རྩལ་སྤྱོད་པ་དེ་དང་རང་བཞིན་
གཅིག་ཡིན་པ་པར་ཁས་ལེན་པ་ཡང་རིགས་པ་མ་ཡིན་ནོ། ། ཕྱོགས་གཉིས་པ་ལྟར་ན་ཡང་
རྩལ་སྤྱོད་པ་བཞིན་གཞན་དང་གཞན་ཀྱིས་གཞན་དང་གཞན་ལ་བལྟས་པས་ཆ་ཤས་དང་
བཅས་པར་ཐལ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རྩལ་སྤྱོད་པ་གཅིག་པ་ཉིད་དང་བྲལ་བ་ནི་ཤིན་ཏུ་
གསལ་བ་ཁོ་ན་ཡིན་ཏེ། དངོས་པོ་ཐ་དད་པའི་མཆོན་ཉིད་ནི་རང་བཞིན་ཐ་དད་པ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར་རོ། ། གསུམ་པ་བར་མཆོམས་མེད་པའི་ཕྱོགས་ཀྱང་འབྱུང་བའི་ཕྱོགས་ཁོ་ནའི་ཁོངས་སུ་
འདུས་ཏེ་དེའི་རྣམ་གྲངས་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། ། བར་མཆོམས་ཉིད་ཀྱི་ཡུལ་དང་བྲལ་བ་
རྣམས་ལ་ནི་ཕན་ཚུན་འབྱུང་བ་མ་གཏོགས་པར་རྣམ་པ་གཞན་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། ། དོན་དེ་

ཉིད་སྒྲ་གཞན་གྱིས་བཟོད་ཀྱང་གཞན་དུ་འགྱུར་པ་མ་ཡིན་ཏེ་ཤིན་ཏུ་ཐལ་བར་འགྱུར་བའི་
ཕྱིར་རོ། ། འོན་ཏེ་རྩལ་སྤྲ་རབ་མ་འབྱར་བ་ཉིད་ཕྱོགས་ཀྱི་སྒྲར་བཟོད་པ་ཤིན་ཏུ་ཉེ་བ་ན་གནས་
པའི་རྩལ་སྤྲ་རབ་མང་པོ་རྣམས་ཀྱིས་བསྐྱོར་བར་འདོད་ཅེ་ན། དེ་མི་རིགས་ཉེ་ཚུ་རྩལ་དང་པ་
རྩལ་གྱི་ཆ་དག་མེད་པར་ཚིག་འདི་དོན་དང་ལྡན་པར་གནས་པ་མ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ལས་གཞན་
ལ་ལྟོས་ནས་གཞན་གྱི་རང་བཞིན་གང་ཞིག་ངེས་པར་བཟུང་བདེ་ནི་ཁོ་ནར་དེ་ལ་བདེན་པ་
ཉིད་མ་ཡིན་ཏེ། ཚུ་རྩལ་དང་པ་རྩལ་ལ་སོགས་པའི་དབྱེ་བ་བཞིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བའི་རིགས་པས་
ཡང་དག་པའི་དོན་དུ་ཆ་ཤས་དང་བཅས་པ་ཉིད་མ་ཡིན་ནོ་ཞེན་མ་ཡིན་ཏེ་ཚུ་རྩལ་དང་པ་
རྩལ་དག་ཀྱང་ཕྱི་རྩལ་གྱི་དོན་ཡོད་པར་སྒྲ་པས་ལྟོས་པའི་དབྱེ་བས་པ་དང་བྱ་ལ་སོགས་པ་
དང་འབྲ་བར་མ་འཆོལ་བའི་ཕྱིར་ཡང་དག་པ་ཁོ་ནའི་རང་བཞིན་དུ་ཁས་སླང་བར་བྱ་སྟེ།
གང་ལ་ལྟོས་ཏེ་པ་རྩལ་ཡིན་པ་དེ་ནི་དེ་ལ་ལྟོས་ནས་ནམ་ཡང་ཚུ་རྩལ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟ་མ་
ཡིན་ན་ཚུ་རྩལ་དང་པ་རྩལ་དག་དོན་དམ་པ་ཉིད་མ་ཡིན་ན་ཚུ་རྩལ་དང་པ་རྩལ་དུ་མངོན་
པར་བཟོད་པའི་འགྲམ་ན་གནས་པ་དག་རི་ལྟར་མ་འཆོལ་བ་ཉིད་དུ་གནས་པར་འགྱུར། འདི་
ལྟར་པ་རྩལ་དུ་མངོན་པར་འདོད་པ་ལས་གཞན་ཉིད་ནི་ཚུ་རྩལ་དུ་བཟོད་པར་འདོད་པའི་ཚུ་
རྩལ་ཉིད་ཡིན་པར་བཟོད་དོ། ། དེ་ཡང་བརྟགས་པ་ཉིད་ཡིན་ན་ནི་དེ་དག་གཅིག་ཏུ་ཐལ་ལ་
དེ་ལྟ་ན་ཡང་དེ་ལ་བརྟེན་པ་རྣམས་མ་འཆོལ་བར་གནས་པར་མི་འགྱུར་ཏེ། རྟོག་པས་ཉེ་བར་
བཀོད་པའི་ཐ་དད་པ་ནི་དོན་བྱེད་པའི་ཡན་ལག་ཉིད་ཡིན་ནོ། ། རི་སྟེ་ཚྱང་བའི་སྟོབས་ཀྱིས་
ཡུལ་གནས་བའི་ཕྱིར་དང་ཉམས་སུ་མ་ཚྱང་བ་ཉིད་ཀྱི་དོན་ནི་ཤིན་ཏུ་སྒྲིག་ཏུ་གྱུར་པ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར་དང་། མཚུངས་པ་དེ་མ་ཐག་པའི་རྒྱུན་གྱི་སྟོབས་ལས་སོ་སོར་ངེས་པའི་འབྲས་བུ་སྟེ་བའི་
ཕྱིར་ན་དེ་ལས་ཐ་དད་པར་བརྟག་པར་མི་རྒྱས་པ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རང་གིས་རབ་ཏུ་གྱུབ་
པའི་རང་བཞིན་ཉིད་ནི་གཉིས་སུ་མེད་པའི་ཤེས་པ་གཅིག་གི་ངོ་བོ་དོན་དམ་པར་གཟུང་བ་
དང་འཛིན་པ་དང་བྲལ་བ་དང་རྒྱ་མེད་པ་ཉིད་ཡིན་ན་རྟག་པ་ལ་སོགས་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་
དང་། རྟག་པ་ཉིད་ན་ཡང་དོན་བྱེད་པ་ལ་སོགས་པ་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར་ན་རང་གི་རྒྱ་དང་
འབྲེལ་པར་སྟེ་བ་དང་སྟེས་མ་ཐག་ཏུ་འཛིག་པ་ཡིན་ཏེ། འོན་ཀྱང་ཐོགས་པ་མེད་པའི་སྲིད་
པར་འབྱུང་བ་ཅན་དངོས་པོ་ལ་མངོན་པར་ཞེན་པའི་བག་ཆགས་ཡོངས་སུ་སྒྲིན་པ་ལས་བྱུང་

བའི་ནམ་པ་ནམས་དེ་ལ་སྒྲ་བ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཤེས་པའི་བདག་ཉིད་ཀྱི་དངོས་པོ་ནམས་ནལ་
འབྱེད་སྒྲིབ་པ་ནམས་ཀྱིས་ཁས་ལེན་ན། དེ་ལ་ཡང་ཅི་ནམ་པ་ནམས་ཡང་དག་པ་ཉིད་ཡིན་
ནམ། འོན་ཏེ་གཟུགས་བརྟན་ལ་སོགས་པ་དང་འདྲ་བར་བརྟགས་ན་གཅིག་ཏུ་ཉམས་དགའ་བ་
ཡིན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ནམ་པར་རྟོག་པའོ། ། གལ་ཏེ་དང་པོ་ལྟར་ན་དེའི་ཆེ་ཡང་དག་པའི་ནམ་པ་
ཏུ་མ་དང་དེ་མི་འཐད་པས་ནམ་པའི་ངོ་བོ་དང་འདྲ་བར་ནམ་པར་ཤེས་པ་ཏུ་མ་ཉིད་ཏུ་ཐལ་
བར་འགྱུར་བས་གཅིག་པ་ཉིད་ག་ལ་ཡིན། འོན་ཏེ་ཅིག་ཅར་ཉམས་སུ་སྒྲུང་བ་ཉིད་ཀྱིས་ན་
ནམ་པར་ཤེས་པ་གཅིག་པ་ཉིད་ཏུ་ངེས་པ་ཡིན་ན། དེའི་ཆེ་ཤེས་པ་གཅིག་དང་ཐ་མི་དད་པས་
ནམ་པར་ཤེས་པའི་རང་གི་ངོ་བོ་དང་འདྲ་བར་ནམ་པ་ནམས་གཅིག་པ་ཉིད་ཏུ་འགྱུར་བ་ནི་
བསྐྱོག་པར་དགའ་བའོ། ། དེ་ལྟ་ཡིན་ཏུ་ཟད་མོད་ཅེ་ན་དེ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། འདི་ལྟར་གལ་ཏེ་ནམ་
པ་གཅིག་གཡོ་བ་ལ་སོགས་པའི་བྱད་པར་ཏུ་སྒྲ་བ་དེའི་ཆེ་ནམ་པ་ལྟག་མ་ནམས་ཀྱང་ནམ་
པ་སྒྲ་མ་དང་ཐ་མི་དད་པའི་ལུས་ཅན་གྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དེ་དང་འདྲ་བ་ཁོ་ནར་
འགྱུར་བས་ནམ་པ་སྒྲ་ཆོགས་པར་ཉམས་སུ་སྒྲུང་བ་དང་འགལ་བར་འགྱུར་རོ། ། དེ་བས་ན་
ནམ་པ་ནམས་ནི་གཅིག་ཏུ་ངེས་པར་སྒྲ་ཆོགས་པ་ཉིད་ཡིན་པས་ན་གཅིག་དང་ཏུ་མ་ཕན་
ཚུན་འགལ་བའི་ཆོས་གནས་པ་དང་ལྟན་པའི་ཕྱིར་དོན་དམ་པ་ཁོ་ནར་ནམ་པ་དང་ནམ་པར་
ཤེས་པ་དག་ཐ་དད་པར་གནས་པས་གཉིས་མེད་པའི་ཚུལ་ཏུ་དམ་བཅས་པ་ཉམས་པར་འགྱུར་
རོ། ། འོན་ཏེ་བདེ་བ་ལ་སོགས་པ་དང་འདྲ་བར་སྒྲོན་པོ་ལ་སོགས་པའི་ནམ་པ་ནམས་ཉམས་སུ་
སྒྲུང་བའི་བདག་ཉིད་ཅན་ཡིན་བའི་ཕྱིར། གཅིག་ལ་སྒྲ་ཆོགས་པ་ཉིད་ཏུ་ཁས་མི་ལེན་པས་ངི་
སྐད་ཏུ་བཤད་པའི་ཉེས་པར་ཐལ་བར་མི་འགྱུར་རོ་ཞེས་དེ་ལྟར་ཤེས་ནས་ནམ་པར་ཤེས་པ་
རིས་མཐུན་པ་མང་པོ་ནམས་ཀྱང་རིས་མི་མཐུན་པའི་ཤེས་པ་དང་འདྲ་བར་ལྟན་ཅིག་སྐྱེས་
བར་འགྱུར་རོ་ཞེས་ཟེར་ན། དེའི་ཆེ་འདི་ཉེས་པ་གཞན་ཡིན་ཏེ་འདི་ལྟར་དབུས་མར་འདོད་
པའི་ནམ་པར་ཤེས་པ་གང་ཡིན་བ་དེ་རྒྱལ་ཕྱ་རབ་དང་འདྲ་བར་ཡོངས་སུ་བསྐྱོར་བར་འདོད་
ན་དེ་རང་བཞིན་གང་གིས་གཅིག་ལ་མངོན་པར་ཕྱོགས་པར་གྱུར་བ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་ཅི་གཞན་ལ་
ཡང་ཡིན་ནམ་འོན་ཏེ་གཞན་གྱིས་ཡིན་ཞེས་བརྟག་གོ། ། དེ་ཉིད་ཀྱིས་ཞེས་བའི་ཕྱོགས་ལྟར་ན་
ཡོངས་སུ་བསྐྱོར་ནས་གནས་པ་མེད་པས་ཕྱོགས་གཞན་ན་གནས་པ་ལྟག་མ་ནམས་དོན་ངི་ལྟ་

བ་བཞིན་དུ་མི་འགྱུར་རོ། ། དེ་བས་ན་ཤར་དང་རྒྱལ་ལ་སོགས་པའི་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆར་ཡོད་པ་མི་
འཐད་པར་སྡོན་པོ་ལ་སོགས་པའི་དབྱིབས་ཀྱི་བཀོད་པར་སྣང་བར་མི་འགྱུར་རོ། ། གཞན་གྱིས་
ཞེས་བྱ་བའི་ཕྱོགས་ལྟར་ན་དངོས་པོའི་དབྱེ་བ་ནི་རང་བཞིན་གྱི་དབྱེ་བའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་
པའི་ཕྱིར་གཅིག་པ་ཉིད་ག་ལ་ཡོད་ཅེས་རྟུལ་སྤྲོད་པར་ནམ་པར་དབྱེད་པ་ལས་ཐུར་པའི་ཉེས་པ་
དང་འདྲ་བར་ལྟངས་པར་འགྱུར་རོ། ། ཤེས་པ་ནི་གཞུགས་ཅན་མ་ཡིན་པས་ཕྱོགས་ཀྱིས་བྱས་
པའི་ཤར་དང་རྒྱལ་ཡོད་པ་མ་ཡིན། རྟུལ་སྤྲོད་པར་དང་འདྲ་བར་ཤེས་པ་དབྱུས་ན་གནས་པར་ངེ་
ལྟར་འགྱུར་ཞེ་ན། དེ་ནི་བདེན་མོད་ཀྱི་འདི་ནི་དེའི་ཉེས་པ་གཞན་ཡིན་ཏེ་གང་ཞིག་ཕྱོགས་
རྒྱས་པར་སྣང་བའི་ནམ་པ་ནམས་ཡོད་པ་ཉིད་དུ་འདོད་པ་ཡུལ་ན་གནས་པར་ཐུར་པ་མ་ཡིན་
ཡང་དེ་དང་འདྲ་བར་ཡུལ་རྒྱས་པར་སྐྱེ་བར་བརྟག་པར་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ན་ནམ་
པར་ཤེས་པ་དུ་མ་སྐྱེ་བར་བརྟགས་ཀྱང་དེ་ལྟར་ཡུལ་བྱས་པར་སྐྱེ་བར་སྣང་བ་ལོག་པ་ཉིད་དུ་
འགྱུར་པས་དེའི་ཆེ་ནམ་པར་ཤེས་པ་དུ་མ་སྐྱེ་བར་རྟོག་པ་དོན་མེད་པར་འགྱུར་རོ། ། ཕྱོགས་
རྒྱས་པར་གནས་པའི་སྡོན་པོ་ལ་སོགས་པར་སྣང་བ་ལས་མ་གཏོགས་པར་གང་ཞིག་བདེན་
པར་ཐུར་པ་སྡོན་པོ་ལ་སོགས་པ་གཞན་ནི་ཉམས་སུ་ཁྱོད་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། ། དེ་བརྟན་པ་
ཉིད་ཡིན་ན་བདེན་པར་འགྱུར་བ་གཞན་ཅི་ཞིག་ཡོད་དེ་འདི་ནི་གྱི་ནམོ། ། དེ་ལྟར་ཡིན་ན་
ཡང་རྟུལ་སྤྲོད་པ་ནི་གཞུགས་ཅན་ཡིན་ལ་ནམ་པར་ཤེས་པ་ནི་གཞུགས་ཅན་མ་ཡིན་པ་མ་
ཡིན་ནམ། འདིར་ཉེས་པ་དེ་ཉིད་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་དེ་ངེ་ལྟར་ཡིན་ཞེ་ན། ཉེས་པ་འདི་ནི་མེད་
དེ་འདི་ལྟར་སྡོན་པོ་ལ་སོགས་པའང་མེད་པར་སྣང་བ་དེ་ཉིད་ལ་ཁ་ཅིག་ནི་རྟུལ་སྤྲོད་པ་གྱི་
བདག་ཉིད་དུ་ཁས་ལེན་ལ། གཞན་ནི་རིགས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་བ་ནི་མིང་ཅམ་
ཐ་དད་པ་འབའ་ཞིག་དུ་ཟད་ཀྱི་ཡུལ་འདབ་ཆགས་པར་གནས་པའི་མཚན་ཉིད་ཅན་གྱི་དོན་
ལ་ནི་ཐ་དད་པ་མེད་དོ། ། མིང་ཅམ་འདྲུག་པའི་སྒྲོར་བྱས་པའི་ཉེས་པ་མཚུངས་པར་སྐྱབ་པ་ནི་
མ་ཡིན་གྱི། འོན་ཀྱང་ཡུལ་འདབ་ཆགས་པས་བྱས་པའི་ཉེས་པ་མཚུངས་པར་བྱེད་ལ་ཡང་མིང་
ཅམ་ཐ་དད་པ་ཡོད་ཀྱང་ངེ་ལྟར་ཉེས་པ་མཚུངས་པར་མི་འགྱུར། འོན་ཏེ་དེ་ལྟར་ཡིན་ཡང་
ཤེས་པ་དན་ཤེས་བྱ་དག་ཀྱང་ཚུལ་མི་མཐུན་པ་ནམས་ཤེས་བྱར་གཏོགས་པའི་ཉེས་པ་ཤེས་པ་
ལ་ཡོད་པར་ཁས་མི་ལེན་ན་དེའི་ཆེ་ཡང་བརྗོད་པར་བྱ་སྟེ། ཤེས་པ་དུ་མ་ཅིག་ཅར་སྐྱེ་བ་ན་

བུམ་པ་དང་སྒྲུམ་བུ་ལ་སོགས་པའི་ཡུལ་ཅན་གྱི་རྣམ་པར་རྟོག་པར་རིམ་གྱིས་སྐྱེ་བར་གཏོགས་
པར་མི་འགྱུར་རོ། ། དེ་ཉམས་སུ་ཁྱོད་བར་དེས་པའི་སྒོ་ནས་རྣམ་པར་རྟོག་པ་རྣམས་སྐྱེ་བའི་བྱིར་
རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཤེས་པ་ཉིད་ཅིག་ཅར་སྐྱེའོ་ཞེས་དེ་སྐད་དུ་བཅོད་པར་མི་རུས་སོ། ། དེ་
བས་ན་རྣམ་པར་རྟོག་པ་འདི་དག་སྐྱེ་བ་ན་རང་ཉིད་རིག་པ་མ་ཡིན་པ་ཡང་མ་ཡིན་པའི་བྱིར་
ཅིག་ཅར་ཉམས་སུ་ཁྱོད་བར་དེས་པར་ཐལ་བའི་བྱིར་ན་རྣམ་པར་རྟོག་པ་རིམ་གྱིས་འབྱུང་
བར་ཉམས་སུ་ཁྱོད་བར་མི་འགྱུར་བས་མངོན་སུམ་དང་འགལ་ལོ། ། འོན་ཏེ་འོར་བུ་གཟེར་སྒྲུང་
བ་བཞིན་དུ་ཤེས་པ་གཅིག་ཉིད་ཀྱིས་སྣ་ཆོགས་པའི་ངོ་བོ་སྤངས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་འདོད་ན་དེ་
ནི་བདེན་པ་མ་ཡིན་ཏེ། འདི་ལྟར་གང་ཞིག་སྣ་ཆོགས་པ་ཡིན་པ་དེ་ནི་གཅིག་པ་མ་ཡིན་ཏེ།
དཔེར་ན་རྒྱུད་སྣ་ཆོགས་པ་ལ་ཡོད་པའི་ཤེས་པ་ལྟ་བུའོ། ། རྣམ་པར་ཤེས་པ་འདི་ཡང་སྣ་ཆོགས་
པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རང་བཞིན་འགལ་བ་དམིགས་པ་ཡིན་ནོ། ། སྣ་ཆོགས་པ་ཉིད་དུ་
དམིགས་པས་ན་གཏན་ཆོགས་མ་གྲུབ་པ་མ་ཡིན་ནོ། ། མཐུན་པའི་ཕྱོགས་ལ་ཡོད་པའི་བྱིར་
འགལ་བ་ཡང་མ་ཡིན་ནོ། ། ཡང་སྣ་ཆོགས་པ་ཉིད་གང་གིས་གཅིག་པ་ཉིད་གསལ་བར་གྱུར་
པ་སྣ་ཆོགས་པ་དང་། གཅིག་པ་ཉིད་འགལ་བ་ཇི་ལྟར་ཡིན་ཞེ་ན། བཅོད་པར་བྱ་སྟེ་དུ་མའི་
རང་བཞིན་ལས་མ་གཏོགས་པར་སྣ་ཆོགས་པའི་སྒྲིམ་བཅོད་པར་བྱ་བ་གཞན་ཡོད་པ་མ་ཡིན་
ནོ། ། དུ་མ་དང་གཅིག་པ་དག་ཀྱང་རང་གི་ངོ་བོ་ཕན་ཚུན་རྣམ་པར་བཅད་པ་མེད་ན། མེད་པ་
ཉིད་ཡིན་པའི་བྱིར་ཕན་ཚུན་སྤངས་ཏེ་གནས་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་འགལ་བ་ཡིན་པ་འགལ་བ་
མ་གྲུབ་པ་ཡིན་ནོ། ། འགལ་བ་གཉིས་ཀྱི་ངོ་བོ་གཅིག་དུ་གྱུར་ན་ནི་འགྲོ་བ་མཐའ་དག་རྩིས་
གཅིག་དུ་འགྱུར་ཏེ། དེ་བས་ན་ལྟན་ཅིག་སྐྱེས་པ་དང་འཇིག་པ་ལ་སོགས་པར་ཐལ་བར་
འགྱུར་བ་དེ་བསྐྱོད་དགའོ། ། གཞན་དུ་ན་གཅིག་ཅེས་བྱ་བ་ནི་མིང་ཅམ་དུ་ཟད་དེ་མིང་དེ་ལ་
ནི་བཅད་དུ་མེད་པས་གཏན་ཆོགས་མ་དེས་པ་ཡང་མ་ཡིན་ནོ། ། དཔེར་ན་འོར་བུ་གཟེར་སྒྲུང་
བ་ནི་རེ་ཞིག་གྲུབ་པ་ཉིད་དོ་ཞེས་ཀྱང་བཅོད་པར་མི་བྱ་སྟེ། དེ་ཡང་རང་བཞིན་གཅིག་ཡིན་ན་
དུ་མའི་རང་བཞིན་གྱིས་མ་བྱུང་པས་དུ་མའི་རང་བཞིན་ཉིད་ལ་སོགས་པར་སྒྲུང་བར་མི་
འཐད་དེ་བརྒྱལ་ཞིང་བརྟག་པ་མཚུངས་པ་ཉིད་ཡིན་པའི་བྱིར་རོ། ། འོན་ཏེ་སྟོན་པོ་ལ་སོགས་
པར་སྒྲུང་བའི་ཡུལ་དང་དུས་གཞན་ན་གནས་པའི་དངོས་པོ་ལས་ཐ་དད་པ་ཡིན་པར་མངོན་

སུམ་གྱི་ཤེས་པར་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་ཏེ། གཉི་ག་སྒྲུང་བ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལས་འདི་ནི་ཐ་
དད་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་མི་འཇིན་པའི་ཕྱིར་རོ། ། ཡུལ་དང་དུས་མཚུངས་པ་ན་གན་པར་སྒྲུང་བ་
ལས་ཀྱང་མ་ཡིན་ཏེ་འདི་ནི་ལས་ཐ་དད་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་རྟོག་པ་མེད་པའི་མངོན་སུམ་གྱིས་མི་
འཇིན་པའི་ཕྱིར་རོ། ། དེའི་ཕྱིར་གཟུང་བ་དང་འཇིན་པ་དག་དང་གཟུང་བར་བྱ་བ་ནམས་
པན་ཚུན་ཐ་དད་པར་མི་འཇིན་པས་སྒྲ་ཆོགས་པ་ཉིད་གཉིས་སུ་མེད་པ་གཅིག་གི་ངོ་བོ་ཉིད་
མངོན་སུམ་ལ་སྒྲུང་ངོ་ཞེས་ཟེར་བ་དེ་ཡང་འདི་ཉིད་ཀྱིས་ལན་བཏབ་པ་ཡིན་ཏེ། གཅིག་པ་
དང་སྒྲ་ཆོགས་པ་ཉིད་ནི་འགལ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། ། འོན་ཏེ་གྲུབ་པ་དང་བདེ་བ་གཅིག་པ་
ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་སྒྲ་ཆོགས་པ་ཡང་གཅིག་པ་ཉིད་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། དེ་ནི་མི་རིགས་ཏེ་པན་
ཚུན་བསྐྱོག་པའི་ཚུལ་ཉིད་ཀྱིས་འདི་གཅིག་པ་ཉིད་དུ་འགལ་བའི་ཕྱིར་རོ། ། འདི་འདི་དང་
གྲུབ་པ་དང་བདེ་བ་ཉིད་གཅིག་པ་ཉིད་ཡིན་པར་མངོན་སུམ་གྱིས་ཤེས་པར་འགྱུར་བ་ཡང་མ་
ཡིན་ནོ། ། ཅིག་ཅར་དུ་སྒྲུང་བ་གྲུབ་པ་དང་བདེ་བ་ཐ་མི་དང་པ་ཉིད་ཡིན་ན་ནི་རང་གི་ངོ་བོ་
ལས་གཞན་ཉིད་ཀྱང་སྒྲུང་བ་ཡིན་པས། ཇི་ལྟར་ཐ་དད་པར་སྒྲུང་བ་མ་ཡིན། གལ་ཏེ་ཡང་ཐ་
དད་པར་སྒྲུང་བ་ཡང་མི་འཇིན་པས་གཉིས་སུ་མེད་པར་བཏགས་ན་འདི་ནི་འདི་ལས་ཐ་མི་
དད་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་དེ་ལྟ་བུའི་ཚུལ་དུ་ཐ་དད་མེད་པར་མི་འཇིན་པས་གཉིས་སུ་ཅིའི་ཕྱིར་མི་
བཏགས། འོན་ཏེ་ཐ་དད་པ་དང་ཐ་དད་པ་མེད་པ་ལས་ནམ་པར་གྲོལ་བའི་དངོས་པོ་ཅམ་འཇིན་
ན་དེ་ལྟ་ན་ནི་སྟོན་པོ་ལ་སོགས་པ་སྒྲ་ཆོགས་པ་ཉིད་དུ་ཇི་ལྟར་སྒྲུང་། གལ་ཏེ་སྒྲ་ཆོགས་པར་
སྒྲུང་བར་འདོད་ན། དེ་ཉིད་ནི་འཇིག་རྟེན་ན་ཡང་ཐ་དད་པར་སྒྲུང་བ་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན་པས་
ཇི་ལྟར་ན་ཐ་དད་པ་ལ་བསྟོན། འོན་ཏེ་གལ་ཏེ་གསལ་བའི་ནམ་པ་འདི་དག་འདིར་བདེན་
པའི་རང་བཞིན་ཁོ་ན་ཡིན་ན་དེའི་ཆེ་འདི་ཐམས་ཅད་འགལ་བ་ཞིག་ན། འོན་ཀྱང་ནམ་པར་
ཤེས་པ་དེ་ནི་ཤེལ་ངོ་དག་པ་ལྟ་བུ་གཅིག་ལྟ་སྟོན་པོ་ལ་སོགས་པའི་ནམ་པའི་བྱད་པར་དུ་མ་
གྱུར་པ་ཡིན་ལ། ནམ་པ་དེ་ལྟ་བུ་ལ་ཡང་ཐོག་མ་མེད་པའི་དུས་ཅན་གྱི་ཕྱིན་ཅི་ལོག་གི་བག་
ཆགས་ཡོངས་སུ་སྤྲོན་པའི་མཐུ་ལས། འཇིམ་དུམ་ལ་སོགས་པ་དག་ལ་སྐྱང་པོ་དང་རྟ་ལ་
སོགས་པར་སྤྲུགས་ལ་སོགས་པས་མིག་བསྐྱད་པའི་སྤྱིས་བུ་ལ་སྒྲུང་བར་འགྱུར་བ་བཞིན་དུ་
ནམ་པ་ནམས་སྒྲུང་བ་ཡིན་ཏེ། དེས་ན་དོན་དམ་པར་ཤེས་པ་རང་བཞིན་གཅིག་ཁོ་ན་ཡིན་

པར་ཁས་ལེན་པ་ནི་འགལ་བ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ་བརྟུན་པའི་ཕྱིར་རོ། ། འདི་ལྟར་བྱེད་ཀྱིས་
སྟོན་བརྗོད་པས་ནི་རྣམ་པ་རྣམས་མི་བདེན་པར་བསྐྱབ་པར་བྱ་བ་ཡིན་ན་དེ་ནི་ཁོ་བོ་ཅག་
གིས་ཀྱང་ཁས་སྒྲངས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་འདོད་ན་དེ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། འདི་ལྟར་བྱིས་པའི་བར་གྱིས་
ཤིན་ཏུ་གསལ་བར་རྟོགས་པའི་སྟོན་པོ་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པའི་རང་བཞིན་ཉམས་སུ་སྦྱོང་བ་
གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་བརྟུན་པ་ཡིན་ལ། གསལ་བར་སྒྲུང་བའི་རྣམ་པ་ལས་ཐ་དད་པ་གཉིས་སུ་
མེད་པའི་ཤེས་པ་ཉམས་སུ་སྦྱོང་བར་མ་གྱུར་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་བདེན་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་
འདི་ལས་འདིར་ལེགས་པར་སྒྲུས་པ་གཞན་ཅི་ཞིག་ཡོད། ཤིན་ཏུ་གསལ་བར་སྒྲུང་བ་ལ་མི་
འཐད་པ་ཅི་ཞིག་ཡོད། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དུ་མེད་པས་སོ་ཞེ་ན། བརྗོད་པ་གང་ཞིག་གང་ལ་མེད་
པའི་རང་བཞིན་དེ་ནི་དེ་རིག་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་སྤྱག་བསལ་ལ་བདེ་བ་ལ་སོགས་པའི་
རང་བཞིན་ལྟ་བུའོ། ། སྟོན་པོ་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པ་རྣམས་ཀྱང་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ལ་ཡང་དག་
པར་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི། བྱད་པར་བྱེད་པ་འགལ་བ་དམིགས་བའོ། ། རྣམ་པ་
རྣམས་བརྟུན་པ་ཉིད་དུ་ངེས་པའི་ཕྱིར་མ་གྲུབ་པ་མ་ཡིན་ལ། མཐུན་པའི་ཕྱོགས་ལ་ཡོད་པ་ཉིད་
ཀྱི་ཕྱིར་འགལ་བ་མ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ལ་གལ་ཏེ་སྒྱིར་དོན་དམ་པར་རིག་པ་མེད་པར་ཐལ་བར་
བསྐྱབས་ན་དེའི་ཚོ། བསྐྱབ་པར་བྱ་བའི་ཆོས་ལས་བསྐྱོག་པ་ལ་སྐྱབ་པར་བྱེད་པའི་ཆོས་གཞན་ད་
པར་བྱེད་པའི་ཆད་མ་མེད་པའི་ཕྱིར་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་ལས་གཏན་ཆོགས་བསྐྱོག་པ་ལ་ཐེ་
ཙོམ་ཟ་བར་ངེ་ལྟར་མི་འགྱུར་ཞེས་ཀྱང་བརྗོད་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། གང་གི་ཕྱིར་འདིར་ནི་སྤྱི་
ཁོ་ནར་བསྐྱབ་པར་བྱ་བ་ཡིན་ལ་འདི་ལ་མ་ངེས་པ་ཉིད་ཀྱང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། ། འདི་ལྟར་
རིག་པ་ནི་གཉིས་ཏེ་གཙོ་བོ་དང་པོ་ལ་བའོ། ། དེ་ལ་གཙོ་བོ་ནི་བཅས་པོ་མ་ཡིན་པའི་རང་
བཞིན་གང་ཡིན་པ་སྟེ། དེ་ཡང་ཤེས་པ་ཁོ་ནའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་
གྱུར་པའི་ཆོས་ཡིན་པས་མེད་པ་རྣམ་པ་ཡིན་པར་ཅི་ལྟར་འགྱུར། འདི་ལྟར་གང་ཞིག་ཤེས་པའི་
རང་བཞིན་མ་ཡིན་པ་དེ་ལ་གཙོ་བོའི་རིག་པ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་ནམ་མཁའི་སྒྲ་ལྟ་
བུའོ། ། མེད་པར་ཁས་སྒྲངས་པའི་སྟོན་པོ་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པ་རྣམས་ཀྱང་ཤེས་པའི་རང་
བཞིན་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བྱབ་པར་བྱེད་པ་འགལ་བ་དམིགས་པ་ཡིན་ནོ། ། པལ་པ་ཡང་
མི་སྲིད་དེ་འདི་ལྟར་རང་གི་རྣམ་པར་སྒྲུང་བའི་ཤེས་པ་སྐྱེས་པ་ཉིད་པལ་པའི་རིག་པར་བརྗོད་

པ་ཡིན་ན། དེ་ཡང་རྒྱས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་སྤོང་པའི་རྟའི་རྒྱ་དང་འབྲ་བར་མེད་པ་ལ་ནི་
རིགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། མེད་པའི་མཆན་ཉིད་ནི་རྒྱས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་དབེན་པའི་མཆན་ཉིད་
ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདི་ལྟར་གང་ཞིག་རྒྱས་པ་མེད་པ་དེ་ནི་པལ་བའི་རིག་པ་མ་ཡིན་ཏེ་
དབེར་ན་རྟའི་རྒྱ་ལྟའོ། ། མེད་པར་འདོད་པའི་སྡོན་པོ་ལ་སོགས་བའི་རྣམ་པ་རྣམས་ཀྱང་
རྒྱས་པ་མེད་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཁྱབ་པར་བྱེད་པ་འགལ་བ་དམིགས་པ་ཡིན་ནོ། རྣམ་བ་
རྣམས་བརྟུན་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་གཏན་ཆེགས་མ་གྲུབ་པ་མ་ཡིན་ལ། མཐུན་པའི་སྤྱོད་པ་ལོང་
པའི་ཕྱིར་འགལ་བ་མ་ཡིན་ནོ། ། དེས་ན་དེ་ལྟར་དངོས་དང་ཉེ་བར་བརྟགས་པ་པན་ཚུན་
སྤངས་ཏེ་གནས་པའི་མཆན་ཉིད་དག་གིས་རིག་པ་ལ་ཁྱབ་པ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཁྱབ་པར་
བྱེད་པ་དེ་ལྷོག་པས། དེས་ཁྱབ་པའི་རིག་པ་ཡང་ལྷོག་པ་ཁོ་ན་ཡིན་བས་མེད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བྱ་
བའི་གཏན་ཆེགས་འདི་རིག་པ་ལ་འཇུག་པའི་གོ་སྐབས་མེད་པས་མ་ངེས་པ་ཉིད་མ་ཡིན་ནོ། །
སྤྱི་གཙུ་ལ་སོགས་པ་ལ་ཚུ་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པ་མེད་ཀྱང་རིག་བའི་ཕྱིར་མ་ངེས་པ་ཉིད་མ་
ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། མ་ཡིན་ཏེ་གལ་ཏེ་དེ་ལ་ཡང་ཚུ་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པ་ནང་ན་མེད་ལ་ཕྱི་རོལ་
ན་ཡང་མེད་ན་དེའི་ཆེ། ཤིན་ཏུ་མེད་པ་དེ་རི་ལྟར་རིག་པར་འགྱུར་ཞེས་བརྟུན་ཞིང་བརྟག་པ་
མཚུངས་སོ། ། འབྲེལ་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཉམས་སུ་སྦྱང་བ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཀྱང་བརྗོད་པར་མི་བྱ་སྟེ།
འདི་ལྟར་ཤེས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ནི་རྣམ་པ་རྣམས་ཀྱི་མ་ཡིན་ཏེ། ཤེས་པ་དང་འབྲ་བར་ཡོད་པར་
ཐལ་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། ། འོན་ཏེ་རྣམ་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ནི་ཤེས་པའི་ཡིན་ནོ་སྟམ་དུ་སེམས་
ན་དེའི་ཆེ་རྣམ་པ་དང་འབྲ་བར་ཤེས་པ་མེད་པར་ཐལ་བར་འགྱུར་རོ། ། ཤེས་པ་ལས་རྣམ་པ་
སྐྱེ་བ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ་རང་བཞིན་མེད་པ་ལ་བསྐྱེད་པར་བྱ་བ་ཉིད་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར། རྣམ་པ་
རྣམས་ལས་ཤེས་བ་སྐྱེ་བ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ་རྣམ་པ་རྣམས་བརྟུན་པ་ཉིད་ཡིན་པས་དོན་བྱེད་བའི་
རྒྱས་པ་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར་རོ། ། དེའི་བདག་ཉིད་དང་དེ་ལས་བྱུང་བ་དག་ལས་མ་གཏོགས་
པའི་འབྲེལ་པ་ཡང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། ། དེ་བས་ན་གང་ཞིག་གང་དང་ལྟན་ཅིག་འབྲེལ་བ་
མེད་པ་དེ་ནི་རིག་ཀྱང་ངེས་པར་རིག་པར་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་ཏེ། དབེར་ན་ཤེས་པའི་བདག་
ཉིད་རིག་པ་ནི་མོ་གཤམ་གྱི་བྱ་ལྟ་བུའོ། ། མེད་པར་འདོད་པའི་རྣམ་པ་རྣམས་ཀྱང་ཤེས་པ་དང་
ལྟན་ཅིག་དེའི་བདག་ཉིད་དེ་ལས་བྱུང་བའི་མཆན་ཉིད་ཀྱི་འབྲེལ་པ་གཉི་ག་ཡང་མེད་དོ་ཞེས་

བྱ་བ་ནི་བྱ་བ་པར་བྱེད་པ་མི་དམིགས་པ་ཡིན་ནོ། ། འབྲེལ་པ་མེད་པར་བསྐྱབས་ཟིན་པའི་ཕྱིར་
མ་གྲུབ་པ་མ་ཡིན་ལ། མཐུན་པའི་ཕྱོགས་ལ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ན་འགལ་བ་ཉིད་མ་ཡིན་ནོ། ། །
ཐམས་ཅད་རིག་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་གཏན་ཆིགས་མ་ངེས་པ་ཉིད་ཀྱང་མ་ཡིན་ནོ། ། དེ་བས་ན་
བྱེད་ཀྱིས་ཤེས་པ་དང་དྲུས་མཉམ་པར་འབྱུང་བ་ཉིད་དུ་ཡོངས་སུ་བརྟགས་པའི་རྣམ་པ་གང་
ཡིན་པ་དེ་ལ་རྒྱ་མེད་པ་ཉིད་ཡིན་ན་ལྟོས་པ་མེད་བའི་ཕྱིར་རེས་འགའ་བ་ཉིད་ཇི་ལྟར་ཡིན་
ཞེས་འདིར་རྒྱ་བརྒྱུད་དགོས་སོ། ། ཇི་ལྟར་བྱེད་ཀྱི་ལྟར་ན་བརྟུན་བ་ཉིད་ཀྱིས་ཀུན་རྫོབ་དུ་ཤེས་
པ་དང་ཤེས་བྱ་བ་དག་སྣང་བར་འདོད་པ་དེ་བཞིན་དུ་ངེད་ཀྱི་ལྟར་ན་ཡང་རྣམ་པ་མེད་པའི་
དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་ཤེས་པ་ལ་དེ་དང་མ་འབྲེལ་བ་ཁོ་ནར་མ་རིག་པས་མི་བདེན་པ་ཡང་
ཀུན་རྫོབ་དུ་གཞན་ཉིད་དུ་སྣང་བ་ཡིན་ནོ་སྟེ་སྣང་བ་སེམས་པ་གང་དག་ཡིན་པ་དེ་དག་ཀྱང་
འདི་ཉིད་ཀྱིས་བསལ་བ་ཡིན་ནོ། ། ཁོ་བོ་ཅག་གི་ལྟར་ན་ནི་ཀུན་རྫོབ་དུ་ཤེས་པ་ཉིད་ཤེས་བྱའི་
རང་བཞིན་ནོ་ཞེས་འབྲེལ་པ་ཁས་སྒྲུངས་པས་དེ་དག་སྣང་བ་ལ་འགལ་བ་མེད་དོ། ། ཇི་སྟེ་
ཉེས་པ་འདིར་མ་གྱུར་ཅིག་སྟེ་པས་རྒྱ་དང་ལུན་པར་ཡིན་ན་དེའི་ཆོ། གཟུང་བ་དང་འཛིན་
པའི་རྣམ་པ་དག་ཉེན་ཅིང་འབྲེལ་པར་འབྱུང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་བརྟགས་པ་ཉིད་མ་ཡིན་པས་
གཞན་གྱི་དབང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་ཐལ་བར་འགྱུར་ཏེ། འདི་ལྟར་གཞན་གྱི་དབང་ནི་ཉེན་ཅིང་
འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་ལས་གཞན་མ་ཡིན་པས་སོ། ། གལ་ཏེ་དེ་ལྟ་ཡིན་མོད། དེ་ལྟ་ན་ཡང་དོན་
དམ་པར་ཡོད་པར་གལ་འགྱུར་སྟེ་ན་བརྒྱུད་པ་འདི་ལྟར་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་ཡོད་པ་ཞེས་བྱ་
བ་ཡང་རྟེན་ལས་བྱུང་བའི་ངོ་བོ་ལས་གཞན་མ་ཡིན་ནོ། ། དེ་བས་ན་ཉེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་
འབྱུང་བ་དང་མེད་ན་མི་འབྱུང་བའི་དོན་དམ་པར་ཡོད་པ་ནི་བསྐྱོག་པར་དཀའ་ཞིང་། དེ་ལས་
ཀྱང་སྔ་མ་དང་ཕྱི་མར་ཡོད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཅིག་ཅར་རིག་པ་མེད་པར་ཐལ་ཞིང་རྣམ་པར་
བརྟུན་པར་ཁས་སྒྲུངས་པ་ཉམས་པར་ཡང་འགྱུར་རོ། ། འོན་ཏེ་ཇི་སྐད་དུ་བརྒྱུད་པའི་རྣམ་པ་
ཡང་ཁས་མི་ལེན་ན་དེའི་ཆོ་དམིགས་བའི་རིག་བྱུར་པ་ཉིད་ཀྱིས། རྣམ་པ་མེད་པའི་ཤེས་
པ་ཉིད་སྟོག་ཆགས་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་རྟག་དུ་རིག་གོ་ཞེས་བྱ་བར་འགྱུར་རོ། ། འདི་སྟེ་དུ་རིག་
པ་ཁོ་ན་ཡིན་མོད་ཀྱི་འོན་ཀྱང་ཉམས་སུ་ཁྱུང་བ་ནི་ན་པའི་རྣམ་པས་བསྐྱེད་པའི་འཁྲུལ་པའི་
སྟོབས་ཀྱིས་རྒྱ་རོལ་མཐོང་བའི་དམིགས་པའི་མཆོན་ཉིད་དུ་གྱུར་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ་དེ་

ལས་ཉམས་སུ་མྱོང་བར་ངེས་པའི་དམིགས་པ་ཚང་བའི་ཕྱིར་དེ་ལ་དམིགས་པ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་
ཏེ། སྐད་ཅིག་མ་ཉིད་བཞིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བར་སེམས་ན་དེ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། འདི་ལྟར་གལ་ཏེ་ནང་
ངམ་ཕྱི་རོལ་དུ་ནམ་པ་ཉམས་སུ་མྱོང་བས་བསྐྱེད་པའི་འབྲུལ་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་རིག་བཞིན་
པའི་ནམ་པར་ཤེས་པ་ཡང་མི་ངེས་པ་ཞེས་བྱ་བར་འཇུག་བ་ཞིག་ན་གང་གི་ཆེ་དག་ནང་ན་
མེད་ཅིང་ཕྱི་རོལ་ན་མེད་པ་དེའི་ཆོ། གང་གིས་གཉིས་མེད་པ་ཉམས་སུ་མྱོང་ཡང་མ་ངེས་པ་
ཞེས་བྱ་བར་འཇུག་བ་གང་ཞིག་ཉམས་སུ་མྱོང་བས་བསྐྱེས་པར་འཇུག། འོན་ཏེ་བརྟན་པའི་
ནམ་པ་ཀུན་ཏུ་སྟོན་པར་བྱེད་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ལྟ་བུ་དེ་ནི་འབྲུལ་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཡིན་ཏེ།
དེས་ན་ནམ་པ་མེད་པ་ཡང་འབྲུལ་པའི་དབང་གིས་རིག་པར་འཇུག་བ་ཡིན་ནོ་ཞེས་འདོད་ན།
དེ་ཡང་ཡང་དག་པ་མ་ཡིན་ཏེ། འདི་ལྟར་འབྲུལ་པའི་སྐྱུ་འབྲུལ་པ་བསྐྱེད་པའི་བག་ཆགས་
རྒྱར་རྒྱར་པའི་ཤེས་པའི་གནས་སྐབས་སམ་ཡང་ན་ནམ་པ་དེ་ལྟ་བུའི་བག་ཆགས་ལས་བྱུང་
བའི་འབྲུལ་པ་ཅན་གྱི་ཤེས་པ་འབྲས་བུའི་རང་བཞིན་ཉིད་བཟོད་པར་འཇུག་གང་། དེ་ལ་
ཚྱགས་དང་པོ་ལ་ནི་རྒྱ་དང་ནམ་པ་ནམས་མ་འབྲེལ་བའི་ཕྱིར་དེའི་སྟོབས་ཀྱིས་དེ་ནམས་མྱོང་
བ་ནི་རིགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ་ཏ་ཅང་ཐལ་བར་འཇུག་བའི་ཕྱིར་རོ། ། དེ་ལས་བྱུང་བའི་མཆན་གྱི་
འབྲེལ་པ་ཡོད་པ་ཉིད་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་ཡང་རིགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། སྤུ་མ་བཞིན་དུ་གཞན་གྱི་
དབང་ཉིད་ཡིན་པར་ཐལ་བར་འཇུག་བའི་ཕྱིར་རོ། ། འོན་ཏེ་ཡང་ཚྱགས་གཉིས་པ་ཡིན་ན་དེ་
ལ་ཡང་ནམ་པ་ནམས་འབྲེལ་པ་ཞིག་ཡིན་ན་དེའི་བདག་ཉིད་ཀྱི་མཆན་ཉིད་དུ་འཇུག་གི་དེ་
ལས་བྱུང་བའི་མཆན་ཉིད་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་དང་དུས་མཉམ་དུ་ཉམས་སུ་མྱོང་བ་ཉིད་ཡིན་
པའི་ཕྱིར་དང་། དུས་མཉམ་པ་དག་ཀྱང་རྒྱ་དང་འབྲས་བུའི་མཆན་ཉིད་དུ་མི་རུང་བའི་ཕྱིར་
རོ། ། དེའི་ཕྱིར་འབྲུལ་པའི་རང་བཞིན་དུ་དེ་དང་ཐ་མི་དད་པའི་ཕྱིར་གཞན་གྱི་དབང་ཉིད་དུ་
ཐལ་བར་འཇུག་བ་བསྐྱོད་པར་བཀའ་བས་འདི་ནི་གྱི་ནུ། ། འདི་སྟམ་གཟུང་འཛིན་གྱི་ནམ་
པར་འབྲུལ་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་ན། གཉིད་ཀྱིས་ལོག་པ་ལ་སོགས་པའི་གནས་སྐབས་སུ་རང་རིག་
པའི་རང་བཞིན་གཅིག་བདེན་པར་འཇུག་རོ་ཞེས་སེམས་ཅན། དེ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ་ཡིད་ཀྱི་ནམ་
པར་ཤེས་པ་ནི་ཆོས་ཀྱི་ཁམས་ལ་དམིགས་པ་ཉིད་མིན་ཡང་སེམས་ལས་བྱུང་བ་འབའ་ཞིག་མི་
འཛིན་པའི་ཕྱིར་ཆོགས་པ་ཡོངས་སུ་གཅོད་པས་སྣ་ཆོགས་པའི་རང་བཞིན་ཅན་ཡིན་པའི་

ཕྱིར་རོ། ། འོན་ཏེ་གཟུང་བ་དང་འཛིན་པའི་དངོས་པོ་དང་བྲལ་བ་མཚུངས་པར་ལྡན་པ་དང་
བཅས་པའི་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་ཕྱང་པོའི་རང་བཞིན་ཉིད་ངེས་པ་ཡིན་ན། དེ་ལྟ་ན་ཡང་སྣ་
ཚོགས་པ་ཉིད་ཏུ་མངོན་པར་རྒྱག་གོ། ། འདི་ལྟར་དེ་ལ་འབྲུལ་པའི་བག་ཆགས་ཡོད་དོ་ཞེས་
བྱེད་ཁས་ལེན་ཏམ་འོན་ཏེ་མ་ཡིན་ཞེས་རྟོག་པ་གཉིས་སོ། ། གལ་ཏེ་དང་པོ་ཡིན་ན་དེའི་ཆེ་ནི་
ཕྱིན་ཅི་ལོག་གི་རྣམ་པར་མངོན་པར་ཞེན་པའི་བག་ཆགས་ཉིད་ནི་རིག་པ་ཁོ་ན་ཡིན་ལ། བག་
ཆགས་དེ་ཡང་རྒྱས་པ་ཞེས་བཞེད་དོ། ། རྒྱས་པ་ཡང་རྒྱུའི་ཤེས་པའི་བདག་ཉིད་ཏུ་འགྱུར་རོ། །
དེས་ན་རྒྱུར་གྱུར་པའི་མ་རིག་བདག་ཉིད་ཀྱི་ཤེས་པ་སྣ་མ་ལས་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་མངོན་པར་
ཞེན་པའི་འབྲས་བུ་ཕྱི་མ་ཕྱི་མ་སྐྱེ་བ་ལས་མ་རིག་པའི་དབང་གིས་དེ་ལྟར་སྣང་བ་འཐད་པར་
འགྱུར་བའི་ཕྱིར་ན་སྣ་ཚོགས་ཉིད་ནན་གྱིས་འབྱུང་བ་ཡིན་ནོ། ། མཚུངས་པ་དེ་མ་ཐག་པའི་
རྒྱན་ལས་ངེས་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཀྱང་བཞེད་པར་མི་བྱ་སྟེ། གང་གི་ཕྱིར་ངི་རྟེན་ཏུ་བཤད་པའི་
ཤེས་པ་ཉིད་མཚུངས་པ་དེ་མ་ཐག་པའི་རྒྱན་ཡིན་པས་འདི་ནི་གྱི་ནུའོ། ། འོན་ཏེ་དེར་བག་
ཆགས་ཀྱི་བདག་ཉིད་ཅན་གྱི་རྒྱས་པ་དག་ནི་ཐ་དད་པ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། མ་ཡིན་ཏེ་ཡང་དག་
པར་ན་རྒྱས་པ་ཏུ་མ་ཐ་མི་དད་པས་རྒྱས་པའི་ངོ་བོ་དང་འདྲ་བར་ཅིག་ཅར་རྣམ་པར་ཤེས་པ་
ཏུ་མ་ཉིད་ཏུ་ཐལ་བར་འགྱུར་ཞིང་དེ་ལ་ཡང་ཉེས་པ་བཞེད་ཟེན་ཏོ། ། ཡང་ན་དེ་བཞིན་ཏུ་ཤེས་
པ་གཅིག་དང་ཐ་མི་དད་པས་རྒྱས་པ་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་རང་གི་ངོ་བོ་དང་འདྲ་བར་གཅིག་པ་
ཉིད་ཏུ་འགྱུར་བ་ནི་བསྟོག་པར་དཀའ་བས་དེ་མ་ཐག་པའི་རྒྱན་གྱི་དབྱེ་བར་ངི་ལྟར་འགྱུར།
འོན་ཏེ་དེ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་སྟོགས་གཉིས་པ་ལྟར་འདོད་ན་དེའི་ཆེ་འབད་པ་མེད་པར་ལྷུས་ཅན་
ཐམས་ཅད་གྲོལ་བ་ལ་སོགས་པར་ཐལ་བ་བསྟོག་ཏུ་མེད་དོ། ། འོན་ཏེ་སོ་སོའི་སྐྱེ་བོའི་ཤེས་
ཐམས་ཅད་ནི་སྟོན་པོ་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པས་ཉེ་བར་བསྐྱུར་བ་དང་མི་ལྡན་པར་འཇུག་གོ། །
དེ་ལ་ནི་གཅིག་ཉིད་ཉམས་བར་ཐལ་བར་འགྱུར་བ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། སྣ་ཚོགས་ཀྱི་རང་
བཞིན་ཅན་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། ། དེའི་སྟོན་པོ་ལ་སོགས་པའི་རང་བཞིན་རིག་པ་ཉིད་ཏུ་རྣམ་
པར་གཞག་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་དེ་རྒྱུང་བར་བྱེད་པའི་རང་བཞིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྟོན་པོ་ལ་
སོགས་པའི་རང་བཞིན་ཏུ་གྱུར་པས་ནི་མ་ཡིན་ནོ། ། འདི་ལྟར་རྣམ་པ་ནི་དམིགས་པ་འཛིན་
པའི་བྱེ་བྲག་ཁོ་ན་ཡིན་གྱི་དེའི་རང་བཞིན་ཅན་ནི་མ་ཡིན་ནོ། ། གཞན་ཡང་སྟོན་པོ་ལ་སོགས་

པར་བྱི་རོལ་ལྟ་བུར་སྒྲུང་བ་མཆོན་པ་དེ་ནི་ཤེས་པའི་རྣམ་པ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། འོན་
ཀྱང་སྡོན་པོ་ལ་སོགས་པ་རིག་པའི་ཤེས་པ་ཉམས་སུ་སྒྱུར་བའི་རྟོགས་པ་པོ་ཚྲངས་པ་ལས་སྡོན་
པོ་ལ་སོགས་པ་དེ་ལྟར་བྱི་རོལ་གྱི་རང་བཞིན་ཅན་ནི་མ་ཡིན་ནོ་སྒྲམ་ན་དེ་ཡང་ལོག་པ་ཡིན་
ཏེ། འདི་ལྟར་གལ་ཏེ་སྡོན་པོ་ལ་སོགས་པ་དང་འབྲེལ་བ་གང་ཡང་མེད་ན་དེའི་ཆེ་སྡོན་པོ་ལ་
སོགས་པ་རིག་པར་བྱེད་པར་ཇི་ལྟར་འགྱུར། གང་གིས་དེའི་རང་བཞིན་ལས་ཐ་དད་པར་རྣམ་
པར་འཇོག་པར་འགྱུར་བ་གཡོ་བ་མེད་པའི་ཤེས་པ་ལ་ནི་དམིགས་པ་འཇིན་པའི་བྱེ་བྲག་
གཞན་ནི་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ་ཉ་ཅང་ཐལ་བར་འགྱུར་བའི་བྱིར་རོ། ། འོན་ཀྱང་ཤེས་པ་དེའི་རང་
བཞིན་ཅན་དུ་སྐྱེས་པ་ཉིད་བྱེད་པ་དང་བཅས་པ་ལྟ་བུར་རྟོགས་པས་དེའི་དམིགས་པ་འཇིན་
པར་བྱེད་པའི་བྱེ་བྲག་ནི་དེ་ཡིན་པར་བརྟུན་ཅིང་དེ་ལ་ཡང་ཉེས་བ་བརྟུན་བྱེད་ཟེན་ཏོ། ། གལ་ཏེ་
སྡོན་པོ་ལ་སོགས་པ་ནི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་མེད་པ་ཉིད་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ཏེ་འདི་
ལྟར་གལ་ཏེ་སྡོན་པོ་ལ་སོགས་པ་བྱི་འམ་ནང་ན་ཡང་མེད་ན། ཇི་ལྟར་རྟོག་པ་མེད་པའི་སེམས་
ལ་ཤིན་ཏུ་གསལ་བར་ཉམས་སུ་སྒྱུར་བ་འདི་བརྟུན་དོགས་སོ། ། མི་སྒྲུང་བ་ཁོ་ནའོ་ཞེས་དེ་སྐད་
དུ་སྒྲ་བར་བྱས་པ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། སྒྲུང་བ་དེ་ནི་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཉམས་སུ་སྒྱུར་བར་གྲུབ་པའི་
བྱིར་རོ། ། གང་གིས་ཚྲངས་པའི་བདག་ཉིད་ཅན་གྱིས་དེ་ལྟར་ངེས་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་
བརྟུན་པར་འགྱུར་བ་གསལ་བར་སྒྲུང་བ་ནི་རྣམ་པར་རྟོག་པའི་ཡུལ་དུ་འཐད་པ་ཡང་མ་ཡིན་
ནོ། ། འོན་ཏེ་དེ་ལྟ་ཡིན་ཡང་རྣམ་པར་རྟོག་པས་ངེས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བར་སེམས་ན། དེ་ནི་
མི་ལེགས་ཏེ་གང་གི་བྱིར་ཤེས་པ་ཐམས་ཅད་རྣམ་པ་མེད་པ་ཁོ་ནར་ཉམས་སུ་སྒྱུར་བ་ཡིན་ན།
དེའི་ཆེ་དེའི་རྗེས་ལས་བྱུང་བའི་རྣམ་པར་རྟོག་པས་ཀྱང་སྡོན་པོ་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པ་སོ་སོར་
ངེས་པས་ལྟག་པར་ཞེན་པར་ཡང་རིགས་པ་ཉིད་ཡིན་ཏེ་འབྲེལ་བ་མེད་པ་ཡིན་པའི་བྱིར་རོ། །
འདི་ལྟ་བུ་འདི་ནི་འཁྲུལ་པའི་རང་བཞིན་ནོ་ཞེ་ན། འདི་ལ་ནི་གཞན་དབང་ཉིད་དུ་ཐལ་བར་
འགྱུར་བས་ཇི་ལྟར་འཁྲུལ་པ་དང་འདི་འབྲེལ་བ་ཡིན་ཞེས་བཤད་བྱེད་ཏོ། ། དེ་བས་ན་འབྲེལ་
པ་མེད་པས་སྡོན་པོ་ལ་སོགས་པ་མེད་པ་ནི་རྣམ་པར་རྟོག་པའི་ཡུལ་ཉིད་དུ་ཡང་ཉམས་སུ་
སྒྱུར་བར་མི་འཐད་པའི་བྱིར་འདི་ནི་རིགས་པ་མ་ཡིན་ནོ། ། གལ་ཏེ་དེ་ལྟ་མ་ཡིན། འོ་ན་ཡོངས་
སུ་མ་དག་པའི་སྐབས་ན་ཡོད་པའི་སྒྲ་ཆོགས་སུ་སྒྲུང་བའི་ཤེས་པ་ནི་བརྟུན་པ་ཁོ་ན་ཡིན་གྱི།

ཡོངས་སུ་དག་པའི་སྐབས་ན་ནི་འཁྲུལ་པ་དང་བྲལ་བས་གཉིས་སུ་མེད་པའི་རང་བཞིན་གཅིག་ཁོ་ནར་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། བཟླ་པ་གལ་ཏེ། མ་དག་པའི་སྐབས་ན་ནི་འཁྲུལ་པ་དང་བྲལ་བས་གཉིས་སུ་མེད་པའི་རང་བཞིན་གཅིག་ཁོ་ནར་འགྱུར་བ་ཡིན་ན་ནི། དེའི་ཆོ་དག་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་བདེན་བའི་རང་བཞིན་གྱི་ངོ་བོ་གང་ལས་སྐྱེ་བར་བཟླ་པར་བྱ་བ་བརྟན་པ་ལས་བདེན་པའི་ངོ་བོ་སྐྱེ་བར་ཡང་མི་དམིགས་ཏེ་དེ་ལ་རྒྱས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །

རྒྱས་པ་ཡོད་ན་ཡང་དེ་བརྟན་པར་རི་ལྟར་འགྱུར། རྣམ་པ་དེ་ལྟ་བུ་ཡང་བརྟན་པ་ཉིད་ཡིན་ན་ནི་གཞན་དག་ཀྱང་བདེན་པ་ཉིད་དུ་རི་ལྟར་འགྱུར། དེ་བས་ན་འདི་ནི་རྒྱ་མེད་པ་ཁོ་ནར་འགྱུར་ན་དེ་ཡང་མི་རིགས་ཏེ་རྟག་ཏུ་ཡོད་པ་ལ་སོགས་པར་ཐལ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །

འཁྲུལ་པ་དང་བྲལ་བས་ཞེས་ཀྱང་བཟླ་པར་མི་བྱ་སྟེ། གལ་ཏེ་དག་པའི་གནས་སྐབས་ན་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་ལྟོག་པ་སྲིད་པར་གྱུར་ན་ནི་དེའི་ཆོ་འདི་ཡང་སྲིད་པ་ཞིག་ན་གང་གི་ཕྱིར་འཁྲུལ་བ་ལྟོག་ཀྱང་རྣམ་པ་རྣམས་བརྟོག་པ་ནི་མི་སྲིད་དེ། དེར་དེ་རྣམས་ཅི་སྐད་དུ་བཤད་པའི་ཚུལ་གྱིས་འབྲེལ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། པ་ལང་དང་ཏྲ་བཞིན་དུ་མ་འབྲེལ་བ་གཅིག་ལོག་པས་གཞན་ངེས་པར་ལྟོག་པ་མ་ཡིན་ཏེ་ཏྲ་ཅང་ཐལ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། ། འོན་ཏེ་ཡང་འགའ་ཞིག་གི་ཤེས་པ་གཉིས་མེད་ཅིང་སྟོས་པ་དང་བྲལ་བ་དང་། རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་ཉིད་ནི་གཅིག་ཏུ་འགྱུར་རོ་སྟེ་མ་ན་དེ་ཡང་མི་རིགས་ཏེ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་ཉིད་ཡིན་ན་ནི་སོ་སོར་ངེས་པའི་རྟེན་ཡོངས་སུ་འཛིན་པས་རག་ལས་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རྣམ་པ་དེ་ལྟ་བུའི་ཡོད་པ་ནི་འགའ་ཡང་མི་ལྟོག་པར་འགྱུར་ཏེ། དེའི་ཕྱིར་གྲགས་པ་ལ་སོགས་པ་དང་འགལ་བར་གྱུར་ཏོ། ། འདི་སྟེ་མ་དུ་གང་གིས་གཉེན་པོའི་སྐད་ཅིག་སྔ་མ་སྔ་མའི་སྟོབས་ལས་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར་སོ་སོར་ངེས་པའི་རྒྱ་ལས་འགའ་ཞིག་དེའི་རང་བཞིན་དུ་འགྱུར་བ་ཞེས་བྱ་བ་དེ་འདབ་དེ་ནི་རྒྱའི་ཆོས་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བར་སེམས་ན་དེ་ནི་ཤིན་ཏུ་མངོས་པ་ཉིད་མ་ཡིན་ཏེ། རི་སྐད་དུ་བཤད་པའི་སྐབས་ཐམས་ཅད་དངོས་པོ་མེད་པར་བསྐྱབས་པས་དོན་དམ་རྒྱ་དང་འབྲས་བུའི་ངོ་བོ་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར་འདི་ནི་གྱི་ནལོ། ། དེ་བས་ན་གང་གི་ཆོ་དངོས་པོ་རྣམས་ལ་རྣམ་པར་དབྱེད་པ་ན་གཅིག་དང་བྲེལ་བ་ཉིད་ཀྱི་རང་བཞིན་འགའ་ལ་ཡང་ངོ་བོ་ཉིད་གྲུབ་པ་མེད་པ་དེའི་ཆོ་རི་ལྟར་དུ་མར་འགྱུར་ཏེ་དུ་མ་ནི་གཅིག་བསགས་པའི་བདག་ཉིད་ཅན་ཡིན་པའི་

ཕྱིར་རོ། ། དེ་བས་ན་གཏན་ཆོག་མ་གྲུབ་པ་མ་ཡིན་ནོ། ། གལ་ཏེ་སྤང་བ་ཐམས་ཅད་གཅིག་
དང་དུ་མའི་ངོ་བོ་དང་བྲལ་བ་ཉིད་ཀྱི་དངོས་པོ་མེད་པ་ཉིད་ཡིན་ན་ནི་མངོན་སུམ་དུ་སྤང་བ་
ཡིན་ཏེ་དེའི་ཡུལ་ནི་དངོས་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། ། རྗེས་སུ་དཔག་བས་འཛིན་ན་སྤྱག་པ་མེད་
པའི་ཕྱིར་རྟོགས་པ་མེད་པར་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་ནམ། རི་ལྟར་གཏན་ཆོག་མ་གྲུབ་པ་ཡིན་ཞེ་ན་
མ་ཡིན་ཏེ། རི་སྐད་དུ་བརྗོད་པའི་རྗེས་སུ་དཔག་པའི་བསྐྱབ་པ་ནམས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ལ་ནི་
གཅིག་དང་དུ་མ་དག་གིས་བྱབ་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བསྐྱབས་ཟིན་ཏོ། ། དེ་ནམས་ཀྱི་ནང་ནས་རྗེས་
སུ་དཔག་པ་ཁ་ཅིག་གི་བྱབ་པ་ནི་མངོན་སུམ་ཀྱི་བྱབ་པ་བཟུང་བ་ཅན་ཀྱི་རྗེས་སུ་དཔག་པས་
འཛིན་པས་ན། རང་གི་ཚད་མ་ཅི་ལྟ་བུས་ན་ངེས་པ་དང་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆོས་འཛིན་པས་སྤྱག་པ་
མེད་པ་ག་ལ་ཡིན། མཐུན་པའི་ཕྱོགས་ལ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་འགལ་བ་ཉིད་ཀྱང་མ་ཡིན་ཏེ། འདི་
ལྟར་གལ་ཏེ་རི་སྐད་དུ་བཤད་པའི་གཏན་ཆོག་སྐྱབ་པར་བྱ་བ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་དུ་སྐྱབ། ཡང་
དག་པའི་དངོས་པོ་ལ་འཇུག་ན་དེའི་ཆོ། དེའི་བདག་ཉིད་དང་དེ་ལས་བྱུང་བ་དག་གིས་དེར་
འབྲལ་བ་ནམ་པར་བརྟག་ཅིང་དབྱད་པ་མི་བཟོད་པ་ཉིད་ཀྱིས་ན། ཡང་དག་པར་ཡོད་པའི་ངོ་
བོ་དང་བྲལ་བ་སྐྱུ་མ་ལ་སོགས་པའི་ངོ་བོ་གཞན་ལ་རི་ལྟར་དེ་འཇུག་པར་རུས་ཏེ། དངོས་པོའི་
ཆོས་ཉིད་ལས་ཉམས་པར་ཐལ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། ། དེས་ན་རབ་དུ་གྲགས་པའི་དཔེ་ལ་
ཡོད་པའི་གཏན་ཆོག་མ་ངེས། རི་ལྟར་འགལ་བ་ཉིད་ཡིན། འོན་ཏེ་ཁོ་བོ་ཅག་ལ་ཆོས་གཉི་
ག་དང་རྗེས་སུ་འབྲེལ་བའི་དཔེ་ཉིད་མི་འགྲུབ་སྟེ། སྐྱུ་མ་ལ་སོགས་པ་ནམ་པར་ཤེས་པའི་རང་
བཞིན་ཉིད་དུ་དངོས་པོར་ཡོད་པ་ཉིད་དུ་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར་རོ། ། དེ་བས་ན་གཏན་ཆོག་མ་
ངེས་པ་ཡིན་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་འདོད་ན་དེ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། འདི་ལྟར་དངོས་པོའི་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་
མངོན་པར་འདོད་པའི་ནམ་པར་ཤེས་པ་ཐམས་ཅད་ནི་རི་སྐད་དུ་བཤད་པའི་རྗེས་སུ་དཔག་
པའི་སྐྱབ་པ་ནམས་ཀྱིས་དངོས་པོ་མེད་པར་བརྟན་པ་ཡིན་ནོ། ། དེས་ན་གང་གིས་སྐྱུ་མ་ལ་
སོགས་པ་ཚད་མས་གཞོད་པ་ཡང་ནམ་པར་ཤེས་པའི་རང་བཞིན་དུ་སྤྱབ་པའི་ཕྱིར་དཔེ་མ་
སྤྱབ་པར་འགྱུར་བ། དངོས་པོ་ནམས་རང་གི་འདོད་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་དེ་ལྟ་བུའི་ངོ་བོར་འགྱུར་
བར་མཆོན་པ་ནི་མེད་དེ་དེས་ན་འདི་ནི་ཀྱི་ནུའོ། ། འདི་སྟམ་དུ་ཕྱོགས་དང་མཐུན་པ་དག་ལ་
ཡོད་པར་སྤྱབ་ཀྱང་གང་གིས་སྟོག་པ་ལ་ཐེ་ཆོམ་བཟུང་བའི་ཉེས་པ་ཅན་དུ་མི་འགྱུར་བ་གཏན་

ཆོགས་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་ལས་ལྟོག་པར་རི་ལྟར་ངེས་ཞེས་བྱ་བར་སེམས་ན། བརྗོད་པ་གང་
ཞིག་ཡོངས་སུ་གཙོད་པ་གང་གི་རང་བཞིན་རྣམ་པར་གཙོད་པ་མེད་ན་མེད་པ་དེ་ནི་ཕན་
ཚུན་སྤངས་ཏེ་གནས་པའི་མཚན་ཉིད་ཅན་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་དངོས་པོ་ཡོངས་སུ་གཙོད་པས་
ནི་དངོས་པོ་མེད་པར་རྣམ་པར་གཙོད་པ་མེད་ན་མེད་པ་ལྟ་བུའོ། ། གཅིག་བཞིན་དང་དུ་མ་
ཉིད་དུ་ཡོངས་སུ་གཙོད་པ་ཡང་ཕན་ཚུན་གྱི་རང་བཞིན་རྣམ་པར་གཙོད་པ་མེད་ན་མེད་པ་ཁོ་
ན་ཡིན་པ་དེ་བས་ན་ཕན་ཚུན་སྤངས་ཏེ་གནས་པའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་འོ། ། གང་དག་ཕན་
ཚུན་སྤངས་ཏེ་གནས་པའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་པ་དེ་དག་ནི་གཅིག་བསྐྱབ་པ་གཞན་དགག་པ་
མེད་ན་མེད་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་སྤང་པོ་གཞན་མེད་གོ་བར་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་དངོས་པོ་
དང་དངོས་པོ་མེད་པ་བཞིན་འོ། ། གཅིག་དང་དུ་མ་དག་ཀྱང་ཕན་ཚུན་སྤངས་པར་གནས་
པའི་མཚན་ཉིད་ཅན་ཡིན་ཏེ། དེས་ན་སྤང་པོ་གསུམ་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་ན་ངོ་བོ་ཉིད་ནི་གཅིག་
དང་དུ་མ་དག་གིས་བསྐྱབ་པ་ཡིན་པ་དེས་ན་བསྐྱབ་པར་བྱ་བ་ལས་བསྐྱོག་པ་ལ་གཏན་
ཆོགས་ཀྱི་ལྟོག་པ་ཐུབ་པས་རི་རྒྱུད་དུ་བཤད་པའི་ཉེས་པའི་གོ་སྐབས་གལ་ཡོད། གལ་ཏེ་
འདྲིར་དམ་བཅས་པའི་དོན་གྱི་ཕྱོགས་གཅིག་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་གཏན་ཆོགས་མ་ཐུབ་པ་མ་
ཡིན་ནམ། གང་གི་ཕྱིར་གཅིག་དང་དུ་མ་དག་ནི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་བྱེ་བྲག་གི་རང་བཞིན་ཡིན་
པའི་ཕྱིར་དེ་ལས་བསྐྱོག་པ་བསྐྱབ་པར་བྱ་བ་དང་སྐྱབ་པར་བྱེད་པ་གཉིས་ཀྱང་ཐ་མི་དད་པ་ཁོ་
ན་ཡིན་འོ། ། དེ་བས་ན་གལ་ཏེ་བསྐྱབ་པར་བྱ་བ་མ་ཐུབ་ན་དེ་དང་ཐ་མི་དད་པའི་རང་བཞིན་
ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་གཏན་ཆོགས་ཀྱང་མ་ཐུབ་པ་ཉིད་ཡིན་འོ། ། འོན་ཏེ་གཏན་ཆོགས་ཐུབ་ན་
ནི་དེའི་ཆོ་དངོས་པོ་རྣམས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཉིད་ཀྱང་ཐུབ་པ་ཡིན་ཏེ། གཅིག་དང་དུ་མ་
ཉིད་དང་བྲལ་བ་རི་བོང་གི་རྩ་ལ་སོགས་པ་ལ་ནི་དངོས་པོའི་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་སྤྱུང་ཁས་མི་ལེན་
པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེ་ན། དེ་ནི་བདན་པ་མ་ཡིན་ཏེ་འདི་ལྟར་རེ་ཞིག་གཏན་ཆོགས་རི་ལྟར་ཐུབ་པ་
དེ་ལྟར་ནི་རྒྱ་ཆེར་བསྟན་ཟིན་ཏོ། ། དེ་ཐུབ་ཀྱང་གལ་ཏེ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཐུབ་པའི་ཚུལ་གྱིས་
བསྐྱབ་པར་བྱ་བ་ཡིན་དུ་ཚུགས་པ་དེ་ལྟར་ཡང་དངོས་པོ་ལ་མངོན་པར་ཞེན་པ་སྤང་བར་དཀའ་
བ་ཉིད་ཀྱིས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དུ་དངོས་པོ་མ་ལུས་པ་ལ་བྱུང་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ལ་ངེས་པ་ལ་
སོགས་པ་མ་སྐྱེས་བས་ཚོངས་བ་རྣམས་ལ་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་ལ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པའི་ཐ་སྙད་

དུ་རུང་པ་ཉིད་རབ་ཏུ་བསྐྱབ་པའི་ཕྱིར་དམ་བཅས་པའི་དོན་གྱི་ཚྭ་གས་གཅིག་གཏན་ཆོག་མ་
ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་དམིགས་པའི་མཆན་ཉིད་དུ་གྱུར་པ་མ་དམིགས་པ་ལ་མེད་དོ་ཞེས་བྱ་བ་ལྟ་
བྱ་ཡིན་བས་བརྟན་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་ནོ། ། ཇི་སྟེ་ཚོངས་པ་ལ་ནི་ཐ་སྟངས་ཀྱི་དོན་དུ་རང་བཞིན་
མེད་པ་ཉིད་རེ་ཞིག་བསྐྱབ་པར་བྱ་བ་ཉིད་ཡིན་ནོ་ཞེས་མངོན་པར་ཞེན་པར་བྱེད་ན། དེ་ལ་
ཡང་བརྗོད་པ་གང་གི་ཆེ་དོ་བོ་ཉིད་ལ་བྱུང་པར་བྱེད་པའི་གཅིག་དང་དུ་མ་ཉིད་དག་ལྡོག་
པས་ཤིང་ལོག་པས་ཤུག་པ་ལྡོག་པ་དང་འདྲ་བར་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་དོ་བོ་ལྡོག་བས་བསྐྱབ་པར་བྱ་
བ་དེའི་ཆེ་གཏན་ཆོག་དམ་བཅས་པའི་དོན་གྱི་ཚྭ་གས་གཅིག་ལ་ཡིན། བྱུང་པར་བྱ་བ་དང་
བྱུང་པར་བྱེད་པ་ལྡོག་པའི་ཆོག་ནམ་པར་གཅོད་པ་ཐ་དད་པའི་རང་བཞིན་ཅན་གཉིས་ནི་
ནམ་གངས་ཉིད་མ་ཡིན་ལ། ། རྣམ་གངས་ཀྱི་དོ་བོ་ཉིད་མ་ཡིན་ན་ཡང་དམ་བཅས་པའི་དོན་གྱི་
ཚྭ་གས་གཅིག་མ་ཡིན་པས་འདི་ནི་ཀྱི་ནའོ། ། དོན་དམ་པར་ཞེས་བྱ་བའི་བྱུང་པར་དོན་མེད་པ་
མ་ཡིན་ནམ། འདི་ལྟར་མི་སྤྱོད་པར་བྱེད་པའི་རིགས་པ་ནི་དོན་དམ་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཚུལ་གསུམ་
པའི་རྟགས་ལས་སྐྱེས་པའི་སྟོང་མ་པའི་སྒྲར་བརྗོད་པ་དེའི་ཆེ་ནི་དེ་ཡང་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་དོ་བོ་
ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཅི་ལྟར་དོན་དམ་པ་ཉིད་ཡིན། གལ་ཏེ་དེའི་དབང་གིས་དངོས་པོ་ནམས་ངོ་
བོ་ཉིད་མེད་པར་ནམ་པར་འཛོག་ན་དེ་ཡང་གང་གིས་གཞག་པར་བྱ། དེ་ཉིད་ཀྱིས་འཛོག་པར་
ཡང་རིགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ་བདག་ཉིད་ལ་བྱེད་པ་འགལ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། ། ཆད་མ་གཞན་
ཀྱིས་ཀྱང་མ་ཡིན་ཏེ་ཐུག་པ་མེད་པར་ཐལ་བར་འཇུར་པའི་ཕྱིར་རོ། ། འོན་ཏེ་སྟོང་གཅིག་ཕུ་
མ་གཏོགས་པར་བྱས་ནས་ནམ་པར་འཛོག་ན། དེ་ལྟ་ནི་ཡུལ་ཐམས་ཅད་བདག་མེད་པར་
བསྐྱབ་པར་མི་འཇུར་རོ་ཞེ་ན། དེ་ནི་ལེགས་མོད་ཀྱི་འོན་ཀྱང་སྟོས་པ་མ་ལུས་པ་དང་བྲལ་བའི་
དོན་དམ་པ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རི་སྐད་དུ་བཤད་པའི་སྟོས་ནི་དོན་དམ་
པ་ཉིད་ཡིན་ནོ། ། ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཉིད་ཀྱང་དེ་ཉིད་ལས་ཡིན་ཞིང་བདག་ཉིད་ལ་བྱེད་པ་
འགལ་བ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། སྤྱིའི་ཚུལ་གྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་དངོས་པོ་མེད་པར་འཛོག་པའི་ཕྱིར་
དང་། སྟོང་དེའི་རང་གི་དོ་བོ་ཡང་སྤྱིའི་མཆན་ཉིད་དེ་ཉིད་ཀྱི་ཁོངས་སུ་གཏོགས་པའི་ཕྱིར་ཏེ།
དཔེར་ན་ཡོད་པ་ལ་སོགས་པའི་གཏན་ཆོག་དག་ལས་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་མི་རྟག་པ་ཉིད་ཀྱི་
ཤེས་པ་འབྱུང་བ་ན་བདག་ཉིད་མ་གཏོགས་པ་མ་ཡིན་པ་ལྟ་བུ་སྟེ། དེ་ལྟར་ན་བརྟན་དུ་མེད་

དོ། ། ཡང་དག་པའི་སྐྱེ་བ་ལ་སོགས་པ་སྒྲོ་བ་ཏུགས་པ་དང་བྲལ་བ་ཉིད་ཀྱིས་མ་བརྟགས་ན་
གཅིག་ཏུ་ཉམས་དགའ་བའི་དངོས་པོའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཁོ་ན་མེད་པའི་སྒྲར་བཅོལ་པ་མ་ཡིན་ནམ་
དངོས་པོའི་ངོ་བོ་དེ་ནི་མངོན་སུམ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དེའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཏུ་གྱུར་པ་ངོ་བོ་ཉིད་
མེད་པ་ཉིད་ཀྱང་མངོན་སུམ་ཏུ་གྱུར་པ་ཁོ་ན་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་བྱམ་པས་དབེན་པར་གྱུར་
པའི་ས་ཕྱོགས་དམིགས་པ་ན་དེའི་བདག་ཉིད་ཏུ་གྱུར་བ་བྱམ་པས་དབེན་པ་རྟོགས་པ་ལྟ་
བུལ། ། གཞན་ཏུ་ན་གྲུབ་པ་དང་བདེ་བ་ཐ་མི་དད་པ་ཉིད་ལས་ཉམས་པར་འགྱུར་ཞིང་དེ་ལས་
ཀྱང་དངོས་པོ་ནི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་མི་འགྱུར་ཏེ། ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཉིད་དང་འབྲེལ་བ་མེད་
པའི་ཕྱིར་རོ། ། དེ་ལས་བྱུང་བའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ནི་དངོས་པོ་མེད་
པ་ཉིད་ཀྱི་འབྲས་བུར་མི་རུང་བ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་རོ། ། དེ་བས་ན་དེ་བྱིས་པ་རྣམས་ཀྱིས་མངོན་
སུམ་ཏུ་རྟོགས་པ་མ་ཡིན་པས་མངོན་སུམ་གྱིས་གཞོད་དོ། ། དེ་བཞིན་ཏུ་དམིགས་པའི་མཚན་
ཉིད་ཏུ་གྱུར་པ་མི་དམིགས་པས་ན་བྱམ་པ་བཞིན་ཏུ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ནི་མེད་པའི་ཐ་སྙད་ཏུ་
རུང་བའི་ཕྱིར་མེད་པ་ཁོ་ན་སྟེ་དེས་ན་རྗེས་སུ་དཔག་བས་གཞོད་དོ། ། རི་བོང་ཅན་ལ་ལྷ་བ་
ཉིད་མ་ཡིན་པ་དང་འདྲ་བར་སྐྱེ་བོ་གནག་རྩི་མོ་ཡན་ཆད་ལ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཉིད་ཏུ་རྟོགས་
པ་མེད་པས་གྲགས་པས་གཞོད་པ་ཡང་བསྒྲོག་པར་དཀའ་ཞེ་ན། དེ་ནི་བདེན་པ་མ་ཡིན་ཏེ་
འདི་ལྟར་དངོས་པོ་རྣམས་ཀྱི་སྒྲོ་བ་ཏུགས་པའི་རྣམ་པས་དབེན་པ་ནི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་
བཅོལ་ལ་དེ་ཡང་དངོས་པོའི་རང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་འཛིན་པས་བཟུང་བ་ཡིན་ན་ཡང་། སྐད་ཅིག་
མ་དང་འདྲ་བར་འཁྲལ་བས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་སྐྱེ་བའི་རྣམ་པར་སྒྲོ་བ་ཏུགས་པས་བསྐྱིབས་པའི་
ངོ་བོ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་བྱིས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ངེས་པར་བྱ་བར་མི་རུས་ལ་ངེས་པ་མ་སྐྱེས་པ་
དེས་ན་མངོན་སུམ་ཉིད་མེད་པའི་ཕྱིར་མངོན་སུམ་གྱིས་གཞོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། ། དེ་བཞིན་ཏུ་
བཟུང་བ་ཉིད་ཡིན་ན་ཡང་ཐ་སྙད་བྱ་བར་མི་རུང་བའི་ཕྱིར་མ་བཟུང་བའི་དང་འདྲ་བ་ཉིད་
ཡིན་པས་འདི་ནི་དམིགས་པའི་མཚན་ཉིད་ཏུ་གྱུར་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་བས་ན་རྗེས་སུ་དཔག་
བས་གཞོད་བ་མ་ཡིན་ནོ། ། དོན་དམ་པ་ཞེས་བྱ་བར་བྱད་པར་ཏུ་བྱས་པས་དངོས་པོར་གྲགས་
པ་རྣམས་ལ་བསྟོན་པ་མ་ཡིན་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་གྲགས་པས་གཞོད་པ་ཡང་མེད་པ་ཉིད་ཡིན་ཏེ།
དེ་ལྟར་ན་འདི་ནི་ཀྱི་ནུལ། ། ས་བོན་མེད་པར་འཁྲལ་བ་མི་རིགས་བས་ན་དེས་སྒྲོ་བ་ཏུགས་

པའི་ནམ་པ་ཅི་ལྟར་ཡིན་ཞེས་ཀྱང་བཙུག་བར་མི་བྱ་སྟེ། གང་གི་ཕྱིར་བདེན་པ་དང་བརྟན་
བའི་འབྲུལ་པ་ལྟན་ཅིག་འབྲེལ་བ་ཅི་ཞིག་ཡོད། རེ་ཞིག་དེའི་བདག་ཉིད་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། བདེན་
པ་དང་བརྟན་པ་དག་ནི་འགལ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། ། དེ་ལས་བྱུང་བ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ་བརྟན་
པ་ནི་འབྲས་བུ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། ། དེ་བས་ན་འདིའི་ཉེ་བར་ལེན་བ་ནི་ཀུན་རྫོབ་པ་སྤྲུལ་
ཁོན་ཡིན་པས་འགལ་བ་མེད་ལ། རྒྱ་དེའི་རྒྱ་ཡང་ཀུན་རྫོབ་པ་སྤྲུལ་ཁོན་ཡིན་ཏེ། ནམ་པ་དེ་
ལྟ་བུའི་རྒྱ་བརྒྱད་པ་ནི་ཐོག་མ་མེད་པ་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཉེ་བར་ལེན་པ་མེད་པའི་འབྲུལ་བ་
ནི་འགལ་ཡང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། ། ཇི་ལྟར་སོ་སོར་ངས་པ་ཡིན་ཞེ་ན། བཙུག་པ་དངོས་པོ་ཡང་
དག་པའི་ངོ་བོ་དང་འདྲ་བར་ཀུན་རྫོབ་པའི་རང་བཞིན་ཡང་འདི་ཉིད་དེ། ཀུན་རྫོབ་པའི་རྒྱ་
གཞན་ལ་རག་ལས་ནས་སོ་སོར་ངས་པའི་འབྲས་བུ་ཀུན་རྫོབ་པ་བྱེད་པ་ཞེས་པ་གང་ཡིན་
པའོ། ། འོ་ན་ཇི་ལྟར་ཀུན་རྫོབ་ཡིན་ཞེ་ན། རོན་གྱི་བྱ་བ་བྱེད་ཅུས་པའི་དངོས་པོ་ཉིད་ནམ་པར་
དབྱེད་པའི་སྤངས་མི་བཟོད་པ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཀུན་རྫོབ་ཅེས་བྱའོ། ། འདི་ལྟར་ཡང་དག་
པ་དང་ཡང་དག་བ་མ་ཡིན་པ་དག་གིས་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་ལ་བྱས་པ་ཡིན་ལ། དེ་དག་ཀྱང་
ཕན་ཚུན་སྤངས་ཏེ་གནས་པའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་བདེན་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་བཀག་པ་ན་
ཤུགས་ཀྱིས་ཅིག་ཤོས་སུ་གནས་པ་འཕྲོབ་སྟེ། དེ་བས་ན་རང་བཞིན་འདི་ནི་དངོས་པོ་ཐམས་
ཅད་ཀྱིས་རང་གི་བདག་གིས་བྱས་པ་ཡིན་པས་ཉེས་པ་མེད་དོ། ། གཏན་ཆོག་མེད་པར་
འདོད་པའི་དོན་མི་འབྱུང་བས་ཆོས་ཐམས་ཅད་དངོས་པོ་མེད་པ་ཉིད་ཏུ་བསྐྱབ་པའི་ཕྱིར་
གཏན་ཆོག་མེད་པས་སུ་འདྲིན་པར་བྱེད་བས་ནི་དེ་ཡོད་པ་ཉིད་ཏུ་ཁས་སྤངས་བ་ཡིན་ལ།
ཆོས་ཐམས་ཅད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་བར་དམ་བཅས་པ་ནི་མེད་དོ་ཞེས་ཁས་སྤངས་བས་ཕན་ཚུན་
འགལ་བའི་ཕྱིར་རང་གི་མ་ཚོ་གཤམ་ཡིན་པ་ཉིད་ཏུ་དམ་འཆའ་བ་དང་འདྲ་བར་རང་གི་ཆོག་
དང་འགལ་བ་ཡིན་ནོ། ། འདི་ལྟར་བདག་ཉིད་ལ་བྱེད་པ་འགལ་བའི་ཕྱིར་གཏན་ཆོག་མི་དེ་
ཉིད་ཀྱི་དངོས་པོ་མེད་པ་ཉིད་མ་ཡིན་ལ་གཞན་དག་གིས་ཀྱང་མ་ཡིན་ཏེ། ཤུག་པ་མེད་པར་
ཐལ་བར་འགྱུར་ཞེ་ན། མ་ཡིན་ཏེ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཉིད་ཀྱང་དེ་ལས་ཡིན་ཞིང་བདག་ཉིད་ལ་
བྱེད་པ་འགལ་བ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་ལན་སྟེན་ཟིན་པའི་ཕྱིར་རོ། ། དེ་
ལྟར་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཡིན་ཡང་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ལས་དང་འབྲས་བུའི་འབྲེལ་བ་ནམ་པར་འདྲིག་

པས་ལུང་དང་འགལ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར་དེ་དང་འགལ་བར་འགྱུར་བར་ཡང་མི་བརྟག་གོ། །
འོན་ཏེ་དངོས་པོ་མེད་པར་སྒྲ་བ་ནམས་ལ་དོན་ཐམས་ཅད་མེད་བས་གཞི་མ་གྲུབ་པ་ལ་སོགས་
པའི་ཉེས་པ་ནི་བསྒྲིག་པར་དཀའ་བ་ཡིན་ནོ་སྟུམ་དུ་སེམས་ན་དེ་ནི་བདེན་པ་མ་ཡིན་ཏེ། འདི་
ལྟར་རྗེས་སུ་དཔག་པ་དང་རྗེས་སུ་དཔག་པར་བྱ་བའི་ཐ་སྙད་ཐམས་ཅད་ནི་པན་ཚུན་འགལ་
བའི་གྲུབ་པའི་མཐས་བཞག་པའི་ཆོས་ཀྱི་དབྱེ་བ་སྤངས་ནས། བྱིས་པའི་སྤྱི་བོའི་བར་ལ་གྲགས་
པའི་ཆོས་ཅན་ལ་བརྟེན་ནས་འདུག་པ་ཡིན་ལ་དེ་དང་འབྲེལ་བའི་གཏན་ཆིགས་དང་དཔེ་
ཡང་དེ་བཞིན་དུ་གྲུབ་པ་ཡིན་ནོ། ། གཞན་དུ་ན་གལ་ཏེ་གྲུབ་པའི་མཐའ་ལ་བརྟེན་པའི་གཏན་
ཆིགས་སམ་ཆོས་ཅན་ནམ་དཔེར་འགྱུར་བ་ཡིན་ན་དེའི་ཆེ་གྲུབ་པའི་མཐའ་གཅིག་ལ་གྲགས་
པའི་བྱད་པར་གྱིས་བྱད་བར་དུ་བྱས་པའི་ཆོས་ཅན་ནི་ཚྭ་དཔེར་གཞིར་གྱུར་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་
གཞན་ལ་མ་གྲུབ་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ལྟར་ན་བྱད་པར་ཅན་གྱི་ཆོས་ཅན་མ་གྲུབ་པས་གཞི་མ་གྲུབ་
པའི་གཏན་ཆིགས་སུ་འགྱུར་ཞིང་། དེ་བཞིན་དུ་རང་གི་ངོ་བོ་མ་གྲུབ་པ་ལ་དེའི་ཆོས་ཅན་ཡང་
མ་གྲུབ་པ་ཡིན་པས། སུ་བ་དང་ཡོད་པ་ལ་སོགས་པ་དག་ལས་མེད་པ་མི་རྟག་པ་ཉིད་ལ་
སོགས་པར་ཤེས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་བསྐྱབ་པར་བྱ་བ་དང་སྐྱབ་བའི་ཐ་སྙད་ཐམས་ཅད་རྒྱུ་ཆད་
པར་འགྱུར་བས། རྣམ་པར་ཤེས་པ་མ་ཡིན་པ་ལ་སོགས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ལས་ལྡོག་པའི་ཤེས་པ་
ཅུམ་ལ་སོགས་པ་འགའ་ཞིག་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ་དེ་བས་ན་འདི་ནི་གྱི་ནུལ། ། འདི་སྟུམ་དུ་གང་
ཞིག་ཆོས་ཅན་སྤང་བཞིན་པ་ལ་བརྟེན་ནས་སྒྲོ་བཏགས་པའི་རྣམ་པ་དགག་པའི་ཕྱིར་སྐྱབ་
བྱེད་སྒྱུར་བར་བྱེད་པ་དེ་ལ་ནི་གཞི་མ་གྲུབ་པ་ལ་སོགས་པའི་ཉེས་པའི་སྐྱགས་མི་རྟེན་པ་ཡིན་
ན། བྱོད་གྱིས་ནི་ཆོས་ཅན་སྤང་བཞིན་པ་ཉིད་ལ་འགོག་པར་བྱེད་དེ་དེ་བས་ན་བྱོད་ལ་ངེ་ལྟར་
གཞི་མ་གྲུབ་པ་ལ་སོགས་པའི་སྐྱགས་མི་ཐོད་དོ་ཞེ་ན། དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ཏེ་འདི་ལྟར་དོན་དམ་པ་
ཞེས་བྱད་པར་དུ་བྱས་པས་ཆོས་ཅན་སྤང་བ་འདི་ལ་སྒྲོ་བཏགས་པ་བདེན་པར་ཡོད་པའི་ངོ་བོ་
ཉིད་བཀག་པ་བསྐྱབ་པར་བྱ་བ་ཡིན་གྱི། ཆོས་ཅན་གྱི་རང་གི་ངོ་བོ་ནི་འགོག་པ་མ་ཡིན་པས་
མཚུངས་སོ། ། འོན་ཏེ་དོན་དམ་པ་པའི་རང་བཞིན་བཀག་ན་གང་ཞིག་སྤང་བས་ཆོས་ཅན་
དེའི་རང་བཞིན་དུ་འགྱུར་བ་ལུས་པ་གཞན་ཅི་ཞིག་ཡོད་ཅེས་བྱ་བར་འདོད་ན་དེ་ཡང་ཡང་
དག་པ་ཉིད་མ་ཡིན་ཏེ། གང་གིས་དེ་ལོག་ན་ལྡོག་པར་འགྱུར་བ་དོན་དམ་པ་པའི་རང་བཞིན་

གྱི་སྒྲུང་བ་ལ་བྱལ་བ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། ལྷ་བ་གཉིས་དང་སྐྱེ་ཤད་ལ་སོགས་པ་བརྟུན་པ་ཡང་སྒྲུང་
བའི་ཕྱིར་རོ། ། འདི་སྐད་དུ་གལ་ཏེ་ཡང་ལྷ་བ་གཉིས་ལ་སོགས་པ་དག་ཕྱིར་རོལ་གྱི་རང་
བཞིན་དུ་བརྟུན་པ་ཡིན་མོད། ཤེས་པའི་རང་བཞིན་གྱིས་ནི་དེ་དག་དོན་དམ་པ་པ་ཡིན་པ་
དེས་ན་སྒྲུང་བར་འཐད་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཀྱང་བརྗོད་བར་མི་རུས་ཏེ། དེ་དག་ནི་སྣ་ཆོགས་པའི་
རང་བཞིན་ཅན་དང་ཡུལ་ནི་གནས་པར་ཉིད་དུ་སྒྲུང་བའི་ཕྱིར་རོ། ། ཤེས་པ་གཅིག་ནི་སྣ་
ཆོགས་པར་མི་འཐད་དེ་གཅིག་ཉིད་ཉམས་བར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ། ། ཤེས་བ་དུ་མར་སྐྱེ་བ་ཡང་
སྒྲུང་བཀག་པའི་ཕྱིར་རོ། ། ཡུལ་ན་གནས་པ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ་ལྷས་ཅན་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །
དེ་བས་ན་ལྷ་བ་གཉིས་པ་ལ་སོགས་པ་ནི་དོན་དམ་པ་མ་ཡིན་མོད་ཀྱི་དེ་ལྟ་ན་ཡང་སྒྲུང་བ་
དེས་དོན་དམ་པ་པའི་རང་བཞིན་ལོག་ཀྱང་སྒྲུང་བ་ཉིད་ནི་འགལ་བ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པས་དེ་
ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་དངོས་པོར་ཁས་ལྷན་བར་མི་བྱའོ། ། དངོས་པོ་མེད་པར་ཡང་ཁས་ལྷན་བར་མི་བྱ་
སྟེ་དེ་ནི་དངོས་པོ་ལྟོག་པའི་མཆན་ཉིད་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དངོས་པོ་མ་གྲུབ་ན་ཡུལ་མེད་
པའི་དགག་པ་ནི་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པས་དགག་པར་བྱ་བ་མེད་ན་བཀག་པ་མི་འཇུག་པའི་ཕྱིར་
དེ་སྟོན་དུ་འགྲོ་བ་ཅན་དེ་ཡང་མ་གྲུབ་པོ། ། མཐའ་གཅིག་དུ་གྱུར་པ་དངོས་པོ་དང་དངོས་པོ་
མེད་པའི་སྒྱགས་ལས་བྱུང་བའི་ཉེས་པས་ཁོ་བོ་ཅག་ལ་མི་གོས་པ་དེས་ན་པན་ཚུན་ནམ་པར་
གཙོད་པའི་རང་བཞིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་གཅིག་བཀག་པ་མེད་ན་མི་འབྱུང་བ་གཞན་ཆོས་ཅན་
སྐབ་པ་ཅན་ནན་གྱིས་གྲུབ་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བརྗོད་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་མ་འབྲལ་ཏེ། དེ་ཁོ་ན་
ཉིད་དུ་ན་དངོས་པོའི་ངོ་བོ་ནམ་པར་བཅད་དུ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། དེ་ལྟར་དངོས་པོ་དང་
དངོས་པོ་མེད་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ན་ཡང་མངོན་སུམ་མམ་བརྟུད་པས་ཀྱང་ཤེས་བ་དང་
ཤེས་བྱ་དག་འབྲེལ་བར་འཇུག་པ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེའི་ཡུལ་ཅན་གྱི་ནམ་པར་རྟོག་པ་
དག་ནམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བར་གྲུབ་པོ། ། དངོས་པོ་དང་
དངོས་པོ་མེད་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་ན་ཡང་ཐོག་མ་མེད་པའི་བག་ཆགས་ལས་བྱུང་བ་དེའི་
ཡུལ་ཅན་གྱི་ནམ་པར་རྟོག་པ་ནི་རི་བོང་གི་རྩ་ལ་སོགས་པའི་ནམ་པར་རྟོག་པ་དང་འབྲ་བར་
སྐྱེའོ་ཞེས་ཀྱང་བསམ་པར་མི་བྱ་སྟེ། འདི་ལྟར་གལ་ཏེ་ཕྱི་རོལ་གྱི་དངོས་པོ་ནམས་དང་འབྲེལ་
པ་མེད་མོད། དེ་ལྟ་ན་ཡང་དེ་དང་ཐ་མི་དད་པའི་བག་ཆགས་སད་པ་ལས་སྐྱེས་པ་ཡིན་པའི་

ཕྱིར་སྡོན་གྱི་ཤེས་པ་ལ་དེ་ལས་བྱུང་བའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་འབྲེལ་པ་ཡོད་པ་ཉིད་ཡིན་ལ། དེ་
བཞིན་དུ་དུས་མཉམ་པར་བྱུང་བའི་ཤེས་པ་དེ་དང་ཐ་མི་དད་པ་ཉིད་ལ་ཡང་དེའི་བདག་ཉིད་
ཀྱི་འབྲེལ་པ་ཡོད་པ་ཡིན་ཏེ། དེས་ན་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ལ་གནས་པའི་གཟུགས་བརྟན་ལ་རྣམ་
པ་འགའ་ཞིག་གི་བསྐྱབ་པ་དང་དགག་པ་དག་གི་ཐ་སྟད་དུ་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། ། དེས་ན་རི་རྒྱུད་
དུ་བཤད་པའི་ཚུལ་གྱིས་བག་ཆགས་ལས་བྱུང་བའི་ཤེས་པ་མེད་ན་དེའི་གཟུགས་བརྟན་དང་
བྲལ་བའི་ཕྱིར་རྣམ་པར་རྟོག་པ་མ་སྐྱེས་པས་དངོས་པོ་དང་དངོས་པོ་མེད་པའི་རང་གི་ངོ་བོ་
མེད་པར་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ཞེས་གང་ལས་བརྗོད་པར་བྱ། འདིས་ནི་ཁ་ཅིག་ན་རེ་རྟོག་པ་དང་
ལྷན་པའི་ཚད་མས་གྲུབ་པའི་དོན་ལ་བདེན་པ་ཉིད་དང་། གཞན་དག་ལ་ནི་བརྟུན་པ་ཉིད་དུ་
མངོན་པར་ཞེན་པར་རིགས་ཏེ་གཞན་དུ་ན་རྟོག་པ་དང་ལྷན་པ་ཉིད་ཉམས་པར་ཐལ་བར་
འགྱུར་རོ། ། དེ་བས་ན་བདེན་པ་དང་བརྟུན་པ་ལ་མངོན་པར་ཞེན་པ་ནི་སྤང་བར་དགའ་བ་
ཡིན་པས་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཐམས་ཅད་ཅི་ལྟར་སྤང་བར་འགྱུར་ཞེས་ཟེར་བ་དེའི་ཡང་ལན་བཏབ་
པ་ཡིན་ཏེ་མངོན་པར་ཞེན་པ་ནི་ཤེས་པ་དང་ཐ་མི་དད་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དེ་མེད་
པ་ན། མངོན་པར་ཞེན་པ་ཡོད་པར་འཐད་པར་རི་ལྟར་འགྱུར། དེས་ན་དེ་ལྟར་དངོས་པོ་དང་
དངོས་པོ་མེད་པའི་རྟོག་པ་དག་གིས་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ཐམས་ཅད་ལ་བྱུང་བ་ཉིད་ཡིན་པའི་
ཕྱིར་བྱུང་པར་བྱེད་པ་མེད་ན་བྱུང་པར་བྱ་བ་ཡང་མེད་བས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དུ་ན་དངོས་པོ་དང་
དངོས་པོ་མེད་པར་ཡོངས་སུ་འདྲིན་པ་དང་བྲལ་བ། མ་བརྟགས་ན་ཉམས་དགའ་བ་ཚུགས་ཀྱི་
ཕྱང་པོ་དང་འབྲ་བར་ཕྱི་དང་ནང་ན་སྟངས་པོ་མེད་པ་ཉིད་ཀྱི་དངོས་པོ་རྣམས་ཐམས་ཅད་ལ།
དེ་ལྟ་བུའི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་མངོན་པར་རྟོགས་པ་བརྟུན་ཀྱི་ཚུལ་
དུ་ཤེས་རབ་ཀྱི་མིག་གིས་ངེས་པར་རྟོགས་པའི་བསྐྱོམ་པའི་སྟོབས་རྒྱུགས་པ་ན་འགའ་ཞིག་གི་
འོར་བུ་དང་དདུལ་ལ་སོགས་པའི་ཤེས་པ་དང་འབྲ་བར་འབྲུལ་པའི་མཚན་མ་མ་ལུས་བར་
སྤངས་པ་ཉིད་ཀྱིས་རང་བཞིན་ཚད་མར་གྱུར་པ་ན་ཡང་དག་པའི་དོན་རི་ལྟར་བ་བཞིན་དུ་
འདྲིན་པའི་ཕྱིར། སྐྱུ་མ་ལྟ་བུའི་གཉིས་སུ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་བདག་ཉིད་ཉམས་སུ་སྤྱོད་བ་རྣམས་
པར་དག་པའི་ཀུན་རྫོབ་པའི་རྒྱལ་པོས་ཤེས་པ། ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཐམས་ཅད་སྤངས་པའི་
ཕྱིར་སྟོང་རྗེ་ཆེན་པོ་དང་ཤེས་རབ་ཀྱི་རང་བཞིན་ཅན་གྱི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྤང་བ་ཀུན་རྫོབ་པ་ནི་

ནམ་པར་རྟོག་པའི་ས་བོན་སྤར་ཇི་ལྟར་འབྱུང་བར་མི་འགྱུར་བར་རྟོན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་
བའི་ཆོས་ཉིད་ཀྱིས་སྐྱེ་བར་འགྱུར་རོ། ། དེ་ལྟར་ཡང་ཁ་ཅིག་གིས་མ་རིག་པ་ནི་རིག་པས་ཟད་
པར་བྱེད་ལ་རིག་པ་ཡང་དོན་ཇི་ལྟར་བཞེན་དུ་ཤེས་པ་ཡིན་ནོ། ། གལ་ཏེ་བྱིད་ཅག་གི་ལྟར་
ན་དེ་བཞེན་གཤེགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱང་ཀུན་རྫོབ་པ་ཡིན་ན་དེ་ལས་མ་རིག་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་
ཡིན་པའི་ཕྱིར་རིག་པ་སྐྱེས་པ་མེད་པ་ན་མ་རིག་པ་ཇི་ལྟར་ལྡོག་ ཅི་སྲིད་དུ་མ་རིག་པ་མ་
སྤངས་པ་དེ་སྲིད་དུ་ཡང་གྲོལ་བར་ཇི་ལྟར་འགྱུར་ཞེས་བརྗོད་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཡང་མ་
འབྲེལ་བ་ཉིད་དོ། ། འདི་ལྟར་མ་རིག་པ་ནི་རྟག་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པར་སྒྲོ་བ་ཏགས་པའི་ཆོས་
རྟོགས་པ་ཡིན་ལ་དེ་ལས་བསྒྲོག་པ་ཆད་མས་མི་གཞོད་པའི་ཆོས་རྟོགས་པ་ནི་རིག་པ་ཡིན་ཏེ།
དེས་ན་དེ་དག་གི་ནམ་པར་གཞག་པ་ཕྱིན་ཅི་ལྟག་མ་ཡིན་པའི་རྒྱ་མཚན་ཅན་ནི་ཤིན་ཏུ་
གཤགས་པ་ཡིན་ནོ། ། དེའི་ཕྱིར་ཀུན་རྫོབ་བ་ཉིད་ཡིན་ཡང་འགལ་བའི་ཆོས་སྐྱེས་པ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར་མ་དོན་ཡང་དག་པ་ཇི་ལྟར་བཞེད་ཀྱི་རྗེས་སུ་སོང་བས་ཕྱིན་ཅི་ལྟག་ལྡོག་པ་ན་གང་གིས་
དེ་མ་སྤངས་པ་ཐལ་བར་མི་འཐད་པར་གྱུར་པ། དེའི་རྒྱ་མཚན་ཅན་གྱི་རིག་པ་ཉིད་གལས་
ཡིན་ཏེ་དེས་ན་འདི་ནི་གྱི་ནུལ། ། དེས་ན་ད་ལྟར་དོན་དམ་པ་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་མཆོག་ཏུ་དེ་ཁོ་
ན་མཐོང་བར་འདོད་པ་ཡིན་གྱི། མིག་བརྩམས་པ་དང་དམུས་ལོང་ལ་སོགས་པ་དང་འདྲ་བར་
རྒྱན་མ་ཆང་བའམ་ཡིད་ལ་མི་བྱེད་པས་མ་མཐོང་བ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། ། དེ་བས་ན་དངོས་པོ་ལ་
སོགས་པར་ཕྱིན་ཅི་ལྟག་གི་བག་ཆགས་མ་སྤངས་པས་འདུ་ཤེས་མེད་པའི་སྟོམས་པར་འཇུག་
པ་ལ་སོགས་པ་ལས་ལྡང་བ་དང་འདྲ་བར་དངོས་པོ་ལ་སོགས་པ་ཕྱིན་ཅི་ལྟག་པའི་བག་
ཆགས་ལས་བྱུང་བའི་ཉོན་མོངས་བ་དང་ཤེས་བྱའི་སྐྱིབ་པ་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར་རྣལ་འབྱོར་པ་མ་གྲོལ་
བ་ཉིད་དུ་འགྱུར་རོ། ། གང་གི་ཕྱིར་ཡང་ཇི་སྐད་དུ་བཤད་པའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཤེས་པ་ཁོ་ན་གྲོལ་
བ་ཐོབ་པར་བྱེད་པ་ཡིན་གྱི། ཏ་ཅང་ཐལ་བར་འགྱུར་བས་ནམ་པ་གཞན་གྱིས་ནི་མ་ཡིན་པ་
དེའི་ཕྱིར་སྤར་བརྗོད་པ་ཉིད་མཆོག་ཏུ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མཐོང་བ་ཡིན་བར་བཟུང་སྟེ། དེས་ཉེས་པ་
ཐམས་ཅད་དང་འགལ་བ་བདག་མེད་པ་མཐོང་བ་མངོན་སུམ་དུ་བྱས་པར་གྱུར་བ་ན་དེ་དང་
འགལ་བའི་ཕྱིར་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་དང་སྐྱིབ་པ་རྣམས་སྤོང་བར་བྱེད་དོ། ། དེའི་ཕྱིར་
གོགས་བྱེད་བས་སྐྱིན་ལ་སོགས་པ་སྐྱིབ་གཡོགས་དང་བྲལ་བའི་ནམ་མཁའ་ལ་ཉི་མའི་འོད་

བཞིན་དུ་ཉེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བའི་དངོས་པོ་དེ་ཁོ་ན་སྐྱེ་བ་ལ་སོགས་པར་རྟོག་པ་དང་
བྲལ་བ་ཐམས་ཅད་ལ་ནལ་འབྱོར་བའི་མངོན་སུམ་གྱི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྣང་བ་ཐོགས་པ་མེད་པར་
འཇུག་གོ། ། འདི་ལྟར་ནམ་པར་ཤེས་པའི་རང་བཞིན་ནི་དངོས་པོའི་རང་གི་ངོ་བོ་གསལ་བར་
བྱེད་པ་ཡིན་པ་དེ་ནི་གོགས་བྱེད་པ་ཡོད་པ་ལས་དངོས་པོ་ཉེ་བར་ཡིན་ཡང་གསལ་བར་བྱེད་
པར་མི་འགྱུར་གྱི་གོགས་བྱེད་པ་མེད་པར་གྱུར་ན་གོ་ཤེས་བྱ་བསམ་གྱིས་མི་བྱབ་པའི་རུས་པའི་
བྱེད་པར་ཐོབ་པ་ལས་དངོས་པོ་མཐའ་དག་གསལ་བར་བྱེད་པ་ཁོ་ནར་ངེ་ལྟར་མི་འགྱུར། དེ་
བས་ན་ཀུན་རྫོབ་དང་དོན་དམ་པའི་ཚུལ་གྱི་དངོས་པོ་མ་ལུས་པ་ངེ་ལྟ་བུ་བཞིན་དུ་ཡོངས་སུ་
མཁྱེན་པའི་ཕྱིར་ནམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་བརྟེན་པ་ཡིན་ནོ། ། དེའི་ཕྱིར་འདི་ཉིད་ནི་
སྐྱེ་བ་པ་ཐམས་ཅད་སྤངས་པ་དང་ནམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་རྟོགས་པའི་ལམ་གྱི་དམ་
པ་ཡིན་ནོ། ། སོ་སོའི་སྐྱེ་བོ་ནམས་ལས་ནལ་འབྱོར་པ་ནམས་ཀྱི་བྱེད་པར་ནི་འདི་ཡིན་ཏེ་སྐྱུ་མ་
ལ་དེ་དག་ནི་སྐྱུ་མ་བྱེད་པ་བཞིན་དུ་གྲགས་པ་ཅམ་ཉིད་དང་བདེན་པ་ཉིད་མ་ཡིན་པར་ངེ་ལྟ་
བུ་བཞིན་དུ་ཤེས་པའི་ཕྱིར་ན་དངོས་པོ་ནམས་ལ་བདེན་པ་ཉིད་དུ་མངོན་པར་ཞེན་པར་མི་
བྱེད་དེ་དེ་བས་ན་དེ་དག་ལ་ནལ་འབྱོར་པ་ཞེས་བརྗོད་དོ། ། གང་དག་བྱིས་པའི་སྐྱེ་བོ་ལྟ་མོ་
བ་སྐྱུ་མ་ལ་མངོན་པར་ཞེན་པ་དེ་བཞིན་དུ་དངོས་པོ་ལ་ཡང་བྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་མངོན་པར་ཞེས་
པས་དེ་དག་ལ་བྱིས་པ་ཞེས་བརྗོད་དེ་དེས་ན་ཐམས་ཅད་མི་འགལ་ལོ། ། དེ་བས་ན་ལྷང་དང་
རིགས་པ་དག་གིས་སྐྱུ་མ་ལྟ་བུར་གཉིས་སུ་མེད་པའི་སེམས་ཀྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ།
དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྟོགས་པ་ལ་མངོན་པར་བཙོན་པའི་སྒོ་ཅན་ནམས་ཀྱིས་གཉིས་སུ་མེད་པ་སྐྱུ་མ་
ལྟ་བུའི་སེམས་ཡང་དག་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་རང་བཞིན་ཐོས་པ་དང་བསམས་པ་ལས་བྱུང་བའི་
ཤེས་པས་ནམ་པར་གཞག་ནས། ཉེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བའི་ཚོས་ཉིད་ཀྱི་ནམ་པ་ཐམས་
ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་མངོན་པར་རྟོག་པ་བརྒྱུད་ཀྱི་རིམ་པར་གྲུས་པ་དང་རྒྱུན་མི་
འཆད་པ་དང་དུས་ལྡན་རིང་པོའི་བྱེད་པར་ཅན་གྱི་བསྐྱོམ་པས་སྐྱོམ་པར་བྱེད་པའི་ནལ་འབྱོར་
པའི་དབང་ཕྱུག་ནམས་ནི་ཉེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བའི་ཚོས་ཉིད་ཀྱི་ནམ་པར་རྟོག་པ་
མཐའ་དག་དང་བྲལ་ཞིང་སྲིད་པ་ངེ་སྲིད་པར་རྗེས་སུ་འབྲེལ་པ། ནམ་པར་ཤེས་པ་ཅམ་གྱི་
རྒྱུན་སྐྱུ་མ་ལྟ་བུ་ཐོབ་བར་བྱེད་དོ། ། དེ་ཉིད་ནི་གཉེན་པོའི་གཙུག་བོ་ཡིན་ནོ། ། དང་པོ་སྐྱུ་མ་ལྟ་

བྱ་ཞེས་ནམ་པར་འཛིག་པར་བྱེད་པ་མངོན་པར་བཟོད་པ་དང་བཅས་པ་ནི་དེའི་རྗེས་སུ་
མཐུན་པ་ཡིན་གྱི་གཉེན་པོ་ཉིད་དུ་གྱུར་བ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། ། འདི་ལྟར་བྱིའི་དོན་གྱི་ཚུལ་ལ་གང་
ཟག་ལ་བདག་མེད་པ་ལ་སོགས་པ་བསྐྱེམས་པས་ཀྱང་དངོས་པོའི་རང་བཞིན་སེམས་ལ་འཛིག་
པར་བྱེད་པ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། དངོས་པོ་ནི་ནམ་པར་རྟོག་པ་མེད་པའི་སེམས་ཀྱིས་རྟོགས་པར་བྱ་
བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། དེ་ཡང་དང་པོ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ་ཡོད་ན་བསྐྱེམ་བ་དོན་མེད་པར་
འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། ། དེའི་ཕྱིར་དེར་ཡང་ས་རོལ་པོ་འདི་མིང་ཅམ་དང་རྗེས་སུ་འབྲེལ་བའི་
ནམ་པར་རྟོག་པའི་གཞུགས་བརྟན་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་སེམས་གཏོད་པ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པ་ལ་
བརྟེན་པ། དངོས་པོར་ལྷག་པར་ཞེན་པ་ཅན་གྱིས་མགྲ་བ་ཡིན་ན་དེར་མིང་གི་ནམ་པ་གོམས་
པ་ལས་བཟོད་པ་འཕེལ་བར་ཅི་ལྟར་མི་འགྱུར། བྱང་གི་བདག་ཉིད་གཡོ་བ་མེད་པ་ནི་རིམ་
གྱིས་ནམ་པར་རྟོག་པ་སྤྱད་དོ་ཞེ་ན། དེ་ལྟར་ན་གཞན་ལ་ཡང་འདི་མཚུངས་ཏེ་ཤིན་ཏུ་སྒྲིམ་
པས་ཆོག་གོ། ། དེ་ལྟར་ན་ནམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་ཡིད་དུ་འོང་བའི་དེ་བཞིན་ཉིད་དེ་བསྟན་པའི་
ཕྱིར་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་སྟོབས་ཀྱིས་མཚན་མ་བྱུང་བར་གྱུར་ཏོ་ཞེས་གསུངས་པ་ནི། ཡང་དེ་བཞིན་
གཤེགས་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་འདི་བསྟན་པ་དེའི་ཆེ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། ། ནམ་པར་
འགྱུར་བ་དུག་དང་ལྷས་ཆེན་པོ་བཅོ་བརྒྱད་དུ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བྱེ་བའི་བྱུང་པར་གྱིས་གཅིག་གི་
ཆོག་གོ། ། དེ་ལ་ནམ་པར་འགྱུར་བ་དུག་ནི་སྤྲོད་གྱི་འཛིག་རྟེན་ལ་ས་ཆེན་པོ་མངོན་པར་
འདུས་བྱས་པ་དང་མངོན་པར་འདུས་མ་བྱས་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་གཡོ་
བ་དང་མཐོ་བ་ཡིན་ནོ། ། སེམས་ཅན་གྱི་འཛིག་རྟེན་ལ་ནི་སེམས་ཅན་གྱི་རིས་ནམ་པ་བཞི་སྟེ།
མི་དགེ་བ་ལ་སྦྱོད་པ་དང་། ལྷ་སྣ་ཆོགས་བ་ལ་མོས་པ་དང་། ང་རྒྱལ་ཅན་དང་རིག་པ་དང་ལྷན་
པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་སྒྲིབ་དང་སྦྱང་དུ་འགྲོ་བ་དང་འོག་དུ་འགྲོ་བ་དང་
སྒྲིབ་དང་མཐོ་བར་སྒྲོགས་པའོ། ། ལྷས་ཆེན་པོ་བཅོ་བརྒྱད་ཀྱང་ནམ་པར་འགྱུར་བ་དུག་པོ་
འདི་ནམས་ཀྱི་བྱ་བ་ཚུང་དུ་དང་འབྲིང་དང་ཆེན་པོའི་དབྱེ་བས་ཏེ། འགྲུལ་བ་ནས་ཀུན་དུ་རབ་
དུ་ཁྱར་ཁྱར་ཞེས་བྱ་བའི་བར་གྱི་དོན་གྱིས་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། ། ཡང་ན་དབུས་མཐོན་མཐའ་
དམའ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གཅིག་གོ། ། འདི་ལས་བསྒྲོག་པ་ནི་གཉིས་པའོ། ། དེ་བཞིན་དུ་ཤར་ཕྱོགས་
མཐོན་ནུབ་ཕྱོགས་དམའ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གསུམ་པའོ། ། འདི་ཉིད་བསྒྲོག་པ་ནི་བཞི་པའོ། ། དེ་

བཞིན་དུ་སྟོ་ཕྱགས་མཐོན་བྱང་ཕྱགས་དམའ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ལྟ་པའོ། ། འདི་ཉིད་བསྐྱོག་པ་ནི་
དུག་པ་སྟེ་དེ་ལྟར་ན་ནམ་པ་དུག་ཏུ་འགྱུར་རོ། ། ལྟས་ཆེན་པོ་བཙུང་གྱུང་དེ་བཞིན་དུ་
ཤེས་པར་བྱའོ། ། ཉེ་བར་བསྐྱུ་བ་ནི་དེ་ལྟར་གནས་བརྟན་རབ་འབྱོར་ནི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་
གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་རྗེས་སུ་སྐྱེས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དེ་ལྟར་ནམ་པ་
ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ཀྱི་ནམ་པའི་རྗེས་སུ་སྐྱེས་པ་ཉིད་ཀྱི་རྗེས་སུ་སྐྱེས་པ་ཡིན་ནོ། ། མ་
སྐྱེས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་སྟོན་བ་ནི་གཞན་ཡང་གནས་བརྟན་རབ་འབྱོར་ནི་གཟུགས་ཀྱི་རྗེས་སུ་མ་
སྐྱེས་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ཁོ་ན་བཞིན་དུ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེན་ཞེས་
བྱ་བས་དོགས་པ་བསྐྱུ་ནས། འདི་ལྟར་གང་གིས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་ཏེ་གོ་སླའོ། །
དེ་ལྟར་ན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དེ་ལྟར་སྐྱུ་མ་ལྟ་བུ་ཉིད་ཀྱིས་ལམ་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱི་ནམ་པའི་རྗེས་སུ་
སྐྱེས་པས་ན་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་རྗེས་སུ་སྐྱེས་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། ། དེ་བཞིན་
ཉིད་མི་དམིགས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་སྟོན་པ་ནི་བཙུན་ལྡན་འདས་འདི་ལྟ་སྟེ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་
པ་གསོལ་བ་ཡིན་ནོ། ། ནམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ཀྱི་ནམ་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་དམིགས་སུ་
མེད་པས་དེ་བཞིན་ཉིད་འདི་ནི་སྟོང་པ་ཟུང་མོ་ལགས་སོ། ། ལེགས་པར་སྒྲས་པ་ཉིད་ཀྱི་རྗེས་
སུ་བརྗོད་པ་གསུངས་བ་ནི་ཤུ་རིའི་བྱ་དེ་དེ་བཞིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། ། བཙུན་ལྡན་
འདས་ཀྱིས་ཆོས་བསྟན་པ་འབྲས་བུ་མེད་པ་མ་ཡིན་པ་ནི་དེ་བཞིན་ཉིད་བསྟན་པ་འདི་བཤད་
པ་ན་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྒྲོས་པ་ཡིན་ནོ། ། སྟོན་ཡོངས་སུ་སྦྱང་བ་བྱས་པ་དག་གིས་
ཞེས་བྱ་བ་ལ། ཁ་ཅིག་ན་རེ་ཆོགས་ཀྱིས་ལ་སོགས་པར་བསོད་ནམས་དང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཆོགས་
ཡང་དག་པར་བསགས་པ་སྟོན་ཡོངས་སུ་སྦྱང་བ་བྱས་ཤིང་བསྐྱབས་པ་དེ་ནམས་ཀྱིས་སྐྱུ་མ་ལྟ་
བུའི་ཆོས་བསྟོམ་པ་ལ་བཟོད་པ་སྟེ། ལྟག་པར་མོས་པ་ཐོབ་པར་གྱུར་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །
གཞན་དག་ན་རེ་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཀྱན་ཏུ་འགོ་བ་གཏོགས་པས་མི་སྐྱེ་བའི་ཆོས་ལ་བཟོད་པ་
ཐོབ་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་རོ། ། རྒྱ་གང་གིས་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ལ་ཞུགས་པ་ནམས་ལ་ཐེག་པ་
དམན་པའི་སྐབས་སུ་ཞེས་གསོལ་བ་ནི་བཙུན་ལྡན་འདས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་འདི་ནམས་
ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། ། དེ་ལ་རྒྱ་ནི་ཉེ་བར་ལེན་པའི་རྒྱའོ། ། རྒྱ་ནི་ལྟན་ཅིག་བྱེད་པའི་
རྒྱ་ནོ། ། ཤེས་རབ་དང་ཐབས་ལ་མཁས་པ་དང་བྲལ་བ་རྒྱ་ཡིན་ནོ་ཞེས་གསུངས་པ་ནི་ཤུ་

རིའི་བྱ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་འདི་དག་གིས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། ། ཉེ་བར་བསགས་
བའི་དོན་དུ་ཤུ་རིའི་བྱ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་
པ་ཡིན་ནོ། ། གསལ་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དཔེ་བསྟན་པ་ནི་ཤུ་རིའི་བྱ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཞེས་བྱ་
བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་སོ། ། འདབ་ཆགས་བྱ་ཞིག་ཅས་བྱ་བ་ནི་འདི་ལ་གཤོག་པ་གཉིས་
ཡོད་པས་ན་འདབ་ཆགས་སོ། ། མི་ལ་ཡང་མཛའ་བོ་ལ་སོགས་པའི་ཕྱོགས་ཡོད་པས་འདབ་
ཆགས་སུ་གྱུར་པ་སྲིད་པས་བྱ་ཞེས་སྟོས་པ་ཡིན་ནོ། ། ཤེས་པ་ལ་སོགས་པ་ལ་བྱའི་སྐྱེ་ཡོད་པས་
འདབ་ཆགས་ཞེས་སྟོས་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ནི་མ་ལགས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའི་ཆོག་རིགས་
བ་དང་མི་ལྡན་པ་ཉིད་ཡིན་ནོ་སྟེ་པའི་དོགས་བ་དེ་ཅིའི་སྐད་དུ་ཞེ་ན་ཞེས་བྱ་བས་བསུ་ནས།
རྩམ་ཁྱེ་བ་སྟང་གི་ཕྱོགས་མཐོན་བོ་ནས་ལྷུང་ན་དངོས་པོའི་ཆོས་ཉིད་ཀྱིས་ངས་བར་བྱ་བའི་
ཕྱིར་རོ་ཞེས་བརྗོད་པ་ནི། བཅོམ་ལྡན་འདས་དེ་ནི་འདི་ལྟར་ལགས་ཏེ་གང་གིས་དེའི་ལུས་
ཀྱང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། ། དཔེ་ཅན་གྱི་དོན་གསུངས་པ་ནི་ཤུ་རིའི་བྱ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཞེས་བྱ་
བ་ལ་སོགས་པའོ། ། ལྷུང་ངོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྦྱོན་པ་ལ་སོགས་པ་དང་རབ་དུ་ལྡན་པ་ཡིན་
ན་ཡང་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་སྦྱོན་པ་དང་ཐབས་ལ་མཁས་པའི་སྦྱོར་བ་དང་བྲལ་བས་ཉན་
ཐོས་ཀྱི་སར་ལྷུང་བར་འགྱུར་བ་སྟེ། འདིས་ནི་དེ་གཉིས་ཀ་ནི་མུ་ངན་ལས་འདས་པ་ལ་གཙོ་
བོར་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ལྟར་ན་རི་རྒྱུད་དུ་བསྟན་པའི་རྣམ་པ་བཅུ་དྲུག་ཁོ་ན་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་
མཆོན་ཉིད་ཡིན་པར་བཟུང་ངོ། ། དེ་རྒྱུད་དུ་ཡང་། ཉོན་མོངས་རྟགས་དང་མཆོན་མ་དང་། །
མི་མཐུན་ཕྱོགས་དང་གཉེན་པོ་དག་དཔེན་དང་དཀའ་དང་ངེས་པ་དང་། ། ཆེད་དུ་བྱ་དང་མི་
དམིགས་དང་། ། མངོན་བར་ཞེན་པ་བཀག་པ་དང་། ། དམིགས་པ་ཞེས་བྱ་གང་ཡིན་དང་། །
མི་མཐུན་ཐོགས་པ་མེད་དང་དེ། ། གཞི་མེད་འགྲོ་མེད་སྦྱེ་མེད་དང་། ། དེ་བཞིན་ཉིད་ནི་མི་
དམིགས་དང་། ། རོ་བོ་ཉིད་བཅུ་དྲུག་བདག་ཉིད། ། མཆོན་ཆ་ལྟ་བུར་མཆོན་པས་ན། ། མཆོན་
ཉིད་བཞི་པར་བཞེད་པ་ཡིན། ། ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། ཐར་པའི་ཆ་དང་མཐུན་པའི་དགེ་
བའི་རྩ་བ་དང་ལྡན་པ་ཁོ་ན་ལ་རི་རྒྱུད་དུ་བཤད་པའི་སྦྱོར་བ་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་འབྱུང་བས་
ཐར་པའི་ཆ་དང་མཐུན་པ་བསྟན་པ་ནི། གཞན་ཡང་ཤུ་རིའི་བྱ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་འདས་
པ་དང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་མཆོན་མའི་ཚུལ་གྱིས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་

མཐའ་གཅིག་ཏུ་མངོན་པར་ཞེན་པའི་སྒྱུར་བས་སོ། ། སེམས་ཤིང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མངོན་དུ་བྱེད་
པས་སོ། ། ཀུན་ཏུ་འཛིན་པས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ངེས་པར་གྱུར་པས་སོ། ། འཛིག་ཉིན་དང་འཛིག་
ཉིན་ལས་འདས་པའི་ཤེས་པ་དག་གིས་མ་རྟོགས་པས་མི་ཤེས་མི་མཐོང་ཞེས་བྱ་བར་སྒྱུར་རོ། །
ཡོངས་སུ་བསྡོམས་པར་འདོད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྟོང་པ་ཉིད་ཁོ་ན་སྤྱོད་པ་ཡང་དག་པར་
རྟོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཡིན་ནོ་སྟེ་མ་པས་ཡོངས་སུ་བསྡོམས་པའི་བྱིར་རོ། ། སྤྲུལ་བཞིན་དུ་དེ་ཅིའི་
བྱིར་ཞེན་ཞེས་བྱ་བས་དོགས་པ་བསུ་ནས། སྤྱི་རིའི་བྱ་གང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་གསུངས་སོ། །
ཐར་པའི་ཆ་དང་མཐུན་པ་བསྟན་པའི་སྐབས་ཡིན་པས་ལྟོག་པ་བསྟན་པས་ན་འདི་སྐད་དུ།
མཚན་མ་མེད་པར་དམིགས་པའི་ཤེས་པའི་རྣམ་པས་སྒྱིན་པ་ལ་སོགས་པའི་སངས་རྒྱུ་གྱི་
ཆོས་རྣམས་རང་གི་རྒྱུ་ལ་སྒྱུ་བས་ཡང་དག་པར་བསྐྱབ་པར་བྱ་བ་ལ་མཁས་པའི་ཤེས་རབ་གྱི་
ཕ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་དང་། ཐབས་གྱི་མཚན་ཉིད་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་རྣམ་པ་ཀུན་མངོན་པར་
རྟོགས་པ་འདི་ལ་ཐར་པའི་ཆ་དང་མཐུན་པ་ཡིན་པར་འདོད་དོ། ། འདིར་ཐར་པ་ནི་བྲལ་བའི་
བྱང་པར་ཡིན་ལ་དེའི་ཆལ་ཕན་པ་ཉིད་ཡིན་པས་ན་ཐར་པའི་ཆ་དང་མཐུན་པ་སྟེ། བསྟན་པ་
ལ་འཇུག་པའི་རྒྱུ་གྱུར་པ་ཐོས་པ་དང་བསམ་པའི་རང་བཞིན་ནོ། ། དེ་བས་ན་ཤེས་རབ་དང་
ཐབས་ལ་མཁས་པ་དང་བྲལ་བས་གཉིས་སུ་ལྷུང་བ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བཞེད་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་སྐད་
དུ་ཡང་། མཚན་མེད་རབ་ཏུ་སྒྱིན་ལ་སོགས། ། ཡང་དག་སྐྱབ་ལ་མཁས་པ་ནི། ། རྣམ་པ་ཐམས་
ཅད་རྟོགས་འདི་ལ། ། ཐར་པའི་ཆ་དང་མཐུན་པར་འདོད། ། ཅེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། མཁས་
པ་ཉིད་གསལ་བར་བྱེད་པ་ནི་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ངེ་ལྟར་བཤད་པའི་དོན་ཞེས་བྱ་བ་ལ་
སོགས་པ་གསོལ་པ་ཡིན་ནོ། ། བཤད་པ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ནི་ཉན་ཐོས་ཀྱིས་འམ་རང་སངས་རྒྱུ་
གྱི་ས་ལ་གནས་པར་འཇུག་བར་རིག་པར་བྱའོ་ཞེས་བྱ་བ་འདིའི་དོན་ངེ་ལྟར་བདག་གིས་
འཆལ་བ་དེ་ལྟར་ཡིན་ན། བསོད་ནམས་ཀྱི་ཆོགས་ཤིན་ཏུ་མང་པོ་དང་ལྡན་པ་ལ་སོགས་པ་
ཡང་བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོ་རྟོགས་ཤིང་ཐོབ་པ་ལ་ཐེ་ཆོམ་དུ་འཇུག་རོ། ། འོ་ན་ངེ་ལྟར་འཐོབ་པར་
འཇུག་ཞེ་ན། བཅོམ་ལྡན་འདས་དེ་ལྟ་བས་ན་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསོལ་རྟོ། ། ཤེས་རབ་གྱི་
ཕ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་བསྟོམས་པར་བགྱ། ཐབས་ལ་མཁས་པ་ལ་ཡང་བཙོན་པར་བགྱི་ཞེས་བྱ་བ་དེ་
ནི་ཤེས་རབ་གྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ནི་ཆོས་ཐམས་ཅད་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་ཡོངས་སུ་ཤེས་

པའོ། ། ཐབས་ལ་མཁས་པ་ནི་སངས་རྒྱས་ལ་སོགས་པའི་ཡུལ་ལ་དད་པ་དང་སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་
པ་དང་། དགེ་བ་འདོད་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་དྲན་པ་དང་། ལས་དང་བྱེད་པ་པོ་བྱ་བ་མི་
དམིགས་པའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་ཏོ། ། དེས་ན་དེ་ལྟར་དབང་པོའི་དོན་མེད་པས་ན་དབང་པོ་མ་
ཡིན་པའི་ངོ་བོ་དད་པ་དང་བཙུན་འགྱུས་དང་དྲན་པ་དང་ཉིང་ངེ་འཛིན་དང་ཤེས་རབ་ཀྱི་
རང་བཞིན་ཐར་པའི་ཆ་དང་མཐུན་པའི་དགེ་བའི་རྩ་བ་རྣམ་པ་ལྟ་བུར་བསྐྱབ་པར་བྱ་བ་
ཡིན་ནོ་ཞེས་བརྗོད་པར་འགྱུར་རོ། ། དེ་རྟེན་དུ་ཡང་། སངས་རྒྱས་སོགས་དམིགས་དད་པ་
དང་། སྦྱིན་སོགས་སྦྱོད་ཡུལ་བཙུན་འགྱུས་དང་། བསམ་པ་སྤྱན་ཆོགས་དྲན་པ་དང་། རྣམ་
པར་མི་རྟོག་ཉིང་འཛིན་དང་། ཆོས་རྣམས་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ། ཤེས་པའི་ཤེས་རབ་རྣམ་
པ་ལྟ། ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། ལེགས་པར་སྦྱས་པ་ཉིད་ཀྱིས་ནི་རྗེས་སུ་བརྗོད་པ་གསུངས་
པ་ནི་ཤུ་རིའི་བྱ་དེ་དེ་བཞིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། ། དེ་ལྟ་ཡིན་ན་ཡང་དད་པ་ལ་
སོགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་སྒྲ་ན་མེད་པའི་བྱང་ཆུབ་འཕྲོ་བ་པར་མི་འགྱུར་བ་ནི་བཙུན་ལྟ་
འདས་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་འདི་ནི་ཟབ་པོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསལ་བ་ཡིན་
ནོ། ། དད་པ་ལ་སོགས་འབྲིང་གིས་ཐོབ་པར་མི་རྒྱས་པ་ཉིད་ཀྱིས་ན་འབྱུང་བར་དཀའ་བའོ། །
དེ་དག་ཉིད་ཆུང་དུས་རྟོགས་པར་མི་རྒྱས་པས་ན་ཤིན་ཏུ་འབྱུང་བར་དཀའ་བའོ། ། དེ་བཞིན་
དུ་རྗེས་སུ་བརྗོད་པ་གསུངས་པ་ནི་ལྟ་བུ་དག་དེ་དེ་བཞིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། །
ཤེས་རབ་འཆལ་བ་དང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ལ་ཆོས་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་
དང་བྲལ་བས་ན་ཤེས་རབ་འཆལ་པའོ། ། སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པའི་ཡུལ་ལ་བཙུན་པ་མེད་པས་ན་
བཙུན་འགྱུས་དམན་པའོ། ། རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བས་ན་
མོས་པ་དམན་པའོ། ། སངས་རྒྱས་ལ་སོགས་པ་ལ་དམིགས་པའི་དད་བ་མེད་པས་ན་ཐབས་ལ་
མི་མཁས་པའོ། ། བན་པའི་དངོས་པོ་ལ་སོགས་པའི་དྲན་བ་དང་བྲལ་བས་ན་སྤྲིག་པའི་གྲོགས་
པོ་ལ་བརྟེན་པའོ། ། འདིས་ནི་འདི་རྟེན་དུ་གང་གི་བྱིར་དད་པ་ལ་སོགས་པ་ཆེན་པོས་ནི་ཡང་
དག་པར་རྟོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་རྟོགས་པར་སྦྱ་ལ། དེ་དག་ཉིད་ཆུང་དུས་རྟོགས་པར་དཀའོ་
ཞེས་བྱ་བའི་ཤུགས་ཀྱིས་ན་འབྲིང་བ་རྣམས་ཀྱིས་ནི་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་རྟོགས་པ་
ཡིན་ལ། ཆུང་དུ་རྣམས་ཀྱིས་ནི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་རྟོགས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་དོན་ཀྱིས་

འཕངས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བསྟན་པར་འགྱུར་རོ། ། དེ་སྐད་དུ་ཡང་། རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ནོན་པོ་
ཡིས། ། རྫོགས་སྒྱུ་ལ་བོས་རྫོགས་དཀར་བཞེད། ། ཅེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། དོན་དམ་པའི་
བདེན་པ་ལ་བརྟེན་ནས་འབྱུང་བར་དཀའ་བ་ཉིད་ནམ་པར་བསྒྲིག་པ་ནི་གང་བཅོམ་ལྡན་
འདས་ཀྱིས་འདི་སྐད་དུ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསལ་བ་ཡིན་ཏེ། འདི་ལྟར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྤོང་
བ་སྟེ་མ་ལགས་སོ་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཆོག་གོ། ། ཇི་ལྟར་ན་མངོན་པར་རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་
པར་བྱ་བ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་སྟམ་པའི་དོགས་བ་དེ་ཅིའི་སྤྲད་དུ་ཞེན་ཞེས་བྱ་བས་བསུ་ནས།
བཅོམ་ལྡན་འདས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསལ་བ་ཡིན་ནོ། ། སྤོང་པ་ལགས་པའི་སྤྲད་དུ་
ཞེས་བྱ་བ་ནི་མ་སྒྲིས་པ་ལགས་པའི་ཕྱིར་མངོན་པར་རྫོགས་པར་བྱང་ཆུབ་པར་བྱ་བའི་ཆོས་ནི་
མ་མཆིས་སོ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཏོ། ། འདི་ཉིད་གསལ་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར་བཅོམ་ལྡན་འདས་འདི་
ལྟར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསལ་ཏོ། ། སྤང་བར་བཟི་བའི་སྤྲད་དུ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཉོན་མོངས་
པ་ནམས་བར་ཆད་མེད་པའི་ལམ་གྱིས་སྤང་བར་བྱ་བའི་དོན་དུ་ལོ། ། མངོན་པར་རྫོགས་པར་
འཛང་རྒྱབ་དང་མངོན་པར་རྫོགས་པར་འཛང་རྒྱ་བར་བཟི་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ནམ་པར་གྲོལ་
བའི་ལམ་གྱི་གནས་སྐབས་སུ་ལོ། ། འཆལ་བ་དང་འཆལ་བར་བཟི་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བྱད་པར་གྱི་
ལམ་གྱིས་སོ། ། ནམ་གྲངས་འདིས་ཀྱང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བྱེད་པ་པོ་དང་ལས་དང་བྱ་བ་དམིགས་
སུ་མེད་པས་ཀྱང་རོ། ། སྤང་པ་ཉིད་ཡིན་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཀྱང་སྤྲ་བར་མངོན་པར་བྱང་ཆུབ་པ་ཉིད་
ཤིན་ཏུ་མེད་པ་ནི། རབ་འབྱོར་འབྱུང་བ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་
ཡིན་ཏེ། དེ་ལ་རྒྱ་མེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་ན་འབྱུང་བ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། འབྲས་བུ་མེད་པས་ན་ཡང་
དག་པར་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། ། དེ་བས་ན་འཇིག་རྟེན་དང་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་
པའི་ཤེས་པའི་ཡུལ་མ་ཡིན་པ་ཉིད་ཀྱིས་ན་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་ནམ་པར་མི་རྫོགས་པའི་ཕྱིར་
དང་ནམ་པར་མ་བསྐྱབས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། ། འདི་སྐད་དུ་ཆོས་ནམས་མ་སྒྲིས་པ་
ཉིད་ཀྱིས་ན་ཤེས་པའི་ཡུལ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། ། ཇི་ལྟར་སྤྲ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་
པའི་བྱང་ཆུབ་འབྱུང་སྤྲ་བར་འགྱུར། འོ་ན་ཇི་ལྟ་བུ་ཡིན་ཞེ་ན། ནལ་འབྱོར་བ་དེ་ལྟ་བུའི་ཆོས་
ལ་ལྟག་པར་མོས་ཀྱང་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་སྒྱུ་མའི་སྒྲིས་བུས་བྱེད་པ་ལྟར་བསོད་ནམས་དང་ཡེ་ཤེས་གྱི་
ཆོགས་བསྐྱབས་ནས་རྫོགས་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་འབྱུང་བར་དཀའ་བ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བརྗོད་པར་

འགྱུར་རོ། ། དེ་ཉིད་བསྟན་པར་བྱེད་པས་བཟོད་པ་ནི་ཆོ་དང་ལྷན་པ་རབ་འབྱོར་སྟོང་པ་ཞེས་
བྱ་བའི་ནམ་གངས་འདིས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། ། དེ་ཁོ་ན་བཞིན་དུ་དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན་
ཞེས་བྱ་བས་དོགས་པ་བསྐྱེད་ནས། ཆོ་དང་ལྷན་པ་རབ་འབྱོར་ནམ་མཁའ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་
པ་སྤྲས་པ་ཡིན་ནོ། ། མངོན་པར་རྫོགས་པར་འཛང་རྒྱ་བར་བྱའོ་སྟམ་དུ་མི་སེམས་ཉེ་ཞེས་བྱ་བ་
ནི་སྟོང་པ་ཉིད་ཡིན་པས་ནམ་མཁའི་རང་བཞིན་ཅན་གྱི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ནི་བདག་
མངོན་པར་རྫོགས་པར་འཛང་རྒྱ་བར་བྱའོ་སྟམ་དུ་མི་སེམས་ཉེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྟོང་པ་ཉིད་ཡིན་
པས་ནམ་མཁའི་རང་བཞིན་ཅན་གྱི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ནི་བདག་མངོན་པར་རྫོགས་པར་
འཛང་རྒྱ་བར་བྱའོ་སྟམ་པ་དེ་ལྟ་བུའི་སྒྲིབ་བ་མེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་འབྱུང་བར་དཀའོ་ཞེས་བྱ་བའི་
ཐ་ཆིག་གོ། ། ཆོ་དང་ལྷན་པ་རབ་འབྱོར་དེ་བཞིན་ཀུན་རྫོབ་དུ་ཡང་མངོན་པར་རྫོགས་པར་
འཛང་རྒྱ་བར་གཤིན་དུ་འབྱུང་བར་སྤྲ་བ་དགག་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར། ཆོ་དང་ལྷན་པ་རབ་འབྱོར་
གལ་ཉེ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྤྲས་པ་ཡིན་ནོ། ། ཕྱིར་མི་ལྡོག་པར་འགྱུར་བ་ཞིག་ན་ཞེས་བྱ་
བ་ནི་མངོན་པར་འདོད་བ་ཡོད་པ་ཉིད་ཀྱིས་ལྡོག་པར་མི་འགྱུར་རོ། ། ལྡོག་པའི་སྒོ་ནས་བསྟན་
ནས་རྗེས་སུ་འགོ་བའི་སྒོ་ནས་སྟོན་པ་ནི་ཆོ་དང་ལྷན་པ་རབ་འབྱོར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་
སྤྲས་པ་ཡིན་ནོ། ། ལྡོག་པ་མི་སྲིད་པ་དེས་ན་དེ་འབྱུང་དཀའ་བར་ངེ་ལྟར་འགྱུར་ཞེས་བཟོད་
བ་ནི། ཆོ་དང་ལྷན་པ་ཤུ་རིའི་བུ་ཡང་ཅི་ཞིག་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། ལྡོག་ན་གཟུགས་ལ་
སོགས་པ་ཆོས་ཅན་ནམ་དེ་ལས་ཐ་དད་པའམ། དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་མཆན་ཉིད་ཀྱི་ཆོས་སམ། དེ་
ལས་གཞན་དུ་གྱུར་པ་ཞིག་ལྡོག་པར་འགྱུར། ཅི་ཞིག་བྱ་བ་ཐམས་ཅད་དུ་འདྲི་བའོ། ། ཆོས་
ཉིད་ལས་བསམས་ནས་ངོས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བའི་ཆིག་གི་དོན་ནོ། །
རབ་དུ་དགའ་བ་ལ་སོགས་པའི་ས་བདུན་ལ་སྤྱིར་ལྡོག་པ་མི་སྲིད་པར་བསྟན་ནས། མི་གཡོ་བ་
ལ་སོགས་པའི་ས་གསུམ་ལ་ཡང་རྟོགས་པར་བྱེད་པ་དང་། རྟོགས་པར་བྱ་བའི་ཆོས་ཀྱི་དབྱེ་
བས་བཟོད་པ་ནི། ཆོ་དང་ལྷན་པ་ཤུ་རིའི་བུ་ཡང་ཅི་གཟུགས་སྤྲ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་
རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་མངོན་པར་རྫོགས་པར་འཛང་རྒྱ་འམ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ཡིན་ནོ། །
སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་ཀུན་དུ་འོད་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ནས། ཆོ་དང་ལྷན་པ་ཤུ་རིའི་བུ་དེ་ཅི་སྟམ་དུ་
སེམས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྤྲས་པ་ཡིན་ནོ། ། ཕྱིར་ལྡོག་པའི་ཆོས་དེ་གང་ཡིན་ཞེས་བྱ་བ་

ནི་ལྷོག་པ་མེད་པ་ཉིད་ཀྱི་རྒྱ་དེས་ན་སྤོང་པ་ཉིད་ཀྱི་ཆོས་དེ་ལ། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་མངོན་
པར་མ་ཞེན་པའི་ཚུལ་གྱིས་གནས་པ་ལས་གང་ལྷོག་པར་འགྱུར་བའི་ཆོས་དེ་གང་ཡིན་ཏེ་གང་
མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཆིག་གོ། ། ཆོས་དེ་ཡང་གང་ཡིན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གང་ཡང་མ་ཡིན་པ་
ཉིད་དོ། ། ཅི་ཞེས་བྱ་བའི་ཆིག་གི་སྤང་ནི་སྤོང་བའི་དོན་ལ་འདུག་གོ། ། ཉེ་བར་བསྐྱབ་བ་བཟོད་
པ་ནི་ཆོ་དང་ལྷན་པ་ཤུ་རིའི་བྱ་དེ་ལྟར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། ། བདེན་པ་ཉིད་དང་གནས་
པ་ཉིད་དུ་ཆོས་ཐམས་ཅད་དམིགས་སུ་མེད་པ་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཁ་ཅིག་ན་རེ་དོན་དམ་པར་
བདེན་པ་ཉིད་དང་བརྟགས་པར་ཡང་རྣམ་པར་གནས་པར་དམིགས་སུ་མེད་པ་རྣམས་ལ་
ཞེའོ། ། གཞན་དག་ན་རེ་ནི་ཤེས་པ་དང་ཤེས་བྱའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དང་བྲལ་བས་གོ་
རིམས་བཞེན་དུ་བདེན་པ་ཉིད་དང་གནས་པ་ཉིད་དུ་ཡིན་ཞེས་འདོད་དོ། ། ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་
བདེན་པ་ལ་བརྟེན་ནས་འབྱུང་བར་སླ་བ་ཉིད་བཀག་པ་ན། གལ་ཏེ་དོན་དམ་བར་སྐྱབ་པར་
བྱེད་པ་དེའི་ཆེ་སྐྱབས་སུ་བབ་པ་ལ་ཉེ་བར་མཁོ་བ་མེད་དོ་ཞེས་བཟོད་པ་ནི་ཆོས་ཀྱི་ཚུལ་ཞེས་
བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། ། ཆོས་ཀྱི་ཚུལ་གྱི་རྣམ་པ་གང་ཞིག་སྟེ་ཆོས་རྣམས་མ་སྐྱེས་པའི་རྣམ་པ་
གང་གིས་བཤད་པ་དེ་ལྟར་ན་གང་ཡང་ཕྱིར་ལྷོག་པ་མེད་ཀྱི་འོན་ཀྱང་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ནི་ལྷོག་གོ་
ཞེས་འདོད་དོ། ། ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡང་མེད་པ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། དེ་ལ་མངོན་སུམ་ལ་སོགས་པ་དང་
འགལ་བ་འབའ་ཞིག་ཏུ་མ་བྱེད་ཀྱི། འོན་ཀྱང་རང་གི་ཁས་སྒྲངས་བ་དང་ཡང་འགལ་ལོ་ཞེས་
བསྟན་པའི་ཕྱིར་གང་ཡང་ཆོ་དང་ལྷན་པ་རབ་འབྱོར་ཅེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྤྱུས་སོ། ། རྣམ་
པར་གཞག་པ་ཡོད་པར་མི་འགྱུར་གྱི་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གང་གི་ཆོས་ཐམས་ཅད་སྐྱེ་བ་མེད་པར་
བསྟན་པ་ན། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་བདག་ཉིད་ཅན་གྱི་སེམས་དཔའ་སྟེ་སེམས་གཅིག་བྱ་ཉིད་དེ་ཁོ་ན་
བཟོད་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཐེག་པ་ཡིན་པས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཐེག་པ་སྟེ། དེ་བཞིན་
གཤེགས་པའི་སས་བསྐྱུས་པ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཐེག་པ་ཉིད་ཡིན་པ་དེའི་ཕྱིར། རྒྱུའི་གནས་སྐབས་
ན་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཐེག་པ་ལ་སོགས་པ་གསུམ་ཡིན་པར་མི་འཐད་པས་ན། དེའི་ཐེག་པ་པའི་བྱང་
ཆུབ་སེམས་དཔའ་གསུམ་པོ་རྣམས་ཀྱི་རྣམ་པར་གཞག་པ་མེད་པར་འགྱུར་ལ་གསུམ་པོ་གང་
དག་ཡིན་པ་འདི་དག་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་གསུངས་པ་ཡིན་ན་རི་ལྟར་ཆོ་དང་ལྷན་པ་
རབ་འབྱོར་གྱིས་བསྟན་པ་ལྟར་ན་ནི་རིགས་གསུམ་པོ་རྣམས་ཀྱི་རྣམ་པར་གཞག་པ་ཡོད་པར་

མི་འཇུག་གི་ཐེག་པ་གཅིག་ཁོ་ནར་འཇུག་ཏེ། དེ་ལྟར་ན་ཁས་སྒྲངས་བ་དང་འགལ་བ་ཡིན་ནོ་
ཞེས་བྱ་བར་བསམས་པའོ། ། ཆོས་ཐམས་ཅད་སྐྱེ་བ་མེད་པ་ཡིན་ན་ཡང་བྱང་ཆུབ་ཡོད་པས་
བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་གང་ཡང་རུང་བ་ཞིག་ཡོད་པར་ཁས་སྒྲངས་པའི་བྱིར། ཅི་ལྟར་བྱང་
ཆུབ་སེམས་དཔའ་གསུམ་ཀ་རྣམ་པར་གཞག་པ་མེད་པར་འཇུག་ཞེས་བརྗོད་པ་ནི། ཆོ་དང་
ལྡན་པ་ཤུ་རིའི་བྱ་ཅི་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟུགས་པ་ཡིན་ཏེ། གང་གིས་ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་
གང་ཟག་མེད་པར་གྲོལ་བ་ཆོ་དང་ལྡན་པ་གནས་བརྟན་རབ་འབྱོར་ཅི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་
གཅིག་ཀྱང་ཡོད་པར་ཁས་མི་ལེན་ནམ་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཆོག་གོ། ། ཤེས་སུ་ཟིན་ཀྱང་དེའི་ཆོག་
གི་ས་ལན་འདེབས་སུ་གཞུག་པའི་བྱིར་འདི་རྣམས་གསུངས་པ་ཡིན་ན་ངི་ལྟར་ཆོ་དང་ལྡན་པ་
རབ་འབྱོར་གྱིས་བསྟན་པ་ལྟར་ན་ནི་གསུམ་པོ་འདི་རྣམས་ཀྱི་རྣམ་པར་གཞག་པ་ཡོད་པར་མི་
འཇུག་གི་ཐེག་པ་གཅིག་ཁོ་ནར་འཇུག་ཏེ། རེ་ཞིག་གནས་བརྟན་ཆོ་དང་ལྡན་པ་རབ་འབྱོར་ལ་
ངི་བར་བྱ་བ་ཡིན་ནོ་ཞེས་སྟུགས་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ཉིད་འདི་བར་བྱེད་པ་ནི་རབ་འབྱོར་ཡང་ཅི་
ཁྱོད་ཅེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟུགས་པ་ཡིན་ནོ། ། སྤར་ངེས་པས་ལན་འདེབས་པ་ནི་ཆོ་དང་ལྡན་
པ་ཤུ་རིའི་བྱ་ཅི་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟུགས་སོ། ། དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་དེ་བཞིན་ཉིད་ཅེས་བྱ་
བ་ནི་སྐྱེ་བ་མེད་པ་ཡང་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དུ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པ་ཉིད་དོ། ། དེ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ་ཞེས་བྱ་
བར་རྣམ་པར་འབྱེད་པ་ནི་དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟུགས་པ་ཡིན་ཏེ། རྣམ་པ་
གསུམ་དུ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཐེག་པ་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པར་རོ། ། དག་ནི་རྣམ་པར་
གཅོད་པའི་འབྲས་བུ་ཅན་ཡིན་པའི་བྱིར་དེ་གཅིག་ཏུ་དམིགས་པར་འཇུག་རོ་ཞེས་བརྗོད་པ་
ནི་ཆོ་དང་ལྡན་པ་ཤུ་རིའི་བྱ་ཅི་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། ། གཅིག་ཏུ་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཐེག་པ་
ཆེན་པོའི་བདག་ཉིད་ཅན་གྱི་རྣམ་པར་ཡང་དོ། ། རིགས་པ་མཚུངས་པ་ཉིད་ཀྱི་བྱིར་དེ་ནི་མ་
ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། ། ཉེན་བ་ཡང་བསལ་བར་བྱ་བའི་བྱིར་ཆོ་དང་ལྡན་པ་ཤུ་རིའི་བྱ་ཅི་
ཁྱོད་ཀྱིས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟུགས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ནི་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ནི་བཤད་
ཟིན་ཏོ། ། དཀྱུས་མའི་དོན་ཉེ་བར་བསྟུ་བ་བརྗོད་པ་ནི་ཆོ་དང་ལྡན་པ་ཤུ་རིའི་བྱ་དེ་ལྟར་ཞེས་
བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། ། ཅིའི་བྱིར་འདི་སྟུགས་དུ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ནལ་འབྱོར་བའི་རྒྱ་རྒྱུ་ལྟ་བུ་སྒྲ་ན་
མེད་པའི་བྱང་ཆུབ་ཡོད་པའི་བྱིར་དེའི་སྟོབས་ཀྱིས་དོན་དམ་པར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཡོད་

པ་ཉིད་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་བས་ན་འདི་ནི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཐེག་པ་ཅན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་བར་
ཁྱེད་ཅིའི་ཕྱིར་དེ་སྐྱམ་དུ་སེམས་ཏེ། འོན་ཀྱང་དེ་ལྟ་བུའི་སེམས་ནི་བསྐྱེད་པར་མི་བྱའོ་ཞེས་བྱ་
བའི་དོན་ཏོ། ། ཚྡོད་པ་གཅིག་ནས་གཅིག་ཏུ་བརྒྱུད་པས་ཞར་ལ་འོངས་པའི་དོན་ཉིད་ཐར་པའི་
ཆ་དང་མཐུན་པའི་རྟོགས་པ་ཉིད་དུ་སྒྱུར་བ་ནི་ཤུ་རིའི་བྱ་དེ་ལྟར་ན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་
སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྒྲིམ་པ་ཡིན་ནོ། ། རབ་ཏུ་ནམ་པར་འབྱེད་པ་
ནམས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ངེས་པར་རྟོགས་པ་ནའོ། ། དེ་ལ་བྱད་པར་མེད་པར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བྱང་
ཆུབ་སེམས་དཔའ་གསུམ་གྱི་དབྱེ་བ་མི་དམིགས་པའི་ཕྱིར་རོ། ། དེ་བྱུག་མེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་
དེ་བཞིན་ཉིད་གཅིག་པ་ཉིད་དུ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་རོ། ། ཐ་དད་དུ་བྱ་བ་མེད་པ་ནི་རི་སྐད་དུ་
བཤད་པའི་ནམ་པ་དང་ཐ་དད་པས་ལོགས་ཤིག་ཏུ་བྱ་བར་མི་རྣམས་པའི་ཕྱིར་རོ། ། ཐར་པའི་ཆ་
དང་མཐུན་པ་ཆུང་དུ་དང་འབྲིང་དང་ཆེན་པོ་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར་སྟོགས་པར་མི་འགྱུར་ཞེས་
བྱ་བའི་ཆོག་གསུམ་དང་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་སྒྱུར་རོ། ། ཆོས་ཉིད་དང་མི་འགལ་བའི་དོན་སྟོན་
པས་རབ་འབྱོར་དེ་དེ་བཞིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་
དབྱེ་བ་ནམ་པ་དུ་མ་ཡིན་པས་ན་བཅོམ་ལྡན་འདས་བྱང་ཆུབ་གང་གིས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་
པ་གསོལ་པ་ཡིན་ཏེ་གོ་སླའོ། ། ཐར་པའི་ཆ་དང་མཐུན་པ་སྐྱེས་པའི་སྟོབ་ཅན་ལ་ངེས་པར་
འབྱེད་པའི་ཆ་དང་མཐུན་པའི་དོན་ནི་བཅོམ་ལྡན་འདས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་
ཆེན་པོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསོལ་པ་ཡིན་ནོ། ། མཉམ་པར་གནས་པར་བྱ་ཞེས་མདོར་
བསྟན་པའི་བཤད་བ་ནི་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཅེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །
སེམས་མཉམ་པ་ནི་རྗེས་སུ་ཆགས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། མི་མཉམ་པ་མེད་པའི་སེམས་ནི་ཞེ་
སྤང་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། དུམས་པའི་སེམས་ཀྱིས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ད་ལྟར་གྱི་དོན་སྒྲུབ་པའི་སེམས་
ཀྱིས་ཞེས་བྱ་སྟེ་ད་ལྟར་གྱི་དོན་སྒྲུབ་པའི་སེམས་ཀྱིས་སོ། ། བན་པའི་སེམས་ཀྱིས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་
མ་འོངས་པ་སྟེ་མ་འོངས་པའི་དོན་སྒྲུབ་པའི་སེམས་ཀྱིས་སོ། ། དུམས་པ་དང་པན་པའི་སེམས་
དག་གི་དོན་ཉིད་ནི་དགེ་བའི་སེམས་དང་ང་རྒྱལ་བཅག་པའི་སེམས་ཀྱིས་ཞེས་གསུངས་པ་
ཡིན་ནོ། ། ཁོང་ཁྱོད་པ་མེད་པའི་སེམས་ཀྱིས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཁོང་ཁྱོད་དང་བྲལ་བའི་སེམས་ཀྱིས་
སོ། ། དེ་ཉིད་ནི་འཆོ་བ་མེད་པའི་སེམས་ཀྱིས་ཞེས་བྱའོ། ། ཐོ་འཆོམས་པ་མེད་པའི་སེམས་ཀྱིས་

ཞེས་བྱ་བ་ནི་འཛིགས་པ་སྐྱེད་བ་དང་བྲལ་བས་སོ། ། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་པར་འདུགས་
བ་དང་ཞེས་བྱ་བ་སོགས་པ་ནི་གོ་སྤྲོད། ། འོན་ཀྱང་ཉེ་བར་མཆོན་པ་འདི་ཉིད་ཀྱིས་སྤྱན་རླབ་
དང་། སྤང་མོ་དང་། མཛའ་བཤེས་དང་། གྲོགས་དང་། ཉེ་དུ་དང་། ལྷག་གི་གཉེན་མཆོམས་ཀྱི་
འདུགས་སུ་བྱ་བར་ཡང་ཤེས་པར་བྱའོ། ། དེ་ལ་པ་དང་མ་ལ་སོགས་པ་གཉིས་གཉིས་གཅིག་ཏུ་
བཅོད་བས་ནམ་པ་ལྟར་བཅོད་པར་བྱའོ། ། བདག་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མགོན་དུ་གྱུར་
པར་གནས་པར་བྱའོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འདི་སྐད་སྟོན་པ་ཡིན་ཏེ། མཉམ་པ་དང་བྱམས་པ་དང་པན་
པ་དང་ཁོང་ཁྱོད་པ་དང་ཐོ་འཆོམས་པ་མེད་བའི་སེམས་ཏེ་ནམ་པ་ལྟ་དང་། པ་དང་། མ་
དང་། སྤྱན་རླབ་དང་། སྤང་མོ་དང་། བྱ་དང་། བྱ་མོ་དང་། མཛའ་བོ་དང་། གྲོགས་དང་། ཉེ་དུ་
དང་། ལྷག་གི་གཉེན་མཆོམས་ཀྱི་སེམས་ཀྱི་ནམ་པས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་དམིགས་ན་
བྱོད་དུ་ཡང་དག་པར་རྟོགས་པའི་དགེ་བའི་རྩ་བ་འཕྲོ་བ་པས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་
སྐབས་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། ། དེ་སྐད་དུ་ཡང་། རྩོ་བ་ནམས་ཀྱི་དམིགས་པ་འདིར། ། སེམས་ཅན་
ཐམས་ཅད་ཡིན་པར་བསྐྱགས། ། དེ་དག་ཉིད་ལ་སེམས་མཉམ་སོགས། ། ནམ་པ་དག་ནི་
བཅུར་བཤད་དོ། ། ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། ཅེ་མོའི་དབང་དུ་མཛའ་ནས་བདག་ཉིད་ཀྱང་
ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། འདི་སྐད་དུ་བདག་ཉིད་སྤིག་པ་ཐམས་ཅད་ལས་
ལྷོག་པ་དང་སྦྱིན་བ་ལ་སོགས་པ་སྐྱབ་པ་ལ་གནས་བས། དེ་བཞིན་དུ་གཞན་ནམས་སྤིག་པ་
ལས་ལྷོག་པ་ལ་ཡང་དག་པར་བསྐྱལ་ཁིང་དགེ་བ་ལ་འཇུག་བ་ལ་ཡང་དག་པར་བསྐྱལ་བ་
དང་བསྐྱགས་བ་བཅོད་བ་དང་མཐུན་པ་དང་དགའ་བར་བྱེད་པ་ནམས་ཀྱིས་དམིགས་པ་ན་ཅེ་
མོར་གཏོགས་པ་སྐྱེ་བར་འགྱུར་རོ་ཞེས་བཅོད་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་སྐད་དུ་ཡང་། བདག་ཉིད་སྤིག་
བ་ལས་ལྷོག་ཅིང་། ། སྦྱིན་ལ་སོགས་པ་གནས་པས་གཞན། ། དེ་དག་ལ་ནི་འགོད་པ་དང་། །
བསྐྱགས་པ་བཅོད་དང་མཐུན་པ་ཉིད། ། ཅེར་གྱུར་ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། བཟོད་པའི་
དབང་དུ་མཛའ་ནས་དེ་བཞིན་དུ་བདེན་པ་ནས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྦྱོན་མེད་པར་འཇུག་
བའི་བར་དང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། ཇི་ལྟར་ཅེ་མོའི་གནས་སྐབས་སུ་
བདག་དང་གཞན་ལ་བཞེན་པའི་དམིགས་པ་དང་ནམ་པའི་དབྱེ་བ་བཤད་པ་དེ་བཞིན་དུ།
སྤྱག་བསྐྱལ་ལ་སོགས་པའི་བདེན་བ་བཞི་དང་། འབྲས་སུ་དང་པོ་ལ་སོགས་པ་དང་རབ་ཏུ་

དགའ་བ་ལ་སོགས་པའི་ས་རང་ཉིད་ཀྱིས་ཡོངས་སུ་ཤེས་ཤིང་གཞན་དག་ཀྱང་དེ་ཉིད་ལ་ཡང་
དག་པར་བསྐྱལ་བ་ལ་སོགས་པའི་ནམ་པ་ནམས་ཀྱི་དམིགས་པས་བཟོད་པ་སྦྱེ་བར་འགྱུར་
རོ། ། དེ་སྐད་དུ་ཡང་དེ་བཞིན་བཟོད་པ་ནི། ། རང་གཞན་ཉིན་ཅན་བདེན་ཤེས་པ། ། ཞེས་
གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། ཆོས་ཀྱི་མཆོག་གི་དབང་དུ་མཛད་ནས་སེམས་ཅན་ཡོངས་སུ་སྦྱིན་པ་
ལ་གནས་བ་ནས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའི་ནམ་པ་ནམས་ཀྱི་དམིགས་པས་ཆོས་ཀྱི་མཆོག་དུ་
འགྱུར་རོ་ཞེས་བཟོད་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་སྐད་དུ་ཡང་། ཆོས་མཆོག་དེ་བཞིན་སེམས་ཅན་ནམས། །
སྦྱིན་བྱེད་སོགས་ཀྱིས་ཤེས་པར་བྱ། ། ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། དེས་པར་འབྱེད་པའི་ཆ་དང་
མཐུན་པ་འདི་དག་ཀྱང་རྒྱུ་དང་འབྲིང་དང་ཆེན་པོའི་དབྱེ་བས་རེ་རེ་ཞིང་ནམ་གསུམ་དུ་
འགྱུར་རོ། ། དེ་ལ་བློད་དུ་གཏོགས་པ་རྒྱུ་དུ་ནི་མཉམ་པ་དང་བྱམས་པའི་སེམས་དེ་དག་གི་
ཆོ་འདི་ཉིད་ལ་གཞན་ལ་ཐོ་འཆོམས་པ་མེད་བ་ལས་སོ། ། འབྲིང་ནི་པན་པ་ལ་སོགས་པའི་
སེམས་གསུམ་ཀྱིས་བྱི་མ་ལ་གཞན་ལ་པན་པའི་བསམ་པ་ཉིད་ལས་སོ། ། འབྲིང་ནི་པན་པ་ལ་
ཆེན་པོ་ནི་པར་འདུ་ཤེས་པ་ལ་སོགས་པའི་སེམས་བསྐྱེད་པས་འདི་དང་བྱི་མ་ལ་གཞན་ནམས་
ཀྱི་མངོན་པར་འདོད་པ་ཉི་བར་སྒྲུབ་པར་འདོད་པ་ཉིད་ལས་ཡིན་པར་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། ། ཅེ་
མོར་གཏོགས་པ་རྒྱུ་དུ་ནི་སྤྲིག་པ་ལས་ལྡོག་པ་ལ་བདག་དང་གཞན་སྦྱོར་བས་གཞན་ནམས་
ཀྱི་སྤྲིག་བསྐྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་ལས་ལྡོག་པར་འདོད་པ་ཉིད་ལས་སོ། ། འབྲིང་ནི་སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པ་ལ་
བདག་དང་གཞན་འདོག་པས་གཞན་ནམས་ཀྱི་བདེ་བའི་རྒྱུར་ཡང་དག་པར་སྦྱོར་བར་འདོད་
བ་ལས་སོ། ། ཆེན་པོ་ནི་ཉིན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་ནམ་པ་གཉིས་སུ་བསྐྱོམ་པ་ལ་བདག་
དང་གཞན་འཇུག་པར་བྱེད་བས་གཞན་ནམས་ཀྱི་བདེ་བ་དང་སྤྲིག་བསྐྱེད་ཀྱི་ཅི་ལོག་བ་
སྦྱོར་བར་མངོན་པར་འདོད་པ་ཉིད་ལ་ཉིན་ནས་གསུངས་སོ། ། བཟོད་པ་རྒྱུ་དང་འབྲིང་
དང་ཆེན་པོ་ནི་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་དེ་བཞིན་དུ་བདེན་པ་ནས་བྱང་རྒྱུ་སེམས་དཔའི་སྦྱོན་
མེད་པར་འཇུག་པའི་བར་ཞེས་བྱ་བ་འདིས་གཞན་ནམས་འཕགས་པའི་ལམ་དང་འབྲས་བུ་
དང་པོ་ལ་སོགས་པ་དང་སངས་རྒྱས་ཉིད་ལ་དེས་པར་སྦྱོར་བར་འདོད་པ་ཉིད་ལ་ཉིན་ནས་
གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ལྟ་མོད་ཀྱི་བཟོད་པ་ཆེན་པོ་ནི་སྐད་ཅིག་མ་དུ་མ་ཡིན་པར་བབྱང་
ངོ། ། ཆོས་ཀྱི་མཆོག་གི་རྒྱུ་དང་འབྲིང་དང་ཆེན་པོ་ནི་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་གཞན་ནམས་

ཁྱད་པར་མེད་པར་ཐེག་པ་གསུམ་དུ་ཡོངས་སུ་སྒྲིན་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དང་། ཁྱད་པར་དུ་བྱང་
ཚུབ་སེམས་དཔའི་ལམ་ལ་ངེས་པར་སྐྱར་བའི་ཕྱིར་དང་། སུན་སུམ་ཆོགས་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་
རབ་ཀྱི་མཐར་ཐུག་བ་ལ་རྟེན་པར་འདོད་པ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་སེམས་ཅན་ཡོངས་སུ་སྒྲིན་བ་
དང་། སྒྲིབ་པ་མེད་པའི་ཚུལ་དང་དམ་པའི་ཆོས་གནས་པ་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཆོག་གིས་གསུངས་
པ་ཡིན་ནོ། ། ཆོས་མངོན་པ་མངོད་ལས། རི་ལྟར་བཟོད་ཆེན་སྐད་ཅིག་མ། ། གཅིག་ཡིན་དེ་
བཞིན་ཆོས་ཀྱི་མཆོག ཅེས་གང་བཤད་པ་དེ་ནི་རང་གི་དོན་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར་ལ། འདིར་ནི་གཞན་ཀྱི་དོན་ལ་རྟེན་པའི་ཆུང་དུ་དང་འབྲིང་དང་ཆེན་པོའི་དབྱེ་བས་
བཤད་པ་ཡིན་ཏེ། གཞན་ཀྱི་དོན་ལ་བཙོན་པ་ལ་ནི་རབ་དང་རབ་མཆོག་ལ་སོགས་པའི་
གནས་སྐབས་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། དེས་ན་དེ་དང་འདི་ལ་འགལ་བ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །
མངོན་པར་རྟོགས་པ་རེ་རེ་ལ་ངེས་པར་འབྱེད་པའི་ཆ་དང་མཐུན་པ་ལ་སོགས་པ་ཅིའི་ཕྱིར་
བཤད་ཅེ་ན། བཟོད་པ་རྣམ་པ་དང་ལམ་དང་གཞི་ཐམས་ཅད་རྣམ་པར་བསྐྱེམ་པའི་དབྱེ་བས་
གོ་རིམས་བཞིན་དུ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་མངོན་པར་རྟོགས་པ་རྣམ་
པ་གསུམ་ལ་འཇིག་རྟེན་པའི་ངེས་པར་འབྱེད་པའི་ཆ་དང་མཐུན་པ་སྡོན་དུ་འགོ་བས་འཇིག་
རྟེན་ལས་འདས་པའི་མཐོང་བ་དང་བསྐྱེམ་པའི་ལམ་རྟོགས་པ་ཡིན་ཞིང་། རྣམ་པ་ཀུན་མངོན་
པར་རྟོགས་པ་ལ་སོགས་པ་གསུམ་ལ་ནི་བསྐྱེམ་པ་གནས་སྐབས་གོང་ནས་གོང་གི་ཁྱད་པར་
གྱིས་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་ཁྱད་པར་གྱི་ལམ་གྱིས་བསྐྱར་བའི་ཡེ་ཤེས་ཟག་པ་མེད་པ་ཆུང་དུ་
དང་འབྲིང་དང་ཆེན་པོ་རིམ་གྱིས་སྒྲེ་བ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ལ་སྒྲིབ་པ་མེད་པའི་ཚུལ་ནི་བྱང་ཚུབ་
སེམས་དཔའི་མངོན་པར་ཞེན་པ་ལ་སོགས་པའོ། ། དམ་པའི་ཆོས་ལ་གནས་བ་ནི་འཆང་རྒྱབ་
ཉིད་དོ། ། འདི་སྐད་དུ་བདག་ཉིད་སེམས་ཅན་ཡོངས་སུ་སྒྲིན་པར་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ལ་གནས་
ནས། གཞན་རྣམས་ཀྱང་དེ་ལ་ཡང་དག་པར་བསྐྱེལ་བ་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པ་རྣམས་གྱིས་
དམིགས་བས་ཆོས་ཀྱི་སྒྲེ་བ་ཡིན་པ་དེས་ན། ཅིག་ཅར་སྒྲེ་བ་འགག་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་ངེས་པར་
འབྱེད་པའི་ཆ་ལ་སོགས་པའི་ཐ་སྙད་གྱིས་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཁ་ཅིག་གིའོ། ། ཤེས་
རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པའི་བཤད་པ་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་ཀྱི་སྤང་བ་ལས་དེ་བཞིན་
ཉིད་ཀྱི་ལེའུ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ་བཅུ་དྲུག་པའོ། ། ། ། ཕྱིར་མི་ལྟོག་པའི་བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའི་དགོ་

འདུན་ལ་ཇི་སྐད་དུ་བཤད་པའི་ངེས་པར་འབྱེད་པའི་ཆ་དང་མཐུན་པ་དང་མཐོང་བའི་ལམ་
ལ་སོགས་པ་གཞན་ཡང་འབྱུང་བས་ཕྱིར་མི་ལྟོག་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་དགེ་འདུན་
བརྗོད་པར་བྱའོ། ། དེ་ཡང་ངེས་པར་འབྱེད་པའི་ཆ་དང་མཐུན་པའི་ལམ་ལ་གནས་པ་དང་། དེ་
བཞིན་དུ་བཟོད་པ་དང་ཤེས་པས་བསྟུས་པའི་མཐོང་བའི་ལམ་ལ་གནས་པ་དང་། གཞན་ཡང་
རྒྱ་དང་ལྡན་པའི་བསྐྱོམ་པའི་ལམ་ལ་གནས་པ་སྟེ་གནས་སྐབས་གསུམ་དུ་འབྱུང་རོ། ། དེ་སྐད་
དུ་ཡང་། ངེས་འབྱེད་ཡན་ལག་ནས་བབྱང་སྟེ། མཐོང་དང་བསྐྱོམ་པའི་ལམ་དག་ལ། བྱང་
ཆུབ་སེམས་དཔའ་གང་དག་གནས། ། དེ་འདྲིར་ཕྱིར་མི་ལྟོག་པའི་ཆོགས། ། ཞེས་གསུངས་པ་
ཡིན་ནོ། ། དེ་ལ་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ལས་ལྟོག་པ་དང་ཐེ་ཆོམ་མེད་པ་ལ་སོགས་པའི་ནམ་པ་
ཉི་ཤུས་ངེས་པར་འབྱེད་པའི་ཆ་དང་མཐུན་པ་ལ་གནས་པ་ནམས་ཀྱི་ཕྱིར་མི་ལྟོག་པའི་མཚན་
ཉིད་ཤེས་པར་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། ། དེ་སྐད་དུ་ཡང་། གཟུགས་ལ་སོགས་པས་ལྟོག་སོགས་བརྟགས། །
ནམ་པ་ཉི་ཤུ་བརྗོད་པས་འདི། ། ངེས་འབྱེད་ཡན་ལག་ལ་གནས་པའི། ། ཕྱིར་མི་ལྟོག་པའི་
མཚན་ཉིད་ཡིན། ། ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རེ་
ཞེས་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ལས་ལྟོག་པ་བསྟན་པ་ནི་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཕྱིར་མི་ལྟོག་པའི་བྱང་
ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོའི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསལ་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ལ་
ནམ་པ་ནི་གཉེན་པོའི་ཕྱོགས་ཀྱིས་བསྟུས་པ་ནམས་སོ། ། ཉགས་ནི་རང་ལ་གནས་པའི་མཚན་
མ་ནམས་སོ། ། མཚན་མ་དེའི་ལོངས་སྟོན་དུ་མཁོ་བར་གཏོགས་པའོ། ། ཡང་ན་ནམ་པ་ནི་ལུས་
ཀྱི་དགའ་བའི་བྱང་པར་ཏེ་བ་སྟུ་ལྡང་བ་དང་མཆི་མ་འཛག་པ་ལ་སོགས་པའོ། ། ཉགས་ནི་ངག་
གི་བྱང་པར་ཏེ་དགའ་བས་གསལ་བ་འདེབས་པ་ལ་སོགས་པའོ། ། མཚན་མ་ནི་ཉམས་སུ་ལེན་
པའི་བྱང་པར་ཏེ་ཉན་པ་དང་འཛིན་པ་དང་སྟོག་པ་དང་མཚོད་པ་ལ་སོགས་པའོ། ། ཡང་ན་
ཆོག་འདི་དག་ནི་སྔ་མ་སྔ་མའི་བཤད་པར་གྱུར་པ་ཡིན་ནོ། ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཇི་ལྟར་
བདག་གིས་ཕྱིར་མི་ལྟོག་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་ལགས་པར་འཆལ་
བར་བཞུགས་ཞེས་བྱ་བ་འདིས་ནི་མ་འདྲེས་པར་རྟོགས་པའི་མཚན་མ་ཞུས་པ་ཡིན་ནོ། ། ལན་
བཟུང་པ་ནི་རབ་འབྱོར་སོ་སོའི་སྟེ་བོའི་ས་གང་ཡིན་པ་དང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་
པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་ས་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ས་ཐམས་ཅད་སྟུ་མ་ལྟ་བུ་ཡིན་

པའི་ཕྱིར་དེ་ཉིད་འདི་དག་ཐམས་ཅད་ནི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། རྟོག་
པ་མེད་པ་ནམ་པར་རྟོག་པ་མེད་པའོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རིགས་པ་དང་ལུང་དག་གིས་ངེས་པར་བྱ་
བ་ཡིན་གྱི་གཞན་དུ་བྱ་བར་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་སྒྱུར་རོ། ། དེ་ལས་ཀྱང་ཞེས་
བྱ་བ་ནི་འཁོར་གྱི་དགྱིལ་འཁོར་ལས་སོ། ། འདི་ནི་དེ་བཞིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གཟུགས་ལ་
སོགས་པ་ལས་ལྟོག་པ་ཉིད་ཀྱིས་འདི་ནི་དེ་བཞིན་ཡིན་པའོ། ། དེ་ཁོ་ན་ལྟར་བདེན་པ་ཡིན་གྱི་
གཞན་ནི་གཏི་མུག་གོ་ཞེས་བསམ་པ་དང་མཉན་པའི་དུས་སུ་མོས་པར་བྱེད་ཅིང་ཁོད་དུ་ཆུད་
པར་བྱེད་དེ། དངོས་པོ་འདྲིན་པར་མི་སྟོན་པ་ཅི་ཐོད་ཐོད་སྒྲ་བར་མི་འགྱུར་སྒྲ་མ་ལྟ་བུའི་དོན་
རབ་དུ་སྟོན་པ་ཉིད་ཀྱིས་ན་དོན་དང་ལྡན་པའི་ཆོག་དུ་སྒྲ་སྟེ་དོན་དང་མི་ལྡན་པ་མ་ཡིན་ནོ། །
ཆོས་ཉིད་བསྐྱེད་པ་ལ་མངོན་པར་བཅོན་པ་ན། ས་རོལ་གྱི་བྱས་པ་དང་མ་བྱས་པའི་བྱ་བ་ལ་མི་
ལྟོ། ། གཟུང་བར་བྱའོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི། རྒྱ་ཆོགས་པ་ལས་འབྲས་སྒྲིབ་ར། ། རྗེས་སུ་དཔོག་པ་
གང་ཡིན་པ། ། དོན་གཞན་ཉིད་ལ་མི་སྟོས་ཕྱིར། ། དེ་ནི་རང་བཞིན་ཡིན་པར་བརྟེན། ། ཅས་བྱ་
བའི་ལུང་ཉིད་ཀྱིས་རྗེས་སུ་དཔག་པས་ངེས་པར་གཟུང་བར་བྱའོ། ། ཤེས་ནས་དད་པ་ཐོབ་
པས་ཐེ་ཆོམ་ཟད་པ་སྟོན་པ་ནི་རབ་འབྱོར་གཞན་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་
ཡིན་ནོ། ། རོར་མི་ལྟ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཤེས་པར་བྱ་བའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་ལ་སོགས་པ་
སྲིད་པའི་བསམ་པས་མགུ་བར་བྱེད་པས་གདོང་དུ་མི་ལྟ་བའོ། ། ལྟ་གཞན་ལ་མི་རྟོན་ནོ་ཞེས་
བྱ་བ་ནི་སྒྲིབས་པ་ལ་སོགས་པའི་ངོ་བོར་བདག་གིར་མི་བྱེད་པའོ། ། སྟོན་ལམ་གྲུབ་པས་མི་
ཁོམ་པ་བཟུད་ཟད་པ་ནི་རབ་འབྱོར་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། ངན་
སོང་དུ་མི་སྒྲིབ་ཞིང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་དམུལ་བ་དང་ཡི་དགས་དང་དུད་འགོར་སྒྲིབ་པར་མི་འགྱུར་བ་
ནི་དངོས་སུ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། འདི་ནི་ཉེ་བར་མཆོན་པ་ཡིན་པས་ལོག་པར་ལྟ་བ་དང་
སངས་རྒྱས་ཀྱི་བཀའ་མི་ཐོས་པ་དང་ཡུལ་མཐའ་འཁོབ་དུ་སྒྲིབ་པར་མི་འགྱུར་བ་བཟུང་ངོ། །
བྱད་མེད་གྱི་དངོས་པོ་ཡང་ཡོངས་སུ་མི་འདྲིན་ཏོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བྱད་མེད་གྱི་དངོས་པོ་བཀག་
བར་གསུངས་པས་དབང་པོ་མ་ཆང་བ་དང་སྟེན་པ་དང་སྒྲུགས་པའི་དངོས་པོར་མི་འགྱུར་བ་
ཡིན་ནོ་ཞེས་དོན་གྱིས་གོ་བར་བྱའོ། ། ཡང་ཞེས་བྱ་བའི་སྒྲས་ནི་ལྟ་ཆེ་རིང་པོ་ནམས་སུ་སྒྲིབ་པར་
མི་འགྱུར་རོ་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཆོག་གོ། ། སྙིང་རྗེ་དང་ལྡན་པ་ཉིད་ཀྱིས་བདག་དང་གཞན་དགོ་

བའི་ཆོས་ལ་སྒྱུར་བའི་དོན་ནི་རབ་འབྱོར་གཞན་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་
ཏེ། དེ་ལ་སློག་གཅོད་བ་ནི་གཞན་གྱི་ཆེ་ཟད་པར་བྱེད་པའོ། ། མ་བྱིན་པར་ལེན་པ་ནི་རྒྱ་བའི་
ཚུལ་གྱིས་གཞན་གྱི་རྣམས་གནས་ལས་སྡོ་བའོ། ། འདོད་པས་ལོག་པར་གཡེམ་པ་ནི་བྱུང་མེད་ལ་
སོགས་པའི་ཡན་ལག་མ་ཡིན་པ་ལ་སོགས་ལ་མངོན་པར་བཀོད་པའོ། ། འབྲུའི་ཆང་དང་
བཅོས་པའི་ཆང་བག་མེད་པའི་གནས་ནི། ལ་ལ་ཤིང་ཤུན་བྱ་རམ་བཅས། ། གཞན་དག་སྤང་ཅི་
ལས་བྱས་པ། ། ཕྱིར་བཏགས་པ་བས་ཚུར་སྒྱུར་བ་གསུམ། ། མཁས་པས་ཆང་དུ་ཤེས་བར་བྱ། །
བྱ་རམ་སྒྱུ་བྱ་དུ་ཏེ། ། ཚུར་སྒྱུར་བཅོས་ཆང་ཡིན་ཤེས་བྱ། ། རྩོས་དང་འབྲུངས་པས་ཕྱོས་ཀྱིས་
གང་། ། དེ་ནི་ཕྱོས་ཀྱིས་ཞེས་བཞེད་དོ། ། གསུམ་པོ་འདི་དག་དཀར་པོའི་ཆོས། ། ཀྱན་གྱི་མི་
མཐུན་ཕྱོགས་ཡིན་ཕྱིར། ། བག་མེད་གནས་ཞེས་བཤད་པ་སྟེ། ། ཞར་ལས་ཀྱང་ནི་འོངས་པ་
ཡིན། ། བརྒྱན་དུ་སྤྲོ་བ་ནི་ཡང་དག་བ་མ་ཡིན་པ་སྤྲོ་བའི་ཆོག་གོ། ། སྤྲ་མ་ཟེར་བ་ནི་གཞན་
འབྱེད་པའི་ཆོག་གོ། ། ཆོག་རྒྱབ་པོ་ནི་མི་སྟན་པར་བཞེད་པའོ། ། ཆོག་འབྲུལ་པ་ནི་ཀྱན་ནས་
ཉོན་མོངས་པ་ལས་བསྐྱེད་པའི་ངག་ཐམས་ཅད་དོ། ། བརྒྱབ་སེམས་ནི་གཞན་གྱི་ལོ་རྒྱུ་རྣམས་
རྣམས་ལ་ཚུལ་དང་མི་མཐུན་པར་རེ་བ་བསྐྱེད་པའོ། ། གཞོད་སེམས་ནི་སེམས་ཅན་ལ་རྣམ་
པར་སྤང་བའོ། ། ལོག་པར་ལྟ་བ་ནི་མེད་པར་ལྟ་བའོ། ། ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྤྲུགས་
གྱི་སྒྱུར་བ་ལ་སོགས་པས་སོ། ། ཐམས་ཅད་ལ་ནི་སེམས་ཅན་གྱི་ཡུལ་མ་ལུས་པ་ལའོ། ། རྣམ་པ་
ཐམས་ཅད་དུ་ནི་ཆུང་དུ་ལ་སོགས་པའི་དབྱེ་བས་ཀྱང་དོ། ། ཐམས་ཅད་ནི་དེའི་སེམས་ཀྱང་
མི་འབྲུང་ཞིང་མི་འབྱེད་དོ། ། བདག་དང་གཞན་བརྗེ་བར་བྱེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་སེམས་ཅན་ཐམས་
ཅད་ཀྱི་ཡུལ་ལ་ཡོངས་སུ་བསྡོམས་པའི་སྤྱིན་པ་ལ་སོགས་པའི་དོན་ནི། རབ་འབྱོར་གཞན་ཡང་
ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། ཆོས་གང་དང་གང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མདོ་སྡེ་ལ་
སོགས་པའོ། ། ཀྱན་རྒྱབ་པར་བྱེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བདག་གིར་བྱེད་པའོ། ། སྤྱིན་པར་བྱེད་པ་
ཞེས་བྱ་བ་ནི་འབྲས་བྱ་དང་བཅས་པ་སྟེར་བར་བྱེད་པའོ། ། ཆོས་ཡང་དག་པར་རྟོགས་པས་
ཟབ་མོའི་ཆོས་ལ་སོམ་ཉི་མི་བྱེད་པའི་དོན་ནི་རབ་འབྱོར་གཞན་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་
གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལ་ལམ་གཞན་འདོད་ཅིང་མཐར་ཐུག་པ་མེད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ནི་མ་
རུར་རོ། ། ལམ་བྱང་པོ་ལས་བསྐྱོད་པ་ནི་ཡིད་གཉིས་སོ། ། དགེ་བ་རྣམ་པ་སྣ་ཆོགས་འཕེལ་

བར་འགོ་བ་མེད་པས་རིགས་ཀྱི་ཆོས་གསོ་བ་མ་ཡིན་པས་ན་ཐེ་ཆོམ་སྟེ་གསོར་མེད་པའོ། །
ནམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་རྟོགས་པ་དང་བུལ་བས་ན་མོངས་པ་ཉིད་དོ། ། གཞན་ལ་ཕན་པ་ཉིད་དུ་
ཞུགས་པས་བྱམས་པའི་ལུས་དང་ངག་དང་ཡིད་ཀྱི་ལས་དང་ལྡན་པའི་དོན་ནི་དེ་ཕན་པའི་
ཆོག་དང་ལྡན་པར་འགྱུར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ལ་བྱམས་པའི་
ལུས་ཀྱི་ལས་དང་ལྡན་པས་མ་འོངས་པ་ན་ཕན་པར་སྒྲ་བས་ན་ཕན་པའི་ཆོག་དང་ལྡན་པའོ། །
དེ་བཞིན་དུ་ངག་གི་ལས་དམ་པ་དང་ལྡན་པས་ཆོག་ཆད་ཡོད་པར་སྒྲ་བའི་ཕྱིར་ཆོག་རན་
པར་སྒྲ་བའོ། ། བྱམས་པས་ཡོངས་སུ་བསྒྲོས་པའི་སེམས་ཀྱིས་ཀུན་ནས་བསྐྱང་བ་ཉིད་ཀྱིས་ན་
ནར་སྟན་པ་ལ་སོགས་པར་བྱེད་པ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཆོག་འཇམ་པར་འགྱུར་བའོ། ། སྒྲོར་བ་
སུན་སུམ་ཆོགས་པས་སྐྱིབ་པ་ལྡ་པོ་འདྲོད་པ་ལ་འདུན་པ་དང་། གཞོད་སེམས་དང་། གཉིད་
དང་། ལྷགས་པ་དང་། རྟོད་པ་དང་། འཁྲོད་པ་དང་། ཐེ་ཆོམ་དག་དང་མི་འགོགས་བའི་དོན་ཉི་
བར་མཆོན་བ་ཉིད་དུ་གསུངས་པ་ནི་ལྷགས་པ་དང་གཉིད་རྒྱུད་བར་འགྱུར་རོ་ཞེས་བྱ་བའོ། །
གཉིན་པོ་ནམ་པར་བསྒྲོམས་པ་ཉིད་ཀྱིས་མ་རིག་པ་ལ་སོགས་པའི་བག་ལ་ཉལ་ཐམས་ཅད་
འཇོམས་པའི་དོན་ནི་བག་ལ་ཉལ་མེད་བར་འགྱུར་ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལམ་རིག་པ་
དང་ལྟ་བའི་ཟག་བས་བསྐྱས་པའི་བདག་ལ་ཉལ་བ་མེད་པ་ཉིད་ཡིན་ཀྱི་འདྲོད་པ་དང་སྲིད་
པའི་ཟག་བས་བསྐྱས་པ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། བྱང་རྒྱུ་སེམས་དཔའ་ནི་བསམས་བཞིན་དུ་སྲིད་པ་
ལེན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། ། ཏྲག་ཏུ་མ་ཉམ་པར་གཞག་པ་ཉིད་ཀྱིས་ན་བྱན་པ་དང་ཤེས་བཞིན་
དང་ལྡན་པའི་དོན་ནི། དེ་འོང་ངམ་འགོ་བ་ན་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་
ལ་འོང་བ་ནི་མངོན་སུམ་དུ་འོང་བའོ། ། འགོ་བ་ནི་ཕར་འགོ་བའོ། ། སེམས་འཁྲུལ་པས་འགོ་
བའམ་འོང་བ་མ་ཡིན་པ་ནི་ཤེས་བཞིན་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར་རོ། ། བྱན་བ་ཉི་བར་གཞག་བ་ནི་
ཡང་དག་པའི་བྱན་པ་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར་རོ། ། སྒྲོད་ལམ་ཉམས་པ་ཡོངས་སུ་སྤང་བའི་དོན་
ཀྱིས་ན་ཐོགས་པར་མི་བྱེད་པ་སྟེ་ཤིན་ཏུ་དལ་བ་མ་ཡིན་པའོ། ། བདེ་བ་ཉིད་དུ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་
ཞི་བའི་རང་བཞིན་དུ་མངོན་པར་རྟོགས་པར་བཅོན་པར་བྱེད་པ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། ། ཀླང་
པ་ཀྱ་ཆོམ་དུ་ས་ལས་མི་འདེགས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཀླང་པ་གཅིག་ལེགས་པར་མ་གཞག་པར་ཀླང་
པ་གཉིས་པ་མི་འདེགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། ། ཀླང་པ་ཀྱ་ཆོམ་དུ་ས་ལ་མི་འཇོག་ཞེས་བྱ་བ་ནི་

སྒྲིག་ཆགས་དང་བཅས་པའི་ས་སྒྲིགས་སྤང་བའི་དོན་དུའོ། ། ཀུན་ཏུ་སྒྲིད་པ་གཞི་བཟུང་བ་ཉིད་
ཀྱིས་གོས་ལ་སོགས་པ་ཡོངས་སུ་སྒྲིད་པ་གཙང་བ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ནི་ཡང་རབ་འབྱུང་ཞེས་
བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ཡིན་ཏེ། གཞོན་པ་ཉུང་བར་འཇུག་པ་ནི་ནད་ཉུང་བའོ། ། སྒྲིན་ཉུང་བར་
འཇུག་པ་ནི་གཞན་གྱི་འཆེ་བ་ཉུང་བའོ། ། དེ་ལྟར་ན་དེ་དག་ནི་ངོ་བོར་གཏོགས་པའི་གནས་
སྐབས་ཀྱི་རྣམ་པ་བཅུ་གཅིག་ཏུ་འཇུག་པ་ཡིན་ནོ། ། དགེ་བའི་རྩ་བ་འཛིན་ཉེན་ཐམས་ཅད་
ལས་མངོན་པར་འཕགས་པ་ཉིད་ཀྱིས་ན་ལུས་ལ་སློན་བུའི་རིགས་བརྒྱད་ཁྲི་མི་འབྱུང་བའི་
དོན་ནི་སེམས་ཅན་གཞན་དག་གིས་ལུས་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ།
ཐམས་ཅད་ནས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྤྱི་རབ་ཙམ་གྱི་ཚུལ་གྱིས་ཀྱང་རྒྱུ་ཡིན། ། ཐམས་ཅད་ནི་སློན་བུའི་
རིགས་རྣམས་སོ། ། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་ནི་ཁ་དོག་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པས་སོ། ། ཐམས་ཅད་
ནི་སློན་བུའི་རིགས་བརྒྱད་ཁྲི་གྲངས་སུ་བགྱང་བར་མི་འབྱུང་རྒྱུ་ཡིན། ། དེ་བཞིན་དུ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་
ན་ཞེས་བྱ་བས་དོགས་པ་བསྐྱེད་ནས། རབ་འབྱུང་འདི་ལྟར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་སོ། །
དགེ་བའི་རྩ་བ་རྣམ་པར་དག་པས་སེམས་ལ་ཀྱུ་ཀྱུ་མེད་པའི་དོན་ཅི་ལྟ་ཅི་ལྟ་བུར་ཞེས་བྱ་བ་
ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལ་ལུས་ཡོངས་སུ་དག་པ་ནི་ལུས་ལ་མཚན་ལ་སོགས་
པས་ཡོངས་སུ་བརྒྱན་པ་ཉིད་དོ། ། དག་ཡོངས་སུ་དག་པ་ནི་ཆངས་པའི་དབྱངས་ལ་སོགས་
པའི་རང་བཞིན་ཉིད་དོ། ། གཉིས་པོ་འདི་དག་ནི་སེམས་ཡོངས་སུ་དག་པའི་འབྲས་བུ་ཉིད་
ཡིན་པར་བཤད་དོ། ། དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་གཙོ་བོ་ཡིན་པས་སེམས་ཡོངས་སུ་དག་པ་རྣམ་པར་
འབྱེད་པའི་དོན་དུ་བཅོམ་ལྷན་འདས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསལ་བ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལ་རྟེན་པ་
ལ་སོགས་པ་ལ་ལྟོས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་སེམས་ལ་བྱ་བ་ཉུང་བའོ། ། ཡང་དག་པའི་སྒྲིན་ལ་
ཡོངས་སུ་སྒྲིད་པ་མེད་པས་ན་སེམས་གཡོ་བ་མེད་པའོ། ། ཡང་དག་པ་མ་ཡིན་པའི་ཡོན་ཏན་
སྒྲིན་པ་དང་བྲལ་བས་སེམས་སྒྱུ་མེད་པའོ། ། ཡང་དག་པ་ཅི་ལྟ་བུ་བཞིན་དུ་སྒྲིབ་པ་ཉིད་ཡིན་
པས་ན་སེམས་ལ་ཀྱུ་ཀྱུ་མེད་པའོ། ། སེར་སྣ་ལ་སོགས་པ་དང་བྲལ་བ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་
སེམས་ཡོན་པོ་མེད་པའོ། ། གང་ཡིན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ལ་གཞི་བཟུང་བས་སོ། ། རང་
པ་དང་བཀུར་སྟེ་ལ་སོགས་པ་ལ་མི་ལྟ་བུ་ཉིད་ཀྱིས་སྤངས་པའི་ཡོན་ཏན་བཅུ་གཉིས་ཡང་
དག་པར་ལེན་པའི་དོན་ནི་རབ་འབྱུང་གཞན་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ།

དེ་ལ་རྟེན་པ་ནི་རྣམས་ཐོབ་པ་ལོ། ། བཀུར་སྟེ་ནི་གཅིས་སྤྲས་བྱེད་པ་ཉིད་དོ། ། ཆོགས་སུ་བཅད་
པ་ནི་གྲགས་པ་ལོ། ། ལྷུར་མི་བྱེད་དོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དེ་ལ་གཞིལ་བར་མི་འཇུར་བ་ལོ། ། དེ་ལ་
སྤྱངས་པའི་ཡོན་ཏན་བརྒྱ་གཉིས་ནི་འདི་དག་ཡིན་ཏེ། འདི་ལྟ་སྟེ་ཕྱག་དར་ཁྲོད་པ་ཉིད་དང་།
ཆོས་གོས་གསུམ་པ་ཉིད་དང་། ཐམས་ཅད་འབྱེད་བ་པ་ཉིད་དང་། བསོད་ནམས་པ་ཉིད་དང་།
སྟན་གཅིག་པ་ཉིད་དང་། ཟས་བྱིས་མི་ལེན་པ་ཉིད་དང་། དགོན་པ་ཉིད་དང་། བྱིང་བྱང་བ་
ཉིད་དང་། སྒྲ་གབ་མེད་པ་ཉིད་དང་། གཅོག་སྤུ་བ་ཉིད་དང་། གཞི་རི་བཞིན་པ་ཉིད་ཅེས་
བྱལོ། ། སྦྱོན་པ་ལ་སོགས་པའི་བྱུང་པར་བསྐྱབས་པས་ཕ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་དེ་དག་གི་མི་མཐུན་
པའི་ཕྱོགས་སེར་སྣ་ལ་སོགས་བའི་སེམས་མི་བསྐྱེད་པའི་དོན་ནི་སྤྲག་དོག་དང་སེར་སྣ་མང་བ་
མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། ཉེ་བར་མཆོན་པ་ཉིད་ཡིན་པས་ན། ཕ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་
ཐམས་ཅད་ཀྱི་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་བཟུང་ངོ། ། ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཀྱིས་ཐམས་ཅད་ཡང་དག་
པར་བསྐྱབས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཆོས་ཉིད་དང་མི་འགལ་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པའི་
ནལ་འབྱོར་རྟོགས་པའི་དོན་ནི་ཆོས་ཟབ་མོ་དག་བཤད་པ་ན་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་
པ་ཡིན་ཏེ། བསྐྱེད་པར་བྱ་བར་མི་རུས་པས་ན་སྟོ་བརྟན་པ་ལོ། ། སྤུངས་པའི་དོན་མཐོང་བས་ན་སྟོ་
ཟབ་པ་ལོ། ། སྦྱོར་བར་བྱེད་དོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཡང་དག་པར་སྦྱོར་བར་བྱེད་པ་ལོ། ། སེམས་ཅན་གྱི་
ཁམས་བདག་གིར་བྱས་པ་ཉིད་ཀྱིས་གཞན་གྱི་དོན་ཏུ་དཔྱལ་བ་འདོད་པའི་དོན་ནི་རབ་
འབྱོར་གཞན་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། ཕྱིར་བཤགས་པར་ཀྱིས་ཤིག་
ཅེས་བྱ་བ་ནི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་བཟུང་བ་ཡོངས་སུ་འདོར་བས་སོ། ། སོ་སོར་སྤྲོངས་ཤིག་ཅེས་
བྱ་བ་ནི་བྱིས་ཀྱང་མི་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། སེམས་མི་འཁྲུགས་པ་ནི་འདྲེན་མ་མེད་པའི་ཕྱིར་
རོ། ། མི་གཡོ་བ་ནི་ཡོངས་སུ་སྤངས་པ་མི་འདོར་བའི་ཕྱིར་རོ། ། དེ་ལྟར་ན་དེ་དག་གི་ཆེ་མོར་
གཏོགས་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་ནམ་པ་དྲུག་ཏུ་འཇུར་རོ། ། རྟོགས་པ་ཡིད་ཆེས་པའི་ཆོས་ཉིད་
ཀྱི་གཞན་གྱིས་བཀྱིར་མི་བརྟུབ་པའི་དོན་ནི་རབ་འབྱོར་གཞན་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་
གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། ཆོས་ཉིད་ལ་སྟོན་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ཆོག་བཞི་ནི་སྤྲག་བསྐལ་ལ་
སོགས་པའི་བདེན་པ་སྦྱུ་མ་ལྟ་བུ་ཉིད་ཏུ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་དེ་སྐད་སྟོས་པ་ཡིན་ནོ། ། གཞན་
གྱིས་དད་པའི་ཕྱིར་མི་འགོ་སྟེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཆོས་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་བྱས་པའི་ཕྱིར་གཞན་ལ་

ཡིད་ཆེས་པས་རྟོགས་པ་མ་ཡིན་པའོ། ། འདི་དག་ཉིད་དཔེས་གསལ་བར་བསྟན་པར་བྱ་བའི་
ཕྱིར། རབ་འབྱོར་དཔེར་ན་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། བཀྱིར་མི་བདུབ་པའི་
ཕྱིར་མི་འཕྲོགས་པའོ། ། སྤྱིར་སྟོན་པ་མེད་པས་ན་ཕྱིར་མི་སྟོན་པའི་ཆོས་ཅན་ནོ། ། མཐའ་
གཅིག་ལ་གནས་པའི་ཕྱིར་ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་ཉིད་དུ་ངེས་པར་འགྱུར་བའོ། ། འདི་དག་ཉིད་
རྒྱ་ཆེར་བསྟན་པ་ནི་རྟོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ལ་གཞིལ་བར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་
ཡིན་ནོ། ། སངས་རྒྱས་ཉིད་ཀྱི་ཐབས་ཤེས་པ་ལ་མཁས་པ་ཉིད་ཀྱིས་ལམ་ལྟར་བཅོས་པ་ཉི་བར་
སྟོན་པའི་བདུད་ལ་བདུད་ཉིད་དུ་རྟོགས་པའི་དོན་ནི་རབ་འབྱོར་གཞན་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་
སོགས་པ་ཡིན་ནོ། ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྦྱོད་པ་འདི་ནི་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་
ཏུ་ཕྱིན་པ་ལ་སོགས་པའི་སྦྱོད་པའོ། ། འདི་ཉིད་དུ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འདི་ཉིད་ལའོ། ། སྤྱུག་བསྐལ་
མཐར་ཐུང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་འཕགས་པའི་བདེན་པ་བཞི་བསྟོམ་པ་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ལྷག་མའོ། །
ཀྱི་མ་མ་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ལ་ཀྱི་མ་མ་ལ་སྤྱུག་བསྐལ་ཏེ་གང་གི་ཆེ་རེ་ཞེས་འདི་ཉིད་
དུ་ཁྱོད་ཀྱི་ཐུང་པོ་ནི་ཆོས་ཉིད་རྟོགས་པ་དང་བྲལ་བས་ན་དུས་ཕྱིས་ཡོངས་སུ་རྟོགས་ཤིང་
མངོན་པར་གྲུབ་བར་མི་འགྱུར་ན་དེའི་ཆེ་ཅིའི་ཕྱིར་སྟོན་ལམ་ལ་སོགས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་
སེམས་ཅན་ཀྱི་དོན་དུ་ཐུང་པོ་གཞན་བབྱང་བར་སེམས་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ནོ། ། འདི་ནི་བདུད་
ཡིན་ནོ་ཞེས་ལམ་གཞན་ཉི་བར་སྟོན་པ་རྟོགས་ནས་ཕྱིར་སྟོན་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་ན་འདི་ནི་
བཟོད་པར་གཏོགས་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་རྣམ་པ་གཉིས་སུ་འགྱུར་རོ། ། འཁོར་གསུམ་རྣམ་
པར་དག་པས་སྦྱོད་པ་ཐམས་ཅད་དུ་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་རྗེས་སུ་ཡི་རང་བའི་སྐབས་པའི་དོན་ནི་
གལ་ཏེ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་གཞན་ལས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་
གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། འབྲེལ་བར་བྱེད་པའི་ཆོག་ ཅེས་བྱ་བ་འདི་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་གསུངས་
པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའི་ཆོག་གོ། ། གཞན་ལས་ཐོས་ནས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གཞན་
བདུད་ལས་ཐོས་པ་ནའོ། ། སེམས་ཆོས་ཉིད་ལས་ཡོངས་སུ་ཉམས་པར་མི་འགྱུར་ཞེས་བྱ་བའི་
ཐ་ཆོག་གོ། ། སྦྱོར་བ་དང་དངོས་གཞི་དང་མཐུག་གི་གནས་སྐབས་སུ་ཡོངས་སུ་ཉམས་པར་མི་
འགྱུར་ཕྱིར་སྟོན་པར་མི་འགྱུར་དེའི་སེམས་གཞན་དུ་མི་འགྱུར་ཞེས་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་སྦྱར་
བར་བྱའོ། ། དེ་ལྟར་སྦྱོད་ཅིང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་རྗེས་སུ་གནང་བའི་སྦྱོད་པས་སྦྱོད་

ཅེས་བྱ་བའི་ཐ་ཆིག་གོ། ། ཉེ་བར་བསྐྱ་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར་གལ་ཏེ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་
དཔའ་ཆེན་པོ་དེ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་སོ། ། དེ་ལྟར་ན་འདི་ནི་ཆོས་ཀྱི་མཆོག་ཏུ་
གཏོགས་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་རྣམ་པ་གཅིག་ཏུ་འགྱུར་རོ། ། རི་སྐད་དུ་བཤད་པའི་རྣམ་པ་
རྣམས་ཀྱི་ནི་ངེས་པར་འབྱེད་པའི་ཆ་ལ་གནས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་
པོ་སྤྱོད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ལས་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་མཆོན་
པར་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། ། དེ་སྐད་དུ་ཡང་། གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ལས་ལྡོག་པ་དང་། ཐེ་ཆོམ་མི་
དལ་བཟད་པ་དང་། བདག་ཉིད་དགེ་བ་ལ་གནས་ཤིང་། གཞན་དག་དེ་ལ་འགོད་པ་དང་། །
གཞན་ཀྱི་ཉེན་ཅན་སྦྱོར་སོགས་དང་། ། ཟབ་མོའི་དོན་ལའང་སོམ་ཉི་མེད། ། བྱམས་ལུས་
སོགས་དང་སྐྱབ་པ་ནི། ། རྣམ་པ་ལྟ་དང་མི་འགྲོགས་དང་། ། བག་ལ་ཉལ་ཀུན་འཛོམས་པ་
དང་། ། རྩན་པ་དང་ནི་ཤེས་བཞིན་དང་། ། གོས་ལ་སོགས་པ་གཙང་བ་དང་། ། ལུས་ལ་སྲིན་བྱ་
རྣམས་མི་འབྱུང་། ། གྲ་གྲ་མེད་སེམས་སྤང་པ་ནི། ། ལེན་དང་སེར་སྒྲ་མེད་སོགས་དང་། ། ཆོས་
ཉིད་ལྡན་པར་འགྲོ་ཉིད་དང་། ། སེམས་ཅན་དོན་དུ་དཔྱལ་ཆོལ་དང་། ། གཞན་གྱིས་བགྱི་བར་
མི་བདུབ་དང་། ། ལམ་གཞན་ཉེ་བར་སྟོན་བདུད་ལ། ། བདུད་ཅེས་བྱ་བར་རྟོགས་པ་དང་། །
སངས་རྒྱས་དགེས་པའི་སྦྱོད་པ་སྟེ། ། ཏྲགས་ནི་ཉི་ཤུ་དེ་དག་གིས། ། རྫོད་དང་ཆེ་མོ་བཟོད་
བཅས་དང་། ། ཆོས་མཆོག་རྣམས་ལ་གནས་པ་ནི། ། རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ལས་མི་ལྡོག་ ཅེས་
གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། ངེས་པར་འབྱེད་པའི་ཆ་དང་མཐུན་པ་ལ་གནས་པའི་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་
མཆོན་ཉིད་ཀྱི་འོག་ཏུ་མཐོང་བའི་ལམ་ལ་གནས་པའི་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་མཆོན་ཉིད་ནི། སྤྱག་
བསྐྱེད་ལ་ཆོས་ཤེས་པའི་བཟོད་པ་ལ་སོགས་པ་སྐད་ཅིག་མ་བཅུ་དྲུག་གིས་བཤད་པར་བྱའོ། །
དེ་སྐད་དུ་ཡང་། བཟོད་དང་ཤེས་པའི་སྐད་ཅིག་མ། ། བཅུ་དྲུག་རྣམས་ནི་མཐོང་ལམ་གྱི། །
བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་མི་ལྡོག་པའི། ། མཆོན་ཉིད་ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱ། ། ཞེས་གསུངས་པ་
ཡིན་ནོ། ། དེ་ལ་གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་རྟོགས་པ་ལས་ལྡོག་པས་སྤྱག་བསྐྱེད་ལ་ཆོས་
ཤེས་པའི་བཟོད་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་སྟོན་པ་ནི་རྣལ་འབྱོར་གཞན་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་
གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། རྣམ་པར་གནས་པ་ལ་བྱད་པར་མི་བསྐྱེད་པས་ན་མངོན་པར་འདུ་མི་བྱེད་
དོ། ། སྟོན་མ་བྱུང་པ་མི་བྱེད་པས་མི་བསྐྱེད་དོ། ། སྤྱ་མ་བཞིན་དུ་དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེན་ཞེས་བྱ་

བས་དོགས་པ་བསུ་ནས། འདི་ལྟར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་སོ། ། རང་གི་མཚན་ཉིད་
གྱིས་སྟོང་པས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ངོ་བོ་ཉིད་གྱིས་སྟོང་པའི་ཚོས་ཉིད་གྱིས་སྟོང་པ་ལ་སོགས་པའི་
ཚོས་རྟོགས་པ་ཉི་བར་མི་དམིགས་པས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྟོན་མེད་པ་སྟུག་བསུལ་ལ་
ཚོས་ཤེས་པའི་བཟོད་པ་རྟོགས་པ་ལ་འཇུག་ཅིང་རྟོགས་ལ། ཚོས་དེ་ཡང་ཉི་བར་མི་དམིགས་ཏེ་
གང་གི་ཕྱིར་དེ་མངོན་པར་འདུ་མི་བྱེད་ཅིང་མི་བསྐྱེད་པས་སོ་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཆོག་གོ། ། མི་སྐྱེ་
བའི་ཚོས་ལ་བཟོད་པ་ཐོབ་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དི་སྐད་དུ་བསྟན་པའི་བཟོད་པ་ཐོབ་པའོ། ། སྤྲ་ན་
མེད་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་བསྟན་པ་ཉིད་གྱིས་སྟུག་བསུལ་ལ་ཚོས་ཤེས་པ་ནི། རབ་འབྱོར་
གཞན་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། མཐོང་བ་དང་བསྐྱོམ་པ་དང་བྱུང་པར་
གྱི་ལམ་རྣམས་སུའམ། སྦྱོར་བ་ལ་སོགས་པའི་གནས་སྐབས་སུ་མེད་པ་ཉིད་དུ་བསྟན་པར་བྱ་
བའི་ཕྱིར་ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་ཉིད་དེ་ནི་ནམ་མཁའ་དང་མཚུངས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་ཆོག་གསུམ་
པ་སྟོས་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ལྟར་ཤེས་པར་བྱ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ནི་ཐོས་པ་དང་བསམ་པ་དང་
བསྐྱོམ་པའི་གནས་སྐབས་སུ་སྦྱང་བར་བྱའོ། ། དེ་ལ་སེམས་བསྟན་པ་ནི་བར་ཆད་མེད་ཅིང་
སྟོང་པོ་དང་བཅས་པས་སོ། ། སེམས་མི་གཡོ་བ་ནི་ཚོས་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་བྱེད་པ་ཉིད་མངོན་
སུམ་དུ་བྱེད་པ་ཉིད་གྱིས་སོ། ། མི་འཕྲོགས་པ་ནི་གཞན་རྣམས་ཀྱི་ཡུལ་མ་ཡིན་པ་ཉིད་གྱིས་ཏེ།
ཡང་དག་པར་སྤངས་པ་དང་སྦྱར་བ་དང་ཆེད་དུ་བྱ་བ་ལས་མ་ཉམས་པའི་དོན་གྱིས་ཞེས་སྦྱོར་
བར་བྱའོ། ། ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཐེག་པ་ལས་སེམས་ལྡོག་པ་ལས་སྟུག་བསུལ་ལ་
རྗེས་སུ་ཤེས་པའི་བཟོད་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་གསུངས་པ་ནི། དེ་ནི་ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་
ཀྱི་ས་དག་ལས་ལྡོག་ཅིང་ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་ཉིད་ལ་འཇུག་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བའོ། ། དེ་ལ་
འཇུག་པར་འཇུར་བ་ལས་ལྡོག་པ་གང་ཡིན་པའམ། མི་འཇུག་པར་འཇུར་བ་ལས་འཇུག་པར་
ཇུར་པ་དེ་ནི་འདིར་ལྡོག་པ་དང་། འཇུག་པ་ཙམ་ནི་ཡིན་ནོ། ། དེ་དག་ནི་ཡང་དག་པའི་དོན་
མི་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། དེ་བཞིན་དུ་སྐད་ཅིག་མ་གསུམ་པ་ལ་ནི་རྗེས་སུ་ཤེས་པ་དང་འབྲེལ་
པས་ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་པའི་སར་ལྷུང་བར་འཇུར་བ་དག་སྲིད་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ནི་ཁམས་
གསུམ་པའི་གཉེན་པོ་ཐོབ་པ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། ། དེ་བས་ན་དེ་ལས་ལྡོག་པའི་རྣམ་པ་
བཤད་པ་ཡིན་ནོ། ། ཚོས་རབ་དུ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་མཐུས་བསམ་གཏན་ལ་སོགས་པའི་ཡན་

ལག་ཡང་དག་པར་ཡོངས་སུ་བད་པས་སྤྱག་བསྐུལ་ལ་རྗེས་སུ་ཤེས་པ་ནི་དེ་དག་འདོད་ན་
ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། འདིར་བསམ་གཏན་ནི་མཐར་ཁྱིམ་གནས་པའི་
སྟོམས་པར་འཇུག་པ་དགུ་ལ་སོགས་པ་ཉི་བར་མཆོན་པ་ཡིན་ནོ། ། མཐོང་བའི་ཆོས་ལ་བདེ་
བར་གནས་པའི་དོན་དུ་མངོན་སུམ་དུ་བྱེད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བསམ་གཏན་ལ་གནས་ཤིང་
དེའི་འབྲས་བུ་མངོན་སུམ་དུ་མི་བྱེད་པས་བསམ་གཏན་ལ་ཡོངས་སུ་འདྲིས་པར་ཡང་བྱེད་དོ། །
དེ་དེའི་ཡན་ལག་སྤངས་པས་རྗེས་སུ་ཤེས་པར་རྟོགས་པ་ནི་གཞུགས་དང་གཞུགས་མེད་པའི་
ཁམས་ཀྱི་གཉེན་པོར་རྒྱར་པ་ཉིད་དུ་ཤེས་པར་བྱ་བའི་དོན་དུ་དམིགས་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། དེ་
བསམ་གཏན་དག་ལ་སྟོམས་པར་འཇུག་ཀྱང་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་བདག་ཉིད་ཀྱི་དངོས་པོ་
ཡོངས་སུ་འདྲིན་པས་བསམ་གཏན་ཀྱི་དབང་གིས་ཀྱང་མི་སྦྱེ་བའོ། ། སྤྱག་བསྐུལ་ལ་རྗེས་སུ་
ཤེས་པའི་གནས་སྐབས་སུ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་ཐོབ་པར་བྱེད་པ་
མི་འཐད་པས། དེ་སྤྱར་འདོད་པ་ན་སྦྱོད་པའི་ཆོས་རྣམས་ལ་གནས་པར་བྱེད་དེ་ཞེས་བྱ་བར་
སྦྱར་རོ། ། མི་དགེ་བ་དང་བྲལ་བ་ཉིད་ཀྱི་ལུས་དང་སེམས་སྤང་བའི་ཕྱིར་ཀུན་འབྱུང་བ་ཆོས་
ཤེས་པའི་བཟོད་པའི་ཡིན་ནོ་ཞེས་གསུངས་པ་ནི་རབ་འབྱོར་གཞན་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་
པའོ། ། མཐོང་བས་སྤང་བར་བྱ་བའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་བསལ་བ་ཉིད་ཀྱིས་ན། ལུས་དང་སེམས་
ཡང་བ་བསྦྱེད་པས་མིང་ལ་སོགས་པ་ལ་ཆེད་ཆེ་བར་བྱེད་པ་མ་ཡིན་ནོ། ། ཕྱི་དང་ནང་གི་
བདག་ཉིད་ཅན་ཀྱི་སྟན་པའི་དབྱེ་བས་སྦྱ་དང་ཆོགས་སུ་བཅད་པ་ཞེས་གཉིས་གསུངས་པ་
ཡིན་ནོ། ། རང་གི་མཆོན་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་ཆོས་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་མིང་ལ་སོགས་པ་མ་ཐོབ་
ན་ཡང་ཡིད་མི་བདེ་བ་མེད་པས་ན་སེམས་མི་འཇུགས་པ་ཡིན་ནོ། ། སྦྱ་མ་ལྟ་བུར་བསྐྱོམ་པའི་
ཐབས་ལ་མཁས་པའི་མཐུས་མངོན་པར་ཞེན་པ་མེད་པར་འདོད་པ་ལ་ཉི་བར་ཡོངས་སྦྱོད་པའི་
ཕྱིར་ཀུན་འབྱུང་ལ་ཆོས་ཤེས་པ་ཡིན་པ་ནི་གལ་ཏེ་བྱིམ་ན་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་
ཡིན་ཏེ། བྱིམ་ནི་ཡོངས་སུ་འདྲིན་པའི་གནས་པའོ། ། འདོད་པ་རྣམས་ཐོབ་པ་ལ་མངོན་པར་
ཞེན་པའི་འདོད་པ་ལ་མངོན་པར་ཆགས་པའམ། མ་ཐོབ་པ་རྣམས་ལ་མངོན་པར་འདོད་པ་སྟེ་
དོན་དུ་གཉེར་བ་ལྷག་པར་ཆེར་མི་འབྱུང་ངོ། ། སྦྱ་མ་ལྟ་བུའི་མུ་ངན་ལས་འདས་པའི་ཆོས་
རྟོགས་པས་སྦྱོ་བར་འདུ་ཤེས་པ་ཡིན་ནོ། ། འདི་དག་ཉིད་དཔེས་གསལ་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར་རབ་

འབྱོར་འདི་ལྟ་སྟེ་དབེར་ན་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། སོག་གི་དབང་པོ་ལ་
སོགས་པ་འགག་པའི་འཛིགས་པ་མཐོང་བས་སྒྲག་པའི་འདུ་ཤེས་སོ། ། འཛིགས་པ་དང་བཅས་
པ་ཉིད་ཡིན་པའི་དེ་ལྟར་འདུ་ཤེས་པས་རིངས་ཐབས་སུ་ཞེས་སྒྲས་སོ། ། འོན་ཏེ་མི་གཉེར་བ་
ཉིད་དང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ལ་ཁ་ཅིག་ན་རེ་མ་འོངས་པ་ལ་འོན་ཏེ་མི་གཉེར་བ་ཉིད་
དང་། ད་ལྟར་གྱི་ལ་མི་བརྟམ་པ་ཉིད་དང་། འདས་པ་རྣམས་ལ་མ་ཆགས་པ་ཉིད་ཏེ་ཞེས་
འདོད་དོ། ། གཞན་དག་ནི་སྦྱོར་བ་ལ་སོགས་པ་ལ་བྱའོ་ཞེས་བེར་རོ། ། རབ་ཏུ་དགའ་བ་དང་
བདེ་བ་བསྐྱེད་པ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དགའ་བའི་རང་བཞིན་ཅན་དང་བདེ་བའི་རང་བཞིན་
ཅན་དེ་ལ་འོན་ཏེ་མི་གཉེར་བར་བྱིས་ན་གནས་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་སྣ་མ་དང་སྦྱར་རོ། ། ཡུལ་
གྱི་ཉེས་དམིགས་མཐོང་བས་རྟག་ཏུ་ཆངས་པར་སྦྱོད་པ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཀུན་འབྱུང་ལ་
རྗེས་སུ་ཤེས་པའི་བཟོད་པ་ཡིན་པ་ནི་དེ་དག་བྱིས་ན་གནས་ན་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་
གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། མཉམ་པ་དང་མི་མཉམ་པས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྦྱོན་པོ་དང་སྤེལ་བའི་ཚུལ་
གྱིས་སོ། ། ཆོས་འབའ་ཞིག་གིས་འཆོ་བར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རིག་པ་ཉི་བར་བསྐྱབས་པ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར་རོ། ། གཞན་ལ་གཞོད་པ་མི་བྱེད་དོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྒྱུད་ཞི་གནས་ཀྱིས་བརྒྱན་པ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར་ཉི་བར་འཆོ་བར་མི་བྱེད་པའོ། ། དེ་བཞིན་ཏུ་དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེན་ཞེས་བྱ་བས་དོགས་པ་
བསུ་ནས། འདི་ལྟར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་སོ། ། རྒྱེས་བྱ་ཆེན་པོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་
པ་ནི་ཁ་ཅིག་ན་རེ་བསྟོད་པའི་ཆོག་རྣམས་ཡིན་ལོ་ཞེས་བེར་རོ། ། གཞན་དག་ན་རེ་རྒྱེས་བྱ་
དམ་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའི་ཆོག་བཙུ་བྱག་ནི་མཐོང་བའི་ལམ་གྱི་སྐད་ཅིག་མ་བཙུ་བྱག་
ཐོབ་པ་དང་གོ་རིམས་བཞིན་ཏུ་སྦྱར་རོ་ཞེས་བེར་རོ། ། རྒྱེས་བྱ་དམ་པ་ཆོས་ཉིད་ཀྱིས་འཆོ་
བའི་ཡོ་བྱད་ཡང་དག་པར་རྣམ་པར་དག་པ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཀུན་འབྱུང་ལ་རྗེས་སུ་ཤེས་
པ་ཡིན་པ་ནི་རབ་འབྱོར་གཞན་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། གཞོད་སྦྱོན་
ལག་ན་དོ་རྗེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གཞོད་སྦྱོན་མཆོག་ཏུ་སལ་ཏུ་བྱུང་བ་འགའ་ཞིག་ལ་མིང་འདི་སྐད་
ཅས་བྱ་བའོ། ། ལུས་དང་ངག་དང་སེམས་བེལ་གྱིས་མི་འོན་པ་ཉིད་ཀྱིས་ན་གོ་རིམས་བཞིན་ཏུ་
ཐུབ་པར་དགའ་ཞིང་འདའ་བར་བྱ་བར་མི་རྣམས་པ་དང་བསྟེན་པར་དགའ་བར་འགྱུར་རོ་ཞེས་
བྱ་བའི་ཆོག་དང་སྦྱར་རོ། ། རྒྱེས་བྱ་བྱ་མཆོག་གི་དབང་པོ་དང་ལྡན་པར་འགྱུར་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་

ནི་མདོམས་ཀྱི་སྒྲུབ་སྒྲུབས་སུ་རྒྱུ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། ། བྱད་མེད་དག་དབང་དུ་བྱ་བའི་
སྒྲུགས་ཀྱི་རིགས་དང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ལ། ཁ་ཅིག་ན་རེ་འཕགས་མ་སྒྲོལ་མ་ལ་སོགས་
པའི་སྒྲུགས་ཀྱི་རྣམ་པ་ནི་སྒྲུགས་ཀྱི་རིགས་སོ། ། ལྷ་བ་དང་ཉི་མ་གཟས་ཟིན་པའི་ཆོ་བདུས་
པའི་བིང་གར་ཇ་ལ་སོགས་པ་ནི་ཅི་འོ། ། སྒྲུགས་ཀྱི་རིགས་དང་ཅི་ཉིད་ནི་རིག་པ་འོ། ། སྒྲན་ལ་
སོགས་པའི་སྒྲུས་ནི་སྒྲུགས་ལ་སོགས་པ་བསྐྱེད་ཞེས་ཟེར་རོ། ། གཞན་དག་ནི་སྒྲུགས་ཀྱི་རིགས་
ནི་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པ་འོ། ། ཅི་ནི་རྣམ་མང་པོ་བསྐྱེད་པ་ལས་སྐྱུར་བའི་མཆན་ཉིད་དོ། །
རིག་པ་ནི་འཇིག་རྟེན་པའི་འོ། ། སྒྲན་ནི་ཡན་ལག་གཅིག་པ་ལ་བྱའོ་ཞེས་ཟེར་རོ། ། ལ་ལ་ནི་
སྒྲུགས་ཀྱི་རིགས་ནི་ལྷ་མོ་དང་འབྲེལ་པ་འོ། ། ཅི་ནི་ནད་སྦྱེས་པ་གསོ་བར་བྱེད་པ་འོ། ། རིག་པ་
ལྷ་མོ་དང་འབྲེལ་བ་འོ། ། སྒྲན་ནི་སྒྲོ་བྱར་དུ་བྱུང་བའི་ནད་སེལ་བའི་དོན་ཡིན་ལོ་ཞེས་འདོད་
དོ། ། ཚྱོད་པ་དང་སྐོལ་བར་སྒྲུབ་པའི་ངང་ཚུལ་ཅན་དུ་མི་འགྱུར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ལུས་དང་ངག་གི་
འཐབ་ཚྱོད་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། སྟོང་པ་ཉིད་ལ་གནས་པ་ཉིད་ཀྱི་སྤང་པོ་དང་སྦྱེས་མཆེད་དང་
ཁམས་རྣམས་ལ་སྐྱུར་བ་དང་རྗེས་སུ་སྐྱུར་བའི་གནས་པ་སོ་སོར་བཀག་པས་འགོག་པ་ལ་ཆོས་
ཤེས་པའི་བཟོད་པ་ནི་རབ་འབྱོར་གཞན་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ།
འཕགས་པ་རྣམ་པར་གྲོལ་བའི་ཕྱིས་ནི་སྐྱུར་བ་དང་རྗེས་སུ་སྐྱུར་བ་ཞེས་སྒྲོས་པས། སྐྱུག་
བསྐྱེད་དང་ཀུན་འབྱུང་གི་བདེན་པ་དག་དང་། འགོག་པ་དང་ལམ་ཀྱི་བདེན་པ་དག་ལ་གོ་
རིམས་བཞིན་དུ་སྐྱུར་བ་དང་རྗེས་སུ་སྐྱུར་བ་སྟོན་དང་བྱི་མར་ཤེས་པར་བྱ་བའི་དོན་ཡིན་ལོ་
ཞེས་བཤད་དོ། ། གཞན་དག་ནི་སྤང་པོ་ལ་སོགས་པ་ལ་དང་པོ་མངོན་པར་ཞེན་པ་ནི་སྐྱུར་བ་
ཞེས་བྱ་བ་ལ། བྱི་ནས་ཤར་མངོན་པར་ཞེན་པ་ནི་རྗེས་སུ་སྐྱུར་བ་ཞེས་ཟེར་རོ། ། མི་མཐུན་པའི་
ཕྱོགས་བསལ་པ་ཉིད་ཀྱི་རྟོགས་པའི་བར་ཆད་བྱེད་པའི་ཆོས་རྣམས་ལ་གཏམ་ཀྱི་སྐྱུར་བ་དང་
རྗེས་སུ་སྐྱུར་བའི་གནས་པ་སོ་སོར་བཀག་པས་འགོག་པ་ལ་ཆོས་ཤེས་པ་ཡིན་པ་ནི། དེ་དག་
ནི་འདུ་འཇོལ་དག་འབྱུང་བའི་གཏམ་ཀྱི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། གཏམ་སྒྲུས་
པ་ནི་དངོས་པོའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་སྐྱུག་བསྐྱེད་དང་ཀུན་འབྱུང་གི་ཤེས་པའི་དུས་ཉིད་དུ་
གསལ་ཟིན་པ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་འགོག་པ་ཤེས་པ་ནི་གཏམ་ཙམ་ཀྱི་རྣམ་པར་རྟོག་པའི་
གཉེན་པོའི་ཕྱོགས་ཡིན་པར་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ལྟ་བུའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་

ནས། འདི་དག་ཐམས་ཅད་མིང་ཙམ་སྟེ། ། འདུ་ཤེས་ཙམ་དུ་རབ་ཏུ་གནས། ། བརྗོད་བྱ་ཡོད་པ་
མ་ཡིན་ནོ། ། ཞེས་པ་བཤད་པ་ཡིན་ནོ། ། རྣམ་པར་རྟོག་པའི་སྒྲིན་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱི་
བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཆོགས་སུ་གྱུར་པ་སྒྲིན་པ་དང་རྗེས་སུ་སྒྱུར་བ་ལ་གནས་པ་སོ་སོར་བཀག་པས་
འགོག་པ་ལ་རྗེས་སུ་ཤེས་པའི་བཟོད་པ་ཡིན་པ་ནི། དམག་གི་གཏམ་གྱི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་
གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ལ་དམག་ནི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཆོས་ཀྱི་ཆོགས་ཏེ། འདིས་ནི་འགོག་པ་ཤེས་
པའི་གནས་སྐབས་སུ་ཡང་དག་པར་བསྐྱབས་པ་མང་པོ་དང་ཉེ་བར་ལྡན་པར་སྒྲིན་པ་ཡིན་
ནོ། ། དེ་ལྟར་ཡང་སྒྲིང་ཕྱག་ཉི་ཤུ་ལྔ་པ་ལས་དེ་རང་བཞིན་གྱིས་སྒྲིང་པ་ཉིད་ལ་གནས་པས།
ཆོས་གང་ཡང་ཉུང་དུ་འཕམ་མང་པོ་ཡང་དག་པར་རྗེས་སུ་མི་མཐོང་ངོ་ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར་
རོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཁ་ཅིག་གི་ལོ། ། གཟུང་བ་དང་འཛིན་པ་དག་སྤང་བར་བྱ་བ་ཉིད་ཀྱིས་མི་
མཐུན་པ་དང་གཉེན་པོ་སྟོགས་གསད་པར་བྱ་བ་དང་གསོད་པ་པོ་གཡུལ་འབྱེད་པའི་གཏམ་
ཀྱི་སྒྱུར་བ་དང་རྗེས་སུ་སྒྱུར་བ་ལ་གནས་པ་བཀག་པས་འགོག་པ་ལ་རྗེས་སུ་ཤེས་པ་ཡིན་པ་ནི།
འཐབ་མོའི་གཏམ་གྱི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། འདི་ལྟ་བུའི་གནས་སྐབས་
སུ་རང་གི་ངང་ཉིད་ཀྱིས་རྣམ་པར་སྒྲིན་པ་འགོག་པ་རྣམ་པ་བཞིར་འཇུག་བ་ནི། འདི་ལྟ་སྟེ་
དབང་པོའི་གྲོང་འགོག་པ་ནི་དང་པོ་ལོ། ། དེ་བཞིན་དུ་དབང་པོའི་རྟེན་འབྱུང་བ་དང་འབྱུང་བ་
ལས་གྱུར་པའི་གྲོང་བྱིར་འགོག་པ་ནི་གཉིས་པ་ལོ། ། དེ་བཞིན་དུ་དབང་པོའི་ཡུལ་གྱི་གྲོང་རྒལ་
འགོག་པ་ནི་གསུམ་པ་སྟེ། དེ་ནི་གྲོང་དང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གང་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །
སྒྲོངས་ལ་སོགས་པ་ནི་གྲོང་བྱིར་གྱི་དབྱེ་བ་ཡིན་ནོ། ། བདག་ཏུ་མངོན་པར་ཞེན་པ་འགོག་པ་
སྟེ་བཞི་པ་ནི་བདག་གི་གཏམ་གྱིས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟོས་པ་ཡིན་ནོ། ། བདག་ཁོ་ན་ལ་
བདག་གི་དང་འབྲེལ་པས་རབ་ཏུ་བྱི་བའི་དོན་ནི་སྟོན་པོ་ཆེན་པོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟོས་
པ་ཡིན་ནོ། ། རྣམ་པར་སྒྲིན་པ་འགོག་པ་རྣམ་པ་བཞི་པོ་དེ་དག་ཀྱང་རེ་རེ་ཞིག་ཁམས་གསུམ་
པ་ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱལོ། ། དེ་ལ་འདོད་པ་དང་གཟུགས་ཀྱི་ཁམས་དག་ན་དབང་པོ་དང་
རྟེན་དང་ཡུལ་གྱི་འགོག་པ་ཡོད་པ་ནི་ཤིན་ཏུ་གྲགས་པ་ཡིན་ནོ། ། གཟུགས་མེད་པ་ན་ཡང་
བཏང་སྟོམས་དང་སྟོག་དང་ཡིད་ཅེས་བྱ་བའི་དབང་པོ་ཡོད་པས་དབང་པོ་འགོག་པ་ཡིན་ནོ། །
གཟུགས་མེད་པ་ན་ཡང་བཏང་སྟོམས་དང་སྟོག་དང་ཡིད་ཅེས་བྱ་བའི་དབང་པོ་ཡོད་པས་

དབང་པོའི་རྟེན་པས་དབང་པོ་འགོག་པ་ཡིན་ནོ། ། རིགས་མཐུན་པ་དང་སྟོག་ལའང་འདིར། །
སེམས་ཀྱི་རྒྱུད་ནི་རྟེན་པ་ཡིན། ། ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་པས་དབང་པོའི་རྟེན་འགོག་པའོ། ། ཡིད་ཀྱི་
ཡུལ་ཆོས་ཡོད་པས་དབང་པོའི་ཡུལ་འགོག་པ་ཡོད་པ་ཡིན་ནོ། ། བདག་ཏུ་མངོན་པར་ཞེན་པ་
ནི་ཐམས་ཅད་ན་ཡོད་པ་ཉིད་ཡིན་པས་དེ་འགོག་པ་ཡང་འཐད་པ་ཁོ་ན་ཡིན་ནོ། ། སྦྱོན་པ་ལ་
སྟོགས་པའི་བྱད་པར་རྟོགས་པས་སེར་སྣ་དང་འཆལ་བའི་ཚུལ་སྤྲིམས་ལ་སྟོགས་པས་སྦྱོར་བ་
དང་རྗེས་སུ་སྦྱོར་བའི་གནས་པས་སེར་བཀག་པ་ལ་ཆོས་ཤེས་པའི་བཟོད་པ་ཡིན་པ་ནི་ཆོས་
དང་འགལ་བའི་གཏམ་གྱི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སྟོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། ཆོས་དང་འགལ་བའི་
གཏམ་བཀག་པས་ནི་བར་ཆད་མེད་པའི་ལམ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་བཟོད་པ་ཉོན་མོངས་པ་དང་
བྲལ་བའི་རྒྱ་ཉིད་ཡིན་པར་བསྟན་ཏོ། ། འཐབ་མོ་ནི་ལུས་དང་དག་གི་རྩོམ་པའོ། མཆང་འབྱ་
བ་ནི་ལུས་དང་དག་དང་ཡིད་ཀྱི་བྱས་པའི་ཚུལ་དང་མི་མཐུན་པའོ། ། རྩོད་པ་དང་གྲོལ་བ་ནི་
བཤད་ཟེན་ཏོ། ། ཆོས་འདོད་པ་ནི་དགེ་བའི་ཆོས་ཀྱི་རྗེས་སུ་འདུག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །
བསྐྱབ་པ་དང་འབྲས་བུའི་ཆོས་དག་ནི་འདུས་བྱས་དང་འདུས་མ་བྱས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་གོ་
རིམས་བཞིན་དུ་སྤང་བ་དང་སྤང་བར་བཤད་པས་མི་འབྱེད་པ་བརྗོད་པ་སྤྲོ་བའོ། ། ཤིན་ཏུ་
བྱད་པར་དུ་འཕགས་པའི་གནས་ཐོབ་པར་འདོད་པས་མཛའ་བར་འདོད་པའོ། ། ཉན་ཐོས་ལ་
སྟོགས་པ་དང་བྱན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཆོས་སྟོན་པས་ཆོས་སྤྲོ་བའོ། ། སྦྱེ་བ་ལ་དབང་ཐོབ་པས་
དེར་སྦྱེ་བ་ཡིན་ནོ། ། ཇི་སྐད་དུ་བཤད་པའི་བཟོད་པ་གསལ་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར་རབ་འབྱོར་
གཞན་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སྟོགས་པ་གསུངས་ཏེ། མཁས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བྱང་བར་གྱུར་པའོ། །
པལ་ཆེར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མང་དུའོ། ། ཆོས་ཐམས་ཅད་རྣམ་པར་ཐར་པའི་སྟོགས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་
ཡིན་པས་རྟོགས་པའི་ཆོས་རྩལ་ཙམ་ཡང་མི་དམིགས་པའི་ཕྱིར་ལམ་ལ་ཆོས་ཤེས་པ་ནི་རབ་
འབྱོར་གཞན་ཡང་ཕྱིར་མི་ལྟོག་པའི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སྟོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། ཆོས་ཐམས་
ཅད་སྦྱུ་མ་ལྟ་བུར་རྟོགས་པས་ཆོས་རྩལ་ཙམ་དུ་ཡང་དམིགས་པ་དང་བྲལ་པ་ཡིན་པས། འདི་
སྟམ་དུ་བདག་ཕྱིར་ལྟོག་པ་ཡིན་ནམ་ཕྱིར་མི་ལྟོག་པ་ཡིན་སྟམ་དུ་མི་སེམས་ཏེ། སྦྱོར་བ་ལ་
སྟོགས་པའི་གནས་སྐབས་སུ་ཐེ་ཆོམ་མི་སྦྱེད་སོམ་ཉི་མི་བྱེད་ཡང་དག་པར་ཞུས་པར་མི་འགྱུར་
རོ་ཞེས་བྱ་བའི་ཆོག་དང་སྦྱར་ཏེ། ཐེ་ཆོམ་ལ་སྟོགས་པ་མེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་ནི་རྣམ་པར་གྲོལ་བའི་

ལམ་ཉིད་ཡིན་ནམ་ཤེས་པ་བྲལ་བ་ཐོབ་པའི་རྒྱ་ཉིད་ཡིན་པར་སྟོན་རྟོ། ། དེ་ཉིད་དཔེའི་སྟོན་དུ་
འགྲོ་བས་གསལ་བར་བྱེད་པ་ནི་རབ་འབྱོར་འདི་ལྟ་སྟེ་དཔེར་ན་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་
གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། བདུད་ཀྱི་ལས་ཁོང་དུ་ཆུད་པ་ལ་སོགས་པས་ནི་བྲལ་བ་ཐོབ་པའི་བྱེད་པ་
ཉིད་སྟོན་པ་ཡིན་ནོ། ། གཞན་ཡང་དཔེས་རྒྱ་ཆེར་སྟོན་པ་ནི་རབ་འབྱོར་འདི་ལྟ་སྟེ་དཔེར་ན་
སྒྲིས་བྱ་ཞིག་གིས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། བསལ་བ་ནི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་
དུ་མེ་དར་བྱ་བའོ། ། གཞོན་པ་ནི་དུས་ཅུང་ཞིག་བསྒྲིག་པའོ། ། བསྐྱོད་པ་འམ་བསྐྱབ་བར་ཞེས་
བྱ་བ་ནི་རང་གི་ངས་ནས་སྟོབ་འམ་དེ་ཉིད་དུ་མི་བརྟན་པར་བྱ་བར་མི་རུས་པ་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་
ཆོག་གོ། ། ། ལྟ་དང་བཅས་པའི་འཛིག་རྟེན་གྱིས་བསྒྲིག་པར་མི་རུས་པ་ཉིད་འདིས་ནི་ལྟ་དང་
བཅས་པའི་འཛིག་རྟེན་ལས་འདས་ཏེ་སྟོན་མེད་པར་ཞུགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ལམ་ལ་ཆོས་
ཤེས་པ་ཁམས་གསུམ་པའི་གཉེན་པོ་ཉིད་ཡིན་པར་སྟོན་པར་འགྱུར་རོ། ། ཆོ་འཕོས་ན་ཡང་
ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྒྲིབ་གཞན་དུ་བརྟེན་པར་གྱུར་ཀྱང་ངོ། ། ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་པའི་སེམས་མི་
བསྐྱོད་པས་ནི་ཐེག་པ་གཞན་གྱིས་ངས་པར་འབྱུང་བ་མེད་པས་སྦྱོར་བ་མཐའ་གཅིག་པ་ཉིད་
ཡིན་པར་སྟོན་རྟོ། ། ཡིད་ཆེས་པ་ཐོབ་པས་ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་ཉིད་གསུམ་གྱི་བདག་ཉིད་
ཅན་གྱི་རང་གི་གསུམ་ལ་ངས་པ་ཉིད་དུ་གནས་པའི་ཕྱིར་ལམ་ལ་རྟེན་སྒྲུབ་ཤེས་པའི་བཟོད་པ་
ཡིན་པ་ནི་དེ་ཆོ་འཕོས་ན་ཡང་འདི་སྟུང་དུ་སེམས་ཏེ་བདག་ནི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་
གསུངས་སོ། ། རང་གི་ས་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་ཉིད་གསུམ་ལའོ། ། དེ་བཞིན་
དུ་དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན་ཞེས་བྱ་བས་དོགས་པ་བསུ་ནས། དེ་ནི་འདི་ལྟར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་
གསུངས་སོ། ། སེམས་དང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མངོན་པར་ཤེས་པ་ལྟ་རྟོགས་པས་སོ། ། དེ་ཤེས་གྱིས་
ཞེས་བྱ་བ་ནི་བདེན་པ་མངོན་པར་རྟོགས་པར་བྱང་ཆུབ་པས་སོ། ། དེ་ནི་དེ་བཞིན་ཏེ་གཞན་དུ་
མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བཅོམ་ལྡན་འདས་གྱིས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དག་བཅོམ་པ་ཉིད་
མངོན་སུམ་མི་བྱའོ་ཞེས་གསུངས་པ་དེ་ནི། དེ་ཁོ་ན་བཞིན་དུ་ཡིན་གྱི་གཞན་དུ་མ་ཡིན་ནོ་
ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཆོག་གོ། ། དེ་འདི་སྟུང་དུ་སོ་སོར་རྟོག་ཅིང་འདི་སྟུང་དུ་སེམས་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི།
མངོན་སུམ་དང་རྟེན་སྒྲུབ་དཔག་པ་དག་གིས་ངས་པར་འཛིན་པའོ། ། སངས་རྒྱས་སུ་བྱིན་གྱིས་
བརྒྱབས་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐུར་རོ། ། གྲེ་མ་འདི་ནི་གདོན་མི་བར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་

ཀྱེ་མ་འདི་ནི་ངེས་པར་ཞེས་བྱ་བས་དོགས་པ་བསྐྱུ་ནས། དེ་ནི་འདི་ལྟར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་
པ་གསུངས་སོ། ། མཐའ་གཅིག་ལ་བརྟེན་པ་ཉིད་ཀྱི་ནམ་པ་ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་ཉིད་ལ་
སོགས་པའི་ཆོས་ཀྱི་དོན་དུ་སྟོག་གཏོང་བའི་ཕྱིར་ལམ་ལ་རྗེས་སུ་ཤེས་པ་ཡིན་པ་ནི་རབ་འབྱོར་
གཞན་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལ་བདག་ཡོངས་སུ་གཏོང་བ་ནི་
ལུས་ཡོངས་སུ་གཏོང་བའོ། ། སྟོག་ཡོངས་སུ་གཏོང་བ་ནི་སེམས་ཡོངས་སུ་གཏོང་བའོ། །
གཞན་དག་ནི་གཉི་ག་སྟོས་པ་ནི་སོ་སོ་དང་བསྐྱུས་པའི་བདག་ཡོངས་སུ་གཏོང་བར་ཤེས་པའི་
དོན་ཡིན་ནོ་ཞེས་འདོད་དོ། ། དགའ་བ་ནི་བྱམས་པའོ། ། བྱས་པ་ནི་གཅེས་པར་བྱེད་པའོ། །
འདི་དག་ནི་བདག་གི་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་འདིས་ནི་བྲལ་བ་ཐོབ་པ་དམ་པའི་ཆོས་ཡོངས་སུ་
བབྱང་བ་དང་སྐལ་བ་མཉམ་པ་ཉིད་དུ་སྟོན་ཏོ། ། ཇི་སྐད་དུ་བཤད་པའི་ཤེས་པ་ཉིད་རྒྱ་ཆེར་
སྟོན་པ་ནི་རབ་འབྱོར་གཞན་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་བཞིན་དུ་
དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན་ཞེས་དོགས་པ་བསྐྱུ་ནས། འདི་ལྟར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་
ནོ། ། ཐབས་མཁས་པ་བསམ་གྱིས་མི་བྱབ་པ་དང་ལྡན་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་མཆན་ཉིད་
ཡིན་པར་གཟུང་ངོ། ། དེ་སྐད་དུ་ཡང་། གཟུགས་སོགས་འདུ་ཤེས་ལྡོག་པ་དང་། ། སེམས་
བརྟན་ཐེག་པ་དམན་དག་ལས། ། ནམ་ལོག་བསམ་གཏན་ལ་སོགས་པའི། ། ཡན་ལག་ཡོངས་
སུ་ཟད་པ་དང་། ། ལུས་སེམས་ཡང་བ་ཉིད་དང་ནི། ། འདོད་ལ་སྦྱོད་ལ་ཐབས་མཁས་དང་། །
རྟག་དུ་ཆངས་པར་སྦྱོད་ཉིད་དང་། ། འཆོ་བ་ནམ་པར་དག་ཉིད་དང་། ། སྤང་སོགས་བར་ཆད་
བྱེད་ནམས་དང་། ། ཆོགས་དང་དབང་སོགས་བཅས་པ་ཡི། ། གཡུལ་འགྲེད་སེར་སྣ་ལ་སོགས་
ལ། ། སྦྱོར་དང་རྗེས་སུ་སྦྱོར་བ་ཡི། ། གནས་པ་སོ་སོར་བཀག་པ་དང་། ། ཆོས་ནི་རྩལ་ཅམ་མི་
དམིགས་ཉིད། ། རང་གི་ས་ལ་ངེས་པ་ཉིད། ། ས་གསུམ་ལ་ནི་གནས་པ་དང་། ། ཆོས་ཀྱི་དོན་དུ་
སྟོག་གཏོང་བ། ། དེ་འདྲའི་སྐད་ཅིག་བཅུ་དྲུག་ནི། ། སྟོ་ལྡན་མཐོང་བའི་ལམ་གནས་པའི། །
ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་རྟགས་དག་ཡིན། ། ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། ཇི་ལྟར་ན་ནལ་འབྱོར་པའི་
རྒྱུད་ལ་ཡོད་པ་སོ་སོ་རང་གིས་རིག་པའི་སྐད་ཅིག་མ་ནམས་གཞན་དག་ཡིད་ཆེས་པར་བྱེ་
དཔའི་མཆན་ཉིད་དག་ཡིན་ཞེ་ན། བརྗོད་པ་གང་གི་ཕྱིར་བཟོད་པ་དང་ཤེས་པའི་སྐད་ཅིག་མ་
ཡང་དག་པར་རྟོགས་པ་ནམས་གྱིས་ནི། གཟུང་བ་དང་འཇིན་པར་མངོན་པར་མ་ཞེན་པའི་

ནམ་པ་ཅན་དག་ལ་འཇིག་རྟེན་པ་རྗེས་ཀྱི་སེམས་ཀྱིས་བསྐྱུས་པ་གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་འདུ་
ཤེས་བརྗོད་པ་ལ་སོགས་པ་གཞན་ཀྱིས་རྟོགས་པའི་ཡུལ་རང་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་འབྲས་
བུ་བསྐྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། རྣམ་འབྱོར་པ་རྣམས་ཀྱི་ཐ་སྟད་ནི་སེམས་ཅན་གདུལ་བའི་དགོས་པའི་
དབང་མ་གཏོགས་པར་ཐམས་ཅད་དུ་རྟོགས་པ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པ་ཁོ་ན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །
དེ་བས་ན་མཆན་ཉིད་འདི་དག་ཡིན་པར་འགྱུར་རོ། ། ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པའི་བཤད་
པ། མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་གྱི་སྤང་བ་ལས། ཕྱིར་མི་ལྟོག་པའི་རྣམ་པ་དང་རྟགས་དང་
མཆན་མའི་ལེའུ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ་བཅུ་བདུན་པའོ། ། ། མཐོང་བའི་ལམ་དང་འབྲེལ་པས་བསྐྱོམ་
པའི་ལམ་ལ་གནས་པའི་ཕྱིར་མི་ལྟོག་པའི་མཆན་ཉིད་བསྟན་པའི་དོན་དུ་སྐབས་སྦྱོར་བར་
བྱེད་པ་ནི། དེ་ནས་བཙམ་ལྡན་འདས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟོམ་པ་ཡིན་ཏེ། ཡོན་ཏན་ཆེན་
པོའི་ཆོགས་དང་ལྡན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རི་སྐད་དུ་བཤད་པའི་བཟོད་པ་ཐོབ་པས་མཐོང་བས་
སྤང་བར་བྱ་བའི་ཉོན་མོངས་པ་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར་རོ། ། ཡོན་ཏན་ཆེན་མ་མཆིས་པ་ལྡན་པ་
ཞེས་བྱ་བ་ནི་རི་སྐད་དུ་བཤད་པའི་ཤེས་པ་ཐོབ་པས་མཐོང་བས་སྤང་བར་བྱ་བའི་ཉོན་མོངས་
པ་སྤར་མི་སྟེ་བའི་ཕྱིར་རོ། ། ཡོན་ཏན་དཔག་དུ་མ་མཆིས་པ་དང་ལྡན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི། དེའི་
འོག་དུ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་མངོན་པར་བསྐྱབ་པའི་ཡེ་ཤེས་ཐོབ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་
རོ། ། རོ་མཆར་རྟོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བྱུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཆོས་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར་རོ། ། ལེགས་
པར་སྦྱས་པ་ཉིད་ཀྱིས་ནི་རབ་འབྱོར་དེ་དེ་བཞིན་ནོ་དེ་དེ་བཞིན་ཏེ་རྗེས་སུ་བརྗོད་པ་གསུངས་
པ་ཡིན་ནོ། ། རེགས་པ་དང་མི་ལྡན་པ་ཉིད་ཀྱིས་ན་དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན་ཞེས་དོགས་པ་བསུ་ནས།
རབ་འབྱོར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་ཏེ། རྣམ་པ་མཐའ་ཡས་
པའི་ཕྱིར་མཐའ་ཡས་པའོ། ། ཐམས་ཅད་དུ་ཡུལ་དུ་མ་ཡིན་པ་ཉིད་ཀྱིས་ན་སྟ་མེད་པའོ། །
འཇིག་རྟེན་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་བསྐྱེད་པར་མི་རྣམས་པ་ཉིད་ཀྱིས་ན་མི་འཕྲོགས་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་
ལྟར་འབྲེལ་པ་བསྐྱབས་ནས་དཀྱུས་མའི་དོན་ནི་བཙམ་ལྡན་འདས་ནི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་
གསོལ་པ་ཡིན་ཏེ། གང་གི་ཕྱིར་བཙམ་ལྡན་འདས་ནི་རྣམ་པ་ལ་སོགས་པ་སྟོན་པར་སྦྱོད་པ་
ཡིན་པ། དེ་ཉིད་ཀྱིས་ན་བཙམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བསྐྱོམ་པའི་ལམ་ལ་གནས་པའི་ཕྱིར་མི་ལྟོག་
པའི་མཆན་ཉིད་ཀྱི་དོན་གནས་ཟབ་མོ་བསྟན་པར་མངོན་ཅིག་ཅས་བྱ་བའི་ཐ་ཆོག་གོ། །

གནས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གནས་པ་བརྗོད་པ་སྟེ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་བསྐྱེད་པའི་ལམ་གང་ལ་
གནས་ནས། དྲན་པ་ཉི་བར་གཞག་པ་བཞི་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་མ་འདྲེས་པ་བཅོ་བརྒྱད་
ཀྱི་བར་དུ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་འགྱུར་བ་དེ་མངོན་པར་གྲུབ་པ་མ་ལུས་པའི་རྒྱ་ཡོངས་སུ་
རྫོགས་པ་ཉིད་དུ་ཤེས་པར་བྱ་བའི་སྒོ་ནས་རྒྱན་དང་ལྷན་པ་ཉིད་དུ་བཤད་པའི་དོན་ཡིན་ནོ། །
ཟབ་མོ་ཟབ་མོ་ཞེས་བསྐྱེད་ཏེ་བརྗོད་པ་ནི་ཡང་ནས་ཡང་དུ་གོམས་པར་བྱ་བའི་ལམ་ཡིན་པར་
ཤེས་པར་བྱ་བའི་དོན་ཡིན་ནོ། ། བྱང་པར་མ་བཟུང་བར་བྱད་པར་ཅན་གྱི་སྒོ་མི་སྦྱོའོ་ཞེས་བྱ་
བའི་ཚུལ་གྱིས་བསྐྱེད་པའི་ལམ་གྱི་བྱད་པར་ནི་རབ་འབྱོར་ཁྱོད་ཅེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་
གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། ཟབ་མོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བསྐྱེད་པའི་ལམ་ཟབ་མོ་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཆིག་གོ། །
ཤེས་པར་འདོད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྟོགས་པར་འདོད་པའོ། ། ཡང་འདིའི་ཟབ་པ་གང་ཞིག་ཡིན་
ཞེ་ན། རབ་འབྱོར་ཟབ་ཅེས་བྱ་བ་དེ་ནི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་ཏེ། བསྟན་པ་འདི་ནི་
དངོས་པོ་གཙོ་བོར་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ་ཟབ་པ་དང་ལྷན་པ་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཆིག་གོ། ། དེ་ལ་འཛིན་པ་
དང་བྲལ་བས་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། གཟུང་བར་བྱ་བ་མེད་པས་མཆན་མ་མེད་པའོ། ། གཟུང་བ་
དང་འཛིན་པ་དང་བྲལ་པའི་གཉིས་སུ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་རྟོགས་པར་བྱ་བ་ཡང་དོན་དམ་
པར་དངོས་པོ་མེད་པས་སྟོན་པ་མེད་པའོ། ། སྦྱོ་བོ་ལ་སོགས་པའི་མཆན་ཉིད་གསུམ་དང་བྲལ་
བའི་ཕྱིར་རམ་ལྷན་གྱིས་གྲུབ་པར་འཇུག་པ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་མངོན་པར་འདུ་མི་བྱེད་པའོ། །
རྒྱ་མེད་པའི་ཕྱིར་མ་བྱུང་བའོ། ། ཉིད་མཆོམས་སྦྱོར་བ་དང་བྲལ་བས་མ་སྦྱོས་པའོ། ། མཐོང་
བའི་ལམ་གྱི་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་དང་བྲལ་བས་དངོས་པོ་མེད་པའོ། ། བསྐྱེད་པའི་ལམ་གྱི་མི་
མཐུན་པའི་ཕྱོགས་དང་བྲལ་བས་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བའོ། ། མ་འོངས་པའི་སྤྲུག་བསྐྱེད་མི་
སྦྱོད་པའི་ཆོས་ཅན་ཉིད་ཡིན་པས་འགོག་པའོ། ། མཆན་མ་མེད་པ་དང་ཞི་བ་དང་བདེ་བར་
གནས་པ་ཉིད་ཀྱིས་ན་མུ་ངན་ལས་འདས་པའོ། ། མཐོང་བའི་ཆོས་ལ་སྤྲུག་བསྐྱེད་མི་རྒྱ་བའི་
འབྲས་བུ་ཅན་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་བྲལ་བར་གྱུར་བ་ཞེས་བྱ་སྟེ། དེ་ལྟར་ན་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་
སོགས་པའི་དོན་གྱི་དབྱེ་བས་བརྗོད་པར་བྱའོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཁ་ཅིག་གིའོ། ། ཆིག་འདི་དག་
ཐམས་ཅད་སྟོག་པའི་དབྱེ་བས་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཉིད་ཡིན་པར་བསྟན་ཏོ་ཞེས་གཟུང་བར་
བྱའོ། ། སྟོང་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པའི་ཟབ་མོ་དེ་དག་ཀྱང་སྒོ་བཏགས་པ་དང་སྦྱར་བའི་མཐའ་

གཉིས་དང་བུལ་བ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བསྟན་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་ཟུར་གྱིས་ངི་བ་ནི། བཙམ་ལྷན་
འདས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསལ་བ་ཡིན་ནོ། ། བཙམ་ལྷན་འདས་ཞེས་བྱ་བའི་རྗེས་ལ་ཅི་
ཞེས་བྱ་བ་ནི་ལྷག་མཛོ། ། ལན་བསྟན་པར་བྱ་བའི་དོན་དུ་རབ་འབྱོར་འདི་ནི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་
སོགས་པ་གསུངས་སོ། ། དེ་བཞིན་དུ་དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན་ཞེས་དོགས་པ་བསུ་ནས། རབ་འབྱོར་
གཟུགས་ནི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་སོ། ། འདི་ཉིད་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེས་འདྲི་བར་མཛད་པ་
ནི། རབ་འབྱོར་གཟུགས་རི་ལྟར་ཟབ་ཅེས་བྱ་བ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། ལན་ནི་རབ་
འབྱོར་དེ་བཞིན་ཉིད་རི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་གཟུགས་ཟབ་པོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་
ཡིན་ཏེ། རི་ལྟར་སྟོང་པ་ཉིད་ཟབ་པ་ཡིན་པ་དེ་བཞིན་དུ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དུ་སྐྱེ་བ་མེད་པ་ཉིད་ཀྱི་
གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ཡང་ཟབ་པོ་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཆོག་གོ། ། འདིས་ཀྱང་དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་ནི་
གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་སྟོང་འདོགས་པའི་མཐའ་བཀག་པ་ཡིན་ནོ། །
གཟུགས་ཀྱི་དེ་བཞིན་ཉིད་རི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་གཟུགས་ཟབ་པོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི། རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་
འབྱུང་གང་ཡིན་པ། ། དེ་ཉིད་ཁྱོད་ནི་སྟོང་པར་བཞེད། ། ཅེས་བཤད་པས། གཟུགས་ལ་སོགས་
པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་ཁོ་ན་ཀྱན་རྫོབ་དུ་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་མ་བཏགས་ན་ཉམས་དགའ་བ་
ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཏོ། ། འདིས་ཀྱང་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ལས་དེ་བཞིན་ཉིད་གཞན་མ་
ཡིན་ནོ་ཞེས་སྐྱར་པ་འདེབས་པའི་སྟོང་བའི་མཐའ་སྟོང་བ་ཡིན་ནོ། ། ཉེ་བར་བསྟར་བ་ནི་རབ་
འབྱོར་གང་ལ་གཟུགས་མེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། རི་སྤྱི་ཀྱི་ཆོག་
གིས་ནི་མངོན་པར་ཞེན་པ་དགག་པ་དང་མངོན་པར་མ་ཞེན་པ་བསྐྱབ་པ་གཟུང་ངོ། ། ཐབས་
ཞིབ་མོས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྐྱག་པ་མེད་པའི་ཚུལ་གྱིས་སོ། ། གཟུགས་ལས་ཀྱང་བསྐྱོག་ལ་མྱ་ངན་
ལས་འདས་པ་ཡང་བསྟན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་བཀག་པས་
གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ལ་འཇུག་པ་བསལ་བའི་དོན་དུ་བསྐྱོག་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཉིད་ལ་སྟོང་པ་
ཉིད་དུ་གོམས་པར་བྱེད་པས་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ཡང་བརྟེན་པར་གྱུར་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ལ་
བསྟར་པའི་དོན་ནི་འདི་ཡིན་ཏེ། སྟོང་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་ལ་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་མེད་ཅིང་།
དེ་ལས་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་གཞན་མ་ཡིན་ཞེས་བྱ་བ་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་སྟོང་བཏགས་པ་
དང་སྐྱར་བའི་མཐའ་ལས་གྲོལ་བ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི། སྟོང་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པའི་ཟབ་མོ་ཉིད་

ཡིན་ལ། དེ་ལྟར་སྒྲོང་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་མེད་ཅིང་། དེ་ལས་སྒྲོང་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་ཟབ་མོ་
དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར་བསྐྱོམ་པའི་ལམ་ཟབ་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་པའོ། ། རོ་མཚར་ཏྱ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་
གཅིག་ཁོ་ན་ཅིག་ཅར་དོན་གཉིས་བརྗོད་པའི་ཕྱིར་ཡ་མཚན་པའོ། ། དེ་སྐད་དུ་ཡང་། བསྐྱོམ་
པའི་ལམ་ནི་ཟབ་པ་སྟེ། ། ཟབ་མོ་སྒྲོང་པ་ཉིད་ལ་སོགས། ། ཟབ་པ་དེ་ནི་སྒྲོ་འདོགས་དང་། །
སྐྱར་བའི་མཐའ་ལས་གྲོལ་བ་ཉིད། ། ཅེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ལྟར་བྱད་པར་བསྟན་ནས་
བྱད་པར་དང་ལྡན་པ་བསྐྱོམ་པའི་ལམ་ཉིད་གསུངས་པ་ནི་རབ་འབྱོར་ཤེས་རབ་ཀྱི་ས་རོལ་དུ་
ཕྱིན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། ། སེམས་པར་གྱུར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཐོས་པའི་རང་བཞིན་གྱི་ཤེས་
རབ་ཀྱིས་སོ། ། འཇལ་བར་འགྱུར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བསམ་པའི་རང་བཞིན་གྱིས་སོ། ། དེས་པར་
རྟོག་པར་འགྱུར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བསྐྱོམ་པའི་རང་བཞིན་གྱིས་སོ། ། ཡང་ན་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་སྒྲུབ་
བ་དང་དངོས་གཞི་དང་རྗེས་ལས་བྱུང་བའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཞེས་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་སྒྱུར་རོ། །
ཡང་བསྐྱོམ་པའི་ལམ་ཡུལ་གང་ལས་ཡིན་ཞེ་ན། བདག་གིས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་
ཏི། དེ་ལ་བདག་གིས་ཤེས་རབ་ཀྱི་ས་རོལ་དུ་ཕྱིན་པ་ལས་དེས་པར་འབྱེད་པའི་ཆ་དང་མཐུན་
པའི་དབང་དུ་མཛད་ནས། ཇི་ལྟར་བསམས་པ་དེ་བཞིན་དུ་གནས་པར་བྱའོ། ། དེ་བཞིན་དུ་
བདག་གིས་ཤེས་རབ་ཀྱི་ས་རོལ་དུ་ཕྱིན་པ་ལས་མཐོང་བའི་ལམ་གྱི་དབང་དུ་མཛད་ནས་ད་
ལྟར་བཤད་པ་དེ་བཞིན་དུ་བསྐྱབ་པར་བྱའོ། ། བདག་གིས་ཤེས་རབ་ཀྱི་ས་རོལ་དུ་ཕྱིན་པ་ལས་
བསྐྱོམ་པའི་ལམ་གྱི་དབང་དུ་མཛད་ནས་ཇི་ལྟར་ཉེ་བར་བསྟན་པ་དེ་བཞིན་དུ་བསྐྱབ་པར་
བྱའོ་ཞེས་བརྗོད་པར་བྱའོ། ། དེ་སྐད་དུ་ཡང་། དེས་འབྱེད་ཡན་ལག་དང་མཐོང་བའི། ། ལམ་
དང་བསྐྱོམ་པའི་ལམ་ཉིད་ལ། ། ཡང་དང་ཡང་དུ་སེམས་པ་དང་། ། འཇལ་དང་དེས་རྟོག་
བསྐྱོམ་པའི་ལམ། ། ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་དེས་པར་འབྱེད་པའི་ཆ་བཞི་པོ་
ནམས་དང་མཐོང་བ་དང་བསྐྱོམ་པའི་ལམ་དག་གི་དབང་དུ་མཛད་ནས། དེ་བཞིན་དུ་སྒྱུབ་
པར་བྱེད་པ་དག ། དེ་བཞིན་དུ་ཉེ་བར་སེམས་པ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་ཉེ་བར་རྟོགས་པ་དང་།
དེ་བཞིན་དུ་རབ་དུ་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་ཚེལ་བ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་འབད་
པར་བྱེད་པ་ཞེས་བྱ་བའི་ཆོག་དུག་སྒྲོས་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ཉིད་བསྐྱོམ་པའི་ལམ་གྱི་ཡུལ་ཇི་ལྟར་
ཡིན་ཞེ་ན། རྒྱན་ཆགས་པ་ཉིད་ཡིན་པས་སྤྲ་མ་ནི་ཕྱི་མ་ཕྱི་མའི་ཡུལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཉེས་པ་

མེད་དོ། ། བསྐྱེད་པའི་ལམ་གྱི་ཕན་ཡོན་གྱི་དོན་ཁྱེས་པ་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་
དཔའ་ཆེན་པོ་དེས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་ཏེ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་གང་སེམས་
དཔའ་ལ་སོགས་པ་ལ་སྒྱུར་ཞིང་ཉིན་གཅིག་ཙམ་ཡང་བསྐྱེད་པའི་ལམ་འདི་ལ་ཡང་དག་པར་
ནལ་འབྱོར་དུ་བྱེད་ན། དེ་ཉི་མ་གཅིག་པོ་དེ་ལས་བསོད་ནམས་ཅི་ཙམ་ཞིག་བྱེད་པར་འགྱུར་
ཞེན་ཞེས་བྱ་བ་ལོ། ། ལན་བཏབ་པའི་དོན་ནི་རབ་འབྱོར་འདི་ལྟ་སྟེ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་
གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། འདོད་ཆགས་ལ་སྒྱུད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཡུལ་དམན་པ་ལ་ཡང་ཆགས་པ་
ལྷག་པར་སྒྱུད་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། རྣམ་པར་རྟོག་པ་ལ་སྒྱུད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འདོད་ཆགས་
ཀྱི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་མང་བའི་ཕྱིར་རོ། ། བུད་མེད་གཟུགས་བཟང་ཞིང་མངེས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་
ལུས་ཀྱི་སྒྱི་དང་ཆ་ཤས་མངེས་པའི་ཕྱིར་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་སྒྱུར་རོ། ། བལྟ་ན་སྤྱག་པ་ཞེས་བྱ་
བ་ནི་མཐོང་ན་རྗེས་སུ་དགའ་བ་ལོ། ། དུས་བཏབ་པར་གྱུར་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བྱེད་གནས་ཆེ་གེ་
མོ་ཞིག་ཏུ་ཤོག་ཤིག་ཅེས་དུས་བཏབ་པ་ལོ། ། དབང་མེད་ན་ཞེས་བྱ་བ་ལ་ལ་ལ་ནི་མ་ཐོབ་པ་ལ་
བྱའོ་ཞེས་འདོད་དོ། ། གཞན་དག་ནི་མ་མཐོང་བ་ལ་བྱ་བར་འདོད་དོ། ། ཐོག་མ་དང་བར་དང་།
ཐ་མར་བདག་ཉིད་མངོན་པར་འདོད་པའི་རབ་ཏུ་དགའ་བ་དང་། རྗེས་སུ་མཐུན་བའི་བྱ་བ་
རྟོགས་པར་བྱའོ་སྤྲུལ་པས་གོ་རིམས་རི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་འདི་ལྟར་དབྱད་པར་བྱའོ། ། འདི་ལྟར་
དགའ་བར་བྱའོ། ། འདི་ལྟར་ཅེ་བར་བྱ་ཞིང་ཞེས་སྒྲིས་པ་ཐམས་ཅད་དུ་རི་ལྟར་འདོད་པ་
བཞིན་འཇུག་པས། འདི་ལྟར་རྣམ་པར་དབྱད་པར་བྱའོ་ཞེས་བྱ་བར་སྒྱུར་རོ། ། དེ་སྟེད་དུ་ཞེས་
བྱ་བ་ནི་འདོད་ཆགས་ལ་སྒྱུད་པའི་སྒྲིས་བྱའི་རྣམ་པར་རྟོག་པའི་གངས་སྟེད་དུ་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་
ཆིག་གོ། ། རྒྱབ་ཀྱིས་ཕྱོགས་པ་ནི་རྣམ་པར་གཞོན་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། མཐར་འབྲིན་པར་
བྱེད་དོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྔོན་མ་བྱང་བ་མི་སྒྱེད་པས་འཁོར་བར་སྒྱེ་བའི་རྒྱན་དང་བུལ་བར་བྱེད་
པ་ལོ། ། དེ་ལྟར་དགེ་བའི་རྩ་བ་ཆད་མེད་པ་ཡོངས་སུ་འཛིན་པས་བསྐྱེད་པ་དཔག་ཏུ་མེད་པར་
འཁོར་བ་ལ་རྒྱབ་ཀྱིས་ཕྱོགས་ཤིང་། འདོར་བ་དང་མཐར་འབྲིན་པར་བྱེད་པའི་བདག་ཉིད་ཅན་
ཕན་ཡོན་རྣམ་པ་གསུམ་ནི་བསྐྱེད་པའི་ལམ་གྱི་བྱེད་པ་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་བསྟན་པར་
མངོད་པ་ཡིན་ནོ། ། གང་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་འདི་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ལ་ངེས་
པར་འབྱེད་པའི་ཆ་དང་མཐུན་པའི་དབང་དུ་མངོད་ནས་རི་ལྟར་གཞག་པ་བཞིན་དུ་གནས་

པ་དང་། མཐོང་བའི་ལམ་གྱི་དབང་དུ་མཛད་ནས་རི་ལྟར་བཤད་པ་བཞིན་དུ་སློབ་པ་དང་།
བསྐྱེམ་པའི་ལམ་ཆུང་དུ་དང་འབྲིང་དང་ཆེན་པོའི་དབང་དུ་མཛད་ནས། རི་ལྟར་ཉེ་བར་
བསྟན་པ་དང་། རི་ལྟར་བསྟན་པ་དང་། རི་ལྟར་ངེས་པར་བསྟན་པ་བཞིན་དུ་རྟོགས་པར་བྱེད་
པ་དང་། ཉེ་བར་སེམས་པ་དང་ནལ་འབྱོར་དུ་བྱེད་པ་ནི་ཞེས་བྱ་བར་སྦྱར་རོ། ། ཉེ་བར་བསྟར་བ་
ནི་རབ་འབྱོར་དེ་ལྟར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །
ཉིན་གཅིག་ལ་ལས་དེ་ཙམ་བྱེད་པ་ཞེས་བྱ་བའི་རྗེས་སྟོགས་ལ་བསྐྱེལ་པ་དཔག་དུ་མེད་པ་རི་
སྲིད་དུ་སྦྱོང་བ་རྗེས་སུ་འབྲེལ་པ་འདྲོར་བ་ཞེས་བྱ་བ་ལྟག་མའོ། ། ད་ནི་བསྐྱེམ་པའི་ནམ་པའི་
དབྱེ་བ་ཡིན་པར་ལྟོ། ། ཚ་བ་ནི་ནམ་པ་གསུམ་སྟེ་ཆུང་དུ་དང་འབྲིང་དང་ཆེན་པོའོ། ། དེ་
ནམས་ལ་ཡང་སོ་སོར་ཆུང་དུ་དང་འབྲིང་དང་ཆེན་པོའི་དབྱེ་བས་བྱེ་བར་གྱུར་ན་ནམ་པ་
དགྱར་འགྱུར་རོ། ། གཉེན་པོ་ལ་རི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་ལ་ཡང་ནམ་པ་དགྱར་
ཤེས་པར་བྱའོ། ། དེ་ལ་ཡང་ཆུང་དུ་ཆུང་དུས་ནམ་པར་རྟོག་པ་ཆེན་པོའི་ཆེན་པོ་སྤྲོང་བས་ན།
ལམ་ཆེན་པོས་ནམ་པར་རྟོག་པ་ཆུང་དུ་ཆུང་དུ་བར་སྤྲོང་བར་གཟུང་བར་བྱ་སྟེ། ཐོག་མ་
ཁོ་ནར་ལམ་ཆེན་པོ་མི་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་རམ་ལམ་ཆེན་པོ་སྦྱས་པ་ལ་ནི་ཉོན་མོངས་པ་ཆེན་པོ་
ཡོད་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། དཔེར་ན་གོས་ཀྱི་དྲི་མ་ཆེན་པོ་དང་པོ་བསལ་ནས་ཕྱ་མོ་བྱིས་དག་
པར་བྱེད་པ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་ཐུན་པ་ཆེན་པོ་ནི་སྤང་བ་ཆུང་དུས་འཛོམས་ལ་ཆུང་དུ་ནི་
ཆེན་པོས་འཛོམས་པ་བཞིན་ནོ། ། དཀར་པོའི་ཆོས་ནི་སྟོབས་དང་ལྡན་པ་ཡིན་ལ་ནག་པོ་ནི་
ཉམ་ཆུང་བ་ཡིན་ཏེ་འཕགས་པའི་ལམ་གྱི་སྐད་ཅིག་མ་ཆུང་དུས་ཀྱང་འཁོར་བ་ཐོག་མ་མེད་པ་
ནས་གཅིག་ནས་གཅིག་དུ་བརྒྱད་བརྟགས་པར་བྱས་པའི་ཉོན་མོངས་པ་ཆེན་པོ་ནམས་རྩ་བ་
ནས་འབྲིན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། ། སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱིས་ཀྱང་དུས་ཡུན་རིང་པོར་
བསགས་པའི་ནད་ནམས་དུར་བྱེད་ཞོ་གཉིས་གྱིས་འབྲིན་པར་བྱེད་པ་དང་། སྐད་ཅིག་མའི་
སྟོན་མ་ཆུང་དུས་ཐུན་པ་ཆེན་པོ་འཛོམས་པ་དང་འབྲེལ་ཞེས་བཤད་དོ། ། དེ་ལ་དོན་གཞན་ཉེ་
བར་བསྟན་པའི་སྟོན་ནས་གོང་ནས་གོང་དུ་བསོད་ནམས་ལྟག་པར་བསྟན་པས་ན་གཉེན་པོའི་
ཕྱོགས་ཀྱི་རབ་དུ་དབྱེ་བ་དང་བསོད་ནམས་བྲེལ་གྱིས་གནོན་པར་གསུངས་པས་ནི། མི་མཐུན་
པའི་ཕྱོགས་ཀྱི་དབྱེ་བ་སྟོན་པར་བྱེད་པ་ན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཉོན་མོངས་པ་ནི་ནམ་པར་

རྟོག་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བའི་ཚུལ་གྱིས་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ཆེན་པོའི་ཆེན་པོ་རྣམ་པར་བརྟུན་པའི་
དོན་དུ་གསུངས་པ་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་གང་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་དང་བྲལ་
བས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། ལམ་རྒྱུ་རྒྱུ་རྒྱུ་དོན་ནི་འདི་ཉིད་
ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་བས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་
སྦྱིན་པ་བྱིན་པ་ལས་སོ། ། ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བསོད་ནམས་གངས་མེད་པ་
དང་གཞལ་དུ་མེད་པ་དང་ཆེད་མེད་པ་ཡོངས་སུ་འཛིན་པས་ཤིན་ཏུ་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་
སོ། ། རྣམ་པར་རྟོག་པ་ཆེན་པོའི་འབྲིང་བསྟན་པ་ནི་རབ་འབྱོར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་
གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། སྦྱིན་པར་བྱེད་རབ་ཏུ་འཛོག་པར་བྱེད་ཅེས་བྱ་བ་ནི་སྟོབས་པར་བྱེད་པ་
དང་ཡུན་རིང་དུ་གནས་པར་བྱེད་པ་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཆོག་གོ། ། ལམ་རྒྱུ་རྒྱུ་རྒྱུ་འབྲིང་གི་དོན་
ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་གང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་
ཏེ། ཆེས་མང་དུ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གངས་མེད་པ་ལ་སོགས་པའི་རང་བཞིན་ནོ། ། རྣམ་པར་རྟོག་པ་
ཆེན་པོའི་རྒྱུ་རྒྱུ་དོན་ནི་རབ་འབྱོར་གཞན་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ།
བར་ལ་ཞེས་བྱ་བའི་ཆོག་གིས་ནི་བྱིར་མི་ལྟོག་པ་ལ་སོགས་པ་གཟུང་ངོ་། ། ཁ་ན་མ་ཐོབ་ཅུང་
ཟད་ཅམ་ལ་ཡང་སྒྲག་པ་ཉིད་གྱིས་ན་ཚུལ་བྲིམས་ཡོངས་སུ་རྟོགས་པར་སྦྱོད་པ་ཡིན་ནོ། །
ལམ་ཆེན་པོའི་རྒྱུ་རྒྱུ་དོན་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་
སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། ཡིད་ལ་བྱེད་པ་དེ་ལས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་
བྱིན་པ་བསྟོམས་པ་ལས་སོ། ། རྣམ་པར་རྟོག་པ་འབྲིང་གི་ཆེན་པོ་བཤད་པ་ནི་རབ་འབྱོར་
གཞན་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་སོ། ། བཙོན་འགྲུས་བརྩམས་པའོ། ། ལམ་འབྲིང་
གི་དོན་ནི་རབ་འབྱོར་གཞན་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། ཡོངས་སུ་བསྟོ་
ན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དམིགས་པའི་ལ་བས་གཏོད་པར་བྱེད་ནའོ། ། དེ་ཉིད་གྱིས་ན་འོག་ནས་ཤེས་
རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ལས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། ཆོས་ཀྱི་སྦྱིན་པ་སྟོན་དུ་འགོ་བ་དམིགས་
པས་ཡོངས་སུ་བསྟོ་བ་འདི་ཉིད་ནི་འོག་ནས་འཆད་པའི་ཡོངས་སུ་བསྟོ་བ་ལ་ལྟོས་ནས་རྣམ་
པར་རྟོག་པ་འབྲིང་གི་རྒྱུ་རྒྱུ་འགྱུར་རོ། ། ལམ་འབྲིང་གི་ཆེན་པོའི་དོན་ནི་རབ་འབྱོར་
གཞན་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ལས་

གསུངས་པའི་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འོག་ནས་འཆད་པའི་ཡོངས་སུ་བསྡེ་བ་ལ་ལྟོས་ནས་རྣམ་པར་རྟོག་
པ་འབྲིང་གི་ཆུང་དུར་འཇུར་རོ། ། ལམ་འབྲིང་གི་ཆེན་པོའི་དོན་ནི་རབ་འབྱོར་ཆོས་ཐམས་
ཅད་མི་དམིགས་པའི་ཚུལ་གྱིས་སོ། ། དེ་བས་ན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དམིགས་པའི་སྒྱུར་བས་ཡོངས་
སུ་སྡེ་བར་བྱེད་པ་ལས་སོ། ། རྣམ་པར་རྟོག་པ་ཆུང་དུའི་ཆེན་པོ་བསྟན་པ་ནི་རབ་འབྱོར་གཞན་
ཡང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། བྱང་དུ་ཡང་དག་པར་འཛོག་ལ་རྣལ་འབྱོར་
དུ་མི་བྱེད་པ་དང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཡོངས་སུ་བསྡེ་བའི་དུས་ཀྱི་རྗེས་ལ་ཤེས་རབ་ཀྱི་མ་རོལ་དུ་བྱིན་
པ་ལ་གནས་པའི་མཉམ་པར་འཛོག་པ་ཉིད་དུ་མི་བྱེད་པའོ། ། ལམ་ཆེན་པོའི་ཆུང་དུའི་དོན་ནི་
རབ་འབྱོར་གང་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། བྱང་དུ་ཡང་དག་འཛོག་ལ་
རྣལ་འབྱོར་དུ་མི་བྱེད་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཡང་ནས་ཡང་ཡིད་ལ་བྱེད་པའོ། ། དེ་ཉིད་ཁོ་ན་གསལ་
བར་བྱེད་པ་ནི་བྱང་དུ་ཡང་དག་འཛོག་ལ་རྣལ་འབྱོར་དུ་བྱེད་ན་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་
གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། རྣམ་པར་རྟོག་པ་ཆུང་དུའི་འབྲིང་བསྟན་པ་ནི་བཅོམ་ལྷན་འདས་གང་
གི་ཆེ་བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱིས་མངོན་པར་འདུས་བྱས་པ་ནི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་
ཡིན་ཏེ། གང་གི་ཆེ་མངོན་པར་འདུས་བྱས་པ་ནི། སེམས་ཀྱི་ཚོལ་བ་ཡིན་པས་བྱིན་ཅི་ལོག་གི་
རྣམ་པར་རྟོག་པ་ཡིན་པ་དེའི་ཆེ། རྣམ་པར་རྟོག་པའི་ས་བོན་ཀྱི་རྗེས་སུ་འགོ་བ་ཡིན་པའི་བྱིར་
ཡོངས་སུ་བསྡེ་བའི་དུས་ན་བསོད་ནམས་ཆོས་མང་དུ་བསྐྱེད་པར་ངི་ལྟར་འཇུར་ཞེ་ན། བརྗོད་
པ་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ཡང་སྐྱུ་མ་ལྟ་བུར་རྗེས་སུ་རྟོགས་པ་ཡིན་པའི་བྱིར་ན་བྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་
འཇུག་པ་ཉིད་ཡིན་པས། ཀུན་རྗོབ་དུ་བསོད་ནམས་ཆོས་མང་དུ་བསྐྱེད་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་
ནི་ལན་ནོ། ། ལམ་ཆེན་པོའི་འབྲིང་གི་དོན་ནི་རབ་འབྱོར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་
ཡིན་ཏེ། དེ་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མངོན་པར་འདུ་བྱེད་པ་ལས་བྱུང་བའི་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཕྱང་
པོའོ། ། ད་ལྟར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བསྐྱེད་པའི་ལམ་ཀྱི་རྣམ་པ་བརྒྱད་པའི་གནས་སྐབས་ཡིན་ཀྱི་སྔ་
མ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ལ་མངོན་པར་འདུས་བྱས་པ་ནི་བྱིན་ཅི་ལོག་ལས་བྱུང་བ་ཡིན་པའི་བྱིར་
བྱང་དང་བྱི་དང་བྱི་བྱང་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱིས་སྟོང་པ་ཁོ་ནར་སྦྱང་ངོ་། ། སྟོང་པ་ཉིད་དང་ཆེན་པོ་
དང་དོན་དམ་པ་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་སྟོབས་ཀྱི་གསོག་ཉིད་དོ། ། འདུས་བྱས་དང་འདུས་མ་བྱས་
དང་མཐའ་ལས་འདས་པ་དང་ཐོག་མ་དང་ཐ་མ་མེད་པ་དང་། དོར་བ་མེད་པ་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་

གསོལ་ཉིད་དོ། ། རང་བཞིན་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་ནམ་པ་དགུས་སྟོང་པོ་མེད་པ་ཉིད་དོ། །
གཞན་དག་ནི་སྟོང་པ་ཁོ་ནར་སྒྲུང་ངོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ཆོག་བཞིན་གོ་ཆ་དང་འཇུག་པ་
དང་ཆོགས་དང་ངེས་པར་འབྱུང་བའི་བསྟུན་པ་དང་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་སྒྱུར་རོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །
ནམ་པར་རྟོག་པ་ཆུང་དུ་ཆུང་དུ་སྟོན་པ་ནི། རབ་འབྱོར་གཞན་ཡང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་
ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། ཇི་ལྟ་ཇི་ལྟར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ནང་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་
སོགས་པ་ནམ་པ་གང་དང་གང་གིས་ཏེ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་ཞེས་བྱ་
བ་ནི་རྗེས་ལ་གྲངས་དང་གཞལ་དུ་ཡོད་པ་ལ་སོགས་པ་རྟོགས་པས་བསྟུན་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་
ལྟག་མའོ། ། འདི་ལྟར་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུ་ལའོ། ། ལམ་ཆེན་པོའི་ཆེན་
པོའི་དོན་ནི་རབ་འབྱོར་གཞན་ཡང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་
སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། ནམ་པར་རྟོག་པའི་ས་བོན་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བས་བསོད་
ནམས་གཞལ་དུ་མེད་གྲངས་མེད་པ་བསྐྱེད་དོ་གཞལ་དུ་མེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འདིས་ནི་ཆད་
མེད་པ་ཉིད་ཀྱང་འཕངས་པ་ཡིན་ནོ། ། དོན་གྱི་དབྱེ་བ་གང་ཞིག་ཡིན་པ་ཁྱེས་པ་ནི་བཙམ་
ལུན་འདས་གཞལ་དུ་མ་མཆིས་པ་དང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསོལ་པ་ཡིན་ནོ། ། ཐ་དད་དུ་
བགྱི་བ་ཅི་མཆིས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཉེ་བར་མཆོན་པ་ཅི་ཞིག་ལགས་ཏེ་སྤྱིའི་མཆན་ཉིད་ཅི་ལགས་
ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཏོ། ། བྱེ་བྲག་ཅི་མཆིས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་མཆན་ཉིད་ཅི་ལགས་ཏེ་
རང་གི་མཆན་ཉིད་ཅི་ལགས་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཏོ། ། སྤྱིའི་མཆན་ཉིད་ཀྱི་དོན་ནི་རབ་འབྱོར་
གཞལ་དུ་མེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། གང་ལ་ཆད་མ་མི་འཇུག་པའོ་
ཞེས་བྱ་བ་ནི་མངོན་སུམ་གྱི་ཡུལ་དུ་བྱ་བ་དང་རྗེས་སུ་དཔག་པས་གཞལ་བར་མི་རྒྱས་པ་ཉིད་
ཡིན་པའི་ཕྱིར་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཡུལ་གང་ལ། མངོན་སུམ་དང་རྗེས་སུ་དཔག་པའི་ཆད་མ་མི་
འཇུག་པ་དེ་ནི་གཞལ་དུ་མེད་པ་ཞེས་ཆད་མ་མེད་པའོ། ། ཁ་ཅིག་ན་རེ་འདིས་ནི་འདུས་བྱས་
པ་ཉིད་དང་བྱད་པ་ཉིད་རྟོགས་པར་ཤེས་པར་བྱས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས། ། གང་བབྲང་བས་ཟད་པར་
མི་རྒྱས་པ་ནི་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བསོད་ནམས་དེ་ལ་གྲངས་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པས་གྲངས་ཀྱིས་མཐར་
གཏུགས་པར་མི་རྒྱས་པ་དེ་ནི་གྲངས་མེད་པའོ། ། ཁ་ཅིག་ན་རེ་འདིས་ནི་དེའི་མཉམ་པ་ཉིད་
རྟོགས་པ་ཤེས་པར་བྱ་བ་ཡིན་ནོ་ཞེས། ། རང་གི་ངོ་བོའི་མཆན་ཉིད་ཀྱི་དོན་ནི་བཙམ་ལུན་

འདས་གང་གིས་གཟུགས་ཀྱང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། གང་གིས་ཞེས་བྱ་
བ་ནི་ཆོག་གི་ཕྱད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་གང་ལས་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཆོག་གོ། ། གཞལ་དུ་མ་མཆིས་པ་
ཞེས་བྱ་བ་ནི་གངས་མེད་པ་ལ་སོགས་པ་ཉི་ལེ་མཆོན་པའོ། ། རྣམ་གངས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རབ་
ཏུ་དབྱེ་བའོ། ། ལེགས་པར་སྒྲས་པ་ཉིད་ཀྱིས་ན་དེའི་ཆོག་རྗེས་སུ་བརྗོད་པར་མཛད་པ་ནི་རབ་
འབྱོར་གང་འདི་སྐད་དུ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། ། དེ་ལྟར་རྗེས་སུ་བསྐྱུངས་ནས་བསྟན་པ་ནི་
རབ་འབྱོར་རྣམ་གངས་གང་གིས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། གང་གིས་ཞེས་
བྱ་བ་ནི་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཀྱི་རང་བཞིན་གྱི་བདག་ཉིད་ཅན་ཉིད་ཀྱིས་སོ། ། རྟོན་དམ་པར་སྟོང་
པ་ཉིད་ཀྱི་མཆོན་ཉིད་ཡིན་དུ་བྲིན་གྱང་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་གཉེན་པོ་དག་གིས་དབྱེ་བས་
མི་སྟོགས་པ་མེད་པ་དང་བསམ་གཏན་བྱུང་པར་ཅན་ལ་སོགས་པ་དགུ་ལ་འཇུག་པས་མཁས་མཁས་
པ་ཆེན་པོ་ལ་སོགས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་འདོད་པའི་ཁམས་ལ་སོགས་པས་
དགུ་དག་ཏུ་ངེ་སྐད་དུ་བཤད་པའི་རྣམ་པ་དགུ་པོ་རྒྱན་ཆགས་སུ་འབྱུང་བ་ནི་བསྟོམ་པའི་ལམ་
ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། ། དེ་སྐད་དུ་ཡང་། དེ་ནི་རྒྱན་ཆགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ། རྒྱང་དང་
འབྲིང་དང་ཆེན་པོ་རྣམས། ། རྒྱང་དུ་འབྲིང་སོགས་དབྱེ་བ་ཡིས། ། རྣམ་པས་རྣམ་པ་དགུར་
བཞེད་དོ། ། ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། རྣམ་པ་རེ་རེའི་དབང་དུ་མཛད་དེ་འབྲས་བུ་རྗོད་པར་
བྱེད་པ་རྟོན་ཐ་དད་པ་ཅན་བསོད་ནམས་ཀྱི་འབྲས་བུ་གངས་མེད་པ་དང་གཞལ་དུ་མེད་པ་
དང་ཆོད་མེད་པ་སྟེ་བར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རྒྱུའི་བྱེ་བྲག་གྱང་རྣམ་པ་མང་བ་མ་ཡིན་ནམ་ངེ་
ལྟར་ན་བསྟོམ་པའི་ལམ་རྣམ་པ་དགུ་ཡིན་ཞེས་བྱ་བའི་བསམ་པ་དང་ལྟན་པས། བཅོམ་ལྟན་
འདས་གཞལ་དུ་མ་མཆིས་པ་ཞེས་བཤྱི་བ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསོལ་པ་ཡིན་ནོ། ། ལན་ནི་
རབ་འབྱོར་གཞལ་དུ་མེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། བསྟོམ་པའི་ལམ་ཀྱི་
རྣམ་པ་ནི་རྣམ་པར་ཐར་པའི་སྟོན་གསུམ་གྱི་རང་བཞིན་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཆོག་གོ། ། རབ་
ཀྱི་མཐར་ཐུག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རྣམ་པ་དགུ་པ་ཉིད་ཀྱི་ཆོག་སྒྲ་དགས་ཡིན་ནོ་ཞེས་རྟོགས་
ནས། བཅོམ་ལྟན་འདས་ཅི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསོལ་པ་ཡིན་ནོ། ། ཆོས་གཞན་དག་གིས་
ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྣམ་པ་དང་པོ་ལ་སོགས་པ་ཆོས་གཞན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཆོག་སྒྲ་དགས་མ་ལགས་
སམ་ཞེས་བྱའོ། ། དེའི་ཆོག་གི་ལན་འདེབས་པར་མཛད་པ་ནི་རབ་འབྱོར་འདི་ངེ་སྟུང་དུ་

སེམས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། ཆོས་ཐམས་ཅད་ཅེས་བྱ་བ་ནི་དང་པོ་ལ་
སོགས་པའི་ནམ་པ་ནམས་སོ། ། ལྟོང་པ་ཉིད་དོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཐམས་ཅད་ལ་རིགས་པ་མཚུངས་
པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ནམ་པ་འདི་དག་ཐམས་ཅད་ནམ་པར་ཐར་པའི་སྒོ་གསུམ་གྱི་ངོ་བོར་དེ་
བཞིན་གཤེགས་པས་གསུངས་པ་ཡིན་པའོ། ། ནམ་པ་ཐམས་ཅད་ནི་ལྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་ཆོག་ལྷ་
དགས་ཡིན་ནོ་ཞེས་བསྟན་ནས། ནམ་གྲངས་ཀྱི་དོན་གསུངས་པ་ནི་རབ་འབྱོར་སྟོང་པ་གང་
ཡིན་པ་དེ་ནི་མི་ཟད་པ་ཡང་ཡིན་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། ། ལྟོང་པ་ཉིད་གང་ཡིན་པ་དེ་
ནི་གཞལ་དུ་མེད་པ་ཡང་དེ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བའི་ཡང་གི་སྒྲས་ནི་གྲངས་མེད་པ་ལ་སོགས་
པའོ། ། གང་གི་ཕྱིར་གྲངས་མེད་པ་དང་གཞལ་དུ་མེད་པ་ལ་སོགས་པ་སྟོན་པའི་ཆོག་དུ་བརྗོད་
པའི་ངོ་བོ་ནམས་ནི་ལྷོག་པ་ལ་སྟོས་ནས། ཉེ་བར་བསྐྱེད་པའི་སྣ་ཆོགས་ཀྱི་རང་བཞིན་དུ་དོན་
གཅིག་ལ་རབ་དུ་སྐྱར་བ་ཡིན་པ་དེ་བས་ན་དོན་དམ་པར་ངེ་སྐྱད་དུ་བཤད་པའི་མཚན་ཉིད་
ཅན་གྱི་བསྟོམ་པའི་ལམ་ཐ་དད་དུ་བྱ་བར་བཟོད་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་གསུངས་པ་ནི། རབ་
འབྱོར་དེ་བས་ན་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། ། འདི་དག་ཅེས་བྱ་བ་ནི་གྲངས་མེད་པ་ལ་སོགས་
པའོ། ། དམིགས་པའི་ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོའི་རང་བཞིན་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཀྱི་རྒྱ་མཐུན་དུ་སྐྱར་པ་
བསྟན་པའི་ཆོས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་དེ་དག་ཀུན་རྫོབ་དུ་ངེ་སྐྱད་དུ་བཤད་པ་བཞིན་དུ་བསྟན་པ་ནི་
བྱིས་པའི་སྐྱེ་བོ་ནམས་ལ་འབྲས་བུ་ཆེན་པོ་འབྱུང་བ་སྟོན་པ་ཡིན་པར་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་
བཞེད་དོ་ཞེས་གསུངས་པ་ནི་རབ་འབྱོར་དེ་དག་ནི་མངོན་པར་བརྗོད་པའོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་
སོགས་པ་སྟེ། དེ་དག་ནི་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གྲངས་མེད་པ་ལ་སོགས་པའོ། ། བསྟན་པ་མངོན་པར་
བསྐྱབ་པ་བཤད་པར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བསྟན་པ་འདིས་མངོན་པར་སྐྱབ་ཅིང་སྐྱིད་བས་ན་བསྟན་
པ་མངོན་པར་བསྐྱབ་པ་ནི་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་ཡིན་ཏེ། བརྗོད་པའི་ཀུན་རྫོབ་དུ་དེ་བཤད་པ་ཡིན་ནོ་
ཞེས་ཆོག་ནམ་པར་སྐྱར་རོ། ། དེ་སྐྱད་དུ་ཡང་། གྲངས་མེད་ལ་སོགས་བསྟན་པ་ནམས། ། དམ་
པའི་དོན་དུ་བཟོད་མ་ཡིན། ། ཀུན་རྫོབ་དུ་ནི་ཐུགས་བཅེ་བས། ། རྒྱ་མཐུན་དེ་དག་ཐུབ་པ་
བཞེད། ། ཅེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ཐུགས་རྗེའི་རྒྱ་མཐུན་པ་བསྟན་
པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན། འདི་དག་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཡུལ་ཅན་དུ་འགྱུར་དགོས་སོ་ཞེས་བརྗོད་པ་ནི་
བཅོམ་ལྷན་འདས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དབྱ་བཅོམ་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། ། ཆོས་

ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དང་པོ་ལ་སོགས་པ་རྣམ་པ་དགའའོ། ། ཆོས་ཉིད་ཅེས་བྱ་བ་ནི་མྱ་
ངན་ལས་འདས་པའི་ཚུལ་ལོ། ། བར་ཞེས་སྒྲིམ་བས་ནི་གཞལ་དུ་མེད་པ་ལ་སོགས་པ་གཟུང་
ངོ། ། བཟླ་དུ་མ་མཆིས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཡི་གེ་དང་དོན་དག་ལ་དབྱེ་བ་མ་དམིགས་པའི་
ཕྱིར་རོ། ། གསུངས་པའི་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འདས་མ་ཐག་དུ་བསྟན་པའོ། ། ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱང་
དེ་བཞིན་དུ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གཟུགས་ལ་སོགས་པའོ། ། ལེགས་པར་སྒྲིམ་པ་ཉིད་ཀྱིས་ན་དེ་དེ་
བཞིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་རྗེས་སུ་བཟླ་ནས་སྣ་མ་བཞིན་དུ། དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན་ཞེས་
དོགས་པ་བསུ་ནས་རབ་འབྱོར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་ཏེ། ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྟོང་པ་
ཉིད་ཅེས་བྱ་བ་ནི་ཤེས་བྱ་ཉིད་ལ་སོགས་པའི་བྱང་པར་གཞན་སྤངས་ནས་སྟོང་པ་ཉིད་ཅེས་
བཟླ་བ་ཡིན་ཏེ་དེས་ན་ཆོས་ཐམས་ཅད་ནི། སྟོང་པ་ཁོ་ན་ཡིན་པས་བཟླ་བར་རྒྱས་པ་མ་
ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཏོ། ། རོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་ན་དེ་ཉིད་དང་གཞན་ཉིད་དུ་བཟླ་བ་
པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་པ། དོན་དམ་པར་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་རང་བཞིན་ཅན་མངོན་པར་འདོད་པའི་ལམ་
ཀྱི་དངོས་པོ་ལ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་བྱང་པར་བསྐྱབ་དུ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། མི་མཐུན་པའི་
ཕྱོགས་དང་གཉེན་པོའི་ཕྱོགས་དག་རིམ་པ་རིམ་ལ་བཞིན་འབྲལ་བ་དང་སྦྱེ་བར་མི་འཐད་
པར་མ་ཡིན་ནམ་ཞེས་གསོལ་བ་ནི་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཅི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། ། དེ་ཁོ་ན་
ཉིད་དུ་གསུངས་པ་ནི་རབ་འབྱོར་དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བའོ། ། གལ་ཏེ་དེ་ལྟར་བསྒྲིམ་པ་
ཞེས་བྱ་བའི་ལམ་ཀྱི་ས་ཆེན་པོའི་ཆེན་པོ་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པའི་རིས་རྣམ་པ་དགུ་
སྤངས་པ་ཅི་ཡང་མེད་ཅིང་། རྒྱུ་དུའི་རྒྱུ་དུ་ལ་སོགས་པ་ལམ་ཀྱི་རྣམ་པ་དགུ་པོ་ཐོབ་པ་
ཡང་ཅི་ཡང་མེད་པ་དེ་བས་ན་དགོས་པར་མི་བྱ་བ་ཉིད་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བའི་བསམ་པས་མི་
འདོད་པ་ཉིད་སྐྱབ་པར་བྱེད་པས་བཅོམ་ལྡན་འདས་གལ་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསོལ་བ་
ཡིན་ནོ། ། བཟླ་དུ་མ་མཆིས་པའི་དོན་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བསྒྲིམ་པའི་ལམ་ལའོ། ། དེའི་བྱེད་པ་
ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པ་ལ་ཡང་འཕེལ་བ་དང་འབྲི་བ་མེད་པར་འགྱུར་རོ་
ཞེས་གསོལ་བ་ནི་སྦྱིན་པའི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་ལ་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། ། དེ་ལྟར་གྱུར་
མོད་ཉེས་པ་ཅི་ཞིག་ཡོད་སྟུང་ན། བཅོམ་ལྡན་འདས་གལ་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསོལ་བ་
ཡིན་ནོ། ། རི་ལྟར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྟོང་བ་སྟེ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཆོག་གོ། ། བསགས་པའི་

དོན་དུ་བཅོམ་ལྷན་འདས་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་བགྱིས་པར་ནི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་
སོགས་པ་གསལ་ཏོ། ། དེ་རྟེན་དུ་ཡང་། དངོས་པོ་བརྗོད་དུ་མེད་པ་ལ། ། ཉམས་པ་དང་ནི་
འཕེལ་མི་རུང་། ། བསྐྱེད་ཞེས་བྱ་བའི་ལམ་གྱིས་ནི། ། ཅི་ཞིག་ཉམས་ཤིང་ཅི་ཞིག་འཕྱོད། ། ཅས་
གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། དོན་དམ་པར་མི་འདོད་པ་བསྐྱབ་པ་མེད་དོ་ཞེས་གསུངས་པ་ནི། རབ་
འབྱོར་དེ་དེ་བཞིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། ། ཀུན་རྫོབ་དུ་ནི་རི་ལྟར་སྒྲ་ན་མེད་པ་ཡང་
དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་རི་ལྟ་བུ་དེ་ལྟར་བསྐྱེད་པའི་ལམ་གྱི་དོན་གྱི་བྱ་བ་བྱེད་པ་ཡིན་
ནོ་ཞེས་སྟོན་པས། འོན་ཀྱང་རབ་འབྱོར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་ཞེས་བྱ་
བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བར་མི་སེམས་གྱི་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྦྱིན་པའི་པ་རོལ་
དུ་བྱིན་པ་ནམ་པར་འཕེལ་བའམ་ཡོངས་སུ་འདྲི་བ་པོ་ཞེས་དངོས་པོ་ལ་དམིགས་པའི་ཚུལ་
གྱིས་དེ་ལྟ་བུའི་སེམས་མི་བསྐྱེད་པའོ། ། སྒྲ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་རི་
ལྟ་བུ་དེ་བཞིན་དུ་ཡོངས་སུ་བསྐྱེད་ཞེས་བྱ་བ་ནི། ཅི་ལྟར་བྱད་པར་བསྐྱབ་དུ་མེད་པ་སྒྲ་ན་མེད་
པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་གྱི་དབང་ཅམ་གྱིས་གདུལ་བུའི་སྦྱེ་བོ་ནམས་ལ་བསོད་
ནམས་དང་ཡེ་ཤེས་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པ་བྱད་པར་ཅན་དུ་སྒྲུང་བའི་སེམས་བསྐྱེད་པའི་སྒོ་
ནས་ཡོངས་སུ་བསྐྱེད་པ་བསོད་ནམས་འཕེལ་བར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་ཀུན་རྫོབ་དུ་མངོན་པར་འདོད་
པའི་དོན་སྦྱབ་པར་བྱེད་པ་དེ་བཞིན་དུ་ཡོངས་སུ་སྐྱོ་བར་བྱེད་དོ་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཆིག་གོ། ། དེ་
བཞིན་དུ་བསྐྱེད་པས་སྐྱོ་བུར་བའི་དྲི་མ་དང་བྲལ་བའི་སྒོ་ནས། མངོན་སུམ་དུ་བྱས་པའི་
ལམ་འདི་སྦྱུ་མ་ལྟ་བུའི་མཆན་ཉིད་ཅན་ཡིན་པས། བྱད་པར་བསྐྱབ་དུ་མེད་པ་ཡིན་ཡང་རི་
ལྟར་ཀུན་རྫོབ་དུ་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་དང་གཉིན་པོའི་ཕྱོགས་དག་དང་བྲལ་བ་དང་། སྦྱེ་བའི་
རིམ་གྱིས་དོན་གྱི་བྱ་བ་བྱེད་པ་དེ་ལྟར་ཉེ་བར་དགོད་པར་བྱའོ་ཞེས་བྱ་བར་འདོད་དོ། ། དེ་
རྟེན་དུ་ཡང་། བྱང་ཆུབ་རི་ལྟ་བུ་དེ་བཞིན་དུ། ། འདི་ནི་འདོད་པའི་དོན་སྦྱབ་བྱེད། ། ཅས་
གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། དོན་འདི་ཉིད་རྒྱ་ཆེར་སྟོན་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་རབ་འབྱོར་གཞན་ཡང་
ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་འགྲེས་ལྟ་སྟོས་པ་ཡིན་ནོ། ། བྱང་ཆུབ་གྱི་མཆན་ཉིད་ཅི་ཞིག་ཡིན་ཞེས་
གསལ་པ་ནི་བཅོམ་ལྷན་འདས་སྒྲ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཅེས་བྱ་བ་
འདི་གང་ལགས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། ། འདི་ནི་དེ་བཞིན་ཉིད་དེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དེ་བཞིན་

ཉིད་ཀྱི་རང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བར་དགོངས་སོ། ། དེ་སྐད་དུ་ཡང་། བྱང་ཆུབ་དེ་
བཞིན་ཉིད་མཚན་ཉིད། ། དེ་ཡང་དེ་ཡི་མཚན་ཉིད་བཞིད། ། ཅེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། རབ་
འབྱོར་དེ་བཞིན་ཉིད་ནི་རྣམ་པར་འཕེལ་བའམ་འགྲིབ་པ་མེད་ལ་བྱང་ཆུབ་དང་ལམ་ཡང་དེ་
བཞིན་ཏེ་དེའི་རང་བཞིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ལྟག་མའོ། ། དེ་ལྟར་རྒྱ་དང་འབྲས་
བྱ་དག་གམ་འབྲས་བྱ་དང་རྒྱ་དག་པན་ཚུན་རང་བཞིན་རྗེས་སུ་བྱེད་པའི་ཕྱིར་ན་རྒྱ་འབྲས་ཀྱི་
འབྲེལ་པ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་པར་བརྗོད་པར་འགྱུར་རོ། ། ཡང་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ལམ་གྱི་རྣམ་པ་སྟོན་པས་
གསུངས་པ་ནི་གལ་ཏེ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། ། དེ་ལྟ་བུའི་ཡིད་ལ་
བྱེད་པ་དང་ལྡན་པས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བསྟོམ་པའི་ལམ་དུ་གྲགས་པ་དང་ངོ་། ། རྒྱན་མི་ཆད་པར་
མང་དུ་གནས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྦྱོར་བ་དང་མཇུག་གི་གནས་སྐབས་ཀྱི་དབྱེ་བས་རྣམ་པ་
གཉིས་སྟོས་པ་ཡིན་ཏེ། དངོས་གཞིའི་གནས་སྐབས་སུ་ནི་དེའི་རང་བཞིན་ཉིད་ཡིན་པས་
གནས་པ་ཡིན་པར་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། དེ་ལྟ་ན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དེ་ལྟ་བུའི་ཚུལ་གྱིས་སོ། །
ཉེ་བར་བསྐྱབ་བ་ནི་རབ་འབྱོར་དེ་ལྟར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་
པ་ཡིན་ཏེ། བརྗོད་དུ་མེད་པའི་དོན་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བསྟོམ་པའི་ལམ་ལའོ། ། ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་
རོལ་ཏུ་བྱིན་པའི་བཤད་པ། མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་གྱི་སྤང་བ་ལས། སྤོང་པ་ཉིད་ཀྱི་ལེའུ་
ཞེས་བྱ་སྟེ་བཅོ་བརྒྱད་པའོ། ། ། ། ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡང་བྱུང་པར་ཅན་གྱི་སྤང་བའི་སེམས་བསྐྱེད་
པའི་སྟོན་པ་དོན་བྱེད་པར་མི་རུང་ངོ་སྟམ་པར་དོགས་པ་བསུ་བ་ནི་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཡང་
ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསལ་པ་ཡིན་ཏེ། རྣ་ཕྱིར་གྱུར་པའི་སེམས་རེ་རེ་ལ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བྱང་
ཆུབ་སྐྱབ་པར་བྱེད་པ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པའི་དོན་མཐའ་དག་མི་
སྤང་པའི་ཕྱིར་སེམས་དང་པོ་བསྐྱེད་པ་འཇམ། ཕྱི་མ་རེ་རེ་ཞིག་གིས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་
མངོན་པར་རྟོགས་པར་འཛང་རྒྱ་བ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཆོག་གོ། ། སེམས་ཅན་རྣམས་ནི་
རྣམ་པར་ཤེས་པའི་རྒྱུ་རེ་རེ་བ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བཤད་པས། མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་ན་ཅི་འདོད་པའི་
དོན་སྐྱབ་པར་བྱེད་པའི་ཆོས་སུ་སྤང་བའི་སེམས་ཀྱི་སྐྱད་ཅིག་མ་དུ་མས་བྱང་ཆུབ་མངོན་པར་
རྟོགས་པར་འཛང་རྒྱའམ་ཞེས་བྱ་བའི་ཕྱོགས་འདི་ཡང་རིགས་པ་ཡིན་པར་བསྟན་པའི་ཕྱིར་
གསལ་པ་ནི། བཅོམ་ལྡན་འདས་སེམས་བསྐྱེད་པ་སྤྲ་མ་ནི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། ། མི་

འགྲོགས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྤྲུལ་དང་བྱི་མ་དག་ནི་རིམ་པ་རི་ལྟ་བུ་བཞིན་རྗེས་སུ་འགྲོ་བ་མེད་
པར་འཛོག་པ་དང་སྐྱེ་བས་ན་ཡན་ཚུན་འགྲེལ་པ་མེད་པས་ན་འཕྲད་པ་མེད་པའོ། ། རི་ལྟར་
ཞེས་བྱ་བ་ནི་འབྲེལ་པ་མེད་པས་ན་ཁྱད་པར་ཅན་གྱི་དོན་དུ་སྤྲང་བའི་སེམས་མ་སྐྱེས་པའི་
བྱིར་དགོ་བའི་རྩ་བ་རྣམས་ཉེ་བར་སོགས་པར་མི་འགྱུར་བ་ཉིད་དེ། དེ་བས་ན་སྤྲན་མེད་པ་
ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་དུ་མངོན་པར་རྫོགས་པར་འཆང་མི་རྒྱུའོ་ཞེས་བྱ་བར་
བསམས་པའོ། ། སྤར་བཤད་པའི་ཕྱོགས་མངོན་པར་འདོད་པ་མ་ཡིན་པའི་བྱིར་ཕྱོགས་བྱི་མ་ལ་
རབ་དུ་བྲགས་པའི་དཔེའི་ཚུལ་གྱིས་ལན་གདབ་པའི་བྱིར་འདི་རི་སྤྲུལ་དུ་སེམས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་
སོགས་པ་གསུངས་ཏེ། འབྲུ་མར་གྱི་མར་མེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྒྲོན་མའོ། ། དང་པོ་ཕོག་པས་ཞེས་བྱ་
བ་ནི་སྐྱད་ཅིག་མ་དང་པོ་དང་ཕྲད་པས་སོ། ། སོ་སོར་རྒྱས་པ་མེད་པའི་བྱིར་དེ་ལྟ་མ་ལགས་སོ་
ཞེས་གསལ་ཏོ། ། དེ་ཉིད་གསལ་བར་བྱེད་པས་བཅོམ་ལྡན་འདས་མེ་ལྷེ་དང་པོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་
སོགས་པ་གསལ་ཏོ། ། མེ་ལྷེ་དང་སྒྲིང་པོ་ཕྲད་པའི་སྐྱད་ཅིག་མ་དང་པོ་ལ་ནི་རང་གི་རྒྱ་བརྒྱད་
པའི་རིམ་གྱིས་འོངས་པ་དག་དུས་མཉམ་དུ་ཕྲད་པར་སྐྱེས་པ་ཡིན་པར་ཁྱད་པར་མེད་པའི་
བྱིར་ན། སྐྱད་ཅིག་མ་གཉིས་པ་མེད་པར་རྒྱ་དང་འབྲས་བུའི་མཚན་ཉིད་བསྐྱེད་པར་བྱ་བ་དང་
སྐྱེད་པར་བྱེད་པའི་ངོ་བོར་མི་འཐད་པས། མེ་ལྷེ་དང་པོ་ཕོག་པས་སྒྲིང་པོ་དེ་ཆོག་པ་མ་ཡིན་
ནོ། ། འོ་ན་མར་མེའི་སྐྱད་ཅིག་མ་བྱི་མ་ཁོ་ནས་ཆོག་པ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། མེ་ལྷེ་དང་པོ་བྱང་བ་ལ་
མ་བརྟེན་པར་ཡང་སྒྲིང་པོ་དེ་མི་འཆོག་ཅས་བྱ་བ་གསལ་ཏེ། འོ་ན་ཀྱང་མར་མེའི་སྐྱད་ཅིག་མ་
དང་པོ་ལ་ལྟོས་ནས་མེ་ལྷེ་བྱི་མས་སྒྲིང་པོ་ཆོག་པ་ཡིན་ཏེ། སྐྱད་ཅིག་མ་སྤྲུལ་མེད་པར་སྐྱད་
ཅིག་བྱི་མ་མི་སྲིད་པའི་བྱིར་རོ། ། སྐྱད་ཅིག་མ་བྱི་མའི་ཚུལ་ཡང་ཡིན་ནོ་ཞེས་བརྗོད་པ་ནི་
བཅོམ་ལྡན་འདས་མེ་ལྷེ་སྐྱད་མ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། ། ཁྱད་པར་ཅན་གྱི་མེ་ལྷེ་དང་སྒྲིང་
པོ་དག་སྐྱེ་བའི་སྐྱད་ཅིག་མ་གཉིས་པ་ལ་ཡང་རྟག་དུ་ཡོད་པ་ལ་སོགས་པར་ཐལ་བར་འགྱུར་
བས་སྐྱད་ཅིག་མ་སྤྲུལ་མེད་ན་ཀྱན་རྫོབ་དུ་ཡང་འབྱུང་བ་མེད་པའི་བྱིར་རྒྱ་དང་འབྲས་བུའི་
མཚན་ཉིད་སྐྱེད་པར་བྱེད་པ་དང་བསྐྱེད་པར་བྱ་བའི་མཚན་ཉིད་དང་བལ་བས་མེ་ལྷེ་བྱི་མ་
ཕོག་པས་སྒྲིང་པོ་དེ་ཆོག་པ་མ་ཡིན་ནོ། ། འོ་ན་མེ་ལྷེ་དང་པོའི་སྐྱད་ཅིག་མ་ཉིད་ཀྱིས་ཆོག་པ་
ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། མེ་ལྷེ་སྐྱད་མ་ཕོག་པ་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསལ་ཏོ། ། འོ་ན་ཀྱང་མར་མེའི་

སྐད་ཅིག་མ་བྱི་མ་ལ་ལྟོས་ནས་མེ་ལྷེ་དང་པོས་ཆོག་པ་ཡིན་ཏེ། སྐད་ཅིག་མ་བྱི་མ་མེད་པར་
སྐད་ཅིག་མ་སྒྲ་མས་སྲེག་པར་རྒྱས་པ་མ་ཡིན་པའི་བྱིར་རོ། ། སོ་སོ་འདུས་པ་མེད་པ་ན་གཉི་
གའི་རྒྱས་པ་དོན་གྱི་ཁས་སྦངས་པ། དངོས་སུ་བཞུན་པའི་དོན་དུ་ཡང་འདྲི་བར་མཛད་པས་
གསུངས་པ་ནི་རབ་འབྱོར་འདི་རི་སྟམ་དུ་སེམས་ཅི་སྟོང་པོ་དེ་ཆོག་གམ་ཞེས་བྱའོ། ། ཁས་
སྦངས་པའི་དོན་གཞན་དུ་བྱ་བར་མི་རྒྱས་པ་ཉིད་ཀྱིས་ན། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཆོག་ལགས་སོ་
ཞེས་བྱ་བ་གསོལ་རྟོ། ། གལ་ཏེ་སྒྲ་མ་དང་བྱི་མ་བྱི་མའི་སྐད་ཅིག་མ་དག་རིམ་པ་བཞིན་དུ་དུས་
མཉམ་པར་རྗེས་སུ་འགོ་བ་མེད་པར་ཞིག་པ་དང་མ་སྐྱེས་པའི་བྱིར་ན་པན་ཚུན་ཆོགས་པ་མེད་
པ་དེ་ལྟ་ན་ཡང་གང་གི་ཆེ་ཆུན་ཉིད་འདི་ཙམ་གྱི་བདག་ཉིད་ཀྱི་ཉན་ཅིང་འབྲེལ་པར་འབྱུང་
བའི་ཆོས་ཉིད་ཀྱིས། ཆོགས་པའི་བྱུང་པར་ཅན་དུ་སྐྱེས་པར་གྱུར་པ་སྟོན་མ་དང་སྤོང་བུའི་སྐད་
ཅིག་དང་པོ་ལ་ལྟོས་ནས། མ་སྐྱུད་ན་གཅིག་ཕུ་ཉམས་དགའ་བ་ཉིད་ཀྱིས་ན་རྒྱ་འབྲས་ཀྱི་
འབྲེལ་པའི་སྟོབས་ཀྱི་རྒྱས་པ་ཕུལ་དུ་བྱུང་བར་བསྐྱབས་པ་ཉིད་ཀྱི་བྱུང་པར་ཅན་སྐད་ཅིག་
གཉིས་པ་ལ་སོགས་པའི་མར་མེ་དང་སྤང་བུའི་སྐད་ཅིག་དུ་གྱུར་པ་དེའི་ཆེ་རྒྱ་མེད་པར་ཞིག་
ཀྱང་རྒྱ་དང་འབྲས་བུ་དག་གི་མཆན་ཉིད་བསྲེག་པར་བྱ་བ་དང་སྲེག་པར་བྱེད་པའི་དངོས་པོ་
ཡོད་པའི་བྱིར། དང་པོ་དང་བྱི་མའི་སྐད་ཅིག་དག་ལས་སྟོང་པོ་ཆོག་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བའི་
དོན་རྟོ། ། འདས་མ་ཐག་པའི་དོན་ནི་དེ་སྐབས་ཀྱི་དོན་ལ་སྦྱོར་བས་གསུངས་པ་ནི། རབ་
འབྱོར་དེ་བཞིན་དུ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ་རྟོགས་པར་སྤྲོ། ། དང་པོ་དང་བྱི་མའི་གྱུར་པ་
དག་རེ་རེས་མངོན་པར་རྫོགས་པར་འཛང་མི་རྒྱ་ན་འོ་ན་ཅིག་ཅར་བདག་གིས་མངོན་བར་
བྱང་ཚུབ་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། སེམས་བསྐྱེད་པ་དེ་དག་གིས་ཀྱང་མ་ཡིན་ཞེས་བྱ་བ་གསུངས་
ཏེ། སེམས་ཀྱི་སྐད་ཅིག་མ་མང་པོ་ཅིག་ཅར་སྐྱེས་པ་དེ་དག་གིས་ཀྱང་མངོན་པར་རྫོགས་པར་
འཛང་རྒྱ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། སེམས་ཅན་རྣམས་ནི་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་རྒྱུད་རེ་རེ་བའོ་ཞེས་འབྱུང་
བས་མི་སྲིད་པའི་བྱིར་ཞེས་བྱ་བར་དགོངས་སོ། ། དེ་ལྟ་ན་ནི་གཞན་དག་གིས་འཛང་རྒྱ་བའོ་
ཞེ་ན། སེམས་བསྐྱེད་པ་དེ་དག་ལས་གཞན་པས་ཀྱང་མངོན་པར་རྫོགས་པར་འཛང་མི་རྒྱའོ་
ཞེས་གསུངས་ཏེ། རི་སྐད་དུ་བཤད་པའི་སེམས་ལས་ཐ་དད་པའི་སེམས་གཞན་གྱིས་ཀྱང་
མངོན་པར་རྫོགས་པར་འཛང་རྒྱ་བར་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་ཏེ་མི་སྲིད་པའི་བྱིར་རོ། ། འོ་ན་རྣམ་པ་

ཐམས་ཅད་དུ་བྱང་ཆུབ་པ་མི་སྲིད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་
ཆེན་པོ་ནི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་ཏེ། སྡེ་ཕྱིར་གྱུར་པའི་སྐད་ཅིག་དག་ཡུལ་གཅིག་
ལ་ཉེ་བར་མཁོ་བ་སྟོན་པ་ལྟར་ལེན་པ་མར་མེད་ཚུལ་གྱིས་ན་སྡེ་མ་བཞིན་དུ་བྱང་ཆུབ་སྐྱབ་
པར་བྱེད་པའི་དོན་ཉུང་ཟད་ཅིག་ཏུ་སྤང་བའི་ནམ་པར་ཤེས་པ་དང་པོ་ལ་བརྟེན་ནས། དེ་ལ་
སྤང་བའི་དོན་ལས་ལྷག་པར་བྱད་བར་ཅན་གྱི་དོན་དུ་སྤང་བའི་ནམ་པར་ཤེས་པ་ཕྱི་མ་སྐྱེ་བའི་
ཕྱིར་ན་སེམས་བསྐྱེད་པ་གཉིས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སྤྲོ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་
པའི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་མངོན་པར་རྫོགས་པར་འཆང་བྱའོ་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཆོག་གོ། ། ཇི་སྐད་དུ་
བཤད་པའི་མར་མེད་དཔེ་ཁོ་ནས་ཟབ་མོའི་ཆོས་ཉིད་ནམ་པ་བརྒྱད་ཀྱང་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་
བྱའོ། ། དེ་སྐད་དུ་ཡང་། སེམས་ནི་སྡེ་མས་བྱང་ཆུབ་བར། ། རིགས་སྟན་ཕྱི་མས་ཀྱང་མ་ཡིན། །
མར་མེད་དཔེ་ཡི་ཚུལ་གྱིས་ནི། ཟབ་མོའི་ཆོས་ཉིད་ནམ་པ་བརྒྱད། ། ཅེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །
ཞར་ལ་འོངས་པ་བཤད་ཟེན་ནས། ད་ནི་བསྐྱོམ་པའི་ལམ་ལ་གནས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔའི་ཕྱིར་མི་ལྷོག་པའི་མཆོན་ཉིད་ནམས་བསྟན་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར། ཟབ་མོ་ནམ་པ་བརྒྱད་
ཡུལ་གང་ལ་ཡོད་པ་དེ་བསྟན་པར་བྱ་བ་ཡིན་པས་རེ་ཞེག་སྐྱེ་བ་ཟབ་པ་བསྟན་པ་ནི། རབ་
འབྱོར་བཅོམ་ལྡན་འདས་སེམས་བསྐྱེད་པ་དང་པོས་ཀྱང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་ཀྱན་རྫོབ་ཏུ་
སྐད་ཅིག་མ་གཉིས་གྱིས་བྱང་ཆུབ་རྟོགས་པར་ཁས་སྤངས་པ་དེ་ཡང་མི་རིགས་སོ་ཞེས་
གསུངས་པ་ནི། རབ་འབྱོར་འདི་ཇི་སྟམ་དུ་སེམས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། ། གང་ལས་སྐད་
ཅིག་མ་གཉིས་གྱིས་བྱང་ཆུབ་པར་རིག་པར་འགྱུར་བ་སེམས་གང་སྐད་ཅིག་མ་སྡེ་མར་གནས་
ཏེ་འགགས་པ་དེ་ཀྱན་རྫོབ་ཏུ་སྤར་སྐད་ཅིག་གཉིས་པ་ལ་སྐྱེ་བར་འགྱུར་རམ་རྗེས་སུ་འགོ་བ་
མེད་པར་ཞེག་པ་ནི་སྤར་སྐྱེ་བ་མི་སྲིད་ཡང་། བཅོམ་ལྡན་འདས་དེ་ལྟ་མ་ལགས་སོ་ཞེས་
གསེལ་ཏེ། རྒྱ་མེད་པར་འབྲས་བུ་མི་འབྱུང་བས་སྐད་ཅིག་མ་ཕྱི་མའི་བྱ་བ་ལ་ཡང་བརྒྱད་པས་
སྐད་ཅིག་མ་དང་པོའི་བྱ་བ་ཉེ་བར་གདགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་སྐད་ཅིག་མ་གཉིས་གྱིས་བྱང་
ཆུབ་པར་རིགས་ཀྱི་ཀྱན་རྫོབ་ཏུ་ཡང་སྐད་ཅིག་མ་དང་པོའི་བྱ་བ་ནི་གཙོ་བོ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་
བའི་ཐ་ཆོག་གོ། ། དེས་ཀྱང་འདི་སྐད་དུ་སྡེ་མ་དང་ཕྱི་མའི་སྐད་ཅིག་དག་གིས་མ་ཡིན་ཞིང་།
དེ་དག་ལ་མ་བརྟེན་པར་ཡང་བྱད་པར་ཅན་གྱི་དོན་མི་སྐྱེ་བ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ནི་སྐྱེ་བ་ཟབ་པ་

ཡིན་ནོ་ཞེས་བརྗོད་པར་འགྱུར་རོ། ། འགག་པ་ཟབ་པའི་དོན་ནི་རབ་འབྱོར་འདི་ཇི་སྟམ་དུ་
སེམས། སེམས་གང་འབྱུང་བ་དེ་འགགས་པའི་ཆོས་ཅན་ཡིན་ནམ་ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ།
དེ་ལས་བྱུང་བ་ནི་འདས་པ་སྟེ་ཡོད་པ་རྣམ་པ་ཞིག་པ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་རྟོ། ། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དུ་
ན་འགག་པའི་རང་བཞིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་འགག་པའི་ཆོས་ཅན་ཞེས་བྱ་བ་གསོལ་ཏེ། འགོག་པ་
ནི་སྟོང་པ་ཉིད་ཡིན་ལ་ཆོས་དེ་ཉིད་འདི་ལ་ཡོད་པས་ན་འགོག་པའི་ཆོས་ཅན་ཏེ། དེ་བཞིན་
ཉིད་ཀྱི་བདག་ཉིད་ཅན་ནོ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་རྟོ། ། ཅི་དེ་སྐྱད་ཅིག་མ་གཉིས་པ་ལ་འགག་གམ་
ཞེས་གསུངས་པ་ནི། རབ་འབྱོར་འདི་ཇི་སྟམ་དུ་སེམས་གང་འགོག་པའི་ཆོས་ཅན་དེ་འགག་
པར་འགྱུར་རམ་ཞེས་བྱའོ། ། དེའི་རང་བཞིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན་སྐྱེས་པ་ཙམ་ཉིད་ན་དེ་
འགགས་པས་ཟིན་པར་གྱུར་པ་ཡིན་པས་ཡང་ཅི་ཞིག་འགག་ཅེས་བྱ་བའི་བསམས་པས།
བཙམ་ལྡན་འདས་དེ་ལྟ་མ་ལགས་སོ་ཞེས་གསོལ་རྟོ། ། ཅི་མ་འོངས་པ་འགག་པའི་ཆོས་དང་
ལྡན་ནམ་ཞེས་གསུངས་པ་ནི་རབ་འབྱོར་འདི་ཇི་སྟམ་དུ་སེམས། སེམས་གང་མ་བྱུང་བ་དེ་
འགག་པའི་ཆོས་ཅན་དུ་འགྱུར་རམ་ཞེས་བྱ་བའོ། ། མ་ལགས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འཇིག་པ་ནི་
དངོས་པོ་ལྡོག་པའི་རང་བཞིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་མ་སྐྱེས་པ་ནི་འགག་པའི་ཆོས་ཅན་མ་ཡིན་པ་
ཉིད་དོ། ། ཅི་དེ་ལ་སྐྱད་ཅིག་མ་གཞན་དུ་འགག་པ་ཡོད་དམ་ཞེས་གསུངས་པ་ནི་རབ་འབྱོར་
འདི་ཇི་སྟམ་དུ་སེམས། སེམས་གང་ཞིག་འགག་པའི་ཆོས་ཅན་མ་ཡིན་པ་དེ་འགག་པར་
འགྱུར་རམ་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ནི་མ་ལགས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྐྱད་ཅིག་མ་དང་པོ་མེད་
པས་སྐྱད་ཅིག་མ་གཉིས་པར་འགགས་པ་དང་བྲལ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་སྐྱད་ཅིག་མ་གཞན་དུ་
འགག་པར་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་ནོ། ། གལ་ཏེ་དེ་ལྟ་ཡིན་ན་འོ་ན་ད་ལྟ་བུང་བ་འགག་པར་འགྱུར་
རོ་ཞེ་ན། རབ་འབྱོར་འདི་ཇི་སྟམ་དུ་སེམས། སེམས་གང་མི་འབྱུང་མ་འགགས་པའི་ཆོས་ཅན་
དེ་འགག་པར་འགྱུར་རམ་ཞེས་བྱ་བ་གསུངས་ཏེ། ད་ལྟར་བྱུང་བ་ལ་ནི་སྐྱེ་བ་གཞན་དོན་མེད་
པས་མི་འབྱུང་བའི་ཆོས་ཅན་ཡིན་ལ། ཡོད་པའི་དུས་སུ་འཇིག་པ་མེད་པས་མ་འགགས་པའི་
ཆོས་ཅན་ནོ། ། དེ་ལྟ་མ་ལགས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གཅིག་དང་དུ་མའི་རང་བཞིན་དང་བྲལ་བའི་
ཕྱིར་རོ་ཞེས་བྱ་བར་འདོད་དོ། ། གལ་ཏེ་དེ་ལྟ་ན་འོ་ན་མེད་ལ་འགག་པར་འགྱུར་རོ་སྟམ་
ན། རབ་འབྱོར་འདི་ཇི་སྟམ་དུ་སེམས། ཆོས་གང་རང་བཞིན་གྱི་ངོ་བོ་ཉིད་འགག་པ་ཉིད་གྱི་

ཆོས་དེ་འགག་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་གསུངས་ཏེ། དངོས་པོ་མེད་པའི་མིང་ཅན་གྱི་ཆོས་གང་ཞིག་
རང་གི་རང་བཞིན་གྱི་ངོ་བོ་ཉིད་འགགས་པ་སྟེ། གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་དང་བྲལ་
བའི་ཆོས་ཉིད་འགག་པར་འགྱུར་རམ་ཅི་ཞེས་བྱ་བའོ། ། དེ་ལྟ་མ་ལགས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་
འདས་མ་ཐག་ཏུ་དུས་གསུམ་པའི་དངོས་པོ་འགག་པ་བསལ་བས་ན་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པ་ཉིད་
ཀྱིས་ན་དངོས་པོ་མེད་པ་ཉིད་འགག་པར་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་པ་ཉིད་དོ། ། འོ་ན་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུ་ཉིད་
འགག་པ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། རབ་འབྱོར་འདི་རི་སྟམ་དུ་སེམས། ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་གང་ཡིན་
པ་དེ་འགག་པར་འགྱུར་རམ་ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། བཙུང་ལྟ་འདས་དེ་ལྟ་མ་ལགས་སོ་
ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཆོས་ཉིད་ནི་མ་བཟགས་ན་གཅིག་ཕུ་ཉམས་དགའ་བ་ཉིད་ཀྱིས་བརྒྱན་པའི་ངོ་བོ་
ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དུ་འགག་པར་མི་འགྱུར་གྱི། འོ་ན་ཀྱང་སྒྱུ་བའི་དངོས་པོ་རང་
བཞིན་གྱིས་སྒྱུ་མའི་རང་བཞིན་ཅན་དུ་གྱུར་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཀྱན་རྫོབ་ཏུ་འགག་པ་ལ་འགག་
པ་ཟབ་པ་ཞེས་བརྗོད་དོ། ། དེ་བཞིན་ཉིད་ཟབ་པའི་དོན་ནི་རབ་འབྱོར་འདི་རི་སྟམ་དུ་སེམས།
དེ་བཞིན་ཉིད་རི་སྟམ་བའི་ཁོ་ན་བཞིན་དུ་གནས་པར་འགྱུར་རམ་ཞེས་གསུངས་ཏེ། བྱང་ཆུབ་
སེམས་དཔལ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ལྟག་མའོ། ། རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཡུལ་དང་ལྟན་པ་ཉིད་
ཡིན་པའི་ཕྱིར་བཙུང་ལྟ་འདས་དེ་བཞིན་ཉིད་རི་སྟམ་བའི་ཁོ་ན་བཞིན་དུ་གནས་པར་འགྱུར་
རོ་ཞེས་གསལ་པ་ཡིན་ནོ། ། དུས་གསུམ་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔལ་རྣམས་དེ་བཞིན་ཉིད་
དང་འབྲེལ་བར་གནས་པར་འགྱུར་ན་རྟག་ཏུ་དེ་བཞིན་ཉིད་དུ་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། རབ་འབྱོར་འདི་
རི་སྟམ་དུ་སེམས། གལ་ཏེ་དེ་བཞིན་ཉིད་རི་སྟམ་བའི་ཁོ་ན་བཞིན་དུ་གནས་ན་ནི་ཐེར་བྱག་མ་
ཡིན་པར་མི་འགྱུར་རམ་ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། ཡི་གེ་ཨ་ཁོང་ནས་ཕྱང་བའི་ཕྱིར་མི་རྟོག་པ་
ཐེར་བྱག་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་གྱི་འོ་ན་ཀྱང་རྟག་པ་ཐེར་བྱག་ཏུ་གནས་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་ཡིན་
ནོ་ཞེས་བྱ་བར་སེམས་སམ་ཅི་ཞེས་པའོ། ། རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་འབྱུང་གང་ཡིན་པ། དེ་ཉིད་ཁྱོད་
ནི་སྟོང་པར་བཞེད། ། ཅེས་འབྱུང་བས་ཀྱན་རྫོབ་པའི་དངོས་པོའི་དོན་སྟོང་ཅིག་མའི་ངོ་བོ་ཉིད་
ཡིན་པའི་ཕྱིར་དེ་ལྟ་མ་ལགས་སོ་ཞེས་གསལ་ཏོ། ། འོ་ན་ནི་དོན་གྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་
ཟབ་མོ་མ་ཡིན་པ་ཁོ་ན་འོ་ཞེ་ན། རབ་འབྱོར་འདི་རི་སྟམ་དུ་སེམས། དེ་བཞིན་ཉིད་ཟབ་པ་མ་
ཡིན་ནམ་ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། བཙུང་ལྟ་འདས་ཟབ་པོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གཟུགས་ལ་

སོགས་པའི་དངོས་པོའི་དོན་རྟོགས་ཀྱང་དེ་དང་ཐ་མི་དད་པ་མངོན་སུམ་དུ་བྱ་བར་མི་རྒྱས་པ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར་དེ་བཞིན་ཉིད་ཟབ་པས་རྟོགས་པར་དཀའ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཏོ། ། ཤེས་བྱ་ཟབ་
པ་ཉིད་ཀྱི་དོན་ནི་རབ་འབྱོར་འདི་ཇི་སྒྲམ་དུ་སེམས། དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་སེམས་ཡོད་དམ་ཞེས་
གསུངས་སོ། ། དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་གཞིའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན་དེ་ལྟ་མ་ལགས་
སོ་ཞེས་གསོལ་ཏོ། ། འོ་ན་དེ་བཞིན་ཉིད་དང་སེམས་ཐ་མི་དད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། རབ་
འབྱོར་འདི་ཇི་སྒྲམ་དུ་སེམས། དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་སེམས་ཡོད་དམ་ཞེས་གསུངས་སོ། ། དེ་བཞིན་
ཉིད་ལ་གཞིའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན་དེ་ལྟ་མ་ལགས་སོ་ཞེས་གསོལ་ཏོ། ། འོ་ན་
དེ་བཞིན་ཉིད་དང་སེམས་ཐ་མི་དད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། རབ་འབྱོར་འདི་ཇི་སྒྲམ་དུ་སེམས།
དེ་དེ་བཞིན་ཉིད་ཡིན་ནམ་ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ལྟ་མ་ལགས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཀུན་
རྒྱུ་དང་དོན་དམ་པ་དག་པན་ཚུན་སྤངས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན། སེམས་ནི་དེ་བཞིན་ཉིད་ཁོ་
ནའོ། ། དོན་གྱིས་ན་དེ་བཞིན་ཉིད་ལས་སེམས་གཞན་དུ་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། རབ་འབྱོར་འདི་ཇི་
སྒྲམ་དུ་སེམས། དེ་བཞིན་ལས་གཞན་ན་སེམས་ཡོད་དམ་ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། ཆོས་ཀྱི་
དབྱིངས་ལས་མ་གཏོགས་པའི་། གང་ཕྱིར་ཆོས་ཡོང་མ་ཡིན་ཏེ། ། ཞེས་བྱ་བའི་བསམ་པས་དེ་
ལྟ་མ་ལགས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དུ་དེ་བཞིན་
ཉིད་མ་མཐོང་ཞིང་མ་མཐོང་བ་ཡིན་པ་ནི་ཤེས་པ་ཟབ་པ་ཡིན་པར་འདོད་དོ། ། སྟོན་པ་ཟབ་
པའི་དོན་ནི་རབ་འབྱོར་འདི་ཇི་སྒྲམ་དུ་སེམས། གང་དེ་ལྟར་སྟོན་དམ་ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་
ཏེ། དེ་ལྟར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་རང་བཞིན་དུ་འོ། ། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དུ་གང་དུ་ཡང་
སྟོན་པ་མེད་པ་ཁོ་ནའོ་ཞེས་གསོལ་པ་ནི། བཅོམ་ལྷན་འདས་གང་དེ་ལྟར་སྟོན་པ་དེ་ཅི་ལ་ཡང་
མི་སྟོན་དེ་ཞེས་བྱ་བའོ། ། འདི་ཉིད་གསལ་བར་བྱེད་པས་དེ་ཅིའི་སྤང་དུ་ཞེ་ན་ཞེས་དོགས་པ་
བསུ་ནས་འདི་ལྟར་དེ་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསོལ་པ་ཡིན་ནོ། ། འདི་སྤང་དུ་གང་གི་ཕྱིར་
དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་གནས་པ་དེ་ལ་ནི་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་བྱང་པར་གྱི་ཀུན་དུ་སྟོན་པ། དེ་དག་
དེ་ཁོ་ནར་གྱུར་པའི་རྒྱ་འབྲས་མེད་པས་རིམ་པ་བཞིན་མི་འཇུག་ཅིང་ཀུན་དུ་མི་སྟོན་པ་ཡིན་
པ་དེའི་ཕྱིར་རྒྱ་བར་འགྱུར་བ་མ་མཆིས་སོ། ། དེ་བས་ན་ཆོས་ཉིད་ཀྱིས་ཐམས་ཅད་སྟོན་པ་
ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ནི་སྟོན་པ་ཟབ་པ་ཞེས་བརྗོད་པར་འགྱུར་རོ། ། གཉིས་སུ་མེད་པ་ཟབ་

པའི་དོན་ནི་རབ་འབྱོར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་གང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་
པ་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། ཅི་ལ་སྟོང་ཅས་བྱ་བ་ནི་ཡུལ་གང་ཞིག་རྗེས་སུ་གནས་ཞེས་བྱ་བ་ལོ། །
དོན་དམ་པ་ལ་སྟོང་དོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མཆན་མ་མེད་པའི་སྟོང་པ་གཉིས་མེད་པའི་ཕྱིར་ཆོས་ཀྱི་
དབྱིངས་ལ་སྟོང་པ་ཉིད་ནི་གཉིས་སུ་མེད་པའི་ཟབ་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་བྱ་བར་དགོངས་སོ། །
འདི་ཉིད་གསལ་བར་མཛད་པ་ནི་རབ་འབྱོར་འདི་ཇི་སྟུང་དུ་སེམས། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་
སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་གང་དོན་དམ་པ་ལ་སྟོང་པ་དེ་མཆན་མ་ལ་སྟོང་དམ་ཞེས་གསུངས་པ་
ཡིན་ནོ། ། དེ་ལྟ་མ་ལགས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མཆན་མ་དང་མཆན་མ་མེད་པའི་འདུ་ཤེས་བཀའ་
པས་དངོས་པོ་དང་དངོས་པོ་མེད་པ་ལ་མངོན་པར་ཞེན་པའི་མཆན་ཉིད་ཅན་གྱི་མཆན་མ་ལ་
མི་སྟོང་པ་ཉིད་དོ། ། ཐབས་ལ་མཁས་པ་ཟབ་པའི་དོན་ནི། རབ་འབྱོར་འདི་ཇི་སྟུང་དུ་སེམས།
ཅི་དེས་མཆན་མ་དེ་རྣམ་པར་མ་བཤིག་གམ་ཞེས་གསུངས་སོ། ། རྣམ་པར་མ་བཤིག་གམ་ཞེས་
བྱ་བའི་དོན་ནི་མ་སྤངས་ཤིང་མདོར་རམ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་རྟོ། ། དེ་ལྟ་མ་ལགས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་
ནི་ཆོས་ཐམས་ཅད་དམིགས་སུ་མེད་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་མ་གསལ་བ་ལོ། ། མཆན་མ་ནི་ཡོད་པ་མ་
ཡིན་པས་སོ། ། གལ་ཏེ་དེ་ལྟ་ཡིན་ན་འོ་ན་མཆན་མ་དང་བྲལ་པ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། རབ་འབྱོར་
འདི་ཇི་སྟུང་དུ་སེམས། ཅི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་
ཕྱིན་པ་ལ་སྟོང་པས་མཆན་མ་རྣམ་པར་བཤིག་པར་འགྱུར་ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། སྟོང་
བའི་འབད་པ་མེད་པས་མཆན་མ་སྤངས་པ་མེད་པ་ནི་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་
པ་གསལ་པ་ཡིན་ཏེ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྟོང་པ་སྟོང་པ་ནད་ལྟར་གྱི་སྟེ་བ་ཆེ་འདི་ཉིད་ལ་
བདག་གིས་ཇི་ལྟར་མཆན་མ་སྟོང་བ་འཕྱོང་པར་འགྱུར་ཞེས། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དེ་སྟུང་
དུ་མི་སྟོར་མི་ཚོལ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་རྟོ། ། དེ་སྤངས་ནས་ཉེས་པ་ཅིར་འགྱུར་ཞེ་ན། གལ་ཏེ་ཞེས་
བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསལ་རྟོ། ། ཅི་ལྟར་གཅིག་ཅིག་སྤངས་པ་དང་མ་སྤངས་པ་ཡིན་ཞེ་ན།
བཅོམ་ལྡན་འདས་འདི་ལྟར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསལ་རྟོ། ། འདི་སྐད་དུ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་
གཟུགས་ལ་སོགས་པ་སྐྱུ་མ་ལྟ་བུའི་མཆན་ཉིད་གང་ཡིན་པ་སྟེ། རོ་བོ་ཉིད་གང་ཡིན་པ་དང་
མཆན་མ་གང་ཡིན་པ་སྟེ་རྒྱ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཡང་ཤེས་ལ། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དུ་ན་མ་སྐྱེས་པ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར་མཆན་མ་མེད་པའི་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ལ་ཡང་ཡོངས་སུ་འདྲིས་བར་བྱེད་པ་དེ་ལྟར་ན།

དོན་དམ་པར་སྤང་བ་དང་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་མ་སྤངས་པ་འདི་ནི་ཐབས་ལ་མཁས་པའི་ཟབ་པ་ཡིན་
ལོ་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན་ནོ། ། དེས་ན་དེ་ལྟར་རྣམ་པར་ཐར་པའི་སྒོ་བསམ་གྱིས་མི་བྱབ་པ་ཐོབ་
པའི་ཕྱིར་ན་པན་ཚུན་འགལ་བའི་དོན་རྗེས་སུ་བསྐྱབས་པས་སྐྱེ་བ་ལ་སོགས་པ་ཟབ་པ་བརྒྱད་
རྟོགས་པ་དང་། རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་ཐ་སྟད་ལ་འཇུག་པའི་ཕྱིར་སྐྱད་ཅིག་མ་བཅུ་དྲུག་དང་འདྲ་
བར་བསྒོམ་པའི་ལམ་ལ་གནས་པའི་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་མཆན་ཉིད་ཡིན་པར་གཟུང་བར་བྱའོ། །
དེ་སྐྱད་དུ་ཡང་། སྐྱེ་བ་དང་ནི་འགག་པ་དང་། ། དེ་བཞིན་ཉིད་དང་ཤེས་བྱ་དང་། ། ཤེས་དང་
སྟོད་དང་གཉིས་མེད་དང་། ། ཐབས་ལ་མཁས་པ་ཟབ་པ་ཉིད། ། ཅེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །
ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་མཆན་ཉིད་བསྟན་པས་སྟོབ་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་དགེ་འདུན་བཤད་
པ་ཡིན་ལ། དེའི་འོག་ཏུ་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་དང་རྣམ་པར་བྱང་བའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་
སྤངས་པས་དེ་གཉི་ག་མཉམ་པ་ཉིད་དུ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་མི་སྟོབ་པ་ཉིད་དུ་གྱུར་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་
པན་ཆད་བསྐྱབ་པར་བྱ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། དེ་བས་ན་མི་སྟོབ་པའི་དགེ་འདུན་གྱི་མཆན་
ཉིད་གསལ་བར་བསྟན་པའི་ཕྱིར་འཁོར་བ་དང་མུ་ངན་ལས་འདས་པ་མཉམ་པ་ཉིད་བཤད་
པར་བྱ་བ་ཡིན་པས་ཆོ་དང་ལྡན་པ་རབ་འབྱོར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་
གང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། ཅི་ཞེས་བྱ་བའི་སྤྱི་དོན་འདི་བ་ལ་འཇུག་
པས་ཤེས་རབ་ཀྱི་ས་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་རྣམ་པར་འཕེལ་ཞིང་ཉེ་བར་འཕེལ་བར་འགྱུར་རམ་ཞེས་
བྱ་བའི་ཐ་ཆོག་གོ། ། མི་འཕེལ་བ་ཁོ་ནའོ་ཞེས་བརྗོད་པ་ནི་གལ་ཏེ་ཉིན་པར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་
སོགས་པའོ། ། འདིར་འཁོར་བ་དང་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་ནི་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་མི་
ལམ་དང་ཉོན་མོས་བསྟེན་པར་འདོད་ནས་སྤྲས་པ་ཡིན་ནོ། ། བསམ་པ་ནི་འདི་ལྟར་ཤེས་པར་
བྱ་སྟེ་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་དང་གཉེན་པོའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་སྤང་བའི་དབང་དུ་བྱས་ནས།
གང་གི་ཆོ་དེ་གཉི་ག་མཉམ་པ་ཉིད་དུ་རྟོགས་པ་ལས་གལ་ཏེ་ཉིན་མོར་གྱུར་པའི་བསྒོམ་པ་
རྣམ་པར་འཕེལ་ན་ནི་དེའི་ཆོ་མི་ལམ་མིས་པའི་ནང་དུ་གཏོགས་པའི་ཡང་རྣམ་པར་འཕེལ་བ་
ཞིག་ན་འོན་ཀྱང་རི་ལྟར་ཉོན་པར་མི་འཕེལ་བ་དེ་བཞིན་དུ་མི་ལམ་དུ་ཡང་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་
བར་རོ། ། འདི་དག་ཉིད་གསལ་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན་ཞེས་བྱ་བས་དོགས་པ་
བསུ་ནས་མི་ལམ་དང་ཉོན་པར་ནི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟོས་པ་སྟེ་གལ་ཏེ་ཉིན་པར་སྟོད་

པས་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་འཕེལ་ན་ནི། དེའི་ཆོ་གོམས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་མི་ལམ་དུ་
ཡང་རྒྱས་པར་འགྱུར་ན་དེ་ལྟ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། གང་གི་བྱིར་འཁོར་བ་དང་ནམ་པར་བྱང་བའི་
ཆོས་ནམས་ནི་སྤང་བ་ཅམ་གྱི་རང་བཞིན་མི་ལམ་དང་འབྲ་བ་ཉིད་དུ་རྟོགས་པའི་བྱིར་མི་ལམ་
དང་ཉིན་པར་གྱི་རང་བཞིན་ཅན། འཁོར་བ་དང་ཟུང་ན་ལས་འདས་པ་དག་མི་མཐུན་པའི་
ཕྱོགས་དང་གཉེན་པོའི་ནམ་པར་རྟོག་པ་དང་གིས་ཐ་དད་པར་ནམ་པར་བརྟག་པར་མི་རུས་
པའི་བྱིར་མི་ལམ་དང་ཉིན་པར་ནི་ནམ་པར་མི་རྟོག་ཅིང་མཉམ་པ་ཉིད་ཡིན་ལོ་ཞེས་བཅོམ་
ལྡན་འདས་ཀྱིས་གསུངས་པ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་རྟོ། ། དེ་སྐད་དུ་ཡང་། ཆོས་ནམས་མི་ལམ་འབྲ་
བའི་བྱིར། ། སྲིད་དང་ཞི་བར་མི་རྟོག་པ། ། ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ལོ། ། ཆོས་ཐམས་ཅད་མི་
ལམ་ལྟ་བུ་ཉིད་ཡིན་ན་ནི་མི་ལམ་གྱི་གནས་སྐབས་དང་འབྲ་བར་སད་པའི་གནས་སྐབས་སུ་
ཡང་མི་དགེ་བ་བརྩུ་ལ་སོགས་པ་མེད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་སྒྲས་པ་ནི་ཆོ་དང་ལྡན་པ་རབ་
འབྱོར་གང་ཡང་སྐྱེས་པ་འམ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། ། ཅི་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྤྲོད་བ་བརྗོད་པ་
ཡིན་པའི་བྱིར་མེད་པ་ཉིད་དོ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་རྟོ། ། སོགས་པ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་རང་གི་ངོ་བོ་
ཉེ་བར་སོགས་པའི་བྱིར་རོ། ། ཉེ་བར་སོགས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འབྲས་བུ་སྐྱེད་པའི་རུས་པ་དང་
ལྡན་པའི་བྱིར་རོ། ། དེ་བཞིན་དུ་མི་ལམ་ལྟ་བུ་ཡིན་པ་ཉིད་ཀྱིས་ན་སྦྱོར་བ་ལ་སོགས་པ་མེད་
པའི་བྱིར་ཉིན་པར་ཡང་དགེ་བ་དང་མི་དགེ་བའི་ལས་མེད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་བསམས་པའོ། །
དོན་དམ་པར་སོགས་པ་འམ་ཉེ་བར་སོགས་པ་མེད་དོ་ཞེས་སྒྲས་པ་ནི་ཅི་ལྟར་བཅོམ་ལྡན་
འདས་ཀྱིས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། ། ཀུན་རྗེ་བུ་ནི་ལས་དང་འབྲས་བུ་འབྲེལ་པ་འདོད་
པའི་བྱིར། མི་ལམ་སེམས་ནི་གཉིད་ཀྱིས་ཉམས། ། དེས་ན་མི་དང་འབྲས་མི་ཚུགས། ། ཞེས་བྱ་
བས་དཔེ་མ་གྲུབ་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་བརྗོད་པ་ནི་ཆོ་དང་ལྡན་པ་ཤུ་རིའི་བུ་དེ་སྟེ་སྐྱེས་བུ་དེ་
ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་བྱའོ། ། ལས་དེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མི་ལམ་གྱི་གནས་སྐབས་སུ་འབྱུང་བའོ། །
འདི་ཉིད་གསལ་བར་བྱེད་པས་སྒྲས་པ་ནི་ཤུ་རིའི་བུ་ཅི་ལྟར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། ། དེ་ལ་
སྦྱོར་བ་ལ་སོགས་པས་རྗོགས་པར་བྱས་པའམ། ལུས་དང་ངག་དང་སེམས་ཉེ་བར་བཅོམ་པས་
ཨ་ལ་ལ་བསད་དོ། ། ལེགས་པར་བསད་དོ། ། ཤིན་ཏུ་བསད་དོ་ཞེས་བྱ་བ་དང་། ཐམས་ཅད་དུ་
བདག་ཉིད་ཀྱིས་བྱ་བ་ལ་དམིགས་པས་ངས་བསད་དོ་ཞེས་དོན་གྱི་དབྱེ་བས་བརྗོད་པར་བྱའོ། །

འདི་སྐད་དུ་ཇི་ལྟར་བྱི་རོལ་གྱི་དོན་ཡོད་པར་སྤྲོ་བའི་ལྷགས་ལ་སྐད་ཅིག་མ་ཉིད་ཀྱིས་རྒྱ་མཐོང་
པར་འཛིག་པ་ཡིན་པ་དང་། སྲུབ་པའི་མཐའ་ལས་ཀྱང་། ལས་ལས་འཛིག་ཉེན་སྣ་ཚོགས་
སྦྱེས། ། ཞེས་འབྱུང་བའི་བྱིར་དོན་དམ་པར་སྤྲོ་བའི་སྤྱད་པ་མཐོང་ལ། སྤྲོ་བའི་སྤྱད་པ་
ནོར་སྤངས་པ་ཡང་མཐོང་ཅེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ཁས་སྤངས་པ་ན་རྒྱན་འཇུག་པ་དང་འགལ་
བའི་དངོས་པོ་བསྐྱེད་པ་ལས་གསོད་པ་ལ་སོགས་པར་ལྷག་པར་ཞེན་པའི་སྒོ་ནས་ཚུལ་བཞིན་
མ་ཡིན་པའི་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ལ་སོགས་པ་དང་ལྷན་པ་ལ། མི་དགེ་བ་ལ་སོགས་པ་བཞིན་དུ་
སྒོག་བཅད་པ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་པར་འཛོག་པ་དེ་བཞིན། མི་ལམ་དུ་ཉེ་བར་བསགས་པ་ཡང་
དགེ་བ་དང་མི་དགེ་བ་སང་པའི་གནས་སྐབས་སུ། ཨ་ལ་ལ་བསང་དོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་
པའི་རྣམས་པར་རྟོག་པས་སྦྱོར་བ་ལ་སོགས་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་མངོན་པར་ཞེན་པ་རྒྱས་པས་
ཡོངས་སུ་རྒྱས་པར་གྱུར་པ་ན། བྱིར་དོན་ཡོད་པར་སྤྲོ་བའི་ལྷགས་ལ་ཡང་མི་ལམ་གྱི་གནས་
སྐབས་དང་འབྲེལ་བའི་ཞེས་བྱ་བའི་དཔེ་མ་སྲུབ་པོ། ། དེ་བས་ན་དབྱུ་མ་པའི་ལྷགས་ཀྱིས་གཉིད་མ་
ལོག་པའི་གནས་སྐབས་སུ་ཡང་མི་ལམ་དང་འབྲེལ་བའི་དངོས་པོ་རྣམས་ལ་དེ་དང་རྗེས་སུ་
མཐུན་པ་ལ་སོགས་པའི་དོན་ཡོད་པ་ལ་སོགས་པར་མངོན་པར་ཞེན་པས་བྱིན་ཅི་ལོག་གི་
འཆིང་བ་མཐའ་དག་མ་སྤངས་པ་རྣམས་ལ། དགེ་བ་ལ་སོགས་པར་རྣམས་པར་གཞག་གོ། ། འོན་
ཀྱང་གཉིད་ནི་སེམས་འཁྱུལ་པའི་རྒྱ་སྤྱོད་ལྷག་པ་ཡིན་པ་ཉིད་ཀྱིས་ན་མི་གསལ་བ་དང་འཚོལ་
བར་རྟོགས་པས་མི་ལམ་དུ་ནི་དམན་པ་ཡིན་ལ། གཉིད་ཀྱིས་མ་ལོག་པའི་གནས་སྐབས་སུ་
གཉིད་ལ་སོགས་པ་འཁྱུལ་པའི་རྒྱ་དང་བྲལ་བས་ཞིང་མ་སོག་འཚོལ་བར་སྤང་བ་ཉིད་ཀྱིས་ན་
འབྲས་བུ་ལྷག་མ་ཡིན་ནོ། ། མི་ལམ་ལ་སོགས་པའི་གནས་སྐབས་སུ་ཡང་ལས་དང་འབྲས་བུ་
ཡོད་པར་འདོད་པ་ཡིན་པའི་བྱིར་དགེ་སྤྲོ་བ་ཡིན་པ་ལ་སོགས་པ་ཉེས་ཡོད་པར་མི་བཟོད་དེ།
བསྐྱབ་པ་བྱིན་པ་དང་འབྲེལ་བར་སྤོམ་པ་དང་སྤོམ་པ་མ་ཡིན་པ་ནི་བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱིས་
བསྐྱབ་པ་བཅས་པའི་དབང་ལས་རྣམས་པར་གཞག་པ་ཡིན་པའི་བྱིར་རོ་ཞེས་བཟོད་པ་ཡིན་ནོ། །
གལ་ཏེ་རྣམས་པར་རྟོག་པའི་སྒོ་བས་ཀྱིས་ལས་རྣམས་གསོས་བཏབ་པ་ཡིན་ནོ། ། དེའི་ཆེ་གཉེན་
པོའི་སྦྱོགས་སད་པ་ཡིན་ཡང་རྣམས་པར་རྟོག་པ་རྗེས་སུ་འཇུག་པས་ན་དེ་བཞིན་གསེགས་པ་ལ་
ཡང་འགྱུར་རོ་ཞེས་བཟོད་པ་ནི། ཆེ་དང་ལྷན་པ་རབ་འབྱོར་གལ་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། །

རྣམ་པར་རྟོག་པ་ནི་ཟད་པའི་འདུ་ཤེས་སྐྱེད་པར་མཛད་པས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བདག་གི་འཁོར་
 བའི་སྤང་པོ་ཟད་དོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའི་འདུ་ཤེས་སུ་མཛད་པའོ། ། དེའི་ཡང་ལས་ཞེས་བྱ་
 བ་ནི་ཉོན་མོངས་པ་སྤོང་བར་མཛད་པའི་ཡིད་ལ་བྱེད་པའི་ཕྱིན་ལས་སོ། ། རང་གི་ངོ་བོ་ཉེ་
 བར་བསགས་པས་ན་སོགས་པ་དང་། འབྲས་བུ་བསྐྱེད་པར་རུས་པ་ཉིད་ཀྱིས་ན་ཉེ་བར་སོགས་
 པར་འགྱུར་ལ། དེ་ལས་ཀྱང་ལས་ཉེ་བར་སོགས་པ་ལ་འབྲས་བུའི་བྱང་པར་ཡོད་པས་དེ་བཞིན་
 གཤེགས་པ་ནི་མ་རྟོགས་པ་ཉིད་ཏུ་འགྱུར་རོ་ཞེས་བྱ་བའོ་སེམས་པའོ། ། གདུལ་བུའི་སྐྱེ་བོའི་
 འོན་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལ་ངའི་སྐྱེ་བ་ཟད་དོ། ། ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་
 གཞག་པ་ཡིན་གྱི་ཡང་དག་པར་ནི་མ་ཡིན་ནོ། ། ཞེས་སྒྲས་པ་ནི་དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་
 བའོ། ། འདི་ཉིད་གཞུང་གཞུགས་པའི་འོན་ཏུ་དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན་ཞེས་དོགས་པ་བསུ་ནས་དེ་
 བཞིན་གཤེགས་པ་ནི་རྟོག་པ་དང་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བ་ཡིན་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་
 ལ་སོགས་པ་སྒྲས་སོ། ། རྟོག་པ་ནི་གཞུགས་ལ་སོགས་པ་རང་དང་སྐྱེའི་མཆོན་ཉིད་ཀྱི་བདག་
 ཉིད་ཅན་རྣམ་པར་རྟོག་པ་མེད་པ་དང་། ། རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་བཅས་པའི་དམིགས་པའི་
 གནས་སུ་གྱུར་པ་ཡིན་ལ། དེ་རྣམས་ལ་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ནི་དེ་ལ་དམིགས་པའོ། ། དེ་དང་བྲལ་
 བ་ནི་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཆོས་ཉིད་ཐུགས་སུ་རྒྱུད་པའི་ཕྱིར་སྤངས་བ་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཆོག་
 གོ། ། དམིགས་པ་ལ་ཉེ་བར་དམིགས་པ་མེད་པར་གཞན་དག་གི་ཡིད་ཀྱི་ལས་དང་སེམས་པ་
 ཅིའི་ཕྱིར་མི་འཇུག་ཅེ་ན། ཆོ་དང་ལྡན་བ་ཤུ་རིའི་བུ་དེ་བཞིན་ཏུ་དམིགས་པ་མེད་པར་ཞེས་བྱ་
 བ་ལ་སོགས་པ་སྒྲས་སོ། ། ཉེན་ཅིང་འབྲེལ་པར་འབྱུང་བའི་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་ནི་འདི་ཡིན་
 ཏེ། གང་གི་ཕྱིར་དམིགས་པ་མེད་པར་ལས་དང་སེམས་པ་མི་སྐྱེ་བ་འདི་ནི་ཆོས་ཉིད་ཡིན་པ་
 དེ་བས་ན་དམིགས་པ་དང་བཅས་པ་ཁོ་ནར་སྐྱེ་བ་ཡིན་ནོ། ། འདི་དག་ཉིད་གསལ་བར་བྱེད་
 པས་ན་ཆོ་དང་ལྡན་པ་ཤུ་རིའི་བུ་དེ་བཞིན་ཏུ་དམིགས་པ་མེད་པར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་
 སྒྲས་སོ། ། དེ་ལ། དེ་དང་དེ་མིན་རང་བཞིན་ཅན། ། དེ་དེ་མིན་དངོས་རྒྱུ་ལས་སྐྱེས། ། ཞེས་བྱ་
 བའི་ཚུལ་གྱིས་སློ་ལ་ལ་ནི་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་ལ་དམིགས་པས་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་
 ཡོངས་སུ་འཛིན་ལ། སློ་ལ་ལ་ནི་རྣམ་པར་བྱང་བ་ལ་དམིགས་པས་ན་རྣམ་པར་བྱང་བ་ཡོངས་
 སུ་འཛིན་ཏོ། ། སེམས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཁ་ཅིག་ན་རེ་སློ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་རོ། ། གཞན་དག་ན་

རེ། སེམས་པ་ཡིད་ཀྱི་ལས་ཡིན་ཏེ། ། ཞེས་བཤད་པའི་ཕྱིར་ལས་ཉིད་ཀྱི་ནམ་གངས་སུ་བཞེད་
པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་རོ། ། ཉེ་བར་བསྐྱབ་བའི་ཤུ་རིའི་བྱ་དེ་ལྟ་བུ་ན་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་
སྟོན་པ་ཡིན་ནོ། ། འདས་པ་དང་མ་འོངས་པ་ནི་མེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་དམིགས་པའི་ངོ་བོར་མི་
འཐད་པའི་ཕྱིར་ལ། ད་ལྟར་བྱུང་བའི་དོན་ཡང་ནམ་པ་དང་བཅས་པ་ལ་སོགས་པའི་ཤེས་པས་
གཟུང་བར་མི་རྒྱས་པ་ཉིད་ཀྱིས་ན་ཐམས་ཅད་ན་དམིགས་པས་སྟོང་པ་ཉིད་ཡིན་ན་དམིགས་
པ་དང་བཅས་པའི་སེམས་ཀྱང་རི་ལྟར་སྐྱེ་ཞེས་སྟེན་བའི། ཆོ་དང་ལྡན་པ་རབ་འབྱོར་གང་གི་
ཆོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། ། དབེན་པས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དམིགས་པའི་དངོས་པོ་དང་བྲལ་བ་
ཉིད་ཀྱིས་ན་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་འོ། ། ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡང་དག་པ་མ་ཡིན་པའི་ཀུན་ཏུ་རྟོག་པ་ལ་
དམིགས་ནས་སྐྱེ་བ་ཡིན་ནོ་ཞེས་སྟེན་བའི། ཆོ་དང་ལྡན་པ་ཤུ་རིའི་བྱ་མཆན་མར་བྱས་ནས་
ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། གཟུགས་ལ་སོགས་པར་གཏོགས་པའི་མཆན་མ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་
པས་དེ་ཁོ་ནར་མཆན་མ་མེད་པ་ཡིན་ན་ཡང་། རི་ལྟར་མཐོང་བ་བཞིན་མཆན་མར་བྱས་ཤིང་
སྟོ་བཏགས་ནས་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཏོ། ། བར་དུ་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་འདིས་ནི་ནམ་པར་ཤེས་པའི་
རྐྱེན་གྱིས་མིང་དང་གཟུགས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་བསྐྱེད་ཏོ། ། འདིག་ཏེན་གྱི་ཐ་སྙད་ལ་བཞེན་
ནས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ནས་སོ། ། སྐྱེ་བོ་ཞེས་བྱ་བའི་རྗེས་སྟོན་ལ་
བཞེད་དོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ལྟག་མའོ། ། ཟླ་ལམ་ན་ཡང་ལས་དང་འབྲས་བུའི་འབྲེལ་པ་ཡོད་དོ་
ཞེས་བསྟན་བཞིན་དུ་ཡང་སྐྱེ་བོ་དམིགས་བཅན་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ནས་དོགས་པ་བསྐྱབ་བའི།
ཆོ་དང་ལྡན་པ་རབ་འབྱོར་གང་གི་ཆོ་བྱང་རྒྱུ་སེམས་དཔའ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེན་བའི་
ཡིན་ནོ། ། ལན་བཏབ་ཟིན་པའི་དོན་ལ་ཡང་དོགས་པར་བྱེད་ན་མཐའ་ལས་པས་སེམས་རྣལ་
དུ་གནས་པ་སུ་ཞིག་ལན་འདེབས་པར་བྱེད་ཅིས་བྱ་བའི་བསམ་པས། ཆོ་དང་ལྡན་པ་ཤུ་རིའི་
བྱ་བྱང་རྒྱུ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་བྱམས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེན་བའི་
ནོ། ། དོན་འདི་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཟླ་ལམ་དུ་ཡོངས་སུ་བསྟོན་པ་ནི་ཅི་སྟེན་པ་དེ་ཡོངས་སུ་བསྟོན་
བ་ཞེས་བཞེད་པར་བྱ་བའམ་ཞེས་དྲིས་པའོ། ། ལུས་ཀྱི་མངོན་སུམ་དུ་བྱེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི།
དགྲ་བཅོམ་པའི་ལ་ཞུགས་པའི་ཕྱིར་མི་འོང་བའི་འགོག་པ་ཐོབ་པ་ནི་མངོན་སུམ་དུ་བྱེད་པ་
ཡིན་ལ། དེ་བཞིན་དུ་འཕགས་པ་བྱམས་པ་ནི་འཆང་རྒྱ་བ་ཉིད་ལ་ཞུགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་

ལུས་ཀྱི་མངོན་སུམ་དུ་བྱེད་པ་ཞེས་བྱའོ། ། རབ་འབྱོར་གྱི་ཆོག་ཉིད་ཀྱིས་འཕགས་པ་བྱམས་པ་
ལ་བོས་ཏེ་སྦྱས་པ་ནི། དེ་ནས་ཆེ་དང་ལྡན་པ་ཤུ་རིའི་བྱ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། ། གདུལ་བྱ་
སོ་སོའི་བྱེ་བྲག་གིས་བསྟན་ཟིན་པའི་དོན་ལ་ཡང་དོགས་པ་ཡང་ནས་ཡང་དུ་བྱུང་བ་ལ་ཡང་
ནས་ཡང་ལན་བཟོད་པ་ཡིན་ཡང་སྐལ་བ་དང་ལྡན་པ་ནམས་ཁོ་ནའི་དོན་བྱེད་པ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར་སངས་རྒྱས་གཅིག་བྱུང་བའི་དུས་ཁོ་ནར་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་བྱིན་ཅི་ལྟག་སྤང་བར་བྱ་བར་
མི་རྒྱས་སོ་ཞེས་བྱ། དེ་བ་འདིའི་ལན་བཏབ་པའི་སྐབས་ཉིད་ཀྱིས་བསྟན་ཏེ། མ་འོངས་པའི་
སངས་རྒྱས་གཞན་དང་གཞན་འབྱུང་བར་འཇུག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན་དེ་བ་འདི་ཡོངས་སུ་
རྫོགས་པ་མེད་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་ཡིན་ན་ནི་བྱ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར་མ་འོངས་པའི་
སངས་རྒྱས་འབྱུང་བ་དོན་མེད་པར་ཡང་འཇུག་བའི་ཕྱིར་རོ་སྟམ་པའི་བསམ་པ་དང་ལྡན་པར་
ལན་ལྟན་པར་འདོད་ནས་བཟོད་པ་ནི། ཆེ་དང་ལྡན་པ་རབ་འབྱོར་གང་འདི་སྐད་དུ་ཞེས་བྱ་བ་
ལ་སོགས་པའོ། ། སྲིད་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་ནམ་པར་རྟོག་པར་བྱེད་པ་ནི་ཆེ་དང་ལྡན་པ་
རབ་འབྱོར་ཅི་བྱམས་པ་ཞེས་བྱ་བའི་མིང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྦྱས་པའོ། ། དེ་ལ་རེ་ཞིག་
སྟོང་པ་ཉིད་ནི་ལན་མི་ལྟན་ནོ་ཞེས་བཟོད་པ་ནི་དེ་སྟེ་གཟུགས་ཀྱི་སྟོང་པ་ཉིད་ཅེས་བྱ་བ་ལ་
སོགས་པའོ། ། དེ་ནི་ལན་ལྟན་མི་རྒྱས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཡོད་བཞིན་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་མཐུ་
མེད་པའོ། ། གཟུགས་ལ་སོགས་པས་ཀྱང་མི་རྒྱས་སོ་ཞེས་བཟོད་པ་ནི་ཆེ་དང་ལྡན་པ་རབ་
འབྱོར་ཆོས་གང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་བྱེད་པ་པོ་དང་ལས་དང་བྱ་བ་དམིགས་སུ་མེད་པའི་
དབྱེ་བས་ཆོས་གང་ལན་ལྟན་པ་དང་། ཆོས་གང་ལ་ལན་སྟན་པར་བྱ་བ་དང་ཆོས་གང་གིས་
ལན་སྟན་པར་བྱ་བ་ཞེས་བྱ་བ་སྦྱོས་པ་ཡིན་ནོ། ། ཆོས་གང་ལུང་བསྟན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བདག་
ཉིད་ཡུལ་དུ་བྱས་ནས་བཟོད་པའོ། ། ཆོས་ཐམས་ཅད་དམིགས་པ་ཡིན་པར་མི་འཐད་དོ་ཞེས་
བཟོད་པ་ནི་ཆེ་དང་ལྡན་པ་བྱམས་པ་ཆོས་འདི་དག་གང་ཅི་ལྟར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། །
འདི་སྐད་དུ། གལ་ཏེ་དེ་ལྟར་ཆོས་འདི་དག་གིས་བཟོད་པ་བཞིན་དུ་ཁྱོད་ཀྱི་གཟུགས་ལ་
སོགས་པའི་ཆོས་འདི་དག་དེ་ལྟར་མངོན་སུམ་དུ་བྱས་ན་ནི་དེའི་ཆེ་ལན་འདེབས་པ་པོའི་ངོ་
བོས་ནམ་པར་རྟོག་པའི་དོན་ཉེ་བར་དམིགས་པས་ན། ཆོས་ཐམས་ཅད་མི་དམིགས་པར་ངེ་
ལྟར་འཇུག་ཞེས་བཟོད་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ལྟར་རྟོགས་པ་མེད་པ་ཉིད་དོ་ཞེས་བཟོད་པ་ནི་ཆེ་དང་

ལྷན་པ་ཤུ་རིའི་བྱ་འདི་དག་ཇི་ལྟར་ཆོག་གིས་བསྟན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་འོ། ། སྒྲིབ་བ་ལ་
སོགས་པའི་གནས་སྐབས་སུ་མི་ཤེས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པར་སྒྱུར་རོ། ། འོ་ན་ཇི་ལྟར་ཡིན་ཞེ་
ན། འོན་ཀྱང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ཡིན་ནོ། ། འདི་སྐད་དུ། ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུ་
ཉིད་ཀྱིས་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རྟོགས་པའི་གནས་སྐབས་སུ་ནམ་པར་རྟོག་པ་རྒྱ་བ་
མེད་པའི་ཕྱིར་ཇི་ལྟར་ལུས་ཀྱིས་རེག་ཏུ་མེད་པ་དང་། ཆོག་གིས་སྒྲུབ་མེད་པ་དང་སེམས་ཀྱིས་
བསམ་དུ་མེད་པ་དེ་ལྟ་བུའི་ངོ་བོ་ཡིན་པར་ཆོས་ཐམས་ཅད་མི་དམིགས་པའི་རང་བཞིན་ནམ་
པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་མངོན་སུམ་དུ་བྱས་ཏེ་གང་གི་ཕྱིར་ནམ་པར་རྟོག་པ་རྗེས་སུ་
འཇུག་པ་ཡིན་ན་ནི་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཡོད་པས་རྟོགས་པ་མེད་པར་གྱུར་པས་སོ། ། དེ་ལས་ཀྱང་
རྟོགས་པ་ལས་དུས་ཕྱིས་བརྗོད་པའི་ཀུན་རྗེ་བྱ་བ་སྟོན་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན་
ནོ། ། ནམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་རྟོགས་པ་ནི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཡུལ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་སྒྲས་པ་ནི།
ཞེ་མའོ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་འོ། ། ཉན་ཐོས་ནམས་ལ་འདི་འདྲ་བའི་
རྟོགས་པ་ཡོད་པ་ཉིད་དོ་ཞེས་གསུངས་པ་ནི། ཤུ་རིའི་བྱ་ཁྲོད་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་
སྟེ། ནམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཅམ་དུ་རྟོགས་པ་མཚུངས་པ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་འདི་ནི་
ཤེས་རབ་ཟབ་སྟེ་ཞེས་བྱ་བའི་སེམས་བསྐྱེད་པར་མི་བྱའོ་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཆོག་གོ། ། མཚུངས་པ་
ཉིད་བསྟན་པའི་དོན་དུ་གསུངས་པ་ནི་ཤུ་རིའི་བྱ་ཁྲོད་ཆོས་གང་དང་ལྷན་པས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་
སོགས་པ་འོ། ། དག་བཅོམ་པ་ཉིད་དུ་ནམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཤེས་པས་རྟོགས་པའི་དུས་སུ་ཟད་
པ་མི་སྦྱེ་བ་ཤེས་པའི་མཆན་ཉིད་ཀྱི་ཆོས་དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཁྲོད་ཀྱིས་ཡང་དག་པར་རྗེས་སུ་མཐོང་
ངམ་སྟེ་ཉེ་བར་དམིགས་སམ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་རྟོ། ། ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རྟོགས་པ་
དང་འགལ་བ་ཉིད་ཀྱིས་ན་དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་གསལ་པ་ནི། དེ་ལྟ་མ་ལགས་སོ་ཞེས་བྱ་
བ་འོ། ། རྟོགས་པའི་དུས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ནམས་ཀྱི་ཚུལ་ཡང་འདི་འདྲ་བ་ཉིད་ཡིན་ནོ་
ཞེས་གསུངས་པ་ནི་ཤུ་རིའི་བྱ་དེ་བཞིན་དུ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་འོ། ། དེ་ལྟར་ན་ལས་མེད་པ་
ལ་སོགས་པར་ངེས་པ་ནམས་ཀྱི་ལན་ནི་ཇི་སྐད་དུ་གསུངས་པ་ཉིད་ཡིན་པར་གཟུང་བར་
བྱའོ། ། དེ་སྐད་དུ་ཡང་། ལས་མེད་ལ་སོགས་ལྟན་ཀ་ཡི། ། ལན་ནི་ཇི་སྐད་བཤད་པར་ཟད། །
ཅས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། འཁོར་བ་དང་ལྷ་དང་ལས་འདས་པ་མཉམ་པ་ཉིད་ཉེ་བར་བསྟུ་

བའི་དོན་དུ་ཆེ་འདིའི་དེ་བསྟན་པའི་དགོས་པའི་དབང་དུ་མཛད་ནས། དེ་སྟོན་པ་ན་མི་དང་
ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་སོ། ། དམིགས་སུ་མེད་པའི་སྟོན་པ་ལ་རུས་པ་ཐོབ་པ་ཉིད་
ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་མངོན་པར་རྟོགས་པར་འཆང་མི་རྒྱ་བར་མི་འགྱུར་གྱི་གཞན་དུ་ན་ངེས་པར་
མངོན་པར་རྟོགས་པར་འཆང་རྒྱ་བར་བྱའོ་སྟམ་དུ་དེ་ལྟར་དེ་ནལ་འབྱོར་དུ་བྱེད་དོ། ། གཉི་ག་
མཉམ་པ་ཉིད་དུ་ནམ་པར་བསྐྱེད་པས་ནི་རང་གི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་དུ་སངས་རྒྱས་སུ་
འགྱུར་རོ། ། དེས་ན་དེའི་འོག་དུ་སེམས་ཅན་དང་སྟོན་གྱི་འཇིག་རྟེན་གྱི་དབྱེ་བས་སངས་རྒྱས་
ཀྱི་ཞིང་ནམ་པར་དག་པ་གཉིས་པོ་སྟོན་པ་ནི་གཞན་ཡང་ཤུ་རིའི་བྱ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་
གསུངས་སོ། ། དེ་ལ་སེམས་ཅན་གྱི་འཇིག་རྟེན་མ་དག་པ་བཀའ་སྟེན་པ་ལ་སོགས་པ་གང་ཡིན་པ་
དེའི་གཉེན་པོར་ལྟའི་ཡོངས་སྟོན་ལ་སོགས་པ་དག་པ་ཉི་བར་བསྐྱབ་པ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་
སྟོན་གྱི་འཇིག་རྟེན་གྱི་མ་དག་པ་སྟོང་དུ་མ་དང་ཆེར་མ་ལ་སོགས་པ་གང་ཡིན་པ་དེའི་གཉེན་
པོར་ལག་མཐེལ་ལྟར་མཉམ་པ་ལ་སོགས་པའི་དག་པ་ཉི་བར་སྐྱབ་པ་ན་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་
སངས་རྒྱས་ཀྱི་གཉིས་པོ་ནམ་པར་དག་པ་ཡིན་ལོ་ཞེས་བྱ་བ་ན་ནི་མདོར་བསྟུན་པ་ཡིན་ནོ། །
དེ་སྐད་དུ་ཡང་། སེམས་ཅན་འཇིག་རྟེན་དེ་བཞིན་དུ། ། སྟོན་གྱི་འཇིག་རྟེན་མ་དག་པ། ། དེ་
ལ་དག་པ་སྐྱབ་པ་ཡིས། ། སངས་རྒྱས་ཞིང་ནི་དག་པ་ཉིད། ། ཅེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། རྒྱ་
ཆེར་མདོ་ལས་རི་སྐད་བསྟན་པ་ནི་གོ་སྟོན། ། དེ་ལས་ཅུང་ཟད་ཅམ་ཅིག་བརྗོད་པར་བྱ་སྟེ། དེ་
བཞིན་དུ་དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན་ཞེས་བྱ་བས་དོགས་པ་བསུ་ནས་འདི་ལྟར་དེས་སེམས་ཅན་ཐམས་
ཅད་ཀྱི་དོན་དུ་ཐམས་ཅད་ཡོངས་སུ་གཏོང་བ་ཡིན་ལོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་
ཡིན་ནོ། ། འདི་དག་ཉིད་གསལ་པར་བྱེད་པས་དེས་སེམས་ཅན་འདི་ལྟར་བསྐྱེད་པར་བྱ་སྟེ་ཞེས་བྱ་
བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་སོ། ། དེ་ལ་ཐམས་ཅད་ནས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཁ་དོག་དང་དབྱིབས་ཀྱི་
དངོས་པོའི་རང་བཞིན་ནས། ཐམས་ཅད་ནི་དེ་རིགས་ཀྱི་དབྱེ་བས་བྱེ་བའི་དངོས་པོ་ནམས་
སོ། ། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དེ་རེ་རེའི་རིགས་ཀྱི་རྣམ་པའི་དབྱེ་བས་སོ། ། ཐམས་
ཅད་དུ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རི་ལྟར་སྤྱིད་པའི་རྣམ་པར་རོ། ། མེད་པར་འགྱུར་ཞིང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རང་
བཞིན་དང་བྱལ་བས་སོ། ། ཤེས་པར་མི་འགྱུར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དེས་བྱས་པའི་མཆན་མ་མེད་པས་
སོ། ། དེ་བཞིན་དུ་དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན་ཞེས་དོགས་པ་བསུ་ནས་བདོག་པ་ཐམས་ཅད་ཡོངས་སུ་

གཏོང་བའི་དགེ་བའི་རྩ་བ་ལ་མངོན་པར་དགའ་བ་ཡིན་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་
སོ། ། འདི་དག་ཉིད་རྒྱས་པར་སྟོན་པ་ནི་དེས་སེམས་འདི་ལྟར་བསྐྱེད་དེ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་
པ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། གཞོད་སེམས་དང་། ཁྱོ་བ་དང་ཞེ་སྤང་ཞེས་བྱ་བ་གཞོད་སེམས་ནི་
སེམས་ཅན་ལ་སྤང་བའོ། ། ཁྱོ་བ་ནི་སེམས་ཅན་དང་སེམས་ཅན་མ་ཡིན་པ་ལ་ཀྱན་ནས་
མནར་སེམས་པའོ། ། ཞེ་སྤང་ནི་དགྲར་རྗེས་སུ་འབྱེལ་པའོ། ། དེ་ལྟར་བྱ་ཞིང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་
སེམས་ཀྱི་བྱད་པར་བསྐྱེད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། ། དེ་ལྟར་སྐྱབ་པོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྐྱབ་པས་
རྫོགས་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། འབད་དོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བཙོན་འགྲུས་སུ་ལྷུང་བར་བྱེད་
པས་སོ། ། རྒྱས་དགོན་པར་གྱུར་པ་ནི་རྒྱ་མེད་པར་གྱུར་པ་སྟེ་དེའི་འཛིག་པ་ཡོད་པའོ། ། དེ་
བཞིན་དུ་དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན་ཞེས་དོགས་པ་བསུ་ནས་བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔའ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་
སོགས་པ་གསུངས་སོ། ། ཇི་ཞིམ་མངར་དང་བསིལ་བ་དང་། ། འཕྱངས་ན་ལྟོ་དང་མགྱིན་པ་
ལ། ། མི་གཞོད་ཡན་ལག་བརྒྱད་ལྡན་ཟུ། ཞེས་བྱ་བའི་རྒྱ་རྟེད་པའི་ཕྱིར་ན་ཡན་ལག་བརྒྱད་
དང་ལྡན་པའི་རྒྱ་རྟེད་པར་འགྱུར་བའོ། ། རྒྱ་དུ་དང་འབྲིང་དང་ཆེན་པོའི་དབྱེ་བས་སྐྱེད་པ་
དང་བདེ་བ་དང་བདེ་བ་ཐམས་ཅད་དང་ཕྱད་པར་འགྱུར་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མཐོང་བའི་ལམ་
འཐོབ་པར་འགྱུར་བ་ཉིད་ཀྱིས་ནའོ། ། འབྱུང་བར་འགྱུར་པ་ནི་ཉེ་བར་ལོངས་སྟེད་པར་བྱར་
བྱུང་བས་སོ། ། འཆོ་བའི་ཡོ་བྱད་ཅེས་བྱ་བ་ནི་ཟས་ལ་སོགས་པ་སྟེ་གནས་པའི་རྒྱ་རྟེད་ཡིན་
པའི་ཕྱིར་རོ། ། ཡུན་རིང་མོ་ཞིག་ན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དུས་རིང་མོ་ཞིག་ནའོ། ། ལྷ་མ་བཞིན་དུ་དེ་
ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན་ཞེས་དགོས་པ་བསུ་ནས། སེམས་ཀྱི་སྐྱད་ཅིག་མ་འདི་ཙམ་གང་ཡིན་པ་ཞེས་བྱ་
བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་ཏེ། གང་གི་ཕྱིར་སེམས་ཀྱི་སྐྱད་ཅིག་མ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དུ་མ་སྐྱེས་པ་
ཀྱན་རྫོབ་དུ་དེ་ཙམ་ཀྱི་དུས་རིང་པོ་དང་ལྡན་པ་དེ་ནི་དང་པོའི་རྒྱ་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར་ཐོག་མ་
མེད་པས་སྟོན་མེད་པའི་མཐའ་མ་སྟེ་མུར་ཐུག་པའི་འཆང་རྒྱ་བའི་གནས་སྐབས་ཡིན་ཞིང་
སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་རང་བཞིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན། འདི་ལྟ་སྟེ་མཐའ་མེད་པ་ཉིད་ཡིན་པ་དེའི་ཕྱིར་
ཡུན་རིང་མོ་ཞིག་ནའོ། ། མངོན་པར་རྫོགས་པར་འཆང་རྒྱ་བས་སྐྱག་པ་ལ་སོགས་པར་མི་བྱ་
ཞིང་། དགའ་བའི་འདུ་ཤེས་ཀྱང་བསྐྱེད་པར་མི་བྱའོ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་དོ། ། འཛིགས་པ་མི་
བཟད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་བྱི་རོལ་གྱི་གཅན་གཟན་གཏུག་པ་ལ་སོགས་པ་ནི་འཛིགས་པའོ། །

ནང་གི་བདག་ཉིད་ཅན་གྱི་རིམས་ལ་སོགས་པ་ནི་མི་བཟད་པ་ལོ། ། ཉམས་སུ་སྒངས་པར་མི་
རུས་པ་ཉིད་ཀྱིས་ན་རི་སྐད་དུ་བརྗོད་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་ཡོངས་སུ་སྤྱང་བ་ལ་ནི་སུ་ཡང་
འཇུག་པར་འགྱུར་བ་མེད་དོ་སྟམ་པ་ལ། དེ་ནས་འཁོར་དེར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྤྱོད་བ་ཡིན་
ཏེ། གནས་འདི་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བསྟན་ཟེན་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་ཡོངས་སུ་སྤྱང་བ་ལ་སྟེ།
གོམས་པའི་སྒྱུར་བས་རུས་པ་ཡིན་པའི་བྱུང་རོ། ། དེའི་བསམ་པ་སྤྱན་སུམ་ཚེགས་པའི་སྟོབས་
ཀྱིས་ལུང་བསྟན་པའི་ལྷས་འབྱུང་ངོ་ཞེས་བརྗོད་པ་ནི། དེ་ནས་དེའི་ཆེ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་
ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ལོ། ། དབུའི་གཙུག་ཏུ་མི་སྤང་བར་གྱུར་ཏོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གང་གི་ཆེ་དེ་
བཞིན་གཤེགས་པ་ཉིད་དུ་ལུང་བསྟན་པར་བྱ་བ་ཡིན་པ་དེའི་ཆེ་སྤྱི་གཙུག་གི་མཚམས་སུ་
འོད་ཟེར་རུབ་པར་གྱུར་པ་འདི་ནི་ཆོས་ཉིད་ཡིན་ནོ། ། མཚན་མ་མཐོང་བས་འཕགས་མ་གང་
གྲུའི་ལྷ་མོ་བསམ་པ་སྤུལ་དུ་བྱུང་བ་ཡང་དག་པར་སྦྱེས་པས་མཚོན་པར་བྱེད་པ་ནི། བཅོམ་
ལྡན་འདས་ཀྱིས་འཇུག་པ་མཛད་མ་ཐག་ཏུ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྤྱོད་པ་གསུངས་པ་ཡིན་
ནོ། ། འབྲེལ་པ་མང་དུ་མཐོང་བས་འོད་ཟེར་འབྱེན་པར་མཛད་པའི་དགོས་པ་ཁུས་པ་ནི། ཆེ་
དང་ལྡན་པ་ཀུན་དགའ་བོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྤྱོད་པ་ཡིན་ནོ། ། རང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་སྟོན་
པར་མཛད་པ་ནི་ཀུན་དགའ་བོ་སྤྲིང་མོ་གང་གྲུའི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །
ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་དི་ལྷར་བསྐྱེད་པར་བྱ་སྟེ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་སོ། །
སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་ཡོངས་སུ། དག་པ་འཕྲོག་པ་ཡིན་པར་ཡིད་ཆེས་པའི་དབང་པོར་གྱུར་པ་
སྟོན་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་འདོད་དོ། ། མངོན་པར་རྫོགས་པར་བྱང་ཆུབ་པའི་སྐབས་ལས་སྤར་གྱི་
ཡང་ལུང་སྟོན་པར་མཛད་པ་ནི། ཀུན་དགའ་བོ་གང་གྲུའི་ལྷ་མོ་འདི་ནི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་
ཡིན་ནོ། ། ལུང་བསྟན་པ་ནམས་ཁོ་ན་དེར་སྦྱེ་བས་ངོ་མཚར་དུ་གྱུར་པ་ཡིན་ངོ་མཚར་གྱུར་པ་
ཡིན་ནོ་ཞེས་བརྗོད་པ་ནི་དེ་ནས་ཆེ་དང་ལྡན་པ་ཀུན་དགའ་བོ་འདི་སྟམ་དུ་སེམས་ཏེ་ཞེས་བྱ་
བ་ལ་སོགས་པ་ལོ། ། ལེགས་པར་སྤྱོད་པ་ཉིད་ཀྱིས་ན་ཀུན་དགའ་བོ་དེ་བཞིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་
སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ལ་ཉོན་མོངས་པའི་སྐྱིབ་པ་དང་བྲལ་བས་ན་འདམ་ལས་
ཀལ་བའོ། ། ཆེ་མོ་མངོན་པར་རྫོགས་པ་ལ་གནས་པ་ཉིད་ཡིན་པས་ན་བྱང་ཆུབ་ཡོངས་སུ་གྱུབ་
པ་ཉེ་བར་སོན་པ་ལོ། ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་དགོ་འདུན་ཡང་ལུང་སྟོན་པར་མཛད་པ་ནི། ཡང་ཀུན་

དགའ་བོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་བཞིན་དུ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེན་ཞེས་
དོགས་པ་བསྐྱེད་པ་ཀུན་དགའ་བོ་གང་དག་ལ་ཞེས་བྱ་བ་བསོད་ནམས་བསགས་པའི་བསམ་
པ་ལས་སྒྲོན་ལམ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་ཉིད་ཀྱིས་ན། ཀུན་དགའ་བོ་དེའི་ཆེ་དེའི་དུས་ན་ཞེས་བྱ་
བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། ཉེ་བར་བསྐྱབ་པའི་ཡང་ཀུན་དགའ་བོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་
སོགས་པ་གསུངས་པ་པ་ཡིན་ནོ། ། ཤིན་དུ་ངོ་མཚར་བ་མ་ཐོས་པས་སྒྲོན་བྱང་བའི་སྒྱུར་བ་ཁྱས་
པ་ནི། སྲིད་མོ་གང་གྲའི་ལྷ་མོ་འདིས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ཡིན་ནོ། ། རང་གི་ངོ་བོ་སྒྲོན་པར་
མཛད་པ་ནི་ཀུན་དགའ་བོ་སྲིད་མོ་གང་གྲའི་ལྷ་མོ་འདིས་ནི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་
པ་ཡིན་ནོ། ། ལྷང་བསྟན་པའི་ནམ་པ་འདི་ཐམས་ཅད་ནི་སྒྲོན་ལམ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པ་ཉིད་
ཡིན་ནོ་ཞེས་སྒྲོན་པ་ནི་བཅོམ་ལྷན་འདས་ཨེ་མ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །
དེ་ལ་ཡོངས་སུ་སྒྱུར་བ་བཀྱིས་ཤིང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མཐོང་བའི་ལམ་ཐོབ་པ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་
རོ། ། མཐར་ཕྱིན་པར་བཀྱིས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བསྒྲོམ་པའི་ལམ་རྟོགས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཡིན་པའི་
ཕྱིར་རོ། ། དེ་བཞིན་དུ་རྗེས་སུ་སྒྲུང་བར་མཛད་པ་ནི་དེ་དེ་བཞིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་
གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་ཕྱིན་པའི་བཤད་པ་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་
ཀྱི་སྒྲུང་བ་ལས་སྲིང་མོ་གང་གྲའི་ལྷ་མོའི་ལེའུ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ་བཅུ་དགུ་པའོ། ། ། ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་
ཞིང་ནམ་པར་དག་པ་བསྐྱབས་པ་ནི་ཐབས་ལ་མཁས་པས་ཆོགས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་བྱས་
ནས་ཕྱིས་སྐལ་བ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་རང་གི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་དུ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཛད་པ་
དག་བྱ་དགོས་པས་ཐབས་ལ་མཁས་པར་བཛོད་པར་བྱའོ། ། དེ་ལ་འདིའི་ཡུལ་བསྟན་པར་བྱ་
བའི་ཕྱིར་ཁྱས་པ་ནི། བཅོམ་ལྷན་འདས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་ཞེས་བྱ་
བ་ལ་སོགས་པ་གསལ་པ་ཡིན་ནོ། ། ལན་བཏབ་པའི་དོན་ནི་ནལ་འབྱོར་འདི་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་
སོགས་པ་གསུངས་སོ། ། ཆོས་ཉིད་དེ་ལ་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་རང་བཞིན་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་
ནི། སོ་སོར་རྟོག་པ་ནི་ཇི་ལྟར་ཆོས་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་དེ་ལ་ཆོས་ཉིད་ཀྱིས་ཏེ། སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་
རང་བཞིན་ཡོད་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཡང་དག་པར་རྗེས་སུ་མི་མཐོང་བ་དེ་ལྟར་ཏེ། སྟོང་པ་ཉིད་ལ་
སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་རང་བཞིན་དུ་ཡོད་དོ་ཞེས་བྱ་བ་ཇི་ལྟར་ཡང་དག་པར་རྗེས་སུ་མི་མཐོང་བ་དེ་
ལྟར་སོ་སོར་བརྟག་པར་བྱའོ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཏོ། ། འདི་སྐད་དུ་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་སྐྱེ་མ་

ལྷ་བྱ་ཡིན་ན་ནི་ཐབས་མཁས་པའི་ཡུལ་ཡིན་ནོ། ། ཡང་ངེ་ལྷར་ན་གོམས་པར་བྱས་ཀྱང་
རྟོགས་པ་མ་ཡིན་ཞེས་གསོལ་བ་ནི། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་གང་འདི་སྐད་དུ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་
སོགས་པའོ། ། འདིའི་ལན་དུ་ཐབས་མཁས་པའི་སྒྱུར་བ་སྟོན་པ་ནི་རབ་འབྱེད་འདི་ལྷར་ཞེས་
བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མཆོག་དང་ལྡན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྦྱིན་པ་ལ་
སོགས་པ་མ་ཆང་བ་མེད་པའོ། ། བདག་གིས་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་ཡོངས་སུ་གཟུང་
བར་ཡང་འགྱུར་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ལ། བདག་གིས་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་
ཐབས་མཁས་པས་ཡོངས་སུ་གཟུང་བར་ཡང་འགྱུར་ལ། སྟོང་པ་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་ཡང་མི་
བྱའོ་སྟམ་པའི་བསམ་པས་དེའི་མཐར་ཐུག་པ་མ་ཡིན་པ་ཁོ་ནར་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་ཉིང་ངེ་འཛིན་
ལ་སེམས་འཛིན་པར་བྱེད་དེ་བར་སྐབས་ངར་རྒྱལ་བའི་ཡུལ་གྱི་མཐུས་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཕྱོགས་ཀྱི་
ཆོས་རྣམས་ལས་ཉམས་པར་མི་འགྱུར་ལ། ཆེད་དུ་བསམས་ནས་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་དུ་སྦྱེ་བ་
ཡོངས་སུ་གཟུང་བ་ཡིན་པའི་བྱིར་ན། ཟག་པ་ཟད་པར་ཉེ་འདོད་པའི་དང་སྲིད་པའི་ཟག་པ་
རབ་དུ་སྟོང་བར་བྱེད་ཅིང་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་ཉིང་ངེ་འཛིན་ལ་དམིགས་པའི་བྱིར། ཟག་པ་ཟད་པ་
དེ་ལ་ཡོངས་སུ་འདྲིས་པར་ཡང་བྱེད་དོ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ནོ། ། འདི་ཉིད་གསལ་བར་བྱེད་པས་
གསུངས་པ་ནི་གང་གི་ཆེ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། ། གོམས་པར་བྱས་
སུ་ཟིན་ཀྱང་ངེ་ལྷར་མངོན་སུམ་དུ་བྱ་བ་མ་ཡིན་སྟམ་པའི་དོགས་པ་དེ་ཅིའི་བྱིར་ཞེ་ན་ཞེས་བྱ་
བས་བསུ་ནས། དེ་ལྷར་དགེ་བའི་རྩ་བ་བསྟན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་ལ་གསུངས་སོ། ། ཡང་
དག་པའི་མཐའ་ཡང་མངོན་སུམ་དུ་མི་བྱེད་དོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འདི་སྐད་དུ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་
བསྟོམ་པ་ལ་འདྲིས་པར་བྱེད་ཅིང་སོ་སོར་རྟོག་པ་ནི། མངོན་སུམ་དུ་བྱེད་པ་དང་བྱེད་པའི་
དུས་མ་ཡིན་པ་ཤེས་པའི་སྒྱུར་བའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཉིང་ངེ་འཛིན་དེ་ལ་གནས་ཀྱང་སྟོང་པ་ཉིད་
ཐོབ་པར་བྱེད་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ལ་ཐབས་ཀྱང་རྣམ་པ་བཅུར་འགྱུར་
བ་ལས་རེ་ཞིག་གཤགས་བྱེད་པའི་ཆོས་ལ་ཡང་དག་པར་རྒྱལ་བས་བར་ཆད་བྱེད་པའི་ཆོས་
ལས་ཡང་དག་པར་འདས་པའི་ཐབས་ཀྱི་དོན་ནི། རབ་འབྱེད་འདི་ལྷ་སྟེ་དཔེར་ན་ཞེས་བྱ་བ་
ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ལ་དཔའ་བ་དང་གཟུགས་དང་ཡོན་ཏན་ཆུང་ཅུ་དང་
འབྲིང་དང་ཆེན་པོ་རྣམས་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་ལྡན་པའི་བྱིར་རབ་དུ་དཔའ་བར་འགྱུར་ཞིང་

ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའི་ཚིག་དགུ་དང་སྒྱུར་བར་བྱའོ། ། གཞུང་དང་དོན་འཛིན་པའི་རྒྱས་པ་
ཡོད་པ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཡིད་གཞུངས་པའོ། ། བྱེད་པ་གསལ་བའི་ཕྱིར་སྒྲ་རྒྱས་པའོ། ། ཇིས་
པའི་ལན་འདེབས་པ་ལ་མཁས་པས་ན་ལན་ལྡན་རྒྱས་པའོ། ། རེངས་ཤིང་ཁྱམ་པ་ཉིད་མེད་
པས་སྒྲོབས་པ་སྤུན་སྤྱམ་ཆོགས་པའོ། ། དམ་བཅས་པའི་དོན་རྫོགས་པར་བྱེད་པས་ན་སྤྱབ་པ་
སྤུན་སྤྱམ་ཆོགས་པའོ། ། ཏུས་ལ་སོགས་པ་སྤང་བར་བྱ་བ་དང་སྤང་བར་བྱ་བ་ཉིད་ཏུ་ཡོངས་སུ་
ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་ཏུས་ཤེས་པ་དང་ཡུལ་ཤེས་པ་དང་གནས་པའོ། ། གཙོ་ཆེར་འཕོང་རྩལ་
ལ་ཤིན་ཏུ་བྱང་བ་ཉིད་ཀྱིས་ན་འཕོང་སྐྱེན་པའི་མཐར་ཕྱིན་པའོ། ། མཆོན་ཆ་མང་བ་དང་སྲ་བ་
བསྐྱོག་པའི་ཕྱིར་རིམ་བཞིན་ཏུ་མཆོན་ཆ་མང་པོ་སྐྱོག་པར་བྱེད་པ་དང་མཆོན་ཆ་སྲ་བ་སྐྱོག་
པར་བྱེད་པའོ། ། ལུས་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པར་འགྱུར་བ་ནི་སྒྱུ་རྩལ་ལོ། ། རི་མོའི་ལས་ལ་
སོགས་པ་ནི་བཟོའི་གནས་སོ། ། དྲན་པ་དང་ལྡན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ནི་གོ་སྒྲའོ། །
མཐར་ཕྱིན་པར་བྱེད་རྒྱས་པའི་ཕྱིར་སྒྲོལ་རྒྱས་པའོ། ། རྒྱའི་ཆོགས་པ་འགའ་ཞིག་དང་ལྡན་པ་
ལས་དགུ་པོ་ལ་སོགས་པ་ཉི་བར་ལྷགས་པས་སེམས་དང་ངག་དང་ལུས་ཀྱི་རྣམ་པར་འགྱུར་བ་
བསྐྱེད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་གོ་རིམས་བཞིན་ཏུ་འཛིགས་པ་ཆེན་པོ་སྤིགས་མོར་རུང་བ་སྤྱི་བྱེད་
ཞེས་བྱེད་ཅེས་སྒྲོས་སོ། ། འཆོ་བ་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བ་ཉིད་ཀྱིས་ཞི་བའི་ཕྱིར་ཉེ་ཞོ་མེད་
པར་བསྐྱལ་བའོ། ། ལུས་བདེ་བར་གནས་པས་རྒྱས་པའི་ཕྱིར་བདེ་ལེགས་སུ་བསྐྱལ་བའོ། །
རྩིས་གཅིག་ལ་མངོན་པར་འདོད་པས་དགུ་པོར་འབྲེལ་པས་ན་ཕྱིར་རྒྱོལ་བའོ། ། མཛེས་བོ་མ་
ཡིན་པའི་ཕྱོགས་སུ་ལྷུང་བས་མི་མཛེས་པའོ། ། སྙིང་རྩེ་དང་ལྡན་པས་ན་ཤིན་ཏུ་མཉེས་གཤིན་
པའོ། ། བཤེས་གཉེན་དང་ལྡན་པས་ན་མཛེངས་པའོ། ། དེ་བཞིན་ཏུ་དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེན་ཞེས་
དོགས་པ་བསྐྱུ་ནས། བཙོམ་ལྡན་འདས་འདི་ལྟར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསོལ་རྟོ། ། ལུས་དང་
སེམས་ཀྱི་གནས་ཀྱི་གཞོད་པ་དང་བྲལ་བས་མ་སྤྲད་མ་སྤྲས་པར་ཞེས་པའོ། ། དཔེ་ཉིད་བསྟན་
ནས་དཔེས་བསྟན་པའི་དོན་ནི་རབ་འབྱོར་དེ་བཞིན་ཏུ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་སོ། །
དེ་ལ་སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་བདེ་བ་དང་ཕྱད་པ་དང་། རྒྱག་བསྐྱལ་དང་བྲལ་བ་དང་། བདེ་བ་
དང་མི་འབྲལ་བ་དང་ཕན་བ་བྱེད་པའི་བསམ་པ་འཁོར་དང་བཅས་པའི་ཉིང་རེ་འཛིན་འབྱོར་
པ་ནི་གོ་རིམས་བཞིན་ཏུ་བྱམས་པ་དང་སྙིང་རྩེ་དང་དགའ་བ་དང་བཏང་སྟོམས་ལ་གནས་པ་

ཡིན་ནོ། ། དེ་བཞིན་དུ་དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེན་ཞེས་དོགས་པ་བསུ་ནས། འདི་ལྟར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་
སོགས་པ་གསུངས་སོ། ། འདི་ཉིད་གསལ་བར་བྱེད་པ་ནི་རབ་འབྱོར་གང་གི་ཆེ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་
སོགས་པ་གསུངས་སོ། ། བདུད་ཀྱི་ཚྭ་གསལ་ལས་ཤིན་ཏུ་འདས་ཤིང་ཞེས་བྱ་བ་འདིས་ནི་བར་
ཆད་ཀྱི་ཆོས་ལས་ཡང་དག་པར་འདས་པའི་ཐབས་སྟོན་པ་ཡིན་ནོ། ། ཉེ་བར་བསྐྱབ་པ་ནི་རབ་
འབྱོར་གང་གི་ཆེ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། ཆོས་ཐམས་ཅད་མཉམ་པ་ཉིད་
དུ་རྣམ་པར་བསྐྱེད་པས། མི་གནས་པར་གནས་པའི་ཐབས་ལ་མཁས་པ་སྟོན་པས་གསུངས་
པ་ནི། རབ་འབྱོར་འདི་ལྟ་སྟེ་དཔེར་ན་འདབ་ཆགས་བྱ་ནི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་འོ། ། དེ་ལ་
ཡང་མི་རྟོན་མི་གནས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྣམ་མཁའ་ནི་མེད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དེ་ལ་སྒྲོས་མི་རྟོན་
ཅིང་ལུས་ཀྱིས་མི་གནས་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ལྟ་མོད་ཀྱི་འོན་ཀྱང་དེ་ཉིད་དུ་གནས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་
མི་གནས་པར་གནས་པའི་ཐབས་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། ། དཔེས་བསྟན་པའི་དོན་ནི་རབ་འབྱོར་
དེ་བཞིན་དུ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། སྟོན་ལམ་གྲུབ་པས་སྟོན་ཀྱི་སྟོན་
ལམ་ཀྱི་རྗེས་སུ་འཇུག་པའི་ཐབས་སྟོན་པས་གསུངས་པ་ནི། རབ་འབྱོར་འདི་ལྟ་སྟེ་དཔེར་ན་
འཕོང་གི་སྟོབ་དཔོན་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་འོ། ། འདོད་པ་མ་གྲུབ་པ་དེ་སྲིད་དུ་ཞེས་བྱ་བ་
འདིས་ནི་སྟོན་ལམ་ཀྱིས་འཕངས་པའི་རྗེས་སུ་འཇུག་པའི་ཐབས་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། ། དཀྱུས་
མའི་དོན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དང་སྐྱར་བ་ནི་དེ་བཞིན་དུ་རབ་འབྱོར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་
པ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། བསྐྱེད་པའི་ལམ་དང་བྱད་པར་ཀྱི་ལམ་དག་གིས་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་
ཡོངས་སུ་སྒྲིན་པ་དང་ཤིན་ཏུ་ཡོངས་སུ་སྒྲིན་པ་ཡིན་ནོ། ། ཉེ་བར་བསྐྱབ་པ་ནི་རབ་འབྱོར་དེ་ལྟ་
བས་ན་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། དཀའ་བར་སྦྱོད་པ་ཐམས་ཅད་ཤིན་ཏུ་
གོམས་པ་ཉིད་ཀྱིས་བྱན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཐབས་སྟོན་པ་ནི། བཅོམ་ལྡན་འདས་བྱང་ཆུབ་
སེམས་དཔའ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། ལེགས་པར་སྒྲུས་པ་ཉིད་ཀྱིས་ན་
རྗེས་སུ་སྒྲོས་པར་མཛད་པ་ནི་རབ་འབྱོར་དེ་དེ་བཞིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་
ཡིན་ནོ། ། ཐོས་པ་དང་བསམ་པ་དང་བསྐྱེད་པ་ལ་སོགས་པ་ལ་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་སྟོང་པ་ཉིད་
ལ་སྦྱོད་ཅིང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པར་སྐྱར་རོ། ། དེ་བཞིན་དུ་དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེན་ཞེས་དོགས་པ་
བསུ་ནས། འདི་ལྟར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། དོན་འདི་ཉིད་གཞུང་

འདྲུགས་པ་ནི་གང་གི་ཆོ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་འདི་ལྟར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་
སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། སྤམ་བཞིན་དུ་དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེན་ཞེས་དགོས་པ་བསུ་ནས་
གསུངས་པ་ནི། འདི་ལྟར་གང་དེ་ནི་ཐབས་ལ་མཁས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་
ཡིན་ནོ། ། དེས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཅེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ནས་མངོན་སུམ་དུ་མི་བྱེད་པའོ་
ཞེས་བྱ་བའི་བར་གྱིས་ནི། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཡོངས་སུ་མི་གཏོང་བའི་བསམ་པའི་མཐུས་
ཡང་དག་པའི་མཐའ་རྟོགས་པར་མི་བྱེད་པས་སྤྱན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཐབས་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །
ཆོས་ཐམས་ཅད་དམིགས་སུ་མེད་བསམ་ཆགས་པའི་ཐབས་སྟོན་པ་ནི། རབ་འབྱོར་གཞན་
ཡང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་སོ། ། སེམས་ཅན་འདུ་ཤེས་པ་
ཞེས་བྱ་བ་ནི་དངོས་པོ་ལ་མངོན་པར་ཞེན་པས་སོ། ། ཉམས་པར་མི་འགྱུར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རོ་
མུང་བ་ལ་ནི་དམིགས་པས་ཉམས་པར་འགྱུར་བ་སྲིད་པའི་ཕྱིར། བྱམས་པ་ལ་སོགས་པ་དགེ་
བའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལས་ཉམས་པར་མི་འགྱུར་པའི་ཆོག་གིས་རོ་མུང་བ་མེད་པའི་ཐབས་
མཆོན་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་བཞིན་དུ་དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེན་ཞེས་དགོས་པ་བསུ་ནས། ཐབས་
མཁས་པས་ཡོངས་སུ་གཞུང་བས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། རྣམ་པར་ཐར་
པའི་སྒོ་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱིས་མི་དམིགས་པའི་ཐབས་ཀྱི་དོན་སྟོན་པས་གསུངས་པ་ནི། རབ་འབྱོར་
གཞན་ཡང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་འདི་སྟམ་དུ་སེམས་ཅན་འདི་དག་ནི་
ཡུན་རིང་པོར་ཆོས་སུ་འདུ་ཤེས་པས་དམིགས་པ་ལ་སྦྱོད་ཅིང་། ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། །
སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཐར་པའི་སྒོའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་ལ་མཉམ་པར་འཛོག་ཅིང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་
སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཐར་པའི་སྒོའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་བསྒྲུབ་པ་ཡོངས་སུ་རྟོགས་པར་གྱུར་པས་
མི་དམིགས་པའི་ཐབས་གསལ་བར་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། ། མཆོན་མ་དམིགས་སུ་མེད་པ་ཉིད་
ཀྱིས་མཆོན་མ་མེད་པའི་ཐབས་ཀྱི་དོན་བསྟན་པ་ནི། རབ་འབྱོར་གཞན་ཡང་བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔའ་ཆེན་པོ་དང་འདི་སྟམ་དུ་སེམས་ཏེ། སེམས་ཅན་འདི་དག་ནི་ཡུན་རིང་པོར་མཆོན་མའི་
འདུ་ཤེས་ཀྱི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། མཆོན་མ་མེད་པའི་རྣམ་པར་ཐར་
པའི་སྒོའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་ལ་སྟོམས་པར་ཞུགས་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི། རྣམ་པར་ཐར་པའི་སྒོ་མཆོན་
མ་མེད་པའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་བསྒྲུབ་པ་ཡོངས་སུ་རྟོགས་པ་རྟོགས་པས་མཆོན་མ་མེད་པའི་

ཐབས་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། ། སྟོན་ལམ་དམིགས་སུ་མེད་པས་སྟོན་པ་མེད་པའི་ཐབས་ཀྱི་དོན་
བསྟན་པ་ནི། རབ་འབྱོར་གཞན་ཡང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་འདི་སྟུང་
སེམས་ཏེ། སེམས་ཅན་འདི་དག་ཡུན་རིང་མོར་རྟག་པར་འདུ་ཤེས་པས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་
ཡིན་ནོ། ། རྣམ་པར་ཐར་པའི་སྟོན་སྟོན་པ་མེད་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྣམ་པར་
ཐར་པའི་སྟོན་སྟོན་པ་མེད་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་བསྟོམ་པ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་གྱུར་པས་སྟོན་པ་
མེད་པའི་ཐབས་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། ། སྟོང་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་ནི་ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་པ་དང་
ཐུན་མོང་ཡིན་ཡང་དེ་ཐབས་ཀྱི་བྱང་པར་དུ་འཕགས་པའི་དོན་ནི། རབ་འབྱོར་བྱང་ཆུབ་
སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་གང་ལ་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་
ལ་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་རྣམ་པར་ཐར་པའི་སྟོན་གསུམ་ལས་བསྐྱེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་ན་དམིགས་
པ་ལ་ཉེ་བར་སྤྱད་པར་གྱུར་ཅིང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་རྣམ་པ་གསུམ་གསུངས་པ་ཡིན་
ལ། རིམ་པོར་འདུ་ཤེས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ནི་གོ་རིམས་ཇི་ལྟ་བུ་བཞེན་དུ་འདི་ཉིད་
བཤད་པར་མཛད་པ་ཡིན་ནོ། ། སྟོང་པ་ཉིད་དམ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ནི་བདུན་པའི་མཐའ་
ཅན་ཡིན་ནོ། ། འདི་སྐད་དུ་སྟོང་རྗེ་ལ་སོགས་པ་དང་ལྷན་པའི་ཕྱིར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དེ་
ལྟ་བུའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཆོས་དང་ལྷན་པ་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པར་ལྷུང་བ་འདི་ནི་གནས་མ་ཡིན་
ནོ་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་བཅའ་དུ་བཏང་བཅུན་ཕྱིར་མི་ལྟོག་པའི་ཆོས་བརྗོད་པས་
ཕྱིར་མི་ལྟོག་པའི་རྟགས་ཀྱི་དོན་ལ་དེ་བཅི་རབ་འབྱོར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་སྐྱ་ན་
མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་མའོན་པར་རྫོགས་པར་འཆང་བྱ་བར་འདོད་བས་
ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་སོ། ། ལྟོག་པའི་སྟོན་ནས་སྟོན་པ་ནི། གལ་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་
སོགས་པ་གསུངས་སོ། ། དེ་བཞེན་དུ་དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེན་ཞེས་བྱ་བས་དོགས་པ་བསུ་ནས་ཕྱིར་
མི་ལྟོག་པའི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལམ་འདྲེས་པའི་ཆོས་ནི་སེམས་
ཅན་ཐམས་ཅད་ཡོངས་སུ་མི་གཏོང་བའོ། ། ཐོས་པ་དང་བསམ་པ་དང་བསྟོམ་པའི་རང་བཞིན་
ཀྱིས་ཤེས་པ་བསྐྱེད་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་གོ་རིམས་བཞེན་དུ་ལན་མི་ལྟོན། རབ་དུ་མི་འབྲེད་ལུང་
མི་འཕོགས་པ་ཡིན་ཏེ། གང་གི་ཕྱིར་རབ་དུ་མི་ཤེས་དེས་ཀྱང་ལུང་མི་སྟོན་ལེན་མི་ལྟོན་ཞིང་
ཞེས་བྱ་བ་དང་གོ་རིམས་བཞེན་དུ་སྐྱར་བར་བའོ། ། ས་གང་ཡིན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཐབས་

མཁམ་པའོ། ། རྗེས་སུ་འགོ་བའི་སྒོ་ནས་བསྟན་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་བྱུང་གིས་འདྲི་བ་ནི། བཅོམ་
ལྷན་འདས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསལ་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་བཞིན་དུ་
ལན་འདེབས་པར་མཛད་པ་ནི་རབ་འབྱུང་རྣམ་གྲངས་གང་གིས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་
གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ལྟར་ཤེས་ཤིང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཐབས་མཁས་པ་དང་སེམས་ཅན་ཐམས་
ཅད་ཡོངས་སུ་ནི་གཏོང་བ་ལ་བསྐྱབ་པར་བྱའོ་ཞེས་རྟོགས་པའོ། ། དེ་ལྟར་ལན་ལྟན་ནི་ཞེས་བྱ་
བ་ནི་གཞན་གྱིས་ངོས་པ་ལ་ཕྱིར་མི་ལྟོག་པ་རྟོགས་པ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པར་ལུང་བསྟན་པ་
དང་། ལུང་མ་བསྟན་པ་དག་གིས་ཕྱིར་མི་ལྟོག་པ་ཡིན་པ་དང་ཕྱིར་མི་ལྟོག་པ་མ་ཡིན་པ་ཉིད་
དུ་ངེས་པར་གཟུང་བས་ཕྱིར་མི་ལྟོག་པའི་རྟོགས་ཀྱི་ཐབས་བསྟན་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ། །
ཡུལ་ཐམས་ཅད་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱི་ཡུལ་ཚད་མེད་པ་ལ་མཁས་པའི་ཐབས་ཀྱི་དོན་སྟོན་པ་ནི་
བཅོམ་ལྷན་འདས་དེའི་སྤང་དུ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསལ་པ་ཡིན་ནོ། ། མི་འཕྲོགས་པའོ་
ཞེས་བྱ་བ་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དེ་རྣམས་མི་འཕྲོགས་པ་ཉིད་ཀྱིས་ན་ཐབས་ཀྱི་ཡུལ་ཚད་
མེད་པ་ཉིད་དུ་བསྟན་པར་གྱུར་པ་ཡིན་ནོ། ། དེས་ན་དེ་ལྟར་ཡུལ་དང་སྦྱོར་བདག་དང་ལྷན་
པའི་ཐབས་ལ་མཁས་པ་ནི་ངེས་ཤིང་དུ་བརྗོད་པ་རྣམ་པ་བརྒྱ་པོ་ཉིད་ཡིན་པར་གཟུང་ངོ་། ། དེ་
སྐད་དུ་ཡང་། ཡུལ་དང་སྦྱོར་བ་ཅན་འདི་ནི། དག་རྣམས་ལས་ནི་འདས་པ་དང་། མི་ཤེས་ངེ་
བཞིན་བྱུགས་དང་ནི། ཐུན་མོང་མ་ཡིན་མཚན་ཉིད་དང་། མ་ཆགས་པ་དང་མི་དམིགས་
དང་། མཚན་མ་སྟོན་ལམ་ཟད་པ་དང་། དེ་ཡི་རྟོགས་དང་ཚད་མེད་པ། ཐབས་ལ་མཁས་
པ་རྣམ་པ་བརྒྱ། ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། ཡང་ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་ཉིད་གསུམ་དང་། རྣམ་
པ་ཀུན་མཛོན་པར་རྟོགས་པ་རྟོགས་པའི་བྱང་པར་གང་ཞིག་ཡིན་ཞེ་ན། ཁ་ཅིག་ན་རེ་ཐམས་
ཅད་མཐུན་པ་ཉིད་གསུམ་ནི་ངེས་ཤིང་བཤད་པའི་རྣམ་པས་རྣམ་པའི་ཡུལ་སོ་སོར་ངེས་པ་ཡིན་
ལ། རྣམ་པ་ཀུན་མཛོན་པར་རྟོགས་པར་རྟོགས་པ་ནི་རྣམ་པ་མ་ལུས་པའི་ཡུལ་ཅན་ཡིན་ནོ་
ཞེས་འདོད་དོ། ། གཞན་དག་ནི་ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་ཉིད་གསུམ་ནི་མཚན་ཉིད་པ་ཉིད་དུ་
རྣམ་པར་བཞག་ལ། རྣམ་པ་ཀུན་མཛོན་པར་རྟོགས་པར་རྟོགས་པ་ནི་སྦྱོར་བ་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་
ཟེར་རོ། ། ལ་ལ་ནི་རྣམ་པ་ཀུན་མཛོན་པར་རྟོགས་པར་རྟོགས་པ་ནི་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་དང་
གཉིན་པོར་བཞག་པས་རབ་དུ་བྱེ་བ་ཡིན་ལ། ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་ཉིད་གསུམ་ནི་རང་བཞིན་

གྱིས་ཞི་བའི་ནམ་པ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དེ་ལྟ་བུ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་འཆད་དོ། ། ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་
རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་བཤད་པ་མངོན་པར་རྟོགས་པ་རྒྱུ་གྱི་སྣང་བ་ལས་ནམ་པ་ཀྱུན་མངོན་པར་
རྟོགས་པར་རྟོགས་པ་རྟོགས་སོ། ། ། ། ནམ་པ་ཀྱུན་མངོན་པར་རྟོགས་པར་རྟོགས་པ་ཐོབ་པ་ནི་
རྟོགས་པ་རབ་ཀྱི་མཐར་འགྲོ་བ་ཡིན་པ་དེས་ན་དེ་ནི་ཅེ་མོའི་མངོན་པར་རྟོགས་པ་བརྟུན་པར་
བྱའོ། ། དེ་ལ་རེ་ཞིག་གང་གིས་འདི་མཆོན་པར་འགྱུར་བ་འདིའི་རྟོགས་བརྟུན་པར་བྱ་བ་ཡིན་
ཏེ། དེ་བས་ན་ཤིན་ཏུ་གོམས་པའི་ཕྱིར་མི་ལམ་གྱི་གནས་སྐབས་ན་ཡང་ཆོས་ཐམས་ཅད་མི་
ལམ་དང་འབྲས་བུ་ལ་སོགས་པར་བལྟ་བའི་རྟོགས་དང་པོ་བལྟན་པའི་དོན་དུ། ཡང་རབ་འབྱོར་
གལ་ཏེ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་མི་ལམ་གྱི་ནང་ན་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་
སོགས་པ་གསུངས་སོ། ། འདི་སྐད་དུ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ནལ་འབྱོར་གྱི་ཆོས་དེ་ལྟ་བུའི་
ཐབས་དང་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཡོངས་སུ་ཟིན་པ་བསྒྲུབ་པ་ཅེ་མོར་གྱུར་པ་གང་ཡིན་པ་མི་ལམ་གྱི་
ནང་དུ་ཡང་འདིའི་ནལ་འབྱོར་དང་ལྷག་མཐོང་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ནི། དེ་ལྟ་བུར་གྱུར་པ་མངོན་
སུམ་དུ་མི་བྱེད་པ་སེམས་ཅན་གྱི་ཁམས་ལ་ལྟོས་ནས་འཇུག་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བརྟུན་པ་ཡིན་
ནོ། ། གཉིས་པ་ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་པའི་ས་ལ་འདོད་པའི་སེམས་མི་བསྐྱེད་པའི་རྟོགས་ཀྱི་དོན་
ནི། རབ་འབྱོར་གཞན་ཡང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ།
དེ་ལ་སྟོན་མེད་པ་ཐོབ་པར་མངོན་པར་འདོད་པ་ནི་འདོད་པའོ། ། ཐོབ་པ་དང་མ་བུལ་བ་
འདོད་པ་ནི་པན་ཡོན་གྱི་སེམས་བསྐྱེད་པའོ། ། གསུམ་པ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་མཐོང་བ་ལ་
སོགས་པའི་རྟོགས་ཀྱི་དོན་ནི། འཁོར་བརྒྱ་སྟོང་ཕྱག་དུ་མ་དང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་
གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། བཞི་པ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རྩ་འབྲུལ་གྱི་ནམ་པར་འབྲུལ་བ་དམིགས་པའི་
རྟོགས་ཀྱི་དོན་ནི་བདག་ཉིད་ནམ་མཁའ་ལ་མངོན་པར་འཕགས་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་
ཡིན་ནོ། ། ལྷ་པ་མི་ལམ་ལྟ་བུའི་རྟོགས་ཀྱི་དོན་ནི་མི་ལམ་ན་ཡང་མི་སྐྱག་མེད་ངང་ཞེས་བྱ་བ་
ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། དུག་པ་རང་གི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་དུ་ངན་སོང་སྟོང་བ་
རྗེས་སུ་དྲན་པའི་རྟོགས་ཀྱི་དོན་ནི་མི་ལམ་ནང་ན་དབྱུལ་བའི་སེམས་ཅན་ནམས་མཐོང་བན་
ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་སོ། ། ངན་སོང་ནམ་པར་དག་པའི་མཆོན་ཉིད་ཅེས་བྱ་བ་འདི་
ཅི་ཞིག་ཡིན་ཞེས་འདྲི་བ་ནི། རབ་འབྱོར་དེ་ལ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་

གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། ལན་བཏབ་པ་ནི། རབ་འབྱོར་གལ་ཏེ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཞེས་བྱ་བ་
ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། བདུན་པ་གྲོང་ཁྱིམ་ལ་སོགས་པ་ཆོག་པ་རབ་ཏུ་ཞི་བར་
བྱེད་པའི་བྱིན་གྱི་རྒྱབས་གྲུབ་པའི་ཏྲགས་ཀྱི་དོན་རྗེས་སུ་འགོ་བའི་སྒོ་ནས་སྟོན་པ་ནི། མི་ལམ་
ན་གྲོང་ཁྱིམ་ཆོག་པར་གྱུར་པ་ལས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། རྒྱུ་དུ་དང་
འབྲིང་དང་ཆེན་པོའི་དབྱེ་བས་བསལ་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་ཞི་བར་གྱུར་ཅིག་
མེད་པར་གྱུར་ཅིག་བསལ་བར་གྱུར་ཅིག་ཅེས་བྱ་བར་སྦྱར་རོ། ། ལྷོག་པའི་སྒོ་ནས་ཀྱང་བསྟན་
པ་ནི་གལ་ཏེ་ཉེ་བར་མ་ཞི་ཞིང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། གཉི་ག་ལྟར་
ངེས་པར་བསྟན་པ་ནི་རབ་འབྱོར་གལ་ཏེ་མེས་ཆོག་བདེ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་
ཡིན་ཏེ། ལས་རྣམས་པར་སྦྱོན་པར་འགྱུར་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དམ་པའི་ཆོས་སྤྱོད་བ་མཐོང་བའི་
ཆོས་ལ་སྤྱོད་བར་འགྱུར་བ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་ལས་ཉིད་ཀྱི་བདེན་པའི་བྱིན་གྱི་རྒྱབས་མ་
གྲུབ་པས་ཡིད་མི་བདེ་བ་ལ་སོགས་པ་ཉམས་སུ་སྤྱོད་བ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ཉིད་ལས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་
སྦྱོ་བ་གཞན་གྱིས་བསྟུས་པ་ལས་སོ། ། བརྒྱད་པ་གཞོད་སྦྱིན་ལ་སོགས་པ་མི་མ་ཡིན་པ་མེད་
པར་བྱེད་པའི་བདེན་པའི་ཆོག་གྲུབ་པར་བྱེད་པའི་ཏྲགས་ཀྱི་དོན་ལྷོག་པའི་སྒོ་ནས་བསྟན་པ་
ནི་རབ་འབྱོར་གཞན་ཡང་རྣམས་པ་གང་དག་དང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ།
དེ་ལ་ཟིན་པར་གྱུར་པ་ནི་རང་ཉིད་ཞུགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། ། བབས་པར་གྱུར་ན་ཞེས་བྱ་
བ་ནི་རྒྱས་པའི་བྱུགས་ཀྱིས་ལྷུས་ལ་སོགས་པའི་འགྱུར་བ་བསྐྱེད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། ། རྣམས་པ་
ཀྱན་མངོན་པར་རྫོགས་པར་རྫོགས་པ་ལ་སོགས་པ་མངོན་པར་རྫོགས་པ་རྣམས་པ་ལྷས། དངོས་
པོའི་དོན་ཐམས་ཅད་བྱུགས་སུ་རྒྱུད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་མ་མཁྱེན་པ་འམ་
ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ཆོག་ལྷ་པོ་མེད་དོ་ཞེས་བྱ་བ་དང་སྦྱར་བ་རྣམས་ཡིན་ནོ། ། རྗེས་སུ་འགོ་
བའི་སྒོ་ནས་ཀྱང་སྟོན་པ་ནི་རབ་འབྱོར་ཡང་གལ་ཏེ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་
པོས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་མངོན་པར་
རྫོགས་པ་རྒྱན་གྱི་སྤྱང་བ་ལས། ཐབས་མཁས་པ་ལ་སྦྱད་པའི་ལེའུ་ཞེས་བྱ་སྟེ་ཉི་ཤུ་པའོ། ། ། །
བདུད་ཀྱི་བྱིན་གྱི་རྒྱབས་ཀྱིས་སོང་བ་ཡིན་ན་ནི་འདི་ཏྲགས་བརྒྱད་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་གསུངས་
པ་ནི་རབ་འབྱོར་གཞན་ཡང་དེ་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། ། དེ་ཁོ་ན་བཞིན་དུ་དེ་ཅིའི་ཕྱིར་

ཞེན་ཞེས་དོགས་པ་བསུ་ནས་དེར་བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་
ཡིན་ནོ། ། ཐེག་པ་ལ་ཞུགས་ནས་རིང་པོ་མ་ལོན་པ་དེའི་གམ་ན་ཤིན་ཏུ་སྟོབས་དང་ལྡན་པ་
ཤིན་ཏུ་གཟི་བརྗིད་དང་ལྡན་པའི་བདུད་སྤིག་ཅན་ཞེས་བྱ་བ་ལ། རིང་པོ་མ་ལོན་པ་ནི་རྩེ་མོའི་
མངོན་པར་རྟོགས་པ་ལ་འབྲལ་དུ་ཞུགས་པའོ། ། ཤིན་ཏུ་མཐུ་དང་ལྡན་པ་དང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་
རང་གི་ངོ་བོ་ཆེ་བ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། ། ཤིན་ཏུ་གཟི་བརྗིད་དང་ལྡན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་
འབྲས་བུ་རྟོགས་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། བརྟན་པར་བྱེད་དེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གྲས་པར་མི་བྱེད་
པའི་ཕྱིར་རོ། ། རྩན་ཅན་བྱེད་ཅེས་བྱ་བ་ནི་བཞད་གད་ཀྱི་གནས་སུ་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། བསྐྱེད་
བར་བྱེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ལྷག་པར་སྤྲ་ཞིང་བརྗོད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། འཕྱ་བར་བྱེད་ཅེས་བྱ་བ་ནི་
སྟོང་པའི་ཕྱིར་རོ། ། སྟོང་པར་བྱེད་ཅེས་བྱ་བ་ནི་ཚུལ་དང་མི་མཐུན་པ་བརྗོད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། ང་
རྒྱལ་སྦྱེད་པར་འགྱུར་ང་རྒྱལ་ཡང་དག་པར་སྦྱེད་པར་འགྱུར་ཞེས་བྱ་བ་ནི། ང་རྒྱལ་སྦྱེད་པ་
དང་། བྱད་པར་དུ་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། ། ཆེ་བའི་ང་རྒྱལ་དང་། ང་རྒྱལ་ལས་
ཀྱང་ང་རྒྱལ་དང་། མངོན་པའི་ང་རྒྱལ་ལ་དེ་ཁོ་ན་བཞིན་གཉིས་སུ་བྱེ་བས་ང་རྒྱལ་འཕེལ་བར་
བྱེད་པར་འགྱུར་ང་རྒྱལ་ཡང་དག་པར་འཕེལ་བར་བྱེད་པར་འགྱུར། ང་རྒྱལ་སྟོན་པར་བྱེད་
པར་འགྱུར། ང་རྒྱལ་ཉེ་བར་སྟོན་པར་བྱེད་པར་འགྱུར། ང་རྒྱལ་རྒྱས་པར་བྱེད་པར་འགྱུར། ང་
རྒྱལ་ཉེ་བར་རྒྱས་པར་བྱེད་པར་འགྱུར་ཞེས་བྱ་བའི་ཆོག་དྲུག་དང་རིམ་པ་བཞིན་སྦྱར་བར་
བྱའོ། ། ང་རྒྱལ་འབྱུང་བར་བྱེད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ལོག་པའི་ང་རྒྱལ་བྱེད་པའི་ཕྱིར་
རོ། ། དེ་ལ་ང་རྒྱལ་དང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ཚུང་དུ་བས་བདག་ཆེ་བའམ། མཚུངས་པ་དང་
མཚུངས་སོ་སྟམ་དུ་སེམས་ཁེངས་པ་ནི་ང་རྒྱལ་ལོ། ། མཚུངས་པ་བས་ཀྱང་བདག་ཆེ་བའམ་ཆེ་
བ་དང་མཚུངས་སོ་སྟམ་པ་མི་ཆེ་བའི་ང་རྒྱལ་ལོ། ། ཆེ་བ་བས་བདག་ཆེའོ་སྟམ་པའི་ང་རྒྱལ་
ལས་ཀྱང་ང་རྒྱལ་ལོ། ། རྟོགས་པ་མ་ཐོབ་པ་ལ་ཐོབ་པར་མངོན་པར་སེམས་པ་ནི་མངོན་པའི་ང་
རྒྱལ་ལོ། ། ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་པ་མ་ཡིན་ན་ཡང་ང་ནི་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་པ་ལོ་སྟམ་པ་ནི་ལོག་
པའི་ང་རྒྱལ་ལོ། ། ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་རྒྱུང་རིང་དུ་བྱེད་པར་འགྱུར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་
པས་ནི་འདི་སྐད་དུ། ང་རྒྱལ་གྱིས་ནི་ཀུན་མཁྱེན་གསུམ་གྱི་བདག་ཉིད་ཅན་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་
པ་ཉིད་རྒྱུང་རིང་དུ་བྱེད་པར་འགྱུར། ལྷག་པའི་ང་རྒྱལ་དང་ང་རྒྱལ་ལས་ཀྱང་ང་རྒྱལ་དང་

མངོན་པའི་ང་རྒྱལ་གྱིས་ནི་རིམ་པ་བཞིན་དུ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་སླ་ན་མེད་པ་ནམ་པ་ཀུན་
མངོན་པར་རྟོགས་པར་རྟོགས་པ་དང་། རང་འབྱུང་གི་ཡེ་ཤེས་ཅེ་མོའི་མངོན་པར་རྟོགས་པ་
དང་། ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་སླ་ན་མེད་པ་མཐར་གྱིས་པའི་མངོན་པར་རྟོགས་པ་རྒྱང་
རིང་པོར་བྱེད་པར་འགྱུར་ལ། འོག་པའི་ང་རྒྱལ་གྱིས་ནི་སླ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྟོགས་
པར་བྱེད་པའི་བྱང་ཆུབ་སྐྱེད་ཅིག་མ་གཅིག་ལ་མངོན་པར་རྟོགས་པར་བྱང་ཆུབ་པ་སྟོན་དུ་
འགྲོ་བ་ཅན་ཆོས་སྐྱེའི་མངོན་པར་རྟོགས་པ་རྒྱང་རིང་དུ་བྱེད་པར་འགྱུར་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན་
ནོ། ། མི་བསྟན་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ཆོག་གསུམ་ནི་ཐོས་པ་ལ་སོགས་པའི་ཤེས་པ་བསྐྱེད་
པའི་ཕྱིར་རམ། ཀུན་བཟགས་དང་གཞན་དབང་དང་ཡོངས་སུ་གྲུབ་པའི་རང་གི་ངོ་བོ་ཡོངས་
སུ་ཤེས་པར་བྱ་བའི་དོན་དུ་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་སྦྱར་བར་བྱའོ། ། ཞར་ལ་བདུད་ཀྱི་ལས་ཀྱི་དབྱེ་
བ་སྟོན་པ་ལས་བདུད་ཀྱི་ལས་རྒྱུ་དེའི་དོན་ནི། རབ་འབྱོར་གཞན་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་
པ་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། མིང་སྟོན་པ་དང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དེའི་མིང་བརྗོད་པས་སོ། ། མིང་བྱིན་
གྱིས་བརྒྱབས་པས་ཀྱང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མ་ལ་སོགས་པའི་མིང་སྟོན་པས་སོ། ། དེ་བཞིན་དུ་དེ་
ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན་ཞེས་དོགས་པ་བསུ་ནས། ཁྱོད་ཀྱི་མིང་ནི་འདི་ཞེས་བྱ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་
གསུངས་སོ། ། དེ་ལ་གྲོང་ལས་རྒྱང་གྲགས་ཅམ་གྱིས་ཡོངས་སུ་བཅད་པར་གནས་པས་ན་
དགོན་པའོ། ། བསོད་སྟོམས་ལེན་པར་དམ་བཅས་པ་ཉིད་གྱིས་ན་བསོད་སྟོམས་པའོ། ། སྤང་
བར་གྱི་རས་ཀྱི་དུམ་བུ་ལས་གོས་སུ་བྱེད་བ་ཉིད་གྱིས་ན་ཕྱག་དར་ཁྱོད་པའོ། ། འབྲས་ཆན་ལ་
སོགས་པའི་ཟས་མ་ལུས་པར་སྤངས་ནས་ཟས་ལ་ཡོངས་སྟོད་པས་ན་ཟས་བྱིས་མི་ལེན་པའོ། །
སྟན་གཅིག་ལ་འདུག་ནས་ཇི་ལྟར་དགའ་བར་ཡོངས་སུ་ཡོངས་སྟོད་པས་ན་སྟན་གཅིག་པའོ། །
ཇི་ལྟར་བཏིང་བའི་སྟན་ལ་སོགས་པ་ལ་ཉལ་བས་ན་གཞི་ཇི་བཞིན་པའོ། ། ལྷམ་སྦྱར་ལ་སོགས་
པ་ཆོས་གོས་གསུམ་ཅམ་ཞེས་འཆང་བ་ཉིད་གྱིས་ན་ཆོས་གོས་གསུམ་པའོ། ། དུར་ཁྱོད་དུ་
གནས་པ་ཉིད་གྱིས་ན་དུར་ཁྱོད་པའོ། ། ཤིང་རྩང་པ་ཡང་དེ་བཞིན་ནོ། ། མཆན་མོ་འདུག་པས་
གནས་པས་ན་ཅོག་བྱ་པའོ། ། སྟེང་གཡོགས་མེད་པར་གནས་པས་ན་སྟག་བ་མེད་པའོ། ། བལ་
གྱི་གོས་ལ་སོགས་པ་འཆང་བས་ན་བྱིང་པ་པའོ། ། ལྷག་པར་མངོན་པར་འདོད་པ་མེད་པས་ན་
འདོད་པ་རྒྱང་བའོ། ། ཉུང་ཟད་ཅམ་གྱིས་མགྲུབས་ན་ཆོག་ཤེས་པའོ། ། ལྷང་བ་མེད་པ་ཉིད་

གྱིས་ན་རབ་དྲུ་དབེན་པའོ། ། འདོད་པ་ཆུང་བ་ཉིད་གྱིས་ན་རྐང་པ་དང་བྲལ་བའོ། ། སྣ་མ་
བཞིན་དུ་དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེན་ཞེས་དོགས་པ་བསུ་ནས། ། འདི་ལྟར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་
གསུངས་སོ། ། བདུད་གྱི་ལས་འབྲིང་གི་དོན་ནི་དེ་ལ་བདུད་སྒྲིག་ཅན་འདི་རྒྱད་དུ་ཞེས་བྱ་བ་
ལ་སོགས་པ་གསུངས་སོ། ། དེ་བཞིན་དུ་དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེན་ཞེས་དོགས་པ་བསུ་ནས། འདི་ལྟར་
ཁྱོད་ལ་ཡོན་ཏན་འདི་ལྟ་བུ་དག་ཡོད་དོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་སོ། ། བདུད་གྱི་ལས་
ཆེན་པོའི་དོན་ནི་རབ་འབྱོར་དེ་ཡང་བདུད་སྒྲིག་ཅན་རེས་འགའ་ནི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་
གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། སྣ་མ་བཞིན་དུ་དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེན་ཞེས་དོགས་པ་བསུ་ནས། འདི་ལྟར་
ཁྱོད་ལ་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། ཡང་དག་པ་ཉིད་ཡིན་
ན་ནི་ལྟར་ཡང་འདིར་བདུད་གྱི་ལས་ཡིན་ཞེན་ཞེས་རྟོགས་པ་ལ། རབ་འབྱོར་ཡང་ངས་ཕྱིར་
མི་ལྡོག་པའི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་བཞིན་དུ་དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེན་ཞེས་
དོགས་པ་བསུ་ནས། ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། གཙོ་བོ་
སངས་རྒྱུ་ཉིད་གྱི་གནས་སྐབས་ཀྱི་མིང་ལུང་བསྟན་པས་བདུད་གྱི་ལས་སུ་འགྱུར་བའི་དོན་
ནི་རབ་འབྱོར་གཞན་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ལ་སྦྱོར་བ་ལ་
སོགས་པའི་གནས་སྐབས་སུ་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་རྗེས་སུ་འབྲངས་ལ། རྗེས་སུ་བརྟགས་ཤིང་
རྗེས་སུ་དབྱུང་པ་ཞེས་བྱ་བ་དང་སྦྱར་རོ། ། ཁ་ཅིག་ནི་ཐོས་པ་ལ་སོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཉིད་
གྱིས་སོ་ཞེས་ཟེར་རོ། ། དེ་གཉི་ག་ལ་བརྟགས་ནས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དེས་བསམས་པ་གང་ཡིན་པ་
དང་། བདུད་གྱིས་བསྟན་པ་གང་ཡིན་པ་གཉིས་མི་མཆུངས་ཤིང་མི་མཉམ་མོ་ཞེས་བརྟགས་
ནས། དེས་པར་སེམས་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་བྱ་བར་སྦྱར་རོ། ། དེ་བཞིན་དུ་བདེན་པ་ཉིད་ཡིན་
ན་ཇི་ལྟར་བདུད་གྱི་ལས་ཡིན་ཞེས་རྟོག་པ་དང་། རབ་འབྱོར་ངས་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་ཞེས་བྱ་བ་
ལ་སོགས་པ་གསུངས་སོ། ། དེ་ལྟར་མིང་བསྟན་པས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ནམས་ལ་བརྟན་
པར་བྱེད་པས་བྱང་ཆུབ་རྟེན་པར་དཀའ་བ་ནི། ཡང་གལ་ཏེ་དེ་ཡུན་རིང་ཞིང་ཤིན་དུ་ཡུན་རིང་
བར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་སོ། ། སྦྱངས་ཤིང་དུལ་བར་གྱུར་ནས་ཞེས་བྱ་བ་ནི། སྒྲིག་
པ་བཤགས་པས་བདག་ཉིད་ངི་མ་མེད་པར་བྱས་ཤིང་ང་རྒྱལ་མེད་པར་གྱུར་ནས་ཞེས་བྱ་བའི་
ཐ་ཆིག་གོ། ། འདི་ཉིད་གསལ་བར་བྱེད་པ་ནི་གལ་ཏེ་དེ་དགོ་བའི་བཤེས་གཉེན་དག་ལ་

བཞེན་ཅིང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ལ་ནམ་པར་སྐྱབ་འབྱེན་པའི་
གཉེན་པོས་ནམ་པར་སྦོད་པར་འགྱུར་བའོ། ། ཀུན་ཏུ་སྦྱོད་པའི་གཉེན་པོས་བྱང་བར་བྱེད་པར་
འགྱུར་བའོ། ། རང་དང་གཞན་ལ་སྦྱོས་པའི་ངོ་ཚ་བས་གཞོད་པར་འགྱུར་བའོ། ། སོར་ཆུད་པར་
བྱེད་པའི་སྦྱོབས་ཀྱིས་ནི་སོ་སོར་འཆགས་པར་འགྱུར་བའོ། ། ཏུས་ཡུན་རིང་པོས་ཐོབ་པར་བྱ་
བ་ཉིད་ཀྱིས་ནི་རྟེན་པར་དཀའ་བར་འགྱུར་བའོ། ། དེ་བཞིན་ཏུ་དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེན་ཞེས་དོགས་
པ་བསྐྱུ་ནས། རབ་འབྱོར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོའི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་
པ་གསུངས་སོ། ། གང་གི་ཕྱིར་སྦྱོམ་སེམས་ཀྱི་ལྟངས་པའི་གནས་ནི་གཞན་ལ་བརྟུས་པས་ཀུན་
ནས་བསྐྱང་བ་ཡིན་པས་ན། གང་གིས་བྱང་ཆུབ་རྟེན་དཀའ་བར་གྱུར་པ་དེ་ཙམ་ཏུ་སྦྱི་བ་ཡིན་
ཀྱི་གཏན་མེད་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ནོ། ། འདི་ལྟར་གང་དག་གཉེན་པོའི་ཕྱོགས་ཉེ་
བ་ན་འགྲིབ་པའི་ཆོས་ཅན་ཡིན་ཞེས་པ་ནི་སྦྱོབས་དང་ལྡན་པའི་གཉེན་པོས་གཏན་ཟད་པར་
སྤིད་པ་ཟིན་ཏེ། དཔེར་ན་གསེར་གྱི་གཡའ་ལ་སོགས་པ་བཞིན་ནོ། ། དམ་པའི་ཆོས་ཀྱི་སྤྲིབ་པ་
ལ་སོགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་ངི་སྐད་ཏུ་བཤད་པའི་ཆོས་ཅན་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བའི་རིགས་པས་
སྦྱོམ་སེམས་ཀྱི་ལྟངས་པའི་གནས་ནི་མ་ལུས་པས་ཟད་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ། ། གང་ཡང་། ལས་
ནམས་བསྐལ་པ་བ་རྒྱུར་ཡང་ནི། ། ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་དེ་ནི། གཉེན་པོའི་
ཕྱོགས་བསྦྱོམ་པ་མེད་ན་ཞེས་བྱ་བར་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ན་རིགས་པ་དང་འགལ་བ་
དང་། མདོ་སྟེ་མང་པོ་དང་འགལ་བར་འགྱུར་རོ། ། དེས་པར་སྦྱོང་བར་གསུངས་པ་ཡང་འདི་
ཉིད་ཀྱིས་བཤད་པ་ཡིན་ནོ། ། མ་དེས་པར་གསུངས་པ་ནི་གཉེན་པོའི་ཕྱོགས་མ་བསྦྱོམས་སུ་
ཟིན་ཀྱང་འབྲས་བུ་རེས་འགའ་བ་ཉིད་ལས་ཡིན་པར་དེས་པར་བྱའོ། ། སྦྱོམ་སེམས་ཀྱི་ལྟངས་
པའི་གནས་ནི་སྦྱི་བ་ཉིད་ཡིན་པར་དཔེས་གསལ་བར་བྱེད་པ་ནི། རབ་འབྱོར་འདི་ལྟ་སྟེ་
དཔེར་ན་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། ཅ་བའི་ལྟངས་བ་བཞི་ནི་ཞེས་བྱ་བ་གསེད་
པ་དང་། ཀྱ་བ་དང་། འཁྲིག་པར་སྦྱོད་པ་དང་། བརྟུན་ཏུ་སྦྱོང་བའི་མིང་ཅན་ལྟངས་པའི་གཙུག་པོ་
དག་ཡིན་ནོ། ། དག་སྦྱོང་གི་སྦྱོམ་པ་ལས་ཉམས་པས་ན་དག་སྦྱོང་མ་ཡིན་པའོ། ། དག་སྦྱོང་
ཉིད་མེད་པར་གྱུར་པ་ཉིད་ཀྱིས་ན་དག་སྦྱོང་མ་ཡིན་པའོ། ། དག་བསྟེན་གྱི་དངོས་པོ་དང་བྲལ་
བས་ན་ཤུགས་སྤྲུལ་པོ་མ་ཡིན་ནོ། ། སྦྱི་བ་གཞན་དག་ཏུ་ཡང་རྟོགས་པའི་སྐལ་པ་ཅན་མ་ཡིན་

པ་ཉིད་ཀྱིས་ན་ང་རྒྱལ་གྱིས་སེམས་བསྐྱེད་པའི་ལྷ་པ་འདི་ནི་ཆོས་ལྷི་བ་ཡིན་ནོ། ། ཤིན་ཏུ་ལྷི་
བ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་གསུངས་པ་ནི་འདི་ལྷ་སྟེ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། ། ལཱ་པོ་དེ་དག་པས་ཀྱང་
ཞེས་བྱ་བ་ནི་དེ་བཞིན་གཤགས་པ་ལ་ངན་སེམས་ཀྱིས་ཁྲག་ཕྱུང་བ་ལ་སོགས་པ་ལས་སོ། །
ཆོས་ལྷི་སྟེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ང་རྒྱལ་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པའི་སེམས་བསྐྱེད་པའི་གྲངས་སྟེད་དུ་
དཔྱལ་བར་གནས་པ་ཉམས་སུ་ཁྱོང་བའི་ཕྱིར་རོ། ། དེ་ལྟར་མིང་སྟོན་པའི་བདུད་ཀྱི་ལས་
བསྟན་ནས་དབེན་པའི་ཡོན་ཏན་གྱིས་ཀྱང་བདུད་ཀྱི་ལས་རྒྱུ་རྒྱར་ཕྱར་པའི་དོན་ནི། རབ་
འབྱོར་གཞན་ཡང་བདུད་སྒྲིག་ཅན་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་སོ། ། ། ། དེ་ལ་ནགས་
འདབས་ནི་ནགས་ཀྱི་བྱང་པར་རོ། ། ཕྱིས་འགྲོད་པ་ཉིད་ཀྱིས་ན། ཇི་ཅམ་ན་ཉིང་ངེ་འཇིན་མ་
གཏོགས་པས་ལུས་དང་ངག་དང་ཡིད་ཀྱི་ལས་འབྲིང་གི་དོན་ནི་རབ་འབྱོར་གཞན་ཡང་ཞེས་
བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། དབེན་པ་འདི་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་
པ་དང་ཐབས་ལ་མཁས་པ་ནི་བདག་ཉིད་ཅན་ནོ། ། ཉེན་པ་དང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ནི་
འཇིན་པ་རྒྱུ་དང་འབྲིང་དང་ཆེན་པོའི་དབྱེ་བས་དབེན་པ་དང་དགོན་པ་ལ་སོགས་པ་
དེར་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་བསྟེན་པ་དང་ཞེན་པ་དང་ཆགས་པ་སྟེ། དེ་ཉིད་ཀྱིས་བདག་ལ་
བསྟོད་པས་ང་རྒྱལ་དུ་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ། ། ལྷ་མ་བཞིན་དུ་དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན་ཞེས་དོགས་པ་
བསུ་ནས། རབ་འབྱོར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་སོ། ། དབེན་པ་འདིས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་
དགོན་པར་འདུག་པ་ལ་སོགས་པའི་དབེན་པ་དེས་གནས་པ་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་དབེན་
པ་ཐབས་ལ་མཁས་པ་ཆེན་པོ་ལ་སོགས་པ་དེ་ལ་མི་སྣང་ངོ་། ། བདུད་ཀྱི་ལས་ཆེན་པོའི་དོན་
ནི་དེ་ལྟར་བདུད་སྒྲིག་ཅན་དེ་འོངས་ནས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་སོ། ། འདྲེས་པར་
གནས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་པའི་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར་རོ། ། ཀུན་
ཏུ་འདྲེས་པར་གནས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ལས་བྱི་རོལ་དུ་གནས་ཉིད་ཡིན་པའི་
ཕྱིར་རོ། ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་གཞན་དག་གིས་རེག་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་བྱང་ཆུབ་
སེམས་དཔའ་གཤོལ་བའོ། ། རང་དང་གཞན་གྱི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་སུན་འབྱིན་པ་ཡིན་པས་
ན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སུན་འབྱིན་པའོ། ། ཆོག་ཅམ་གྱིས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཉིད་དུ་
ཁས་འཆེ་བར་བྱེད་པས་ན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་གཞུགས་བརྟན་ནོ། ། བྱང་ཆུབ་སེམས་

དཔའི་ཚོས་དང་བྲལ་བས་ན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་བཅས་བྱའོ། ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་
དགེ་འདུན་ཉི་བར་འཛམས་པས་ན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྲིད་པའོ། ། རུང་བ་མ་ཡིན་པ་ལ་
ཉི་བར་ལོངས་སྟོང་བས་ན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྒྱན་པའོ། ། དེ་བཞིན་དུ་དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན་
ཞེས་དོགས་པ་བསུ་ནས། གང་ཟག་དེ་ལྟ་བུ་ནི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་སོ། ། རྟོག་པའི་
ཚོས་དང་ལྡན་པས་ན་ནམ་པར་མ་དག་པའི་ཚོས་ཅན་ནོ། ། དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་དང་བྲལ་
བས་ན་སྟོབ་དཔོན་མེད་པའོ། ། གཞན་དུ་སྤྲོ་བ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་འཕགས་པའི་ཚོས་དང་མི་
ལྡན་པའོ། ། དགྲ་པ་རང་གི་མངོན་པར་ཤེས་པས་པ་རོལ་གཞོན་པ་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་
བསྟེན་པའི་རྟགས་ཀྱི་དོན་ནི། ཡང་རབ་འབྱོར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །
ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པའི་བཤད་པ་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་ཀྱི་སྤྲང་བ་ལས། བདུད་
ཀྱི་ལས་ཀྱི་ལེའུ་ཞེས་བྱ་སྟེ་ཉི་ཤུ་ཅ་གཅིག་པའོ། ། ། ། རྟགས་དགྲ་པ་ཉིད་སྟོན་པ་ནི་དེ་ནས་ཡང་
བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ལ་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་
དུག་ནི་སྟོན་པའོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འབྲས་བུའི་གནས་སྐབས་སུ་ནི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་དུག་སྟོན་པ་
གོ་པའོ། རྟོགས་པའི་ལམ་དང་དང་པོ་ཡང་དག་པར་སྟོན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་སྤྲང་བ་ཐོབ་པའི་
གནས་སྐབས་སུ་ནི་ལམ་མོ། ། སྤྲང་བ་ལྷག་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་སྤྲང་བ་མཆེད་པའི་
གནས་སྐབས་སུ་ནི་སྤྲང་བའོ། ། གཟུང་བ་དང་འཛིན་པ་མེད་པའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་ཕྱོགས་
གཅིག་ལ་ཞུགས་པའི་ཕྱིར་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་ཕྱོགས་གཅིག་ལ་ཁྱབ་པའི་གནས་སྐབས་སུ་ནི་
སྟོན་མའོ། ། བར་ཆད་མེད་པའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་སྐྱེས་པས་བར་ཆད་མེད་པའི་ཉིང་ངེ་
འཛིན་ཀྱི་གནས་གནས་སྐབས་ནི་འོད་དོ། ། ཉི་བར་འཆོ་བ་ཐམས་ཅད་བསྒྲིག་པ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར་ས་དང་པོ་ལ་ནི་སྟོབ་པའོ། ། དེའི་ཆོ་བསམ་པ་དང་སྦྱོར་བ་དོན་ཡོད་པ་ཉིད་ཀྱིས་གཞི་ལ་
གནས་པས་ན་གཉིས་པ་ལ་ནི་སྐྱབས་སོ། ། ཁ་ན་མ་ཐོབ་མེད་པའི་དགའ་བའི་གཞི་ཉིད་ཡིན་
པའི་ཕྱིར་གསུམ་པ་ལ་ནི་གནས་སོ། ། འཕགས་པའི་མཆོག་ཉིད་དུ་འགྲོ་བའི་གཞི་ལ་གནས་པ་
ཡིན་པས་ན་བཞི་པ་ལ་ནི་དཔུང་གཉེན་ནོ། ། ཁམས་གསུམ་ལས་ཡོངས་སུ་ཆད་པ་ཉིད་ཡིན་
པའི་ཕྱིར་ལྷ་པ་ལ་ནི་སྤྲིང་ངོ། ། ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་
དགྲ་པ་ལ་ནི་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་གནས་པའོ། ། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་ལ་ལྷག་པར་སྟོང་བ་

ཉིད་ཀྱིས་ན་བཅུ་པ་ལ་ནི་སྐྱ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་པར་བྱ་བའི་
ཕྱིར་གནས་པར་འགྱུར་བའོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དོན་གྱི་དབྱེ་བ་ཡིན་ནོ། ། མི་འདའ་བའི་རྒྱ་ཡོངས་
སྤྱོད་དང་བྱིས་ལ་ཆགས་པའི་གཉེན་པོར་ནི་གོ་རིམས་རི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་སྦྱིན་པ་དང་ཚུལ་
ཁྲིམས་ཀྱི་སྐ་རོལ་དུ་ཕྱིན་པ་ཡིན་ནོ། ། འཁོར་བ་པའི་སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་ལོག་པར་བསྐྱབ་པ་
ལས་སྦྱེས་པའི་སྤྱག་བསྐུལ་དང་དགེ་བའི་ཕྱོགས་ལ་ཡུན་རིང་པོར་སྦྱོར་བ་དག་གིས་ཡོངས་སུ་
སྦྱོར་བའི་གཉེན་པོར་ནི་གྲངས་རི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་བཟོད་པ་དང་བཙོན་འགྲུས་ཀྱི་སྐ་རོལ་དུ་ཕྱིན་
པ་དག་གོ། ། ཆུད་ཟ་བའི་རྒྱ་རྣམ་པར་མི་གཡེང་བ་དང་ཤེས་རབ་འཆལ་བའི་གཉེན་པོ་ནི་གོ་
རིམས་བཞིན་དུ་བསམ་གཏན་དང་ཤེས་རབ་ཀྱི་སྐ་རོལ་དུ་ཕྱིན་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་ན་མི་
མཐུན་པའི་ཕྱོགས་དང་གཉེན་པོ་རྣམ་པར་གཞག་པས་གྲངས་དུག་དུ་གཞག་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་
བཞིན་དུ་རྣམ་པར་གཡེང་བའི་རྒྱ་སྐ་རོལ་དུ་ཕྱིན་པ་གཅིག་གྲུབ་ལ་མི་གཡེང་བ་གང་ཡིན་པ་
ལ་བཞེན་ནས་ཆོས་ཀྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་
རྣམས་ཡང་དག་པར་འགྲུབ་སྟེ། དེ་ལྟར་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཡང་དག་པར་འགྲུབ་
པའི་གཞིའི་གནས་ཀྱི་གྲངས་སུ་རྣམ་པར་གཞག་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་བཞིན་དུ་སྦྱིན་པའི་སྐ་རོལ་
དུ་ཕྱིན་པས་སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་ཕན་འདོགས་པ་དང་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་སྐ་རོལ་དུ་ཕྱིན་པས་
གཞོད་པ་མི་བྱེད་པ་དང་བཟོད་པའི་སྐ་རོལ་དུ་ཕྱིན་པས་གཞོད་པ་བྱེད་པ་ལ་བཟོད་པ་དང་
བཙོན་འགྲུས་ཀྱི་སྐ་རོལ་དུ་ཕྱིན་པས་བྱ་བ་བྱེད་དེ་འགོ་བའི་ཕྱིར་སེམས་ཅན་ཡོངས་སུ་སྦྱིན་
པར་རུང་བར་བྱས་ནས་བསམ་གཏན་ཀྱི་སྐ་རོལ་དུ་ཕྱིན་པས་ནི་སེམས་གཡེང་བ་རྣམས་
མཉམ་པར་གཞག་པའི་ཕྱིར་དང་། ཤེས་རབ་ཀྱི་སྐ་རོལ་དུ་ཕྱིན་པས་ནི་མཉམ་པར་གཞག་པས་
རྣམ་པར་གྲོལ་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར་གདམས་པ་ལས་ཡོངས་སུ་སྦྱིན་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་
ན་སེམས་ཅན་ཡོངས་སུ་སྦྱིན་པ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པ་ལས་ཀྱང་གྲངས་འདི་ལྟར་རྣམ་པར་
གཞག་པར་བལྟ་བར་བྱའོ། ། དེ་བཞིན་དུ་དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེན་ཞེས་དོགས་པ་བསུ་ནས་རབ་
འབྱོར་ཤེས་རབ་ཀྱི་སྐ་རོལ་དུ་ཕྱིན་པ་ནི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་སོ། ། དགེ་བའི་
བཤེས་གཉེན་གྱི་དོན་ཉིད་གསལ་བར་བྱེད་པར་རབ་འབྱོར་འདས་པའི་དུས་ཀྱི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་
སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། སྤྲ་མ་བཞིན་དུ་དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེན་ཞེས་དོགས་པ་བསུ་ནས་

རབ་འབྱོར་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་སོ། ། སངས་རྒྱུ་གྱི་ཆོས་ཇི་
སྟེད་ཡོད་པ་སྟེ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་མངོན་པར་
རྟོགས་པ་བརྒྱད་ཀྱི་རིམ་པས་རྣམ་པར་དབྱེ་བར་བྱ་བའི་བྱིར་སངས་རྒྱུ་གྱི་ཡེ་ཤེས་དང་ཞེས་
བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ཆོག་བརྒྱད་སྟོས་པ་ཡིན་ནོ། ། ཉེ་བར་བསྐྱུ་བ་ནི་རབ་འབྱོར་དེ་ལྟ་བུས་ན་
ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། བརྒྱ་པ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་
རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ལ་སྟོབ་པའི་རྟགས་ཀྱི་དོན་ནི་རབ་འབྱོར་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་བྲག་པོ་འདི་དག་
ལ་སྟོབ་པར་འདོད་པའི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་བཞིན་དུ་དེ་ཅིའི་
བྱིར་ཞེ་ན་ཞེས་དགོས་པ་བསུ་ནས་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་འདི་ནི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་
པ་གསུངས་ཏེ་མཐོང་བ་དང་བསྟོན་པ་དང་བྱད་པར་དང་མི་སྟོབ་པའི་ལམ་ཐོབ་པར་བྱེད་པ་
ཡིན་པས་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་འདྲེན་པའོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ཆོག་བཞི་སྟོས་པ་ཡིན་ནོ། །
དང་པོར་བསྐྱེད་པའོ། ། བྱིས་ཡང་དག་པར་འཕེལ་བར་བྱེད་པ་ཡིན་པས་ན་མ་མའོ། ། སྔ་མ་
བཞིན་དུ་ཅིའི་བྱིར་ཞེ་ན་ཞེས་དོགས་པ་བསུ་ནས་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་དང་བྲལ་ན་
ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་སོ། ། བརྒྱ་གཅིག་པ་ཐམས་ཅད་ལ་མངོན་པར་ཞེན་པ་མེད་
པའི་རྟགས་ཀྱི་དོན་ནི་བཙམ་ལྡན་འདས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསལ་པ་ཡིན་ནོ། ། ཆགས་
པ་མེད་པའི་མཆན་ཉིད་དོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མངོན་པར་ཞེན་པ་མེད་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་དོ། ། ཆོག་
ལྷུར་ལེན་པ་ཉིད་ཀྱིས་ན་བཙམ་ལྡན་འདས་ཆགས་པ་མ་མཆིས་པའི་མཆན་ཉིད་གང་གིས་
ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསལ་པ་ཡིན་ནོ། ། རིགས་པ་མཚུངས་པ་ཉིད་ཡིན་པའི་བྱིར་རབ་
འབྱོར་དེ་དེ་བཞིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་སོ། ། དེ་བཞིན་དུ་དེ་ཅིའི་བྱིར་ཞེ་ན་
ཞེས་དོགས་པ་བསུ་ནས་རབ་འབྱོར་ཆོས་ཐམས་ཅད་ནི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་ཏེ།
དེ་རྒྱ་དང་འབྲས་བུའི་ངོ་བོ་དང་བྲལ་བའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཡིན་པའི་བྱིར་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་དཔེན་
པ་དང་སྟོང་པའོ་ཞེས་ཁ་ཅིག་གིས་བཤད་དོ། ། སྟོང་པ་ཉིད་ཡིན་ན་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་
དང་རྣམ་པར་བྱང་བ་མེད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་གསལ་པ་ནི་བཙམ་ལྡན་འདས་གལ་ཏེ་ཞེས་བྱ་
བ་ལ་སོགས་པ་འོ། ། ཆོས་དེ་དམིགས་སུ་མཆིས་ན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྟོང་པ་ཉིད་ཡིན་པའི་བྱིར་རོ་
ཞེས་བསམས་པའོ། ། བཤད་པ་འདིའི་དོན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་ལ་སོགས་པ་

ཡོད་པར་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར་ན་དབེན་པ་དང་སྟོང་པར་བཤད་པའི་དོན་དོ། ། སྒར་བྲིས་པས་
ལན་བཏབ་པའི་དོན་དུ་རབ་འབྱོར་འདི་ཇི་སྟམ་དུ་སེམས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་
སོ། ། གུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་དང་། རྣམ་པར་བྱང་བ་རབ་དུ་ཤེས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འདི་སྐད་དུ་
ཆོས་ཐམས་ཅད་སྟོང་པ་ཉིད་ཡིན་དུ་ཟེན་ཀྱང་གུན་རྫོབ་དུ་ལས་དང་འབྲས་བྱ་འབྲེལ་པར་
ཡོད་པ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཇི་ལྟར་མངོན་པར་ཞེན་པ་དེ་ལྟར་གུན་ནས་ཉོན་མོངས་པར་
འགྱུར་ཞིང་ཇི་ལྟར་མངོན་པར་ཞེན་པ་མེད་པ་དེ་ལྟར་རྣམ་པར་བྱར་བ་ཡང་སྤང་ཞིང་ཤེས་སོ་
ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན་ནོ། ། བཅུ་གཉིས་པ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་ལ་ཉེ་བར་གྱུར་པ་ཞེས་བྱ་བའི་
རྟགས་ཀྱི་དོན་ནི་བཅོམ་ལྷན་འདས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་དེ་ལྟར་སྟོང་
ན་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་བཞིན་དུ་དེ་ཅིའི་སྐད་དུ་ཞེ་ན་ཞེས་དོགས་
པ་བསུ་ནས་བཅོམ་ལྷན་འདས་སངས་རྒྱས་ཉིད་དང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུང་ཉེ་མེ་ལོང་
ལྟ་བུ་ལ་སོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་བཞིའི་དབྱེ་བས་སངས་རྒྱས་ཉིད་དང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའི་
ཆོག་བཞི་སྟོས་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ཁོ་ན་བཞིན་དུ་རྗེས་སུ་བརྗོད་ཞེས་པ་ནི། རབ་འབྱོར་དེ་དེ་
བཞིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་འོ། ། ཅེ་མོ་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྟགས་མི་འདི་དག་ཅུ་ཁོ་
ནར་ཤེས་པར་བྱའོ། ། དེ་སྐད་དུ་ཡང་། མི་ལམ་ན་ཡང་ཆོས་རྣམས་གུན། ། མི་ལམ་ལྟ་བུར་ལྟ་
ལ་སོགས། ། ཅེ་མོར་ཕྱིན་པར་སྦྱོར་བའི་རྟགས། ། རྣམ་པ་བཅུ་གཉིས་དག་དུ་བཞེད། ། ཅེས་
གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ལྟར་རྟགས་ཀྱིས་མཆོན་པའི་རྣམ་པར་འཕེལ་བ་རྣམ་པ་དུ་ཞིག་ཡོད་
ཅེ་ན། དང་པོར་འཇམ་བུའི་སྤྱིང་པ་ལ་སོགས་པའི་སེམས་ཅན་རྣམས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལ་
མཆོད་པ་ལ་སོགས་པའི་བསོད་ནམས་པས་ལྷག་པའི་རྣམ་པར་འཕེལ་བ་སྟོན་པ་ནི་རབ་
འབྱོར་ཡང་གལ་ཉེ་འཇམ་བུའི་སྤྱིང་ན་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ཉེ། འཇམ་བུའི་
སྤྱིང་སྟོས་པ་ནི་ཉེ་བར་མཆོན་པ་ཅུ་དུ་ཟད་དེ། སྟོང་གསུམ་གྱི་སྟོང་ཆེན་པོའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་
ཁམས་ཀྱི་སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱང་འདིར་གཟུང་སྟེ། སྟོང་ཕྱག་ཉི་ཤུ་ལྟ་བུ་ལས་དེ་སྐད་དུ་སྟོས་
པའི་ཕྱིར། དེ་བཞིན་དུ་དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན་ཞེས་དོགས་པ་བསུ་ནས་རབ་འབྱོར་ཇི་ལྟར་ཇི་
ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་སོ། ། སྦྱིན་པའི་གནས་སུ་འགྱུར་རོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བསོད་
ནམས་ཀྱི་ཞིང་ཉིད་དུ་འགྱུར་བའོ། ། འདི་དག་ཉིད་ག་ལས་སྟམ་པའི་དོགས་པ་དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་

ན་ཞེས་བསྟན་ནས་དེ་ནི་འདི་ལྟར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་སྟེ། མ་གཏོགས་པར་ཞེས་
བྱ་བ་ནི་ཡོངས་སུ་དོར་བའོ། ། སྤྲུལ་བཞིན་དུ་དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན་ཞེས་དོགས་པ་བསྟན་ནས་དེ་
བཞིན་གཤེགས་པ་ནི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་ཏེ། གང་ཟག་ལྷ་མེད་པའོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་
སོགས་པའི་ཆོག་གསུམ་ནི་མངོན་སུམ་དང་རྗེས་སུ་དཔག་པ་དང་ལུང་གི་དོན་ཐུགས་སུ་ཆུད་
པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། ། གཞན་དག་ནི་ཆད་མ་གསུམ་གྱིས་སྟོན་པར་མཛད་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་
ཟེར་རོ། ། རྣམ་པ་གཞན་དག་གིས་ཀྱང་བསོད་ནམས་ཀྱི་སྤང་པོ་བེལ་གྱིས་གཞོན་པ་སྟོན་པ་ནི་
རབ་འབྱོར་ཇི་ལྟར་ན་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་སོ། ། གསད་པར་བྱ་བ་ལྟ་བུར་ཞེས་བྱ་
བ་ནི་གསད་པར་འོས་པ་ལྟ་བུར་རོ། ། དལ་བ་ཆུད་གཞོན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྤྲིག་པ་ལ་སྟོད་པས་
མི་ཉིད་ལ་སོགས་པའི་དངོས་པོ་ལས་ཉམས་པར་བྱེད་པའོ། ། སྦྱིན་པ་པོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མངོན་
སུམ་དུ་སྟོར་བར་བྱེད་པའོ། ། སྦྱིན་པའི་བདག་པོ་རྣམས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཡང་དག་པར་སྦྱིན་པ་
ལ་འཛུགས་པར་བྱེད་པའོ། ། རྣམ་པར་སྦྱོང་ཞིང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཡང་དག་པའི་འབྲས་བུ་དང་ལྡན་
པར་བྱེད་དོ་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཆོག་གོ། ། ཡིད་ལ་བྱེད་པ་འདིས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སེམས་ཅན་རྣམས་
ལ་ལམ་སྟོན་པར་འདོད་པ་ལ་སོགས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། ། དེ་བཞིན་དུ་དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན་
ཞེས་དོགས་པ་བསྟན་ནས་གང་ཞིག་འདི་དག་ཤེས་པར་བྱ་བ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་ཏེ་
དེ་ཉིད་ཅེས་བྱ་བ་ནི་ཐབས་ལ་མཁས་པ་ཆེན་པོས་ཡུམ་ལ་དམིགས་པ་དེ་ཉིད་སེམས་ཅན་ལ་
པན་པའི་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། ། ཇི་ལྟར་འདི་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བྱམས་པ་ལ་སོགས་པའི་རང་
བཞིན་ཅན་གྱི་ཡིད་ལ་བྱེད་པས་སོ། ། ཟད་པར་འགྱུར་བ་ནི་འདའ་བར་འགྱུར་བའོ། ། གཉིས་
པ་ཁྱད་པར་དུ་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ཡིད་ལ་བྱེད་པའི་རང་བཞིན་གྱི་རྣམ་པར་འཕེལ་
པའི་དོན་ནི་རབ་འབྱོར་འདི་ལྟ་སྟེ་དཔེར་ན་ནོར་བུ་རིན་པོ་ཆེ་ཤེས་པ་ལ་གནས་པའི་ཞེས་བྱ་
བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་ཏེ། རིན་པོ་ཆེ་ཡོངས་སུ་བརྟག་པའི་བསྟན་བཅོས་ལ་མཁས་པའི་ཕྱིར་
དེ་ཤེས་པ་ལ་གནས་པ་ཡིན་ནོ། ། ནོར་བུ་རིན་པོ་ཆེའི་རིགས་ཤེས་པས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མཆོན་
ཆལ་ཡོངས་སུ་བྱང་བའོ། ། དེ་འཕྲུལ་དེ་མ་ཡིན་པ་གཞན་རྟོག་པར་འགྱུར་གྱི་བར་དུ་ཞེས་བྱ་བ་
ལ་དེ་འཕྲུལ་དེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པའོ། ། དེ་མ་ཡིན་པ་གཞན་ཞེས་བྱ་བ་
ནི་ཉིང་ངེ་འཛིན་གྱི་རྒྱལ་པོའི་མདོ་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་ཉིད་ཐོབ་པར་གྱུར་བའོ། ། ལ་ལ་ནི་

སྒྲེགས་བཅ་ལ་སྟོས་ཏེ་དེ་ལོ་མ་གཞན་ཞེས་བྱ་བ་ལ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་རོ། ། སྟོང་པ་ཉིད་ཡིན་
པའི་ཕྱིར་མ་བྲལ་བ་ཉིད་དུ་མི་འཐད་དོ་ཞེས་གསེལ་པ་ནི་བཅོམ་ལྷན་འདས་འདི་ལྟར་ཞེས་བྱ་
བ་ལ་སོགས་པའོ། ། ལན་ནི་རབ་འབྱོར་གལ་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །
དེ་བཞིན་དུ་དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན་ཞེས་དོགས་པ་བསུ་ནས་རབ་འབྱོར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་
གསུངས་སོ། ། འདི་སྐད་དུ་གང་གི་ཕྱིར་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་དུ་ཕྱིན་པ་ནི་སྟོང་པ་ཉིད་ཡིན་ཏེ་
དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དུ་རྣམ་པར་འཕེལ་བ་དང་འགྲིབ་པ་དང་བྲལ་བ་ཡིན་པ་དེ་བས་ན་ཆོས་ཐམས་
ཅད་ནི་སྟོང་པའོ་ཞེས་དམིགས་པའི་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ཡང་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་ལྷག་པར་མོས་པར་
གྱུར་པ་ན་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་དུ་ཕྱིན་པ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་
དང་མ་བྲལ་བ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བརྗོད་པར་འགྱུར་རོ། ། གསུམ་པ་བྱད་པར་དུ་འཕགས་པ་མི་སྐྱེ་
བའི་ཆོས་ལ་བཟོད་པ་ཐོབ་པའི་རང་བཞིན་གྱི་རྣམ་པར་འཕེལ་བའི་དོན་དུ་ཁྱེ་བར་བྱེད་པས་
བཅོམ་ལྷན་འདས་གལ་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསེལ་པ་ཡིན་ནོ། ། ལན་ནི་རབ་འབྱོར་
གཞན་ཡང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་
ཕྱིར་ཡང་དག་པར་སྐྱབ་ཅིང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འདི་སྐད་དུ་གང་ཕྱིར་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་དུ་ཕྱིན་
པ་ལ་འཕེལ་བ་དང་འགྲིབ་པ་བཀག་པ་སྟེ། དེ་བཞིན་དུ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་པ་ལ་དོན་
དམ་པར་འཕེལ་བ་དང་འགྲིབ་པ་བཀག་པ་དེ་བས་ན་སྐྱེ་མ་ལྟ་བུར་བསྐྱེམས་པས་ཀྱན་རྗེ་བ་དུ་
བསོད་ནམས་དང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཆོགས་ཡང་དག་པར་སོགས་པར་བྱེད་པ་དང་། སྤྲ་ན་མེད་པ་
ཡང་དག་པར་རྗོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་དུ་མངོན་པར་རྗོགས་པར་འཆང་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟ་མ་
ཡིན་ཏེ་འཕེལ་བ་དང་འགྲིབ་པ་ཡོད་ན་ནི་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཁོ་ན་ཡིན་པས་དེ་ལྟར་མི་འགྱུར་རོ་
ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན་ནོ། ། འདི་ཉིད་ཁོ་ནར་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཡིན་ནོ་ཞེས་གསུངས་པ་ནི་རབ་
འབྱོར་གལ་ཏེ་དེ་སྐད་དུ་བཤད་པ་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་
སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་དེ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་དུ་ཕྱིན་པ་ལ་སྟོན་པར་རིག་པར་བྱའོ་ཞེས་བྱ་བ་
འདིས་ནི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་ཆོས་འགའ་ཞིག་འཕངས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བའི་བསམ་པས་གསེལ་
པ་ནི་བཅོམ་ལྷན་འདས་ཅི་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་དུ་ཕྱིན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། ། བཅོམ་
ལྷན་འདས་འོ་ན་ངི་ལྟར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ནི་གལ་ཏེ་འདི་སྐད་དུ་བརྗོད་པའི་རྣམ་པ་

བཀའ་པའི་སྒོ་ནས་ཐམས་ཅད་དུ་དེ་ནི་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱིས་གསུངས་པ་
ཡིན་ན་གང་གིས་ན་དེ་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ལ་སྟོང་པར་རིག་པར་བྱའོ་ཞེས་སྐར་
གསུངས་པ་ནམ་པ་གཞན་གྱིས་ངེ་ལྟར་སྟོང་པར་འགྱུར་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་དོ། ། ཀུན་རྫོབ་དུ་དེ་
ལྟར་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རབ་འབྱོར་ཡང་ཅི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་
ཡིན་ཏེ། རྗེས་སུ་མཐོང་ངམ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཡང་དག་པ་ཉིད་དུ་ན་ཞེས་བྱ་བར་དགོངས་སོ། ། ཉེ་
བར་བསྐྱབ་བ་ནི་རབ་འབྱོར་དེ་ལྟར་ན་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། ཆོས་ཐམས་
ཅད་དམིགས་སུ་མེད་པ་ཡིན་པའི་བྱིར་དེ་ལྟར་དོན་དམ་པར་སྟོང་པ་ཡོད་པར་མི་འཐད་ལ།
ཀུན་རྫོབ་དུ་ནི་སྐྱུ་མ་ལྟ་བུ་བསྒོམས་པས་སྟོང་པའི་བྱིར་མ་སྐྱེས་པའི་ཆོས་ལ་བྱད་པར་ཅན་གྱི་
ལྷག་པར་མོས་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ། ། མི་འཇིགས་པའི་ལམ་འདི་བསྐྱབས་ནས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་
ཉེ་བར་དམིགས་པའི་འཇིགས་པ་ཐམས་ཅད་མེད་པས་འཇིགས་པ་དང་བྲལ་བའི་ལམ་མོ། །
དེ་ལྟར་སྟོང་ཅིང་ཞེས་བྱ་བའི་ཆོག་གསུམ་ནི་ཐོས་པའི་རང་བཞིན་ལ་སོགས་པའི་ཤེས་པ་སྟེང་
པ་ཡིན་པའི་བྱིར་དེ་ཤེས་པ་སྟེང་པའི་བྱིར་སྟོས་པ་ཡིན་ནོ། ། སངས་རྒྱུ་གྱི་ཡེ་ཤེས་སྒྲ་ན་མེད་
པ་དང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ཆོག་བཞི་ནི་མེ་ལོང་ལྟ་བུའི་ཡེ་ཤེས་ལ་སོགས་པའི་དབྱེ་བས་
བཞེད་པ་ཡིན་ནོ། ། བཞི་པ་བྱང་ཆུབ་པར་བྱ་བ་དང་བྱང་ཆུབ་པར་བྱེད་པའི་ཆོས་མི་དམིགས་
པའི་མཆན་ཉིད་ཀྱི་ནམ་པར་འཕེལ་བའི་དོན་ནི་བཅོམ་ལྷན་འདས་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཞེས་
བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསལ་པ་ཡིན་ནོ། ། སྐར་ངི་བར་མཇུག་པས་ཀུན་རྫོབ་དུ་ལུང་བསྟན་པ་
ཡིན་ནོ་ཞེས་གསུངས་པ་ནི་རབ་འབྱོར་ཁྱོན་གྱིས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། ། དེ་བཞིན་དུ་དེ་
ཅིའི་སྤྲད་དུ་ཞེ་ན་ཞེས་དོགས་པ་བསུ་ནས་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཅེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་
སོ། ། མེ་སེམས་པའི་སྤྲད་དུའོ་ཞེས་བྱ་བ་འདིས་ནི་ཆེ་མོའི་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་
པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ནི་ནམ་པར་མི་རྟོག་པ་ཡིན་པའི་བྱིར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ལ་འདི་ལྟ་བུའི་
ནམ་པར་རྟོག་པ་མེད་དོ་ཞེས་རང་ལ་ཐད་སྟངས་བཏགས་ནས་བཞེད་པ་ཡིན་ནོ། ། ཤེས་རབ་ཀྱི་
པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པའི་བཤད་པ་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་གྱི་སྤྲང་བ་ལས་དགེ་བའི་བཤེས་
གཉེན་གྱི་ལུ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ་ཉི་ཤུ་ཙུ་གཉིས་པའོ། ། ། ། ལྷ་པ་བྱད་པར་ཅན་གྱི་དགེ་བའི་རྩ་བ་
དང་ལྷན་པའི་བདག་ཉིད་ཀྱི་ནམ་པར་འཕེལ་བའི་དོན་ནི་ཡང་དེའི་ཆེ་ལྟ་ནམས་ཀྱི་དབང་པོ་

བརྒྱུ་བྱེད་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟོས་པ་ཡིན་ཏེ། བྱིས་པའི་སྐྱེ་བོ་ནམས་སྐྱག་པར་བྱེད་པ་ཉིད་
ཀྱིས་ན་ནམ་མཁའ་ལྟར་ཟབ་པ་ཉིད་ཡིན་པས་ཟབ་པོ། ། རྒྱ་དང་འབྲས་བུའི་ངོ་བོ་ཉིད་དང་
བྲལ་བ་ཉིད་ཀྱིས་ན་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་ནམ་པར་དབེན་པ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་བཏྲ་དགའ་བ་
དང་སྟོང་པ་ཉིད་ཡིན་པས་རྟོགས་པར་དགའ་བའོ། ། མཐོང་བ་དང་བསྟོམ་པ་དང་བྱུང་པར་གྱི་
ལམ་སྐྱེད་པའི་དོན་དུ་གོ་རིམས་ངེ་ལྟ་བར་སྟོབ་པ་དང་སྐྱབ་པ་དང་ནལ་འཁྱོར་དུ་བྱེད་པ་
ཞེས་བྱ་བར་སྦྱར་རོ། ། ཁ་ཅིག་ན་རེ་སྟོམ་པ་དང་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་བྱ་བ་དང་དགོ་བའི་ཆོས་
སྤྱད་པ་དེ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་སྤང་པོ་གསུམ་གྱི་མི་མཐུན་པའི་སྟོགས་ཀྱི་ཆོས་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར་
མ་ཉམས་པ་ལ་སོགས་པའི་ཆོག་གསུམ་སྟོས་པ་ཡིན། དེ་ནམས་ཉིད་ཀྱི་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་
ཆོས་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར་ཡོངས་སུ་རྟོགས་པ་ལ་སོགས་པའི་ཆོག་གཞན་གསུམ་སྟོས་པ་ཡིན་ནོ་
ཞེས་འདོད་དོ། ། གཞན་དག་ནི་ལུས་དང་དག་དང་ཡིད་ཀྱི་ཁ་ན་མ་ཐོབ་མེད་པས་ཚུལ་
ཁྲིམས་ཀྱི་སྤང་པོ་མ་ཉམས་པ་དང་སྟོན་མེད་པ་དང་འདྲེན་མར་མ་གྱུར་པ་ཡིན་ལ། ཐོས་པ་
དང་བསམ་པ་དང་བསྟོམ་པའི་ཤེས་པ་སྤྱན་སུམ་ཆོགས་པ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཡོངས་སུ་
རྟོགས་པ་དང་ཡོངས་སུ་དག་པ་ལྟ་མ་ཞུགས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་འཐད་དོ། ། བཟོད་པ་སྤྱན་སུམ་
ཆོགས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའི་ཆོག་གསུམ་ནི་སྤྱག་བསྐྱལ་དང་དུ་ལེན་པ་ལ་སོགས་པའི་
བཟོད་པ་གསུམ་གྱི་དབྱེ་བས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། བཙོན་འགྲུས་བརྩམས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་
སོགས་པའི་ཆོག་བཞི་ནི་རྩོམ་པ་དང་ཡོངས་སུ་སྦྱོང་བ་དང་སོ་སོར་རྟོག་པ་དང་སྐྱབ་པའི་
བཙོན་འགྲུས་ཀྱི་དབྱེ་བས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། བསམ་གཏན་ལ་དགའ་ཞིང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་
སོགས་པའི་ཆོག་དུག་ནི་མི་སྟོགས་པ་མེད་པ་དང་བསམ་གཏན་བྱུང་པར་ཅན་དང་བསམ་
གཏན་དང་པོ་དང་གཉིས་པ་དང་གསུམ་པ་དང་བཞི་པ་རྟོགས་པ་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར་རོ། ། ལྷ་
མ་བཞིན་དུ་དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན་ཞེས་དོགས་པ་བསུ་ནས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་
ཆེན་པོ་གང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། དུག་པ་ལྟའི་རིགས་ཐམས་ཅད་དུ་
ཉེ་བར་འགོ་བའི་རང་བཞིན་གྱི་ནམ་པར་འཕེལ་བའི་དོན་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་
དཔའ་ཆེན་པོ་འདི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། བདག་ཀྱང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་
བརྒྱུ་བྱེད་ནོ། ། འབྱུང་བར་མི་འཇུག་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་བྱིན་གྱི་སྐྱབས་

གྱིས་ཞེས་བྱ་བར་དགོངས་སོ། ། ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པའི་བཤད་པ་མངོན་པར་རྟོགས་
པའི་རྒྱན་གྱི་སྤང་བ་ལས་བརྒྱ་བྱིན་གྱི་ལེའུ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ་ཉི་ཤུ་ཙུག་གསུམ་པའོ། ། ། ། བདུན་པ་
བདུད་ཐམས་ཅད་ཟེལ་གྱིས་གཞོན་པའི་རང་གི་ངོ་བོ་རྣམ་པར་འཕེལ་བའི་དོན་ནི་དེ་ནས་
བཅོམ་ལྷན་འདས་གྱིས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟོས་པ་ཡིན་ནོ། ། བསྐྱང་པ་དང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་
སོགས་པ་ཆོག་གསུམ་ནི་སྒྱུར་བ་དང་བར་ཆད་མེད་པ་དང་རྣམ་པར་གྲོལ་བའི་ལམ་གྱི་དབྱེ་
བས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། ལྷ་ངན་གྱི་བྱུག་རྩས་བྱུག་པར་འཁྱུར་རོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རང་གི་སྒྱུད་
ཡུལ་ལས་འདས་པས་ཡིད་མི་བདེ་བ་ཐོབ་པའོ། ། སྒྱུད་ཅིང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མཉམ་པར་མ་བཞག་
པའི་སེམས་གྱིས་སོ། ། རྣལ་འབྱོར་དུ་བྱེད་པས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མཉམ་པར་བཞག་པའི་སེམས་
གྱིས་སོ། ། འདིར་བཙོན་པར་བྱས་པ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རི་ལྟར་མདོ་སྟེ་གཞན་ལས་
གསུངས་པ་དེ་ལྟར་འདིར་སྒྱུར་བ་ན་ནི་དངོས་པོ་མ་བསྟན་ཏེ། དེ་བས་ན་བཤད་པ་འདི་ནི་
ཐོས་པ་དང་བསམ་པའི་རང་བཞིན་གྱི་ཤེས་པས་རྟོགས་པར་མི་རུས་པའི་ཕྱིར་གོ་རིམས་བཞིན་
དུ་འདིར་གཏིང་མི་རྟོད་རོ་མི་སྒྱུར་ངོ་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཆོག་གོ། ། བདེ་བ་ཆུང་དུ་དང་འབྲིང་
དང་ཆེན་པོ་སྐྱེས་པས་ན་དགའ་མགྱུ་ཡིད་རངས་པར་སྒྱུར་ཅིང་ཞེས་བྱ་བའོ། ། དེ་བཞིན་དུ་
ཡིད་བདེ་བ་རྣམ་པ་གསུམ་སྐྱེས་པས་རབ་དུ་དགའ་བ་དང་རངས་པ་དང་ཡིད་བདེ་བ་སྐྱེས་ཏེ་
ཞེས་བྱ་བའོ། ། སྒྱུར་བ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ལ་བགེགས་བྱ་བར་རུས་པས་ཀྱན་དུ་ཆོམ་པ་སྐྱེས་
ཤིང་སེམས་ཆོམ་པར་འཁྱུར་བ་རབ་དུ་དགའ་བ་སྐྱེ་བར་འཁྱུར་རོ་ཞེས་བྱ་བའོ། ། དེ་བཞིན་དུ་དེ་
ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན་ཞེས་དོགས་པ་བསུ་ནས་འདི་ནི་སྤྲ་ན་མེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་
སོ། ། ཞིག་པར་མི་འཁྱུར་བ་ལ་སོགས་པ་ནི་དེ་ལ་རང་གི་གནས་སུ་ངག་རྒྱབ་པའོ། ། རྩོམ་པ་
བྱེད་པ་ནི་འཐད་པར་བྱེད་པའོ། ། རྒྱལ་པོའི་ཕོ་བྲང་ལ་སོགས་པར་ཚོད་པས་རྣམ་པར་བྱེད་
པའོ། ། དབྱུག་པ་ལ་སོགས་པ་ཐོགས་པས་འགྱེད་པར་བྱེད་པའོ། ། འཐབ་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་
འབོད་པས་ན་གཤེ་ཞིང་ངོ། ། ངན་དུ་བརྗོད་པ་ལ་སོགས་པས་ངེས་པར་མཆང་འདུ་བས་ན་སྒྱོ་
བར་བྱེད་པའོ། ། རྣམ་པར་སྤང་བས་ཉེ་བར་འཛོམས་པས་ན་གཞོད་པར་སེམས་ཤིང་ངོ། ། ཁྲོ་
བ་སྐྱེད་པར་བྱེད་པས་ན་ཞེ་སྤང་བསྐྱེད་ན་ཞེས་བྱ་བའོ། ། གོ་ཆ་བགོ་དགོས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གལ་
ཏེ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ཡོངས་སུ་མ་བཏང་ན་དེའི་ཆོ་འཐབ་པར་བྱེད་པ་ལ་སོགས་པས་

ཀུན་ནས་བསྐྱང་བའི་སྤྲིག་པ་བསལ་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར་སེམས་བསྐྱེད་པའི་གྲངས་ཀྱི་ཆོད་པ་
རྟེན་གྱིས་བསྐྱལ་པའི་ཆད་དུ་བཙོན་འགྲུས་བཅུམ་པར་བྱ་ཞིང་བྱ་བའི་ཐ་ཆོག་གོ། ། སྤྲིག་པ་ནི་
ཤིན་ཏུ་མྱི་བ་ཡིན་པས་ངེས་པར་འབྱུང་བ་མེད་པར་ཁུས་པའི་དོན་ནི་བཙོམ་ལྟན་འདས་
སེམས་བསྐྱེད་པ་དེ་དག་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསལ་པ་ཡིན་ནོ། ། གཉེན་པོ་ཡོད་པ་ཉིད་
གྱིས་ན་ལས་ཐམས་ཅད་ངེས་པར་འབྱུང་བ་དང་བཅས་པ་ཉིད་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་པ་བསྟན་
པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་ཀུན་དགའ་བོ་གང་ཟག་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཐེག་པ་ཅན་དང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་
གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། འདི་སྐད་དུ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཐེག་པ་ལ་སོགས་པ་ལ་རང་གི་ཐེག་པར་དག་
འདུན་ལྟག་མ་ལ་སོགས་པའི་ལྷུང་བ་ནམས་སྤར་གསོ་བར་བསྟན་པས་ངེས་པར་འབྱུང་བ་དང་
བཅས་པར་ཆོས་བསྟན་པ་དེ་བཞིན་དུ་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་པ་ནམས་ལ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྡེ་
སྟོད་ལ་སོགས་པ་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན་ནོ། ། གཙོར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་
ལས་བཅུམས་ཏེ་གསལ་བར་བྱེད་པ་ནི་དེ་ལ་ཀུན་དགའ་བོ་གང་ཟག་ཅེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་
གསུངས་ཏེ་སོ་སོར་བཤགས་པ་མི་བྱེད་ཅེས་བྱ་བ་ནི་སྤྲིག་པ་བྱས་པ་ལ་བཤགས་པས་འཆགས་
པར་མི་བྱེད་པའོ། ། ཕྱིས་སྡོམ་པ་མི་འཛིན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མི་བྱེད་པའི་སྡོམ་པ་འཛིན་པར་མི་
བྱེད་པའོ། ། ཆོད་པ་གཅད་པར་བྱ་བ་ཡིན་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའི་ཆོག་གསུམ་ནི་ཆོད་པ་
ཆུང་དུ་དང་འབྲིང་དང་ཆེན་པོ་ལས་བསྐྱོད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། ། ངན་པ་རྟེན་དེ་ཞེས་བྱ་བ་
ནི་གཞན་སྤྲོ་བ་ལ་ཡང་བདག་སྤར་སྤྲོ་ཞིང་འཐབ་པ་ལ་སོགས་པ་བྱེད་པ་འདི་ནི་བསྟགས་པ་
མ་ཡིན་པ་ཉིད་གྱིས་ན་རྟེན་པ་ངན་པ་རྟེན་པ་ཡིན་གྱི་རྟེན་པ་ལེགས་པ་མ་རྟེན་དོ་ཞེས་དེ་
ལྟར་སེམས་བསྐྱེད་པར་བྱའོ་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཆོག་གོ། ། ཆོག་དག་ཏུ་སྤྲོ་བའམ་ཆོག་རྩལ་པོས་
ཞེས་བྱ་བ་ནི་མཉན་ན་མི་བདེ་བ་བསྐྱེད་པས་ཆོག་དག་ཏུ་སྤྲོ་བའོ། ། ཡིད་མི་བདེ་བར་བྱེད་
པས་ན་རྩལ་པའོ། ། ངན་དུ་སྤྲོས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ནི་ཕྱ་མ་དང་ཆོག་རྩལ་པོ་དང་ངག་
ཀྱལ་པའི་དབྱེ་བས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་བཞིན་དུ་དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན་ཞེས་དོགས་པ་བསུ་
ནས་བདག་གིས་ལྟག་པའི་བསམ་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་ཏེ། འཕྲུགས་པ་ནི་ཀུན་
ཏུ་ནམ་པར་འཕྲུགས་པའོ། ། ཁྲོ་གཉེར་ནི་དཔྱལ་བར་བསྟུས་པའོ། ། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་
བྱང་དུ་གནས་པར་བྱའོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དི་སྐད་དུ་བཤད་པའི་རིམ་གྱིས་བདུད་ཀྱི་ལས་ནམས་

ཟིལ་གྱིས་གཞོན་པས་སེམས་ཀྱི་ཡུལ་ལ་གནས་པར་བྱའོ། ། བརྒྱད་པ་སྟོན་པ་དང་འདྲ་བར་སྐྱེ་
པོ་ལ་མཚུངས་པར་གནས་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ནམ་པར་འཕེལ་བའི་དོན་ནི་ཀུན་དགའ་བོ་
བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་
ལ་ཐེག་པ་གཅིག་ལ་ཞུགས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གོ་ཆའི་སྐྱབ་པ་མཚུངས་པའོ། ། ལམ་གཅིག་ཏུ་
ཞུགས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འདུག་པའི་སྐྱབ་པ་མཚུངས་པའོ། ། བསམ་པ་མཐུན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་
ཆོགས་ཀྱི་སྐྱབ་པ་གཅིག་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། ། ཐེག་པ་མཐུན་པ་ལ་ཡང་དག་པར་ཞུགས་སོ་ཞེས་
བྱ་བ་ནི་ངེས་པར་འབྱུང་བའི་སྐྱབ་པ་མཚུངས་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། ། གང་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྐྱབ་པ་
ལ་སོགས་པ་ལའོ། ། ཇི་ལྟར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མི་དམིགས་པའི་སྐྱར་བས་སོ། ། ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་
ཏུ་བྱིན་པའི་བཤད་པ་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་ཀྱི་སྒྲུང་བ་ལས་མངོན་པའི་ང་རྒྱལ་གྱི་ལེའུ་
ཞེས་བྱ་བ་སྟེ་ཉི་ཤུ་ཙུ་བཞི་པའོ། ། ། ། དགུ་པ་ནམ་པ་ཐམས་ཅད་ཐབས་ལ་མཁས་པ་ལ་བསྐྱབ་
པ་ཡོངས་སུ་དག་པའི་རང་གི་ངོ་བོ་ནམ་པར་འཕེལ་བའི་དོན་ཞུས་པ་ནི་བཙམ་ལྡན་འདས་
ཡང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསལ་པ་ཡིན་ནོ། ། ཟས་ལ་སོགས་པ་སློབ་པ་ན་སངས་རྒྱས་ཉིད་
ལ་སློབ་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བཞུན་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་གཤམ་ཏེ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་
སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་བཞིན་ཉིད་ཁོ་ན་ལྟོག་པའི་དབྱེ་བས་ཇི་ལྟར་ཟད་པ་དང་མི་
འབྱུང་བ་ལ་སོགས་པ་བཞུན་པས་དེ་ལྟར་བཤད་པ་ཡིན་ནོ། ། ཇི་ལྟར་གཞན་ལ་སློབ་པ་ན་
གཞན་དག་ལ་སློབ་པར་བྱེད་ཅེས་འདྲི་བ་ནི་བཙམ་ལྡན་འདས་ཅིའི་སྐད་དུ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་
སོགས་པ་གསལ་པ་ཡིན་ནོ། ། རབ་འབྱོར་གང་འདི་སྐད་དུ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་དེའི་
ཆོག་བཞུས་ནས་སྐར་འདྲི་བའི་སྟོན་ལན་བཏབ་པ་ནི་རབ་འབྱོར་དེ་ཇི་སྟུང་དུ་སེམས་ཞེས་
བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་བཞིན་ཉིད་ཅེས་བྱ་བ་ནི་ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་
ཉིད་དང་སངས་རྒྱས་ཉིད་ཅེས་བྱ་བའི་དོན་ནོ། ། དེ་བཞིན་དུ་དེ་ཅིའི་སྐད་དུ་ཞེ་ན་ཞེས་དོགས་
པ་བསུ་ནས་བཙམ་ལྡན་འདས་ཟད་པ་ནི་ཟད་པར་མི་འཇུག་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་གསལ་ཏེ། འདིར་
ནམ་པར་རྟོག་པ་ཐམས་ཅད་ཟད་པས་ན་འཆང་རྒྱ་བ་ཉིད་ནི་ཟད་པའོ། ། ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་
ཟད་པ་དང་བྲལ་བ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་མི་ཟད་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ་དེའི་བདག་ཉིད་དུ་འབྲེལ་བས་
ཟད་པ་ལ་སོགས་པའི་རང་བཞིན་ནི་ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་ཉིད་དོ་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཆོག་གོ། །

འབྱུང་བར་འགྱུར་རམ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ནི་འབྱུང་བར་མི་འགྱུར་རོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་
པ་ལས་བརྒྱུག་པ་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། ། ཡོངས་སུ་དག་པ་ལ་བསྐྱབས་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕན་ཡོན་
བསྟན་པ་ནི་རབ་འབྱོར་དེའི་ཕྱིར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། སྤྲ་མ་བཞིན་
དུ་དེ་ཅིའི་སྤྲ་དུ་ཞེ་ན་ཞེས་དོགས་པ་བསུ་ནས་རབ་འབྱོར་གང་འདི་ལ་སློབ་པ་དེ་དག་ནི་
ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ལ་བྱ་བའི་རིགས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འདབ་ཆགས་
གསོད་པ་རྣམས་སོ། ། རྩོན་པ་ནི་རི་དགས་ལ་སོགས་པ་གསོད་པ་རྣམས་སོ། ། ཉ་པ་ནི་ཉ་
གསོད་པ་རྣམས་སོ། ། ཤན་པ་ནི་ཤ་འཛོང་བར་བྱེད་པ་རྣམས་སོ། ། ལོང་བ་དང་འོན་པ་ནི་མིག་
དང་ན་བའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དང་བྲལ་བའོ། ། ནར་བ་ནི་མིག་གཅིག་དང་བྲལ་བའོ། ། རུམ་པོ་
ནི་ལག་པ་ལ་སོགས་པ་བཅད་པའོ། ། སྒྱར་པོ་ནི་རྒྱབ་ཡོ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། ། འཐིང་བོ་ནི་
བྱིན་པ་མི་མཉམ་པ་ཡིན་ནོ། ། འ་བོ་ནི་བྱ་མོའི་ཆོགས་ཀྱི་གོང་ཐུང་བའོ། ། བྱམ་པོ་ནི་འཁྱོར་
ཞིང་འགོ་བའོ། ། སྒྱགས་པ་ནི་མོད་ལ་སྒྲ་མི་རྒྱས་པའོ། ། སྒྲེགས་བམ་ལ་ལ་ལས་ནི་སྒྲན་པོ་ཞེས་
ཟེར་ཏེ། དེར་ཡང་དོན་ནི་འདི་ཉིད་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཁ་ཅིག་ཟེར་རོ། ། དིག་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཆོག་
སྒྲ་བ་ཐོགས་ཤིང་ཡེ་ཤེས་ལ་འཕྱག་པོར་སྒྲ་བའི་ཕྱིར་རོ། ། ར་བ་མི་གསང་བ་ནི་སྒྲ་གསང་ཆེན་
པོས་ཐོས་པའོ། ། ཡན་ལག་ཉམས་པ་ནི་ལག་པ་དང་རྒྱང་པ་ལ་སོགས་པ་ཆད་ལས་རྒྱུད་བ་ཉིད་
དོ། ། ཡན་ལག་མ་ཆང་བ་ནི་ཡན་ལག་ལྷག་པ་འམ་མ་ཆང་བའོ། ། བདོག་མི་སྒྱག་པ་ནི་ཡན་
ལག་རྣམས་མི་སྒྱག་པའོ། ། དེ་བཞིན་དུ་དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན་ཞེས་དོགས་པ་བསུ་ནས་དེ་ལ་བྱང་
རྒྱུ་སེམས་དཔའ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་སོ། ། རང་བཞིན་གྱི་ཡོངས་སུ་དག་པ་ཉིད་
ཀྱིས་སྟོབས་ལ་སོགས་པ་ཡོངས་སུ་དག་པར་མི་འཐད་པ་ནི་བཙམ་ལྷན་འདས་གང་གི་ཆོ་ཆོས་
ཐམས་ཅད་ཅེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། ཀུན་རྫོབ་དུ་ཉོགས་པ་ནི་རབ་འབྱོར་
དེ་དེ་བཞིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་སོ། ། སྤྲ་མ་བཞིན་དུ་དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན་ཞེས་
དོགས་པ་བསུ་ནས་རབ་འབྱོར་ཆོས་ཐམས་ཅད་ནི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་སོ། ། འདི་
སྤྲ་དུ་ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་གྱིས་རྣམ་པར་དག་པ་ཉིད་ཡིན་ཡང་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་དག་
པའི་ཆོས་ཡོངས་སུ་མི་ཤེས་པ་དང་ལྷན་པའི་སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་དེ་ལྟ་བུའི་ཡེ་ཤེས་བསྐྱེད་
པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་སྒྲུ་མ་ལྟ་བུའི་ཆོས་བསྒྲོམ་པ་ལ་མི་ཁྱམ་པ་ཉིད་ཀྱིས་ན་ཀུན་རྫོབ་དུ་སྟོབས་ལ་

སོགས་པ་ཡོངས་སུ་དག་པ་འཐོབ་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན་ནོ། ། བཅུ་པ་སངས་རྒྱུ་
གྱི་རིགས་ཅན་དུ་འགྱུར་བའི་མཆན་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པར་འཕེལ་བའི་དོན་ནི་རབ་འབྱོར་འདི་ལྟ་
སྟེ་དཔེར་ན་ས་ཆེན་པོའི་ཕྱོགས་གང་ན་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ་བ་ཆ་ཅན་
ནི་ལན་ལྟ་མང་བའོ། ། བྲམ་ས་ནིས་ཕྱོགས་རྒྱབ་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། ། དུང་རྒྱབ་སེམས་དཔའ་ནི་
ཉུང་ངོ་ཞེས་བྱ་བ་འདིས་ནི་སངས་རྒྱུ་གྱི་རིགས་རྣམས་ལས་ཆེ་མོ་མངོན་པར་རྟོགས་པ་རྣམ་
པ་འཕེལ་བ་ཐོབ་པར་འོས་པ་རྣམས་ནི་ཉུང་བ་ཉིད་དུ་སྟོན་པ་ཡིན་ནོ། ། བཅུ་གཅིག་པ་འབྲས་
བུ་སངས་རྒྱུ་ཉིད་ཐོབ་པའི་རྒྱ་མཆན་གྱི་བདག་ཉིད་ཅན་གྱི་རྣམ་པར་འཕེལ་བའི་དོན་རྒྱུ་
དུ་དང་འབྲིང་དང་ཆེན་པོའི་དཔེའི་དབྱེ་བས་འགྲེས་གསུམ་བསྟན་པ་ནི་རབ་འབྱོར་གཞན་
ཡང་འདི་ལྟ་སྟེ་དཔེར་ན་སེམས་ཅན་གྱི་རིས་ནི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ་
ཤེས་རབ་ཀྱི་ས་རོལ་དུ་བྱིན་པའི་ལམ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐོབ་པའི་རྒྱ་རྣམ་
པར་འཕེལ་བ་བཅུ་གཅིག་པ་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཆོག་གོ། ། བཅུ་གཉིས་པ་ས་རོལ་དུ་བྱིན་པའི་མི་
མཐུན་པའི་ཕྱོགས་ཀྱི་སེམས་མི་སྟེ་བའི་རང་བཞིན་གྱི་རྣམ་པར་འཕེལ་བའི་དོན་ནི་རབ་
འབྱོར་གཞན་ཡང་དུང་རྒྱབ་སེམས་དཔའ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལ་
ཐབ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དགེ་བའི་ལོ་རྟོག་མི་སྟེ་བའི་དོན་གྱིས་དེ་འདོད་ཆགས་ལ་སོགས་པའི་ཉོན་
མོངས་པ་རྣམས་སོ། ། བཅུ་གསུམ་པ་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་དང་ལྡན་པར་རྟོགས་པའི་སེམས་
མི་སྟེ་བའི་རང་གི་ངོ་བོའི་རྣམ་པར་འཕེལ་བའི་དོན་ནི་རབ་འབྱོར་དེ་ལྟར་དུང་རྒྱབ་སེམས་
དཔའ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་ཏེ། དེ་ལ་ཀུན་བརྟགས་དང་གཞན་དབང་དང་ཡོངས་
སུ་གྲུབ་པའི་དངོས་པོ་ལ་མངོན་པར་ཞེན་པས་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་ཡང་དག་པར་གཟུང་བ་
དང་ཡོངས་སུ་གཟུང་བ་དང་མཆོག་དུ་གཟུང་བར་འགྱུར་རོ་ཞེས་སྟོས་པ་ཡིན་ནོ། ། བྱིན་ཅི་
ལོག་དང་བུལ་བ་ཉིད་ཀྱིས་ན་རྟོགས་པའི་བྱིར་རྗེས་སུ་སོང་བར་འགྱུར་རོ་ཞེས་གསུངས་པ་
ཡིན་ནོ། ། བཅུ་བཞི་པ་ས་རོལ་དུ་བྱིན་པ་ཐམས་ཅད་བསྟུས་པ་ཤེས་པའི་མཆན་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་
པར་འཕེལ་བའི་དོན་ནི་རབ་འབྱོར་འདི་ལྟ་སྟེ་དཔེར་ན་འཇིག་ཆོགས་ལ་ལྟ་བུའི་ནང་དུ་ཞེས་
བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། ལྟ་བུ་དུག་ཅུ་ཆ་གཉིས་ནི་ཆངས་པའི་དྲ་བས་ཁྱས་པ་
ལ་སོགས་པར་བལྟ་བར་བྱ་སྟེ། འདིར་གཞུང་མངས་ཀྱི་དོགས་ནས་མ་བྲིས་སོ། ། རི་རྒྱུད་དུ་

བཤད་པའི་རྣམ་པར་འཕེལ་བ་ཉིད་གསལ་བར་བྱེད་པ་ནི་རབ་འབྱོར་འདི་ལྟ་སྟེ་དཔེར་ན་
སྒྲིམ་བྱའི་སློག་གི་དབང་པོའི་ནང་དུ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། བཙེ་ལྷ་པ་
ལུན་སུམ་ཚོགས་པ་ཐམས་ཅད་འཕྲོ་བའི་རང་བཞིན་གྱི་རྣམ་པར་འཕེལ་བའི་དོན་ནི་རབ་
འབྱོར་དེ་བས་ན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་
པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་བཞིན་དུ་དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན་ཞེས་དོགས་པ་བསུ་ནས་བསོད་ནམས་ཀྱི་མཆོག་
ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། དོན་ཉིད་རྒྱ་ཆེར་བསྟན་པའི་ཕྱིར་དྲི་བར་
མཛད་པ་ནི་རབ་འབྱོར་དེ་ཇི་སྟུང་དུ་སེམས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། ལྷ་
མ་བཞིན་དུ་དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན་ཞེས་དོགས་པ་བསུ་ནས་རབ་འབྱོར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་
ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་ཏེ་དེ་ལ་མཐོང་བ་ལ་སོགས་པའི་ལམ་བཞི་རྟོགས་པ་ཡིན་
པས་ན་སྤྲོ་ན་མེད་པར་འགྱུར་བར་འདོད་པ་ལ་སོགས་པའི་ཆོག་བཞི་སྟོས་པ་ཡིན་ནོ། ། ཆོས་
དང་ལོངས་སྟོན་རྣམས་པ་དང་སྤྱུལ་པའི་སྤྱོད་གསུམ་ཐོབ་པར་བྱེད་པ་ཡིན་པས་ན་སངས་རྒྱས་
ཀྱི་རྣམ་རོལ་པས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་ཆོག་གསུམ་སྟོས་པ་ཡིན་ནོ། ། ལུན་སུམ་ཚོགས་པ་
ཐམས་ཅད་ཐོབ་པ་ན་ཉན་ཐོས་སུ་ཡང་འགྱུར་རོ་ཞེས་དོགས་པ་ལ་བཙེ་ལྷ་ན་འདས་ཅི་ཉན་
ཐོས་ཀྱི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསལ་པ་ཡིན་ནོ། ། གཞན་གྱི་དོན་ཉིད་དུ་སྟོབ་པས་ཉན་ཐོས་
མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་གསུངས་པ་ནི་རབ་འབྱོར་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལུན་སུམ་ཚོགས་པ་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་
སོགས་པའོ། ། བཅུ་དྲུག་པ་ཡང་དག་པར་རྟོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ལ་ཉེ་བར་གྱུར་པའི་རང་གི་
རྣམ་པར་འཕེལ་བའི་དོན་ནི་རབ་འབྱོར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་ད་ལྟར་
ན་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ལ་ཡང་མདོན་པར་ཞེན་པ་འཆིང་བ་ཡིན་
པ་ནི་ཡང་གལ་ཏེ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དེ་འདི་ཇི་སྟུང་དུ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་
པ་ཡིན་ནོ། ། མི་སྦྱོང་དེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དངོས་པོ་ལ་ཉེ་བར་དམིགས་པ་ནི་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཡིན་
ཞེས་བྱ་བར་དགོངས་སོ། ། མདོན་པར་ཞེན་པ་མེད་པ་ཉིད་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཡིན་པ་ནི་དེ་སྟེ་ཞེས་
བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ལྟར་ཇི་སྟུང་དུ་བཤད་པ་ཉིད་ནི་རྣམ་པར་འཕེལ་
བ་ཡིན་པར་གཟུང་ངོ། ། དེ་སྟུང་དུ་ཡང་། འཛམ་བུ་སྤྱིར་སོགས་སྒྲིབ་སྟེད། ། སངས་རྒྱས་
མཆོད་པའི་དགེ་ལ་སོགས། ། རྣམ་མང་དུ་ནི་དཔེར་མཛད་ནས། ། རྣམ་འཕེལ་བཅུ་དྲུག་

བདག་ཉིད་དོ། ། ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པའི་བཤད་པ་མངོན་
པར་རྟོགས་པའི་རྒྱ་ཀྱི་སྒྲུང་བ་ལས་བསྐྱབ་པའི་ལཱ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ་ཉི་ཤུ་ཙམ་པའོ། ། ། ། དེ་
ལྟར་ནམ་པར་འཕེལ་བས་ནམ་པར་སྤེལ་བའི་ཚེ་མོའི་མངོན་པར་རྟོགས་པ་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་
པར་སོན་པ་མཐར་བྱིན་པའི་མཆན་ཉིད་ངེས་པར་བསྟན་པའི་དོན་དུ་བསྐྱགས་པར་བྱེད་པ་ནི་
བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོའི་སྟོན་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཀྱང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་
སྟོས་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་དག་ནི་འདོད་པར་བྱའོ་ཞེས་བྱ་བ་འདིས་ནི་ཚེ་མོའི་མངོན་པར་རྟོགས་པ་
ཐོབ་པ་རྟེན་པར་དཀའ་བ་ཉིད་དུ་སྟོན་ཏོ། ། དད་པ་སྤུལ་དུ་བྱུང་བ་ཡང་དག་པར་སྐྱེས་པ་ཉིད་
ཀྱིས་འདོད་པ་ལ་སྟོན་པར་བྱེད་པས་དེ་ངེས་པར་སྟོན་པར་བྱེད་པ་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་
ཐེག་པའི་གང་ཟག་དག་གིས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟོས་པ་ཡིན་ནོ། ། བྱིར་བར་གྱུར་པ་ཞེས་
བྱ་བ་ནི་དེད་པར་གྱུར་པའོ། ། མི་མཉམ་པའི་ཉེས་པ་ཐམས་ཅད་མེད་པའི་བྱིར་པ་རོལ་གྱི་
འགྲམ་མཉམ་པ་ནི་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་སྟེ་སངས་རྒྱས་ཉིད་ཅེས་བྱ་བའི་དོན་ཏོ། ། ཁ་ཅིག་ནི་
རང་དང་གཞན་དང་གཉི་གའི་དོན་གྱི་སྤུན་སྤུམ་ཆོགས་པ་རྫོགས་པར་བྱེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་ན་གོ་
རིམས་བཞིན་དུ་དེ་དག་གི་འཆོལ་བ་དང་ཡོངས་སུ་བསམས་པ་དང་ཡོངས་སུ་བབྱུང་བའི་
ཞེས་བྱའོ་ཞེས་འདོད་དོ། ། གཞན་དག་ནི་ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་ཉིད་གསུམ་རྫོགས་པར་བྱེད་པ་
ཉིད་ཀྱིས་ན་དེ་སྐད་ཅེས་བྱའོ་ཞེས་འཆད་དོ། ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་དེ་དག་ཅེས་བྱ་བ་ནི་
བསྟན་པའི་ཆོག་གོ། ། ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་ཉིད་དང་ལྡན་པའི་ཆོས་དེ་དག་དང་རང་བྱུང་གི་
ཆོས་དེ་དག་དང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མི་འཕྲོགས་པའི་ཆོས་དེ་དག་དང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ནམ་པ་ཐམས་
ཅད་མཐུན་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་ཉིད་གསུམ་གྱི་དབྱེ་བས་བཤད་པ་ཡིན་
ནོ། ། དེས་ན་དེ་ལྟར་ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་ཉིད་གསུམ་གྱི་ཆོས་སླ་ན་མེད་པ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་
པར་བརྟེན་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ཡང་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་ཡོངས་སུ་བཏང་བའི་ངེས་པ་ཡིན་ཞེས་
གསོལ་པ་ནི་བཅོམ་ལྡན་འདས་པ་དག་ནི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། ། སྟོང་རྗེ་ཆེན་པོ་དང་
ལྡན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དེ་ལྟར་རྟོགས་པའི་གནས་སྐབས་ན་ཡང་མྱ་ངན་ལས་འདས་པར་ལྷུང་
བ་སྤང་བའི་དོན་དུ་སྟོང་རྗེ་ཆེན་པོ་མངོན་དུ་བྱེད་པའི་བྱིར་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་ལ་འཇུག་པ་
ལ་སོགས་པའི་སེམས་བསྐྱེད་པས་སྟོང་རྗེ་ཆེན་པོ་དང་ལྡན་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་བཞིན་དུ་དེ་ཅིའི་

སྐད་དུ་ཞེན་ཞེས་དོགས་པ་བསུ་ནས་གསོལ་པ་ནི་གང་དག་སེམས་བསྐྱེད་པ་འདི་ལྟ་བུ་ཞེས་
བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། ། མཐོང་བ་དང་བསྐྱེམ་པ་དང་བྱུང་པར་དང་མི་སྒྲོབ་པའི་ལམ་རྟོགས་
པའི་དབྱེ་བས་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་བདག་བརྒྱལ་བས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའི་ཆོག་བཞི་སྟོས་
པ་ཡིན་ནོ། ། འདི་སྐད་ཅེས་ཡང་དག་པའི་ཐབས་ལ་མཁས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་དེ་ལྟར་ན་རྣམ་
པར་མི་རྟོག་པའི་གནས་སྐབས་སུ་སྙིང་རྩེ་ཆེན་པོ་ལ་སོགས་པ་མངོན་དུ་བྱེད་པའི་ངོ་བོས་
སེམས་ཅན་གྱི་དོན་ཡོངས་སུ་མི་གཏོང་བའི་མཆན་ཉིད་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་ཉིད་ལ་
སོགས་པ་རི་སྐད་བཤད་པའི་ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་ཉིད་གསུམ་གྱི་ཆོས་སེམས་བསྐྱེད་པ་ལ་
སོགས་པ་གོང་དུ་སྟོས་པ་རྣམས་ཡོངས་སུ་རྟོགས་པ་སླ་ན་མེད་པ་ནི་ངེས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་ནོ་
ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་སྐད་དུ་ཡང་། ཀུན་མཐུན་ཉིད་གསུམ་ཆོས་རྣམས་ཀྱི། ། ཡོངས་སུ་
རྟོགས་པ་སླ་མེད་པ། ། སེམས་ཅན་དོན་ཡོངས་མི་གཏོང་བ། ། བསྟན་པ་ཞེས་ནི་མངོན་པར་
བརྗོད། ། ཅེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ལྟར་བསྟན་པས་ངེས་པར་གྱུར་པའི་དངོས་པོའི་མཆན་
ཉིད་ནི་སེམས་ཀུན་ཏུ་གནས་པ་ཡིན་པས་དེ་བསྟན་པའི་ཕྱིར་ཁྱས་པ་ནི་བཙམ་ལྡན་འདས་
བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསོལ་བ་ཡིན་ཏེ། གང་རྗེས་སུ་ཡི་རང་བར་
བཞུད་པ་དེ་དག་བསོད་ནམས་རི་ཙམ་ཞིག་སྐྱེ་བར་འགྱུར་ཞེས་བྱ་བར་འབྲེལ་ཏོ། ། ཐེག་པ་ལ་
དང་པོར་ཁྱགས་པ་དང་། དཔྱུད་པ་ལ་ཁྱགས་པ་དང་། ཕྱིར་མི་ལྟོག་པ་དང་སྐྱེ་བ་གཅིག་གིས་
ཐོགས་བ་ཞེས་བྱ་བ་འདིས་ནི་ཁ་ཅིག་ན་རེ་ཅི་རིགས་པར་སྐར་བཤད་པའི་མཐོང་བ་དང་
བསྐྱེམ་པའི་ལམ་དག་གིས་རྣམ་པར་རྟོག་པ་བཞིའི་གཉེན་པོ་རྟོགས་པ་རྣམ་པ་བཞི་བསྟན་
པས་རྣམ་པ་བཞིར་བཤད་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་འདོད་དོ། ། གཞན་དག་ནི་རྟོགས་དང་། རྣམ་པར་
འཕེལ་བ་དང་། བརྟན་པ་དང་། སེམས་ཀུན་ཏུ་གནས་པའི་རང་གི་ངོ་བོ་རྟོགས་པའི་དབྱེ་བས་
བཤད་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་འདོད་དོ། ། དེ་ལ་ཐེག་པ་དང་པོ་ལ་ཁྱགས་བ་ནི་མོས་པས་སྦྱོད་པའི་
སའོ། ། སྦྱོད་པ་ལ་ཁྱགས་པ་ནི་རབ་ཏུ་དགའ་བ་ལ་སོགས་པས་བདུན་པ་ལ་གནས་པའོ། ། ཕྱིར་
མི་ལྟོག་པ་ནི་མི་གཡོ་བ་ལ་སོགས་པ་ས་གསུམ་ལ་གནས་པའོ། ། སྐྱེ་བ་གཅིག་གིས་ཐོགས་པ་
ནི་ས་བརྩུ་པའོ་ཞེས་གཞན་དག་འཆད་དོ། ། སེམས་ཀུན་ཏུ་གནས་པ་སྟོན་པས་རྣམས་པའི་ལན་
གྱི་དོན་གསུངས་པ་ནི་རྒྱ་མཚན་གྱི་ཡང་རི་རབ་རིའི་རྒྱལ་པོ་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། ། སྤང་

གངས་སུ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྤང་ག་ཚད་ཀྱིས་སོ། ། འདི་སྐད་དུ་ཚད་དང་ལྡན་པའི་དངོས་པོ་ནི་
རྣལ་འབྱོར་བ་རྣམས་ཀྱིས་སྤང་ཚད་འདི་ཙམ་ཞིག་གོ་ཞེས་ཆ་དེ་གཞལ་བར་རུས་སོ་ཞེས་བྱ་
བའི་ཚུལ་ཀྱིས་སྤྱིང་བཞི་པ་ལ་སྟོང་གསུམ་པའི་འཛིན་ཉེན་གྱི་ཁམས་ཀྱི་ཚད་ནི་གཟུང་དུ་རུང་
གི་རྗེས་སུ་ཡི་རང་བའི་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཚད་ནི་དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ལོ་ཞེས་དོན་གྱི་ཐབས་ཀྱིས་
བསོད་ནམས་ཚད་ལས་འདས་པའི་རང་བཞིན་གྱི་ཉིང་ངེ་འཛིན་གྱི་མཚན་ཉིད་ནི་སེམས་ཀྱན་
ཏུ་གནས་པ་ཡིན་ལོ་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན་ལོ། ། དེ་སྐད་དུ་ཡང་། སྤྱིང་བཞི་པ་དང་སྟོང་དག་
དང་། ། སྟོང་གཉིས་གསུམ་དག་དཔེར་མཛད་ནས། ། བསོད་ནམས་མང་པོ་ཉིད་ཀྱིས་ནི། ། ཉིང་
འཛིན་ཡོངས་སུ་བསྐྱགས་པ་ཡིན། ། ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ལོ། ། ཏྲགས་ལ་སོགས་པ་དེ་དག་ནི་
གོ་རིམས་བཞིན་དུ་རྩ་མོའི་མངོན་པར་རྟོགས་པ་ལ་རྩོ་བ་ལ་སོགས་པ་དེས་པར་འབྱེད་པའི་ཆ་
དང་མཐུན་པ་བཞིའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཡིན་པར་ཁོང་དུ་ཆུང་པར་བྱའོ། ། ཇེས་པར་འབྱེད་པའི་ཆ་
དང་མཐུན་པའི་འོག་ཏུ་མཐོང་བའི་ལམ་ཡིན་ཏེ་དེས་དེ་ན་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་གཟུང་བ་
དང་འཛིན་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་བཞིན་པོ་གཉིན་པོ་དང་བཅས་པ་བརྗོད་པར་བྱ་བ་ཡིན་
པས་རེ་ཞིག་ཐོག་མར་འཇུག་པའི་ཕྱོགས་མ་ལུས་པ་ལ་བཞེན་པ་གཟུང་བའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་
དང་པོ་སྟོན་པ་ནི་བཅོམ་ལྡན་འདས་སེམས་ཅན་གང་དག་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་
ཡིན་ལོ། ། བདུད་ཀྱིས་བྱིན་ཀྱིས་བརྒྱབས་པ་བདུད་ཀྱི་ཕྱོགས་སུ་ཐུར་པ་བདུད་ཀྱི་གནས་ནས་
ཤི་འཕོས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྟོང་པར་བརྗོད་པ་ཆུང་དུ་དང་འབྲིང་དང་ཆེན་པོའི་དབྱེ་བས་ཆོག་
གསུམ་སྟོས་པ་ཡིན་ལོ། ། དེ་བཞིན་དུ་དེ་ཅིའི་སྤང་དུ་ཞེ་ན་ཞེས་དོགས་པ་བསུ་ནས་གསོལ་པ་
ནི་བཅོམ་ལྡན་འདས་གང་གིས་སེམས་བསྐྱེད་པ་འདི་དག་མངོན་པར་བསྐྱབ་པ་དང་ཞེས་བྱ་
བ་ལ་སོགས་པའོ། ། ལྟོག་པའི་སྟོན་ནས་བསྟན་ནས་རྗེས་སུ་འགོ་བའི་སྟོན་ནས་རྣམ་པར་རྟོག་པ་
དེ་ཉིད་སྟོན་པ་ནི་བཅོམ་ལྡན་འདས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་གང་དག་
གིས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསོལ་པ་ཡིན་ཏེ། སྦྱ་མ་ལྟ་བུར་བསྐྱོམས་པས་གཉིས་དང་གཉིས་
སུ་མེད་པའི་འདུ་ཤེས་དང་བྲལ་བའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱིས་དེ་ལྟ་བུའི་སེམས་
བསྐྱེད་པ་དང་རྗེས་སུ་ཡི་རང་བ་ལ་སོགས་པ་ལ་འཇུག་པར་བྱའོ་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཆོག་གོ། །
ལེགས་པར་སྦྱས་པ་ཉིད་ཀྱིས་ན་རྗེས་སུ་གསུང་བར་མཛད་པ་ནི་ཀློག་ཀྱི་དེ་དེ་བཞིན་ལོ་ཞེས་

བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། ལྷོག་པའི་ཕྱོགས་ལ་བཞེན་པའི་གཟུང་བའི་རྣམ་པར་
རྟོག་པ་གཉིས་པ་སྟོན་པ་ནི་ཀོ་ཤི་ཀ་རིགས་ཀྱི་བྱ་བུའམ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་
ཡིན་ནོ། ། མི་མཉེས་པར་བྱེད་པར་མི་འགྱུར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྤང་བར་བྱ་བའི་དངོས་པོ་གཟུང་
བའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ལས་ལྷོག་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཞེས་བྱ་བར་དགོངས་སོ། ། དེ་བཞིན་དུ་ཕྱིན་
ཅི་མ་ལོག་པ་ཡིན་པ་ཉིད་ཀྱིས་ན་བསྟགས་པར་བྱེད་པ་ནི་བཅོམ་ལྡན་འདས་དེ་དེ་བཞིན་ནོ་
ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསལ་པ་ཡིན་ནོ། ། འདི་སྐད་དུ་འཇུག་པ་དང་ལྷོག་པ་མི་དམིགས་པ་
དང་མི་དམིགས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱོགས་དག་ལ་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་ལེན་པ་དང་འདོར་བའི་
རྣམ་པས་གཟུང་བར་བྱ་བ་ཡིན་ནོ་སྟམ་པ་ནི་འཇུག་པ་དང་ལྷོག་པའི་ཕྱོགས་ལ་བཞེན་པའི་
གཟུང་བའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དག་ནི་དངོས་པོ་དང་མ་འབྲེལ་པར་འཇུག་པ་ཉིད་ཀྱིས་ན་ལོག་
པར་སྤང་བ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཡུལ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་མ་ཡིན་པར་རང་བཞིན་ཅན་འཆད་པར་
འགྱུར་བའི་ཡུལ་ཀྱི་དབྱེ་བས་སོ་སོར་རྣམ་པ་དགྲུར་གྱུར་པ་རྣམ་པ་ནི་གེགས་སུ་གྱུར་པ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར་ཉོན་མོངས་པ་དང་འདྲ་བར་དེ་དག་ནི་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱའོ་
ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་སྐད་དུ་ཡང་། འཇུག་པ་དང་ནི་ལྷོག་པ་ལ། གཟུང་བའི་རྣམ་རྟོག་
སོ་སོར་དེ། ། དགྲུ་ཡི་བདག་ཉིད་ཇི་བཞིན་ཡུལ། ། མིན་པའི་བདག་ཉིད་དག་ཤེས་བྱ། ། ཞེས་
གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ལྟར་གཟུང་བའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་གཉིས་བསྟན་ནས་འཛིན་པའི་
རྣམ་པར་རྟོག་པ་གཉིས་བཤད་པར་བྱ་བ་ཡིན་པས་སོ་སོའི་སྐྱེ་བོའི་སྐྱེས་བུ་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་
རྟོན་ཅན་ཀྱི་འཛིན་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་པོ་བསྟན་པ་ནི་དེ་ལྟར་རྗེས་སུ་ཡི་རང་བ་དང་
ལྡན་པའི་སེམས་བསྐྱེད་པའི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་བཞིན་དུ་དེ་
ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན་ཞེས་དོགས་པ་བསུ་ནས་གསལ་པ་ནི་འདི་ལྟར་རིགས་ཀྱི་བྱ་བུའམ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་
སོགས་པའོ། ། གང་གི་ཕྱིར་སོ་སོའི་སྐྱེ་བོ་རྣམས་ཀྱི་ནི་བདག་རྣམས་སུ་ཡོད་པ་ཁོ་ན་ལ་འཛིན་
པར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ་སྟམ་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པས་མངོན་པར་ཞེན་ནས་དགེ་པ་ལ་རྗེས་སུ་ཡི་
རང་བར་བྱེད་པ་དེའི་ཕྱིར་འབྲས་བུ་བཀྱར་སྟོར་བྱས་པར་འགྱུར་བ་ལ་སོགས་པ་བརྗོད་ཀྱི་
གཞན་སངས་རྒྱ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་དོ། ། སོ་སོའི་སྐྱེ་བོ་རྣམས་
ཀྱིས་ཀྱང་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདག་མེད་པའོ་ཞེས་ཤེས་པ་མ་ཡིན་ནམ་འཛིན་པའི་རྣམ་པར་

རྟོག་པར་གཞག་པ་དང་པོ་ནི་མ་བྱལ་པ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། དེ་ནམས་ཀྱི་དེ་ནི་ལྷག་པར་མོས་པ་
ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ཡིན་ལ་འདྲིར་ནི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ཡིན་པར་བཞེད་པས་མི་
མཚུངས་སོ། ། འཕགས་པའི་གང་ཟག་གིས་བཏགས་པ་ཙམ་དུ་ཡོད་པའི་རྟོན་ཅན་གྱི་འཛིན་
པའི་ནམ་པར་རྟོག་པ་གཉིས་པ་བསྟན་པ་ནི་བཅོམ་ལྷན་འདས་གང་གིས་འདུན་པ་བསྐྱེད་དེ་
ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསལ་པ་ཡིན་ནོ། ། ཡང་དག་པར་རྟོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་པར་
བཅུད་པར་འཁྱར་རོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བདག་བཏགས་པར་ཡོད་པ་ཉིད་འཛིན་པ་པོ་ཡིན་ནོ་ཞེས་
བྱ་བའི་ནམ་པར་རྟོག་པའི་མངོན་པར་ཞེན་པས་འཕགས་པ་ནམས་རྗེས་སུ་ཡི་རང་བར་བྱེད་
པའི་སེམས་བསྐྱེད་པ་ནམ་པར་འཕེལ་བར་བྱེད་པ་ནི་གཙོ་བོ་ན་མེད་པའི་བྱང་ཆུབ་ཡང་དག་
པར་བསྐྱེད་པར་བྱེད་པ་ཡིན་པར་འཁྱར་རོ་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཆིག་གོ། ། ཆོས་ཉིད་དང་མི་འགལ་
བ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རྗེས་སུ་བརྗོད་པ་གསུངས་པ་ནི་རྟོག་པ་ཀྱི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་མཐུས་
ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་འོ། ། ཆུང་དུ་དང་འབྲིང་དང་ཆེན་པོའི་དབྱེ་བས་རྗེས་སུ་ཡི་རང་བར་
འཁྱར་རོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ཆིག་གསུམ་སྟོན་པ་ཡིན་ནོ། ། འཕགས་པ་ལ་ཡང་འདི་ལྟ་བུ་
དག་མང་འཁྱེད་གེ་སྟོང་དག་ངས་མཚན་མོ་འདས་ན་ནང་པར་གྱི་དུས་སུ་སྟོག་ཆགས་ཅེ་སྤྱང་
གི་སྐད་འབྱེན་པའི་སྐྱེ་ཐོས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་དེའི་ཆེ་དེའི་དུས་ན་རི་དགས་
གྱི་རྒྱལ་པོ་སང་གེ་ཡན་ལག་མ་སྤྱད་པ་ཞེས་བྱ་བར་གྱུར་ཏོ་ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནམ་འཛིན་
པའི་ནམ་པར་རྟོག་པ་གཉིས་པ་འདི་ནི་མ་བྱལ་པ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། འཕགས་པ་ནམས་དེ་སྐད་
གསུངས་པ་ནི་ཐ་སྙད་པ་ཡིན་གྱི་དོན་དམ་པ་མ་ཡིན་པས་ཡང་དག་པ་མ་ཡིན་ནོ། ། འདི་སྐད་
དུ་སོ་སོའི་སྐྱེ་བོ་དང་འཕགས་པའི་གང་ཟག་དག་ལ་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་སྐྱེས་བྱ་རྗེས་དང་
བཏགས་པར་ཡོད་པའི་རྟོན་ཅན་གྱི་འཛིན་པའི་ནམ་པར་རྟོག་པ་གཉིས་ཡོད་པས་འཛིན་པའི་
ནམ་པར་རྟོག་པ་གཉིས་པོ་འདི་དག་གང་གི་ཆེ་དེ་དག་གི་ཡུལ་གྱི་དངོས་པོར་གྱུར་པ་གཟུང་
བའི་དོན་དག་གཟུང་བའི་ངོ་བོར་དེ་བཞིན་དུ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པ་དེའི་ཆེ་གང་གི་ཡང་འཛིན་
པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེའི་ཕྱིར་དེ་དག་འཛིན་པའི་ངོ་བོས་དབེན་པའི་རང་བཞིན་ཡིན་པས་ཕྱིན་ཅི་
ལོག་དུ་སྤྱང་བའི་ཕྱིར་ཡུལ་རི་ལྟ་བུ་བཞིན་མ་ཡིན་པའི་རང་གི་ངོ་བོ་ཅན་འཆད་པར་འཁྱར་
བའི་ཡུལ་གྱི་དབྱེ་བས་ནམ་པ་དགྱར་འཁྱར་བ་ནི་གཤགས་སུ་གྱུར་པའི་ཕྱིར་མི་མཐུན་པའི་

ཕྱགས་ཡིན་ནོ་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་སྐད་དུ་ཡང་། སོ་སོའི་སྐྱེ་བོ་འཕགས་དབྱེ་བས། །
སེམས་ཅན་རྣམས་དང་བཏགས་ཡོད་པར། ། རྣམ་རྟོག་འཛིན་པ་དག་ཏུ་འདོད། ། སོ་སོར་དེ་དག་
དགུ་བདག་ཉིད། ། གལ་ཏེ་གཟུང་དོན་དེ་བཞིན་མེད། ། དེ་དག་གང་གི་འཛིན་པར་འདོད། །
དེ་ལྟར་དེ་དག་འཛིན་པ་ཡིན། ། རོ་བོས་སྟོང་པའི་མཆན་ཉིད་དོ། ། ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །
དེ་ལ་ཡུལ་གྱི་དབྱེ་བས་གཟུང་བའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་པོ་ཇི་ལྟར་ན་རྣམ་པ་དགུ་ཡིན་ཞེ་ན།
འདུག་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པའི་དོན་སྟོན་པས་བཅོམ་ལྡན་འདས་སེམས་སྐྱུ་མ་ལྟ་བུ་ཞེས་བྱ་བ་
ལ་སོགས་པ་གསལ་པ་ཡིན་ནོ། ། ཇི་ལྟར་ཞེས་པ་ནི་རྣམ་པ་གང་གིས་སོ། ། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དུ་ནི་
རྣམ་པ་འགའ་ཞིག་ལྟར་མངོན་པར་རྟོགས་པར་འཆག་ན་རྒྱ་བར་འགྱུར་བ་ནི་སེམས་སྐྱུ་མ་ལྟ་
བུ་མ་ཡིན་ལ་སྐྱུ་མ་ཉིད་མ་ཡིན་ཞིང་དེ་ལས་གཞན་བའི་ཆོས་ཀྱང་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་སྤྲིན་
པའི་སྒོ་ནས་སྟོན་པས་རབ་འབྱོར་འདི་ཇི་སྟུང་དུ་སེམས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་
ཡིན་ནོ། ། ཆོས་གང་ཤིན་ཏུ་དབེན་པ་དེ་ནི་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཆོས་གང་རོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་སྟོང་པ་དེ་
ནི་མ་སྐྱེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཡོད་པ་ཉིད་དུ་ཤེས་པར་མི་འགྱུར་ལ། ཡུལ་མེད་པ་ལ་དགག་པ་
ཡི། ། སྟོར་བ་ལེགས་པ་ཡོད་མ་ཡིན། ། རྣམ་པར་རྟོག་ལ་བརྟེན་ན་ཡང་། ། ཀུན་རྫོབ་པར་
འགྱུར་ཡང་དག་མིན། ། ཞེས་བྱ་བའི་རིགས་པས་མེད་པ་ཉིད་དུ་མི་འཐད་དོ་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་
ཆིག་གོ། ། སྤྲ་མ་བཞིན་དུ་དེ་ཅིའི་སྤང་དུ་ཞེ་ན་ཞེས་དོགས་པ་བསུ་ནས་བཅོམ་ལྡན་འདས་
ཆོས་མ་མཆིས་པ་ནི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསལ་དོ། ། ཆོས་ཐམས་ཅད་དབེན་པ་ཉིད་ཀྱིས་
ན་རྒྱ་དང་འབྲས་བུའི་དངོས་པོར་མེད་པ་ནི་ཆོས་གང་ཤིན་ཏུ་དབེན་པའི་ཆོས་དེ་ནི་ཞེས་བྱ་
བ་ལ་སོགས་པ་གསལ་པ་ཡིན་ནོ། ། ཐོབ་པར་བབྱིད་པ་འམ་སྟོང་བར་བབྱིད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་
སྐྱེད་པར་བྱེད་པ་འམ་འཇིག་པར་བྱེད་པ་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཆིག་གོ། ། དོན་འདི་ཉིད་རྒྱ་ཆེར་
སྟོན་པ་ནི་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཇི་ལྟར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསལ་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་
དུ་རྟོགས་པར་བྱ་བ་དང་རྟོགས་པ་པོ་མེད་པ་ཉིད་དོ་ཞེས་ཉེ་བར་སྤྱད་པས་གསལ་པ་ནི་བཅོམ་
ལྡན་འདས་གང་གི་ཆེ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་འོ། ། ལེགས་པར་སྦྱས་པ་ཉིད་ཀྱིས་ན་རྗེས་སུ་
སྤང་བར་མཛད་པ་ནི་རབ་འབྱོར་ལེགས་སོ་ལེགས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་
ནོ། ། འོན་ཀྱང་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་རྒྱ་ཤིན་ཏུ་རྣམ་པར་དག་པ་ལས་འབྲས་བུ་རྣམ་པར་དག་པར་

འཇུར་རོ་ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་རབ་འབྱོར་གང་གི་ཕྱིར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ་རྒྱ་དང་
འབྲས་བུ་དག་སྐྱུ་མ་ལྟ་བུ་ཉིད་ཀྱིས་བྱིན་ཅི་མ་ལོག་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་དགོངས་པའོ། ། དཔེན་
པ་ཞེས་བྱ་བར་ཡང་མངོན་པར་ཞེན་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་གསུངས་པ་ནི་རབ་འབྱོར་གལ་
ཏེ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། ། རྒྱལ་བས་སྟོང་ཉིད་ལྟ་གུན་ཡང་། ། དེས་
པར་འབྱིན་པ་ཡིན་པར་གསུངས། ། གང་དག་སྟོང་པ་ཉིད་ལྟ་བ། ། དེ་དག་སྐྱབ་ཏུ་མེད་པར་
གསུངས། ། ཞེས་བྱ་བའི་རྒྱལ་གྱིས་དཔེན་པ་ལ་མངོན་པར་ཞེན་པ་ཡང་བྱིན་ཅི་ལོག་གི་ངོ་བོ་
ཉིད་ཡིན་པས་ཤེས་རབ་ཀྱི་ས་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་མ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ལ་ཡིན་ན་ནི་དེ་རྟོགས་ནས་ངེ་
ལྟར་མངོན་པར་རྟོགས་པར་འཆང་རྒྱ་ཞེ་ན། རབ་འབྱོར་དེ་ལྟར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཞེས་བྱ་
བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་ཏེ། དེ་ལྟར་མ་བརྟགས་ན་གཅིག་སྤྱ་ཉམས་དགའ་བ་ཉིད་ཀྱིས་གུན་
རྟོག་ཀྱི་རང་བཞིན་དུ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཏོ། ། དེ་ཉིད་ཀྱིས་ན་དོན་དམ་པའི་དབང་དུ་
མཛད་ནས་གསུངས་པ་ནི་རབ་འབྱོར་ཤེས་རབ་ཀྱི་ས་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཞེས་བྱ་བ་
ལ་སོགས་པའོ། ། གུན་རྟོག་ཏུ་ཉེ་བར་བསྐྱབ་བ་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་
སྤྱན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྟོགས་པའི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། བཀའ་
སྤྱུལ་བའི་དོན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མངོན་པར་རྟོགས་པར་འཆང་མི་རྒྱ་མོད་ཀྱི་མངོན་པར་རྟོགས་
པར་འཆང་རྒྱ་སྟེ་ཞེས་བྱ་བ་འདིའོ། ། དེ་བཞིན་དུ་རྟོགས་སུ་གསུང་བར་མཛད་པ་ནི་རབ་འབྱོར་
དེ་དེ་བཞིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། དཀའ་བ་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་
བ་ནི་གུན་རྟོག་ཀྱི་བདེན་པ་ལ་བརྟེན་ན་ཞེས་བྱ་བར་དགོངས་སོ། ། དེ་ཉིད་ཀྱིས་ན་དོན་དམ་
པའི་བདེན་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ནི་བཅོམ་ལྷན་འདས་ངེ་ལྟར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསོལ་
པ་ཡིན་ཏེ། བཀའ་སྤྱུལ་པའི་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དཀའ་བ་བྱེད་པ་འདི་ཡིན་ཞེས་བྱ་བ་འདིའོ། ། དེ་
བཞིན་དུ་དེ་ཅིའི་སྤྱད་དུ་ཞེ་ན་ཞེས་དོགས་པ་བསུ་ནས་བཅོམ་ལྷན་འདས་འདི་ལྟར་ཞེས་བྱ་
བ་ལ་སོགས་པ་གསོལ་ཏོ། ། བྱེད་པ་པོ་དང་ལས་དང་བྱ་བ་མི་དམིགས་པར་བསྟན་པ་ལ་མི་
ཁུམ་པ་ལ་སོགས་པས་རང་བཞིན་གྱིས་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར་ཡང་དག་པར་
ཁྱེད་ཀྱིས་ན་རྒྱལ་བའི་ཡུམ་ལ་སྦྱོད་པ་ཡིན་པར་གསོལ་པ་ནི་བཅོམ་ལྷན་འདས་གལ་
ཏེ་འདི་སྐད་བཤད་པ་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། ། རྣམ་པར་རྟོག་པ་གཉིས་པའི་དོན་ནི་

བཅོམ་ལྷན་འདས་འདི་ལྷ་སྟེ་དཔེར་ན་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསལ་པ་ཡིན་ནོ། ། རྣམ་པར་
རྟོག་པ་མ་མཆིས་པའི་སྐད་དུ་ཞེས་བྱ་བ་འདིས་ནི་རིགས་ཀྱི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་བསལ་བར་
བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། ། རྣམ་པར་རྟོག་པ་གསུམ་པའི་དོན་ནི་བཅོམ་ལྷན་འདས་འདི་ལྷ་སྟེ་དཔེར་
ན་སྐྱུ་མའི་སྐྱེས་བྱ་ནི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསལ་པ་ཡིན་ནོ། ། འདི་སྐྱེས་དུ་བདག་ནི་སྐྱ་ན་
མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་དང་ཉེ་བར་གྱུར་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་འདིས་ནི་ཡང་དག་
པར་འགྲུབ་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་སེལ་བར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། ། རྣམ་པར་རྟོག་པ་བཞི་བའི་དོན་
ནི་བཅོམ་ལྷན་འདས་འདི་ལྷ་སྟེ་དཔེར་ན་གཟུགས་བརྟན་ནི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་
པ་ཡིན་ཏེ། གཟུགས་བརྟན་གྱི་དཔེས་ནི་དམིགས་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་བསལ་བར་སྟོན་ཏོ། །
རྣམ་པར་རྟོག་པ་ལྷ་བའི་དོན་ནི་བཅོམ་ལྷན་འདས་འདི་ལྷ་སྟེ་དཔེར་ན་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་
ནི་སྤྱུ་ལ་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསལ་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་རྟོགས་པ་
དང་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ཐམས་ཅད་སྤངས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་འདིས་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལ་སྤྱུག་
པ་དང་མི་སྤྱུག་མི་མངའ་བའི་དཔེས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔལ་ཡང་གཉེན་སོ་དང་མི་མཐུན་པའི་
ཕྱོགས་ཀྱི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་བསལ་བར་སྟོན་ཏོ། ། རྣམ་པར་རྟོག་པ་དྲུག་པའི་དོན་ནི་བཅོམ་
ལྷན་འདས་ཅི་ལྟར་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསལ་པ་ཡིན་ཏེ། རྟོགས་
པ་དང་རྣམ་པར་རྟོག་པ་རྟོག་པ་ཐམས་ཅད་སྤངས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རང་གི་རྟོགས་པའི་རྣམ་
པར་རྟོག་པ་མི་དམིགས་པར་སྟོན་ཏོ། ། རྣམ་པར་རྟོག་པ་བདུན་པའི་དོན་ནི་བཅོམ་ལྷན་འདས་
འདི་ལྷ་སྟེ་དཔེར་ན་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དག་བཅོམ་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསལ་པ་
ཡིན་ཏེ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྤྱུ་ལ་པའི་དཔེས་ནི་སྤྱུ་ལ་པ་དང་འབྲེལ་པའི་བྱེད་པ་སོའི་རྣམ་
པར་རྟོག་པ་མེད་པར་སྟོན་ཏོ། ། རྣམ་པར་རྟོག་པ་བརྒྱད་པའི་དོན་ནི་བཅོམ་ལྷན་འདས་འདི་
ལྷ་སྟེ་དཔེར་ན་སྤྱུ་ལ་པ་དེ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསལ་པ་ཡིན་ཏེ། དཔེ་འདིས་ཀྱང་བྱེད་པའི་
རྣམ་པ་ལ་རྟོག་པ་ལས་དབེན་པ་ཉིད་དུ་སྟོན་ཏོ། ། རྣམ་པར་རྟོག་པ་དགུ་པའི་དོན་ནི་བཅོམ་
ལྷན་འདས་འདི་ལྷ་སྟེ་དཔེར་ན་ཤིང་མཁན་མཁས་པ་འཕམ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསལ་པ་
ཡིན་ནོ། ། ཤིང་གི་ཆོགས་དེ་ནི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་མ་མཆིས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་འབྲས་བྱ་དང་བཅས་
པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་བསལ་བ་ཡིན་ནོ། ། འདི་སྐད་དུ་དབེན་པས་དབེན་པ་མ་རྟོགས་པའི་

ཚུལ་དུ། ས་མི་གཡོ་བ་ལ་སོགས་པ་ལ་འཇུག་པས་སངས་རྒྱུ་གི་རིགས་སུ་ངེས་པ་དང་། སྤྱི་མ་
ལྟ་བུར་རྟོགས་པས་མཐོང་བ་ལ་སོགས་པའི་ལམ་ཡང་དག་པར་འགྱུར་པ་དང་། སྤང་བརྟན་
ཅམ་དུ་ཟད་པས་ཤེས་པའི་དམིགས་པ་མ་འཇུག་པ་དང་། ཡོན་ཏན་དང་སྦྱོན་མཐོང་བ་སྦྱོན་དུ་
འགྲོ་པའི་སྤང་བར་བྱ་བ་དང་དོར་བར་བྱ་བ་ཉིད་ཀྱིས་གཉེན་པོ་དང་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་
དང་། ཐམས་ཅད་དུ་འགྲོ་བ་ལ་སོགས་པ་ཉིད་ཀྱིས་རང་གི་རྟོགས་པ་དང་། དམན་ཁིང་གུ་ཞོམ་
པ་མ་ཡིན་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་པའི་ས་ཐག་སྤིང་བར་བྱེད་པ་ཉིད་དང་། བསམ་པ་
རིལ་ལྟ་བུ་དང་མཐུན་པས་སྤྱུལ་པས་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་བྱ་བ་དང་། ཡང་དག་པའི་ཐབས་ལ་
མཁས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་སྦྱོ་བོ་ཐམས་ཅད་མུ་ངན་ལས་འདས་པ་ལ་དགོད་པའི་འབྲས་བུ་ལ་
སྦྱོན་མེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་ནི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་གཟུང་བར་བྱ་བ་ཉིད་དུ་འཇུག་པར་བྱའོ་ཞེས་
བྱ་བ་དེ་ལྟ་བུ་གཟུང་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་པོ་འཇུག་པའི་ཕྱོགས་ཀྱི་རྟོན་ཅན་རྣམ་པ་དགུ་
ནི་ཆེ་མོ་མངོན་པར་རྟོགས་པ་མཐོང་བའི་ལམ་གྱི་སྦྱོར་བའི་གནས་སྐབས་སུ་བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔའ་རྣམས་ཀྱིས་སྤང་བར་བྱ་བ་ཡིན་པས་དེའི་གཉེན་པོའི་གནས་སྐབས་བསྟན་པས་ལྡོག་
པའི་སྒོ་ནས་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་སྐད་དུ་ཡང་། རོ་བོ་ཉིད་དང་རིགས་
པ་དང་། ། ལམ་ནི་ཡང་དག་འགྱུར་པ་དང་། ། ཤེས་པའི་དམིགས་པ་མ་འཇུག་དང་། ། མི་
མཐུན་ཕྱོགས་དང་གཉེན་པོ་དང་། ། རང་གིས་རྟོགས་དང་བྱེད་པ་དང་། ། དེ་ལས་བྱ་བའི་
འབྲས་བུ་ལ། ། འཇུག་པའི་ཕྱོགས་ཀྱི་རྟོན་ཅན་གྱི། ། རྣམ་རྟོག་དེ་ནི་རྣམ་དགུར་འདོད། ། ཅས་
གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པའི་བཤད་པ་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་
ཀྱི་སྤང་བ་ལས་སྤྱི་མ་ལྟ་བུའི་ལེའུ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ་ཉི་ཤུ་ཙུག་པའོ། ། ། ། ལྡོག་པའི་རྟོན་ཅན་གྱི་
གཟུང་བའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་གཉིས་པ་རིལ་རྟན་རྣམ་པ་དགུ་ཡིན་ཞེ་ན། དེ་ལ་རྣམ་པར་རྟོག་
པ་དང་པོའི་དོན་བརྗོད་པ་ནི། ཆོ་དང་ལྷན་པ་རབ་འབྱོར་གྱི་མ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་པའོ།
ཤེས་རབ་དང་ནི་ཐབས་དག་ནི། འཁོར་བ་དང་མུ་ངན་ལས་འདས་པར་མི་ལྟོང་བར་བྱེད་པ་
ཉིད་ཀྱིས་ན། རྟོག་པ་མཐའ་དག་གི་བདག་པོ་ཡིན་པའི་བྱིར། གང་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་
པ་ལ་སྦྱོད་པ་དེ་ནི་སྟོང་པོ་གཙོ་བོ་ལ་སྦྱོད་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ་འདིས་ནི་རྟོགས་པ་དམན་
པ་ཉིད་ཀྱིས་རྣམ་པར་རྟོག་པ་བཀག་པ་ཡིན་ནོ། ། འོན་ཀྱང་དེ་ལ་ཡང་སྤང་བོ་ཉིད་དུ་མངོན་

པར་ཞེན་པར་མི་བྱའོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི། ཆོ་དང་ལྷན་པ་ཤུ་རིའི་བྱ་ཀྱེ་མ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་
སྤྱུས་པ་ཡིན་ཏེ། སྤྱིང་པོ་ནི་སྤྱིང་པ་དེ་ཉིད་དུ་འཛིན་པ་མེད་པས་ན་སྤྱིང་པོ་མ་ཡིན་པའོ། །
ནམ་པར་རྟོག་པ་གཉིས་པའི་དོན་བཟོད་པ་ནི།གང་དག་སྤྱོད་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྟོགས་
པའི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། །གང་དག་བའི་བཤེས་གཉེན་ལ་སོགས་པ་ཡོངས་སུ་འཛིན་པ་
དང་ལྷན་ཞིང་ཤེས་རབ་ཀྱི་ས་རོལ་དུ་བྱིན་པ་ལ་སྦྱོད་པ་དེ་ནི་བྱག་བྱ་བ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ་
འདིས་ནི་ཡོངས་སུ་འཛིན་པ་མེད་པའི་ནམ་པར་རྟོག་པ་བསལ་བ་ཡིན་ནོ། །ནམ་པར་རྟོག་པ་
གསུམ་པའི་དོན་བཟོད་པ་ནི་གང་དག་ཤེས་རབ་ཀྱི་ས་རོལ་དུ་བྱིན་པ་ཟབ་མོ་འདི་ལ་སྦྱོད་
ཅིང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། ། ཆོས་ཉིད་དེ་མངོན་སུམ་དུ་མི་བྱེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་འདིས་ནི་
བསྐྱབ་པའི་བྱད་པར་ཤེས་པས་བསྐྱབ་པ་མ་ཆང་བའི་ནམ་པར་རྟོག་པ་མེད་པར་བསྟན་ནོ། །
ནམ་པར་རྟོག་པ་བཞི་པའི་དོན་ནི། དེ་ནས་ཆོ་དང་ལྷན་པ་རབ་འབྱོར་གྱིས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་
སོགས་པ་སྦྱོས་པ་ཡིན་ནོ། །མངོན་སུམ་དུ་མི་བྱེད་པས་ཞེས་བྱ་བ་ནི། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་
གང་ཡང་དག་པའི་མཐའ་མངོན་སུམ་དུ་མི་བྱེད་པ་འདི་ནི་དཀའ་བ་བྱེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། རང་
དབང་ཐོབ་པའི་བྱིར་རོ་ཞེས་བྱ་བར་དགོངས་སོ། །དེ་བས་ན་གཞན་གྱི་རྟེན་གྱིས་འགོ་བ་ཉིད་
གྱི་ནམ་པར་རྟོག་པ་བསལ་བ་ཡིན་ནོ། །ནམ་པར་རྟོག་པ་ལྷ་པའི་དོན་ནི། ལྷའི་བྱ་ནམས་གང་
གི་ཆོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྤྱུས་པ་ཡིན་ནོ། །སེམས་ཅན་ནམས་གདུལ་བར་བྱའོ་སྤྱུམ་དུ་
ཞེས་བྱ་བ་ནི། ཆོས་ཐམས་ཅད་སྦྱུ་མ་ལྟ་བུ་ཉིད་ཡིན་དུ་བློན་ཀྱང་། སེམས་ཅན་ནམས་གདུལ་
བར་བྱ་བའི་བྱིར་བྱིར་མི་ལྟོག་པར་འགོ་བའི་སྦྱོར་བ་དང་། ཐེག་པ་གཞན་གྱིས་འགོ་བ་མེད་
པས། སྤྱོད་ན་མེད་པའི་བྱང་ཆུབ་རྟོགས་པ་ལ་འཇུག་པའི་བྱིར། ནམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་
ཆེད་དུ་བྱ་བ་ལས་ཉམས་པས་ན་ཆེད་དུ་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའི་ནམ་པར་རྟོག་པ་བསལ་བ་སྟོན་
པ་ཡིན་ནོ། །ནམ་པར་རྟོག་པ་དུག་པའི་དོན་བཟོད་པ་ནི། ལྷའི་བྱ་གང་དག་སེམས་ཅན་
གདུལ་བར་བྱའོ་སྤྱུམ་དུ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་བཞིན་དུ་དེ་ཅིའི་བྱིར་ཞེན་ཞེས་
དོགས་པ་བསུ་ནས་སྤྱུས་པ་ནི་ལྷའི་བྱ་དག་ནམ་མཁའ་དབེན་པའི་བྱིར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་
པའོ། །སེམས་ཅན་ནམས་ཀྱི་བྱིར་གོ་ཆ་བགོ་བར་བྱའོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི། ནམ་མཁའ་དང་འདྲ་བའི་
སེམས་ཅན་གྱི་ཁམས་མ་ལུས་པ་གདུལ་བར་བྱ་བའི་དོན་དུ་གོ་ཆ་བགོས་པས་ཉི་ཆོ་བ་མ་ཡིན་

པའི་ལམ་གྱི་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཕྱིར་ཉི་ཆོ་བའི་བྱ་བའི་ནམ་པར་རྟོག་པ་དང་བྲལ་བར་དོན་གྱིས་
སྟོན་པ་ཡིན་ནོ། ། རྣམ་པར་རྟོག་པ་བདུན་པའི་དོན་ནི་ནམ་མཁའ་དང་ལྷན་ཅིག་ཅེས་བྱ་བ་ལ་
སོགས་པ་སྟུགས་པ་ཡིན་ཏེ། སེམས་ཅན་རྣམས་ནམ་མཁའ་དང་འདྲ་བར་ཁས་སྐྱངས་པ་ཤེས་
པས་སོ། ། འདིས་ནི་རྟོགས་པ་ཐ་དད་པ་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་མེད་པར་བསྟན་ཏོ། ། རྣམ་
པར་རྟོག་པ་བརྒྱད་པའི་དོན་ནི། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་
སོགས་པ་སྟུགས་པ་ཡིན་ཏེ། སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་དོན་གྱི་ཕྱིར་གོ་ཆ་བགོས་པས་རྟོགས་པ་སྟོན་
ཏུ་འགྲོ་བ་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་གནས་པ་དང་། འགྲོ་བ་མི་ཤེས་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་བྲལ་
བར་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། ། རྣམ་པར་རྟོག་པ་དགུ་པའི་དོན་ནི། དེ་ཡང་སེམས་ཅན་དེ་དག་ཀྱང་
ཤིན་ཏུ་དམིགས་སུ་མེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟུགས་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་བཞིན་ཏུ་དེ་ཅིའི་ཕྱིར་
ཞེ་ན་ཞེས་དོགས་པ་བསྐྱུ་ནས། སེམས་ཅན་དབེན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟུགས་པ་
ཡིན་ཏེ། གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ནི་དོན་དམ་པར་རྟེན་སུ་དམིགས་སུ་མེད་པས་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུ་ཉིད་
ཏུ་ཤེས་པར་བྱའོ། ། བར་ཏུ་ཞེས་བྱ་བ་འདིས་ནི་སྦྱེ་མཆེད་བརྒྱ་གཉིས་ལ་སོགས་པ་གཟུང་ངོ་། །
དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལ་སོགས་པས་སྤྲུགས་སུ་ཆུད་པའི་ཆོས་རྣམས་ཀྱང་སྟོང་པ་ཉིད་ཡིན་
ནོ། ། ཉེ་བར་བསྐྱུ་བ་ནི་ལྷའི་བྱ་དག་དེ་ལྟར་ན་ཆོས་ཐམས་ཅད་དབེན་པ་ཉིད་ཏུ་བལྟའོ་ཞེས་
སྟུགས་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ལྟར་མི་དམིགས་པར་བསྟན་པ་ལ་ཁྱུ་པ་མེད་པར་སྦྱད་པར་བྱའོ་ཞེས་
སྟུགས་པ་ནི། ལྷའི་བྱ་དག་གལ་ཏེ་དེ་ལྟར་ཆོས་ཐམས་ཅད་དབེན་པ་ཉིད་ཏུ་བཤད་པ་ལ་ཞེས་བྱ་
བ་ལ་སོགས་པའོ། ། སྒྲག་པར་མི་བྱེད་པའི་རྒྱ་ཅི་ཞིག་ཡིན་ཞེས་གསུངས་པ་ནི། རབ་འབྱོར་
ཅིའི་ཕྱིར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། ། འཇིགས་པ་པོ་དང་འཇིགས་པ་དང་འཇིགས་པར་བྱ་བ་
མ་དམིགས་པར་ལེན་ཁྱེས་བ་ནི། བཅོམ་ལྷན་འདས་དབེན་པའི་སྤྲད་ཏུ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་
པ་གསོལ་པ་ཡིན་ནོ། ། ཉེ་བར་བསྐྱུ་བ་ནི་བཅོམ་ལྷན་འདས་རྒྱ་འདིས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་
གསོལ་པ་ཡིན་ནོ། ། འདི་སྐད་ཏུ་གང་གི་ཕྱིར་སྟོང་པ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་སྒྲག་པར་བྱེད་པ་
དང་། སྒྲག་པ་དང་། སྒྲག་པར་བྱ་བ་མེད་པས་ཁྱུ་པར་འགྱུར་བ་མེད་པ་དང་། དེ་བས་ན་
གཙོར་ངེས་པར་འབྱུང་བའི་རང་བཞིན་གྱི་ཤེས་རབ་ཀྱི་ས་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ལ་སྦྱོད་པ་ཡིན་ནོ་
ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་ན་རྗེས་ལ་འགྲོ་བའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་བསལ་བ་བསྟན་པ་ཡིན་

ནོ། ། འདི་རྒྱུ་ཏུ་འཁོར་བ་དང་། ལྷ་པོ་ལས་འདས་པ་གང་ཡང་རུང་བ་ཞིག་ཏུ་ལྷུང་བ་ཉིད་
ཀྱིས་རྟོགས་པ་དམན་པ་ཉིད་དང་། དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་དང་། ཐབས་མཁས་བ་དང་བྲལ་
བ་ཉིད་ཀྱིས་ཡོངས་སུ་འཛིན་པ་མེད་པ་དང་། ཤེས་བྱའི་སྦྱིབ་བ་མཐའ་དག་གི་གཉེན་པོ་མ་
ཡིན་པ་ཉིད་ཀྱིས་ལམ་མ་ཚང་བ་དང་། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལ་སོགས་པའི་གདམས་ངག་ལ་
ལྟོས་པ་དང་བཅས་པ་ཉིད་ཀྱིས་གཞན་གྱི་རྒྱུན་གྱིས་འགོ་བ་ཉིད་དང་། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་
ཀྱིས་མཆོག་ཉིད་ལ་སོགས་པ་ལ་མི་འཇུག་པ་ཉིད་ཀྱི་ཆེད་ཏུ་བྱ་བ་ལས་ལྡོག་པ་དང་། ཉན་
མོངས་པའི་སྦྱིབ་པའི་གཉེན་པོ་ཡིན་པས། ཉི་ཆེ་བའི་ལམ་གྱི་བྱེད་པ་དང་། དམིགས་པ་དང་
བཅས་པ་ཉིད་ཀྱིས་འབྲས་བྱ་དང་པོ་ལ་སོགས་པ་མཐོང་བ་སྣ་ཆོགས་པ་ཉིད་དང་། མ་རིག་
པའི་བག་ལ་ཉལ་ཐམས་ཅད་མ་སྦྱངས་པ་ཉིད་ཀྱིས་གནས་པ་དང་འགོ་བ་མི་ཤེས་པ་དང་།
ཤེག་པ་ཆེན་པོ་ཐམས་ཅད་སྤྱད་པར་བྱེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ལྟ་
ངན་ལས་འདས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མཇུག་ཏུ་འགོ་བ་ལ་ཉེས་པ་དང་བཅས་པ་ཉིད་ཀྱིས་གཟུང་
བར་བྱ་བ་མ་ཡིན་པ་ཉིད་ཡིན་པས་ལྡོག་པར་བྱ་བ་བཟུང་བའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་གཉིས་པ་ལྡོག་
པར་བྱ་བའི་ཕྱོགས་ཀྱི་རྟེན་ཅན་ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་སྤང་བར་བྱ་བ་ཉིད་
ཏུ་བྱུང་བ་ནི། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་མཐོང་བའི་ལམ་གྱི་སེམས་དང་སེམས་ལས་
བྱུང་བ་འཇུག་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་སྤང་བར་བྱ་བ་ཡིན་པར་དེའི་གཉེན་པོའི་གནས་སྐབས་
བསྟན་པས། ལྡོག་པའི་སྒོ་ནས་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་རྒྱུ་ཏུ་ཡང་།
སྤྱིད་དང་ཞི་བར་ལྷུང་བའི་ཕྱིར། ། རྟོགས་པ་དམན་པ་ཉིད་དང་ནི། ། ཡོངས་སུ་འཛིན་པ་མེད་
པ་དང་། ལམ་གྱི་རྣམ་པ་མ་ཚང་དང་། ། གཞན་གྱི་རྒྱུན་གྱིས་འགོ་བ་དང་། ། ཆེད་ཏུ་བྱ་བ་ལོག་
པ་དང་། ། ཉི་ཆེ་བ་དང་སྣ་ཆོགས་ཉིད། ། གནས་དང་འཇུག་ལ་ཚོངས་པ་དང་། ། རྗེས་ལ་འགོ་
ཞེས་བྱ་བ་ལ། ། རྣམ་རྟོག་དགུ་ཡི་བདག་ཉིད་འདི། ། ལྡོག་པའི་ཕྱོགས་ཀྱི་རྟེན་ཅན་ཏེ། ། ཉན་
ཐོས་ལ་སོགས་ཡིད་ལ་འབྱུང་། ། ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། འཛིན་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་
པོ་སྦྱོར་བྱ་རྒྱས་སུ་ཡོད་པ་སོ་སོའི་སྦྱོ་བའི་རྟེན་ཅན་རི་ལྟར་རྣམ་པ་དགུ་ཡིན་ཞེ་ན། རྟོག་པ་
དང་པོའི་དོན་ནི། བཅོམ་ལྷན་འདས་ཆོས་གང་ལ་ཡང་ཁྱམ་པར་འགྱུར་བ་མ་མཆིས་སོ་ཞེས་བྱ་
བ་ལ་སོགས་པ་གསོལ་བ་ཡིན་ཏེ་འཛིན་པ་དང་གཏང་བའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ་

ཞེས་བྱ་བར་དགོངས་སོ། ། དེ་ཉིད་གསལ་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དེ་ཅིའི་སྒྲིབ་དུ་ཞེན་ཞེས་བྱ་བ་ལ་
སོགས་པ་གསལ་བ་ཡིན་ནོ། ། རྣམ་པར་རྟོག་པ་གཉིས་པའི་དོན་ནི། རབ་འབྱོར་འོན་ཀྱང་གལ་
ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསལ་བ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ལྟར་སྟོང་ན་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་
ལ་སྟོང་པའོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཆོས་ཐམས་ཅད་དམིགས་སུ་མེད་པར་བསྟན་པ་ལ་དེ་ལྟར་ཁྱུ་པར་
མི་འགྱུར་བ་ལ་སོགས་པ་གང་སྟོང་པ་དེ་ནི་ཡིད་ལ་བྱེད་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་མེད་པས་རྒྱལ་
བའི་ཡུམ་ལ་ཡང་དག་པར་སྟོང་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཆོག་གོ། ། རྣམ་པར་རྟོག་པ་གསུམ་
པའི་དོན་ནི། དེ་ལྟར་སྟོང་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་
སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ལྟར་སྟོང་པ་ལ་བྱག་འཆལ་བར་འགྱུར་རོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་
ཁམས་གསུམ་ཆར་དང་འབྲེལ་བའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་བྲལ་བར་མཐུ་ཆེན་པོ་ཉིད་ཐོབ་པའི་
ཕྱིར་བྱག་འཆལ་བ་ཡིན་ནོ། ། རྣམ་པར་རྟོག་པ་བཞི་པའི་དོན་ནི། རབ་འབྱོར་འཇིག་རྟེན་གྱི་
ཁམས་གཞལ་དུ་མེད་གངས་མེད་པ་དག་ན་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་སོ། ། སངས་རྒྱས་
ཀྱི་སྤྱན་གྱིས་གཟིགས་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གནས་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་བྲལ་བས་བྱང་པར་
ཅན་གྱི་དོན་བསྐྱེད་པར་བྱ་བས་དགོངས་པས་རྟོག་པར་མཛད་པའོ། ། སན་འདོགས་པ་ནི་བྱ་
བ་ཡོངས་སུ་རྟོགས་པར་མཛད་པས་རྗེས་སུ་འཛིན་པར་མཛད་པའོ། ། དགོངས་པར་མཛད་པ་
ནི་སྐལ་བ་དང་ལྷན་པའི་རང་བཞིན་དུ་ངེས་པར་འཛིན་པར་མཛད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། དེ་བཞིན་
གཤེགས་པས་སན་འདོགས་པར་མཛད་པ་ཉིད་ཀྱིས་བསྟུགས་པ་ནི་རབ་འབྱོར་གང་ཡང་བྱང་
ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། ལྷ་མ་བཞིན་དུ་དེ་ཅིའི་ཕྱིར་
ཞེན་ཞེས་དོགས་པ་བསྟན་ནས་རབ་འབྱོར་སྟོང་གསུམ་གྱི་སྟོང་ཆེན་པོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་
གསུངས་སོ། ། འདི་ཉིད་རྒྱ་ཆེར་སྟོན་པ་ནི་རབ་འབྱོར་སྟོང་གསུམ་གྱི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་
གསུངས་སོ། ། རྣམ་པར་རྟོག་པ་ལྷ་པའི་དོན་ནི། རབ་འབྱོར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་
དཔའ་ཆེན་པོ་ཆོས་དང་ལྷན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། སེམས་ཅན་
ཐམས་ཅད་ཡོངས་སུ་མ་བཏང་བ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་འདིས་ནི་དངོས་པོ་མེད་པ་ལ་མངོན་པར་
ཞེན་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་བཀག་པ་ཡིན་ནོ། ། ཆོས་ཐམས་ཅད་སྟོང་པར་བཏག་པ་ཡིན་ཏེ་
ཞེས་བྱ་བ་འདིས་དངོས་པོ་ལ་མངོན་པར་ཞེན་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་བསལ་བ་ཡིན་ནོ། ། རྣམ་

པར་རྟོག་པ་རྒྱག་པའི་དོན་ནི་རབ་འབྱོར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་ཆོས་
གཉིས་པོ་གཞན་དང་ལྡན་ན་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། ཇི་སྐད་སྒྲས་པ་
བཞིན་བྱེད་པ་ཡིན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཆོས་ཀྱི་དངོས་པོར་བརྟགས་པའི་ནམ་པར་རྟོག་པ་ངས་རབ་
ཏུ་སྤང་བར་བྱའོ་ཞེས་སྒྲས་པའི་དོན་ཡོངས་སུ་རྟོགས་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། དེ་ཉིད་ཀྱིས་ན་
སངས་རྒྱས་ཀྱིས་དགོངས་པ་ཡིན་ནོ། ། ནམ་པར་རྟོག་པ་བདུན་པའི་དོན་ནི་རབ་འབྱོར་དེ་
ལྟར་སྦྱོད་པའི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། འདི་ལྟ་སྟེ་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་
བྱིན་པའི་གནས་པ་འདི་ཉིད་ཀྱིས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གནས་པ་འདི་ནི་ཆགས་པའི་ནམ་པར་རྟོག་པ་
སྦྱང་བར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་བྱ་བར་དགོངས་པའོ། ། དེ་ཉིད་གསལ་བར་བྱ་བའི་དོན་དུ་དེ་
ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་སོ། ། དེ་ཉིད་ཀྱིས་གནས་ཤིང་དེ་ལྟར་སྦྱོད་ན་
ཞེས་བྱ་བ་ནི་མཉམ་པར་བཞག་པ་དང་མཉམ་པར་མ་བཞག་པའི་དབྱེ་བས་དེ་སྐད་སྒྲོས་པ་
ཤེས་པར་བྱའོ། ། སེམས་ཅན་མགོན་མེད་པ་ནམས་ཀྱི་མགོན་དུ་གྱུར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་
ཆོག་བཅུ་གཅིག་ནི་རབ་ཏུ་དགའ་བ་ནས་བརྩམས་ཏེ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཀུན་ཏུ་འོད་ཀྱི་རབ་ཏུ་
རྟོགས་པ་ཐོབ་པ་དང་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་སྐྱར་བར་བྱའོ། ། ཉེ་བར་བསྐྱབ་ནི་ལྟའི་བྱ་དག་དེ་
ལྟར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་བཞིན་དུ་དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན་ཞེས་དོགས་
པ་བསྐྱུ་ནས་རབ་འབྱོར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་ཏེ་གང་གི་ཕྱིར་བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔའ་ཇི་སྐད་བཤད་པའི་གནས་པས་གནས་པ་ལ་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་མིང་ལ་
སོགས་པ་ཡོངས་སུ་བརྟེན་པར་མཛད་ཅིང་ཆོས་སྟོན་པ་སྟོན་དུ་འགོ་བར་ཆེད་དུ་བརྟེན་པ་
ཡང་ཆད་དུ་བརྟེན་པར་མཛད་པ་དེ་བས་ན་སྟོབ་འཕེལ་བར་བྱེད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་བྱ་བའི་
ཐ་ཆོག་གོ། ། འདི་ཉིད་དཔེས་གསལ་བར་མཛད་པ་ནི་རབ་འབྱོར་འདི་ལྟ་སྟེ་དཔེར་ན་ཞེས་བྱ་
བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་སོ། ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མིང་ནི་མཐའ་ཡས་པ་
ཉིད་ཀྱིས་གཞུང་བར་མི་རྒྱས་པ་ཉིད་ཡིན་པས་བསྐྱེ་བར་མཛད་པ་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་
སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་གཞན་གང་དག་ཅེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་བཞིན་
གཤེགས་པ་ཤུ་གུ་ཐུབ་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་ན་བསྐྱགས་པར་འོས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔའ་མེད་དོ་ཞེ་ན། དེ་བཞིན་དུ་རབ་འབྱོར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་སོ། ། འདི་སྐད་

དུ་ཇི་ལྟར་རང་རང་གི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་ན་གནས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་སྟོབ་
བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་གཞན་ཀྱི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་ན་གནས་པའི་བྱང་ཆུབ་
སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་མིང་ལ་སོགས་པ་བརྗོད་པ་ལ་བཙུན་ཞིང་ཆོས་སྟོན་པར་མཛད་པ་དེ་
བཞིན་དུ་མི་བསྐྱེད་པ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཀྱང་ངའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་ན་གནས་པའི་བྱང་
ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་མིང་ལ་སོགས་པ་བརྗོད་པ་ལ་བཙུན་པས་ཆོས་སྟོན་ཏེ་ཞེས་
བརྗོད་པ་ཡིན་ནོ། ། རྣམ་པར་རྟོག་པ་བརྒྱད་པའི་དོན་ནི་སངས་རྒྱས་བཙུན་ལྡན་འདས་དེ་
དག་ཅེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསལ་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ་ཞེས་བྱ་བའི་ལན་གྱི་ཆོག་
རྣམ་པར་འབྱེད་པ་ནི་རབ་འབྱོར་སངས་རྒྱས་བཙུན་ལྡན་འདས་དེ་དག་ཅེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་
པ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། རབ་འབྱོར་འོན་ཀྱང་སངས་རྒྱས་བཙུན་ལྡན་འདས་དེ་དག་ནི་ཕྱིར་
མི་ལྟོག་བའི་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གཉེན་པོའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར་ས་བརྒྱད་པ་ལ་
སོགས་པ་ལ་གནས་པ་ནི་ངེས་པར་ཕྱིར་མི་ལྟོག་པ་ཐོབ་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཆོག་གོ། །
རྣམ་པར་རྟོག་པ་དགྲུ་པའི་དོན་ནི་བཙུན་ལྡན་འདས་སངས་རྒྱས་བཙུན་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཞེས་
བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསལ་པ་ཡིན་ནོ། ། ཡོད་པ་ནི་རབ་འབྱོར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཞེས་བྱ་
བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་དག་ཉིད་ཀྱང་གང་ཞིག་ཡིན་ཞེས་དོགས་པ་བསུ་
ནས་སྟོན་པ་ནི་གང་ད་ལྟར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། མི་བསྐྱེད་པའི་ཞེས་
གསུངས་པ་ནི་དེའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་དུ་རྒྱུད་ཡོངས་སུ་དག་པ་མང་དུ་སྐྱེ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་
རོ། ། གཞན་དག་ལ་ཡང་བསྐྱེད་པ་ནི་རབ་འབྱོར་གང་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་
ཡིན་ནོ། ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རིན་པོ་ཆེ་ཏོག་སྟོས་པ་ནི་དེ་དང་རིགས་མཐུན་པའི་བྱང་
ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཉེ་བར་མོ་ཆོན་པ་ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། ། བྱད་པར་དུ་འཕགས་
པའི་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ལ་སོགས་པས་ཡོངས་སུ་བཟུང་བའི་སྟོབས་ཀྱིས་ས་མི་གཡོབ་
ལས་ཀྱང་སྤར་ཅི་ཞིག་རི་ལྟར་འདོད་པ་བཞིན་དུ་འགྲོ་བ་ཐོགས་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་
བྲལ་བས་རྩུ་འཕུལ་ལ་དབང་ཐོབ་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་གང་མི་བསྐྱེད་པ་ལ་སོགས་
པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་ན་གནས་པ་དེ་ནི་ཕྱིར་མི་ལྟོག་པ་རྣམས་མ་གཏོགས་པར་མིང་ལ་
སོགས་པ་བརྗོད་པའི་ཡུལ་དུ་རྒྱུར་པ་ཡོད་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཆོག་གོ། ། འདི་རྟེན་དུ་

ཀུན་རྒྱུ་ཉིད་ཀྱི་ལྷ་བ་བཞིན་དུ་འཛིན་པ་དང་འདོར་བར་བྱེད་པ་དང་། ཡང་དག་པ་ཉིད་དུ་
ཡིད་ལ་མི་བྱེད་པར་ཡིད་ལ་མི་བྱེད་པ་དང་། ཆོས་ཉིད་ཀྱི་ཁམས་གསུམ་ཆར་དང་ཉེ་བར་
འབྲེལ་པ་དང་། སྟོང་པ་ཉིད་དུ་མི་གནས་པས་གནས་པ་དང་། དངོས་པོ་ལ་མངོན་པར་མ་ཞེན་
པ་ས་ཐམས་ཅད་ལ་མངོན་པར་ཞེན་པ་དང་། རྣམས་སུ་ཡོད་པ་མེད་པས་ཆོས་ཐམས་ཅད་
བཏགས་པ་དང་། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཤེས་པའི་མ་ཆགས་པས་མངོན་པར་ཞེན་པ་སྟོན་དུ་འགོ་བའི་
ཆགས་པ་དང་། མཉམ་པ་ཉིད་བསྟོམ་པའི་གཉེན་པོ་ཉིད་ཀྱིས་གཉེན་པོ་དང་། ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་
རོལ་དུ་བྱིན་པ་ཡང་དག་པར་མ་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱིས་རི་ལྷར་འདོད་པ་བཞིན་དུ་འགོ་བ་ལ་ཐོགས་
པ་ལ་དོན་དམ་པའི་དངོས་པོར་མངོན་པར་ཞེན་པས་འཛིན་པ་འཇུག་པ་ནི་བདག་རྣམས་སུ་
ཡོད་པ་ཉིད་ཡིན་ནོ་ཞེས་དེ་ལྷར་སོ་སོའི་སྐྱེ་བོ་དང་འབྲེལ་བའི་འཛིན་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་
དང་པོ་རྣམ་པ་དགུ་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་མཐོང་བའི་ལམ་ཀྱི་སྒྱུར་པའི་གནས་
སྐབས་སུ་སྤང་བར་བྱ་བ་ཡིན་པར་དེ་དང་དེའི་གཉེན་པོའི་གནས་སྐབས་བསྟན་པས་ལྟོག་
པའི་སྟོན་ས་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་སྐད་དུ་ཡང་། འཛིན་པ་དང་ནི་འདོར་བ་དང་། ། ཡིད་ལ་
བྱེད་དང་ཁམས་རྣམས་ནི། ། གསུམ་ཆར་ཉེ་བར་འབྲེལ་པ་དང་། ། གནས་དང་མངོན་པར་
ཞེན་པ་དང་། ། ཆོས་ཀྱི་དངོས་པོ་བཏགས་པ་དང་། ། ཆགས་པ་དང་ནི་གཉེན་པོ་དང་། ། རི་
ལྷར་འདོད་བཞིན་འགོ་ཉམས་ལ། ། འཛིན་པ་དང་པོར་ཤེས་པར་བྱ། ། ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་
ནོ། ། འཛིན་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་གཉིས་པ་སྐྱེས་བྱ་བཏགས་པར་ཡོད་པའི་རྟེན་ཅན་རི་ལྷར་
རྣམ་པ་དགུ་ཡིན་ཞེ་ན། རྟོག་པ་དང་པོའི་དོན་ནི་རབ་འབྱུར་གཞན་ཡང་བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། མོས་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་
སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མཆོག་ཉིད་ལ་སོགས་པ་ཆེད་དུ་བྱ་བར་འགོ་བའི་བསམ་པས་སྐྱེ་བ་
མེད་པའོ་ཞེས་བྱ་བ་འམ་ཞི་བའོ་ཞེས་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཡིད་ལ་བྱེད་ཅིང་ད་[?]དུང་མི་སྐྱེ་བའི་
ཆོས་ལ་བཟོད་པ་སྐུལ་དུ་བྱུང་བ་དང་ལྷན་པའམ་ཕྱིར་མི་ལྟོག་པའི་དབང་ཐོབ་པ་རྟོགས་པར་
ཡང་མི་བྱེད་པ་ཞེས་པ་སྟེ་དེ་ལྷར་ན་ཆེད་དུ་བྱ་བར་ངེས་པར་མི་འབྱུང་བའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་
མེད་པར་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། ། རྣམ་པར་རྟོག་པ་གཉིས་པའི་དོན་ནི་རབ་འབྱུར་ཡང་སངས་
རྒྱུ་བཅོམ་ལྷན་འདས་དེ་དག་གིས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་དག་ནི་

ཉན་ཐོས་ཀྱི་ས་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་སྤངས་པ་ཡིན་ཞིང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འདིས་ནི་ལམ་ངེས་
པར་འཛིན་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་མེད་པར་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། དེ་དག་གིས་ནི་སངས་རྒྱས་
ཉིད་ལ་རེ་བར་བྱ་སྟེ་ཞེས་བྱ་བ་འདིས་ཀྱང་རང་གི་ལམ་ངེས་པར་འཛིན་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་
དང་བྲལ་བར་སྟོན་ཏེ། གཞན་དུ་ན་ཕྱིན་ཅི་ལོག་དུ་འགྱུར་བས་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་མི་སྲིད་པར་
འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། ། རྣམ་པར་རྟོག་པ་གསུམ་པའི་དོན་ནི་དེ་དག་ཀྱང་སྤྲོད་མེད་པ་ཡང་དག་
པར་རྟོགས་པའི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། སྤྲོད་མེད་པར་ཉིད་ཕྱིར་ཞེས་
ན་ཞེས་དོགས་པ་བསུ་ནས་རབ་འབྱོར་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྷན་འདས་དེ་དག་གིས་ཞེས་བྱ་བ་
ལ་སོགས་པ་གསུངས་སོ། ། དེ་ལྟར་ཤེས་རབ་ཀྱི་ས་རོལ་དུ་ཕྱིན་པ་ལ་སྦྱོད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྦྱོ་
བ་དང་འགག་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ལས་དབེན་པས་རྗེས་སུ་གནས་པ་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཆིག་
གོ། ། རྣམ་པར་རྟོག་པ་བཞི་པའི་དོན་ནི། རབ་འབྱོར་གཞན་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་
གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། ཕྱིར་མི་ལྟོག་པ་ཉིད་ལ་གནས་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བྱང་ཆུབ་
སེམས་དཔའ་གང་དག་སྤངས་པ་ལ་སོགས་པར་མི་འགྱུར་བ་ཉིད་ཀྱིས་རྒྱ་ཆེར་ཉན་པ་ལ་
སོགས་པ་བྱེད་ཅིང་། དེ་རྣམས་ཀྱི་ཐད་དུ་ཆོངས་པར་སྦྱོད་པ་ལ་སོགས་པ་ཉམས་སུ་ལེན་པ་དེ་
དག་ཀྱང་ལྷན་པ་དང་མི་ལྷན་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་བྲལ་བས་ཕྱིར་མི་ལྟོག་པ་ཉིད་ལ་
གནས་པར་འགྱུར་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ནོ། ། རྣམ་པར་རྟོག་པ་ལྷ་པའི་དོན་ནི་རབ་འབྱོར་དེ་ལྟར་
ཤེས་རབ་ཀྱི་ས་རོལ་དུ་ཕྱིན་པ་ཐོས་པ་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། སྦྱོས་
ཀྱང་ཅི་དགོས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གཞུགས་ལ་སོགས་པ་ལ་གནས་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དམིགས་སུ་
མེད་པས་ཐོས་པ་གང་ཡིན་པ་དང་། ཤེས་རབ་ཀྱི་ས་རོལ་དུ་ཕྱིན་པ་ལ་དེ་བཞིན་དུ་གནས་པ་
གང་ཡིན་པ་དང་། འཆང་རྒྱ་བ་ཉིད་ཀྱི་རྒྱར་སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་ཆོས་སྟོན་པར་འགྱུར་བ་དེ་
ནི་ཤིན་དུ་ཕྱིར་མི་ལྟོག་པ་ཉིད་ལ་གནས་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་སྤྲོད་མེད་པར་སྦྱར་རོ། ། རྣམ་པར་
རྟོག་པ་བྱུག་པའི་དོན་ནི་བཅོམ་ལྷན་འདས་གང་གི་ཆེ་དེ་བཞིན་ཉིད་ཅེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་
གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། རབ་འབྱོར་གང་འདི་སྐད་དུ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་དེའི་ཆིག་བསྐྱས་
ནས་ལན་བཏབ་པ་ནི་རབ་འབྱོར་དེ་བཞིན་ཉིད་མ་གཏོགས་པར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་
གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། ཆོས་ཐམས་ཅད་ནི་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཀྱི་རང་བཞིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དེ་

བཞིན་ཉིད་ལས་མ་གཏོགས་པའི་ཆོས་གཞན་དམིགས་སུ་མེད་པས་དོན་དམ་པར་གང་ཡང་
དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་གནས་པར་འགྱུར་པ་མེད་ཀྱི་ཡང་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ནི་རིགས་རྣམ་པར་འཛིག་
པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་བྲལ་བས་གནས་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་བྱ་བར་དགོངས་སོ། ། དོན་
དམ་པ་ཉིད་ཀྱི་དབང་ཏུ་མཛད་ནས་གསལ་བར་བསྟན་པ་ནི་རབ་འབྱོར་རེ་ཞིག་དེ་བཞིན་
ཉིད་དེ་ཉིད་དམིགས་སུ་མེད་ན་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། རྣམ་པར་རྟོག་
པ་བདུན་པའི་དོན་ནི་རབ་འབྱོར་དེ་བཞིན་ཉིད་ཅེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ།
དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཏུ་ན་དེ་བཞིན་ཉིད་དམ་དེ་ལས་གཞན་པའི་ཆོས་བྱང་ཆུབ་མངོན་པར་རྫོགས་
པར་འཆང་མི་རྒྱུ་འོན་ཀྱང་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་དོན་ཏུ་གཉེར་བ་མེད་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་
བྲལ་བས་དོན་ཏུ་གཉེར་བར་བྱ་བའི་དངོས་པོ་ལ་དམིགས་ནས་མངོན་པར་འཆང་རྒྱུ་ཞེས་བྱ་
བར་འདོད་དོ། ། རྣམ་པར་རྟོག་པ་བརྒྱུད་པའི་དོན་ནི་རབ་འབྱོར་དེ་བཞིན་ཉིད་ནི་ཆོས་མི་
སྟོན་ཏོ་ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཏུ་ན་དེ་བཞིན་ཉིད་ཏུ་ཆོས་མི་སྟོན་གྱི་འོན་ཀྱང་
ཀུན་རྫོབ་ཏུ་རྒྱ་མེད་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་བྲལ་བས་རྒྱ་ཡོད་པ་ཉིད་ཀྱི་ཆོས་སྟོན་ཏོ་ཞེས་
བྱ་བར་དངོས་སོ། ། རྣམ་པར་རྟོག་པ་དགྲུ་པའི་དོན་ནི་རབ་འབྱོར་ཆོས་གང་བསྟན་པར་བྱ་
བའི་ཆོས་དེ་ཡང་དམིགས་སུ་མེད་དོ་ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། ཕྱིར་ཤོལ་བའི་ཆོས་ལ་
དམིགས་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་མེད་པས་བསྟན་བཞིན་པའི་ཆོས་དམིགས་སུ་མེད་དོ་ཞེས་བྱ་
བའི་ཐ་ཆོག་གོ། ། འདི་སྐད་ཏུ་ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་པའི་ངེས་པར་འབྱུང་བ་ཉིད་ངེ་སྐད་ཏུ་
བཤད་པའི་ཆེད་ཏུ་བྱ་བར་ངེས་པར་མི་འབྱུང་བ་དང་། སན་པ་དང་མི་སན་པ་འཕྲོལ་བ་དང་
སྤངས་པ་ཉིད་ཀྱིས་ལམ་དང་ལམ་མ་ཡིན་པ་ངེས་པར་འཛིན་པ་དང་། རྒྱ་དང་འབྲས་སུ་ཀུན་
རྫོབ་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་སྟེ་བ་དང་འགག་པ་དང་། བར་ཆད་མེད་པ་དང་ཅིག་ཤོས་སུ་སྤང་བ་ཉིད་ཀྱི་
དངོས་པོ་མཐའ་དག་དང་ལྡན་པ་དང་མི་ལྡན་པ་དང་། རྣམ་མཁའ་ལ་གནས་པའི་བྱ་དང་འབྲ་
བ་ཉིད་ཀྱི་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ལ་གནས་པ་དང་། བྱང་ཆུབ་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་པ་ལ་སོགས་
པའི་སྒོ་ནས་ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་པའི་རིགས་འཛིག་པ་དང་། དེ་བཞིན་ཉིད་ལས་ཁྱད་པར་ཏུ་
འཕགས་པའི་ཆོས་མེད་པས་འདོད་པ་མེད་པ་དང་། དོན་དམ་བའི་བདེན་པ་ལ་བརྟེན་པས་རྒྱ་
མེད་པ་དང་། སེར་སྒྲ་ཤིན་ཏུ་གོམས་པར་བྱས་པའི་ཆོས་ཉིད་ཀྱིས་བདུད་ལ་སོགས་པའི་ཕྱིར་

ཚོལ་བའི་དངོས་པོ་དམིགས་པ་ལ་དེ་ཁོ་ནའི་དངོས་པོར་མངོན་པར་ཞེན་པས་འཛིན་པར་
བྱེད་པ་འཇུག་པ་ནི་བདག་བཏགས་པ་ཉིད་ཡིན་ནོ་ཞེས་དེ་ལྟར་འཕགས་པ་རྣམས་དང་
འབྲེལ་པའི་འཛིན་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་གཉིས་པ་རྣམ་པ་དགུ་བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའ་དག་གི་
མཐོང་བའི་ལམ་གྱི་སེམས་དང་སེམས་ལས་བྱུང་བ་འཇུག་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱིས་སྤང་བར་བྱ་
བ་ཡིན་པར་དེ་དང་དེའི་གཉེན་པོའི་གནས་སྐབས་བསྟན་པས་ལྡོག་པའི་སྟོན་ནས་བརྗོད་པ་
ཡིན་ཞེས་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་སྐད་དུ་ཡང་། ཆེད་བཞིན་ངེས་པར་མི་འབྱུང་དང་། ། ལམ་
ལ་ལམ་མིན་ངེས་འཛིན་དང་། ། འགག་དང་བཅས་པའི་སྐྱེ་བ་དང་། ། དངོས་པོ་ལྡན་དང་མི་
ལྡན་དང་། ། གནས་དང་རིགས་ནི་འཛིག་པ་དང་། ། རོན་དང་གཉེར་དང་རྒྱ་མེད་དང་། ། ཕྱིར་
ཚོལ་བ་ནི་དམིགས་པ་ལ། ། འཛིན་པའི་རྣམ་རྟོག་གཞན་ཡིན་ནོ། ། ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །
གཟུང་བའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་མ་ཡིན་པ་ཞེས་པའི་སྤྲ་བཞི་སྟེ། དེ་ལ་སྤྲ་དང་པོ་ནི་ཡུལ་དུག་ཏུ་
སྤང་བའི་གཟུང་བའི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་རྣམ་པར་རིག་པའོ། ། གཉིས་པ་ནི་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་
པའི་འཛིན་པའི་རྣམ་པ་ཅན་ནོ། ། གསུམ་པ་ནི་དེ་ཉིད་ཀྱི་སྐད་ཅིག་གཞན་དུའོ། ། བཞི་པ་ནི་
རྣམ་པ་དེ་དང་བྲལ་བའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའོ། ། རིགས་ཉིད་ཡིན་གྱི་རིགས་ཀྱི་
རྣམ་པར་རྟོག་པ་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་རམ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཆོག་གྱི་མ་དང་ལྡན་པའོ། ། རེ་ཞིག་
རིགས་ཀྱི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་རིགས་ཀྱང་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་གཉེན་པོ་ཡང་
དག་པར་འགྱུར་པའི་དུས་ཀྱི་རིགས་བཞིན་ནོ། ། རིགས་ཉིད་ཡིན་གྱི་རིགས་ཀྱི་རྣམ་པར་རྟོག་
པ་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་རམ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཆོག་སྤྲ་མ་དང་ལྡན་པའོ། ། རེ་ཞིག་ཡང་དག་པར་
འགྱུར་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་དམིགས་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ཡང་ཡིན་ཏེ།
དཔེར་ན་ཡང་དག་པར་རྟོགས་པའི་ཡང་དག་པའི་དམིགས་པ་ལ་སྦྱོར་བ་བཞིན་ནོ། །
དམིགས་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ཉིད་ཡིན་གྱི་ཡང་དག་པར་འགྱུར་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་མ་
ཡིན་པ་དེ་ནི་དཔེར་ན་དམིགས་པ་ཡོངས་སུ་མ་རྟོགས་པ་ལྟ་བུའོ། ། ཕྱོགས་འདིས་ལྷག་མ་
རྣམས་ཀྱང་རྗེས་སུ་དཔག་པར་བྱའོ། ། དེ་ལྟར་མཐོང་བའི་ལམ་ལ་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་གཉེན་
པོ་དང་བཅས་པ་བསྟན་ནས། བྱང་ཚུབ་ཆེན་པོ་འགྱུར་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དེ་ནི་མཐོང་བའི་ལམ་
རྒྱ་རྣམ་པ་གསུམ་པོ་གང་དང་བཅས་པར་བཞེད་བ་དེ་བརྗོད་པར་བྱ་བ་ཡིན་པས་མཐོང་བ་ལ་

སོགས་པའི་ལམ་ཡང་དག་པར་སྟོན་བས་བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོ་ལ་གཞན་འགོད་པའི་རྒྱ་དང་པོ་
བསྟན་པའི་དོན་དུ་གསོལ་པ་ནི་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཤེས་རབ་ཀྱི་ས་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ནི་ཟབ་པོ་
ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པའོ། ། སྡེ་མ་བཞིན་དུ་དེ་ཅིའི་སྤྲད་དུ་ཞེ་ན་ཞེས་དོགས་པ་
བསུ་ནས་བཅོམ་ལྡན་འདས་དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསོལ་ཏེ། ཆོས་ཐམས་
ཅད་སྐྱེ་བ་མེད་པ་ཡིན་ན་ཡང་ཀུན་ཏུ་ཁྱེམ་པ་ལ་སོགས་པ་མ་བྱས་པར་སྤྲ་ན་མེད་པའི་བྱང་
ཆུབ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་རྟོགས་པར་འདོད་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་དཀའ་བ་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་སྒྲོ་བ་
བསྐྱེད་པ་སྟོན་པས་བྱང་ཆུབ་ལ་མཐོང་བའི་ལམ་ལ་སོགས་པ་སྟོན་པས་གཞན་དག་རྟོགས་
པར་བྱས་པ་ཡིན་ནོ། ། དོན་དམ་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ནི་དཀའ་བ་ཅི་ཡང་མེད་དོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཀློ་
ཤི་ཀ་གང་འདི་སྤྲད་དུ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྤྲས་པ་ཡིན་ནོ། ། ལེགས་པར་སྤྲས་པ་ཉིད་ཀྱིས་
ན་བསུགས་པར་བྱེད་པ་ནི་འཕགས་པ་རབ་འབྱོར་གྱིས་གང་དང་གང་བཤད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་
སོགས་པ་སྤྲས་པ་ཡིན་ནོ། ། ཅི་ལ་ཡང་ཐོགས་པ་མེད་དོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གང་ལ་ཡང་མངོན་པར་
ཞེན་པ་མེད་པའོ། ། རང་གིས་སྤྲས་པའི་དོན་བསྟན་པར་བྱེད་པ་ནི་བཅོམ་ལྡན་འདས་བདག་
གིས་གནས་བརྟན་རབ་འབྱོར་ལས་བརྒྱམས་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསོལ་པ་ཡིན་ནོ། །
ཆོས་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་ཆོས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རི་ལྟར་སྒྲོས་པའི་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་ཆོས་རྟོགས་
པའོ། ། ལེགས་པར་སྤྲས་སོ་ཞེས་གསུངས་པ་ནི་ཀློ་ཤི་ཀ་ཁྱོད་ཀྱི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། ། དེ་
བཞིན་དུ་དེ་ཅིའི་བྱིར་ཞེ་ན་ཞེས་དོགས་པ་བསུ་ནས་ཀློ་ཤི་ཀ་གནས་བརྟན་རབ་འབྱོར་ཞེས་བྱ་
བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་སོ། ། འདི་ཉིད་ཅིའི་བྱིར་སྤྲམ་པའི་དོགས་པ་དེ་ཅིའི་བྱིར་ཞེ་ན་ཞེས་
དོགས་པ་བསུ་ནས་ཀློ་ཤི་ཀ་གནས་བརྟན་རབ་འབྱོར་ནི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་སོ། །
འདོད་པ་ལ་སོགས་པ་ཁམས་གསུམ་པ་སོ་སོའི་ཉོན་མོངས་པ་རྒྱུད་དུ་དང་འབྲིང་དང་ཆེན་པོ་
སྟོང་བར་བྱེད་པའི་མཐོང་བའི་ལམ་ཀྱི་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་རང་བཞིན་དུ་མཐོང་བའི་བྱིར་གོ་
རིམས་བཞིན་ཤེས་རབ་ཀྱི་ས་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ཡང་དག་པར་རྗེས་སུ་མི་མཐོང་ཞིང་མི་དམིགས་
ན་ཞེས་བྱ་བ་ནས་བརྒྱམས་ཏེ། ཆོས་ཉིད་ཀྱང་མི་དམིགས་ན་ཞེས་བྱ་བའི་བར་ཀྱི་ཆོག་དགུ་པོ་
ནམས་ཡིན་ནོ། ། སྤྱིར་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྒྱ་དང་འབྲས་བུ་དག་དམིགས་སུ་མེད་པའི་བྱིར་
གངས་རི་ལྟ་བུ་བཞིན་ཆོས་ཐམས་ཅད་དབེན་པར་གནས་པ་དང་ཆོས་ཐམས་ཅད་མི་དམིགས་

པར་གནས་པར་གཟུང་བར་བྱའོ། ། གལ་ཏེ་དེ་ལྟ་ཡིན་ན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱིས་
ཉན་ཐོས་རྣམས་དང་མཚུངས་པ་ཁོ་ནར་གནས་པར་བྱའོ་ཞེ་ན། ཀློག་ཀ་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་
སོགས་པ་གསུངས་སོ། ། གནས་པ་དེ་དག་ཐམས་ཅད་པས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་
པའི་གནས་པ་མ་གཏོགས་པར་གཞན་རྣམ་པས་སོ། ། གནས་པ་འདིས་གནས་པར་བྱའོ་ཞེས་བྱ་
བ་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་གནས་པའི་ཕན་ཡོན་བསྟན་པ་ཉིད་ཀྱིས་བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོའི་
ཕྱིར་མཐོང་པའི་ལམ་ལ་སོགས་པ་གཞན་དག་ལ་ཡང་དག་པར་བསྟན་པར་མཆུག་བསྟུས་པ་
ཡིན་ནོ། ། ཤེས་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པའི་བཤད་པ་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་གྱི་སྒྲུང་བ་ལས་
སྟོང་པོའི་ལེན་ཞེས་བྱ་སྟེ་ཉི་ཤུ་ཙམ་བདུན་པའོ། ། ། ། རི་རྒྱད་དུ་བཤད་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་མཐོང་
བའི་ལམ་ལ་སོགས་པ་ཡང་དག་པར་བསྟན་པས་མཐོང་བའི་ལམ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་རྒྱ་ཐུན་
སུམ་ཆོགས་པའི་དགེ་སྟོང་རྣམས་ཀྱི་མཆོད་པ་བྱས་སོ་ཞེས་སྒྲུས་པ་ནི་དེ་ནས་དེའི་ཆེ་ལྗེའི་བྱ་
ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། ། ལྷའི་བྱ་རྣམས་མན་དྲ་ར་བའི་མེ་ཏོག་ཐོགས་ནས་འཁོར་དེར་
འདུས་པ་ནི་དགེ་སྟོང་རྣམས་ཀྱི་སྟོན་ལམ་གྱི་སྟོངས་ཀྱིས་མེ་ཏོག་རྟེན་པའི་རྒྱ་ཡིན་པར་ཤེས་
པར་བྱའོ། ། རྟོགས་པ་ཡིད་ཆེས་པ་བས་གོང་ནས་གོང་དུ་མངོན་པར་འཕེལ་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར་
སྟོན་ལམ་ཡང་བྱས་པར་འགྱུར་ཞེས་བརྗོད་པ་ནི་ཆོག་འདི་རྒྱད་ཅེས་ཀྱང་གསལ་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་
ལ་སོགས་པའོ། ། དེ་ནས་བཅོམ་ལྷན་འདས་དེའི་ཆེ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ནི་བཤད་ཟིན་ཏོ། །
བསྐལ་པ་སྟོང་ཕྱག་ཉི་ཤུར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མི་རྣམས་ཀྱི་ཆེ་ལོ་དཔག་དུ་མེད་པ་ནས་བརྩམས་ཏེ་
ལོ་བཅུའི་བར་དུ་འགྲིབ་པ་འདི་ནི་མཆོན་དང་ནད་དང་སྐྱ་གེ་རྣམས་ཀྱིས་མཐར་ཕྱིན་པར་
བྱས་པས་འགྲིབ་པའི་བར་གྱི་བསྐལ་པ་དང་པོའོ། ། ཆེ་ལོ་བཅུ་པ་དེ་ལས་ཀྱང་འཕེལ་བར་
འགྱུར་ཞིང་ཆེ་ལོ་བཅུད་ཁྲི་པར་གྱུར་ཅིང་ཡང་དེ་བཞིན་དུ་འགྲིབ་པར་གྱུར་པ་ན་ཆེ་ལོ་བཅུ་
པར་འགྱུར་བ་སྟེ། དེ་ལྟར་འཕེལ་བ་དང་འགྲིབ་པའི་དབྱེ་བས་བར་གྱི་བསྐལ་པ་བཙེ་བཅུད་
ཡིན་ནོ། ། ཆེ་ལོ་བཅུ་པ་དེ་ཉིད་ལས་ཀྱང་འཕེལ་བར་གྱུར་ཅིང་ཆེ་ལོ་བཅུད་ཁྲི་པར་གྱུར་པ་
འདི་ནི་འཕེལ་བའི་བར་གྱི་བསྐལ་པ་ཉི་ཤུ་ཡིན་ནོ། ། དེ་བཞིན་དུ་གཞན་རྣམས་ཀྱི་འཕེལ་པ་
དང་འགྲིབ་པའི་དུས་རི་སྟེང་ཡིན་པ་བར་གྱི་བསྐལ་པ་དང་པོ་འགྲིབ་པའི་དུས་དང་ཕྱི་མ་
འཕེལ་བའི་དུས་ཀྱང་དེ་སྟེང་ཡིན་པས་ཐམས་ཅད་དུས་མཉམ་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ལྟར་ན་བར་གྱི་

བསྐྱལ་པ་གཅིག་གིས་ནི་སྟོང་གི་འཛིག་རྟེན་འཛིག་པའི་ཕྱིར་དང་བཅུ་དགུས་ནི་སྟོངས་པར་
བྱེད་པའི་ཕྱིར་བར་གྱི་བསྐྱལ་པ་ཉི་ཤུར་ནི་འཛིག་རྟེན་འཛིག་པ་ཡིན་ནོ། ། བར་གྱི་བསྐྱལ་པ་ཉི་
ཤུར་ཞིག་ནས་འདུག་གོ། ། དེ་བཞིན་དུ་བར་གྱི་བསྐྱལ་པ་གཅིག་གིས་ནི་སྟོང་གི་འཛིག་རྟེན་
མངོན་པར་འབྱུང་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་དང་། བཅུ་དགུས་ནི་ཆགས་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་ལ། བར་
གྱི་བསྐྱལ་པ་ཉི་ཤུར་ཆགས་ནས་གནས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་བར་གྱི་བསྐྱལ་པ་བརྒྱད་ཅུའི་གྲངས་
ཀྱིས་ཆད་པ་ནི་བསྐྱལ་པ་ཆེན་པོ་སྟེ་འདི་ནི་བསྐྱལ་པ་བཟང་པོ་ལ་སོགས་པ་ཡིན་ནོ། ། བསྐྱལ་
པ་སྐར་མ་ལྟ་བུ་ནི་དེ་ལྟ་བུ་མ་ཡིན་ཏེ་སྟོན་ལམ་དང་དགེ་བའི་རྩ་བའི་དབང་གིས་ཤིན་ཏུ་རིང་
བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། ། དེ་བས་ན་འགྲིབ་པའི་དུས་ན་ཇི་སྟངས་དུ་བཤད་པའི་བར་གྱི་བསྐྱལ་
པའི་ཆད་གྱི་དུས་ཡོངས་སུ་ཆད་པ་ཡིན་པས་བསྐྱལ་པ་སྟོང་ཕྱག་ཉི་ཤུར་ཞེས་གསུང་པ་ཡིན་
ནོ། ། བྱང་ཚུབ་གྱི་རྒྱ་མཚན་གྱི་དོན་ཉིད་དུ་གཞན་དག་ལ་ཆོག་དང་དོན་ཡང་དག་པ་ལ་
སོགས་པའི་སྟོན་ནས་ཤེས་རབ་གྱི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་སོ་སོར་གཏོང་པ་སྟེ་རྒྱ་གཉིས་པ་བཤད་པའི་
སྟངས་བསྐྱང་བ་ནི་ཀུན་དགའ་བོ་བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་གང་སུ་དག་
ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་བཞིན་དུ་དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན་ཞེས་དོགས་པ་
བསུ་ནས་འདི་ལྟར་མི་རྣམས་དང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་སོ། ། སྟོང་པར་མི་བྱེད་ཅེས་
བྱ་བ་ལ་སོགས་པའི་ཆོག་བདུན་ནི་རིམ་པ་རིམ་ལྟར་བཞིན་དུ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ལ་
སོགས་པའི་མངོན་པར་རྟོགས་པ་བདུན་དང་མི་མཐུན་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་བརྗོད་པར་བྱའོ། །
སྟོན་པ་སྟུ་བར་མི་འཇུག་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྤྲ་ན་མེད་པའི་བྱང་ཚུབ་གྱི་ཡུལ་ལ་འཇུག་པའི་སྟོན་
ལམ་ལ་གལ་ཏེ་གཞན་དུ་སྟོན་པས་སྟུ་བར་མི་འཇུག་བ་དེ་ལྟར་ན་དགེ་བའི་རྩ་བ་དེ་ཉན་ཐོས་
དང་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་དོན་དུ་རྣམ་པར་སྟོན་པ་སྟོན་པར་མི་བྱེད་དོ་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཆོག་གོ། །
སྟངས་བསྐྱང་བ་བྱས་ནས་ད་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དང་འབྲེལ་བའི་ཡོངས་སུ་གཏད་པ་རྒྱུད་
དུའི་དོན་ནི་ཀུན་དགའ་བོ་དེ་ལྟ་བུ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། གཏད་དོ་
ཞེས་བྱ་བ་ནི་རབ་དུ་གཏོང་པའོ། ། རྗེས་སུ་གཏད་དོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྤྲར་ཡང་གཏོང་པར་མཛད་
པའོ། ། ཁ་ཅིག་ནི་འཛིན་པའི་དོན་དུ་གཏད་པ་ཉིད་ཡིན་པས་འཕགས་པ་ཀུན་དགའ་བོ་ནི་
རྒྱལ་པའི་ཡུམ་གྱི་སྤྱད་པ་པོ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་རོ། ། གཞན་དག་ནི་འཆང་བ་ལ་སོགས་པའི་

དོན་ཉིད་དུ་གཏང་པ་ཡིན་པས་སྤྱད་པ་པོ་ནི་དོན་མཛོན་ཆེད་པོ་ཉིད་ཡིན་ནོ་ཞེས་འདོད་དོ། །
དེ་ལ་ནམ་པར་ཆུད་གསན་པ་ནི་གཞན་དུ་བྱེད་པའོ། ། གཏང་བ་ནི་ནམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་
སྤངས་པའོ། ། བརྗེད་པ་ནི་ཡིད་ལ་མ་བྱས་པའོ། ། ཆོག་གི་ཡན་ལག་ནི་ཆོག་གི་ཕྱོགས་གཅིག་
གོ། ། རྒྱ་གསུམ་ཐོབ་པར་བྱེད་པ་ཡིན་པས་ན་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་ཡུམ་སྟེ་བསྐྱེད་པ་འབྱིན་པ་
ཞེས་བྱ་བར་སྦྱར་རོ། ། དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ཡང་དག་པར་བསྐྱེད་པ་ཡིན་
པས་ཐོབ་པར་བྱེད་པའོ། ། ཡོངས་སུ་གཏང་པ་འབྲིང་གི་དོན་ནི་ཀུན་དགའ་བོ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ས་
རོལ་དུ་བྱིན་པ་འདི་གཟུང་བར་བྱའོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། ཡོངས་སུ་
གཏང་པ་ཆེན་པོའི་དོན་ནི་ཀུན་དགའ་བོད་ལྟར་བཞུགས་ཤིང་འཆོ་བ་དང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་
སོགས་པ་གསུངས་སོ། ། དེ་དང་དེས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བྱེད་པ་དང་ཞེས་བྱ་བ་དང་སྦྱར་རོ། ། བན་
པར་སེམས་པ་དེ་དང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལ་མན་པར་འདོད་པས་སོ། ། བྱང་
ཆུབ་སེམས་དཔའ་དང་འབྲེལ་བའི་ཡང་ཡོངས་སུ་གཏང་པ་ཆུང་དུའི་དོན་ནི་ཀུན་དགའ་བོ་
གང་དག་འདས་པའི་དུས་སུ་བྱང་བར་སྦྱར་པའི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །
ཡོངས་སུ་གཏང་པ་འབྲིང་གི་དོན་ནི་ཀུན་དགའ་བོ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་གང་དག་ཅེས་བྱ་
བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། ཆེན་པོའི་དོན་ནི་ཀུན་དགའ་བོ་འདི་ལྟ་སྟེ་ཤེས་རབ་ཀྱི་
ས་རོལ་དུ་བྱིན་པ་འདི་ནི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། ཤེས་རབ་ཀྱི་ས་རོལ་དུ་
བྱིན་པ་རང་ཉིད་སྟོམ་པ་ལ་སོགས་པ་ལས་ཆེས་མང་བའི་བསོད་ནམས་ཀྱི་མཆོན་ཉིད་ཅན་
བྱང་ཆུབ་ཐོབ་པའི་བར་མཆོད་པའི་རྒྱ་གསུམ་པ་སྟོན་པས་ཀུན་དགའ་བོ་གལ་ཏེ་ཁྱོད་ཀྱིས་
གང་ཟག་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཐེག་པ་པ་ནམས་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་སོ། ། གླུ་ཅིག་
དང་ཐང་ཅིག་དང་ཡུད་ཙམ་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་གླུ་ཅིག་ལ་སོགས་པ་སྟོམ་པ་ནི་གོ་རིམས་
བཞིན་དུ་གང་ཟག་དབང་པོ་རྣམས་པོ་དང་འབྲིང་དང་རྒྱལ་པོ་ཤེས་པར་བྱ་བའི་དོན་ཡིན་ནོ། །
དེ་ལ་དུས་ཀྱི་མཐའ་ནི་གླུ་ཅིག་མའོ། ། ཡང་གླུ་ཅིག་མ་བརྒྱ་ཉི་ཤུ་ལ་དེའི་གླུ་ཅིག་མའོ། །
དེ་གླུ་ཅིག་མ་དུག་ཅུ་ལ་ནི་ཐང་ཅིག་གོ། ། ཐང་ཅིག་སུམ་ཅུ་ལ་ནི་ཡུད་ཙམ་མོ། ། ཡི་གའི་
བདག་ཉིད་ཀུན་མཐར་ཡང་། ། མིག་བཙུམས་ཆད་དུ་གནས་པ་ཅན། ། ཞེས་བྱ་བའི་ཚུལ་ཀྱི་
གླུ་ཅིག་མ་གཅིག་གིས་ཆོས་སྟོན་པར་ངི་ལྟར་རུང་ཞེ་ན་བརྗོད་པ་སྟོན་པ་པོའི་བྱང་ཆུབ་

སེམས་དཔའི་དབང་གིས་ཉན་པ་པོ་རྣམས་ལ་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་གིས་བསྟན་པའི་ཆོས་སྣང་
བ་དང་ལྡན་པའི་ཤེས་པ་བསྐྱེད་པས་དེས་དེ་ལ་ཆོས་བསྟན་པ་ན་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཐ་སྐད་འདོགས་
སྟེ། དེ་ལྟར་རི་སྐད་བཤད་པ་གསུམ་ནི་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་པར་བྱེད་
པའི་རྒྱ་ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། དེ་སྐད་དུ་ཡང་། བྱང་ཆུབ་ལ་གཞན་སྟོན་པ་དང་། དེ་ཡི་
རྒྱ་ནི་ཡོངས་གཏོད་དང་། དེ་ཐོབ་པར་ཆད་མེད་པའི་རྒྱ། བསོད་ནམས་མང་པོའི་མཆོན་
ཉིད་དོ། ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། རྒྱ་དང་བཅས་པ་མཐོང་བའི་ལམ་རི་སྐད་དུ་བཤད་པ་ནི་
རྣམ་པར་རྟོག་པ་མི་སྣང་བ་ལ་མཐུ་ཡོད་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བསྟན་པའི་ཕྱིར་དེ་བཞིན་གཤེགས་
པ་མི་བསྐྱེད་པ་མཐོང་བ་དང་མི་སྣང་བར་གྱུར་པའི་དཔེ་སྟོན་པས་དེ་ནས་བཅོམ་ལྡན་འདས་
ཀྱིས་དེའི་ཆོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟོས་པ་ཡིན་ནོ། དེ་ལ་བདུད་ཀྱི་ཡུལ་ཐམས་ཅད་ལས་
ཡང་དག་པར་འདས་པའི་ཕྱིར་མི་བསྐྱེད་པའོ། ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་འབྱུང་གནས་སུ་གྱུར་
པའི་ཕྱིར་རྒྱ་མཆོ་ལྟ་བུའོ། ཟབ་མོའི་ཆོས་ཁོང་དུ་རྒྱུད་པའི་ཕྱིར་ཟབ་མོའོ། དཔེས་བསྟན་
པའི་དོན་བཤད་པ་ནི་ཀུན་དགའ་བོ་དེ་ལྟར་ཆོས་ཐམས་ཅད་ནི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་
གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ་མག་ལམ་དུ་ཡང་སྣང་བར་ཡང་མི་འགྱུར་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའི་
ཆོག་བཞི་ནི་གཟུང་བ་དང་འཛིན་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་བཞི་པོ་མཐོང་བའི་ལམ་ན་མི་སྣང་
བར་བསྟན་པའི་དོན་དུ་སྟོས་པ་ཡིན་ནོ། དོན་འདི་ཉིད་ངེས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་
ན་ཞེས་བྱ་བས་བསུ་ནས་ཀུན་དགའ་བོ་ནམ་མཁའ་བྱེད་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་
པ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། དེ་སྐད་དུ་ཀུན་བརྟགས་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ནི་ཤེས་པ་པོ་མ་ཡིན་
ཏེ་གང་གི་ཕྱིར་ནམ་མཁའ་བྱེད་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། དེ་བཞིན་དུ་གཞན་གྱི་དབང་ནི་མཐོང་
བ་པོ་མ་ཡིན་ཏེ་གང་གི་ཕྱིར་སྐྱུ་མའི་སྐྱེས་བུ་དང་འབྲུག་གིས་བསམ་གྱིས་མི་བྱལ་པ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར་རོ། ཡོངས་སུ་གྱུབ་པ་ཡང་དགོས་པ་བྱེད་ནུས་པ་མ་ཡིན་ཏེ་གང་གི་ཕྱིར་ཆོས་
ཐམས་ཅད་ནི་དངོས་པོ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཆོར་བ་པོ་མ་ཡིན་པས་སོ་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན་ནོ། ཉེ་
བར་བསྐྱུ་བ་ནི་ཀུན་དགའ་བོ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་དེ་ལྟར་སྟོན་ན་
ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། གང་གི་དོན་དུ་རི་སྐད་བཤད་པའི་མཐོང་བའི་
ལམ་རྒྱ་དང་བཅས་པར་འདོད་པའི་བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོ་དེ་ཡང་གང་ཡིན་ཞེ་ན། བྱང་ཆུབ་ཆེན་

པོ་དེ་ཡང་གང་ཡིན་ཞེ་ན། བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོ་བཤད་པའི་དོན་དུ་སྤྱི་བཟོ་བ་གསུངས་པ་ནི་
བསྐྱབ་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དམ་པའི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པའི་བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་
པའོ། ། དེ་བཞིན་དུ་དེ་ཅིའི་བྱིར་ཞེ་ན་ཞེས་དོགས་པ་བསུ་ནས་ཀུན་དགའ་བོ་བསྐྱབ་པ་འདི་
ནི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། མཐེ་བོང་གཅིག་གིས་བཏེག་སྟེ་སྤྱར་གཞག་
ཀྱང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཁྱེན་དུ་བཏག་ནས་སྤྱར་ཡང་དབབ་པར་བྱས་ཀྱང་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཆོག་གོ། །
སངས་རྒྱས་བཙུག་པོ་ལྟན་འདས་དེ་དག་འདི་སྟམ་དུ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ནི་གདུལ་བྱའི་སྐྱེ་
བོ་ནམས་ལ་སྤྱང་བ་ལ་ལྟོས་ནས་བརྗོད་པ་ཡིན་གྱི། བཙུག་པོ་ལྟན་འདས་ནམས་ལ་ནི་ནམ་པར་
རྟོག་པའི་ཀུན་ཏུ་རྒྱ་བ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པའོ། ། དེ་བཞིན་དུ་དེ་ཅིའི་བྱིར་ཞེ་ན་ཞེས་དོགས་པ་
བསུ་ནས་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ནི་གཞལ་དུ་མེད་ཅིང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་
གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། རྒྱུ་པར་མི་རྟོག་པའི་བྱིར་རོ་ཞེས་བྱ་བར་དགོངས་སོ། ། སྤྱིན་པ་ལ་
སོགས་པའི་བསྐྱབ་པ་གཞན་དག་ཀྱང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནམ་ཅིའི་བྱིར་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་
བྱིན་པ་ལ་སྤྱི་བཟོ་བར་བྱེད་སྟམ་པ་ལ་ཀུན་དགའ་བོ་འདས་པ་དང་མ་འོངས་པ་དང་ཞེས་བྱ་བ་
ལ་སོགས་པ་ཡིན་ནོ། ། སྤྱིར་སྤྱི་བཟོ་བར་མཛད་ནས་དེ་ནི་བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོའི་རང་གི་ངོ་བོ་
བསྟན་པའི་བྱིར་ཀུན་དགའ་བོ་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ནི་ཆད་མ་མེད་པའོ་ཞེས་བྱ་བ་
ལ་སོགས་པ་གསུངས་སོ། ། མི་ཟད་པའོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཟད་པ་མེད་པའི་བྱིར་མི་ཟད་པའི་ཡེ་
ཤེས་ཀྱི་རང་བཞིན་གྱི་བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོ་ནི་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ཡིན་ནོ། ། འདི་ཉིད་
བརྗོད་པའི་དོན་དུ་དེ་ཅིའི་བྱིར་ཞེ་ན་ཞེས་དོགས་པ་བསུ་ནས་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་
མེད་པའི་བྱིར་རོ་ཞེས་གསུངས་ཏེ་ཟད་པ་མེད་པའི་བྱིར་རོ་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཆོག་གོ། ། འདི་ཉིད་
རྒྱ་ཆེར་སྟོན་པ་ནི་ཀུན་དགའ་བོ་གང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ་དེ་ལ་མངོན་
སུམ་གྱི་རང་གི་ངོ་བོ་ཡོངས་སུ་གཙོད་པ་ནི་ཆད་མའོ། ། རྗེས་སུ་དཔག་བས་དབེན་པ་ཉིད་དུ་
རྟོགས་པ་ནི་ཟད་པའོ། ། དེ་གཉི་གས་སམ་ལུང་གིས་འདི་ཙམ་ཞིག་གོ་ཞེས་ངེས་པར་གཟུང་བ་
ནི་ཐ་མའོ། ། དགོངས་པ་ནི་རི་ལྟར་ནམ་མཁའ་རྫས་སུ་མེད་པ་ཙམ་གྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ཡིན་པའི་
བྱིར་ཆད་མ་ལ་སོགས་པ་གཟུང་བར་མི་རྣམས་པ་དེ་བཞིན་དུ་ཡུལ་ཡང་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་
ཡིན་ནོ། ། འདི་ཉིད་གསལ་བར་བྱེད་པས་དེ་ཅིའི་བྱིར་ཞེ་ན་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་

སོ། ། གཞུང་གི་ཚད་བཤད་པས་ཚད་མ་ལ་སོགས་པ་བརྗོད་པ་ཡིན་ནོ་ཞེན། ཀུན་དགའ་བོ་
ངས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་ཏེ། དེ་ཁོ་ནའི་རང་བཞིན་གྱི་ཤེས་རབ་ཀྱི་ས་རོལ་ཏུ་བྱིན་
པ་ཞེས་བྱ་བར་དགོངས་སོ། ། དེ་ལྟ་ན་འོ་ན་ཚད་ལ་སོགས་པ་གང་གི་ཡིན་པར་འགྱུར་ཞེ་ན།
མིང་གི་ཚོགས་དང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་ཏེ་དེ་ལ་ཚོས་རྣམས་ཀྱི་ངོ་བོའི་ཚིག་སྒྲ་
དགས་ནི་མིང་གི་ཚོགས་སོ། ། དེ་རྣམས་ཉིད་ཀྱི་བྱང་པར་གྱི་ཚིག་སྒྲ་དགས་ནི་ཚིག་གི་ཚོགས་
སོ། ། དེ་གཉི་གའི་རྟེན་ཡི་གའི་ཚོགས་སོ། ། ཚད་དང་འབྲེལ་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་ས་རོལ་ཏུ་བྱིན་
པ་ནི་མིང་ལ་སོགས་པའི་རང་བཞིན་ལ་དེ་ཡང་གཙོ་བོའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་ས་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ནི་མ་
ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་རྟོ། ། དེ་ཉིད་གསལ་བར་སྟོན་པའི་དོན་དུ་དེ་ཅིའི་བྱིར་ཞེ་ན་ཞེས་བྱ་
བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། འདི་སྐད་དུ་དོན་དམ་པར་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ཡེ་
ཤེས་ཉིད་ཤེས་རབ་ཀྱི་ས་རོལ་ཏུ་བྱིན་ཡིན་ལ་དེ་སྟོན་པར་བྱེད་པས་ཉེ་བར་གདགས་པའི་ཚུལ་
ཀྱིས་གཞུང་གི་བདག་ཉིད་ཅན་ལ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ས་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ཞེས་བྱ་བའི་ཡང་དག་པ་ནི་
མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ཉིད་ཀྱི་བྱིར་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་དབང་དུ་མཛད་ནས་ཀུན་
དགའ་བོ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ས་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ནི་ཚད་མ་དང་ལྡན་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་
པ་གསུངས་སོ། ། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་ཚུལ་དུ་ཚད་མ་མ་གསུངས་པའི་རྒྱ་ཞུས་པ་ནི་བཅོམ་ལྡན་
འདས་ཅིའི་སྐད་དུ་གསོལ་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསོལ་པ་ཡིན་ནོ། ། ལན་བཏབ་པའི་བྱིར་
ཀུན་དགའ་བོ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ས་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་མི་ཟད་པའི་བྱིར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་
གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། དབེན་པའི་བྱིར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྐྱེ་བ་མེད་པས་སྐྱེས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ངོ་བོ་
ཉིད་ཡིན་པའི་བྱིར་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཚིག་གོ། ། དབེན་པའི་ཚོས་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དངོས་པོ་སྐྱེ་བ་
མེད་པ་ལ་སྟོང་པ་ཉིད་དམིགས་སུ་མེད་དེ་ཚོས་ཅན་མེད་པའི་བྱིར་རོ་ཞེས་བྱ་བར་དགོངས་
སོ། ། གཞུང་ལ་དུ་མེད་པའི་བྱིར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཟད་པ་དང་སྐྱེ་བ་མེད་པས་མ་སྐྱེས་པའི་ཡེ་ཤེས་
ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ཡིན་པའི་བྱིར་རོ། ། ཏུས་གསུམ་ཀྱི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམས་ཟད་པ་དང་མི་
སྐྱེ་བའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་རབ་ཏུ་བྱེ་བ་ཡིན་ནོ་ཞེས་གསུངས་པ་ནི་ཀུན་དགའ་བོ་འདས་པའི་ཏུས་
ན་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། ། དེ་ལ་སྐད་ཅིག་མའི་མི་རྟག་པ་ཉིད་ཀྱིས་ན་ཟད་པའོ། ། རྒྱུན་གྱི་
མི་རྟག་པ་ཉིད་ཀྱིས་ན་ཡོངས་སུ་ཟད་པའོ། ། ཉེ་བར་བསྐྱེད་པ་ནི་ཀུན་དགའ་བོ་དེ་ལྟ་བུས་ན་

ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། འདི་སྐད་དུ་ཉོན་མོངས་པ་དང་ཤེས་བྱའི་སྒྲིབ་པ་
དྲི་མ་སྒྲིས་པ་དང་མ་སྒྲིས་པ་ཉིད་དུ་བརྟགས་པ་ནམས་ནི། ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ལས་མ་གཏོགས་
པ། ། གང་ཕྱིར་ཆོས་ཡོད་མ་ཡིན་ཏེ། ། ཞེས་བྱ་བས་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ནམ་མཁའ་
བཞིན་དུ་འགག་པ་དང་སྒྲིབ་མེད་པའི་ཕྱིར་རམ་གཅིག་དང་དུ་མའི་ངོ་བོ་ཉིད་དང་རྩ་དང་
འབྲས་བུ་ནམ་པར་སྒྱུད་པའི་ཚད་མ་ལ་སོགས་པས་འཐད་པའི་དངོས་པོ་མེད་པས་ནམ་མཁའི་
པད་མ་བཞིན་དུ་འགག་པ་དང་སྒྲིབ་མེད་པའི་ཕྱིར་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་དྲི་མ་ནམས་ཟད་པ་
དང་མི་སྒྲིབ་མེད་པས་ཟད་པ་དང་མི་སྒྲིབ་ཤེས་པའི་བདག་ཉིད་ཅན་གྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་
ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་རྟོགས་པའི་མཚན་ཉིད་ཆོས་ཀྱི་སྒྲུ་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་ཕྱིན་པ་ངེ་ལྟ་
བའི་བདག་ཉིད་ནི་བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོ་ཡིན་པར་བརྟེན་པར་བྱའོ་ཞེས་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་
སྐད་དུ་ཡང་། དྲི་མ་ཟད་དང་མི་སྒྲིབ་པའི། ། ཡེ་ཤེས་བྱང་ཆུབ་ཅས་བརྟེན་དེ། ། ཟད་མེད་སྒྲིབ་
མེད་ཕྱིར་དེ་དག་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་ཤེས་པར་བྱ། ། ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ལྟར་དེ་ཁོ་
ན་ཉིད་བསྟན་པ་ན་དངོས་པོ་ལ་ཤིན་དུ་ཤས་ཆེར་མངོན་པར་ཞེན་བསལ་ལ་ཞིག་དངོས་པོ་
འཇིག་པའི་བསམ་པས་ཟད་པ་ལ་ཟད་དོ་སྟམ་པའི་ཤེས་པ་དང་། མ་འོངས་པའི་དངོས་པོ་མི་
སྒྲིབ་པའི་བསམ་པས་མི་སྒྲིབ་པ་ལ་མི་སྒྲིབ་རབ་ཤེས་པ་ཡིན་པར་བརྟེན་པ་དེས་ན་བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོ་
རང་གི་ངོ་བོ་ལ་ལོག་པར་བསྐྱབ་པའི་གནས་ཉིད་ཡིན་པར་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་དོན་དུ་དེ་
ནས་ཆེ་དང་ལྡན་པ་རབ་འབྱོར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟོས་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་བཞིན་དུ་རྗེས་སུ་
གསུང་བར་མཛད་པ་ནི་རབ་འབྱོར་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་ཕྱིན་པ་ནི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་
གསུངས་སོ། ། ནམ་མཁའ་མི་ཟད་པའི་ཕྱིར་ཆོས་ཐམས་ཅད་སྒྲིབ་མེད་པའོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ནམ་
མཁའ་དང་འདྲ་བར་ཟད་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་དང་ཆོས་ནམས་ཀྱི་སྒྲིབ་མེད་པས་ཟད་པ་དང་མི་
སྒྲིབ་མེད་པའི་བདག་ཉིད་ཅན་བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོ་ནི་ཟད་པ་མེད་པའོ་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཆིག་གོ། །
ལས་དང་པོ་པའི་གནས་སྐབས་སུ་དམིགས་པ་ལ་མངོན་པར་ཞེན་པས་བསྐྱེམ་པ་ན་འདི་ལྟ་
བུའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་ཕྱིན་པ་ངེ་ལྟར་རྟོགས་པར་འགྱུར་ཞེས་གསོལ་པ་ནི་བཅོམ་ལྡན་
འདས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། ། ཉེས་པ་འདི་ནི་མེད་དེ་གང་གི་ཕྱིར་
སྒྱུར་བའི་དུས་ཉིད་ནས་བཅམས་ཏེ་ཆོས་ཐམས་ཅད་སྒྲུ་མ་དང་འདྲ་ཞིང་སྒྲིབ་དང་འཇིག་པ་

དང་བྲལ་བས་ཚོས་ཐམས་ཅད་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུར་སྒོམ་པར་བྱེད་དོ་ཞེས་གསུངས་པ་ནི་རབ་འབྱོར་
བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་གཟུགས་ཟད་པ་མེད་པ་ཉིད་ཀྱི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་
སོགས་པའོ། ། རྣམ་པ་གཞན་གྱིས་ཀྱང་གསལ་བར་བྱེད་པ་ནི་རབ་འབྱོར་བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་མ་རིག་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལ་སྐྱེ་བ་
སྲུ་མའི་ཉོན་མོངས་པའི་གནས་སྐབས་ནི་འདིར་མ་རིག་པའོ། ། དེ་བཞིན་དུ་བསོད་ནམས་ལ་
སོགས་པའི་གནས་སྐབས་ནི་འདྲ་བྱེད་དོ། ། དེ་བཞིན་དུ་སྐྱེ་བ་འདིར་ཉིད་མཆོམས་སྦྱར་བའི་
སྐད་ཅིག་མའི་སྤང་པོ་ལྟ་ནི་རྣམ་པར་ཤེས་པའོ། ། ཉིད་མཆོམས་སྦྱར་བ་ཕན་ཆད་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་
དུག་མདོང་པའི་བར་དུ་མིང་དང་གཟུགས་སོ། ། དེ་ནས་ཇི་སྲིད་དབང་པོ་དང་ཡུལ་དང་རྣམ་
པར་ཤེས་པ་གསུམ་འདུས་པར་མ་གྱུར་པ་དེ་སྲིད་ནི་སྐྱེ་མཆེད་དུག་གོ། ། ཇི་སྲིད་དུ་ཆོར་བར་
གསུམ་གྱི་རྒྱ་ཡོངས་སུ་གཙོད་པའི་དོན་དུ་མི་འགྱུར་བ་དེ་སྲིད་ཀྱི་བར་དུ་ནི་རིག་པའོ། །
འཁྲིག་པའི་འདོད་ཆགས་ཀྱི་སྡོན་དུ་བདེ་བ་ཉམས་སུ་སྦྱང་བའི་གནས་སྐབས་ནི་ཆོར་བའོ། །
ཡུལ་ཆོར་བའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་སྡོན་དུ་འདོད་པའི་ཡོན་ཏན་དང་འཁྲིག་[?]པའི་འདོད་
ཆགས་ལ་ཀུན་དུ་སྦྱོད་པའི་གནས་སྐབས་སུ་ནི་སྲིད་པའོ། ། ཡུལ་ཆོར་བའི་གནས་སྐབས་ནི་
ལེན་པའོ། ། ཡུལ་ཐོབ་པའི་རྒྱུ་ཡོངས་སུ་རྒྱག་པས་ཡང་སྲིད་པའི་ལས་ཉེ་བར་བསགས་པ་ནི་
སྲིད་པའོ། ། ལས་དེས་མ་འོངས་པ་ན་ཡང་ཉིད་མཆོམས་སྦྱར་བ་ནི་སྐྱེ་བའོ། ། དེ་ཕན་ཆད་
ནས་ཇི་སྲིད་ཆོར་བའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་བར་གྱི་གནས་སྐབས་དེ་ནི་ཆ་ཤིངོ། ། དེ་ལྟར་ན་སྡོན་
དང་བྱི་མའི་མཐར་གཉིས་གཉིས་དང་བར་དུ་བརྒྱད་ནི་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་པར་འབྱུང་བ་ཡན་
ལག་བརྒྱ་གཉིས་དུམ་བུ་གསུམ་ཡིན་ནོ། ། མི་ཟད་པར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཟད་པ་མེད་པ་དེ་སྲུ་མ་
བཞིན་ནོ། ། མཐའ་གཉིས་སྤངས་པའོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྟག་པ་དང་ཆད་པ་དང་བྲལ་བ་ཉིད་ཡིན་
པའི་ཕྱིར་རོ། ། རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་པར་འབྱུང་བ་མཐའ་དང་དབུས་མེད་པར་ལྟ་སྟེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་
རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་པར་འབྱུང་བ་དེ་ནི་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུ་ཡིན་པ་ཉིད་ཀྱིས་ན་སྐྱེ་བ་དང་འཇིག་པ་དང་
གནས་པ་དང་བྲལ་བ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བལྟའོ། ། འདི་ལྟ་བུ་ཉིད་ནི་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་པར་འབྱུང་བ་
ཡིན་པར་གཟུང་བར་བྱའོ་ཞེས་གསུངས་པ་ནི་རབ་འབྱོར་དེ་ལྟར་རྣམ་པར་བལྟ་བའི་བྱང་ཆུབ་
སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་ནི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། ། དེ་ལྟར་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ནི་

མི་ཟད་པ་ལ་མངོན་པར་བསྐྱབ་པའོ། ། ཐབས་ལ་མཁས་པ་ནི་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་པར་འབྱུང་བ་
ལ་སྒྲིད་པའོ། ། དེ་ཉིད་སྟོན་པ་ནི་རི་ལྟར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་
གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ལྟར་ན་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཆད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། རབ་འབྱོར་གཞན་ཡང་
བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་དེ་ལྟར་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་པར་འབྱུང་བ་ལ་ནམ་
པར་བལྟ་བས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་སོ། ། རྒྱ་མེད་པར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་རྒྱ་
ཡོད་པ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། ། རྟག་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་དེ་ལ་སྐྱེ་བའི་རྒྱ་མེད་པས་ན་
རྟག་པའོ། ། སྐྱེས་པ་ལ་འཇིག་པ་མེད་པས་ན་བརྟན་པའོ། ། མངོན་པར་གསལ་བ་དང་ཡོངས་
སུ་གྱུར་པའི་རང་བཞིན་དུ་མི་འཇུག་པས་ན་ཐེར་བྱག་པའོ། ། གནས་སྐབས་གཞན་ཐོབ་པ་
དང་བྲལ་བས་ན་ནམ་པར་འགྱུར་བ་མེད་པའི་ཆོས་ཅན་ནོ། ། གཞུགས་ལ་སོགས་པ་ཉེ་བར་
དམིགས་བཞིན་དུ་རི་ལྟར་མི་ཟད་པའི་ནམ་པས་མངོན་དུ་བྱ་བ་ཞེ་ན། རབ་འབྱོར་གང་གི་ཆེ་
ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་ཏེ་གཞུགས་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་མི་དམིགས་པས་
བདག་དང་ཆོས་སུ་འཇིག་པ་ཐམས་ཅད་སྤངས་པས་མཐོང་བའི་ལམ་གྱི་བྱ་བ་སྟོན་པ་ཡིན་
ནོ། ། གང་གི་ཕྱིར་དེ་ལྟར་ཆོས་ཐམས་ཅད་མ་མཐོང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་གང་དག་དངོས་པོ་
འཇིག་པའི་བསམ་པས་ཟད་པ་ལ་ཟད་དོ་སྟམ་པའི་ཤེས་པ་དང་དངོས་པོ་མི་སྐྱེ་བའི་བསམ་
པས་མི་སྐྱེ་བ་ལ་མི་སྐྱེའོ་སྟམ་པའི་ཤེས་པ་ནི་ཟད་པ་དང་མི་སྐྱེ་བའི་ཤེས་པ་ཡིན་པར་བརྗོད་པ་
དེ་དག་གི་ལྟར་ན་ཟད་པ་དང་མི་སྐྱེ་བ་དང་བྲལ་བས་ཤེས་པ་འདི་མི་རུང་ངོ་། ། འདི་ལྟར་
སྐྱེས་པ་དང་མ་སྐྱེས་པ་དག་གི་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་ཟད་པ་དང་སྐྱེ་བའི་གཤམ་བྱེད་པའི་
མཆན་ཉིད་ཀྱིས་འགོག་པས་འགོག་པ་མེད་པ་དོན་དམ་པར་དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོ་རང་
བཞིན་དུ་གྱུར་པ་ལ་དངོས་པོ་ལ་ལོག་པར་མངོན་པར་ཞེན་པའི་སྐྱེལ་པ་བྱེད་ཀྱི་མཐོང་བའི་
ལམ་གྱི་སྟོབས་ཀྱིས་ནམ་པར་རྟོག་པ་ལ་སོགས་པའི་ངོ་བོ་སྐྱེས་པ་ཟད་པ་ཅི་ཞིག་དང་མ་སྐྱེས་
པའི་མི་སྐྱེ་བའི་ཆོས་ཅི་ཞིག་འཐོབ་སྟེ། འོན་ཀྱང་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མ་ཡིན་པ་ཁོ་ནའོ། ། དེའི་ཕྱིར་
ཟད་པ་དང་མི་སྐྱེ་བའི་ཤེས་པ་ནི་རི་སྐད་དུ་བཤད་པ་ཉིད་ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། ། དེ་སྐད་
དུ་ཡང་། འགག་པ་མེད་པའི་རང་བཞིན་ལ། མཐོང་ཞེས་བྱ་བའི་ལམ་གྱིས་ནི། ། ནམ་པར་
རྟོག་རིགས་ཅི་ཞིག་ཟད། ། རྒྱ་མེད་ནམ་པ་ཅི་ཞིག་ཐོབ། ། ཅེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ལྟ་མ་

ཡིན་ཏེ་ཆོས་ཡང་དག་པར་ཡོད་པར་ཁས་ལེན་ན་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཉོན་མོངས་པ་དང་།
ཤེས་བྱའི་སྒྲིབ་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ཐམས་ཅད་དུ་སྤངས་པར་འཐད་པ་ཤིན་ཏུ་དཀའ་བར་
འགྱུར་རོ། ། འདི་ལྟར་སྒྲེ་བ་དང་འཇིག་པ་སྟོང་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་བདག་མེད་དོ་སྟམ་དུ་བསྐྱོམ་
ཞིང་བདག་ཏུ་མངོན་པར་ཞེན་པ་ཡོངས་སུ་དོར་ཏེ་དེས་དབེན་པའི་ངོ་བོ་སྤང་པོ་ལ་སོགས་པ་
རྟོན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་སྒྲེ་བ་དང་འཇིག་པའི་ཆོས་ཅན་ལ་ཡང་དག་པར་དམིགས་
ནས། དངོས་པོ་དང་དེའི་སྟོང་དག་ལྟན་ཅིག་དམིགས་པ་ངེས་པའི་ཕྱིར་འདི་དག་ནི་སེམས་ཅམ་
ཁོ་ན་ཡིན་གྱི་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ནི་མེད་དོ་ཞེས་བྱ་བར་ཡིད་ལ་བྱེད་ཅིང་འཇིན་པའི་རྣམ་པ་ཅན་
གྱི་སེམས་ལ་མངོན་པར་ཞེན་པ་ཡོངས་སུ་མ་སྤངས་པས་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་དུ་མངོན་པར་ཞེན་པ་
སྤངས་ཏེ། གཟུང་བ་མེད་ན་འཇིན་པ་མེད་དོ་སྟམ་དུ་ངེས་པར་སེམས་པ་ན་འཇིན་པའི་རྣམ་
པའི་མཆན་ཉིད་རྣམ་པར་རིག་པ་ཅམ་དེ་ཡང་རྣམ་པར་བསལ་ཏེ་གཉིས་སུ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་
འབའ་ཞིག་ཡང་དག་པར་ཡོད་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཡིན་ལོ་སྟམ་དུ་ངེས་པར་བྱས་ནས་དེ་ཡང་རྟོན་
ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་སྒྲུ་མ་བཞིན་དུ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཡིན་ཏེ། ཡང་དག་
པར་ན་གཅིག་ཏུ་དངོས་པོ་དང་དངོས་པོ་མེད་པ་ལ་སོགས་པ་བརྟགས་པའི་ངོ་བོ་དང་བྲལ་བ་
ཡིན་ལོ་སྟམ་དུ་སྐྱོམ་པར་བྱེད་པའི་བསྐྱོམ་པའི་སྟོབས་རྫོགས་པ་ན་འགའ་ཞིག་གི་ལོར་བྱ་དང་
དདུལ་ལ་སོགས་པའི་ཤེས་པ་བཞིན་དུ་འཁྲུལ་པའི་མཆན་མ་མཐའ་དག་སྤངས་པ་སྒྲུ་མ་ལྟ་
བུའི་བདག་ཉིད་དུ་སྤང་བའི་སྟོང་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པ་སོ་སོར་རང་གིས་རིག་པར་བྱ་བ་ཅི་ཞིག་
ལྟར་ཡང་དག་པར་སྒྲིས་པས་ན་རྣལ་འབྱོར་པས་ཤེས་བྱའི་སྒྲིབ་པ་ཡང་དག་པར་སྟོང་ངོ་། ། དེ་
ལྟ་མ་ཡིན་ན་དུས་ཐམས་ཅད་དུ་ནམ་མཁའ་རྣམས་མེད་པ་ཅམ་གྱི་ངོ་བོ་འཇིན་པ་བཞིན་དུ་
བསྒྲེད་དུ་མེད་པ་དང་སྤང་དུ་མེད་པའི་རང་གི་ངོ་བོ་འཇིན་པའི་ཕྱིར་སྐད་ཅིག་མའི་ཆོས་ཤེས་
པ་ཅམ་གྱི་ངོ་བོ་ཉིད་དང་ཤེས་བྱའི་མཆན་ཉིད་རྣམས་གལ་ཏེ་དོན་དམ་པར་ཡོད་པ་ཉིད་
གཅིག་ཏུ་གྱུར་ན་དེའི་ཆེ་གཉེན་པོ་བསྐྱོམས་པས་ནམ་མཁའ་བཞིན་དུ་དེ་དག་ལ་ཅུང་ཟད་
ཀྱང་མི་བྱེད་དེ། དེའི་ཕྱིར་དངོས་པོ་ལ་མངོན་པར་ཞེན་པའི་ཕྱིན་ཅི་ལོག་མི་ལྟོག་པས་ན་
གཞན་དག་གིས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཤེས་བྱའི་སྒྲིབ་པ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་སྤངས་པ་
གང་ཡིན་པ་དང་། ཆོས་རྣམས་ཀྱང་ཡོད་པར་ཁས་ལེན་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་པན་ཚུན་འགལ་

བའི་དོན་ཁས་ལེན་པ་ཡིན་པས་ཁོ་བོས་ངོ་མཚར་གྱི་གནས་སུ་གྱུར་པར་བཅིས་སོ། ། དེ་རྒྱུ་
དུ་ཡང་། གཞན་གྱི་ཆོས་རྣམས་ཀྱང་ཡོད་ལ། ། ཤེས་བྱ་ལ་ཡང་སྟོན་པ་ཡི། ། སྒྲིབ་པ་བྱས་པར་
བརྟེན་པ་གང་། ། དེ་ལ་ཁོ་བོས་མཚར་དུ་བཅིས། ། ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། གང་གི་ཕྱིར་དེ་
ལྟར་དངོས་པོ་ལ་མངོན་པར་ཞེན་པ་ལས་གྲོལ་བར་མི་འཐད་པ་དེ་ཕྱིར་སྐྱར་བ་འདེབས་པ་
དང་སྒྲོ་འདྲེགས་པའི་ངོ་བོ་ཆོས་འགའ་ཡང་བསལ་བ་དང་གཞག་པ་མ་བྱས་པར་གཟུགས་ལ་
སོགས་པ་ཉིན་ཅིང་འབྲེལ་པར་འབྱུང་བ་ཀུན་རྫོབ་དུ་ཡང་དག་པའི་ངོ་བོར་གྱུར་པ་འདི་ཉིད་
ལ་རང་བཞིན་མེད་པ་ལ་སོགས་པའི་ངོ་བོར་བརྟག་པར་བྱ་སྟེ། དེ་ལྟར་སྐྱུ་མའི་རྒྱལ་པོས་སྐྱུ་
མའི་རྒྱལ་པོ་གཞན་ཞིག་པམ་པར་བྱས་པ་དང་འབྲེལ་བར་བྱིན་ཅི་ལོག་ལྡོག་པས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་
མཐོང་ན་རྣམ་པར་གྲོལ་བར་འགྱུར་རོ་ཞེས་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་བྱའོ། ། དེ་རྒྱུ་དུ་ཡང་། འདི་ལ་
བསལ་བྱ་ཅི་ཡང་མེད། ། གཞག་པར་བྱ་བ་རྩུང་བྱས་མེད། ། ཡང་དག་ཉིད་ལ་ཡང་དག་ལྟ། །
ཡང་དག་མཐོང་ནས་རྣམ་པར་གྲོལ། ། ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། ཇི་རྒྱུ་བཤད་པའི་བྱིན་ཅི་
མ་ལོག་པའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྟོམས་པས་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆོས་མ་ལུས་པ་ལས་འདས་
པའི་ཕྱིར་བདུད་རྣམས་ཡིད་མི་བདེ་བར་གྱུར་པ་བསྟན་པ་ནི་རབ་འབྱོར་གང་གི་ཆེ་ཞེས་བྱ་བ་
ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། སྤྲ་མ་བཞིན་དུ་དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན་ཞེས་དོགས་པ་བསྐྱེད་ནས་
བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། ཉེ་
བར་བསྐྱེད་པ་ནི་རབ་འབྱོར་དེ་ལྟ་བུས་ན་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། གཙོ་ར་
མཐོང་བའི་ལམ་བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོའི་རྒྱ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཇི་ལྟར་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་
པ་ལ་སྐྱུ་དཔར་བྱ་བར་བརྟེན་སྟེ་པའི་དོགས་པ་དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན་ཞེས་བྱ་བས་བསྐྱེད་ནས་
དཀྱུས་མ་མཐོང་བའི་ལམ་ཉིད་རྒྱ་ཆེར་སྟོན་པ་ནི་རབ་འབྱོར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་
དཔའ་ཆེན་པོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་སོ། ། དེ་ལྟར་རེ་རེ་ནས་བསྟན་ནས་སྐྱུར་བསྐྱེད་
ཏེ་བརྟེན་པའི་དོན་དུ་རབ་འབྱོར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་
རོལ་དུ་བྱིན་པ་ལ་སྒྲིད་པ་ལ་ནི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་དུག་པོ་ཐམས་ཅད་ཅེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་
གསུངས་སོ། ། འདི་ལྟ་སྟེ་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་འདི་ནི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་དུག་ཡོངས་
སུ་རྫོགས་པའི་ཆོག་སྒྲ་དགས་སོ་ཞེས་སྤར་གསུངས་པས་ན་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་ལ་

སྒྱུད་པ་ཉིད་ཀྱིས་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་དྲུག་བསྒྲོམ་པ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་ནི་ཞེས་
བྱ་བའི་ཐ་ཆོག་གོ། ། འདིར་ནི་གཞུང་མདོར་བསྟུས་ཏེ་བརྗོད་པར་བཞེད་པ་ཡིན་པའི་བྱིར་ཉི་
བར་མཆོན་པ་ཉིད་ཀྱི་སྒྱིན་པ་ལ་སོགས་པའི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་རེ་རེའི་སྒྱུད་པས་ཀྱང་པ་རོལ་
ཏུ་བྱིན་པ་དྲུག་གི་བསྒྲོམ་པ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ནི་ཞེས་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་བྱའོ། །
དེ་ཡང་སྤྲོད་པུག་ཉི་ཤུ་ལྔ་པ་ལས་རབ་འབྱོར་འདི་ལ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སྒྱིན་པ་ཡོངས་སུ་
གཏོང་བའི་ཆོ་སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་བྱམས་པའི་ལུས་ཀྱི་ལས་དང་དག་གི་ལས་དང་ཡིད་ཀྱི་
ལས་ཀྱིས་ཉི་བར་གནས་པར་འགྱུར་བ་ནི་དེའི་ཚུལ་བྱིན་པའོ། ། དེ་ཉིད་
ཀྱི་ལན་པ་པོ་རྣམས་གཤེ་ཞིང་འབྱུང་བར་སྒྲིབ་པ་ལ་སོགས་པ་བཟོད་པ་ནི་དེ་བཞིན་དུ་བཟོད་
པའི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པའོ། ། དེ་ཉིད་ཀྱི་སྤྲོད་མོ་པའི་ཁྲོ་ཞིང་མཚང་འབྱུང་བར་ཡོངས་སུ་སྒྲིབ་པ་ལ་
སོགས་པས་སྒྱིན་པ་ལ་སྒྲོ་བ་མི་འདོར་བ་ནི་བཙོན་འགྲུས་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པའོ། ། དེ་ཉིད་ཀྱི་
སྒྱིན་པ་དེ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་དུ་ཡོངས་སུ་བསྐྱོ་ཞིང་ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་
རྒྱས་ཀྱི་སའི་རྣམ་པར་གཡེང་བའི་སེམས་མེད་པ་ནི་བསམ་གཏན་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པའོ། ། དེ་
ཉིད་ཀྱི་སྒྱིན་པ་བྱིན་པ་ན་སྒྱུ་མའི་སྒོས་ཉི་བར་གནས་པས་གང་ལ་ཡང་པན་པའམ་གཞོན་པར་
འགྱུར་བ་མ་མཐོང་བ་ནི་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པའོ། ། དེ་བཞིན་དུ་ཚུལ་བྱིན་པས་བསྐྱུང་བ་
ནས་ཤེས་རབ་བསྒྲོམ་པའི་བར་དུ་རེ་རེ་ཞིང་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་དྲུག་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པས་
བསྟུས་པ་ནི་མདོ་ལས་ངེ་སྐད་གསུངས་པ་བཞིན་དུ་བརྗོད་པར་བྱའོ། ། དེ་བས་ན་འདི་སྐད་དུ་
སྒྱིན་པ་ལ་སོགས་པའི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་དྲུག་པོ་རྣམས་ཀྱི་སྒྱིན་པ་ལ་སོགས་པ་སོ་སོར་རེ་
རེའོ། ། རོ་སོར་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ཐམས་ཅད་པན་ཚུན་བསྟུས་པ་གང་ཡིན་པ་སྐད་ཅིག་མ་
གཅིག་པ་སྟུག་བསྐྱུལ་ལ་ཆོས་ཤེས་པའི་བཟོད་པ་བསྟུས་པ་འཁོར་གསུམ་རྣམ་པར་དག་པས་
རབ་དུ་བྱེ་བ་རྣམ་པ་སུམ་ཅུ་ཆ་དྲུག་གིས་རྣམ་པར་སྐྱེས་པ་དེ་ནི་ཆེ་མོའི་མདོན་པར་རྟོགས་པ་
འདིར་མཐོང་བའི་ལམ་ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱའོ་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་སྐད་དུ་ཡང་།
སྒྱིན་པ་ལ་སོགས་པའི་རེ་རེ་ཡང་། ། དེ་དག་པན་ཚུན་བསྟུས་པ་གང་། ། སྐད་ཅིག་གཅིག་པའི་
བཟོད་པ་ཡིས། ། བསྟུས་པ་དེ་འདིར་མཐོང་བའི་ལམ། ། ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། རྣམ་པ་དེ་
ལྟ་བུའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་རྣམས་ནི་སྟོན་ཉིད་སྤངས་པར་གྱུར་པས་ངེ་ལྟར་རབ་ཀྱི་མཐར་ཐུག་

པར་རྟོགས་པའི་གནས་སྐབས་འདི་ལ་སྤྱོད་བར་བསྟན་ཞེན་དེ་ནི་ཉེས་པ་མེད་དེ་གང་གི་
ཕྱིར་དགོངས་པ་ངེས་པར་འབྲེལ་པ་ལ་སོགས་པའི་མདོ་ལས་གསང་བ་སྤྲོ་མོ་ལ་རྗེས་སུ་འཇུག་
པ་དང་མདོན་པར་ཤེས་པ་ཆེན་པོ་ལ་གཤགས་བྱེད་པའི་ཀུན་དུ་སྤྱོད་པ་དག་དང་དེའི་ས་བོན་
ནི་ས་བརྩུ་པ་ལ་སྤྱོད་ངོ་ཞེས་གསུངས་པ་དེ་བས་ན་ངེ་རྟེན་དུ་བཤད་པའི་ཀུན་དུ་སྤྱོད་པའི་
བག་ཆགས་ཀྱི་རྒྱ་ཡང་དག་པར་བཅད་པས་རྒྱ་ཅན་གཟུང་བ་དང་འཛིན་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་
པ་བཞི་པོ་རྣམ་པ་དེ་ལྟ་བུ་རྣམས་ནི་རབ་ཀྱི་མཐར་ཐུག་པར་རྟོགས་པའི་ངོ་བོ་ཡིན་པས་ནས་
བརྩུ་པ་དང་འབྲེལ་པའི་རྩེ་མོའི་མདོན་པར་རྟོགས་པ་ལ་ངེས་པར་སྤྱོད་བར་བྱེད་པ་ཡིན་ལ་
གཞན་དག་ཏུ་ནི་རེས་འགའ་བའི་སྤྱོད་བ་ཡིན་ནོ་ཞེས་སྟོན་གྱི་སྟོབ་དཔོན་རྣམས་འཆད་དོ། །
སྟེ་བོ་སྟོ་དམན་པ་རྣམས་ཀྱིས་རྟོགས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་རྗེས་སུ་བརྩེ་བའི་བསམ་པས་ངེ་རྟེན་
བཤད་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་རྣམས་ཡུལ་གྱི་དབྱེ་བས་རེ་རེ་ཞིང་རྣམ་པ་དགུར་དབྱེ་བ་བྱས་པ་
ཡིན་ལ་ཤེས་རབ་རྩི་བ་རྣམས་ཀྱིས་བརྟན་པ་སྤང་བའི་ཕྱིར་ཤིན་ཏུ་བྱེ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། གཉེན་
པོའི་ཕྱོགས་རྣམས་ཀྱང་དེ་བཞིན་དུ་ཤེས་པར་བྱའོ། ། འདིར་བསྟུས་པའི་དོན་ནི་ངེ་རྟེན་དུ་
བཤད་པའི་གཟུང་བ་དང་འཛིན་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ཐམས་ཅད་ནི་ཕྱིན་ཅི་ལོག་གིས་ཀུན་
ནས་བསྤང་བ་ཡིན་ལ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་དེ་ཡང་ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་དངོས་པོ་ལ་མདོན་པར་ཞེན་
པའི་མཆན་ཉིད་དོ། ། དེ་བས་ན་དེ་ལས་བསྐྱོད་པའི་དམིགས་པ་དང་རྣམ་པ་ཅན་ཉིད་ཀྱིས་དེ་
འགོག་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པའི་ཤེས་པས་དེ་སྤྱོད་བ་ཉིད་ཡིན་ནོ། ། དེ་སྤངས་པ་ན་དེའི་རྩ་བ་
ཅན་གཟུང་བ་དང་འཛིན་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ལ་སོགས་པ་གནས་པ་ངེ་ལྟར་ཐོབ་པར་
འཇུག་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ཡིན་ནོ། ། མཐོང་བའི་ལམ་འདི་ཡང་དག་པར་སྦྱོས་པ་ན་འདོད་པ་དང་
གཟུགས་དང་གཟུགས་མེད་པའི་ཁམས་ཀྱི་དབྱེ་བས་རྣམ་པར་རྟོག་པ་བཞི་པོ་སོ་སོར་རྣམ་པ་
དགུའི་རང་བཞིན་གཟུང་བ་དང་འཛིན་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་བརྒྱ་ཅན་བརྒྱད་སྤངས་པས་དེ་
དག་གིས་བསྟུས་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་སྟེད་པར་བྱེད་པའི་བག་ཆགས་ཀྱི་ཉོན་མོངས་པ་བརྒྱ་
ཅན་བརྒྱད་སྤངས་པ་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བའི་ཆོས་ཉིད་ཀྱིས་ཐོབ་ནས་དེ་དབང་དུ་བྱ་
བའི་ཕྱིར་དེ་ཉིད་ཡང་དང་ཡང་དུ་བསྐྱོམ་པར་བྱའོ་ཞེས་གསུངས་པ་ནི་ཐབས་ལམ་མཁས་པ་
ཐམས་ཅད་བསྐྱོམ་པ་ཡོངས་སུ་རྟོགས་པར་འཇུག་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། ། མཐོང་བའི་

ལམ་ཐོབ་པའི་རྣལ་འབྱོར་བ་དེ་ཉོན་མོངས་པ་དང་ཤེས་བྱའི་སྐྱིབ་པའི་འཇིགས་པ་མེད་པའི་
བྱིར་ཏིང་ངེ་འཛིན་སེང་གོ་རྣམ་པར་བསྐྱེདས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སྟོམས་པར་ཁྱལས་ནས་དུས་
བྱིས་ཉེན་ཅིང་འབྲེལ་པར་འབྱུང་བ་ལམ་རིག་པའི་རྒྱུན་གྱིས་འདུ་བྱེད་རྣམས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་
སོགས་པ་ལྷགས་དང་མཐུན་པ་དང་སྐྱེ་བ་འགགས་པས་ཀླུ་ཤི་འགག་གོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་
པ་ལྷགས་དང་མི་མཐུན་པར་ཡང་དག་པར་རྟོག་པ་འདི་ནི་འདིར་ཐབས་མཁས་པ་ཡིན་པར་
ཤེས་པར་བྱའོ། ། དེ་རྒྱུད་དུ་ཡང་། སེལ་རྣམ་བསྐྱེདས་ཏིང་འཛིན་ལ། ། སྟོམས་པར་ཁྱལས་ནས་
དེ་ནས་ནི། ། ཉེན་ཅིང་འབྲེལ་འབྱུང་ལྷགས་མཐུན་དང་། ། ལྷགས་མི་མཐུན་པ་རྟོག་པར་བྱེད། །
ཅས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ལྟར་མཐོང་བའི་ལམ་བཟོད་ནས་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་སྟོང་བ་
ལ་སོགས་པ་ཉེན་རྟོགས་པ་སྟོན་དུ་བཏང་བ་ཡིན་ན་གོ་སྤྲོ་བས་ཉེན་བསྟོམ་པའི་ལམ་བསྟན་
པའི་དོན་དུ་རབ་འབྱོར་ཐབས་ལ་མཁས་པ་ཐམས་ཅད་ཡོངས་སུ་གཟུང་བར་འདོད་པ་ཞེས་བྱ་
བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་སོ། ། ཐབས་ལ་མཁས་པ་ཐམས་ཅད་ནི་འདིར་བསྟོམ་པའི་ལམ་ཡིན་
ནོ། ། དེ་ཡང་མཐར་གྱིས་གནས་པའི་སྟོམས་པར་འཇུག་པ་དགུས་བསྟུས་པ་ཡིན་ལ་དེ་ཡང་
དམ་པ་ཐོང་ཀླུ་གྱི་སྟོམས་པར་འཇུག་པས་བསྟུས་པ་ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། ། དེ་བས་ན་
འདི་རྒྱུད་དུ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ནི་བསམ་གཏན་དང་པོ་ནས་བརྩམས་ནས་འགོག་
པའི་བར་དུ་སོང་སྟེ་དེའི་འོག་ཏུ་འགོག་པ་ནས་བརྩམས་ཏེ་བསམ་གཏན་དང་པོའི་བར་དུ་འོང་
པས་དེ་ལྟར་ལྷགས་དང་མཐུན་པ་དང་མི་མཐུན་པའི་རིམ་པ་གཉིས་ཀྱིས་བསམ་གཏན་བཞི་
དང་གཟུགས་མེད་པ་བཞི་དང་འགོག་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་སྟོམས་པར་འཇུག་བ་དང་དགུར་
སོང་ཞིང་འོངས་ནས་ཡང་བསམ་གཏན་དང་པོ་ལ་སྟོམས་པར་ཁྱལས་ཏེ་དེ་ལས་ལངས་ནས་
འགོག་པ་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ནས་དེ་བཞིན་དུ་འདུ་ཤེས་མེད་འདུ་ཤེས་མེད་མིན་གྱི་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་
བར་ལ་འགོག་པ་ལ་སྟོམས་པར་ཁྱལས་ཏེ། དེ་ལས་ལངས་ནས་དེ་མ་ཐག་པའི་སྟོམས་པར་
འཇུག་པ་ལ་དམིགས་ཏེ། འདོད་པ་ན་སྟོད་པའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་མཚན་གྱི་ངོ་བོར་བཞག་
ནས་ཐབས་མཁས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་ལངས་ཏེ་རྣམ་པར་ཤེས་པ་མཉམ་པར་མ་བཞག་པ་དེ་ལྟ་
བུ་དེ་མངོན་སུམ་དུ་བྱས་ནས་དེའི་འོག་ཏུ་འགོག་པ་ལའོ། ། དེ་ནས་མཉམ་པར་མ་བཞག་པ་
ལའོ། ། དེའི་འོག་ཏུ་འགོག་པ་གཅིག་ཕུ་བོར་ལ་འདུ་ཤེས་མེད་འདུ་ཤེས་མེད་མིན་སྐྱེ་མཆེད་

དུའོ། ། དེ་ནས་མཉམ་པར་མ་བཞག་པ་ལའོ། ། དེ་ནས་གཉིས་པོར་ལ་ཅི་ཡང་མེད་པའི་སྐྱེ་
མཆེད་དུའོ། ། དེ་ནས་མཉམ་པར་མ་བཞག་པ་ལའོ། ། དེ་བཞིན་དུ་རི་སྤྲོད་བརྒྱུད་པོར་ནས་
བསམ་གཏན་དང་པོའི་བར་ལའོ། ། དེ་ནས་མཉམ་པར་མ་བཞག་པའི་བར་ལ་སྟེ་དེ་ལྟར་
གཅིག་ལ་སོགས་པ་པོར་བས་འགོག་པའི་སྟོམས་པར་འཇུག་པ་ལ་ཐུག་པའི་བར་དུ་མི་འདྲ་
བའི་སྟོན་ནས་འགོ་བས་ན་མི་འདྲ་བར་རི་འགོ་བས་ཐོད་ཀླུ་གིས་སྟོམས་པར་འཇུག་པ་ལ་
དབང་བ་ཉིད་ཡིས་མཆོད་ཉིད་བསྟོམ་པའི་ལམ་གྱི་ངོ་བོའི་ཐབས་ལ་མཁས་པ་ཐམས་ཅད་དུ་
ཡོངས་སུ་གཞུང་བར་འདོད་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔལ་སེམས་དཔལ་ཆེན་པོས་ཤེས་རབ་གྱི་
པ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་ལ་སྤྲད་པར་བྱའོ་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། ། དེ་སྐད་དུ་ཡང་། འགོག་དང་བཅས་
པའི་སྟོམས་འཇུག་དགུར། ། རྣམ་པ་གཉིས་སུ་སོང་འོངས་ནས། ། འདོད་པར་རྟོག་པའི་རྣམ་
པར་ཤེས། ། མཉམ་གཞག་མིན་པའི་མཆོམས་བཟུང་སྟེ། ། ཐོད་ཀླུ་དུ་ནི་སྟོམས་འཇུག་པ། །
གཅིག་དང་གཉིས་གསུམ་བཞི་དང་ལྔ། ། དུག་དང་བདུན་དང་བརྒྱུད་ཀླུ་ནས། ། འགོག་པའི་
བར་དུ་མི་འདྲར་འགོ། ། ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། སྟོང་ཕྱག་ཉིཤུ་ལྔ་པ་ལས་དོན་འདི་ཉིད་གྱི་
དབང་དུ་མཛད་ནས་རྒྱ་ཆེར་བསྟན་པ་ནི་རབ་འབྱོར་འདི་ལ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔལ་སེམས་
དཔལ་ཆེན་པོ་འདོད་པས་དབེན་པ་སྤྲིག་ཏེ་མི་དགེ་བའི་ཆོས་གྱིས་དབེན་པ་དང་རྟོག་པ་དང་
བཅས་པ་དཔྱེད་པ་དང་བཅས་པ་དབེན་པ་ལས་སྦྱེས་པའི་དགའ་བ་དང་བདེ་བ་ཅན་བསམ་
གཏན་དང་པོ་ལ་ཉེ་བར་བསྐྱབས་ཏེ་གནས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་པས་
སོམ་ཉི་མི་བྱའོ། ། གང་ཡང་། ས་བརྒྱུད་རྣམ་གཉིས་འབྲེལ་པ་དང་། ། གཅིག་ཀླུ་སོང་ཞིང་
འོངས་ནས་ནི། ། རིགས་མི་མཐུན་པ་གསུམ་པར་འགོ། ། ཐོད་ཀླུ་གྱི་ནི་སྟོམས་འཇུག་བྱིན། །
ཞེས་བཤད་པས་ན་དེ་ལྟར་ཐོད་ཀླུ་གྱི་ཏིང་ངེ་འཛིན་རི་ལྟར་ཡིན་ཞེ་ན། ཅི་བྱ་རོག་དང་འོ་
ཐུག་མཆོད་ཉིད་འདྲ་བ་ཡིན་ནམ། ། འཇུག་ཆུལ་འདི་ཉིད་གཞན་ཉིད་ཡིན་ཏེ་གང་གི་བྱིར་དེ་
ལྟ་བུའི་ཐབས་མཁས་པ་ཐོབ་པའི་བྱན་ཆུབ་སེམས་དཔལ་ནི་བསྐླལ་པ་གངས་མེད་པ་བྱེ་བ་
ཁྲག་ཁྲིག་བརྒྱ་སྟོང་ཕྱག་བརྒྱ་སྟེད་དུ་འཇུག་ཅིང་སངས་རྒྱས་དཔག་དུ་མེད་པ་ལ་བསྟེན་
བཀུར་བྱས་པས་རྒྱ་ཆེ་བ་ཉིད་གྱིས་བསྟོམ་པའི་ལམ་ནི་མཆོག་དུ་བྱད་པར་འཕགས་པ་ཉིད་
ཡིན་པའི་བྱིར་ཉེས་པ་མེད་དོ། ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྗེས་སུ་བློན་པ་སྟོན་དུ་འགོ་བའི་བསྟོམ་

པའི་ལམ་ནམ་པར་སྤྱད་བར་བྱའོ་ཞེས་གསུངས་པ་ནི་རབ་འབྱོར་གང་གི་ཆོ་བྱང་རྒྱུ་མེད་པ་
དཔའ་མེད་དཔའ་ཆེན་པོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། ། ཉིན་ཞག་འདས་ཀྱི་བར་ལ་ཞེས་བྱ་བ་
ནི་ཉིན་ཞག་གཅིག་མཐར་ཐུག་པའི་བར་ལ་ཡང་ཐ་ན་སེ་གོལ་གཏོགས་པ་ཙམ་ཞིག་ཅེས་བྱ་
བའི་ཐ་ཆོག་གོ། ། བསྐྱེད་པའི་ལམ་ལ་ཡང་དག་པར་གོམས་པའི་ཕན་ཡོན་མང་པོ་རྣམ་པ་སྣ་
ཆོགས་བསྟན་པའི་བྱིར་རབ་འབྱོར་གང་ཡང་དམིགས་པ་དང་བཅས་པའི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་
པ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་མངོན་པར་བསྟུངས་ན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་
བསྐྱེད་པའི་ལམ་བསྐྱེད་པས་སོ། ། འགྲོ་བ་དྲིས་པའི་ལན་གྱི་དབྱེ་བས་སྤར་ཡང་ཕན་ཡོན་སྟོན་
པ་གསུངས་པ་ནི་རབ་འབྱོར་བྱང་རྒྱུ་མེད་པ་དཔའ་མེད་དཔའ་ཆེན་པོ་དེ་བཞིན་གཤེགས་
པས་དགོངས་པས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། ། འགྲོ་བ་གང་ཞིག་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དེ་ལྟ་བུར་
སྤུལ་བ་མཉམ་པ་ཉིད་ལའོ། ། འགྲོ་བ་གཞན་ཏུ་དོགས་པར་མི་བྱ་བའོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འོན་ཀྱང་
ཡང་དག་པར་རྟོགས་པའི་བྱང་རྒྱུ་ཏུ་འགྲོ་བའོ། ། རབ་འབྱོར་ཡོན་ཏན་འདི་དག་དང་ཕན་
ཡོན་འདི་དག་ཡིན་ན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བསོད་ནམས་མང་པོ་སྟེ་བ་ལ་སོགས་པའི་ཡོན་ཏན་དང་
དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་དགོངས་པ་ལ་སོགས་པའི་ཕན་ཡོན་ནོ། ། ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་བྱིན་
པའི་བཤད་པ་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་གྱི་སྤང་བ་ལས་མེ་རྟོག་བཀྲམ་པའི་ལེན་ཞེས་བྱ་བ་
སྟེ་ཉི་ཤུ་ཙམ་བརྒྱད་པའོ། ། ། ། དེ་ལྟར་བསྐྱེད་པའི་ལམ་བཟོད་ནས་དེས་སྤང་བར་བྱ་བའི་མི་
མཐུན་པའི་ཕྱོགས་གཟུང་བ་དང་འདྲི་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་བཞི་པོའི་གཉེན་པོ་བཟོད་པའི་སྟོ་
ནས་བཟོད་པར་བྱ་བ་ཡིན་པ་དེས་ན་སྤང་སྤོང་བས་རབ་འབྱོར་གཞན་ཡང་བྱང་རྒྱུ་མེད་པ་
དཔའ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་སོ། ། དེ་ལ་དང་པོ་གཟུང་བའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ཡུལ་གྱི་
དབྱེ་བས་རྣམ་པ་དགྲུ་ཡིན་པ་ལས་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་པོའི་དོན་ནི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཆགས་
པ་མེད་པའི་བྱིར་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པར་རྟོགས་སུ་རིག་པར་བྱའོ་ཞེས་གསུངས་སོ། །
ཆོས་བསྟུན་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་སྤང་བའི་དོན་ཏུ་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་མངོན་པར་མ་ཞེན་
པས་བསྐྱེད་པའི་ལམ་ལ་བསྐྱེད་པར་བྱའོ། ། དེ་བཞིན་ཏུ་རྣམ་པར་རྟོག་པའི་དབང་ཏུ་བྱས་པ་
བྱི་མར་ཡང་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པའི་དོན་ནི་བསྐྱེད་པའི་ལམ་གྱི་དོན་ཡིན་པར་ཤེས་
པར་བྱའོ། ། རྣམ་པར་རྟོག་པ་གཉིས་པའི་དོན་ནི་ཆོས་ཐམས་ཅད་དབྱེར་མི་བྱེད་པའི་བྱིར་

ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། ཆོས་རྒྱལ་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་སྤང་བའི་དོན་དུ་ཆོས་ཐམས་ཅད་
ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཀྱི་ཚུལ་གྱིས་དབྱེར་མི་བྱེད་ཅིང་ཚུལ་གཅིག་པ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། ། རྣམ་
པར་རྟོག་པ་གསུམ་པའི་དོན་ནི་ཆོས་ཐམས་ཅད་འབྱུང་བ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་གསུངས་པ་
ཡིན་ཏེ། དེ་བཞིན་གཤེགས་བས་བསྟངས་བ་མེད་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་སྤངས་པའི་དོན་དུ་ནི་
ཆོས་ཐམས་ཅད་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དུ་མ་སྐྱེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། ། རྣམ་པར་རྟོག་པ་བཞི་པའི་
དོན་ནི་ཆོས་ཐམས་ཅད་འགྱུར་བ་མེད་པར་མཉམ་པའི་ཕྱིར་ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། སྦྱོར་
བའི་ལམ་གྱི་ཡོན་ཏན་མེད་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་སྤང་བའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ནི་ཆོས་ཀྱི་
དབྱིངས་ཀྱིས་རྣམ་པར་འགྱུར་བ་མེད་པར་མཚུངས་པ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། ། རྣམ་པར་རྟོག་
པ་ལྷ་པའི་དོན་ནི་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདག་མེད་པ་དང་རྣམ་པར་རིག་པ་མེད་པར་ཤེས་རབ་
ཀྱིས་རྟོགས་པས་ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། མཐོང་བའི་ལམ་གྱི་ཡོན་ཏན་མེད་པའི་རྣམ་པར་
རྟོག་པ་སྤང་བར་བྱ་བའི་དོན་དུ་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདག་མེད་པའི་ཚུལ་གྱིས་རྣམ་པར་རིག་པ་
མེད་པའོ་ཞེས་ཤེས་རབ་ཀྱིས་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་རོ། ། རྣམ་པར་རྟོག་པ་དུག་གི་དོན་ནི་ཆོས་
ཐམས་ཅད་མིང་ཅིང་དང་ཐ་སྙད་གདགས་པ་ཅིང་གྱིས་བཟོད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་
ཏེ་བསྐྱེམ་པའི་ལམ་གྱི་ཡོན་ཏན་མེད་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་སྤང་བར་བྱ་བའི་དོན་དུ་ཡིད་ཀྱི་
བཟོད་པ་དང་བྱ་རོལ་གྱི་བཟོད་པ་ཅིང་གྱིས་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱན་རྒྱུ་བྱ་བཟོད་པ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར་རོ། ། བྱ་རོལ་གྱི་བཟོད་པ་ལ་ནི་འགའ་ཞིག་མངོན་པར་ཞེན་པས་ཐ་སྙད་གདགས་པ་ཡང་
ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ཏོ། ། རྣམ་པར་རྟོག་པ་བདུན་པའི་དོན་ནི་ཆོས་ཐམས་
ཅད་ཐ་སྙད་མེད་བ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། སྦྱོར་བའི་ལམ་གྱི་རྣམ་པར་
རྟོག་པ་སྤང་བའི་དོན་དུ་ཆོས་ཐམས་ཅད་སྦྱུ་མ་དང་འབྲུ་བ་ཉིད་ཀྱིས་ན་ཐོས་པ་དང་བསམ་པ་
དང་འཇིག་རྟེན་དང་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ཤེས་པས་བཟོད་པར་མི་རྣམས་པའི་ཕྱིར་གོ་
རིམས་བཞིན་དུ་ཐ་སྙད་མེད་པ་བཟོད་དུ་མེད་པ་སྤྱར་མེད་པ་ཆོག་མེད་པ་ཞེས་བྱ་བར་སྦྱར་
རོ། ། རྣམ་པར་རྟོག་པ་བརྒྱད་པའི་དོན་ནི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཆད་མ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་
གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། མཐོང་བའི་ལམ་གྱི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་སྤང་བར་བྱ་བའི་དོན་དུ་ཆོས་ཀྱི་
དབྱིངས་ཀྱི་ཚུལ་གྱིས་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་ཆད་མ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། དེ་ཉིད་གསལ་བར་བྱེད་

པ་ནི་གཞུགས་མཆན་མ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། རྣམ་
པར་རྟོག་པ་དགྲུ་པའི་དོན་ནི་ཆོས་ཐམས་ཅད་མཆན་མ་མེད་པའི་ཕྱིར་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ།
བསྒྲུབ་པའི་ལམ་གྱི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་སྤང་བའི་དོན་དུ་ཆོས་ཐམས་ཅད་སྤང་བ་ཉིད་ཡིན་པས་
ན་མཆན་མ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། འདི་སྐད་དུ་མདོར་བསྡུས་པ་ལ་དགའ་བའི་སེམས་ཅན་
རྣམས་ལ་ཕན་འདོགས་པས་ཆོས་མདོར་བསྡུས་པ་དང་རྒྱས་པ་ལ་དགའ་བའི་སེམས་ཅན་
རྣམས་ལ་རྗེས་སུ་བརྟེན་བས་ཆོས་རྒྱས་པ་དང་རི་སྐད་བཤད་པའི་དོན་ལ་ནན་ཏན་མི་བྱེད་བས་
སངས་རྒྱས་ཀྱི་མགོན་དང་བཅས་པས་ཡོངས་སུ་མ་བཟུང་བ་དང་། བྱང་བ་འགགས་པ་ཉིད་
ཀྱིས་སྦྱོར་བའི་ལམ་གྱི་ཡོན་ཏན་མེད་པ་དང་། ཡང་དག་པར་སྦྱིབ་པའི་རྒྱ་དང་བྲལ་བས་མཐོང་
བའི་ལམ་གྱི་ཡོན་ཏན་མེད་པ་དང་། མ་འོངས་པ་མེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་བསྒྲུབ་པའི་ལམ་གྱི་ཡོན་
ཏན་མེད་པ་དང་། ཞིབ་ལ་སོགས་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཟུང་ན་ལས་འདས་པར་སྦྱོར་བའི་ལམ་དང་།
སྤང་བ་ཉིད་མདོན་པར་བསྐྱབ་པ་ཉིད་ཀྱིས་མཐོང་བའི་ལམ་དང་། རང་བཞིན་མེད་པའི་ངོ་བོ་
ཉིད་དུ་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་བསྒྲུབ་པའི་ལམ་ལ་སྦྱུ་མ་ལྟ་བུར་བདག་གིས་འཇུག་པར་
བྱའོ་ཞེས་དེ་ལྟར་འཇུག་པའི་ཕྱོགས་ལ་བརྟེན་པའི་གཞུང་བའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་པོ་རྣམ་
པ་དགྲུ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱིས་བསྒྲུབ་པའི་ལམ་གྱི་སྦྱོར་བའི་གནས་སྐབས་སུ་སྤང་
བར་བྱ་བ་ཉིད་ཡིན་པར་དེ་དང་དེའི་གཉེན་པོའི་ཕྱོགས་བསྟན་པས་ལྷོག་པའི་སྒོ་ནས་
གསུངས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་སྐད་དུ་ཡང་། མདོར་བསྡུས་རྒྱས་དང་སངས་
རྒྱས་ཀྱིས། ། བསྤང་བས་ཡོངས་སུ་མ་བཟུང་དང་། ། དུས་གསུམ་ཡོན་ཏན་མེད་པ་དང་། །
ལེགས་པའི་ལམ་ནི་རྣམ་གསུམ་ལ། ། གཞུང་བའི་རྣམ་རྟོག་འདི་གཅིག་སྟེ། ། སྦྱོར་བའི་རྣམ་
པའི་སྦྱོད་ཡུལ་ཅན། ། ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ལྟར་དང་པོ་བསྟན་ནས་གཞུང་བའི་རྣམ་
པར་རྟོག་པ་གཉིས་པ་རྣམ་པ་དག་བརྗོད་པར་བྱ་བ་ཡིན་པ་ལས་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་པོའི་
དོན་ནི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ངེས་པར་འབྱེད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བྱ་བ་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་
སེམས་མི་སྦྱིབ་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་བསལ་བའི་དོན་དུ་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཀྱི་
ཆུལ་གྱིས་རྟོགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། ། རྣམ་པར་རྟོག་པ་གཉིས་པའི་དོན་ནི་ཆོས་ཐམས་ཅད་
རང་བཞིན་གྱིས་ཡོངས་སུ་དག་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བྱ་བ་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སྣང་བོ་

ཡིད་ལ་མི་བྱེད་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་བསལ་བའི་དོན་དུ་ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་གྱིས་
རྣམ་པར་དག་པ་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། ། རྣམ་པར་རྟོག་པ་གསུམ་པའི་དོན་ནི་
ཆོས་ཐམས་ཅད་ཆོག་མེད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཐེག་པ་ཡིད་ལ་
བྱེད་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་བསལ་བའི་དོན་དུ་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཆོག་གི་ལམ་ལས་འདས་པ་
ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། ། རྣམ་པར་རྟོག་པ་བཞི་པའི་དོན་ནི་ཆོས་ཐམས་ཅད་འགོག་པ་མེད་
པས་སྤོང་བ་མཉམ་པའི་ཕྱིར་ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཐེག་པ་ཡིད་ལ་
བྱེད་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་བསལ་བའི་དོན་དུ་ཆོས་ཐམས་ཅད་སྐྱེ་བ་མེད་པས་སྤོང་བ་
མཚུངས་པས་འགོག་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། རྣམ་པར་རྟོག་པ་ལྔ་པའི་དོན་ནི་ཆོས་ཐམས་ཅད་
ཟུངན་ལས་འདས་པ་འཕྱོང་བའི་དེ་བཞིན་ཉིད་དང་མཉམ་པའི་ཕྱིར་ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ།
ཡང་དག་པར་རྟོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཡིད་ལ་མི་བྱེད་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་བསལ་བའི་དོན་དུ་
ཆོས་ཐམས་ཅད་དེ་བཞིན་ཉིད་དང་མཉམ་པ་རང་བཞིན་གྱིས་ཟུངན་ལས་འདས་པར་རྟོགས་
པའི་ཕྱིར་རོ། ། རྣམ་པར་རྟོག་པ་དྲུག་པའི་དོན་ནི་ཆོས་ཐམས་ཅད་མི་འོང་མི་འགོ་མི་ཤེས་མི་
སྐྱེ་ཤིན་ཏུ་མི་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར་ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། བསྐྱོམ་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་བསལ་བའི་
དོན་དུ་འདས་པ་དང་མ་འོངས་པའི་དུས་མེད་པའི་ཕྱིར་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་མི་འོང་མི་འགོ་འོ། །
དེ་བས་ན་ཡོད་པའི་ཆོས་རྣམས་མི་ཤེས་ཤིང་ད་ལྟར་བྱང་བ་མི་སྐྱེ་ལ་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་དང་
འདྲ་བར་ཤིན་ཏུ་མ་སྐྱེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། ། རྣམ་པར་རྟོག་པ་བདུན་པའི་དོན་ནི་བདག་
དང་གཞན་དུ་མི་ལྟ་བའི་ཕྱིར་ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། བསྐྱོམ་པ་མེད་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་
བསལ་བའི་དོན་དུ་རང་དང་གཞན་ཉི་བར་མི་དམིགས་པའི་ཕྱིར་རོ། ། རྣམ་པར་རྟོག་པ་
བརྒྱད་པའི་དོན་ནི་ཆོས་ཐམས་ཅད་འཕགས་པ་དག་བཅོམ་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་
གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། བསྐྱོམ་པ་མེད་ཅིང་མི་བསྐྱོམ་པ་ཡང་མེད་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་བསལ་
བའི་དོན་དུ་སྐྱེ་བ་ལ་སོགས་པའི་ཉེས་པ་མེད་པས་ན་ཆོས་ཐམས་ཅད་འཕགས་པའོ། ། བསྐྱོམ་
པར་འོས་པ་ཡིན་པས་ན་དག་བཅོམ་པ་སྟེ། གང་གི་ཕྱིར་སྐྱེ་མ་ལྟ་བུ་ཉིད་ཀྱིས་རང་བཞིན་གྱིས་
རྣམ་པར་དག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། ། རྣམ་པར་རྟོག་པ་དགུ་པའི་དོན་ནི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཁྱར་
བོར་ཞིང་ཁྱར་མི་བྱེད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། དོན་ངེས་ལྟ་བུ་མ་ཡིན་པར་རྣམ་པར་

རྟོག་པ་བསལ་བའི་དོན་དུ་ཉོན་མོངས་པ་དང་ཤེས་བྱའི་སྒྲིབ་པའི་ཁྱར་མེད་པ་ན་ཁྱར་བོར་བ་
ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། ། འདི་སྐད་དུ་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ལ་སོགས་པ་དང་བྲལ་བས་བྱང་
ཆུབ་ཀྱི་སེམས་མི་སྦྱིང་བ་དང་། སངས་རྒྱས་ལ་དམིགས་པའི་བསོད་ནམས་བྱད་པར་དུ་འཕགས་
པ་མེད་པས་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སྦྱིང་བོ་ཡིད་ལ་མི་བྱེད་པ་དང་། ཉན་ཐོས་ཀྱི་རིགས་ཅན་ཉིད་ཡིན་
པའི་ཕྱིར་དེའི་ཐེག་པ་ཡིད་ལ་མི་བྱེད་པ་དང་། རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རིགས་ཅན་ཉིད་ཡིན་པའི་
ཕྱིར་དེའི་ཐེག་པ་ལ་མངོན་དུ་ཕྱོགས་པར་བྱེད་པ་དང་། ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་བསྐྱབ་
པ་དང་བྲལ་བས་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཡིད་ལ་མི་བྱེད་པ་དང་། དམིགས་པ་
དང་བཅས་པ་ཉིད་ཀྱིས་བསྒྲུབ་པ་དང་། དམིགས་པ་མེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་བསྒྲུབ་པ་མེད་པ་དང་།
དམིགས་པ་ཡང་མེད་མི་དམིགས་པ་ཡང་མེད་པས་བསྒྲུབ་པ་ཡང་མེད་བསྒྲུབ་པ་མེད་པ་ཡང་
མ་ཡིན་པ་དང་། བྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་མངོན་པར་ཞེན་པས་དོན་ངེ་ལྟ་བ་བཞིན་མ་ཡིན་པ་ཉིད་ལ་
དངོས་པོ་ལ་སོགས་པར་མངོན་པར་ཞེན་པས་མ་རུང་བར་གྱུར་པ་ཉིད་ཀྱི་བདག་གིས་ལྡོག་
བར་བྱའོ་ཞེས་དེ་ལྟར་བསྒྲོག་པའི་ཕྱོགས་ལ་བརྟེན་པའི་གཞུང་བའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་གཉིས་པ་
རྣམ་བཤད་བྱུང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་བསྒྲུབ་པའི་ལམ་ཀྱི་སེམས་དང་སེམས་ལས་བྱུང་
བ་འཇུག་པའི་གནས་སྐབས་སུ་སྤང་བར་བྱ་བ་ཉིད་ཡིན་པར་དེ་དང་དེའི་གཉེན་པོའི་གནས་
སྐབས་བསྟན་པས་ལྡོག་པའི་སྒྲོ་ནས་གསུངས་སོ་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་སྐད་དུ་ཡང་།
གཉིས་པ་སེམས་དང་སེམས་བྱུང་རྣམས། ། འཇུག་པའི་ཡུལ་ཅན་ཡིན་བཞེད་དེ། ། སེམས་མི་
སྦྱིང་དང་བྱང་ཆུབ་ཀྱི། ། སྦྱིང་བོ་ཡིད་ལ་མི་བྱེད་དང་། ། ཐེག་པ་དམན་པ་ཡིད་བྱེད་དང་། །
རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཡིད་མི་བྱེད། ། བསྒྲུབ་དང་སྒྲུབ་པ་མེད་པ་དང་། ། དེ་དག་ལས་ནི་
བསྒྲོག་ཉིད་དང་། ། ཇི་བཞིན་དོན་མིན་རྣམ་རྟོག་པ། ། བསྒྲུབ་པའི་ལམ་ལ་ཤེས་པར་བྱ། ། ཞེས་
གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ལྟར་གཞུང་བའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་གཉིས་བསྟན་ནས་འཇིན་པའི་
རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་པོ་རྣམ་པ་དགུ་བརྗོད་པར་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། དེ་བས་ན་རྣམ་པར་རྟོག་པ་
དང་པོའི་དོན་ནི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཡུལ་མེད་ཅིང་ཕྱོགས་མེད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་
གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། སེམས་ཅན་དུ་གདགས་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་སྤང་བར་བྱ་བའི་དོན་དུ་
ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རང་བཞིན་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ཡིན་པས་སྦྱིང་དང་བྱད་པར་གྱི་

ཡུལ་དང་བྲལ་བ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། ། དེ་ཉིད་གསལ་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར། ། དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་
ན་ཞེས་དོགས་པ་བསུ་ནས་རབ་འབྱོར་གཟུགས་ནི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་སོ། ། རང་
བཞིན་གྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་ཞེས་བྱ་བ་ནི། སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་རང་བཞིན་གྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་སྤྱི་དང་ཁྱད་
པར་གྱི་ཡུལ་དང་བྲལ་བའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། ། རྣམ་པར་རྟོག་པ་གཉིས་པའི་དོན་ནི་
ཆོས་ཐམས་ཅད་འགོག་པ་རབ་རྟུ་སེམ་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བྱ་བ་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། ཆོས་
སུ་བཏགས་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་སྤང་བའི་དོན་རྟུ་ཆོས་ཐམས་ཅད་འགོག་པའི་སྟོང་པ་ཉིད་
དང་། སྟོང་རྗེ་ཆེན་པོ་ལ་སོགས་པའི་ཡོན་ཏན་ཆད་མེད་པའི་སྟོང་པོ་དང་ལྡན་པ་ཉིད་ཀྱི་
དགའ་བར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། རྣམ་པར་རྟོག་པ་གསུམ་པའི་དོན་ནི་དགའ་བ་མེད་ཅིང་དགའ་
བ་དང་བྲལ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། སྟོང་པ་མ་ཡིན་པ་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པར་
རྟོག་པ་སྤང་བའི་དོན་རྟུ་ཆོས་ཐམས་ཅད་སྤྱོད་པ་དང་འབྲེལ་བ་ཉིད་ཀྱིས་ན་མངོན་པར་ཞེན་པ་
དང་མངོན་པར་མ་ཞེན་བ་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར་རོ། ། རྣམ་པར་རྟོག་པ་བཞི་པའི་དོན་ནི་འདོད་
ཆགས་མེད་ཅིང་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ་ཆགས་
པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་སྤང་བའི་དོན་རྟུ་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ཡིན་
པས་འདོད་ཆགས་དང་འདོད་ཆགས་མེད་པས་དབེན་པའི་ཕྱིར་རོ། ། དེ་ཉིད་བསྟན་པར་བྱ་
བའི་ཕྱིར་དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན་ཞེས་དོགས་པ་བསུ་ནས་རབ་འབྱོར་གཟུགས་ནི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་
སོགས་པ་གསུངས་སོ། ། དེ་ཁོ་ན་དང་བཅས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་གྲངས་ཉིད་
ལ་དེ་ཁོ་ན་དང་བཅས་པའི་སྒྲར་བལྟ་བར་བྱའོ། ། རྣམ་པར་རྟོག་པ་ལྔ་པའི་དོན་ནི་རང་བཞིན་
ཀྱིས་ཡོངས་སུ་དག་པའི་ཕྱིར་ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། ཆོས་རབ་རྟུ་འབྱེད་པ་རྣམ་པར་རྟོག་པ་
སྤང་བའི་དོན་རྟུ་ཆགས་པ་དང་མ་ཆགས་པ་དང་བྲལ་བས་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་
རང་བཞིན་སྤྱི་བ་མེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་ན་ཡོངས་སུ་དག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། ། རྣམ་པར་རྟོག་པ་
རྒྱུག་པའི་དོན་ནི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཆགས་པ་དང་མ་ཆགས་པའི་ཞེན་པ་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར་
ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། དངོས་པོའི་ཆེད་རྟུ་བྱེད་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་སྤང་བའི་དོན་རྟུ་སྤྱི་
མ་ལྟ་བུ་ཉིད་ཀྱིས་ཆགས་པ་དང་མ་ཆགས་པ་དང་བྲལ་བས་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་ཞེན་པ་མེད་
བ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། ། རྣམ་པར་རྟོག་པ་བདུན་པའི་དོན་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཞེས་བྱ་

བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། ཐེག་བ་གསུམ་གྱི་ངེས་པར་འབྱུང་བའི་ནམ་པར་རྟོག་པ་
སྤང་བའི་དོན་དུ་གང་གི་ཕྱིར། ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ལས་མ་གཏོགས་པ། ། འདི་ལྟར་ཆོས་ཡོད་པ་
མ་ཡིན་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་སངས་རྒྱུ་གྱི་ཡེ་ཤེས་ཁོང་དུ་ཆུད་པས་ཆོས་ཐམས་ཅད་བྱང་ཆུབ་གྱི་ངོ་
བོ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། ། ནམ་པར་རྟོག་པ་བརྒྱུད་པའི་དོན་ནི་ཆོས་ཐམས་ཅད་སྟོང་པ་ཉིད་
དང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། ཡོན་མ་དག་པའི་ནམ་པར་རྟོག་པ་སྤང་བའི་
དོན་དུ་ཆོས་ཐམས་ཅད་ནི་ནམ་པར་ཐར་པ་སྒོ་གསུམ་གྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ཡིན་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །
ནམ་པར་རྟོག་པ་དགྲ་པའི་དོན་ནི་བྱམས་པ་ཆེན་པོ་སྟོན་དུ་འགྲོ་བས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་
གསུངས་ཏེ་སྟོན་པ་ནམ་པར་འབྲུགས་པའི་ནམ་པར་རྟོག་པ་སྤང་བའི་དོན་དུ་བྱམས་པའི་རང་
བཞིན་གྱི་ཞེ་སྤང་བ་ལ་སོགས་པའི་ཉེས་པ་རབ་ཏུ་ཞི་བར་བྱེད་པས་ཆོས་ཐམས་ཅད་སྦྲན་ལྟ་
བུའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། ། འདི་སྐད་དུ་རྩལ་སྤྱོད་པར་མི་འཐད་པས་སེམས་ཅན་དུ་
བཏགས་པ་དང་། སྤང་བ་ཅམ་དུ་ཟད་པའི་ཕྱིར་ཆོས་སྤྱོད་བཏགས་པ་དང་། ཐམས་ཅད་དུ་འགྲོ་
བའི་ཕྱིར་ནམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་སྟོང་པ་མ་ཡིན་པ་ཉིད་དང་།
ནམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་མངོན་པར་ཞེན་པ་མ་སྤངས་པས་ཆོས་ལ་ཆགས་པ་དང་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་
པར་རྟོགས་པས་ཆོས་རབ་ཏུ་ནམ་པར་འབྱེད་པ་དང་། ཆེད་དུ་བྱ་བ་མི་བྱེད་པས་དངོས་པོའི་
ཆེད་དུ་བྱ་བ་བྱེད་པ་དང་། གཞུགས་ལ་སོགས་པ་དམིགས་པའི་ཕྱིར་ཐེག་བ་གསུམ་གྱི་ངེས་
པར་འབྱུང་བ་དང་། ཡང་དག་པར་རབ་ཏུ་མ་ཞུགས་པ་ཉིད་ཀྱི་ཡོན་མ་དག་པ་དང་། སྦྱིན་པ་
ལ་སོགས་པར་དམིགས་ཏེ་བསྐྱབ་པས་སྟོན་པ་ནམ་པར་འབྲུགས་པ་ལ་བདག་རྩལ་སྤྱོད་པ་
ཉིད་འཛིན་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་དེ་ལྟར་སྦྱོས་བྱ་རྩལ་སྤྱོད་པ་ལ་བརྟེན་པའི་བྱང་ཆུབ་
སེམས་དཔའ་ནམས་ཀྱིས་འཛིན་པའི་ནམ་པར་རྟོག་པ་དང་པོ་ནམ་པ་དགྲ་ནི་བསྒོམ་པའི་ལམ་
གྱི་སྦྱོར་བའི་ལམ་གྱི་གནས་སྐབས་སུ་སྤང་བར་བྱ་བ་ཡིན་པར་དེ་དང་དེའི་གཉེན་པོའི་གནས་
སྐབས་བསྟན་པས་ཞེན་པའི་སྒོ་ནས་གསུངས་སོ་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས། དེ་སྐད་དུ་ཡང་།
སེམས་ཅན་བཏགས་པའི་སྟོན་ཡུལ་དང་། ཆོས་བཏགས་པ་དང་སྟོང་མིན་ཉིད། ཆགས་དང་
རབ་འབྱེད་བདག་ཉིད་དང་། དངོས་པོར་བྱེད་དང་ཐེག་གསུམ་དང་། ཡོན་ནི་དག་པ་མ་
ཡིན་དང་། སྟོན་པ་ནམ་པར་འབྲུགས་པ་ལ། འཛིན་པར་བྱེད་པ་དང་པོར་ཏེ། ཤེས་པར་བྱ་

བ་བསྒྲགས་པ་ཡིན། ། ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ལྟར་འདྲིན་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་པོ་
བསྟན་ནས། འདྲིན་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་གཉིས་པ་རྣམ་པ་དགུ་བརྗོད་པར་བྱ་བ་ཡིན་པས་
རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་པོའི་དོན་ནི་ཆོས་ཐམས་ཅད་བྱམས་པ་ལ་གནས་པ་དང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་
སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་ཉིད་ཀྱི་སྐྱིབ་པ་ལ་ཀུན་ཏུ་ཚྱངས་
པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་བསལ་བའི་དོན་དུ། ཆོས་ཐམས་ཅད་ཆངས་བའི་གནས་བ་བཞིའི་ངོ་བོ་
ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། ། རྣམ་པར་རྟོག་པ་གཉིས་པའི་དོན་ནི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཆངས་པར་
ཐུར་པས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། ལམ་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱི་སྐྱིབ་པ་ལ་ཀུན་ཏུ་
ཚྱངས་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་བསལ་བའི་དོན་དུ་ཉེས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྒྱ་མེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་མི་
བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར་ན་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཐུངན་ལས་འདས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཡིན་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །
རྣམ་པར་རྟོག་པ་གསུམ་པའི་དོན་ནི་ཆོས་ཐམས་ཅད་སྟོན་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་དང་ཁོང་ཁྱོད་བ་
མེད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་ཏེ། ཐམས་ཅད་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱི་སྐྱིབ་པ་ལ་ཀུན་
ཏུ་ཚྱངས་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་བསལ་བའི་དོན་དུ་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་དོན་དུ་གཉེར་བ་དང་
ཁོང་ཁྱོད་བ་དང་བྲལ་བ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། ། རྣམ་པར་རྟོག་པ་བཞི་པའི་དོན་ནི་རྒྱ་མཚོ་ལྷ་
མེད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ་ཐམས་ཅད་ཞི་བའི་ལམ་ལ་ཀུན་ཏུ་ཚྱངས་པའི་རྣམ་
པར་རྟོག་པ་བསལ་བའི་དོན་དུ་ཆོས་ཐམས་ཅད་སྟོབས་བརྩུ་ལ་སོགས་པའི་ཡོན་ཏན་རིན་པོ་
ཆའི་རྒྱར་ཐུར་པ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རྒྱ་མཚོ་དང་མཉམ་པས་རྒྱ་མཚོ་ལྷ་མེད་པ་ཉིད་ཡིན་པའི་
ཕྱིར་རོ། ། རྣམ་པར་རྟོག་པ་ལྷའི་དོན་ནི་ནམ་མཁའ་ལྷ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ།
དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་སོགས་པ་དང་མཚུངས་པར་ལྷན་བ་དང་མི་ལྷན་པ་ལ་ཀུན་ཏུ་ཚྱངས་པའི་
རྣམ་པར་རྟོག་པ་བསལ་བའི་དོན་དུ་ཆོས་ཐམས་ཅད་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་ནམ་མཁའ་དང་མཉམ་
པས་ནམ་མཁའ་ལྷ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། རྣམ་པར་རྟོག་པ་དྲུག་པའི་དོན་ནི་རི་རབ་སྣ་ཚོགས་
པའི་ཕྱིར་ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། མི་མཉམ་པ་ཉིད་ལ་ཚྱངས་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་བསལ་
བའི་དོན་དུ་མི་འདོད་པ་ཐོག་ཏུ་བབ་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་བསྐྱུལ་བར་མི་རུས་པ་ཉིད་ཀྱིས་ན་རི་
རབ་དང་འབྲ་བ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཆོས་ཐམས་ཅད་རི་རབ་སྣ་ཚོགས་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། ། རྣམ་
པར་རྟོག་པ་བདུན་པའི་དོན་ནི་གཟུགས་ལྷ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་

ཡིན་ཏེ། སྤྱག་བསུལ་བ་ལ་སོགས་པའི་བདེན་པ་ལ་ཀུན་ཏུ་ཚྲིངས་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་
བསལ་བའི་དོན་དུ་གཞུགས་ལ་སོགས་བ་ནི་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཀྱི་རང་བཞིན་ཉིད་ཡིན་པས་
མཐར་ཐུག་པ་ཉིད་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། རྣམ་པར་རྟོག་པ་བརྒྱད་པའི་དོན་ནི་ཉི་མའི་འོད་ཟེར་
ཀྱི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། ཉོན་མོངས་པའི་རང་བཞིན་ལ་ཀུན་ཏུ་ཚྲིངས་
པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་བསལ་བའི་དོན་དུ་ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་གྱི་འོད་གསལ་བ་ཉིད་
ཀྱིས་ན་ཉི་མའི་དགྱིལ་འཁོར་གྱི་འོད་ཟེར་འབྱུང་བ་དང་འབྲས་བུ་ཉི་མའི་འོད་ཟེར་གྱི་དགྱིལ་
འཁོར་སྤྱི་མེད་པར་སྤང་བའི་ཕྱིར་རོ། ། རྣམ་པར་རྟོག་པ་དགྲུ་པའི་དོན་ནི་སྤྱི་ཐམས་ཅད་སྤྱི་
མེད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། གཉིས་སྤྱི་མེད་པ་ལ་ཀུན་ཏུ་ཚྲིངས་པའི་རྣམ་པར་
རྟོག་པ་བསལ་བའི་དོན་དུ་ཆོས་ཐམས་ཅད་མིང་ཅམ་གྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ཡིན་པས་སྤྱི་ཐམས་ཅད་
མཐར་ཐུག་པ་མེད་པ་དང་མཉམ་པ་ཉིད་ཀྱིས་ན་སྤྱི་ཐམས་ཅད་མེད་པའི་ཕྱིར་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་
རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་སྤྱི་མེད་པར་རྗེས་སྤྱི་ཐམས་ཅད་ལོངས་སྤྱི་
མ་ཤེས་པ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ལ་སྤྱི་བ་པའི་ཀུན་ཏུ་ཚྲིངས་པ་དང་། ལམ་ཐམས་
ཅད་ལོངས་སྤྱི་མ་ཤེས་པས་ལམ་ཤེས་པ་ཉིད་ལ་སྤྱི་བ་པའི་ཀུན་ཏུ་ཚྲིངས་པ་དང་། གཞི་ཐམས་
ཅད་ལོངས་སྤྱི་མ་ཤེས་པས་ཐམས་ཅད་ཤེས་པ་ཉིད་ལ་སྤྱི་བ་པའི་ཀུན་ཏུ་ཚྲིངས་པ་དང་། ཤེས་
རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ལོངས་སྤྱི་མ་ཤེས་པས་ཐམས་ཅད་ཞི་བའི་ལམ་ལ་ཀུན་ཏུ་ཚྲིངས་པ་
དང་། གཞུགས་ལ་སོགས་པ་ཤེས་བྱའི་དེ་བཞིན་ཉིད་དུ་ལོངས་སྤྱི་མ་ཤེས་པས་དེ་བཞིན་ཉིད་
ལ་སོགས་པ་ལ་ལྡན་པ་དང་མི་ལྡན་པའི་ཀུན་ཏུ་ཚྲིངས་པ་དང་། བདུད་ལ་སོགས་པའི་རང་གི་
ངོ་བོ་ལོངས་སྤྱི་མ་ཤེས་པས་མི་མཉམ་པ་ཉིད་ལ་ཀུན་ཏུ་ཚྲིངས་པ་དང་དོན་ལ་སྤྱི་བཞིན་དུ་
འཛིན་པ་ཉིད་ཀྱི་སྤྱག་བསུལ་ལ་སོགས་པའི་བདེན་པ་ལ་ཀུན་ཏུ་ཚྲིངས་པ་དང་། འདོད་
ཆགས་ལ་སོགས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ལོངས་སྤྱི་མ་ཤེས་པས་ཉོན་མོངས་པའི་རང་བཞིན་ལ་ཀུན་ཏུ་
ཚྲིངས་པ་དང་། གཞུང་བ་དང་འཛིན་པའི་མཚན་ཉིད་ལོངས་སྤྱི་མ་ཤེས་པས་གཉིས་སྤྱི་མེད་པ་
ལ་ཀུན་ཏུ་ཚྲིངས་པ་ལ་སེམས་ཅན་དུ་བཏགས་པ་དང་། དེ་རྣམ་པར་འཛོག་པའི་རྩ་སྤང་བ་
ཅམ་གྱི་ཡུལ་ཅན་བདག་བཏགས་བར་ཡོད་པ་ཉིད་དུ་འཛིན་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་སྤྱི་ཐམས་
ཅད་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པའི་འཛིན་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་གཉིས་པ་བསྒྲམ་པའི་ལམ་གྱི་

སེམས་དང་སེམས་ལས་བྱུང་བ་འདྲུག་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་ཡུལ་ཅན་ནམ་པ་དགུ་བྱང་ཚུབ་
སེམས་དཔའ་སྤང་བར་བྱ་བ་ཡིན་པར་དེ་དང་དེའི་གཉིན་པོའི་གནས་སྐབས་བསྟན་པས་ལྷོག་
པའི་སྒོ་ནས་གསུངས་སོ་ཞེས་བསྟན་བཤིན་ནོ། ། དེ་སྐད་དུ་ཡང་། སེམས་ཅན་བཏགས་དང་
དེའི་རྒྱ་ཡི། ། ཡུལ་ཅན་དེ་ཡིས་ནམ་འཛོམས་བ། ། བསྒྲུལ་བའི་ལམ་དང་འབྲེལ་བ་ཡི། ། མི་
མཐུན་ཕྱོགས་གཞན་ནམ་པ་དགུ། ། བདག་ཉིད་རི་བཞིན་ཀུན་མཁྱེན་ནི། ། གསུམ་གྱི་སྒྲིབ་པ་
ནམ་གསུམ་དང་། ། ཞི་ལམ་དེ་བཞིན་ཉིད་སོགས་དང་། ། མཚུངས་པར་ལྡན་དང་མི་ལྡན་ལ། །
མི་མཉམ་སྤྱུག་བསྐྱེད་ལ་སོགས་དང་། ། ཉོན་མོངས་ནམས་ཀྱི་རང་བཞིན་དང་། ། གཉིས་སུ་
མེད་ལ་ཀུན་ཚེངས་ལ། ། ནམ་པར་རྟོག་པ་ཐ་མར་བཞེད། ། ཅེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ལྟར་
རི་སྐད་བཤད་པའི་བསྒྲུལ་པའི་ལམ་ལ་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་གཉིན་པོ་དང་བཅས་པར་བསྟན་
ནས་དེ་རྟོགས་པ་ཉིད་ཀྱི་ནམ་པར་རྟོག་བ་བཞི་སྤངས་པས་ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་སྤྱན་སྲུང་
ཆོགས་པར་འགྱུར་བ་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཡང་དག་པར་བསྐྱབ་པ་སྤྱི་མེད་པའི་
ཕྱིར་ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། འདི་སྐད་དུ་བསྒྲུལ་པའི་ལམ་ལ་གོམས་པས་ནམ་པར་རྟོག་
པའི་རིགས་བཞི་པོ་འཆོ་བར་བྱེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཡམས་ཀྱི་ནད་དུ་གྱུར་པ་འདི་ནམས་ཟད་པར་
གྱུར་ན་གཤམ་བྱེད་པ་མེད་བས་དགའ་བས་དབུགས་ཕྱིན་པ་ཐོབ་པ་བཞིན་དུ་སྦྱིང་རྗེའི་
གཞན་གྱི་དབང་དུ་གྱུར་པས་ནམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་འགྲོ་བའི་བདེ་བ་བསྐྱེད་པར་མཁས་པའི་
ཡོན་ཏན་སྤྱན་སྲུང་ཆོགས་པ་ཐེག་པ་གསུམ་གྱིས་བསྐྱེད་པ་ཐམས་ཅད་རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོ་ལ་རྒྱ་
པོ་ནམས་བཞིན་དུ་བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའི་བསྒྲུལ་པའི་ལམ་ལ་གནས་པ་འབྲས་བུ་རབ་ཀྱི་
མཐར་ཕྱིན་པ་ཐོབ་པ་དེ་དག་གིས་མངོས་པར་འགྱུར་བ་ལ་ནམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་མངོན་དུ་
འོང་བའི་ནམ་པས་རྟོག་པར་བྱེད་དོ་ཞེས་དེ་ལྟར་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཡང་དག་
པར་གྱུབ་པ་སྤྱི་མེད་པ་ཉིད་ཀྱི་པན་ཡོན་ཆེ་བའི་ངོ་བོས་བསྒྲུལ་པའི་ལམ་ཡིན་པར་ཤེས་པར་
བྱའོ་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་སྐད་དུ་ཡང་། ཡམས་ནད་འདི་ནམས་ཟད་ནས་ནི། ། ཡུན་
རིངས་ལོན་ནས་དབུགས་ཕྱིན་ལྟར། ། ནམ་པ་ཀུན་ཏུ་འགྲོ་བ་ཡི། ། བདེ་བསྐྱབ་ཡོན་ཏན་སྤྱན་
ཆོགས་ཀུན། ། རྒྱ་མཚོ་ཆེ་ལ་རྒྱ་པོ་བཞིན། ། འབྲས་བུ་མཆོག་གིས་སྤྲོ་བ་ཡི། ། སེམས་དཔའ་
ཆེན་པོ་དེ་ལ་ནི། ། ནམ་པ་ཀུན་ཏུ་རྟོག་བར་བྱེད། ། ཅེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། བསྒྲུལ་པའི་

ལམ་གྱི་རྗེས་ལ་བར་ཆད་མེད་པའི་ལམ་ཡིན་པས་བར་ཆད་མེད་བའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་གྱི་དོན་
ནི་སེམས་ཅན་གྱི་ཁམས་ཐམས་ཅད་ཅེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། འདི་སྐད་
དུ་འགའ་ཞིག་གིས་སྟོང་གསུམ་གྱི་སྟོང་ཆེན་པོའི་འཛིན་ཉེན་གྱི་ཁམས་ཀྱི་སེམས་ཅན་རྣམས་
ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྟོན་མེད་པ་ལ་བཀོད་པའི་
བསོད་ནམས་བསྐྱེད་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་དཔེར་མཛད་ནས། དེ་བས་བྱང་པར་དུ་འཕགས་པ་
བསོད་ནམས་མང་བ་ཉིད་ཀྱིས་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་གང་ཡིན་པ་དེ་སངས་རྒྱས་
ཉིད་ཐོབ་བ་ལ་བར་ཆད་མེད་བའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་དེ་མ་ཐག་པ་སྟུན་མ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་
འདིར་བར་ཆད་མེད་པའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་ཞེས་བྱའོ། ། དེ་ནི་འདི་ལྟར་སེམས་ཅན་གྱི་ཁམས་
ཐམས་ཅད་གྱི་བསོད་ནམས་དང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཚོགས་ལ་རབ་ཏུ་བྱུང་པར་འཕགས་པ་ཉིད་ཡིན་
པའི་ཕྱིར་སྟེ་མེད་པས་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་བསྒྲུམ་པར་བྱའོ་ཞེས་བསྟན་ཏོ། ། དེ་སྐད་
དུ་ཡང་། སྟོང་གསུམ་སྟེ་པོ་ཉན་ཐོས་དང་། ། བསེ་རུའི་རྟོགས་པ་སྟུན་ཚོགས་དང་། ། བྱང་ཆུབ་
སེམས་དཔའི་སྟོན་མེད་ལ། ། བཀོད་པའི་དགེ་རྣམས་དཔེར་མཛད་ནས། ། བསོད་ནམས་མང་
པོ་ཉིད་ཀྱིས་ནི། ། སངས་རྒྱས་ཉིད་ཀྱི་བར་མེད་དེ། ། བར་ཆད་མེད་པའི་ཉིང་ངེ་འཛིན། ། དེ་
ནི་རྣམ་པ་ཀུན་མཁྱེན་ཉིད། ། ཅེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། བར་ཆད་མེད་པའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་
འདིའི་དམིགས་པའི་རྒྱན་ནི་ཆོས་ཐམས་ཅད་དངོས་པོ་མེད་པར་དམིགས་པ་ཡིན་ནོ། ། བདག་
པོའི་རྒྱན་ནི་བླ་པ་ཡིན་ནོ། ། རྣམ་པ་ནི་རང་བཞིན་གྱིས་ཞི་བ་ཉིད་ཡིན་པར་དོན་གྱིས་
འཕངས་པར་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། གཞན་དུ་ན་བར་ཆད་པའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་རྟོགས་པར་མི་རུས་པ་
ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། ། དེ་སྐད་དུ་ཡང་། འདི་ཡི་དམིགས་པ་དངོས་མེད་དེ། ། བདག་པོ་བླ་
པ་ཡིན་པར་བཞེད། ། རྣམ་པ་ཞི་ཉིད་འདི་ལ་ནི། ། ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། གཉིང་དཔག་
དཀའ་བའི་ཕྱིར་གནས་འདི་ལ་རབ་ཏུ་སྟོབ་པ་ཐབས་ལ་མཁས་པ་མ་རྟོགས་པ་རྣམས་ཀྱི་ལྷན་
ཀའི་ཚོལ་བ་རྣམས་སྟེ་ཚོགས་བརྒྱད་མར་འབྱུང་བས། ད་ནི་ལོག་པར་རྟོགས་པ་བསལ་བར་བྱ་
བ་ཡིན་པས་ལོག་པར་རྟོགས་པ་དང་པོའི་དོན་ནི་སའི་ཁམས་སྟེ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་གསུངས་
པ་ཡིན་ནོ། ། འདུས་བྱས་དང་འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ཁམས་དག་དངོས་པོ་མེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་
དམིགས་པ་ཆོས་ཅན་འཐད་པ་ལ་ལོག་པར་རྟོགས་པ་བསལ་བའི་ཕྱིར་སྟེ་མ་དང་འབྲ་བ་ཉིད་

གྲིས་ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྟེན་དུ་གྱུར་པ་ཡིན་པས་ས་དང་འབྲ་བ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཀྱན་
རྫོབ་དུ་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དམིགས་པར་གྱུར་པས་སའི་ཁམས་སྤྲུལ་མེད་པ་ཉིད་གྲིས་བར་ཆད་
མེད་པའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་རྗེས་སུ་རྟོགས་པར་བྱའོ་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཆོག་གོ། ། དེ་བཞིན་དུ་ཕྱི་མ་
ནམས་སུ་ཡང་ཤེས་རབ་ཀྱི་མ་རོལ་དུ་ཕྱིན་པའི་དོན་ནི་བར་ཆད་མེད་པའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་ཡིན་
པར་རྟོགས་པར་བྱའོ། ། ཐམས་ཅད་དུ་རང་བཞིན་མེད་པའི་ཕྱིར་གཉིས་པ་དམིགས་པའི་ངོ་བོ་
ཉིད་ངེས་པར་འཛིན་པའི་ཆོས་ཅན་ལོག་པར་རྟོགས་པ་སེལ་བའི་དོན་དུ་ཆོས་ཐམས་ཅད་
རང་བཞིན་གྲིས་ནམ་པར་དག་པ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཆུ་དང་འབྲ་བ་ཉིད་གྲིས་དེ་ཁོ་ན་བཞིན་
དུ་དམིགས་པའི་ངོ་བོར་བཞག་པས་ཆུའི་ཁམས་སྤྲུལ་མེད་པའི་ཕྱིར་དང་། དངོས་པོ་དང་དངོས་
པོ་མེད་པ་མི་དམིགས་པས་གསུམ་པ་ནམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ལ་ལོག་པར་
རྟོགས་པ་བསལ་བར་འདོད་པས་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་གྲིས་འོད་གསལ་བ་ཉིད་གྲིས་མེ་དང་
འབྲ་བ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་སྤྲུལ་མ་བཞིན་དུ་ནམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ངོ་བོར་
གྱུར་པ་ཉིད་གྲིས་ན་མའི་ཁམས་སྤྲུལ་མེད་པ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོ་
ཉིད་ཡིན་པས་བཞི་པ་ཀྱན་རྫོབ་དང་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་གཉིས་ལ་ལོག་པར་རྟོགས་པ་
བསལ་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར་ཆོས་ཐམས་ཅད་མི་གནས་པར་འཇུག་པ་ཉིད་གྲིས་ན་རླུང་དང་འབྲ་
བའི་ཕྱིར་ཀྱན་རྫོབ་དུ་བདེན་པ་གཉིས་ཀྱི་ངོ་བོར་ངེས་པའི་རང་བཞིན་ཡིན་པས་རླུང་གི་
ཁམས་སྤྲུལ་མེད་པའི་ཕྱིར་དང་། སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པ་མི་དམིགས་པས་ལྷ་པ་སྦྱོར་བ་ལ་ལོག་པར་
རྟོགས་པ་སེལ་བའི་དོན་དུ་ཆོས་ཐམས་ཅད་བཏགས་པར་ཡོད་པ་ཡིན་པས་ནམ་མཁའ་དང་
འབྲ་བ་ཉིད་གྲིས་སྤྲུལ་མ་བཞིན་དུ་སྦྱོར་བའི་རང་བཞིན་ངེས་པར་བྱས་པས་ནམ་མཁའི་ཁམས་
སྤྲུལ་མེད་པའི་ཕྱིར་དང་། རྟོགས་པར་བྱ་བ་མེད་པས་དྲུག་པ་སངས་རྒྱས་དཀོན་མཆོག་ལ་ལོག་
པར་རྟོགས་པ་བསལ་བར་འདོད་པས་ནམ་པར་ཤེས་པ་ཙམ་ཀྱི་བདག་ཉིད་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་
ཆོས་ཐམས་ཅད་ནམ་པར་ཤེས་པ་དང་མཉམ་པ་ཉིད་ཀྱི་དེ་ཁོ་ན་བཞིན་དུ་དེ་བཞིན་གཤེགས་
པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཡིན་པས་ནམ་པར་ཤེས་པ་སྤྲུལ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཤེས་རབ་ཀྱི་མ་རོལ་དུ་ཕྱིན་པར་
རྗེས་སུ་རིག་པར་བྱའོ་ཞེས་གསུངས་པ་ནི་དེ་བཞིན་དུ་ཆུའི་ཁམས་དང་མའི་ཁམས་དང་ཞེས་
བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། ། ལོག་པར་རྟོགས་པ་བདུན་པའི་དོན་ནི་དགོ་བ་དང་མི་དགོ་བའི་ཆོས་

ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། མིང་དུ་བཏགས་པ་ཙམ་དུ་ཟད་པས་ཆོས་དགོན་
མཆོག་ལ་ལོག་པར་རྟོགས་པ་བསལ་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དུ་མ་སྐྱེས་པ་ཉིད་ཡིན་
པས་ཆོས་ཐམས་ཅད་ནི་དགེ་བ་དང་མི་དགེ་བའི་ཆོས་བསགས་པ་དང་བྲལ་བ་ཉིད་ཀྱིས་ན་
ཀུན་རྫོབ་དུ་རྣམ་པར་གཞག་པོའི་ཆོས་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དགེ་བ་དང་མི་དགེ་བའི་ཆོས་
བསགས་པ་ཆད་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། ལོག་པར་རྟོགས་པ་བརྒྱུད་པའི་དོན་ནི་ཆོས་ཐམས་ཅད་
ཅེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། གཞུགས་ལ་སོགས་པར་དམིགས་པ་བཀག་པས་
དགེ་འདུན་དགོན་མཆོག་ལ་ལོག་པར་རྟོགས་པ་བསལ་བའི་དོན་དུ་ཆོས་ཐམས་ཅད་སྐྱེ་མའི་
རང་བཞིན་ཡིན་པས་སྣ་མ་བཞིན་དུ་ཆོས་ཐམས་ཅད་དགེ་འདུན་གྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ཡིན་པས་ཆོས་
ཐམས་ཅད་བསགས་པ་ཆད་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། ལོག་པར་རྟོགས་པ་དགྲུ་པའི་དོན་ནི་ཆོས་
ཐམས་ཅད་ཏིང་ངེ་འཛིན་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། སྤྱིན་པ་ལ་སོགས་པ་མི་
དམིགས་པས་ཐབས་ལ་མཁས་པ་ལ་ལོག་པར་རྟོགས་པ་བསལ་བར་འདོད་པས་ཆོས་ཐམས་
ཅད་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཏིང་ངེ་འཛིན་ཟུ་མེད་པ་
ཉིད་དང་མཉམ་པ་ཉིད་ཀྱི་དེ་བཞིན་དུ་ཐབས་ལ་མཁས་པ་ཡོད་པས་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཏིང་
ངེ་འཛིན་ཟུ་མེད་པ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་རོ། ། ལོག་པར་རྟོགས་པ་བརྒྱུད་པའི་དོན་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་
ཆོས་ཐམས་ཅད་ཅེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། དངོས་པོ་དང་དངོས་པོ་མེད་པའི་
ངོ་བོ་གཉི་གར་རྟོགས་པ་བཀག་པས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་མངོན་པར་རྟོགས་པ་ལ་ལོག་
པར་རྟོགས་པ་བསལ་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་རང་བཞིན་གྱི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་ཀྱི་
ངོ་བོ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཆོས་ཐམས་ཅད་རྣལ་འབྱེད་པའི་ཀུན་རྫོབ་དུ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་
མངོན་པར་རྟོགས་པ་གཞག་པས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཟུ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། ལོག་
པར་རྟོགས་པ་བརྒྱུད་པའི་དོན་ནི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཟུ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་གསུངས་པ་
ཡིན་ཏེ། སྤྱོད་པ་རྣམ་པར་གཞག་པའི་མི་རྟག་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་རྟག་པ་ལ་སོགས་པར་བྱིན་
ཅི་ལོག་ལ་ལོག་པར་རྟོགས་པ་བསལ་བར་འདོད་པས་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་རང་བཞིན་གྱི་ཆོས་ཐམས་
ཅད་ཟུ་མེད་པའི་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་བདག་ཉིད་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཆོས་ཐམས་ཅད་སྣ་མ་བཞིན་དུ་
རྣམ་པར་གཞག་པའི་མི་རྟག་པ་ལ་སོགས་པ་མེད་པས་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཟུ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །

ལོག་པར་རྟོགས་པ་བརྩ་གཉིས་པའི་དོན་ནི་སྟོང་པ་ཉིད་ཟུ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་གསུངས་པ་
ཡིན་ཏེ། ལམ་རྣམ་པར་བསྟོམས་པའི་འབྲས་བུ་མངོན་སུམ་དུ་མི་བྱེད་པས་ལམ་ལ་ལོག་པར་
རྟོགས་པ་བསལ་བའི་ཕྱིར་སྒྱུ་མ་དང་འདྲ་བ་ཉིད་ཀྱིས་ཆོས་ཐམས་ཅད་སྟོང་པ་ཉིད་ཟུ་མེད་
པའི་ཕྱིར་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དུ་རྟོགས་པ་མེད་པས་སྟོང་པ་ཉིད་ཟུ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། ལོག་པར་
རྟོགས་པ་བརྩ་གསུམ་པ་དང་བརྩ་བཞི་པ་གཉིས་ཀྱི་དོན་ནི་སེམས་དང་སེམས་ལས་བྱུང་བ་ཟུ་
མེད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་གསུངས་པ་སྟེ། སྤང་བ་དང་དོར་བ་མེད་པས་གཉེན་པོ་དང་མི་མཐུན་པའི་
ཕྱོགས་དག་ལ་ལོག་པར་རྟོགས་པ་བསལ་བའི་དོན་དུ་མ་རིག་པ་ལས་བྱུང་བའི་སྤང་བ་སེམས་
དང་སེམས་ལས་བྱུང་བ་ཟུ་མེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་ན་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་ཀུན་རྫོབ་དུ་རྣམ་པར་
གཞག་པའི་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་དང་གཉེན་པོ་མེད་པས་སེམས་དང་སེམས་ལས་བྱུང་བ་ཟུ་
མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། ལོག་པར་རྟོགས་པ་བཅོ་ལྔ་པའི་དོན་ནི་སེམས་ཀྱི་སྟོད་པ་ཟུ་མེད་པའི་
ཕྱིར་ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། ཆོས་ཅན་མེད་པས་ཆོས་ཀྱི་མཆན་ཉིད་ལ་ལོག་པར་རྟོགས་པ་
བསལ་བར་འདོད་པའི་ཕྱིར་སྤང་བའི་རྒྱ་མཆན་ཅན་དུ་དངོས་པོ་རྣམས་རྣམ་པར་གནས་པ་
ཆོས་ཐམས་ཅད་སེམས་ཀྱི་སྟོད་པ་ལས་བྱུང་བའི་མཆན་ཉིད་ཡིན་པ་ཉིད་ཀྱིས་དེ་བཞིན་དུ་
གནས་པའི་མཆན་ཉིད་མེད་པས་སེམས་ཀྱི་སྟོད་པ་ཟུ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། ལོག་པར་རྟོགས་པ་
བརྩ་བྱུག་པའི་དོན་ནི་དགེ་བ་དང་མི་དགེ་བའི་ཆད་མེད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ།
རང་དང་སྤྱིའི་མཆན་ཉིད་མི་འཐད་པས་བསྟོམ་པ་ལ་ལོག་པར་རྟོགས་པ་བསལ་བར་བྱ་བའི་
ཕྱིར་ཡང་དག་པའི་མཐའི་རང་བཞིན་ཀྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་དགེ་བ་དང་མི་དགེ་བ་ཉི་བར་མ་
དམིགས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། སྔ་མ་བཞིན་དུ་བསྟོམ་པ་མེད་པས་དགེ་བ་དང་
མི་དགེ་བའི་ཆོས་གཞལ་དུ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པར་རྗེས་སུ་རིག་པར་
བྱའོ། ། ཡུལ་གྱི་དབྱེ་བས་ཐ་དད་པའི་ཕྱིར་ལོག་པར་རྟོགས་པ་མཐའ་ཡས་ན་ཡང་གདུལ་བྱའི་
སྒྲེ་བོ་ཉི་བ་ན་གནས་པའི་ལོག་པར་རྟོགས་པ་བསལ་བར་བཞེད་པས་སྒྲེ་བོ་བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔའི་ཐབས་ལ་མཁས་པ་མི་ཤེས་པའི་ཕྱོད་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ལོག་པར་རྟོགས་པ་པན་ཚུན་
འགལ་བར་སྤང་བའི་དོན་བསྐྱབས་པས་མི་འཐད་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཐེ་ཆོམ་གྱི་ངོ་བོ་ཇི་སྟེད་དུ་
བཤད་པའི་ཡུལ་ཅན་ཉིད་ཀྱིས་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ཀྱི་རྟེན་ཅན་བརྩ་བྱུག་ཡིན་

ནོ། ། དེ་བས་ན་ཀུན་རྫོབ་དང་དོན་དམ་པའི་སྒོ་ཅན་གྱི་སྒྲན་ཀ་ལ་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་དོན་
དམ་པ་དང་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་སྒོ་ནས་ལན་གདབ་དགོས་པས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དགེ་བ་
འདོད་པ་ནམས་ཀྱིས་བདེན་པ་གཉིས་ལ་བརྟེན་པའི་ཐབས་ལ་མཁས་པ་ནམ་པ་སྟོང་དུ་
བསལ་བ་སྟོན་དུ་འགོ་བའི་ངེས་པ་ནམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་ཡང་དག་པར་སྐྱེད་ནས་བར་ཆད་
མེད་པའི་ཉིང་ངེ་འདྲིན་རྟོགས་པར་བྱའོ་ཞེས་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་བྱའོ། ། དེ་སྐད་དུ་ཡང་། རབ་ཏུ་
སྤྲུ་ནམས་བརྒྱད་མར་ཤོལ། ། དམིགས་པ་འཐད་དང་དེ་ཡིན་ནོ། ། རོ་བོ་ཉིད་ངེས་གཟུང་བ་
དང་། ། རམ་ཀུན་མཁྱེན་ཉིད་ཡེ་ཤེས་དང་། ། དམ་པའི་དོན་དང་ཀུན་རྫོབ་དང་། ། སྦྱོར་དང་
དགོན་མཆོག་གསུམ་པོ་དང་། ། ཐབས་བཅས་སྤུབ་པའི་རྟོགས་པ་དང་། ། ཕྱིན་ཅི་ལོག་ནི་ལམ་
བཅས་དང་། ། གཉེན་པོ་མི་མཐུན་ཕྱོགས་དག་དང་། ། མཚན་ཉིད་དང་ནི་བསྟོམ་པ་ལ། ། སྤྲུ་
བ་ནམས་ཀྱིས་ལོག་རྟོགས་པ། ། རམ་པ་ཀུན་མཁྱེན་ཉིད་རྟེན་ཅན། ། རམ་པ་བརྒྱ་དྲུག་དག་ཏུ་
བཞེད། ། ཅེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། ཤེས་རབ་ཀྱི་ས་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་བཤད་པ་མངོན་པར་
རྟོགས་པའི་བརྒྱན་གྱི་སྤྲང་བ་ལས་ཅེ་མོ་མངོན་པར་རྟོགས་པ་སྟེ་སྐབས་ལྟ་པའོ། ། ། ། ཅེ་མོ་
མངོན་པར་རྟོགས་པ་ཐོབ་པ་ནི་སོ་སོ་དང་བསྐྱུས་པ་ཉིད་དུ་རྟོགས་པའི་དོན་ནམས་རིམ་པས་
བཀོད་ནས་བསྟན་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་བསྟོམ་པ་ཡིན་པས་ན་མཐར་ཀྱིས་པའི་མངོན་པར་རྟོགས་
པའི་དོན་ནི་སང་གའི་སྤྲུ་སྟོགས་པའི་ཕྱིར་ཤེས་རབ་ཀྱི་ས་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་རྗེས་སུ་རིག་པར་
བྱའོ་ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། འདི་སྐད་དུ་འཁོར་གསུམ་ནམ་པར་དག་པས་རབ་ཏུ་བྱེ་བའི་
ཕྱིན་པ་ལ་སོགས་པའི་ས་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དྲུག་ནམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་ཡོངས་སུ་རྟོགས་པས་ས་
བརྒྱ་ཡང་དག་པར་སྤྱབ་པར་བྱེད་པ་དང་། རྟན་པ་ཉི་བར་གཞག་པ་ལ་སོགས་པ་དང་བྱང་
ཆུབ་ཀྱི་ཡན་ལག་བདུན་གྱི་ནམ་པ་དང་འཕགས་པའི་ལམ་ཡན་ལག་བརྒྱད་པ་དོན་དམ་པར་
རྟན་པ་མེད་པའི་མཚན་ཉིད་སངས་རྒྱས་རྗེས་སུ་རྟན་པ་ནམ་པ་གསུམ་པོ་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་
ངེས་པར་འབྱེད་པའི་ཆ་དང་མཐུན་པ་དང་མཐོང་བ་དང་བསྟོམ་པའི་ལམ་སྟོན་པར་བྱེད་པ་
དང་། དེ་བཞིན་དུ་དགེ་བ་དང་མི་དགེ་བ་དང་ལུང་དུ་མ་བསྟན་པའི་ཆོས་རྗེས་སུ་རྟན་པ་
དང་། ལྷ་མ་བཞིན་དུ་འཕགས་པ་ཕྱིར་མི་ལྟོག་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་དགེ་འདུན་རྗེས་
སུ་རྟན་པ་དང་དེ་བཞིན་དུ་ཚུལ་བྱིམས་དང་གཏོང་བ་དང་ལྷ་རྗེས་སུ་རྟན་པ་དང་། གཟུགས་

ལ་སོགས་པའི་ཚོས་ཐམས་ཅད་དངོས་པོ་མེད་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཏུ་ཁོང་ཏུ་ཆུད་པས་རྟོགས་པ་
གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་མཐར་གྱིས་པའི་བྱ་བ་ཡིན་པར་བཞེད་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ལྟར་བྱིན་ཅི་མ་ལོག་
པའི་དོན་སྟོན་པས་སང་གའི་སྐྱ་དང་མཚུངས་པ་ཉིད་ཀྱི་ཚོས་ཐམས་ཅད་སང་གའི་སྐྱ་སྟོགས་
པའི་བྱིར་མཐར་གྱིས་པའི་མངོན་པར་རྟོགས་པ་ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། ། དེ་སྐད་ཏུ་ཡང་།
སྦྱིན་པ་ཤེས་རབ་བར་དག་དང་། ། སངས་རྒྱས་ལ་སོགས་བྱ་དང་ཚོས། ། དངོས་མེད་ངོ་བོ་
ཉིད་ཀྱིས་དེ། ། མཐར་གྱིས་པ་ཡི་བྱ་བར་བཞེད། ། ཅིས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་
རོལ་ཏུ་བྱིན་པའི་བཤད་པ་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་གྱི་སྤང་བ་ལས་མཐར་གྱིས་པའི་མངོན་
པར་རྟོགས་པ་སྟེ་སྐབས་དུག་པའོ། ། ། ། མཐར་གྱིས་པའི་མངོན་པར་རྟོགས་པ་ནམ་པར་བསྟོམ་
པ་ནི་དེ་དག་ཉིད་ཤིན་ཏུ་གོམས་པར་བྱས་པའི་བྱིར་དེ་དག་ཉིད་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་གིས་
རྟོགས་པར་བྱེད་པས་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་པའི་མངོན་པར་རྟོགས་པར་བྱང་ཆུབ་པའི་དོན་ནི་
ཚོས་ཐམས་ཅད་འཁྲུག་པ་མེད་པའི་བྱིར་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་རྗེས་སུ་རིག་པར་བྱའོ་
ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་པའི་མངོན་པར་རྟོགས་པར་བྱང་ཆུབ་པ་ལ་
འཁྲུག་ཅིང་གཞན་པ་ཉིད་ཏུ་བྱ་བར་མི་རྒྱས་པས་འཁྲུག་པ་མེད་པའི་བྱིར་གཟུགས་ལ་སོགས་
པའི་ཚོས་ཐམས་ཅད་མི་འཁྲུག་པས་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པར་རྗེས་སུ་རིག་པར་བྱའོ་
ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཡན་ལག་གི་དོན་ཏེ། སྦྱིའི་དོན་ཡང་བརྗོད་པར་བྱ་སྟེ། སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་པའི་
མངོན་པར་རྟོགས་པར་བྱང་ཆུབ་པ་ལ་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་ནམ་པ་བཞི་ཡོད་པས་རེ་ཞིག་དང་
པོར། དངོས་གཅིག་དངོས་པོ་ཀུན་གྱི་ངོ་བོ་ཉིད། ། གང་གི་དངོས་གཅིག་དེ་བཞིན་ཉིད་མཐོང་
བ། ། དེ་ཡིན་དངོས་ཀུན་དེ་བཞིན་ཉིད་ཏུ་མཐོང་། ། ཞེས་བྱ་བའི་ཚུལ་གྱིས་མང་པོས་གཅིག་
བསྟུས་པ་འབའ་ཞིག་ཏུ་མ་བྱེད་ཀྱི། འོན་ཀྱང་སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་དམིགས་པར་བྱ་
བའི་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་པོ་དངོས་པོ་སོ་སོར་ངེས་པར་འཛིན་པའི་བྱིན་ཅི་ལོག་དང་བྲལ་བའི་
རང་བཞིན་གྱི་ཟག་པ་མེད་པའི་སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པ་ནས་དཔེ་བྱད་བཟང་པོ་བརྒྱད་ཅུའི་བར་
ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཚོས་ནམས་བསྟུས་པས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་རྟོགས་པའི་བྱིར་ནམ་པར་
སྦྱིན་པ་མ་ཡིན་པའི་ཟག་པ་མེད་པའི་ཚོས་ཐམས་ཅད་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་པའི་མཚན་ཉིད་མི་
སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་པའི་མངོན་པར་རྟོགས་པར་བྱང་ཆུབ་པ་དང་པོའོ། ། དེ་སྐད་ཏུ་ཡང་།

སྒྱུན་ལ་སོགས་པ་རེ་རེས་ཀྱང་། ། ཟག་མེད་ཆོས་ཀྱན་བསྐྱུས་པའི་ཕྱིར། ། ཉོགས་པ་འདི་ནི་
ཐུབ་པ་ཡི། ། སྐད་ཅིག་གཅིག་པ་ཡིན་ཞེས་བྱ། ། ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། ཡང་ཇི་ལྟར་ན་
ཟག་པ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་གཅིག་དམིགས་ན་ཟག་པ་མེད་པ་ཐམས་ཅད་བསྐྱུས་པ་ཡིན་ཞེ་ན།
དེ་བཙུན་པར་བྱ་སྟེ། དཔེར་ན་སྒྱེས་བྱས་རྟོག་པའི་ཐབས་གཅིག་གིས་བསྐྱེད་ན་བཟོ་བོ་མཁས་
པས་མངོན་བཟོ་ལེགས་པར་བྱས་པའི་མཐུས་ཚོ་རྒྱན་གྱི་རྒྱུད་ཐམས་ཅད་དུས་གཅིག་ཏུ་འགྲུལ་
བ་ཡིན་ནོ། ། དེ་བཞིན་དུ་སྟོན་གྱི་སྟོན་ལམ་གྱི་འཕེན་པའི་ཤུགས་དང་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཀྱི་
མཐུས་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་ཁོ་ན་ལ་ཟག་པ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་གཅིག་དམིགས་ན་རྒྱ་དང་
འབྲལ་བུ་འབྲེལ་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་རིས་མཐུན་པ་ཐམས་ཅད་མངོན་དུ་བྱེད་དོ། ། དེ་སྐད་དུ་
ཡང་། ཇི་ལྟར་སྒྱེས་བྱས་ཚོ་རྒྱན་རྒྱུད། ། རྟོག་ཐབས་གཅིག་གིས་བསྐྱེད་པ་ན། ། ཐམས་ཅད་
ཅིག་ཅར་འགྲུལ་བ་ལྟར། ། སྐད་ཅིག་གཅིག་ཤེས་དེ་བཞིན་ནོ། ། ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །
དེའི་རྣམས་ལ་གང་གི་ཆེ་བྱང་རྒྱུ་སེམས་དཔའི་གཉེན་པོ་བསྐྱོམས་པས་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་
ཐམས་ཅད་བྲལ་བས་རྣམ་པར་བྱང་བའི་ཕྱོགས་རྣམ་པར་སྒྲིན་པའི་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་གནས་སྐབས་
དྲི་མའི་ནག་ཤོག་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བས་སྟོན་ཀའི་ཟླ་བའི་འོད་ཟེར་བཞིན་དུ་དཀར་པོའི་
ངོ་བོ་ཉིད་ཐམས་ཅད་སྒྱེས་པ་དེའི་ཆེ་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་ཁོ་ན་ལ་རྣམ་པར་སྒྲིན་པའི་གནས་
སྐབས་སུ་ཐོབ་པ་ན་ཆོས་ཐམས་ཅད་རྟོགས་པས་ཤེས་པ་ནི་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ཡིན་
ཏེ། དེ་ལྟར་རྣམ་པར་སྒྲིན་པའི་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་གནས་སྐབས་སུ་ཟག་པ་མེད་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་
སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་ལ་རྟོགས་པའི་མཆོན་ཉིད་ནི་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་ལ་མངོན་པར་བྱང་རྒྱུ་
པ་གཉིས་པའོ། ། དེ་སྐད་དུ་ཡང་། གང་ཆེ་ཆོས་དཀར་ཐམས་ཅད་ཀྱི། ། རང་བཞིན་ཤེས་རབ་
པ་རོལ་བྱིན། ། རྣམ་སྒྲིན་ཆོས་ཉིད་གནས་སྐབས་སྒྲིས། ། དེ་ཆེ་སྐད་ཅིག་གཅིག་ཡེ་ཤེས། །
ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། དེའི་འོག་དུ་སྟོན་ཆོས་ཐམས་ཅད་མི་ལམ་ལྟ་བུར་གོམས་པས་
ཆོགས་གཉིས་ཉམས་སུ་ཁྱོང་བར་བྱས་ནས་རྟོགས་པའི་གནས་སྐབས་སུ་ཉེ་བར་ལེན་པའི་སྤང་
པོ་ལྟ་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་མི་ལམ་ལྟ་བུ་ལ་སྒྱུན་པ་ལ་སོགས་པ་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་
དུག་བསྐྱབས་པས་གནས་ནས་སྒྱུན་པ་ལ་སོགས་པའི་ངོ་བོ་ངེས་པར་རྟོགས་པའི་རྣམ་པས་
སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་ཁོ་ནར་ཆོས་ཐམས་ཅད་ནི་མཆོན་ཉིད་མེད་པའོ་ཞེས་ཀྱན་ནས་ཉོན་

མོངས་པ་དང་ནམ་པར་བྱང་བའི་ཆོས་ནམས་མཆན་ཉིད་མེད་པ་ཉིད་དུ་ཤེས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་
ལྟར་ཆོས་ཐམས་ཅད་མཆན་ཉིད་མེད་པའི་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་པའི་མངོན་པར་རྟོགས་པར་
བྱང་ཆུབ་པ་གསུམ་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་སྐད་དུ་ཡང་། སྤྱིན་ལ་སོགས་པའི་སྦྱོད་པ་ཡིས། ། ཆོས་
ཀུན་མི་ལམ་འདྲར་གནས་ནས། ། ཆོས་ནམས་མཆན་ཉིད་མེད་པ་ཉིད། སྐད་ཅིག་མ་ནི་གཅིག་
གིས་རྟོགས། ། ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། དེའི་འག་དུ་ཡུན་རིང་མོ་ཞིག་ནས་བར་ཆད་མེད་
པར་གཉིས་སུ་སྤང་བ་སྤང་བ་ལ་གོམས་པ་དང་དུ་གྱུར་པས་གཉིས་སུ་སྤང་བའི་བག་ཆགས་
དུངས་སྤང་བའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་གང་གི་ཆེ་གཟུང་བ་དང་འཛིན་པའི་ཚུལ་དུ་མི་ལམ་
ལ་གཟུང་བ་དང་མི་ལམ་མཐོང་བ་ལ་འཛིན་པར་མི་མཐོང་བ་དེའི་ཆེ་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱང་དེ་
ལྟ་བུའི་ཆོས་ཉིད་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཆོས་ཐམས་ཅད་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དུ་གཉིས་སུ་མེད་པ་སྐད་ཅིག་མ་
གཅིག་ཁོ་ནས་རྟོགས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་གཉིས་སུ་མེད་པའི་མཆན་ཉིད་དུ་ཆོས་ཐམས་ཅད་
སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་པའི་མཆན་ཉིད་དུ་གྱུར་པ་ནི་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་པའི་མངོན་པར་རྟོགས་
པར་བྱང་ཆུབ་པ་བཞི་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་སྐད་དུ་ཡང་། མི་ལམ་དང་ནི་དེ་མཐོང་ཉིད། ། གཉིས་
ཀྱི་ཚུལ་དུ་མི་མཐོང་ལྟར། ། ཆོས་ནམས་གཉིས་སུ་མེད་པ་ཡི། ། དེ་ཉིད་སྐད་ཅིག་གཅིག་གིས་
མཐོང་། ། ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། ལ་ཅིག་ནི་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་པའི་མངོན་པར་རྟོགས་
པར་བྱང་ཆུབ་པ་ལ་རྒྱ་དང་འབྲས་བུའི་དབྱེ་བས་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་ནམ་པར་སྤྱིན་པ་མ་ཡིན་
པ་དང་ནམ་པར་སྤྱིན་པའི་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་གནས་སྐབས་ཀྱི་ཟག་པ་མེད་པའི་ཆོས་སྐད་ཅིག་མ་
གཅིག་ལ་མངོན་པར་རྟོགས་པར་བྱང་ཆུབ་པ་བཞི་བསྟན་ནས། དེ་ལྟར་བྱད་པར་དུ་འཕགས་
པ་རྟོགས་པའི་སྐབས་སུ་ཆོས་ནམས་རོ་གཅིག་པ་ཉིད་དུ་བདག་ཉིད་ཀྱིས་ཡང་དག་པར་རིག་
པའི་ཕྱིར་ཆོས་ནམས་མི་ལམ་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་གྱུར་པར་རྟོགས་པའི་དོན་དུ་གསུམ་པ་མཆན་
ཉིད་མེད་པར་མངོན་པར་རྟོགས་པ་བསྟན་ཏེ། མི་ལམ་ཀྱི་གནས་སྐབས་སུ་ཡང་གཟུང་བ་དང་
འཛིན་པ་དག་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དུ་མ་དམིགས་པས་གཉིས་སུ་མེད་པར་རྟོགས་པར་བྱ་བའི་དོན་དུ་
ཆོས་ཐམས་ཅད་གཉིས་སུ་མེད་པའི་མཆན་ཉིད་དུ་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་ལ་རྟོགས་པ་བསྟན་པ་
ཡིན་ནོ་ཞེས་དེ་ལྟར་མཆན་ཉིད་ཀྱིས་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་པའི་མངོན་པར་བྱང་ཆུབ་པ་ཉིད་ཀྱི་
མཆན་ཉིད་ནམ་པར་བཞི་ཀ་ཡང་རྣལ་འབྱོར་པ་ནམས་ཀྱིས་རྟོགས་པར་བྱའོ་ཞེས་འདོད་དོ། །

གཞན་དག་ནི་གལ་ཏེ་གདུལ་བྱའི་སྐྱོ་བོ་ཉེ་བའི་ངོར་ལྷོག་པའི་དབྱེ་བས་རྣམ་པ་བཞིར་ངེ་
ཞིག་ལྟར་བསྟན་པར་མངོན་པ་དེ་ལྟར་ན་ཡང་རྣལ་འབྱོར་པ་འགའ་ཞིག་གིས་གང་ཡང་རུང་
བའི་རྣམ་པ་གཅིག་མངོན་སུམ་དུ་བྱ་བ་ཡིན་ནོ་ཞེས་དེ་སྟུང་ཁེམས་སོ། ། དེ་ལྟར་ན་སྐད་
ཅིག་མ་གཅིག་ལ་མངོན་པར་རྫོགས་པར་བྱང་ཆུབ་པའི་སྐབས་ཏེ་བདུན་པ་ཡིན་ནོ། ། ། ། རྒྱ་
མཚོ་མུ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་ཕྱིན་པ་མུ་མེད་པར་རྫོགས་སུ་རིག་པར་བྱའོ་ཞེས་
བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ཅིའི་ཕྱིར་གསུངས་སྟུང་པའི་དོགས་པ་དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན་ཞེས་བྱ་བས་བསུ་
ནས། རབ་འབྱོར་གཟུགས་ནི་རྒྱ་མཚོ་དང་མཚུངས་པའོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་ཏེ།
ཆོས་མཐུན་པ་གང་གིས་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་རྒྱ་མཚོ་དང་མཚུངས་པ་ཉིད་ཡིན་པ་དེ་ལྟར་ནི་
རྒྱ་མཚོ་མུ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ཆོག་བཤད་པས་སྔ་མ་ཁོ་ནར་བཤད་ཟིན་
པའི་ཕྱིར་ཡང་མ་བཤད་དོ། ། ཉེ་བར་བསྟར་བ་ནི་རབ་འབྱོར་དེ་ལྟར་ན་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་
གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་པའི་མངོན་པར་རྫོགས་པར་བྱང་ཆུབ་བ་རྣམ་པར་
བསྐྱེམས་པས་ནི་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་པ་ལ་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་མངོན་པར་རྫོགས་པར་བྱང་ཆུབ་པ་ཡིན་
པས་དེའི་དོན་ནི་རབ་འབྱོར་གང་གི་ཆོ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་ཞེས་བྱ་
བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། གང་གི་ཆོ་སྐྱེ་དང་གཡོ་ཐམས་ཅད་རྣམ་པར་སྤངས་པ་ལ་
སོགས་པའི་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་རྣམས་ཀྱིས་འདི་སྐད་དུ་བཤད་པའི་རིམ་གྱིས་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་
དུ་ཕྱིན་པ་འདི་ལ་ཆོས་ཐམས་ཅད་སྐྱེ་མ་དང་འབྲེལ་བ་ཉིད་དུ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་
ཀྱི་རྫོགས་སུ་རིག་པར་བྱེད་པ་དང་། ལམ་གྱི་རྣམ་པ་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པར་སྦྱོད་པ་དང་།
ཐམས་ཅད་ཤེས་བ་ཉིད་ཀྱི་འདུག་པ་དང་། རྣམ་པ་ཀུན་མངོན་པར་རྫོགས་པར་རྟོགས་པས་
རྟོགས་པར་བྱེད་པ་དང་། ཅེ་མོའི་མངོན་པར་རྟོགས་པས་སེམས་པ་དང་། མཐར་ཁྱིས་པའི་
མངོན་པར་རྟོགས་པས་འཇལ་བ་དང་། སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་པའི་མངོན་པར་རྟོགས་པས་ཉེ་
བར་རྟོགས་པར་འགྱུར་བ་དང་། ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་མངོན་པར་རྫོགས་པར་བྱང་ཆུབ་པས་ཀྱང་
བསྐྱེམས་པར་གྱུར་པ་དེའི་ཆོ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་འདི་ལ་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེའི་རང་བཞིན་གྱི་ཡོན་
ཏན་ཐམས་ཅད་དང་། ལོངས་སྦྱོད་རྫོགས་པའི་སྐྱེའི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་དང་།
སྐུལ་པའི་སྐྱེའི་རང་གི་ངོ་བོས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་སློན་ན་མེད་པ་ཕྱིན་ལས་དང་བྱས་པ་ཡོངས་

སུ་རྫོགས་པ་རྟེན་དཀའ་བར་མི་འཕྱར་རོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཚིག་གི་དོན་ཡིན་ནོ། ། སྤྱི་དོན་གྲང་
བརྗོད་པར་བྱ་སྟེ། ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་མའོན་པར་རྫོགས་པར་བྱང་ཆུབ་པ་དེ་ཡང་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་སྐྱེ་ལ་
སོགས་པའི་དབྱེ་བས་ནམ་པ་བཞི་ཡིན་ནོ། ། དེ་ལ་དང་པོ་དྲན་པ་ཉི་བར་གཞག་པ་ལ་སོགས་
པ་ཤེས་པའི་བདག་ཉིད་ཅན་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པ་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཀྱི་རང་བཞིན་ཡིན་
པའི་ཕྱིར་ཟག་པ་མེད་པ་ངེ་མ་ནམས་སྟོ་བྱར་བ་ཉིད་ཀྱི་ནམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་ནམ་པར་དག་
ཅིང་རང་བཞིན་གྱིས་དབེན་པའི་མཚན་ཉིད་ཐོབ་པར་གྱུར་པ་གང་དག་ཡིན་པ་དེ་དག་གི་
གཞུག་མར་གནས་པ་རང་བཞིན་སྐྱེ་བ་མེད་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་འདི་ནི་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་
པའི་ལམ་གྱིས་ཐོབ་པ་ཡིན་གྱི་བྱས་པ་ནི་མ་ཡིན་པས་མ་བྱས་པའི་དོན་གྱི་སྐྱེ་མ་ལྟ་བུའི་ནམ་
པར་ཤེས་པས་ཆོས་ཐམས་ཅད་རྟོགས་པས་ཐོབ་པ་བྱབ་པ་སངས་རྒྱས་བཙུང་ལྟན་འདས་
ནམས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་སྐྱེ་ཡིན་ནོ། ། སྐྱེ་ལྟག་མ་གསུམ་པོ་ཡང་དག་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་སྤང་བ་
དོན་དམ་པར་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོ་ལ་ངེ་ལྟར་མོས་པས་རབ་ཏུ་བྱེ་བ་ནི་སངས་རྒྱས་དང་བྱང་
ཆུབ་སེམས་དཔའ་དང་ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་ཉིད་ནམ་པར་གཞག་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་
བསྟན་པའི་ཕྱིར། གང་ཕྱིར་དབེན་པ་དབེན་གྱུར་ལས། ཐ་མི་དད་པ་ཉིད་དུ་འདོད། ། ཅས་བྱ་
བའི་ཚུལ་གྱིས་དེ་དང་ཐ་མི་དད་ཀྱང་ཐ་དད་དུ་ནམ་པར་གཞག་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཤེས་པར་
བྱའོ། ། དེ་སྐད་དུ་ཡང་། བྱབ་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་སྐྱེ་ནི། ། ཟག་པ་མེད་པའི་ཆོས་གང་དག་ ཐོབ་
གྱུར་ནམ་ཀུན་ནམ་དག་པ། ། དེ་དག་རང་བཞིན་མཚན་ཉིད་ཅན། ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །
དེའི་འོག་ཏུ་དྲན་པ་ཉི་བར་གཞག་པ་ལ་སོགས་པ་ནས་འཕགས་པའི་ལམ་ཡན་ལག་བརྒྱད་
པའི་བར་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆོས་ནམས་དང་། སྤྲུལ་བཞིན་དུ་བྱམས་པ་ལ་སོགས་པ་ཆད་
མེད་པ་ཆངས་པའི་གནས་བ་ནམས་དང་། རང་གཟུགས་ཅན་དང་གཟུགས་ཅན་མ་ཡིན་པས་
བྱེ་རོལ་གྱི་གཟུགས་ནམས་ལ་ལྟ་བུ་ཞེས་བྱ་བ་གཉིས་དང་། སྤྱུག་པའི་ནམ་པར་ཐར་པ་ལུས་ཀྱི་
མའོན་སུམ་དུ་བྱས་ཏེ་རྫོགས་པར་བྱས་ནས་གནས་པ་ཞེས་བྱ་བ་གཅིག་དང་། རམ་མཁའ་དང་།
ནམ་པར་ཤེས་པ་དང་། ཅི་ཡང་མེད་པ་དང་། འདུ་ཤེས་མེད་འདུ་ཤེས་མེད་མིན་སྐྱེ་མཆེད་ཅིས་
བྱ་བ་བཞི་དང་། འདུ་ཤེས་དང་ཆོར་བ་འགོག་པ་ཞེས་བྱ་བ་གཅིག་སྟེ་དེ་ལྟར་ནམ་པར་ཐར་པ་
བརྒྱད་དང་། གཟུགས་ཀྱི་ཁམས་ཀྱི་བསམ་གཏན་བཞི་དང་། གཟུགས་མེད་པའི་སྟོངས་པར་

འཇུག་པ་བཞི་དང་། འགོག་པའི་སྟོམས་པར་འཇུག་པ་ཞེས་བྱ་བ་སྟོམས་པར་འཇུག་པ་དགུ་
དང་། ས་དང་ཆུ་དང་། མེ་དང་། ལྷུང་དང་སྟོན་པོ་དང་། སེར་པོ་དང་། དམར་པོ་དང་། དཀར་
པོ་དང་། ཉམ་མཁའ་དང་། རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཟད་པར་རྣམ་པ་བརྒྱ་དང་། ཉང་
གཟུགས་དང་གཟུགས་མེད་པར་འདུ་ཤེས་པ་དག་གིས་སོ་སོར་ཆུང་དུ་དང་ཆེན་པོའི་རྣམ་པ་
དག་ཏུ་བྱི་རོལ་གྱི་གཟུགས་རྣམས་ལ་ལྟ་ཞིང་དེ་དག་ཟེལ་གྱིས་མནན་ནས་ཤེས་ཞེས་བྱ་བ་
བཞི་དང་། ཉང་གཟུགས་མེད་པར་འདུ་ཤེས་པ་དག་ཁོ་ན་སྟོན་པོ་དང་། སེར་པོ་དང་། དམར་
པོ་དང་། དཀར་པོ་དག་ཟེལ་གྱི་མནན་ནས་མཐོང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་བཞི་སྟེ། དེ་ལྟར་
ཟེལ་གྱིས་གཞོན་པའི་སྐྱེ་མཆེད་རྣམ་པ་བརྒྱད་དང་། བ་རོལ་གྱི་རྒྱུད་དུ་གཏོགས་པའི་ཉོན་
མོངས་པའི་དབྱའི་རྒྱུད་རྩུངས་འབྲིན་པའི་ཉིང་རེ་འཛིན་ཞེས་བྱ་བ་གང་ཡིན་པ་ཉོན་མོངས་པ་
མེད་པ་དང་། ཆགས་པའི་མཚན་མ་ཐམས་ཅད་དང་ཡང་དག་པར་བྲལ་ཞིང་ཐོགས་པ་མེད་
པར་ཐེ་ཆོམ་སེལ་བར་མཛད་པའི་སྟོན་ལམ་གྲུབ་པས་འཁོར་བ་རི་སྤྱིད་པར་མཉམ་པར་མ་
བཞག་པའི་གནས་སྐབས་སུ་འཇུག་པ་ཞེས་བྱ་བ་སྟོན་ནས་མཁྱེན་པ་དང་། སྤར་བཤད་པའི་
མངོན་པར་ཤེས་པ་དྲུག་དང་། སོ་སོ་ཡང་དག་པར་རིག་པ་བཞི་དང་། ཉེན་དང་དམིགས་པ་
དང་ཐུགས་དང་ཡེ་ཤེས་ཡོངས་སུ་དག་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཡོངས་སུ་དག་པ་བཞི་དང་། ཆེ་དང་
སེམས་དང་ཡོ་བྱད་དང་ལས་དང་སྐྱེ་བ་དང་མོས་པ་དང་སྟོན་ལམ་དང་རྩལ་དང་ཡེ་ཤེས་
དང་ཆོས་ལ་དབང་བ་ཞེས་བྱ་བ་དབང་བརྒྱ་དང་། སྤར་བཤད་པའི་སྟོབས་བརྒྱ་དང་། མི་
འཛིགས་པ་བཞི་དང་། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྐྱེ་དང་གསུང་དང་ཐུགས་ཀྱི་སྦྱོད་པ་ཡོངས་སུ་
དག་པ་སྟེ་འདི་ལྟར་བྱིན་ཅི་ལོག་གི་ཀུན་དུ་སྦྱོད་པ་གཞན་གྱི་ཡོངས་སུ་ཤེས་པའི་བསྐྱེངས་
པས་བཅབ་པར་བྱའོ་སྟམ་པའི་དགོངས་པ་མི་མངའ་བས་ཞེས་བྱ་བ་སྤང་བ་མེད་པ་རྣམ་པ་
གསུམ་དང་། ཆོས་སྟོན་པ་ན་ཉན་པར་འདོད་པ་དང་ཉན་པར་མི་འདོད་པ་དང་གཉི་ག་དག་
ལས་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་རྗེས་སུ་ཆགས་པ་དང་ཁོང་ཁྱོད་དང་གཉི་གས་དབེན་པ་ཁོ་ནར་
བྲན་པ་དང་ལྡན་པས་གནས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་བྲན་པ་ཉེ་བར་གཞག་པ་རྣམ་པ་གསུམ་དང་།
སེམས་ཅན་གྱི་དོན་མཛད་པའི་དུས་ལ་མི་འདའ་བའི་མཚན་ཉིད་ཅེས་བྱ་བ་བསྟེལ་བ་མི་
མངའ་བའི་ཆོས་ཉིད་དང་། ཉོན་མོངས་པ་དང་ཤེས་བྱའི་སྐྱིབ་པའི་བག་ལ་ཉལ་གྱི་ངོ་བོའི་ས་

བོན་སྤངས་པས་བག་ཆགས་ཡང་དག་པར་བཅོམ་པ་དང་སྐྱེ་བོ་མཐའ་དག་ལ་ཕན་པའི་
བསམ་པ་ཉིད་ཅེས་བྱ་བ་སྐྱེ་བོ་ལ་ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་ཉིད་དང་། སངས་རྒྱུ་གི་ཆོས་མ་འདྲས་པ་
བཅོ་བརྒྱད་དང་། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་དང་། དེ་བཞིན་དུ་ལམ་ཤེས་པ་ཉིད་ལ་
སོགས་པ་དག་ཀྱང་སྤར་བཤད་པ་ཡིན་ཏེ། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཕྱོགས་དང་མཐུན་པ་ལ་སོགས་པ་སྟོན་
པ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་བདག་ཉིད་གནས་ཡོངས་སུ་གྱུར་པས་གྱུར་པ་ཐམས་ཅད་ནི་གཉིས་པ་
ཆོས་ཀྱི་སྐྱུར་མངོན་པར་བརྗོད་དོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཁ་ཅིག་གི་ཡིན་ནོ། ། དེ་སྐད་དུ་ཡང་། བྱང་
ཆུབ་ཕྱོགས་མཐུན་ཆད་མེད་དང་། ། རྣམ་པར་ཐར་དང་མཐར་གྱིས་ནི། ། སྟོམས་འཇུག་དགུ་
ཡི་བདག་ཉིད་དང་། ། ཟད་པར་བརྩ་ཡི་བདག་ཉིད་དང་། ཟེལ་གྱིས་གཞོན་པའི་སྐྱེ་མཆེད་
ནི། ། རབ་དུ་དབྱེ་པས་རྣམ་བརྒྱད་དང་། ། ཉོན་མོངས་མེད་དང་སྟོན་མཁྱེན་དང་། ། མངོན་
ཤེས་སོ་སོ་ཡང་དག་རིག་ རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དག་བཞི་དང་། ། དབང་བརྩ་དང་ནི་སྟོབས་
བརྩ་དང་། ། མི་འཇིགས་པ་ནི་བཞི་དག་དང་། ། སྤང་བ་མེད་པ་རྣམ་གསུམ་དང་། ། བན་པ་ཉི་
བར་གཞག་རྣམས་དང་། བསྟེལ་བ་མི་མངའི་ཆོས་ཉིད་དང་། ། བག་ཆགས་ཡང་དག་བཅོམ་པ་
དང་། ། སྐྱེ་ལ་ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་དང་། ། ཐུབ་པ་ཁོ་ནའི་མ་འདྲེས་ཆོས། ། བཅོ་བརྒྱད་བཤད་པ་
གང་ཡིན་དང་། ། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་ཉིད་དང་། ། ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་ཞེས་བྱ་བར་བརྗོད། ། ཅེས་
གསུངས་བ་ཡིན་ནོ། ། གཞན་དག་ནི། ཐུབ་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་སྐྱེ་ནི། ། ཟག་པ་མེད་པའི་ཆོས་གང་
དག་ ཐོབ་གྱུར་རྣམ་ཀུན་རྣམ་དག་པ། ། དེ་དག་རང་བཞིན་མཆོན་ཉིད་ཅན། ། ཞེས་བྱ་བར་
སྐྱེ་རིམ་བཞིན་དུ་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པ་ཟག་པ་མེད་པའི་ཆོས་རྣམས་ཁས་བྱང་ནས་ངོ་བོ་
ཉིད་ཀྱི་སྐྱེ་ནི་དེ་དག་གི་རང་བཞིན་སྐྱེ་བ་མེད་པ་ཉིད་གང་ཡིན་པ་དེའི་མཆོན་ཉིད་ཅན་ཡིན་
ལ། ། དེ་ཉིད་ཀྱང་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་སྐྱེ་ཡིན་པ་ལས་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེའོ་ཞེས་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་རྐྱེན་མི་མངོན་
པར་བྱས་ནས་བསྟན་ཏོ་ཞེས་རྣམ་པར་བཤད་ནས། ། གང་དག་གི་རང་བཞིན་ཀྱི་མཆོན་ཉིད་
ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་ཡིན་པ་ཟག་པ་མེད་པའི་ཆོས་དེ་དག་ཀྱང་གང་དག་ཅིག་ཡིན་ཞེས་དོགས་པ་བསུ་
སྟེ། བྱང་ཆུབ་ཕྱོགས་མཐུན་ཆད་མེད་དང་། ། ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའི་ཆོག་ལེའུར་བྱས་པ་ལ་
འཇུག་པར་བྱེད་དོ། ། གཞན་དག་ན་རེ་དེ་དག་གི་ལྟར་ན་རྣམ་འབྱོར་པའི་ཀུན་རྫོབ་དུ་དོན་
ཁྱད་པར་ཅན་སྤང་བ་བསྐྱེད་པའི་སྟོན་ནས་གནས་ཡོངས་སུ་གྱུར་པས་གྱུར་པ་ཆོས་སྟོན་པ་ལ་

སོགས་པའི་དོན་གྱི་བྱ་བ་མཛད་པ་གཉིས་སུ་མེད་པའི་སེམས་དང་སེམས་ལས་བྱུང་བ་གདོན་
མི་ཟ་བར་ཁས་སྒྲངས་དགོས་པ་ནམས་ངེ་ལྟར་བསྟུ་ཞེས་ཟེར་རོ། ། ཉེན་ཅིང་འབྲེལ་འབྲུང་
གང་ཡིན་པ། ། དེ་ཉིད་ཁྱོད་ནི་སྟོང་པར་བཞེད། ། ཅེས་བྱ་བའི་ཚུལ་གྱིས་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་བདག་
ཉིད་ཅན་གྱི་སྐྱེ་བསྟན་པ་ཉིད་གཉིས་སུ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་བདག་ཉིད་ཅན་གྱི་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་
བསྟན་པ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། དེ་ལྟར་ཡིན་ན་ནི་རིགས་པ་མཚུངས་པ་ཉིད་ཀྱིས་ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་
པ་དང་སྟུལ་པའི་སྐྱེ་ཉིད་ཀྱང་བསྟན་པ་ཡིན་པས་ལོགས་ཤིག་ཏུ་བསྟན་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་པར་
འགྱུར་རོ། ། འོན་ཏེ་གསུང་རབ་ལས་བརྗོད་པའི་ཕྱིར་དེ་དག་ནི་ནལ་འཁྱོར་པའི་ཀྱན་རྫོབ་ཏུ་
བསྟན་ཏོ་ཞེས་འདོད་ན། རིགས་པ་འདི་ཉིད་ཀྱིས་གཉིས་སུ་མེད་པའི་བདག་ཉིད་ཅན་ཆོས་ཀྱི་
སྐྱེ་ཡང་དེ་བཞིན་ཏུ་ལོགས་ཤིག་ཏུ་བསྟན་པར་འགྱུར་རོ། ། ཁ་ཅིག་ན་རེ་སྐྱེ་བཞི་བཤད་པ་ལ། །
ངོ་བོ་ཉིད་ལོངས་རྫོགས་བྱས་དང་། ། དེ་བཞིན་གཞན་པ་སྟུལ་པ་ནི། ། ཆོས་སྐྱེ་མཛད་པར་
བཅས་པ་སྟེ། ། ནམ་པ་བཞིར་ནི་ཡང་དག་བརྗོད། ། ཅེས་བྱ་བའི་ཆོག་ལེ་འུར་བྱས་པ་ལས་ངོ་
བོ་ཉིད་ཅེས་བྱ་བའི་སྒྲིའི་མཚུག་ཐོགས་སུ་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་ཞེས་བྱ་བའི་སྐྱེ་མི་འབྱུང་བས་སྐྱེ་ནི་
གསུམ་ཁོ་ནའོ་ཞེས་ཟེར་རོ། ། གཞན་དག་ན་རེ་ཉེ་བར་བསྟན་ཟིན་པའི་དགོས་པའི་དབང་
གིས་དང་ཆོག་ལེ་འུར་བྱས་པ་སྦྱར་བའི་ངོ་བོར་བྱས་པ་དང་ཡེ་ཤེས་ཁོ་ན་དང་མཛད་པར་སྦྱར་
བའི་ཕྱིར་དེ་སྐྱད་གསུངས་པ་ཡིན། དེའི་ཕྱིར་ཕྱོགས་གཞན་ནས་སྐྱེ་བཞིར་གསུངས་པ་ཐམས་
ཅད་དང་མི་འགལ་བར་འགྱུར་རོ་ཞེས་ཟེར་རོ། ། དེ་ལྟར་ཡིན་ཏུ་ཚུག་ན་ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་
པའི་ཉོན་མོངས་པ་མེད་པའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་དང་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ཉོན་མོངས་པ་མེད་
པའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་ལ་བྱད་པར་ཅི་ཡོད་ཅེ་ན། བདག་མཐོང་བ་ལས་འགའ་ཞིག་གིས་ཉོན་
མོངས་སྐྱེ་བར་གྱུར་ན་མི་རུང་ངོ་ཞེས་མའི་ཉོན་མོངས་པ་སྐྱེ་བ་ཡོངས་སུ་སྤོང་བ་ཉིད་ནི་ཉན་
ཐོས་ལ་སོགས་པའི་ཉོན་མོངས་པ་མེད་པའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་ཡིན་ནོ། ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་
ནམས་ཀྱི་ཉོན་མོངས་པ་མེད་པའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་ནི་གྲོང་ལ་སོགས་པར་སྐྱེ་བོ་མཐའ་དག་གི་
ཉོན་མོངས་པའི་རྒྱུ་རྐྱེད་འབྱེན་པར་མཛད་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་སྐྱད་ཏུ་ཡང་། ཉན་ཐོས་ཉོན་
མོངས་མེད་པའི་ལྟ། ། མི་ཡི་ཉོན་མོངས་ཡོངས་སྤོང་ཞིང་། ། གྲོང་སོགས་སུ་དེའི་ཉོན་མོངས་
ནམས། ། རྒྱུན་གཙོད་རྒྱལ་བའི་ཉོན་མོངས་མེད། ། ཅེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། ཉན་ཐོས་ལ་

སོགས་པའི་སྟོན་ནས་ཤེས་པ་ལས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྟོན་ནས་མཐུན་པའི་བྱང་པར་ཅི་
ཞིག་ཡོད་ཅེ་ན། དེ་བཙུན་པར་བྱ་སྟེ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྟོན་ནས་མཐུན་པ་ནི་མཚན་མ་
མེད་པ་ཉིད་དུ་རང་གི་རང་གིས་འཇུག་པ་དང་། དངོས་པོ་ལ་མངོན་པར་མ་ཞེན་པས་
གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ལ་ཆགས་པ་དང་བྲལ་བ་དང་། ཉོན་མོངས་པ་དང་ཤེས་བྱའི་སྐྱིབ་པ་
བག་ཆགས་དང་བཅས་པར་སྤངས་པས་ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་ལ་ཐོགས་པ་མེད་པ་དང་། འཁོར་
བ་ཇི་སྟེན་པར་བཞུགས་པའི་ཕྱིར་ཉག་ཏུ་གནས་པ་དང་། སོ་སོ་ཡང་དག་པར་རིག་པ་ཡང་
དག་པར་བརྟེན་པས་འདྲི་བའི་ལན་འདེབས་པར་མཛད་པ་ཡིན་པས་ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་པའི་
སྟོན་ནས་ཤེས་པ་ལས་བྱང་པར་དུ་འཕགས་པར་བཞེད་དོ། ། དེ་སྐད་དུ་ཡང་། སངས་རྒྱས་
སྟོན་ནས་མཐུན་པ་ནི། ། ལྷན་གྱིས་གྲུབ་དང་ཆགས་སྤངས་དང་། ། ཐོགས་པ་མེད་དང་ཉག་
གནས་དང་། ། འདྲི་བ་ཀུན་ལན་འདེབས་པར་བཞེད། ། ཅེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། ཉོན་
མོངས་བ་དང་ཤེས་བྱའི་སྐྱིབ་པ་སྤོ་མོ་བག་ཆགས་དང་བཅས་པའི་ཀུན་དུ་མོངས་པ་གཉིས་
སྤངས་པའི་བྱང་པར་ཉིད་ཀྱི་དེ་བཞིན་གཤེགས་བའི་རྒྱུད་ལ་མངའ་བའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཕྱོགས་
ལ་སོགས་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ནི་བྱང་པར་ཤིན་ཏུ་སྤུལ་དུ་བྱུང་བ་དང་ལྡན་པས་བྱང་པར་
གཉིས་པོ་དེ་མ་ཐག་ཏུ་བཤད་པ་དེ་དག་ནི་ཉེ་བར་མཚན་པ་ཉིད་ཡིན་པར་གཟུང་ངོ་། ། དེ་
ལྟར་ཡིན་དུ་ཆུག་ན་ཉག་ཏུ་སྤྱགས་རྗེ་ཆེན་པོའི་རང་བཞིན་ཅན་ཆོས་ཀྱི་སྐུ་ལ་བཞུགས་པ་ན་
ཉག་ཏུ་སྟོན་ཆགས་མཐའ་དག་གི་དོན་ཇི་ལྟར་མི་མཛད་ཅེ་ན། དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ལ་
སོགས་པ་དང་སྤྲད་བས་སྟོན་སྟེད་པའི་དགེ་བའི་ས་བོན་སངས་རྒྱས་ལ་སོགས་པ་ལ་དམིགས་
པའི་རྒྱ་ཡོངས་སུ་བརྟན་པར་གྱུར་པ་ན་སེམས་ཅན་གང་ལ་དུས་གང་གི་ཆེ་ཆོས་བསྟན་པ་ལ་
སོགས་པ་མཛད་པས་ཡུན་དུ་ཕན་པར་འགྱུར་བ་དེའི་ཆེ་དེའི་དོན་བྱ་བའི་ཕྱིར་སྟོན་གྱི་སྟོན་
ལམ་གྲུབ་པས་བཅོམ་ལྡན་འདས་དེ་དང་དེར་སྤང་བ་དང་འཚམ་པར་དོན་གྱི་བྱ་བ་མཛད་པ་
ཡིན་ཏེ། དེས་ན་སྤྱགས་རྗེ་ཆེན་པོའི་རང་བཞིན་ཅན་ཆོས་ཀྱི་སྐུ་ལ་བཞུགས་པས་ཐམས་ཅད་
དུ་ཡོད་བཞིན་གྱི་ནོར་བུ་དང་འདྲ་བར་ཉེ་བར་གནས་ཀྱང་རང་གི་ལས་ཀྱི་ཉེས་པས་བསྐྱེད་པ་
ལ་རྒྱ་མ་ཚང་བས་འབྲས་བུ་སྟོན་པར་མཛད་པར་མི་སྤང་ངོ་སྟམ་དུ་དགོངས་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་
བས་ན་དཔེར་ན་ལྷའི་རྒྱལ་པོས་ཆར་ཕབ་ཏུ་བྱིན་ཀྱང་ཉིལ་ལ་སོགས་པའི་ས་བོན་རུལ་པའི་ངོ་

བོ་ལ་སོགས་པ་ས་བོན་དུ་མི་རུང་བར་གྱུར་པ་མི་སྐྱེ་བ་དེ་བཞིན་དུ་སངས་རྒྱས་འགོ་བ་མཐའ་
དག་གི་ཡིད་ལ་རེ་བ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་མཛད་པ་ལ་མཁས་པ་ནམས་འབྱུང་ཡང་སྐལ་བ་
མེད་པས་དམ་པའི་ཆོས་ཉན་པ་ལ་སོགས་པ་བཟང་པོ་ཐོབ་པར་མི་འགྱུར་རོ་ཞེས་ཁོང་དུ་ཆུད་
པར་བྱའོ། ། དེ་སྐད་དུ་ཡང་། རྒྱ་ནི་ཡོངས་སུ་སློན་གྱུར་ནས། ། གང་དང་གང་ལ་གང་དང་ནི། །
གང་ཆེ་བྱ་བ་ཕན་གྱུར་བ། ། དེ་དང་དེ་ལ་དེར་སྤང་ངོ། ། ལྷ་ཡི་རྒྱལ་པོས་ཆར་ཕབ་ཀྱང་། ། ས་
བོན་མི་རུང་མི་འཁྱུངས་ལྟར། ། སངས་རྒྱས་ནམས་ནི་བྱུང་གྱུར་ཀྱང་། ། སྐལ་བ་མེད་པས་
བཟང་མི་ཐོང་། ། ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ལྟར་ངི་སྐད་དུ་བཤད་པའི་ཚུལ་གྱིས་ཐམས་
ཅད་དུ་སྤང་བའི་སློན་ནས་དོན་གྱི་མཛད་པ་རྒྱ་ཆེ་བའི་ཕྱིར་དང་། རྒྱ་ཆགས་སུ་འཁོར་བ་ངི་
སྲིད་པར་བཞུགས་ཀྱང་བཅོམ་ལྷན་འདས་ལ་ཟད་པ་མི་མངའ་བའི་ཕྱིར་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་
སངས་རྒྱས་ཁྱབ་པ་དང་རྟག་པ་ཞེས་བརྗོད་དོ། ། དེ་བས་ན་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་བདག་ཉིད་ཅན་གྱི་སྐྱེ་
ནལ་འབྱོར་པ་སོ་སོར་ངེས་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཉིན་ལ་ཡོད་པ་སྐད་ཅིག་མ་རེ་རེ་ལ་འབྱུང་བ་ངི་ལྟར་
ཁྱབ་པ་དང་རྟག་པ་ཞེས་བྱ་ཞེས་ཀྱང་བསམ་པར་མི་བྱའོ། ། དེ་སྐད་དུ་ཡང་། དེ་ལྟར་མཛད་པ་
རྒྱ་ཆེའི་ཕྱིར། ། སངས་རྒྱས་ཁྱབ་པར་ངེས་པར་བརྗོད། ། དེ་ཉིད་ཟད་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། ། རྟག་
པ་ཞེས་ཀྱང་བརྗོད་པ་ཡིན། ། ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། དེའི་འོག་དུ་མཆན་བཟང་པོ་སུམ་ཅུ་
ཙ་གཉིས་དང་དཔེ་བྱད་བཟང་པོ་བརྒྱད་ཅུས་སྐྱེ་ནམ་པར་མཛེས་པ་འདི་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔའ་ཆེན་པོ་ས་བཙུ་ལ་བཞུགས་པ་ནམས་དང་ལྷན་ཅིག་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ཆོས་ཀྱི་ཡོངས་
སྦྱོད་ཀྱི་དགའ་བ་དང་བདེ་བ་ཤིན་དུ་ཁ་ན་མ་ཐོབ་མེད་པ་ཉེ་བར་ཡོངས་སྦྱོད་པའི་ཕྱིར་གསུམ་
པ་ཡོངས་སྦྱོད་རྫོགས་པའི་སྐྱེ་ཡིན་ཏེ། སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱི་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱའི་ངོ་བོ་
ཉིད་ཡིན་པར་གཟུང་བར་བྱའོ། ། དེ་སྐད་དུ་ཡང་། མཆན་ནི་སུམ་ཅུ་ཙ་གཉིས་དང་། ། དཔེ་
བྱད་བརྒྱད་ཅུའི་བདག་ཉིད་འདི། ། ཐེག་ཆེན་ཉེ་བར་ཡོངས་སྦྱོད་ཕྱིར། ། ཐུབ་པའི་ཡོངས་སྦྱོད་
རྫོགས་སྐྱུར་བཞིན། ། ཅེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། ཡང་མཆན་སུམ་ཅུ་ཙ་གཉིས་པོ་དེ་དག་གང་
ཡིན་ཞེ་ན། འདི་ལྷ་སྟེ་སྐྱེ་མ་ནམས་ལ་སྐྱེལ་བ་དང་བསུ་བ་ལ་སོགས་པས་ཕྱག་དང་ཞབས་
འཁོར་ལའི་མཆན་དང་ལྷན་པ་ཉིད་དང་། སྟོན་པ་ཡང་དག་པར་སྤངས་པ་བརྟན་པ་ཉིད་ཀྱིས་
རུས་སྤེལ་བཞིན་དུ་ཞབས་ཤིན་དུ་གནས་པ་ཉིད་དང་། བསྐྱུ་བའི་དངོས་པོ་བཞི་བརྟན་པས་

ཕྱག་དང་ཞབས་ཀྱི་སོར་མོ་ངང་པའི་རྒྱལ་པོ་ལྟ་བུར་བས་འབྲེལ་པ་ཉིད་དང་། བཟའ་བ་
དང་བཅའ་བ་ལ་སོགས་པ་གྲུ་ལོ་མ་པ་བྱིན་པས་ཕྱག་དང་ཞབས་འཇམ་ཞིང་གཞོན་ཤ་ཆགས་
པ་ཉིད་དང་། ལྷག་པ་ལ་སོགས་པ་ཤིན་ཏུ་གྲུ་ལོ་མ་པ་བྱིན་པས་ཕྱག་དང་ཞབས་དང་ཕྱག་པར་
དང་ལྷག་པའི་ཕྱོགས་མཐོ་བའི་ཕྱིར་བདུན་མཐོ་བ་ཉིད་དང་། གསལ་པར་བྱ་བ་ལས་ཐར་པར་
བྱས་པས་སོར་མོ་རིང་བ་ཉིད་དང་། འཆོ་བ་ལ་ཕན་གདགས་པ་ཉིད་ཀྱིས་རྟིང་པ་ཡངས་པ་
ཉིད་དང་། སློག་གཅོད་པ་སྤངས་པས་སྐྱེ་ཆེ་ཞིང་བྱང་བ་ཉིད་དང་། དགེ་བའི་ཆོས་ཡང་དག་
པར་སྤངས་པས་ཞབས་འབྱུར་མི་མདོན་པ་ཉིད་དང་། དགེ་བ་ཡང་དག་པར་སྤངས་པ་སྤེལ་
བས་སྐྱེ་ལྷན་གྱིན་ཏུ་ཕྱོགས་པ་ཉིད་དང་། རིག་པ་དང་བཟོ་ལ་སོགས་པ་གྲུས་པར་བྱས་ཏེ་བྱིན་
པས་བྱིན་པ་རི་དགས་ཨེན་ཡའི་ལྟ་བུ་དང་། ལོ་རྒྱུ་ལ་སྤོང་བ་པོའི་སྐྱེ་བོ་ཕྱིར་མ་སྤངས་
པས་ཕྱག་རིང་ཞིང་མདོས་པ་ཉིད་དང་། སྐྱེ་བོ་ཐམས་ཅད་ཆོངས་པར་སྐྱོད་པ་ཡང་དག་པར་
ལེན་ཏུ་འཇུག་ཅིང་གསང་བའི་ཆོག་བསྐྱངས་པས་མདོ་མས་ཀྱི་སྤྲུལ་སྤྲུལ་སྤྲུལ་པ་ཉིད་
དང་། གདིང་བ་གྲུ་ལོ་མ་པ་བྱིན་པས་མདོག་གསེར་འདྲ་བ་ཉིད་དང་། ཁང་བཟང་ས་ལ་སོགས་
པ་དམ་པ་བྱིན་པས་པགས་པ་འཇམ་པ་ཉིད་དང་། འདྲུ་འཛི་ལ་སོགས་པ་ཡོངས་སུ་སྤངས་
པས་སྐྱེ་རེ་རེ་ནས་གཡས་ཕྱོགས་སུ་འབྲེལ་བ་ཉིད་དང་། སྐྱེ་བོ་སྤྲུལ་ཐམས་ཅད་གནས་ཇི་ལྟ་
བ་བཞིན་ཏུ་བཀོད་བས་ཞལ་མདོད་སྐྱུས་བརྒྱན་པ་ཉིད་དང་། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་ཏུ་ཁ་བྱག་
གི་ཆོག་གིས་བྱུང་ཏུ་མ་བསད་པས་རོ་སྟོད་སེང་གེ་འདྲ་བ་ཉིད་དང་། ལྷན་པར་སྤྲོ་བ་དང་
ལེགས་པར་སྤྲོ་བའི་རྗེས་སུ་མཐུན་པར་བྱས་པས་དབྱང་མགོ་ཤིན་ཏུ་རྒྱུ་པ་ཉིད་དང་། སྤྲོ་ལ་
སོགས་པ་བྱིན་པས་ཕྱག་པ་རྒྱས་པ་ཉིད་དང་། སྐྱེ་བོ་ནད་པའི་གཡོག་བྱས་པས་རོ་བློ་བའི་
མཆོག་མཆོན་པ་ཉིད་དང་། བྱས་ཆོལ་དང་ཀྱན་དགའི་ར་བ་ལ་སོགས་པ་བྱེད་པ་ཡང་དག་
པར་ལེན་ཏུ་བཅུག་པས་ཤིང་བྱ་གོ་རྒྱ་ལྟར་ཆུ་ཞིང་གལ་པ་ཉིད་དང་། གཙུག་ལག་ཁང་ལ་
སོགས་པ་ལྷག་པར་བྱིན་པས་དབྱུ་གཙུག་ཏྱིར་དང་ལྷན་པ་ཉིད་དང་། འཇམ་པོ་ལ་སོགས་པ་
གསུངས་པས་ལྷགས་རིང་བ་ཉིད་དང་། འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སེམས་ཅན་ལ་
དམ་པའི་ཆོས་གོ་བར་བྱས་པས་ཆོངས་པའི་དབྱངས་ཉིད་དང་། ཆོག་འབྲེལ་པ་སྤངས་པས་
འགྲམ་པ་སེང་གའི་འདྲ་བ་ཉིད་དང་། སྐྱེ་བོ་ཐམས་ཅད་བཀུར་བ་ལ་སོགས་པས་ཆོམས་དཀར་

བ་ཉིད་དང་། འཚོ་བ་རྣམ་པར་དག་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཚེམས་མཉམ་པ་ཉིད་དང་། བདེན་པའི་ཚིག་
ཀུན་ཏུ་སྤྱད་པས་ཚེམས་ཐགས་བཟང་བ་ཉིད་དང་། སྤུ་མའི་ཚིག་སྤངས་པས་ཚེམས་བཞི་བཅུ་
མངའ་བ་ཉིད་དང་། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་བྱ་གཅིག་པ་དང་འདྲ་བར་བལྟས་པར་སྤྱན་
མཐོན་མཐིང་ཉིད་དང་། ཁོང་ཁྱོད་ལ་སོགས་བ་མེད་པར་བལྟས་པས་རྗེམ་པའི་ལྟ་བུ་ཉིད་དོ། །
དེ་སྐད་དུ་ཡང་། ཕྱག་ཞབས་འཁོར་ལོའི་མཚན་དང་རུས་སྤལ་ཞབས། ། ཕྱག་དང་ཞབས་སོར་
ང་བས་འབྲེལ་པ་དང་། ། ཕྱག་དང་ཞབས་བཅས་འཇམ་ཞིང་གཞོན་ཤ་ཆགས། ། འདི་ཡི་སྐྱུ་ནི་
བདུན་དག་མཐོ་བ་དང་། ། སོར་མོ་རིང་དང་ཉིང་ཡངས་སྐྱ་ཆེ་ངང་། ། ཞབས་འབྱར་མི་མདོན་
སྐྱ་ནི་གྲེན་དུ་ཕྱོགས། ། བྱིན་པ་ཞེ་བྱ་ཡ་འདྲའི་ཕྱག་རིང་མངོས། ། མདོམས་ཀྱི་སྤྱོད་བསྐྱབས་སུ་
རྒྱབ་པའི་མཚོག་ པགས་པ་གསེར་མདོག་པགས་པ་སྤུབ་པ་དང་། ། སྐྱུ་ནི་རེ་རེ་ནས་གཡས་
ལེགས་འཁྱུངས་དང་། ། ཞལ་མདོད་སྤྱོད་བརྒྱན་སྐྱ་སྟོད་སེང་གེ་འདྲ། ། འདི་ཡི་དབྱང་པའི་
མགོ་རྒྱུ་ཕྱག་པ་རྒྱས། ། འདི་ལ་རོ་མི་ཞིམ་པ་རོ་མཚོག་སྤང་། ། སྐྱུ་ནི་བྱ་གྲོ་རྟ་ལྟར་ཆུ་ཞེང་
གཤ། ། གཙུག་ཏོར་དབྱར་ལྷན་ལྷགས་རིང་མངོས་པ་དང་། ། ཚངས་དབྱངས་འགྲམ་པ་སེང་
གའི་འདྲ་དང་ཚེམས། ཤིན་ཏུ་དཀར་དང་ཚེམས་མཉམ་ཐགས་བཟང་དང་། ། གངས་ནི་བཞི་
བཅུ་ཐམ་པར་ཆང་བ་དང་། ། སྤྱན་ནི་མཐོན་མཐིང་སྤྱན་རྗེ་བ་མཚོག་གི། འདྲ་བ་འདི་དག་
སུམ་ཅུ་ཅུ་གཉིས་མཚན། ། འདི་ལ་མཚན་ནི་གང་གང་གི། སྤྱོད་པར་བྱེད་པའི་རྒྱ་གང་ཡིན། །
དེ་དང་དེ་ནི་རབ་རྫོགས་པས། ། མཚན་ནི་འདི་དག་ཡང་དག་འབྱུང་། ། སྤུ་མ་སྤྱེལ་ལ་སོགས་
པ་དང་། ། ཡང་དག་སྤངས་པ་བརྟན་པ་དང་། ། བསྐྱོབ་བ་བསྐྱོབ་དང་གྲོ་མོམ་པའི། ། དངོས་པོ་
སྤྱན་དང་གསལ་དབྱེད་པ། ། ཐར་བར་བྱེད་དང་དགེ་བ་ནི། ། ཡང་དག་སྤངས་པ་སྤེལ་ལ་སོགས། །
སྤྱོད་བྱེད་རྒྱ་ཡི་མཚན་ཉིད་དེ། ། མདོ་ལས་རི་སྐད་འབྱུང་བ་བཞིན། ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །
ཡང་དཔེ་བྱད་བཟང་པོ་བརྒྱད་ཅུ་གང་ཞེ་ན། འདི་ལྟ་སྟེ། འདུ་བྱེད་ཐམས་ཅད་ལ་འདོད་
ཆགས་དང་བྲལ་བ་ཉིད་ཀྱིས་སེན་མོ་བཟངས་ཀྱི་མདོག་ལྟ་བུ་ཉིད་དང་། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་
ལ་པན་པའི་ལྟ་བུ་པའི་བསམ་པ་ཉིད་ཀྱིས་སེན་མོའི་མདོག་སྤུབ་པ་ཉིད་དང་། རིགས་ཀྱི་
མཚོག་སྤེལ་བས་སེན་མོ་མཐོ་བ་ཉིད་དང་། ཚུལ་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་ཉིད་མེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོར་མོ་
རྣམས་རྒྱུ་པ་ཉིད་དང་། དགེ་བའི་རྩ་བ་བསགས་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོར་མོ་རྣམས་རྒྱས་པ་ཉིད་དང་།

ཡང་དག་པར་མཐར་གྱིས་ཞུགས་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོར་མོ་རྣམས་བྱིན་གྱིས་ཕྱ་བ་ཉིད་དང་། ལུས་
ལ་སོགས་པའི་ལས་དང་འཛོལ་རབ་ཏུ་བསྐྱུངས་པ་ཉིད་ཀྱིས་རྩ་མི་མངོན་པ་ཉིད་དང་། ཉེན་
མོངས་པའི་མདུད་པ་བཀོལ་བ་ཉིད་ཀྱིས་རྩ་མདུད་པ་མེད་པ་ཉིད་དང་། ཤིན་ཏུ་སྤྲོས་པའི་ཆོས་
ཀྱི་སློ་གྲོས་ཅན་ཉིད་ཀྱིས་ལོང་བུ་མི་མངོན་པ་ཉིད་དང་། བཀོད་དཀའ་བའི་གནས་ཐམས་ཅད་
ལ་སྐྱེ་བོ་སྐྱོལ་བར་མཛད་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཞབས་མི་མཉམ་པ་མེད་པ་ཉིད་དང་། མི་བེལ་གྱིས་
གཞོན་པ་ལ་མཁས་པ་ཉིད་ཀྱིས་སེང་གའི་སྟབས་སུ་གཤེགས་པ་ཉིད་དང་། ལྷ་བེལ་གྱིས་
མནན་པ་ལ་མཁས་པ་ཉིད་ཀྱིས་སྤང་བོ་ཆེའི་སྟབས་སུ་གཤེགས་པ་ཉིད་དང་། རྣམ་མཁའ་ལ་
གཤེགས་པར་མཁས་པ་ཉིད་ཀྱིས་དང་པའི་སྟབས་སུ་གཤེགས་པ་ཉིད་དང་། སྐྱེས་བུ་བྱ་མཆོག་
ཏུ་མཁས་པ་ཉིད་ཀྱིས་བྱ་མཆོག་གི་སྟབས་སུ་གཤེགས་པ་ཉིད་དང་། སྐྱོར་ཕྱོགས་ཀྱི་ལམ་དང་
མཐུན་པར་གཤེགས་པ་ཉིད་ཀྱིས་གཡས་ཕྱོགས་སུ་ཕྱོག་ཅིང་གཤེགས་པ་ཉིད་དང་། མངོས་
པར་མཁས་པ་ཉིད་ཀྱིས་མངོས་པར་གཤེགས་པ་ཉིད་དང་། ཉལ་ཏུ་སེམས་བྱ་བྱ་མི་མངའ་བ་
ཉིད་ཀྱིས་མ་ཡོ་བར་གཤེགས་པ་ཉིད་དང་། ཡོན་ཏན་ཡང་དག་པར་བརྗོད་པ་མཛད་པ་ཉིད་
ཀྱིས་སྐྱེ་འབྱུང་བཀའ་ཆགས་པ་ཉིད་དང་། སྤྲིག་པའི་ཆོས་དང་མ་འབགས་པ་ཉིད་ཀྱིས་སྐྱེ་བྱི་
དོར་བྱས་པ་ལྟ་བུ་ཉིད་དང་། གདུལ་བྱ་དང་འཆམ་པའི་ཆོས་སྟོན་པར་མཛད་པ་ཉིད་ཀྱིས་སྐྱེ་
རིམ་པར་འཆམས་པ་ཉིད་དང་། སྐྱེ་ལ་སོགས་པའི་ཀུན་ཏུ་སྦྱོད་པ་གཙང་བའི་བྱིར་སྐྱེ་རྣམ་
པར་དག་པ་ཉིད་དང་། ཐུགས་ཐུགས་རྗེ་ཅན་ཉིད་ཀྱི་བྱིར་སྐྱེ་འཇམ་པ་ཉིད་དང་། ཐུགས་རྣམ་
པར་དག་པའི་བྱིར་སྐྱེ་རྣམ་པར་དག་པ་ཉིད་དང་། ཆོས་འདུལ་བ་ཡོངས་སུ་རྗོགས་པའི་བྱིར་
མཆོན་རྗོགས་པ་ཉིད་དང་། ཡངས་ཤིང་མངོས་པའི་ཡོན་ཏན་བརྗོད་པའི་བྱིར་སྐྱེའི་ཁོ་ལག་
ཡངས་ཤིང་བཟང་བ་ཉིད་དང་། ཐམས་ཅད་ལ་ཐུགས་སྟོམས་པའི་བྱིར་གོམ་པ་སྟོམས་པ་ཉིད་
དང་། རྣམ་པར་དག་པའི་ཆོས་སྟོན་པའི་བྱིར་སྐྱེ་རྣམ་པར་དག་པ་གཉིས་དང་། ཆོས་གོ་སླ་བ་
སྟོན་པའི་བྱིར་སྐྱེ་གཞོན་ཤ་ཅན་ཉིད་དང་། ཐུགས་ཉལ་ཏུ་མ་ཞུགས་པའི་བྱིར་སྐྱེ་ཞུགས་པ་མེད་པ་
ཉིད་དང་། དག་བའི་རྩ་བ་ཡང་དག་པར་འཕགས་པའི་བྱིར་སྐྱེ་རྒྱས་པ་ཉིད་དང་། ཡང་སྤྲིད་པ་
ཟད་པ་ཉིད་ཀྱིས་སྐྱེ་ཤིན་ཏུ་གིམས་པ་ཉིད་དང་། ཉེན་ཅིང་འབྲེལ་པར་འབྱུང་བ་ཤིན་ཏུ་རྣམ་
པར་བྱེ་བ་སྟོན་པར་མཛད་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཡན་ལག་དང་ཉིད་ལག་ཤིན་ཏུ་རྣམ་པར་འབྲེས་པ་

ཉིད་དང་། ཆོག་གི་དོན་ཤིན་ཏུ་ནམ་པར་དག་པ་སྟོན་པས་རབ་ཏུ་གཟིགས་པ་རབ་རིབ་མེད་
ཅིང་ནམ་པར་དག་པ་ཉིད་དང་། སློབ་མ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཕུན་སུམ་ཆོགས་པ་ཉིད་ཏུ་གྱུར་པ་ཉིད་
ཀྱིས་དགུ་ལྷུ་མ་པ་ཉིད་དང་། འཁོར་བའི་སྟོན་གྱིས་མ་སྒྲགས་པ་ཉིད་ཀྱིས་དགུ་སྒྲབས་བྱེད་པ་
ཉིད་དང་། ང་རྒུལ་གྱི་འཁྱེད་བ་བཅོམ་པ་ཉིད་ཀྱིས་དགུ་མ་རྟོངས་པ་ཉིད་དང་། ཆོས་ཟད་པ་
ནམ་པར་རྒྱུག་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཕྱལ་ཕྱང་དེ་བ་ཉིད་དང་། ཆོས་ཟབ་མོ་རྟོགས་པ་ཉིད་ཀྱིས་ལྟོ་བ་
ཟབ་པ་ཉིད་དང་། སློབ་མ་མཐུན་པ་ཟབ་པ་ཉིད་ཀྱིས་ལྟོ་བ་གཡས་ཕྱོགས་སུ་འབྲིལ་བ་ཉིད་
དང་། འཁོར་ཀྱན་ནས་མངོས་པར་འཁྱུར་བ་ཉིད་ཀྱིས་ཀྱན་ནས་མངོས་པ་ཉིད་དང་། ཐུགས་
གཙང་བ་ཉིད་ཀྱིས་ཀྱན་ཏུ་སྦྱོད་པ་གཙང་བ་ཉིད་དང་། དུས་མ་ཡིན་པའི་ཆོས་འདུལ་བ་དང་
བྲལ་བ་ཉིད་ཀྱིས་སྐྱུ་ལ་སྦྱེ་བ་དང་གནག་བག་མེད་པ་ཉིད་དང་། ལུས་ལ་སོགས་པ་ཚོ་མདོག་
བདེ་བ་འཕྱོལ་བའི་ཆོས་སྟོན་པར་བྱེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཕྱག་ཤིང་བལ་ལྟར་ཤིན་ཏུ་འཇམ་པ་ཉིད་
དང་། མདངས་ཡོད་པའི་དགེ་སྦྱོང་ཆེན་པོ་རྟེན་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཕྱག་གི་རི་མོ་མདངས་ཡོད་པ་
ཉིད་དང་། ཆོས་ཟབ་མོ་ལ་གནས་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཕྱག་གི་རི་མོ་ཟབ་པ་ཉིད་དང་། ཕྱིས་རྗེས་སུ་
ཡང་དག་པར་ཡོངས་སུ་དག་པའི་ཆོས་སྟོན་པར་མཛད་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཕྱག་གི་རི་མོ་རིང་བ་ཉིད་
དང་། བསྐྱབ་པ་རབ་ཏུ་མང་པོ་ཀྱན་སྟོན་པར་མཛད་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཞལ་ཏུ་ཅང་མི་རིང་བ་ཉིད་
དང་། འཛིག་རྟེན་ཐམས་ཅད་གཟུགས་བརྟན་དང་འབྲ་བར་རྟོགས་པ་ཉིད་ཀྱིས་མཆུ་བིམ་པ་
ལྟར་དམར་བ་ཉིད་དང་། ཆོག་འཇམ་པོས་འདུལ་བ་ཉིད་ཀྱིས་ལྷགས་མཉེན་པ་ཉིད་དང་།
ཡོན་ཏན་འཐད་པ་མངའ་བ་ཉིད་ཀྱིས་ལྷགས་སྒབ་པ་ཉིད་དང་། ཆོས་འདུལ་བ་བྱིས་པའི་སྐྱེ་པོ་
ཆགས་པ་ཅན་གྱིས་གཏིང་དཔག་དཀའ་བ་ཉིད་ཀྱིས་ལྷགས་དམར་བ་ཉིད་དང་། བསྐྱངས་པ་
ཐམས་ཅད་མི་མངའ་བ་ཉིད་ཀྱིས་འབྲུག་གི་སྦྱ་དང་ལྗན་པ་ཉིད་དང་། ལྷན་པ་ལ་སོགས་པར་
གསུངས་པ་ཉིད་ཀྱིས་གསུང་སྟན་ཅིང་མཉེན་ལ་འཇམ་པ་ཉིད་དང་། སྤིང་པར་ཀྱན་ཏུ་སྦྱོར་བ་
བསྐྱེམས་པ་ཉིད་ཀྱིས་མཆེ་བ་ལྷུ་མ་པ་ཉིད་དང་། སྐྱེ་བོ་གདུལ་བར་དཀའ་བ་འདུལ་བ་ཉིད་
ཀྱིས་མཆེ་བ་རྣེས་པ་ཉིད་དང་། ཆོས་འདུལ་བ་ཤིན་ཏུ་དཀའ་བ་ཉིད་ཀྱིས་མཆེ་བ་དཀའ་བ་ཉིད་
དང་། མཉམ་པའི་ས་ལ་གནས་པ་ཉིད་ཀྱིས་མཆེ་བ་མཉམ་པ་ཉིད་དང་། མཐར་གྱིས་མངོན་
པར་རྟོགས་པ་ཡང་དག་པར་རབ་ཏུ་སྟོན་པར་མཛད་པ་ཉིད་ཀྱིས་མཆེ་བ་བྱིན་གྱིས་ཕྱ་བ་ཉིད་

དང་། ཤེས་རབ་མཆོག་ལ་གནས་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཤངས་མཐོ་བ་ཉིད་དང་། སྐྱེ་བོ་གཙང་མ་སྤུན་
སུམ་ཆོགས་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཤངས་གཙང་བ་ཉིད་དང་། ཆོས་ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པ་ཉིད་ཀྱིས་སྤྱན་ཡངས་
པ་ཉིད་དང་། སེམས་ཅན་གྱི་ཆོགས་ངངས་པ་ཉིད་ཀྱིས་རྩི་མ་སྤྱད་པ་ཉིད་དང་། འགྲོ་བ་གཞོན་
ནུ་མ་ཐམས་ཅད་མངོན་པར་མཁྱ་བ་ཉིད་ཀྱིས་སྤྱན་དཀར་གནག་འབྲེས་ཤིང་པད་མའི་འདབ་
མ་རངས་པ་ལྟ་བུ་ཉིད་དང་། ཉག་ཏུ་བྱིས་རྩིས་སུ་གཟིགས་པ་ཉིད་ཀྱིས་སྤྱིན་ཚུགས་རིང་བ་
ཉིད་དང་། ཆོས་འདུལ་བ་འཇམ་པོ་ལ་མཁས་པ་ཉིད་ཀྱིས་སྤྱིན་མ་འཇམ་པ་ཉིད་དང་། ཐུགས་
ཀྱི་རྒྱད་དགེ་བས་བརྒྱན་པ་ཉིད་ཀྱིས་སྤྱིན་མ་སྤུན་པ་ཉིད་དང་། ཀྱན་ཏུ་སྦྱོན་གཟིགས་པ་ཉིད་
ཀྱིས་སྤྱིན་མའི་སྤྱོད་མཉམ་པ་ཉིད་དང་། མཆོག་ཏུ་གནོད་པ་བསྐྱོག་པར་མཛད་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཕྱག་
རིང་ཞིང་རྒྱས་པ་ཉིད་དང་། འདོད་ཆགས་ལ་སོགས་པའི་གཡུལ་ལས་རྣམ་པར་རྒྱལ་བ་ཉིད་
ཀྱིས་སྤྱན་མཉམ་པ་ཉིད་དང་། སེམས་ཅན་གྱི་རྒྱད་མ་ཉམས་པར་མཛད་པ་ཉིད་ཀྱིས་སྤྱན་གྱི་
དབང་པོ་མ་ཉམས་པ་ཉིད་དང་། ལྟ་བས་བྱས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་གཞན་དུ་མི་འགྱུར་བ་ཉིད་
ཀྱིས་འཕྲུལ་བ་ལེགས་པར་འབྲེས་པ་ཉིད་དང་། སྤྱོད་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཐོག་མར་གྱུར་པ་ཉིད་
ཀྱིས་འཕྲུལ་བ་དབྲེས་ཆེ་བ་ཉིད་དང་། སྤྱོད་ལམ་གྱི་མཆོག་ཡོངས་སུ་རྩིགས་པ་ཉིད་ཀྱིས་དབུ་
ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པ་ཉིད་དང་། ཡུལ་གྱི་དགའ་བ་རྩིས་སུ་བསྐྱོག་པར་མཛད་པ་ཉིད་ཀྱིས་དབུ་སྐྱ་
བྱང་བ་ལྟར་གནག་པ་ཉིད་དང་། མཐོང་བ་དང་བསྐྱོམ་པས་སྤང་བར་བྱ་བའི་བག་ལ་ཉལ་
སྤངས་པ་ཉིད་ཀྱིས་དབུ་སྐྱ་སྤྱད་པ་ཉིད་དང་། བསྐྱན་པ་སྤྱོད་པོས་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་ཉིད་
ཀྱིས་དབུ་སྐྱ་འཇམ་པ་ཉིད་དང་། ཐུགས་འདོད་ཆགས་ལ་སོགས་པས་མ་འཁྲུགས་པ་ཉིད་ཀྱིས་
དབུ་སྐྱ་མ་འཛིངས་པ་ཉིད་དང་། ཉག་ཏུ་ཆོག་མི་རྩལ་པ་ཉིད་ཀྱིས་དབུ་སྐྱ་མི་བཤོར་བ་ཉིད་
དང་། བྱང་རྒྱལ་གྱི་ཡན་ལག་གི་མེ་ཉོག་བཀྲམ་པ་ཉིད་ཀྱིས་དབུ་སྐྱ་རི་ཞིམ་པ་ཉིད་དང་། རྣམ་
པ་ཐམས་ཅད་དུ་མངོན་པར་གྱུར་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཕྱག་དང་ཞབས་དཔལ་གྱི་བེའུ་དང་བཀྲ་ཤིས་
པ་དང་གཡུང་རྩུང་འབྲིལ་པས་བརྒྱན་པ་ཉིད་ཡིན་ནོ། ། དེ་སྐད་དུ་ཡང་། ཐུབ་པའི་སེན་མོ་
ཟངས་མདོག་དང་། ། མདོག་སྤུམ་མཐོ་དང་སེན་མོ་རྣམས། ། ལྷུ་རྒྱས་བྱིན་གྱིས་ཕྱ་བ་དང་། །
ཅ་མི་མངོན་དང་མདུད་པ་མེད། ། ལོང་བུ་མི་མངོན་ཞབས་མཉམ་དང་། ། སེང་གེ་སྤང་ཆེན་བྱ་
དང་ནི། ། ལྷ་མཆོག་སྟབས་གཤེགས་གཡམས་ཕྱོགས་དང་། ། མངོན་གཤེགས་ངང་དང་འབྲིལ་

བག་ཆགས། ། ཕྱི་དོར་བྱས་འདྲ་རིམ་པར་འཛམ། ། གཙང་དང་འཇམ་དང་དག་པའི་སྒྲ། །
མཚན་ནི་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་དང་། ། སྒྲ་ཡི་ཁོ་ལག་ཡངས་ཤིང་བཟང་། ། གོམ་སྟོམས་སྒྱུན་ནི་
དག་པ་དང་། ། ཤིན་ཏུ་གཞོན་མདོག་ཅན་ཉིད་དང་། ། སྒྲ་ཁྱམ་མེད་དང་རྒྱས་བ་དང་། ། ཤིན་
ཏུ་གྲིམས་པའི་སྒྲ་ཉིད་དང་། ། ཡན་ལག་ཤིན་ཏུ་ནམ་འབྲེས་དང་། ། གཟིགས་པ་སྒྲིབ་མེད་དག་
པ་དང་། ། དཀྱ་སྒྲུམ་སྐབས་ཕྱིན་མ་རྫོངས་དང་། ། ཕྱང་རེ་བ་དང་ལྷེ་བ་ནི། ། ཟབ་དང་གཡས་
སྟོགས་འབྲིལ་པ་དང་། ། ཀྱན་ནས་བལྟ་ན་སྟུག་པ་དང་། ། ཀྱན་སྟོད་གཙང་དང་སྒྲ་ལ་ནི། ། ཟླ་
བ་གནག་བག་མེད་པ་དང་། ། ཕྱག་ནི་ཤིང་བལ་ལྟར་འཇམ་དང་། ། ཕྱག་རིས་མདངས་ཡོད་
ཟབ་རིང་དང་། ། ཞལ་ནི་ཉ་ཅང་མི་རིང་དང་། ། མཚུ་ནི་བིམ་པ་ལྟར་དམར་དང་། ། ལྷགས་
མཉེན་པ་དང་སྐབ་པ་དང་། ། དམར་དང་འབྲུག་གི་སྒྲ་ཉིད་དང་། ། གསུང་མཉེན་འཇམ་དང་
མཆེ་བ་རྒྱུམ། ། རྫོང་དང་དཀར་དང་མཉམ་པ་དང་། ། ཕྱིན་གྱིས་སྤང་དང་ཤངས་མཐོ་དང་། །
མཆོག་ཏུ་དག་པ་དག་དང་ནི། ། སྒྲུན་ཡངས་པ་དང་རྩི་མ་སྟུག་ པད་མའི་འདབ་མ་འདྲ་བ་
དང་། ། སྒྲིན་ཚུགས་རིང་དང་འཇམ་པ་དང་། ། སྒྲུམ་དང་སྒྲུ་ནི་མཉམ་པ་དང་། ། ཕྱག་རིང་
རྒྱས་དང་སྒྲན་མཉམ་དང་། ། ཉམས་པ་ནམ་པར་སྤངས་པ་དང་། ། འབྲལ་བ་ལེགས་པར་
འབྲེས་པ་དང་། ། དབྲེས་ཆེ་བ་དང་དབྲུ་རྒྱས་དང་། ། དབྲུ་སྒྲ་བྱང་བ་ལྟར་གནག་དང་། ། སྟུག་
འཇམ་མ་འཛིངས་ངོ་བོ་དང་། ། མི་བཤོར་སྒྲེས་བྱ་ཡིད་འཕྲོག་དང་། ། དཔལ་གྱི་བེའུ་དང་བཀྲ་
ཤིས་ནི། ། གཡུང་རྒྱང་འབྲིལ་པས་བརྒྱན་པ་སྟེ། ། སངས་རྒྱས་དཔེ་བྱད་བཟང་པོར་བཞེད། །
ཅེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། དེའི་འོག་ཏུ་དེ་བཞིན་གསེགས་པ་ཤུག་ཐུབ་པ་ལ་སོགས་པའི་སྒྲ་
གང་གིས་འཁོར་བ་རྗེས་སྤྱོད་པར་འཛིག་ཉེན་གྱི་ཁམས་ཐམས་ཅད་དུ་སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་
འདོད་པའི་དོན་མཉམ་པ་ཉིད་དུ་མཛད་པའི་སྒྲ་དེ་ནི་རྒྱན་ཆགས་པ་ཉིད་ཀྱིས་སངས་རྒྱས་
བཙུམས་ལྟར་འདས་ཀྱི་སྒྲུལ་པའི་སྒྲ་རྒྱན་མི་འཆད་པར་བྱིས་པའི་སྒྲེ་བོ་ཐམས་ཅད་དང་ཐུན་
མོང་དུ་གྱུར་པ་བཞི་པ་ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། ། དེ་སྐད་དུ་ཡང་། གང་གི་སྤྱོད་པ་རྗེས་སྤྱོད་
པར། ། འགྲོ་ལ་པན་པ་སྣ་ཆོགས་དག། མཉམ་དུ་མཛད་པའི་སྒྲ་དེ་ནི། ། ཐུབ་པའི་སྒྲུལ་སྒྲ་རྒྱན་
མི་འཆད། ། ཅེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ལ་དང་པོར་འགྲོ་བ་བཟང་པོ་དང་བཟང་པོ་མ་ཡིན་
པ་ལ་མདོན་པར་ཞེན་པས་གནས་པ་མེད་པའི་མཚན་ཉིད་འགྲོ་བ་རབ་ཏུ་ཞི་བའི་སྤྱིན་ལས་

མཛད་ནས། སྤྱིན་པ་ལ་སོགས་པ་བསྐྱབ་པའི་དངོས་པོ་བཞི་ལ་བཀོད་དེ། ཐོས་པ་ལས་བྱུང་བ་ལ་
སོགས་པའི་ཤེས་པས་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་དང་གཉེན་པོ་དོར་བ་དང་སྤང་བར་བྱ་བའི་སྒོ་
ནས་རྟོགས་པར་མཛད་ནས་སྐྱུ་མ་མཁན་བཞིན་དུ་རྗེས་སུ་ཆགས་པ་ལ་སོགས་པས་རྣམ་པར་
དབེན་པ་ཉིད་ཀྱིས་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་དེ་གཞན་གྱི་དོན་བྱས་པ་ལ་སོགས་པའི་མཚན་ཉིད་རི་
ལྟ་བའི་བདག་ཉིད་ལ་བཀོད་དེ། དེའི་རྗེས་ལ་རང་གི་དོན་འཁོར་གསུམ་རྣམ་པར་དག་པས་
རབ་དུ་བྱེ་བའི་ས་རོལ་དུ་བྱིན་པ་དུག་གོམས་པ་ལའོ། ། དེའི་འོག་དུ་རང་དང་གཞན་གྱི་དོན་
གྱི་མཚན་ཉིད་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ལམ་སྟེ་དགོ་བ་བཅུའི་ལས་ཀྱི་ལམ་ལའོ། ། དེ་ནས་ཆོས་ཐམས་
ཅད་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པ་ཉིད་གོམས་པ་ལའོ། ། དེའི་རྗེས་ལ་སྤྱིན་པའི་ས་རོལ་དུ་བྱིན་པ་
ལ་བརྟེན་ནས་ས་དང་པོ་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཀྱན་དུ་འགྲོ་བ་རྟོགས་པའི་མཚན་ཉིད་གཉིས་སུ་
མེད་པའི་ཆོས་ལའོ། ། དེ་ནས་ཆོགས་ཡོངས་སུ་རྟོགས་པའི་རྒྱར་རྒྱར་པས་གཉིས་པ་ལ་སོགས་
པར་ཚུལ་ཁྲིམས་ལ་སོགས་པའི་ས་རོལ་དུ་བྱིན་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་བརྟན་བཟགས་པའི་ཤེས་
པ་ལ་འགོད་དོ། ། དེ་བཞིན་དུ་རིམ་གྱིས་ཤེས་རབ་ཀྱི་ས་རོལ་དུ་བྱིན་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ས་དུག་
པ་ཤེས་པ་དང་ཤེས་བྱའི་དངོས་པོར་མངོན་པར་མ་ཞེན་པའི་མཚན་ཉིད་ཆོས་ཐམས་ཅད་
དམིགས་སུ་མེད་པ་ལའོ། ། དེའི་འོག་དུ་ས་བདུན་པ་ལ་ཐབས་ཀྱི་ས་རོལ་དུ་བྱིན་པའི་སྟོབས་
ཀྱིས་སེམས་ཅན་ཡོངས་སུ་སྤྱིན་པར་བྱེད་པ་ལའོ། ། དེ་ནས་སྟོབས་ཀྱི་ས་རོལ་དུ་བྱིན་པའི་
སྟོབས་ཀྱིས་ས་བརྒྱད་པ་ལ་ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་པ་དང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔའི་ལམ་ལའོ། ། དེ་ནས་ཡང་དེ་ཉིད་ལ་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་མངོན་པར་ཞེན་པ་སྤངས་པ་
ལའོ། ། དེའི་རྗེས་ལས་དགུ་པ་ལ་སྟོན་ལམ་གྱི་ས་རོལ་དུ་བྱིན་པའི་མཐུས་བྱང་ཆུབ་འཕྱོག་པ་
ལའོ། ། དེའི་འོག་དུ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ས་རོལ་དུ་བྱིན་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་ས་བཅུ་པ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་
སྤྱོད་ཆོགས་པ་རྣམ་པར་དག་པ་ལ་བཀོད་ནས་ཡང་དེ་ཉིད་ལ་སྐྱེ་བ་གཅིག་གིས་ཐོགས་པའི་
རང་གི་ངོ་བོ་ཡང་དག་པའི་བྱང་ཆུབ་དུ་སོ་སོར་ངེས་བ་དང་། ཕྱོགས་བཅུའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་
ཁམས་ཀྱི་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་དང་། འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཐམས་ཅད་དུ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བྱང་
དུ་འགྲོ་བ་ལ་སོགས་པའི་ཡོན་ཏན་ལ་བཀོད་དེ། དེ་ལྟ་བུའི་རིམ་པ་ཡང་དེ་ཉིད་ལ་བྱུང་པར་གྱི་
ལམ་གྱི་རང་གི་ངོ་བོ་བྱང་ཆུབ་མཐའ་དག་འབྲེན་པར་བྱེད་པའི་ཆོས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་བྱང་ཆུབ་

གྱི་ཡན་ལག་དང་། ལས་དང་འབྲས་བྱར་འབྲེལ་པ་ཆུད་མི་བ་དང་། དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་
ཡང་དག་པ་ཇི་ལྟ་བུ་བཞིན་རྟོགས་པ་དང་། ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཐམས་ཅད་སྤངས་པ་དང་། ཕྱིན་ཅི་
ལོག་གི་གཞི་མེད་པ་སྤངས་པའི་ཡེ་ཤེས་དང་། རང་བཞིན་གྱིས་ཡོངས་སུ་དག་པའི་མཆོན་
ཉིད་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་རྣམ་པར་བྱང་བ་དང་ངི་མ་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བའི་རྣམ་པར་
བྱང་བའི་རྒྱུ་ཆོགས་དང་། སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་འདུས་བྱས་དང་འདུས་མ་བྱས་ཐ་
མི་དད་པར་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་ལ་བཀོད་ནས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ས་ལ་ཐུངན་ལས་འདའ་
བ་ལ་འགོད་པར་མཛད་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ལྟར་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོངས་སྟོང་རྫོགས་པ་ལ་སོགས་པའི་
རྒྱ་ལ་སོགས་པར་སྤང་བ་བསྐྱེད་པའི་སྟོན་ནས་དོན་བྱ་བ་བྱེད་པས་ན་དེའི་བདག་པོ་ལས་
གདུལ་བྱའི་སྐྱེ་བོའི་སྤང་བ་ལ་བརྟེན་པ་འདི་ལས་རྣམ་པ་ཉི་ཤུ་ཙུ་བདུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱ་བཞིན་ཏུ་
འཁོར་བ་ཇི་སྲིད་ཏུ་འབྱུང་བས་ན་མཛད་པ་རྣམས་ཆོས་ཀྱི་རྒྱའི་ཡིན་པར་བཞེད་དོ་ཞེས་ཁོང་
ཏུ་ཆུད་པར་བྱའོ། ། དེ་སྐད་ཏུ་ཡང་། དེ་བཞིན་འཁོར་བ་ཇི་སྲིད་འདིའི་ ། ལས་ནི་རྒྱན་མི་
འཆད་པར་འདོད། ། འགོ་རྣམས་ཞི་པའི་ལས་དང་ནི། ། བསྐྱེད་རྣམ་བཞི་ལ་འགོད་པ་དང་། །
ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་བཅས་པ་ཡི། ། རྣམ་པར་བྱང་བ་རྟོགས་པ་དང་། ། སེམས་ཅན་རྣམས་
དོན་ཇི་བཞིན་གྱི། ། དོན་དང་པ་རོལ་ཕྱིན་དུག་དང་། ། སངས་རྒྱས་ལམ་དང་རང་བཞིན་
གྱིས། ། སྟོང་པ་ཉིད་དང་གཉིས་བྱེད་དང་། ། བརྟེན་དང་དམིགས་པ་མེད་པ་དང་། ། ལུས་ཅན་
རྣམས་ནི་ཡོངས་སྤོང་དང་། ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ལམ་དང་ནི། ། མངོན་པར་ཞེན་པ་
བསྐྱོག་པ་དང་། ། བྱང་ཆུབ་ཐོབ་དང་སངས་རྒྱས་ཞིང་། ། རྣམ་པར་དག་དང་ངེས་པ་དང་། །
སེམས་ཅན་དོན་དང་ཆད་མེད་དང་། ། སངས་རྒྱས་རྟེན་སོགས་ཡོན་ཏན་དང་། ། བྱང་ཆུབ་
ཡན་ལག་ལས་རྣམས་ནི། ། ཆུད་མི་བ་དང་བདེན་མཐོང་དང་། ། ཕྱིན་ཅི་ལོག་ནི་སྤངས་པ་
དང་། ། དེ་གཞི་མེད་པའི་རྒྱལ་དང་ནི། ། རྣམ་པར་བྱང་དང་ཆོགས་དང་ནི། ། འདུས་བྱས་
འདུས་མ་བྱས་པ་ལ། ། ཐ་དད་ཡོངས་སུ་མེད་དང་། ། ཐུངན་འདས་ལ་འགོད་པ་སྟེ། ། ཆོས་
ཀྱི་རྒྱ་ཡི་ཕྱིན་ལས་ནི། ། རྣམ་པ་ཉི་ཤུ་བདུན་ཏུ་བཞེད། ། ཅེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ལྟར་
རབ་ཏུ་བྱེད་པའི་བསྟན་བཅོས་ཆད་མར་གྱུར་པ་ཉིད་ཀྱིས་དགོངས་པ་རྣམས་ཤུགས་ཀྱི་སྒྱུར་བ་
ལ་སོགས་པའི་ཆོག་ལ་སོགས་པས་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རིམ་པ་དང་། རྗེས་སུ་མཐུན་པར་

གཞུང་གི་དོན་བཟོད་པར་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། ། དེ་བས་ན་ཁ་ཅིག་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་གྱི་
ཆོག་ལེན་པར་བྱས་པ་ལས་གསུངས་པ་ལས་པལ་ཆེར་གཞན་དུ་བྱས་ནས་རབ་འབྱོར་བྱང་ཆུབ་
སེམས་དཔའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་ས་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ལས་བརྩམས་ཏེ། ཅི་ནས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་
སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་རྣམས་ཤེས་རབ་ཀྱི་ས་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ལས་ངེས་པར་འབྱུང་བར་འགྱུར་
བ་དེ་བཞིན་དུ་ཁྱོད་སྟོབས་པར་བྱོས་ཤིག་ཅེས་བྱ་བ་ནས་བརྩམས་ཏེ་ཡུམ་འདིའི་སྤྱི་དང་ཡན་
ལག་གི་དོན་ལེགས་པར་མ་འབྲེལ་པར་བཟོད་པས་བཤད་པ་བྱས་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་དམ་
པ་རྣམས་ཁོ་ནས་མཁྱེན་པར་མཛད་པར་རིགས་པ་ཡིན་པས་འདིར་བདག་གིས་སྟན་དབྱུང་
བའི་ཉི་བར་དག་དཔེ་མ་བྱས་སོ། ཤེས་རབ་ཀྱི་ས་རོལ་ཏུ་བྱིན་པའི་བཤད་པ་མངོན་པར་རྟོགས་
པའི་རྒྱན་གྱི་སྤྱང་བ་ལས་རྗེས་སུ་རིག་པར་བྱ་བའི་ལེན་ཞེས་བྱ་སྟེ་ཉི་ཤུ་ཅུ་དགུ་པའོ། ། ། ། ཇི་
སྐད་དུ་བཤད་པའི་མངོན་པར་རྟོགས་པ་བརྒྱད་ཀྱི་རང་བཞིན་གྱིས་ཤེས་རབ་ཀྱི་ས་རོལ་ཏུ་
བྱིན་པ་རྟོགས་པར་བྱ་བའི་བྱིར་སྟོན་གྱི་སྟོར་བའི་གཏམ་གྱི་སྟོན་ནས་ལས་དང་པོ་པའི་གནས་
སྐབས་ནས་བརྩམས་ཏེ་ཆོལ་བའི་རིམ་པ་སྟོན་པ་ནི་རབ་འབྱོར་གཞན་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་
སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཉག་དུ་དེ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཡང་
དག་པར་སྤངས་པ་དང་སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པའི་དགེ་བ་བསགས་པ་དང་ལྡན་པ་ཡིན་ཏེ་སྤྱི་
རྗེས་སུ་འགོ་བཙུག་པའི་བྱིར་དང་། དམིགས་པ་སྟོང་བ་དོན་དུ་གཉེར་བཙུག་པའི་
བྱིར་དེའི་ཆོ་ཆོགས་ཀྱི་ས་ལ་གནས་པ་ཡིན་པས་དེ་གོང་ནས་གོང་དུ་ངེས་པར་འབྱེད་པའི་
ཡན་ལག་ལ་སོགས་པའི་གདམས་ངག་ཆོལ་བ་ལ་བཙོན་པ་ཡིན་པར་མངོན་ལ་ད་ལྟར་ནི་ས་
བརྩུ་པའི་དབང་ཕྱུག་ཉིད་ཡིན་ནོ། ། ལུས་ལ་ཆེད་ཆེར་མི་བྱེད་ཅེས་བྱ་བ་ནི་རུས་པ་དང་རྐང་
ལ་སོགས་པ་སྦྱིན་པར་སེམས་པའི་བྱིར་རོ། ། སོག་ལ་མི་ལྟ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྤྱི་བྱིན་པར་སྟོབ་པའི་
བྱིར་རོ། ། ཉིད་པ་དང་བཀྱར་སྟེ་དང་ཆོགས་སུ་བཅད་པ་དག་ལ་ཞེས་བྱ་བ་དེ་ལ་ཉིད་པ་ནི་
ནོར་སྟན་སུམ་ཆོགས་པའོ། ། བཀྱར་སྟེ་ནི་མང་དུ་གཅེས་བར་བྱེད་པ་ཉིད་དོ། ། ཆོགས་སུ་
བཅད་པ་ནི་གྲགས་པས་ཕྱོགས་ཀྱན་དུ་བྱལ་པའོ། ། ཆོགས་ཀྱི་ས་ལ་དང་པོར། དེ་ཆོ་ཆོས་ཀྱི་
རྒྱན་ལ་ནི། ། སངས་རྒྱས་རྣམས་ལས་ཞི་གནས་དང་། ། ཡེ་ཤེས་ཡངས་པ་ཐོབ་བྱའི་བྱིར། །
གདམས་ངག་རྒྱ་ཆེན་ཐོབ་པར་འགྱུར། ། ཞེས་གསུངས་པས་ཆོས་ཀྱི་རྒྱན་གྱི་ཉིང་ངེ་འཛིན་མ་

ཐོབ་པ་ཉིད་ཀྱིས་ན་བར་སྒྲུབ་ལ་སྒྲུབ་པར་གྱུར་པ་ཡིན་ནོ། ། གཡོན་དུ་མ་ལྟ་བར་ཞེས་བྱ་བ་
ནི་གཡོན་ལོགས་སུའོ། ། ཤར་དུ་མ་ཡིན་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ནི་ཤར་ལ་སོགས་པའི་ཕྱོགས་
ཀྱི་ཆར་མ་ཡིན་པའོ། ། ཅི་ནས་བདག་ལས་མ་གཡོས་ཤིང་འཛིག་ཆོགས་ལས་ཀྱང་མ་ཡིན་པ་
དང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ལ། བདག་ལ་སོགས་པ་མི་སྒྲུབ་བ་ནམས་ནི་ཡོད་པ་ཉིད་དུ་མ་
རྟོགས་པའི་ཕྱིར་རོ། ། གཟུགས་ལ་སོགས་པ་མཐོང་བའི་ལམ་དུ་གནས་པ་བདག་མེད་པ་
ནམས་ནི་མེད་པ་ཉིད་དུ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་ཅི་ནས་དེ་ནམས་ལས་མ་གཡོས་པ་དེ་ལྟར་སོང་ཤིག་
ཅས་བྱ་བའི་ཐ་ཆོག་གོ། ། ཉམས་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ལྷོག་པར་འགྱུར་བའོ། ། ཉིང་ངེ་
འཛིན་གྱི་གགས་བྱེད་པ་ལུས་ཀྱི་ངལ་དུ་བ་ལ་སོགས་པ་བསྐྱེད་པ་འགོག་པ་འདི་ཐམས་ཅད་
ཀྱིས་ནི་ཉེ་བར་མཆོན་པའི་སྒོ་ནས་འདི་སྐད་དུ་ཉིང་ངེ་འཛིན་ཉིད་ཐམས་ཅད་ལ་ལེ་ལོ་དང་།
དམིགས་པ་བརྟེན་པ་དང་། ། ལྷམ་པ་དང་། རྟོན་པ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་མི་ཚོལ་བ་དང་། ཡང་
ཚོལ་བ་ཞེས་བྱ་བ་ཉེས་པ་དུག་པོ་ནམས་ཀྱི་གཉེན་པོ་སྤོང་བའི་འདུ་བྱེད་བརྒྱུད་དང་ལྡན་པའི་
ཉིང་ངེ་འཛིན་གྱི་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཡ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་ཡིད་ལ་བྱེད་ཅིང་ཤར་ཕྱོགས་སུ་སོང་ཤིག་ དེ་
ལྟར་ན་དེ་ཐོས་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་གདམས་ངག་བྱིན་པ་ཡིན་ཏེ། འདི་ལྟར་ཉིང་ངེ་འཛིན་གྱི་
ཡོན་ཏན་ལ་མངོན་པར་ཡིད་ཆེས་པའི་དད་པས་ནལ་འབྱོར་པའི་འདུན་པ་བསྐྱེད་པར་འགྱུར་
རོ། ། དེ་ནས་འདུག་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་བཙོན་འགྲུས་ཚོམ་མོ། ། དེ་ནས་བཙོན་འགྲུས་ཀྱི་སྟོབས་
ཀྱིས་ལུས་དང་སེམས་ཤིན་ཏུ་སྦྱངས་པ་བསྐྱེད་དོ། ། དེ་ནས་ལུས་དང་སེམས་ཤིན་ཏུ་སྦྱངས་བ་
ལས་ལེ་ལོ་ལྷོག་པར་འགྱུར་ཏེ། དེ་བས་ན་དད་པ་ལ་སོགས་པ་བཞི་ནི་ལེ་ལོ་སྤོང་བའི་དོན་དུ་
འགྱུར་རོ། ། དུན་པ་ནི་དམིགས་པ་བརྟེན་པའི་གཉེན་པོ་ཡིན་ཏེ་དེས་དམིགས་པ་ལ་ཡང་དག་
པར་འཛོག་པའི་ཕྱིར་རོ། ། ཤེས་བཞིན་ནི་ལྷམ་པ་དང་རྟོན་པའི་གཉེན་པོ་ཡིན་ཏེ། དེས་རབ་ཏུ་
དགའ་བའི་དངོས་པོ་སངས་རྒྱས་ལ་སོགས་པའི་ཡོན་ཏན་ཡིད་ལ་བྱེད་པས་ནི་བྱིང་བ་སྤོང་ལ།
སྦྱོ་བའི་དངོས་པོ་མི་རྟག་པ་ལ་སོགས་པ་ཡིད་ལ་བྱེད་པས་ནི་རྟོན་པ་སྤོང་བར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་
རོ། ། ལྷམ་པ་དང་རྟོན་པ་རབ་ཏུ་མ་ཞི་བའི་དུས་སུ་ནི་མི་ཚོལ་བ་ཉེས་པ་ཡིན་པས་དེའི་གཉེན་
པོར་སེམས་པ་ལ་གོམས་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། ། ལྷམ་པ་དང་རྟོན་པ་ཞི་བར་གྱུར་ནས་གང་གི་
ཆོ་སེམས་དམིགས་པ་ལས་མི་གཡོ་ཞིང་མངོན་པར་འདུ་བྱེད་པ་མེད་པར་རང་གི་ངང་གིས་

འཇུག་པར་འཇུར་བ་དེའི་ཆོ་ཡང་ཚོལ་བ་ཉེས་པ་ཡིན་ཏེ། ། དེས་སེམས་རྣམ་པར་གཡེང་བའི་
ཕྱིར་རོ། ། དེས་ན་དེའི་གཉེན་པོར་བཏང་སྟོམས་བསྟོམ་པར་བྱའོ་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན་ནོ། །
གདམས་ངག་ཡང་དག་པར་ཐོབ་པས་ན་ཁས་སྒྲངས་པའི་དོན་དུ་དེ་བཞིན་དུ་བྱའོ་ཞེས་སྒྲས་
སོ། ། ཁས་ལེན་འདི་ནི་རིགས་པ་དང་ནི་ལྷན་པ་ཉིད་ཡིན་ནོ་སྟོམ་པའི་དོགས་པ་དེ་ཅིའི་ཕྱིར་
ཞེ་ན་ཞེས་བྱ་བས་བསུ་ནས། ང་ནི་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་སྤང་བར་བྱེད་འདོད་པ་དང་ཞེས་
བྱ་བ་སྒྲས་ཏེ་གོ་སྟོལ། ། གནག་ཟག་ལ་བདག་མེད་པའི་སྟོན་ནས་རྗེས་སུ་བསྟན་ནས་ཆོས་ལ་
བདག་མེད་པའི་སྟོན་ནས་རྗེས་སུ་སྟེན་པར་བྱེད་པ་ནི་རྟག་ཏུ་བྱས་སྟོན་ཐོས་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་
སོགས་པ་སྟོས་པ་ཡིན་ནོ། ། ཡོངས་སུ་ཤེས་དང་སྟོང་བ་དང་། ། མངོན་སུམ་དུ་ནི་བྱ་བའི་ཕྱིར། །
སྟོང་ཉིད་ལ་སོགས་ཏིང་འཛིན་གྱི། ། དོན་རྣམ་གསུམ་དུ་ཡོངས་སུ་བསྒྲགས། ། ཞེས་གསུངས་
པས་རྣམ་པ་གང་གིས་སོ་སོར་སྤང་བ་བྱམ་པ་ལ་སོག་པའི་བརྟག་པ་དེ་ཡོངས་སུ་ཤེས་རབ་བྱ་
བའི་ཕྱིར་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་ཏིང་ངེ་འཛིན་གསུངས་ཏེ། བརྟགས་པ་ནི་ནོག་བོ་ཉིད་ཡོངས་སུ་ཤེས་
པར་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། འབྲུལ་པ་ཅམ་ཡིན་པས་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། ཆོས་ཐམས་ཅད་མངོན་པར་
ཞེན་པས་དབེན་པ་སྐྱུ་མ་ལྟ་བུའི་ཡེ་ཤེས་མངོན་སུམ་དུ་བྱ་བའི་དོན་དུ་མཆོན་མ་མེད་པའི་
ཏིང་ངེ་འཛིན་དེ། རྣལ་འབྱོར་བའི་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡང་དག་པའི་རྟག་བཞིན་ཅན་ཡོངས་སུ་གྲུབ་
པ་ནི་རྟོགས་པར་བྱའི་བའི་ངོ་བོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། ། ཆོས་དང་གང་ཟག་ལ་མངོན་པར་ཞེན་
པའི་གཞན་གྱི་དབང་སྤང་བར་བྱ་བའི་དོན་དུ་སྟོན་པ་མེད་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ཏེ་གཟུང་བ་
དང་འཛིན་པ་ལ་མངོན་པར་ཞེན་པ་ནི་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་འབྱུང་བ་ཉིད་ཀྱིས་ན་སྤང་པར་བྱ་བ་
ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། ། ཁ་ཅིག་ནི་ཐོས་པ་དང་བསམ་པ་དང་བསྟོམ་པའི་རང་བཞིན་གྱི་ཤེས་
པ་བསྐྱེད་པའི་དུས་སུ་སྐྱུ་མའི་སྐྱེས་བུ་དང་འབྲ་བར་སྤྱད་པར་བྱའོ་ཞེས་བསྟན་པར་བྱ་བའི་
དོན་དུ་མཆོན་མ་ཡོངས་སུ་སྤང་བ་དང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའི་ཆོག་གསུམ་སྟོས་པ་ཡིན་ནོ་
ཞེས་ཟེར་རོ། ། གཞན་དག་ནི་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་སྒྱུར་བ་དང་དངོས་
གཞི་དང་མཇུག་གི་གནས་སྐབས་ཡིན་ནོ་ཞེས་འདོད་དོ། ། དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་གྱི་མཆོན་
ཉིད་ཀྱི་དོན་དུ་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་གང་སྟོང་བ་ཉིད་དང་ཞེ་བྱ་བ་ལ་སོག་པ་སྟོས་པ་ཡིན་
ཏེ། དེ་ལ་ཆོགས་ཀྱིས་ལ་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཆོགས་བསགས་པའི་ཕྱིར་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། མཆོན་

མ་མེད་པ་དང་། མྱོན་པ་མེད་པ་དང་། མོས་པས་སྤྱོད་པའི་ས་ལ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཆོགས་ཀྱི་བདག་
ཉིད་ཅན་ངེས་པར་འབྱེད་པའི་ཆ་དང་མཐུན་པ་བསྐྱེད་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་
མ་བྱུང་བ་དང་། མ་སྐྱེས་པ་དང་། མ་འགགས་པ་དང་། དངོས་པོ་མེད་པ་ཆོས་སྟོན་པ་ཞེས་བྱ་
བའི་ཐ་ཆོག་གོ། ། ཡོངས་སུ་རྟོགས་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཡོངས་སུ་བཅིས་ལའོ། ། ཆོས་འདོད་པ་
དང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མ་འོངས་པའི་ཆོས་ཀྱི་དགོས་པ་མཐོང་བས་སོ། ། ཆོས་ལ་གྲུས་པར་བྱ་བས་
ཞེས་བྱ་བ་ནི་ད་ལྟར་འབྱུང་བའི་ཕན་ཡོན་ཏེ་ཉེ་བར་དམིགས་པས་སོ། ། འཕགས་པ་བྱང་ཆུབ་
སེམས་དཔའ་ཆོས་འཕགས་བྱུང་མེད་དུག་ཁྱི་བརྒྱད་སྟོང་དང་ལྷན་ཅིག་འདོད་པའི་ཡོན་ཏན་
ལྷ་དང་ལྷན་པར་མཐོང་བ་ན་སེམས་རྣམ་པར་གཞན་དུ་མི་བྱའོ་ཞེས་བརྗོད་པ་ནི་རིགས་ཀྱི་བྱ་
ཁྱོད་ཀྱིས་བདུད་ཀྱི་ལས་རྣམས་ཀྱང་རྟོགས་པར་བྱ་སྟེ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། ། དེ་དག་དེ་
ས་ཟིལ་གྱིས་མནན་ནས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དེའི་དབང་དུ་གྱུར་པ་ཉིད་མེད་པས་ཟིལ་གྱིས་མནན་
པའོ། ། ཐབས་ལ་མཁས་པ་ཉིད་བསྟན་པ་ནི་འདི་ནི་སེམས་ཅན་གདུལ་བའི་ཚུལ་གྱིས་ཞེས་བྱ་
བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་ལ་བརྟེན་པའི་ཐབས་ལ་མཁས་པ་
བསྟན་ནས་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་ལ་བརྟེན་པ་ནི་སྐད་ཅིག་མ་དེ་ཉིད་ལ་རིགས་ཀྱི་བྱ་ཁྱོད་
གྱིས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། སྐད་ཅིག་མ་དེ་ཉིད་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འདོད་
པའི་ཡོན་ཏན་ལྷ་ལ་ཆེ་བར་བྱེད་པ་མཐོང་བའི་རྗེས་སོགས་ཉིད་ལའོ། ། དེ་བཞིན་དུ་དེ་ཅིའི་
ཕྱིར་ཞེ་ན་ཞེས་དོགས་པ་བསུ་ནས་ཆོས་ཐམས་ཅད་ནི་ཞེས་བྱ་བུ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་
ཡིན་ཏེ། རོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་སྟོང་པའོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དུ་མ་སྐྱེས་པའོ། ། གཞུགས་ལ་
སོགས་པའི་སྤང་པོ་ལྷ་རྣམས་བདག་མེད་པ་ཉིད་དུ་བསྟན་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་ཆོས་ཐམས་ཅད་
ནི་སེམས་ཅན་མེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའི་ཆོག་ལྷ་སྟོས་པ་ཡིན་ནོ། ། སྐྱུ་མ་ལྟ་བུ་ཞེས་བྱ་
བ་ལ་སོགས་པ་བསྐྱེས་ཏེ་བསྟན་པའི་དགོས་པ་ནི་སྤར་བཤད་ཟིན་ཏོ། ། བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔའ་འཕགས་པ་ཆོས་འཕགས་ལོ་བདུན་ཀྱི་བར་དུ་ཉིང་ངེ་འཛིན་གཅིག་ལ་སྟོམས་པར་
ཞུགས་པར་ཤེས་ནས་བཙོན་འགྲུས་སྟོད་པར་མི་བྱའོ་ཞེས་གསུངས་པ་ནི་རིགས་ཀྱི་བྱ་གཞན་
ཡང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། ། ཕྱིར་བསྟོན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མི་མཐུན་པ་ཉིད་དུའོ། ། བདག་གི་
སྒྲ་དེ་ལ་ངི་སྲིད་དུ་འགོ་བར་བྱ་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཆོགས་ཀྱིས་ལ། བསམ་གཏན་ལ་ཐོབ་མཛོན་

བར་ཤེས། ། མངོན་པར་སྒྲུབ་པའི་སྒྲོན་པ་དེ། སངས་རྒྱལ་དཔག་ཏུ་མེད་པ་ལ། ། མཚོན་པའི་
ཕྱིར་དང་མཉམ་པའི་ཕྱིར། ། འཇིག་རྟེན་ཁམས་ནི་རྣམས་སུ་འགྲོ། ། འདིས་ནི་སངས་རྒྱལ་
དཔག་མེད་ལ། ། བསྐྱལ་དཔག་མེད་འགྱུར་བསྟེན་བཀུར་བྱས། ། དེ་ལ་བསྟེན་བཀུར་བྱས་པའི་
ཕྱིར། ། སེམས་ནི་ལས་རུང་མཚོག་ཏུ་འགྱུར། ། ཞེས་བཤད་པས་མངོན་པར་ཤེས་པ་ཡོད་དུ་
ཟིན་ན་ཡང་འཕགས་པ་ཆོས་འཕགས་ཀྱི་རྣམ་པར་ཐར་པ་མཐོང་བའི་རྣམ་པ་དང་བྲལ་བའི་
ཕྱིར་དང་། དེ་ཡོངས་སུ་སྒྲིན་པར་བྱེད་པའི་ཐབས་ལ་མཁས་པ་སྤུལ་དུ་བྱིན་པ་ལ་འཕགས་པ་
ཆོས་འཕགས་ཉིད་ཀྱིས་བྱིན་བྱས་བསྐྱབས་པའི་ཕྱིར་འཕགས་པ་ཆོས་འཕགས་ཀྱི་རྣམ་པར་
ཐར་པ་ལས་བྱུང་བའི་སྒྲོས་དང་ལྡན་པའི་གྲོང་ཁྱིམ་མཐོང་བས་བདག་གི་སྒྲ་དེ་ལ་ཇི་སྲིད་
དུ་འགྲོ་བར་བྱ་བ་མ་དྲིས་སོ་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཆོག་གོ། ། དེ་ལ་ཁ་ཅིག་ན་རེ་དུ་བ་ནི་སྒྲ་གསང་
མཐོན་པོས་སོ། ། ཆོ་ངེས་འདེབས་པ་ནི་དེ་ལས་བསྒྲོག་པས་སོ་ཞེས་ཟེར་རོ། ། གཞན་དག་དུ་
བ་ནི་མཆི་མ་འབྱེན་པའོ། ། ཆོ་ངེས་འདེབས་པ་ནི་དེ་ཉིད་སྒྲ་དང་བཅས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་
འདོད་དོ། ། ལྷ་པོ་བྱེད་པ་ནི་སེམས་ཀྱི་གདུང་བའོ། ། སྒྲེ་སྤྲུགས་འདོན་པ་ནི་ཀྱི་ཏུད་རེ་སྤྲུག་
བསྐྱུས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའི་ཆོག་གོ། ། སྤར་བཤད་པའི་ཆོས་དང་གང་ཟག་གི་བདག་
མེད་པའི་གདམས་ངག་དང་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ཤིན་ཏུ་བརྩམས་པ་
ལས་ཆོགས་ཀྱིས་ཉིད་དུ་སེམས་ལས་སུ་རུང་བར་གྱུར་བ་ན་གང་ཞིག་ཐོབ་པས་ཆོག་དང་དོན་
འཇིན་པར་རྣམ་པར་འགྱུར་བ་ཆོས་ཀྱི་རྒྱན་ཞེས་བྱ་བའི་ཉིང་ངེ་འཇིན་འཐོབ་ལ། ། ཉིང་ངེ་
འཇིན་དེ་ཐོབ་པ་ན་ཉིང་ངེ་འཇིན་དང་ཤེས་རབ་དག་མངོན་པར་འཕེལ་བར་བྱ་བའི་དོན་དུ་
སངས་རྒྱལ་རྣམས་ལ་གདམས་ངག་འཐོབ་པོ་ཞེས་གསུངས་པ་ནི་རབ་འབྱོར་དེ་ནས་བྱང་ཆུབ་
སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་རྟག་ཏུ་དུ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། ། དེ་ལྟར་གདུང་ཞིང་
ཞེས་བྱ་བ་ནི་དེ་ལྟར་མངོན་པར་འདོད་པས་ཡང་དག་པར་སྒྲེ་ཞིང་ངོ། ། གོ་ཆ་དང་དགེ་བ་
དང་སེམས་ཅན་གྱི་དབྱེ་བས་བཙོན་འགྱུས་འདི་དང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ཆོག་གསུམ་སྒྲས་
པ་ཡིན་ནོ། ། འདོད་པ་འདི་ལྟ་བུས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཐོབ་པར་འདོད་པས་སོ། ། རྗེས་སུ་འབྲང་ཞིང་
ཞེས་བྱ་བ་ནི་བར་དུ་དོར་བ་མེད་པས་རྗེས་སུ་འབྲང་བར་གྱིས་ལའོ། ། དེ་ལ་ནང་གི་ནོར་
རྣམས་ཡོད་པས་ན་འབྱོར་པའོ། ། ཕྱི་འོར་རྣམས་ཡོད་པས་ན་རྒྱས་པའོ། ། པ་རོལ་གྱི་དཔག་

ཆོགས་ཀྱི་འཆོ་བ་ལ་སོགས་པ་དང་བྲལ་བས་ན་བདེ་བའོ། ། འབྲུ་ལ་སོགས་པ་མང་བས་ན་ལོ་
ལེགས་པའོ། ། ཏྲ་དང་སྒྲུང་པོ་ལ་སོགས་པ་དང་མི་མང་བས་ན་སྐྱེ་བོ་མང་པོ་དང་མིས་གང་
བའོ། ། བར་བར་གྱི་ཆོང་ཁང་གི་བྲིང་བ་ནི་ཆོང་ཁང་སྒྲིགས་པའོ། ། མཐའ་གཅིག་ནས་
བརྩམས་ཏེ་པ་རོལ་གྱི་མཐར་ཐུག་པར་སང་བས་ན་ཕིགས་པར་གྱུར་པའོ། ། མཉམ་ཞིང་མཉམ་
ལ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཁ་ཅིག་ན་རེ་ཆད་མཉམ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་རོ། ། གཞན་དག་ན་རེ་བསྐྱུས་ནས་
ལན་གཉིས་བརྗོད་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་རོ། ། སྐྱེ་བོ་དང་ཁྱོགས་ཀྱི་བཞོན་པ་དང་རྒྱུ་གིས་འགོ་
བའི་གནས་མཛེར་དོག་མེད་པར་གནས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ། དེ་ལ་སྐྱེ་བོ་བཞོན་པའི་གནས་ནི་
སྒྲུང་པོ་དང་ཏྲ་ལ་སོགས་པའི་བཞོན་པའི་གནས་སུ་ཁྱོགས་ཀྱི་བཞོན་པའི་གནས་ནི་ཤི་བི་ཀ་ལ་
སོགས་པའི་ཁྱོགས་ཀྱི་བཞོན་པའི་གནས་སོ། ། རྒྱུ་གིས་འགོ་བའི་གནས་ནི་རྒྱུ་གཉིས་པས་
འགོ་བའི་གནས་སོ། ། བར་གྱི་ཆོང་ཁང་གི་བྲིང་བ་ལྷ་བརྒྱུ་པོ་གང་དག་ལ་སྐྱེ་བོ་དང་ཁྱོགས་ཀྱི་
བཞོན་པ་དང་རྒྱུ་གིས་འགོ་བའི་གནས་མཛེར་དོག་མེད་པར་གནས་པ་ཡོད་པ་དེ་དག་ལ་དེ་
རྒྱུ་ཅེས་བྱ་སྟེ། དེས་ན་དེ་དག་གི་ལེགས་པར་བསྐྱབས་པ་སྟེ། རྗོན་པར་བྱས་པ་ཞེས་བྱ་བའི་
དོན་ཏོ། ། མདའ་ཡབ་རྩམས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མགོ་བོའི་དབྱིབས་ཅན་གྱི་བྲིང་བའོ། ། གཡེར་ཀའི་
བ་བཞེས་བྱ་བ་ནི་དིལ་བྱ་རྒྱུ་རྩེ་ཆོགས་ཀྱིས་སོ། ། དེ་ལ་མཛེས་པ་ཉིད་ཡིན་པས་ན་འཇམ་
ཞིང་ངོ། ། སྤྲིང་ལ་འབབ་པ་ཉིད་ཡིན་པས་སྟན་པའོ། ། དགའ་བར་བྱེད་པ་ཉིད་ཡིན་པས་ན་
ཡིད་དུ་འོང་བའོ། ། ཡན་ལག་ལྷ་དང་ལྷན་པའི་རོལ་མོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཕི་ལྷང་དང་སྤྲིང་བྱ་ལ་
སོགས་པ་དང་ལྷན་པའི་རོལ་མོའི་བྱུང་པར་རོ། ། རྩེ་རྗེས་སུ་མཐུན་པར་འབབ་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་
རྩེ་གཡས་ཁྱོགས་སུ་བསྐྱོར་བས་འབབ་པའོ། ། ལྷན་ལ་དང་ཀྱུ་ལྷན་དང་། ལྷན་རྩི་ཀ་དང་།
གཞན་དག་གིས་ཀྱང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བཟངས་དང་ཅན་དན་དང་ལྷན་ལ་སོགས་པས་སོ། ། རྩེ་
ཞིང་དུ་ཤིང་རྟའི་འཁོར་ལོ་ཅམ་སྟེ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་རྩེ་ཞིང་དུ་འཁོར་ལྷག་དག་ཏུའོ། ། སྟོན་པོ་
ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ལ་དེ་ལ་སྟོན་པོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མདོར་བསྟན་པའོ། ། ལྷན་ཅིག་སྐྱེས་པའི་
མདོག་སྟོན་པོ་དང་ལྷན་པས་ཁ་དོག་སྟོན་པོའོ། ། བཅས་པའི་སྟོན་པོ་ཉིད་ཡིན་པས་སྟོན་པོར་
སྟོན་པའོ། ། གཉི་གར་རབ་དུ་གསལ་བར་སྤང་བས་སྟོན་པོའོ། ། སེར་པོ་ལ་སོགས་པ་ལ་ཡང་དེ་
བཞིན་དུ་ཤེས་པར་བྱའོ། ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཚུལ་ནི་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པའོ། ། དེ་ལ་

གུས་པར་བྱེད་པ་ནི་དད་པ་ལོ། ། དེ་རྗེས་སུ་འགྲོ་བ་ནི་དེ་དང་ལྡན་པ་སྟེ་ཐོས་པ་དང་བསམ་
པའི་རང་བཞིན་གྱི་ཤེས་པ་ལེགས་པར་རྟོགས་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ལ་དེ་སྐད་ཅེས་བྱ་སྟེ། དེ་
ནམས་ཀྱི་སྟོན་གྱི་ལས་ཀྱི་ནམ་པར་སློན་པ་ལས་གྲུབ་པ་ཞེས་བྱི་མ་དང་སྦྱར་རོ། ། གྲོང་ཁྱེར་
སྟོས་དང་ལྡན་པ་དེ་དག་གི་དབྱུས་ཀྱི་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གྲོང་ཁྱེར་དང་ལྡན་པས་མངོན་པར་མཆོན་
པའི་གནས་ཀྱི་བཞི་མངོན་དབྱུས་ན་ཞེས་བྱ་བར་སྦྱར་རོ། ། ལོངས་སྟོད་ཆུང་དུ་དང་འབྲིང་
དང་ཆེན་པོའི་དབྱེ་བས་ལོངས་སྟོད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའི་ཆོག་གསུམ་སྟོས་པ་ཡིན་ནོ། །
ཀཏུ་ཏ་ནའི་རང་བཞིན་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཀཏུ་ཏ་ན་ནི་ཡི་རྩ་རྒྱུ་ལ་ལོ། ། འདོད་པའི་ཡོན་ཏན་ལྡན་
དང་ལྡན་ཞིང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ལྷས་ཀྱི་བདེ་བ་སྦྱེད་པ་ལོ། ། དབང་དུ་འགྱུར་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་
སེམས་ལ་ཡིད་བདེ་བ་ཡང་དག་པར་སྦྱེད་པ་ལོ། ། འདི་ལྟར། བདག་ཡོད་ན་ནི་གཞན་དུ་འདུ་
ཤེས་ཤིང་། ། བདག་གཞན་ཆ་ལས་ཡོངས་སུ་འདྲིན་དང་སྤང་། ། འདི་གཉིས་དང་ནི་ཀུན་ཏུ་
འབྲེལ་པ་ལས། ། ཉེས་པ་ཐམས་ཅད་འབྱུང་བར་འགྱུར་བ་ཡིན། ། ཞེས་བྱ་བའི་རྒྱལ་གྱིས་
བདག་དང་བདག་གིར་འདྲིན་པའི་མངོན་པར་ཞེན་པ་སྟོན་དུ་འགྲོ་བ་ཉིད་ཀྱིས་འདོད་ཆགས་
ལ་སོགས་པའི་ཉོན་མོངས་པ་འདི་ཐམས་ཅད་སྤྱག་བསྐྱེད་ཀྱི་ནམ་པར་སློན་པའི་རྒྱུར་འགྱུར་
བ་ཡིན་ལ། ཆོས་ཐམས་ཅད་སྦྱ་མ་ལྟ་བུར་བསྒྲུབས་པས་ཉོན་མོངས་པ་ལ་དབང་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་
སེམས་ཅན་གཤུལ་བའི་ཕྱིར་བསམ་པའི་བྱད་པར་གྱིས་སྦྱ་མའི་སྦྱེས་བྱ་ལྟར་འདོད་པ་ལ་
ཡོངས་སུ་སྟོད་པའི་རྒྱལ་བའི་སྤྲས་པོ་ནམས་ལ་ནི་ཉེས་པར་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་ནོ། ། དེ་བཞིན་
དུ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔལ་འབྱིམ་པས་ནི། ། སྦྱེ་བ་ཀུན་ཏུ་རྟག་པར་ཡང་། ། འཁོར་ལོས་སྦྱར་
བར་གྱུར་ནས་ནི། ། སེམས་ཅན་ནམས་ཀྱི་དོན་བྱེད་དོ། ། ཐབས་ཆེན་པོ་དང་ལྡན་པ་ལ། །
འཁོར་བ་ནི་བའི་བདག་ཉིད་དང་། ། ཉོན་མོངས་བྱང་ཆུབ་ཡན་ལག་འགྱུར། ། དེ་ཕྱིར་རྒྱལ་
སྤྲས་བསམ་མི་བྱུང་། ། ཅེས་བཤད་པས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔལ་ནམས་ཀྱིས་སེམས་ཅན་གཤུལ་
བའི་ཐབས་སུ་འདོད་པ་ལ་ཡོངས་སུ་ཡོངས་སྟོད་པར་སྟོན་པ་ལ་ཉེས་པ་མེད། རྣོན་པ་བཟུང་
བ་ཉིད་ཀྱིས་འདོད་པ་ལ་ཡོངས་སྟོད་པ་ནི་ཉམས་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། ། ཤིང་བལ་
བཉིང་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་ཤིང་བལ་ནི་གོ་བར་ཟད་དོ། ། སྟན་བར་ཆངས་ཅན་ནི་ལ་བའི་རིགས་
བྱད་པར་ཅན་ནོ། ། སྟིང་པོ་ཅན་ནི་སྟན་ནང་ཆངས་ཅན་རྒྱུ་པོ་ལོ། ། གོས་ཀྱི་སྤ་རེ་ཞེས་བྱ་བ་

ནི་གོས་ལས་བྱས་པའི་སྒྲ་རེའོ། ། ཡོད་པ་ཉིད་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་པ་ཉིད་དང་རྣམ་པ་ཡིད་ཆེས་
པ་དང་དད་པ་དང་མངོན་པར་འདོད་པའི་རྣམ་པའི་དད་པ་བསྟན་པའི་དོན་དུ་ཆོས་རྣམས་ལ་
བརྟེན་པ་དང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ཆོག་གསུམ་སྟོས་པ་ཡིན་ནོ། ། རྒྱན་མ་ཆད་པར་ཞེས་བྱ་
བ་ནི་བར་མ་ཆད་པར་རོ། ། ཡུན་རིང་པོར་དོན་དུ་གཉེར་བའི་དོན་ཐོབ་པའི་ཐབས་ཐོབ་པས་
བདེ་བ་ཆུང་དུ་དང་འབྲིང་དང་ཆེན་པོ་ཐོབ་པས་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་དགའ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་
སོགས་པ་ཆོག་དུག་སྟོས་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་བཞིན་གསལ་གསལ་པའི་གདམས་ངག་གིས་བསམ་པ་
རྣམ་པར་དག་པ་ཐོབ་པས་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་ཐོས་པར་གྱུར་ཏེ་ཞེས་གསུངས་པ་ནི་
དེ་ནས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་རྟག་དུ་དུ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། ། རྒྱ་
ཐུན་སུམ་ཆོགས་པ་རྣམས་ཀྱི་ཆོས་ཉན་པ་འབྲས་བྱ་དང་བཅས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་གསུངས་པ་ནི་
ཐོས་ནས་ཀྱང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། མི་གནས་པའི་འདུ་ཤེས་ཞེས་བྱ་
བ་ནི་རྒྱ་མ་ལུ་བྱའི་འདུ་ཤེས་སོ། ། རྟོགས་པ་ཐམས་ཅད་ཆོས་བདག་མེད་པས་རབ་དུ་བྱེ་བ་
ཡིན་ནོ་ཞེས་གསུངས་པ་ནི་དེའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་གྱི་སྟོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་
ནོ། ། ཉིང་ངེ་འཛིན་གང་ལ་རྣམ་པར་གནས་ན་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རང་བཞིན་རྒྱ་མ་ལུ་བྱ་ཉིད་
ལ་སོགས་པར་རྣམ་པར་ལྟ་བ་དེ་ནི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ལ་རྣམ་པར་ལྟ་བ་ཞེས་བྱ་
བའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་ཞེས་བྱའོ། ། ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་མི་དམིགས་པའི་ཉིང་ངེ་
འཛིན་དང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ལ་ཡང་དེ་བཞིན་དུ་བཤད་པར་བྱའོ། ། དེ་ལ་ངེས་པར་
འབྲེད་པའི་ཆ་དང་མཐུན་པ་བཞི་རྟོགས་པ་ཆུང་དུ་དང་འབྲིང་དང་ཆེན་པོའི་དབྱེ་བས་ཆོས་
ཐམས་ཅད་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ལ་རྣམ་པར་ལྟ་བ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་བཅུ་གཉིས་
སོ། ། ཡང་དེ་ལས་ངེས་པར་འབྱུང་བ་མོས་པས་སྟོད་པའི་ས་ཉིད་ལ་རྒྱ་མ་རྣམ་པར་སྤངས་པ་
ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་ལྷ་བཅུ་ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། འཕགས་པ་དགོན་
མཆོག་སྤྱིན་གྱི་མདོ་ལས་མོས་པས་སྟོད་པའི་ས་འདི་ཉིད་ལ་གནས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔའ་སོ་སོའི་སྐྱེ་བོ་ཡིན་ན་ཡང་བྱིས་པའི་རྒྱད་པ་ཐམས་ཅད་ལས་ཡང་དག་པར་འདས་ཤིང་
ཉིང་ངེ་འཛིན་དང་། གཟུངས་དང་། རྣམ་པར་ཐར་པ་དང་། མངོན་པར་ཤེས་པ་གྲངས་མེད་པ་
དང་ལྡན་པར་གསུངས་པའི་བྱིར་རོ། ། བསམ་བ་རྣམ་པར་དག་པའི་སྟོབས་ཉིད་ཀྱིས་ས་དང་པོ་

རྟོགས་པའི་དོན་དུ་མཉམ་པར་གཞག་པའི་གནས་སྐབས་སུ་དེ་བཞིན་གསལ་གསལ་པའི་སྤང་བ་
སྡོན་དུ་འགྲོ་བའི་གདམས་ངག་རྒྱ་ཆེར་ཐོབ་པོ་ཞེས་གསུངས་པ་ནི་ཉིང་ངེ་འཇིན་དེ་དག་ལ་
གནས་པས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ཡིན་ནོ། ། རྟོགས་གཞན་དག་ལས་ས་དང་པོ་ལ་སོགས་པ་
ལ་སངས་རྒྱས་བརྒྱལ་སོགས་པ་མཐོང་ངོ་ཞེས་གསུངས་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་གདོན་མི་བླ་
བར་འཇུག་བ་ཉིད་དུ་ཁོང་དུ་རྒྱུད་བར་བྱ་སྟེ། གཞན་ལ་སྐྱབ་པ་དག་དགག་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་
རོ། ། དེ་བས་ན་མོས་པས་སྟོད་པའི་ས་ལ་དེ་བཞིན་གསལ་གསལ་པ་གྲངས་མེད་པ་ཉི་བར་དམིགས་
པར་འཇུག་བ་ཡིན་ནོ། ། འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་གཅིག་དུ་དེ་བཞིན་གསལ་གསལ་པ་གཉིས་འབྱུང་
བ་ནི་འགལ་བའི་ཕྱིར་རི་ལྟར་དེ་ལྟར་འཇུག་ཞེ་ན། ཁ་ཅིག་ན་རེ་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་གཞན་
དག་ན་བཞུགས་པའི་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྷན་འདས་ཚད་མེད་པ་མཐོང་བ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བེར་
རོ། ། གཞན་དག་ནི་དེ་བཞིན་གསལ་གསལ་པ་གཉིས་སྡེ་ཕྱི་མེད་པར་འཇིག་རྟེན་དུ་འབྱུང་བར་མི་
འཇུག་རོ་ཞེས་ལྟན་ཅིག་སྟེ་བ་བཀག་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་བསྟན་པ་འཇུག་པ་ལ་དགོངས་
ནས་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་བས་ན་དེ་བཞིན་གསལ་གསལ་པ་གཉིས་ཀྱི་བསྟན་པ་འཇིག་རྟེན་དུ་
ཅིག་ཅར་མི་འབྱུང་བ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་འདི་ཉིད་དེར་གནས་པ་ཡིན་ནོ། ། འདི་ལྟར་གཞན་གྱི་
དོན་གྱི་དབང་དུ་ཇུག་པ་ཉིད་ཀྱིས་དེ་དག་གི་འབྱུང་བ་ནི་འདི་ཡིན་ཏེ། འདི་ལྟ་སྟེ། བསྟན་པ་
འཇུག་པ་ལོ། ། དེ་ལྟར་ཡིན་དང་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་འདིའི་གནས་ཉིད་དུ་ཡང་དགོངས་པ་
མཉམ་པ་ཉིད་ཀྱིས་དང་། བསྟན་པའི་རིམ་པ་གཅིག་དུ་བྱས་པ་ནམས་རྒྱ་མ་ཚད་བ་མེད་པའི་
ཕྱིར་ན་དེ་བཞིན་གསལ་གསལ་པ་དུ་མ་ནམས་ཅིག་ཅར་འབྱུང་བ་མཐོང་བར་འཇུག་བ་ཡིན་ནོ་
ཞེས་བེར་རོ། ། ཡང་གཞན་དག་ནི་སྡེ་ཕྱི་མེད་པར་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་གསུངས་པས་དེ་ནམས་ནི་
རིམ་གྱིས་འབྱུང་བ་ནི་རྗེས་སུ་གནང་བ་ཉིད་ཡིན་ལ། བྱུང་བ་དེ་དག་ནི་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་དང་ལོངས་
སྟོད་རྫོགས་པའི་སྐྱེ་དག་གིས་ཡོངས་སུ་ཐུང་ན་ལས་འདས་པ་མེད་པར་ཡོད་པ་ཉིད་ཡིན་གྱི་
འོན་ཀྱང་བསོད་ནམས་དང་མི་ལྷན་པ་ལ་མི་སྤང་བར་བྱེད་དོ། ། བསོད་ནམས་དང་ལྷན་པ་
ནམས་ཀྱིས་ནི་བསོད་ནམས་རི་ལྟ་བུ་བཞིན་དུ་ཉུང་དུ་འཕམ་མང་པོ་ཉི་བར་མཐོང་བ་ཡིན་ནོ་
ཞེས་འཆད་དོ། ། ལ་ལ་ནི་དེའི་ཆེ་དེར་དེ་བཞིན་གསལ་གསལ་པ་གཅིག་གི་བྱིན་གྱི་རྒྱབས་སམ་
འཕགས་པ་ཆོས་འཕགས་ཀྱི་མཐུས་ཆོ་འཕྱུལ་མཛད་པའི་དུས་སུ་སོ་སོའི་སྟེ་བོ་ནམས་དང་

འདྲ་བར་སྒྲུལ་པའི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དཔག་ཏུ་མེད་པར་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་རོ། ། ཡང་ཁ་
ཅིག་ནི་རྣམ་པར་ཐར་པའི་སྒོ་བསམ་གྱིས་མི་བྱལ་པ་དང་ལྡན་པའི་བསྒོམ་པའི་སྟོབས་གྱིས་
ལས་དང་པོ་པ་དང་འདྲ་བར་རང་གི་སེམས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དཔག་ཏུ་མེད་པར་སྒྲུབ་
བར་རྟོགས་པ་ཉིད་སྒྱུས་པས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དཔག་ཏུ་མེད་པ་མཐོང་བ་ཡིན་ནོ་ཞེས་
འདོད་དོ། ། མགོ་ལ་ཐོད་བཞིན་དུ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མགོ་ལ་གོས་དགྱིས་པ་ཐོགས་པ་བཞིན་དུ་
བྱེད་གྱིས་བྱུང་ཤིག་ཅེས་བྱ་བའི་ཐ་ཆོག་གོ། ། དེ་བཞིན་དུ་དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན་ཞེས་དོགས་པ་
བསྐྱུ་ནས་རིགས་གྱི་བྱ་དེའི་མཐུས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། རབ་ཏུ་གདུང་
ཞིང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཡིད་མི་བདེ་བའོ། དེའི་རིན་གྱི་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རི་སྲིད་འཆོའི་བར་དུ་བདག་
གི་ལུས་བཙོངས་ན་ནི་གཞན་གྱི་ཁ་ན་ལས་པས་དེང་འགོ་བར་འཁྱུར་བའི་སྐབས་མེད་པའི་
ཕྱིར་མཆོད་པ་དང་ཤིན་ཏུ་བྲལ་བར་འཁྱུར་བས་དུས་རེ་ཞིག་ཙམ་དུ་བདག་གི་ལུས་བཙོངས་
པའི་རིན་གྱིས་སོ། ། ཆོགས་གྱིས་ལ་ཡང་མངོན་པར་ཤེས་པའི་སྟོབས་གྱིས་སྒྲིའི་མཆོད་པ་ལ་
སོགས་པ་ཡོད་པ་སྲིད་མོད་གྱི། དེའི་རིན་འཛིན་པ་ནི་ཆོས་ལ་གྲུས་པར་བྱ་བའི་དོན་དུ་ཡིན་
ནོ་ཞེས་བྱ་བ་ཁ་ཅིག་གིའོ། ། གཞན་དག་ནི་ཆོས་མི་ཉན་པའི་དོན་དུ་གཉེར་བ་ཉིད་གྱིས་ན་རྩ་
འཕྱུལ་དང་མངོན་པར་ཤེས་པ་ལ་ཚུལ་བའི་དྲན་པ་དང་བྲལ་བ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་རོ། ། གཞན་
དག་གི་བཙོན་འགྲུས་ཞན་པ་རྣམས་ཆོས་ཆོལ་བ་ལ་སྒྲོ་བ་བསྐྱེད་པ་བསྟན་པའི་དོན་དུ་ཡིན་
ནོ་ཟེར་རོ། ། ལ་ལ་ནི་རིམ་པ་འདིས་ཆོང་དཔོན་གྱི་བྱ་མོ་ལ་སོགས་པའི་དོན་བྱ་བའི་ཕྱིར་ཡིན་
ནོ་ཞེས་འཆད་དོ། ། ཞིག་ཅིང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའི་ཆོག་གསུམ་ནི་རང་དང་གཞན་དང་
གཉི་གའི་འཆོ་བས་རྣམ་པར་ཞིག་པའི་ཕྱིར་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་སྒྱུར་རོ། ། འདོད་པའི་ཕྱིར་
དང་འདོད་པའི་རྒྱས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཉམས་སུ་ཁྱོང་བ་དང་ཉམས་སུ་མ་ཁྱོང་བའི་འདོད་པའི་
དོན་དུ་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཆོག་གོ། ། དགའ་བ་ཆེན་པོ་དང་འབྲིང་དང་ཆུང་དུ་ཐོབ་པས་སེམས་
དགའ་བ་དང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ཆོག་གསུམ་སྟོས་པ་ཡིན་ནོ། ། གང་འདོད་པ་སྦྱིན་ནོ་
ཞེས་བྱ་བ་ལ་ཁ་ཅིག་ན་རེ་མངོན་པར་ཤེས་པའི་སྟོབས་གྱིས་སྒྲིང་ལ་སོགས་པ་བྱིན་དུ་ཟེན་
ཀྱང་ཆོས་ཉན་པའི་བར་ཆད་དུ་འཁྱུར་བར་མ་མཐོང་བས་སྦྱིན་ནོ་ཞེས་ཁས་སྤངས་པ་ཡིན་ནོ་
ཞེས་འདོད་དོ། ། ལ་ལ་ནི་ཆོས་ལ་མཆོད་པའི་དོན་དུ་གཉེར་བ་ཉིད་ཀྱི་བར་ཆད་དུ་འཁྱུར་བ་

ཡང་མ་ཅིས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་འཆད་དོ། ། བསམ་པ་ཆེ་བ་ཉིད་ནི་མཆོད་པ་ཆེན་པོ་ཡིན་གྱི་རྣམས་
མང་པོ་ཉིད་ནི་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བའི་བསམ་པས་གང་ཡོངས་སུ་གནང་བ་དེ་ང་ལ་བྱིན་ཅིག་
ཅེས་སྤྲོས་པ་ཡིན་ནོ། ། བ་ཆ་དག་བྱེད་ཅེས་བྱ་བ་ནི་གཞོན་པ་དག་གོ། ། ཡོན་ཏན་གྱི་རྣམ་པ་
ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཡོན་ཏན་གྱི་སྤྱོད། ། ཡོན་ཏན་གྱི་བྱང་པར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཡོན་ཏན་གྱི་རང་གི་
མཆོན་ཉིད་དོ། ། དེ་ལ་ཡིད་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པ་ཉིད་ཡིན་པས་ན་འདོད་པའོ། ། ཉེས་པ་མི་
བསྐྱེད་པ་ཡིན་པས་ན་བཟོད་པའོ། ། ཡུལ་འདི་ལ་ནི་ངའི་རྒྱས་པ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་
ནི་དབང་དུ་གྱུར་པའམ་བདག་པོར་གྱུར་པ་མ་ཡིན་ཏེ་རྒྱས་པ་དང་ལྡན་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་
བའི་དོན་ཏོ། ། རྒྱུ་པོ་དབང་པོ་རྣམས་པོ་དང་འབྲིང་དང་རྒྱལ་པོ་ལ་སྣང་བ་ལ་ལྟོས་ནས་སྐད་
ཅིག་ཅེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ཆོག་གསུམ་སྤྲོས་པ་ཡིན་ནོ། ། འཕྲལ་དུ་སྤྲོས་པའི་ནད་མེད་པས་
ན་ནད་མེད་པའོ། ། ཕྱིས་འབྱུང་བའི་ནད་ལ་ལྟོས་ནས་འབྱུང་དུ་རུང་བ་ཉིད་མེད་པས་ན་འཆོ་
བ་མེད་པའོ། ། རྩེ་ཤོག་ཅེས་བྱ་བ་ནི་སྦྱོན་ཅིག་པའོ། ། བྱིས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཁང་པའོ། ། དགྲེར་
གསོལ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཐོང་ཅིག་པའོ། ། སྤུངས་བཞེན་དུ་དེ་ཅིའི་བྱིར་ཞེ་ན་ཞེས་དོགས་པ་བསུ་
ནས་ང་ནི་དབུལ་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྤྲོས་སོ། ། མང་ཞིང་རྒྱ་ཆེ་བ་དག་ཡོད་ན་ཞེས་བྱ་
བ་ནི་རྣམས་ཀྱི་དབྱེ་བས་རྣམ་པ་དཔག་དུ་མེད་པ་ནི་མང་པོའོ། ། རྣམ་པ་རེ་རེ་ཞིང་མཐའ་ཡས་
པ་ནི་རྒྱ་ཆེ་བའོ། ། གནང་བར་མཛད་དུ་གསོལ་ལོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྗེས་སུ་གནང་བ་སྤྲོལ་ཅིག་
པའོ། ། ཏྲག་དུ་དུས་རྒྱུ་རིང་མོ་ཞིག་ནས་མཐོང་སྟེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྟོགས་པ་བྱང་པར་ཅན་ཐོབ་
པའི་བྱིར་ན་ཆོས་འཕགས་ཀྱི་རྣམ་པར་ཐར་པའི་སྒོ་མཐོང་བའི་རྒྱས་པ་ཡོད་པས་གྲོང་ཁྱེར་
སྤྲོས་ལྡན་རྒྱུ་རིང་མོ་ཞིག་ནས་མཐོང་ངོ། ། ཀློག་ཀྱི་དེ་གང་ན་བཞུགས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཆོས་
དོན་དུ་གཉེར་བ་ཉིད་ཀྱི་མངོན་པར་ཤེས་པའི་རྩོལ་བ་དང་བྲལ་བས་དྲིས་པ་ཡིན་ནོ། ། རྒྱ་རིམ་
པ་བདུན་གྱིས་བཏབ་ནས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྟེན་དཀར་ཞིང་དོན་ཆེ་བ་ཉིད་ཀྱིས་འདི་ལ་གྲས་པ་
བསྐྱེད་པར་བྱ་བའི་དོན་དུ་སྐྱེ་རིགས་བདུན་གྱིས་ཤིན་ཏུ་དམ་པར་བཅིངས་ནས་མདུད་པའི་
གནས་བདུན་ལ་རང་གི་མིང་གི་རྒྱ་བདུན་གྱིས་རྒྱས་བཏབ་ནས་བཞག་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཁ་
ཅིག་གིས་འདོད་དོ། ། སྐལ་བ་དང་ལྡན་པ་ཉིད་དུ་མཐུན་ནས་ཤིན་ཏུ་མགྱ་བར་བྱ་བའི་བྱིར་རྩུ་
འཕྲལ་གྱི་ཆོ་འཕྲལ་མཛད་པ་ནི་དེ་ནས་མེ་ཏོག་དེ་དག་བྱང་རྒྱུ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་

ཆེན་པོ་ཆོས་འཕགས་ཀྱི་སྤྱི་བོའི་སྤྲོད་ན་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟོས་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་བྱོན་པ་དང་བཞུད་པ་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་ཁྱེ་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར་སྟོན་བྱུང་བའི་ཚུལ་གསོལ་བ་ནི་རིགས་ཀྱི་བྱ་བ་དག་འདི་ན་ཤེས་རབ་ཀྱི་ས་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ཆོལ་ཞིང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟོས་པ་ཡིན་ནོ། ། ཤེས་རབ་ཀྱི་ས་རོལ་ཏུ་བྱིན་པའི་བཤད་པ་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་གྱི་སྒྲུང་བ་ལས། རྟག་ཏུ་དུའི་ལེན་ཞེས་བྱ་སྟེ་སུམ་ཅུ་པའོ། ། ། ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམས་ཀྱི་བྱོན་པ་དང་བཞུད་པ་བཀག་པས་མཐོང་བའི་ལམ་བསྐྱེད་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདག་མེད་བར་སྟོན་པས་དེ་སྐད་ཅེས་སྟོས་པ་དང་། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་ཆོས་འཕགས་ཀྱི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་སོ། ། ཁ་ཅིག་ན་རེ་དེ་བཞིན་ཉིད་དང་། མི་སྐྱེ་བ་དང་། ཡང་དག་པའི་མཐའ་དང་། སྟོང་པ་ཉིད་དང་། ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ། འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་དང་། འགོག་པ་དང་། བྲམ་མཁའི་ཁམས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་བསྟན་པས་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྷན་འདས་རྣམས་ནི་སྐྱུ་མ་ལྟ་བུ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་མངོན་པར་རྟོགས་པ་བརྒྱད་ཀྱི་རབ་ཏུ་བྱེ་བ་ཉིད་སྟོན་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་རོ། ། དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་རིགས་ཀྱི་བྱ་ཆོས་དེ་དག་ལས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། ཆོས་དེ་དག་ལས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་རྣམས་ལས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་གཞན་ཉིད་ཀྱི་མ་ཡིན་གྱི། འོན་ཀྱང་འདི་རྣམས་ཀྱི་དེ་བཞིན་ཉིད་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཆོག་གོ། ། གཞན་དག་ནི་གཏན་ཆོགས་དང་དཔེ་ལྟག་པའི་ཕྱིར་ན་ལྟག་པ་ཆར་གཅོད་པའི་གནས་ཡིན་པར་རིགས་པ་སྤྱི་མོ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་བརྟུན་པ་ཡིན་ན་དེ་ཇི་ལྟར་རིགས་པའི་དབང་ཕྱག་དམ་པ་བཅོམ་ལྷན་འདས་དཔེ་ལྟག་པར་གསུངས་པ་ཡིན་ཞེས་ཚོད་པ་བཀོད་ནས་གང་དུ་རྟོགས་པར་བྱ་བ་གཅིག་ཁོ་ན་ཡིན་པ་ཞེས་བྱ་བ་དེར་ནི་དེ་ལ་གྲགས་པ་གཅིག་ཁོ་ན་བརྟུན་པར་རིགས་པ་ཡིན་ནོ། ། འཁོར་གྱི་དཀྱིལ་འཁོར་དེར་ནི་སློ་གྲོས་ཐ་དད་པ་མང་པོ་འདུས་པ་ཡིན་པས་དེའི་དབང་དུ་མཛད་ནས་དཔེ་མང་པོ་གསུངས་པ་རིགས་པ་ཡིན་ནོ། ། དཔེ་འདི་དག་ཀྱང་རྣམ་པར་བརྟགས་པས་ཡིན་གྱི་བསྟུ་བ་ནི་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་དེ་ལྟར་ཆོག་ལྟག་པ་ཐམས་ཅད་ལ་ཚོད་པ་སྟོང་བརྟུན་པར་བྱེད་དོ། ། དེ་བཞིན་དུ་དཔེ་ཉིད་བརྟུན་པ་ལ་ཉེན་ཅིང་

འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་ཉིད་ལ་སོགས་པའི་གཏན་ཆོགས་ཤེས་རབ་ཅན་རྣམས་ཀྱི་དཔོག་པའི་
ཕྱིར་མ་གསུངས་སོ་ཞེས་སོ། ། དེ་ལྟར་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམས་ཀྱི་རང་བཞིན་བསྟན་ནས་
བརྟགས་པ་མངོན་པར་ཞེན་པ་དགག་པའི་དོན་དུ་གསུངས་པ་ནི་རིགས་ཀྱི་བྱ་འདི་ལྟ་སྟེ་
དཔེར་ན་སྦྱེས་བྱས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། ། སྦྱིག་རྒྱ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཉི་མའི་འོད་ཟེར་གྱི་བྱང་
པར་ཅན་ནོ། ། དངོས་པོའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཡོངས་སུ་མ་ཤེས་པའི་ཕྱིར་ན་བྱིས་པའི་རང་བཞིན་ཅན་
ནོ། ། ཕྱིན་ཅི་ལོག་དུ་རྟོགས་པས་ན་ཤེས་རབ་འཆལ་བའོ། ། དེ་ལ་ཆུ་ནི་རང་བཞིན་གྱིས་མ་
མཆིས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྦྱིག་རྒྱའི་ཆུའི་རྣམ་པ་ལ་འོད་ཟེར་གྱིས་གསུངས་པའི་བྱ་ངན་ནི་
དམིགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། གཞན་གྱི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་ཤེས་པའི་ཡུལ་གཞན་ཡིན་ན་ནི་ཏ་ཅང་ཐལ་
བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། ། དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་ནི་པན་ཚུན་ལྷོག་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཡིན་པས་
ཡང་དག་པར་ན་ཆུ་ནི་སྦྱིག་རྒྱ་ལ་སོགས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་བས་ན་དེ་ལ་དམིགས་
པའི་ཤེས་པ་ནི་ཡུལ་མེད་པའི་ཕྱིར་འབྱུང་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཆོག་གོ། ། སྤྲ་མ་བཞིན་དུ་
ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན་ཞེས་དོགས་པ་བསུ་ནས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ནི་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱར་མི་ལྟ་སྟེ་
ཞེས་བྱ་བ་གསུངས་ཏེ། ཀུན་བརྟགས་པ་ནི་གཅིག་དུ་སྟོང་པ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དེ་བཞིན་
གཤེགས་པ་ནི་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱའི་བདག་ཉིད་ཅན་མ་ཡིན་ནོ། ། གཞན་གྱི་དབང་དུ་མངོན་པར་
ཞེན་པ་དགག་པའི་དོན་དུ་རིགས་ཀྱི་བྱ་འདི་ལྟ་སྟེ་དཔེར་ན་སྦྱུ་མས་སྦྱུལ་པའི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་
སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ན། ། གཟུང་བ་དང་འཛིན་པའི་རྣམ་པ་ནི་བརྟུན་པ་ཉིད་ཡིན་པས་
སྦྱུལ་པ་ལ་ནི་འགོ་བ་ལ་སོགས་པ་མེད་དོ་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཆོག་གོ། ། རིགས་ཀྱི་བྱ་དེ་བཞིན་དུ་
དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྦྱུ་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གཞན་གྱི་དབང་གི་བདག་ཉིད་ཅན་ལའོ། ། ཡོངས་
སུ་བྱུབ་པར་མངོན་པར་ཞེན་པ་བསམ་པར་བྱ་བའི་དོན་དུ་རིགས་ཀྱི་བྱ་འདི་ལྟ་སྟེ་དཔེར་ན་
སྦྱེས་བྱ་གཉིད་གྱིས་ལོག་པའི་ཆི་ལམ་ན་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་སོ། ། ཆི་ལམ་ནི་
བརྟུན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྦྱེ་བ་དེ་དང་གཞན་ན་ཡང་། ། ཏུས་དེ་དང་ནི་ཏུས་གཞན་ན། །
ཐམས་ཅད་དུ་ནི་ཕྱི་རོལ་དམིགས། ། ཡུལ་དང་ཏུས་གཞན་བདག་ཉིད་དོ། ། ཆི་ལམ་ཤེས་པའི་
སྟོད་ཡུལ་ནི། ། ཡུལ་དེ་དང་ནི་ཡུལ་གཞན་ནོ། ། སྟམ་ན་མི་འགྱུར་ཏེ་རྣམ་པ་གཞན་དང་ལྡན་
པའི་ཤེས་པ་རྣམ་པ་གཞན་ལ་དམིགས་ན་ནི་ཏ་ཅང་ཐལ་ཆེས་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། ། ཕྱི་

རོལ་གྱི་ངོ་བོ་ཡིན་པར་ཡང་མི་འཐད་དེ། ། ཁང་པ་ཤིན་ཏུ་ཆུང་བུའི་ནང་དུ་རི་དང་ཤིང་དང་
རྒྱ་མཚོ་ལ་སོགས་པ་ཐོགས་པ་དང་བཅས་པ་དཔག་ཚད་མང་པོའི་ཚད་ཅམ་ཉི་བར་དམིགས་
པའི་ཕྱིར་རོ། ། དེ་བས་ན་དེ་ལྟ་བུའི་ཤེས་པ་སྐྱེ་བ་ནི་འབྲུལ་པ་ཉིད་ཡིན་པས་མི་ལམ་ནི་བརྟུན་
པ་ཡིན་ནོ། ། རིགས་ཀྱི་བྱ་དེ་དེ་བཞིན་ཉེ་ཆོས་ཐམས་ཅད་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་མི་ལམ་
ལྟ་བུའོ་ཞེས་གསུངས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཚད་མས་འཐད་པའི་སྐྱེ་བ་དང་བྲལ་བ་ཉིད་ཀྱིས་ན་
ཡོངས་སུ་གྲུབ་པའི་རང་བཞིན་ཅན་གྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ནི་མི་ལམ་དང་འབྲལ་བ་ཡིན་ནོ། ། ཆོས་
ཉིད་མི་ཤེས་པས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྐྱེ་བ་མེད་པའི་ངོ་བོར་མི་རྟོགས་པའོ། ། འགྲོ་བ་དྲུག་པོ་ཞེས་བྱ་
བ་ནི་ལྟ་ལ་སོགས་པའི་འགྲོ་བ་ལྟ་ལས་ལྟ་མ་ཡིན་གྱི་འགྲོ་བ་ལྟ་ལས་ནི་ལོགས་ཤིག་ཏུ་བཞག་
པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་ཉན་ཐོས་དེ་དག་ནི་ཞེས་བྱ་བ་ནི། ཚུལ་བྲིམས་
ལས་ནི་ཉམས་སྒྲ་ཡི། ། ལྟ་བས་ན་མས་ཀྱང་མ་ཡིན་ཏེ། ། ཚུལ་བྲིམས་ཀྱིས་ནི་མཐོ་རིས་འཕྲོག། །
ལྟ་བས་གོ་འཕང་མཆོག་ཏུ་འགོ། ། ཞེས་བྱ་བའི་ཚུལ་གྱིས་སྒྲུ་མ་ལྟ་བུའི་ཆོས་ཉིད་ཀྱིས་ལྟག་
བར་མོས་པ་དེ་དག་ཁོ་ན་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་སྟོབ་མ་ཡིན་ནོ། ། ཀུན་བརྟགས་པ་ལ་སོགས་
པའི་དོན་གསུམ་དེ་ཁོ་ནའི་རང་བཞིན་ཡིན་པ་བཀག་པ་ན་སྐྱེ་བོ་སྟོད་མན་པ་དག་དེ་བཞིན་
གཤེགས་པ་མེད་པ་ཉིད་ཡིན་ན་ཞེས་རྟོགས་པ་བསལ་བའི་ཕྱིར་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་པར་འབྱུང་
བའི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ནི་ཡོད་དོ་ཞེས་གསུངས་པ་ནི་རིགས་ཀྱི་བྱ་འདི་ལྟ་སྟེ་དཔེར་ན་རྒྱ་
མཚོ་ཆེན་པོའི་ནང་ན་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། ། སེམས་ཅན་གང་དག་གི་དགེ་བའི་རྩ་བ་ལ་
བརྟེན་ནས་བྱ་བ་ནི། ལས་ལས་འཇིག་རྟེན་སྣ་ཆོགས་སྐྱེས། ། ཞེས་བཤད་བས་སེམས་ཅན་
ནམས་ཀྱི་སྤྱན་མོང་གི་དགེ་བའི་ལས་ལ་བརྟེན་ནས་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་དགེ་བའི་རྩ་བའི་རྒྱ་ཅན་
ཡིན་པའི་ཕྱིར་དེ་ནམས་རྒྱ་མེད་པ་ཅན་མ་ཡིན་ནོ། ། རྒྱུན་དེ་དག་ཡོད་ན་ནི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་
ཤུགས་ཀྱིས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ལྟག་མའོ། ། སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་དེ་དག་གི་སྐྱེ་རྒྱ་མེད་པ་
ཡང་མ་ཡིན་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་འདུལ་བ་ཉིད་ཀྱི་སེམས་ཅན་ནམས་ཀྱི་དགེ་
བའི་རྩ་བའི་སྟོབས་ཀྱི་སྐྱར་ཡོངས་སུ་གྲུབ་པ་ཡིན་པས་རྒྱ་མེད་པ་མ་ཡིན་ནོ། ། སྤྱན་མོང་གི་
ལས་ལས་བྱུང་བ་ཉིད་དུ་བརྟེན་ནས། ད་ནི་བཅོམ་ལྡན་འདས་སྤྱན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ལས་ལས་
ངེས་པར་འབྱུང་བར་བརྟེན་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་སྟོན་གྱི་སྟོན་པས་ཡོངས་སུ་གྲུབ་པ་ཡིན་པས་

ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལ་ཁ་ཅིག་ན་རེ་མོས་པས་སྒྲིད་པའི་སས་རབ་
ཏུ་བྱེ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་སྡོན་གྱི་སྒྲིད་པས་ཡོངས་སུ་གྲུབ་པའོ། ། རབ་ཏུ་དགའ་བ་ལ་སོགས་པ་
སྒྲིར་བའི་ས་བདུན་གྱི་ཉེ་བར་ལེན་པ་ལས་ངས་པར་སྐྱེ་བ་ཉིད་ཡིན་པས་ན་རྒྱ་ལ་རག་ལས་
པའོ། ། མི་གཡོ་བ་ལ་སོགས་པའི་འབྲས་བུའི་ས་གསུམ་གྱི་ལྷན་ཅིག་བྱེད་པའི་རྒྱ་ལས་བྱུང་བ་
ཉིད་ཀྱིས་ན་རྒྱུན་ལ་རག་ལས་པའོ། ། ཀྱན་ཏུ་འོད་གྱི་སས་བསྐྱས་པ་ཉིད་ཡིན་པས་སྡོན་གྱི་
ལས་གྱི་རྣམ་པར་སྒྲིན་པ་ལས་བྱུང་བ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་རོ། ། དེ་བས་ན་དོ་བོ་ཉིད་གྱི་དེ་བཞིན་
གཤེགས་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་གསུངས་པ་ནི་ཕྱོགས་བཅུའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་གང་ན་ཡང་
ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། ། དོན་དམ་དོན་བྱེད་ལུས་པ་གང་། ། དེ་འདིར་
དོན་དམ་ཡོད་པ་ཡིན། ། ཞེས་བཤད་བས་ཚད་མས་འཆད་པའི་རྒྱ་དང་འབྲས་བུ་འབྲེལ་པའི་
སྟོབས་ཀྱིས་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་པར་འབྱུང་བ་ཁོ་ན་ཡང་དག་པའི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཡིན་ནོ་
ཞེས་སྐྱེ་བོ་དམིགས་པ་ཅན་གྱི་མདོན་པར་ཞེན་པ་དགག་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར་རིགས་གྱི་བྱ་འདི་
ལྷ་སྟེ་པི་མང་གི་སྐྱེ་འབྱུང་བ་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལ་ཤིང་བྱ་ལ་
བརྟེན་པ་ནི་རྒྱུད་དཀྱིས་པ་ཡུ་བའི་ཆེ་མོ་ལ་གཞག་པའི་ཤིང་ལ་སོགས་པའི་དྲིལ་ཤིང་དོ། །
རྒྱུད་ལ་ནི་དོས་ན་གནས་བའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཁྱད་པར་རོ། ། སྐྱེ་དེ་ཡང་པི་མང་གི་ཁོག་བ་ལས་མ་
བྱུང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་ནི་སྐྱེད་པར་བྱེད་པ་ཅིག་མེད་པར་སྟོན་ཏོ། ། དེ་དག་ཐམས་
ཅད་འདུས་པ་ལས་སྐྱར་གདགས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་འདིས་ཀྱང་སྐྱར་བདགས་པ་ཡིན་པར་བསྟན་
པས་ཆོགས་པ་ནི་ཡང་དག་པར་སྐྱེད་པ་པོའི་དོ་བོ་ཡིན་པ་བསལ་བ་ཡིན་ནོ། ། འདི་སྐྱད་
བརྗོད་པ་ཡིན་ཏེ། རྒྱ་དུས་མས་འབྲས་བུ་གཅིག་གམ་དུ་མ་ཞིག་བྱེད་དམ། དེ་བཞིན་དུ་རྒྱ་
གཅིག་ཀྱང་འབྲས་བུ་དུ་མའམ་གཅིག་བྱེད་དོ་ཞེས་རྣམ་པ་བཞིར་བརྟག་གོ། ། དེ་ལ་གལ་ཏེ་
རྒྱ་དུས་མས་འབྲས་བུ་གཅིག་བྱེད་དོ་ཞེས་བྱ་བའི་ཕྱོགས་ཡིན་ན། ། དེའི་ཆེ་མི་ག་དང་
གཟུགས་དང་སྤང་བ་དང་ཡིད་ལ་བྱེད་པས་མིག་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་གཅིག་བྱ་སྐྱེད་པར་ཁས་
ལེན་པ་ན་རྒྱ་ཐ་དད་ཀྱང་འབྲས་བུ་ཐ་དད་མེད་པས་རྒྱ་ཐ་དད་པ་ནི་འབྲས་བུ་ཐ་དད་པར་
བྱེད་བར་མི་འགྱུར་ལ་དེ་བཞིན་དུ་རྒྱ་ཐ་མི་དད་པ་མེད་ཀྱང་འབྲས་བུ་ཐ་མི་དད་པ་བསྐྱེད་
པའི་ཕྱིར་རྒྱ་ཐ་མི་དད་པ་ནི་འབྲས་བུ་ཐ་མི་དད་པའི་བྱེད་པ་པོར་མི་འགྱུར་རོ། ། དེ་བས་ན་

རྒྱུ་མེད་ཐ་དང་ཐ་དང་ཐ་མི་དད་བ་རྗེས་སུ་འགྲོ་བ་དང་ལྷོག་བ་དག་ལ་ལྷོས་པ་མེད་པས་འབྲས་
བུའི་ཐ་དད་ཐ་དང་ཐ་དད་པ་མེད་པ་དག་རྒྱ་མེད་པ་ཅན་དུ་འགྱུར་རོ། ། དེ་ལྟར་ཡིན་ནོ་ཡང་
ཐ་དད་བ་དང་ཐ་མི་དད་པ་ལས་གཞན་མེད་པའི་ཕྱིར་སྣ་ཆོགས་པ་ནི་རྟག་དུ་ཡོད་པའམ་
མེད་པར་འགྱུར་ཏེ། རྒྱ་མེད་པ་ནི་ལྷོས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། གལ་ཏེ་འབྲས་བུ་སྐྱེད་པར་བྱེད་
པ་ནི་ཆོགས་པ་ཡིན་ལ། དེའི་རྗེས་སུ་འགྲོ་བ་དང་ལྷོག་པའི་རྗེས་སུ་བྱེད་པ་ཉིད་ཀྱི་འབྲས་བུ་
ཐ་དད་ཐ་དང་ཐ་མི་དད་པ་འདི་དག་ཐ་དད་ཐ་དང་ཐ་མི་དད་པའི་རྗེས་སུ་བྱེད་པ་ལ་བཟོ་བ་
མ་ཡིན་ནམ། དེས་ན་རྗེ་ལྟར་དེ་དག་རྒྱ་མེད་པར་འགྱུར་ཞེ་ན། འདི་ནི་སྤྲོད་པོ་ཡོད་བ་མ་ཡིན་
ཏེ། འདི་ལྟར་ཆོགས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཆོགས་པ་ལས་གཞན་ནི་འགའ་ཡང་མེད་ཀྱི། འོན་ཀྱང་
ཆོགས་པ་རྣམས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ཆོགས་པའི་སྐྱས་བརྗོད་པར་བྱ་བ་ཡིན་ལ། དེ་རྣམས་པན་ཚུན་
ལྷོག་པའི་ངོ་བོ་མིག་ལ་སོགས་པ་ཐ་དད་པར་གྱུར་པ་ཡིན་ནོ། ། གལ་ཏེ་ཐ་མི་དད་པ་གཅིག་
ཉིད་ཀྱིས་འབྲས་བུ་མིག་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་སྐྱེད་པར་བྱས་ན། དེའི་ཆེ་ཆོགས་བ་གཞན་ཀྱི་
ནང་དུ་གཏོགས་པའི་ཆོགས་པའི་དངོས་པོ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་མིག་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཅི་སྟེ་
སྐྱེད་པར་མི་བྱེད། འོན་ཏེ་མིག་ལ་སོགས་པ་ལས་ས་ལ་སོགས་པ་ཐ་དད་པ་ཉིད་ཡིན་པས་སྐྱེད་
པར་མི་བྱེད་དོ་ཞེ་ན། མིག་ལ་སོགས་པ་ཡང་པན་ཚུན་རང་བཞིན་ཐ་དད་པས་རྗེ་ལྟར་སྐྱེད་
པར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་རྗོད་པར་བྱེད། གལ་ཏེ་སྐྱེད་པར་བྱེད་པའི་རང་བཞིན་ཉིད་ཡིན་པའི་
ཕྱིར་རོ་ཞེ་ན། དེ་ལྟར་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། གང་གི་ཕྱིར་སྐྱེད་པར་བྱེད་པ་ཉིད་ལས་གཞན་པ་ཉིད་ནི་
སྐྱེད་པར་བྱེད་པ་མ་ཡིན་པ་ཉིད་དུ་རྣམ་པར་གཞག་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་བས་ན་གཅིག་གིས་སྐྱེད་
པར་བྱེད་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་གང་ཡིན་པ་དེ་ལས་གཞན་དག་ལྷོག་པ་ན་སྐྱེད་པར་བྱེད་པར་མི་
འགྱུར་ཏེ། སྐྱེད་པར་བྱེད་པ་ལས་གཞན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དངོས་པོ་གཞན་བཞིན་ནོ། ། འདི་སྟམ་
དུ་གཞན་ལ་བསྐྱེད་པར་བྱ་བའི་ངོ་བོ་མེད་དོ་ཞེས་ནི་མི་སྤྲོད། འོན་ཀྱང་གཅིག་གིས་སྐྱེད་པར་
བྱེད་པའི་ངོ་བོ་གང་ཡིན་པ་དེ་གཞན་ལ་མེད་དོ། ། གཞན་ཡང་རང་གི་ངོ་བོ་ཁོ་ནས་སྐྱེད་པར་
བྱེད་པ་ཡིན་ཀྱི་གཞན་ཀྱི་ངོ་བོས་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། དེའི་ངོ་བོ་ཉིད་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། ། སྐྱེད་
པར་བྱེད་པའི་རང་བཞིན་ལས་ལྷོག་པར་མ་གྱུར་པའི་ཕྱིར་བདག་ཉིད་རྗེ་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་ཐ་
དད་པ་ཡང་ཡིན་ལ། རང་གི་ངོ་བོས་སྐྱེད་པར་བྱེད་པ་ཡང་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ལ་འགལ་

[illegible]

དེ་ཁོ་ན་སྐྱབ་པའམ་སུན་འབྱེན་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བའི་རིགས་པས་རི་ལྟར་རྒྱུ་ཆོས་ཀྱི་
སྟོབས་ཀྱིས་ཐམས་ཅད་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྐྱབ་བྱེད་མ་ཡིན་པ་དེ་བཞིན་དུ་ཐ་དད་པར་བྱད་པར་
མེད་ཀྱང་ཐམས་ཅད་ཐམས་ཅད་སྐྱབ་པར་བྱེད་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་དེ་ལྟར་རྒྱུ་ཆོས་ཅི་འབྲེལ་
པ་ཁས་ལེན་པ་གྲངས་ཅན་ལ་སོགས་པ་དག་ལ་བརྟེན་ན་མངོན་པར་འགྱུར་བ་ཞིག་ན། གང་
ཞིག་དེ་ཁོ་ནར་རྒྱ་དང་འབྲས་བུའི་དངོས་པོ་སེལ་བ་དབུ་མ་དེ་དག་ལ་ནི་དེ་དག་གི་རང་
བཞིན་གྱི་བྱད་པར་ནི་རང་གི་རྒྱ་ལས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་བྱ་བ་རྒྱུ་ཆོས་ཀྱི་མཆན་ཉིད་ཀྱི་
གཏན་ཆོགས་མ་གྲུབ་པ་རང་གི་ཕྱོགས་གྲུབ་པར་བྱ་བའི་དོན་དུ་གྲུབ་པ་ལྟ་བུར་རི་ལྟར་ཉེ་བར་
ལེན། འོན་ཏེ་རྒྱུ་ཆོས་ཀྱི་མཐུ་ཁས་མི་ལེན་ན་མངོན་སུམ་ལ་སོགས་པ་དང་འགལ་བ་བསྒྲིག་
དཀའ་ཞེས་འདོད་ན་དེ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དུ་ཞེས་བྱ་བའི་བྱད་པར་གྱིས་རི་ལྟར་
མཐོང་བ་མི་འགོག་པའི་ཕྱིར་རོ། ། འོ་ན་རི་ལྟར་མཐོང་བ་འགོག་པ་ཡིན་ཏེ། དེས་ན་འདིས་ནི་
བསལ་བ་རུས་སྐལ་གྱི་སྐྱེ་འབྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། རི་ལྟར་མཐོང་བ་མ་ཡིན་པའི་རྒྱ་དང་འབྲས་བུའི་
དངོས་པོ་ནི་ཁམས་མི་ལེན་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེ་ན། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ནི་ཆད་མ་དང་ལྡན་པ་ཡིན་པ་
ཉིད་ཀྱིས་ན་ཆད་མ་དང་མི་ལྡན་པའི་རྒྱ་དང་འབྲས་བུའི་དངོས་པོ་ཁས་མི་ལེན་པའི་ཕྱིར་ན་
རི་ལྟར་མཐོང་བ་མ་ཡིན་པ་རི་ལྟར་ཁས་མ་བླངས། འདི་ལྟར་མངོན་སུམ་ལ་ནི་འདི་ཅམ་ཁོ་ན་
སྤང་བ་ཡིན་ཏེ། འདི་ལྟ་སྟེ། འདི་ཡོད་ན་འདི་འབྱུང་བ་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་ན་དེ་ཡང་ཁོ་པོ་ཅག་
གིས་མ་བཀག་གོ། ། ཆད་མས་འཐད་པའི་རང་བཞིན་གྱི་རྒྱ་དང་འབྲས་བུའི་དངོས་པོ་བརྟེན་
པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་མངོན་སུམ་གྱིས་རྟོགས་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། མངོན་སུམ་ནི་ནམ་པར་
རྟོག་པ་མེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཆད་མས་འཐད་པའི་རང་བཞིན་ཉིད་ངེས་པར་འཛིན་པའི་རུས་པས་
སྟོང་པའི་ཕྱིར་རོ། ། དངོས་པོར་སྤང་བ་ཉིད་ལས་དེ་དང་ཐ་མི་དད་པ་ནམ་པ་དེ་ལྟ་བུའི་རང་
བཞིན་སྤང་བ་ཡིན་ནོ་ཞེས་སྒྲས་པ་ཡང་རིགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ནམ་པ་དེ་ལྟ་བུའི་རང་བཞིན་མ་
ཡིན་ཡང་སྒྲུ་ཤད་འཛིངས་པ་ལ་སོགས་པ་སྤང་བའི་ཕྱིར་རོ། ། སྤང་བ་འདི་ནི་འཁྲུལ་པ་ཡིན་
ནོ་ཞེས་བྱ་བ་ཡང་ལྷག་པ་ཡིན་ཏེ། བདེན་པ་ཉིད་དུ་མངོན་པར་འདོད་པའི་སྤང་བ་ལ་ཡང་
བདེན་པ་ཉིད་ཀྱི་རྒྱ་མཆན་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། དོན་བྱ་བ་བྱེད་པ་ཉིད་བདེན་པ་ཉིད་ཀྱི་རྒྱ་
མཆན་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། དེ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ་གང་གི་ཕྱིར་འབྲས་བུའི་བྱ་བ་བྱེད་པ་ཉིད་ཁོ་ན་དོན་གྱི་

བྱ་བ་བྱེད་པ་ཉིད་ཡིན་ན། ཇི་སྐད་དུ་བཤད་པའི་ཚུལ་གྱི་དོན་དམ་པར་མི་འཐད་པའི་ངོ་བོ་ནི་
ཀུན་རྫོབ་དུ་ཁས་སྒྲངས་པའི་ཕྱིར་དེ་ནི་ཤེས་པར་བྱེད་པ་མ་ཡིན་ནོ། ། ཐམས་ཅད་བརྟུན་པ་
ཉིད་ཡིན་ན་ཡུལ་དང་དུས་ལ་སོགས་པ་ངེས་པ་མེད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། གཤམ་ཏེ་རྒྱ་མེད་པ་
ཉིད་དུ་ཁས་སྒྲངས་ན་ཉེས་པ་འདིར་འགྱུར་བ་ཞིག་ན་གང་གི་ཕྱིར་ནམ་པར་དབྱད་པའི་བ་
ནག་པ་མི་བཟོད་པ་ཉིད་ཀྱིས་མ་བརྟགས་ན་གཅིག་དུ་ཉམས་དགའ་བའི་རང་གི་རྒྱ་མུ་མ་ལ་
བརྟེན་ནས་དུས་དང་ཡུལ་ལ་སོགས་པ་སོ་སོར་ངེས་པའི་འབྲས་བུ་ཕྱི་མ་ཕྱི་མ་འདི་ལྟ་བུ་
འབྱུང་བ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ཉིད་ཀྱིས་ན་ཀུན་རྫོབ་དུ་རྒྱ་མེད་པས་ན་རི་བོང་གི་ར་ལ་སོགས་པ་མ་
སྐྱེས་པ་ཡིན་ནོ། ། གཤམ་ཏེ་རིགས་པ་མཚུངས་པ་ཉིད་ཡིན་ན་ཇི་ལྟར་མཐོང་བ་ཡང་ཅིའི་ཕྱིར་
མི་དགག་ཅེ་ན། མངོན་སུམ་ལ་སོགས་པ་དང་འགལ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱར་རོ། ། འོ་ན་ནི་འདི་
རིགས་པ་ཉིད་མ་ཡིན་ཏེ་གཞོད་པ་སྤིང་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེ་ན། དེ་ནི་དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ཏེ། ཇི་ལྟར་
རིགས་པའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དེ་ལྟར་གཞོད་པ་ཁས་མ་སྒྲངས་པའི་ཕྱིར་དང་། ཇི་ལྟར་གཞོད་པ་
མཐོང་བ་ཇི་ལྟ་བ་མ་ཡིན་པ་དེ་ལྟར་ནི་རིགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། ། འོན་ཏེ་རྒྱ་དུ་མ་ཉིད་
འབྲས་བུ་དུ་མ་བྱེད་དོ་ཞེས་བྱ་བའི་ཕྱོགས་གཉིས་པ་ཁས་ལེན་ཏེ། རྒྱ་ནམས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་
བྱད་པར་ནི་འབྲས་བུའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་བྱད་པར་ལ་ཉེ་བར་སྦྱར་བ་ཉིད་ཀྱིས་ན་རྒྱ་བྱེད་པས་
བསྐྱབས་པའི་འབྲས་བུའི་རང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་བྱད་པར་མ་འདྲེས་པ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །
འདི་ལྟར་མཚུངས་པ་དེ་མ་ཐག་པའི་རྒྱུན་གྱི་ནམ་པར་ཤེས་པ་ལས་ནི་མིག་གི་ནམ་པར་ཤེས་
པ་རྟོགས་པའི་བདག་ཉིད་དུ་འགྱུར་རོ། ། མིག་གི་དབང་པོ་ལས་ནི་རྟོགས་པའི་བདག་ཉིད་དེ་
ཉིད་གཟུགས་ལ་འཛིན་པར་རུང་བ་ཉིད་དུ་སོ་སོར་ངེས་པ་ཡིན་ནོ། ། ཡུལ་ལས་ནི་དེ་དང་
མཚུངས་པའི་ངོ་བོ་ཁོ་ནར་འགྱུར་རོ། ། དེ་ལྟར་ན་དངོས་སུ་ན་ནམ་པར་དབྱེ་བ་མེད་པའི་རང་
བཞིན་གྱི་འབྲས་བུ་ཐ་དད་མ་ཡིན་ཡང་རྒྱ་ནམས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཐ་དད་པ་དག་གིས་ངོ་བོ་ཉིད་ཐ་
དད་པ་ཁོ་ནར་འགྱུར་ཏེ། རྒྱ་ཐ་དད་བ་ལས་དེའི་འབྲས་བུའི་ཐ་དད་པ་མེད་བ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་
འདོད་ན། དེ་ནི་རིགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། གང་གི་ཕྱིར་རྟོགས་པའི་བདག་ཉིད་ལ་སོགས་པ་ནམས་
པན་ཚུན་ཐ་དད་པ་ཁས་ལེན་ན་ནི་ནམ་པར་ཤེས་པ་དེ་དུ་མར་འགྱུར་ཏེ། རྟོགས་པའི་བདག་
ཉིད་ལ་སོགས་པ་ལས་ཐ་མི་དད་པའི་ཕྱིར་རྟོགས་པའི་བདག་ཉིད་ལ་སོགས་པའི་རང་གི་

བདག་ཉིད་བཞིན་ནོ། ། འོན་ཏེ་དེ་རྣམས་ལས་ཐ་མི་དད་པ་མ་གྲུབ་པ་དེ་ལྟ་ན་ནི་རྣམ་པར་
ཤེས་པ་དུ་མ་ཉིད་དུ་མི་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། དེ་རྣམས་ལས་ཐ་དད་པར་ཁས་སྒྲུབ་ན་རྣམ་པར་
ཤེས་པ་རྒྱ་མེད་པ་ཅན་ཉིད་དུ་འགྱུར་ཏེ། རྒྱུ་ཉིད་པ་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ལས་གཞན་རྟོགས་པའི་
བདག་ཉིད་ལ་སོགས་པ་ལ་ཉེ་བར་སྒྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། ། དེ་ལྟ་ན་ནི། ཉག་ཏུ་ཡོད་པ་འཕམ་མེད་
པར་འགྱུར་། ཞེས་བྱ་བའི་ཉེས་པར་འགྱུར་རོ། ། འོན་ཏེ་རི་རྒྱུད་བཤད་པའི་ཉེས་པས་འཇིགས་
ནས་ཐ་དད་པར་ཁས་མི་ལེན་ན་དེ་ལྟ་ན་ནི་རྟོགས་པའི་བདག་ཉིད་ལ་སོགས་པ་མན་ཚུན་ཐ་
དད་པ་མེད་པར་འགྱུར་ཏེ། རྣམ་པར་ཤེས་པ་གཅིག་ལས་གཞན་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རྣམ་པར་
ཤེས་པའི་རང་གི་བདག་ཉིད་བཞིན་ནོ། ། དེ་བས་ན་རྒྱུ་ཉིད་པའི་ཡུལ་ཐ་དད་པར་བརྟགས་
པ་དོན་མེད་པས་རང་བཞིན་ཐ་དད་པའི་མིག་ལ་སོགས་པ་ལས་ཞེས་སྒྲུར་བཤད་པའི་ཉེས་
པས་ཕོག་པར་འགྱུར་རོ། ། འོན་ཏེ་འབྲས་བུའི་ངོ་བོ་ཉིད་རྟོགས་པའི་བདག་ཉིད་མ་ཡིན་པ་ལ་
སོགས་པ་དུ་མ་ལས་ལྡོག་པ་དང་ལྡན་པ་ཡང་དག་པར་སྒྱེ་བ་མཐོང་བས་ཆོས་ཐ་དད་པ་རྟོག་
པས་བཞག་ནས་རྟོགས་པའི་བདག་ཉིད་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ལས་ནི་རྟོགས་པའི་ངོ་བོ་ཡིན་ནོ་ཞེས་
བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་རྒྱ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པར་རྟོགས་པའི་བདག་ཉིད་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་ཀྱི་
དབྱེ་བས་ཡུལ་ཐ་དད་པར་རྟོག་པས་སྒྲོ་བརྟགས་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ཡང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར་ན་དེ་རྣམས་ལས་ཐ་མི་དད་པའི་ཕྱིར་ཤེས་པ་དུ་མ་ཉིད་དང་ཤེས་པ་གཅིག་ལས་གཞན་མ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར་དེ་རྣམས་ཐ་མི་དད་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བའི་སྒྱུར་བ་གཉི་ག་ལ་གཏན་ཆོག་སུ་
མ་གྲུབ་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་འདོད་ན། གལ་ཏེ་དེ་ལྟར་ན་ནི་བྱད་པར་དེ་རྣམས་རྟོག་པས་སྒྱུར་བ་
ཉིད་ཡིན་པས་ན་མ་མཁའི་ཤུན་ལ་ལ་སོགས་པ་དང་འདྲ་བར་རྒྱུ་ཉིད་པ་ལ་སྟོས་པ་མ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར་རྒྱུ་ཉིད་རང་བཞིན་ཐ་དད་པ་རྣམས་ལས་བྱད་པར་ཐ་དད་པ་ཁོ་ནར་འགྱུར་རོ་ཞེས་
བརྗོད་པ་ནི་རིགས་པ་མ་ཡིན་ནོ། ། འོན་ཏེ་སྟོས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་མངོན་པར་ཞེན་པ་དེ་ལྟར་ན་
ཡང་རྟོགས་པས་སྒྱུར་བའི་རྟོགས་པའི་བདག་ཉིད་ལས་སོགས་པ་རྒྱུ་ཉིད་པ་བཞག་པས་ན་
བརྟགས་པ་ཉིད་ཡིན་གྱི་ཡང་དག་པའི་དོན་དུ་མི་འགྱུར་རོ། ། དེ་ལྟ་ན་ནི་འབྲས་བུ་རྒྱ་མེད་པ་
ཅན་དུ་འགྱུར་ཏེ། རྒྱུ་ཉིད་པས་བརྟགས་པའི་བདག་ཉིད་རྣམས་ལ་ཉེ་བར་སྒྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །
འོན་ཏེ་བརྗོད་བྱེད་པའི་ཉེས་པས་འཇིགས་ནས་འབྲས་བུ་ནི་ཐ་དད་པ་མ་ཡིན་པ་གཅིག་སུ་

ཡིན་ལ་བྱེ་བྲག་ནི་ཐ་དད་ཀྱང་འབྲས་བུ་ལས་ཐ་དད་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་འདོད་ན། དེ་ལྟ་ན་
ནི་འོན་ཐ་དད་པ་དང་ཐ་མི་དད་པ་འཛིན་པ་མཆོས་དང་མཆོས་དག་དངོས་སུ་ཟླ་བ་
དང་སྐར་མ་ལ་སོགས་པ་དང་འདྲ་བར་ཐ་དད་པ་འཛིན་ན། སྤྱི་ཐ་དད་པ་ཉིད་ནན་གྱིས་ཐོག་
ཏུ་འབབ་པ་དང་། སན་ཚུན་འགལ་བའི་མཚན་ཉིད་དང་ལྡན་པའི་ཉེས་པ་འབའ་ཞིག་ཏུ་ཡང་
མ་ཟད་དོ། ། འོན་ཀྱང་རྟོགས་པའི་རང་བཞིན་ལས་གཞན་མ་ཡིན་པར་ཁས་ལེན་པ་ན་
གཟུགས་ལས་འབྲས་བུ་ནམ་པར་ཤེས་པ་མི་སྤྱི་ཏེ། རྟོགས་པའི་ངོ་བོ་ལ་གཞན་མ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར་རྟོགས་པའི་རང་གི་བདག་ཉིད་བཞིན་ནོ། ། ཡུལ་གྱི་ནམ་པ་ལས་གཞན་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་
གཟུགས་ལས་ཀྱང་དེ་སྤྱི་བར་འཁྱར་ཏེ། ཡུལ་གྱི་ནམ་པའི་རང་གི་བདག་ཉིད་བཞིན་ནོ། ། དེ་
ལྟར་ན་འབྲས་བུ་གཅིག་ལས་སྤྱི་བ་དང་མི་སྤྱི་བ་དང་རྒྱ་གཅིག་ལ་ཡང་སྤྱི་བ་པར་བྱེད་པ་དག་
ཅིག་ཅར་དེ་ཁོ་ནར་འགལ་བ་ཡིན་ནོ། ། འདི་སྟམ་དུ་ནམ་པ་དེ་ལྟ་བུའི་འབྲས་བུ་སྤྱི་བཞིན་
པར་མཐོང་བ་ཡིན་ནོ་སྟམ་ན། དེ་ནི་རིགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཟླ་བ་གཉིས་ལ་སོགས་པ་མཐོང་བ་
ཡང་ཆད་མར་མ་གྱུར་ཅིག་སྟམ་པས་ཆད་མས་གཞོད་པ་བཞིན་དུ་ཡང་མཐོང་བ་ཐམས་ཅད་
ཆད་མར་འཁྱར་བ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། ། འོན་ཏེ་རྒྱ་གཅིག་སུ་ཁོ་ནས་འབྲས་བུ་དུ་མ་བྱེད་དོ་ཞེས་བྱ་
བའི་ཕྱོགས་གསུམ་པ་ཁས་ལེན་ཏོ་ཞེ་ན། དེ་ནི་རིགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། གཅིག་ལས་འབྲས་བུ་དུ་
མ་སྤྱི་བ་ན་རྒྱ་ཐ་དད་པ་ནི་འབྲས་བུ་ཐ་དད་པར་བྱེད་པར་མི་འཁྱར་བའི་ཕྱིར་ཐ་དད་པ་ཡང་
ཐ་དད་པའི་རྒྱ་མ་ཡིན་ནོ། ། དེས་ན་སྣ་ཆོགས་ཀྱི་ཐ་དད་པ་དང་ཐ་མི་དད་པ་དག་རྒྱ་མེད་
པར་འཁྱར་རོ། ། གང་གི་རྒྱ་གཅིག་པོ་ཡིན་ན་ཡང་འབྲས་བུ་དུ་མ་བྱེད་པ་དེ་ནི་ཐ་མི་དད་ཀྱང་
བདག་ཉིད་ཀྱི་བྱང་པར་དེ་འདྲ་བ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། རྒྱ་དེ་བདག་ཉིད་ཀྱི་བྱང་པར་གང་གི་འབྲས་
བུ་གཅིག་སྤྱི་བ་པ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་ཅི་གཞན་ཡང་ཡིན་ནམ། དེ་ཉིད་ཀྱིས་སོ་ཞེ་ན། ཇི་ལྟར་འབྲས་
བུ་ཐ་དད་པ་ཡིན། འོན་ཏེ་གཞན་གྱིས་སོ་ཞེ་ན། འོ་ན་ནི་རྒྱ་ཐ་མི་དད་པ་རིགས་པ་དང་ལྡན་པ་
མ་ཡིན་ཏེ། བདག་ཉིད་ཀྱི་བྱང་པར་ལ་གཞན་པའི་དངོས་པོ་ནི་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། འདི་སྟམ་
དུ་གལ་ཏེ་ཇི་ལྟར་གངས་ཅན་པའི་ལྟར་འབྲས་བུའི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་རྒྱས་འབྲས་བུ་བསྤྱི་བ་
ཡིན་ན། དེའི་ཆོ་གཅིག་ནི་དུ་མའི་ངོ་བོར་འཁྱར་བ་འགལ་བས་དུ་མ་སྤྱི་བ་པར་རིགས་པ་དང་
ལྡན་པ་མ་ཡིན་པར་འཁྱར་ན། གང་གི་ཕྱིར་ཐ་དད་པ་དང་ཐ་དད་པ་མ་ཡིན་པར་སྤྱི་བ་པར་

ངེས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་རྒྱ་ཉེ་བ་ཙམ་གྱིས་འབྲས་བུ་ཐ་དད་པ་མེད་པ་སྐྱེད་པ་ན་ཚེད་པ་འདིས་
བརྩི་བར་མི་འགྱུར་རོ། ། ཐ་དད་པ་དང་ཐ་མི་དད་པ་སྐྱེད་པར་ངེས་པའི་རང་བཞིན་གྱི་རྒྱ་
ལས་ཐ་དད་པ་དང་ཐ་མི་དད་པའི་འབྲས་བུ་སྐྱེ་བ་གང་ཡིན་པ་འདི་ཉིད་རྒྱ་ཐ་དད་པ་དང་ཐ་
མི་དད་པ་དག་ལས་འབྲས་བུ་ཐ་དད་པ་དང་ཐ་མི་དད་པ་འབྱུང་བ་ཡིན་ནོ་སྟུང་ན། འདི་ཡང་
ལོག་པ་ཡིན་ཏེ། གང་གི་ཕྱིར་འདི་ཉིད་ཏུ་འདི་ལྟར་རྣམ་པར་དབྱེད་པར་བྱ་སྟེ་མིག་གི་ངོ་བོ་
ཉིད་གང་གིས་མིག་གི་སྐྱད་ཅིག་མ་སྐྱེད་པ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་མིག་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཡང་སྐྱེད་
དམ་ཅི། དེ་ཉིད་ཀྱིས་སོ་ཞེན། རྣམ་པར་ཤེས་པ་དེ་ཡང་མིག་ཁོ་ནར་འགྱུར་ཏེ་མིག་བསྐྱེད་པའི་
ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་རྒྱས་བསྐྱེད་པ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་མིག་བཞིན་ནོ། ། ཡང་ན་ངོ་བོ་ཉིད་གང་གིས་
རྣམ་པར་ཤེས་བ་སྐྱེད་པ་ནི་ཉིད་ཀྱིས་མིག་ཀྱང་ཡིན་ན། དེ་ལྟར་ན་ནི་མིག་གི་རྣམ་པར་ཤེས་
པའི་རྒྱས་བསྐྱེད་བ་ཉིད་ཡིན་པས་མིག་ཀྱང་མིག་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པར་འགྱུར་ཏེ། མིག་གི་
རྣམ་པར་ཤེས་པ་བཞིན་ནོ། ། ཡང་ན་སོ་སོར་མིག་དང་མིག་མ་ཡིན་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་རྒྱས་
བསྐྱེད་པའི་མིག་དང་མིག་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་གྱི། དེ་བཞིན་ཏུ་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དང་རྣམ་པར་
ཤེས་པ་མ་ཡིན་པ་སྐྱེད་པར་བྱེད་པའི་རང་བཞིན་གྱི་རྒྱས་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར་རྣམ་པར་ཤེས་པ་
དང་རྣམ་པར་ཤེས་པ་མ་ཡིན་པའི་ངོ་བོར་འགྱུར་རོ། ། འདི་ནི་དེ་བཞིན་ཏུ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཁས་
ལེན་ན་ཡང་བྱེད་ཅག་མངོན་སྲུང་ལ་སོགས་པས་གཞོད་པས་ཤིན་ཏུ་ཉེ་བར་འགྱུར་རོ། ། འོན་
ཏེ་མིག་གི་ངོ་བོ་ཉིད་གཞན་གྱི་མིག་གི་སྐྱད་ཅིག་མ་སྐྱེད་ལ་གཞན་གྱིས་ནི་མིག་གི་རྣམ་པར་
ཤེས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་འདོད་ན། ངོ་བོ་ཉིད་དེ་དག་ཅི་མིག་ལས་ཐ་དད་པ་ཡིན་ན་མ་འོན་ཏེ་ཐ་
མི་དད་པ་ཡིན། གལ་ཏེ་ཐ་དད་པ་ཡིན་ན་ནི་དེའི་ཆེ་དེ་དག་ཉིད་དངོས་སུ་དོན་བྱེད་པའི་
མཆན་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དངོས་སུ་ནི་སྐྱེད་པར་བྱེད་པའི་དངོས་པོར་འགྱུར་ལ་མིག་ནི་
དངོས་པོ་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་ཏེ། ཅི་ཡང་མི་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། འོན་ཏེ་ཐ་མི་དད་པ་ཡིན་ན་
ནི་དེའི་ཆེ་གཅིག་པ་ཉིད་ཏུ་མངོན་པར་འདོད་པའི་མིག་ཀྱང་ཐ་དད་པར་འགྱུར་ཏེ། སན་ཚུན་
ཐ་དད་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་དང་ཐ་མི་དད་པས་རང་བཞིན་གཉིས་བཞིན་ནོ། ། དེ་ལྟར་ཡང་གཅིག་
པ་ཉིད་ཉམས་པར་འགྱུར་རོ། ། ཡང་ན་རང་བཞིན་དག་ཀྱང་གཅིག་ཏུ་འགྱུར་ཏེ། མིག་ལས་ཐ་
མི་དད་པའི་ཕྱིར་མིག་བཞིན་ནོ། ། དེ་ལ་ཡང་མིག་གི་ངོ་བོ་ཉིད་གང་གི་ས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་

སོགས་པའི་ཉེས་པ་བཤད་ཟིན་ཏོ། ། འོན་ཏེ་རང་གི་རྒྱ་ལས་གཅིག་བསྐྱེད་བའི་ངོ་བོར་སྐྱེས་
པའི་རྒྱ་ནི་དེ་བཞིན་དུ་འབྲས་བུ་གཅིག་སྐྱེད་པར་བྱེད་ལ། དེ་བཞིན་དུ་མ་སྐྱེད་པར་བྱེད་པ་
ཡང་རང་གི་རྒྱ་ཉིད་ལས་སྐྱེས་པ་ཡིན་ལོ་ཞེས་འདོད་ན། དེ་སྐད་སྤྱོད་པ་ནི་སྐབས་ཉིད་བརྟེན་པ་
ཡིན་ཏེ། འདི་ལྟར་རི་ལྟར་གཅིག་དང་དུ་མ་སྐྱེད་པར་བྱེད་པ་ཡིན་པ་འགོག་པར་བྱེད་པ་དེ་
བཞིན་དུ་གཅིག་སྐྱེད་པར་བྱེད་པ་ཡིན་པ་ཡང་འགོག་པར་འདོད་པས་དབུ་མ་པ་ལ་དེ་སྐད་
ཅི་སྟེ་བརྟེན། དབུ་མ་བ་མ་ཡིན་པ་ལ་ཡང་དོན་མེད་དེ། དེ་ནི་གཅིག་དང་དུ་མ་སྐྱེད་པར་བྱེད་
པ་འདི་འདོད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། གལ་ཏེ་འདི་སྟུང་དུ་ཐ་དད་པ་སྐྱེད་པར་ངེས་པའི་རང་བཞིན་
ལས་ཐ་མི་དད་པ་སྐྱེ་བ་ཡིན་ལོ་སྟུང་ན། དེ་ལྟར་ན་འོན་ཏེ་འབྲས་བུ་རྒྱའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་རྗེས་སུ་
བྱེད་པ་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་པ་དེས་ན་རྒྱ་མེད་པ་ཉིད་དུ་ཐལ་བར་འགྱུར་རོ། ། གང་གི་ཕྱིར་ཐ་
དད་པ་སྐྱེད་པར་ངེས་པའི་རང་བཞིན་གྱི་མིག་ལས་མིག་དང་མིག་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་མིག་
མ་ཡིན་པའི་རང་བཞིན་ཡང་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར་ཐ་དད་པ་མེད་པ་རི་ལྟར་སྐྱེ། འདི་ལྟར་རྒྱ་ནི་འབྲས་
བུ་སོ་སོ་ལ་ཕན་ཚུན་མི་མཐུན་པའི་རྒྱས་པ་རྣམས་དང་རྗེས་སུ་འབྲེལ་བའི་ཕྱིར་འབྲས་བུ་ཐ་
དད་པ་བྱེད་པ་ནི་མ་ཡིན་གྱི། འོན་ཀྱང་རང་གི་ངོ་བོ་ལས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་ན། གང་གིས་ན་
སྤར་བཤད་པའི་འགལ་བ་ཡོད་ཀྱང་དེ་བྱད་དུ་བསད་ནས་རང་གི་ཕྱོགས་བསྐྱུང་བར་ཀྱན་དུ་
སྦྱོད་པས་ལན་འགའ་སེམས་དཔའི་ཁུར་སྤངས་ནས་བྱིད་བདེ་བར་གནས་པ་རང་གི་ངོ་བོ་
ཞེས་བྱ་བ་རྣལ་བཞིན་སྒྲ་ཆོགས་ཅན་འདི་ཅི་ཞིག་ཡིན། རྒྱའི་ཆོས་ཀྱི་སྟོབས་ཡིན་ལོ་ཞེ་ན། དེ་
ལྟ་མ་ཡིན་ཏེ་སྤར་བསལ་ཟིན་པའི་ཕྱིར་རོ། ། ཡོངས་སུ་སྤང་བཞིན་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཡིན་ལོ་
ཞེས་ཀྱང་བརྟེན་པར་མི་བྱ་སྟེ། གང་གི་ཕྱིར་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ཉམས་སུ་བྱོང་པ་དང་ལྡན་
པའི་ཤེས་པ་ལ་སྤང་བཞིན་པ་ནི་བསྟན་བཅོས་ལ་སོགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཀྱན་བརྟགས་པའི་
དེ་ཁོ་ནར་སྐྱེ་བ་ལ་སོགས་པ་བཀག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། ། སྟོ་གང་ཞིག་གི་བསམ་སྟོ་གང་
ཞིག་ཡོད་ན་དེ་ཉིད་སྐྱིབ་པར་བྱེད་པ་འཇིག་རྟེན་གྲགས་པ་དེ་ལྟ་བུ་ནི་ཀྱན་རྟོག་དུ་བཞེད་དོ། །
དེ་ན་རྟོགས་བཞིན་པའི་རང་བཞིན་སྒྲ་ཆོགས་པ་འདི་དག་ཐམས་ཅད་བདེན་པ་ཡིན་ལ།
གཞན་དུ་ན་ནི་བརྟུན་བ་ཡིན་ལོ། ། དེ་བས་ན་རྒྱ་དང་འབྲས་བུའི་དངོས་པོ་རི་ལྟར་མཐོང་
བཞིན་པ་ནི་བརྟོག་དགའོ། ། དེ་ལྟར་ཡིན་དང་ཁ་ཅིག་གིས་འདི་སྐད་དུ་ཀྱན་རྟོག་ནི་དངོས་

བོ་མེད་པ་ཡིན་ལ་སྐྱེ་བ་དངོས་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཅིག་ཅར་དོན་བྱ་བར་རུང་བ་དང་མི་རུང་
བའི་དངོས་པོ་ཁས་སྒངས་པ་ཡིན་ནོ། ། འོན་ཏེ་ཀུན་རྫོབ་སྐྱེ་བ་ཡིན་ན་དེའི་ཆེ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་
སྐྱེའོ་ཞེས་བྱ་བའི་ཆོག་འདི་སྐྱེ་བ་སྐྱེའོ་ཞེས་ཁས་ལེན་པ་ཡིན་བས་མི་འདོད་བ་ཅི་ཡང་
བསྐྱབས་པ་མེད་དོ། ། དེ་བཞིན་དུ་སྐྱེ་བ་མེད་པ་ནི་དོན་དམ་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་དང་། དེ་
བཞིན་དུ་དོན་དམ་པར་མ་སྐྱེས་པ་ཞེས་བྱ་བ་འདིའི་དོན་ཡང་སྐྱེ་བ་མེད་པས་སྐྱེ་བ་མེད་དོ་
ཞེས་བྱ་བར་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟ་ན་ཡང་གྲུབ་པ་ལ་བསྐྱབས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སུན་
འབྱེན་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་མཆོན་ཉིད་མ་ཤེས་པས་སྐྱབས་ཀྱི་དོན་ལ་མི་མཁོ་
བར་མ་འབྲེལ་པ་འབའ་ཞིག་མངོན་པའི་ང་རྒྱལ་གྱིས་སྒྲས་པར་ཟད་དོ། ། འོན་ཏེ་རྒྱ་གཅིག་
གིས་འབྲས་བུ་གཅིག་ཁོ་ན་བྱེད་དོ་ཞེས་བྱ་བ་ཕྱོགས་བཞི་པ་ཁས་ལེན་ན་འདི་ཤིན་ཏུ་མི་
མངོས་ཏེ། འདི་ལྟར་རང་གི་རིགས་ཀྱི་སྐྱད་ཅིག་མ་སྐྱེད་པར་བྱེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་མིག་ལ་སོགས་
པ་ནམས་ལ་རང་གི་ནམ་པར་ཤེས་པ་སྐྱེད་པར་བྱེད་པ་ཉིད་མེད་པས་ལོང་བ་ཉིད་ལ་སོགས་
པའི་ཐལ་བར་གསལ་བར་ཐལ་ལོ། ། རང་གི་ནམ་པར་ཤེས་པ་ཉིད་སྐྱེད་པར་བྱེད་པ་ཉིད་ཡིན་
པར་ཁས་ལེན་ན་ཡང་མིག་ལ་སོགས་པའི་རིགས་རྒྱན་ཆད་པས་ཤེས་པའི་སྐྱད་ཅིག་མ་གཅིག་
གི་རྗེས་ལ་མིག་ལ་སོགས་པ་མེད་ཅིང་ཤེས་པ་ཡང་མེད་པ་དེས་ན་འགྲོ་བ་ནམས་ཀྱིས་ལོང་བ་
ལ་སོགས་པ་དེ་ཉིད་འབད་པ་མེད་པར་ཐོབ་པར་འགྱུར་རོ། ། དེ་བས་ན་གང་དང་གང་རྟེན་
ཅིང་འབྲེལ་པར་འབྱུང་བ་ཡིན་པ་དེ་ནི་དོན་དམ་པར་མ་བརྟགས། གཅིག་བྱར་ཉམས་དགའ་
བ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་སྐྱ་མ་བྱེད་པ་སྐྱ་ལ་པའི་སྒྲང་པོ་ལ་སོགས་པ་ལྟ་བུའོ། ། གཟུགས་ལ་སོགས་
པའི་དངོས་པོ་འདི་དག་ཐམས་ཅད་དེ་དང་འབྲའོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རང་བཞིན་གྱི་གཏན་ཆོགས་
ཡིན་ནོ། ། ཇི་ལྟར་མཐོང་བ་བཞིན་དུ་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་མཐོང་བའི་ཕྱིར་གཏན་
ཆོགས་མ་གྲུབ་པ་མ་ཡིན་ནོ། ། མཐུན་པའི་ཕྱོགས་ལ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་འགལ་བ་ཡང་མ་ཡིན་ནོ། །
སྤྲ་མའི་ཚུལ་གྱིས་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་ལ་གཞོད་པར་བྱེད་པའི་ཆད་མ་ཉེ་བར་བསྟན་པའི་
ཕྱིར་མ་ངེས་པ་ཉིད་དུ་མི་འགྱུར་རོ། ། དེ་ལྟར་ན་རིགས་པ་འདིས་རྒྱུན་ལ་རག་ལས་ཏེ་འཇུག་
པ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཇི་ལྟར་སྒྲོ་བརྟགས་པ་ཡིན་པ་དེ་བཞིན་དུ་བཅོམ་ལུན་འདས་ཀྱི་སྐྱ་
ཡང་ནམ་པར་གཞག་པ་ཡིན་ཏེ་ཤིན་ཏུ་སྒྲོས་པས་ཆོག་གོ། ། དེ་ལ་ཉེ་བར་ལེན་པའི་རྒྱལ་རག་

ལས་པ་ཉིད་ཡིན་པས་ན་རྒྱ་ལ་རག་ལས་པ་ལོ། ། ལྷན་ཅིག་བྱེད་པའི་རྒྱ་ལས་སྦྱོར་པ་ཉིད་ཡིན་
པས་ན་རྒྱུན་ལ་རག་ལས་པ་ལོ། ། གདུལ་བྱ་ནམས་ཀྱི་དགེ་བའི་རྩ་བའི་སྟོབས་ཀྱི་སྤང་བའི་
ཡུལ་དུ་འགྱུར་བས་ན་དགེ་བའི་རྩ་བའི་སྦྱོར་བ་དུ་མས་ཡོངས་སུ་གྲུབ་པ་ཡིན་ནོ། ། ཇི་སྐད་དུ་
གསུངས་པའི་ཆོས་ལ་སོ་སོར་རྟོག་པའི་དགོས་པའི་དོན་ནི་རིགས་ཀྱི་བྱ་བྱོད་གང་ཚུན་ཆད་
ཅིས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་སོ། ། གང་གི་ཕྱིར་དེ་ལྟར་བཤད་མ་ཐག་པའི་རིམ་པས་ངེ་
ལྟར་ཆོས་ཐམས་ཅད་སྦྱོར་བ་མེད་པ་དང་འགག་པ་མེད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། ། མཐོང་བའི་ལམ་
རྟོགས་པས་བྱོད་ཀྱིས་ཡང་དག་པར་ཤེས་པ་ཡིན་པས་ན། དེ་བས་ན་དངོས་པོ་ལ་མངོན་པར་
ཞེན་པའི་མཆན་ཉིད་ཀྱིས་ཕྱིན་ཅི་ལོག་དང་འགལ་བ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་ཤེས་པས་སྤངས་ཏེ།
དེའི་རྩ་བ་ཅན་ཉོན་མོངས་པ་དང་ཤེས་བྱའི་སྦྱིབ་པ་མ་ལུས་པ་རིམ་གྱིས་བསལ་ནས་ས་དང་པོ་
ལ་སོགས་པར་བྱོད་སྤྲོད་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྟོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་དུ་ངེས་པར་འགྱུར་རོ་
ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཆོག་གོ། ། གདུལ་བྱ་ནམས་ལ་ཆོས་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་བཤད་པའི་སྟོབས་
ཀྱིས་རྟོགས་པ་སྦྱོར་པར་གྱུར་ཏེ་ཞེས་སྟོན་པ་ནི་ཡང་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་བྱོན་པ་དང་བཞུད་
པ་མེད་པ་འདི་བཤད་པའི་ཆོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ཡིན་ནོ། ། སྤྲོད་ཐེ་ཆོམ་མི་འཇུག་གོ་ཞེས་
བྱ་བ་ནི་གྲུབ་པ་དང་བདེ་བ་གཅིག་པ་ནམས་ཀྱི་ནང་ནས་གང་ཡང་རུང་བ་གཅིག་བྱ་ཞིག་
སྤངས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཆོས་བདག་མེད་པ་བསྟན་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་མཐོང་བའི་ལམ་རྟོགས་
པའི་མཐུ་ལས་ཐེ་ཆོམ་སྤངས་པས་མཐོང་བས་སྤང་བར་བྱ་བའི་ཉོན་མོངས་པའི་ཆོགས་སྤངས་
པ་གསལ་བར་བྱེད་པ་དེས་ན་སྤྲོད་མེད་པའི་བྱང་ཆུབ་ལ་སྤྲོད་ཐེ་ཆོམ་འཇུག་པར་མི་འགྱུར་
རོ། ། དགེ་བའི་རྩ་བ་ཡོངས་སུ་བསྐྱང་བའི་ཕྱིར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ས་དང་པོའི་དབང་དུ་བྱས་ན་
སྦྱོར་པའི་པ་རོལ་དུ་ཕྱིན་པ་ལ་ལྷག་པར་སྦྱོད་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཆོག་གོ། ། ལོ་
བདུན་གྱི་བར་དུ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཁ་ཅིག་ན་རེ། ད་ལྟར་པ་ནི་སྦྱོང་རྗེ་ལས། ། ཉམས་མིན་ཆོས་
ལའང་སེར་སྤྲེལ་ད། ། དཔེ་མ་ཁྱུད་མེད་ཅིང་མི་རྣམས་མིན། ། ང་ནི་སྤྲུག་བསྐྱེད་རང་བཞིན་
མིན། ། ང་ཡི་བསྟན་པ་མ་ཟད་ལ། ། བྱོད་ལ་རེ་བའང་ཡོད་མིན་གྱི། ། གདུལ་བྱས་ང་ནི་ཤེས་མི་
རྣམ། ། གྲུས་དང་བཅས་པའང་མེད་པས་ན། ། དེས་ནི་བསྟན་པར་མི་བྱ་བར། ། མཁྱེན་ཅིང་
སྟོམ་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར། ། ལྷ་བ་བྱེད་དང་གསུམ་དག་ཏུ། ། བཅོམ་ལྷན་ནང་དུ་ཡང་དག་འདོག

ཅེས་བུ་བའི་རིགས་པས་འཕགས་པ་ཏྲག་ཏུ་དུའི་བསམ་པ་ཡོངས་སུ་དག་པ་ཉིད་ཟད་པར་བུ་
བའི་དོན་དུ་ལོ་བདུན་གྱི་བར་དུ་སྟོམས་པར་འཇུག་པ་ཉིད་ཀྱིས་གནས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་འདོད་
དོ། ། གཞན་དག་ནི་མཐོང་བའི་ལམ་རྟོགས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཡང་དག་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཡན་
ལག་བདུན་རྟོགས་པ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་ཡོངས་སུ་སྦྱང་བར་བུ་བའི་དོན་ཡིན་ནོ་ཞེས་
འཆད་དོ། ། བསམ་པ་ཡོངས་སུ་དག་པས་བསྟོམས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་བྱིན་ཅི་མ་ལོག་པའི་ལྷས་
སྤང་བ་སྦྱིས་པར་གསུངས་པ་ནི་དེ་ནས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་ཏྲག་ཏུ་
དུས་ལྟའི་སྐྱེ་ཐོས་ཏེ་ཞེས་བུ་བུ་བ་ལ་སོགས་པའོ། ། དེ་ལྟར་བསམས་ནས་ཞེས་བུ་བ་ནི་དེ་ལྟར་
རྣམ་པར་དབྱེད་ནས་ཏེ་མངོན་པར་ཤེས་པ་དུག་ཡོད་དུ་ཟིན་ན་ཡང་ངེས་མཆོད་པར་མི་བྱེད་
པ་ནི་ལྷས་བཙུངས་པའི་རིན་ལེན་པ་དང་འདྲ་བར་བཤད་པར་བྱའོ། ། ཇི་ལྟ་བུའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་
པ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་སྟོན་པར་འགྱུར་ཞེ་ན། དེ་ལ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་
ཆོས་འཕགས་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་སྟོན་པ་ནི་འདི་ཡིན་ཏེ་ཞེས་བུ་བ་ལ་སོགས་པ་
གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། ཁ་ཅིག་ན་རེ་གལ་ཏེ་ཡང་ཆོས་ཐམས་ཅད་མཉམ་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པར་
སྟོན་པའི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་ཆོས་བདག་མེད་པར་སྟོན་པ་ཉིད་དུ་མཚུངས་པ་ཡིན་པ་དེ་ལྟར་
ཡང་སྐྱེ་འདི་དག་སྦྱིས་བྱས་བྱས་པ་ཡིན་པའི་བྱིར་སྐྱེ་བ་པོའི་མངོན་པར་འདོད་པའི་འབྲས་བུ་
སྟོན་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་བས་ན་མན་ངག་གཅིག་ནས་གཅིག་ཏུ་བརྒྱད་པ་ཉིད་ཀྱིས་མངོན་པར་
འདོད་པ་སྟོན་པ་ཡིན་པའི་བྱིར་འདི་རྣམས་ཀྱི་དོན་གྱི་དབྱེ་བ་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་བྱའོ་ཞེས་
འདོད་དོ། ། དེ་བས་ན་དེའི་གཞུང་ཉིད་བྱི་བར་བྱ་སྟེ། དེ་ལ་དང་པོར་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་
མཐུན་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་མཐར་ཀྱིས་པའི་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་མཐར་ཐུག་མངོན་པར་
རྟོགས་པ་རྣམ་པ་དུག་གི་རིམ་པ་སོ་སོར་སྦྱར་བ་དང་མཐོང་བ་དང་བསྟོམ་པའི་ལམ་གྱི་ངོ་བོ་
ཉིད་བསྟན་པར་བུ་བའི་བྱིར་ཆོས་ཐམས་ཅད་མཉམ་པ་ཉིད་པས་ཞེས་བུ་བ་ལ་སོགས་པ་ཆིག་
བཙུན་བརྒྱད་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། དེའི་འོག་ཏུ་སྐྱེ་ཅིག་མ་གཅིག་ལ་མངོན་པར་རྟོགས་པ་
རྣམ་པ་བཞིའི་དོན་བསྟན་པའི་བྱིར་སའི་ཁམས་སུ་མེད་པས་ཞེས་བུ་བ་ལ་སོགས་པ་ཆིག་བཞི་
སྟོས་པ་ཡིན་ནོ། ། དེའི་འོག་ཏུ་ནི་སྐྱེ་གསུམ་པ་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་རོ་གཅིག་པ་ཉིད་དུ་ཤེས་པར་བུ་
བའི་བྱིར་ནམ་མཁའི་ཁམས་སུ་མེད་པས་ཞེས་བུ་བའི་ཆིག་སྟོས་པ་ཡིན་ནོ། ། དེའི་འོག་ཏུ་ནི་

ཆོས་དང་ལོངས་སྟོང་རྫོགས་པ་དང་སྤུལ་པའི་སྐྱེ་གསུམ་གྱི་རང་བཞིན་གྱི་ངོ་བོ་ཉིད་བསྟན་
པའི་ཕྱིར་ནམ་པར་ཤེས་པའི་ཁམས་མུ་མེད་པ་ཉིད་པས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ཆོག་གསུམ་
སྟོས་སོ། ། དེའི་འོག་ཏུ་ཡང་ཆོགས་དང་མོས་པས་སྟོང་པ་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དང་དེ་
བཞིན་གཤེགས་པའི་ས་ནམས་ལ་གདུལ་བྱའི་སྐྱེ་བོ་སྐལ་བ་ཇི་ལྟ་བུ་བཞིན་དུ་རབ་དུ་འཛོག་
པར་བྱེད་པའི་ཆོས་ཀྱི་སྐྱའི་ཕྱིན་ལས་ཡོངས་སུ་བསྟན་པའི་ཕྱིར་ཆོས་ཐམས་ཅད་དམིགས་སུ་
མེད་པ་ཉིད་པས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའི་ཆོག་བཞི་སྟོས་པར་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། འདི་ནི་ཅིའི་
དོན་ཡིན་ནོ། ། ཆོག་གི་དོན་ནམས་ནི་སལ་ཆར་ནམ་པར་བྱེ་བའི་ཁོ་ན་ཡིན་པས་ཡང་ནམ་
པར་མ་བྱའོ། ། འཕགས་པ་ཆོས་འཕགས་ཀྱི་བྱིན་གྱི་རྒྱབས་དང་རང་གི་སྟོན་ལམ་དང་བསོད་
ནམས་དང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་མཐུས་ཐོས་པ་དང་བསམ་པའི་རང་བཞིན་ཅན་གྱི་ཤེས་པ་སྐྱེས་པའི་
རིམ་གྱིས་ཇི་སྐད་དུ་བཤད་པའི་མངོན་པར་རྟོགས་པ་བརྒྱད་ཀྱི་ངོ་བོར་ཤེས་རབ་ཀྱི་ས་རོལ་དུ་
བྱིན་པ་སྟོན་པའི་ནམ་པའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་ནམས་ཀྱི་སྤང་བ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཉག་དུ་དུ་
ལ་ཆི་ལམ་གྱི་གནས་སྐབས་དང་འདྲ་བར་དུས་དེ་སྤིང་ཅིག་སྐྱེས་སོ་ཞེས་གསུངས་བ་ནི་བྱང་
ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་ཉག་དུ་དུ་དེ་ལྟར་འདུག་བཞིན་དུ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་
སོགས་པའོ། ། ཉིང་ངེ་འཛིན་གང་ལ་གནས་ན་ཆོས་ཐམས་ཅད་མཉམ་པ་ཉིད་དུ་རྟོགས་པར་
འགྱུར་བ་དེ་ནི་ཆོས་ཐམས་ཅད་མཉམ་པ་ཉིད་ཅེས་བྱ་བའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་ནོ། ། ཆོས་ཐམས་
ཅད་དབེན་པ་ཞེས་བྱ་བའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ཡང་དེ་བཞིན་དུ་བརྗོད་པར་
བྱའོ། ། ནམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་ཇི་སྐད་དུ་བཤད་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་ས་རོལ་དུ་བྱིན་པ་ལ་དམིགས་
པའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་ནམས་རྟོགས་པའི་ཚུལ་གྱིས་བརྟན་པར་སྤང་བ་ཉིད་ཡིན་ན་ནི་མདོ་དང་
འགལ་ལོ། ། འདི་ལྟར་བསྐལ་པ་གྲངས་མེད་པ་དང་པོས་ནི་ཆོགས་ཀྱིས་ནས་བརྒྱམས་ཏེ་ས་
དང་པོའི་བར་དུ་རྫོགས་པར་འགྱུར་རོ། ། གཉིས་པས་ནི་དྲི་མ་མེད་པའི་ས་ནས་བཟུང་སྟེ་ས་
བདུན་པའི་བར་དུའོ། ། ཡང་བསྐལ་པ་གྲངས་མེད་པ་གསུམ་པས་ནི་ས་མི་གཡོ་བ་ནས་བཟུང་
ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སའི་བར་དུའོ། ། དེ་ལྟར་ན་བསྐལ་པ་གྲངས་མེད་པ་གསུམ་གྱིས་སངས་
རྒྱས་ཉིད་འཕྲོ་བ་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་པས་སྐྱེ་བཞིན་པ་ཉིད་ཀྱི་མདོ་དང་འགལ་ལོ་ཞེ་ན།
གསུམ་ཚན་དུ་མཚུངས་པས་ན་བསྐལ་པ་གྲངས་མེད་པ་གསུམ་གྱི་ཞེས་བྱ་བ་གསུངས་པ་ཡིན་

གྱི། རྟོན་དམ་པར་ནི་མ་ཡིན་ནོ། ། དེས་ན་དེ་ལྟར་བྲང་བའི་དོན་གྱི་མདོར་བཤད་པ་ན་གཤིན་ཏུ་
འགལ་བ་ཁོ་ན་ལོ། ། འདི་ལྟར་སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉིན་གྱི་ཞལ་སྤྲུགས་ཀྱི་ཚོགས་ཀྱིས་ཀུན་ཏུ་
རྫོགས་པར་བྱེད་པ་ན་བསྐྱལ་པ་གྲངས་མེད་པ་གཅིག་འདའ་བར་བྱེད་པ་ལོ། ། དེའི་འོག་ཏུ་མོས་
པས་སྦྱོད་པའི་ས་རྫོགས་པར་བྱེད་པ་ན་བསྐྱལ་པ་གྲངས་མེད་པ་གཉིས་འདའ་བར་བྱེད་དོ། །
དེའི་འོག་ཏུ་རབ་ཏུ་དགའ་བ་ནས་བརྩམས་ཏེ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ས་ཚོས་ཀྱི་སྤྲིན་གྱི་བར་
ལ་སོ་སོ་སོར་བསྐྱལ་པ་གྲངས་མེད་པ་གསུམ་གསུམ་གྱིས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྫོགས་པར་
བྱས་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་ཀུན་ཏུ་འོད་སྟེང་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་ན་བསྐྱལ་པ་གྲངས་
མེད་པ་སུམ་ཅུ་ཅ་གསུམ་གྱིས་སངས་རྒྱས་ཉིད་འཕྲོ་བ་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བཤད་དོ། ། ཇི་སྐད་ཏུ་
བཤད་བའི་མདོན་པར་རྟོགས་པའི་བདག་ཉིད་ཅན་གྱི་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་བསྟན་
བ་ལ་དམིགས་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་སྟོབས་ཀྱི་ས་དང་པོ་ཁོ་ན་ལ་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་སྟོ་མང་པོ་
རྟོགས་སོ་ཞེས་གསུངས་པ་ནི་དེ་ལ་སོགས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ལོ། ། འདིར་ཏིང་ངེ་འཛིན་
གྱི་མདོན་པར་བསྟུབ་པའི་ཐབས་ཁོ་ན་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་སྟོ་ཞེས་བྱ་བའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་རྣམས་
མ་ཡིན་ཏེ་ས་བརྩུ་པ་ལས་རབ་ཏུ་དགའ་བའི་ས་ལ་ཏིང་ངེ་འཛིན་བརྒྱ་འཕྲོ་བ་པ་ཞེས་གསུངས་
པའི་བྱིར་རོ། ། ཡང་ན་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་རང་བཞིན་ཁོ་ན་ལ་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་སྟོ་ཞེས་བྱའོ། །
དེ་ལ་བརྒྱ་སྟོས་པ་ནི་ཉེ་བར་མཆོན་པ་ཅམ་ཉིད་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཁོང་ཏུ་ཆུང་བར་བྱའོ། ། ཤེས་
རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པའི་བཤད་པ་མདོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་གྱི་སྤྲང་བ་ལས་ཚོས་
འཕགས་ཀྱི་ལེའུ་ཞེས་བྱ་སྟེ་སུམ་ཅུ་ཅ་གཅིག་པའོ། ། ། ། ཏིང་ངེ་འཛིན་ཡང་དག་པ་ཁོ་ནར་
རྟོགས་པ་རྣམས་ཀྱི་བྱ་བ་བསྟན་པའི་བྱིར་རབ་འཕྲོར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་
ཆེན་པོ་རྟག་ཏུ་དུས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། ཡང་གཞན་དག་གསུམ་པ་
བསྐྱེད་པར་བྱ་བའི་བྱིར་ཡོངས་སུ་གཏད་པའི་དོན་ཏུ་སྤྱིང་སྤྱོད་བར་མཛད་པ་ནི་དེ་ནས་ཡང་
བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཆོ་དང་ལྡན་པ་ཀུན་དགའ་བོ་ལ་བཀའ་སྤྲུལ་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་
གསུངས་སོ། ། རྣམ་གྲངས་འདིས་ཀྱང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གང་གི་བྱིར་འཕགས་པ་རྟག་ཏུ་དུ་ཉིད་ཀྱི་
དོན་ཆེན་པོ་བྱེད་པ་ཡིན་པ་དེ་བས་ན་སྤར་བཤད་པའི་རྣམ་གྲངས་འབའ་ཞིག་ཏུ་མ་ཟད་ཀྱི་
འདིས་ཀྱང་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཆོག་གོ། ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་བྱིན་གྱི་རྒྱབས་ཀྱིས་ཞེས་བྱ་བ་

ནི་པན་ཡོན་ཆེ་བ་ཉིད་ཀྱིས་བར་ཆད་མང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་སྒོ་བྱུང་དུ་ཡི་གེར་བྲི་བར་མི་རུས་
ཏེ། དེས་ན་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་བྱིན་གྱི་རྒྱབས་ཀྱིས་ཡིན་ནོ། ། དེ་ལྟར་སྤང་བསྐང་བ་
མཛད་ནས་ཡོངས་སུ་གཏད་པ་སྟོན་པར་མཛད་པ་ནི་ཀུན་དགའ་བོ་དེ་ལྟར་བས་ན་ཞེས་བྱ་བ་
ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། རྒྱ་མཚན་ཅི་ཞིག་གིས་འདི་ཡོངས་སུ་གཏད་པར་མཛད་པ་
ཡིན་སྟམ་པའི་དོགས་པ་དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན་ཞེས་བྱ་བས་བསུ་ནས། ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་
པ་འདི་ལས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་སོ། ། དེ་ཉིད་གསལ་བར་མཛད་པ་ནི་ཀུན་དགའ་
བོ་འདི་ཇི་སྟམ་དུ་སེམས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ལྟར་མདོར་བསྡུས་
བ་རྒྱས་པར་བསྟན་པ་ལ་དགའ་བའི་སེམས་ཅན་ལ་པན་འདོགས་པ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་
པ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་མཛད་པ་དང་བཅས་པའི་མཐར་ཐུག་བའི་དོན་བརྒྱད་པོ་
ཐམས་ཅད་ཉིད་ཡང་དག་པར་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། ། ཡང་ན་དང་པོར་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་
མཁྱེན་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་གསུམ་ནི་མདོན་པར་མཆོན་པའི་གནས་
ཉིད་ཡིན་པས་མཆོན་ཉིད་དོ། ། དེ་ནས་དབང་དུ་བྱ་བའི་ཕྱིར་འདིས་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་
ཉིད་གསུམ་བསྒྲེལ་པ་ལ་སྒྱུར་བས་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མདོན་པར་རྫོགས་པར་རྟོགས་པ་ནི་
ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ཀྱི་སྒྱུར་པ་ལོ། ། དེ་ནས་ཤིན་ཏུ་གོམས་པས་རབ་དུ་འགོ་བའི་ཕྱིར་ཆེ་
མོའི་མདོན་པར་རྟོགས་པ་ནི་མཁྱེན་པ་ཉིད་གསུམ་གྱི་རབ་ཀྱི་གནས་སྐབས་ཡིན་ནོ། ། དེ་ནས་
རྟོགས་པའི་དངོས་པོ་ངེས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་སོ་སོ་བ་དང་བསྡུས་པ་དག་ཏུ་བསྒྲེལས་པའི་དོན་
གཞུང་སྤང་བར་བྱེད་པས་མཐར་ཀྱིས་པའི་མདོན་པར་རྟོགས་པ་ནི་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་
གསུམ་གྱི་གོ་རིམས་ཀྱི་གནས་སྐབས་ཡིན་ནོ། ། དེ་ནས་ཁྱད་པར་དུ་འགོར་མེད་པ་ཡང་དག་
པར་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་པའི་མདོན་པར་རྫོགས་པར་བྱང་ཆུབ་པ་ནི་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་
གསུམ་གྱི་མཐར་ཐུག་པའི་གནས་སྐབས་སོ། ། དེ་ནས་དེའི་འབྲས་བུ་ཡིན་པས་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་
མཛད་པ་དང་བཅས་པ་ནི་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་གསུམ་གྱི་རྣམ་པར་སྤྲིན་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་
ལྟར་ན་མདོར་བསྡུས་པ་འབྲིང་དུ་བསྟན་པ་ལ་དགའ་བ་ལ་རྗེས་སུ་བཅེ་བས་དོན་བསྡུས་པ་
རྣམ་པ་དུག་པོ་འདིས་སྤྲུལ་བཞིན་དུ་རྒྱལ་བའི་ཡུམ་འདི་བཤད་པར་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། ། དེ་སྐད་
དུ་ཡང་། མཆོན་ཉིད་དེ་ཡི་སྒྱུར་བ་དང་། དེ་རབ་དེ་ཡི་གོ་རིམས་དང་། དེ་མཐའ་དེ་ཡི་རྣམ་

སྒྲིབ་ནི། ། རྟོན་བསྐྱུས་གཞན་དེ་ཆམ་པ་དྲུག ཅེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། ཡང་ན་དང་པོར་
ཆམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་གསུམ་གྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ནི་འབྲུག་པའི་སྒྲིབ་ཡུལ་ཡིན་ནོ། ། དེ་
རི་ལྟར་རབ་ཏུ་སྒྲིབ་ཞེ་ན། དེའི་འོག་ཏུ་ཆམ་པ་ཐམས་ཅད་མངོན་པར་རྫོགས་པར་རྟོགས་པ་ལ་
སོགས་པ་མངོན་པར་རྟོགས་པ་ཆམ་པ་བཞི་ནི་རྒྱུའི་རང་བཞིན་གྱི་སྒྲིབ་བ་ཡིན་ནོ། ། སྒྲིབ་བ་
དང་དེ་ལྟ་བུ་དང་ལྡན་པའི་ཡུལ་དེའི་འབྲས་བུ་ཅི་ཞིག་ཡིན་ཞེ་ན། དེའི་འོག་ཏུ་ཆོས་ཀྱི་སྒྲིབ་
སྒྲིབ་ལས་དང་བཅས་པ་ནི་འབྲས་བུ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་མངོན་སུམ་དུ་བསྐྱུས་ཏེ་མདོར་བསྐྱུས་
པ་ལ་དགའ་བའི་སེམས་ཅན་ཆམས་ཀྱི་དབང་དུ་མཛད་ནས་དེ་བཞིན་དུ་ཡུམ་འདི་བཤད་
པར་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། ། དེ་སྐད་དུ་ཡང་། ཡུལ་ནི་ཆམ་པ་གསུམ་པོ་རྒྱ། ། སྒྲིབ་བ་བཞི་ཡི་བདག་
ཉིད་དང་། ། ཆོས་སྒྲིབ་ལས་འབྲས་བུ་ནི། ། རྟོན་བསྐྱུས་གཞན་ཏེ་ཆམ་པ་གསུམ། ། ཞེས་
གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། བཅོམ་ལྡན་འདས་དགེས་ཤིང་དེ་སྐད་ཅེས་བཀའ་སྒྲུལ་བ་དང་ཞེས་བྱ་
བ་ལ་སོགས་པ་དང་། སྒྲིབ་བུ་དེ་ནི་ཉེར་གནས་པ། ། ཅམ་གྱི་ཡིད་བཞིན་ནོར་བུ་བཞིན། །
ཅིག་སོགས་ལས་ཀྱང་ཆོས་སྟོན་པ། ། རི་ལྟར་འདོད་པ་བཞིན་དུ་འབྱུང་། ། ཞེས་བྱ་བའི་ཚུལ་
གྱིས་བཅོམ་ལྡན་འདས་དགེས་ཤིང་ཐུགས་དགའ་བས་གདུལ་བུའི་སྒྲིབ་བོ་སྐལ་པ་དང་ལྡན་པ་
ཆམས་ཀྱིས་སྟོན་པ་པོ་ཉིད་དུ་ལྷག་པར་ཞེན་པས་བཤད་མ་ཐག་པ་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་
པའི་མདོ་སྟེ་རིན་པོ་ཆེ་ཉིད་མ་ལུས་པ་དེ་སྐད་ཅེས་བཀའ་སྒྲུལ་པ་སྟེ་གསུངས་པ་དང་ངོ་། །
གལ་ཏེ་འཕགས་པ་རབ་འབྱོར་ལ་སོགས་པ་གཞན་དག་གིས་ཀྱང་ཅུང་ཟད་སྒྲིབ་པ་ཡོད་མོད་
གྱི་དེ་ནི་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་བདག་པོ་ཉིད་ལས་ཡིན་པས་ཉེས་པ་མེད་དོ། ། བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་འཕགས་པ་བྱམས་པ་ལ་སོགས་པ་དེ་དག་ཀྱང་དགའ་ཞིང་བཅོམ་
ལྡན་འདས་ཀྱིས་གསུངས་པ་ལ་མངོན་པར་བསྟོད་དོ་ཞེས་འབྲེལ་ཏེ་ཆམ་བར་དབྱེ་བ་སྒྱུར་
ནས་འབྲེལ་བ་ཡིན་པའི་བྱིར་རོ། ། དང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཐམས་ཅད་དུ་འོག་མ་འོག་མ་ལ་སྟོན་ཏེ་
བསྐྱུ་བའི་དོན་ཡིན་ཏེ། དེ་བཞིན་དུ་འཕགས་པ་རབ་འབྱོར་ཡང་དགའ་ཞིང་གསུངས་པ་ལ་
མངོན་པར་བསྟོད་དོ་ཞེས་འབྲེལ་ཏེ་བརྗོད་པ་ཡོངས་སུ་གྱུར་པ་དང་འབྲེལ་བའི་བྱིར་རོ། ། དེ་
བཞིན་དུ་འཕགས་པ་ཤུ་རིའི་བྱ་ལ་སོགས་པ་ལ་སྟོན་ཏེ་རེ་རེ་ཞིང་སྒྱུར་རོ། ། ལྟ་དང་མི་དང་ལྟ་
མ་ཡིན་དང་ངི་ཟར་བཅས་པ་དང་ལྟན་ཅིག་གནས་པ་ཡིན་པས་ན་ལྟ་དང་མི་དང་ལྟ་མ་ཡིན་

དང་བྱི་ཟར་བཅས་པའི་འཛིག་ཉེན་ཞེས་བྱའོ། ། དེ་དང་ཐ་དད་པ་གཞན་སུ་ཞིག་ཡོད་ཅེན་
དེ་ནམས་དང་བཅས་པ་ཞེས་བཞེད་ཅིང་། ཆོགས་པ་དང་ཆོགས་པ་ཅན་གྱི་དབྱེ་བ་ལ་སྟོས་
ནས་དེ་སྐད་བཞེད་པས་ཉེས་པ་མེད་དོ། ། ཡང་ན་མིའམ་ཅི་དང་སྟོ་འབྲེ་ཆེན་པོ་དང་ནམ་
མཁའ་ལྗིང་ལ་སོགས་པ་གཞན་དག་ཀྱང་མང་པོ་ཡོད་པས་དེ་ལྟར་བཅད་པར་མི་བྱའོ། ། འདི་
དག་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ཀྱང་དམ་པའི་ཆོས་མཉན་པ་ལས་གཞན་རང་དང་གཞན་ལ་ཆེས་
མཆོག་ཏུ་ཕན་པ་ཡོད་པར་ཉེ་བར་མ་དམིགས་ཏེ། དེ་བས་ན་རབ་ཏུ་དགའ་བའི་རྒྱ་ཡོད་པས་
བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱིས་གསུངས་པ་ལ་རབ་ཏུ་དགའ་བ་སྤུ་དུ་བྱུང་བ་ཡང་དག་པར་སྦྱེད་དེ་
བཅོམ་ལྷན་འདས་ཆོས་ཀྱི་དབང་ཕྱག་དམ་པ་ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོའི་རང་བཞིན་གྱི་སྐྱེ་ཅན་ཁྱོད་
ཀྱིས་ལེགས་པར་གསུངས་པའི་གསུངས་འདི་ནི་ལེགས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་མངོན་
པར་བསྟོན་དོ་ཞེས་བྱ་བ་བསྟོན་པར་གྱུར་ཏོ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཏོ། ། ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་
པའི་བཤད་པ་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་གྱི་སྤྲང་བ་ལས་ཡོངས་སུ་གཏད་པའི་ལེའུ་ཞེས་བྱ་
སྟེ་སྤུ་མུ་ཅུ་ཅ་གཉིས་པའོ། ། ། ། མདོར་བསྡུས་ལ་སོགས་ཆོག་བཞེད་ལ་མཁས་གསུང་རབ་ཀུན་
ལ་མངའ་མཛད་པ། ། འདྲེན་བྱེད་ནམས་ཀྱི་རྟོགས་དོན་དེ་ཉིད་ལམ་ཀུན་གང་ཕྱིར་དེ་ལྟ་བུར། །
གསལ་བར་མཛད་པ་དེ་ཉིད་ལས་ནི་ཤེས་རབ་པ་རོལ་ཕྱིན་པ་ཡིན་པའོ། ། ཚུལ་ལ་བྱད་པར་
ཤེས་བྱ་འདི་ནི་གསུང་གི་བདག་ཉིད་ཅུ་ཟད། ། འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་གཞུང་གི་རྗེས་
འབྲངས་སྟོ་བཟང་སེར་སྒྲ་མེད་ནམས་དང་། ། མཁྱེན་ལྷན་མང་དུ་གསན་པ་དང་ལྷན་སྐྱེས་
ནམ་པར་སྤྲང་མཛད་བཟང་པོ་ཡི། ། མཐུ་ཡིས་སྟོ་གསལ་ཅུང་ཞིག་སྦྱེས་པས་སེང་གི་བཟང་པོ་
ཞེས་བྱ་བས། ། འཕགས་པ་བཅོམ་ལྷན་འདས་ཡུམ་འདི་ཡི་དོན་གསལ་ནམ་པ་ཀུན་ཏུ་གྲུས་
པས་བྱས། ། ཡང་དག་ཡང་དག་མ་ཡིན་ནམ་དབྱེའི་རིགས་བྲལ་ཤེས་པ་སྦྱེས་ལས་ཀུན་རྫོབ་
ཏུ། ། འཁོར་བའི་རྒྱ་མཆོའི་འདམ་དུ་ཡིད་བྱེད་སྦྱེ་བཞིར་འཇུར་བའི་ལུས་ཅན་འདི་དག་ཀུན། །
ཡུམ་གྱི་བཤད་སྐྱུར་བྱས་པ་ལས་བྱུང་བདག་གིས་ཐོབ་པའི་དགོ་བའི་ས་བོན་ལས། ། ནམ་པ་
ཀུན་གྱི་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པའི་སྐྱེ་ནི་གསུམ་པོ་ངེས་པར་ཐོབ་པར་ཤོག རྗེས་སངས་སྤྲས་བཅས་
ནམས་ཀྱིས་ལེགས་པར་ནམ་ཕྱེ་ཡུམ་འདི་འང་གང་ན་བཞུགས་གྱུར་ལ། ། སྟོ་ལོར་ཕུན་ཆོགས་
ཡུལ་མིན་དེ་བཞིན་ཆོག་གི་སྦྱོད་ཡུལ་མིན་བདག་གང་ན་སྟེ། ། བདག་ནི་ཕྱི་ནས་སྦྱེ་བ་གཞན་

དུ་ཉག་ཏུ་མོངས་པ་ཉིད་དུ་མ་གྱུར་ཅིག ལྷམ་དུ་བསམས་ནས་འདི་བྱས་པ་ལས་མཁས་ནམས་
གིས་ནི་དབྱད་པར་རིགས་པ་ཡིན། ། སྤག་དོག་ཟུག་རྩས་གདུངས་པའི་ཡིད་ཅན་ལོག་པའི་ང་
རྒྱལ་སྟབས་བསྟབས་ཐོས་པ་ཡིས། ། ཤེས་རབ་ལྡན་པ་ནམས་ཀྱི་མདུན་དུ་བཤད་པར་བྱེད་པའི་
རྒྱས་པ་ཡོད་མིན་ཏེ། ། དམ་མིན་སྟེ་བོ་ནམས་དང་དམ་བའི་བར་ནི་ས་འོག་དང་ནི་མཁའ་ལྷར་
རིང་། ། དེ་ཉིད་ཕྱིར་ན་ནམ་པ་དེ་འབྲས་བདག་ལ་གཞོད་འཇུར་སྤྲ་མོ་འགའ་ཡང་མེད། ། གང་
ཞིག་ས་སྟངས་བསོད་ནམས་གངས་ཆོགས་ལྡན་པར་རབ་གྲགས་མཁས་པའི་སྟེ་བོས་བརྒྱན། །
ཡོན་ཏན་ཀུན་གྱི་འབྱུང་གནས་དཔལ་ལྡན་ཀྱི་ཀ་དུ་ཀའི་གཙུག་ལག་ཁང་བཟངས་དེར། །
སྟེན་ལས་འཁྱོར་པ་ཆེན་པོ་ཐོབ་འཇུར་ཆོས་ཀྱི་བདག་ཉིད་སྟོང་རྩེ་ལྷ་ཡི་ནི། ། མགོན་བཅས་
བདེ་བའི་རྒྱན་གཞི་མཁས་པའི་གནས་གྱུར་ཁང་པ་དག་ཏུ་གནས་བཅས་ནས། ། སྤང་ཆེན་
ཁྲོས་པའི་སྤང་པ་ནམ་པར་འགེམས་བྱེད་རྒྱས་པ་དང་ལྡན་བདག་ཉིད་ཅན། ། བསོད་ནམས་ལ་
སྤངས་བཙོན་པ་ལས་བྱུང་སྟན་ཆོགས་ནམས་ནི་ཀུན་ཏུ་སྦྱོར་གྱུར་པ། ། རྒྱལ་པོ་མཆོག་བརྒྱད་
པ་རྒྱད་རྒྱལ་རིགས་ནས་འཁྱུངས་རྒྱལ་པོ་དཔལ་ལྡན་ཆོས་སྦྱོང་རིང་ལ་ནི། ། དཀའ་འགྲེལ་
བཟང་པོ་དེ་ཉིད་སྤང་བ་ཞེས་བྱ་འདི་ནི་བདག་གིས་ནམ་པར་བརྩམས། ། མངོན་རྟོགས་ཀྱི་ནི་
རྒྱན་གང་ཡིན། ། དེ་གསལ་བྱེད་པའི་སྤང་བ་ནི། ། ཤེས་རབ་པ་རོལ་བྱིན་ནམས་བཤད་དགེ་
འབྱུང་དེ་ནི་རྟོགས་པ་ཡིན། ། མཁས་པ་མཁས་པ་མ་ཡིན་ནམས། ། ལྷག་ཆད་དོགས་པ་ཡོད་
གྱུར་ན། ། གཞུང་འདིའི་ཆད་ཀྱི་ངེས་པ་ནི། ། ཡུམ་འདི་ཡི་ནི་མཆོན་ཉིད་ཡིན། ། འཕགས་པ་
ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པའི་བཤད་པ་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་གྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་སྤང་བ་
ཞེས་བྱ་བ། ། མཁས་པ་ཆེན་པོ་སྟོབ་དཔོན་སང་གེ་བཟང་པོའི་ཞལ་སྤུ་ནས་མཛད་པ་རྟོགས་
སོ། ། ། ། སྟོན་གྱི་སྟོན་ལམ་བསོད་ནམས་ཆོགས་བསགས་རྒྱས། ། ལྷ་རིགས་བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔའི་རྒྱད་དུ་གྲགས། ། ས་སྟངས་རྒྱལ་པོའི་རྒྱལ་པོ་ཉིད་གྱུར་བ། ། དཔལ་གྱིས་བརྒྱན་ཅིང་
སྟོན་མེད་གནས་སུ་འཁྱུངས། ། གནག་དག་གྲགས་པ་སྟེ་ཟེར་ལྷ་བྱ་ཡིས། ། ས་སྟངས་ཀུན་ཏུ་
ནམ་པར་མཛེས་གྱུར་ཅིང་། ། མཛད་སྦྱོང་སྟན་སུམ་ཆོགས་ཡོན་ཏན་ཀུན་གྱིས་བརྒྱན། ། མི་
དབང་ས་ཡི་བདག་པོ་ལྷ་ལྷེར་གྲགས། ། སྟེས་ཆེན་དེས་ནི་བོད་ཁམས་འགོ་བ་ཀུན། ། སངས་
རྒྱས་འབྲས་ཐོབ་པར་གྱི་ཕན་བཞེད་དེ། ། རྒྱལ་ཡུམ་དོན་གསལ་བྱ་བྱིར་རབ་འབད་པས། །

ཡོངས་སྟོམས་ཆོས་ཀྱི་སྒྲིན་བདག་ཆེན་པོ་མཛད། ། འོན་ཏེ་སྐྱབ་ཕྱིར་དགའ་བས་ཐག་རིངས་
ནས། ། གསེལ་བཏབ་རྒྱ་ཡིས་རྒྱལ་པོའི་རིགས་སུ་གྲགས། ། དགའ་བྱེད་རྒྱུད་བྱང་ལེགས་བཤད་
དཔལ་ཞེས་བྱའི། ། ཐོས་མངས་མཁས་པའི་གྲགས་ཐོབ་བདག་གིས་བཤད། ། སྦྲ་སྐད་ཐ་སྙད་ལ་
བྱང་བཅོན་པར་ལྟན། ། རིན་ཆེན་སྟོན་འདྲའི་རིན་ཆེན་བཟང་པོ་ཡིས། ། གཙང་དགེ་ཡོན་
ཏན་དུ་མའི་བྱང་གནས་རྒྱར། རྒྱལ་སའི་དམ་པ་བྱ་རངས་གནས་སུ་བསྐྱར། ། སྟོང་རྗེས་གཞན་
ལ་ཕན་པ་གཙོ་བོ་བྱས་ཏེ། ། རྟོགས་སྤྱད་ཐོབ་རང་སྐད་བྱས་པ་ལས། ། བསོད་ནམས་རྒྱ་ཆེན་
འདིར་ནི་གང་བསགས་དེས། ། འཇིག་རྟེན་མཐའ་དག་བྱང་རྒྱལ་མཆོག་ཐོབ་ཤོག དབང་ཕྱག་
དམ་པའི་མངའ་བདག་བོད་ཀྱི་ལྷ་བཙན་པོ་ཁྱིམ་གྱི་ཕྱི་ཕྱོག་ལྷེ་བཙན་གྱི་བཀའ། རྒྱ་གར་གྱི་མཁན་
པོ་སུ་སྤྱི་ཏ་དང་། སྦྲ་བསྐྱར་བྱེད་ལོ་ལྷ་བཙན་པོ་དགེ་སློང་རིན་ཆེན་བཟང་པོས་བསྐྱར་ནས།
སྤྱད་ཀྱི་རྒྱ་གར་གྱི་མཁན་པོ་པཱེ་ཏ་ཆེན་པོ་དྲི་ཅི་ཀ་ར་ཤྱི་རྩོམ་ན་དང་། ལུ་ལུ་ཆེན་གྱི་ལོ་ལྷ་བ་
ཆེན་པོ་དགེ་སློང་རིན་ཆེན་བཟང་པོས་ཡུལ་དབུས་ཀྱི་དཔེ་དང་ཡང་གཏུགས་ནས་བཅོས་
ཤིང་ལྷས་ཏེ་གཏན་ལ་ཕབ་པ་ལས། དེ་ནས་དུས་མིས་པཱེ་ཏ་ཆེན་པོ་གཞུང་འབུམ་སྤྱག་
གཉིས་ཀྱིས་མགྲིན་པ་བརྒྱན་པ་རྟེན་རྒྱལ་ཞེས་བྱ་བ་དང་། ལོ་ལྷ་བ་དགེ་སློང་སྟོན་ལྟན་ཤེས་
རབ་ཀྱི་ལེགས་པར་བསྐྱར་ཞིང་བཅོས་པའོ། །།།